DISCEPTATIONES ECCLESIASTICÆ

UNA CUM RESOLUTIONIBUS,

ſeu Judicatis Sacrarum Congregationum, in quibus pro una Partium ſcripſit, vel pro veritate conſultus reſpondit

DOMINICUS URSAYA

IN URBE ADVOCATUS, A BOSCO Nullius in Provincia Salernitana, U. J. Philoſophiæ, & Sacræ Theologiæ Doctor, & in Almo Urbis Archigymnaſio Publicus J. C. Profeſſor.

TOMUS TERTIUS.

VENETIIS, MDCCXXIV.

Ex Typographia Balleoniana.

SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIIS.

INDEX ARGUMENTORUM

Tertii Tomi Disceptationum Ecclesiasticarum.

PARS PRIMA.

DISCEPTATIO I.

Romana Matrimonii.

ARGUMENTUM.

DISCEPTATIO II.

Mediolanen.

ARGUMENTUM.

DISCEPTATIO III.

Romana Bulla Innocentiana.

ARGUMENTUM.

DISCEPTATIO IV.

Romana.

ARGUMENTUM.

DISCEPTATIO V.

Provincia S. Angeli Delationis Crucis.

ARGUMENTUM.

DISCEPTATIO VI.

Neapolitana Restitutionis in integrum.

ARGUMENTUM.

DI-

PARS SECUNDA.

DI-

INDEX
DISCEPTATIONUM ECCLESIASTICARUM
Tertii Tomi ordine Alphabetico per Diœceses dispositus.

A

B

C

D

E

F

H

I

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

V

DISCE-

DISCEPTATIONUM ECCLESIASTICARUM

ADVOCATI

DOMINICI URSAYÆ.

Tomus Tertius.

PARS PRIMA.

DISCEPTATIO I.

Romana Matrimonii.

INTER

Franciſcum,

ET

Helenam.

ARGUMENTUM.

Oſtenditur nullitas Matrimonii ob defectum moralis præſentiæ Parochi.

§. I.

FACTI SERIES.

U B ſpecioſo, & colorato prætextu addiſcendi ar-
1 tem Aromatoriorum, quos Pigmentarios vocat
*Gloſſ. ia leg. 3. §. 1. verb. Pigmentarii, ideſt Spe-
ciarii ff. ad leg. Cornel. de Sicariis*, & Ungueuta-
rios, Pharmacopolas, Myropolas, & Apothe-
2 carios *Tiraq. de Nobilit. cap 34. n. 38.* ubi refert, Ariſtotelem
aliquando fuiſſe Pharmacopolam *ex Æliano lib. 5. var. hiſtor.*
3 Quoſque (quocumque nuncupentur nomine) propter neceſſi-
tatem honorandos ad inſtar Medicorum, obſervat *Garz. de
4 Nobil. gloſ. 48. §. 4. n. 12. in fine. Caſſan. ia Catal. glor. Muad. p.
11. conſid.* 48. ubi quod illorum miniſterium eſt neceſſarium
5 quoad conſervationem ſanitatis, & quoad alias res eſt utile,
& ad bene eſſe, & *Pignatell. conſul. 146. n. 6. tom* 8. ubi quod il-
6 lorum Ars honeſta eſt, & utilis Reipublicæ. Illorumque offi-
cium ex conſuetudine aliquorum Locorum nobilitati non no-
7 cere obſervat *Carval. de Utraque quart. part. 1. numer. 313. in
fine*.

F. procurando locum Juvenis in Aromataria, ſe introdu-
xit in Domum G. inſervientis tunc temporis uni ex primi or-
dinis Magnati, revera tamen (ut eventus docuit) cum inten-
tione ſeducendi illius innocentem Neptem, unicam hære-
8 dem ſui paulò antea defuncti Genitoris, cujus facultates,
juxta ſolitum, multum amplificaverat fama, dum paucis
elapſis menſibus ab ingreſſu, nullam præmittendo operam
ſe inſinuandi in affectum tenerrimæ, & innocentiſſimæ
Puellæ, ut legitur in ejus judiciali Conſtituto ibi: *Mi veni-
va intorno, e mi faceva mille ſmorfie, e dimoſtrava di vo-
ler far l' amore con me:* illum tamen ſummopere odio haben-
sis, ratione forſan adducta per Teſtes *in Proceſſ. fol. 66.* jam
stactare cœpit de illam adducendo ad Domum quarundam
ſuarum Amicarum, & in effectu, occaſione accepta abſen-
tiæ à Domo Conſanguineorum He. quando hæc conſtituta
reperiebatur in ſola ætate, deceptionibus ſuppoſita, anno- 9
rum duodecim, ut ex fide baptiſmatis, originaliter in Se-
cretaria exiſtente, qua attenta nec etiam ſacra adhuc com-
munione reficiebatur, ut teſtatur Parochus cum illis verbis: 10
*Fò piena, & indubitata fede di aver ricercati diligentemente
li Libri della mia Parochia, & avervi oſſervato, che tra le
Anime, atte alla communione, non vi è la Sig. E. &c per l'an. 1691
& altri antecedenti, ma bensì eſſere trà quelle, che non ſi commu-
nicavano*: & quando ſolita illius exercitia erant quotidie plu- 11
sies: *fare le bagatelle con le Creature, e lo ſvariarſi con le Pu-
pazze*: (quod evidentiùs convinceret ſola effigies Puellæ hu-
jus teneræ ætatis, ſi poſſet hìc inſeri) ut deponunt Teſtes,
ſer. ſer à Curia Eccleſiaſtica examinati. non tamen illi ſex,
qui depoſuerunt circa conſenſum, præſtitum in Eccleſia;
quorum depoſitiones fuerunt cor. Sacr. Congregatione produ-
ctæ cum illis claris verbis ibi: *In officio &c. Procurator &c. &
in termino &c. ad docendum magis, magiſque de bono Jure di-
ctæ ſuæ Principalis, facto producit copiam atteſtationis ſex
Teſtium, facta per acta Martoli cum inſertione fidei baptiſ- 12
matis, prout in decem foliis tenoris &c.*: Quæ non obſtante
quacumque contraria gloſſa extendi nunquam poterunt ad
comprehendendam productionem totius Proceſſus, conſtan-
sis ex 74. foliis, & duodecim Teſtium depoſitionibus, ut de
ſe evidenter patet. Sed, ut deponunt Mulieres, examinatæ
ſuper furto Coronæ, quarum depoſitiones leguntur in Pro-
ceſſu originali fol 70. & ſeqq

Die 9. Novembris 1691. ſub dicto prætextu Domus Ami-
carum, illam duxit ad Parochialem Eccleſiam Sancti Ivo-
nis, variis ſimulationibus, artificiis, & malis artibus, curan-
do ibidem conſenſum ab ea extorquere coram Parocho, frau-
dolenter vocato, & duobus Teſtibus, non ſine induſtria in
eadem Eccleſia moram facientibus, eadem tamen Helena
nullum prorſus, penituſque præſtando conſenſum, nec ver-
bis, nec ſignis prout deponunt Parochus ibi: *La d. Elena non
parlò mai, nè diede altro ſegno del ſuo conſenſo &c. Non può eſ-
ſere*,

fere, che se detta Elena avesse parlato, o fatto segno veruno,
io non l'avessi sentita, e veduta, non ostante detta istantanea vol-
tatura di spalle, che in effetto non consistè in altro, che in alzar-
mi, & uscire dal Confessionario, mentre per debito della mia
carica stetti sempre avvertito, & attento à tutto &c.: Antonius
ibi: *Elena stava tutta timida, e pallida, non proferì mai paro-*
la di sorte alcuna, ne fece cenno di nessuna sorte, con il quale
avesse potuto prestare il consenso al d. Matrim., che io molto bene
osservai &c. Cirillus ibi: *Elena, che in tutto il tempo, che la me-*
desima si trattenne in Chiesa, che anche vi si trattenne il Paro-
co, come anche &c. Francesco non parlò mai, ne disse parola di
sorte alcuna con alcuna persona, ne diede consenso &c. al Matri-
monio &c. ne con parole, ne con segno di sorte alcuna, perche io
osservai tutti li andamenti della medesima, cioè viddi, che non
parlò, ne fece segno di sorte alcuna, che consentisse al sud. Ma-
trimonio: Et ipsamet fassa fuit in suo judiciali Constituto, ibi:
Non volendo acconsentire à questo Matrimon. per il quale io non
dissi, ne proferii parola alcuna, ne in altra forma prestai il mio
consenso, anzi stavo tutta sbigottita, e tremante &c.

Redeuntibus ad Domum consanguineis Helenæ, & non
sine propria, Vicinorum omnium, & totius Urbis admira-
tione, considerantes innegabilem conculcationem legum fa-
mulatus, hospitalitatis, gratitudinis, & reverentiæ, Magi-
stris debitæ, & ut observat *Raynald. in tom 4. Observat. Cri-*
min. ad cap. 13. supplet. 5. n. 43. cum illa remuneratione, quam
facit mus in pera, serpens in gremio, & ignis in sinu, de qua
in cap. Etsi 13. de Judæis, recursum habuerunt ad Judicem Ec-
clesiasticum, querelam de facto exponentes, nulla tamen ha-
bita notitia loci per quindecim dies, in quo morabantur F. &
He. veritas tandem detecta fuit ab uno ex contrariis Testibus
nullàq; interposita mora collocata fuit eadem He. in Conser-
13 vatorio, ut vocant *del Bambino Gesù*, ad effectum explorandi
illius voluntatem, injuncto rigorosissimo ordine nimia exem-
plari illius Superiorissæ, ne permitteret eandem cum aliquo
colloquia habere; Accessit deinde Judex, dignitate, virtuti-
bus, & omni scientiarum genere Eminentissimus, ad hunc
effectum, & ante oculos habendo personam, ætatem, verba,
gestus, & supplicationes He. conquerentis, & exclamantis
se deceptam, & implorantis ejusdem patrocinium, & sum-
mopere commiserando eand. He. quæ magis, magisque con-
clamabat, se fuisse deceptam, & nullo modo consensum præ-
stitisse in Ecclesia S. Ivonis, nec de præsenti, imò nunquam
in futurum consentire velle, jussit idem Eminentissimus ean-
dem depositionem in scriptis redaci, ut factum deinde fuit,
cum assistantia tunc temporis Vicesgerentis, quæ in authen-
tica forma data fuit in Secretaria.

Nullam omittens occasionem F. deveniendi ad optatum fi-
nem sui propositi, tempore quo idem Eminentissimus ratti-
cabatur, tentavit He. ab eod. Conservatorio tollere median-
te supplici Libello, propria ejus manu sub insubsistenti nomi-
ne Ha. scripto, & porrecto eidem tunc temporis Vicesgeren-
ti, à quo sub prætextu illam in alium Locum pium ducendi,
(sed reverà Patriam versus) extorserat ordinem Superiorissæ
directum, quæ lentè festinando, atq; moras totis viribus pro-
14 curatæ executioni eum prompto Cursu prudenter dando, in
causa fuit, ut, fraude cognita, ad preces Consanguineorum
He. nedum revocaverit idem dignissimus Prælatus suum or-
15 dinem, sed mandavit, ut in criminali Processu ratio habere-
tur ejusdem ficti supplicis Libelli, in cujus fol. 47. legitur re-
gistratum, unà cum aliis duobus copiis, diversa quidem manu,
16 sed ea industria, & data opera, atque inata criminalem pra-
xim ibid. insertis pro necessaria recognitione, ut patet ex le-
ctura depositionis A. P. *in Process. fol. 60. & seqq.*

Prosequebatur hoc medio tempore in Curia Ecclesiastica
criminale Judicium contra F. quando iste non sine falsis sup-
positis extorsit ab Auditore Sig. Just. decretum pro illius re-
missione ad Judicem civilem; ed pro rei novitate, delato
facto ad SS. prodiit decretum, procedendum esse ad ulterio-
ra in Judicio criminali, quibuscumque non obstantibus.
Discussis igitur in hoc Tribunali per annum, & ultra Cau-
sæ meritis, examinatis testibus, ea industria à F. in Eccle-
siam invitatis, & aliis, ibidem casualiter existentibus, vi-
sis omnibus videndis, & maturè cons. omnibus cons. à plena
Congr. Criminali omnium votis, nemine penitùs discrepan-
te, condemnatus fuit F. ad Triremes per quinquennium, ut
ex Sententia, in judicatum transacta. Mitigata ordinaria
pœna à palliato consensu, & apparenti spontaneitate He. ab
itinere Ecclesiam versus loco suppositæ Domus Amicarum,
& à qualitate Tribunalis Ecclesiastici, ad tradita per *Guaz-*
zin. ad Defens. Reor. defens. 1. cap. 11. num. 8. & Panimol. de-
17 *cis. 17. num 14.* & firmata per *Rot.* in nostris punctualibus ter-
minis in celebri *Leodien. Nullitatis Matrimonii coram Cerr.* la
863. & in par. 15. rec. le 60. 152. & 305. & in par. 16. la 250. &
in par. 17. la 75.

Terminata hoc modo Causa cum literali determinatione,
quod non constabat de consensu He. coram Parocho, & te-
stibus, & in necessariam consequentiam cum implicita de-
claratione nullitatis Matrimonii, recursum habuit F. ad SS.
à cujus tunc temporis Auditore tandem remissa fuit huic Sac.
Congr. inspectio quoad validitatem Matrimonii tantùm, fir-
ma tamen remanente pœna, in qua quinquiès proposita Cau-
sa primu loco die 24. Aprilis 1694. rescriptum fuit: *Coadiu-*
ventur probationes. II. die 23. Novemb. 1695. ob paritatem
votorum dilata fuit resolutio. III. die 2. Junii 1696. rescri-
ptum fuit: *Constare de validitate.* IV. die 28 Julii ejusdem
anni non sine magna votorum scissura peritum fuit in deci-
sis; Et V. tandem die 22. Sept. 1696. nulla capta fuit resolu-
tio ob votorum paritatem.

In hoc rerum statu, sumpta occasione ab articuli gravita-
te, & Emin. Patrum discrepantia, quarattenia, controver-
sia similis ab ipsomet Summo Pontifice decisa fuit, prævia
relatione Votorum Cardinalium, teste *Fagn. in cap. Quod no-*
bis sub num. 33. de Clandest. despon. ibi: *Proposito hoc dubio in* 18
Congregatione generali, cui interfuerunt S. R. E. Cardinales
Moronus, Perusinus, S. Praxedis, Gesualdus, SS. Quatuor,
Alciatus, Senonen, Montaltus, Albanus, Rusticus, Carafa, quin-
que nempè Perusinus, Gesualdus, Alciatus, Montaltus, Carafa
arbitrati sunt nullum esse Matrimonium, non contractum coram
proprio Parocho mulieris, alii sex tenuere pro validitate Matri-
mon. &c. Sanctissimus audita relatione opinionum Congregatio-
nis, approbavit sententiam sex Cardinalium pro validitate
Matr. & quod in futurum ità respondeatur, nulla habita ratio-
ne alterius decisionis, editæ die 15. Decembris 1574. Non studio 19
gloriæ, sed veritatis ferre non valens scandalum, acceptum
ab his, qui leviter crediderant Calumniatoribus meis, iniquo
animo persuadere conantibus, me nullo prorsùs juris fundamen-
to fultum, &c. moliri dissolutionem Matrimonii. Nam qui retri-
buunt mala pro bonis detrahebant mihi, quoniam sequebar bo-
nitatem: ut in suo casu scriptum reliquit *Oliver. de Matrimon.*
null. ex defectu consens. in Introduct. fol. 5. Opportunum duxi-
mus in unum restringere rationes defectuum consensus He. & 20
moralis præsentiæ Parochi.

Ad tollendam verò necessitatem perlegendi dict. integram
Disceptationem (quæ non sine magno, improboque pauco-
rum dierum labore, & non modico præjudicio illius jam ni-
mium debilitati sensus, in quo Anima inhabitat, *Plinio teste* 21
lib. 11. qu. natur. cap. 7. relato à *Motta nella Fisic. del Princip.*
cap. 24. ante medium, intra plausibiles, & solitos brevitatis
terminos contineri non potuit) sequendo methodum celeber-
rimi J. C. *Bartholomæi Camerarii* in simili consilio matrimo-
niali, quod legitur impressum post *Consilia Zabarellæ,* præ-
mittendas duximus principales conclusiones, quæ poterunt
ad arbitrium recognosci, vel omitti, cum absque interruptio-
ne aliqua à §. 1. fieri possit transitus ad §. 18. Enixè rogantes
EE. PP. ut: *æquo animo ferant si &c. videbant me Causæ de-*
fensioni strenuè incumbere, atque urgere &c. quia &c. licet om-
ni jure jus suum tueri, qui ex Deo est, sive sit Judex, sive alius 22
libenter verba Dei audit &c. ut dicebat *Oliver. de Matrim. nul-*
lit. pag. 8 in princ & ad sensum *Ursell. concl 60. n. 81. Advoca-* 23
tus in agitandis causis debet esse strenuus &c. & n. 19. A. Advo-
catus debet pro viribus suis suum Clientulum defendere. 24

Præcipuè quando agitur de Advocatis junioribus, qui ni-
mis diligentes esse debent, ut observant *Tolet. Instr. Sacerd.* 25
lib. 5. cap. 60. sub num. 3. Nevizzan il Sylva Nupt. lib. 5. nu-
mer. 12. non laudans illos qui: *Quandoque confidentes in scien-*
tia, & experientia sua non curant quærere allegationes pro eo- 26
rum dictis.

Quando verò suas adimplent partes illorum *Officium dicitur*
meritorium, & illorum vita tàm sancta, quàm quorumvis Reli- 27
giosorum: ut prosequitur *Ursell.* ubi supra *nu. 119. in fine,* & ob-
servat *Fagn. in cap. Ne innitaris n. 386. de Const.*

Atque si illius operationes in his casibus via æstimationem 28
recipiunt, ad sensum *Hippolyt. Maja Sicul. consul. 19 per totum*
Magon. dec. Floren. 12. n. 1. Golin de Procur. par. 4. cap. 4. n. 42.
& Zach. de Salar. q. 52. n. 2. quantò minus compensari debent
cum illis rebus, de quibus extat Germanicum axioma apud 29
Tiraquell ad leges Connubiales l. 5. glos. 1. p 7. n. 38. in fin. fol.
101, ibi: *Wort füllen. den beutbel nicht.*

Peracto igitur suo officio, applicatur ei Physicorum axio-
ma: *Si omnia fecit ut curaret Medicus, peregit partes suas,* de 30
quo *Senec. lib. 7. de Benefic. cap. 13. Cicolin in discur. cui tit. de*
Bile fimasceberat. fol. mihi 31. Nec minus meretur si obtinea-
tur victoria, quàm si causa perdatur, imò quod in hoc
secundo casu plus debeatur Advocato, quàm in casu victo-
riæ,

32 rim, quæ habetur loco præmii, sequendo Martial. in Epigr. 16. ad Sextum ibi:

Egi Sexte tuam pactus duo millia causam.
Misisti nummos quot mihi? mille quid est?
Narrasti nihil inquis, & à te perdita causa est.
33 *Tanto plus debes Sexte, quod erubui*: observant Tiraqu. de Nobilitat. c. 29. n. 55. & Zach. de Salar. q. 52. n. 64.

Cæterùm quemadmodum non detrahit honori Medici, gloriæ Ducis, & laudi Naucleri, ubi omnia egerunt secundùm regulas artis, quamvis Navis submergatur, Infirmus moriatur, & Victoria non sequatur, sic apud bonos, gravesq; Viros, non minus benè audit, qui ritè, rectè, atq; secundùm juris rationem aliquid molitur, licet ex animo res non succedat, nam sufficit ubi quis fe-
34 cit quod suum erat, quia etiam Christianus Orbis major est Urbe, omnisq; actus non ab eventu, sed à causa ubiq; judicatur, & judicabitur, maximè quia in forensibus controversiis multa considerantur adjacentia, & circumstantiæ loci, temporis, Actoris, Rei, Procuratorum, Testium, Advocatorum, Susurronum, & Inimicorum, ut regulariter nemo unquam scire possit, an odio, an amore dignus sit, quia in genere loquendo absq; alicujus præjudicio, hujusmodi, & alias sæpè solent hominum rectos pervertere sensus, sed rogo Dominos Judices, & Consultores, ut bonam fidem meam agnoscant, &c. Sunt verba ejusdem Oliver. ubi supra pag. mihi 18. in med. Habemusque in hac parte notum illud adagium, de quo Cardin. de Luc. de Testam. disc. 21. in fin. habent sua Sydera lites. Nec quid invenias, sed quid quæras consideramus, ut observat D. Hieron. in Epist. ad Paulin. impressa in principio Sac. Bibliæ.

§. II.

De Consensus in Matrimoniis necessitate.

ABsoluti Juris est, consensum taliter esse ad matr. necessarium, ut nec etiam sine illo per divinam potentiam con-
1 sistere possit, ex innumeris adductis per Marc. Vidal. in Arc. salutar. tit. de Matr. Sacram. inquis. 5. n. 56 & seqq. Veracrux in Specul. conjug. art. 2. in fin. Oliverius de Nullit. matrim. inspect. 1. fol. mihi 39. vers. Tertio hæc. De Justis de Dispensat. matr. lib. 2. c. 72. n. 4. Coninch. de Sacr. tom. 2. disput 24. dub. 3. per tot & Ant. à Spir. Sanct. in Direct. Confess. tom. 1. tract. 11. de Matrim. disp. 3. sect. 11. n. 87 & seqq. fol. mihi 427.

Isteque non sufficit merè internus, etiam si cor. Parocho, & duobus Testibus Contrahentes illum in mente habeant, & de illius existentia Parochus, & Testes certi sint mediante
2 Dei revelatione, cui non potest subesse falsum, ut advertunt Victor. in Summ. de Matr. n. 280. Anglés. in florib. par. 1 qu. 1. de Oper. matrim. distinct. 27. art. 2. diffic. 2. fol. 328. Ledesm. de Matr. qu. 45. art. 2. dub. 1. ante solutionem argumentorum. Gutier. eod tract. cap. 46. n. 9. Sanch. pariter de Matr. lib. 2. disp. 30. n. 2. & per tot. Gavard. in Theolog. exantiquat. tom. 6. qu. 2. de Matrim. art. 5. n. 7. fol. 571.

Minusque ad hunc effectum attenditur taciturnitas unius ex Contrahentibus, altero proferente verba, ad matrimonium apta, quia cum agatur de onere, perpetuaq; servitute, tacitur-
3 nitas nunquàm pro consensu habetur, ut in terminis observat Nicol. Rucher. cons. 34. sub n. 34. inter cons. matr. divers. Germ. ibi: *Tertiò non obstat taciturnitas Actoris, quando Rea protulit verba &c per quod videbantur consentire per regulam: Qui tacet &c maximè cum matr. res favorabilis sit; Nam ad hoc potest responderi, quod matrim. ipsos Contrahentes obligat ad perpetuam servitutem &c. unde habere Actoris taciturnitatem &c. pro consensu, non respiceret eorum favorem, sed onus, & gravamen maximum, ideò pro consensu haberi non debet, sed potiùs pro contradictione, & dissensu, unde non obstant jura &c. Intelligitur enim in favorem tacentis, attenditur namque favor non causæ, sed tacentis*, Camer. in citat. cons. matr. impress. post illa Zabar. nu. 54. ubi quod taciturnitas non operetur consensum in nostris terminis, etiamsi sequatur copula. Pont. de Matr. lib. 2. cap. 14. nu. 13. ibi: *Secundò obstare videtur, quia si alteri dicenti accipio te in meam, Puella taceret, neq; reclamaret, non haberetur pro expresso consensu, neq; tacito &c in casu &c. neque per se, neque per alium, neq; facto, neque verbo consensum exprimit. Est autem ad matrimonium necessaria mutua sufficiens expressio consensus*: Maur. Anton. Berarduc. in Summ. Coron. Confessar. n. 16. Versic. Dico fol. 210. Fagnan. in cap. Tuæ literæ n. 56. de Cler. per salt. promot. Scopp. in Observat ad Regent. Merlin. in observat. 82. n. 6. in fine fol. 377. ibi: *Tacens, & non contradicens consensum præstare non dicitur*, Ugolin. de Sacram. cap. 21. de Sacram. matr. fol. 133. Ragg. de Regim. Regul. dub. 142. n. 2. fol. 490. le. Masson. in Theolog. moral. per Tabul. par. 1. de Sacram. matr. fol. mihi 181. vers. Consensus Bonæ. de Natur. & propriet. matr. qu. 2. proposit. unica n. 6. & seq. ibi: *Rogabis, utrum taciturnitas sufficiat ad exprimendum consensum matrimonialem. Respondeo, regulariter non sufficit, quia taciturnitas non habetur pro expressione consensus &c. Ex his colligitur primò, non esse validum matr. quando Puella tacet &c. quamvis ipsa interiùs consentiat, & ratio est, quia consensus ipsius non sufficienter exprimitur per taciturnitatem &c. Obiicies: Qui tacet consentire videtur &c. Respondeo, tacentem censeri consentire in rebus sibi gratis &c. nec promissio alterius est illi simpliciter grata, consequenter taciturnitas illius non accipitur pro expressione consensu*: Guttierez de Matrim. c. 5. n. 2. ibi: *Tacens videtur consentire quantum est in sui favorem, non tamen in sui præjudicium &c. Unde taciturnitas non est sufficiens consensus signum ad obligandam personam*: Sanch. eod. tract. lib. 1. disp. 5. n. 5. ibi: *Tacens censetur consentire in quantum est in sui favorem non tamen in sui præjudicium*: Et Dicastil. pariter de Matr. disp. 1. dub 2. n. 37. ibi: *Quæret tamen aliquis, an sufficiat* 4
taciturnitas ad manifestandam promissionem, & consensum &c. Respondeo non &c. In quo etiam DD. communiter consentiunt: Quod si obiicias vulgarem illam regulam Juris in 6. qui tacet consentire videtur, Respondeo, tacentem consentire, videlicet quantum est in sui favorem, non verò quantum est in sui præjudicium, juxta aliam Regulam in 6. nempè: Qui tacet, neque consentire, neque dissentire videtur. Cum autem repromissio, & consensus traditionis sui corporis non fit in sui favorem, sed in favorem alterius, tacens non censetur consentire &c. & Rebell. de Obligat. Justit. lib. 2. de Matr. qu. 10 nu. 9. fol. mihi 266. ibi: *Non tenetur Puella reclamare, ac proinde tacendo non magis consensum, quàm dissensum significabit*. Omniumque præmissorum illa assignari solet convincens ratio, quia taciturnitas est quid medium inter affirmationem, & negationem Cap. Qui tacet de Regul. Jur. in 6. del Bene de Juram. cap. 3. dub. 18. n. 26 fol. mihi 481.

§. III.

Quomodo exprimendus sit Contrahentium consensus.

SEd debet idem consensus necessariò exprimi ab utroq; Contrahente cor. Parocho, & duobus saltem testibus, claris,
& univocis verbis, ex præcepto Ecclesiæ necessariis, juxtà 1
celebre responsum Innoc. III super hac ipsa quæstione consulti ab Episcopo Brixiensi, & registratum in Cap. Tuæ fraternitati de Sponsal. ibi: *Nos igitur taliter respondemus, quod matrim. in veritate contrahitur per legitimum viri, & mulieris consensum, sed necessaria sunt quantum ad Ecclesiam verba, consensum experimentia*. Et clarùm determinationem Concilii Florentini in Decreto fidei Eugenii IV. §. Septimum ibi: *Causa efficiens matrimonii regulariter est mutuus consensus, per verba de præsenti expressus*, Cujus Pontificii oraculi ratio-
nem assignat Card. Paleoth. de Noth. & Spur. c. 5. n. 1. ibi: *Lex* 2
Pontificia, quæ cujusque salutem præ oculis semper habet, ut periculis omnibus occurrat &c. illam partem, quæ unicuique tutior esse possit, semper amplectitur, proptereaque ubi verba non sunt expressa, cum dubia &c sit conjunctio, alteriusque mutata voluntate, fraus facilè committi.

In quorum literalis textus, & Conciliaris dispositionis sequelam ita tenent Glos. in d. cap. Tuæ, verb. Verbis, ibi: *Licet enim solo consensu contrahatur matrim. sine verbis. ut in Mutis &c. tamen in iis, qui loqui possunt, non contrahitur sine verbis, per quæ exprimatur consensus, quæ ad hoc inventa sunt*: Et in cap. Tua nos, verb. Nec forma eodem tit. ibi: *Nota, quod ad esse matrimonii duo sunt necessaria. scilicet substantia, & forma, sicut ad esse hominis: pro substantia est ibi consensus, & pro forma verba, ad exprimendum consensum deputata*, Glos. in l. Cum notissimi C. de Præscript. 30 vel 40 ann. verb. Solam, ibi: *Hoc nomen solam non excludit executorem, sed litis contestationem, sicut cum dicitur solus consensus facit matr. quia & verba sunt necessaria, sed excludit concubitum*. Innoc. Canonistarum Pater in c. Tuæ de Sponsal. ibi: *Licet enim solus consensus sufficiat ad matr. contrahend. in Mutis &c. in loquentibus tamen non sufficit quoad Ecclesiam sine verbis*, ibique etiam Butr. sub nu 4 & Calder. n. 5. Præpos. n. 10. & pluribus seqq. & Henrich Boich. n. 2. & seq. Jo: Andr. in cap. 1. seu Rubr. de Despons. Impuber in 6. ante finem, ibi: *Potissimè casu, quo verba requiruntur, ut in sponsalibus, & matrimoniis*. Goffred. in Sum tit. de Sponsal. n. 21. Bonifac. de Vitalin. in clem. Sepè, n. 39. de Verb. signif. ibi: *Inter eos, qui fari possunt necessaria sunt verba ad matrim. contrahendum, tamen ipsa verba non faciunt matrimon. sed mutus consensus, verbis declaratus*. Lancell. Instit. Canon. lib. 2. tit. de Nuptiis §. Licet, ibi: *Attamen quantùm ad Ecclesiam verba, præsen-*

tem

tem consensum exprimentia, sunt necessaria, si Contrahentes lo-
qui poterunt. Bart. in l. Nuptias in med. ff. de Regul. Jur. Bald in
l. Cum notissimi, n. 7. C de Præscript. 30. vel 40. annor. ibi: In ea
Gloss. ibi, verba sunt necessaria, hoc intelligitur in his, qui loqui
possent &c. aliàs Mutus &c. Et in l. Ad recognoscendos, C. de In-
gen., & manumiss. ibi: Quædam sunt, quæ sine voce fieri non pos-
sunt, ut matr. Et in c. Ex transmissa n. 2 de Restit. spoliat. ibi: Et
debet iste consensus esse verbis expressus: Cor enim datum est ho-
3 mini ad significandum Deo, labia autem ad significandum homi-
nibus, nam vox est instrumentum voluntatis, & intellectus ratio-
nalis. Castr. in l. Ex facto 43. n. 3. §. De Vulg., & Pupill. ibi: Nota
&c. quod Mutus potest controhere matr. nec tunc sunt necessaria
verba, &c. licet quando possit loqui sint necessaria, & aliàs non
valet matrim. Aretin Instit. de Patr. potest. col. 2. in princ. Pa-
dilla in l. Et in epistola, n. 33. C. de Fideic. Alex. in l. 1. nu. 3. &
seqq. ff. de Verb oblig. & cons. 143. sub n. 1. lib. 2. Anton Franc.
in Addit. ad Abbatem in c. 1. n. 6. de Spons. vers. Circa hanc ibi:
Dicas, istum verum dicere de necessitate ad substantiam ipsius
matr. in quo sufficit, tam de Jure canonico, quàm civili solus con-
sensus Contrahentium, verbis expressus, si fari sciunt, aliàs nu-
tu, & signis possunt contrahere. Gozza. cons. 77. nu 9 & 14. Anc.
Patav. cons. 68. n. 10. inter Cons matr. Zileti, inter quæ etiam
Stephan. de Bonacurs. cons. 9. n. 2 Cæphal. cons. 54. n. 39. & seq.
ubi n. 42., quod cor datum est ad significandum Deo, lingua verò
ad significandum hominibus. Torniol. cons 54. n. 7. Gig. cons. 46.
n. 10. ubi quod casus iste decisus est ad literam per Ten. in cap.
Tuæ de Sponsal. qui non potest cavillari, & n. 21. Burbat. cons.
6. n. 52. in fine lib. 1. Joan. Lup. de Matr par. 1. nu. 47. & seqq.
Henriq eodem tract. lib. 10 c. 2. n. 6. Teipis. de Sponsal. privil. 6
n. 3. in fine ibi: Ad removendum, & radicitùs tollendum abusum,
& extirpandam clandestinitatem, verba sunt necessaria: Medic.
in supplem. 3. par. D. Thom. qu. 137. art. 2. Veg. in Summ. c. 25.
de Matrim cas. 27. in princip & cas. 34., Torreblanc. Jur. Spi-
ritual. lib. 2. c. 14. n. 19. Sylvon. cons. 45. n 37. Franc. Marc. dec.
2. n. 1. ibi: Quæritur, an in matrimonio requirantur verba pro
forma in valentibus &c. videtur dicendum quod sic &c. Corvin.
de Jur. Can. lib. 2 c. 13. de Nupt. ibi: Purè consensus interpo-
ni debet per verba, præsentem consensum exprimentia, si Con-
trahentes loqui possunt, si non ut Muti, Surdi per signa Cevall.
Opin. comm. contra comm. qu. 206 & 750. per tot. Emanuel Sua-
rez in Summ. tom. 1. 2. Edit. cap. 216. nu. 5. Greg Lopez ad leg.
partitar. leg. 5. verb. Per palabras tit 2. pact. 4. & Tiraquell. ad
Leg connubiales glos. 7. Verb Expres. n. 17. Brunel. de Sponsal.
concl. 15. col 1. Layman. in Theol mor. libr. 5. tract. 10. de Matr.
secundùm se, par. 2. c. 2. nu 3. fol. mihi 964. & Villalob. in Theol.
mor. tom. 1. tract. 13. de lo essential del matr difficult 7. n 5 fol.
295. ibi: Ay precepto, que el matrimonio se contraiga por pala-
bras, assi lo dizen Ledesma, Enriquez. y otros, pruebanlo por
un capitulo Tuæ de Sponsal. Haveman. de Jur. connub. lib. 1. tit. 6.
posit. 4. n. 2. fol. mihi 132. ibi: Innocentius verba requirit, Ale-
xander concludit, malè testori testes, qui dicunt, se vidisse, con-
traxisse hos, vel illos matr. quia iste contactus non visu, sed au-
ditu mititur, &c. verba requiri quantum ad Ecclesiam: Brovver
de Jur. connub. lib. 1. c. 20. n. 13. fol. mihi 185. ibi: Signa requi-
runtur in mutis, & surdis, qui fari nequeunt &c. verba regulari-
ter requiruntur ab iis, qui fari possunt: & Ledesma de Matrim.
in Addit. ad 3. par. quæst. 45. art. 2. lit. A. ibi: Contractus ma-
trimonialis fieri non potest, nisi per verba, quæ explicent consen-
sum, ex quo infert D Thomas, quod expressio verborum se habet
ad matr. sicut ablutio exterior ad Baptismum: Et in §. His non
obstantibus, ibi: Doctrina D Thomæ est verissima, & hanc sen-
tentiam tenent omnes Scolastici, & Jurisperiti: Et vers. secun-
da conclusio fol. mihi 152 dat rationem ibi: Nam tum contractus
matrimonialis sit gravissimus, oportet, quod consensus explicetur
modo commodiori, itaque non ratione contractus, neque ratione
Sacramenti, sed ratione Ecclesiastici præcepti sunt necessaria
verba ad matr. Capon. discep. foren. 277. n. 16. ibi: Et licet verba
non sint de essentia matrimonii &c. tamen sunt necessaria quan-
tum ad Ecclesiam: cum aliis concordantibus, ab istis allega-
4 tis, & egregiè Marchant. in Trib. sacram. post tom. 3. cas. 3. de
Sacram. matr. in princ., fol. mihi 31. ubi, quod hæc opinio pro-
pter authoritatem Textuum, & multitudinem Authorum, ita
sentientium, multum probabilis est, & cuivis licet in con-
scientia, & praxi illam tenere.

Ad quem effectum sola sufficeret authoritas D. Thomæ, qui
5 tot fecit miracula, quot scripsit articulos, ut ex Oraculo
Joannis XXII. legitur in Breviario Ordinis 4. die infra Octa-
vam ejusdem, & refert l' Abbè de Script. Eccles. ibi: Qui enim
6 sententiam hujus Authoris tenet, nunquam invenitur à veri-
tatis tramite deviasse, & qui eam impugnavit, semper fuit de
7 veritate suspectus, Innoc. VI. Judice, ut refert Flamin. in vi-
ta ejusdem pagin. 159. in fin., & legitur in Breviario Ordinis
Lect. 1. 2. Nocturni 2. diei infra Octavam ejusdem, atque
Doctrina istius Sancti ostenditur esse vera supra omnes doctri- 8
nas Doctorum modernorum, juxta antea verba Clem. VI. rela-
ti à Lucar. in Man. Thomist. controv. par. 2. in fine, Angelicus si-
quidem Doctor in 4. Senten. dist. 1. qu. 1. art. 3. Suppl. 3 par. qu.
45 artic. 2. quærens: Utrùm oporteat consensum per verba de
præsenti exprimi; clarissimè dubium solvit eum illis verbis:
Respondeo dicendum, quod sicut ex dictis patet, conjunctio
matrimonialis fit ad modum obligationis in contractibus mate-
rialibus, & quia materiales contractus non possunt fieri, nisi sibi
invicem voluntatem suam verbis promant, qui contractum fa-
ciunt, idem etiam oportet, quod consensus matrimonium faciens,
verbis exprimatur, ut expressio verborum se habeat ad matri- 9
monium, sicuti ablutio exterior ad Baptismum: Respondendo
etiam objectioni, quæ posset fieri, ducta paritate à voto, seu
promissione, quod in voto non est aliqua Sacramenti obliga-
tio, & ideo non oportet, quod fiat ad modum materialium 10
contractuum ad hoc, quod obliget, sicut de matrimonio.
Cui objectioni respondet etiam Oliver. de Nullit. matrim par.
4. fol. 96. ante finem, ibi: Quamvis enim Ecclesia tacitam ac-
ceptet professionem Religiosi, ad matrimonii validitatem ex-
pressum requirit consensum per verba de præsenti, & D. Thom.
sequitur Card. Bellarm. lib. 2. controv c. 8. de Sacr. matr. vers.
Quanto, & seq. fol. 1274.

Admittendo autem probabilitatem contrariæ opinionis, de
qua plenè Fagn. in cap. Tuæ de Spons. Coninck. de Sacr. disput.
24 dubit. 8. per tot. & Boss. de Contract. matr. c 1. n. 58 & c. 3 n.
36. & seq. Adhuc dicimus, inapplicabilem esse in nostris ter-
minis. Primò quia Authores, inclinantes in contrariam sen- 11
tentiam, loquuntur in casu, toto cœlo à nostro diverso, quan-
do scilicet nullum adest scandalum, nullumque periculum in-
explicabilium litium, ut videre est apud Castrop. Oper. moral.
tom. 5. tit. de Matr. disput. 2. punct. 7. n. 3. Gobat. in Theol. ex-
perim. tom. 3. par. 2. de Matr. Sacr. num. 340. fol. mihi 81. Sanch.
de Matr. lib. 2. disput. 31. n. 10. Mart. Vidal. in Art. salut. tit. de
Matrim. Sacr. inquis 5. n 30. fol. mihi 167. Perez ab Unanoa de
Matr. disp. 15. sect. 1. n. 13, & Boss. eodem tract. cap. 3. §. 18. n.
49. Atque loquuntur in casu, quo matrimonium contrahatur 12
servat. serv. præsentibus Parentibus, vel aliis Consanguineis
Sponsæ, & magna Adstantium corona, quorum præsentiæ 13
attribuunt iidem Doctores verecundiam in loquendo ad Text.
in c. Honorantur 32. quæst. 2. in fine, ibi: Ipsum conjugium plus
commendet verecundia: & observat D. Thom. in Supplem. 3.
par. quæst. 45. art. 2. ad 3. ibi: Sicut quando Puella tacet præ ve-
recundia, Parentibus eam viro tradentibus, & de Regim Prin-
cip lib. 4. c 6. Glos. in cap. Si inter virum, verb. Dicente in fine
de Spons. ibi: Nam multæ propter verecundiam annuunt potiùs,
quàm loquantur, maximè præsentibus Parentibus: Luc. de Pen.
in leg. unic. n. 4. & 5. C. de Mulier. in quo loco, lib. 10. ibi: In mu-
lieribus à natura quædam sunt laudabilia, quædam vituperabi-
lia, laudabile est, quia ut plurimum sunt verecundæ: Sinibald. in
Geneanthrop. lib. 4. tract. 3 cap. 9 lit. C. fol. 410. ubi, quod ve-
recundia in Mulieribus desiderabilis est, uti Veneri contraria,
Fagn. in cap. Tuæ fraternitati, n. 29 de Spons. ibi: Nam mulie-
res præ verecundia, & pudore plerumq; annuunt potius, quàm
loquantur, maximè præsentibus Parentibus. Card. de Luc. de
Matr. disc. 2. n. 14. ibi: Quoniam sæpè modestæ Puellæ ex vere-
cundia in eo actu non audent loqui: Haveman. de Jure connub.
lib. 1. tit. 6. posit. 4. n. 1. ibi: Virgines propter verecundiam, maxi-
mè præsentibus Parentibus, ne Sponsum videantur ambire, vel
annuere, vel dexteram porrigere solent, non autem loqui: &
Brovver. de Jure connub. lib. 1. cap. 20. n. 13. fol. mihi 185. ibi:
Ipsum nuptiarum nomen benè moratis, & indelibatis virginibus
sanguinem diffundit, cumque coram Puellam, de cujus nuptiis
agitur, fronte ad pudorem composita, facies modestiæ, & ingenui-
tatis colore purpurans, & mixta tenerrimis lacrymis tacitumi-
tas, satis est, ut vultu annuat Sponsa, quæ à Parentibus despon-
detur &c. timida quasi mentem etiam testatis verbis expromere
ne appetentiæ procacioris esse, & expetere maritum videatur, &
Tiraquel. ad leg. connub. l. 9. n. 152., ubi inter multa fræna, quæ 14
natura mulieribus imposuit, annumeratur etiam verecundia,
refertque illud Homeri in lib. Odys. 6.

Verecundata est novas nuptias nominare.

Et leg. 13. gloss. 1. par. 13. num. 8. fol. 198. ubi, quod hoc na-
tura ipsa rerum omnium parens apertissimè docuit, qua duce
masculæ solùm Cicadæ canunt, mutum verò est fœminarum
genus.

Celebranturque in hac parte ab eruditis Viris responsiones 15
Charicleæ apud Heliodorum, quæ interrogata nimia modestè
de nuptiis respondisse fertur: Magis decebat meum fratrem
Theagenem pro me loqui, quàm mecum Viri verba facere:
& Cydippæ apud Aristenætum, quam legentem pomo in-
scripta

scripta hæc verba: Per Dianam Acontio nubam Sermonem ve-
recundata projecit, dimidiamq; reliquit vocem ultimam, in qua
nuptiarum mentio, quas etiam aliis loquentibus erubescunt ho-
nestæ Virgines: ut observant Lat. Cipr. c. 3. §. 2. & seqq. c. 4. eo-
dem §. de Jur. connub. l. 1. Gamol. Synopt. Arnis. c. 3. sect. 1. n.
6. pariter de Jur. connub. & Brovver eodem Tract. lib. 1. c. 20.;
Quibus verbis contrahantur sponsalia n. 24. Et Hermionis res-
ponsio ad Orestem illam ad nuptias petentis ibi:

Sponsalium quidem meorum Pater meus
Curam subibit, meum non est hæc disquirere.

Quæ legitur in can. Honorantur 32. q. 2. omissis tamen Græ-
cis verbis, imperitia forsan difficillimi idiomatis, vel Libra-
riorum incuria, ut observant eruditissimi Tiraquell. ad l. Con-
nub. leg. 9. sub nu. 153 fol. 158. & Gracian. Hervec. in Oration.
ad Concil. Triden. de Clandest. matr. fol. 9. à terg. impressa post
Consil. matr. diversor. Venetiis n. 63.

Quæ verecundiæ ratio cum non militet respectu illarum,
16 quæ nulla illius pudoris habita ratione, de quo est Tex. in can.
Honorantur 32. qu. 2. ibi: Non est enim virginalis pudoris elige-
re maritum, & observant D. Ambros. de Instit. Virgin. c. 1. ibi:
Virginalis dos quædam est verecundia quæ commendatur silen-
tio: Medran. de Consens. connub. c. 3. n. 7. ibi: Indignum est pu-
dori virginali maritum sibi eligere. Zaul. ad Stat. Favent. rubr.
26. lib. 4. n. 11. fol. 540. ibi: Quod eò magis procedit in filia, cum
Virginali pudori repugnet Virum eligere: & Rot. dec. 314. n. 11.
cor. Ludov. prorsus invitis, insciis, & absentibus Parentibus, &
aliis Consanguineis, matrimonia contrahunt, nec etiam il-
17 lorum favore militare debet ead. opinio ad Tex. in leg. Si ita ff.
de Manum. test. & in l. Servus, ff. de Stat. liber. Surd. cons. 67.
n. 19. & Rot. dec. 205. n. 6. par. 17. & dec. 165. n. 12. par. 19. rec.
Et in nostris individualibus terminis observat Marchant in
Tribun. Sacram. post tom. 3. cas. 3. in Sum. tot. respons. fol. mihi
18 33. ibi: Nec credo, Authores, qui dixerunt, signis posse matrim.
contrahi absque verbis, id ita intelligere potuisse, ut semper qua-
vis occasione, & ad libitum quilibet &c. uti posset in hoc Sacra-
mento extra casum necessitatis, angustiæ, vel causæ multum ra-
tionabilis, cum hoc aperiat januam omni dolo, fraudi, & incerti-
tudini, ac mille peccatis, quod nec Ecclesia prudentissima, nec
Respublica in contractibus vellet permittere.

Quæ omnia nullo modo conveniunt nostro casui: Pater enim
He. jam ex hoc mundo discesserat, Mater non aderat in Ur-
be, Proaviam in Domo relinquerat, Consanguinei proxi-
19 miores reperiebantur in Ecclesia, D. Gregor. dicata; Unus te-
stis orabat ante Crucifixum, cum distantia 80. palmorum, ter-
ga vertendo Confessionario, alter (ut deponit Parochus) sede-
bat ad sinistram ejusdem: Verso la Porticella, corrispondente
all'Ostaria della Campana &c. & in conseguenza gli era impedi-
to affatto il poter vedere d. E. &c. esistente a mano destra, come
depongono i due Chierici: Circa istos parùm esset laborandum
20 pro excludenda verecundia, potuisset siquidem He. suppone-
re esse de illis, cum quibus più volte il giorno faceva le bagat-
telle, & tamen: Testis uterque stabat ad lavacrum Aquæ be-
nedictæ in distantia 12. vel 13. passuum ab ipso Confessionario,
in tali situ locato, ut Puella incogenitfeua, Testibus iisdem con-
trariis verteret terga: ut legitur in Scriptura diei 12. Novem-
bris 1695. §. Quodque fortiùs, Parochus demum supponitur
illam non respondisse, sed terga vertisse, quod ruborem dimi-
nuebat. Cui igitur adstantium qualificatæ coronæ, quorum
Consanguineorum respectu, quali Parentum reverentiæ at-
tribui potest in nostro casu He. verecundia in loquendo, quan-
do in his casibus mulieres tali matrimonia contrahentes non
submissa voce loqui, sed exclamare solent, ut legitur in Pata-
vina 11. Maii 1669. ibi: Questo è mio marito, è Signor sì, che
il Sig. Gambara deve esser mio marito

Si autem ad sensum ipsorummet Doctorum pro signis, &
nutibus supra allegatis, abolendus est abusus etiam in matri-
21 moniis, quæ servatis servandis contrahuntur, & in quibus
propterea cessat omne dubium voluntatis, omnisque fraudis
suspicio, ut videre est apud Coninck de Sacram disp. 24. dub.
8. conclus. 4. ibi: Omninò decet eos, qui loqui possunt, verbis
suum consensum exprimere, quia hoc est ferè necessarium, ut
omninò clarè tàm Partibus, quàm Ecclesiæ de eo constet, quod
in re tanti momenti omninò fieri convenit. Quare Parochi nul-
lo modo deberent permittere, ut aliter fiat bene Medran. de
Consens. Connub. cap. 11. nu. 13. ibi: Absurdum est, & à recta
ratione alienum infrà gravissimo matrimonii contracta commo-
diori modo possibili consensum non aperiri, qui quidem meliùs
verbis, quam signis declaratur: Sannazzar. de Matr. c. 3. art. 4.
n. 123. ibi: Cauti tamen esse debent Parochi ne fortè signa dubia
essent, vel Testes ea non perciperent ut Contrahentes omninò lo-
qui faciant, prout ita etiam observatur: & Boss. de Contr. matr.
c. 3. n. 182. ibi: Usus explicandi consensum per signa, & per nutus
si id fiat cor. Parocho, & Testibus, juxta formam Tridentini &c.
est abrogandus, & in praxi servandum, ut ipsi Contrahentes 22
verbis respondeant, consensumq; mutuum exprimant, nam eo-
rum loquutio, & vox &c magis enixam contrahendi voluntatem
&c. judicabunt: Quanto magis introducendus non videtur in 23
Matrimoniis clandestinis, Parentibus invitis, & absentibus,
atque nemine teneram Puellam interrogante, non quidem ab
aliquo privato Doctore, sed suprema authoritate hujus Sacr.
Congreg., contra quam recalcitrare non licet ex animadver-
tendis infra §. 6. n. 48. & 49.

Secundò non applicatur opinio, nutibus favorabilis, quia
iidem Authores loquuntur de signis, & nutibus ita certis, &
univocis, ut ad nihil aliud referri possint, & ex iis determina- 24
ta, indubitate, & præcise Contrahentium voluntas desuma-
tur, ut probant Abb. in c. Illud quoque n. 3. de Præsumpt. ubi,
quod signum æquivocum nec probat, nec præsumptionem 25
facit. Angel. in Summa verb. Matrimonium secundo quomodo
contrahitur n. 12. in fin. ibi: Sed tamen ego credo &c. & sic est con-
sensus &c., & cum signis necessariis, ibique Ungarell. in Addit.
sub n. 4. Camerar. in Cons. matrim. impress. post Consil. Zabar.
nu. 14. ibi: Siquidem signa, quæ ad probandum Matrimonium 26
concurrunt, præcisa esse debent, non autem æquivoca: Cephal.
cons. 540. nu. 49. ubi, quod matrimonium, quod probatur si- 27
gnis, non continet veram certitudinem. Nicol. Rucker inter
Cons. divers. de Matrim. cons. 34. n. 12. ibi: Inter Contrahentes
matrimonium debet apparere &c. non ex levibus præsumptio- 28
nibus, sed evidentibus, inter se factis &c. Et n. 23. ibi: Pericu-
lum sit divinare de matrimonio: Marchan. in Tribunal. sacram. 29
post tom. 3. in resol. de Matrim. cas. 4. fol. mihi 34. ibi: Signa æqui-
voca ad multa, & ideo nihil certum probant: Paleotti. de Noth.
& Spur. c. 5. n. 1. ibi: Non nego tamen, & absque verbis &c. dum
&c. evidenti quopiam indicio &c. significetur: Perez ab Unanoa
de Matrim. disp. 15. sess. 1. n. 12. ibi: Quod intelligitur dummo-
do externa signa benè, & sufficienter consensum mutuum expri-
mant: Marc Vidal. in Arc. salutar. tit. de Matrim. sacram. inqu.
5. nu. 30. fol. mihi 167. ibi: Quod intelligunt &c. dummodò ex-
terna signa sufficienter consensum exprimant: De Graff. Dec. au-
rear. p. 1. lib. 2. c. 12. de Matr. sacram nu. 11. ibi: Dummodo per
evidentia signa consensus mutuus exprimatur, & in cons. 25. nu.
11. de Sent. excomm. lib. 5. ibi: Quare nisi probetur evidentibus
signis &c. Marchant. in Trib. Sacr. post tom. 3. cas. 3. de Sacr. ma-
trim. vers. Respondeo secundò, fol. mihi 31. ibi: Requiruntur si-
gna certa, & quæ absque tergiversatione, & dubio foris consen-
sum exprimant Tambur. Oper. Moral. lib. 8. cit. 4. c. 3. n. 6. ibi:
Regula generalis hæc est, illud verbum, seu signum requiritur,
seu sufficit, quod certò in circumstantiis, in quibus efformatur,
exprimit internum consensum, & Card. de Luc. ad Concil. disc.
26. n. 28. ibi: Nutus, & signa ad id sufficiunt, dummodò ex eis
certa, & determinata voluntas arguatur, vel resultet.

Quod non est speciale in matrimonio, sed generale in om-
nibus contractibus, qui probari prætenduntur per signa, fun-
daturque in ipsamet natura æquivocæ probationis, ut in debi-
lioribus terminis aliorum contractuum minoris ponderis, & 30
rerum, ac sit ille matrimonii, qui principem locum obtinet
inter contractus, observant Thesaur. quæst. forens. lib. 2. qu.
99. nu. 77. ibi: Et talis sit nutus, ex quo clara mentis intentio
percipiatur, & Graff. de Success. §. Institutio quæst. 27. sub n.
4. §. Cæterum in fin. ibi: Dummodo ille nutus esset satis certus,
& dilucidus: de Ang. de Reg. Testat. volunt. n. 81. impress. post
Tract. de Impens. dotalib. ubi, quod tunc solum admittuntur
testamenta per nutus, & signa, quando cessat omne dubium,
omnisque suspicio, & constat de Testatorum mente, antea
propalata. Et pluries firmavit Rot. ut in dec. 95. num. 4. apud
Zacc. qu. medic. legal. ibi: Nec fuerunt adeo certa illa signa, ut
claram, & deliberatam demonstraverint ejus voluntatem, ita
quod nullum reliquerint hæsitationi locum, prout in omnem ca- 31
sum necessarium fuit &c. & in decis. 363. num. 3. cor. Peutinger.
ibi: Nutus ita certi, & indubitati esse deberent, ut ex illis cla-
ra &c. intentio colligi, & necessariò inferri possit, & dec. 409.
n. 5. cor. eod. ibi: Ideoque meritò nullum super eis constitui potest
pro validitate actus fundamentum, cum deficiat inconcussa eo-
rum certitudo, & dec. 308. n. 7. par. 10. rec. ibi: Nutus est actus
valde periculosus, & fallaciis suppositus, & applicatur lepidum 32
dictum Jo: de Anan. in c. Cum tibi, sub n. 5. de Testam. ibi: Sed
amice mi sum contentus, quod stemus Juri Divino: sed dic mi-
hi, quid dicit Jus Divinum, quod in ore duorum, vel trium
stat omne verbum, Nota quod non dicit nutu. Et in præcisis
terminis Sponsalium, quod non probentur per signa æquivo-
ca Rota in Meliten. prætensorum Sponsalium 4. Maii 1682. §.
Signa coram Paulutio.

§. IV.

§. IV.

Verba, referentia Matrimonium de præterito, vel illud in futurum indicantia, apta non esse ad illud probandum ostenditur.

ET quidem de consensu constare debet cor. Parocho, &
Testibus non per verba referentia, vel signa indicantia
1 matrim. factum de præterito, quia tunc nullo modo valeret
matrim. ut de verbis observat *Card. de Lugo de Justit. & jur.
com... disput.22. n. 22. & seq.* quem refert, & sequitur *Tamb.
Oper. moral. lib 8. de Matrim. tract.6. de Solemn. c.2. §.3. n.15.*
& de factis *Gonzal. in cap. Cum inhibitio nu.9. in fin. de Clan-
dest. despons. Pont. de Matrim. lib 5. c.22. n 6.* ibi: *Quare tan-
tum testificari poterunt, vidi illos copulari, & præsumo, ante-
quam copularentur, habuisse consensum de præsenti, licet mihi
non constet, quod quidem non est testificari de matrim &c.*
Nec per verba, seu signa, indicantia voluntatem posteà
2 contrahendi; Ea ratione, quia: *tam Parochus, quàm Testes
esse debent Testes, nedum matrimonii incboati, sed etiam perfe-
cti, & completi*: ut probat *Marc Vidal. in Arc. salutar. tit. de
Matrim. sacram. in qu 2. nu.44. fol mihi 157 Pont. de Matrim.*
3 *lib.5. c.22. nu. 2.* ibi: *Parochus, & Testes debent esse præsentes
actui, &c. ad significandum consensum de præsenti, aliàs matri-
monium est nullum, &c Ratio facilis, quia ideò requiruntur Pa-
rochus, & Testes, ut possint Ecclesiæ sufficientem probationem af-
ferre de conjugio eorum. Ergò debent esse præsentes actui, sivè
signis manifestativis consensus de præsenti, &c Sanch. de Matr.*
4 *lib.2. disp.18. n.26. vers. Limita 2.* ibi: *Velle contrahere non est
contrahere: Sotus in 4. Senten. distinct.27 q.2. art.1. post secun-
dam conclusionem, vers. Eadem ferè. Coninck. de Sacram. tom.
2. disput.29. dub.1. n 13. fol. mihi 787* ibi: *Debent esse Testes,*
5 *non modò incboati, sed perfecti, & absoluti contractus, &c. 2.
Marchant. in Trib. sacr. post tom.3. in resol. de Sacram. matrim.
c.3. fol.33.* ibi: *Apertè Tridentinum, &c. mandavit sub pœna
nullitatis, ut matrim. contraheretur cor. Parocho, & duobus Te-
stibus. Quare? ut nimirum moraliter assisterent, & Testes essent
consensus expressi matrimonialis, & contractus conclusi, &c.
Quid verò testabitur, qui tantùm signa aliàs incerta, & dubia*
6 *viderit? qui nihil verborum audiverit? &c. du Hamel in Theo-
log. speculat. & pract. tom 7. tract de Matrim. lib.1. differ. 3 c
3. n.6. fol 651* ibi: *Est enim saltèm Testis contracti matrimonii.
Tancred. de Matr. lib 3. disp. 39. an u. in fin* ibi: *Nam hic non
potest esse Testis, nisi de voluntate contrahendi (quam illi tem-
pore, quo habet oculos, & aures clausas possunt mutare, & oppo-
situm velle) non de ipso contracta, atque adeò si juraret, se vidis-
se, & percepisse, eorum contractum per verba de præsenti fuisse
initum, esset perjurii reus, cum ipse tantùm perceperit, eos
voluisse contrahere.*
Veritatem, & subsistentiam hujus conclusionis docuit expe-
rientia, qua teste, non semel accidit, ut unus ex Contrahen-
7 tibus in ipsomet actu contrahere recusaverit, verificatumque
fuit adagium, multa tractantur, quæ non perficiuntur, de
quo in nostris punctualibus terminis *Camer. in cons matrimon.
impress.* post *cons. Zabarel. num.34. post med. Dec. cons.133. n.*
8 *5. vers. Sextus Testis*, ubi quod tota vis consistit in conclusio-
ne, *de Jastis de Dispens. matr. lib.1. cap.4. n.236. & seqq.* ubi
9 quod frustra insistitur in antecedentibus, quando de conclu-
sione non docetur, in terminis punctualibus *Gob. consult.15.
n.14. fol.112. Card. de Albic. de inconstant. in Judic. in præfat.
nu. 39.* ubi, quod Mulier ter in hora mutari solet. *Et Corrad.
in Prax. dispens. lib.7. c.7. n. 37. & 38.* ubi, quod mutatio vo-
10 luntatis solet faciliùs evenire in fœminis propter sexus fragi-
litatem, & variationem cerebri, in quo omnes illius infirmi-
11 tates resident, restaturque ita accidisse Paduæ cum illis ver-
bis: *Paduæ semel hoc accidit, nam interrogatus prius vir,*
12 *respondit, se eam velle in suam, postmodùm verò mulier inter-
rogata negavit, se illum velle in suum, & sic remansit derisus,
& ex eo tempore semper Paduæ servatur, ut priùs sponsa inter-
rogetur, prout etiam in multis aliis Locis.* Quod commendat
etiam *Fagnan. in cap. Licet nu.12. de Spons. duor. & Vivald. in
Candelabr. aur. tit.17 de Matr n.41. Avers. de Sacr. matr. q.
6. sect.7. vers. Atque fol.351.* Nostrisque diebus similem casum
13 sequutum fuisse in Urbe in Parochia S. Francisci de Paula,
restis est illius Parochus, cum majori parte Religiosorum di-
cti Conventus.
Quod si evenire solet in matrimoniis, servatis servandis
contrahendis, & in quibus de libera, & spontanea voluntate
Contrahentium nulla adest difficultas, juxtà terminos autho-
ritatum allegatarum, & in quibus eadem præsentia sponta-
nea, & libera Parochi, & Testium, omnem doli, & ma-
chinationis suspicionem tollit, ut observat *Ussel. in Consult.* 14
connub. fol.46. in princ. ibi: *Præsentia Parochi, & Testium, &c.
ad præcavendos dolos, & deceptiones eorum, qui illegitimè con-
trahunt à Concilio Tridentino in matrimonio requiri videtur*; 15
*& Marchant. in Trib. sacr. post tom.3. in resolut. de Matr. cap.3.
fol mihi 33.* ibi: *Unde apertè Tridentin. mandavit, &c. Qua-
re, &c. utique ad evitandos dolos, fraudes, incertitudines,
quæ scandala in Ecclesia causant, & contractus nullos sæpè in-
troducere solent*; Multò magis procedit, quando agitur de
matrimoniis, in quibus de eadem libera voluntate non con-
stat, sed potiùs de contraria, quod scilicet mulier seducta fue-
rit, & dolosis artibus circumventa. In istis enim casibus fa- 16
ciliùs potest habere locum pœnitentia ex aliqua cognitione,
etiam confusa, deceptionis, seù ab aliqua alia circumstan-
tia, ut de se patet.

§. V.

De Probatione Matrimonii.

QUando vertitur lis circa probationes matrimonii duplex
occurrere solet inspectio: Una cum lis est super legiti-
mitate ad effectum successionis, vel alimentorum; Al-
tera quando agitur de ipsomet fœdere; Atque communis,
receptaque est distinctio, quod in hoc secundo casu non atten- 1
duntur conjecturæ, & præsumptiones. secus in priori, jux-
tà celebre consilium *Gemtacani 27.* à Doctoribus, & Sacra
Rota passim approbatum, ut videre est apud *Wames cons.532.
num. 3. Cardin. de Luc. de Matrim. disc 16. num. 7. & 8. Car-
din. de Albic in Addit. ad Pampbil. dec. 139. num. 13. & Rot.
dec. 761. num. 2. coram Cerro*, ubi, quod hoc casu non atten- 2
duntur conjecturæ, & in *dec 411. num. 1 coram Royas, & in
dec 634. eod. num. cor. Burat., & dec.86 n.4, & 5. & dec.248
n.5. & dec.317. n.13. p.12. rec.* ubi, quod hoc casu probationes
debent esse concludentissimæ, & in *Theat. Matrim. 25. Jun.
1698. §. 1. cor. Pio.*
Quæ conclusio absq; difficultate procedit in casu, quo ma-
trimonium ab uno ex Conjugibus controvertatur, ut obser-
vat citatus *Cardin. de Albic. in Addit. ad Pampbil. d. dec.139.* 3
*num 13. vers. Probatio. & Rot. dec.634. n.1. versic Et per Ca-
tharinam negetur fuisse contractum, cor. Burat. & in Toletana
Matrimonii 26. April. 1596. § 1 cor. Just.*
Et in casu, quo constat de vitioso initio, seù deceptione,
vel allucinatione unius ex Contrahentibus, quod operatur,
ut eo certior, & concludentior exigatur probatio, per ea, quæ 4
generaliter observant *Panimol. decis. 19. annot. 2. num. 15. &
Rot. dec.667. num. 1. & dec. 681. num. 9. cor. Emer. jun.* Et in
nostris præcisis terminis *Camerat. in cit. cons. matrim.* post illa
*Zabarel. n.38. & Mascard de Probat. concl. 1011. n.11. & Rota
cor. Seraph. dec.893 n.32. & 33.*
Triplici concurrente congrua ratione. I. quia agitur de pro-
banda intentione Actoris, quod præstari nequit per conjectu- 5
ras, juxtà communem opinionem, de qua, adductis concor-
dantibus *Add. ad Burat. dec 707. nu. 10. vers. Nec sufficiunt,
Rot. dec.109. n 15. par. 15. rec. & in Tolet. Decim. de Capil. 15.
Jan. 1677. §. Primum cor. Bourl.* ibi: *Quæ tamen concludenter
probari debuissent, &c. Non autem per conjecturas, & præsum-
ptiones, quæ ad fundandam intentionem non sufficiunt*: & in
*Romana Pec. 16. Junii 1679. §. Perperam cor. eod. Tusculana
Immission 27 Jun. 1695. § Verùm cor. Card. Priolo.*
II. Quia, quando agitur solùm ad effectum successionis,
vel alimentorum, non agitur de tanto præjudicio, ac quando 6
agitur de ipso fœdere, quam in nostris terminis adducunt, &
exornant *Cresp. de Valdav. observ.13. numer.108. Adden. ad
Greg. decis. 247. numer. 22. & Rot. decis 390. num. 2. vers. Et
ratio est quia, quando agitur solùm ad effectum legitimitatis,
par. 2. recen.*
Et III. quia in casu probationis ad effectum alimentorum,
seù successionis, non potest aliquid imputari filio, quod sibi
non providerit de sufficienti probatione, cum tunc nondum
esset natus, quod non verificatur in eo, qui insistat in proba-
tione fœderis Matrimonii, qui optimè poterat, & debebat 7
majores probationes exquirere, quam adducunt *Cresp. de Vald.
ubi supra Adden. ad dec.247. Greg. & Rot. in par.2. rec. in locis
mox alleg. Gavat. inter Cons. matrim. divers. cons.81. nu. 27.*
aliique infra citandi *§. 12. num. 4.*
Posito autem, quod hujusmodi concludentissimæ proba-
tiones non concurrant, itaut controvertatur ipsummet fa-
ctum præstationis consensus, in dubio contra illius existen-
tiam pronunciandum est, nulla habita ratione præsum-
ptionum, & conjecturarum, ut in præcisis terminis obser- 8
vant

vant *Bald. in cap. Ex transmissa, sub num. 2. de Restit. spoliat.*
ubi, quod in Sacramentorum materia nimis periculosum est
divinare *Dec. cons. 132. n. 8. Wames cons 532. num. 3. Zas. cons. 2.*
n. 26. Camer. in Cons. matrim. impresso post illa *Zabarel n. 22. in*
fin. ibi; *Quod quidem non erit frivolis, ac æquivocis conjecturis*
propria cervice adinventis, sed per veros legum tramites, & n.
40. ibi: *Ex quibus jam vides, has præsumptiones imaginarias*
quasdam chimeras contra Juris regulas esse: Nicol Rucker in-
ter cons divers. de matr cons. 34. n. 22. & 23. ibi: *Inter Contrahen*
tes matrimonium debent apparere, &c. non ex levibus præsum-
ptionibus, sed evidentibus in se factis, & periculum sit divina-
re de Matrimonio, Jacob. Heinechman. cons. 20. n. 1. inter Cons.
matr. div. ibi: *Cùm itaque matrimonium sit magnum Sacramen-*
tum, & factum individuum censeatur, non debet ex levi præ-
sumptione judicari; Alex. cons. 150 num. 12. lib. 7 ibi: *Cùm enim*
matrimonium sit Sacramentum maximum, & maximi præjudi-
cii, non debet judicari ex levi præsumptione, & Rot. d. dec. 761.
n. 2. cor. Cer. Ea ratione, quia in dubio, Actore non probante,
9 Reus absolvitur, quàm in nostris præcisis terminis exornant
Zas. cons. 3. n. 24. Alex. cons. 150. n. 1. & cons. 154. n. 6. lib. 5. Card
Ant Quat inter Cons. matr. div. cons. 13. n. 1. ubi, quod hoc tritum
est in utroque Jure, & *Anton Franc. de Doct.* inter eadem *Con-*
silia cons. 68. num. 38. Estius in 4. Sent dist. 27. §. 7. in fin & Rot in
10 *Agrigentina. prætensæ Illegitimitatis 19. Decembris 1589. §.*
Quibus in fin. cor. Orano, & in Faventina Matrimonii 5. Julii
1660. §. Nec obstitit cor. Card. Taya. Et in dubio semper pro li-
bertate respondendum est, ut bene observat *Rebuff. in cons. 68.*
col. fin. vers. Nec me conturbat, & firmavit *Rot. decis. 491. num.*
20. coram Royas, & decis. 9. num. 83. & seqq. coram Arguell.
Quæ regula si locum habet in omnibus contractibus, itaut
semper in dubio pro exclusione obligationis respondendum
11 sit *ad Text.* literalem *in leg. Quidquid adstringendæ 99. ff. de*
Verb. obligat & Rot. coram Bich decis. 5. num. 27. Quantò magis
in contractu Matrimonii, quod continet perpetuam servitu-
tem, juxtà doctrinam *D. Thom in Supplem. 3. part. quæst. 47.*
12 *art. 6. in corp.* & in individuo casus nostri observant *Nevizz.*
in Sylv. nupt. fol. 255. num. 18. Jacob Leoniss. cons 49. num. 15.
inter cons. matr. divers. Rub. Alexand. cons. 73. n. 12. inter eadem
Cons. tom. 1. Theodoric. Reisacher. cons. 48. & Nicol. Ruckerus
cons. 9. sub num. 8. & cons. 34. n. 32. inter *Cons. matr divers J. C.*
German. Pantzschmann. quæst. pract. part. 1. quæst. 9. num 44.
ibi: *Requiruntur probationes, luce meridiana clariores, &c.*
13 *æquiparatur enim servituti; Sanchez de Matrim. lib. 1. disp. 5.*
num. 5. ibi: *In dubio obligatio inducenda non est; cùm sit contra*
possessionem voluntatis, suam libertatem possidentis; Sperel.
decis. 138. num. 11. vers. Confirmatur, & egregiè *Rot. decis. 411.*
n. 1. coram Royas ubi, quòd cùm hoc casu agatur de statu ho-
minis, plena, & concludens requiritur probatio, & debent
14 testes esse bonæ conditionis, & famæ, nulloque modo de fal-
sitate suspecti, *& decis. 207. num. 1. part. 1. recent & in Medeji-*
tana prætensorum Sponsalium 4. Maii 1682. §. 2. cor. Paulutio,
ubi, quod talis debent esse naturæ, ut sit prorsus inverisimile,
quod pro aliquo velint falsum deponere, & meliùs *Adden. ad*
Dec. cons. 163. lit A. ibi: *Hinc meritò irridenda, imò execranda*
illorum superstitio præpostera, qui ex qua probatione non judi-
15 *carent, esse legitimam venditionem Equæ, vel Lewidensæ, ta-*
men judicarent matrimonium, non solum inæquale, sed fune-
stum, perpetuamque personæ alienationem, & servitutem &c.

§. VI.

In dubio quando pro Matrimonio judicandum sit, ostenditur.

NOn obstante favorabilitate Matrimoniorum, qua at-
1 tenta etiam in dubio pro illo sit inclinandum, ad regu-
lam *Text in cap. final. de Sent & re judic.*
Inter multas siquidem limitationes hujus regulæ, quas latè
comprobant, & exornant *Mascard. de Probat. concl. 1025. &*
Barbos. vot decis. 19 à num. 82. ubi quod talis præsumptio non
militat attenta disparitate personarum, tres casui nostro mi-
2 rabiliter applicantur, operanturque ut etiam si essemus in
dubio, contra illud respondendum esset.
I. Quia regula procedit, quando Matrimonium est plenè
3 probatum, agiturque solùm de illius solemnitatibus; Ratione,
tione, quia dubietas, seù favorabilitas, non est modus sup-
4 plendi in facto probationes, ut egregiè observant *Zas. cons 3.*
num. 72. ante fin. ibi: *Non obstat, &c. Respondemus negando in*
primis, quod simus in dubio, imò in clarò, in quo Actrix suam
intentionem non probavit; Nec obstat, quod causa Matrimonii
sit favorabilis, non propterea debemus injustitiam alteri facere,
imo etiam si dicta Testium essent ambigua, non tamen ob hoc de-
beret fieri interpretatio pro eo, tanquam pro causa favorabili;
5 *Dec. cons. 133. in fin.* ibi: *Non obstat, quòd in dubio sit judican-*
dum pro Matrimonio, quia hic non sumus in dubio, sed in casu
claro, in quo patet, quòd Actor legitimè non probavit intentio-
nem suam, licèt causa Matrimonii favorabilis sit, tamen favo-
rabilibus causis ita debitores sumus, ne aliis injustitia fiat; Alex.
cons. 152. num. 1 lib. 5. ibi: *Testis, deponens ambiguè, non pro*
bat etiam in causa favorabili, & propter causam favorabilem
non debemus tamen injustitiam alteri Parti facere &c. Et posi- 6
to quod aliquo casu verba dubia interpretentur pro Matrimonio
illud est quando Testis refert determinatè, & præcisè verba
Contrahentium; Camerar. in d. cons. matrim. post illa Zabarell.
num 43. ante fin. ibi: *Aliud quidem est pro Matrimonio in dubiis*
judicare, aliud verò nihil consito, pro quo præsens initiatus,
legitimusquè consensus adfuerit, stuprum in Matrimonium con- 7
vertere; Angel. de Castro Consistorialis Advocatus cons. 34. n. 4.
& 5. inter Cons. matrim. divers. ibi: *Et licèt matrimonium sit fa-*
vorabile, favor Matrimonii non est talis, & tantus, ut pro eo 8
judicandum sit, si non sit probatum, quia pro eo non est judi-
candum, etiam si sit semiplenè probatum, cùm sit de majoribus
causis; Alexand. de Nevo inter ead Cons cons. 35 n 30. ibi: *Nec*
obstat, quòd in causa Matrimonii in dubio judicandum est pro
Matrimonio &c. Quia illud est verum ubi matrimonium est pro- 9
batum plenè, secus ubi matrimonium non est plenè probatum
&c. nam ad probandum Matrimonium requiruntur Testes bonæ
conversationis, & vitæ probabilis, ita quod non sit verisimile 10
quod pro aliquo velint falsum deponere: Jacob. Leoniss cons. 49.
n 1. inter ead Cons. ibi: *Licèt enim Matrimonium sit res favo-*
rabilis &c. tamen est diligenter animadvertendum, ne sub hu- 11
jus favoris prætextu defendatur Matrimonium, & introduca-
tur, ubi non est, quia invitæ nuptiæ solent exitus difficiles pa- 12
rere, & ego sæpius expertus sum, & vidi de facto &c. Nicol.
Ant. Gavar inter Cons matr divers. cons. 81. num. 27. ubi, quòd
impotandum est taliter contrahenti, qui ita contraxit, ut cla- 13
riores probationes non procuraverit *Galeat. Malvatic. inter*
ead Cons cons. 84. num. 1. & seq. ubi, quòd licèt matrimonium
sit favorabile, illud tamen allegandi plena, & legitima in-
cumbit probatio *Theodoric. Reisacher. cons 7. num. 37 & seq in-* 14
ter Cons. matrim. divers. J C German ubi, quòd favorabilitas
matrimonii, quæ supponit illius substantialia, & formalia, 15
non est tanti ponderis, ut pro illa fieri debeat injustitia alteri
Parti *Havemann. de Jur. connub tom. 2. in append ad cons. 49.* 16
fol mihi 260. ibi: *Et si favor matrimonii magnus sit; quod in-*
telligendum de matrimonio in facie Ecclesiæ contracto, non ta-
men defendendum est sub hoc prætextu matrimonium, ubi nul-
lum est, nec favor ad clandestina fertur, quæ multis nominibus
sunt odiosa Hoping. cons. 7. vers. Respondetur enim; Vvames cons
533 n. 4. ibi: *In dubia probatione contra illud est judicandum;*
Mascard. de Probat. concl. 1025. num. 4. ibi: *Præterea secundo*
loco procedit eadem conclusio, ubi matrimonium esset probatum plenè
&c. Secus ubi matrimonium esset tantum semiplenè probatum,
ita limitant &c. Oliver. de Matrim nullit part. 3. fol mihi 77 in
fin ibi: *Quamvis causa matrimonii sit favorabilis, etiam in fa-*
vorabilibus causis debitores sumus, ne aliis injustitia fiat &c. &
egregiè *Joan. Ficara cons. 38. n. 19. inter Cons. matrim. divers.*
German. ibi; *Denique non obstaret, quod causa matrimonialis*
sit favorabilis, proindeque pro matrimonio esse in dubio judi-
candum; Quia respondetur &c. quod propterea non debemus al-
teri injuriam, seù injustitiam facere &c. sanè si rectè rem per-
pendimus, favor matrimonii non in eo consistit, ut protinus pro 17
matrimonio pronuncietur, & inviti, reluctantes, & impares
sæpè conjugantur, ubi aliàs legitimus consensus, & contractus
ipsius matrimonii non est clarè, & sufficienter probatus, nam
ex tali violenta conjunctione devastatio potiùs matrimoniorum 18
quod ipsa docet experientia, quàm conjugalis concordia, & di-
lectio consequitur:
II. Limitatio fundatur in clandestinitate matrimoniorum,
quæ operatur, ut in dubio contra clandestina matrimonia, & 19
punibili modo contracta, respondendum sit, per *Text.* litera-
lem *in cap. 1. de Clandest. despons.* qui ita summatur: *Pro clan-*
destino matrimonio non præsumitur, & observant *Bald in leg.*
1. n. 1. in fin. Cod de Interdict matr. inter Tutor & Pupill. Grat.
cons. 75. n. 43 inter Cons. matrim divers. inter quæ etiam *Jacob.*
Leoniss. cons 48. n. 16. & cons. 49. n 1 & seq n Aaron Galeat. Mal-
vat. cons. 8. n. 1 & seq Vvames cons. 533. n. 4 ibi: *Nulla tamen*
in dubio, & ambiguo debet esse inclinatio, vel Judicis, vel præ-
sumptionis pro matrimonio, quod dicitur clandestinè contra-
ctum; Honor. Van. Axel de Seny in Compend. Jur. Canon lib. 4.
tit. 4. n. 2. ibi: *Pro clandestino matrimonio non præsumatur Soc*
cin sen. cons. 55. n. 32. lib. 2. Gigas cons 41. n. 52. Purpurat. cons.
579. n 16. lib. 2. Rebuff cons. 68. n. 32. Rimin jun. cons. 362. n. 10.
Monald. cons 4. n. 4 par. 2. Camerar in cit cons. matrim. post illa
Zabarel num. 26. n. 43. ante fin. & in Epilogo ante mediam vers.
Neque in hoc casu, Mascard. de Probat. concl. 1025. n. 10. ubi n.
11. quod hujusmodi matrimonia sunt summoperè odiosa *San-*
chez de

chez de Matim lib. 3. disp. 45. n. 1. vers. Et ratio est, Capon. con-
trav. 27. n. 22. & discep foren. 21. n. 21. & seq. Barbos. vot. decisiv.
t. n. 137. Card. de Luc. de matrim. disc. 16. n. 61. de Justis de Di-
spens. matrim. lib. 1. cap. 4. n. 248. ubi quod in hujusmodi matri-
21 moniis præsumitur mala fides Wames cons. 534. n. 8. ubi, quod
clandestinè Contrahentes dicuntur ignorantiam affectare.
Hartmann. de Jure connub. tom. 2. in Append. ad cons. 74. fol.
mihi 966. ibi: Favor matrimonii non transfiltat ad clandestina
&c. quæ odiosa sunt; Tambur. Oper. moral. lib. 8. de Matr. tract.
8. cap. 2. §. 3. num. 15. ibi: Licèt matrimonium esset dubium, &
in dubio soleat præsumi in favorem validitatis matrimonii
22 tamen quia in hoc Parochus fuit invitus, & non præcessere de-
nunciationes, unde matrimonium secundum jura fuit clandesti-
num illi non est favendum &c. & consequenter non erit validum
pronunciandum: Et Card. de Lugo de Just. & jur. tom. 2. disp.
22. num. 23. vers. Addidi autem, ibi: Quia licèt causa matrimo
nii secundùm se favorabilis sit, sed tamen matrimonii clandesti-
23 num, quale erat illud, sine denunciationibus præmissis, & Pa-
rocho invito præsente, non est favorabile, sed odiosum, nec in
eo locum habent, quæ in favorem matrimonii sunt.
Hujus quoque limitationis non desunt rationes, nec con-
gruentiæ. Non rationes; Quia absque præmissa denuncia-
24 tionibus Contrahentes matrimonia, exponunt se periculis
multorum impedimentorum dirimentium, atque fraudolen-
ter, & positivè sacros Canones contemnendo, reddunt se
indignos illorum favore, ad Text. clarum in leg. Auxilium
25 in fin. ff. de Minor. & in individualibus terminis egregiè
Sacrosanctum Concil. Trident. sess. 24. de Reform cap 5. ibi:
Siquidem solemnitates requisitas in contrahenda matrimonio
26 neglexerit, eisdem subiiciatur pœnis; Non enim dignus est,
qui Ecclesiæ benignitatem facilè experiatur, cujus salubria
præcepta temerè contempsit; Oliver. de Matrim. nullit. part. 1.
fol. 42. ibi; Non est dignus favore, atque Divinæ legis bene-
27 ficia, qui legem Sacramenti evertit, Coninch de Sacram. tom. 2.
disp. 27. dub. 9. num. 80. fol. mihi 774. & Rot. coram Seraph.
decis. 893. num 9. mutilatè impressa apud del Bene de Juram.
decis. 14. num 2.
28 Neque desunt congruentiæ; Quia cùm materia non possit
esse delicatior, magisque lubrica, atque mali duces facilio-
29 rem præbeant errandi viam hominibus, quibus imitari insi-
30 tum est à Pueris, & breve, & efficax reputetur iter per exem
31 pla, nimia favorabilitas, in his casibus, stabiliendo maxi-
mum exemplum, haberet speciem iniqui, ut in individuo ca-
32 sus nostri observant Adden. ad decis. 431. num. 42. part. 4. tom.
2 recent. Quam viam non esse in his casibus aperiendam per
33 favorabilem interpretationem, in individuo observat Boss.
de Contract. matrim. cap. 3. num. 4. ibi: Nè detur ausus passim
violandi sanctionem Tridentini de denunciationibus præmit-
tendis, & aliis observandis in contractu matrimonii; & egre-
giè Rot. decis. 308. n. 20. coram Dunoz. sen. ibi: Et via aperiretur
fraudibus, clandestinisque matrimoniis, quæ sacri Canones
34 tantoperè abhorruerunt, habere siquidem videtur speciem ini-
qui omne magnum exemplum, quod contra singulos utilitate
35 publica rependitur. Nec super his quæ rarissimè accidere &c.
benè Card. de Luc de Matrim. disc. 16. num. 22. & seqq.
III. Limitatur regula favorabilitatis matrimonii, quando
concurrunt suspiciones fraudis, deceptionis, improbæ sugge-
36 stionis, & extorsionis, quo casu semper in dubio contra ma-
trimonium respondendum esse observant, Adden. ad Decium
cons. 163. lit. A ibi: Non deliberatus, & legitimus Puellæ con-
sensus, sed improba suggestio, & extorsio non valet; Gratian.
discept. for. 849. num. 32. ibi: Contra authorem fraudis, & doli
37 in tali matrimonio adhibitas, &c. Judex debet arbitrari, illud
esse omninò invalidum, cùm totum hoc ejus arbitrio committa-
tur, qui, omnibus rectè consideratis, non debet aliud statuere,
38 & ita ex prædictis fuit judicatum pro invaliditate matrimonii
per Rotam, &c. Marchant in Trib. Sacram. post tom. 3. de Sacr.
matrim cas. 3 in fin. vers. Dixi itaque fol mihi 34. ibi: Nec valet
quod aliqui dicunt, in dubiis in favorem matrimonii judican-
39 dum. Hic enim in favorem matrimonii verè judicatur, ne præ-
sumant dolis, erroribus, aut ignorantiis illud profanare, maximè
cùm in hoc casu nulla fuerit necessitas, angustia, aut causa ratio-
nabilis sic matrimonium celebrandi, &c. Hoc autem non potuit fie-
ri, nisi ignorantia, vel malitia Contrahentium, quibus Eccle-
40 sia in re tanti momenti suffragari non debet; Oliver. de matrim.
nullit. part. 1. fol. mihi 46 ibi: Concludo, pronunciandum con-
tra dolosum matrimonium, non solùm in foro interiori, sed
41 etiam exteriori, vel Ecclesiæ, quæ quidem Divinam Legem in-
terpretatur, seu mentem exequitur, &c. & meliùs pag. 43. ibi:
In foro fori, vel exteriori, ubi proceditur secundùm allegata,
42 & probata, si dolus probari potest, Ecclesia non judicabit pro
matrimonio, nè scilicèt injuriarum occasio nascatur unde jura
43 expediantur, Et Barbos. vot. decis. 19. à num. 81. lib. 1. Et hanc
limitationem in casu practico sequuta fuit Rot. coram Bur.
decis. 634. num. 1. & per totum & signanter num. 2. vers. 6.
Tanto minùs.
Præcipuè quando hujusmodi deceptiones, & allucinatio-
nes respiciunt incautas Puellas, quibus in dubio favendum
esse, quia simpliciùs res tractare solent, faciliùsque à viris de- 44
cipiuntur, per hæc verba uniformi calamo in eorum Tracta-
tibus de Matrim. asserunt Henriquez lib. 11. cap. 11. §. 6. lit. O.
Pont lib. 2. cap. 9. n. 15. Boss cap. 3. num. 246. Sanchez lib 1. disp.
18. n. 4. in fin. & Ledesm quæst. 45 art. 3. dub. 1 concl. 4. ibi: Et
placet nobis quod asserunt aliqui viri docti, videlicet quod in
simili dubio declinandum est in favorem Puellæ, &c.
Quibus jungitur consideratio, quod Causa similis, cum tot
circumstantiis nostri casus, ab hac Sac. Congreg. non osten-
ditur ampliùs decisa, nullusque Doctor ex adverso allegatur,
qui tot punctualibus authoritatibus, suprà citatis, contradi-
cat, minores circumstantiæ causam dederunt replicatis re-
cursibus huic Sac. Congreg. testibus Cardinalibus Lancellot- 45
to, & Bellarmino, ut in hujus Epistola, responsiva ad Ar-
chiepiscopum Mechliniensem, quam registravit Pignatel in
consult. canon. 145. num. 22. tom. 4. & in qua promissa fuerunt 46
remedia, quæ desiderantur adhuc.
Non igitur videntur augenda eadem mala, & dilatanda
eadem periculosa vulnera, inclinando in favorabilitatem il-
lorum matrimoniorum, quæ concludenter non probantur,
incontrovertibiliter contracta fuerunt in spretum Sacrosan- 47
cti Concil. Trident. cum concursu improbarum suggestio-
num, deceptionum, & allucinationum; Hoc enim non es-
set in dubio pro matrimonio judicare, sed dolis, machina-
tionibus, & deceptionibus Contrahentium illud profanare
ad sensum eruditissimi Marchant in Trib. Sacr. post tom. 3. cas.
3. fol. 34. Supplicantes observare, quod non superesset ali-
quod remedium pro impediendo in dies majora mala, quia
non essemus in casu opinionis alicujus privati Doctoris, quæ
à Contrahentibus sperni posset, vel ab aliis Doctoribus, &
Theologis insubsistens demonstrari, sed ageretur de suprema
authoritate hujus Sac. Congreg. cujus resolutiones multum
ponderis habere, rationibus, & exemplis latè, & nervosè 48
probat Fagnan in cap. Quoniam num. 8. de Constit. & adversus
illas recalcitrare non licèt, quod fas est adversus aliorum Do- 49
ctorum interpretationes, ut ad propositum observat doctissi-
mus Raynaud. in Heroclit Pietat. tom. 16 sect. 1. punct. 54. de
Matrim Sacram. num. 12. fol. mihi 178. Imò quod faciant Jus 50
quoad omnes, habeantque vim legis, observavimus in no-
stris Instit. crim. lib. 1. tit. 0. §. 4 num. 149.

§. VII.

De Clandestinitate Matrimoniorum.

DUas assignant Theologi, & Canonistæ clandestinitatis
species, Primam quando matrimonium contrahitur
Parocho absente, secunda verò, quando illo præsente, sed
culpabiliter non præmissis denunciationibus in Ecclesia,
quæ clandestinitatis species in eo differunt, quod solùm pri- 1
ma causat nullitatem matrimonii, in eo autem conveniunt,
quod utraque dicitur odiosa, & restringenda quoad fieri po-
test, cæteris autem solemnitatibus omissis, non clandesti- 2
num, sed minùs solemne appellatur matrimonium, ut, præ-
ter authoritates mox adductas, utramque speciem distinguen-
tes benè observant Gonzal. in cap. 1. sub num. 11. de Despons.
impub. & in cap. Cùm inhibitio num. 6. de Clandest. despons. ubi,
quòd conciliari possunt Authores, confundentes has clande-
stinitatis species, asserendo, illas differre quoad substantiam
denominationis, non verò quoad incursum pœnarum: Sal-
sed in Practic. crimin. canon. cap. 73. de Clandestin. nupt. fol.
280 sub lit. A Veg in Summ. cap. 25. de Matrim. cas. 36 in princip.
& cas. 40. in fin. Cocq. in princip. Theolog. moral. & speculat.
cap. 13. de Matrim. sect. 9. in princip. Perez ab Unanoa de Ma-
trim. disp. 39. sect. 1. num. 2. ubi, quòd in secundo modo con-
trahendi Matrimonia deest huic solemnitas magni momen-
ti, ad perfectam ejus publicitatem ab Ecclesia petita, ta-
metsi non substantialis, neque contractui essentialis: Gut-
tier. de Matrim cap. 55. num. 1. ubi, quòd istis duobus modis
appellatur clandestinum, aliis autem solemnitatibus omissis,
minùs solemne appellatur matrimonium Pont. eod. Tract. lib.
5. cap. 1. num. 1. & cap. 2. n. 4. Jacob. Leoniss inter Cons. matrim.
divers. cons. 49. num. 5. Thesaur de Pœn. Eccl. part 2. verb. Ma-
trimonium cap 6 sub num. 2 vers. Filii nati, Coninch de Sacram.
tom. 2. disp. 2. n. 2. Sanchez de matrim. lib. 3 disp. 43 n. 6. vers.
Sed quidquid Ant. à Spirit Sanct. in Direct Confess. tom. 1 tract.
11. disp. 4. sect. 1. n. 120. fol. 433. Gratian discept. 83. n. 16. & seq.
Passerin de Elect. cap. 13. n. 30. vers. Ideò matrimonium Vulp. in
Prax. for Eccles. cap. 15. n. 7. ibi: Valeret quidem matrimonium,
sed

sed diceretur clandestinum quoad alios effectus: & Rossign. in
Prax. Theolog. legal. de Matr praenot. 32. in princ. & n 6. ibi: Contra
hunc textum multæ insurgunt rationes dubitandi, &c. Prima
est, an intelligatur tantùm de conjugio quando celebratum est
clandestinè sine Parocho, & Testibus, an verò etiam quando celebratum
est coram Parocho, & Testibus, sed sine denunciationibus
à Iure requisitis. Sentio absolutè intelligendum esse etiam quando
precisè omittantur denunciationes: Castrop. Oper. moral. to. 6.
tit. Desponsal. pun. 13. §. 3. n. 3. ibi: Matrimonium verò presente
Parocho & Testibus celebratum, omissis culpabiliter denunciationibus,
quia ex communi sententia clandestinum est, penas omnes
3 contrahit, que Matrimonio clandestino Jure antiquo impositæ
erant: & §. ult. n. 1. Salarin. resp. 12. n. 24. fol. mihi 43. Leand. de
Matr disp. 17. q. 91. ubi citat alios, & Tambur. Oper. moral. lib. 8.
de Matr. tr. 6. c. 3. §. 2. n. 14. ibi: Matrimonium, celebratum coram
Parocho, & Testibus, sed omissis culpabiliter denunciationibus
aliqui, &c. substinent, non subjici pœnis matrimonii clandestini,
sed jam communis est doctrina, &c subjici; Quia, &c. in Iure matrimonium
sine denunciationibus clandestinum esse dicitur, id
quod Tridentinum nunquam correxit: & Quintanadven. de Sacram.
tit de Sacram. penit. tr. 3 singul. 5. n. 5. ibi: Licèt enim, &c.
asserant penas, in Iure impositas pro matrimonio clandestino, nō
inveniri, quando illicitè omisse sunt denunciationes, &c. & verior
sententia docet, propriè esse clandestinum, penisque clandestini
subjici: latè Monacell. in Formular. to. 2. tit. 16. formul. 2. à n. 27.;
Quodque matrimonia clandestina dicantur, & sint contro la
4 giustizia, contro la carità, e contro l'onestà, condānati dalla Chiesa
orientale, & occidentale per hęc verba observat Card. Pallav.
in Histor. Concil. Trident. lib. 22. c 8. n. 20. in fine.

Quandò proindè in antiquis Authoribus, & in Jure Cano-
5 nico legitur mentio clandestinitatis, hæc non de prima spe-
cie, derivante à Conc. Trident. intelligenda est, sed de se-
cunda, multò antiquiorem originem habente, & signanter
6 à magno illo Conc. Lateranensi, circa initium decimi tertii
sæculi sub Innocentio III. celebrato, cum interventu 70.
Archiepiscoporum, & 412. Episcoporum, cujus decretum
7 circa hanc clandestinitatem reperitur registratum in c. final. de
Clandest. despons., & observat Trullench. in Prax. Sacram.
lib. 7. c. 6. dub. 8. n. 1.

Circa conclusionem, quod Episcopus non possit sub pæna
8 excommunicationis impedire matrimonii celebrationem in-
ter illos, inter quos nullum adest cannonicum impedimentum,
quam comprobavit S. C. C. in Bojanen. Matrimonii 6. Julii
1680. lib. 31. Decr. fol. 152. confirmata die 24. Augusti ejusd. an-
ni d. lib. 31. fol. 206 cum rescripto, Non constare de nullitate;
Censuras non substineri; & Episcopum monendum acriter per
9 Eminentiss. Præfectum, curiosus evenit casus in una Caser-
tana anno 1717. quando requisitus fui ad scriben. ab uno ex
Causæ Patronis, quem consultò nominare nolo, super simi-
li articulo, In congressu desuper, penes me habito cum eo-
dem Causæ Patrono, & alio juniore Advocato, ego inge-
nuè dixi, quòd casus erat punctualissimè decisus per S. C. C.
10 in una Bergomen. citata postea in To. 2. par. 1. discept. 14. n. 25.
& in Cusentina Matrimonii 18. Novembris 1684. ad secundum
dub lib. 34. Decret. fol. 393. Deindè verò nihil ampliùs mihi di-
ctum fuit: Cæterùm quando expectabam scribere in Causa,
observavi in Folio Congregationis Conc. habitæ die 11. Se-
ptembris 1717. quod illa fuerat jam proposita sub duplici du-
11 bio. Primo: An censuras incurrerint Joseph Sponsus, Francis-
cus Pater, & Canonicus Roccbus Patruus, & quatenùs affir-
mativè: An Roccbus ob Missæ celebrationem incurrerit irre-
gularitatem. Quorum primum fuit resolutum cum rescripto:
Negativè: & Episcopus procedat ad alias penas prout de Jure,
de quibus in To. 2. par. 1. disc. 14. n. 26. Secundum verò Negati-
vè; Cùmque gratia curiositatis percurrere voluerim Scriptu-
12 ras, in d. Cong. exhibitas, observavi, cautum Defensorem
unicè citasse d. punctualem resolutionem, cum qua Causæ vi-
ctoriam reportavit. Verùm tamen est, quod isti casus, non
sunt rari, & ego possem multos hic recensere: An autem id
13 laudem mereatur; tacitus Lector judicet, ut in simili scri-
ptum reliquit D. Hieron. lib. 2. epist. 4. ad Domn. apologet.

§. VII.

De Denunciationibus.

IMò quanti hujusmodi denunciationum defectus, etiam ex-
tra Italiam, estimetur, ad ostendendam odiositatem
clandestinè Contrahentium, ubique ferè Locorum, novis
1 superadditis pœnis ab illis, quæ statutæ fuerunt in Concilio
Tridentino, recognosci facilè potest ex iis, quæ scribit Me-
dran. de Consens connub. c. 10. n. 2. ubi refert Pragmaticam san-
ctionem maximi Regis Philippi II. Hispaniarum Salomonis,
editam contemporaneè ad terminationem Concilii anno sci-
licet 1563. Qua clandestinè Contrahentibus exheredationis pe- 2
na indicta est, amissionisque omnium bonorum, & exilii non
tantùm Contrahentibus, sed etiam omnibus hujusmodi matri-
monio clandestino interessentibus. Quam exhæredationis pe-
nam imponi posse clandestinè Contrahentibus matrimonia,
de vera, & recepta opinione testantes, observant Oliva de
For. Eccles. par. 1. q. 29 n. 44. & Sanch. de Matr. lib. 3. disput. 47.
per totam, & signanter n. 12.

Et de Patria nostri Parochi videri possunt, Bell. cons. 224.
Tondut. q. benefic. to. 2. c. 165. sub n. 1. & Natal ab Alex. in Theo- 3
log. dom. & mor to. 2 de Sacram. matr. propos. 3. fol. mihi 483. &
502. Du Hamel. in Theolog. specul. & pract. to. 7. tr. de Matr lib. 1.
disp. 3. c. 3. n. 3 & Carolus Fevret de Abusu lib. 2. c. 2. n. 15. ibi:
Par tous les Concile de France cette solennitè a estè fort soigneu-
sement recommandèe, mesmes il y a eu peine d'excommunica-
tion, non seulement contre les Curez, qui administreroient,
&c à ceux des quels les mariages n'auroient estè proclamez, 4
&c. mais aussi contre ceux, qui auroient negligè en ce point les
commandemens dell'Eglise.

Eidemque Galliæ gratias referendas esse pro maximo De-
creto, quod in Trid. Conc. promulgatum fuit contra clan-
destina matrimonia, testantur Acta ejusdem, in Arce S. An- 5
geli existentia tom. ult. pag 7. & observat Card. Pallav in hist.
d. Conc. lib. 22. c. 8. n. 16. ubi, quod Oratores Regis Galliæ pri-
mo loco tale decretum à Concilio magno apparatu petierunt,
& Reding. in Conc. Trid. to 4. tr. 11. sect. 1 n. 17. fol. 231. vers. Hoc
postulatum Gallorum. quod certè solemne fuit, & in Acta re-
latum &c. & du Hamel. in Theolog. specul. & practic. lib 7 dissert.
3. de Matr. cap. 2. num. 11.; Quidquid aut dicat Donjat. in Spe-
cim. Jur. Gallic: in præfat. fol. 5. ibi: Ab Ecclesia quoque Gal-
licana fluxisse consuetudinem publicè in Ecclesiis matrimonium
Contrahere volentium nomina significari, nemo dubitat lon-
gè antiquiorem esse denunciationum usum in Catholica Ec- 6
clesia, cùm de illo mentio habeatur apud Tertull. in lib. 2. ad
Uxor. circa fin cap. 9. cum illis verbis: Unde sufficiam ad enar-
randum felicitatem ejus Conjugii, quod Ecclesia conciliat, &
confirmat oblatio: & in lib. de Monogam cap 11. ibi: Id matri-
monium postulas quod eis, à quibus id postulas non licet habe-
re ab Episcopo Monogamo, & ibi: Petere maritum ab Episco-
po: & lib. 11. de Pudicit. cap. 4. ibi: Penès Nos occultæ quo- 7
que conjunctiones, idest non priùs apud Ecclesiam professæ,
juxta mecbiam, & fornicationem judicari periclitantur: Apud
D. Ignat. in epist. 11. ibi: Decet verò, ut, & ducentes uxores, & nu-
bentes cum Episcopi arbitrio conjungantur: Apud D. Gregor.
Nazianz. epist. 57. in qua scribens ad Anysium se excusans,
non posse ad nuptias ejus filiæ, ad quas fuerat invitatus ve-
nire, ita ait: Animo, & voluntate adsum, simulque festum cele-
bro, juvenilesque dextras inter se jungo, & utrasque Dei manui:
Apud Evarist. 1. in Epist. ad Episcopos Africanos, apud D. Am-
bros. epist. 23. ad Vigil. ut observant Albaspin de Veter. Eccles.
ritib. lib. 1. observ. 24 per tot. Estius in 4 Sent dist. 26 § 10. lit. C.
fol. mihi 66. & §. 11 in fine, Carol. Fevret de Abus. lib. 2. cap. 2.
n. 36. fol mihi 49 Ferdin. Roxas in addit. ad Hermenegild. Ro-
xas de Incompatib. Regn. par. 8. cap. 2. n. 38. & seqq fol. mihi 355.
Sirmond. Oper. var. to. 5. in Comment Epistol. Theodori Studitę
fol. 270. lit. D. & Marchant. in Trib Sacr. to. 3. tit. 7. quæst. 1. in
princ. fol. mihi 373. ubi refert plura antiqua Concilia, in qui-
bus mentio habetur hujusmodi denunciationum.

Quas Cardinalis Baronius autumat fundatas esse in Apo-
stolicis traditionibus, & ab ipsismet Apostolis originem du- 8
xisse, ut observat in To. 1 Annal. anno Christi 57 fol. mihi 440.
ibi: Cæterùm quoad illum spectat, primum quidem, non aliundè,
quàm ab Apostolica traditione fluxisse, ut non sinè Sacerdotis
presentia Matrimonium contrahatur, hoc est enim, quod idem A-
postolus inferiùs dicit: Cui vult nubat, tantùm in Domino. In Do-
mino enim nubere nihil aliud est, quàm secundùm Leges, & Ri-
tus Ecclesiæ, & ab ipsis Apostolis traditos contrahere Matrimo-
nium: Et explicando deindè verba supradicti Tertulliani sub-
dit ibi: Ecclesia quippè Fidelium conciliat Matrimonium, dùm
per Sacerdotem Contrahentium mutuo elicito priùs consensu
junguntur: & Card. Baronium sequitur Ferdin. Roxas ubi supra
n. 38. ibi: Ab initio nascentis Ecclesię Ritus ab Apostolis instituti.

Cùm Latina Ecclesia concordat, etiam circà hunc Ritum
Ecclesia Græca, ut eruditè observat du Hamel in Theolog. 9
specul. & practic. to. 7. tract. de Matr c. 6. nu. 4. fol. 673. ibi: Huc ad-
de Græcæ Ecclesiæ consensum, Timotheus Patriarcha Alexan-
drinus, qui Concilio secundo interfuit, sic habet in suis Responsis
Canonicis: Si quis Clericus ad conciliandas nuptias, & oblatio-
nem pro nuptiis celebrandam evocetur, nè id faciat, si matri-

monium illegitimum est : & Sirmond. Oper. var. to. 5. in Comm.
10 *Epist. Theodori Studitæ lit. D fol.* 270. referens in Græco idio-
mate formulam hujusmodi antiquissimi Ritus.

Nec defuerunt, qui denunciationes cum benedictionibus
nuptialibus confundentes, illarum umbram etiam Roma-
norum tempore fuisse observarunt, fundando eorum credu-
litatem in illis verbis *Taciti lib. 12. Annal.: Pactum inter Clau-*
dium, & Agrippinam Matrimonium jam fama, & amore illici-
11 *to firmabatur, necdum tamen celebrari nuptiarum solemnia au-*
debant: ut videre est apud adductos per *Carolum Feuret de*
Abus. lib. 2. c. 2. n. 34 fol. 48 ubi, quod Romani nuptiarum so-
12 lemnia appellabant hunc usum, refertque *n. 35.* ad id proban-
dum verba illa *Valerii Flacci in Argon.*

Indè ubi sacrificas cum Conjuge venit ad Aras. Et apud
Plutarchum in Prolog. lib. de Præcept. nupt. ubi, quòd Cereris
Sacerdos solemni vinculo Contrahentes conjungere solitus
erat, & de conjugalibus Diis meminit etiam *Tacit. de Morib.*
13 *German. & Quintilianus declamat.* 347. ibi: *Vos profectò Dii*
conjugales. Ceterum quod nuptiales benedictiones originem
habeant ab Evaristo Papa legitur in lectione ejus officii diei
14 26. Octobris ibi: *Idem constituit ex traditione Apostolica, ut*
Matrimonium publicè celebretur, & Sacerdotis benedictio ad-
hibeatur.

§. IX.

De Testibus pro Matrimonio deponentibus.

TEstes matrimoniales, à Sac. Conc. Trid. ex necessitate
adhibendi, non debent divinari, seù argumentari,
1 unum ex alio inferentes, sed probè videre, rectèque audire
id, de quo testantur, aliàs non attenduntur, juxtà receptam
opinionem, de qua *Barbos. in c. Tuæ fraternitati n. 2. in fin. de*
Sponsal. Ventrigl. in Prax. par. 2. tit. de Testib. in caus. matr. an-
not. 3. §. 2. num. 2. Ciarlin. contr. 131. n. 29. Bonac. Oper. moral. to.
1. de Natur. & propriet. matr. q. 2. punct. 8. nu. 41. fol mihi 306.
Pignatel. consult. canon. 79. n. 39. vers. Dummodò tamen to. 5. &
Adden. ad decis. 431. n. 25. & seqq. par. 4. to. 2. rec.

Rationem assignat *Gargiar. cons. 19 n. 4.* ibi: *Quia Conci-*
2 *lium requirit præsentiam Testium, ut audiant, nec sufficit per*
signa credere, Contrahentes præstitisse consensum per verba,
&c. nec conjecturæ hodiè post Concilium prosunt: & Biss. in Je-
rurg. seù de Sacr. Rit. verb. Parochus, §. 74. in fine, & Gobat.
in Theol. experim. tr. 9. n. 491. antè fin.

Præterea: Malè testantur testes, qui dicunt, vidisse con-
3 traxisse hos, vel illos matrimonium, &c. *Haveman. de Jur.*
connub. lib. 1. tit. 6. posit. 4. n. 2. Nec sufficit eos audire verba, aut
videre externa signa, nisi determinatè intelligant quid iis si-
4 *gnificetur, quia non debent testari, talia verba prolata esse,*
sed matrimonium esse contractum, saltèm quoad apparentiam
externam. Coninch. de Sacram. to. 2. disp. 27. dub. 4. num. 44. fol.
mihi 768.

In nulla autèm consideratione ad probandum matrimo-
5 nium habentur testes, inverisimilia deponentes, ut in indi-
viduo casus nostri observant inter *Cons. matr. div. Jacob. Leo-*
niss. cons. 49. n. 57. Alex. à Scala cons. 56 n. 10. Jo: Maria Brunell.
cons. 70. n. 31. Sigismund. Brunell. cons. 74. num. 7. Nicol. Anton.
Gravat. cons. 82. n. 47 & Paulus Merend. cons. 86. n. 25. & inter
Consil. matr. divers. I. C. German Theodoric. Reisach. cons. 7. n. 50
ubi, quòd testi non verisimilia deponenti, nedùm non cre-
6 ditur in eo, quod dicit inverisimile, sed nec etiam in aliis
ratione individuitatis juramenti, *& Rot. in Rom Matr. 24. Fe-*
bruarii 1668. § Sub hoc cor Card. Carpin. ibi: *Cùm novum non*
sit, Judicem posse fidem Testibus, licèt plenè deponentibus, non
7 *adhibere, quando, ut hic, vel nimis animosè, & inverisi-*
milia deponunt.

Varii, & de falso suspecti, generaliter *de Rosis par. 2. ob-*
8 *serv 74. n 36. Bordon. in Manual. Sancti Officii sect. 66. nu. 3. &*
Dondæus consult. 86. n. 17. & in terminis *Camer. in Cons. matr,*
impresso *post Cons. Zabarell. num. 3.* ubi *num. 30.* quod testis fal-
9 sus in uno, talis præsumitur in omnibus, *& num. 32.* ubi,
quòd in his terminis suspicio falsitatis habetur pro falsitate,
& num. 34. in fin. ubi refert illud *Susannæ. Io. Maria Brunell. in-*
10 *ter Cons. matr. divers. cons. 70. n. 23. & 24.* ubi, quòd testi vario,
& falso in uno, nullo modo creditur, inter quæ etiam *An-*
ton Rub. Alex. cons. 73. n. 13. & 14. & Sigism. Brunell. cons 74. n.
2. & 3. ubi, quòd suspicio falsitatis in his casibus habetur pro
falsitate, & testi vario non creditur.

Sibi ipsis contrarii, seù contraria deponentes, ut genera-
liter observant adducti per *Card. de Albic. de Inconst. in Jad.*
11 *c. 34. n. 22. & seqq & Rot. dec. 753 n. 14. par. 18. rec.* & in terminis
filiationis *Rota dec. 100. n. 4 par. 19. & in Romana Filiationis*
1. Aprilis 1680. §. Prætereà cor. Albergato. Et in præcisis ter-
minis testis, deponentis pro matrimonio *Alex. cons. 143. num.*
2. ubi refert exemplum *Susannæ, & cons. 253. n. 3. in fin. & n. 6.*
lib. 1. Cephal. cons. 540 n. 59, Gig. cons. 46. n. 19. Jo: Maria Bru-
nell. inter Cons. matr. divers. cons. 70. num. 27. & Rot. in cit. Rom.
Matr. 24. Febr. 1668. §. Duo verò, cor. Card. Carpin. Et quod
Testium contradictio incertam reddat probationem, in eo-
rum dictis fundatum, observat *Rota in Cavallicen. Pecunia-*
ria 15. Junii 1696. §. Contra coram Olmo.

Nec locus est concordiæ testium, quando isti sunt solùm
duo, ut in individualibus terminis egregiè observat *Io: Andr.* 12
in addit. ad Specul. in tit. de Testib. §. Iam de interrogatoriis, n.
16. lit. A. ibi: *Absit enim, quod uno teste deponente de Matrimo-*
nio contracto, &c. certo loco, vel hora, si alius deponat idem de
alio loco, vel hora, quod sint probata matrimonia, &c. licèt
fatear, quod non sit contrarietas, est tamen ibi singularitas, &c.
non obstat, &c. quia ibi plures erunt concordantes in tempore
uno, & alii plures in alio, quem, aliis adductis, refert & sequitur
Alex cons. 143 n. 3. lib. 2. ibi: *Licèt dicatur, quod testes debent re-*
duci ad concordiam, &c. ut probent, tamen illud est verum, quan-
do reperiuntur plures contestes, saltèm duo, &c. sed ubi duo tan-
tùm sunt testes, non contestes, non reducuntur ad concordiam, ut
probent: Rationem assignat *Camerar. in cit. cons. matr.* impres- 13
so *post Cons. Zabar. n. 43.* in medio, asserens, quod si admit-
teretur conciliatio, possent ad summum testes salvari à per-
jurio, sed nullo modo probarent, quia quilibet in suo dicto
remaneret singularis.

Deponentes per verba, credulitatem denotantia, etiam
si asserant firmissimè credere quod deponunt, ut generaliter 14
probat *Bordon. in Man sanct. Offic. sect. 66. n. 25.* ubi, quòd Te-
stis, deponens per verbum *Credo* nec etiam meretur nomen
Testis, etiamsi addat benè, pro certo, firmiter, & firma-
vit *Rot. in dec. 176. n. 13. cor. Peuting. & dec. 372. n. 8. cor. Dunoz.*
jun & dec. 338. n. 22. par. 9. & dec. 267. n. 11. par. 16. & in Roma-
na Filiationis 1. Aprilis 1680. §. Prætereà Testes cor. Alberg.
Et in terminis Testium matrimonialium observant inter
Cons. matr. divers. Ang. de Gamb. Aret. cons. 13. n. 93. Iacob. Leo-
niss. cons. 49. n. 103. Alex. à Scala cons. 57. n. 6. & Anton. Galeat.
Malvat. cons. 83. n. 11. & inter *Cons. matr. divers. I. C. Germ. Cor-*
rad Weim. cons. 6. n. 14. & Theodor. Reisach cons. 7. n. 46. & Alex.
cons. 156. n. 31. lib. 5. & Havemann. de Jure connubb. to. 2. in ap-
pendic. ad cons. 58. fol. mihi 962.

Et testis convictus in uno de perjurio, quia ratione indivi-
duitatis juramenti, in omnibus rejiciendus est, ut in termi- 15
nis probat *Monald. cons. 5 n. 105. tom. 2.*; Et generaliter obser-
vant *Innoc. in c. Fraternitati de Hæretic. Cassan. cons. 44. n. 28.*
& Guazzin. ad Defens. reor defens. 28. c. 13. n. 17. ubi, quòd in
his materiis, qui in uno delinquit, factus est omnium reus, 16
juxta dictum *Beati Jacobi Apostoli*, quem refert etiam *Bordon.*
in Manual. sancti Officii sect. 66. n. 5. & Rota Avenion. dec. 33. n.
1. & 2. ub refert illud Virgilii; *Crimine ab uno Disce omnes.*

§. X.

De Testibus deponentibus contra Matrimonium.

QUamvis autem quando agitur contra Matrimonium
necessarium sit, quod hujusmodi testes sint omni exce- 1
ptione majores, nec admittantur minores, vel aliquem si-
milem defectum patientes.

Limitatur tamen conclusio, quando impedimentum consi-
stit in consensu, ad cujus defectum probandum admitti quos- 2
libet testes in individuo casus nostri egregiè observant *Mo-*
nald. cons. 5. n. 96. tom 2 Gutier. de Matr. c. 44. nu. 54. Barbos. vot.
dec. 1. n 82. ibi: *Objecto autem ob testium inhabilitatem admit-*
tenda non est, quod essent omni exceptione majores, quamvis
non requiratur ubi in causa matrimoniali nullitas intentatur
ex defectu consensus, &c. Sed admittuntur qui aliàs non admit-
terentur, & vot dec. 17. n 116. ibi: *Et quamvis non defuerint, qui*
in causa matrimoniali requirant, ut testes sint personæ legales,
& omni exceptione majores, præcipuè cùm deponunt contra ma-
trimonium, &c. nihilominus tamen ubi nullitas procedit ex de-
fectu consensus, sufficiunt quicumque testes, etiamsi non sint per-
sonæ legales, &c admittunturquè qui aliàs non admitterentur.
Et de Just dr Dispens. matr. lib. 2. c. 10 n. 62. ubi postquàm *n. 54.*
& seq. agendo de dissolutione matrimonii consumati, & ci-
tando omnes authoritates in contrarium allegari solitas, fir-
maverat requiri ad hunc effectum, quod testes sint omni exce-
ptione majores, conclusionem limitat; ibi: *Excipe, nisi impedi-*
mentum, de quo ageretur, esset defectus consensus in Conjugibus
vel altero illorum, quia tunc omnes testes admittuntur.

Limi-

Limitatur secundò, quando Testes minores jam effecti
3 majores, deponunt de illis rebus, quæ cadere possunt sub
sensu Minorum, ut exemplificant Doctores in Testibus mi-
noribus, deponentibus de numeratione monetæ facta per
aliquem, & de eo, quòd eadem moneta erat falsa; quod
scilicèt benè probent numerationem, quæ cadebat sub eo-
rum sensu, non verò de falsitate, quæ sub illo non cadebat,
juxtà receptam theoricam *Felin. in cap. Cùm nobis de Præs-
cript.* ibi: *Quod, &c. intellige, si materia est talis, quæ non ca-
dit in sensum illius ætatis, secùs si materia est, quæ potuit faci-
lè cadere in sensum etiam infantis, quia potest de ea testificari
factus major. Alex. cons. 88. n. 20. & seq. lib. 5. Farin. de Testib. q.
58. n. 61. & seqq. Mascard. de Probat. concl. 1246. n. 4. & 11.* ubi
testatur de opinione communi, adductis concordantibus. *Nar-
bon. de Ætate ann. 14. q. 44. n. 11.* ubi, quod plenam fidem fa-
ciunt, quando facti jam puberes, testificantur de iis, quæ
in ætate proxima pubertati viderunt, quando scilicèt habent
decimum annum cum dimidio, *& n. 14.* ubi de puero octo an-
4 norum, testificante de eo, quod consistebat in facto, quod
percipi poterat ab ipsismet infantibus. *Card. de Luc. de Te-
stam. disc. 26. num. 4. & Rot. dec. 220. num. 8. par. 2. divers.* ubi de
puero decem annorum, *& dec. 75. n. 9. par. 10. rec.* ubi, quòd
5 proximus pubertati dicitur impubes annorum decem, *& dec.
293. num. 9. par. 13.* ubi, quod minores optimè probant, de-
ponendo de illis, quæ viderunt in ætate pubertati proxima,
6 *& dec. 78. num. 9. cor. Ubag.*

Accedente congrua ratione, adducta per *Senec. lib. 7. con-
7 trov. cap. 5. antè fin.* ibi: *Nihil puero est Teste certiùs, &c. nam
& ad eos pervenit annos, ut intelligat, et nondùm ad eos, qui-
bus fingat.*

Certiùs, quando dictum horum testium non adducitur
principaliter ad probandum, vel negandum matrimonium,
8 sed solùm ad adimendam fidem testibus, illud affirmantibus,
unà cum quampluribus aliis adminiculis, & probationum
generibus, ut observant *Bald. cons. 10. num. 4. lib. 5. Rom. cons.
486. in fine, & Rot. coram Coccin. decis. 2027. num. 27. & coram
Cels. decis. 352. num. 8. & in rec. dec. 186. num. 22. & seqq.
par. 19.*

Quamvis autem ad coarctandam negativam deponere
9 Testes debeant per verba, quod alitèr esse non possit, quin
ipsi scirent; Nihilominùs, quando agitur de Testibus ple-
nè informatis, hoc non est necessarium, sed eadem negativa
dicitur coarctata ex sola negativa, cui virtualiter inesse dici-
tur coarctatio, ut observat *Gratian. discept. 525. n. 35. & seq.
Adden. ad Ludovis. dec. 325. n. 27.* ibi: *Et hoc casu, quando Testis
est verisimilitèr informatus super negativa, non est necesse, quod
10 removeat sensum ab actu, dicendo, quod aliter esse non possit, quin
ipse scivisset; Sed sufficit, quod simpliciter deponat de negativa:
Adden. ad Burat. dec. 41. n. 10.* ibi: *Hoc tamen non procedit quan-
do Testes deponunt super eo, quod verisimile est, eis esse notum,
tunc enim non est necesse, quod removeant actum à sensu, sed suf-
ficit, quod simplicitèr deponant de negativa. Rot. apud Marches.
de Commiss. p. 1. fol. 629. §. Quia est advertendum,* ibi: *Quia fuit
responsum, quod ex quo prædicti Testes profitentur scire omnia
contra, &c. meritò ipsam negativam virtualiter concludere vi-
dentur, &c. Maximè cùm unus verisimiliter de ipsa veritate in-
11 formatus, &c. & cor. Burat. dec. 705. n. 3.* ibi: *Quorum præcipuè
sextus optimè coarctat negativam, prout etiam cæteri, quamvis
directè super illa non deponant, sed virtualiter, cùm fuerint ad-
ministratores: & cor. Merlin. dec. 98. n. 2. in fin. & 2.* ibi: *Et quam-
vis hæc negativa expressè non fuerit coarctata per dictos Testes,
attamen virtualiter censetur coarctata, cùm ipsi Testes fuerint
OEconomi, & Administratores, & cor. Bich. dec. 522. n. 15. & 16.
12* ibi: *Quorum quintus, &c. deponit, &c. quod vidit Evangelium in
his festivitatibus cani à Canonico, nec unquam vidit, quod alius
non Canonicus cecinerit, id quod in Teste verisimiliter informa-
to, &c. includit negativam coarctatam, licèt non subdat, aliter fie-
ri non potuisse, quin sciverit; & cor. Cerr. dec. 508. n. 1.* ibi: *Qui
proinde videntur coarctare negativam, etiam si non exprimant,
alitèr esse non posse, quin ipsi scirent, cùm adhuc effectum æqui-
pollens sit, quod dicant, se esse benè informatos &c. Rot. in Ca-
merinen. Cappellæ 9. Junii 1690. §. Minusque cor. Manuel.* ibi:
*Præter quàm cùm simus in Testibus, qui ob frequentes, & conti-
nuas accessiones ad dictam Ecclesiam, dignoscuntur informatissi-
13 mi, etiam absque formali coarctatione negativæ per remotio-
nem actus à sensu, virtualiter illam probare dicuntur; & in
Romana Restitutionis in integrum 23. Jun. 1698. §. Non obsta-
re cor. Card. Caprar.*

§. XI.

De Parochi præsentia in Matrimonio.

SEdulò, & matura consideratione libratis in Sacrosancta 1
Tridentina Synodo, inconvenientibus, ex clandestinis
Matrimoniis derivantibus, de quibus *Du Hamel. in Theol.
specul. & practic. to. 7. in tr. de Matr. lib. 1. dissert. 3. c. 3. n. 4. fol.*
630. concordi sententia, omniumq; votis, post 14. Congre-
gationes particulares, resolutum tandem fuit, tanto malo
efficax aliquod remedium applicandum esse. In horum au- 2
tem remediorum discussione, in diversas abeuntibus Patri-
bus sententias, in eum tandem (non sine aliquorum dissen-
su) maximum deventum fuit decretum, quod legitur in
sess. 24. de Reform. cap. 1. ubi sub pœna nullitatis, nomine
Ecclesiæ assistere deberet omnibus matrimoniis in futurum
celebrandis, aliqua qualificata Persona, à qua in casuum
contingentia posset eadem Ecclesia rationem exigere contra-
ctus matrimonialis, & inter omnes Ecclesiasticos ministros, 3
publico Notario tandem à majori parte secluso, non fuit
aptior repertus Parocho, ut legitur in actis per *Cardinal
Pallavic.* adductis *in lib. 22. ferè per tot.* & signanter *in cap.
4. num. 1.* ubi, quòd in tot Trident. Concilio non adest de- 4
cretum isto majus, & *num. 3. & seqq.* refert plures variatio-
nes, & mutationes hujusmodi decreti, quas refert etiam
*Redingus in Conc. Trid. tom. 4. tract. 11. sect. 1. fol. 283. num 4.
& seq. vers. Decretum sæpius ad limam revocatum &c.* Et quod
Card. ad Lotharingia omnium primus exquisivit in Conci-
lio, ut unus ex tribus Testibus esset Sacerdotali dignitate
præditus, observat idem *Card. Pallav. eodem lib. 22. cap. 4.
num. 8. in fine.*

Non defuerunt, de more, inter Theologos disputatio-
nes circa figuram Parochi in celebratione Matrimoniorum,
aliquibus existimantibus, ipsum figuram facere principalis
ministri; Aliis verò personæ ecclesiasticæ, authoritatem 5
quandam Matrimoniis contrahendis præstantis; Sed ve-
rior, communior, & receptior opinio est, quod figuram
faciat Testis Ecclesiæ, magnæ authoritatis, authorizabilis,
& authoritativi, ut, aliis adductis, videre est *in To. 1. par.
2. discept. 2. n. 42.* Quibus add. *Segur. in Director. Judic. Eccles.
par. 2. c. 15. n. 55. & 57.*

Ex tanta fide, quam habuit Sacrosanctum Concilium in- 6
tegritati Parochorum, derivavit alia communis conclusio
inter Doctores, & Tribunalia, eidem plenam fidem adhi-
bendam esse, etiamsi in suo dicto singularis sit, quia testatur
de re, ad suum officium spectante, ut videre est apud cita-
tos in *To. 1. p. 1. discept. 1. n. 5.* quibus addo *Rot. in Rom. Matr. 29.
Maji 1641. §. Datum enim cor. Pirovano, & 24. Febr. 1668. §. Et
licèt cor. nunquam satis laudato cl. m. Card. Carp.*

*Quia verò presentia distinguitur in presentiam localem, hu-
manam, sive moralem, & politicam, Presentia localis dicitur, se-
cundùm quam homo dicitur in loco presens, sivè dormiat, sivè 7
vigilet, sivè aliud agat. Presentia humana, sivè moralis dicitur,
quando homo est in loco videns, & advertens quę in loco fiunt: &
presentia politica est, quando quis est in loco ad usum aliquem
politicę, sivè ecclesiasticę, sivè civilis exercendi,* ut in his verbis
observat *Marchant. in Trib. Sacr. to. 3. tr. 1. de Matrim. lib. 7. q. 5.
in princ. fol. mihi 376.*

Ideò dubitatum pariter fuit, quæ nam ex prædictis præsen-
tiis esset necessaria, & communiter firmant Teologi, & Ca-
nonistæ, requiri præsentiam moralem, humanam, & po- 8
liticam, ut nimirum advertat Parochus, & probè intelli-
gat id, quod agitur, ut videre est apud citatos in *To. 1. par.
2. disp. 2. num. 33.*

Fundatur hæc opinio in literali *Textu in l. Coram Titio, ff.
de Verb. signif.* ibi: *Coram Titio aliquid facere jussus, non vide- 9
tur presente eo fecisse, nisi is intelligat &c. Sive autem, non etiam
velle is debet, nam, & invito eo rectè fit quod jussum est &c.* quem
præter mox adductos, in punctualibus terminis sequuntur,
& exornant *Gonzalez ad Reg. 8. Cancell. gloss. 48. n. 21. & seqq.
Parlad. Rerum quotidian. differ. 45. num. 5. & seqq. Coninch. de
Sacr. to. 2. disp. 17. dubit. 4. n. 44. fol. mihi 768. Barbos. de Potest.
Episc. alleg. 32. n. 49. & Rot. dec. 375. n. 9. p. 11. rec.*

§. XII.

Virtualis præsentia non sufficit ad validitatem Matrimonii.

QUod est adeò verùm, ut si Parochus à principio
firmum habeat propositum, determinatamque 1

1 voluntatem matrimonio interessendi, & verba Contrahen-
tium audiendi, & deindè involuntariè distraharur in ip-
somet actu prolationis verborum à Contrahentibus matri-
monium sit nullum, eo quia illius præsentia non dicitur for-
malis, sed solùm virtualis, quam ad nostrum propositum
non sufficere, cum de actu coram se gesto testificari non va-
leat, punctualiter observant *Sanch. de Matrim. lib. 3. disput.*
39. num. 5. ubi adducit illam rationem, quia: *Attentio, &*
advertentia Parochi, & Testium desideratur, ut ipsorum te-
stimonium comprobari possit, constetque Ecclesiæ quod testimo-
monium nullo modo ferre possunt, nisi actu advertant: Et id
2 probat exemplo Sacramenti pœnitentiæ, in quo quia: *Sacer-*
dos est futurus peccatorum Judex, quamvis voluerit adverte-
3 *re, si adhuc non advertat, minimè sufficit; Ergo nec in Sacra-*
mento Matrimonii, ubi Parochus est tanquam Testis: Filliucc.
Oper. moral. tract. 10. de Sacram. matr. p. 1. c. 6. de Ministr. nu.
224. f. mihi 237. ibi: *An autem, si eo tempore contract. mente va-*
garetur, satis esset, probabilius videtur, non satis fore, quia ad
4 *testificandum requiritur attentio actualis, non sic in audienda*
Missa, vel conficienda Eucharistia, Franc Torreblanc. Jar. Spir.
practic. lib. 2. c. 25. n. 33. Hurtad. de Mat. disp. 5. diffic. 15. n 48.
ibi: *Est tamen difficultas &c. an sufficiat attentio virtualis &c.*
non sufficere &c. sed requiri actualem, & meritò, quia absque
intentione; seu advertentia actuali non possunt testificari, fa-
5 *ctum esse matrim. Trullench. in Prax. Sacr. lib. 1. c. 6. dub. 5. n.*
2. ibi: *Dico secundò, si Parochus, Sacerdes, aut Testes accesse-*
rint animo advertendi, tamen dùm actu proferuntur verba, aut
exprimuntur consensus distracti sunt; itaut nullo modo adverte-
rent &c. sed probabilius, & verius docent &c. Ratio est, quia ad
testificandum requiritur actualis attentio, aliter enim non pote-
6 *runt de contract. testificari, si dum fit vagantur animo, & distracti*
sunt: Ventrigl. in Prax. p. 1. de Testib. in causa matr. adnot. 3.
§. 2. n. 6. ibi: *Respondeo negativè, & non valere matrim. tam ve-*
rè &c. non dicuntur præsentes, dum non advertunt &c. & ad ef-
fectum testificandi de matrim. contractu, perinde est, ac si essent
absentes: Tambur. Oper. mor. lib. 8. de Matr. tract. 6. t. 2. §. 3. n.
5. ibi: *Quid si quis intersit animo advertendi, sed deinde, pro-*
pter mentis evagationem, non advertat, quæ appellatur à Theo-
logis assistentia virtualis. Respond, hanc non esse satis, quamvis
7 *enim attentio virtualis satis sit in ministro, ut conficiat sacram,*
tamen in casu nostro, in quo Parochi, & testes debent testificari
de facto aliorum, sufficiens non est: Perez de Matrim. disp. 40.
8 *sect. 10. n 3.* ibi: *Dico tamen cum communiori sententia, non suffi-*
cere attentionem virtualem: Ratio est, quia nisi Parochus, & te-
stes actu advertant, nequeunt certò testificari, quod initum sit
matrim. nam ad effectum testificandi de eo, perindè est actu non
9 *advertere, & non adesse. Firmo, quia Trident. postulat præsen-*
tiam Parochi, & testium &c. At si testes præ mentis evagatione
non adverterent ad mutuum consensum, minimè sufficeret, quia
revera non essent testes: Ergo idem dicendum de Parocho; Et
deindè adducit paritatem Sacram. Pœnitentiæ *Anton. à Spir.*
Sanct. in Direct. Confess. tit. de Matr. tr. 11. disp. 4. sect. 12. n.
10 *76. fol. mihi 442.* ibi: *Unde non sufficit attentio virtualis, qua ac-*
cedant ad assistendum matr. si tempore contractus non adverte-
runt ad illud: Ratio est, quia ad testificandum requiritur actua-
lis attentio, aliàs non possunt testificari, si dum fit vagantur ani-
mo, vel distracti sunt: Alphon. à Veracr. in Spec. conjug. in Ap-
11 *pen. dub 3. conc. 5 fol. mihi 14.* ibi: *In tantùm hæc præsentia pro-*
prii Sacerdotis &c. requisita est, ut hæc non quæcumq; sufficiat,
sed humana debeat esse, seu moralis, quod est dicere, quod si pro-
prius sacerdos esset &c. non attendens ad contractum, & ad Con-
trahentes, & ad expressionem consensus, talis assistentia non suf-
ficeret, neq; diceretur assistere, & sic esset irritum & nullum. Pa-
tet, quia S. Synodus, quæ assistentiam exigit necessariam, hanc
petit, quæ humana, & moralis, intelligenda est, sed ubi minister
&c. non advertit, perindè est, ac si non assisteret: Ergo non est as-
12 *sistentiva, quia sicut lapis, vel truncus adesset: Pont. de Matr. lib.*
5. c. 41. nu. 8. ibi: *Ideo enim nomine Ecclesiæ Testis adhibetur,*
ut possit Ecclesiam certam reddere de hujusmodi contracto matr.
quod præstare non potest, nisi intelligat id, quod agitur, qui enim
non advertit, in Jure non censetur esse præsens; Laym. in Theol.
13 *mor. lib 5. tr. 10. p. 2. c. 4. n. 6. Barbos. ad Conc. sess 24. de Refor.*
c. 1. nu. 73. ibi: *Idem pariter dicendum de illo Parocho, qui præ-*
sens corpore est, sed animo nihil omninò advertens; Ventrigl. in
Prax. p 1. ann. 3 §. 2. de Testib. in caus. matr. n 5. & 6. ubi, quod
14 distractus, & actualiter non advertens perinde est ac si esset
absens *Leand. Oper. mor. t. 2. tr 9. de Matr. sacr. q. 38 fol. mihi*
252. ibi: *Sed longè probabilius &c. non sufficere, sed necessariò*
requiri, quod Parochus habeat actualem attentionem, & adver-
tentiam, cum aliàs nequeat testificari, factum esse matr. Amic.
15 *in Curs. theol. tom 9. disp 7. sect. 12. n. 93.* quem refert, & se-
quitur *Dian. Oper. mor. tom 10. tr. 13. et fol. 20.* ibi: *Præsentia*
Parochi, & Testium in matrim. requiritur, ut possint de contracto
matr., si opus fuerit cor. Ecclesia juridicè testari: Ad hoc autem
non sufficit præcedens attentio actualis, virtute tantùm perse-
verans tempore contractus, quia per præcedentem attentionem 16
non intellexerunt &c. Dicastil. de Matrim. tr. 10. disp. 19. n. 139
& seqq. ibi: *Ideo communis sententia docet, necessariam esse*
actualem majorem advertentiam, quia absque hac testes esse non
possunt eorum, quæ coram ipsis gesta sunt; Guttier. eodem
tract. cap. 69. n. 7. ibi: *Secundò infertur non esse veram doctri-*
nam quod si Parochus accesserit animo attendendi, quamvis tem-
pore contractus distrahatur evagatione mentis, valere matrim. 17
Hoc enim falsum esse ex pluribus latè, & rectè probat Sanchez
&c. Rossignol. in Prax. Theologico leg. de Matr. prænot. 32. n. 7.
ibi: *Præsentia Parochi debet esse cum actuali attentione, nec suf-* 18
ficit, si sit cum virtuali ad validitatem matrimonii.

§. XIII.

Affectante Paracho non audire verba, vel non videre in-
dubitata, & evidentia signa Matrimonii, & revera
illa non audiente, & ista non vidente, an illud sit va-
lidum.

IMò etiam si Parochus affectatè, & data opera non audi-
ret verba, vel non videret evidentia signa, adhuc ma- 1
trimonium nullo modo subsisteret, ex viva ratione, cui nun-
quam poterit assignari congrua responsio, quia non potest te-
stari de matrimonii contractu, ut punctualiter omnium pri-
mus advertit doctissimus *Sanch. de Matrim. lib. 3. disp. 39. nu.*
6. ibi: *Unum tamen scio, nullo modo valere matrim. quamvis*
Parochus affectatè, & consultò non attendat, quia tunc reve-
ra non est præsens, nec potest testificari de matrimonio; quem
communiter sequuntur Theologi, & Canonistæ, ut videre
est *in Tom. 1. par. 2. discept. 1. num. 129. & discept. 2. numer.*
106. & seq

Non obstante duplici ratione, cui innituntur *Ledesm. in*
Summ capit. 7. de Matrim. concl. 7. & Pont. eodem tract. lib. 5. 2
capit. 21. in fine, qui in contrariam inclinare videntur sen-
tentiam. Prima, quia hoc modo Parochus sua culpa non au-
dit; Et secunda, quia audivisse præsumitur, seu percepisse,
quod de matrimonio ageretur, eo ipso, quod percipere af-
fectat.

Ultra quod enim hujusmodi rationes se ipsas destruunt,
atque una potest congruè deservire pro responsione ad aliam; 3
Quia si culpa sua non audivit: Ergo præsumptio auditio-
nis non militat; Et si hæc admittitur: Ergo jam audivit;
Dicimus pro adæquata responsione ad primam rationem,
quod supposita dispositione Concilii, requirente pro for-
ma Parochi auditum, hujus propositionis; Parochus cul-
pa sua non audivit; Legitima consequentia est; Ergo ma-
trimonium est nullum; Prorsusque disparata, & insubsi-
stens est alia: Ergo matrimonium est validum. Si enim hu-
jusmodi arguendi modus non admittitur in Sacramentis ne- 4
cessitatis, in quibus de fide est ex infrà allegandis §. 16. nu.
10. hanc propositionem esse falsam; Parochus sua culpa, vel
malitia non habuit intentionem baptizandi, absolvendi &c.
Ergo Baptismus, & Absolutio est valida, ut fuit novissimè 5
à Sancta Sede definitum 5. Decembris 1690. propos 28. Quan-
tò minùs admitti potest in matrimonio, quod est Sacramen-
tum voluntatis, ut in terminis probat *Guttier de Matr. cap.*
69. num. 9. ibi: *In summa igitur valebit matrimonium si in rei*
veritate eos intelligat &c. Secus aliàs, quamvis suo facto,
cum, ut resolvimus, & eadem Congregatio insinuat, requiri-
tur intellectus, & advertentia Parochi, assistentis matrimonio
pro valore ipsius, unde his deficientibus, quamvis propter &c.
culpam Parochi &c. matrimonium non valebit: Et si in aliis
minoribus contractibus, putà in Testamentis, absentia unius 6
Testis, sive propria culpa, sive ex accidenti operatur, ut Testa-
mentum sit nullum, ex *Tex. in leg. Si unus C. de Testam* cum
aliis, adductis à *Gloss. in leg. 1. §. Si quis reget, ff. Quemadm.*
testam aper. Salycet. in l. In exercendis, C. de Fid. instr. Fagn.
in cap. Cum esses, n. 37. de Testam. Soccin. jun. cons. 229. n. 5. lib.
2. Surd. cons. 278. n 9. & 10. & Rot. in Rom. seù Januen. Testam.
impressa post *Card. de Albiz de Inconst. in Judic. qu. 35. à n 58*
usque ad fin. & signanter *num. 62.* ibi: *Ex quo solemnitas Te-* 7
stium adeo cum ipsa voluntate defuncti unita est, ut unà simul
formam substantialem constituant. & si unus solus deficiat ex di-
cto numero septenario, à lege constituto, testamentum ipso jure
annullatur &c. Quare eundem effectum operari non debet ab-
sentia, sivè culposa, sivè accidentalis unius ex necessa-
riis testibus contractus matrimonialis, de cujus excellentia 8
inter

inter omnes alios contractus latè tractat *Rebell. de Obligat. Justit lib. 2. de Matrim. in proœmio.*

Pro responsione verò ad secundam rationem, dicimus, illam, uti fundatam in præsumptione, cedere veritati, ut
9 generaliter probat *Text in leg fin. ff. Quod met. caus.* & observant *Menoch. cons. 86. n. 106. Gaill. Pract. observ. 144. n. 6. lib. 2.* & firmavit *Rot. dec. 112. n. 3 cor. Priolo*, & in nostris individualibus terminis egregiè *Gobat. in Theol. experim. tr. 9. n. 491. ibi: Præsumptionem tamen, quod ei ipsa perceperit percipienda, non esse tam firmam, quin Iudex Ecclesiasticus possit, & debeat fidem habere tali Parocho, juranti se non intellexisse.*

At quando contra communem opinionem, negantem multiplicationem præsumptionum, de qua *Glos. in leg. 1. verb. Do-*
10 *tem, C. de Dot. promiss. Rot. dec. 34. n. 29. coe. Cerr. & dec. 513 nu. 9 par. 14. & dec. 642. n. 14. par. 18. rec.* admitteretur præsumptionum cumulus, quod Parochus audiverit verba, vel si-
11 gna, sufficienter indicantia consensum, hæc ad summum terminarent in solis præparatoriis, quæ non sufficiunt ex allegatis supra *§. 4. n. 3.* Ad omnem enim pejus præsumeretur,
12 Parochum percepisse, quod Contrahentes erant in via, & parati ad contrahendum. Ipse autem: *Ut validum sit matrimonium debet posse testificari, de facto, eos contraxisse, neque sufficit, quod testificetur, eos voluisse contrahere:* ut in individuali-
13 bus terminis observat *Bisc. de Sacr Ritib verb. Parochus sub §. 74* & alii adducti supra *§ 4 n. 3.* Aliud enim est velle contrahere, & aliud de facto contrahere, ut prosequitur *Biss.* ubi
14 supra, *Tancred. de Matr. lib. 3. disp. 39. sub n. 2.* ibi: *Nec dicas cum Pontio, Parochum non posse ignorare consensum Contrahentium, eo ipso, quod sit primò admonitus, eos, qui adsunt, velle matri-*
15 *monium contrahere; Nam hic non potest esse Testis, nisi de voluntate contrahendi (quam illi tempore, quo habent oculos, & aures clausas, possunt mutare, & oppositum velle) non de ipso*
16 *contractu, atque adeo si juraret, se vidisse, & percepisse, eorum contractum per verba de præsenti fuisse initum, esset perjurii reus, cùm ipse tantùm perceperit, eos voluisse contrahere;* Ulteriusque
17 fimbrias dilatantes, quando etiam admitteretur, Parochum percepisse innegabiliter Contrahentium intentionem; Vel quia isti dicant alicui tertiæ Personæ, Parocho audiente omnia, volumus modò contrahere matrimonium; Vel quia idem Parochus in principio probè omnia advertat, & de facto velit matrimonio assistere; Adhuc si deindè aufugiat, vel mente evagetur, semper matrimonium erit nullum, ut de primo casu est celebre responsum *Card. de Lug.* de
18 quo infrà *§. 15. n. 5.* Et de secundo videri possunt Authores, allegati supra *§. 12. per tot.* & addimus *Amic. in Curs. Theologic. to. 9. disp. 7. sect. 11. n. 93.* ubi, quod si deinde Parochus re-
19 flectendo ad actus antecedentes advertat ad contractum matrimonii, istud est validum, dummodo in illo actu reflexo adsint Contrahentes, & Testes matrimoniales, Secus si isti
20 non reperiantur ampliùs cum Parocho, & *Amicum* refert, & sequitur *Dian. Oper. moral. to. 10. tract. 13 eesolut. 20. circa principium.*

§. XIV.

Ostenditur verus, & germanus sensus resolutionum Sac. Congreg. Concilii circa Parochi affectationem.

1 CUi communi conclusioni non adversatur resolutio S. C. C. in celebri *Giennen.* quam refert *Fagn. in c. Quoniam n. 25. de Constit.* firmans, non valere matrimonium, si non intellexit Parochus, nisi ipse affectasset non intelligere; Illius enim verus, & germanus sensus est, matrimonium esse validum quando, non obstante affectatione, Parochus verè in-
2 tellexit, ut illam explicando in individualibus terminis observant *Sanch. de Matrim. lib. 3 disp 39. sub n. 6.* ibi: *Sensus illorum verborum est, nisi Parochus affectet, se non intelligere, hoc est nisi consultò, & data opera fingat, se non intelligere, cùm tamen revera non intellexerit; Tancred. de Matrim. lib. 3. disp. 39. n. 2.* ibi: *Fateor, difficilem esse horum verborum sensum, unum tamen scio, nullo modo valere matrimonium, etiam in hoc casu, quia tunc eevera non est præsens moraliter, nec potest testificari de matrimonio: Fortè tamen horum verborum*
3 *sensus est, nisi Parochus consultò fingat, se non intelligere, sed eevera intelligit, & quamvis hæc explicatio difficilis sit, tamen absurdus intellectus vitandus est &c. Debebat igitur Pontius prudentem simul, ac modestam nostri Sancii responsionem mirari potiùs, quàm frigidam appellare &c. Debuit, inquam Pontius*
4 *modestam Sancii responsionem mirari, nec solùm debuit ultima verba Sancii referre, sed integram responsionem, positam à nobis n. 1. fideliter ab ipso exscriptam, ut omnes adverterent hominis modestiam, qui cùm posset absque ullo absurdo etiam posita tali*

declaratione, suam retinere sententiam, voluit nihilominus utcumque eam explicare, ne aliquod absurdum Cong. Cardinalium
tribueret: Nam revera si Parochi præsentia, qui oculos, & aures 5
claudat, itaut quando præstatur consensus non attendat quid agant, non est sufficiens; Cue erit sufficiens, si ipse data opera claudat, itaut non intelligat, nec attendat quod fiat? Pac. Iordan. var. resol. lib. 3. tit. 7. de Matr. n. 94. ibi: *Congregationis sensum fore,*
validum esse matrimonium quando Parochus affectat, se non in- 6
telligere cùm tamen revera intellexerit &c secus &c. quando veè non intelligeret, etiam si affectatè, Herintz in Theol. Scholast. moral tr. 5. de Sponsal. & Matr disp. 5 q. 2. n 24. ibi: *Et quamvis dicantur, Cardinales respondisse pro matrimonio, dum Parochus ignorantiam affectavit, id sane explicari debet de Parocho simu-*
lante se non intelligere, vel adlaborante quidem ad subterfugien- 7
dum, & non attendendū verà tamen audiente. Diana Oper. mor. to. 10. tr. 13. resol 20. in fin. ibi: *Nec huic doctrinæ obstat delaratio Cardinalium, quæ sic est intelligenda, ut velit fieri verum matrimonium, cùm Parochus, invitè assistens, affectatè fingit, se non percipere cùm tamen eevera perceperit, ac intellexerit,* ut adver-
tit *Tambur. Oper moral. tit de Matr. c. 2. §. 3 n. 10 in fine,* ibi: *Ni-* 8
mis immeritò vanam, & inutilem appellavit distinctionem Sanch. Bossius Amic in Curs. Theolog. to. 9. disp. 7. section. 11. n. 90. ibi: *His accedit declaratio Cardinalium, quod si Parochus adfuisset,*
nihil tamen eorum quæ agebantur vidit, & audivit, Congregatio 9
eespondit matrimonium non valere, si non intellexisset, nisi ipse Parochus affectasset non intelligere; Non est sensus, & si affectet non intelligere, itaut revera non intelligat, validum esse matri-
monium, Sed hic altus etiamsi fingat, seù ostentat se nō intellexis- 10
se modò reipsa intellexerit, validum esse matrimonium, cùm valori matrimonii obstare non debeat Parochi fictio, modò reipsa in-
telligat, quæ à Cōtrahētibus aguntur: Trulench in Prax Sacram. 11
lib. 7. c. 6 dub. 5. n. 3. ante fin fol mihi 386. ibi: *Declaratio autem Cardinalium fortè intelligenda est, quando Parochus, aut testis, qui vidit & intellexit fingit, nec audivisse, nec intellexisse; Bonac. Oper. moral to. 2. de Natur & peopriet. matr q. u pun 8. n 80* ibi: *Respondeo, validum esse; modò verè intelligat. Ita declaravit*
Cardinalium Congregatio quam citat &c. Guttier. de Matr. c. 69. 12
n 9. ibi: *In summa igitur valebit matrimonium, si in rei veritate eos intelligat secùs aliàs, scilicèt si consensus non intellexit, quamvis suo facto, cùm, ut resolvimus, & eadem Cōgregatio insinuat, requiritur intellectus & advertentia Parochi, assistentis*
matrimonio pro valore ipsius, unde his deficientibus, quamvis 13
propter affectationem & culpam Parochi &c. matrimonium non valebit; Et Perez ab Unanoa de Matr disp 40 sect. 10. sub nu. 3. ibi: *Nec huic doctrinæ obstat declaratio Cardinalium, quæ sic est*
intelligenda, ut velit fieri verum matrimonium, cùm Parochus 14
invitè assistens affectatè fingit, se non percipere cùm tamen eevera perceperit, ac intellexerit: Et Rossignol. in Prax. Theologico legal. tit. de Matr. 1. prænotat 32. sub n. 5. ibi: *Omninò improbabile est, quod Sac. Congr. voluerit, testimonium illius esse validum,*
qui nihil percepit eorum, quæ facta sunt; Quomodò enim testifi- 15
cari potest de matrimonio, quod non cognovit? Et Jorius de Matr. p. 4. de Paroch q. 7. n. 8. Sed contrarium dicit declaratum à Sacra Congeegatione, modò verè intelligat Bonacina &c.

Quæ communis interpretatio eò magis recipienda videtur, quo uniformatur cum præsumptione, quæ stat pro recto judicio Judicantium, ut in terminis observat *Oliver. de Matr. null. par. 3. fol. 90.* ibi: *Nullo modo credendum est, hujusmodi casus nostro fuisse similes, ne fiat injuria Judicibus, qui malè*
judicassent, non debet in Ecclesiæ judicio communis error face- 16
re jus, quia exemplis non est judicandum, sed legibus, & rationibus; Et concordat etiam cum potestate Sac Congr. à qua regulari voluntatem in actibus humanis observant *Alex cons. 210 sub num. 1. lib. 2. Honded. cons. 20 num 6. & 7. eodem lib Eugen. cons 99. n. 32. in fine pariter lib. 2. Ambrosin. de Immun. c. 21. num. 13. & seq & Rot. dec. 258 num. 10 cor. Cels. & dec. 192. num. 12. cor. Priol. & in rec dec. 38. nu. 5. par. 19.* Concilium enim dicit: *Eorum mutuo consensu intellecto &c. qui alitèr, quàm præsente Parocho, &c contractus, irritos, & nullos esse decernit:* ut in punctualibus terminis observat *Uffelius in Consult. Connub. fol mihi 41. in fine, & Castald in Prax. Cærem. lib. 2.*
cap 9. num. 5. fol. mihi 361. & Ugolin de Sacrament. tit. de Matr. 17
cap. 3. num. 2. in fin. Eo autem ipso, quod Parochus affectat, vel mente evagatur, semper verificatur non intellectus ejusdem mutui consensus, illiusque absentia, & consequenter impossibilitas testificandi de matrimonii contractu, quod à Concilio pro forma requiritur, ut novissimè observat *Ga-*
vard. in Theolog. exantiquat. tom. 6. quæst. 2. de Matr. artic. 8. 18
sub nu. 7. fol. 591. Contrarium verò decidere esset non secundùm Concilium, sed de Concilio judicare, quod soli Summo Pontifici est reservatum, nulloque modo convenire Sac. Congrega. generaliter probant *Alvar. Pegas. ad Ordinat.*

Portagal.tom.1.tit.2 gloss.10.n.3.& Frast.de Patron. Reg. In-
19 diar.cap.9.n.9.Leand Oper.mor.tom.2.de Sacram.Ord.q.16.§.
Sed clarius, ibi: Et DD.Card solùm declarent, & interpretentur
non verè disponant, dispensent, restringant, aut amplient; Et in
punctualibus terminis observat Raynaud.in Heteroclit. Pict.so.
16 sect 1 paa.14.de Matr Sacram.n.12.in fin fol. mihi 178. ibi:
20 Hi porrò Eminentiss. Interpretes non habent locum Legislato-
rum &c sed merò interpretantur Legislatoris mentem, qualis
fuit cum lex est lata &c. eorum scripta &c. sunt tantùm declara-
tiones sensus Legis, à Tridentina Synodo latæ, non autem reno-
vationes ejus ad abrumpendum &c Tantùmque differunt ab in-
terpretationibus privatorum Doctorum, quod sint authenticæ in-
terpretationes, nec adversus eas recalcitrare liceat, quod fas est
adversus aliorum Doctorum interpretationes præstare &c. Ni-
21 mis eruditè, & solidè deindè à n.23. usque ad finem, matrimo-
niorum conscientiæ materiam pertractando. Attenta præci-
puè efficacia, & virtute decreti irritantis, contenti in Literis
confirmatoriis fa.me.Pii IV. quæ operantur, ut nullius sint
22 efficaciæ, neque allegari mereantur gesta contra conciliarem
dispositionem, ut generaliter firmavit Rota in dec 1279 n.17.
& 18.& dec.1296.n.26.cor.Emerix jun.& in præcisis terminis
dispositionis concilisrls in sess.24.de Reform.matr.c.1.eadem
Rota in Colonien Jurisdictionis 17.Aprilis 679.§.Nec suffra-
gari, & 29.Martii 1680.§.Cùm enim cor Albergato.

Sed quid adhuc improbo labore insistimus in adducendis
23 Authoritatibus, comprobantibus hanc veritatem à verisimi-
libus, & improbabilitate contrariæ interpretationis, dùm il-
la intra evidentiæ fines constituitur à sola, simplici, & pu-
ra narrativa facti ejusdem resolutionis Giennen. quam refert
Petr.de Ledesm.de Matr q.45.art.5.dub.2.vers.Et alia fol.mihi
202.ibi: Est alia declaratio eorundem Cardinalium. facta Epi-
24 scopo Giennen.quæ quidem declaratio gravissima est, & se ha-
bet in hunc modum &c. In Civitate Giennensi quidam Alvaricus
&c.in quadam tamen nocte quidam Consanguineus d. Puellæ
vocavit Parochum pro audienda confessione, confingens, quod
quædam mulier parturiens laborabat in extremis qui Parochus
fide bona domum fuit ingressus ubi aderat dicta Puella, & ibi-
dem constitutis multis hominibus armatis, Consanguineis d.
Puellæ at ipsa Puella cor d Parocho, cum &c matrimonium cō-
trahere fecerant, reclamante, & dicente Parocho se neque, ut Pa-
rochum, neque ut Testem illi clandestino matrimonio posse, nec
velle interesse (Ecce innegabilem intelligentiam. & adverten-
tiam Parochi) Testes tamen dicunt, contractum fuisse matrimo-
nium &c.eod. Parocho obturante aures, licèt eis vis fieret &c. Se-
cundum dubium &c utrum tale matrimonium validum sit; Con-
gr.censuit, non valere, si non intellexit, nisi affectatum esset
non intelligere.

In iisdem prorsùs terminis loquitur resolutio Sac. Congr. in
25 Patavina, quæ proinde eodem prorsus modo intelligenda est,
ex adductis per Card de Luc.de Pension disc.81.sub n.19. In il-
la enim clarè constabat de Intelligentia Parochi, qui, ut legitur
26 in decreto; Cæpit indignatus eos (nimirum Contrahentes)
increpare, & redarguere; tempore, quo consensum perfectè ex-
plicabant: Sponsa enim: Juvenis Parocho d. Mariam pro-
nunciavit hæc verba: Vedete, questa è mia moglie: Eadem
verò Sponsa statim subjunxit; Questo è mio marito, &c. e
27 Signor sì, che il Sig. Gambara deve essere mio marito; De
qua Parochi intelligentia, & de adeò claris, & incontrover-
tibilibus verbis Sponsæ in casu nostro nullo modo constat ex
suprà animadversis.

Resolutio in Causa Sarzanen. nulla indigeret responsione,
28 ex quo non exhibetur solitis legalitatibus munita, ut fuit
practicatum respectu resolutionis Patavinæ. Quando enim
resolutiones Sac.C.C. non adducuntur munitæ solitis legali-
tatibus, ex speciali sanctione Urbani VIII inter suas in 197.
in Bullar.nov.to.4. nulla fides est illis præstanda, ut, omissis
29 generalibus, in nostris præcisis terminis observant da Hamel.
in Theol specul.& practic to.7.tr de Matrim.lib.1.discept.3.c 3.
n 6.vers.Quo autem, & cap.6.sub n 2 fol 671. Herinthx.ubi su-
pra n.2.ubi ampliat conclusionem, quandò non videntur con-
30 venire cum juris ratione, & generalitèr Sylveira opusc. 2 re-
sol.25.de Declar.Card.nu.7.fol.283. & resolvit C.C. 2. Aug.
1631.teste Barbos.de Jur.Eccles.univ.lib.1.c.4.num.83. Quam
communiter receptam conclusionem limitari in Urbe, ob fa-
31 cilitatem recognoscendi Regesta Sacrarum Congr. advertit
Card.de Luc in Relat.Rom.Cur.for.disc.16.n.2.in fine.

Augeturque dubietas à nimis eleganti, & fundatissimo Vo-
32 to tunc temporis Præfecti, eidem assertæ resolutioni contra-
rium, quod hac occasione per manus circumfertur.

Et tamen, quandò etiam adduceretur in authentica for-
33 ma, illud nil aliud firmat, quàm quod matrimonium substi-
neatur, etiamsi Parochus non intellexerit verba sponsæ,
quàm constabat, fuisse alloquutam, dummodò tamen de il-
lius consensu ex aliis signis, juxtà juris communis dispositio-
nem legitimè constet, idque ad ipsius Episcopi dispositio-
nem pertinere; Ex quibus nullo modo infertur validitas ma-
trimonii, quando Parochus non audivit verba illius, quam
non ostenditur, fuisse loquutam, nec vidit signa ejusdem, 34
de quorum existentia, & significatione concludenter non do-
cetur, ut in nostro casu.

§. XV.

De pœnis Parochi, assistentis Matrimonio clandestino, & ad illas effugiendas quid facere teneatur.

QUæ omnia si habent locum in genere, & respectu Ma-
trimoniorum, contractorum etiam denunciationibus
præmissis, justa terminos majoris partis authoritatum, su- 1
prà allegatarum, multò magis procedunt in terminis Matri-
monii clandestini, cui nedùm Parochus assistere non tene-
tur, nec potest absque incursu plurium pœnarum, & signan-
ter suspensionis à Divinis, ut videre est in Tom. 1. par. 2. di-
scept.2.à num.28.

Sed tenetur eisdem clandestinis Matrimoniis positivè resi-
stere, seu illa, quantum in se est, prohibere ad Text. litera- 2
lem in c.Cùm inhibitio de Clandest.despons.ibi: Sanè si Paro-
chianis Sacerdotales conjunctiones prohibere contempserit &c
per triennium ab officio suspendatur, gravius puniendus, si
culpæ qualitas postulaverit; quem sequuntur, & exornant
adducti in To.1 p 2.discept 2.n.26

Ultrà quam suspensionis pœnam, incurrunt etiam Paro-
chi, clandestinis matrimoniis voluntariè assistentes, rea-
tum peccati mortalis, ut in specie observant innumeri Theo-
logi, citati in d To 1.p.2.dicta discept.2.n.29.& addo Vulp. re-
sol moral.107.n 7 & à Spiritu Sanct.in Director. Confessar. to.
2.fol.192.n 994.& seq.

Si igitur respectu horum matrimoniorum Parochus potest,
imò præcisè tenetur etiam sub pœna peccati mortalis, posi-
tivè, & activè agere, illa prohibendo, quantò magis, neu- 3
traliter se habendo, potest affectare non videre, vel non au-
dire, imò fugam arripere ad non audiendum, & videndum,
juxtà practicum casum hujusmodi affectationis, mediante fu-
ga, de quo pro veritate consulens respondit Card. de Lug. de
Justit.& jur to.2 disp.22.sub n.23.ibi: Præsente casa Parocho,
& duobus Testibus, & femina ex industria ibi expectante, adve- 4
nit Sponsus, ut clandestinè cōtraheret. qui in ipso ingressu à quo-
dam Tertio rogatus, ad quid veniret in eum locum, respondit;
Venio, ut videam Dominam meam &c. quæ mea Conjux est; Ipsa
autem tunc subjunxit, & iste est meus Conjux, quo audito Paro- 5
chus surrexit, & fugit, nè cogeretur Matrimonio clandestino assi-
stere. Dubitatum ergo fuit, &c. Ego tamen in rigore existimavi,
non esse verum matrimonium, quia licèt Contrahentes postea,
data mutuò manu, consensum expresserint, id tamen Parochus
non vidit, nec audivit.

§. XVI.

Remedia de Jure, & de Facto contrà Parochum affectantem.

NEc per Parochi affectationem in aliquo derogatur li-
bertati matrimoniorum, ultrò enim admittimus, ad
horum celebrationem, non esse necessarium Parochi con- 1
sensum, seu actum aliquem voluntariæ potentiæ, juxtà fir-
mata per Hurtad.de Matrim disp 5.difficult.15.Veg.in Sylv cas.
lib.6.cas.114.& 115.Ciarlin.controv.131.n.60.& seqq. Barbos.
ad Concil sess.24.n 85 & ad tenorem resolutionis Sac. Congr. 2
Concilii in Brugnaten.16.Maji 1630. In quo Parochi consen-
su consisteret restrictio libertatis, ut in specie observat Fa-
ga in cap. Quod nobis sub n.54. vers. Non est cur matrimonium
de Clandest.despons.ubi, quod non est credendum Concilium, 3
quod maximè studuit libertati matrimoniorum, voluisse il-
lud subjicere consensui Parochi; Sed ex vi decreti Concilia-
ria requiri solum actum potentiæ necessariæ, intellectus, sci-
licet, seu ut loquitur Card.Pallavic.in Histor. Concil. lib. 22.
cap.8 n.14. his verbis: Non fà bisogno al valore del matrimo-
nio che nè il Vescovo, nè veruno de' Parrocchiani presti autori-
tà, ò consenso, basta, che in sua presenza, etiamdio à suo dispet-
to l'huomo, e la donna con l'intervento di due altri testimonii,
esprimano la volontà di sposarsi, & n.17. ibi: Li Padri, &c.
non vollero che il Parrocchiano con altro vi dovesse concorrere. 4
se non col ministerio, etiamdio forzato, dell' orecchie, e dell'
occhi;

ecchi; Quod potest commodè haberi, tam de Jure, quàm de Fa-
cto contra ipsammet voluntatem Parochi, nedùm in matri-
moniis fer. fer. contrahendis, mediante recorso ad Superio-
rem, ut Parochum cogat ad interessendum, vel alium in
5 ejus locum subroget, ut advertunt Gonz. in cap. Cùm inhibi-
tio n. 8. in med. de Clandestin. desponf. Gratian discept. 169. n. 8.
& 9. & in eorum Tract. de Matr. Sanch. lib. 3. disp. 28. num. 4. Le-
desm qu. 45. art. 5. punct. 3. paulò antè dub. 4. Gattier. cap. 66. nu.
3. & 15. & Ventrigl. de Jurisdict. Archiep cap. 148. nu. 2. & seqq.
Sed etiam in matrimoniis clandestinis, mediante positiva
6 coactione; Licèt enim in his casibus Parochi detineantur al-
ligati, vel alio modo impediantur, nè discedant, adhuc)
quidquid fit de peccato) certum est, quod si advertant, &
intelligant, matrimonium est validum, ut observant Zoes.
in Jus canon lib. 4. de Clandest. desponf. n. 12 fol. 398. ibi: Sola
præsentia Parochi, tanquam Testis qualificati &c. cùm sufficiat
si adsit, & intelligat quid agatur, &c. etiam per vim compulsus,
&c. modò intellexerit quid actum sit. Sanch. lib. 3 disp. 39. n. 7 &
seqq. & signanter n. 9. ubi, quod hoc casu salvatus finis de-
creti Concilii, cùm jam matrimonium, taliter contractum,
7 constet Ecclesiæ, & refert ita decisum ab Sac. C. Conc. citat-
que innumeros concordantes, Castrop. Oper. moral. to. 2. disp.
2. de Matrim. punct. 13 § 8. n. 12. ubi, quod injuria non impe-
dit, quin Parochus de Matrimonio testari possit, qui est fi-
nis Concilii, Barbos. ad Concil. sess. 24. de Reform. matr. cap. 1.
8 n. 96. Cabassut. in Noti. Concil. in notis ad Conc. Trid. sess. 24.
vers. Hic jam quæritur fol. mihi 484. Christin. dec. Belg. c. 333 n.
10. lib. 1. Pat. Jordan. var lucubr. lib. 3. tit. 7 de Matr. n. 96. Gut-
tier. de Matr. c. 69. n. 10. ubi, quòd consulta S. C. Conc. ab Epis-
copo Salamantino ita respondit Albornoz. de Art contract. lib.
4. to. 2. Aval. de Segur in Direct. Jud. Eccles. par. 2. c. 15. num. 51.
Corrad. in Prax. dispens. Apost. lib. 7. cap. 7 n. 27. vers. Nec ta-
men, Thesaur. de Pœn. Eccles. par. 2. verb. Matrimonium c. 6. n. 2.
vers. Nota secundo, Ciarlin. controv. 131. n. 63. ubi, quod Pa-
9 rochus non requiritur ad approbandum matrimonium, sed
ut ipse sciat, & intelligat, & ab illo Ecclesiæ constare pos-
sit, Parlad. Rer. quotid. differ. 45. num. 5. & seqq. Trullench. in
Prax. Sacram. lib. 7. cap. 6. dubit 5. nu. 3. ubi, quod Tridenti-
10 num requirit præsentiam, sufficientem ad testificandum, &
assistentia, quamvis coacta, si fiat cum advertentia, est sa-
tis ad testificandum, & censetur humano modo, de Rabeis
de Validit. legal. c. 15. n. 66. & seq. Hurtad de Matr. disp. 5. diffic.
15 n. 49. Merbes. in Sum. Ethic. Christian. de Sacram. Matrim.
disp. 7. q. 8. fol. mihi 462. ubi, quòd matrimonium est validum,
sed illicitum, tum ratione injuriæ Parocho illatæ, tum ratio-
11 ne contemptus Ecclesiæ, Gobat. in Theolog. experim. tract. 9.
n. 491. in princip. Perez ab Unanoa de Matr. disp. 40. sect. 10. a. 5.
ubi, quod Tridentinum requirit solam præsentiam Parochi,
sufficientem ad testificandum matrimonium factum, quæ,
12 quamvis coacta, sufficit ad dictum testificationem, latè
Monacell. in Formul. tom. 3. tit 2. form 5. à n. 6. fol. mihi 138 &
Rota cor. Seraph. dec. 1099. num. 5. ubi testatur de opinione S. C.
Conc. & in Calagurritana Matr. 26 Junii 1672. §. Accedit cor.
Alberg. & Gavard. in Theolog. exantiquat. tom. 6 par. 2. de Matr.
13 art. 8. sub n. 16 fol. 595. & pluries resolvit hæc Sac. C. ut videre
est in To. 2. par. 1. discept. 10. n. 135 & seq.

Et tamen cùm simus in terminis Sacramentorum, hujus-
modi voluntas Parochi, quando etiam esset necessariò re-
quisita (quod semper negamus) adhuc non esset res nova,
dum necessariò requiritur in aliis Sacramentis, non volun-
14 tatis, ut est Matrimonium, sed necessitatis, ut est Baptis-
mus, Pœnitentia &c. in quibus, voluntate præcisa, illa
nullo modo conferuntur, juxta communem Theologorum
sententiam, de qua Vasquez in 3. par. D. Thom. to. 2 disp. 188.
per tot. Cabren. in 3. p. to 3 q. 64. art. 8 disp. 5. & Quintanadven.
de Sacram. tr. 1. singul. 1. per tot. ubi, quod hoc est de fide uti de-
terminatum in Conc. Trid. sess. 7. can 11. & novissimè fuit defi-
nitum a S. Sede 5. Decemb. 1690 proposit. 28 inter illas, da-
mnatas ab Alex. VIII.

Et in præcisis terminis Sacramenti Matrimonii expressè
15 probant Estius in 4. Sent. dist. 26. §. 10. per tot & Card. Pallav.
in Histor. Concil lib. 22. c. 8. n. 13. ubi nimis solidè observat,
quod non verificaretur decantata restrictio matrimoniorum
per Authorem damnatæ memoriæ, quem reprobat, quia
illorum celebratio non ab uno, sed à quatuor qualificatis
Personis dependeret, nimirum Parocho Mulieris, Parocho
Viri, Vicario Generali, & Episcopo, & addi possunt Vi-
carius Generalis Archiepiscopi, & ipsemet Archiepiscopus,
16 ut benè probant Ventrigl. de Jurisdict. Archiep. cap. 148. per
tot. Amic. in Curs Theolog. tom. 9. disp. 4. sect. 10. num. 80. &
seqq. & Jorias de Matrim. p. 4. q. 7. de Paroch. num. 6 vers. Et
etiam posse. Et resolvit hæc S. C. in Nullius Carpen. Matrimo-

nii 20. Januarii 1680 in lib. 31. decr. fol. 1. Imo etiam Legatus
à Latere, ex traditis per eundem Ventriglium ubi proximè,
eo quia iste omnia potest in sua Provincia, quæ potest Epi- 17
scopus in sua Diœcesi, quos omnes prorsus inverisimile, ne
dicam moraliter impossibile est, velle conspirare in matri-
moniorum destructionem, ut benè observat Rot. dec. 135. nu.
7 & seqq cor. Merlin & dec. 408 n. 10. cor. Priol. Et adaptantur
firmata in Voto, edito à b. m. Lonio in Romana annuæ Præ-
stationis 23. Martii 1715. §. 24. Itaut meritò concludat idem 18
Pallavicinus non fuisse auditum: Che nello spatio, e nell'uso
di 90. anni &c. li Popoli Cattolici gridino di non poter libera- 19
mente contrarre li loro matrimonii, perchè li Preti non vo-
gliono.

Si autem aperitioni meræ possibilis Fenestræ voluntatis tot
qualificatarum personarum, tanto zelo se opposuit olim
hujus S. C. Præfectus Card. Caraffa, ut legitur in apostilla
propria manuscripta in Voto originali ibi: Ne patefacere- 20
mus magnam fenestram: Quali intrepiditate, si viveret, se
opponeret hodiè maximæ Portæ cont. Concilium, quam nul-
la habita ratione ad magnum exemplum, speciem iniqui ha- 21
bens, omni adhibito conatu, & ferè per vim F. aperire præ-
tendit.

Enixè EE. PP. rogando advertere, quod ea affirmativa
resolutione nostri casus, non sine congrua deductione, in-
ferri legitimè posset, quod validum sit matrimonium, con-
tractum absque solemnitatibus à Conc. Trid. præscriptis,
cor. Parocho, cum juramento affirmante, se attentè adsti-
tisse, & non observasse consensum unius ex Contrahenti- 22
bus; Fundando eundem consensum in dicto duor. Testium,
nullo modo contestium, innumeras exceptiones patientium,
& de falso convictorum à Parocho, & aliis Testibus, cum
Parocho perfectissimè concordantibus. Quodque pro vali-
ditate matrimonii, etiam post Concilium, non sit neces-
se, ut Parochus audiat, & intelligat mutuum Contrahen-
tium consensum; Quæ propositiones, destruentes conci-
liarem dispositionem, non videntur ab hac Sac. C. per-
mittendæ ex animadversis suprà §. 14. num. 10. Talisque vi-
dentur naturæ eędem propositiones: Per cui sarebbesi potu- 23
to meritamente congregare un Concilio a posta, ut ad proposi-
tum observat Card. Pallavic. in Histor. Concil. lib. 22. cap. 8.
num. 19. in medio. Et faciunt animadversa per Card. de Luc.
de Matr. disc. 26. n. 25.

Quò magis autem exageratur libertas matrimoniorum,
quam in rei veritate summoperè præ oculis habuit Trid. 24
Conc. excludendo etiam necessitatem consensus Parentum,
eo magis emicat necessitas major attentionis, & perfectæ
intelligentiæ Parochi, quem sub pœna nullitatis, uti prin-
cipalem, & qualificatissimum Testem adhiberi voluit, ut
hoc scilicèt ut supplere posset vices eorundem Parentum ab-
sentium, & attentè videre, maturèque considerare, an ve-
rus adsit consensus, absitque omnis doli, & fraudis suspi-
cio, ut in terminis advertit Marchant. in Tribun. Sacram. post
to. 3 cas. 3. in Resolut de Matr fol. mihi 33. ibi: Ut nimirum mo- 25
raliter assisterent, & Testes essent consensus expressi matrimo-
nialis, & contractus conclusi, utique ad evitandos dolos, frau-
des, incertitudines, quæ scandala in Ecclesia causant, &
contractus nullos sæpè introducere solent, & Uffel. in Consult.
connub. fol. 46. in princ. ibi: Præsentia Parochi &c. ad præcaven-
dos dolos, & deceptiones eorum, qui illegitimè contrahunt à
Conc. Trid. in matrimonio requiri videtur.

§ XVII.

*Formam Conciliarem non posse per æquipollens adimple-
ri, pluribus exemplis, comprobatur.*

CUm receptum unanimiter sit inter Theologos, & Ca-
nonistas, ea, quæ respiciunt assistentiam Parochi,
& Testium in cap. 1. sess. 24. de Reform. matr. esse de hujus
forma, hinc communiter admittunt, illam non posse per 1
æquipollens adimpleri, ut observant quamplures, adducti
per Sanch. de Matrim. lib. 3. disp. 17. num. 4. & seq. Barbos. de Pa-
roch. cap. 21. num. 61. Card. de Luc. de Matrim. disc. 3. num. 14.
Adden. ad dec. 431. num. 35 & seq. par. 4. to. 2. rec. Rot. in magi-
strali dec. 657. per tot. par. 1. divers. & dec. 308 n. 1. & per tot cor.
Dunoz. sen.

Nullum propterea reputatur matrimonium, in hac for-
ma deficiens, etiam si per æquipollens plusquam adimple- 2
tum videatur hujusmodi decretum, ut de matrimonio con-
tracto absente Parocho, & scientibus omnibus Vicinis, ob-
servant Gonzal. in cap. Cùm inhibitio num. 6. in fin de Clandest.

*despons. Sanch. de Matr. lib. 3. disp. 17. n. 7. Enriquez de Matr.
lib. 11. cap. 3. n. 5. Navar. in Sum cap. 25. num. 124 Boss de Con-
tract matr. cap. 1. §. 12. num. 29 & seqq. Guttier. eodem tract. c.
55. num. 6. & cap. 61. na 8. Barbos. de Paroch. c. 21. n. 61. & Fil-
liuc. Oper. mor. tract. 10. de Matrim. cap. 6. de Ministr. n. 196. vers.
Quartus, fol. mihi* 235.
Et de matrimonio, contracto in præsentia Parentum, &
3 plurium Testium, *Gavard. in Theolog. exantiquat. to. 6 qu. 2.
de Matr. art. 8. n. 1 fol.* 590.
Et de matrimonio, contracto in præsentia mille Testium,
4 & multarum Personarum egregiarum, atque Sacerdotis non
proprii *Zipp. in Jus Pontific. tit. de Sponsal. & Matrim. nu.* 14.
*Gonzal. ad Regal 8. Cancel. gloss. 48. num. 30 & 31. Corrad. in
Prax. dispens. lib. 7. cap. 7. num. 36 Barbos de Potest. Episc. alleg.
32. num. 81. Boss. de Contract matr. cap. 1 num. 29. & de Justis
de Dispens. matr. lib. 2. cap. 6. num. 376. & lib. 2. cap 19. nu 95.
& seqq.*
Et de matrimonio, contracto coram omni Populo, Pa-
5 rocho absente, *Castropal. Oper. mor. tom. 5. disput. 2. de Matr.
punct. 13 §. 8. num. 2.*
Et de matrimonio, contracto coram Magistratu, & Ple-
6 bis multitudine, Parocho per accidens, & tanquam uno de
Populo, spectante inter multitudinem, *Herinchz. in Theol.
Schol. & mor. tr. 5. de Spons. & matrim. disp. 5. q. 2. n. 25.* Et de ma-
trimonio contracto coram Parocho, à Contrahentibus non
rogato *Fagn. in c. Cùm esses n. 20. de Testam.*
Et de matrimonio, contracto in publica Platea, coram
7 magno cœtu Virorum qualificatorum, & coram magno nu-
mero personarum, in Ecclesiastica, etiam majori dignitate,
constitutarum, seu aliàs qualificatarum, *Card. de Luca de
Matrim. disc. 3. n. 14 & 15.*
Et de matrimonio, contracto in facie Ecclesiæ coram eo,
8 qui publicè reputabatur Parochus, non obstante descriptione
in Libro Parochi, & consumatione, imò Prolis susceptio-
ne, cum publica Ecclesiæ bona fide, *Adden. ad dec. 431.
num. 35. & seq. par. 4. tom. 2. rec. Gobat. in Theolog. experim.
tract. 9. num. 417. & Rot.* in celebri *dec. 308. per tot. coram Du-
noz. sen.*
Viva autem ratio hujus insupplebilis formæ (sequendo
9 modum discurrendi de Sacramentis, mediantibus terminis
materiæ, & formæ, primo loco usurpatis anno 1215. *à
Gallielmo Altissiodorensi*, quem deinceps omnes penè Theo-
logi sequuti sunt, ut ex *Morin exercitat. 1. de Sacr. Ordin.* ob-
servat eruditus *du Hamel in Theolog. speculat. & pract. tom.
7. tract. de Matr. lib. 1. dissert. 3. cap. 5. per tot.*) ea est,
quia Concilium Personas matrimonium, contra formam ab
eo præscriptam contrahentes: *omninò inhabiles reddit*; Ma-
10 teria autem Sacramenti Matrimonii sunt Personæ contra-
hentes, ut docent communiter Theologi, adducti per *Bel-
larm. Contr. lib. 1. de Matr. cap. 6. Suar. in 3. part. tom. 3. disp.
2. sect. 1. conclus. 3. Raynaud. in Heteroclit. Pietat. lib. 16. sect.
1. punct. 14 de Matr. Sacram. num. 3. & seq fol mihi* 175. *Tolet.
Instruct. Sacerdot. lib. 7. cap. 2. num. 4 Filliuc. Oper. moral. tom.
1. cap. 1. de Essent. matr. num. 14 Barbos. ad Conc. sess. 24. de Re-
for. cap. 1. num. 125 & seq. Casal. de Veter. sacr. Christ. ritib. cap.
1. num. 18. Cotron. contr. 1 de Matr. cap. 1. num. 18. & Gavard. in
Theol. exantiqu. tom. 6. quæst. 2. de Matr. art. 2. §. 1. nu. 4. fol.* 555.
11 Inhabilitatis igitur Personis, deest materia, proindeque da-
retur accessus ad usu suam, contra præceptum Divinum, ut
observant *Araux decis. moral. disput. 11. de Stat. civil. quæst. 3.
num. 5 fol. mihi 497. Sanch. de Matr. lib. 3. disp. 17. num. 4 Pas-
qualig. de Privileg. Constit. in art mort quæst. 449. num. 3. & per
totam*, & firmavit *Rot. dec. 398. num. 3. & 4 coram Dunoz jun.*
Non mirum igitur, si eadem Sacramenti materia suppleri
nequeat ab æquipollente, etiam si plusquàm superet requisi-
tum Concilii, ut de se patet.
Non obstantibus inductionibus, & argumentis, à Civi-
12 lium legum dispositione deducti: *Alias enim esse leges Cæsa-
rum, alias Christi, aliud Papinianum, aliud Paulum præ-
cipere*; scriptum reliquit *D. Hier. ad Ocean. in Epitom. Fa-
biol.* teste *Uffelio in Consult. connubial. fol. mihi 63. in princ.*
Atque Apostolorum dicta prævalere dictis Imperatorum,
observat *Faguan. in cap. Cùm esses num. 134. de Testam.*

§. XVIII.

*Demonstratur defectus consensus Helenæ ex dictis, & fa-
ctis omnium personarum, existentium in Ecclesia, &
primo loco ex depositionibus Parochi, & duorum Te-
stium, in omnibus concordantium.*

REdeundo ad probationes defectus consensus, adverten-
dum est, nos esse in terminis actus, gesti in Ecclesia
S. Ivonis, præsentibus septem personis, nempè Parocho,
Antonio, & Alexandro Clericis, Helena, & Francisco,
assertis Sponsis, & Dominico, & Petro Testibus.
Parochus, tàm in Relatione absque juramento, facta
Curiæ Ecclesiasticæ, quam in duplici jurata attestatione
ad puram veritatis comprobationem emissa, non potest
clarioribus verbis consensum excludere, & quidem non
asserendo, quod non audiverit verba, vel non viderit nu-
tus, quod superabundaret, sed quod He. ab ipso attentissimè
ratione proprii officii considerata, non fuerit loquuta, minus-
que aliquod fecerit signum, seu nutum, cui Parocho plenam 1
in hoc adhibendam esse fidem, ex quo testatur de re, ad suum
officium spectante, punctualiter probavimus supra §. 11. n. 6.
Antonius, & Alexander Clerici in omnibus concordant
cum Parocho circa exclusionem ejusdem consensus, ut ex eo-
rum depositionibus, qui cùm fuerint ad factum attentissimi, 2
totamque illius seriem optimè concludant, licèt non forma-
liter, virtualiter tamen negativam coarctare dicuntur, ex al-
legatis sup. §. 10. n. 9.
Nec illis obstat defectus minoris ætatis, quia cùm testen-
tur de verbis, & nutibus, qui absque dubio percipi possunt
à Minoribus, puberes effecti plenam merentur fidem; Præ- 3
cipuè quia concordant cum aliis adminiculis, de quibus
infra, nec adducuntur principaliter ad dissolvendum ma-
trimonium, sed solùm ad demendam, seu debilitandam fi-
dem Testibus contrariis, ex allegatis supra *d. §.* 10. *num.* 8.
& addimus in punctualibus terminis *d. Uffell. in Consult. con-
nub. fol. mihi* 38. *in princ.* ibi: *Quod universim etiam procedit,
ubi testimonium &c. aliis argumentis, ut in præsenti controver-
sia, adjuvatur.* Præsertim ex quo in Ecclesia non aderant
alii, ex quibus id comprobari possit, in punctualibus termi- 4
nis *Alex. cons. 156. num 10. lib. 5.* citans concordantes, *à Pont.
cons. 44. num 2 & 3. & Ventrigl. in Prax. p. 1. de Matr. mot. con-
tract. §. 4. annot. 3. num 4.* ibique *de Luc. in addit. num. 2.* ibi: *Di-
ces in causa matrimoniali, quando agitur ad deponendum ma-
trimonium, requiri Testes omni exceptione majores, & pro-
bationes exactas, Ergo Testes inhabiles non admittentur. Res-
pondet &c. Regens de Pont. d. cons. &c. non procedere objectio-
nem, quando sumus in probando facto, ad quod alii Testes ha-
beri non possunt; Oliver. de Matr. nullit. inspect. 4 fol. mihi* 85.
ibi: *Verùm in casibus difficilis probationis admittuntur Testes,
qui aliàs essent inhabiles.*
Addita consideratione, quod concordant cum Parocho:
*Esto enim Testes per se admittendi non essent ad matrimonium,
ob eorum vitium, & defectum, quia tamen admittuntur simul 5
cum Parocho, ex ejus præsentia eorum vitium suppletur*; ut in
terminis observat *Castropal. Oper. moral to 5. disp. 2. de Matr.
punct. 10. §. 13 n. 3. Oliver. de Null. matr inspect. 4. fol. 86. in
princ.* ibi: *Inhabiles etiam admittuntur, quando &c concurrunt
cum aliis habilibus; Ventrigl. in Prax. p. 1. de Testib. in caus. ma-
tr. annot. 3. §. 2. sub n. 9.* ibi: *Defectus horum Testium suppletur
per præsentiam Parochi; Amic. in Curs. Theolog to. 9. disp. 7.
de Consens. clandest. n. 103.* ibi: *Hunc tamen defectum supplet
Ecclesia per Parochum, qui est omni exceptione major, & cum
duobus Testibus, licèt infamibus, poterit in judicio sufficientem
probationem facere; & Rot. dec. 179 n. 11. cor. Peuting.* ibi: *Ac Pe- 6
tri Testes corroborantur, tam ex cæteris facti circumstantiis,
quàm extrajudiciali depositione Parochi, & ob hoc præferri de-
bent ex Judicis arbitrio, Et dec. 490. n. 13 p. 18. rec.* ibi: *Et ulte-
riùs adest Sacerdos, à Parocho deputatus, cujus dictum, & au-
thoritas supplent, & reintegrant aliorum Testium personas, &
depositiones, ita ut pleuè probent.*
Absque ulla difficultate, ex quo dubium versatur circa de-
fectum consensus, ad quem probandum, quoslibet admitti
Testes, etiamsi aliàs non essent de jure admittendi, punctua-
libus authoritatibus, loquentibus in specie contra Matrimo- 7
nium consumatum, probavimus supra §. 10. n. 2. Et ad hunc ef-
fectum *Necesse esse Iudicem Ecclesiasticum omnia eimari, &
perpendere, omneque genus rationabilis probationis admittere
ad eruendam veritatem*; in terminis observat *Oliver. de Nul-
lit. matr fol. 89. in princ.*

§. XIX.

§. XIX.

Demonstratur secundò defectus consensus ex dictis, & factis Helenæ prætensæ Sponsæ, & Francisci asserti Sponsi.

HElena seriò ab Ecclesiastico Judice interrogata, post-
quam reposita in sui libertate reperiebatur in Conser-
vatorio, eundem consensum apertis verbis negavit, quod
1 in terminis observant *Cepol. conf. 59. num. 13. Sanchez de Ma-
trim. lib. 2. disp. 42. num. 12. Ciarlin. controv. foren. 138. num.*
39 & firmavit *Rot. decis. 102. num. 5. part. 15. recent.* Attento
præsertim, quod non adducitur principaliter ad destruen-
dum matrimonium, & adminiculatur ab aliis probationi-
bus, ut præcisè observant *Corn. conf. 91. colum. 3. vers. Item
facit lib.* 3. ibi: *Et secundum hoc cum Domina N. asserat,
non consensisse in eum ut in Maritum, multum conferat, cùm
aliter verba saltem sint æquivoca; & maximè stante aperta
confessione &c. quæ dicit quod nunquam contraxit matrimo-
nium cum dicto &c. & Rot. decis. 505. num. 9. part. 15. recent.*
ibi: *Præcipuè quia hanc ejus deliberatam intentionem Puel-
la Rev. Namurcensi ab hoc sacro Tribunali ad explorandam
ejus voluntatem deputato, expressit, talis enim declaratio in
subjecta materia plurimùm attendi solet; Et in Colonien. Il-
legitimit. 6. Maii 1653. §. Quorum coram Verospio, & in Fa-
ventina Matrimonii 3. Junii 1658. §. Certiùs in fine cor. Card.
Taya, & in Bononien. Matrimonii 13. Junii 1676. in fine co-
ram Vicecomit. & in Novarien. Sponsalium 1. Julii 1593. §. Et
omnia coram Muto, & in Monasterien. Matrim. 27 Junii 1696.
§. Justificata coram Card. Caprara.* Quæ punctuales decisio-
nes loquuntur in terminis explorationis voluntatis, non post
unum, & alterum mensem, ut in casu nostro, sed post an-
num, & ultra. In his enim casibus vis non stat in tempore,
sed in libera, & præcisa voluntate, quæ quandocumque ha-
beatur, semper attenditur.

Nec credimus repetendas divinationes, quod hujusmodi
declaratio processerit, & perseveret ab illecebris seducentis
Aviæ, Hæc enim seorsim habitat à Consanguineis, mo-
2 ram facit in celebri Monasterio, eum omnibus palam, &
quotidiè loquitur, ejusque voluntariæ perseverentiæ in hac
declaratione adsunt tot Testes, quot exemplaris vitæ ibi-
dem degunt Moniales, quotquot in quinquennio cum ipsa
sunt allocuti, & F. met qui per interpositas personas non se-
mel suam tentavit voluntatem, hanc semper expertus est
constantiam.

Sed quando contra hanc facti evidentiam concederetur,
Consanguineos He. aliquid eidem dixisse circa hoc factum,
nonnè justè conqueri possent, licitum fuisse F. eadem sedu-
cere malis artibus, deceptionibus, dolosis suasionibus, &
machinationibus (juxtà verba Sententiæ Tribunalis Eccle-
siastici in judicatum transactæ, & à Papa approbatæ) &
3 deinde in culpam imputare eisdem Consanguineis pietatis
necessaria officia ab ipsa natura insita, aperiendi scilicet,
& declarandi easdem seductiones innocentissimæ Nepti:
*In his enim casibus libertas non diminuitur, sed regulatur,
& perficitur, quando Pater ex officio pietatis, quo tenetur,
curat nè male filia nubat;* ut observat his verbis *Tranchedin.*
4 *consult. 33. num 13.* & concordant alii adducti à *Rot. in decis.
301. num. 18. part. 11. recent* Si autem voluntariè ut exadver-
so prætenditur ad nuptias convolasset He. vix pubertatem
egressa, multò magis postquam effectus earundem experta
fuit, adulta hodiè in eodem proposito persisteret, ut in ter-
5 minis observat *Oliver. de Matrim. nullit. part. 2. fol. 53.* ibi:
*Probatur etiam dissensus &c. quia si verè consensisset, illum
non sprevisset, neque odio habuisset; & fol. 58. in fine* ibi:
*Mulier &c. perseveravit in confessione dissensus &c. nam perse-
verantia omnem levitatis, & iracundiæ præsumptionem ex-
cludit &c. & fol. 70.* ibi: *Mulier &c. perseveravit in confessione
dissensus, signis addendo signa &c. perseverantiam, confes-
sionem, & factionem magis esse attendendam quàm verba se-
mel prolata, non etiam obstante copula &c. ubi non processit
conjugali affectu; & part. 4 fol. 104.* ibi: *Non est præsumen-
dum &c. nec ipsa tamdiu perseverasset in signis dissensus; &
in Faventina Matrim. 3. Junii 1658. §. Conjecturæ coram
Card. Taya.*

F. eundem defectus consensus He. non obscurè indicavit
in ipsamet Ecclesia, quando post colloquia habita cum Pa-
rocho, præsentibus, & intelligentibus, tàm testibus ma-
6 trimonialibus, quàm contra matrimonium deponentibus,
replicavit verba matrimonii ad effectum extorquendi ali-
quod verbum, vel signum ab He. quam nullo modo fuisse
loquutam, nullumque signum consensus tunc temporis de-
disse, uniformiter deponunt, tàm testes matrimoniales,
quàm testes deponentes contra matrimonium, quæ verbo-
rum replicatio excludit, seu saltem nimium dubium reddit 7
consensum antecedentem, ut in terminis punctualibus ad-
vertit *Jacob. Leoniss. cons. 4 num. 3. & seqq. inter Cons. matrim.
divers.* ibi: *Præsupponebat Matrimonium jam fuisse contra-
ctum inter eos, ideò non erat opus alio secundo contractu Ma-
trimonii &c. quia ille fuisset superfluus &c. imo illud qui reiterat 8
facit injuriam Sacramento: Corn. cons. 91. col. 3. lib. 3. & Gon-
zad. cons. 77. num. 13.*

Non obstante responsione, quod id factum fuerit ad cau-
telam, quia hoc etiam per hypothesim admisso, cautela
non respiciebat consensum F de quo nulla unquam fuit diffi- 9
cultas ex utrinque admissis, sed respiciebat consensum He.
Cùm igitur hæc nullo modo signum aliquod dederit, vel
verbum aliquod protulerit post audita eadem verba, illius
consensus remanet in statu prorsus incerto, vel saltem mul-
tum dubius ad sensum ipsius met F. *ex allegatis supra.*

Ex hac verborum replicatione reducuntur ad perfectam
concordiam ea, quæ dixerunt Parochus in Relatione, fa-
cta Curiæ, & He. in suo judiciali Constituto, in quibus ex 10
adverso insistitur; Veritas enim una est, & sæpiùs exami-
nata magis elucescit, disputandoque faciliùs invenitur, ut
observant adducti per *Barbos. axiom. 224. num. 1.* & benè
*Prob. in cap. Offic. nostri num. 4. de Offic. Legat. in 6. Fenzon. ad
Stat. Urb. lib. 2. cap. 141. num. 1. & Rota in Romana, seu Ja-
nuen. Testamenti 2. Aprilis 1683. in principio coram Card.
Matthæjo.* De hac siquidem secunda verborum replicatione
loquutum fuisse Parochum, asserentem non intellexisse 11
verba He. ostendit sola lectura illius depositionis, in qua
verba, negantia intelligentiam, cum dictione copulativa,
immediatè cohærent eidem secundæ replicationi ibi: *Pietra
&c. à detto al detto Francesco, dateli al Sign. Caruto almeno
li nomi, all'ora il detto Francesco &c. cavato di saccoccia que-
sta carta &c. e me l'à data in mano dicendomi, eccogli li nomi,
e replicò di nuovo: Io piglio per moglie questa Signora, la
quale stava alla Porta, e questi Signori, che stanno qui, siano
per testimonii, e non ò inteso se la Giovane mi abbia detto co-
sa alcuna.*

Nec potest aliter intelligi id, quod dicit He. in suo Con- 12
stituto, ibi: *Sentii, che detto Francesco alla presenza del
Parrocchiano, e di due Uomini, che stavano in Chiesa &c. per
mia legitima Sposa &c.* Quoniam nec F. prætendit, nec ipsi-
met contrarii testes asseruerunt, ipsos fuisse præsentes coram
Parocho propè Confessionarium, tempore quo F. primo lo-
co protulit verba matrimonii, & tamen cùm He. asseruè-
rit, F. fuisse alloquutum in præsentia testium: *Che stavano
in Chiesa:* non propè Confessionarium, etiamsi intellige- 13
rentur de prioribus verbis, nullo modo obstarent ubicationi
Petri propè Altare Crucifixi, quia semper verum esset, quod
manebat in Ecclesia, quod solum legitur in Constituto He.

§. XX.

Tertiò infertur idem defectus consensus He. ex depositionibus ipsorum met testium pro matrimonio deponentium.

DOminicus testis matrimonialis (cujus respectu applican-
tur verba *Ciceron. pro Cliente relati ab Uffellio in Consult.
connub. fol. 29.* ibi: *Vos auditis de eo, &c. quem non videtis,
&c. de eo quem natura mulctavit*) non potuit verbis magis ro-
tundis eundem consensum excludere quàm cum juramento
asserendo, ibi: *Io non sentii, che la sudetta Giovane avvan-
ti al Parrocchiano, nè avvanti Noi altri dicesse cosa alcuna:*
qui testis, quamvis unicus, contra F. illum producentem 1
plenè probat, ut observant adducti per *Rot. coram Coccin.
decis. 1396. num. 315. & coram Priol. decis. 3. num. 6. & decis.
324. num. 8. & in recent. decis 737. num. 14. part. 18.* Cùmque
data opera pro quarta vice se contulisset ad Ecclesiam, ad
rem gratam faciendam F. ut ipsemet in sua depositione testa-
tur, utique dicendum est, fuisse ad omnia attentissimum,
& tamen: *Mirum videtur, quod dictus D. B. conductus fuis- 2
set, ut esset præsens, in tali contractu, ut ipse deponit, &
quod ipse non viderit, vel audierit contrahi dictum matrimo-
nium:* ut in specie per hæc numero verba observat *Dec. cons.
163. num. 10.*

Petrus demum consensum probare non potest, quia repe-
riebatur in Ecclesia, ut ipsemet fatetur ex mero accidenti,
& ad audiendum Sacrum, manebatque octuaginta palmis
distans à Confessionario, cui vertebat terga: Si igitur eun-
dem

3 dem consensum non audierunt Parochus, duo Clerici, &
Dominicus, qui sive ex officio uti Parochus; Sive ex ani-
mi deliberatione ad faciendam rem gratam F. uti Domini-
cus; Sive demùm ex magnifico adventu incognitæ Puellæ,
cum Curru, absque ullo famulo, vel famulis, uti duo Cle-
rici; Multò minus potuit illum observare in sua ubicatio-
ne, & situ terga vertendo Petrus, & quatenus de eodem
consensu iste deponat, attenta hac maxima inverisimilitu-
dine, nulla esset ei præstanda fides, ex allegatis supra §. 9.
4 *num.* 5. & addi potest *Rota coram Seraph. decis.* 893. *num.* 26.
& in Romana Filiationis 1. *Aprilis* 1680. §. *Præterea co-
ram Alberg.*

Non obstante, quod in secundo examine, oblitus prio-
ris, in quo dixerat, audivisse quando manebat: *All' Altare
del Crocifisso, rivoltatomi verso il Confessionario, nel rivol-
5 tarmi sentii*; subjunxerit: *Accorsi per vedere, e sentire, che
cosa si faceva, e nel medemo tempo intesi, &c.* Cùm enim
hujusmodi depositiones sint inter se contrariæ, statur prio-
ri, ut firmavit *Rota in Perusina Filiationis* 3. *Martii* 1690. §.
Si verò, coram Card. Caprara, cum aliis infra allegandis
§. 23. *num.* 7. Præcipuè quia in illa testis clarissimè individuat
6 situm, ubicationem, & modum videndi, & audiendi,
nempe: *All' Altare del Crocifisso, voltatomi, e nel rivoltar-
mi sentii, &c.* Nec possunt clara hæc verba detorqueri ad
auditum post approximationem, sicque non: *All' Altare
del Crocifisso:* neque: *Rivoltatomi:* minusque: *Nel ri-
voltarmi.*

Habemus præterea in facto ex depositionibus ipsorummet
testium contrariorum, & ex illis, qui deponunt contra ma-
trimonium, Parochum à Confessionario surrexisse statim
7 ac audivit priora verba F. prætensum matrimonium involv-
entia. Supponitur etiam ex adverso, hoc ipso tempore sur-
rectionis Parochi (quod consistit in tot momentis, quot fue-
runt necessaria ad faciendum quatuor, vel quinque passus,
post quos Parochus stetit in medio parvæ Ecclesiæ immobi-
lis) He. fuisse alloquutam, & signa fecisse; Indeque præten-
debatur inferri in præteritum, ideo non audivisse, vel vi-
disse, quia statim terga verterat: *Senza darli tempo*: com-
plendi discursum. Hoc posito, He. vel loquebatur, vel erat
alloquuta: *Al mormorio delle parole*; Sivè attendantur illa
F. quæ fuerunt illa dumtaxat ab eodem teste relata, ibi:
*Io piglio per mia legittima Sposa la Sign. Elena e non farono
altre*, de quarum efficacia, & virtute *Rota in Romana Ju-
ris administrandi* 4. *Junii* 1696. §. *Fortiùs concurrente coram
Molines*; Sive illa Parochi: *Io non vi conosco, non sò chi
siate, &c.* Si autem Petrus terga vertit solummodo audito
hoc verborum murmure, à quo ejus magna devotio in
orando forsan fuit interrupta, seu si: *A queste parole accorsi
per vedere, e sentire, che cosa si faceva*: Quomodo possu-
8 mus dicere, ipsum audivisse id, quod anteà dictum fuerat,
vel in ipsomet instanti dicebatur, quando eadem verba non
audierunt testes, qui non vacabant orationibus, erantque
in sola distantia octo, & tredecim passuum respectivè: *Et
rivoltati, & accorsi per vedere*; antequam Parochus se po-
neret in Confessionario, Mirum certè videri debet, quod
eadem verba audierit tanta facilitate Petrus, orans in distan-
tia 8. passuum, vel se vertendo: *E nel rivoltarsi*; ut dixit
in primo examine, vel accurrendo, & se approximando,
audito verborum murmure, ut dixit in secundo, quando:
*Dictus D. B conductus, &c. ut esset præsens in tali contractu,
ut ipse deponit, &c. non viderit, vel audierit dictum matri-
monium contrahi*; sunt verba *Dec. cons.* 163. *num.* 20. Non esse
9 autem in Jure novum: *Judicem posse fidem testibus, licèt
plenè deponentibus, non adhibere, quando, ut hic, &c. ni-
mis animosè, & inverisimilia deponunt*: punctualissimè his
formalibus verbis firmavit, & practicavit *Rot. in Rom. Ma-
trim.* 24. *Februarii* 1668 §. *Sub hoc coram Card. Carpin.*

Quibus jungitur improprietas maxima prætensæ respon-
sionis cum duabus illis dictionibus: *Io ancora*: quæ, ut de
se patet, nihil significant, nullumque habent perfectum
sensum, cùm juxta Dialecticæ regulas, sint sola tertia pars
cathegoricæ propositionis, continentis nimirum solum sub-
10 jectum, & carentis copula, seu verbo, & prædicato, ita-
ut meritò applicentur verba *Alberic. Gentil. lib.* 2. *de Nupt.
cap* 9. relati ab *Havemann. de Jure connub. lib.* 1. *tit.* 6. *pos.* 6. *in*
11 *fine*, ibi: *Mihi maximè hic displicet, ut sic syllabas, & ar-
ticulos in tanto contractu, &c. captemus, quos nec ipsi Periti
satis intelligunt*: Augeturque improprietas si considerentur
unita verbis, quæ refert Aloysius B. ibi: *Disse &c. Francesco,
Signor Parocho questa ò mia moglie, e voltato alla Sign. E.
non son' o vostro marito? Io ancora.* In terminis *Ciarlin.
controv.* 131. *num.* 37. & 38. & in puncto casus præcisi, de
quo disputamus, *Rainald. observ. crim. tom.* 4. *ad cap.* 22. *sup-
plet.* 4. *num.* 21.

Quia verò in hac parte datur omnibus argumentandi, &
addendi locus, supplendo: *Io ancora piglio per mio legitimo* 12
Sposo; Quare Nos etiam dicere non possumus: *Et io ancora
voglio pigliare*; Vel: *Io ancora mi contento di pigliar per mio
Sposo*; Ex quibus matrimonium de præsenti nullo modo pro-
bari, adductis concordantibus, in terminis longè duriori-
bus, supponendo interrogationem præcedentem, firmavit
Rot. decis. 121. *per tot. part* 1. *divers* & signanter *num.* 7. ibi:
*At in casu isto absque dubio adest communis opinio Doctorum,
volentium verba ista: Vis accipere in Uxorem: non importa-
re matrimonium de præsenti, nam ita tenent Joan. Andr. &c.
etiamsi, &c. sunt prolata in præsentia testium, & Sacerdotis,
& postea sequuta sunt oscula*; Testaturque, hanc esse opinio-
nem Legistarum, Canonistarum, & Summistarum, *& co-
ram Peuting. decis.* 179. *num.* 2 ibi: *Verba, &c. Vi contenta-
te di pigliare per vostro Sposo, non matrimonium perfectè con-
trahendum inferunt, ut plenè probat, &c & in Perusina Ma-
trimonii* 10. *Maii* 1688. §. *Quibus ita, coram Hervault.*

Quare, inhærendo probatis supra §. 4. *num.* 16. probabili-
tate maxima asserere non possumus, He. allucinatam pœni- 13
tuisse, noluisseque ulteriùs progredi, pœnitentia saltem in-
terpretativa, & occasione accepta à verbis Parochi, desu-
mendo hanc noluntatem, seu interpretativam pœnitentiam
ab immediata nova interrogatione F. absque ullo verbo, vel
aliquo signo ejusdem He. Si enim in istis casibus perseveran-
tia voluntatis præsumitur, ut generaliter probant *Brunor. à* 14
Sole in loc commun verb. Voluntas num. 9. *Clemen. de Patr. po-
testat effect. ultim. num.* 104. *Surd. decis.* 111. *eod. num. & Gra-
tian. decis. March.* 43. *num.* 23. ubi ampliat conclusionem, 15
quando nulla causa mutationis deducitur, & apparet *Rot.
decis.* 1823. *num* 18. *coram Coccin* & in nostris præcisis termi-
nis *Corn. cons.* 91. *col.* 3. *vers. Item lib.* 3. ibi: *Præsumitur,
quod perseverabat in eadem voluntate; Card. Quetta inter
Cons. matrim. divers German. cons.* 13. *num.* 9. ibi: *Præsumi-
tur perseverantia in priori voluntate; & Rota in Perusina
Matrimonii* 10. *Maii* 1688. §. *Hinc tollitur, coram Hervault*,
ibi: *Instantanea mutatio nonnisi gravi cum crimine in Spon-
sa, & Parocho fingi potest.* Atque si antecedens voluntas ab 16
immediatè subsequentibus, & contemporaneis actibus con-
gruè declaratur, ad notata per *Ruin. cons.* 192. *num.* 5. *lib.* 23.
Soccin. jun. cons. 35. *num* 82. *lib.* 4. *Surd. decis.* 54. *num.* 6. *& Rot.
decis.* 71. *num.* 7. *coram Bich.* & in nostris terminis *Oliver. de
Matrim. nullit. part.* 3. *fol.* 79. ibi: *Ex præcedentibus enim,
& subsequentibus declarantur media*: Nostra interpretatio, 17
uti verisimilior, & concordans cum tot aliis probationibus,
conjecturis, & adminiculis, de quibus supra, & signanter
cum jurata confessione He. præferenda est contrariæ, egre-
giè *Rot. decis.* 317. *num.* 11. *coram Priol.* ibi: *Cui declarationi* 18
*valdè acquiescit dubius judicantis animus, cùm non possit fieri
securior interpretatio, quàm illa, cui convenit, & propendit
declaratio ipsius disponentis.*

Præcipuè quia: *nulla nos necessitas cogit ad interpretan-
dum illa verba aliter*: ut prosequitur *Rota d. decis.* 121. *num.*
13. *part.* 1. *divers.* respondendo præcisè circumstantiarum
complexui: ibi: *Secundò, principaliter movebantur ali-
qui, quia etiamsi hujusmodi verba matrimonialia, sum con-
tentus accipere Hillam in Uxorem, non essent de jure ita cla-
ra, quominus ex usu, observantia, seu voluntate Partium,
ex variis circumstantiis collecta, possent recipere aliam inter-
pretationem, & intelligi pro matrimonio de præsenti, tamen
id est verum, quando res urgeat taliter, ut non possit mens
comparari cum omni sensu, & intellectu illorum verborum,* 19
aliàs absurdum est &c.

§. XXI.

*Defectus consensus Helenæ à Sententia Tribunalis Ecclesia-
stici, à Papa approbata, intra evidentiæ fines con-
stituitur.*

TRansitum verò facientes à probationibus probantibus ad
probationes probatas, de quibus *Rot. coram Cerr. decis.* 1
498. *num.* 12. innegabili evidentia exclusus remanet He. con-
sensus in Ecclesia à re judicata qualificatissimi collegialis
Tribunalis Ecclesiastici, in qua rotundis verbis dicitur,
ibi: *Dolosis suasionibus, minis, & malis artibus allucinatam
Puellam, nondùm 13. annum completam habentem, violan-
do etiam fidem famulatus, &c. F. &c. ad fugam arripiendam,
&c induxit, & in exequutionem nullo habito consensu dictæ*

Puellæ

*Puellæ contra formam Rituum Ecclesiæ matrimonium in præ-
sentia Parochi, quem sub prætextu confessionis accersire fe-
cit, & duorum testium, quorum alter data opera in dicta Ec-
clesia ad hoc reperiebatur, contrahere curavit, quod tamen
assequi minimè potuit, quia defecit consensus dictæ He. &c.
Dicimus, & sententiamus &c. condemnamus &c. in pœnam
Triremium per quinquennium.*

Si enim verè magnus intellectus *Card. de Luc.* agentis *in*
2 *disc.6. sub num. 34. de Matrim.* de viribus sententiæ, latæ à
pedaneo Judice laico, captivari non potuit in contrarium
sensum: *Quoniam si Judex criminalis credidisset matrimo-
nium validum, utique nullus suberat condemnationi, vel pœ-
næ locus, ideoque non videbatur subesse probabile fundamen-*
3 *tum, quod &c. captivaret intellectum*; Quomodo possumus
nostrum captivare, dum non solùm idem collegiale Tribu-
nal, sed ipsemet SS. D. N. post maturam causæ cognitio-
nem, & revisionem ejusdem sententiæ, mandavit, illam
esse servandam. Consumatio enim matrimonii, in qua tan-
ta vis pro validitate constituitur, debitis circumstantiis ve-
4 stitu, & in gratia exercita, actus est meritorius, confertque
gratiam ex opere operantis, juxta sensum omnium Theolo-
rum, ut videre est apud *D. Thom. in Supplem. 3. part. quæst. 41.
art. 4. & quæst. 42. art. 3. per tot. Est in 4. Sentent. dist. 26. §. 7. fol.
mihi 60. Card. Bellarm. tom. 2. Controv. lib. unico de Matrim.
cap. 1. & pluribus seqq. Zacch quest medico leg. lib. 6. tit. 1 quæst.
5. num 8. Paludan. in 4. Sentent. distinct. 26. quæst. 2. num. 6. Joan.
Baptist. Corrad. in respons. Cas. Conscient. quæst. 144. Sanchez
de Matrim. lib. 9. disp. 1. per tot.* ubi, quod hæc est Catholica
veritas, quam nullus Theologus negat, vel negare potest,
& Pont. eod tract. lib. 9. cap. 2. per tot. ubi unicè insistit in con-
futatione Hæreticorum, hanc veritatem impugnantium,
*du Hamel in Theolog. specul. & pract. tom. 7. tract de Matrim.
lib. 1. dissert. 3. cap. 4. per tot.* Quomodo igitur poterat F. pro
illa condemnari pœna Triremium, quæ multum differt ab il-
lis, quas imponere solent nostri temporis Confessarii, ni-
5 mium forsan in hac pœnitentiarum impositione indulgentes,
ut observat *Card. Denhoff. de Pœnit. seu Instruct. Pastor. fol.
mihi 105. & P. Segner nel Cristian. instruit. part. 3. ragionam.
31. num. 8.* ibi: *Quanto alla sodisfazione, sono sì leggiere le
penitenze, che i Confessori (compatendo forse più del dovere
alla debolezza de' Penitenti) impongono à ciascheduno di essi
prima di assolverli, che à pena meritano il nome di penitenza*;
Ad quorum Confessariorum solatium subjungimus ea, quæ
scripta reliquit *Card. Pallavicin. nell' Istor. del Concilio lib. 24.
cap. 12. num. 6. antè fin. Questa commodità di ottenere le plena-
rie Indulgenze, agevola il ministero, per altro gravissimo,
de' Confessori, mentre spesso li libera dallo scrupulo, che le pe-
nitenze, da loro imposte, siano inferiori alla qualità de' peccati.*

Cùm autem nefas sit dubitare de subsistentia dictæ sententiæ
in judicatum transactæ, & à Papa approbatæ, & facientis
6 proinde de albo nigrum, ut in punctualibus terminis obser-
vat *Hotomann. cons. 39. num. 4. inter Cons. matrim. divers. Ger-
man* & firmavit *Rota decis. 82. num. 6. coram Ubag.* dicendum
utique est. Nos majorem probationem afferre non posse de-
fectus ejusdem consensus.

Neque obstat, eandem sententiam esse contumacialem;
Hoc enim operatur, quod se constituendo Reus intra an-
num, possit contenta in sententia purgare, sed non impe-
dit, quin, eadem sententia non revocata, non vigeat pro
illa maxima præsumptio, quam auget F. illius revocationem
non procurando, ut benè observant *Spad. cons. 65. num. 5.
Raynald. Observ. Crim. tom. 3. cap. 34. §. 9. num. 50 & seqq.*
7 ubi, quòd post annum sententia contumacialis facit rem no-
toriam, & liquidissimam probationem, & firmavit *Rota
decis. 486. num. 7. & seqq. part. 14. recent.* ubi, quod ex con-
suetudine Urbis, & Orbis sententia contumacialis, durante
contumacia, habetur pro liquida probatione, quidquid di-
cendum esset purgata contumacia per comparitionem, *&
decis 510. num. 7. part 18. recent. & decis. 461 num. 3. coram*
8 *Emer. jun.* Et tamen in rei veritate eadem sententia ex post-
modum sequutis dici non potest contumacialis, dum fuit ma-
turè revisa, recognita, & tandem approbata à tunc tempo-
ris Papæ Auditore, opponente contra illam F. omnia oppo-
nibilia, ut observat *Rot. in Cavallic. Transact. 7. Maii 1696.
§. Nec contra coram Card. Priolo*, ibi: *Quamvis emanaverit
per Contradictas, cùm ab illa Communitas non appellave-
rit, & postea succubuerit in taxatione, & refectione expen-
sarum, eandem vim habet, ac si in contradictorio judicio ema-
nasset, ut modò tenet Rota &c.*

§. XXII.

*Speciales circumstantiæ operantes, ut rigorosior, magisque
concludens exigatur probatio consensus.*

Si hæc omnia, præcipuè simul unita, superabundarent ad
excludendum consensum, quando probatio illius negati-
væ Nobis incumberet, cujus contrarium docet punctualis:
Gloss. in cap. 1. verb. Viro incumbit probatio de Clandestin. de- 1
sponsat. ibi: *Negantis factum nulla est probatio.* Quintò ma-
gis attendi debent ad debilitandam fidem testibus contrariis,
& ad hoc ut F. non dicatur plenè fundasse suam intentionem,
ut esset necessarium, sine enim perfecta probatione consen- 2
sus, matrimonium per nullam potentiam potest subsistere,
ut probavimus supra §. 2. *num. 1.*

Crescitque in immensum necessitas hujus concludentis
probationis ex duplici circumstantia, prima quod lis est su-
per ipso fœdere, quo casu non admitti conjecturas, sed ne- 3
cessariò requiri claras, & concludentes probationes demon-
stravimus supra *§. 5. num. 1. & seqq.* Ea inter alias concur-
rente congrua ratione, à Doctoribus, & Sacr. Rota consi-
derata, quòd sibi imputare debet Actor, si concludentes 4
probationes ad fundandam suam intentionem, ut tenebatur,
non procuravit ex allegatis suprà *d. §. 5. num. 7.*

Secunda circumstantia, quam supplicamus præ oculis ha-
bere in qualibet parte probationum contrariarum, funditur
in Sententia, à Tribunali Ecclesiastico ser. ser. lata, & in
judicatum transacta, quæ proinde facit de albo nigrum, 5
& pro veritate habetur, ut generaliter firmavit *Rot. decis.
312. num. 14. coram Bich. & decis. 133. num. 4. coram Priol.* &
in individualibus terminis sententiæ contra matrimonium la-
tæ, observat *Hotoman. cons. 39. num. 4. inter Cons. matrim.
divers. Germ.* & firmavit *Rot. decis. 82. num. 6. coram Ubag.*
quæ sententia principaliter lata est super deceptionibus, do-
losis suasionibus, malis artibus, minis, & machinationi-
bus F. pro extorquendo consensu ab He. Sub hac etenim
consideratione certum est, quòd probationes ejusdem con-
sensus debent esse evidentissimæ, nedum quia tot habent 6
contra se contrarias probationes. Sed etiam, quia referri
possunt ad eandem deceptionem, & allucinationem, in Jure
odibilissimam per *Text. in leg. unica Cod. de Rapt. Virg* ibi;
*Nisi etenim eam sollicitaverit, nisi odiosis artibus circumvene-
rit, non facit eam velle*, de quo *Sanchez de Matrim. lib. 7.
disp. 12. num. 11.*

Quibus non resistit matrimoniorum libertas; Aliud enim
est, sacros Canones desiderare in illis libertatem, illaque 7
relinquere in arbitrium Contrahentium; Aliud verò, quod
ista voluntas, & libertas sit pura, & immunis ab omni do-
lo, nec procurata fraudibus, & machinationibus: *Qui* 8
*enim dolo capitur errat, & voluntati vim infert, qui frau-
de persuadet*, in terminis *Brower de Jur. connub. lib. 1. de* 9
Sponsal. dol. contract. cap. 19. num. 1. & 2 fol mihi 176. & ibi:
*Sanctissima matrimonii societas amore, & benevolentia coire
debet, non arte, & dolo &c. Absit itaque omnis fallacia,
calliditas, machinatio ad circumveniendum, fallendum, de-
cipiendum, parata, nisi quis velit restituta in integrum per* 10
*Prætorem Parte altera, prædam, quam venabatur ereptam
sibi cum dedecore deplorare. Nam sicut in amore, & ambien-
dis Puellis candidè, & synceré agere laurum meretur, & lau-
dem, ita fallere, & candoris oblivisci, ignominiam, & pœ-* 11
nam: & num. 4. ibi; *Nec mutat &c. dummodo fraus, dolus-
que intervenerit &c. & in cap. 20. num. 15. fol. 186.* ibi: *Omnis
captiosa obscuritas &c. absit, in quo quàm maximè exubera-
re bona fides debet, & cogitare quemlibet oportet, non esse* 12
*operosam gloriam fallere credentem Puellam, cujus simplici-
tas potius digna favore fuit &c. ne cui sua calliditas prosit, &* 13
alteri sua simplicitas obsit.

Non enim æquum est, dolum suum quemquam releva-
re, sunt verba *Textus in leg. Veram §. Tempus ff. Pro Soc.* &
observant *Vermigl. cons. Crim. 99. num. 14. Mastril. decis. 169.
num. 13. & Panimoll. decis. 95. num. 15.* Cùm autem duobus 14
modis, idest, aut vi, aut fraude fiat injuria, fraus quasi
Vulpeculæ, vis Leonis videtur, utrumque alienissimum ab
homine, sed fraus odio digna majore, ut per hæc verba ob-
servat *Cicer. in lib. 1. de Offic.* relatus à *Pignatel. consult. 99. num.
4. in fin. tom 2.*

§. XXIII.

§. XXIII.

Insubsistens prorsus detegitur probatio consensus He. fundata in depositione duorum Testium pro Matrimonio.

RESTAT igitur considerare, an in nostro casu concurrat
hujusmodi superlativa probatio. Prætenditur hæc
fundari in dictis Patri, & Dominici, multas, & relevan-
tissimas exceptiones patientium, ut fuit aliàs demonstra-
tum; quibus attentis eisdem nullam præstandam esse fidem
1 probavimus supra §. 9 *num. 5. & seqq.* Specialiter reflectendo
ad exceptiones contrarietatis, varietatis, suspicionis, falsi-
tatis, subornationis, & perjurii, juxta firmata ubi supra.
Inter quas exceptiones illæ contrarietatis, & varietatis,
respectu Petri non possunt esse clariores; In triplici enim
jurato examine constanter asseruit: *Esser' andato acciden-
talmente per sentir Messa in Chiesa, &c.* claris verbis negan-
do se accessisse ex invitatione F. & tamen iste contrarium de-
inde fassus fuit, ibi: *Undè faciliùs sumenda est conciliatio in
casu nostro, ubi Ecclesia est angusta, & Testes iverant ad Ec-
clesiam ad hunc effectum;* Et ibi: *Dum iverant ad hunc effe-
ctum, tanquam fingentes aliud agere, nihilominus oculatè
attendebant negotio peragendo.*
Quod comprobant etiam ea, quæ sequuta fuerunt in Ec-
clesia, dum statim ac se approximavit F. dixit ei: *Dateli
al meno al Sign. Curato li nomi*: quod illicò practicatum fuit,
mediante porrectione chartulæ, ubi illa erant descripta. Si
enim prorsus erat ignarus rei, quæ gerebatur, & ex mero
accidenti venerat ad Ecclesiam ad audiendum Sacrum,
quis ei revelaverat, F. non dedisse nomina Parocho in Con-
fessionario? Quis eadem nomina habere in sacculo prom-
pta ad hunc effectum? Quænam cura, ut Franciscus daret
nomina? Dum ipse proprium recusaverat dare Parocho,
eum roganti, asserendo: *Non voler esser testimonio, mà poi
avendoli io fatto instanza come sichiamava, &c. gli diedi il
mio nome, e cognome, e Lui lo scrisse in detto pezzo di carta,
nel quale scrisse il nome di un'altro, che parimente si trovò pre-
sente à questo fatto, che disse chiamarsi Domenico, &c. nel
quale il Curato scrisse il mio nome, e di poi quello di detto Do-
menico, &c. Io lo riconoscerei, perchè viddi scrivere il detto
Curato*: ut in *Proces. crim. fol. 7. & 8.* cujus tamen contrarium
deposuit in *Proces. civil. fol 15.* asserendo nomen Dominici
fuisse jam scriptum in chartula, ibi: *Nella detta carta vi
era ancora scritto il nome, e cognome di Domenico, &c. & il
Parocho disse, chi è questo Domenico? &c. il medemo li pre-
sente disse, son' Io.*
In primo pariter examine asseruit, non cognoscere He.
ibi: *Vicino al Confessionario, &c. una Giovane, da mè non
conosciuta, stava parimente inginocchiata poco discosta dal
sudetto Francesco;* Et tamen Parocho: *Stando, &c. dub-
bioso il detto Pietro, &c. disse, forse sarà la figlia di questo
Speziale, &c.* Si sciebat esse filiam Aromatarii, quomodo
eam non cognoscebat; Etsi illam ignorabat, *da mè non co-
nosciuta*, quis ei statim revelavit esse forsan *la Figlia di que-
sto Speziale.*
Legitur etiam in contrariis Scripturis, ipsum ingressum
fuisse Ecclesiam prima vice ad recognoscendum, an ibidem
esset Dominicus unus ex testibus, & cum eo intrasse etiam
Petrum, quibus in Ecclesia relictis, rediisse secunda vice
cum He. ibi: *Venne ivi un Giovane bassotto* (idest Domini-
cus) *quale, &c. e poi, &c. si pose à sedere, &c. vicino al Con-
fessionario vicino alla Porticella, che riesce verso l'Ostaria
della Campana, e poi doppo un pezzo venne un'altro Uomo,
vestito di nero lungo, & in un subito entrò in d. Chiesa un Gio-
vane della Speziaria, &c.* (idest Franciscus) *e la seconda vol-
ta con lui menò una Giovane, &c.*
Quis igitur poterit sibi persuadere ex his, & aliis circum-
stantiis, & contra claram, univocam, & literalem confessio-
nem F. Petrum accessisse ad Ecclesiam accidentaliter ad au-
diendum Sacrum, & tamen cùm idem triplicato juramento
id asseruerit, ei non est præstanda ulla fides, vel saltem illius
dictum nullo modo sufficiens reputari debet ad faciendam il-
lam concludentem probationem, quæ in his circumstantiis
requiritur ex allegatis in §. 5. *num. 1. & seqq.*
A contrarietate, & varietate Petri, transitum facimus ad
veras, & formales contradictiones Dominici; Iste enim in
uno examine cum juramento asserit, ibi: *Non sentii, che
dicesse cosa alcuna;* in alio verò cum simili juramento depo-
nit, ibi: *Disse non sò, che parole, che non le potei sentire*:
2 quæ secundùm regulas Dialecticæ sunt veræ contradicto-
riæ. Nec explicari possunt de intelligentia in confuso, quia
hoc posset verificari quando testis iste dixisset, *non audivi
aliquid quod dixisset*, non verò asserendo, *non audivi quod
dixisset aliquid*, & dixit *aliqua verba, quæ non potui audi-
re*, quæ sicuti seipsas destruunt, ita omnem fidem tollunt
illa proferenti ex allegatis supra §. 9. *num. 11.* & in terminis
Camer. in sepiùs citato *Cons. matr.* impresso post *Zabarell. n. 2.*
ibi: *Expressam contrarietatem in se continet, audivi, non
audivi: & num. 32. in fine*, ibi: *Sed super alio controversia
est, nimirum audivisse, vel non audivisse, quæ ex diametro
contraria inter se sunt, & testem omnino perjurum faciunt*: 3
*& Rota in Melevitana prætensorum Sponsalium 4. Maii 1682.
§. Tertius testis coram Paulut.*
Agnoscitur difficultas probandi matrimonium per verba,
& proinde recurritur ad nutus, in quibus prætenduntur con-
cordare Petrus, & Dominicus; Sed recurrunt eædem ani-
madversiones, quod iste nutus negatur à Parocho, à duo-
bus Clericis, ab He & excluditur à facto F. & quod magis
est, iidem contrarii Testes in primo examine de eo non de- 4
posuerunt, Petrus enim quamvis interrogatus, ut diceret
omne id, quod viderat, examen conclusit illis verbis: *E
questo è quanto successe jer mattina in questa Chiesa di S. Ivo
per quel, che viddi, e sentii*: Et tamen in toto examine de 5
nutu nihil legitur: *Est ne verisimile hoc, quod, &c. imme-
mor in primo examine fuerit, postea verò utriusque recorde-
tur? aut rectiùs dicemus instructum fuisse, ut hanc falsitatem
deponeret*, ut in suo casu observat *Camer. in Cons. matrim.* im- 6
presso post *Cons. Zabarel. num 9. ante fin. & num. 31. paulò ante
fin.* ibi: *Dictus Benignus, &c. sed postea subductus aliud depo-
suit: & Rot in Rom. seu Januen. Testamenti impress. post Card.
de Albic de Inconstant. in Judic quæst. 35. num. 16.* ibi: *Regula- 7
re enim est in testibus, quod, &c secundum dictum nunquam
attenditur, quia præsumitur dolus, & subornatio, quando
agitur de re substantiali; Et in Colonien. Illegitimitatis 6.
Maii 1653. §. 2. coram Verospio, & in Cajetana Matrimonii
28. Junii 1683 §. Nihil coram Card. Matthæjo, & in Pisau-
ren. Hæreditatis 10. Decembr. 1696. §. Adhuc tamen coram
Card. Priolo.*
Quodque in omnem casum opinio affirmans in loqui valen-
tibus esse necessaria verba ex præcepto Ecclesiæ in contracto
matrimonii, est adeò firma, ut possit tuta conscientia am-
plecti, etiam in terminis matrimoniorum ser. ser. contracto- 8
rum, multò igitur magis in clandestinis, ut probavimus su-
pra §. 1. *num. 1. & seqq. & num. 20 & seqq* ex doctrina illorum-
met Authorum contrariorum, asserentium, usum contra- 9
hendi matrimonia signis uti periculosum esse abolendum,
etiam in matrimoniis, quæ ser. ser. contrahuntur: Ergo 10
multò minùs introducendum in clandestinis. Jus siquidem 11
Divinum loquitur de verbis, non de nuptibus, ut observat
Anania, citatus supra §. 3. num. 33. Lingua data est ad signi-
ficandum hominibus ad sensum *Baldi*, & aliorum, citato- 12
rum d. §. 3. *num. 3. & 4.* Atque instrumentum humanæ volun-
tatis est eadem lingua, ut ibidem probavimus, & benè *Prob.* 13
ad Monach. in cap. Si quis num. 7. de Elect. in 6. ubi, quod ani-
mæ rationalis instrumentum est vox, & cor est linguæ impe- 14
rator, cùm illam habeat sicut mancipium in sua jurisdictio- 15
ne, & egregiè *Amic. in Curs. Theolog. tom. 9. disp. 4. sect. 7.
num 75.* ibi: *Et sanè rationabili causa Ecclesia moveri potuit
ad id præcipiendum, etsi non deessent alia signa, quibus pos-
set celebratum matrimonium Ecclesiæ constare, tum quia hæc
sunt certiora, tum ad omne periculum tollendum, ne dubium
reddatur matrimonium; Etenim cùm non omnia signa certa sint,
sed aliqua obscura, ambigua aliqua, & minùs certa, expe-
diens fuit ad omne periculum dubii matrimonii tollendum in
iis, qui loqui valent, &c. sicut fecit ad dubiam electionem evi-
tandam in Prælatorum electione. Quod autem id notato* cap.
Tuæ, *sub præcepto determinaverit, satis probat terminus*
necessaria, *alioquin non possent in rigore vocis verba dici ne-
cessaria, ne quidem quoad probationem, si unicuique contra-
henti liberum foret alio signo loco verborum adhibere.*
Non attenta replicatione, quod Mulieres ex verecundia 16
sæpè loqui non solent. Quidquid enim sit in abstracto de hac
responsione, illa in concreto nostri casus prorsus inapplicabilis
est ex animadversis supra §. 3. *num 16. & 18.*
Verùm quid ulteriùs deponat Domninicus circa hunc in
secundo examine super additum nutum, observemus atten-
tiùs, ibi: *Inchinò la testa con il segno di sì, per quanto io cre-
do*: Hæc sola credulitas operatur, ut nulla ei præstanda sit
fides ex supra allegatis § 9. *num. 14.* Quamvis enim in celebri
illa quæstione, an loqui valentes matrimonium contrahere
possint per nutus, reperiantur quamplures in affirmati-
vam inclinantes, illi tamen omnes, ut supra demonstra-

vimus

17 vimus §. 3. *num.* 23. *& seqq.* requirunt nutus certos, eviden-
tes, necessarios, & ad nil aliud referibiles, quod tantum
abest, ut in casu nostro concurrat, quin potiùs ipsemet testis,
qui de illo deponit, hanc evidentiam excludat, dum sequi-
tur solam, & simplicem, & nimis tenuem suam credulita-
tem. Excluditur ulteriùs hujusmodi evidentia à nostris testi-
bus, à Parocho, ab He. & à resolutione hujus Sac. Congreg.
18 diei 14. Aprilis 1694. quando dictum fuit, ut coadjuvaren-
tur probationes, per ea, quæ advertit *Vermigl. cons.* 10. *nu-
mer.* 2. & firmavit *Rot. dec.* 405. *num.* 54 *par.* 5. *rec. & coram*
19 *Priol. dec.* 101. *num.* 10. *&* 11. Quamvis autem eadem Sacra
Congregatio deinde in contrariam inclinaverit sensum, ex
ratione, quam adducit *Fab. in Epistola ad Lectorem sui Codi-
cis*, ibi: *Idem planè Senatus est, &c. sed non iidem Senatores*
quem refert, & sequitur *Rota dec.* 583. *in princip. cor. Emer.*
20 *jun. & decis.* 93. *in princip. coram Ansald. & in Fulgin. Fidec.*
17. *Martii* 1683. *§. Huic coram Gaaxar.* Veritas tamen est,
quod ex concordibus votis capta tunc resolutione, idem nu-
tus non fuit habitus pro certo, & indubitato signo consensus
Ha.

Pro majori autem inapplicabilitate prætensi nutus est ani-
madversione dignum, quod He. à nemine fuit interrogata.
Quomodo igitur possumus fundare consensum in dicto nutu,
21 si non ostenditur illius præcedens determinativum, median-
te congrua interrogatione? quando, sequendo dictam opi-
nionem, nutibus favorabilem, præcedere ad hunc effectum
debet necessaria interrogatio illius, qui per nutum consensit
sive illa procedat à Parocho, sive à Sponso, sive à quolibet
alio Consanguineo, juxta exempla adducta per *Castropal.
Oper. moral. tom. 5. titul. de Sponsal. disput. 2. punct. 8. num 3.*
& in punctualibus terminis, quòd non præcedente Puellæ
interrogatione, hujus consensus nullo modo inferatur à qui-
buscumque aliis actibus, & signis coram Parocho gestis,
imò nec etiam ab ipsamet mutua manuum conjunctione, co-
ram Parocho, & testibus, in terminis terminantibus probat
*Marchant. in Trib. Sacram. post tom. 3. cas. 3. de Sacr. matrim.
fol.* 34. ibi: *Quomodo verò in hoc casu Presbyter ille consensum
Mariæ intellexit, qui nec eam interrogavit, nec ab illa cer-
tum aliquod signum accepit, quo ejus consensum intelligeret?
Apprehensio enim manus ejus, facta per Petrum, etiam ver-
bis prolatis, de consensu quidem Petri certitudinem in Foro
exteriori reddunt, sed ex parte Mariæ nullum signum datum
est præsentis actualis consensus ad matrimonium requisiti*: &
22 rationem adduxerat supra *fol.* 32. ibi: *Præsumitur probabili-
ter expectasse donec à Sacerdote interrogaretur, ut tum de-
mum consensum in ordine ad matrimonium exprimeret, &c.
Non sufficit consensus, quem Maria prætenditur dedisse à
principio, conveniendo ad Ecclesiam, adeundo Sacerdotem,
nec ille, qui permissione apprehensionis suæ manus à Petro ex-
primitur, sed requirebatur consensus ultimatus, requisitus in
actu formali, cum jam censetur contractus concludi, quem
jam exprimendum putabat more Ecclesiæ solito ad interroga-
tionem Sacerdotis, & verba ab illo dictanda, vel alio simili
modo*: & *du Hamel. in Theolog. specul. & pract. tom. 7. Tract.
de Matrimon. cap. 3. in princ.* ibi: *Consensus, &c. utique de-
bet innotescere, secus nullam habebit contractus rationem,
nulla ex eo nascetur obligatio.*

Ex his igitur omnibus simul unitis, vel adeò clarè exclusus
remanet He. consensus, ut vix possit alter casus inveniri, in
quo tot, & tantæ probationes, animadversiones, & facta
ipsum excludant, & applicantur verba *Gozzad. dict. consil.*
77. *ante fin.* ibi: *Fateor in dubio pro matrimonio judicandum
23 esse, sed Nos sumus in casu claro, in quo apparet de dissensu,
& Avendan. in Thesaur. Indic. tom. 2 tit. 12. cap. 14. numer.*
416. *in fine*, ibi: *In illius enim favorem semper inclinandum,
cum res dubia est, &c. nisi fortè non dubium tantùm, sed pro-
24 babilis opinio sit, tunc enim eam licebit amplecti, &c.* Vel
saltem idem consensus remanet innegabiliter dubius, proc-
susque incertus, & solum interpretativus, & præsumptus,
quem non sufficere in punctualibus terminis probant *Gobat.
in Theolog. experim. tract. 9. num. 491. in princ. & Marchant.
25 in dict. cas. 3. vers. Respondeo primo*, ibi: *Non potest deduci
nisi consensus privativus, qui est non dissentire, qui etiam ad
matrimonium non sufficit, cum requiratur utrimque consensus
positivus.*

Nec dicatur, quod in hac dubietate adhuc respondendum
26 sit pro matrimonio ex regula *Text. in cap. final. de Sent. &
re judic.* Tum quia dubietas in casu nostro respicit non exi-
27 stentiam consensus, qui cum sit quid facti, non potest à du-
bietate suppleri, favor verò matrimonii supponit, istud es-
se probatum, nec est tanti momenti, ut non consito, quod
legitimus consensus adfuerit, stuprum in matrimonium con-
vertendum sit; Licèt enim matrimonium sit favorabile, ad-
vertendum tamen est diligenter, ne sub favoris pretextu in-
troducatur ubi non est: Illius siquidem favor non in eo con-
sistit, ut protinus pro matrimonio pronuncietur, & inviti,
reluctantesque conjungantur, quia ex hoc devastatio potiùs
matrimoniorum, quàm concordia conjugalis sequeretur,
ex animadversis supra §. 6. *num.* 3. *& seqq.* Tum quia sumus
in terminis matrimonii clandestini secundæ speciei, & in 28
Jure odiosissimi, & in dubio nunquam canonizandi, ut pro-
bavimus *dict.* §. 6 *num.* 19. *& seqq.* Cum enim iste favor fun-
detur in sacrorum Canonum benigna dispositione: *Non est
dignus qui Ecclesiæ benignitatem facilè experiatur, cujus sa- 29
lubria præcepta temerè contempsit*: juxta verè aurea verba
Trid. Conc. in *sess.* 24. *de Reform. cap.* 5 loquentis in specie de
eo: *Qui solemnitates requisitas in contrahen. matr. neglexerit*;
Tum demum quia concurrunt in nostro casu fraus, deceptio,
& malæ artes F. necnon allucinatio He. per sententiam in
judicatum transactam canonizatæ, quæ omnia operantur, 30
ut quamvis essemus in dubio, semper contra taliter qualifica-
tum matrimonium respondendum sit, ut punctualibus Au-
thoritatibus probavimus supra *dict.* §. 6. *num.* 36. *& seq.*

In omnem verò casum in hoc dubietatum conflictu posset 31
exquiri Votum magni illius Tribunalis, à cujus decisioni-
bus *fugantur omnes difficultatum tenebræ*, ut observat *erudi-
tiss. de Rubeis in epist. ad Lector.* impressa *in par.* 7. *rec. num.*
231. & quorum Judicantium placita tanquam legum dogma-
ta, & sacri Canones servantur, ut suis etiam temporibus ob- 32
servavit *Jo: Franc. Rip. respon.* 3. *num.* 11. *de Caus. possess. &
propr.* & comprobavit *Card. de Albic. in addit. ad Pamph. de-
cis.* 43. *num* 9. *&* 10. & latè *Ursell. congress. legal.* 8. *numer.* 20.
ubi, quod tanta est in Urbe Rotæ authoritas, quanta fuit
Pithagoræ apud Pithagoricos, & quod Consilium Neapoli- 33
tanum in quodam magno dubio consuluit Rotam Romanam
& secundùm illius opinionem judicavit, quod refert etiam 34
de Rubeis ubi supra num. 226. & recognosci potest ex *dec. Af-
flict.* 351. *num.* 10.

Nec aliquam involveret novitatem respectu hujus Sacræ
Congr. Omissis enim antiquioribus exemplis, ita practicatum 35
fuit in *Mediolanen. Nullitatis Professionis* resoluta ab eadem
Sac. Congreg. *die* 10. *Aprilis* 1688. Absque resolutione repro-
posita *die* 30. *Aprilis* 1689. Et Alex. VIII. mandante à Ro- 36
ta decisa *diebus* 3. *Martii*, 26. *Junii*, *&* 5. *Julii* 1690. *coram
Emer. jun* ejusdem Sac. Tribunalis olim meritissimo Decano
ut videre est in *ejus decis. le* 952. 983. *&* 1003. & in *Valven.
Præeminentiarum*, quæ adhuc pendet in Rota; in qua ema-
narunt *duæ dec. coram eodem Emer. diebus* 18. *Junii* 1694. *& 37
31. Martii* 1695. hodiè *impressæ le* 1185. *e* 1236. *& in Frisin-
gen. Matrimonii*, in qua hæc Sacra Congregatio die 26. Sept.
1693. rescripsit: *Dilata, & Exquiratur Votum Rotæ, ut in
Tom* 43. *Decretor fol.* 493. *à tergo*. Quamvis postea ad enixas
preces, SS. D. N. porrectas per omnium qualificatum Ora-
torem rescriptum effectu vacuum remanserit.

Et de praxi alterius S.C.E. videre est *in Tarcitana Eleemo- 38
synarum, seu Legatorum*, nedum ab ead. Sac. Congreg. priùs
resoluta, sed roborata Congreg. resolutione, mediante Pon-
tificio Brevi, & tandem, ipsamet Sacr. Congr. Votum Ro-
tæ exquirente, ab hac decisa fuit sub diebus 10. Januar. 1695
& 6. Aprilis 1696. ut legitur in decisionibus dictis diebus ex-
tensis *coram eodem Emer.* inter suas *la* 1219. *e la* 1326. Et de
praxi Sac. Congreg. super statu Regularium videre est in *dec.*
1173. *cor. eod. Emer. jun.*

Præcipuè si habeatur ratio ad ipsammet Causæ naturam, 39
quæ cum non consistat in illis articulis, qui ad sensum *Pontii
in Proem. de Matrim.* magnum exposcunt Theologum, &
juxta opinionem *du Hamel. in Proem. pariter Disput. de Matr.
tom.* 7. difficillimi reputari solent omnium Theologorum judi-
cio, sed plures involeat inspectiones facti, à verbis, & exa-
mine Testium dependentes, eo magis discutienda est in eo-
dem Tribunali, nedum juxta antiquam Sanctionem Sixti
V. quæ legitur in *Bullar.* inter suas *la* 74 sed juxta moder- 40
nam Reformationem sanct. mem. Innoc. XII. in ejus *Bulla-
riol. la* 71 ibi: *Non posse in dd. Congregationib. cognosci Cau-
sas contentiosas, seu negotia, formam, & ordinem judicia-
rium requirentes; Causas autem contentiosas, & ordinem ju-
diciarium requirentes, censuit esse omnes illas, in quibus ne- 41
cessarius est Processus judicialis, aut fieri debent probationes,
Parte citata, seu mediante examine Testium in Curia, sive
mediante Jurium, & Instrumentorum productione &c. Subla-
ta &c. eisdem Sacr. Congr. earumque Præfectis, ac Secretariis
&c. facultate Causas prædictas &c. Quod si secus à præsenti
decreto factum fuerit, omnia acta, resolutiones, ac decreta sint 42
ipso jure nulla, perinde ac si non emanassent.*

§. XXIV.

§. XXIV.

Respondetur conjecturarum complexui.

QUibus omuibus contraponi non meretur cumulus, seu
complexus conjecturarum, deductarum ex eo, quod
He. voluntariè exierit à domo, deceperit Proaviam, illam
interrogantem, advenerit ad Ecclesiam Sancti Ivonis,
ibique Parochum expectaverit prætextu confessionis, coram
eodem Parocho uun reclamaverit, voluntariè iterum ab Ec-
clesia exiverit, in ilia S. Nicolai Tolentinatis per horam cir-
citer permanserit, non se conquerendo, neque auxilium im-
plorando, tempore, qun F. quærebat domum, ubi habita-
ret. Quodque confessa fuerit matrimonii contractum coram
utroque Aloysio.

Huic enim conjecturarum cumulo solidè opponi potest sola
1 Judicis Ecclesiastici sententia, à SS. approbata, illius alluci-
nationem canonizans, congruè asserendo, quod hujusmodi
actus, & quotquot exadverso unquam adduci potuerunt,
processerunt ab eadem allucinatione, sicque in nulla consi-
deratione habendi sunt per ea, quæ firmant Authores, su-
pra adducti.

Sic à pari videmus in furiosis, mentecaptis, habentibus lu-
2 cida intervalla, & similibus, qui si matrimonium contrahunt,
istud non tener, ut dè matrimonio furiosi, & habentis lucida
3 intervalla, *Medran. de Consens. conunb. cap. 6. num. 1.* ubi,
quòd ad hoc, ut valet matrimonium probandum est, illud
esse contractum tempore, quo quis habebat lucida interval-
la, *Rota in Romana, seu Veneta Immissionis 14. Maii 1698. §.
Rursus cor. Card. de la Tremoille, Carol. Feuret. de Abus. lib. 5.
cap. 3 num. 37. versic. Comme la fureur fol. 225.* ubi, quòd ha-
bens lucida intervalla potest contrahere matrimonium, sed
illud asserens tenetur probare, tunc temporis habuisse luci-
da intervalla, & raro exemplo, postpositis anthipaticis illis
considerationibus, de quibus *Carol. Garzias in particulari
Libello cap. 11. & seqq.* ad comprobandam suam opinionem
refert hispanicam legem: ibi: *El Loco, ò Loca, que nunca
pierden la locura, no pueden consentir para hazer casamiento:*
Et de mentecaptis *Michalor. de Surd. & Mut. cap. 49. num. 5.*
4 Et da Clerico amente, quod si contrahat matrimonium istud
est taliter nullum, quod nec etiam vacent Beneficia *Ricciull.
de Jur. person. lib. 7. cap. 2. num 2.* Et de matrimonio contra-
5 cto tempore iracundiæ, quod non valeat novissimè, & benè
probat *Gavard. in Theolog. Exantiquat. tom. 6. quæst. 2. de Ma-
trim. art 7. num 3. fol 582.* ubi id probat à paritate voti, & ju-
ramenti, quæ sicuti tempore iracundiæ non obligant, ita
6 nec obligat matrimonium, quod majorem requirit liberta-
tem, & priùs *in quæst. 2. art 5. num 2. fol. 569.* benè advertit,
7 consensum in his casibus terminari in solo ore, & adesse ve-
rum dissensum in animo, ad matrimonium autem requiri
8 veram conjunctionem corporum, & animorum, cùm sit
vinculum perfecti amoris, qui habet animos non exteriori-
tates unire.

Opponi quoque eadem soliditate potest huic magnificato
conjecturatum complexui tenerrima ætas He. tunc temporis
annorum duodecim, & illius simplicitas, & innocentia:
dum: *Come che aveva poca età, così anche non aveva giudi-
zio, nè capacità delle cose del Mondo:* ut deponit *Antonia B. in
Processu fol. 64. E più d'una volta il giorno veniva da me, e si
metteva à combattere, e fare le bagattelle con le mie Creature:*
ut deponit *Antonia R. in eod. Proces. fol. 68. Et era ancora Ra-
gazza, e come tale in vece di attendere alle facende di Casa,
si svariava con le Papazze:* ut deponit *Margarita eod. Process.
fol. 73.* Si enim diligenti criticatione in unum unirentur ope-
rationes tenerrimæ ætatis Puellarum (ut fit respecto He.)
qualis complexus, qualisvè conjecturarum cumulus extor-
queri non posset ad quemcumque effectum, ut de se patet.

Præterea ex hoc conjecturarum complexu ad summum in-
ferri posset alia probationis species, ab illa Conciliari diver-
9 sa, quamvis forsan eidem æquippollentis. Sed cum decre-
tum hujusmodi in eo, quod respicit probationem consensus,
contineat formam præcisam, illa non potest per æquipollens
adimpleri, etiam si plusquam superet certitudinem formæ
Conciliaria, ex authoritatibus, cumulatis suprà §. 17. Ea
ratione, quia etiam ante Concilium hujusmodi probationis
10 species deserviebat ad probanda matrimonia, sed idem Con-
cilium aliam exquisivit, non ut ita dicam, mortuam, à lon-
gè petitam, & à remotissimis conjecturis deductam, sed à
viva voce Parochi, & Testium, reiiciendo in specie quam-
libet aliam legitimam probationem; Cùm enim ad miti-
gandos animos sexaginta Patrum, se opponentium huic
decreto, & asserentium: *Niana raggione richiedere, che si
restringesse il valore à tre testimonii, potendosi avere legitima
prova, o per due, o per via di Scrittura, la qual seconda pro-
vazione è assai più ferma, e più certa, che quella de' testimo-
nii:* ut refert *Card. Pallav. in Histor. Concil. lib. 22. cap. 4. num.
19 in fin.* Approbata in una ex particularibus Congregationi-
bus fuisset hujusmodi suppletiva probatio, ut constat ex Actis
in Arce S. Angeli existent. 7. Septemb. 1563 & refert *Card.
Pallavic. in lib. 22. cap. 8. num. 9.* ibi: *L'argomento delle que-
stioni disputate era il matrimonio clandestino, e per agevola-
re la deliberazione fù proposta un' altra forma nella quale si
temperava l'annullamento con queste parole: Se pure il Vesco-
vo non giudicasse opportuno &c. che li matrimonii, e li sponsa-
li, contratti in presenza di tre testimonii, si possano provare
con due di loro, o con altra legitima prova:* Illa tamen reje-
cta fuit in publica sessione, neque in decreto legitur apposi-
ta. Si igitur à sacrosancto Concilio legitima probatio in ge- 11
nere, ab illa testium matrimonialium diversa, non fuit ad-
missa, quantò minus attendi potest in nostro casu generalis
probatio, deducta ex vagis, æquivocis, & insubsistentibus
conjecturis, quæ non potest esse magis dubia, minusque le-
gitima ex animadversis suprà §. 18. & seqq.

Nec eisdem aliquod pondus addunt testes matrimoniales,
patientes tot, & tantas exceptiones, & signanter illam su-
spicionis de falso, qua attenta nullo modo, imò inauditum
esse, ut cum conjecturis conjungantur ad probandum, in
terminis probat *Camer. in cit. Cons. matrim. num 28. & 35. in
fin.* ibi: *Sed audio novissimè, aliquem dicere, hoc certè fate-
mar, ut ipsi soli sufficientes non sint, at pro matrimonio judi-
cemus, sed aliquid interim agere, ut cum cæteris præsum- 12
ptionibus conjungantur. Res quippe hactenus non audita, ut
suspectus de falso cum aliis conjungatur.*

Certiùs, quia ambo testes contrarii, ultrà falsitatis suspi-
cionem, multas alias, & quidem relevantissimas patiuntur
exceptiones, de quibus suprà §. 20. In his enim casibus, si
inter testes non reperiantur aliqui valdè idonei, & integri,
sed omnes patiantur exceptiones, & quidem relevantes,
nunquam conjunguntur ad faciendam probationem, ea ra-
tione, quia: *Vitia, & defectus vicissim suppleri non possunt:*
quam in nostris præcisis terminis adducunt *Boss. de Contract.
matrim. cap. 5. §. 13. num. 94. & 95. Adden. ad Buratt. decis.
143. num. 38. & Rot. coram Merlin. decis. 277. num. 11. & coram
Priol. decis. 93. num. 12. & 13.* ubi de propositione viginti te-
stium, patientium diversas exceptiones, *& in Meliten. præ-
tensorum Sponsalium 4. Maii 1682. §. Reliqui coram Paulutio.*

§. XXV.

Conjecturæ antecedentes confutantur.

TRiplicem tamen hunc conjecturarum complexum pro
faciliori disruptione separantes in conjecturas antece- 1
dentes, concomitantes, & subsequentes; Dicimus quoad
antecedentes, quod istæ in nulla prorsus consideratione haben-
dæ sunt, quia cùm variabilis sit hominis voluntas, & in effe- 2
ctu non semel acciderit in nostris præcisis terminis hujusmodi
voluntatis mutatio in mulieribus, sua sponte Ecclesias adeun-
tibus, non possunt adnumerari inter illa signa, & conje- 3
cturas, quæ determinatam, & perfectam voluntatem con-
tinent, & de qua, non autem de hujusmodi initiativis acti- 4
bus testari debent Parochus, & testes, ut probavimus suprà
§. 4. num. 2. & addimus *Amic. in Cursu Theolog. lib. 9. disp. 7.
sect. 2. num 14.* ibi: *Cæterum ad validitatem matrimonii non
sufficit, ut Parochus antea certus fuerit de mutuo consensu
Conjugum, sed requiritur tunc, quandò coram se, & testi-
bus contrahunt, de eo certior fiat, cùm potuerint illum revo-
care,* & respondendo conjecturis, in nostro casu præcisè
concurrentibus egregiè *Marchant. in Trib. Sacr. post tom. 3. in
resol. de Sacram. matrim. cas. 3 fol. mihi 31. 32. & 34.* ibi: *Pe-
trus volens contrahere matrimonium cum Maria &c. in Eccle-
sia cum illa conveniens advocavit Presbyterum, ut supponi-
tur habentem potestatem, & duos testes, coram quibus acce-
pit manum Mariæ his verbis: Accipio Mariam in Conjugem
meam; Maria nihil omninò ad hoc respondit, sed nec manum
retraxit, nec de consensu interrogata fuit, &c. Mea sententia
est, prætensum matrimonium Petri cum Maria esse absolutè
invalidum, & nullum, sicque in foro Ecclesiæ judicari debe-
re, &c.* & ibi: *Dices secundò, &c. Hoc ipso, quo convenerat
ad Ecclesiam, & accedebat ad Sacerdotem in præsentia te-
stium, & censebatur intendere, & consentire matrimonio:
Ergo sufficiens signum erat, saltem ex circumstantiis adjun- 5
ctis, tum intentionis, tum consensus, &c Respondeo primò,
&c.*

&c. Non potest deduci, nisi consensus privativus, qui est non
dissentire, qui etiam ad matrimonium non sufficit, cùm requi-
6 *ratur utrinque consensus positivus, &c. Respondeo secundò,*
&c. non sufficit quilibet consensus etiam externus, sed requiri-
tur ille ultimatus, qui ad signum principale, & formam ex-
primitur &c. Non sufficit consensus, quem Maria prætenditur
dedisse à principio conveniendo ad Ecclesiam, adeundo Sacer-
dotem, sed requirebatur consensus ultimatus, requisitus in
actu formali, cùm jam censetur contractus concludi, quem
jam exprimendum putabat, more Ecclesiæ solito, &c. & in
casu præsenti quid assistentia Presbyteri, aut testium fecit,
&c. utpotè qui à solo Viro advocati, ipsius solius verba audie-
rint, ipsius apprehensionem manus viderint, Puella nihil di-
7 *cente, &c. Certè tali casu non censetur Parochus, aut testes*
verè ad contractum præsentes, cùm verus contractus non sit,
sed potiùs ad aliquam Tragædiam, quæ diversimodam inter-
pretationem patitur.

§. XXVI.

Concomitantes ostenduntur prorsus irrelevantes.

1 QUoad concomitantes, reducuntur hæ ad duas, ad ta-
citurnitatem scilicet, & ad non retractionem manus
in Ecclesia. Primam fundatam in *Deuteron. cap. 22.* in quo
ad alium, prorsusque disparatum effectum leguntur illa ver-
ba: *Quia non clamavit cùm esset in Civitate*: in individuali-
bus terminis reprobant communiter Theologi, & Canoni-
stæ, adducti supra *§. 2. num. 3 & seqq.*
Secunda verò non probatur in facto, in quo habemus,
He. non manibus junctis cum F. sed: *Inginocchiata poco disco-*
sto dal sudetto &c. Et: *Quella Giovane stava avvanti a Lui*
&c. E stava à braccio di Esso F. ut deponit Petrus &: *Appog-*
giata nel Confessionario vi era la Giovane, che seco condusse il
detto F. ut deponit Dominicus, &: *Pigliatala in mezzo al*
braccio insieme usciromo &c. ut deponit Alexander: *E la pigliò*
per un braccio, e la condusse su la porta &c. E la pigliò nova-
mente in un braccio, e la condusse fuori di detta Chiesa: ut de-
ponit Antonius, &: *Ritornando lì, dove stavo Io, mi pigliò per*
un braccio, e mi disse, andiamo via in Carozza: ut legitur in
judiciali Constituto He. de cujus viribus benè *Rot. decis. 105.*
num. 12. cor. Priol. & meliùs *in dec. 239 num. 21. part. 17. recent.*
Ex quorum testium concordi depositione declaratur Paro-
2 chi Relatio, facta Curiæ Ecclesiasticæ, supponentis, F. ac-
cepisse per manum He. juxta theoricam *Specul. in §. Sæpè 10.*
sub num. 7. de Testib. de qua *Ciarlin. controv. 16. num. 40.* Cùm
enim ex rei novitate esset: *Tutto sturbato*: ut legitur in fina-
libus verbis ejusdem Relationis, nil mirum si non fuit curio-
sus observare ea, quæ ad suum officium non spectabant, &
anathomica diligentia perscrutari, an F. apprehenderat He.
in fine brachii, seu *per un braccio*, ut deponit Antonius, *a*
braccio, ut deponit Petrus, *in mezzo al braccio*, ut deponit
Alexander, sed sumendo partem pro toto, brachii extre-
mitatem cum toto brachio confudit, ad firmatur per *Thesaur.*
decis. 229. num. 3. & seqq. Afflict. decis. 299. num. 7. Baron. de
Corp. tit. de Manib. num. 6. & Gratian. discept. 538. num. 17.
3 ibi: *Quamvis utroque pollice, idest pro utraque manu acci-*
piatur, Synecdoche à parte ad totum.
Si igitur non constat de hac manuum conjunctione, in va-
num philosophatur circa illius significationem: *Quilibet*
4 *enim bonus Judex debet sollicitè instare ad indicia indagan-*
da, non in his, quæ sibi, ut homini occurrunt, sed in his,
quæ sibi tanquam Judici in deductis in Processu constare pos-
sunt: ut in terminis observat *Camerar in citato Cons. matrim.*
num. 42. ante fin & Haveman. de Jure connub. tom. 2. in Append.
5 *ad cons. 68. fol. mihi* 964. ibi: *Judicem juxta acta, & probata*
judicare &c. Oliver. de matrim. part. 3. fol. 75. in fine, ibi:
Quamvis Judex uti privata persona ex aliquo diversum pu-
taret &c. ubi enim legitimis probationibus de re constat, debet
6 *ipse Judex propriæ credulitatis &c.* Atque: *Unumquodque*
adminiculum, vel indicium, faciens ad matrimonium, ad hoc
7 *ut possit haberi ratio illius adminiculi, debet probari legitimè*
per duos testes: sunt verba *Alexand. cons. 150. num. 27. lib. 5.*
Nec in his terminis habet locum regula: *Singula, quæ non*
8 *prosunt &c* egregiè *Camerar in citato Cons. matrim. num. 41. &*
42. Minusque imperfectæ probationes conjunguntur in termi-
9 nis *Paris. con. 15. num. 37. & 38. lib. 2. & Rot. decis. 596. num. 7.*
coram Emer. junior.
Verùm quando etiam hujusmodi manuum conjunctio co-
ram Parocho, & testibus per impossibilem hypothesim su-
10 perlativè probaretur, illa non relevaret, nedum attenta sen-
tentia super deceptionibus, & allucinatione, quibus illa con-
gruè attribui posset, sed etiam quia non retractatio manuum
in his casibus non potest deservire pro valido consensu, juxta
originalem doctrinam *D. Antonin. in Summ. part. 3. tit. 1. cap.*
18. in princip. Tabien. pariter *in Summ. verb. Sponsa quæst. 3.* 11
num. 4. ibique *Armill. num. 3. & Bartholom. à Ledesm. de matr.*
dubit. 9. quos refert, & sequitur *Sanchez de matrim. lib. 1. disp.*
22. *num. 6.* ibi: *Secus esset si quis fœminæ manum capiat di-*
cens, do tibi fidem de matrimonio &c. si enim ipsa nihil respon-
deat, non sufficiens signum &c. Guttierez eodem tract. cap. 12.
num. 7. in fine, ibi: *Secus autem si quis fœminæ manum ca-*
piat dicens, do tibi fidem de matrimonio &c. si ipsa nihil res-
pondeat: *Beust de Spons. part. 1. num. 5. fol. 7. Tarnov. lib. 1.*
cap. 84. ubi assignat rationem, quia manuum acceptio ad
alios fines solet usurpari, & præberet occasionem litibus,
Havemon. de Jur. connub. lib. 1. tit 6. posit. 5 num. 2. fol. 134.
ibi: *Nutus &c. dextræ porrectionem &c. hæc signa esse æqui-*
voca; *Et in Append. tom. 2. resp. 6.* ibi: *Die hand von sich ge-*
geben: latinè, manum à se porrexit, egregiè *Brouwer. de Jure*
connub. lib. 1. cap. 20. Quib. verb. contrahant. Sponsal. num. 14.
fol mihi 185. ibi: *At verò cautè agendum est, ne capiatur mens*
Puellæ ex signis, animi consensum non planè inferentibus, non 12
enim statim ex complexu manuum &c. rectè colligi potest, Puel-
lam &c. consentire, potest enim invitæ surripere, & manum
Puellæ non spontè porrectam, vel non in eum finem, ut con-
sentiret: *Marchant. in Tribunal. sacr. post tom. 3. cas. 3. de matr.* 13
vers Dices primò, ibi: *Fœmina non retraxit manum*; *Respon-*
deo non teneri retrahere ipso instanti manum, sed potuisse ex-
pectare donec super consensu interrogaretur, ut suam tum de-
mùm intentionem exprimeret; Et in terminis durioribus non
retractionis, sed spontaneæ oblationis manuum coram Pa-
rocho, & testibus, benè *Hoppingh. cons. 7. ante fin. vers Sed re-* 14
spondetur fol mihi 294. ibi: *Constat etiam inter Doctores, ex*
dextræ datione non statim argui consensum expressum, ten-
dentem ad fidem conjugalem, cùm ex multis aliis de causis sub-
inde adhibeatur: & est punctualis *decis. 179. coram Peuting. in*
princip. ibi: *At statim ambo concorditer mutuò sibi manus por-* 15
rexerunt &c. & num. 1. ibi: *Qui actus inter vulgares Personas*
frequens secundùm communem observantiam non præsefert
matrimonii contractum, sed præviam dispositionem &c. matri-
monii contrahendi &c. Quæ punctualis decisio magni facienda 16
est, eò dum habita ratione qualitatis Tribunalis, de quo
Ronden. collect. legal. 3. num. 7. ubi, quod quando allegatur 17
Rotæ decisio, non est ampliùs quærenda ratio, & *Vizzan.*
de Mandat. Princip. leg. 0. num. 29. ubi, quòd tanta est Rotæ 18
Auditorum authoritas, ut quod ipsis in judicando placuit
communis opinio reputetur, *& in Romana Juris Tumulandi*
5. Martii 1703. §. 1. coram Card Priol. ubi, quod Rotæ deci-
siones præbent normam in posterum judicandi, *& in Legio-*
nen. Parochialis 2. Julii 1706. §. Admissa coram Kaunitz, ubi,
quod Rotæ authoritas potiùs venerari meretur, quàm scru-
tari, *& in Romana Primogenituræ de Corsinis 16. Maii 1710.*
§. 08. coram Aldrovando, ubi, quod Rota facit opinionem
communem, & prævalet aliis, etiam extra Statum Eccle-
siasticum. Sed etiam quia non allegatur authoritas in con-
trarium, unde illa habetur pro casu legis, ut observant *Becc.* 19
cons. 23. num. 6. Franch. decis. 363. num. 4 Surd. decis. 29. num.
36. Gratian. discept. 531. num. 29. & Rocc. disp. 191. num. 26. &
firmavit *ead. Rot. decis. 560. num. 3. part. 18. recent. & in Gerun-*
den. Beneficii 8. Martii 1697. §. Secus coram Muto, & in Syra-
cusana Primogenituræ 20. Novembr. 1697. in fine coram eod.

§. XXVII.

Subsequentes in nulla consideratione habendas esse demonstratur.

QUo demum ad subsequentes, illa fundata in matrimo- 1
nii consummatione, poterat, imò debebat prorsus
omitti, uti detestabile factum, saltem secundùm præsen-
tem justitiam, quia à Tribunali Ecclesiastico per senten-
tiam, in judicatum transactam, & à Papa approbatam qua-
lificatur pro actione, digna pœna triremium: *Si enim Ju-*
dex Criminalis credidisset matrimonium validum, utique nul- 2
lus superat condemnationi, vel pœnæ locus, ideoque non vi-
debatur esse probabile fudamentum quod &c. captivaret intel-
lectum: ut in individuo observat *Card. de Luc. de Matrim.*
disc. 6. num. 21. Nec est de illa mirandum, ratione adducta
per He. in suo Constituto, ibi: *Ci condiscendevo, perchè sta-*
vo in man sua &c. perchè l'errore, che ò fatto per esser stata &c.
ingannata dal sudetto F. Seductionem enim, & deceptionem 3
faciliùs præsumi in teneris Puellis, Virorum conversationum
ignaris, in terminis observant *Knipschilds de Fideicom. No-*
bil. cap.

4 *bil.cap.8. num.*220. ubi, quod hujusmodi mulierum fragilitas
naturalis, & immutabilis est: *Tiraquell. ad Leg.connub.leg.*
*9.gloss.*1.*part.* 9.*num.* 137. ubi refert illud *Propertii ad Cin-*
thiam lib. 2.

At nimium faciles aurem præbere Puellæ.

*Barbos.Vot.decis.*27.*num.*105.*Carol.Ant. de Luc.ad Ventrigl.*
5 *in Prax.part.*1.*de matrim.met.contract.annot.*3.§.2.*n.*5.*Jovius*
*de Solemn.in contract. Minor.gloss.*9.§.1.*num.* 102. ubi, quod
6 matrimonium non reddit sagaciorem, & prudentiorem minorem,
*Card.de Luc.de matrim.disc.6.sub num.*23.*& ad Con-*
*cil. disc.*28.*num.* 12. *& Rot.decis.*23.*num.*14.*& seqq.part.*12.
*decis.*38.*num.*10 *part.*16.*recent.& in Perusina Matrimonii* 15.
Martii 1688.§. *Litterali coram Hervault.*

Respondemos pariter cum punctuali authoritate *Antonii*
Galeatti Malvatkei in cons. 84.*num.*9. *inter Cons. divers. de*
matrim. quod: *Cùm in casu proposito &c. non intercesserit con-*
7 *sensus, per copulam subsequutam perfici non potuit matrimo-*
nium; Nuptias enim non concubitus, sed consensus facit *leg.*
Nuptias 31.*ff. de Reg.Jur.*ubi *Gloss.*quod sæpè est concubitus,
licèt non sit matrimonium *Galganett. de Jur. public.lib.*3.*tit.*
180.*de Nupt.in princ.Gargiar. cons.*19.*num.*2.*&* 3.ubi, quòd
quando non constat de valido consensu, licitum est Contra-
8 hentibus propria authoritate recedere, etiam si copula esset
subsequuta, *Gigas in Sing.de matrim.*impressis *post Cons sing.*
9 52. *&* 57.ubi, quòd sequens copula in his casibus arguit stu-
prum, non matrimonium: *Havemann.de Jure connub.tom.*
2.*in Append.ad cons.*14.*fol.mihi* 970. ibi: *Talis copula non re-*
perit materiam præjacentem: Portell.de Dub.Regular. tom 2.
cap. 97. *vers Ad primum dic fol. mihi* 322. ibi: *Traditio enim*
10 *corporis inter Conjuges non fit, nisi per verum matrimonium,*
verumque Sacramentum, quod in hoc casu non intervenit:
*de Graffis cons.*25. *num.* 21.*lib.*5. *de Sent.excomm.* ibi: *Nec*
11 *consensus iste debet esse occultus, sed expressus &c. aliter non*
matrimonium, sed adulterium, vel stuprum, aut fornicatio
diceretur &c. & hodiè clarè patet per Concil. Trid. &c.etiamsi
*subsequatur copula; Bottiglier. de Succession. cap.*1.*theor.*5.
*num.*6. ubi, quod hoc casu absque Sententia Ordinarii uter-
que Contrahentium potest discedere à primo, & cum aliis
secundum contrahere matrimonium: *Oliver.de matrim.nul-*
*lit. part.*1.*fol.* 39.ibi: *Consensus si defuerit cætera etiam cum*
ipso coitu conjugali frustrantur, & corruunt. Et in terminis
12 sponsalium *Rot. coram Cels. decis.* 374.*num.* 3. *& decis.* 1285.
*num.*4.*coram Emer.jun.*

Aliàs F. ex proprio dolo, machinationibus, & malitia
commodum reportaret, quod generaliter improbat *Rot. in*
Ferrarien. Restrictus Ghetti 22. *Mart.* 1697.§. *Quoniam co-*
ram R.P.D. Lancetta, & in terminis improbat *BroVver. de*
13 *Jur.connub.lib.*1 *cap.*19. *de Sponsal.dol.mal. contract.fol. mihi*
177. ibi: *Sæpè solent &c. concubitum adjungere &c. ut dolo*
captos majoribus implicent pedicis, utque efficiatur, quasi re
non ampliùs integra, difficilior resiliendi potestas &c. Quod
14 *quidem flagitium duplex continet crimen: & Oliver. de ma-*
*trim.part.*3 *fol.*74.ibi: *Fraudem nemini debere patrocinari,*
15 *sed potius sibi, quàm alteri nocere, ne fructum suæ malitiæ*
*consequatur: & Amic.in Curs.Theolog. tom.*9.*de Dissolut.ma-*
*trim sect.*4.*num.* 39.ibi: *Dolus nemini debet patrocinari, &*
nullus debet Jus perdere ob alterius culpam. Et Salsed. in
*Practic.crim.canon. cap.*73.*de Clandest.nupt.fol.*286.ibi: *Quod*
si non tantum matrimonium clandestinum contractum fuerit,
sed Contrahentes carnali copula consumaverint, graviore sup-
plicio immune hoc crimen ab aliis puniri oportet: Veg.in summ.
*cap.*25.*de matrim.cas.*89.& egregiè *S.C.C. in Ulixbon.de qua*
in Tom 1.*part.*2.*disc.*2.*num.*208.

At quando tot non adessent congruæ responsiones huic se-
quenti circumstantiæ, sola sufficeret animadversio, quod in
16 his casibus matrimonii consumatio, tunc solum deservire so-
let pro conjectura, quando sequuta fuit affectu maritali, in
quibus terminis loquuntur omnes ex adverso allegabiles, qui-
bus addimus *Oliver.de matrim.part.*2. *fol.*50.*& fol.*63.*in fine,*
& part. 3.*fol.*66. pariter *in fin.* ibi: *Qui omnes probant non*
censeri contractum legitimum matrimonium, atque ita pro illo
17 *non esse judicandum, quando copula non præcessit uxorio, vel*
maritali affectu respectivè: Circa quod credendum esse asse-
renti, probaverat *supra d.fol.* 50. respondendo regulæ, quod
18 nemo audiatur, allegans propriam turpitudinem, limitari:
Quando agitur de animæ periculo; Quod firmavit *etiam Rota*
*in decis.*87.*num.*41. *post Zacch. quæst.medic.legal. & Oliver.*
*fol.*64.*in princip.*quod accedente Conjugis confessione: *Circa*
19 *hoc non est ulteriùs disputandum, quia in claris non est opus*
argumentis, vel conjecturis

Quo autem affectu sequuta fuerit in nostro casu copula de-
claravit cum juramento He. in suo Constituto ibi: *Io ci con-*
discendevo, perchè stavo in man sua, che per altro non l'ò mai 20
conosciuto, nè conosco &c. per Marito &c. Cui esse credendum
probant authoritates, supra adductæ, & addimus *Abb. in*
*cap Super eo num.*4 *de Consang.& affinit.& Mascard. de Pro-*
*bat.conclus.*232.*num.*8.

Illa verò, quæ deducitur ex depositione utriusque Aloy- 21
sii, domum F. commodantium, non probatur in facto, ex
quo iidem testes sunt in eorum dicto singulares, ut ex lectu-
ra, sicque nullo modo attendi debent in terminis *Alexand.*
cons. 143.*sub num.* 1. *lib.* 2. ubi, quod hoc casu dictum unius 22
testis singularis nec etiam declaratur per dictum alterius. Et
in Jure reiicitur à *Grat.discept.*849.*num.*15 *&* 17.*& à Rot.dec.* 23
634.*num.* 8. *coram Burat.* Atque prorsus insobsistens detegi-
tur ex ipsis met verbis dictorum testium, referentium pro 24
Authoribus ejusdem confessionis, tàm F. quàm He. in con-
fuso, & signanter illa Aloysii P. ibi: *Anzi, che per mag-*
giormente indurlo à tal'atto, li suppose, che se non la condu-
ceva via in quella settimana &c. e quanto sopra ò narrato, me 25
l'anno raccontato susseguentemente molte altre volte, si il det-
to Sign. F. che la detta Sig.E. & in illa Aloysii B. ibi: *Alter-*
nativamente l'uno e l'altro mi dissero &c.& ibi: *E dato questo*
appuntamento, come essi dissero &c. Quæ propria oris confes-
sio superat omne probationis genus, ut contra eundem te- 26
stem firmavit *Rot. decis.*783.*num* 6. *part.* 18. *recent.*Si igitur
Author harum confessionum est ipsemet F nullum gradum
probationis constituunt testes, de illo deponentes, qui non
magis probant, ac illi à quibus audivisse dicunt, ut in termi- 27
nis observat *Rot. decis.*8 *num* 23. *coram Arguel.* ne videatur
plus esse fidei copiæ quàm originali contra *Tent. in cap. Licèt*
*ex quadam de Testib.*ibi: *Cùm satis videretur absurdum, illos*
admitti, quorum repellerentur Authores: & observat *in ejus*
Vot. impresso *in part.* 14. *recent.* in ordine *il* 535. *num.* 11.*&* 28
num 32.*b m. Marcellus Severolus, Canonista celeberrimus,*
& Juris Consultus maximè exercitatus, nimiumque erudi-
tus, & omnium scientiarum cognitione percelebris. Et firma-
vit *Rota in Firmana Prædii* 29. *Martii* 1694.§. *Non minùs*
coram Card. Capraria, & in Cavallicen. Pecuniaria 5 *Junii*
1696.§.*Similiter coram Olmo:* & in nostris præcisis terminis
*Rota coram Seraph. decis.*893.*num.*15.

Recurritque semper congrua animadversio, quod matri-
monium, non Conjugum confessione, in absentia Parochi, 29
& testium, sed ex actu, coram istis gesto probatur, in ter-
minis *Innoc in cap.Tuæ Fraternitatis de Spons.* ibi: *Imò plus*
videtur, quod etiamsi constet modò, quod ad invicem consen-
serunt, quia hoc confitentur, tamen non est matrimonium:
*Garginr.cons.*19.*num* 4.ibi: *Matrimonium per confessionem* 30
mulieris, quòd ex verbis tacitè colligebatur, non probatur:
*Grat.cons.*75.*n.*42 *inter Cons.matr.divers.de Valduar.observ.*
23.*num.*94.*& seqq.*ubi, quòd quidquid esset ante Concilium,
quando matrimonii probatio à solo Conjugum consensu pen-
debat, post Concilium hujusmodi confessiones ad nihilum 31
deserviunt *Barbos.* loquens in terminis matrimonii consuma-
ti, cum signis approbationis, & lætitiæ *Vot. decis.* 1.*num.*
215.*& seqq.* ibi: *Prætensa confessio de matrimonio &c fuit*
actus matrimonio posterior, qui sanare non potuit defectum 32
consensus, in ejus celebratione intervenientis.

Præcipuè quando hujusmodi confessiones emissæ fuerunt,
ut in nostro casu, præsente Sponso, & durante adhuc allu- 33
cinatione, egregiè *Paris.cons.*60.*num.* 37. *lib.*4.ibi: *Talem*
confessionem, & verba in nihilo obesse, &c. ex quo fuerunt
prolata durante metu, & existente eadem causa metus, & con-
sequenter omnia tunc temporis, nedum dicta, sed etiam facta 34
tolluntur, & non subsistunt, quia censentur omnia meticulosa,
& facta, & dicta: Ventrigl. in Prax.part 2.*annot.*4.§.2.*de*
*matrim.met. contract. num.*28. *Ricc. decis.* 15.*num.*6.*part.*2.*&*
Seraph. 863.*num.* 4. ubi, quod etiam in dubio actus in his 35
terminis attribuuntur causæ præcedenti. Atque fuerunt po-
stea hujusmodi confessiones revocatæ, juxta punctuales au-
thoritates, quas allegat *Barbos.in d voto decis.*1. *num* 120.&
egregiè *Conrad. Weidman inter Cons. divers. German. cons.* 6.
*sub num.*24.ibi: *Et ipsa, & easdem nunc veras confessa est,* 36
& à quibusdam &c. inductam se, & persuasam dicat, ut ex
responsione &c. Certè præsumendum est ipsam salutis suæ ma-
gis memorem fuisse in responsionibus ad positiones, &c. quàm
priùs, ubi ex instigatione pravorum hominum animata fuit:
& firmavit *Rota in Perusina Matrimonii* 15. *Martii* 1688.§. 37
Reliqui verò coram Hervault.

§. XXVIII.

§. XXVIII.

Ostenditur, Parochum non affectasse non audire in nostro casu.

1 SEd quatenus omnia ista deficerent, constaretque de indu-
bitato consensu He: nullaque adesset sententia, canoni-
zans illius deceptionem, adhuc matrimonium esset nullum
ex defectu intelligentiæ Parochi. Habemus enim in facto,
quod iste ad omnia attentissimus, eundem consensum non
percipit, proindeque matrimonium est nullum, juxta lite-
ralem dispositionem *Sacr. Concilii Tridentini sess. 24. de Re-
format. matrim. cap. 1.* Hujus siquidem intelligentia adeo ne-
2 cessaria est, ut non sufficiat illius sola præsentia materialis,
& physica, sed requiritur moralis, & humano modo, ut
probavimus supra §. 11. *num.* 8. Imò etiam si Parochus ac-
3 cedat animo advertendi, & deinde vagetur animo, tem-
pore, quo Contrahentes proferunt verba, matrimonium
adhuc est nullum, ex allegatis supra §. 12. *per tot.* Multò
magis, si consensum verè non percipiat, etiamsi affectatè
4 se habeat, ex doctrina *Sanchez*, quam communiter sequun-
tur Theologi supra allegati §. 13. *per tot.* qui egregiè respon-
dent omnibus contrariis, & aperiunt verum, & germa-
5 num sensum resolutionum hujus Sac. Congregat. quæ solent
in contrarium allegari, ut videre est in §. 14. *per tot.*

Quæ tamen omnia dicta sint ex abundanti, & ad solum
materiæ ornatum. Supposito siquidem, quod affectatio ni-
hil aliud sit, quàm determinata, & consulta omissio alicu-
6 jus rei, ut in nostris terminis benè observant *Sanch de Matr.
lib. 3. disp. 39. num 5. Guttier eod. Tract. cap. 69. num 8. &
Rossignol. in Praxi Theologica Leg. tom. 10. de Matrim. prænot.*
32. *num.* 5. Ejusdem affectationis termini, nec etiam à re-
motissimis casui nostro applicantur, tam si habeatur ratio ad
subjectum affectans, quàm ad rem affectatam.

Quo enim ad subjectum affectans, noster Parochus non
clausit oculos, neque se obturavit aures, neque fugam ar-
ripuit ab Ecclesia, & tamen quod ista facere debeat, qui
vult affectare, declarando resolutiones hujus S. C. de affe-
7 ctatione loquentes, in terminis observant *Fagnan. in cap.
Quoniam, num. 25. de Constit. & Natal. ab Alex. in Theolog.
dogmat. & moral. de Sacram. Matrim. lib. 2. art. 2. de Confess.
clandest. proposit. 1. reg. 10. in fin. fol. mihi* 494. Sed permansit
in medio parvæ Ecclesiæ, discursus habuit cum F. ab ipso
8 nomina in folio scripta recepit. Quando post hæc omnia,
iterùm de matrimonio idem F. fuit loquutus, perfectissimè
audivit, ut ipsemet Curiæ Ecclesiasticæ retulit; Vocavit
testes, ex industria in Ecclesia existentes; Ipsos rogavit,
ut proprium darent nomen; Fuitque ultimus in discedendo,
& redeundo ad Sacristiam, ut missam celebraret, quo tem-
pore poterat etiam F. matrimonium coram ipso contrahere,
juxta exemplum, de quo *Card. de Luc. de Matrim. disc. 2.*
9 ubi de matrimonio contracto coram Parocho dicente: *Do-
minus vobiscum*: de quo etiam casu *Rot. cor. Royas dec. 431.
& in par. 11. rec dec. 375.* cum aliis, de quibus in *Tom. 2. p. 1.
discept. 10. num. 135.*

Quomodo igitur potest dici, ipsum affectasse non audire
verba, vel non videre nutus illius matrimonii, cujus pro-
bationes tantis diligentiis procuraverat à testibus, recusan-
10 tibus dare proprium nomen, ut de se ipso dicit Petrus, ibi:
*Che egli si era trovato accidentalmente, e che non occorreva
dare il suo nome, il quale poi disse, &c.* Et clariùs idem Pa-
rochus in Relatione facta Curiæ, ibi: *E benche il sudetto
Pietro, &c. dicesse non voler esser testimonio, ma poi avendo-
gli io fatta istanza, come si chiamava, mi disse chiamarsi, &c.*
11 Nec insistatur in eo, quod terga verterit in Confessionario,
quia cùm non esset neque de forma, neque congruentiùs,
matrimonium ibidem contrahi, minusque posset divinari,
He: velle facere signa, ut ex adverso figuratur, sed potiùs
credere debebat voluisse loqui ad imitationem F. tergorum
versio in his circumstantiis non est modus affectandi non au-
12 dire, ut de se patet; Verba enim non minus à parte antica,
quàm postica audiuntur, experientia teste, quando revera
adest qui loquatur.

Vox siquidem: *Currit concavo, vel recto, &c. spatio &c.
si nulla inæqualitas impediat*: juxta Mathematicorum axio-
ma, quod *Plato* attribuit *Bartolus in Tractat. del Suono de
Tremori armonici, e dell'Udito tract. 2. cap. 6. fol. mihi* 99. *vers.
Or à vedere, & Rot. decis. 6. num. 31. & decis. 7. num. 5. apud*
13 *Antonell. de Jurib. Clericor.* Et, habita ratione ad brevem
distantiam Confessionarii à loco, in quo stetit immobilis Pa-
rochus, non obscurè deduci potest ex iis, quæ nimis solidè
advertit *Vitalis Jordan.* (in Romana Sapientia, atque in
Regia Gallorum in Urbe Accademia publicus Mathemati-
cæ Professor, jam meus Magister) *in suo Euclide Restituto
indemonstrat. princip. Paralellorum post Theor. 18. præposit.
26. lib. 1.*

Quo verò ad rem affectatam, hoc est ad verba He: affecta- 14
tio non potest esse insubsistentior. Si enim non constat de
verbis, quæ dicta fuerunt in Ecclesia, dum ipsa cum jura-
mento asseruit: *per il quale matrimonio non proferii parola
alcuna:* Petrus asserit, fuisse tantummodo illa: *Io ancora:*
Aloysius P. *Che anche Lei rispose di sì.* Aloysius B *Disse,
&c. Sig. Parocho questa è mia moglie, e voltato alla Sig. Elena
Non sono Io vostro marito? Ella più con gl'atti, che con le pa-
role facendosi rossa, disse di sì.* Dominicus: *Non sentii,
che la sudetta Giovane avanti al Parrocchiano, nè avanti
Noi altri dicesse cosa alcuna*: & in alio examine: *Disse non* 15
sò che parole, che io non le potei sentire. Antonius: *Stava
tutta timida, e pallida, non proferì mai parola di sorte alcu-
na.* Alexander: *Non parlò mai, nè disse parola di sorte alcu-
na con alcuna persona, nè diede consenso, &c.* Quomodo
quæso potest dici in hoc casu, Parochum affectasse non au-
dire, vel non videre ea, quæ absolutè negantur ab illa, quæ 16
prætenditur fuisse loquutam, & à duobus testibus, in omni-
bus contestibus, non affirmantur ab altero pro matrimonio,
conducto ad audiendum præcisè, & illa negante cum illis
claris, & univocis verbis, opportunè repetendis: *Io non sen-
tii, che la sudetta Giovane avanti al Parrocchiano, nè a-
vanti Noi altri dicesse cosa alcuna:* & prorsus destruuntur à
conbinatione dictorum testium contrariorum? Quanam ve- 17
risimilitudinis apparentia prætendi potest, Parochum affe-
ctatè non percepisse consensum illum He: circa cujus non exi-
stentiam adest sententia, servatis servandis lata ab Ecclesia-
stico nimirum qualificato Tribunali, in judicatum transa- 18
cta, & à SS. post maturam Causæ revisionem mediante or-
gano ejus R. P. D. Auditoris specificè approbata?

Non obstante, quod eadem verba audita distinctè fuerint
à Petro, & confusè à Dominico, ut in eorum 2. examine 19
deposuerunt. Ultra enim congruas responsiones, datas huic
claræ auditioni Petri, & confusæ Dominici, superadditas
in 2. examine, quæ legi possunt in §§. 20. & 23. Semper ur-
get animadversio, vimque facit intellectui consideratio, quod
Parochus, ex improviso vocatus ad audiendam confessio- 20
nem, & simplicitate maxima, optimaque bona fide se col-
locans in Confessionum Sede, affectatè non audiverit id,
quod coram ipso dictum non probatur, quodque unus ex te-
stibus, ad audiendum conductus, ex propria oris confessio- 21
ne, simpliciter non audivit, coram Parocho dictum fuisse,
ut legitur in jurato examine, ibi: *Io non sentii, che la su-
detta Giovane avanti al Parrocchiano, &c. dicesse cosa alcu-
na, &c.*

Et quod prorsus intolerabile videtur, omisso nimis solido,
inconcussoque usque ad præsentem diem modo discurrendi
de affectatione, vel quia Parochus claudat oculos, obturet
aures, vel aufugiat ab Ecclesia, ex animadversis supra *nu-* 22
mer. 7. affectationem prætendere ex facti serie, & illis præ-
sumptionibus, & conjecturis, circa quas oleum, & operam
perderent ipsemet *Hermet, Cæcilius, & Camo*, quicum-
que ex illis sit Author, vel Auctor modi lambiccandi, &
filtrandi, & distillatoriæ cucumellæ (de cujus significatio-
ne videri potest *Gloss. marginalis in l. Si quando, verb. Catel-* 23
lianas Cotta circa med. ff. Si servit. vendicet.) quod inter
Chimicos non constat, dum communis quidem Schola in ma-
gistrum agnoscit *Hermetem Donzell. nel Farmaceutic. nell'In-
troduzzione §. Altri*, sed non desunt illum attribuentes *Cæ-
cilio*, ut videre est apud *Plin. in Histor. natur. in princ. Epist.
Vespas. Imperat. fol. mihi* 16. Et in Authorem agnoscentes
Camum, Ægyptiorum Regem, ut probat *Lucatel. nel Teatri* 24
*d'Arcani fol. mihi 20. circa med. vers. E perche Camo è stato l'
Inventore, & Autore, &c.*

Quinque igitur ex istis, imò etiam simul unitim adlaboran- 25
tes, operam, & oleum perderent, prætendendo ex illa-
rum exquisitissima distillatione unicam miserabilem guttam
affectationis Parochi extorquere, quando è converso ex so-
la, & simplici manuum compressione ex illis undique ma-
nat unda fraudis, deceptionis, machinationis, malarum
artium, allucinationis, minarum, dolosarum suasionum, 26
&c. juxta præcisa verba Sententiæ, de qua supra §. 21.

§. XXIX.

Diluuntur Objectiones contra Parochum.

1 NEc replicetur, Parochum terga vertisse; Quia si pote-
rat, imò tenebatur aufugere, imò si debebat matri-
monio positivè resistere, ad effugiendas pœnas, & non com-
mittendum mortale peccatum, ut probavimus supra §.15.
num.1.& 3. Nedum nihil mali fecit terga vertendo, sed po-
tiùs ille fuit actus meritorius, quales sunt omnes illi, qui
2 fiunt ad avitanda, & effugienda peccata; Itaut mirum vi-
deatur in culpam imputare eidem Parocho actus verè merito-
rios. Observando præcipuè, quod idem Parochus natus,
& enutritus est in illis Regionibus, ubi: *Par tous les Conci-
les, &c. cette solemnité à esté fort soigneusement recommandeé,
mesmes, il y à eu peine d'excomunication, non seulement con-
tre les Curez, qui administrojent, &c. à ceux des quels les
3 mariagnes n'aurojent esté proclamez, &c. mais aussi contre
ceux, qui aurojent negligé en ce point les comandements dell'
Eglise:* sunt verba *Carol. Feures. de Abus. lib.2. cap.2. nu-
mer.15.* Certiùs quia in se ipso statim reversus, considerans
forsan, quod non reperiebatur in Patria, quodque propriæ
satisfecerat conscientiæ, ostendendo, se non assistere vo-
luntariè clandestino matrimonio, post paucos passus perman-
4 sit in Ecclesia, discursus habuit cum F. testes contrarios ad
se vocavit, quo tempore non unum, sed plura contrahi po-
terant coram ipso matrimonia, fuitque ultimus in disceden-
do, quæ circumstantiæ tanta evidentia exceptionem affe-
ctationis excludunt, ut nihil magis addi possit pro illius ex-
clusione.
Minusque insistatur in eo, quod replicatas emiserit atte-
5 stationes circa hoc factum; Si enim licitum fuit Petro, qui
in primo examine saltem implicitè negaverat nutus, illos
superaddere in secundo, & Dominico, qui dixerat priùs,
non audivisse, He: aliquid dixisse, in posteriori examine
contrarium deponere. Quare eidem Parocho permissum non
6 erit Relationem, factam Curiæ Ecclesiasticæ, declarare?
Cum hac tamen maxima differentia, quod Parochus pri-
mam Relationem fecerat absque juramento, & ad se excu-
sandum coram Judice Ecclesiastico, testes verò contrarii in
secundo examine jurato, deposuerunt contrarium illius,
quod in priori cum juramento affirmaverant. Et tamen quod
in his casibus optimè se gerant Parochi, novas declarationes
addendo, hasque anteponendas esse primæ, in individuali-
bus terminis firmavit *Rot. cor. Peuting. decis.179. numer.7.
& seq.* ibi: *Et hoc ipsum ejusdem Parochi depositio judicialis
affirmantis, nullum fuisse matrimonium contractum, com-
7 probat, &c. Et parùm refert, quod idem Parochus extraju-
dicialiter aliud attestatus fuerit, quia judicialis assertio ma-
gis attendi debet, ut latè probat, &c. Idque eò magis, quia
judicialis attestatio posterior, non fit antecedenti extrajudi-
ciali contraria, sed potiùs declaratoria, & sic magis atten-
denda:* Et generaliter quod secunda attestatio jurata, de-
clarativa, & aliundè adminiculata, præferenda sit priori
Rota in Romana, seu Januen. testamenti 2. Aprilis 1683. *§.
In conflictu coram Cardinali Matthæio.*
8 Speciemque habet veri paradoxi prætensio convincendi de
mendacio ex iisdemet depositionibus, & aliis conjecturis Pa-
rochum, in suo dicto concordantem cum duobus testibus, &
tot aliis probationibus, *de quibus suprà à §.18. usque ad §.
23.* Hoc enim esse propriè divinare, quod nimis periculosum
reputatur in his materiis, in individuo notat *Bald. in cap. Ex
transmissa sub num.2. de Restit. spoliat. & Nicol. Ruckerius in-
ter Consil. matrim. divers. German. cons.34. num.23. & Hop-
ping. cons.7. vers. At cum fol.*193.
Attentis præcipuè insubsistentia in facto, & æquivoca si-
gnificatione in jure conjecturarum, & signorum, ex quibus
induci prætenditur Parochi scientia, *ex allegatis supra §.26.*
9 Si enim illa nullo modo probantur in facto, & in toto rigore
Theologico non admittuntur ab Authoribus, *allegatis supra
d. §.26.* Quantò minus deservire poterunt ad convincendum
nostrum Parochum, eum juramento afferentem, illas non
10 vidisse, & proinde matrimonium non fuisse contractum.
In his enim casibus attendi capacitatem Operantium, &
communem, non egregiorum Theologorum, & subtilium
Scholasticorum intelligendi modum, in terminis observant
adducti per *Gabriel. à Sanct. Vincent. de Matrim. discept.3.
quæst 8. num.74.* ibi: *Nec &c. ad difficultates Theologicas,
neque ad illarum formalitates attendere, sed ad communem
loquendi modum: Boss. de Contract. matrim. cap.3. num.247.
& Gutier. eod. tract. cap.3. num.15.* Subtilitas enim perni-
ciosa reputatur, nec facilè à Judicibus admittenda est, ut
observat *Fagnan. in cap. Cum esses num.43. de Testament.* Et
propter nimiam subtilitatem sæpè erramus, ad sensum, &
verba *Baldi in leg 8. sub num.37. C. de Impub. & aliis substit.*
quem refert *Rota in decis.307. num 2. par.16. recent.* ubi quod
idem Baldus non fuit crassæ Minervæ.
Indeque videmus, quod si Parochus non intelligat idioma 11
Contrahentium, matrimonium non valet, etiamsi memo-
riæ teneat confusos illos sonos idiomatis sibi ignoti, quibus
verus consensus significatur: *Surdi namque sumus omnes in* 12
linguis, quas non intelligimus: ad sensum *Ciceronis lib.5.
Tusc. quæst.* & observat generaliter *Pignatell. consul 56. sub
num.2. tom 6.* & in nostris terminis *Ventrigl. in Prax. par.1.
de Testib. in Causa matrim. adnot.3 §.2. num.2. in fin.* ubi,
quod non dicitur præsens Parochus, si non intelligit quid agi-
tur, & alii, adducti sup. *num.12.* Imò non desunt Autho-
res, firmantes, matrimonium nec etiam per Interpretem
in his casibus validum esse, ut videre est apud *Pont. de Matr.
lib.5. cap.21. num.10.* ea ratione, quia: *si Parochus, & te-* 13
*stes per Interpretem intelligant quod agitur, non possunt illi
esse certi, neque Ecclesiam certam reddere, innumeris enim
litibus pateret aditus &c. Testis deponere debet de his, quæ
novit, & quibus præsens fuit, & sic per proprium sensum, &
non per sensum alterius:* & novissimè *Gavard. in Theolog.* 14
exantiq. tom.6. quæst.2 de Matr. art.8. num.16. fol 595. ibi:
*Parochi præsentia, & testium necessaria est per Tridentinum,
ut certam reddant Ecclesiam de matrimonio jam contracto, un-
de si Parochus, & testes audirent per Interpretem &c. matri-
monium esset nullum, quia debent esse testes de visu, & audi-
tu immediato, non mediato.*
Sumit robur exorbitantia hujusmodi prætensionis convin-
cendi Parochum ab illius verbis; Non enim asseris, non au-
divisse verba, neque vidisse nutus He: quo casu ex legiti- 15
mis, & concludentibus probationibus possent forsan appli-
cari termini illum convincendi; Sed cum repetito juramen-
to attestatur, ibi: *La detta Elena non parlò mai, ne diede
altro segno del suo consenso, &c.* & ibi: *Non puol'essere, che se la
detta Elena &c. avesse parlato, ò fatto segno veruno, io non
l'avessi sentita, ò veduta &c. mentre per debito della mia cari-
ca stetti sempre avvertito, & attento à tutto &c.* Circa quam
attentionem concordant omnes testes, dum dicunt, Paro-
chum, coram F. & H: semper stetisse, nihilque aliud egis-
se, quam exire à Confessionario. In his enim terminis, 16
prætendere Parochum convincere, nihil est aliud, quàm
velle, ut iste asserat id, cujus contrarium non semel cum ju-
ramento affirmavit, paratusque est, veritate ita impellente,
in æternum affirmare.
Sed quando, per impossibilem hypothesim, admittere-
tur, quod ex magnificatis conjecturis, & circumstantiis si-
mul unitis, suppleretur Parochi intelligentia, hoc nil aliud
esset, quàm per æquipollens habere eandem Parochi intelli- 17
gentiam. Si autem hanc æquipollentiam non admittunt
Theologi ex scientia totius Viciniæ, mille testium, & mul-
tarum personarum egregiarum, totius Populi, Magistra-
tus, & Plebis multitudine, & Cœtus Virorum qualificato-
rum, & magni numeri Personarum, in Ecclesiastica etiam
majori Dignitate constitutarum, *ex authoritatibus, supra
allegatis §.17.* Et ex eadem ratione per eosdem Authores ad-
ducta, nec etiam æquipolleret in nostro casu præsentia totius
humani Generis, si possibile esset in aliquo loco adunari, ad 18
instar illius unionis, quæ erit in Valle Josaphat. Quomo-
do potest æquipollentia hæc fundari in asseris conjecturis,
& circumstantiis, de quibus nulla habetur probatio in facto,
& quæ, quando essent concludentissimè probatæ, nullam
haberent operationem in jure, *ut probavimus supra §.5. nu-
mer.1. & seq.* Ubi §.2. *num.2.* ostendimus etiam ad hunc effe- 19
ctum non suffragari certitudinem, ortum habentem à Divi-
na revelatione, quantò minus conjecturalis probatio admit-
ti poterit, ut de se patet.

§. XXX.

Rejicitur objectio, fundata in possibilitate Adulteriorum.

PIæ meditationi circa duplicata possibilia adulteria, quæ 1
divinæ Providentiæ in his casibus relinquenda esse re-
spondit Summus Pontifex Clemens VIII. mediante organo
hujus Sac. C. *in una Elboren.* relata *à Pignatell. consult* 150.
num.40. to.1. ibi: *In his, quæ ad forum fori pertinent; satis es-
se provisum Jure Canonico, quæ verò ad forum Poli spe-
ctant, ipsius Dei Providentiæ relinquenda:* Opponi potest cla-
rum,

ra, univoca, & jurata confessio He: ibi: *Io non dissi, nè*
proferii parola alcuna, nè in altra forma prestai il mio con-
senso: Quæ si in foro interiori totum operatur eùm de illo
2 Judices non tenentur judicare, ut in terminis observat *To-*
let. Instr. Sacerd. lib. 7. cap. 2. num. 8. in fine. Atque præva-
let mille testium exercitui, directisque aciebus, juxta cele-
bre dictum *Covar. in Decr. tit. de Spons. part. 2. cap. 2. num. 2.*
ibi: *In foro interiori conscientiæ ipsius Confitentis dictam suf-*
ficiens exhibet testimonium, etiam repugnantibus mille testi-
3 *bus:* quem sequuntur in eorum *Tract. de Matr. Sanch. lib. 1.*
disp. 28. nu. 6. Pont. lib. 1. cap. 9. num. 16. & Bos. cap. 3. n. 233.
& 247. & Rot. dec 994. num 4. cor. Dunoz. jun Imo si: *Illi cre-*
dendum est in foro externo, &c. si adsint probabiles conjecturæ,
& præsumptiones, quibus animus prudentis Judicis possit mo-
4 *veri ad præstandam illi fidem: Sufficit enim certitudo moralis,*
quæ in Jure non est definita, qualis esse debeat, & ideò satis
sufficit, quæ Virum prudentem, attentis circumstantiis, &
conjecturis, certum moraliter reddere possint &c. ut observat
Ciarlinus contr. 131. num. 20. amplians, idem procedere etiam
5 si negans consensum reclamet ex intervallo. Quanto minus
hujusmodi He: jurata confessio expugnari poterit ab inermi
6 suspicione, nuda, insubsistentique præsumptione, & pura
adulteriorum potentia possibilitatis?

Tanti autem non solent à Judicibus æstimari hujusmodi
merè possibilia adulteria, quando, ut in præsenti, non con-
stat de valido, & legitimo Contrahentium consensu. In
terminis siquidem matrimonii consumati loquuntur *Barbos.*
vot. decis. 70. 1. Grat. discept. forens. 849. de Justis de Dispens.
matrim. lib. 2. cap. 10. num. 54. & seq. & Rot. decis. 634. coram
Buratt. cum aliis, ab istis allegatis; Et in terminis matri-
7 monii consumati cum Prolis susceptione est *dec. 308. coram*
Dunoz. sen. cujus circumstantiæ, si posset dari casus, quod
forma Conciliaris posset adimpleri per æquipollens, ut ex ad-
verso prætenditur, talis videntur esse naturæ, ut arbitrium
extorqueri posset ab ipsismet lapidibus, si voluntatem habe-
8 rent; Bona enim fides Contrahentium non poterat esse ma-
jor, illaque in terminis etiam dispositionis conciliaris atten-
ditur, superabundatque pro illius adimplemento in terminis
similibus, ut observant *Concioł. alleg. 67. num. 8. Pignatell.*
consul. 36. num. 8. lib. 3. & Rot. in Hortana Parochialis 4. Maii
1693. §. Quæ omnia coram Molines. Et in præcisis terminis
matrimonii *Genuens. in Prax. Cur. Archiep. Neap. quæst. 2.*
cap. 50. in adnotat. & Rossignol. in Prax. Theolog. legal. de Ma-
trim. prænot. 20. numer. 3. Et in durioribus terminis ob defe-
ctum solius qualitatis spontaneitatis, non substantiæ consen-
sus, ut in nostro casu, est *decis. 405. par. 18. rec.* in qua, ut
dicitur num. 1. mulier: *Per plures annos vixerat cum viro,*
& filium susceperat: & benè *Gentian. Hervet. oration. de*
Clandest. matrim. impress. *post Consil. matrim. diversor. Vene-*
tiis 1563. fol. 14. à tergo ibi: *Consumatum quoque matrimo-*
nium nunquam est dirimendum, sed priùs videndum est, an
sit matrimonium, alioquin non dirimetur matrimonium, sed
stuprum, & adulterium.

Congrua verò ratio in his casibus ea est, quia non fuit
9 Deus, qui conjunxit, sed fraus, malitia, deceptio, subor-
natio, sicque matrimonium fuit in radice nullum, & quan-
do matrimonium est nullum, non dicitur dissolvi, ut in ter-
10 minis observat *Menald. cons. 5. num 95. tom. 2. & Passerin. de*
Elect. cap. 10. sub num. 30. ubi, quod hujusmodi matrimo-
11 nium, tàm coram hominibus, quàm coram Deo nullum
est. *Oliver. de Matrim. nullit. part. 1. fol. 42.* ibi: *Deus enim*
non conjungit quos animorum, & voluntatum vinculum sacra-
12 *mentaliter non adstringit, neque ligat &c. Unde non dicitur*
homo, vel Ecclesia separare illos &c. quia privatio præsuppo-
nit habitum &c. Et in casu hujus Authoris agebatur in specie
de matrimonio consumato, prout in nostris terminis, per
copulam continuatam quindecim diebus, ut legitur in *fol. 32.*
ibi: *Habuisse copulam per quindecim dies, &c. & fol 77.* ibi: *In*
omnem verò casum atilius scandalum nasci permittitur, quàm
13 *veritas &c. deseratur &c. & fol. 82.* ibi: *Cessat enim ratio, quia*
tam in cap. Super eo, quàm in cap. Quanto, agitur de dissolu-
tione matrimonii, vero accedente consensu legitimè contracti:
Sed in casu nostro petitur declarari, ab initio nullum fuisse con-
tractum matrimonium, saltem validum, & legitimum: & fol.
85. in medio respondendo favorabilitati matrimonii, qua
attenta potiùs patienter ferendum sit, aliquos contra homi-
14 num statuta dimittere copulatos, quàm conjunctos legitimè
contra Domini præceptum separari, ait: *Verissima sunt ubi*
agitur de dissolutione matrimonii, verè, atque legitimè con-
tracti, proposito aliquo impedimento dirimente post longam co-
habitationem, & copulam longi temporis &c. Sed longè diver-
sa est ratio casus nostri, quia, &c. absque animi consensu, &c.

non est matrimonium: Carolus Feuret de Abusu lib. 2. cap. 5.
num 4. ibi: *En la loy de pureté, & de perfection Evangelique*
toute autre conjonction est condannée, e reprouvée, hors celle
du legitime mariage, solemnitè selon les formes, e ceremonies
dell' Eglise, les quelles n'estant suyves, ny observees, les co- 15
pulations aussi faites in contemptum Ecclesiæ, non servatis so-
lemnibus, sont urayes fornications, contubernia, non ma-
trimonia, furtivæ, occultæ, clandestinæ conjunctiones, non
legitimæ nuptiæ: & Coinch. de Sacr tom. 2. disp. 46. dub. 2. n. 17.
fol. 752. & Sperell. dec. 139. num. 17. ubi quod in his casibus
non Deus sed Demon conjungit, *& Card. Pallav. in Histor.*
Concil. Trid. lib. 22. cap. 4. num. 12. ubi, quod in his terminis 16
non annullatur matrimonium postquam est Sacramentum,
quia non observantia sulemnitatum operatur, ut contractus
non sint matrimonia, neque Sacramenta.

§. XXXI.

Conclusio.

EX quibus omnibus, præcipuè simul unitis; concurrere 1
prorsus videntur omnes animadversiones, circumstan-
tiæ, & conjecturæ, prætensum matrimonium substinentes,
unde jure merito speratur à decisis recessus. In his enim cir- 2
cumstantiis gloria reputatur supremorum Tribunalium, ab
antecedentibus resolutionibus recedendo, Sapientum more,
consilium mutare *Rot. decis. 23. in princip. cor. Ansald.* circa
quod celebre habemus exemplum *Justiniani*, & celebriora
sunt verba ejusdem, quæ leguntur in *Auth. de Nupt. post*
princ. ibi: *Non enim erubescimus si quid melius horum, quæ* 3
ipsi priùs diximus adinveniamus, hoc sancire, & competen-
tem prioribus imponere correctionem: & latè *Card. de Albic.*
de Inconst. in Judic. in præfat. num. 42 & seq. & Rota in Ro-
mana Primogenituræ de Corsinis 10. Decembris 1710. in princ.
cor. Aldrovando. Et de laudabili stylo hujus S. C. testis est *Pi-*
gnat. consul. can. 162. num. 17. tom 4. quem, me scribente, 4
practicavit in duriori Causa, minorumque consequentiarum
productiva, *Veneta, seu Mantuana Nullitatis Professionis*, 5
de qua *in Tom 1. par. 1. disc. 3.*

Præsertim habendo præ oculis Causæ gravitatem, arti-
culi raritatem, magnumque exemplum, speciem iniqui ha-
bens, ad sensum nimiùm noti Authoris, tacito nomine se- 6
quuti *à Rota* in nostris individualibus terminis in *decis. 308.*
num. 20. cor. Dunoz. sen. Atque semper detestatum, & etiam
pœna mortis è hominum memoria deleri procuratum, ab
ipsismet antiquis Romanorum Imperatoribus, & quidem
Religioni Christianæ infensissimis, ut de Valente, qui re-
gnavit circa finem quarti sæculi, testes sunt *Amianus, &*
Gregorius Tholosanus, quos refert, & sequitur *Calvin. de*
Æquit. lib. 2. cap. 168. num. 79. ibi: *Et cùm quidam Marinus,* 7
olim Romæ Causarum Defensor, tempore Valentiniani, &
Valentis Hispanillæ malis artibus affectasset matrimonium,
ultimo supplicio damnatus est: & Card. Sfondat. in Nodo
prædestin. dissol. §. 3. fol. 201. & recognosci potest ex *tit. 10.*
de Rapt. Virgin. & Viduar. & tit. 21. de Corrupt. mulier. anti-
qui Codicis Theodosiani fol. mihi 697. & fol. 700.

Quibus attentis certò confidimus, quod nedùm revocare 8
dignabuntur illas: *Duas sententias, quibus voluntariam B.*
fornicationem in sanctum matrimonium convertere &c. Sed ul-
teriùs: *Quod viam hanc non aperiant, nè fornicationes fal-*
sò in matrimonium convertantur: ut in suo casu scriptum re-
liquit *Camer. in Cons. matr.* impresso post illa *Zabarell. in* 9
expositione sui casus ante num. 1. & in fine consilii, & benè ob-
servat *Calvin. de Æquitat. lib. 2. cap. 29 num. 2.* Hujusmodi
enim matrimonia: *ut plurimum sunt semina discordiarum,*
fomenta carnalitatum, litium, & injustitiarum instrumenta:
teste *Marchant. in Tribun. Sacram. tom. 1. tract. 1. tit. 7. quæst.* 10
5. conclus. 2. in fine fol. mihi 377.

Favorabilitas enim matrimonii in his casibus: *Non in eo* 11
consistit, ut protinus pro matrimonio pronuncietur, & inviti,
reluctantes, & impares, sæpè conjunguntur, ubi aliàs legi-
timus consensus, & contractus ipsius matrimonii non est clarè,
& sufficienter probatus, nam ex tali violenta conjunctione devu-
statio potiùs matrimoniorum, quod ipsa docet experientia, 12
quàm conjugalis concordia, & dilectio consequitur: sunt verba
Ficard. cons. 38. num. 19. inter Consil. Matr. divers. German.

Imo verus favor matrimonii reputatur illud dissolvere,
quando de legitimo consensu non constat, juxtà celebrem
theoricam *Abb. in cap. Series numer. 5. ante med. de Testib.*
ibi: *Non minor favor est dissolvere matrimonium, contra le-* 13
gem Dei contractum, sicut consolidare legitimè contractum &c.
& est dictum verissimum &c. quam sequuntur communiter

repeteotes, & signanter *Felin. in cap Lator sub num.3. post*
14 *princ. vers. Hanc declarationem de Sent. & de re judic.* ibi :
*Abbas &c. dicens hoc esse verissimum, quia ita favor est dissol-
vere matrimonium, contractum contra legem Dei, sicut conso-
lidare legitimè contractum*: & *Rot. cor. Pamphil. dec.16. n.6.*
15 ibi: *Cùm ita favor sit dissolvere matrimonium, contractum
contra legem Dei, sicut consolidare legitimè contractum.*

Brevissimè totam Disceptationem paucis verbis perstrin-
gendo: *Prætenditur, defenditurque præsumptionibus, &
conjecturis magnum Sacramentum, deficientibus materia, &*
16 *forma*: ad sensum unius ex Eminentiis. & Reverendiss. Pa-
tribus ad beneficentiam nati, qui non ex officio, sed puro,
nimiumque commendabili zelo Decretorum Conc. Trident.
perlegere voluit Scripturas, in ultima Congregatione distri-
17 butas, in integritate, rectitudine, veritatis, & justitiæ
amore, animi ingenuitate, & candore, strenua tuitione
Jurium Apostolicæ Sedis, & Ecclesiarum, ejus curæ com-
missarum, necnon Ecclesiasticæ libertatis, & immunitatis
defensione, admirabilique constantia, cum iis, quos mira-
ta est antiquitas, meritò comparandus, ipsismet livore, &
invidia, & in veritatis obsequium, præ confusione obmu-
18 tescentibus. Cætera, proprio satis corruscantia splendore,
consultò prætereo,

Nam Genus, & Proavuoe, & quæ non fecimus ipsi
Vix ea nostra voco

cum *Ovid. lib.13. Metam.* relato à *Tiraquell. de Nobilit. cap.
2a. num.21.*

§. XXXII.

In eadem Causa Replicatio.

1 NOn quinquenoium, sed vix quarta pars unius anni ef-
fluxa est à die prioris resolutionis hujus exemplarissi-
mi articuli, quem expediret forsan potiùs solitum Causarum
matrimonialium exitum habere, de quo *Card. de Luc. de
Matrim. disc.9. num.2. &* 14. quàm mediante positiva Deci-
sione terminari, ob consequentias, inde resultantes, ut
practicatum fuit *ab hac Sac. Congr. in Neapolitana Matrimo-
nii 7. Septembris* 1680. *lib.31. Decr. fol.*229.
2 Agitur de matrimonio, probando post Concilium, deque
Interpretatione illius maximi Decreti *sess.24. de Reformat.
cap.1.* quod tantam dedit materiam scribendi hinc inde Theo-
logis, & Canonistis, dum in ipsomet sacrosancto Concilio
57. Patres dissensisse narrat Cardin. Pallavicinus in illius
3 *Histor. lib.23 cap.9. num.6.* Parochus inculpatæ vitæ, opti-
mæque conscientiæ, nullum prorsus, prorsusque, nec etiam
à remotissimis, habens interesse in Causa, testatur non vi-
disse signa, neque audivisse verba Helenæ, non se obturavit
aures ne audiret, non clausit oculos ne videret, non aufu-
git, juxta terminos Resolutionum, in contrarium allega-
4 tarum; Permansit in medio parvæ Ecclesiæ, discursus ha-
buit cum F. vocavit, rogavitque testes, ab eodem data ope-
ra ad Ecclesiam invitatos, ut proprium darent nomen, fuit-
que ultimus in discedendo, & se conferendo ad Sacristiam,
5 ut Missam celebraret, cui interfuit Petrus; Duo Clerici,
qui erant in Ecclesia, concordant cum Parocho;. Non dis-
sentit He. Factum F. idem comprobat; Testes matrimo-
niales non sunt contestes, unus deponit de verbis *Io ancora*,
cum inverisimilitudine, vim faciente intellectui, quod au-
6 diverit in distantia 80. palmorum ea, quæ non audierunt
duo Clerici in distantia 13. & Dominicus in distantia 8 stans
ad audiendum, & Parochus ferè tangens He. alloquentem;
7 Nihilque dicit de nutu in uno examine, quando interroga-
tus, ut diceret omne id, quod viderat, vel audierat *Proc.
fol.5.* ita concludit. *E questo è quanto successe jer mattina in
questa Chiesa di Sant'Ivo per quel, che viddi, e sentii*; Al-
ter sibi ipsi contradicit, oppositione, in toto rigore Philo-
sophico, contradictoria benè *Rot. decis.121. num.1. & 2. cor.
Emer. jun.* In Ecclesia non aderant alii.

In his terminis ab Ecclesiastico Judice interrogata Hele-
nam exclamat nunquam consensisse; Perseverantia maxi-
8 ma, uniformique per spatium quinque annorum in hac vo-
luntate persistit, ulterius in æternum perstitura. Conque-
ritur de malis artibus, & deceptionibus F. Pro sua libertate
non desinit deprecari, Judicis auxilium implorat tenerri-
ma ætas tempore prætensi matrimonii, solus lapsus pauco-
9 rum mensium moræ F. in Domo suorum Consanguineorum,
atque, *il fare più d'una volta il giorno le bagattelle, e met-
tersi à combattere con le Creature*, necnon *lo svariarsi con le
Pupazze*, voluntatem ferè cogunt ad credendas deceptio-
nes; Adducimus circa hæc Sententiam sapientissimi Judicis
Ecclesiastici, approbatam quoad pœnam à Sanctissimo o
Non plus ultra. Majorem comprobationem afferre non pos-
sumus sub Sole.

Res ex confessione ipsorummet DD. exadverso Scriben-
tium reducitur ad maximam dubietatem, Eminentiss. PP.
in contrarias divisi sententias, dubium augent; Imò intra
fines evidentiæ ponunt duo ex illis, qui stant pro matrimonio, 11
primo loco contra illud inclinantes, ut mihi inter informan-
dum summa benignitate retulerunt, quorum unus nimis ele-
gans, fundatumque Votum pro nullitate composuit, con-
servatque.

Videndum igitur in hoc dubio quid agendum; Allegatur
generalis regula *Text. in cap. final. de Sentent. & re judic.* fir-
mantis in dubio pro matrimonio respondendum; Adducimus
limitationem, quando, ut in præsenti, agitur de matrimo- 12
nio, punibili modo, & sine denunciationibus contracto,
uniformi calamo Doctorum comprobatam; Illam in casu
practico sequutum fuit magnum *Rotæ Tribunal coram Bu-
ratt. decis.634. & cor. Dunoz. sen. decis.*308. quæ est in termi- 13
nis durioribus; Non desunt rationes, non congruentiæ hu-
jus limitationis; Ut terreantur alii, *Ut prohibeantur futura*,
ut sacris Canonibus, oecumenicoque Concilio debita præste-
tur reverentia in posterum, ne F. eorundem sacrorum Ca-
nonum, sacrosanctique Concilii inexcusabilis contemptor,
illorum gaudeat favoribus contra omnia Jura Mundi; Ne 14
facilior sternatur via sacros Canones, sacrosanctaque De-
creta conculcandi, nimia erga transgressores conniventia,
& favorabilitate. Materia non potest esse delicatior, ma-
gisque lubrica. *Citò malis Ducibus erratur; Imitari insi-
tum est hominibus à Pueris, & in hoc differunt à cæteris Ani-
malibus; Longum siquidem iter per præcepta, breve, & effi-* 15
cax per exempla. In nostris terminis *hujusmodi exempla ha-
berent speciem iniqui*, in individuo casus nostri benè *Adden.
ad decis.431. num.42. par 4. tom.2. rec.* & egregiè *Rota coram
Dunoz. sen decis.308. num.29.* ibi: *Et via aperiretur fraudi-
bus, clandestinisque matrimoniis, quæ sac. Canones tanto-* 16
*perè abhorruerunt, habere siquidem videtur speciem iniqui
omne magnum exemplum, quod contra singulos utilitate publi-
ca rependitur*; Usquequo igitur adducatur, comprobetur-
que sublimitatio, pro limitatione standum est, vulgatis Ju-
ribus.

His jongitur consideratio, quod dubium, nedum versa-
tur circa consensum He. quod superabundaret, ut semper
pro libertate respondendum esset, ut benè observat *Rebuff.* 17
cons 68. column. fin. vers. Nec me conturbat, & meliùs *Rota
decis.491. num.20. cor. Royas, & decis.9. num.83. & seqq. cor.
Arguell.* Sed circa omnia. Dubium circa advertentiam;
Dubium circa intelligentiam Parochi (juxta contrariam præ-
tensionem, quia reverà Sole clarius est, non intellexisse,
neque percepisse.) Dubium circa intelligentiam verborum 18
à testibus, dum unus asserit, illa audivisse, alter non; Ne-
gant duo Clerici; Dubium circa testium situm in Ecclesia,
itaut opus sit recurrere ad improprias verborum detorsiones,
& incessus more Cancrorum pro illo adstruendo. Dubium
circa existentiam nutuum, dum Petrus in primo examine
asserit, illos non vidisse, duo Clerici, & Parochus constan-
ter illos negant Dubium circa illorum significationem, dum 19
Dominicus non evidenter, ut esset necessarium, sed tenuis-
sima credulitate in affirmativam inclinat, ibi: *Inchinò la
testa con il segno di sì, per quanto io credo.*

In hoc dubietatum conflictu He: exclamat, agitur de mea
libertate, possessio stat pro me, non dedi consensum, ecce
testes, Parochus testatur ita esse. *Cui, licèt singulari Rota* 20
*solet in hac materia plenam fidem adhibere, ex quo testatur de
facto proprio nomine sui officii.* Sunt verba *Rotæ decis.761.
num.13. cor. Cerro.* Hujus dictum coadjovatur à duobus
Clericis, testes matrimoniales illum de mendacio non con-
vincunt, ut in casibus, exadverso exageratis, sed confun-
duntur ad invicem, sibique contradicunt; Causa similis
cum his specialitatibus ab hac Sac Congreg. non ostenditur 21
amplius decisa, nullus Doctor exadverso citatur, ad hos
terminos descendens; Minores circumstantiæ causam dede-
runt replicatis recursibus huic Sac. Congreg. testibus Cardi-
nalibus Bellarmino, & Lancellotto, Summis Pontificibus 22
illos referentibus; Promissa fuerunt remedia, desideran-
tur adhuc, ut observat *Pignatell. cons.145. numer.14.
tom.4.* Saltem non augeantur mala, non dilatentur
vulnera.

Quatenus igitur in hoc dubietatum cumulo pro nullitate
respondendum non videatur, posset in Consultorem accer-
siri *collegiale aliquod Urbis Tribunal, cui in præterito Sæ-* 23
culo similes Causa, à qua salus triam, penitùs toto divi-

sorum

ſorum Orbe; *Regnorum pendebat*, *legitur commiſſa*, *plau-*
dente Orbe; Poſſet ſaltem injungi aliquibus Theologis, &
Canoniſtis, ut coram hac Sac. Congr. ſcribant in re tam ar-
dua, tam dubia, tantarumque conſequentiarum producti-
va, ſupplendo noſtros defectus, dum ſcribimus ad momenta
24 temporis, inſufficientes in minimis, quantò magis in hac
maxima inſpectione; Heſterna die erat jam prima hora no-
ctis pulſata, & Partis Scriptura ad noſtras manus non per-
venerat, hodiemanè oportet reſponſiones diſtribuere;
Quomodo igitur poteſt in materia concludenter ſcribi;
Cauſæ peculiares cum majori otio tractantur, & deci-
duntur.

Dubietatibus circa ſolemnitates, & formam, accedit
concurſus deceptionis, ſubornationis, fraudis, & allucina-
tionis. In his præciſis terminis nullus exadverſo allegatur
25 Doctor, qui firmet in dubio pro matrimonio reſpondendum.
Nos adducimus individuales authoritates, firmantes, quod
non deliberatus, & legitimus Puellæ conſenſus, ſed improba
ſuggeſtio, & extorſio non valet; *Adden. ad Dec. conſ.163. lit.*
26 *A.* Quod *contra authorem fraudis, & doli in tali matrimonio*
adhibitas, &c. Judex debet arbitrari illud eſſe omninò inva-
lidum, cum totum hoc ejus arbitrio committatur, qui omnibus
rectè conſideratis, non debet aliud ſtatuere, & ita ex prædi-
ctis fuit judicatum pro invaliditate matrimonii per Rotam, &c.
Gratian. diſcept. forenſ. cap.849 num.31. Quodque *in dubio*
favendum eſt fœminis, quia ſimplicius res tractare ſolent, fa-
ciliuſque à Viris decipiuntur: *Sanch. de Matr. lib.1. diſp.28.*
27 *num.4. in fin.* Quibus individualibus doctrinis ſolum ſilen-
tium opponitur, peſſimi juris optimum indicium.

Repetuntur ſolitæ animadverſiones circumſtantiarum an-
tecedentium, concomitantium, & ſubſequentium; Non
eſt multum laborandum pro reſponſione; Iſtæ ad ſummum
æquipollent probationi conciliari, ſed hæc uti de forma non
admittit æquipollentia, etiamſi pluſquam ſuperent requiſita
28 Concilii, magiſtraliter *Rota deciſ.657. per tot. par.1. diverſ.*
quam refert, & ſequitur *Card. de Luca de Matrim. diſc.3.*
num.14. Adden. ad deciſ.471. num.35. & ſeq. par.4. tom.2.
rec. & Dunoz. ſen. deciſ.308. num.1. Ratio in promptu eſt,
Concilium requirit conſenſum à Contrahentibus clarè ex-
preſſum coram Parocho, & teſtibus, non à Judicibus, vel
ab eiſdem teſtibus è conjecturis elicitum, quam comproba-
vibus ſupra mediantibus punctualibus authoritatibus, & ſi-
gnanter *ex conſil.29. num.4. Gargiatæi*, ibi: *Sufficit per ſigna*
29 *credere, Contrahentes præſtitiſſe conſenſum per verba, &c.*
nec conjecturæ hodie poſt Concilium proſunt, quibus libenter
aliquam reſponſionem videremus. Tenentur Parochi in par-
30 ticulari Libro probationes conſenſus Contrahentium ex ſac.
Concilii præſcripto adnotare *Cerr. deciſ.7. num.9.* Quid pra-
cticandum in caſibus, noſtro ſimilibus, oporteret ſcribere in
illo ad ſupplendam teſtium præſentiam, & intelligentiam.
Præſentibus circumſtantiis, videntibus conjecturis, & ba-
rum complexu audiente, & comprobante. Parocho autem cum
juramento affirmante ſe non percepiſſe conſenſum.

Præterea Tridentinum Concilium perſonas, matrimo-
nium contra formam ab eo præſcriptam, contrahentes:
Omninò inhabiles reddit; Materia Sacramenti matrimonii
31 ſunt perſonæ contrahentes, *Filiuc. Oper moral. tom.1. cap.1.*
de Eſſent. matrim. num.14. Barboſ. ad Concil. ſeſſ.24. de Re-
form. cap.1. *& ſeqq.* & Theologi communiter. Inhabili-
tatis igitur perſonis, deeſt materia, ferè per hæc verba in
32 puncto *Rot. dec.308. num.3. & 4. cor. Dunoz. ſen. Eo autem*
ipſo, quod Eccleſia inhabilitat materiam, ideſt perſonas ali-
ter contrahentes, datetur acceſſus ad non ſuam contra præce-
ptum Divinum: *Rota ubi ſupra.* Et cum quibus Theologiæ
principiis poterunt unquam exadverſo Scribentes nobis oſten-
dere, Sacramentorum materiam ſuppleri poſſe per æqui-
33 pollens, ab extrinſecis circumſtantiis, à conjecturarum cu-
mulo, vel complexu? Egregiè *Paſqualig. de Privil. Conſtit.*
in mort. artic. quæſt. ultima num.3.

Cum his propoſitionibus, in ſolida Theologia, & lite-
rali Sac. Concilii Tridentini diſpoſitione fundatis, quomo-
do cohærent animadverſiones illæ exadverſu Scribentium in
34 tertia Facti eum Reaſſumatur 2. Junii 1696. &c. Et ratio eſt
ibi: *Sufficit hoc requiſitum adimpletum fuiſſe de facto, ſicuti*
dici ſolet de conditione, quæ adimpleri non poteſt de Jure,
ſufficit, quod adimpleatur de facto leg. Mulier §.1. & ibi:
Bart. ff. de Condit. inſtit. Exagerando complexum totius fa-
cti, conjunctis ſimul omnibus geſtis, tam ante, quam poſt,
35 ad probandum conſenſum præſtitum cor. Parocho, & teſti-
bus, itaut etiamſi iſti de ipſo non teſtarentur, adhuc in cla-
ris poſitus eſſet ex eodem magnificato complexu. Novus
diſcurrendi modus, de Sacramentorum materia authorita-

te civilium legum, illarumque Repetentium. Moderna
Theologia. Theologi egregii Labeo, & Jabolenus, autho-
res *d. leg. Mulier*. In mea Summa Divi Thomæ de Conditio-
nibus inſtitutionum nulla quæſtio, de adimplemento de fa- 36
cto articulus nullus. Aliter de legibus, & ultimis voluntati-
bus, de Theologia aliter philoſophandum. *Aliæ enim ſunt*
leges Cæſarum, aliæ Chriſti, aliud Paulus, aliud Jabole-
nus præcipit.

Concilium novam induxit formam ad evitandas polyga-
mias, teſtes requiſivit, ad hoc ut tentantibus uxoraris novum
inire matrimonium, poſſent de jam contracto teſtari. De 37
hoc nemo poteſt dubitare, Concilii textus è ſeipſo clarus eſt:
Illius egregius Defenſor. Card. Pallavicinus clariùs, & la-
tiùs id comprobat, clariſſimè *Pat. Jordan. var. reſol. tom.1.*
tit. de Matrim. lib.3. tit.7. num.95. Herinckx. in Theol. Schol.
moral. tract.5. de Sponſal. & matrim. diſp.5. quæſt.2. num.23.
ibi: *Ratio eſt quia &c. Nam illorum præſentiam requiſivit*, 38
ut poſſent teſtari de matrimonio contracto, ſi fortè Conjuges
vellent alias nuptias inire, & Adden. ad deciſ.431. num.13.
& 14. par.4. tom.2. rec. ibi: *Parochi enim, teſtiumque præ-*
ſentiam non requiſivit, niſi ad effectum, ut poſſit Eccleſiæ con-
ſtare de eodem matrimonio contracto, & de eo teſtificare poſſint,
nè vivente prima Uxore aliquis poſſit ducere ſecundam: *& Ro-*
ta in Colonien. Juriſdictionis 17. Aprilis 1679. §. Habuit co-
ram Alberg.

Ergo ad hunc effectum conjecturæ non attendendæ, nam
etiam ante Concilium deſervire poterant ad probanda ma-
trimonia, & tamen idem Concilium, nulla illarum habita
ratione, etiamſi pluſquam evidentiſſimè matrimonium con- 39
cluderent, aliam exquiſivit pro forma probationem, non
ut dicam mortuam, à longè petitam, & à remotis conjectu-
ris deductam, ſed à viva voce teſtium, & Parochi, de quo
multùm confidit, ut obſervat *Fagnan. in cap. Cùm quis nu-* 40
mer.31. de Teſtam. in cap. Quod nobis num.54. de Clandeſtin.
deſponſ. & firmavit *Rota in magiſtral. deciſ. 275. num.7. & per*
tot. par.11. rec.

Laceſſitur iſte, contumelioſis verbis afficitur, lato cala-
mo criminatur; Videamus tamen in quo peccavit, quid ma-
li fecit. Vocatus confeſſionis prætextu, inexplicabili prom-
ptitudine ſtatim acceſſit. Ex abrupto, maximaque impro- 41
prietate in confeſſionis ſede audivit verba matrimonii, à ſe-
ipſo in Eccleſia non denunciati, aſſurgit à confeſſionario nè
pœnas incurreret à ſacr. Canonibus comminatas; Non au-
fugit, audire non recuſat, non videre non affectat, in media 42
parte Eccleſiæ ſe collocat, ibi omnes excipit, F. alloquitur;
ab ipſo nomina recipit, He: propè portam ſtantem intuetur,
non loquentem, nec ſigna aliqua facientem.

Sed ecce ſervatur forma Concilii, deponuntur veſtes fictæ
perſonæ pœnitentis, Parochus non amplius terga vertit,
nota eſt illi F. intentio, in medio Eccleſiæ fixus permanet 43
(Eſt forſan locus iſte pars illa Eccleſiæ, in qua ſolet Spon-
ſos matrimonio jungere) probè intelligit, Ipſemet factum
refert, ex Reſponſione exadverſo in facto ſcribentis 2. Junii
1696. §. *Denunciat Parochus*, teſtes matrimoniales ſtant
propè Parochum, poſſunt perfectiſſimè audire; Ad abun-
dantiorem cautelam adſtant duo alii Clerici, Sponſus cla-
mat: *Replicò di nuovo, Io piglio per Moglie queſta Signora*,
&c. E queſti Signori, che ſtanno quì ſiano per teſtimonii, &c.
Attentis audiamus verba, *Io ancora*, à Petro tanta inveriſimi-
litudine modò audita; Cauti obſervemus nutus, credulitate
tenuiſſima, in ſecundo dumtaxat examine ad ſenſum Do-
minici indicantes conſenſum; Expectantur adhuc, He. non 44
loquitur, caput tenet immobile. Mirum eſt, quod ut an-
tea fecerat F. à ſemetipſo pro ea non reſpondeat, *Io voglio lei,*
e lei vuole me, ſed in melius mutato conſilio, novoque exco-
gitato modo Concilii formam ſervandi, *la pigliò nuovamen-*
te per un braccio, e la conduſſe fuori di eſſa Chieſa, & ambe-
due entrarono in detta Carrozza; Nonne æquè innegabile ac 45
evidens hoc factum manifeſtiſſimum eſt diſſenſus He. ſi-
gnum, pluſquam evidens non ſervatæ formæ Concilii pro-
batio? egregiè *Corn. conſ.91. colum 3. verſ. Tertiò, & verſ.*
Item lib.3. Gozzad. conſ.77. num.13. & Clarin. controv.131.
num.33.

Reſpondetur exadverſo, id factum eſſe ad cautelam;
Curioſa reſponſio: Diſputamus de conſenſu Mulieris, præ-
tenditur iſte ſuppleri per cautelam conſenſus Viri; Inter il-
las Cœpollæ non reperitur hæc cautela, qua non indigebat 46
Franciſcus, dum adeò ſtrepitosè loquutus antea fuerat pro-
pe Confeſſionarium, ut nedum matrimoniales teſtes,
ſed ipſemet Parochus, & Clerici, quibus ferè audi-
tus, & viſus ſenſus exadverſo denegatur, illum audie-
bant, de eoque uniformiter teſtabantur: *In ordine ad* 47

*consensum nulla dubitatio ex parte Viri, totaque difficultas re-
ducitur ad partem Mulieris*. Ut legitur in contraria Scriptu-
ra. Ad quid ergo Vir cautelas adhibet? cautela cautelarum
potest meritò appellari modus iste operandi. Maxima cau-
tela, ubi dubitatio nulla, ubi maxima dubitatio, nulla cau-
tela. Hoc est abundare in superfluis, & deficere in necessa-
riis, cautela erat necessaria ex parte Mulieris, de cujus
consensu dubitabatur, & nullo modo constat. In casu exa-
48 gerati *consil. Decii 163. D. Hyppolitu replicando dixit Viro,
te accipio in Maritum, promittendo non accipere alium in
Maritum, quàm te*, ut legitur sub *num.5*. Cautela respicie-
bat Joannem Petrum Virum, *qui illud fecit ad cautelam,
& ad clariorem probationem, ut ipse Benedictus* (testis) *di-
cit, & ideò abundans cautela non nocet*, sunt verba ejusdem
Decii sub num.20.

Qualem igitur, quantamque Parochus iste majorem præ-
stare poterat patientiam, audiendi, & dare commoditatem
loquendi, Eratne de forma matrimonium contrahi in Con-
49 fessionario, eratne forsan congruentius? Hæc sola circum-
stantia ferè obstinatæ perseverantiæ Parochi in medio Ec-
clesiæ, usque ad omnium discessum, ab ipsismet testibus
50 contrariis in claris posita, tali evidentia affectationem non
videndi, & non audiendi excludere videtur, ut nihil magis
addi possit pro ulteriori illius comprobatione.

Quomodo igitur potest dici affectasse non videre, vel non
audire verba Contrahentium? Et si non affectavit non vi-
51 dere, neque audire, quomodo validum potest dici matri-
monium coram ipso contractum? egregiè *Vener. in Exam.
Episc. cap.29. de Paroch. in matrimon. num.6.* ibi: *Si quis in
præsentia Parochi occultè contrahunt, & Parochus nihil in-
telligat, quia dixerunt verba secretè, vel adeò longè, ut in-
telligere non posset, valetne matrimonium? Respondeo nega-
tivè, quia requiritur præsentia Parochi cum intelligen-
tia rei.*

Rationem adducit *Text. in l. Coram Titio, ff. de Verb. si-
52 gnif.* ibi: *Coram Titio aliquid facere jussus, non videtur præ-
sente eo fecisse, nisi is intelligat, &c. Scire autem, non etiam
velle is debet, nam & invito eo rectè fit quod jussum est*.
Quem in terminis terminantibus refert, & sequitur *Rota in
53 dec.395. num.8. & 9. par.11. rec.* ubi innumeri allegantur
concordantes.

In his circumstantiis nulla unquam allegata fuit, neque in
æternum allegari poterit authoritas alicujus Doctoris, vel
resolutio aliqua hujus Sacr. Congr. determinantis validum
54 matrimonium, Parocho non audiente verba, neque perci-
piente nutus Contrahentium; Illæ enim omnes procedunt,
& loquuntur in terminis Parochi, simulantis, vel affectan-
tis, se non intelligere, vel adlaborantia ad subterfugiendam,
& non attendendum, juxta claram lecturam omnium usque
adhuc allegatarum, & in individualibus terminis observat
55 *Guglielm. Herinthz in Theolog. Scholast. moral. tract.4. de
Sponsal. & matrim. disp.5. quæst.2. num.24.* ibi: *Et quamvis
dicantur Cardinales respondisse pro matrimonio, dum Paro-
chus ignorantiam affectavit, id sanè explicari debet de Paro-
cho, simulante se non intelligere, vel adlaborante quidem ad
subterfugiendum, & non attendendum*. Istæque punctuales
56 authoritates præferendæ sunt generalitatibus, solitis exad-
verso cumulari *dec.66. num.3. par.15. rec.*

Sed quando per impossibile aliqua allegaretur doctrina in
contrarium, oporteret illam benè recognoscere, & videre,
an esset alterius generalis Concilii, vel Summi Pontificis.
57 Solus enim iste est sup. Concilium, & ò utinam absque Do-
ctorum catholicorum dissidio! Concilium dicit: *Eorum mu-
tuo consensu intellecto*. Parochus testatur, non intellexisse,
duo Clerici suum dictum comprobant, factum ipsum osten-
dit eum non affectasse non intelligere, non fugam arripuis-
se, sed ut ita dicam, immobilem, intrepidumque in medio
Ecclesiæ permansisse, usque ad omnium discessum: In istis
terminis non loquuntur contrariæ authoritates, nec loqui
possunt, quia esset vim inferre literæ Concilii, quod soli
Summo Pontifici est reservatum: Prout etiam eidem pari-
ter reservatum est illius dubietates tollere, ut nonat *Cobell.
Notit. Cardin. quæst.15. controv. 6. fol. mihi 56. vers.
Quam.*

Verùm replicatur exadverso, Parochus in sua Relatione
dicit contrarium, ibi: *Io senza darli tempo li voltai la schie-
58 na:* Responsio clarissima, facta prævalent verbis, leges
non sunt impositæ verbis, exposcunt facta. Parochus vo-
luit se excusare coram Judice Ecclesiastico, quia positiva
permanentia in Ecclesia ipsum accusabat, ad quem effectum
ita dixit, sed factum negari non potest, tempus non fuit F.
sublatum à verbis Parochi, in Curia Ecclesiastica sequenti
die prolatis, fuit verò illi à permanentia in Ecclesia plusquam
impartitum. At Parochus non sibi contradicit, proprietas 59
hæc quarto modo convenit testibus contrariis: Quid dicit
Parochus? *Senza darli tempo, &c.* Ubi manebat tunc tem-
poris? in Confessionario? Ergo ad summum non dedit illi
tempus in Confessionario, insistendo Judaicè in verbis, con-
tra communem Doctorum sensum, de quo *Fagnan in cap.
Cùm venissent sub num.38. de Judic.* sed ex hoc non infertur,
absolutè tempus non dedisse; Erat forsan de forma matri-
monium contrahi in Confessionario? Adeone rigidè, &
scrupulosè in hac materia procedendum, ut debeant Paro-
chi, quando audiunt verba matrimonii, fieri immobiles 60
quasi lapides? Renovanda miracula Uxoris Loth? Non-
ne aliquid primis motibus, inaspectatæ rei, & ne volunta-
riè Sacr. Canonibus contrafacere videantur, conceden-
dum?

Estne forsan incongruum, quod F. sacrorum Canonum 61
inexcusabilis transgressor, sacrosanctique Concilii manife-
stus contemptor, non invenerit in Parocho affabilitatem,
benignitatem, quas experiuntur illi, qui servatis servandis
matrimonia contrahunt? Inauditum prorsus est (citentur
Annales, individuentur Chronologiæ, nec etiam illas bar-
bararum excipimus Nationum) Canonum transgressorem, 62
Conciliorumque contemptorem arbitria, favores, benevo-
lentiam multiplicatis verbis, & scriptis prætendere à Custo-
dibus, à Defensoribus, à Vindicibus sacrorum Canonum,
non postquam eum facti pœnituit, cùm displicentiæ signa
ostendit, quando veniam implorat, sed in ipsomet actu tran- 63
sgressionis, & contemptus. Et qualis transgressionis? Qua-
lificatissimæ. Adest sententia, lata à sapientissimo Judice,
exadverso etiam meritissimè laudato, non continens sylla-
bam, quæ non versetur circa seductiones, dolosas suasio-
nes, deceptiones, malas artes, minas, & machinationes
F. atque allucinationem He constitutæ in duodecimo suæ
ætatis anno, quando *più d'una volta il giorno si metteva à 64
combattere, e fare le bagatelle con le Creature, & in vece d'
attendere alle faccende di casa si svariava con le Pupazze*.
Hæc sententia est à summo Pontifice approbata; Et insi-
stitur adhuc in arbitriis, in favoribus? Non sunt hæc audi-
ta à constitutione Mundi? non audientur usque ad illius con-
sumationem?

Innegabile stuprum, per quindecim dies impunè ad arbi-
trium continuatum *più volte quando gl'è parso, e piaciuto*: 65
ut non semel legitur in Processu, quod juxta sacratiss Cano-
nes, & cæsareas sanctiones etiam semel perpetratum cum
minoribus circumstantiis nostri casus pœnam meretur ordi-
nariam, quodque sempiternæ tradi deberet oblivioni, regi-
stratur in Summario, distinguitur cum lineis, literisque
minoribus, notatur majusculis in margine. Non sine lepidis 66
phrasibus exageratur, pro obtinendo arbitrio in casu dubio, in
libertatis perniciem. Extollitur pro motivo validitatis Matri-
monii; Nec insistatur in prætensa bona fide contractus ma-
trimonialis; Hæc enim excluditur ab ipsamet replicatione 67
verborum, quæ sicuti dubietatem indicant, ita bonam fi-
dem tollunt *Magon. decis. Flor. 150. num 11. & 12. Barbos.
in cap. Qui contra de Regul. Jur. in 6.* Necnon in radice re-
movetur omnis dubitatio ex illa solida reflectione, quod ma-
trimonium contractum fuit spretis Ecclesiæ solemnitatibus,
in quibus terminis inallegabilis prorsus est omnis prætextus
bonæ fidei *Rota in Mediolanen. Impotentiæ ad coeundum
16. Martii 1588. §. Verùm coram Gyptio*, ibi: *Nam in si-
mili videmus contra interdictum Ecclesiæ Contrahentes pri-
vilegio bonæ fidei non gaudere*, juxta *Textum in cap. Cùm
inhibitio §. Si quis verò de Clandestin. desponsat.* Excludi-
tur ulterius à sententia, lata à Judice Ecclesiastico, & ap-
probata à Papa, canonizante stuprum, quæ usquequo non
revocetur, magnam habet pro se præsumptionem, & quid-
quid sit, an influere possit in implicitam malitiam pecca-
ti, certum est, quod operatur, ut secundùm præsentem ju-
stitiam factum F. explicitam habeat speciem qualificati de-
licti; Non igitur ampliùs audiendum, *præfigendum illi ni- 68
grum theta*.

Arbitria, quæ sperari non possunt à patrato stupro, men-
dicantur à merè possibilibus adulteriis; Non est adulterium
sine matrimonio; Istud non datur sine consensu, He. suam 69
respiciens animam debita sollicitudine, eo modo quo faciant
Domini exadverso Scribentes, consensum negat, in foro
poli non quæritur aliud, Judices non judicant de internis,
benè in nostris terminis *Tolet Instruct. Sacerdot. lib.7. cap.5.
num 8. in fin.* Pœnitentiæ qualitates, & remedia metiun-
tur Confessarii à Pœnitentis confessione, in hac per-
mansit He. & permanet ab annis quinque, non sine
frequen-

70 frequenti Sacramentorum receptione; Horret animus tot
sacrilegia suspicari, quantò magis, cum supposito illorum
existentiæ, prætendere arbitria, inclinationem in partem af-
firmativam, tollentem, vel saltem restringentem libertatem.
Ubi sunt igitur hujusmodi scrupulosa pericula? Adest
71 aliud quidem, & maximum, sed He. libertatem respiciens,
Potestas, seu arbitrium hanc tollendi, vel restringendi in
sacris Paginis nemini legitur concessa. Unusquisque Jus ha-
bet pro illius tuitione? Helena illam possidet, omnia Theo-
logiæ principia in his circumstantiis favent libertati *Pasqua-
lig. quæst. moral. juridic.* 12. *n.* 160. *Rota decis.* 715. *num.* 15.
72 *cor. Cerro*. Non igitur hæc lædenda ad occurrendum scru-
pulosis adulteriis, quæ ad eorum puram possibilitatem præ-
supponunt necessariam existentiam tot sacrilegiorum, quot
Helena recepit Sacramenta per quinquennium, si nullum
crimen est præsumendum, quanto minus sacrilegium?
Utroque judicio tractatur, an matrimonium probetur; id-
73 *est an consensus conjugalis fuerit præstitus, sed in foro inte-*
riori conscientiæ, ipsius Confitentis dictum sufficiens exhibet
testimonium, etiam repugnantibus mille testibus: Covar. in
Decret. tit. de Sponsal. par. 2. cap. 2. n. 2. Ecclesia non potest
facere, ut sit matrimonium, quod invalidum est, sed tantum
in cognoscendi modo versatur differentia, nam in foro interno
statur confessioni propriæ, in externo autem allegatis, & pro-
74 *batis; ut optimè Covarr. Sanchez de Matrim. lib. 1. disp. 18.*
num. 6. A Judice Ecclesiastico prævio juramento interro-
gata Helena respondet: *Io non dissi, nè proferii parola al-*
cuna, nè in altra forma prestai il mio consenso: Confessio
75 hæc, quæ superari non potest mille testium exercitu, dire-
ctisque aciebus, expugnari prætenditur ab inermi suspicio-
ne, nuda, insubsistentique præsumptione, & pura adulte-
riorum potentia possibilitatis.
At relinquamus ista Confessariis, & Divinæ Providen-
76 tiæ; Judices Tridentinum Concilium præ oculis habere de-
bent in his casibus, curando, ut forma ab eo præscripta ser-
vetur, omnibus aliis considerationibus omissis. Hujus ve-
ritatis non minus practicum, quàm punctualissimum habe-
mus casum, decisum per *Rot. cor. Dunozete. sen. dec.* 308.
77 *per tot.* Agitur ibi de hoc eodem magno matrimonii Sacra-
mento, ab ipsomet Deo initio Mundi in terrestri Paradiso
instituto. In parvo Oppido Barbarano Vincentinæ Diœ-
cesis, ubi unus aderat Parochus, Vincentius, & candida
cupiebant matrimonium contrahere, de libera voluntate,
nec umbra dubii. Recurrunt ad Ecclesiam, Parochum quæ-
runt. Ecce nos dicunt, prompti sumus omnia adimplere,
sacrosancti Concilii Tridentini dispositionem servare, vo-
lumus matrimonium contrahere, Sacramenti necessarium
Ministrum petimus. Candida laborabat in extremis, Pa-
rochus per horam antecedentem ex hac vita migraverat,
substitutus ei fuerat Scacchur Sacerdos, qui eo ipso tempo-
re revertebatur à commendanda illi anima. Episcopus mo-
ram faciens in Civitate adiri nequibat, ob distantiam vigin-
ti milliariorum. Non est dicendum, sacrosanctum Triden-
tinum Concilium adeo matrimonia restrinxisse, ut posset
dari casus, quod volentibus Contrahentibus ad illius con-
tractum devenire, ex defectu Ministri celebrari non posset,
Esset hæc manifesta libertatis læsio, Matrimonii Sacra-
menti administratio non à Parochi, sed à Contrahentium
pendet arbitrio, testibus omnibus Authoribus, qui de hoc
magno Sacramenti matrimonio scripserunt. Accurrit Scac-
chus substitutus, sponsos Matrimonio jungit juxta Trid.
Concilii dispositionem, testibus præsentibus, illud in Li-
bro Parochi describit, in figura matrimonii nascitur filia,
Conjuges per longissimum tempus maritali affectu seipsos
cognoscunt.
Vincentium tandem facti pœnitet, litem super invalidi-
78 tate introducit ob non interventum legitimi Parochi; Ex-
clamat Candida, exagerat bonam fidem, libertatem, in-
negabilem consensum, Sacerdotis substituti, & testium in-
terventum, Epistolam Card. Bellarmini de ordine SS. &
hujus Sacr. Congr. scriptam, in qua habetur, non esse ser-
vandam formam Concilii, quando in Civitatibus non ad-
79 sunt Episcopi, & in Oppidis Parochi, quam refert, & sequi-
tur *Rent in Encyclop. univ. Theolog. tom.* 5. *lib.* 1. *de Sacr.*
tract. 8. *de Matr. cap.* 3. *sect.* 4. *q.* 1. *vers. Difficultas fol.* 501.
Hujus casus circumstantiæ, in Decisione latæ recensita,
arbitria extorquere potuissent ab ipsismet lapidibus, si vo-
luntatem haberent.
Contrahentes non Scacchum, vel alium Sacerdotem,
80 sed Parochum quærunt, hujus persona non solet per testes,
vel alio modo in his casibus recognosci, Scacchus figuram
Parochi fecerat in ipsamet hora vocationis, animam de-
functo Parocho commendando. Ubi Parochus accedit;
Non asserendum voluisse Contrahentes decipere, sub hac
Ecclesiæ publica fide, vulgaris conditionis homines matri-
monium contrahunt, consummant, filia in hac matrimonii 81
figura nascitur, in similibus casibus etiam dispositionis sa-
cri Concilii fundata credulitas, publica fides superabundant
Conciol. allegat. 67. *n.* 8 *Pignatell. consult.* 36. *n.* 8. ubi refert
ita decisum ab hac Sac. Congreg. in una *Neapolitana* 23. *A-*
prilis 1651. *& Rota in Hortana Parochialis* 4. *Maii* 1693. *§.* 82
Quæ omnia cor. Molines, ubi alii allegantur concordantes,
& in nostris præcisis terminis *Sanch. de Matr. lib.* 3. *disp.* 22.
per tot. & Veracrux in Append. ad Specul. Conjug. dub. 5. *so-*
lut. 2. *Barb. ad Concil. sess.* 24. *de Matr. cap.* 1. *n.* 79. *Herintz*
in Summ. Theolog. moral. lib. 11. *de Matr. cap.* 6. *n.* 4. *& Rossi-*
gnol. de Matr. prænotat. 20. *n.* 3. Subjungeret ex adverso Scri-
bens. *Reflecti supplicamus, agi hic de matrimonio jam consum-*
mato (posset addi cum Prolis susceptione) *validitatem ma-*
trimonii exigere ad sui favorem arbitria Judicum; Laborare 83
Nos pro Sacramento, pro honestate, & pro causa favorabili,
& in dubio standum est pro matrimonio, &c. quia agitur de fæ-
dere divino, & humano, de Sacramento, & de periculo ani-
mæ, ne tot sint, ac duplicata ex duplici hinc inde futuro ma-
trimonio adulteria.
Quid in hoc casu practicatum? Harum circumstantiarum
complexus, antecedentes, concomitantes, & subsequentes
conjecturæ, motiva evitandi adulteria diligenter, & simul 84
unita ponderata, *inventa sunt minus habentia*, pro nihilo
reputata, solus Tridentini Textus præ oculis habitus, *Lex*
quamvis dura servata fuit, non de lege, sed secundum legem
fuit judicatum, juxta monitum *D. Augustini*, sequutum *à Ro-*
ta dec. 378. *n.* 19. *par.* 18 *rec. Magna exempla speciem iniqui ha-*
bentia non approbata. Articulo maturè discusso, & omnibus
Auditoribus votantibus contra matrimonium consumma- 85
tum cum Prolis susceptione intrepidè responsum est. Ratio:
Maximum, & præcipuum decisionis fundamentum elicitur ex
verbis sacri Concilii Tridentini; Ex quibus verbis clarè ap-
paret, induci formam præcisam, & substantialem sine qua
actus subsistere non potest, quæ nec potest adimpleri per æqui-
pollens, &c. Nec obstat, quod dictum matrimonium dicitur ce-
lebratum urgente gravissima necessitate, qua Candida in arti- 86
culo mortis constituta, quæ bona fide nupsit, &c. Placuit enim
responsio, formam præscriptam à sacro Concilio non esse sole-
mnitatem extrinsecam, & accidentalem ut sunt publicationes,
& denuntiationes, & aliæ similes, sed realem, essentialem, &
substantialem, quæ nec potest adimpleri per æquipollens, &c.
Unde nullam potest aliam recipere interpretationem sac. Con-
cil. dispositio quæ voluit formam præcisam inducere, &c. aliàs
actus corruat necesse est.
Tali zelo, tantaque constantia magnum, & nunquam satis 87
laudatum Rotæ Tribunal in casus contingentia pro Triden-
tino Concilio stetit, ejus resolutio communi plausu ab Orbe
recepta, à Doctoribus celebrata, unum pro cunctis in hac
temporis angustia citasse sufficiat doctissimum, & eruditis-
simum *de Rubeis in Addit. ad dec.* 431. *à n.* 35. *part.* 4 *tom.* 2. 88
rec. Quomodo prætendere poterunt contrarii Scribentes, ut
S. hæc C. in eodem non persistat sensu, dum ab illius interpre-
tatione, & defensione, denominationem est sortita, ut suis
rebus nomina conveniant.
Motivum porrectionis, & junctionis manuum poterat ve-
rè omitti, ex quo, nedum aliquam non habet subsistentiam in
Facto, sed etiam quia nimis debilem operationem sortitur 89
in Jure, imo nullam, quando non probatur in ipsomet actu
cor. Parocho, & testibus, de qua præcisa, & limitata temporis
circumstantia, si verba contrariorum Scribentium excipia-
mus, nullam habemus probationem; Imo oppositum desu-
mitur ex ipsismet testibus, ex adverso inductis, Et quando:
Ex facti specie, & depositionibus Parochi, ac testium utrius- 90
que Partis, compertum fuit, non fuisse contractum matrimo-
nium: sunt verba punctualissimæ *dec.* 179. *per tot. cor. Peu-*
ting. ut ex Facti serie ibi: *Dubitatum fuit &c. ac statim am-*
bo concorditèr mutuò sibi manus porrexerunt, &c.
Prætensio, ut ipsamet dilatio resolutionis nostræ contro-
versiæ ob Votorum paritatem habenda sit pro affirmativa re- 91
solutione cum illis verbis. *Dilata resolutione sub die* 17. *No-*
vembr. 1695. *propter Suffragiorum paritatem, credimus usque*
ex tunc stabilitum esse decretum affirmativum pro validitate
matrimonii &c. & EE. PP. in tribus propositionibus pro ma-
trimonio steterunt, primò nempè 11. *Novemb.* 1695. *in qua*
paritas Suffragiorum importabat sententiam pro validitate fa-
vore matrimonii, juxta Text. in c. fin. de Sent. & re judic. 11. *cla-*
rius 2. *Jan. &c.* 111. 28. *Julii mox elapsi &c.* Poterit addi quar- 92
ta 22. Septembris currentis. Nullam omnino habet subsi-

ſtentiam; Aliud enim eſt, quod *duobus Judicibus, &c. di-
verſas ſententias proferentibus &c.* præferatur illa favore ma-
trimonii, ut dicit *Text. dict. cap. fin.* Aliud verò; quod nul-
la capta reſolutione ob Votorum paritatem, hujuſmodi di-
latio habenda ſit pro ſententia, quando agitur de matri-
monio.

Poſtquam Conc. ſub ſuo unico, legitimoque ſtetit Judice,
à quo omnis ei præſervata fuit reverentia, mediante reſcripto;
93 *Firma remanente pœna;* Adhuc reperitur in ſtatera () Ex
alia parte non alicujus Catholici Regni imminens ruina,
non totius Chriſtianæ Reipublicæ ſtius, ſed intrepiditate
helvetica ſtat ſac. Can. manifeſtus tranſgreſſor, & inexcu-
ſabilis contemptor. In hoc æquilibrio, Conc. ne minus
ponderare debet? *Adeò mendax ſtatera inter filios hominum*
94 *reperietur nunquam.* Non aliqua ſaltem habenda ratio ve-
nerationis tali, tantoque cœtui ſummo Jure debitæ, à quo
plura Eccleſia Dei conſequuta eſt commoda, quàm ab
omnibus aliis generalibus Conciliis ſimul unitis, experien-
tia teſte, & id obſervantibus *Cabaſſur. in Notit. Concil. in
Notis ad Concil. Trident. in principio fol 471. & Authore cu-
juſdam Libelli; Gallico idiomate compoſiti, ſub titulo Trait-
tez des Legats Coloniæ impreſſo anno 1669. fol. 237.* ibi: *A
l'avantage du quel on peut dire, qui il à decide plus des que-
ſtions en matiere de ſoy, que tous ceux qui &c. ont precedé,
e qui id ne cede à pas un;* Non reſpectus aliquis habendus ad
id, quod operationes hujus ſacrorum Canonum contempto-
ris uno ore deteſtentur ab omnibus, in propria domo timean-
tur à ſingulis, pœnam meruerint condemnationis ad trire-
mes, Papa ipſo doctiſſimi Eccleſiaſtici Judicis ſententiam
95 approbante. *Si quando majora minoribus coæquantur, mi-
noris comparatio, majoris injuria eſt,* qualem injuriam fa-
ciunt exadverſo Scribentes Trident. Conc. prætendentes,
ut nedum comparandum, ſed collatione facta, & in dubio,
poſtponendum ſit Canonum tranſgreſſori?

Gratias agimus uni ex Scribentibus exadverſo pro reſolu-
tione *Giennen. 26. Julii 1582.* ibi: *Non valet matrimonium
ſi non intellexit, ipſe affectaſſet non intelligere:* Illa enim
96 mirabiliter favet huic Parti, & retorquetur ad hominem,
quia noſter Parochus teſtatur, reteſtatur, & triteſtatur, non
intellexiſſe. Affectatio autem non intelligendi pluſquam
evidenter excluditur à facti ſerie, & ſignanter à colloquiis,
97 & diſcurſibus, habitis cum F. & à fixa permanentia, *non à
longe, ſed in medio parvæ Eccleſiæ, ut videret finem.*

Si verè doctiſſimus Card. Ant. Carſſa, olim hujus Sacr.
C. Præfectus tantum timebat: *Ne patefaceremus magnam
feneſtram contra hoc Sacramentum:* ut legitur in ejus Voto,
quali zelo, quanta conſtantia, fortitudine, intrepiditate
ſi viveret hodiè, ſe opponeret maximæ Portæ contra Con-
98 cilium, quam nulla habita ratione ad magnum exemplum,
ſpeciem iniqui habens, omni adhibito conatu, & ferè per
vim aperire, ſeù veriùs dehiſcere prætendunt exadverſo
Scribentes.

Deceptio He. non eſt mera præſumptio malè fundata,
ut exadverſo dicitur, ſed pura veritas, mediante ſententia
Tribunalis Eccleſiaſtici canonizata, & in judicatum tran-
ſacta, ſicque faciente de albo nigrum, & quadrante rotun-
da, juxtà vulgata dicteria, & in terminis punctualibus *Rot.
99 cor. Ubag decif. 82. num. 6.* Et quod illi inexplicabile pondus
addit eſt illius approbatio, facta à Sanctiſs. tam mediante
organo ejus Auditoris, quàm ſuæ vivæ vocis oraculo. Sed
concedamus, quod hæc omnia deficerent, eſſetque juxta
Partis prætenſionem mera præſumptio; Nonne eſſet ma-
gnifacienda, ne Sac. C. in caſu dubio arbitrium impartiatur
100 ei, qui contra ſe talem habet deceptionis, & ſeductionis
præſumptionem Puellæ, vix pubertatem egreſſæ, cum ipſa
commoranti ſpatio quinque dumtaxat menſium, tota Urbe
obſtrepente, & non ſubmiſſa voce factum deteſtante; Non-
101 ne omnia *Jura clamant deceptis, & non decipientibus ſub-
veniendum eſſe?*

Quoad nutus non negavimus, in Sententia aliquo modo
probabili poſſe ipſis mediantibus matrimonia contrahi;
Dummodo per evidentia ſigna conſenſus mutuus exprimatur,
juxta verba *de Graff. deciſ. aur. part. 1. lib. 1. cap. 12. num. 12.*
102 præter alias authoritates ſupra allegatas; Sed ubi ſunt iſta
evidentia ſigna in noſtro caſu? Parochus, & duo Clerici,
optimè videntes, illa non diſtinxerunt. Dominicus amicus
Sponſi cum triplicato incommodo ad Eccleſiam perventus,
prope confeſſionarium ſtans, cum attentione maxima, illa
non vidit, ut teſtatur in primo examine; In ſecundo verò
illa vidiſſe dicit, ſed tantum abeſt cum qualitate evidentiæ,
quin potiùs tenuiſſima credulitate id aſſeruerit, ibi: *Inchi-
103 nò la teſta con il ſegno di sì, per quanto io credo.* Petrus in

primo examine; *Interrogatus, ut dicat quid evenerit &c.*
Poſt recenſitam facti ſeriem circa verba *Io ancora,* ab ipſo
audita, de nutibus, nec ſyllaba, quamvis in fine ita con-
cludat: *E queſto è quanto ſucceſſe jeri mattina in detta Chieſa,
per quel che vidi, e ſentii.*

Duas nihilominus ſupra adduximus, & punctualibus au- 104
thoritatibus comprobavimus limitationes opinionis, ſignis,
& nutibus favorabilis, & ad evitanda ſcandala, & propter du-
bietatem matrimonii, circa quas exadverſo Scribentes dant
manus victas, nihil prorſus reſpondendo.

Depoſitionibus utriuſque Aloyſii, domum F. commodan-
tibus, ut ipſimet in eorum depoſitione fatentur, reſpondet
Grattan. diſcept. 849. num. 15. & 17. ibi; *Nec aliquam fidem* 105
*facit Stephanus, alter teſtis, quia etiam ipſe particeps frau-
dis, permittendo in domo ſua tale matrimonium doloſum com-
mitti, & Rot. cor. Burat. dec. 634. num. 8.* ibi; *Cùm propterea
domum ad prætenſum matrimonium contrahendum accomoda-
verit &c. ideo repellitur:* Recurritque ſemper congrua ani-
madverſio, quod matrimonia, non Conjugum confeſſione
in abſentia Parochi, & teſtium, ſed ex actu coram iſtis geſto
probatur, in terminis terminantibus *Innoc. in cap. Tuæ fra-
ternitati de Sponſal.* ibi: *Imò plus videtur, quod etiamſi con-* 106
*ſtet modò, quod ad invicem conſenſerunt quia hoc confitentur,
tamen non eſt matrimonium &c. & Gargiar. conſ. 19. numer. 4.*
ibi: *Nec conjecturæ hodie poſt Concilium proſunt: & Rota in
Tullen. Matrimonii 18 Martii 1627. §. Latè deducta coram
Ghislerio.* Quibus, & aliis authoritatibus ſupra allegatis
nihil exadverſo reſpondetur.

Preces tandem, ſupplicationes, precibus, & ſupplica- 107
tionibus addendo EE. PP. enixè rogamus, ut dignentur re-
flectere, quod non agitur de contemptibilis ſummæ credito,
nec de viliſſimæ veſtis pretio, ſed de vita, libertateque ho-
minis. Probationes contrariæ non poſſunt eſſe debiliores,
noſtræ ſunt augumento incapaces. De Parocho enim adeò
confidit Sac. Conc. ut ipſius interventum pro forma requiſi-
verit ad hujuſmodi Sacramenti celebrationem, eidem, licèt
Rota ſolet in hac ſingulari materia plenam fidem adhibere
*cor Cerr. deciſ. 761. num. 13. & deciſ. 374. num. 3. & deciſ. 630.
num. 1. par. 3. rec.* Ad noſtrum præciſum effectum: *Suffice-
re conjecturas probabiles ad diſſenſum probandum, & ex illis* 108
poſſe Judicem deprehendere conſenſum defeciſſe: per hæc ver-
ba obſervat *Ciarlin. contr. 231. num. 22.* Si in dictis caſibus in
dubio pro excluſione obligationis reſpondendum eſt, ad
*Text. in leg. Quidquid adſtringendæ 39. ff. de Verb. obligat. &
Rot. cor. Eich. dec. 5. num. 27* Quare non in præſenti, ad pro-
poſitum *Ledeſm. de Matr. in Addit. ad 3. par. quæſt. 15. art. 2.
lit. E fol. mihi 152.* ibi: *Nam cum contractus matrimonialis
ſit graviſſimus, oportet quod conſenſus explicetur modo commo-
diori;* Et in terminis ita referendo deciſum per Officialem
Epiſcopi Sueſſionen *Add. ad Dec. conſ. 163. lit. A* ibi: *Hinc* 109
*meritò irridenda, imò execranda illorum ſuperſtitio præpo-
ſtera, qui ex qua probatione non judicarent eſſe legitimam ven-
ditionem Æquæ, vel Levidenſæ, tamen judicarent matri-
monium, non ſolum inæquale, ſed ſuacſtam, perpetuamque
perſonæ alienationem & ſervitutem &c.*

Abſoluta defenſione He. tranſire deberemus ad propriam, 110
reſpondendo verbis verè peſſimi exempli, nec noſtri, nec
præteritorum ſæculorum ibi: *Cumque demum omnia exad-
verſo congeſta non ſufficerent ad oſtendendam puerilitatem He.
auſi ſunt Adverſarii confingere novum Proceſſum, citantque
in eorum Reſtrictu §. 32. in tres teſtes Mulieres Antoniam Pro-
ceſs. fol 64 Antoniam fol. 68 & Margaritam fol. 73 qui quidem
Proceſſus in rerum natura non reperitur, vel ſi reperiretur,
eſſet inventio malè excogitata; Noſtri namque Proceſſus ſunt
tres, quorum major non excedit fol 40. & nullibi eorum hujuſ-
modi teſtes reperiuntur, ſicuti teſtari dignabitur Illuſtriſs. D.
Secretarius; Res eſt peſſimi exempli, nec noſtri ſæculi eſt, niſi
quatenus tantùm de moribus audent Adverſarii.*

Libenter tamen ab illa abſtinemus, ſequentes, eodemque
tempore exadverſo Scribentibus inſinuantes *Conſtitut. 2 Be-
nedicti XI. dicti XII in Bullar. nov. tom. 1.* ibi: *Sit ergo cau-* 111
*ſæ Patronus &c. ſuperflua, & impertinentia non admittens,
nec ultra quam cauſæ expoſcit utilitas in licentiam convician-
di, & maledicendi temeritatem prorumpat:* & diſpoſitionem
Text. in leg. Quiſquis Cod de Poſtul. ibi: *Ante omnia autem
&c. ita præbeant patrocinia Jurgantibus, ut non ultra quàm
litium poſcit utilitas, in licentiam conviciandi, & maledicen-* 112
*di temeritatem prorumpat. Agant quod cauſa deſiderat, tem-
perent ſe ab injuria; nam ſi quis adeo procax fuerit, ut non
ratione, ſed probris putet eſſe certandum, opinionis ſuæ im-
minutionem patietur.*

Atque imitando, nedum Curiæ nunquam ſatis laudatam
urbani-

urbanitatem, sed præcipuè Advocatorum solitum, de quo
113 *Cardin. de Luc. de Testam. disc. 81. num. 1. in med. & in Mis-
cell. disc. 15. num. 2.*

Ad demonstrandas palpabiles, innegabilesque puerilitates
He, in tenerrima ætate constitutæ tempore prætensi matri-
114 monii, & ad ostendendum, quod à consensu, & à forma
Concilii non servata, *non à magnificata dote veniebant sagit-
tæ*, allegavimus depositiones trium mulierum, individuan-
tes folia Processus, nomina, & cognomina testium, cum
eorum præcisis verbis: Hæc sola distincta specificatio, stans
pro maxima præsumptione illarum existentiæ, motivum
præbere debebat exadverso Scribentibus, vel juxta morem
115 probatorum Curialium Acta perquirere, vel secundùm urba-
nitatis regulas nos percontari, sed quando defuerunt congruæ
& civiles responsiones, fuit factus transitus ad criminalita-
tes, nota est in Urbe jocosa illa cautela, quæ vulgò tribuitur
nostri sæculi Vitruvio, de quo mentionem cum laude fecit
Rota in dec. 764. n. 5. par. 18. rec.

Multò tamen antiquiorem originem habens, ex quo de il-
la mentionem faciunt *Bart. in leg. In criminibus §. Cum quis*
116 *ff. de Quæst.* ibi: *Ego vidi in Civitate ista, cum quidam non
haberet contra eum, nisi unum testem, vidi fieri hanc mali-
tiam, quia dedit reus illi testi unam alapam &c. Contra istam
malitiam habetis remedium hic; & Bald. in auth. Sed, & ipsis
sub num. 5. Cod. de Testibus* ibi: *Cautela tamen esset quod per
interpositam personam quis faceret diffamari &c.* Illamque di-
dicerunt exadverso Scribentes à magnificato, & toties per
eos contra nos citato *cons. Dec. 163. num. 18.* ibi: *Et in propo-
sito notat Bald. in auth. Si dicatur vers. Modo quæritur Cod. de*
117 *Testibus ubi inquit, quod si ego eram debitor tuus in centum,
& tu non poteras probare debitum, nisi per Petrum, & Joan-
nem, Cum igitur à me velles petere debitum, ad hoc ut tibi
auferrem potestatem probandi per ista, accusavi illos de gravi
crimine, concludit quod si apparet de malitia, testes sunt acci-
piendi, ne mea calumnia mihi prosit.* Quam cautelam diabo-
licam vocat *Nevizzan. in Sylv. nupt. lib. 5. fol. 595.*

Processus est in rerum natura, tempore hujus calumniæ
reperiebatur pœnes D. Card. Cavallerinum, D. Secretario,
118 qui illum voluit videre, statim ostensus, non ex inventione
malè excogitata, sed originaliter exhibendus in Sacra Con-
gregatione in quo fol. 47. legitur supplex Libellus, propria
manu F. scriptus, & ser. ser. recognitus. Quomodo potui-
mus illum fingere? Possumus ne palpabiliori calumnia da fal-
so redargui? Tanta intrepiditate, talibus verbis, ac si falsi-
119 tas esset per tres conformes canonizata, cum Signaturæ re-
scripto; *Sine præjudicio, & ampliùs*; Vel cum Brevi Pon-
tificio, imponente desuper perpetuum silentium, quando
somniata hæc falsitas est verum ens rationis chimericum,
Quanam fronte asseri potest, majorem Processum non exce-
120 dere folia 40. si D. Secretarius, in testem exadverso vocatus,
recognovit illum superare folia 70. *Excusanda est intentio, ubi
excusari non potest opus*, juxta nobilem animadversionem *S.
Bernardi super Cantic. serm. 20. ante fin. In dub. contra falsi-
tatem respondendum, omnisque capienda est interpretatio pro
illius exclusione, Rota in Perusina 22. Junii 1693. §. Verùm
coram Card. Priolo.* Nos in claris ejusdem odibilis criminis
rei per summam calumniam gratis appellamur. Quando in
præteritum allegabantur juridicæ exceptiones ad meram
He, defensionem contra unum ex contrariis testibus, diceba-
121 tur exadverso, & forsan non extra propositum, testem: *es-
se in eadem hierarchia Scribentium, optimæque famæ Causi-
dicum*; Modo hujus congruentiæ, & urbanitatis conculca-
tis legibus, contrarium tanta diversitate practicatur? Non
sine mysterio in ultima propositione, in qua dumtaxat scri-
122 psimus, prorsus omissis exceptionibus circa personas testium,
unicè institimus in illis circa dicta. *De bonis operibus lapida-
mur; Retribuuntur nobis mala pro bonis; Magis contra nos
elevantur, quia magis à Nobis contra meritum benè tractan-
tur.* Nostrum non est, exadverso Scribentes cum illis com-
parare, *quibus cum benè scripseris pejores fiunt, è semetipsis
dijudicantur.* Sed de hoc satis, loquatur originalis, & au-
123 thenticus Processus, omnes judicent: *Si quis adeò procax
fuerit, ut non ratione, sed probris putet esse certandum, opi-
nionis suæ imminutionem patietur*: sunt verba *Ten. in leg.
Quisquis Cod. de Postuland.* Atque malum esse signum quan-
124 do quis maledictis se defendere vult, benè observat *Neviz-
zan. in Sylv. nupt. lib. 5. fol. 594.* & meliùs *Reinck de Regim.
Secular. Eccles. lib. 1. clauf. 5. cap. 11. num. 63.* his verbis, *ubi
causarum sibi commissarum infirmitatem rationibus tueri non
possunt, ad conviciandi libidinem deflectunt.*

Hujus causæ exitum vide *in Tom. 1. par. 2. discep. 2. n. 213.*
125 *& 214. & discep. 2. num. 257.*

PRæsens Disceptatio sub titulo *Dissertatio Theologico Lega-
lis de Matrimonio*, impressa fuit in Typographia Came-
rali, usque ab anno 1696. Verùm quia illius Exemplaria non
de facili reperiuntur, iterum hic reimprimen. curavi, pau-
cis mutatis, vel additis; Sequendo simile exemplum *Stepha-* 127
ni Quaranta, qui cum priùs particularem edidisset Tracta-
tum *de Præstantia Archiepiscopi, & ejus authoritate in Suf-
fraganeos*, quia deinde raro erant illius Exemplaria, illum
reimpressit *in Summa Bullarii* sub verb. *Archiepiscopi autho-
ritas in princ. seu num. 1. fol. mihi 43.* ut ibidem ingenuè testa-
tur his verbis: *Ego Stephanus Quaranta dixi in Tractatu
meo, impresso Neapoli in anno 1586. de Præstantia Archie-* 127
*piscopi, & ejus authoritate in Suffraganeos, eorumque Sub-
ditos, & in tota Provincia, qui cum non facilè reperiatur, hic
inserendum esse censui, recognoscendo, & addendo.*

DISCEPTATIO II.

Mediolanen.

Pro Monachis Cisterciensibus Mediolani.

ARGUMENTUM.

*Monachis Cisterciensibus Basilicæ S. Ambrosii Mediolani,
pro celebrandis festivitatibus propriorum Sanctorum, li-
citum est eandem Basilicam propriis paramentis orna-
re, recusante id facere Canonico Cimiliarcha, qui vi-
gore Transactionis, approbatæ ab Urbano VIII. in ejus
Constit. 140. in Bullar. nov. tom. 4.*

AD dirimendas antiquissimas controversias, à quingentis,
& ultra annis vigentes inter D. Cardinalem Archiepi-
scopum Mediolanen. pro tempore ex una, P. Abbatem, &
Monachos Ecclesiæ S. Ambrosii Mediolanen. sacri Ordinis 1
Cisterciensis ex alia, & Capitulum, Præpositum, & Ca-
nonicos ejusdem Ecclesiæ ex tertia parte, sanct. memor. Ur-
banus VIII. usque ab anno 1631. mediante particulari *Consti-
tutione*, impressa inter alias ejusdem Pontificis in ordine *la*
140. in Bullar. nov. to. 4. in forma specifica approbavit sole- 2
mnissimam Transactionem, & Concordiam inter dictas Par-
tes, initam, cooperantibus pro illius conclusione, & ter-
minatione cl. mem. Card. Francisco Barberino seniore, Ro-
berto Ubaldino, & Theodoro Trivultio, ut refertur *in prin-
cipio ejusdem Urbanæ Constitutionis.*

Inter alia Capita præfatæ Transactionis, & Concordiæ
nullam habentia connexionem cum hodierna inspectione, 3
num 22. dispositum fuit, ut infrà.

*Teneatur Cimiliarcha, absque ulla contradictione, utri-
que Collegio necessaria, communia tamen, pro servitio Divi-* 4
norum tradere.

Numero autem 44. dispositum pariter fuit, ut idem Ci- 5
miliarcha.

In solemnibus Ecclesiam decenter ornari pro utroque Colle- 6
gio curet, & ornatam pariter in pristinum redigi.

In exequutionem hujusmodi Concordiæ mihi in facto con- 7
stanter supponitur, quod die 14. Augusti anni 1718. occa-
sione tunc proximæ festivitatis S. Bernardi, sacri Ordinis
Cisterciensis insignis Propagatoris, de Mediolanensi Eccle-
sia, ejusque Clero, necnon de tota Catholica Ecclesia opti- 8
mè meriti, Pater Magister Innocentius Gradignani se contu-
lerit in Canonicam, ibique alloquutus fuerit Præpositum
ejusdem Ecclesiæ, ei insinuando, ut in exequutionem dispo-
sitorum in dicta Concordia *dictis num. 42. & 44.* vellet injunge-
re Canonico Cimiliarchæ, ut Ecclesiam, quæ decenter repe-
riebatur ornata, occasione antecedentis festivitatis Beatissi-
mæ Virginis in Cœlum assumptæ, relinquere vellet cum 9
eodem ornatu pro festivitate S. Bernardi; Quodque respon-
sum acceperit ab eodem Præposito, velle id participare suis
Canonicis, quos credebat, nullatenus id esse denegaturos,
cum omni civilitate subjungendo P. Magistro Gradigna-
no, quod ea, quæ accepturus erat à dd. Canonicis eidem sta-
tim communicare paratus erat.

Transactis autem, non sinè admiratione quatuor diebus, 10
absque ullo responso d. Præpositi, atque urgente ex una par-
te præcisa necessitate ornatus Ecclesiæ, ob imminentem fe-
stivitatem Sancti Bernardi, ex alia verò crescente eadem ad-
miratione, ob præceptum, datum à Canonicis tollendi or-
namen-

namenta, quæ jam existebant, ut supra, in Altare majori,
11 ut fuit punctualiter exequutum; Congruum existimavit idem
P. Gradignani iterum se conferre ad Canonicam, ad effectum
repetendi suam instantiam, prout factum fuit cum Canonico
Sacrista, in præsentia Alexandri Rampini Notarii publici,
12 & duorum testium, omni fide digniorum. Audita eadem
instantia, petiit Canonicus, an ornatus Ecclesiæ præten-
deretur à Patribus ex justitia, vel potiùs ex gratia: Fuitque
statim responsum, quod eis debebatur ex justitia, & ad ter-
minos dictæ solemnissimæ Transactionis, & Concordiæ;
Cum immediata replicatione, quod Canonici ex dict. titulo
13 justitiæ nullo modo intendebant id facere. De quibus in-
terrogatione, & responsione ab eodem Notario in præsen-
tia dictorum testium facta fuit solemnis attestatio, & pu-
blicus actus.

Post hæc optantes adhuc Religiosi omnia in pace compo-
14 nere, iterum, & tertiò se contulit apud Præpositum dict.
Patr. Gradignani, eidem fideliter narrando ea, quæ gesta
fuerant, quæque evenerunt paulò ante cum Canonico Sa-
crista, sed æquali eventu, eò quia in omnibus se conforma-
vit Præpositus cum responsionibus, antea datis à dict. Cano-
nico Sacrista.

In istis proinde positi angustiis iidem Religiosi, alio mo-
do non valentes celebrare festum Sancti Bernardi, eò quia
15 jam intrabat tempus initii Vesperarum, circa horam 19. or-
nari curarunt Cappellam majorem cum propriis ornamentis,
vidente, & non contradicente Subsacrista Canonicorum,
de quorum mandato eodem tempore apposita fuerunt in eo-
dem Altari candelabra argentea communia, una cum aliis
ornamentis ejusdem Altaris, in quo deinde summa pace,
priùs à Canonicis, & deinde à Religiosis de more solemni-
ter recitatæ fuerunt Vesperæ, attento quod in eadem Basi-
lica duo inter se prorsus distincta Collegia Ecclesiastica repe-
riuntur, quorum unum regitur ab Abbate regulari, aliud
verò à Præposito sæculari, ut notorium est in Civitate Me-
diolani, & notant *Lotther. de Re benef. lib. 1. quæst. 18. num.*
29. & Rota decis. 103. num. 2. par. 19. rec. ubi, quod id etiam
practicatur in Ecclesia Montis Regalis *juxta decis. 157. coram*
Coccin. & dec. 640. n. 13. cor. Danoz. jun.

Quæ deinde circa primam horam noctis ejusdem diei eve-
16 nerunt, non sine admiratione, & scandalo in eadem Eccle-
sia, adeo nota sunt in Civitate Mediolani, ut opus non sit
illorum memoriam hic renovare, solumque videndum re-
manet, An, renuentibus Canonicis adimplere dictam eo-
17 rum obligationem, ornandi Ecclesiam in solemni festo Sancti
Bernardi, ad terminos antedictæ Transactionis, licitum
fuerit Religiosis illam propriis paramentis ornare.

In qua parte, supposito tanquam certo, ex parte Canoni-
corum, seù Canonici Sacristæ adfuisse eandem obligatio-
18 nem, quæ literaliter desumitur ex dispositis *in dd. numer.* 42.
& 44. memoratæ Transactionis, cujus verba sunt adeo cla-
ra, adeoquè præcisa, & expressa, ut nulla possint contra-
ria interpretatione in alium sensum detorqueri, dum obliga-
19 tur Cimiliarcha, seù Sacrista in solemnibus Ecclesiam de-
center ornare; Itaut verificentur verba *Textus in leg. Ille aut*
ille ff. de Legat. tertiò, & cum majori proprietate respectu
materiæ, de qua agimus, applicantur ea, quæ scripta reli-
20 quit *S. Gregorius Magnus ep. 61. indict.* 2. de quibus *tom. 2.*
par. 1. discept. 17. num. 59.

Quod autem festum Sancti Bernardi respectu sacri Ordinis
21 Cisterciensis, cujus fuit insignis Propagator, & egregius Il-
lustrator, *ut legitur in 2. lectione ejus officii*, necnon *in con-*
stit. 34. Sixti V. §. 2. in Bullar. nov. tom. 2. & notant *Jo: Ma-*
ria Novar. in Lucern. Regular. verb. Cistercienses numer. 1. &
Barbos. in Summ. Apost. dec. collect. 489. numer. 1. & seqq. an-
22 numerandum sit inter solemnes festivitates dicti sacri Ordinis
ex eisdem considerationibus, quod Ordinem ipsum illustrem
reddiderit, & feliciter propagaverit, non potest in dubium
revocari, & consequenter illud celebrandum erat, & est a
23 Religiosis cum omni majori pompa, & decentiori ornatu,
ut præscribitur *in Cæremon lib. 1. c.* 12. & advertunt *Baldr.*
in Man. sacrar. Cærem. par. 4. cap. 18. art. 19. num. 1. fol. 290
& Piscar. in Prax. sacr. Cærem. lib. 2. sect. 5. de Celebrat. dier.
fest cap. 1. num. 5. fol. 199.

Ad comprobandam verò eandem qualitatem solemnitatis
24 festivitatis S. Bernardi, tres particulares reflexiones in præ-
senti nimis urgere videntur.

I. Quod agitur de festivitate Sancti, qui nedum multa pa-
25 travit miracula in Civitate Mediolani, sed mediolanensibus
Civibus multas scripsit epistolas, amore, & benignitate ple-
nas, ut videre est inter *ejus Epistolas*, & proinde ex ani-
madversis per *Gavant. in Manual. Episcop. Verb. Beatorum*,
& Patronorum cultus num. 26. fol. 14. speciali cultu, & distin-
cta pompa celebrari debet festivitas ejusdem Sancti in illa Ci-
vitate, in qua tot signa amoris, & tanta beneficentiæ argu- 26
menta reliquit, & à cujus Clero electus fuit in ejus Archiepi-
scopum, quam dignitatem modestissimè recusavit, *ut legitur*
in 2. lect. ejus Offic. in Brev. Rom.

II. Quia, à tempore cujus initii memoria non existit, hu-
jusmodi festivitas, nedum celebrata semper fuit cum triplici 27
solemni campanarum pulsatione, necnon cum distincto mu-
sicali concentu, ut practicatur in omnibus aliis magnis solem-
nitatibus, sed etiam cum præcedenti jejunio ex devotione er-
gà eundem Sanctum, & propterea, ut omnia ad invicem con- 28
cordent, atque ex omni parte emicet qualitas dictæ solemnis
festivitatis, omninò conveniens est, ut etiam ipsa Ecclesia
eo modo ornetur, quo in aliis similibus festivitatibus ornata
conspicitur.

III. Quia in eadem Ecclesia adest particularis Cappella, 29
à Religiosis erecta in honorem ejusdem Sancti Bernardi, in-
signis Propagatoris sacri Ordinis Cisterciensis: Dignum pro-
inde, & justum videtur, ut illius festivitas celebretur cum ea
pompa, & ornatu, qui in similibus casibus practicatur à Ca-
nonicis pro particularibus festivitatibus illorum Sanctorum,
quas ex devotione celebrant in nostra Ecclesia, ut signanter 30
paulò ante festivitatem Sancti Bernardi die 22. Julii 1718.
practicatum fuit ab eisdem Canonicis, ex devotione speciali
erga Sanctam Matrem Magdalenam, in cujus festivitate or-
nata fuerunt Altare majus, & Ecclesia cum illis ornamentis
communibus, cum quibus Canonicus Cimiliarcha, ad ter-
minos Transactionis in solemnibus tenetur ornare Ecclesiam:
Difficile siquidem erit ostendere rationis disparitatem, qua- 31
re id permissum esse debeat Canonicis in festivitatibus, ex
mera devotione ab ipsis celebratis, non autem permitti de-
beat Religiosis pro illis festivitatibus, quæ propriæ sunt sa-
cri Ordinis Cisterciensis; Quia aliàs ad imparia judicarentur,
adversùs dispositionem *Textus in leg. Non licet de Regul. Jur.* 32
in 6. cum concordantibus, allegatis *in Tom. 2. par. 2. discept.*
21. num. 31.

Quæ omnia comprobantur ulteriùs ex solito in pluribus si- 33
milibus festivitatibus, à Religiosis celebratis cum dicto or-
natu, à Canonico Cimiliarcha ad eorum instantiam practi-
cato, quæ in facto comprobantur ex publicis actibus. In Ju-
re verò magnifaciendæ sunt ad obtinendam illarum continua-
tionem, ex animadversis, *per Cagnol. in Rubr. de Orig. Jur.* 34
sub num. 1. vers. Et sic continuatio, cum concordantibus cita-
tis *Tom. 2. par. 2. discep. 1. num. 16.*

Non attenta responsione, quod iidem actus possint dici
expleti ex gratia, non autem ex debito, seù obligatione, &
consequenter uti facultativi non inducant obligationem in 35
futurum, ex adductis in *Tom. 1. part. 1. discept. 16. num. 74.*
Tum quia iidem actus sunt multi, & sæpè repetiti, & qui- 36
dèm non sine incommodo, & expensis; In quibus terminis
nunquam præsumuntur facultativi, & ex gratia, ut benè
observat *Rota decis. 522. num. 9. & seqq. coram Bich* de qua
in *Tom. 2. par. 1. discep. 33. num.* 30. quibus addo citatos à 37
Rota in Olomucen. Jurisdictionis 19. Januarii 1693. §. Quoad
ultimum coram Muto. Tum etiam, quia in Transactione,
seù Concordia *dd. numer. 42. & 44.* adest clarum, & literale
principium obligationis illos faciendi, & proindè semper re-
ferri debent ad dictum titulum præexistentem, non autem ad
alium, de quo nullatenus constat, ex adductis *per Menoch. de* 38
Præsumpt. lib. 6. præsumpt. 67. numer. 2. & seqq. Cardin. de
Luc. de Feud. discu. 90. sub num. 5. Add. ad Ludovis. dec. 262
num. 15. & Rot. dec 866. num. 3. coram Coccin. & dec. 138. nu-
mer. 22. par. 17. rec.

Adversùs quæ non relevat reflexio, quod de præterito non
semper hujusmodi festivitas celebrata fuit eodem modo, 39
dum aliquibus annis celebrata prætenditur sine tali ornatu:
Quidquid enim sit in facto circa hujusmodi prætensam dif-
formitatem; Hoc unum certum est in Jure, quod ea, quæ
determinata fuerunt in dicta Transactione respiciunt com- 40
modum, & favorem totius sacri Ordinis Cisterciensis: Et
proinde etiamsi per insubsistentem hypothesim admittatur,
quod uno, vel altero anno id non fuerit practicatum ex fa- 41
cto, vel negligentia unius, vel alterius Religiosi nostri Mo-
nasterii, adhuc nunquam dicitur renunciatum Juri, clarè
fundato in d. Concordia, eo quia particulares Religiosi, ne-
que tacitè, neque expressè præjudicare possunt Juribus, & 42
prærogativis, toti Ordini concessis, ut notant citati *in*
Tom. 1. part. 2. discep. 10. num. 12. quibus addo *Rot. in decis.*
606. numer. 6. coram Emer. jun. ubi, quod particulares Reli-
giosi absque apostolico beneplacito nequeunt præjudicare Ju-
ribus, toti Ordini competentibus.

Posita

Posita proindè hujusmodi clara obligatione ornandi Ec-
43 clesiam ex parte Canonicorum, necnon attenta præcisa ne-
cessitate talis ornatus ex parte Religiosorum, oritur dictum
aliud dubium, An, deficientibus dd. Canonicis in eorum
obligatione, licitum fuerit eisdem Religiosis Ecclesiam pro-
pria authoritate apparare eorum ornamentis, vel potiùs de-
buissent in hac parte implorare Judicis officium, ad obligan-
44 dos dd. Canonicos ad adimplenda ea, ad quæ adstricti erant
ex tenore, & claris verbis Transactionis.

In qua parte procedendum videtur cum illa solida distin-
45 ctione, quod, aut sermo est de illis rebus, & actibus, seu
functionibus, quæ admittunt congruam dilationem, qua
durante, potest haberi necessarius recursus ad Judices, isti-
que opportuno tempore possunt obligare Partes recusantes ad
eorum obligationes adimplendas, & in his terminis non sit
licitum propria authoritate facere id, quod alia Pars adim-
46 plere tenebatur; Aut verò sumus in terminis illarum rerum,
actuum, & functionum, quæ nullam admittunt congruam
dilationem, sed per necesse fieri debent in illis temporis angu-
stiis, in quibus Judices, vel nullo modo, vel cum maxima
difficultate obligare possunt Partes recusantes ad adimplen-
47 das proprias incumbentias in tempore præfixo, quæ sunt præ-
cisæ circumstantiæ nostri casus, & tunc post monitiones an-
tecedentes, & opportuno tempore factas, licitum sit pro-
pria authoritate id peragere.

Videmus id practicari in illo casu, in quo aliquis sepultu-
ram sibi eligat in Ecclesiis Regularium; Istis enim nullo
48 modo permissum est ejus cadaver ad propriam Ecclesiam as-
sociare, non vocato, neque audito Parocho, sub cujus Pa-
rochia defunctus habitabat; Cæterùm si Parochus vocatus,
vel invitatus, recuset accedere, ad suum officium adimplen-
49 dum, in associatione dicti cadaveris, non est recurrendum
ad Judices, sed permissum est ipsis Regularibus, etiam sine
Parocho, cadaver ejusdem defuncti ad propriam Ecclesiam
associare, ut per viam legis generalis declaravit *S. R. C. 22.
Januarii* 1604. & videre est apud *Lantusc. in Theatr. Regular.
verb. Exequiæ num. 5 fol.* 236.

Quæ si procedunt in illis terminis, in quibus sermo est de
50 rebus, seu actionibus, respicientibus favorem hominum,
multò magis admittenda sunt in iis, quæ concernunt divi-
num cultum, Ecclesiarumque ornatum, in quibus habemus
regulam, uno ore receptam à Doctoribus, quod actus, re-
spicientes divinum cultum omnibus dicuntur permissi, nisi
51 ostendatur illorum expressa prohibitio, quam adductis con-
cordantibus, sequuta fuit *Rota in dec. 316. numer. 1. & seqq.
par. 14. rec. & in Romana Juris celebrandi 27. Januarii* 1698
§. Ratio resolutionis coram Card. Priolo; In cujus *§. Nec di-
52 catur* ad rem advertit *Rota*, hujusmodi praxim esse nimis
commendabilem, *ut eò magis personæ ecclesiasticæ* (sunt ejus
præcisa verba) *diligentiores reddantur circa ea, quæ respi-
53 ciunt cultum, & ornatum Ecclesiæ*, juxta præcisos terminos
nostri casus.

In qua parte habemus *Textum*, id expressè demandantem
54 in *cap. In iis de Privileg.* ut scilicet in rebus, quæ ad divinum
cultum facere dignoscuntur, benigna semper fiat interpreta-
tio, & ampliatio, in cujus sequelam ita tenent *Butr. in cap.
Cum olim num. 11. de Consuet. Rot. decis. 847. num. 3. cor. Se-
raphin. & dec. 685. num. 5. coram Cerr. & dec. 238. numer. 23.
part. 7. recent.*

Habemus præterea hoc idem individualissimè aliis etiam
55 vicibus, & festivitatibus, absque ulla contradictione Cano-
nicor. practicatum: signanter vero anno 1704. in feria v. ma-
joris hebdomadæ, ac in ipso die Paschatis; Necnon in feria
56 v. majoris hebdomadæ anni 1706. quando, recusantibus
Canonicis ornare Altare majus cum paramentis communi-
bus, ad formam dispositorum in Transactione *num. 42. & 44*
illud ornatum fuit cum propriis paramentis Religiosorum,
neque auditæ fuerunt conquestiones aliquæ Canonicorum,
57 & meritò quia Religiosis in eorum Ecclesia licita sunt omnia
ea, quæ divina officia, divinumque cultum respiciunt, dum-
modo in Transactione, seu Concordia prohibita non sint,
qualis est major Ecclesiæ cultus, ampliorque Altaris majoris
58 ornatus, qui potiùs expressè reperitur permissus in d. Tran-
sactione *num. 52.* his verbis: *Abbas pro sua arbitrio propria
Monachorum candelabra argentea, & Sanctorum Reliquias,
in suis vasis existentes, ad ampliorem Altaris majoris orna-
tum, candelabris tamen argenteis communibus non amotis,
59 exponere valeat*. Ubi notanda occurrunt verba hæc *pro suo
arbitrio:* Ex quibus remanet manifestum, quod ornatus Al-
taris majoris non est fixus, & invariabilis ex parte Reli-
giosorum, vel Canonicorum, sed potest esse major, am-
plior; ad arbitrium Abbatis nostri Monasterii.

Prout etiam notandum est, quod verba illa *Candelabris ta-
men argenteis communibus non amotis*, non sunt intelligenda 60
de qualibet minima mutatione situs eorundem candelabro-
rum, sed de totali amotione ab Altare; Itaut proinde ad ma-
jorem Altaris ornatum licitum omni Jure sit eisdem Religio-
sis propria addere candelabra argentea, vel similia argentea
ornamenta, etiamsi oporteret dicta candelabra communia in
aliqua parte restringere, vel magis propè ad alia ornamenta
ponere. Ea viva ratione, quia dicta candelabra communia
non dicuntur amoveri ab Altare, eo ipso quod in illo relin-
quuntur, licet unà cum ipsis alia ornamenta, & candelabra
addantur ad procurandam ampliorem Altaris majoris orna-
tum, qui literaliter in Concordia permissus est.

Omnia hæc videntur in se clara, nimisque fundata, & ta-
men, præter omnem necessitatem, dicimus, quod, quate- 61
nus etiam admitterent aliquas ex contrariis criticationibus,
adhuc istæ attendendæ non essent, eo quia omnia sequuta
sub fundamento dispositorum in Transactione; Ad hunc
enim effectum superabundat sola credulitas, & opinio non
transgrediendi fines dictæ Transactionis, juxtà literalem 62
Textum in leg. igitur vers. Et generaliter, ibi: *Justis rationi-
bus ductus ff. de Liberal. caus.* cum concordantibus, citatis in
Institution. Crimin. lib. 4. tit. 6. num. 21. Atque ad evitan. om- 63
nem pœnam, omnemque reatum, quælibet causa, etiam
colorata admittitur, *Ansald. in Addit. ad dec. 86. num. 99. &
100. & Rot. dec. 160 num. 13. cor. Ottbobon.* ubi, quod sufficit
etiam causa minus justa, & bestialis.

Causa pendet adhuc indecisa. 64

DISCEPTATIO III.

Romana Bullæ Innocentianæ.

Pro P. Casimiro Guida Trinitario.

ARGUMENTUM.

*Constitutio Innocentiana circa Missarum celebrationem, il-
liusque lecturam, bis in anno faciendam à Commu-
nitatibus Religiosis, quando adimpleta dicatur.*

CONtraria instantia, excitata à personis illis, quas gra-
tis fide dignas vocat Pater Commissarius Provincialis,
& prosequuta mendicato nomine cujusdam Fratris Laici
Conventus Sanctæ Franciscæ Romanæ Ordinis Trinitario- 1
rum, tanquam Procuratoris Fiscalis, una est ex illarum nu-
mero, quæ non promoventur *propter Jesum tantum*; Atque
videtur participare de natura illarum criticationum, quæ
adversus D. N. J. C. Apostolos exagerabantur sub prætextu, 2
quod non lavabant sibi manus quando panem manducabant,
de quibus *apud D. Matth. 15. 2.*

Ad hoc demonstrandum necesse est percurrere omnia capi-
ta accusationum; in Processu deducta, ut cum omni sermo-
nis proprietate dicere possumus Pat. C. Genet. Procuratori
Generali ejusdem Ordinis, & actuali Ministro dicti Con- 3
ventus Sanctæ Franciscæ, Eminentissimo Protectori nostri
Ordinis, in Civitate Neapolis, & in Urbe satis noto: *Vi-
de in quantis te accusant*, Quorum omnium respectu ex se- 4
quentibus apparebit in nostro casu verificari vulgatum illud,
Parturient montes.

Circa accusationum capita, non possumus meliùs illa per-
stringere, quàm mediantibus verbis 4. testis, cujus opera, 5
& expensis præsens promota fuit, & prosequitur instantia,
de quibus *in Process.*

1. *Non aver ritenuta la Bolla in Refettorio.*
2. *Non averla fatta mai leggere.*
3. *Non aver consegnata la chiave di detta Cassetta a persona legitima.*
4. *Non aver quella aperta in fine di ogni mese.*
5. *Non averla aperta alla presenza de' Padri discreti.*
6. *Non aver ritenuto dentro di essa il Libro:* Ac demum.
7. *Non aver notati li denari, e fatto il calcolo delle Messe.*

Quibus capitibus in secundo examine (non contentus de 6
primo) idem 4. testis addidit aliud, quod his verbis aperuit.

*Il P. G. in tempo, che il medesimo era Presidente di questo
Convento, venne à trovarmi nelle mie Stanze pochi giorni pri-
ma,*

7 *ma, che si facesse il Capitolo provinciale, & alla presenza di*
F. P. C. &c. mi pregò à dire, che se fossi stato ricercato in occa-
sione del Capitolo sudetto, che doveva farsi, se avevo mai ce-
lebrato per Lui, avessi detto di sì, perche esso molte volte s'era
scritto al Libro di aver celebrato, e non aveva celebrato, & Io
li risposi, se quante volte era stato questo, mi rispose, che era
stato da 40. à 45. volte in circa, & Io li dissi, che aveva fatto
molto male, e che se ne fossi stato ricercato stragiudicialmente,
Io averei detto, che quando Lui non aveva celebrato, avevo
celebrato Io per lui da 45. volte in circa; Ma che se poi ne fossi
stato richiesto giuditialmente, Io non averei potato dire una co-
sa, che non era, e così restassimo. Ac si negativum illud De-
calogi præceptum: *Nè dicas falsum testimonium*, non obli-
get semper, & ad semper, sed in solo judicio.

Incipiendo à primo capite *di non aver tenuta la Bolla in Re-*
fettorio, nescimus videre ubi nam fundetur talis obligatio re-
8 tinendi Bullam Innocentianam in Refectorio: Et proinde
primum hoc delicti caput congruentiùs in tenebris relinqui
poterat.

II. *Di non averla fatta mai leggere*, ejusdem est insubsi-
stentiæ: Ad quod demonstrandum. I. Præmittendum in fa-
cto est, quod eadem Constitut. Innocent. per extensum im-
9 pressa à *Matthæucc. in Offic. Car. Eccles. capit.* 10. §. 1. *à num.*
8. emanavit *die* 23. *Decembris* 1697 & sic à 20., & ultrà an-
nis. II. Præmittendum, quod eadem Constitut. Innocent à
Superioribus illius temporis, quo emanavit, nescitur quo
fundamento, nullatenus procurata, minusque alligata fuit
inter alias Pontificias Constitutiones, quæ legi debent in Re-
fectorio determinatis anni temporibus, quæ in unum colle-
ctæ reperiuntur in nostro Conventu, & punctualiter lectæ
10 fuerunt tempore P. C. ejus præciso mandato. III. Præmit-
tendum est, quod casus obligationis lectionis ejusdem Bul-
læ nonnisi semel evenit tempore gubernii P. C. eo quia illa
legi debet bis in anno disponitur in ejus §. 36. hoc est feria
secunda post primam Dominicam Adventus, & feria 6. post
Octavam Corporis Christi, quæ anno præterito 1717. fuit
11 dies 4. Junii, quando P. C. erat absens ab Urbe, ut uno ore
deponunt omnes testes fiscales *in Processu*, & signanter *fol.* 17
ubi, quod discessit die 6 Maii, & rediit die 30. Junii.

Ex quo sequitur, quod tempore dicti P. C. semel tantùm
omissa fuit eadem lectio, idque optima fide, quia scilicet ne-
12 mo dubitabat, vel præsumere poterat, quod in ipsa Urbe
sub oculis Summi Pontificis per adeo longum tempus non fuis-
set à Superioribus, qui per 20. annos nostrum Conventum
gubernarunt, neq; etiam empta, & alligata inter alias Pon-
tificias Constitutiones, quæ in illo redactæ in Volumen repe-
riuntur, & quolibet anno punctualiter leguntur.

Dum igitur idem P. C. referente primo teste fiscali *in Pro-*
13 *cess. folio* 8. demandavit lecturam Voluminis Pontificiarum
Constitutionum, inter quas adesse debebat eadem Innocen-
tiana, ut videre est in illo, in Typographia Camerali im-
presso anno 1698. in quo adest etiam impressa dict. Constitut.
Innocentiana, ad nihil aliud tenebatur, ut in fortioribus
terminis inadimplementi dictæ Innocentianæ Constitutionis
ex longè minori bona fide, Partibus acerrimè informantibus,
resolvit *S. C. E. in Provinciæ Marchiæ Capituli provincialis*
14 1. *Decembr.* 1713. Ponente D. Card. Casino, ut videre est *in*
Tom. 1. *part.* 1. *discept.* 13. *num.* 149. & 150. & *tom.* 2. *par.* 2.
disc. 29. *per tot.*

Cumque attenta earundem Constitutionum multiplicitate,
ac longitudine, illæ non possint integrè legi in unica refectio-
ne Religiosorum, nil mirum si Pat. Commis. non cognovit
15 omissionem Innocentianæ, quia ad occurren. indigentiis
Conventus, & satisfaciendum oneribus Procuratoris Gene-
ralis sui muneris, non poterat continuò eidem communi
mensæ interesse: In qua parte relinquimus considerandam
qualitatem zeli contrariorum testium, qui probè scientes,
16 ut ipsi asserunt, dispositionem dictæ Bullæ, omissionemque
ipsius lecturæ per annos 20. nullatenus voluerunt charitativè,
religiosèque admonere eundem Pat. Comm. ut serena fronte
possent deinde contrà ipsum deponere, quæ leguntur in Pro-
cessu.

III. *Di non aver consegnata la chiave della Cassetta delle*
messe a persona legitima, apparet sinè ullo fundamento ex de-
17 positione 1. testis fiscalis, hæc asserentis in *Process. fol.* 7. *Le*
chiavi di detta Cassetta sono state sempre a mio tempo, una ri-
tenuta dal P. Maist., e l'altra dal P. Sagr., che Io l'hò ritenu-
ta sempre, perche quando ero Depositario ero anche Sagrestano;
Quod autem electus fuerit capitulariter talis, hoc est Deposi-
18 tarius, asserit idem testis fiscalis *in Process. fol.* 6. ibi: *Quan-*
do Io fui eletto Depositario di questo Convento fui eletto capito-
larmente dalli Padri di questo Convento.

IV. *Di non aver aperta detta Cassetta in fine d'ogni mese*,
nullam pariter habet facti assistentiam, juxta rotundam de-
positionem d. 1. testis fiscalis, de qua *in Process. fol.* 29. *à terg.* 19
ibi: *La sudetta Cassetta, esistente in Sagrestia, è stata sempre*
aperta in fine d'ogni mese in tempo del ministero del detto P. G.
a riserva d'una sola volta, che il detto andiede in Napoli, e
stiede due mesi senza aprire d. Cassetta, perche non si trovò la
chiave; Ex quibus patet, quod ex mero accidenti id unica
tantùm vice adimpleri non potuit, propter oblivionem relin-
quendi clavem, quando discedendo ab Urbe accessit ad Civi-
tatem Neapolis; Quæ omnia ictu oculi comprobantur ex 20
Libro originali, in Secretaria S. C. V. recognito, & appro-
bato, in quo initio cujuslibet mensis adnotatur aperitio ejus-
dem capsulæ sequentibus verbis *Apertasi more solito la Casset-*
ta, si sono ritrovati &c.

Est autem prorsus insubsistens id, quod cum juramento in
hac parte testatur 4. testis *in Proc. fol.* 23. his verbis: *Detta* 21
Cassetta in tutto il tempo, che sono in questo Convento (hoc est
à die 14. Novembr. 17.6. ut dixerat folio 20.) *non solo non è*
stata aperta, come l'obligo in fine d'ogni mese. Ictu que oculi
detegitur tale ex concordi dicto omnium aliorum trium te-
stium fiscalium, uno ore asserentium, semel tantùm non
fuisse apertam in fine cujuslibet mensis, hoc est de mense
Maii 1717 occasione discessus P. C. ab Urbe, & accessus ad
Civitatem Neapolis, ut videre est *in Process. fol.* 7. ibi: *La su-*
detta Cassetta è stata sempre solita aprirsi ogni mese, & *fol.* 12. 22
& *fol.* 17. Testi autem perjuro nullam esse adhibendam fidem
ea ratione, quia falsus in uno talis præsumitur in reliquis, ra-
tione individualitatis juramenti, uniformiter notant Docto-
res, adducti à *Guazz. ad Defens. Reor. defens.* 28. *capit.* 13. 23
numer. 17 & *Rot. decision.* 38. *numer.* 10. *coram Ansald.* & *de-*
cis. 268. *numer.* 10. *coram Benincas.* & *decis.* 369. *num.* 7. *par.*
16. *recent.*

Non minùs palmare, & æquè solemne est aliud æqui-
vocum 1. testis fiscalis, *in Process. fol.* 28. sequentia cum ju-
ramento asserentis: *Il P. C. ogni giorno solea scrivere nel Li-*
bro esistente in Sagrestia, nel quale si descrivono tutti quelli,
che celebrano la messa, e vi si scriveva ancorche l'avesse detta 24
fuori del Convento. Et tamen in hoc Libro, in quo, inter-
polatis mensibus, 48. subscriptiones dicti 1. testis fiscalis le-
guntur, oculis corporeis apparent multi dies, in quibus non
reperitur illius subscriptio, quia non celebravit, in quorum
aliquibus adest spatium album cum dictione *Vacat*: In aliis 25
verò deest adnotatio illius diei, in quo non celebravit, ut vi-
dere est ibidem *fol.* 1. *post diem* 18. *Februarii*, & post *diem*
24. *Martii*, & *fol.* 2. *post diem* 25. *ejusdem mensis Maii*, &
post *diem* 7. 9. 12. 15. 18 & 20. *Aprilis*, & alibi; Difficile
autem est adducere evidentiorem probationem falsitatis, &
mendacii d. 1. testis fiscalis, cui proindè nulla fides adhiben-
da est, ut observant adducti in *Instit. crimin. lib.* 2. *tit.* 6. *n.* 23
Et in terminis testis, vocantis alium in contestem, quod 26
nihil probet, & sit de falso suspectus, quando vocatus in
contestem non concordat, pluribus cumulatis, probat *Con-*
ciol. resol. crim. verb. Testis quoad d. resol. 2. *per tot.*

V. *Di non aver aperta detta Cassetta alla presenza de' Padri*
discreti: Hoc ex eo processit, quia in nostro Conventu hu-
jusmodi PP. discreti in præteritum non adfuerunt, vel priva- 27
ti fuerunt voce activa, & passiva, ut notarium est in nostro
Conventu, & patet ab enumeratione Religiosorum, eo quia
1. testis uti Sacrista, & Depositarius semper fuit præsens;
Prout etiam semper eidem aperitioni præsens fuit P. C. Vi- 28
carius, qui propriis manibus eandem capsulam aperiebat;
2. testis erat privatus voce activa, & passiva; 3. non erat
conventualis, qualis neque etiam erat 4. testis, licet uti Ma-
gister, honoris causa, aliquando vocatus fuerit ad Capitula
conventualia: Et quod magis est dicti 3. & 4. testes se decla-
raverant, vel nolle intervenire, quando vocabantur, vel 29
illorum interventum non esse necessarium.

VI. *Di non aver ritenuto il Libro delle messe dentro detta*
Cassetta, ut fecerunt Oppositores P. C. qui tempore Proces-
sus statim ornarunt dictam capsulam cum novo Libercolo,
habet speciem ridiculi, & tamen in eo concordarunt omnes 30
contrarii testes: Imò, nedum fuit contestatum P. C. à Com-
missario, acsi esset maximum inter ejus prætensa delicta,
sed ulteriùs maxima simplicitate, idem Commissarius as-
sociatus à Notario, & testibus se contulit ad Sacristiam
ad describendum delicti corpus, seu ad recognoscendum,
an idem Liber reperiretur in dicta capsula, confecto dein-
dè publico actu per eundem Notarium, *quod in illa nullus*
fuerat repertus Liber, nullaque alia carta &c. Nescimus
enim videre ubinam legatur imposita dicta obligatio; In
eadem siquidem capsula retineri debent nummi, seù elee-
mosy-

mosynæ, relictæ pro missis, non autem Libri, seù cartæ
inanes, & vacuæ, ut disponitur in §. ejusdem Constit. ibi:
Omnes, & quascunque eleemosynas &c. Missarum reponere in
32 *capsula particulari sub duabus clavibus*. Et proindè magnifi-
cato delicto, pueriliter desumpto ex non retentione Libri in
capsula eleemosynarum, applicantur verba *Cardin. Baron.*
de Monarch. Sicil. in Resp. ad Card. Ascanium Columnam num.
54. fol. 191. Sic itaque ridiculum de ridiculo sumptum, reddi-
tur argumentum, seu delictum.

VII. *Di non aver mai notato li danari, e fatto il calcolo delle*
messe, non regit in facto, idque ad hominem ostendit 1. testis
33 fiscalis sequentibus verbis; *Il P. Commiss. era solito notare il*
denaro, che si trovava ogni volta nella detta Cassetta in un Li-
bro, e nel tempo, che io, come hò detto, fui per quattro mesi
Depositario, li consegnava à me &c. Qui etiamsi esset unicus
contra Fiscum, ipsum inducentem, plenissimè probat ex cu-
mulatis per *Conciol. Resol. crim. verb. Testis quoad dicta resol.*
34 *16. numer. 12. Vermigliol. cons. 95. num* 1 *& Guazzin. ad De-*
fens. Reor. defens. 33. cap. 14. numer. 11. Farinac. de Testibus
quæst. 62. numer. 214. & seqq. Hujusmodi autem Liber hodiè
originaliter exhibetur, in quo cum omni distinctione, &
candore quolibet mense legitur adnotata illa quantitas pecu-
niarum, quæ in capsula reperiebatur, quæ aliquibus mensi-
bus non excessit tres julios.

Circa verò calculum missarum, illarumque adnotationem
35 in dicto particulari Libro, tres testes fiscales nempè 2. 3. &
4. voluntario æquivoco eundem Librum negarunt; Quia il-
le omnium oculis expositus erat in Sacristia, & suo congruo
tempore exhibitus fuit in Secretaria S. C. V. à qua post accu-
ratam recognitionem, & prævia approbatione Secretarii
ejusdam S. C. remissus fuit ad nostram Ecclesiam, & fideli-
bus oculis subiicitur; Ex cujus recognitione ictu oculi dete-
guntur insubsistentes omnes contrariæ criticationes, & piæ
meditationes.

In dicto autem Libro videtur maxima consideratione di-
36 gnum, quod 2. testis fiscalis, qui eundem Librum rotundè
negavit, in ejus examine his verbis: *Mà non vi si è trovato*
nè meno il Libro, nè mai ci è stato, proprio charactere in illo
adnotavit, pluriès missam celebrasse.

Occasione verò hujusmodi adnotationis eleemosynarum,
& numeri missarum adventitiarum, quæ proportionabiliter
37 celebrari debebant, videtur ponderandum, quòd nulla ade-
rat necessitas adhibendi operam Ratiocinatorum, quia age-
batur de pauperrimo regno, hoc est de juliis tribus, novem,
vel decem pro quolibet mense, ut ictu oculi desumitur ex di-
cto Libro, ad eundem effectum retento, cui mense Januarii
1717. datum fuit initium sequentibus verbis: *Adì 14. Genna-*
ro 1717. apertasi la Cassetta delle Messe in Sagrestia, si sono
trovati giulj nove, & deindè cum æquali claritate, & can-
dore continuatur punctualis descriptio per totum annum
1717.

Remanet ultimum exageratum delictum descriptionis mis-
sarum pro illis diebus, quibus gratis utique asseritur non cele-
39 brasse, quod est omnium antecedentium debilius, mirumq;
in rei veritate est, quod Procurator fiscalis non erubuerit il-
lud cum tali, tantoque fastu in scenam adducere.

Fundatur atrox hoc facinus in miserabili dicto unici testis
40 asserentis, id fuisse sibi confidenter dictum à P. C. Omissa au-
tem indagine, an similes confidentiales discursus, absque
inhumanitatis nota, in judiciis propalari possint, ad sensum,
& verba *Ciceronis*, sequuti à Doctoribus, quos citat *Card.*
de Luc. de Judic. disc. 23. n. 54. cum aliis *in Tom. 2. par. 2. di-*
scep. 26. num. 17. & seqq.

Respondemus 1. quod de hoc non habemus nisi unicum te-
stem, cujus dictum æquiparatur dicto nullius, *Textus* est li-
41 teralis *in cap. In omni judicio de Testibus & in leg. Juris juran-*
di Cod. eodem, cum concordan. apud *Conciol. Resolut. crimin.*
verbo Testis quoad d. resolut. 15. per tot. ubi *n.* 3. conclusionem
ampliat, etiamsi testis esset dignissimus, & senatoria qualita-
42 te præditus, id exemplificando in *Q. Scævola*, quod refert
etiam *Tiraquel. de Judic. in rebus exig. post princ.*

II. Respondemus, quod iste testis detegit suam turpitudi-
nem, quia fatetur seriam promissionem mentiendi favore P.
43 C. quatenus fuisset extrajudicialiter interrogatus; Testi au-
tem, suam turpitudinem detegenti, non esse credendum, uno
ore asserunt Doctores, adducti per *Rot. coram Cerr. dec. 474.*
num. 12. & coram Emer. jun. dec. 5 num 8.

III. Respondemus, quod notorium est in nostro Conven-
tu, istum testem subministrasse de proprio omnes expensas
Processus, contra P. C. fabricati, quod omnem fidem eidem
44 adimit, per ea, quæ notant adducti *à Conciol. Resol. Cri-*
min. verbo Testis, quoad personas resolut. 5. per tot. & in tom.
5. discept. 8. num. 61. & Rot. dec. 141. num. 7. part. 16. & decis.
207. num. 15. & 16. par. 17. rec.

IV. Respondemus, delictum hoc esse penitus inverisimi-
le, & omninò improbabile, quia nullum omninò lucrum
ex tali insigni mendacio percipere poterat Pat. Commiss. ex
quo eleemosynæ missarum non implebant ejus bursam, sed 45
usque ad ultimum quadrantem erogatæ fuerant in utilitatem
Conventus. Præcisa autem utilitate delinquentis, incredi-
bile redditur omne delictum, juxta nobilem animadversio-
nem *Roland. cons. 38. numer. 301. & sequentibus lib.* 1. ubi,
quod licet plura sint genera delictorum, ad nullum patran-
dum solet quis absque lucro, vel utilitate moveri, quodque 46
hoc patet ratione naturali quam solam allegare sufficit *Con-*
ciol. Allegat. crimin. verbo Falsum resol. 6. numer 2. & 3. ubi,
quod non omne lucrum ad hunc effectum attenditur, sed il-
lud debet esse nimis considerabile, cum aliis citatis in *Tractat.*
de Livell. cap. 1. §. 4. num 5. & in Voto edito in *Perusina fal-*
sæ monetæ 24. Novembris 1715. ubi, quod, quando, ut in
præsenti verificatur, sermo est de crimine, quod non asseri-
tur commissum in offensam, vel odium alicujus, non se ade-
quat ad intellectum, quod persona ingenua pro modica quan-
titate, & miserabili summa voluerit se execrabili turpitudi-
ne fœdari, seque periculo amissionis honoris subiicere.

V. Respondemus, quod falsitas contrariæ assertionis evi-
denter desumitur ex sola lectura dicti Libri missarum, à Se-
cretaria S. C. V. approbati, in quo oculis corporeis leguntur
illi dies, in quibus Pat. C. celebravit, & non celebravit. 48
Quis igitur potest credere credat, quod voluerit petere à d.
4. teste ea, quæ ipse deposuit, cujus contrarium sola aperi-
tione d. Libri remanebat, & remanet plusquàm manifestum,
ac superlativè evidens.

VI. Demùm respondemus, quod seria, & attenta lectu-
ra depositionis d. 4. testis se ipsam destruit. Dicit enim, *mi*
pregò a dire, che se fossi stato ricercato in occasione del Capitolo 49
&c. se avevo mai celebrato per lui, avessi detto di sì, perche es-
so molte volte si era scritto al Libro di aver celebrato, e non ave-
va celebrato. Si enim ex Libro apparebat, P. C. celebrasse,
ut iste testis dicit, & ictu oculi patet ex eodem Libro, ad
quid requirere falsos testes ad probandam duplicatam proba-
tionem dictæ celebrationis? Quod enim missarum celebratio 50
probetur ex sola attestatione Sacerdotis celebrantis, certum
est, ex punctualiter animadversis per *Carol. de Luc. ad Ven-*
trigl. par. 2. annot. 28. §. 1. num. 90. & ex firmatis per *Rot. in*
Toletan. Administrat. 15. Febr. 1700. §. Hinc primo cor. Pio.
Quodque sine causa nemo præsumatur delinquere, pro indu-
bitato supponunt Doctores illi, quos refert, & sequitur 51
Farinac. quæst. 50. num. 3. cum aliis citatis *Instit. crim. lib. 4.*
tit. 2. num. 36.

Non negavit tamen idem P. C. aliquando occasione impe-
dimentorum ob suum munus Procuratoris generalis obliga-
tum fuisse celebrare missas extra Ecclesiam proprii Conven-
tus, & signanter in Ecclesia Sancti Francisci ad Ripas, & 52
in alia S. Dionysii de Urbe, juxtà authenticas attestationes
exhibitas, & concordat 5. testis. Sed in hoc nullum conside-
rari valet delictum, ad quod demonstrandum sat est relativè 53
se habere ad *Discursum pro Veritate*, de mandato S. C. C.
compositum *ab R. P. D. Lambertino*, ac impressum post *Ap-*
pendic. de Livell. cap. 1. §. 32. à num. 50. usque ad num. 81. In
quo non minus eruditè, quàm solidè probatur, missas sim-
pliciter relictas in una Ecclesia, præcisa particulari devotio- 54
ne erga aliquem Sanctum, vel speciali inclinatione, ut illæ
in determinata Cappella, vel Altari celebrentur, quæ in no-
stris terminis neque etiam allegatur, absque ullo scrupulo,
posse celebrari in alia; Ea viva ratione, quia per celebratio-
nem missæ, in quacunque Ecclesia sequutæ, pio benefacto-
ri solvitur totum id, quod ei debetur; *Salvens autem in alio* 55
loco (sunt verba *Pasqual. de Sacrif. nov. leg. quæst. 1148. nu-*
mer. 9.) *solvit totum id, quod debet*, quem sequutus fui, pro
veritate pariter scribens circa idem dubium de mandato ejus-
dem Sac. Congreg. & *Discursus* impressus pariter fuit *in dict.*
Append. de Livell. cap. 1. §. 33. num. 29. & seqq. & est *in Tom.*
5. par. 1. discept. 5.

Prò quorum faciliori admissione non omittimus enixè ro-
gare, ut dignentur reflectere, quod tempore P. C. quo semel 56
tantùm legi debebat, & lecta non fuit Bulla Innocent. in no-
stro Conventu, fuit nihilominus punctualiter observata in
omnibus illius partibus, tàm quoad exactam celebrationem
missarum, quàm respectu retentionis distinctæ capsulæ, cum
duabus clavibus, illiusque aperitione in fine cujuslibet men-
sis, necnon in ordine ad Depositarium eleemosynarum, & alia
de quibus supra. Negari autem non potest, quod in his cir- 57
cumstantiis hujusmodi innegabilia facta paritionis, & exe-
quutio-

quutionis dictæ Bullæ longè potentiora sint verbis, ex quo-
rum criticatione prætenditur, non fuisse ad literam judaicè
exequutioni demandatam, juxta *Text. in leg. Paulus ff. Rem
rat. haber. & leg. De quibus ff. de Leg.* cum aliis apud *Rot. dec.*
21. num. 8. coram Cels. Habemusque in hac parte aureum il-
58 lud dictum *S. Bernard. in Cant. serm. 59. Operis vox validior
est voce sermonis.*

Dignentur pariter observare æquè distinctam ac egregiam,
illam notitiam, quam habebant contrarii testes omnium ope-
59 rationum, omniumque circumstantiarum, circa quas exa-
minari debebant, antequam examinarentur, ibi: *Io sò be-
nissimo la causa, per la quali li sudetti vengono processati, &
è perche sono stati trasgressori della Bolla Innocenziana, &*
alibi; Et eaindè dignentur inserre quænam fides eisdem de-
60 beatur, eò quia illorum respectu verificantur ea, quæ his
verbis leguntur nella *Pred. 35. numer. 9. del P. Segneri. Nel
resto se voi mirate, qui furono l'istessi Accusatori, Fiscali,
Emoli, e Testimonj.* In quibus circumstantiis P. C. unicum
solamen recipit à verbis illis *Cassiod. libr. 4. epistol. 44.* scriptis
Episcopo Polensi *Sanctitatis Vestræ animus non gravetur,*
61 *nec se fallacibus verbis doleat accusatum, quia multo major est
opinio purgata, quàm, si desinentibus querelis, non fuerit
impetita.*

Et tandem dignentur per oculis habere anteactam vitam
P. C. contra quem nullus efformatus fuit unquam criminalis
62 Processus, nullaque inflicta privatio vocis activæ, & passi-
væ, vel alia similis pœna, quod ad præcisum effectum ab-
solvendi accusatum ex titulo innocentiæ post *Text. in leg. De-
sertorem*, ibi: *Inspecto vitæ ejus præcedentis actu ff. de Re
militar.* cumulatis concordantibus, observant adductis *in In-*
63 *stit. crimin. lib. 4. tit. 7. num. finali.*

Cumque ex hucusque animadversis ex una parte undique
effulgeat insubsistentia omnium contrariarum criticationum,
64 & ex alia ex ipsomet Processu fiscali remaneat evidenter
comprobata bona fides, & innocentia P. C. ejus favore, ne-
dum proferenda videtur sententia absolutoria ex capite dictæ
65 ejus innocentiæ, ut in terminis similis inventionis erga alium
Religiosum practicatum fuit à Congregatione particulari die
29. Aprilis 1703. ut videre est in *Institut. crimin. lib. 4. tit. 8.
numer. 22. & seqq.* Idemque practicatum pariter fuit *à Congr.
crimin.* Gubernii Urbis favore nobilis Perusini, ut patet ex
66 Voto *in Perusina falsæ monetæ 24. Novemb. 1711. §. Qua in-
nocentia*; Et quidem sub titulo innocentiæ, quem Crimina-
listæ vocant Juris, hoc est resultantis ex recognitione Proces-
sus fiscalis, & ex deficientia concludentis probationis asserto-
rum delictorum, ut notat *Bald. in l. Nihil 17. n. 1. ff. de Quæ-
stion.* ubi, quòd lex quemlibet habet pro innocente, quando
67 non concurrunt delicti probationes, cum aliis citatis in dicto
Voto *§. Hos in facto, & §. Omnia usque.*

Sed ulteriùs videntur P. C reficiendæ omnes expensæ ho-
jus calumniosæ vexationis, ad quas condemnari in his termi-
nis solent promoventes similes instantias contra innocentes,
68 ut pluriès decisum à S. C. patet ex *Instit. crim. lib. 1. titul. 5.
num. 38.* & concordant *Monacell. in Formul. tom. 2. tit. 5. for-
mul. 3. num. 10 fol. 159. Ansald. de Commerc. & Merc. discur.
31. num. 44. & disc. 37. num. 3. & 4* & idem practicavit *S. C.*
69 *I. in Spoletana 10 Aug. 1705. & S. C. E. & R. in Bisinianen. 14.
Decemb. 1708.*

In eadem Causa.

Contrarii Scribentes, omissis tribus ex septem capitibus,
circa quæ compilatus fuit Processus contra P. Commis.
70 restringunt hodiè eorum instantiam ad quatuor capita dum-
taxat.

I. Nempè, *quod non retinuerit, nec curaverit legi Bullam*
71 *Innocentianam tempore ejus gubernii.*

II. *Quòd non elegerit Religiosum probatæ fidei, qui retine-*
72 *ret unam ex duabus clavibus capsulæ eleemosynarum.*

III. *Quod eandem capsulam aperuerit temporibus sibi benè*
73 *visis, & absque interventu PP. Discretorum Conventus.*

IV. *Quod falsò se celebrasse subscripserit in Libris cele-*
74 *brationis missarum, etiam illis diebus, quibus non cele-
bravit.*

Quæ capita cum ejusdem prorsus insubsistentiæ sint, ac
75 dd. alia tria, hodiè consultò exadverso omissa; Ideò cum
omni fundamento sperat idem Pat. G. esse ab impetitis ex
innocentiæ capite absolvendum, effusis desuper humillimis
precibus.

Non enim subsistit primum, circa quod ad evitan. volun-
76 taria æquivoca, cum quibus procedunt contrarii Scribentes,
supplicamus observare, quod tempore ejus gubernii semel
tantùm evenit casus lecturæ dictæ Bullæ, ut ex recognitione
depositionum omnium testium fiscalium probavimus *suprà à
num. 9.* ubi ulteriùs demonstravimus, quod id sequutum fuit
optima fide, quia scilicet non poterat cadere in mentem sani
hominis, quod in Urbe sub oculis Summi Pontificis eadem 77
Bulla Innocentiana alligata non esset cum Fasciculo alia-
rum, & signanter alterius Urbani VIII. edita circa eandem
omninò materiam, & quæ legi pariter debet bis in anno, ut
punctualiter practicatum fuit. Si igitur P. C. cum dicta bona
fide in hac parte semel processit, non potest id ei imputari in
delictum, Superior enim bona fide faciens id, quod ejus ante-
cessores fecerunt, numquam dicitur delinquere, ex animad-
versis per *Cravet. cons. 280. nu. 3. post med. Cancer. var. resol.* 78
*par. 3. cap. 5. nu. 12. Cavalc. dec. 371. n. 19. & Fontan. dec. 356.
numer. 11.*

Hodiè verò addimus aliam reflexionem, quæ videtur om-
nem difficultatem in hac parte tollere, in eo consistentem,
quod Bulla Urbana, quæ indubitanter lecta fuit in Refecto- 79
rio, literaliter mandat illud idem, quod confirmatum fuit *ab
Innocentiana*, ut videre est *in §. 13. & §. 36.* ex quarum com-
binatione palpatur manibus, in *Innocentiana* nihil additum
in hac parte fuisse, sed nullo iota addito, vel minimo apice
immutato, transcriptum fuisse integrum paragraphum dict. 80
Bullæ Urbani VIII ut ex illarum recognitione remanet ma-
nifestum. Dum igitur id punctualiter adimpletum fuit, re-
manet clarum, quod nulla potest allegari contraventio Bullæ
Innocentianæ confirmantis, dum in hac parte punctualiter
exequta fuit Bulla Urbana confirmata; Regulare siquidem
est, quod confirmatio non extendit actum confirmatum, sed 81
solùm illi addit majus robur, prout etiam confirmatum, &
confirmans non sunt duo actus separati, & distincti, sed ha-
bentur tanquam unus actus idem omninò disponens, & de-
mandans, ut ait *Cælestin. III in cap. Cùm Monasterium in fi-* 82
ne de Election. & notant *Matta de Causis Consistorial. sect. 4. nu-
num. 42. & seqq. & Rot. dec. 61. num. 8. cor. Ansaldo.*

Nec dicatur, quod in Bulla Innocentiana additæ fuerint
aliquæ dispositiones, quæ non continebantur in Bulla Urba-
na: Responsio enim in promptu est, quod scilicet prætendi- 83
tur exadverso, ut dictæ additiones constituant distinctum, &
separatum delictum respectu P. C. & proptereà non sunt con-
fundendi termini lecturæ bis in anno faciendæ, circa quam 84
ad unguem concordant, cum aliis actibus, qui exagerantur
uti distincta delicta.

Deveniendo modò ad dd. diversas dispositiones Bullæ In-
nocentianæ, secundo loco non regit in facto, quod P. C. non 85
elegerit Religiosum probatæ fidei, qui retineret unam ex dua-
bus clavibus capsulæ eleemosynarum missarum, sed illam re-
tinere fecerit à Novitio, suis nutibus obtemperante; Hujus-
modi enim Religiosus probatæ fidei electus fuit *capitolarmen-
te dalli Padri di questo Convento*, ut deponit testis fiscalis his 86
verbis: *Quando io fui eletto Depositario di questo Convento, fui
eletto capitolarmente*: Nescimus proindè videre quanam fron-
te hodiè Oppositores, volvendo pallium, nimis inciviliter
asserant, eundem non fuisse probatæ fidei, dum tamquam 87
Religiosus probatæ fidei fuit ab ipsismet capitulariter electus
Depositarius Conventus: Si enim ab eis habitus fuit pro Re-
ligioso probatæ fidei quoad omnes redditus Conventus, quod
est majus, cum omni candore habitus fuit pro tali à P. C. quoad
minùs, seù quoad dictas eleemosynas missarum, quæ consi-
stebant in paucis obulis in fine cujuslibet mensis recognoscen-
dis, ut patet consideranti.

Posita autem dicta probata fide, recognita, & canoniza- 88
ta ab omnibus Religiosis, qui illum capitulariter elegerunt in
Depositarium Conventus, respectu cujus officii poterat à se
solo redditus Conventus exigere, & administrare, difficile
erit ostendere, deliquisse P. C. quando eidem tradidit unam
ex duabus clavibus dictæ capsulæ, cujus respectu nihil à se
solo agere poterat, attento quod altera clavis retinebatur à
Superiore, ad præscriptum Innocentianæ. Sunt hæc adeò 89
clara, adeoque in facto, & in operationibus Oppositorum
fundata, ut mirum videatur, quod exadverso criticentur,
& qualificentur pro idealibus delictis.

Ejusdem prorsùs farinæ est tertium, quod prædictam capsu-
lam P. C. aperuerit temporibus sibi benè visis; Dùm ex con-
cordi depositione omnium testium fiscalium habemus, *Che la* 90
sudetta Cassetta è stata sempre solita aprirsi ogni mese, ut pro-
bavimus *supra à numer. 19.* ubi ostendimus verum motivum,
quare semel aperta non fuerit in fine mensis Maii 1717. & 91
quare aliquando aperta non fuerit coram PP. Discretis nostri
Conventus.

Admittuntur hæc exadverso, sed respondetur, quod sal-
tem

tèm aperiri debebat coram duobus testibus: Hoc tamen in
nostris terminis non desideratur, quia in apertione capsulæ
92 semper fuit præsens dictus Depositarius, necnon P. Vicarius
qui, præsente P. C. tanquam Superiore, illam propriis ma-
nibus aperiebat, & consequenter ex hujusmodi innegabili fa-
cto cessare videtur in hac parte omnis dubitandi occasio.

Nec replicetur, quod pecuniæ, quæ reperiebantur in dict.
capsula adnotabantur proprio charactere P. C. in quodam
93 parvo Libro, *seù in una Carta piegata à modo di Libro*, ut
dicit unus ex testibus fiscalibus, quæ poterat ab illo deindè
mutari. Mirum enim in rei veritate est, quod attentissimi
testes fiscales non admonuerint contrarium Scribentem, ei-
dem aperiendo, quod id erat impracticabile à solo P. C. quia
in eodem parvo Libro, quem Oppositores gratis ubique vo-
cant *Carta piegata à modo di Libro*, originaliter exhibito, ac
approbato à Secretario S. C. V. A. oculis corporeis leguntur
94 plures adnotationes celebrationis missarum, factæ propriis
characteribus dictorum duorum testium fiscalium; Ex qua
facti innegabili circumstantia palpatur manibus impossibilitas
mutandi paginas ejusdem parvi Libri, quia opus fuissent fal-
sificare manum dd. duorum testium fiscalium.

Hoc autem admisso, cum habeamus in principio cujusli-
bet mensis in d. Libro specificam adnotationem illius summæ,
95 quæ inventa fuit in capsula, sequentibus verbis. *Apertasi
more solito la Cassetta, si sono ritrovati giulj nove*, remanens
absque ullo colore probabilitatis exagerationes illæ, quod ea-
dem summa à P. C. potuerit occultari, & intercipi; Quia
ad hoc ut id possibile esses, debebat, ut diximus, & repete-
96 re juvat, falsificari manus duorum testium fiscalium, appo-
sita in eodem Libro, seù post d. adnotationem eleemosyna-
rum, reportatarum in fine cujuslibet mensis, quod neque
97 etiam asserere ausi sunt ipsimet contrarii testes.

Remanet 4. caput, quod falsò P. C. se subscripserit celebras-
se missam multis diebus, quibus illam non celebravit, quod
in rei veritate nullam omninò facti assistentiam habet, ut vi-
dimus *suprà num.* 39.

Quia verò exadverso, ad proiicien. pulverem ante oculos
98 sapientissimorum Judicantium, aperta fronte asseritur, hoc
delictum probari ex concordi depositione trium testium fisca-
lium; Respondemus, id nullo modo, neque etiam à remo-
tissimis subsistere.

Ad hoc manibus palpandum dignentur observare, quod
duo in hac parte obiiciuntur P. C. *Primo, che il sudetto P. C.*
99 *ogni giorno soleva scrivere nel Libro, esistente in Sagrestia, nel
quale si descrivono tutti quelli, che celebrano la messa*, quam
tamen multoties nullatenus celebraverat; Et hoc est solemne
mendacium d. testis, quia in dd. Libris oculis corporeis appa-
rent multi dies, in quibus non legitur hujusmodi adnotatio.
100 Iste igitur testis, ictu oculi uti mendax convictus ex sola ape-
ritione Librorum, nullam omninò meretur fidem, vulgaris
Juribus, de quibus *Francis. Palm. cons.* 32. *numer.* 22. *& Rot.
decis.* 52. *num.* 8. *coram Peuting. & in parte.* 18. *recen. dec.* 319.
num. 9. *&* 59.

Ejusdem farinæ est alter testis, serena fronte asserens: *Sa-
101 pevo che il nostro P. Com. si era scritto più volte nel Libro delle
Messe, con dire, che aveva celebrato, e non era vero.* Cùm
enim non explicaverit motivum d. suæ assertionis, *e non era
vero*, nullam in hac parte fidem meretur; Testi enim non
adducenti causam sui dicti, & motivum suæ assertionis, nun-
102 quam creditur, ex cumulatis per *Rot. in dec.* 100. *num.* 3. *post
2. Vol. Consil. Farin. & dec.* 66. *n.* 6. *par.* 7. *& dec.* 344. *nu.* 9. *&*
10. *par.* 18. *rec. & dec.* 153 *n* 4. *cor. Benincas.*

Fortiùs quia potuit id credere, quando celebravit in Eccle-
103 siis extra Conventum, quod nullum involuit delictum, ex
animadversis *supra à n.* 51.

Aliud verò, quod obiicitur P. C. est, quod prætenditur ro-
104 gasse d. testem, ut assereret celebrasse pro illo, idque in dis-
cursibus confidentialibus.

Diximus autem in eadem Scriptura, & repetimus, quod
testis iste nullam meretur fidem; Quia unicus; Quia detegit
105 suam turpitudinem; Quia propriis sumptibus promovet præ-
sentem vexationem; Quia asserit inverisimilia; Et quia con-
trarium apparet ex sola recognitione Libri, in quo à P. C. ad-
notatæ fuerunt celebrationes missarum, eò quia dùm ille
106 scripseras celebrasse, non opus habebat alio falso fulcimento
ad proban. celebrationem, ex adductis *suprà num.* 49. & mo-
dò addimus *Monacell. in Formul. tom.* 2. *tit.* 13. *formul.* 2. *nu-
mer.* 46. *fol.* 57.

Ex quibus patet, quod hujusmodi tres testes nullo modo
107 concordant circa eundem actum; Quod omnes sunt singulares
in proprio dicto; Quod sunt etiam aperti inimici P. C. Quodq;
innegabiliter deteguntur mendaces, ex sup. animadversis.

Negatur exadverso, quod præsens vexatio promoveatur à
contrariis testibus. Pro responsione autem non possumus, ni-
si rogare EE. PP. ut dignentur reminisci, an dd. testes un- 108
quam coram ipsis comparuerint, faciendo partes acerrimi
Fiscalis, & deinde concludere, an, & qualem fidem me-
reantur in figura prætensorum testium.

Quia verò contrarius Scribens negare non potuit, alacri
animo unum ex dictis testibus subministrasse, & subministra-
re expensas præsentis vexationis, asserit hoc in nihilo rele- 109
vare P. Casimirum, eo quia quicumque sit Anthor illius ve-
xationis, ipse P. C. propriam innocentiam probare tenetur:
Nos autem congruè respondemus, quod saltèm debeat idem
testis esse contentus in hoc Judicio facere unam figuram, hoc
est Accusatoris, Fiscalis, & Instigatoris, non autem illam 110
testis *Omnibus enim in re propria dicendi testimonium faculta-
tem Jura submoverunt*, dixit *Text in leg.* 5. *Cod. de Testibus*
Prætereà sinno ore firmant Doctores, neque etiam in civili-
bus adhibendam esse fidem illi testi, qui solam propensionem
ostendit, ut victoriam reportet ille, pro quo deponit ex ad-
ductis *à Rot. in dec.* 544 *à numer.* 4. *par.* 18. *rec.* Ratione ma-
jori fides præstanda non est testi, qui in criminalibus adhæ- 111
rendo Fisco, cum magna affectione ad Causam, unit effe-
ctivam exbursationem multarum pecuniarum, ut de se
patet.

Asserit pariter, quod non sit permissum P. C. alios accusa-
re antequam purget propriam innocentiam; Respondemus 112
quod P. C. nunquam somniavit in hac parte aliquem accusa-
re, probè sciens, accusationem vocari genus illaudabilis in-
tentionis *in can. Si quis Episcopus* 2. *quæst.* 7. ubi *Gloss. verba
illaudabilis*, sequentem adducit rationem; *Quia præsumi-
tur semper, quod invidiæ causa fiat accusatio &c. & quia vix 113
sinè culpa aperiri potest*, cum concordantibus apud *Raynald.
tom.* 3. *cap.* 34. §. 8. *num.* 1.

Cæterùm quod permissum sit accusato detegere testium vi-
tia, quando id necessarium est ad propriam defensionem, est
unum ex primis principiis Criminalistarum, ex adductis *in 114
Instit. Crimin. lib.* 2. *tit.* 9. *num.* 124. In qua parte concordant
etiam Theologi, & Canonistæ; quorum respectu non potest
esse magis punctuale celebre dictum, & innegabile factum 115
Cardin. Pallavic. nell' Istor. del Concil. in Introduct. capit. 2.
numer. 2.

Coronat tandèm suam Scripturam contrarius Scribens cum
aliâ reflexione, quod Pat. C. uti translatus ab alia Religione
non potest esse Superior in nostra; Quodque proinde ex hoc
motivo privandus veniat muneribus, quæ in nostra Religione
obtinet; Quamvis autem superabundaret responsio, quod
hæc reflexio non est præsentis criminalis inspectionis; Poterit- 116
que proindè illam in alio congruo judicio promovere, & tunc
illius insubsistentiam demonstrabimus. Nihilominus brevi-
ter dicimus, *Textum*, in contrarium citatum *in Clem.* 1. *de 117
Regul.* loqui de Religioso mendicante, translato ad Religio-
nem non mendicantem, qui non sunt nostri termini, & pro-
indè nullatenùs in hac parte ulteriùs immorandum est.

Audivimus exagerari adverso nescio quam Gratiam Sacr.
Pœnit. pro condonatione pœnarum, in Constitutione Inno- 118
centiana inflictarum, quam nunquam petiit P. C. & circa
quam proindè nihil diximus.

Cæterùm ad evitand. æquivoca opportunè subjungimus,
quod, vel est sermo de illa Gratia ejusdem sacri Tribunalis,
quam pendente hac instantia obtinuit P. Vicarius Provincia- 119
lis Neapolis, antequam mitteret ad Urbem Commissarium,
ad compilan. Processum contra P. C quæ Gratia notoria est,
tàm in nostro Conventu Urbis, quàm in alio Neapolis, &
hæc nullam habet connexionem cum præsenti contraria in-
stantia: Aut verò sermo est de alia simili Gratia, quæ asse-
ritur obtenta à P. Vicario nostri Conventus tempore quo Pat.
C. erat absens ab Urbe, & hæc nullo modo attribui potest ei- 120
dem P. C. illam non somnianti petere, nè alteri per alterum
iniqua conditio inferatur, adversus dispositionem omnium
Jurium, de quibus *Barbos. axiom.* 22. *num.* 5.

Quoad prætensas pœnas, dicimus, quod non opus habe-
mus id mendicare à similibus privationis Beneficiorum, de- 121
lationis habitus talaris, utentis transumptis, non habenti-
bus necessaria requisita, dum habemus materiam, Patribus
acerrimè informantibus, ex professò discussam in terminis
Bullæ Innocentianæ à S. C. E. in una *Provinciæ Marchiæ Ca-
pituli Provincialis*, in qua die 1. Decembris 1713. Ponente
Card. Casino responsum fuit pro exclusione omnium pœna- 122
rum dictæ Constitutionis, ex illo motivo, mirabiliter præ-
senti casui accommodato, quod non constabat de pertinaci
voluntate non parendi dictæ Constitutioni, dum adduceban-
tur attestationes circa bonam fidem electi in Provincialem,
ut vi-

ut videre est *in Tom. 1. part. 2, discept. 29. per tot.* & signanter
num. 124. Quæ bona fides in nostris terminis remanet evidens
123 ex hucusque animadversis; Est autem nimis improprium,
& æquè insolitum recurrere ad similia, ubi habemus casum,
individualiter decisum, ut advertit *Cardin. de Luc. de Legat.*
disc. 61. *num.* 7.

Ex accurata demum pervolutione nostri Processus, *ex Pa-*
tre Segneri observavimus *supra numer.* 60. quod in illius con-
124 fectione fuerunt *l'istessi Accusatori, è Fiscali, Emoli, e Te-*
stimonj; Modo verò, iterum pervoluto eodem Processu, il-
loque combinato cum contrariis Scripturis, subdimus ex
Petro de Monte, sequuto *à Galles. de Justit. Annatar. num.* 13.
125 lecturam ejusdem Processus; absque ulla operatione intelle-
ctus digito ostendere, *omnia ibidem contenta plena esse odii,*
dissidii, & ambitionis.

Ad quæ evitanda, quatenus nil aliud desiderent Opposi-
tores quàm obtinere gradum Superioris localis in Urbe, &
126 munus Procuratoris generalis, in Religione, quos P. Com-
missar. actualiter exercet; Absque ulla necessitate recurren-
di ad frivolum prætextum translationis à sua antiqua Reli-
gione ad nostram; Et parcendo expensis replicatarum Scri-
pturarum, quæ, adversus laudabile solitum Urbis, & Or-
127 bis, à particularibus Defensoribus nomine Fisc. criminalis in
hac parte divulgatæ fuerunt, quod neque etiam practica-
tur in causis læsæ Majestatis divinæ, vel humanæ, prom-
ptus, paratusque est idem Pat. Commiss. eorum desideriis
plenè satisfacere, paucis mutatis, utendo verbis illis; qui-
bus in simili casu usus fuit *Cardin. Baronius*, & leguntur in
128 ejus Vita, post illam *S. Phil. Nerii fol. mihi* 43. *Io non hò mai*
cercati, nè desiderati li detti Officii, però senza dolore lascierò
quello, che senza amore possiedo &c. Niente altro desidero, che
far ritorno a' miei Fratelli, & alla mia Cella &c. Tenetevi per
Voi li vostri Officj, che a me basta la mia buona conscienza, &
P. Bernab. in ejus Vita lib. 2. cap. 1. folio 61. Hujusmodi au-
129 tem declaratio non est hodie excogitata, sed ante præsentem
vexationem multotiès humillimè seriò facta, & non semel
cum majori serietate repetita fuit Cardin. Protectori nostri
130 Ordinis, qui in electione Superiorum illarum Religionum,
quæ ejus protectioni commendatæ sunt, reducere solet ad
praxim aureum illud dictum *Sancti Gregorii in Pastoral. Lo-*
cus regiminis desiderantibus negandus est, fugientibus offeren-
dus, quem sequutus fui *in Tom. 2. part. 1. disceptat. 37. nu-*
mer. 121.

131 Die 26. Septembris 1718. Sac. Cong. particularis super re-
visione Onerum Missarum rescripsit: *P. C. ex hactenus dedu-*
ctis non esse molestandum.

DISCEPTATIO IV.

Romana.

PRO

P. Josepho Maria Gagino

CUM

P. Superiore generali.

ARGUMENTUM.

Religiosus, præcipitanter privatus suo Officio à Superio-
re generali, quando sit statim ad idem Officium rein-
tegrandus, Ex justa causa Sac. Congregat. solet de-
mandàre, ut Generales inceptam Visitationem Provin-
ciarum suspendant ad arbitrium earundem Sacrarum
Congregat.

GIuseppe Maria Gagini della Congregatione del Beato
Pietro di Pisa rappresenta umilmente all' EE. VV. es-
ser egli stato canonicamente eletto per la seconda volta Se-
1 gretario, o sia Cancelliere della Provincia Romana nell'
ultimo Capitolo generale, tenuto nel mese di Maggio
1716. à tenore delle *Costituzioni della medema Congregazio-*
ne capit. 38. nel quale, tra le altre sue incumbenze, si pre-
scrive, che sia tenutu il Cancelliere accompagnare il Pa-
dre Generale, quando si porta in Visita, come appunto se-
guì negl' ultimi giorni di Agosto, quando il sud. P. Generale
li fece dire, che si mettesse all'ordine per accompagnarlo, in
essecuzione del suo Officio.

Gionto il medesimo Oratore unitamente col Padre Ge-
nerale nel Convento di Serongarino, Diocesi di Fano, *ex* 2
abrupto fu precettato da detto Padre Generale, che non lo
seguitasse nella Visita, al qual effetto fu sostituito altro Re-
ligioso.

Non mancò l' Oratore nell' angustie di detto Convento,
& in un caso assai raro tra le Fameglie religiose, da pro- 3
cedura tanto irregolare di appellarsi all' EE. VV. per trat-
tarsi di gravame, al quale irreparabilmente in faccia a tut-
ta la sua Congregazione contro ogni giustizia, viene *de fa-*
cto sottoposto, non essendo in facoltà del P. Generale di ri-
movere da' loro Officj quelli, che in essecuzione delle loro
Costituzioni canonicamente sono stati eletti ne' Capitoli ge-
nerali, de' quali sono Essecutori, non Destruttori i Genera-
li delle Famiglie religiose, come osservano *Ant. à Spir. Sanct.* 4
de Regim. Regul. cap. 13. *num.* 13. *& Bordon. tom.* 3. *Var. resol.*
par. 2. *resol.* 58. *num.* 3.

Mà perche, ciò non ostante, sotto frivolo pretesto, che 5
l' Oratore due anni, e mezzo sono, mentre in Napoli fa-
bricava un Processo contro alcuni Religiosi, che avevano
maltrattato un' altro Religioso, publicasse prima del tem-
po le deposizioni de' testimoni, persiste detto Padre Gene-
rale a non voler reintegrare l' Oratore.

Perciò il medesimo prostrato a piedi dell' EE. VV. omil- 6
mente le supplica ad ordinare, che sia reintegrato nella sua
Carica, o almeno, che il Padre Generale soprassieda la
continuazione della Visita, fino a che l' Oratore abbia con-
cludentemente dimostrata la sua innocenza, come è pron-
tissimo a fare ad ogni cenno dell' EE. VV. dalla nota giu-
stizia, e pietà delle quali spera restar consolato, atteso che
sussiste l' esposto, comprovato dalla Relazione del Padre
Procuratore generale; che l' EE. VV. si sono degnate vo- 7
ler sentire.

La prima parte della sua omilissima supplica per la re-
integrazione a quell' Officio, al quale è stato *servatis ser-*
vandis eletto dal Capitolo generale, è appoggiata al difet- 8
to di autorità, che non hà il detto Padre Generale sopra li
Capitoli generali, nè può a suo arbitrio disfare quel, che
ne' medesimi è stato canonicamente operato, come si è dimo-
strato di sopra numero 4. e literalmente è determinato nelle
nostre *Constituzioni capit.* 62. *in fine*, dove si dice, che in 9
questi casi vi possa apporre le mani *solum generale Capi-*
tulum.

Al che si aggiunge il modo precipitoso, tenuto dal det-
to Padre Generale col far partire da Roma l' Oratore per
essercitare il suo Officio, e poi, senza precedente prova di 10
delitto, privarlo *de facto*, e senza ordine di giudizio, ne'
quali termini è solita questa Sag. Cong. di reintegrare imme-
diatamente quei Religiosi, che sono oppressi da' loro Supe-
riori gen. come a relazione del Cardin. Gabrielli pratticò *li* 8.
Agosto, e 25. *Settembre* 1704. con un Religioso Carmelitano, 11
e si può riconoscere *dalla Discett.* 23. *part.* 1. *tom.* 2. e con un'
altro Religioso Domenicano pratticò *li* 10. *Settembre* 1715.
Ponente il Cardin. Grimaldi, come si può riconoscere dalla
Discett. 26. *part.* 2. *tom.* 2.

Nelle quali Cause fu avuto special riflesso alla riputazione
de' poveri Religiosi graduati, il merito de' quali è stato rico-
nosciuto, e premiato ne' Capitoli generali, coerentemente 12
à quel, che lasciò scritto *il Card. de Luc. de Regul. discur.* 15.
num. 26. ibi: *Tum ob diminutionem famæ, seu existimationis*
quæ resultat ex remotione præter solitum, e concorda *l' Amen.*
in Prax. crim. tit. 3. *quæst.* 3. *num.* 94.

E pure ne' casi sudetti si trattava di reintegrazione a quelle 13
Cariche, alle quali erano stati promossi da quei Superiori
medesimi, che l'avevano privati; Quando nel nostro caso si
verifica l' opposto, perche si tratta di levare all' Oratore
quella Carica, che non riconosce dal P. Generale, ma dal
Capitolo Generale.

E generalmente, che ne' nostri termini si applichi quel
Turpiùs eiicitur, quàm non admittitur hospes, registrato *da* 14
Innocen. III nel cap. Quemadmodum de Jurejur. l' osservano
Alexand. cons. 23. *num.* 7. *Surd. cons.* 64. *num.* 7. *& Monacell.*
in Formul. tom. 1. *tit.* 11 *form.* 44. *num.* 33. *& Rot. decis.* 207.
num. 8. *&* 9 *par.* 17. *rec.*

La seconda parte dell' istanza dell' Oratore, che almeno
il P. Generale non continui la Visita, prima che si conosca 15
la verità del contrario pretesto, è ugualmente fondata, per-
che in altra maniera contro tutti i principii di legge, di con-
gruenza, e di epicheja, il P. Generale verrebbe ad operare
dispoticamente, e disfare à suo arbitrio quel, che con ogni
matu-

maturità è stato concluso, e determinato ne'Capitoli genera-
li, militando ogni presunzione di giustizia a favore di quelli,
che sono stati eletti da molte qualificate persone, come al ce-
lebre detto *di Cassiodoro*, seguitato nelle *Instit. crim. lib. 3. tit. 9.*
16 *n. 171.* ibi: *Dignus à multis qui meruerit approbari, aut enim
acceptum fuisse, interdum gratia est, multis placuisse judicium.*
Senza, che osti detto frivolo pretesto di pretesa rivelazio
ne del detto de'testimonii prima della terminazione del Pro-
cesso; Perchè ciò non à la minima sossistenza *in facto*, nè si
tratta di operazione in tempo prossimo al principio della
Visita, ma che si pretende seguita in Napoli da due anni, e
17 mezzo a questa parte; Onde se avesse detto pretesto la mini-
ma apparenza, non doveva il zelo del P. Generale differire
tanto tempo a punirlo, il Testo è litterale nella *leg. Si quis
fortè §. 1. ff. de Pœn.* ibi: *Nec enim debebat tam magnam rem
tandiù reticere*, e concordano gl'Autori, seguitati dalla *Rot.*
18 *nella dec. 223. num. 16. cor. Royas, e nella dec. 59. n. 9. p. 13. rec. e
nella Rosanen. Juris probibendi* 3. *Jul.* 1702. *§. fin. coram
Lancet.*
Oltre di che in qualsivoglia circostanza si essageri d. frivo-
lo pretesto, non potrà mai colorirsi la precipitanza, con la
quale il P. Generale à proceduto in questa parte, commune-
19 mente biasmata, non solamente da'Legisti, seguitati *dalla
Rot. nella August. Juris patr. 30. Jan. 1695. §. Cæteræ cor. Ursi-
no*; Ma da'medesimi Santi Padri, tra'quali è celebre la de-
gna riflessione *di S. Gio: Crisost. homil. 1. de Pœnit. fol. mihi* 658.
tom. 1. inter ejus Opera Parisiis impressa anno 1621. dove, ri-
ferendo il fatto del Profeta Giona, loda quei barbari Mari-
20 nari, che benchè si trovassero con l'acqua alla gola, seguen-
do il solo lume naturale, non atteso d. ugualmente prossimo,
che evidente pericolo, doppo chiaritisi per mezzo di sorti,
che egli era l'unica causa di quella gran tempesta, volsero
fargli quelle interrogazioni, che si leggono *nel cap. 1. di Gio-
na: Audi igitur eos, quemadmodum in judicio, examine exa-*
21 *ctissimo, cuncta inquirunt: Quod opus est tuum? Undè venis?
Quò vadis? Qua de Regione? Quo de Populo es Tu? Et qui-
dèm accusabat Mare, exclamans contra; Increpabat autem
sors, & condemnabat: Sed tamen, neque Mare, contra excla-
mante, neque sorte, eunadverso testimonium reddente, sen-
tentiam usquè dabant, sed veluti in judicio, & accusatoribus
instantibus, & testibus præsentibus, indiciis, atque argu-
mentis veridicis non prius damnant, ipsi Sententiam ferant,
quod damnandus ipse propriæ fieret accusator culpæ: Sed, &
hi Nautæ, homines barbari, & insensati, eum, qui in ju-
diciis optimus est, ordinem imitantur, & id quidem tanto ti-
more, tot fluctibus, tanta ipsos circumstante procella, & Ma-
re neq; respirare permittente.*
Ne'quali termini di simil procedure, benchè contro Reli-
giosi di sfera molto minore, è communemente ricevuta la
teorica *d'Innoc. nel cap. Insinuante sub n. 2. Qui Cleric. vel Vo-
*22 *vent.* dove asserisce, che *Si occurreret casus* (& è appunto il
presente) *in quo Abbas, vel Superior vellent ex malitia remo-
vere illum à loco, quem ei deputarunt, possit supplicare Supe-
riori, & Superior eum audire debet ad similitudinem servi*, e
parlando ne'nostri precisi termini di Religiosi, precipitosa-
mente privati da'loro Officii, puntualmente concordano il
*Rebuff. de Pacific possess. n. 275. Gonzal. ad Regul. 8. Cancel. glos.
5. §. 6. n. 40. e Lotter. de Re benef. lib. 1. quæst. 33. n. 46.* ibi: *Retar-*
23 *datur executio, & si ante illius plenam executionem moveatur,
illico reintegratur; Competit enim possessorium recuperandæ.*

In eadem Causa.

PResentendosi dalla voce commune di molti Religiosi,
che a nome del P. Generale sia stata composta per di-
stribuirsi nella vigilia della Congr. all' EE. VV. una longa
24 Scrittura, col suo Sommario, contro il P. Giuseppe Maria
Gagioi, umilissimo Oratore, Cancelliere, o sia Segretario
generale di detta Congregazione. A nome del medesimo Ga-
gioi sono umilmente supplicate l'EE VV. sospendere il loro
prudentissimo giudizio fino alle Risposte del medesimo Ora-
25 tore, che in qualsisia angustia di tempo, non si mancarà di
farli giungere all'EE. VV. per farli toccare con mani l'insos-
sistenza di quanto exadverso sarà per esponersi.
Avendo per altro detto P. Generale procurare da Religiosi
di qualità due Attestazioni ad effetto di far comparire l'Ora-
26 tore Reo di revelazione del segreto di un Processo, fabricato
in Napoli due anni sono in circa, e per far vedere, che non à
privato l'Oratore della sua carica di Cancelliere, o sia Segre-
27 tario generale, conferitali nell' ultimo Capitolo gene-
rale, mentre lo chiama tale nella Patente, e perchè
gliene fa conservare gli emolumenti dal Padre Provin-
ciale.
Preventivamente il medesimo Oratore risponde alla prima
Attestazione, che anzi da questa apparisce evidentemente la
sua innocenza; Perchè se, nè dal P. Generale, nè dal P. Pro- 28
vinciale fù communicata cosa alcuna all' Oratore, concer-
nente la Causa, della quale si faceva il Processo in Napoli,
come alle parole assai chiare di detta Attestazione, riesce as-
sai inverisimile, per non dire affatto impossibile, il preten-
dere, che potesse rivelare quel, che non li era stato confi-
dato, nè era a sua notizia; Essendo verissimo l'assioma filo-
sofico, ricevuto communemente anche da' Legisti, che *nil
volitum quin præcognitum*, de quo *Gob. consult. 122. nu. 41. &* 29
*Rot. dec. 96. num 6. p. 17. rec. & in Novarien. Pensionis 24. Martii
1710. §. Confessio cor. Falconerio.*
Risponde anche alla seconda, che l'Officio di Segretario,
o sia Cancelliere generale, conferitoli nell' ultimo Capitolo
generale, non è ristretto alle sole parole, che lo qualificano 30
tale nella Patente, con verificarsi dell' Oratore quel, che si
legge *apud Terent. in Andr.* con queste parole: *Hoc solum mi-
hi nomen relictum est*; Ma a tenore *delle Constit. cap* 38. oltre
alle molte incombenze, ivi descritte, *debet illa, quæ quo-
quo modo ad PP. Visitatores in acta Visitationis spectant, di-* 31
*ligenter in Capitulorum Libro perscribere, & fideliter regi-
strare, necnon etiam, quæ in Capitulis perlegenda sunt, jus-
su Superiorum perlegere.*
Il dire poi; *Che si riscuote la solita cortesia da ciascheduno de'
Conventi a beneficio di esso P. Segretario Gagini, onde non resta
privo in conto alcuno dell' Officio conferitoli*, è una di quelle ri- 32
flessioni, che non è capace a muovere l'animo del medesimo O-
ratore, che in tutte le sue operazioni, à sempre procurato di
mettere in prattica quel, che si legge *nell' Eccles. 41. 15. Cu-
ram habe de bono nomine, hoc enim magis permanebit tibi,
quàm mille thesauri pretiosi, & magni.* E che sempre à ca- 33
minato con quel, che lasciò scritto un Filosofo gentile *lib. de
Morib. in princ.* ibi: *Pecuniæ imperare oportet, non servire*;
Potendo ancora addurre per adequata risposta a detta spon-
tanea essibizione di emolumenti le parole di Clemente IV. ad
un Rè di Francia, registrate nelle sue Epistole *To. 2. epist. 12.* 34
*Nec nos divitiæ sibi subjiciunt, quas nunquàm permisimus do-
minari; Imò (quod læti referimus) quem servum habere ne-
queunt, & comitem dedignantur.*
Oltre di che pare si adatti mirabilmente al presente caso
quella degna riflessione *del P. Segneri*, benche ad altra fine
fatta dal medesimo *nella Predic. 35. num.* 10. che se volevansi
dare all' Oratore il solo titolo, e i soli emolumenti della sua 35
Carica, a che fine farlo partire da questa Città? E doppo sei
giorni di pessimo viaggio nel mese di Agosto nel primo Con-
vento licenziarlo, avvanti di cominciare la Visita? Anzi
per aggiunta ugualmente dolorosa, con strangulatoria ob-
bedienza immediatamente mandarlo ad altro Convento, do-
ve al presente si ritrova, assai più lontano? A solo effetto
che con difficoltà maggiore potesse ricorrere all' EE. VV. 36
Se non voleva ammettersi all'essercizio della sua Carica, a
che fine farlo partire da Roma? E se si fa partire da Roma
per esercitare la sua Carica, perchè nel primo Convento non
se li permette di essercitarla?
Termina finalmente l'Oratore le sue umilissime suppliche
riverentemente pregandole a riguardare con occhio compas-
sionevole le sue angustie, & oppressioni, senza il minimo 38
rimorso di delitto, o di mancamento alcuno, ritrovandosi
de facto spogliato della sua Carica, conferitali nell' ultimo
Capitolo generale, con un pretesto, talmente rancido, & in-
sossistente, che sarà difficile potersene assegnare un' altro
egualmente frivolo; Senza nè pure essere stato inteso prima
di essere stato privato, contro la disposizione di tutte le leggi
divine, & umane, essendo a questo proposito ugualmente
celebre, che stringente quella degna riflessione di *S. Evaristo* 38
*nel can. Deus Omnipotens 2. q. 1. Si enim Deus cognitor omnium,
Sodomorum mala, quorum clamor ad Cœlum usque pervenerat
omnia sciens, priùs nec credere, nec judicare voluit, quàm
ipse ea cum fidelibus testibus diligenter investigans, quæ au-
dierat, opere comprobaret; Nos, qui sumus homines, &
peccatores &c. nullum ante veram, justamque probationem ju-
dicare, aut damnare debemus.* E molto più celebre è quella
degna dichiarazione di *S. Gregorio Magno lib. 7. Indict. 7. epist.*
102. riferita nel *Cap prim. de Caus. possess. & propriet. Nec nos
contra inauditam Partem aliquid possumus definire*, con mol-
te altre altre autorità, seguitate *dall' Ansald. nella decis. 30.
num. 64.*

In eadem Causa.

NOn si nega nel contrario Memoriale il fatto della preci-
pitosa remozione, e privazione del P. Gagini della
Carica di Segretario generale, ma solamente suppone il P.
Generale avere ciò potuto fare *per giuste cause, ad esso note,
li di cui ricapidi* (sono sue parole) *li à lasciati nelle sue Stan-
ze di S. Onofrio di Roma.*

Quanto sia frivolo questo pretesto apparisce chiaramente
da se stesso, nè à bisogno di prova alcuna, perche non man-
40 ca qualificato Religioso in Roma, surrogato dal P. Genera-
le, che potrebbe ritrovare detti ricapidi, e presentarli all'
EE. VV. quando, o fossero veri, o avessero faccia da com-
parire.

Ma perche la verità (che è una, e sempre almeno in fi-
ne trionfa) è che la causa pretesa non à la minima sossisten-
za, per quest'effetto non senza misterio il P. Generale non ne
41 allega alcuna, per togliere all'Oratore il modo di difendersi,
e ciò contro la disposizione di tutte le Leggi, seguitate *dal
Zuff. ad Constit. Barb. n. 22. e dal Conciol. Resol. Crim. Verb. In-
quisito resol. 3. per tot.* E per schivare la facilità di esser convin-
42 to, degna riflessione *del Card. Pallavic. nell' Istor. del Concil.
lib. 11. cap. 16. num. 7.*

Per altro sarebbe un'essempio assai essorbitante, e senza
43 dubbio forse il primo in quante Religioni sono nel Mondo
cattolico, il pretendere che un Generale faccia partire con
lui da Roma un qualificato Religioso, Officiale eletto nel
Capitolo generale, per visitare seco una Provincia, & indi
doppo sei giornate di stentato viaggio, lo lasci in un Con-
vento onorevolmente rilegato: Ricercato poi delle cause,
44 che l'anno mosso ad operare con tanta precipitanza, in evi-
dente pregiudizio del decoro, e della stima di d. qualificato
Religioso, bastasse il rispondere, come fa il P. Generale:
*Le cause sono contenute nelle Scritture, lasciate nelle mie Stan-
ze in Roma, e doppo la terminazione della Visita, darò tutte
le sodisfazzioni, che si ricercano.*

Nè giova il dire, *che vi siano molti sospetti, che in acta Vi-
45 sitationis, e anche prima sono stati impressionati nell'animo del
P. Generale.*

Perchè la privazione degl'Officj, a quali sono stati eletti li
qualificati Religiosi ne' loro Capitoli generali, non si può
46 fare per meri sospetti, ma devono precedere prove conclu-
denti, come osservano i Dottori, citati *nelle Instit. Crim. lib.
1. tit. 5. n. 13. & lib. 4. tit. 1. à n. 32.*

Oltre di che se questi sospetti erano impressionati nell'ani-
mo del P. Generale prima, che partisse da Roma, a che fi-
ne far fare al povero Oratore un viaggio di sei giornate nel
47 mese d'Agosto, senza nè pure communicargli uno di detti
sospetti. Essendo affatto insossistente, che tali sospetti gli
siano sopragionti *in acta Visitationis*, perchè quest'atto non si
si è potuto verificare con l'Oratore, giacchè nel primo Con-
48 vento, e prima d'ogni atto di Visita è stato *de facto* privato
dal P. Generale del suo Officio.

Il mezzo termine, che si propone, di far terminare la Visi-
ta dal P. Generale, senza pregiudizio delle ragioni, e delli
49 dritti, che sono dovuti all'Oratore, non è practicabile, per-
chè opposto a tutte le Leggi, le quali in questi casi vogliono,
che sia prima reintegrato chi è stato privato ingiustamente, e
precipitosamente, come ne' precisi termini di simile privazio-
ne di Religiosi, è stato provato *sopra n. 11. & 12.* Tanto più
che, tra li dritti, e ragioni, che competono al medesimo
50 Oratore, il primo, e principale è l'intervenire col P. Gene-
rale nella Visita, come litteralmente si prescrive *nelle Con-
stit. 1. 38* del quale non poteva in conto alcuno privarlo il P.
Generale.

Si risponde exadverso, che il P. Generale à questa facoltà,
51 e che si è preso equivoco da questa parte nell' asserire il con-
trario di sop *n. 9.*

Si replica però, che questo equivoco non vi è stato, nè vi
52 è, e si conferma, che il P. Generale non à autorità alcuna
di rimovere quelli, che sono stati eletti ne' Capitoli generali.

Nè ostano le parole, registrate nel contrario Memoriale,
53 e sono le seguenti: *Liceat tamen Generali, seù Provinciali, ab-
sente prædicto Cancellario, vel alia rationabili de causa, alium
in Cancellarium deputare, qui vel Visitatores prosequatur, vel
Processus fabricare valeat. Imò, & in illius munus subeundum
simpliciter eligere, si decessisse, vel privari contingat;* Perche si
pretende exadverso buttare la polvere avanti gl'occhi, col
54 dare ad intendere che con queste parole abbia facoltà il P. Ge-
nerale di mutare, sospendere, e privare li Segretari generali,
eletti ne' Capitoli. Il che si dimostra ad evidenza, supplican-
dosi ad osservare, che due casi sono stati previsti, e provisti
dalle nostre Constituzioni con dd. parole.

Il primo è, quando il Cancelliere è assente, o per altra
causa ragionevole, come sarebbe d'Infermità, o simile, non 55
può adempire il suo Officio; Et in questo caso con somma pru-
denza comandano le Costituzioni, che senza aspettare il fu-
turo Capitolo generale, non solamente il P. Generale, ma
anche il Provinciale possino deputare un'altro, che proseguis-
ca la Visita, o termini li Processi; E questo caso non è il no-
stro, perchè l'Oratore non è assente, nè infermo, nè per
sua parte vi concorre legitimo impedimento, o causa ragio-
nevole, che gl'impedisca adempire il suo Officio.

Il secondo caso è, quando *contingit privari, vel decedere
Cancellarium, electum in Capitulo*, & in questo caso vogliono 56
le Constituzioni, che sia lecito al P. Generale *alium simplici-
ter eligere ad illius munus subeundum.*

Questo caso nè pure per ombra si verifica oggi, perchè nè
l'Oratore è morto, nè è stato *ser. ser.* con giusta causa privato
della sua Carica: Sicchè non à luogo l'autorità del P. Gene- 57
rale di sorrogarne un'altro, atteso che la sua facoltà è ristret-
ta a dd. due soli casi di privazione, e di morte, che non si ve-
rificano: Il Testo è litterale *nel Cap Verùm de Condit. apposit.*
seguitato dalla *Rot. nella dec. 214. n 12. cor. Priol.*

Il dire finalmente, che l'Oratore nè perde gl'emolumenti,
nè il carattere di Segretario, con la semplice sospensione,
fatta dal P. Generale della presente Visita, è una di quelle 58
proposizioni, che anno dell'apparenza molta, ma che con-
tengono ancora delle cose misteriose di molto, e sono destrut-
tive delle Constituzioni delle Famiglie religiose, perchè que-
ste, non senza degni riflessi comandano, che intervenghino
alle Visite delle Provincie persone graduate assieme, & elet- 59
te ne' Capitoli, non già dependenti da' Generali, per evita-
re quei sconcerti, & inconvenienti, che riferisce per practi-
ca, e diffusamente biasima *Amen. de Delict. & Pęn. tit. 5. §. 8. n.
a 5. fol. 340.* Il che tanto più à luogo nel presente caso, nel qua- 60
le si tratta dell'ultima Visita, che precede il prossimo Capi-
tolo generale, dalla quale dipende la consonanza de' Vocali
nell'elegere li successori Officiali generali; Onde se si apre la
strada di preservare le ragioni, & emolumenti a gl' Officiali
generali, con facoltà al P. Generale di sospenderli per l'ulti-
ma Visita, e surrogare altri a suo arbitrio, verrebbe a fer-
marsi essempio assai pregiudiziale al publico bene delle Reli-
gioni, più facile all'EE. VV. da concepirsi, che necessario 61
qui ad esprimersi: Essendo verissimo ciò, che lasciò scritto
S. Ambrosio in Luc. lib. 4. c. 4. cioè, che: *Sæpè quos vitia nulla
delectant, quos nulla potuit movere luxuria, nulla subverte-* 62
re avaritia, facit ambitio criminosos, riferito *nel To. a. p. 1. di-
scept. 37. num. 9.*

Mentre dunque il P Generale non solamente non prova,
ma nè pure allega la minima causa in particolare contro il po- 63
vero Oratore, resta chiaro, che non può al medesimo ne-
garsi la reintegrazione al suo Officio, essendo opinione, ca-
nonizata da questa *S. C. in una Vaallobelgica 17. Septembris
1713. Ponente Eminentiss. Casino*, che in questi casi siano te-
nuti i Superiori esprimere la causa particolare, anche in quei
termini, ne' quali nelle Costituzioni si determina, che *soli
Deo reddituri sunt rationem* del loro operare, come si può ri- 64
conoscere dalla *discept. 26. par. 1. to. a.* e particolarmente *alli n.
27. 30. & 115.*

Die 16 Septembris 1718. proposita in C. E. Causa fuit re-
scriptum. *Audiatur Generalis, suspensa interim Visitatione us-* 65
que ad novam ordinem. Reproposita verò die 30. ejusdem men-
sis rescriptum fuit: *In decisis.*

Compositis deinde amicabiliter rebus cum duabus conditio-
nibus, punctualiter exequutis. 66

I. *Che il P Generale deputi un Visitatore, quale unitamente
col P Provinciale, che al presente si ritrova in Fano, visiti li* 67
*Conventi della Romagna, dello Stato di Urbino, e conducano
seco il P. Cancelliere Gagini.*

II. *Che nel tempo stesso il P. Generale, il quale al presente si
ritrova in Roma, visiti il Convento di Sant'Onofrio, e della* 68
*Campagna, con il Visitatore, che sarà deputato dal P. Provin-
ciale, e che detto Generale possa condurre seco un'altro Cancel-
liere, restando però li soliti onorarj al Cancelliere Gagini.*

Reproposita Causa die 15. Decembris ejusdem anni 17 8.
per Eminentiss. Tanaram Ponentem, rescriptum fuit: *Su-* 69
blata suspensione, P. Generalis prosequatur Visitationem.

DISCE-

DISCEPTATIO V.

Provinciæ S. Angeli delationis Crucis.

PRO

Clericis profeſſis.

CUM

Laicis ejuſdem Provinciæ.

ARGUMENTUM.

In Proceſſionibus, quæ fiunt à Religioſis, an ſit deferenda Crux à Clericis profeſſis, vel à Laicis Conventus, & quid dicendum, accedente ſolito favore Laicorum.

ALle umiliſſime ſuppliche de'Chierici profeſſi della Pro-
vincia di S. Angelo de'PP. Riformati di S. Franceſco,
eſpoſte all'EE. VV. per opportuno provedimento all'abuſo,
1 preteſo da'Laici della medeſima Provincia, che nelle pubbli-
che Proceſſioni la Croce debba portarſi da uno di detti Chie-
rici profeſſi, e in difetto di queſti da un Sacerdote religioſo,
e non da un Religioſo laico della medeſima Provincia, co-
me ſi prattica in tutta la Religione di S. Franceſco, e in tut-
te le altre religioſe Fameglie del Mondo cattolico, ſi degnor-
2 no l'EE. VV. reſcrivere, *Procuratori Generali pro Informa-
tione, & Voto*, che fù eſſibito in Segretaria, favorevole a'
detti Chierici profeſſi.
Riferitaſi ſuſſeguentemente l'inſtanza delli medeſimi Lai-
3 ci dal Sig. Card. Caſone nella Congr. tenuta li 18. Decembre
1716. fù reſcritto: *Superiores regulares procedant prout de
Jure.*
Non anno mancato li medeſimi Superiori generali a teno-
re delle loro Conſtituzioni, in eſſecuzione di detto reſcritto,
4 di ordinare, che li Laici adempiſſero le loro parti nel portar
detta Croce; Ma contro ogni dovere, & aſpettazione anno
incontrata tale, e tanta tenitenza ne' detti Laici, che nè
pure è ſtato poſſibile ſuperarla con la pena di carcere formale
di uno de'medeſimi Laici, in eſſecuzione di quanto ſi diſpo-
ne nel *Capitolo generale Salmaticenſe*, riferito dal *P. Samba-
cofol.* 31. con queſte parole: *Qui Miniſtro, Vicario, & Com-
5 miſſario generali non obedierit, trimeſtris carceris pœna, vel
gravius, ad eorum arbitrium mulctetur.*
Ebbero però detti Laici nuovo ricorſo all' EE. VV. cha
6 ſotto li 9. Aprile 1717. doppo aver ſentito il P. V. C. genera-
le, ſi degnorono reſcrivere: *Relata.*
Ma nè pure ſodisfatti di queſto nuovo reſcritto, con eſ-
ſemplo aſſai raro tra le Fameglie religioſe, e con oſtinazio-
ne non più inteſa tra quelli, che anno fatto Voto ſolenne di
obedienza, ricorſero per la terza volta ſotto li 4. Febr. 1718.
7 quando l'EE. VV. ſi degnorono reſcrivere: *Audiantur Vice
Commiſſarius generalis, & Procurator generalis.*
Li medeſimi Superiori generali in eſſecuzione de' cenni
8 dell'EE. VV. doppo avere di nuovo ſentite le ragioni di am-
bedue le Parti collitiganti, ſotto li 7. Marzo 1718. eſibirono
in Segretaria il Voto, nel quale, non ſolamente furono di
parere, che li detti Laici ubbediſſero alle Coſtituzioni dell'
Ordine, & alli replicati Oracoli dell' EE. VV. nel portare
detta Croce; Ma che di più meritaſſero eſſemplare caſtigo
9 per la loro oſtinata inobedienza, terminando detto Voto
con queſte parole: *Quapropter non tantùm ad obedientiam
compellendos, ſed inſuper de temerario contra Sat. C. reſcri-
ptum &c. puniendos eſſe cenſemus.*
Ciò però non oſtante, perſiſtendo tuttavia detti Religioſi
laici nella loro pertinace reſoluzione di non ubbidire, di nuo-
10 vo, e ſempre più umilmente, li medeſimi Chierici ſupplica-
no l'EE. VV. ad ordinare, che li detti Laici s' acquietino una
volta a gl'oracoli dell' EE. VV. & alli precetti de'loro Supe-
riori generali, con portare detta Croce, in eſſecuzione di
11 quanto ſi preſcrive nelle loro Coſtituzioni, Regole, e Sta-
tuti, con uniformarſi in queſta parte all'uſo communemente
ricevuto, & ugualmente lodevole di tutte le altre Provincie
Riformate, & Oſſervanti di S. Franceſco, e particolarmen-
te a quel, che ſi prattica in queſta Città di Roma, il di cui
12 ſolito ſerve di regola, e norma a tutte le Provincie del Mon-
do cattolico, come oſſervano li Dottori, che riferiſce la *Rot.
nella dec.* 469. *n.* 62. *& dec.* 560. *n.* 2. *&* 3 *p.* 19. *rec.* e nella *Majori-
Urſayæ Diſcept. Tom. III.*
cen. Parochialis de Manoeor. 2. *Iunii* 1708. *§. Hocque cor. Oman-
na*, e nella *Conſtantien. Præcedentiæ* 27. *Jan.* 1713. *§. Idipſum
coram Anſaldo.*
Senza che poſſa farſi fondamento alcuno nel preteſo uſo in
contrario. Atteſo che, ſe qualche volta è ſtato ciò prattica-
to per il paſſato, il tutto è ſeguito per difetto de'Laici, che; 13
O non vi erano ne'Conventi; O non erano abili a portare la
Croce nelle Proceſſioni, che ſi facevano ne' medeſimi Con-
venti; O finalmente per comando de'Superiori attuali di dd.
Conventi, che in uno, o in un'altro caſo particolare, per fi-
ne, ad eſſi noto, anno ciò ordinato; Quale difetto non ve-
rificandoſi di preſente, non hà più luogo quel, che per detta
cauſa è ſtato prattícato per il paſſato per mera neceſſità, ſecon- 14
do la chiara diſpoſizione del *Teſto nella l. Adigere §. Quamvis
ff. de Iure patr.* ſeguitato dalla *Rot. nella dec.* 1827 *n.* 8. *cor. Coc-
cin.* e nella *Romana*, *ſeù Florentina Cenſus* 19. *Junii* 1711. *in
princ. cor. Anſaldo.*
Oltre di che, quando ancora, per inſoſſiſtente, e falſa ipo-
teſi, ſi trattaſſe d'uſo inveterato, & inveteratiſſimo, il me- 15
deſimo, come oppoſto a tutte le Leggi di giuſtizia, e di con-
gruenza, ſi chiamarebbe ſolenne abuſo, *non admittendus,
ſed eliminandus*, come fermò la *S. Rot. nella dec.* 10. *n.* 40. *in fin.
apud Pacion. de Locat.* e concordano gl' Autori, addotti, e ſe-
guitati dal *Rovit. dec.* 36. *n.* 3. *&* 4. e dall'*Urceol. dec* 21. *n.* 33.
Anzi in queſta parte ſono degne di tutta l'attenzione le pa-
role di *S. Agoſtino de unico Baptiſ. lib.* 2. dove dice: *Nemo conſue-
tudinem rationi, & veritati præponat, quia conſuetudinem, & ra-
tio, & veritas ſemper excludit*, come ſi può vedere nel *can. Ve- 16
ritate* 7. *diſtinct.* e le altre di *S. Gregorio in Epiſt. ad Guilimund.
Epiſcop.* dove laſciò ſcritto: *Si conſuetudinem fortaſſis opponas,
advertendum eſt, quod Dominus dixit: Ego ſum via, veritas,
& vita, non dixit, Ego ſum conſuetudo, ſed veritas, & certè que- 17
vis conſuetudo, quantumvis vulgata, veritati omninò eſt poſt-
ponenda, & uſus, qui veritati eſt contrarius, eſt abolendus*, regi-
ſtrate nel *can. Si conſuetudinem* 8 *diſtinct.* e nel *can. Conſuetudo
eadem diſtinct.* 8. ibi: *Nam conſuetudo ſine veritate vetuſtas 18
erroris eſt*, con molte altre autorità, riferite nel *To.* 2. *par.* 1.
diſcept. 7. *n.* 19. *& ſeq.*
Al che ſi aggionge, che la pretenſione contraria è in oltre
direttamente oppoſta a tutte le Leggi divina, naturale, ca- 19
nonica, e civile, a tenore delle quali li Religioſi laici, come
inferiori di molto a'Chierici profeſſi, devono eſſere in tutti
gl'atti poſpoſti a'medeſimi Chierici, a'quali ſono perciò ſem-
pre tenuti dare il luogo più degno, come *de Iure divino* ſi può
vedere *nel can. ult. diſtinct.* 9. *De Iure naturali* nel *§. final. Inſtit.
de Iure natur. Gent. & Civil. De Iure canonico nel c. Statuimus
de Majorit. & obed. Et de Iure civili nella leg.* 1. *ff. de Alb. ſcri- 10
ben.* Il che non ſi verificarebbe, ſe i Chierici portaſſero la Cro-
ce, e, come più degni, ſeguitaſſero detti Laici. Anzi ſi verifi-
carebbe quell'inconveniente, che ne'termini meno eſorbitanti
di precedenza, preteſa da un Diacono in concorſo di un Sa-
cerdote, riprovò la *Rot. nella dec.* 4 *à n.* 7. *cor. Ottbobon. & n.* 40.
con queſte parole: *Rationi, ſenſuique repugnaret, quod corpus 21
naturale originaliter pede ſuper humeros conſtaret.* Parendo aſ-
ſai più improprio, che un Religioſo laico preceda ad un Chie-
rico profeſſo, di quel che ſia la pretenſione d'un Diacono di 22
precedere ad un Sacerdote.
Creſcerebbe in oltre *in immenſum* queſto inconveniente,
perchè ammettendoſi alli detti Religioſi laici la loro preten- 23
ſione di precedere a'Chierici profeſſi, col non portare la Cro-
ce, in caſo che non vi foſſero detti Chierici profeſſi in un Con-
vento, qual caſo non è metafiſico, ma aſſai frequente, almeno
per qualche tempo, all'ora ſarebbe obligato portarla un Re-
ligioſo Sacerdote, & in queſti termini verrebero i Religioſi
laici ad avere la precedenza anche da' Religioſi Sacerdoti,
con tale, e tanta moſtruoſità, che è più facile a concepirſi,
che ad eſprimerſi.

In eadem Cauſa.

DEll'Autore della contraria erudita Scrittura ſi verifica
quel, che laſciò ſcritto *S. Girolamo epiſt.* 61. *ad Pam- 24
mach.* con queſte parole: *Benè ſcripſit, ſed nihil ad Cauſam
faciens.*
Poichè tutte le autorità del *Ceremoniale Romano*, di quel-
li, che trattano *de' Sacri Riti*, e *de' Teſti civili*, non ſenza
faſto diſtinte con lettere majuſcole, niuna eccettuata, par-
lano del Clero ſecolare, dalle conſuetudini, e Riti dei qua- 25
le non ſi può dedurre illazione alcuna in riguardo delle Fa-
miglie religioſe, che, com'è notorio, ſi regolano nelle lo-
ro Fonzioni eccleſiaſtiche con le Coſtituzioni de' loro
Ordini, approvate dalla Santa Sede, e con

le consuetudini, e Riti, usitati nelle loro Religioni, a teno-
re di quanto dispone *il Testo nella leg. Papinianus 21. ff. de Mi-*
26 *nor.* & osservano *Surd. consil. 150. n. 94. & Rot. dec. 568. num. 5.*
cor. Celso.

Poste dunque da parte tutte l'autorità citate exadverso,
che atteso il caso diversissimo, nel quale parlano, *dicuntur*
allegatæ ad ornatum Urbis, come alla frase dello *Spell dec.*
138 *num.* 57 molto meno an luogo le amplificazioni, e figu-
27 re retoriche, con le quali con molta apparenza, ma poca
profondità si pretende addossare a' Chierici professi l' obligo
di portare la Croce nelle Processioni, e con il motivo della
somma dignità, e santità della medesima, e della venera-
zione, per ogni titolo dovuta a Legno tanto salutare, che
28 dalla Santa Chiesa vien meritamente chiamato *Splendidius*
cunctis astris, *Mundo celebre*, *hominibus multùm amabile*,
universisq; sanctius, e dall'Imperatori *Theodosio*, *e Valente*,
Salvatoris nostri Jesu Christi signum, nella *leg. unica Cod. Ne-*
29 *mini licere*, e finalmente dall'Autori, seguitati dal *Macr. in*
Hierolexic. verb. Crux Inæstimabile nostræ redemptionis In-
strumentum, quæ nunquam est à Christianis satis colenda;
Oltre alle molte autorità, con uguale sagra, e profana eru-
dizione, citate nella contraria Scrittura: Alle quali si pos-
30 sono aggiongere *il Fivizzan. de Ritib. Sanct. Cruc. lib. 3. cap.*
7. per tot. e gl'altri Autori, citati nel *Tom. 2. par. 1. disc. 1.*
num 3. & seq.

Atteso che, se le medesime riflessioni avessero sossistenza
alcuna, provarebbero direttamente, che nelle Processioni
la Croce dovrebbesi portare dal più degno, che interviene
nelle sagre fonzioni, e conseguentemente da' Superiori gene-
31 rali, e provinciali, Guardiani, Definitori, e simili, e
mai da' Chierici professi, che seguono immediatamente dop-
po li Religiosi laici in dette Processioni, e doppo de' quali
vi sono gl'altri Sacerdoti, e qualificati Religiosi, come è
32 notorio. Perloche in questa parte ancora dell' argomento
contrario si verifica quel *Nimis probat, ergo nihil probat*,
ammesso dalla *Rot. nella dec. 64. num. 17. cor. Ansaldo.*

Se per escludere l'immemorabile basta un miserabile atto,
anzi il solo rumore in contrario, come osservano *Maresc.*
Variat. resol. lib. 2. cap. 190 n. 10. Gratian. discept. 918. num.
39. & Rota dec 1296 num. 13. & 14. cor. Emer Jun. Quanto più
devesi dire esclusa nel caso nostro da quegl' atti replicati, e
positivi, che *in facto* concludentemente si giustificano, *& in*
Jure per escludere ogni pretesto d'immemorabile sono atten-
33 tamente ponderati dal *Monet de Decim. cap. 5. quæst. 1.*
num 76 Rot dec 104. num. 2. cor. Cels & dec 604 num 12. par. 19.
34 *rec & in Trojana Delationis Crucis 25 Junii 1708 §. Minus*
cor. Lancetta.

Onde, escluso detto pretesto d'immemorabile, ogn'altro
preteso uso con proprietà di parlare si chiama abuso, il qua-
35 le deve togliersi di mezzo, e non mai permettersi, come con
l'autorità de' Santi Padri è stato puntualmente provato *so-*
pra num. 5.

Parendo in vero mostruosità, da non tollerarsi, il vedere,
che in una Religione tanto diffusa nel Mondo cattolico,
36 quanto è la Francescana, compresivi li Conventuali, Os-
servanti; Riformati, Cappuccini, e del Terz' Ordine,
quattro Laici d'una miserabile Provincia non voglino osser-
vare li replicati precetti de' loro Superiori generali, per l'os-
servanza di quel, che si fa in tutte l'altre Provincie di detta
Religione Francescana; Mostruosità biasimata da Innoc.
III nel *c. Cum non liceat de Præscript.* e dagl' Autori, che ci-
37 ta la *Rot. nella dec. 295. nu. 10. cor. Priol. e nella Firman. Juris-*
dict. 30 Martii 1702. §. Et quamvis cor. Molines.

Crescendo la mostruosità dal toccarsi con mani, che det-
ti quattro Religiosi laici non solamente ricusino doppo tre
anni di obbidire alli replicati ordini de loro Superiori gene-
rali, avvalorati dalli supremi comandi, e da speciale rescrit-
38 to dell'EE. VV. Ma nè meno alli replicati oracoli dell' EE.
VV. l'ultimo de' quali è delli 9. Aprile 1717. quando alle con-
trarie istanze rescrissero: *Relata.*

Conoscendo finalmente il contrario Difensore la ragione,
che chiaramente assiste a questa Parte, con ingenuità, de-
gna di lode, termina la sua Scrittura con la seguente prote-
39 sta, che se a questa S. C. parerà di rescrivere a favore degl'
Oratori, *reliquum erit Fratrum Principalium suprema EE.*
VV. mandata reverentissimè obsequi, rectè scientes, quod me-
liùs est obedire, quàm sanctificare. Peraltro, essendo que-
sta sentenza ugualmente antica, che di eterna verità, co-
40 me registrata *1. Reg. 15. 22. & Eccles. 4. 17.* poteva molto
prima insinuarla alli medesimi suoi Principali, senza il pre-
sente tedio, per la quarta volta dato all' EE. VV. con ag-
giungerli, che all'obligazione precisa, che anno tutti li Fe-
deli di mettere in prattica detta massima christiana, a loro
riguardo è unita un'altra speciale obligazione, contenuta in
quelle parole della loro solenne Professione, *Promitto obe-* 41
dientiam Deo &c. & Tibi &c. & quod ero obediens Tibi, tuis-
que Successoribus usque ad mortem.

Die 26. Sept. 1718. relata Causa in C. Ep. per Card. Caso-
nem fuit rescriptum: *Fratres Laici omninò pareant, & in* 42
casu inobedientiæ puniantur.

DISCEPTATIO VI.

Neapolitana Restitutionis in integrum.

PRO

P. Salvatore à Conceptione.

ARGUMENTUM.

Religioso, reclamanti post quinquennium, quando, & qui-
bus concurrentibus, danda sit in integrum restitutio; Et
an hæc necessaria sit in illis Religionibus, in quarum Con-
stitutionibus præscribitur, ut illi Religiosi, qui tacent
aliquem essentialem defectum, ante emissionem professio-
nis, illo detecto, statim possint ab eorum Superioribus di-
mitti.

DIE 2. Octobris 1717. proposita fuit præsens Causa, suit- 1
que rescriptum *Dilata, & Coadjuventur probationes*;
Reassumptis autem Scripturis, in Secretaria exhibitis, at-
que attentè considerata Sententia, fer. fer. à Definitorio no-
stræ Provinciæ lata, quæ dicta die exhibita nullatenus fuit in
Summario, & proindè ab EE. PP. solita attentione pondera-
ri non potuit, credimus esse in claris pro obtinenda Gratia
restitutionis in integrum favore P. Salvatoris, cujus extremæ
angustiæ in tali reperiuntur hodie statu, ut eidem impossibi-
le prorsus sit novas facere expensas pro aliis probationibus, 2
procurandis in Civitate Neapolis. Supplicamus proindè re-
assumere antiquas Scripturas, & ex illis, unà cum infra ob-
servandis, in præterita propositione nullatenus deductis,
speramus favorabile hujus sacrosancti Senatus Oraculum ob-
tinere.

Ad hunc effectum præmittimus, Nos non ampliùs hodiè
insistere in illa inspectione; An, transacto quinquennio, à 3
die emissæ professionis cum aliquo defectu, propter quem
Ordinis Constitutiones, à Sede Apostolica specificè confir-
matæ, mandant, laborantes dicto defectu non esse admit-
tendos ad professionem, licitum sit Superioribus dictæ Re-
ligionis illos dimittere, nulla alia servata solemnitate; Vel
potiùs procedendum sit per viam restitutionis in integrum;
Dùm ultrò fatemur, procedendum esse per hanc viam,
juxta oraculum hujus S. C. in hac Causa emanatum *die 8.* 4
Augusti 1716. & cum quo longè antea processerat in *Frisingen.*
de qua *in Tom. 2. par. 1. discept. 25.*

Præmittimus 2. quod fundamentum dictæ Gratiæ restitu-
tionis in integrum unicè repositum est in nullitate professio-
nis expressæ; Sivè enim illa probetur talis, eo quia fuit emis- 5
sa per vim, & metum, juxta frequentiores casus; Sivè ob
defectum legitimæ ætatis; Sive ob interruptionem Novitia-
tus; Sivè ob inhabilitatem, seu defectum essentialem in emit-
tente professionem, cum declaratione Superioris, illam re-
cipientis, quod non intendit acceptare laborantes aliquo per-
petuo impedimento, vel defectu, juxta terminos nostri ca-
sus, semper professio dicitur nulla in radice, ex adductis in
dec. 932 cor. Emer. jun Lapsus autem quinquennii operatur so-
lùm, ut adversus hujusmodi professionem, quamvis nullam,
non possit audiri Reclamans sinè speciali gratia Summi Pon- 6
tificis, non autem, ut, transacto quinquennio, nullo mo-
do, nulloque casu possit eandem nullitatem suæ professionis
probare, ad terminos dispositorum *in Conc. Trid. sess. 25. de*
Regul. c. 19. juxta innumeros illos casus, improbo labore à me 7
collectos *Instit. Crimin. lib. 1. tit. 10. § 4. à n. 19.*

Præmittimus 3. quod cùm professio sit contractus ultrò,
citròque obligatorius inter Religionem, & Religiosum,
quivè, eò ipso, quod ex parte Religiosi concurrit essen-
tialis defectus voluntatis, & respectu Superioris ejusdem 8
Religionis concurrit alter æque essentialis defectus potesta-
tis admittendi Religiosum, laborantem aliquo mor-
bo,

bo, vel defectu, professio dicitur evidenter nulla, ex addu-
ctis per *Novar. in Sum. Bull. comment.* 100. *nu.* 3. *& seqq. par.* 1.
Panimol. dec. 29. *n.* 3. *Rot. dec.* 38. *n.* 2. *& dec.* 394. *n.* 4. *& seqq cor.*
9 *Ubald. & dec* 9. *n.* 42. *cor. Arguell.* cum aliis, citatis in *To.* 2. *par.*
1. *discept.* 9. *n.* 12 *& discept.* 25. *n.* 15.

Supplicantes hic observare, quod hujusmodi essentiales
defectus voluntatis, & protestatis admittentis ad professio-
nem, adversus disposita in Constitutionibus Ordinis, non
10 operantur nullitatem ejusdem professionis tunc, quando
iidem defectus apparent, sed illam inducunt ab initio, ta-
liter inficiendo actum professionis, ut hæc perindè habeatur,
ac si nunquam emissa fuisset, ut benè discurrendo notant
Bartholom. de Vecch. in Prax. Novit disput 13. *dub.* 15. *per tot.*
11 & signanter *n.* 5. *& seqq. Dian. Oper. moral. to.* 7. *tit. de Dub. Re-
gul. resol.* 179. *n.* 2. *Card. de Luc. de Regul. disc.* 42. *nu.* 12. *&* 19. *&
disc.* 43. *n.* 4. *& Rot.* in magistralibus *dec.* 171. *& dec.* 394. *per to-
tam coram Ubald.*

Præmittimus 4. quod licèt ad declarandam nullitatem
professionis ex defectu perpetui, & incurabilis morbi, quo
12 laborabat Religiosus, iste probandus sit de tempore præci-
so ejusdem professionis, ad terminos *Text. in cap. Sicut tenor
de Regular.* cum concordantibus apud *Rot. in dec.* 38. *num.* 3.
cor. Ubald. Attamen uno ore receptum est inter Doctores,
quòd satis sit illum probare de tempore præterito, & de
13 præsenti, duplici ratione I. Quia dantur aliqui morbi,
inter quos annumeratur Epilepsia, qua ab infantia labora-
vit P. Salvator, qui sunt talis naturæ, & qualitatis, ut sem-
per durare præsumantur, ut videbimus *infrà à num.* 41. II.
Quia probatis extremis, hoc est temporibus, ante, & post
professionem, præsumuntur media, ut recedendo à dicta
14 contraria *dec.* 38. in nostris individualibus terminis firmavit
egregiè *Rot. in dec.* 171. *n.* 13. *& seqq.* confirmata in *dec.* 394. *cor.
Ubaldo*, quę sunt hac materia magistrales: Circa quod ex
15 Medicis concordant adducti per *Cornel. Cels. de Re medic. lib.* 3.
c. 22. *per tot.* & ex Legistis citatis per *Menoch. de Præsump. lib.
6. præsump.* 44. *à num.* 2.

Videamus modò, an hujusmodi morbus perpetuus, & in-
16 sanabilis ante professionem, dicatur concludenter probatus
in nostris terminis respectu P. Salvatoris.

Ad hunc effectum videtur superabundare sola Sententia;
17 ser. ser. lata à Definitorio Provinciæ Neapolitanæ die 3. Sept.
1715. per extensam originaliter exhibita, quæ nominetenus
dici potest unica probatio antecedentis perpetuæ, & incura-
bilis Epilepsiæ, sed in rei veritate multiplex, faciteque pro-
bationem probatam circa factum, seu dictum morbum P.
Salvatoris, in illa canonizatum.

Ex illius enim lectura patet, quod respectu dicti morbi P.
Salvatoris habitum fuit maturum consilium, fueruntque
accuratè, & juridicè examinata omnia ea, quæ respicie-
bant illius existentiam, & initium ab incunabulis ejus-
18 dem, & quidem non ab uno, vel altero Religioso, qui mo-
veri potuerit ab aliquo respectu erga eundem, sed ab omni-
bus gravibus Religiosis, integram componentibus Defini-
torium, & loquentibus, seu procedentibus in hac Cau-
sa, uti solam Deum præ oculis habentibus, auditis insuper
19 multis aliis graduatis Patribus, ad dictam effectum specia-
liter assumptis qui unanimi Voto, & unisona voce in hac
consenserunt facti veritate, quod liquidò eis constitit, etiam
ex testibus de visu, P. Salvatorem in sæculo Epilepsiæ mor-
bo laborasse, cum quo supposito, ad terminos nostrarum
Constitutionum, processerunt deindè ad declarationem nul-
litatis ejus professionis, circa quam declarationem hodiè non
insistimus.

Separando propterea eandem juridicam declarationem
nullitatis à facto, seù à præexistentia dicti morbi, quo in
sæculo P. Salvator laboravit, & sic ante Religionis ingres-
20 sum, sumus in claris respectu concludentis probationis
ejusdem perpetui, & incurabilis morbi, sive habeatur res-
pectus ad qualitatem Religiosam Authorum dictæ Senten-
tiæ; sive ad illorum multiplicitatem, sive ad rigorosas
informationes, ad dictum effectum procuratas, ut de pri-
21 ma conclusione videre est apud *Costa cons.* 20. *num.* 15. *& Rot.
coram Priol. dec.* 384. *num.* 2. cum aliis citatis in *Tom.* 2. *par.* 1.
discept. 1. *num.* 51 Et de secunda apud *Rot. in dec.* 135. *nu.* 7. *cor.
Merlin. & dec.* 408. *n.* 10. *car. Priol. & dec.* 1231. *n.* 7. *coram Emer.
jun.* cum aliis, adductis in *Tract. de Livell c.* 1. § 4. *nu.* 4. Et de
tertia apud *Grattan. discept.* 323. *num.* 15. *Add. ad Ludovis. dec.*
22 325. *num.* 27. *Add. ad Burat. dec.* 41. *num.* 20. *& Rot. dec.* 922. *nu.*
15. *&* 16. *cor. Bich.*

Enixis precibus supplicantes, omnia hæc unitim ponde-
23 rare ad nostrum effectum, juxta regulam, de qua *Ciarlin.
controv.* 108. *sub num.* 68. *Barbos. Vot. dec.* 16. *nu.* 56. *& decis.* 9.

num. 18. *& seq. coram Arguel.* Quia id, quod apud multos inve-
nitur unum, dicitur ratum, non autem erratum, ut scriptum
reliquit *Tertull. de Hæres. cap.* 24. Atque per ampliores homi-
nes perfectissima veritas revelatur, ut dicit *Textus in leg.
Quæstionem* 32. *Cod. de Fideicom.* Et facilè invenitur, quod 24
à pluribus quæritur, juxta verba *Glossæ in canon. De quibus
verò Pluribus distinct.* 20 Integrumque dicitur illud Judi-
cium, quod plurimorum sententiis confirmatur, ut per hæc 25
verba id observat *Gloss. in cap. Prudentiam Verb. Plurimorum
de Offic. Delegat.* cum concordan. citatis in *Instit. Crim. lib.* 3.
tit. 9. *num.* 168. *& seqq.* quibus addo *Pignatel. consul.* 54. *num.
12. lib.* 10.

Et in punctualibus terminis, distinguendo casum, in quo
petitur executio sententiæ circa concernentia ea, quæ fue-
runt in illa demandata, à casu, quo in illa insistatur ad so- 26
lum finem probandi factum, cum quo Judices processerunt,
egregiè *Rot. decis.* 454. *num.* 5. *& decis.* 475. *num.* 3. *coram Royas,
& decis.* 296. *num.* 3. *&* 4. *part.* 5. *decis.* 72. *num.* 10. *&* 11. *part.* 9.
& decis. 536. *num.* 0 *&* 41. *part.* 14. *recent.*

Dignentur autem EE PP. cum hac concludenti probatio-
ne, resultante ex dicta Sententia, unire alias probationes, 27
ser. ser. post illam procuratas, digitoque ostendentes, eun-
dem morbum tàm ante, quàm post professionem. Ante
professionem.

I. Solemne, & juratum Constitutum P. Salvatoris, in
quo asseritur: *Pativo sia dalla mia fanciullezza un male incu-* 28
rabile, che mi toglieva l'uso de' sentimenti: Quod unitum
cum aliis probationibus, de quibus infra, magnifaciendum
esse monent adducti à *Pignatel. consul.* 4. *num.* 9. *tom.* 1. ibi:
*Non obstat, quod in re professionis stari non debeat juramento
Professi &c. Quia quando sunt aliæ præsumptiones, adminicu-
la, & conjecturæ, quæ nulliter professo favent, multi Autho-
res, iiquè gravissimi, docent, stari posse juramento illius, ita* 29
limitant suam doctrinam &c. Cum quibus processit hæc S. C. in
Veneta, seu Mantuana Nullitatis professionis 18. *Augusti* 1696.
ut videre est in *tom.* 1. *part.* 1. *discept.* 3. *num.* 48. *& num.* 80.

II. Depositionem Matris P. Salvatoris, ibi: *Fra Salva-
tore in tempo, che stava nel Secolo in età di* 5. *anni cominciò a
patire di un male, che li veniva spesso, levandolo da' sensi*; Ubi
ulteriùs addit, quòd ordinarius Medicus ejus, qui erat Ale-
xander Vitellius, oleum, & operam perdidit, procurando il- 30
lum liberare ab eodem morbo, quodquè eidem Matri dice-
bat, eundem morbum vocari Epilepsia, *e che era incurabile*;
Quanta autem fides ad nostrum effectum danda sit eidem Ma-
tri, licèt deponenti favore filii, prætendentis nullitatem suæ
professionis, ostendit *Rota in decis.* 225. *num.* 12. *& decis.* 356.
sub nu. 1. *coram Emer. jun. & decis.* 373. *num.* 13 *part.* 18. *recent.* 31
Et pluriès resolvit hæc S. C. signanter in *Bisantina* 9. *Julii*
1710. *& in Mantuana eisdem die, & anno in Neapolitana,
seù Suessana* 26. *Januarii* 1710.

III Depositionem Nicolai de Fusco, ibi: *Sò benissimo,
che il detto F. Salvatore in tempo, che stava nel Secolo pativa* 32
*di un male, che da' Medici era chiamato epilettico, del quale
cominciò a patire in tempo era di età d'anni sete in otto*, ubi
loquitur de proprio visu, quod operatur, ut omnem merea-
tur fidem, ex adductis *per Rot. in decis.* 312. *num.* 4. *coram Cels.
& decis.* 288. *num.* 16. *coram Beninc.*

IV. Depositionem alterius qualificatæ, & nobilis perso-
næ Theresiæ Capycis Bozzutæ, ubi quod P. Salvator *dalla* 33
*sua fanciullezza cominciò a patire di un male, che quando li
sopraveniva lo solevava da' sensi &c. il qual male mai si guarì,
benche fosse stato più volte curato &c. & in tempo il medesimo
entrò in detta Religione anche ne pativa di detto male &c.*

V. Depositionem alterius honestæ mulieris, pro causa
scientiæ asserentis, *Io sò, perchè sono stata allevata, e cre-
sciuta in Casa sua, e sempre ò dimorato in casa delli medesi-* 34
mi, ubi, quòd P. Salvator *dalla sua fanciullezza cominciò a
patire di un male, chiamato da' Medici epilettico, e benche
fosse stato più volte medicato per detta sua infermità da Ales-
sandro Vitelli, Medico della sua Casa, mai potè guarire di
detto male*

Post professionem verò habemus formale examen P. Casi-
miri à Conceptione Connovitii, ubi juxta 7. non solùm re-
fert univoca signa ejusdem morbi de tempore Novitiatus, 35
sed juxta 8. interrogatorium asserit, post professionem, ab
eo emissam, cognovisse, *che il medesimo pativa d'un male,
che da' Medici si diceva, esser male epilettico*, cujus respectu
refert multa accidentia; à P. Salvatore miserè passa, ipso
præsente, & vidente, quæ non possunt absquè lacrymis sub
oculis haberi, itaut neque octo Religiosi satis erant *a mante-* 36
nerlo, tra' quali vi ero anche io.

Habemus 2. formale examen alterius Religiosi, ibi:

Nella Religione hò conosciuto benissimo, che il medesimo pativa
37 *d'un male, chiamato da' Medici epilettico &c.* Asserens juxtà
8. quod duobus circiter mensibus ante professionem taliter tri-
stis erat, taliterquè facie turbatus, *che pareva un uomo con-*
dannato a morte, quodquè morbus, quo laborabat P. Salva-
38 tor à medicis vocabatur epilepticus, illequè hæreditariam
originem habebat ab ejus Patre.

Habemus 3. Examen aliorum duorum Religiosorum, in
39 omnibus concordantium cum dictis aliis duobus Correligio-
sis circa eundem morbum.

Habemus 4. Examen duorum Medicorum, prædicta om-
nia pro veritate, & conscientia confirmantium, & asseren-
40 tium ulteriùs, non solùm dictum morbum esse incurabi-
lem, sed *esser certo, che il medesimo passa da male in peggio*,
& è anche vero, che continuando il medesimo à portare li pesi
della Religione, si viene ad inabilitare affatto per detto male,
rendendosi à Lui di sommo pregiudizio, & anche alla sua Re-
ligione.

Posito igitur ex his, quod non possit denegari fides eisdem
qualificatis testibus, quorum respectu verificantur ea, quæ
41 de seipso scripsit *S. Jo: epist. 1. in princ.* his verbis: *Quod vidi-*
mus oculis nostris, quod perspeximus, & manus nostræ con-
trectaverunt, testamur, & annunciamus; Quodquè proin-
de concludenter probata sint extrema dicti morbi, tam ante,
quàm post professionem, à P. Salvatore emissam, medium,
42 seu tempus professionis, omni Jure præsumitur, ut omissis
generalibus, in nostris terminis firmavit egregiè *Rot. dec.* 371,
num. 13. cor. Ubald.

Ultra quod, cùm simus in terminis morbi hæreditarii,
ut dicunt testes, probato principio in infantia ejusdem, ille,
43 tanquam incurabilis, semper durare præsumitur, ut benè
discurrendo probat *River. in Prax. Medic. par. 2. lit. de Mor-*
bis cap. & Thorac. cap. 9. de Epileps. fol. mihi 41. & meliùs
fol. 43. ubi postquam enumeravit plura specifica medicamina
ad curandum hunc morbum, non sinè maxima compassione
erga illum patientes, subdit, *Sed proh dolor, quorum maxi-*
44 *ma pars effectu raro commendatur*, & concordant adducti
per Zacch. quæst. medicolegal. tom. 1. lib. 8. tit. 1. quæst. 5. n. 12.
ibi: *Epilepsia gravis, vix, ac nè vix quidem rationalibus,*
efficacissimisquè medicamentis cedit.

Quibus non adversatur, quòd ex hac parte non adduca-
tur depositio Medici Alexandri Vitelli, qui P. Salvatorem
45 curavit ante ingressum in Religionem. Quia ille de tempore
intentari præsenti Judicii jam ab humanis decesserat, ut noto-
rium est in Civitate Neapolis, & ingenuè fatetur 4. testis;
Cæterùm cùm habeamus tot alios testes, & alias proba-
tiones, de quibus supra, præmorientia ejusdem Medi-
ci nocere non debet, eo quia agitur de morbo, haben-
46 te signa nimis univoca, quæ *vel ipsis mulieribus notissima*
sunt, ut per hæc numero verba, aliis adductis, observat
Zacch. qu. Medicolegal. to. 2. consult. 3. nu. 3. & firmavit *Rot. dec.*
371. sub n. 0. cor. Ubald.

Prout etiam non obstat, quod de tempore Novitiatus nul-
lum epilepsiæ accidens passum fuerit à P. Salvatore; Ultra
47 quod enim illius Connovitii multa indicant univoca signa,
multasquè animi affectiones, descriptas in Summario, quo-
rum magna pars sunt evidentes demonstrationes, & vera ar-
48 gumenta epilepsiæ, enumeratæ *à Riverio in ejus Praxi med,*
in Tract. de Morbis Capit. & Thorac. cap 9 de Epileps. fol. mi-
hi 37 & seq.

Strictè, ac solidè respondemus, quod spatium anni No-
vitiatus non est tempus aptum, minusquè sufficiens ad osten-
49 den. curationem morbi comitialis, seù epileptici, quia *illius*
periodi aliquando citiùs, aliquando tardiùs recurrunt, expe-
rientia teste, & per hæc numero verba id observante *eodem*
River. in d. Tract. de Morb. Capit. & Thorac. cap 9. de Epileps.
fol. mihi 31. & concordant adducti *per Zacch. quæst. Medico-*
leg. lib. 8. tit. 1. de Epileps. quæst. 5. num. 9. & num 10. ibi:
At morbus, qui gravis quidem sit, sed non gravissimus, se-
mel, atquè iterum in singulis annis invadere solet, interdum
50 *etiam rariùs: Unde non solùm non sufficit menstruum spatium ad*
desumendum experimentum sanitatis, sed nequè fortè annuum,
& cum effectu idem *Zacch. to. 2. tit. 10 consil. 59. in fin.* argumē-
tum sanitatis ab hac specie morbi desumere conatur à bienna-
51 li spatio, ibi: *Cùm ergo in casu nostro in spatio duorum annorum*
morbus quieverit &c. dicendum est ab illa &c. sanatum &c.

Minùs adversatur prætensa ratificatio, à P. Salvatore
emissa 28. Sept. 1708. Non solùm quia illa extorta fuit mo-
dis illis, qui referuntur à testibus in dicto Summario; Cum
52 illo addito, quod tempore dictæ prætensæ ratificationis dura-
bat eadem causa nullitatis professionis, per P. Salvatorem
emissæ, quodquè ante illius emissionem factæ fuerunt ab
eodem reiteratæ protestationes illæ, quæ concludenter pro-
batæ fuerunt, quæ operantur, ut in tali ratificatione non
possint figi pedes ad validam professionem, nulliter emissam, 53
ut in terminis probat *Pignatell. consult. 180. num. 16. tom. 9.*
& firmavit *Rot. dec. 225. per tot. coram Caril* loquens in ter-
minis ratificationis, sequentibus verbis per Monialem factæ:
Quamvis Monialis non esset, hodiè Monialis esse volebat, &
resolvit *hæc Sac. C. in Cephaluden. 12. Febr.* 1699. juxta ver- 54
ba Folii, dicta die distributi, ibi: *Professionem expressè ra-*
tam habuit, & munera Magistræ Novitiarum, & Decanissæ
laudabiliter exercuit, *Et in Mantuana 9. Julii* 1701. ibi: *So-*
lemnem emisit professionem &c. eamquè die 28. seq. mensis Jan.
ratificavit.

Sed fortiùs ex innegabili defectu potestatis Superiorum no-
stræ Religionis, de quo in Ordinis Constitutionibus in for-
ma specifica à Sede Apostolica confirmatis, de quibus præ-
cisè loquitur *Card. de Luc. de Regul. di, c. 44. num. 13. & 14.* 55
quem ego sequutus fuit in *Tom. 2. par. 1. discept. 25. num.* 12.
A quibus strictissimè prohibitum est ad habitum admittere
morbis perpetuis, & incurabilibus laborantes, quod intelli-
gendum est, tàm per professionem, quàm per illius ratifi-
cationem, nè una via Superioribus nostræ Religionis pro- 56
hibitum, alia permissum dicatur, adversus dispositionem
Textus in l. Neque per se C. de Hæred. instit. & in cap. Cùm
quid una via de Reg. Jur. in 6. de quibus *Sess. dec. Aragon.*
28. num. 11. & Barbos. axiom. 193. num. 1. & axiom. 255. n. 3.
Præcipuè quia uno prohibito censentur omnia ea prohibita, 57
per quæ ad illud pervenitur, ex cumulatis à *Rot. dec.* 1704.
num 15 coram Coccin.

Demum non omittimus EE. PP. rogare, ut dignentur eo-
rum misericordes oculos convertere erga verè infelicem sta- 58
tum P. Salvatoris, ejusquè miseriis misereri, etiam ob bo-
num nostræ Religionis, consideratum in hac parte ab ex-
cellenti Medico Neapolitano ibi: *Continuando il medesimo*
a portare li pesi della Religione, si viene ad inhabilitare affat-
to per detto male, perchè viene ad avvanzarsi, rendendosi à Lui
di sommo pregiudizio, anche alla sua Religione. Quæ omnia in
circumstantiis nostri casus ad facilitandam gratiam restitu- 59
tionis in integrum considerant adducti per *Pignatel. consult.*
173. n. 6. & 7. to 9. Terminantes nostras preces verbis illis ma-
gni practici *Amayden. de Stylo Datariæ lib. 1. c. 12. n. 22. Ego sa-*
nè, ut hoc ingenuè fatear, propensior sum erga dimissiones Re- 60
gularium, in Claustris vitam degere renuentium: Nam hi sunt,
qui reliquos quietos turbis miscent, Ordinemquè universum
susquè, dequè agunt, & propterea existimo, me obsequium præ-
stare Deo, quandocumquè aliquem Causæ Regularis, contra pro-
fessionem reclamantis, qui ope meâ à Religionis vinculo libe-
ratus.

In eadem Causa.

Rescriptum fuit in hac Causa die 12. Martii 1718 *Dilata,*
coadjuventur probationes, reassumat habitum, & postea
supplicet; Quæ omnia punctualiter adimpleta fuerunt, & pro- 61
indè, cum omni fundamento sperat hodiè Orator multiplici
EE. PP. favorabili suffragio consolari.

Adimplevit enim partem, respicientem reassumptionem
habitus, ut concludenter probavimus, mediantibus authen- 62
ticis justificationibus, in Secretaria relictis.

Adimplevit pariter aliam partem, coadjuvando probatio-
nes circa perpetuum, & incurabilem morbum confirmatæ
Epilepsiæ, qua laborare cæpit ante ingressum in Religionem,
circa quod tempus restricta fuit difficultas in ultima hujus 63
Causæ propositione.

Ad hunc enim effectum, ser. omnibus ser. præviis multi-
plicatis interrogatoriis, ultimo loco examinati fuerunt in Cu- 64
ria Archiepiscopali Neapolis duo testes, omni fide digni,
allevati, e cresciuti assieme, cum Oratore, uniformiter asse-
rentes, eundem *in tempo, che stava nel Secolo, pativa di un*
male, il quale quando li veniva, lo faceva cascare in terra, e
lo teneva levato da' sensi per lo spatio di tre, o quattr'ore in cir
ca, e detto male più volte alla mia presenza li sopraveniva in
tempo ci ritrovavamo dentro la Scuola &c. e detto male so benis-
simo, che non potè levarsela, atteso li dicevano essere incurabi-
le, e col medesimo male entrò nella Religione.

Subjungentes ulteriùs, *che detto male soleva replicarli alle*
volte ogni sei giorni, alle volte ogni settimana, & alle volte 65
ogni mese, e qualche volta stava un'anno a non patirne, e poi
di nuovo li sopraveniva, qual male li cagionava un danno nota-
bile al suo vivere, a segno tale, che quando andavamo alla Scuola
del nostro Maestro, si faceva sedere in uno scanno basso, acciòche
se

Se li veniva detto male non potesse cagionarli tanto danno nella cascata.

Ex quibus, posita clara probatione ejusdem morbi, vi-
gentis ante ejus ingressum in Religionem, quæ, ultra de-
66 monstrationes adductas in præcedenti Summario, conclu-
dentissimè resultat ex dicta uniformi depositione duorum te-
stium, omni fide dignorum, ex firmatis per *Rot. in dec. 615. num. 6. coram Emer. jun.* Nec non supposita concludenti
alia probatione durationis ejusdem, tempore, quo in Reli-
gione permansit, ut vidimus supra; Medium, seù dura-
tio ejusdem morbi tempore Nuvitiatus, omni jure præsumi-
67 tus, ut, omissis generalibus, in nostris præcisis terminis
firmavit *Rot. in dec. 171. num. 13. cor. Ubald.* confirmata in *dec. 394. cor. eodem.*

Cum qua processit hæc S. C. in terminis alterius Religiosi
nostri Instituti in *Bisantina 24. Sept. 1712.* in qua recedendo
à decisis *25. Junii ejusdem anni*, rescripsit pro Gratia resti-
68 tutionis in integrum, & in specie in eadem Causa concurre-
bat præcisa circumstantia nostri casus, quod scilicèt morbus,
antecedens professionem, habitus fuit uti probatus, inter
alia documenta, ex Sententia, seù declaratione Provincia-
lis, & Definitorii provincialis, ut videre est in Folio, di-
stributo die 5. Martii 1712. post medium, ibi: *Ac pariter de-*
69 *claratione Provincialis, & Definitorum supradicti Ordinis Carmelitarum, qui, tantùm Medicorum attestationibus, declararunt, Oratorem tanquam inhabilem, juxta Leges Constitutionum, nequaquam fuisse admittendum ad Vota eorum Religionis, si ejus ægritudines innotuissent.* Itaut cum omni
proprietate dicere possimus, quod favore Oratoris militat
casus legis, quales dicuntur punctuales resolutiones hujus
70 Sacræ Congregationis, ut observant *Fagn. in cap. Quoniam num. 7. & seq de Constit. & Rot. dec. 7. num. 3. post Antonell. de Jur. Cleric.*

Nec relevat, quod non doceamus de aliquo accidenti,
passo ab Oratore dicto tempore Nuvitiatus. Ultra quod
enim ab illius Connovitiis multa specificata fuerunt univoca
71 signa, multæque pessimæ corporis affectiones, ostenden-
tes continuationem ejusdem morbi, de quibus supra.

Cathegoricè respondemus, quod spatium anni Novitia-
tus non est tempus sufficiens ad ostendendam curationem
72 morbi epileptici, quia *illius periodi aliquandò citiùs, aliquandò tardiùs recurrunt*, juxta præcisa verba *River. de Morb. Capit. & Thorac. cap. 9. de Epilepsf. fol. mihi 35.* & con-
cordant adducti per *Zacch. q. medic. legal. lib. 8. tit. 1. de Epilepsf. q. 5. num. 9. & 10.*

Et habemus in hac parte magistralem resolutionem hujus
73 S. C. *in Brugnaten. 19. Junii 1690. & 20. Sept. 1692. lib. 42. Decretor. fol. 543.* in qua agebatur de longo spatio 4. anno-
rum, in quibus quidam Sacerdos nullum passus fuerat acci-
dens epilepsiæ, qua antecedenter vexatus fuerat. Et tamen
74 hæc S. C. nullatenùs exindè admisit præsumptivam proba-
tionem curationis ejusdem morbi, quamvis per dictum
longum spatium quatuor annorum nunquam ab eodem mor-
bo vexatus fuisset.

In nostris autem terminis omnia hæc transeunt in eviden-
tiam ex solemni depositione eorundem 2. testium, asseren-
75 tium Oratorem ab eodem morbo fuisse vexatum *alle volte ogni settimana, alle volte ogni mese, e qualche volta stava un' anno a non patirne, e poi di nuovo li sopraveniva.* Ex
quibus remanet manifestum, & experientia comprobatum,
76 à dilatione unius anni, respectu dicti morbi, quo Orator
vexatus fuit, non posse desumi argumentum aliquod veræ,
vel præsumptæ curationis, & liberationis ab eodem
morbo.

Die 12 Martii 1718. proposita Causa in S. C. C. rescri-
77 ptum fuit: *Dilata, coadjuventur probationes, reassumat habitum, & postea supplicet.*

Reproposita verò die 7 Septembris dicti anni 1718. sub du-
bio: *An sit danda restitutio in integrum*, responsum fuit:
Affirmativè.

DISCEPTATIO VII.

Prænestina nullitatis Professionis.

PRO

P. Constantino Casuli.

ARGUMENTUM.

Ostenditur nullitas professionis, tam ex eo, quia fuit emissa per vim, & metum, quàm ex Novitiatus interruptione.

DUo sunt separata quidem, sed æquè solida motiva, ex
quibus evidenter constat de nullitate professionis, 1
emissæ ab infelice C. C. Oratore I. Desumitur ab aperta vi,
qua pro salvanda vita coactus fuit ingredi Religionem Cle-
sicurum Regularium Barnabitarum II. Verò innititur inne- 2
gabili, & plusquam trigesiès repetitæ interruptioni anni Pro-
bationis, seu Nuvitiatus.

Deveniendo ad primum, in Jure nullum habet contradi-
ctorem propositio illa, quod professio, per vim, & metum
emissa, nullius est efficaciæ, ea ratione, quia illa est verus 3
contractus inter Religionem, & Profitentem, de cujus na-
tura est, ut ex utraque parte concurrat spontaneus, & liber
consensus, qui omninò deficit, ubi vis, & coactio concur- 4
runt, juxtà literalem *Text. in cap. 1. & 2. de His, quæ vi, metusve causa*, cum concordantibus, adductis in *To. 1. par. 1. discept. 1 & 2. per tot.*

In facto verò plusquam concludenter probati apparent d.
metus, & aperta coactio, unitim præ oculis habendo aver-
sionem Casoli à statu Religioso, serias, & replicatas decla-
rationes ejus animi, nolle ingredi Religionem, æquè cru- 5
deles, & repetitas operationes suorum Patruorum, nedum
per se ipsos, sed adhibita etiam opera Pedagogi, inaudita
barbarie verberantis C. ea adducta ratione: *Perche in tal modo si sarebbe risoluto di farsi Religioso*; Protestationes, 6
emissæ immediatè ante actum professionis. *Che non aveva alcun pensiero di fare detta professione, ma che la faceva per lo timore de' suoi Zii, e che perciò non intendeva legarsi con detta professione.* Diligentiæ, & operationes ejusdem, necnon
humiles supplicationes, ante professionem per epistolam 7
porrectæ uni ex dd. ejus Patruis. *Supplicandolo, che lo volesse ricevere in Casa senza strapazzarlo, perchè in Religione non voleva starvi.* Cum illa inhumana, & barbara respon-
sione. *Che se mai avesse tentato far ciò, sarebbe venuto Lui stesso in Roma, e con le proprie mani l'averebbe ammazzato.*
Lacrymæ, conquestiones, & continuæ lamentationes antè 8
Novitiatum, tempore nuvitiatus, antè professionem, in
ipso actu professionis, & post emissam professionem, unico
verbo, semper continuatæ, & nunquam interruptæ: Ad-
dita publica voce, & communi fama ejus coactæ professio-
nis, quæ omnia unitim supplicamus præ oculis haberi, jux- 9
ta regulam, de qua in nostris punctualibus terminis, aliis addu-
ctis, *Barb. Vot. dec. 16. n. 56. lib. 2. & Rot. dec. 25. n. 47. cor. Argoell.*

Et considerando aversionem Profitentis à statu Religioso,
notant adducti *in dec. 205. num. 11. cor. Barat. & dec. 9. num. 36.* 10
cor. Arguell. & dec. 93. n. 1. cor Dunoz jun. & dec 211. n. 2. & seq. p. 13. rec. Cum quibus processit Sac. Congr. Concilii in resolu-
tionibus, citatis in meis *Discept. Eccles. to. 1. p. 2. discept. 6. n. 16.*

Et considerando declarationes, & protestationes Reli-
giosi ad ostenden. ejus animum non emittendi voluntariè 11
professionem benè *Franc. de Protestat. consider. 55. nu 3.* & me-
liùs *Rot. in dec. 154 n. 13 par. 14. rec. & in Taurinen. Nullitatis Professionis coram Verospio*, ferè per extensum impressa *à Pignatel. consul. 173. n. 163. tom. 9.*

Et considerando violentas, atque irregulares operationes,
directas ad obligandum profitentem ad emitten. professio- 12
nem idem *Pignatel. consult. 173. num. 166. & seq. tom 9. & Rot. dec. 93. n. 3.* ubi cumulantur concordantes, *cor. Dunoz jun.*
Cum quibus processit Sac. Congr. Conc. *in Januen. 1. Decemb. 1696* & in innumeris aliis resolutionibus, specificè relatis in 13
meis *Instit. crim. lib 1 tit. 10 §. 4. à n. 169. usque ad n. 191.*

Et considerando preces, directas ad flectendum obstinatum
animum incutientis metum, benè observant adducti in pun- 14
ctuali *dec. 211. n. 9. & seq. p. 13. rec.* cum qua, me scribente pro-
cessit Sac Congr. Conc. *in Januen. 13. Aprilis 1715.* de qua *in To. 1. p. 1. disc. 2. n. 20. & 55.*

Et considerando conquestiones, & lacrymas, emissas,
15 tàm ante, quàm post professionem benè notant *Ciarl. con-
trav. 188. sub n. 1. & n. 55. Rot. cor. Arguell. dec. 9. n. 37. & dec. 25.
n. 49.* ubi refert, & sequitur, illud Poetæ, *Nam lacrymę in-*
16 *terdum pondera vocis habent, & dec. 211. nu. 10. par. 13. & dec.
212. num. 1. par. 16. rec.*

Et considerando d. conquestiones, emissas immediatè post
17 professionem, benè *Rot. d. dec. 9. n. 5. & seqq. cor. Arguell.* ubi,
quod afflatus boni spiritus non tam citò pertransit, quodque
statim subsequtæ conquestiones voluntatis repugnantiam cla-
rè ostendunt.

Et considerando dd. conquestiones, emissas intra annum à
18 die professionis *Rot dec. 189. n. 4. coram Ubald.*

Et considerando easdem conquestiones, replicatas intra
19 quinquennium *Rot. cor. Merlin. dec. 688. num. 5. & in par. 13. rec.
dec. 211. n. 19.*

Et considerando publicam vocem, & communem famam
20 ad comprobandum metum in nostris terminis benè advertunt
Cephal. cons. 2. n. 3. Menoch. de Præsumpt. lib. 3. præsumpt. 126. n.
22. *Rot. dec. 859. n 7. cor Seraphin. & dec. 205. n. 18. car. Burat. &
dec. 9. n. 81. car. Arguell.*

Quæ omnia dignentur EE. PP. sub eorum misericordibus
oculis benignè habere sub illa consideratione, quod iidem
21 actus exerciti fuerunt erga miserum Oratorem, ætatem mi-
norem, ab omnibus derelictum, atque usque ad sanguinis
effusionem non semel verberatum, ex eo solo motivo, quod
accedebat ad domum propriæ matris ad se conquerendum
de Patruorum sævitia, & barbarie, directis ad ipsius coa-
22 ctum ingressum in Religionem; Metus enim faciliùs incu-
titur ætate minoribus, ut advertunt *Castrens. cons. 174. num.
3. lib. 1. Purpurat cons. 179 num. 7. Rot dec. 326. num. 26. coram
Ludovis. & dec. 30 n. 2. cor. Dunoz. jun. & dec. 205. num 21. coram
Buratt.* Præcipuè, quando, ut in præsenti ad unguem ve-
rificatur, nullum habent auxiliatorem, itaut infelix Orator
23 ad effugiendam iram Patruorum, derelictus ab omnibus pro-
pinquis, & amicis, uti in hac parte possit verbis illis *Job
19. 171. Dereliquerunt me Propinqui mei, & qui me nove-
rant, obliti sunt mei*, necnon illis aliis verbis *D. Pauli ad
Timot. 2. 16. in prima mea defensione nemo mihi adfuit, sed
omnes me dereliquerunt* In quibus circumstantiis S. C. C. so-
24 lita est respondere pro nullitate professionum per vim emissa-
rum, seu mediante gratia restitutionis in integrum exaudire
preces illorum Religiosorum, qui durantibus iisdem vi, &
metu, cum quibus professionem emittere coacti fuerunt,
reclamare intra quinquennium nullatenus potuerunt, juxta
25 innumeros illos casus, improbo labore à me collectos, &
transcriptos *in Instit. crim. lib. 1. tit. 10. §. 4. à num. 169. us-
que ad num.* 191.

Nec dicatur, quod circa prædictas violentias, & crude-
les operationes Patruorum, non habeamus testes, formiter
26 examinatos, sed solas juratas attestationes multarum Per-
sonarum, loquentium de facto proprio, cum juramento as-
serentium ea, quæ eorum fidelibus oculis subjecta fuerant.
27 Respondemus enim, quod formale examen omnium dd te-
stium fieri non potuit, neque potest, ex eo quod, inter alias
miserias ejusdem Oratoris, emicat illa extremæ ejus pau-
pertatis. Itaut non obstantibus ejus replicatis recursibus ad
28 hanc Sac. C una cum urgentibus rescriptis, & urgentiori-
bus epistolis, scriptis ad Episcopum Forosempronicum, ad-
huc non potuit habere unum obulam, miserabilemque qua-
drantem, non ex bonis Patruorum, sed ex propriis bonis,
29 occupatis ab aliis, qui inaudita obstinatione, neque etiam
titulo Livelli, eidem solemniter promissi, aliquid, vel mi-
nimum tradere voluerunt.

In his autem terminis, ac angustiis, cùm ex una parte
formalium probationum defectus non proveniat à voluntario
30 facto Oratoris, sed à dura, atque amara necessitate, nec-
non à titulo deficientiæ solitorum mediorum, & ex alia
parte concurrant juratæ attestationes Sacerdotum, aliorum-
31 que testium diversæ conditionis, & qualitatis, uniformitèr
deponentibus de dd. vi, & metu in emittenda professione,
iste dicitur concludenter probatus ex cumulo juratarum atte-
stationum dictarum personarum, loquentium de visu, &
coadjuvatarum à dd. præsumptionibus, & conjecturis,
32 juxta communem DD. opinionem, de qua in nostris terminis;
aliis adductis *Rot. dec. 595. num. 4. coram Merlin. & dec. 326.
num 27. & dec. 374. num. 22. coram Ludovis. & dec. 205. nu.* 17.
ubi *Adden. num. 36. coram Burat. & dec. 870. num. 6. & seqq. car.
Emer. jun.*

Cum quibus me scribente ultimo loco processit S. C. C. in
33 Mantuana 27. Februarii 1717. de qua *in Tom. 2. par. 1. disce-
pt. 9.* & in qua unica tantum fœmina deponebat de visu, &
omnes alii testes erant de auditu, & tamen d. S. C. habuit
metum concludenter probatum ex dicto unico teste de visu, 34
adminiculato ab aliis præsumptionibus, & conjecturis.

Et contrarium afferendo oporteret dicere, omnes dd Per-
sonas dispatis qualitatis, conditionis, & gradus uniformi 35
conspiratione, absque ulla propria utilitate, falsò mentitas
in veritatis perniciem, & in favorem Oratoris, attenta ejus
extremæ paupertate prorsus impotentis compensare eorum
mendacia, quod horret animus, nedum asserere, sed sim-
pliciter suspicari ex adductis per *Roland. à Valle cons. 38. num.* 36
38. & seqq. lib. 1. ubi, quòd licèt plura sint genera delicto-
rum, ad nullum patrandum solet quis absque lucro, vel uti-
litate moveri, quodque hoc patet ratione naturali, quam
solam allegari sufficit *Conciol. allegat. crim. verb. Falsum re-
sulut. 6. num. 2. & 3. & Rot. dec. 787. num 23. par. 18. & dec.* 37
211. n. 31 par. 19. rec. cum aliis innumeris relatis *in mea Tract.
de Livell. c. 1. §. 4. n. 4. & 5.*

In omnem verò casum posset in his terminis ad praxim re-
duci legale illud consilium classicorum, Authorum, quos 38
refert, & seq. *Pignat. consult. 4. num. 9. tom. 1.* juxta *Roma-
nam impressionem*, in supplemento dd. probationum defe-
rendo Oratori juramentum, ut his verbis id notat idem
Author: *Quando sunt aliæ præsumptiones potentissimæ, ad-* 39
*minicula, & conjecturæ, quæ nulliter professo favent, mul-
ti Authores, iique gravissimi, docent, fieri posse juramento
illius, ut limitant suam doctrinam Anglés. Cajetanus* 2
*& Navarrus &c. Cum quibus tenent Bart. Menochius, Oddus
&c.* Et cum quibus, me scribente, processit S. C. C. in alia 40
Mantuana 18. Augusti 1696. ut videre est in *Tom. 1. par. 1. di-
scept. 3. num. 48. & num.* 80.

Minus fundamentum fieri valet in eo, quod in ipso actu,
seu præciso tempore professionis Orator non repetierit suas 41
protestationes, imò postea ex quadam Epistola, ab ejus So-
rore scripta, comprobetur ejus lætus, jucundusque ani-
mus in emittenda dicta Professione.

Pro eo enim quod spectat ad actum professionis, constan-
ter dicimus, quod non est necesse in illo reiterare protestatio-
nes, & conquestiones, antea emissas, sed constito de eis- 42
dem vi, & metu antecedenter ad professionem, *sequentes
actus, licèt videantur spontanei, adhuc tamen dicuntur metu
facti, si duret eadem causa metus*, sunt verba *Panimol. dec.
29. n. 35. & seq.* & concordant punctuales *dec. 124. num. 1. & seq.
coram Dunoz jun & dec. 75. num. 7. coram Peuting & dec. 392. n.* 43
*3. car. Ludovis. & dec. 178. n. 7. & 8 cor. Caril. & dec. 373 nu. 11.
& seqq. par. 18. rec.* quarum verba registravi *in Tom. 1. par. 1 di-* 44
scept. 1. num. 38.

Assertæ demum Epistolæ, scriptæ à Sorore Oratoris, in
longè durioribus terminis Epistolarum, scriptarum ab ipso- 45
met Religioso, qui non est casus noster, punctualiter respon-
det *Rot. in dec. 75. num 7. coram Peuting.* his verbis: *Nec ob-
stare dixerunt DD. epistolas Raphaelis, non recognitas, ad
Patrem conscriptas, quia dum metus jam erat incussus, & Pa-* 46
*ter causa metus viveret, dd. epistolæ liberam voluntatem, ju-
cundumqe profitendi animum arguentes, tanto magis metum
confirmant.*

Quoad 2. principale motivum nullitatis Professionis infe-
licis Oratoris, nimirum interruptionis Novitiatus, istud 47
est æqualiter validum in Jure, & concludenter probatum in
facto, in quo non unum, seu alium, sed plures habemus
testes, loquentes de facto proprio, & intra evidentiæ fi-
nes ponentes d. reiteratam interruptionem Novitia-
tus.

In jure verò uno ore admittunt DD. hujusmodi nullitatem 48
esse adeò considerabilem, ut illi renunciari nullatenus possit
à nulliter Professo, ex punctualiter firmatis per *Rot. in dec.
273. num. 19. coram Priol.* & talis nullitas verificatur etiam
sola interruptione, seu defectu paucarum horarum, imò, 49
& unius horæ, ut in specie notat *Pignatell. consult. 173. nu.
37. tom. 4. juxta Roman. impress* & de solius medietatis horæ
defectu *Dian. Oper. moral. p. 3. tit. de dub. Regul. resolut. 57.
vers sed quæres, & Panimoll. dec. 20. num. 7. & num. 11.
in fine.* Et generaliter de quocumque defectu integri Novi- 50
tiatus, illiusque etiam brevi interruptione, notant innu-
meri illi Authores, frustra hic transcribendi, allegati *in
tom. 1. par. 1. discept. 3. à num. 11. usque ad num.* 19. Quæ 51
omnia vera sunt etsi Novitius cum licentia Superioris Novi-
tiatum interrumpit, quando id practicatur per longum
temporis spatium juxta *magistralem dec. 361. part.
19. recent.* ubi adducuntur stringentes rationes pro hac
opinione, & declarantur Authores, contrarium opinan-
tes.

Quibus additur individualis illa circumstantia, præ
oculis

52 oculis summopere habenda, quod interruptio in nostris ter-
minis, non fuit ad praxim reducta ex sola velleitate Novi-
53 tii, seu ex humanæ fragilitatis imperfectione, sed sermo
est de interruptione nimis qualificata, data opera procura-
ta, & quod magis est vestita illa ratione: *Perchè allora vo-*
54 *leva andar via dalla Religione*. Ita ut eo magis nostro casui
applicentur ea, quæ dicti Authores uno ore affirmant de
simplici Noviciatus interruptione absque intentione, seu de-
terminato animo deserendi Religionem, ut de se patet.

In universum deinque non meretur allegari Religionis fa-
55 vor, itaut in dubio pro validitate professionis inclinandum
sit; Ea ratione, quia in nostris terminis in omnem casum,
quatenus dici possit remanere aliquod dubium, quòd non
credimus, istud se tenet ex parte liberi consensus, in qui-
bus circumstantiis non consideratur favor Religionis. Iste
enim unquam verificatur, quando spontaneus, & liber con-
56 sensus profitentis non præcessit, *Rebuff. cons. 67. in fin. Card.*
de Luc de Regular. disc. 41. num. 2. Pignatell. consult. 173. num.
13. 75. & 157. tom 9. & Rot. decis. 9. num. 33. & seqq. coram
Arugell. & decis. 13. num. 16. part. 14. recent. Cum quibus no-
57 vissimè processit S. C. C. in *Bisantina, Jannen. & Linganen.*
de quibus in *tom. 1. part. 1. discept. 1. 2. & 4.*

Ita ut non desint Authores, in Urbis Tribunalibus mul-
58 tum versati, nedum existimantes se obsequium præstare
Deo, in dubio opem ferendo illis Religiosis, qui oppressi,
59 & angariati à propriis Consanguineis, professionem in ali-
qua Religione emittere coacti sunt; Sed alteriùs considerau-
tes in hac parte favorem ipsius Religionis, & quietem alio-
60 rum Religiosorum, inter quos *Amaydeus de Styls Datariæ*
lib. 1. cap. 12. num. 23.

61 Die 16. Julii 1717. proposita causa in S. C. E. per Card de
Abdua rescriptum fuit: *Examinentur testes formiter, cita-*
ta Religione, & aliis interesse habentibus, quod punctuali-
62 ter fuit adimpletum. Deinde reproposita die 12. Novem-
bris ejusdem anni, rescriptum fuit: *Constare de nullitate*
professionis.

DISCEPTATIO VIII.

Eporedien.

INTER

Alexandrum Gabutum.

ET

Joannem Franciscum de Tarditis.

ARGUMENTUM.

Beneficiatus pro quanto tempore obligare, vel donare possit fructus sui beneficii; Et an substineatur illius obligatio personalis tradendi alicui eosdem fructus, vel pro toto sua vitæ cursu, vel saltem pro alio determinato tempore.

Die 8. Aprilis 1698. per Acta Antonii Oddi Notarii Ca-
pitolini publicum stipulatum fuit in Urbe Instrumen-
tum inter Alexandrum Abbatem Gabutum, & Joannem
1 Franciscum Priorem de Tarditis, in quo idem Gabutus as-
serens, multa recepisse beneficia à d. de Tarditis, & sperans
alia in futurum recipere, statuit, & decrevit ad illius favo-
rem amplissimam inter vivos, irrevocabilemque facere do-
nationem omnium reddituum, affictuum, pensionum, re-
sponsionum, livellorum, & fructuum, sibi quomodolibet
spectantium, tam patrimonialium, quàm Ecclesiastico-
rum, creditorum, jurium, & actionum, contra quas-
cumque personas, affictuarios, colonos, & debitores cu-
juscumque generis, & speciei, qualitatis, & quantitatis,
2 nedum decursorum, & maturatorum, sed etiam in futu-
rum, suis loco, & tempore, durante tamen vita tantùm
ipsius Abbatis Gabuti, decurrendorum, & ad ipsum tunc
spectantium, & qui in futurum spectare poterant, ex quo-
cumque capite, via, jure, titulo, causa, & occasione,
etiam incognita: Quos omnes fructus, credita, jura, &
actiones titulo dictæ universalis donationis inter vivos, om-
nique alio meliori modo, donavit, & elargitus fuit d. Prio-
ri, stipulanti pro se, hæredibus, & successoribus qui-
buscumque.

Inter alias verò conditiones, quæ in d. Instrumento appo-
sitæ fuerunt, leguntur sequentes:

Quod idem Prior Donatarius teneretur quolibet anno effe- 3
ctivè dare, & exbursare d. Abbati Gabuto Donanti scuta 30.
monetæ Romanæ, donec, & quousque idem Donans natu-
raliter vixerit, & cum d. Priore de Tarditis Donatario co-
habitaverit.

Quatenus autem insimul cohabitare noluerint, tunc firmis
remanentibus dd. scutis 30 annuis, teneretur ulteriùs idem Do- 4
natarius solvere d. Donanti scut. 7. quolibet mense, & sic alia
scut. 84 annuæ similis monetæ Romanæ.

Quod teneretur d. Donatarius de fructibus decursis, & non 5
solutis antè festum Sancti Martini antecedentis anni 1697. re-
investire pro unica vice libras 1250. monetæ Pedemontis ad
favorem ejusdem Donantis; Quod investimentum, tam quo-
ad sortem, quàm quoad fructus, factis omnibus sumptibus, 6
& expensis dicti Donatarii, semper spectare deberet ad eun-
dem Donantem, & suos: Quod si Donans majorem quantita-
tem ex dd. effectibus recuperasset, illud plus cedere deberet ad
favorem dicti Donatarii.

Quodque de fructibus, maturandis post d. festum S. Mar-
tini dicti anni 1697. teneretur d. Donatarius quolibet anno tra-
dere eidem Donanti annuas libras mille Ducales solidorum 20. 7
pro qualibet, monetæ Pedemontis, illasque ad beneficium
ejusdem Donantis cum ejus consensu de triennio in triennium
investire teneretur.

Quæ omnia munita fuerunt solitis, effrænatisque clausu-
lis, cum amplissima obligatione Donantis servandi conten-
ta in donatione, qui in casu contrario teneri voluit ad omnia 8
damna, cum effrænata renunciatione omnibus legalibus re-
mediis, omnimque legum, & Statutorum auxiliis, & cum
constitutione in Procuratorem ad insinuandam d. donatio-
nem in personam ejusdem Prioris Tarditi, qui eisdem die,
& anno per Acta Gregorii Trovarelli Notarii Senatoris
Urbis prædictam solemniter fecit insinuationem coram Mar 9
chione Octavio Riario, tunc temporis Almæ Urbis Sena-
tore: Quæ omnia resultant ex sola, ac simplici lectura ejus-
dem donationis,

In facto mihi constanter supponitur, Donantem supervi-
xisse per integrum decennium post diem stipulatæ donatio-
nis, quodque hæc nullum omninò habuerit effectum, tam 10
ex facto Donatarii, quàm ex facto Donantis, qui omnibus
modis, tàm per se, quàm mediante aliorum opera, procu-
ravit, ut idem Donatarius nullos unquam fructus suorum
bonorum, tàm patrimonialium, quàm Ecclesiasticorum per-
ciperet, prout de facto nullos percepisse asseritur.

Hodiè verò post annos viginti pro veritate quæritur,
an eadem donatio in totum, vel in parte substineatur quoad 11
bona, fructus, & redditus Ecclesiasticos, quia circa bona
temporalia, seu patrimonialia Donantis nulla occurrit di-
sputandi occasio.

Circa quam requisitus de meo sensu, absque ullo prorsus
dubio censeo, eandem donationem esse in totum nullam, & 12
omninò invalidam.

Moveor ex clara dispositione *Clem. 1. de Reb. Eccles. non*
alien. in qua Clemens V. similes concessiones ad vitam possi- 13
dentis redditus, & fructus Ecclesiasticos, nullius valoris,
& efficaciæ solemniter declaravit, ibi: *Perpetuo prohibe-*
mus Edictis, ne quis ad vitam ejusdem, pecunia etiam indè
recepta, quovis modo concedat &c. Si quis autem contra hoc
fecerit, pœnam &c. nec ex concessione ipsius recipienti jus ali- 14
quod acquiratur: Nec non ex clariori determinatione *extra-*
vag. Ambitiosæ de Rebus Eccles. non alien. in qua Paulus II.
nedum prohibuit omnem concessionem, infeudationem,
obligationem, & hypothecam canonum, fructuum, &
redditum Ecclesiasticorum, sed etiam locationem, & con-
ductionem ultra triennium, nedum declarando nullius, nul-
liusque roboris, & efficaciæ omnes actus, omnesque con- 15
cessiones, oppositas d. ejus Constitutioni, sed ulteriùs ex-
pressè demandando, ut tàm qui alienat, quàm is, qui alie-
natas res, & bona prædicta receperit, sententiam excomu-
nicationis incurrerent.

In quarum Apostolicarum Sanctionum sequelam ita uno
ore tenent *Repr'entes* omnes, ibidem allegati per *Barbos.*
&, præter illos, in specie observant *Garz. de Benefic. part.* . 16
cap. 1. à num. 22. usque ad num 37. ub quod pro veritate con-
sultus ita respondit, *Gama decis. Lusitan. 156. per tot.* ubi
quod ita pluries judicavit *Boer decis. 224. num. 2.* ibi: *Olim*
licitum erat dare beneficium ad serven. ad septennium, ac
etiam ad mortem Beneficiati usque; Hodiè tamen per extra-
vag.

vag. *Ambitiosæ id prohibitum est*, terminans discursum his
17 verbis; *Caveant ergo, tàm tradens, quàm accipiens à censuris Mandos. in Praxi Signat. Gratiæ tit. de Indult. locand. redditus benefic. vers. de Jure novissimo inter eius Opera fol. mihi 194. à terg. Tolet. Instruction. Sacerdot. lib. 5. cap. 91. num. 7. vers. Item*, ubi quod licèt ante editionem *d. extravag. Ambitiosæ* non esset prohibitum vendere, seu concedere fructus beneficiorum ad vitam Beneficiati, adhuc id non erat honestum, *Barbos. de Potest. Episcop. part. 3. allegat. 95. num. 20.*
18 *Turricell de Reb. Eccles. non alien. cap. 8. num. 31. & cap. 27. num. 45. & Rota in Comen. 20. Martii 1600. coram Card. Hieronym. Pamphil.* quam allegant, & sequuntur Authores, mox adducti, & *Merlin. decis. 886. num. 4.* ibi: *Non obstat, quod fuerint locata bona Ecclesiæ, seu fructus, & proventus, quia hæc cautela sublata est ex dictis verbis extravagan-*
19 *tis Ambitiosæ, quia ibi prohibetur locatio ultra triennium, & in locatione non transferuntur, nec venduntur bona, sed solùm fructus, & redditus.*

Vivam autem hujus communiter receptæ opinionis adducunt *Ventrigl. in Prax. part. 1. tit. de Alienat. rerum Eccles.*
20 *annot. 1. §. 1. num. 12. Mantic. de Tacit. lib. 5. tit. 13. sub num. 33. Gratian. discept. 232. num. 29. in fin. & Bonacin Oper. moral. tom. 1. tit. de Alienat. bonor. Eccles. disp. 2. quæst unic. punct. 2. num. 25. vers. Sed oppositum fol. mihi 849.* Quia scilicèt si admitterentur similes concessiones, & donationes ad vitam
21 Beneficiatorum, inventa esset plana, & spatiosa via eludendi dictam æquè sanctam, & Ecclesiis utilem dispositionem *extravagantis Ambitiosæ*.

Pro cujus majori robore, & firmiori, punctualiorique ob-
22 servantia, in duabus aliis communiter conveniunt Doctores opinionibus.

I. Quod postquam Beneficiatus, sinè apostolico benepla-
23 cito, de rebus Ecclesiæ ultra triennium inconsultò disposuit, non solùm non tenetur id observare, sed neque etiam ligatur juramento, interposito ad majorem contractus firmitatem: Sed, eo non obstante, ipsemet Contrahens nullitatem contractus allegare potest, ea ratione, quia in his circumstantiis, asserendo contrarium, juramentum esset iniquitatis vinculum, quia dicta *extravagans Ambitiosæ* obli-
24 gat etiam sub mortali peccato ad illius observantiam, ut videre est apud adductos à *Garz. de Benefic. part. 2. cap. 1. num. 26. Bonacin. Oper. moral. tom 1. tit. de Alienat bonor. Eccles. disp. 2. quæst. unic. punct. 2. num 26. fol mihi 837. Panimoll. decis. 60. annot. 3. num. 7. Antonell. de Regimin. Eccles. lib. 1.*
25 *cap. 4. num. 23. & Ventrigl. in Prax. tit. de Alienation. rerum Eccles. annot. 1. §. 1. num. 13.*

II. Quod in pœnam temerè concedentium bona Ecclesiarum ultra tempus, in sacris Canonibus, & sacrosanctis Summorum Pontificum Constitutionibus præscriptum, nedum generalis, & ampla concessio, sed sola locatio ad lon-
26 gum tempus nullo modo tenet, minùsque vim habet, neque etiam pro primo triennio, ut, adductis concordantibus, observant *Urcell. concl legal. 85. num. 104. & seqq. Gam decis. Lusitan. 156. num. 2. Mantic. de Tacit. lib. 5. tit. 4. num. 20. Antonell. de Tempor. legal. lib. 2. cap 29. num. 1. & seqq. Panimoll, decis. 60. annot. 3. num. 4.* ubi quod hoc est verum ratione individuitatis contractus, qui in totum inficitur, & *num. 5.* quod procedit etiamsi contractus fiat, mediantibus separatis Scripturis, quia dicitur fieri in fraudem legis, & *num. 5.*
27 *Garz. de Benefic part. 2. cap. 1. num 32. Zerb. in Gemm Episcop. tit. 51 quæst. 23. num. 3. Novar. in Summ. Bullar. part. 1. comment. 1. num. 3. & Rota decis. 119. num 2. part. 10. recent. & decis. 826. num. 2. & per tot. coram Merlin.* quæ in hac materia est magistralis, & in qua reprobantur Authores, contrarium sentientes, innumeri allegantur concordantes, & testatur de perpetua, constantique opinione sacr. Rotæ, ibi:
28 *Tamen Rota contrarium semper tenuit, & in totum locationem improbavit, ut nec etiam pro primo triennio sustineatur:* De cujus opinione testes sunt *Sperell. decis. 154. num. 29. & 30.* ubi quod hæc opinio est verior, & receptior, quodque proindè nullatenus circa illam dubitandum sit, & *Card. de Luc. de Alienat. & contract. probibit. disc. 1. num. 33.* ubi quod hodie hæc opinio communiter recepta est in Rota, & Curia.

Quod est adeo verum, ut procedat etiamsi expressa ap-
29 ponatur declaratio in Instrumento locationis, quod non sit unica locatio ad longum tempus, sed tot reputari debeant locationes, quot sunt triennia, ex cumulatis per *Turricell. de Rebus Eccles. non alien cap 8. num. 29. & cap. 27. num. 37 & seqq. & num. 47. Mantic. de Tacit lib. 13. tit. 45. num. 17. Pacion. de Locat. cap. 4. num. 37. & Barbos. de Potest. Episcop. part. 3.*
30 *allegat. 95. num. 17.* ubi quod hujusmodi cautela dicitur machinatio ad fraudan. d. legem, quæ à Jure reprobatur, & latè *Bartholom. Peret. in Comment. ad d. extravag. Ambitiosæ cap. 2. num. 26. fol. mihi 25.*

Prout etiam locum habent, *etiamsi in tali locatione ad longum tempus expressè agatur, quod nullum censeatur transla-* 31
tum dominium, quia commoditas fructuum, quæ ad longum tempus transfertur, habetur pro vera alienatione in materia prohibitionum, sunt verba *Redoan. de Rebus Eccles. non alien. quæst. 52. num. 6.*

Et in debilioribus terminis, quod *extravagans Ambitiosæ* procedat etiam in locatione fructuum dumtaxat ultra trien- 32
nium, benè probat *Panimoll. decis. 60. annot. 3. num. 11.* ubi illam adducit bonam rationem, quia *eadem Extravagans* excipit solùm illos fructus, qui servando servari non possunt, quorum appellatione nullo modo venire possunt fructus futuri, & concordant adducti per *Bonacin. Oper. moral. tom. 1. tit. de Alienat. bonor. Eccles. disp. 2. quæst. unic. punct. 2. num. 25.* ubi illam adducit rationem, quia in his terminis non dicuntur locari fructus, sed locatur res, ex qua fructus 33
percipiuntur; Res autem, ex qua percipiuntur fructus, non potest ultra triennium locari, resistente litera *d. extravag. Ambitiosæ, & clemen. 1. de Reb. Eccles. non alien.* in qua permittuntur solùm locationes fructuum ad modicum tempus, & *de Rub. in Singul. Rotæ Romanæ circa alienationem rerum Eccles. num. 187. impress. in tom. 2. part 4 fol. mihi 255.* quem *Tractatum* fuisse compositum, non ab *eodem de Rubeis*, sed *à Card. Hieronymo Pamphilio*, Patruo S M Innocentii X tempore quo fuit Rotæ Auditor, testis est *Card. de Luc. de Alienat. & contract. probibit. disc. 1. num 140*

Omnia hæc in se clara, transire videntur in evidentiam in nostris terminis, in quibus fuit processum per viam am- 34
plissimæ donationis, seu concessionis omnium jurium, & actionum, quomodocumque tempore Instrumenti competentium, & quæ in futurum poterant competere Abbati Gabuto donanti, ut conclusionem ampliando, in nostris præcisis terminis adductis concordantibus, probat *Redoan. de Reb. Eccles non alien. quæst. 51. cap 2. num. 16.* & egregiè firmavit *Rota in d magistrali decis. 826. num. 4. & 5 coram Merlino*, ibi: *In præsenti cessat omnis difficultas, quia, nedum* 35
concessi fuerunt proventus, sed omnis actio, & sic Jus ipsum illos percipiendi, quod sanè non potuit in alium transferri sinè Beneplacito apostolico.

Hujusmodi autem punctualis *Sacr. Rotæ decisio* magnifacienda est, nedum attenta qualitate Tribunalis, ex addu- 36
ctis *supra discept. 1. §. 23. à num 31. & §. 26. num. 17.* quibus addo *eandem Rot. in Perusina Pensionis 11. Maii 1716. §. Nec controversiæ coram Herrera*, ubi, quod sententia Rotæ præ- 37
valet sententiæ omnium aliorum Doctorum. Sed etiam quia cùm percutiat præcisè terminos nostri casus, & contradictorem non habeat, reputatur casus legis, per ea quæ notavi adducti *d. discept. 1. part. 26. num. 19. & in meis Instit.* 38
Crimin. lib. 2. tit. 8. num. 240. & seqq. quibus addo *Card. de Luc. in Miscellan. Eccles. disc. 47. num 26 in fine, & Rot. in Gierunen. Juris Votandi 2. Julii 1706. §. Quod indubitanter coram Kaunitz.*

Unicam in hac parte insinuantes DD. cautelam, adhoc ut Beneficiati possint obligare fructus suorum beneficiorum, in eo consistentem, ut eadem obligatio non cadat super fructibus, seu redditibus, & multò minùs super Jure, & actio- 39
ne exigendi dd. fructus, & redditus, sed unicè radicetur, & substantietur in ipsamet persona Beneficiati, se obligando nimirum, vel ad determinatum tempus, vel toto tempore ejus vitæ, alicui tradere partem, vel integros fructus sui beneficii, vel pensionis, ad ipsum spectan. eò quia in his circumstantiis non dicitur alienari ultra triennium res Ecclesiæ, sed solùm remanet personaliter obligatus ipsemet Beneficiatus, quod nullo Jure prohibitum est ut hanc cautelam explicando, notant *Quarant. in Summ. Bullar. verb.* 40
Alienatio rerum Eccles. num. 18. vers. 3. Declaratur Molin. de Justit & Jure disp 466. num. 5. vers. In tertiò autem eventu, Barbos. de Jure Eccles. univers. lib. 3. cap. 17. num. 72. Pacion. de Locat. cap. 14. §. 5. num 7. Donat. Rer. Regular. tom. 3. tit. De Reb. Eccles. non alien. quæst. 44. num. 2. & Rota decis. 171. num. 4. coram Duran.

Cùmque hac cautela nullatenus usi fuerint in nostris terminis Contrahentes, sed potiùs expressè, & cubitalibus literis processum fuerit per viam puræ, & simplicis donatio- 41
nis, nedum fructuum, & redituum Ecclesiasticorum, sed etiam (sunt verba Instrumenti) *circa redditus, affictus, pensiones, livellos, & fructus omnes, & singulos quoscumque, cujusvis generis, & speciei, qualitatis, & quantitatis, nedum decursos, & maturatos, verùm etiam in futurum*

suis

suis loco, & tempore decurredos, contra quoscumque affictuarior, Colonos, conductores, debitores, & personas, tàm Ecclesiasticas, quàm sæculares, & ab eisdem eidem D. Abbati quomodolibet, quomodocumquè, & qualitercumquè, tàm de præteritis, quàm de præsenti, & in futurum, ipso naturaliter vivente, debitos, & debendos, ex quacumquè capite, via, Jure, titulo, causa, & occasione, etiam incognita, & excogitata, expressa, vel non expressa &c. Ita quod &c. titulo hujusmodi irrevocabilis donationis &c. cessit &c. omnia Jura &c. nullo Jure &c. ad haben &c. ponens &c. constituens &c. dans &c. transferens &c. & interim se constituit &c.

Remanere videtur evidens, quod donatio, de qua quæritur, sit evidenter nulla, & penitùs insubsistens, præ ocu-
42 lis signanter habendo verba illa: *cessit omnia Jura, nullo Jure &c. ponens &c. constituens &c.* ex quibus ad hominem probatur vera, & propria translactio Juris exigendi dd. fructus, quod sinè Apostolico beneplacito fieri nullo modo potest, ut in nostris terminis firmavit *Rota in decis. 8a6. num. 4. coram Merlin.*

Itaut si in Scholis, gratia exempli, adducendum esset exemplum concessionis, seu donationis Bonorum, Jurium, & Actionum, Ecclesiis competentium, oppositatum dispo-
43 sitioni celebris *extravag. Ambitiosæ de Reb. Eccles. non alienan.* congruè adduci posset Instrumentum, de cujus viribus disputatur.

Plusquam tacitè harum omnium reflexionum relevantia admissa fuit ab utroquè Contrahente, dum in facto mihi
44 supponitur, quod, licèt Donans supervixerit per decennium post stipulationem Instrumenti donationis, adhuc in dicto longo temporis spatio illud nullum habuit effectum: Et proindè nimis improprium videtur hodiè insistere pro exequutione d. Instrumenti donationis, quam per adeo lon-
45 gum tempus decem, & ultra annorum, quibus supervixit Donans, pro nulla, & insubsistenti habuerunt ipsimet Contrahentes, & cujus exequutio à Donatario neque etiam procurata fuit per decem alios annos, decursos à morte d. Donantis, in quibus nullo modo vigebant difficultates illæ, & oppositiones, quæ forsan tempore vitæ Donantis practi-
46 catæ fuerunt, vel ad praxim reduci potuerunt, ut in simili observant communiter Doctores in materia pensionis; unanimiter firmantes, quod si illa non exigatur per decem annos, vel præsumatur extincta, vel habeatur pro derelicta, ut videre est apud adductos à *Ferrett. cons. 388. num. 5. vers. Quantò magis, Gigas de Pension. quæst. 85. num. 3 & Rota decis. 249. num 5. coram Cavaler. & decis 266. num. a2. coram*
47 *Priol. & decis 28. num. 5. apud Antonell. de Jur. Cleric.* de quibus *in Voto in Neritonen. Pensionis anni 1616 §. Et quidem* edito ab R. P. D. Cremona Valdina, de quo mentionem cum laude facit R. P. D. Cerrus in Voto, *edito in Romana annuæ Præstationis 26. Jun. 1714. §. Quartum.*

DISCEPTATIO IX.

Moguntina, seu Herbipolen.

PRO

Archiepiscopo Moguntino.

CUM

Episcopo Herbipolen.

ARGUMENTUM.

Episcopi, quibus concurrentibus, & ex quibus causis, eximi possint à Jurisdictione, & immediata subjectione suorum Metropolitanorum.

PRætendente Episcopo Herbipolen. se subtrahere à Jurisdictione Archiepiscopi Moguntini, sui Metropolitani, ex causis, & prætextibus, de quibus infra, illius in-
1 stantia reiicienda videtur, eo quia nimis injuriosum reputatur quemcunque Superiorem privare sua ordinaria Jurisdictione in Subditos, ad *Text. in cap. Cùm personæ de Privil.*
2 *in 6. & in leg. 1. Cod. de Exequut. rei judic. & Rota in Giennen. 21. Februarii 1698. §. Cùm enim coram Ursino*; Et respondit hæc S. C. *in Osnaben. Indulti 26. Aprilis 1698.* Propterea quæ non nisi ex causis valdè arduis, & cum maxima diffi- 3
cultate id practicari solet cum inferioris notæ Judicibus, ut advertit *Marches. de Commiss. part. 2 §. 2. de Judic. suspect. num. 58. fol. 397.* Et prosequitur *eadem Rota in d. Giennen. §. Cùm enim*, ubi probat hoc esse etiam de mente Sac. Concilii 4
Tridentini, cujus verba refert, & exornat.

Multò minus hoc practicandum videtur in nostro casu cum
Metropolitano Moguntino, de cujus dignitate, qualitati- 5
bus, & prærogativis benè *Gonzal. in cap. Bonæ memoriæ III. A. vers. Tandem de Elect.* ubi ex *Martino Scoto*, ad rem nostram refert, quod *Pipinus in Civitate Suessionen. à Sancto Bonifacio Archiepiscopo in Regem unctus, Regni honore sublimatus est, & ob id deinde post Papam secundus habetur* 6
Moguntinus Archiepiscopus in hodiernum diem; Et meliùs *Phil. Reinhard. Vitriar. in Institut. Jur. public. Roman. German. lib. 3. tit. 10. de Jurib. singul. Elector. Eccles. competen. à num. 1. usque ad 20.* ubi in principio observat, Maximilianum Imperatorem in diplomate anni 1498. eum appellasse
Obristen. Chufursten. hoc est primum, seu supremum inter 7
omnes Electores, nec etiam Bohemiæ Rege excepto, *Villabold in Vita Sancti Bonifacii cap. 44. Petr. Kratapoltan. in Cathal. Episcop. Mogunt. Pilip Dosser. diatrib. 2. fol. 212. Haller. de Hierarch. Jurisd. lib. 4. cap. 34 fol. mihi 614. Arnold. Lunecens. in Sappiem. Hermold. lib. 6. cap. 3. & Thomasin. de Vet. & Nov. Eccles. discipl. part. 1. lib. 1. cap. 31. num. 2.* Et
omni ponderatione digna sunt verba Zachariæ Papæ ad Bo- 8
nifacium Moguntinum Archiepiscopum, registrata in *can. Petisti 7. quæst. 1.* ibi: *Hoc nulli concedi alii patimur, quod tibi charitate cogente largiri censuimus*, & *Card. Caraffa in Legat. ad Tract. Rhen. fol. 158 & 239.*

Pro recursibus enim, & appellationibus ad eundem fun-
datam habent intentionem DD Capitulares Herbipolenses 9
in cap. Roman. 2. de Appellat. in 6. ubi latè *Monach. num. 4. & seqq. & Pignatel. cons. 34. num. 80. tom. 8.* Quod appellationis remedium favorabile est, atque ad innocentiæ præsidium in-
stitutum, ut legitur *in Sac. Concilio Tridentino sess. 13. de Re-* 10
form. cap. 1. & observant *Fagnan. in cap. Dilectus il 1. num. 32. de Rescript. & Pasqualig. quæst. Moral. centur. 2. quæst. 82. num. 7.* Illiusque usus, nedum vetustissimus, sed necessarius
est, ex cumulatis *in Tom. 1. divers. Consil. German. cons. 29.* 11
num. 36. ubi ex *Baldo in lege 1. Cod. Si de momentan. possess.* advertitur, contra venenum Judicum datam esse theriacam appellationis, cum aliis *in Instit. crim. lib. 4. tit. 9. num. 2.*

Postquam igitur Suffraganeus Herbipolen. tanquam Ju-
dex interpellatus, mediante sua Sententia, vel Decreto, 12
propriæ satisfecit obligationi, & zelo, functus dicitur suo officio, nec debet ampliùs in Causis se intromittere, vel circa appellationes, ad Metropolitanum interponendas, aliquid moliri, ut observant *Sbrozzius de offic. Vicar. lib. 2. quæst.*
131. num. 6. vers. Quod autem. Multoquè minus ægre ferre, 13
quod sentientes se gravatos ab ipsius Decretis, ser. ser. recurrant ad legitimos Superiores: *Qui enim scit se quibusdam*
esse præpositum, non molestè ferat, aliquem sibi esse prælatum, sed obedientiam, quam exigerit, etiam ipse rependat, 14
sunt verba *Text. in canon. Qui scit 2. quæst. 6.* ibiquè egregiè *Gloss. lit. B.* ubi, quod sicuti Episcopus vult deferri appellationibus, ad ipsum factis, ita, & ipse deferre tenetur appellationibus, ad Superiores interpositis, & observat
Quarant. in Summ. verb. Archiepiscopi authoritas num. 6. 15
vers. Et Suffraganei fol. mihi 45. Idquè probat etiam *ex Tom. 1. Epist. Innoc. III. fol. mihi 228.* cum illis verbis, ad Arelatensis Ecclesiæ Suffraganeos directis: *Cùm secundùm doctrinam Evangelicam, quæcumque vultis, ut faciant vobis homines, & vos eis eadem facere debetis, eam reverentiam*
Vos convenit præstare Prælatis, quam Vobis vultis à Subdi- 16
tis exhiberi: & *fol. 108* in alia Epistola, scripta Episcopo Lexovien. Suffraganeo Rothomagen. ibi: *Ad hæc, ne propter hoc tu videaris ab ipsius subjectione subtractus, volumus, ut sibi tanquam Metropolitano tuo, debitam obedientiam exhibeas cum honore.*

Non obstat, quod Metropolitanus sit etiam Canonicus
Herbipolensis; Nullatenus enim implicat dari appellatio- 17
nem ad Episcopum, vel Archiepiscopum ab illo actu, in quo idem Episcopus, vel Archiepiscopus intervenit, non uti Prælatus, sed tanquam Canonicus, per utriusque Juris
sanctionem, ut de Jure Canonico habemus *Text. literalem* 18
in cap. A collatione de Appellat. in 6. ubi Repetentes communiter, signanter verò *Joan. Andr. Geminian. Butr. Anchar. & Barbos. num. 1 Abb. in cap. Postulastis num. 10. de Concess. Præben.* ibiquè *Ananias num. 11. vers. Præterea, Castrens. in leg. 1. §. Solent num. 3. ff. Quand. appelland. sit, Everard. in Topic. legal. loco de Tanquam, seu Respectivis num. 9.* ubi,
quod

quod eùm in his casibus Episcopus, vel Archiepiscopus
non interveniat uti Prælatus, sed tanquam Canonicus,
non appellatur ab eodem ad eundem, sed appellatur ab
inferiori ad Superiorem, quod observat etiam *Scacc. de*
20 *Appellat. lib. 3. cap. 2. quæst. 8. num. 60. vers. Secus tamen*
esset, Vener. in Exam. Episc. lib. 4. cap. 29. de Decano Capi-
tuli n. 33. & firmavit *Rota dec 193. num. 3. par. 4. rec.* Et
de Jure Civili statutum est *in l. 1. §. Solent, ff Quand. ap-*
21 *pelland. sit*, ubi, quod ab ordine Decurionum appellatur
ad Præsidem, licèt Præses interfuerit in Consilio, tanquam
unus de Decurionibus, ibique *Bartol. n. 1.* ubi *n. 4.* probat,
Canonicum, factum Episcopum, posse judicare de his, quæ
fecit cum aliis quando erat in Capitulo, *& Castrens. pa-*
riter num. 1. Abb. in citato c. Postulatis n. 10. de Conces.
Præben.

Et in terminis similis controversiæ inter Suffraganeum
Herbipolen. & Curiam Metropolitanam Moguntinam, re-
22 solvit Sac. hæc Cong. *in Herbipolen. 28. Septemb. 1697.* ubi
in fine narrationis Facti egregiè advertitur: *Qualitatem*
Patroni (scilicet Archiepiscopi Moguntini) *impedire non*
potuisset exercitium Juris Metropolitici in eadem persona; du-
23 *plici Jure, & titulo considerata.* Eo magis, & absque ulla pror-
sus difficultate, dum Metropolitanus, quamvis sit Canoni-
cus Herbipolensis, tamen non interest Capitulo, minusque
aliquam partem habuit, aut habebit in futurum in illis
24 actibus, à quibus ad ipsum fuit interposita, & forsan in-
terponetur appellatio; Quod operatur, ut nedum eadem ap-
pellatio omni jure admittenda sit, sed etiam, ut, seclusa
etiam eminentissima, qua insignitus est, dignitate, qua at-
tenta nullo prætextu allegari potest suspectus ea adductis
per *Pacian. de Probat. lib. 2. cap. 32. n. 15. Card. de Luc. de*
Judic disc. 3. num. 68. & Rot dec. 307. num. 17 part 18 recent.
Quidquid dicat *Constant. ad Statut. Urb. com. 1. annotat. 2.*
articul. 2. à num. 102. Adhuc nullo modo recusari posset uti
suspectus, eò quia voluntatem suam nullatenus propala-
25 vit, juxta celebrem theoricam *Innoc. Canonistarum Pa-*
tris in cap. Irrefragabili num 2. vers. Sed dices de Offic. Ju-
dic. Ordin. quem ibidem communiter sequuntur *Repetentes*,
& signanter *Hostiens num. 7. Ioan. Andr. n. 35. Zabarell. n.*
4. Abb. eodem num. & Fagn. in citato cap. §. Excessus n. 17.
26 ubi, quod est valdè notabilis, quodquè cum illa theorica
transeunt omnes Doctores.

Quibus non contradicit *Text. in cap. Cùm R. de Offic. & po-*
test. Judic. deleg. Non enim loquitur de Judice ordinario,
27 sed de delegato, ut ex lectura; Nos autem sumus in termi-
nis, toto cœlo diversis, dum Metropolitanus dicitur, &
est Judex non delegatus, sed ordinarius Suffraganeorum,
ut advertunt *Sbrozz. de Offic. Vicar. lib. 2. quæst. 58. num. 1.*
Quarant. in Summ verb. Archiepiscopi authoritas n. 10. fol. mi-
28 *hi 47. Genuen. in Prax cap. 70. n. 1. & Barbos. de Jur. Eccles.*
lib. 1. c. 7. n. 24. Diversitatis autem ratio in eo consistit, quod
in Judice delegato faciliùs admittitur, & sine injuria pra-
cticatur recusatio, vel suspensio, dum secum agitur de ac-
quirenda jurisdictione. Secus autem est in Judice ordina-
rio, qui amitteret, quam habet, Jurisdictionem, ut pon-
29 derat *Cardin. de Luca de Judic. disc. 3. n. 63.* Quam respon-
sionem facto ipso probavit, & admisit Episcopus Herbi-
polen. procedendo in prima instantia, & procedere intendens
in futurum in Causis suorum Capitularium, quorum tres,
30 utpotè Canonici, tam Herbipolensis, quàm Bambergensis
Ecclesiæ, in qua ipse Canonicatum retinet, sunt etiam ip-
sius Concanonici.

Præterea in causis appellationum à sententiis Suffraga-
neorum Metropolitanus non procedit uti Canonicus, ju-
xta terminos dicti Textus, sed tanquam Prælatus, à Jure
31 determinatus, ad easdem appellationes recipiendas, ra-
tione duplicis illius personæ, quas repræsentat, ut benè ob-
servat *Fagn. in cap. Irrefragabili §. Excessus n. 13. & seq. de*
Offic. Judic. ordin. & Card. de Luca de Feud. in annot. ad disc.
2. n. 15. vers. Quinimo, & resolvit Sac hæc Congr. in citata
32 *Herbipolen.* quæ est in casu duriori; Inibi enim Metropoli-
tanus non processerat tanquam unus de corpore Capitu-
li, sed tanquam unicus Patronus Parochialis Herzoge-
33 nurach, & tamen hæc S. C. ratione duplicis personæ, per
ipsum repræsentatæ, approbavit institutionem Parochi
ejusdem Metropolitani, priùs denegatam à Suffraganeo
Herbipolen.

Minus obstat, quod Metropolitanus quamplures habeat
Consanguineos, & Affines in Capitulo Herbipolen. Quia
34 quoad Affines, factum non assistit: Licèt enim unus ex Fa-
milia de Stadian. in Uxorem duxerit ejus sororem, non
inde tamen sequitur, quod alii de Stadian. Affines ejus-
dem sororis, sint etiam Affines Metropolitani, ad li-
teralem *Textum in cap. Quod super de Consangu. & Affinit.*
& observat *Lancell. in Instit. Canon. lib. 2. tit. 13. de Triplici.*
cognat. §. Quamquam autem; Quo verò ad Consanguineos,
objectio retorquetur ad hominem, quia Episcopus Herbi- 35
polensis habet germanum fratrem, & duos Consanguineos
Concanonicos Ecclesiæ Bambergensis, qui insimul sunt
Canonici Herbipolenses; Si igitur hac, consanguinitate
non obstante, in prima instantia suam exercet ordinariam
Jurisdictionem in suos Concanonicos, tanta sibi arctitudi-
ne junctos, nescimus videre quare, servando illam æqua-
litatem, quæ in Judiciis semper præ oculis habenda est, 36
leg. fin. Cod. de Fructib. & lit. expens. Card. de Albic. de In-
constant. in Judic. quæst. 2. n. 9. & quæst. 37. num. fin. ean-
dem Jurisdictionem ordinariam in secunda Instantia, &
per viam appellationis exercere nequeat Metropolitanus 37
Moguntinus?

Quæ si procedunt in casu, in quo Metropolitanus, ut in
Italia practicatur, solus judicat de viribus sententiarum
suorum Suffraganeorum, quanto magis admitti debent in 38
Germania, ubi inaudita forsan est similis exceptio suspi-
cionis Episcoporum, & Metropolitanorum ratione con-
sanguinitatis, & affinitatis, ex motivo, considerato *à Car-*
dinal. Pallavic. in Hist. Conc. Trid. lib. 25. cap. 12. n. 11. &
à Card. Caraf. in Legat. ad Tract. Rhen. fol. 58. & 215. Et
ubi ex nimium laudabili consuetudine appellationes devo- 39
lvuntur ad Consistorium Archiepiscopi, constans ex quali-
ficatis Personis, tam ratione ecclesiasticæ dignitatis, quàm
doctrinæ, & experientiæ; de qua consuetudine mentionem
cum laude facit *Card. de Luc in Relat. Curiæ disc. 32. n. 95.*
De eaquè oculatus testis est *Kockier. in Vindic. libert. Ec-*
cles. part. 1. cap. 12 num. 19. quem refert *Card. Sacrip. in*
Defens. Eccles. jurisdict. cap. 8. n. 38. Et in effectu in nostra 40
controversia manus apposuisse idem Consistorium, patet
ex inhibitione, exhibita in contrario Summario, ibi: *Ju-*
dices Sanctæ Moguntinæ Sedis &c.

Et ex hac consideratione aliud æquè validum resultat
fundamentum rejectionis contrariæ instantiæ; Non enim 41
adest in Curia propositio forsan magis certa, magisquè in
praxi recepta, quàm Collegialia Tribunalia recusari non
posse, neque pro suspectis allegari, ex adductis per *Ridol-* 42
ph. in Prax. p. 1. cap. 7. n. 133. & seq. & Marches. de Com-
miss. part. 2. de Commiss. suspicion. Judic. §. 2. n. 4. & seq.
fol. 391. Præsertim quando lis est coram Personis, emi-
nentissima dignitate fulgentibus, qualis est Moguntinæ
Sedis Archiepiscopus, ut vidimus supra *num. 24.*

Non attento, quod in eodem Consistorio adsint Kun-
kel, & Enghelert, olim Defensores in Urbe Capituli Her-
bipolensis; Nullum enim relinquunt suspicandi locum nota 43
probitas, integritas, doctrina, & zelus harum qualifica-
tarum personarum, quæ Libros contra hæreticam pravi-
tatem accuratè scripserunt, typisque mandarunt, & non 44
triginta nobiles catholicos, sed multos centenos ad catho-
licam Fidem reduxerunt, ut in Germania satis notum est,
& quoad Kunkel constat ex publicis documentis, coram 45
Prodatario exhibitis, quando Summus Pontifex in con-
cursu 40. aliorum Concurrentium illi contulit Præpositu-
ram, simplex Beneficium nuncupat. Collegiatæ insignis
S. Mauritii, Augustanæ Civitatis; Et tamen, his dem-
ptis, remanent alii sex Conjudices, plusquam sufficientes 46
ad cognoscendum de viribus quarumcumque sententiarum,
ut docet *Marches. de Commiss. part. 2. §. 2. de Judic. suspic.*
n. 3. in fine fol. 390. Imò in omnem casum illorum loco
subrogari possent alii, Episcopo Herbipolen. non suspe- 47
cti; Non enim credimus pro suspectis haberi omnes Do-
ctores, omnesque qualificatas Personas celebris Moguntì-
næ Civitatis, quia id redoleret manifestam calumniam,
juxta opinionem *Alberic. in leg. Apertissimi in fine, Cod. de*
Judic. Marches. de Commiss. part. 2. §. 2. de Judic. suspic.
n. 1. fol. 390. & Card. de Luca de Judic. disc. 4. num. 15.

Omitti poterant magnæ amplificationes facilitatis reci-
piendi, & admittendi appellationes, absque ulla legali ju-
stificatione; Nam impropriè nimis titulus egregii docu- 48
menti attribuitur epistolæ Episcopi Herbipolen. Summo
Pontifici directæ, dum in illa tanquam in Partis assertio-
nibus nullum constitui potest fundamentum, vulgatis ju-
ribus, & ad propositum benè *Rota in Surrentina Manuten-* 49
tionis 4. Maii 1695. §. Disceptationes cor. Card. Scotto, &
meliùs *Gasp. de Valdaur. observat. 2. n. 1.* ubi referendo ce-
lebre factum Numerii ait: *Et quis innocens esse poterit si*
accusasse sufficiat.

In hac siquidem parte habemus Textum Concilii Tri- 50
den-

dentini nimis clarum, & quamplures æquè liberales deter-
minationes Summorum Pontificum Clementis, & Urbani
VIII. specificantes casus, in quibus appellationes admitti,
vel non admitti debent per Metropolitanos à Suffraganeo-
51 rum Sententiis, registratas à Quarant. in Summ. verb. Archi-
episcopi authoritas num. 20 & seqq & Barbos. ad Concil. sess.
52 13. de Reform. cap. 2. Aut igitur Consistorium Sanctæ Sedis
Moguntinæ suas adimplet partes, prout hactenus punctuali-
ter adimplevit, & non habet, de quo conqueri possit Suf-
fraganeus Herbipolen. Aut verò prætenditur exadversò,
quod in hoc deficiat, & doceri debet, petitam, & denega-
tam fuisse moderationem inhibitionis, istique essent casus,
53 in quibus adiri solent Urbis Tribunalia per appellationem à
Decretis Metropolitanorum, ut in terminis observat Card.
de Luca in Miscell. Eccles. disc. 1. num. 80. Non autem per no-
vas, insolitasque vias limitare, & coarctare Metropolita-
norum Jurisdictionem fas est.

Non est autem verum, quod ab omnibus decretis, factis
per suffraganeos in Visitatione non detur ad Metropolita-
54 num appellatio suspensiva, dum plures recensentur casus
in dd. Pontificiis determinationibus, illam admittentibus,
ut videre est apud Barbos. ubi supra num. 21. & signanter ca-
sus ille exadverso adductus sub pœna certò secuturæ cessatio-
55 nis, quam Suffraganeus decreto suo, in prima instantia in-
to indixerat, ut observat Card. de Luca in Miscell. Eccles.
disc. 1. num. 73. ubi, quod erronea est opinio, quam genera-
liter habere videntur Episcopi, ut omnia, quæ in Visita-
tione demandantur, appellationem non admittant, &
Card. de Albic. in addit. ad Pamphil. decis. 149. num. 11. vers.
56 Limitatur; Et in terminis fortioribus, quod ab excessiva
etiam, & injusta morum correctione, præcipuè, quando
in Judicii forma proceditur, admittatur appellatio suspensi-
va, observant Kokier in Constit Concil. Later. impress. post
Tract. de jurisdict. in exempt. part. 1. §. 7. sub num. 44. Dian.
Oper. moral. tom. 7. tract. 5. de Dub. Regular. resol. 12. num. 2.
& firmavit Rota in decis. 21. num. 21. apud Novar. in Summ.
57 Bullar. & resolvit C. E. ex oraculo vivæ vocis Clem. VIII.
teste Adden. ad Pamphil. decis. 149. num. 11. & 12. Et de Sen-
tentia hujus S. C. latè Fagnan in cap. Irrefragabili num 6. de
Offic. Judic. ordin. & in cap. Ad nostram à num. 11. usque ad fin.
de Appellat. ubi quod, excepto Cardinali Carafa, omnes
58 alii unanimiter steterunt pro admissione appellationis ad
utrumque effectum, & quia Cardinalis Moronus dixerat,
agendum esse cum SS. Sanctitas sua, facta relatione, Con-
gregationis sententiam approbavit.

Ejusdem prorsus insubsistentiæ alter est prætextus refor-
59 mationis Canonicorum; Ex vetustissima siquidem consue-
tudine Germaniæ in illa Episcopi se ingerere non possunt,
nisi in casu negligentiæ Decani, ad quem spectat Jurisdi-
ctio, testibus Pirhing. in Jus Canon. tom. 2. lib 2. Decretal. tit.
6. sect. 3. §. 1. Quid sit Judex competens num. 74. Vangnereck.
de sacr. Canon. lib. 2. tit 2. ibi: Talis consuetudo est in Germa-
nia, ubi Decani Ecclesiarum Cathedralium jurisdictionem
habent in Canonicos, & Clericos, Capitulo deservientes,
quorum correctioni non se immiscent Episcopi, nisi Decani
60 sint negligentes, & officio suo desint: Quæ consuetudo appro-
bata fuit in generali Concilio Lateranensi per Innoc. III ut
videre est in cap. Irrefragabili de Offic. Judic. ordin. ubi egre-
giè Gloss. verb. Per Capitulum, & latissimè Fagnan. post an-
tiquiores, quos citat, & sequitur, observans num. 7 quod
61 tunc demum Episcopus potest in his casibus in correctione
se intromittere, quando post præfixum ab eo terminum,
correctio sequuta non fuit, & Rota decis. 254 num 18. part.
19. recent. Et in terminis durioribus, quod in Germania
adsint Cleri, qui nullatenus subsunt Episcopi ordinariæ po-
62 testati, observat Card. Caraf. in Legat. ad tract. Rhen fol. 55.
ibi: Cleri, tàm primarii, quàm secundarii, neuter enim
subest Episcopi ordinariæ potestati: Quibus Cleri exemptio-
nibus, & privilegiis adscribunt communiter Authores pu-
63 ritatem catholicæ Religionis in diversis Germaniæ Diœce-
sibus, ut videre est apud Petr Grathepol. in Annal. Colonien.
relatum à Raynald. tom. 2. Annal anno 1531. num. 66. in fine
Capher. in Synthemat. vetust. ad diem 3. Februarii, Card.
Pallavic. in Histor. Concil. Tridentin. lib. 7. cap. 2. per totam:
Famian. Strad. de Bell. Belgic. lib. 5. anno 1584 fol. mihi 362.
vers. Ac in dictis, Matth. ab Isselt. in Hist. sui tempor. anno 1583.
64 fol. mihi 786. vers. Capitulum, Sur. in Comment. rerum in Orb.
gestar. anno 1545 fol mihi 383. vers. Per hoc ferè tempus, &
anno 1544 fol. 401. vers. Itaque Clerus, & Nicol. M. Pallavic.
in Defens. Pontif. Roman. tom. 2. lib. 3. cap. 10. 11. & 12.

Si igitur, hujusmodi consuetudine non attenta, nullo ter-
65 mino præfixo, & Decani negligentia non probata, Suf-
fraganeus Herbipolen. plura edidit in hac parte decreta,
non habet de quo possit conqueri, si Capitulares insigniter
gravati, congruam appellationem ad legitimum Superio- 66
rem interposuerunt, quam in his casibus admittendam esse
in terminis respondit hæc S. C. in Virduen. relata à Nicolio in
Flosc. verb. Visitatio ordinaria num 13.

Ea autem, quæ dicuntur de Capitulationibus, nil com-
mune habent cum præsenti dubio, poterantque congruen- 67
tiùs omitti; Prætermittere tamen non possumus, quod in
hac parte proceditur exadverso cum supposito insubsistenti;
Nam Capitulationes cessatæ non fuerunt à particulari Con- 68
gregatione deputata, ut exadverso asseritur, sed dumtaxat
Episcopus absolutus fuit à jurejurando, quo se ad illorum
observantiam obstrinxerat, ne scilicet à limine judicii, tan- 69
quam perjurus, in casus contingentia repelleretur, nevè vi-
gore ejusdem jurisjurandi posset conveniri. Proindeque nul-
lo modo dicitur absolutus ab aliis vinculis utriusque legis ca-
nonicæ, & civilis, nec non municipalium Statutorum, &
inconcussæ consuetudinis circa ea, ad quæ antea tenebatur, 70
& modò tenetur, præscindendo, etiam à Capitulationi-
bus: Ubi enim plura obstant, si unum removeatur, rema-
nent alia Cap. Pastoralis: ibique Gloss. verb. Indulgentia de
Privileg. Gratian. discept. 96. num. 8. Gonzal. ad Regal. Concell.
gloss. 13. num. 96. Sperell. decis. 212. num. 23. in fin. & seq. de Just. 71
de Dispens. matrim. lib. 1. cap. 4. num. 79. & seqq & Rot. coram
Ludovis. decis. 87. num. 6. ibique Adden num. 16.

Isteque est casus, registratus in contrario Summario, dum
Decanus, non Capitulationum vigore, sed in exequutionem 72
antiqui, & perpetui Statuti, nullatenus aboliti per novissi-
mam Constitutionem, petiit in suffraganea Curia Herbipo-
len. Imperiales mille, sibi debitos à Camera Episcopali, ob
annuam, & continuam residentiam, quam peragere cogi- 73
tur, cui cum hac conditione satis onerosa fructus Decana-
tus olim aucti fuerunt, in qua instantia, cùm contrarium
passus fuerit decretum, ab ipso omni jure permittebatur ap- 74
pellatio ad Metropolitanum, ut observat Dec in cap 4. num.
6. vers. Sed considerandum est de Appellat quem refert, &
sequitur Sarav. de Adjunct. quæst. 26. num. 8. vers. Item si
aliquid.

Ex hoc autem, quod etiam remoto juramenti obstaculo,
Episcopus Herbipolensis aliis vinculis obstrictus remaneat 75
pro regimine suæ Diœcesis, nullo modo illius superioritas
diminuitur, sed potiùs id in ipsius regiminis gloriam, & fœ-
licitatem redundat, ut loquendo de Imperatore advertit
Arumæus de Comit. Imper. cap. 3. num. 28. ibi: Quapropter,
ut alterum Regum, ita, & Imperatoris nostri Majestas secun-
dùm formam ab Electoribus institutam, regularis debet &c. 76
secundum quam velut cynosuram Imperium dirigit, quod dum
facit nihil indecorum, aut contrarium Majestati committit,
& generaliter de aliis Civitatibus Germaniæ Nicol. Myterus
de Princip. & Statib. Imper. cap. 39. num. 3. ubi, quod nullus
in toto Orbe Christiano Princeps existit, cujus Majestatem 77
non comprimat, vel jusjurandum, vel pactio, & Limnæus
de Jur public. tom. 1. cap. 12. num. 1. ibi: In omnibus fere, non
solùm Nationibus, & Gentium Universitatibus, verùm etiam
in aliis minoribus Circuli Universitatibus, & corporibus ob-
servatam constantissimè hucusque etiam deprehendere licet, 78
Regum, Imperatorum, Principum, Magistratuumque potesta-
tem certis juramentorum, pactorumque formulis fuisse coar-
ctatam, ne scilicet ad gubernacula rerum evecti, ex potestate
in tempestatem, & administratione in effrænem ruerent li- 79
centiam, Rempublicamque pro privato habentes pessunda-
rent, aut everterent, & Michael ab Isselt de Bel. Colon. lib. 3.
fol. mihi 433. vers. Habet præterea Diœcesis.

Pro coronide demum dignentur EE. PP. duo præcipuè
ponderare. I. Quod etiamsi Episcopus Herbipolensis in di- 80
cta Epistola ad Summum Pontificem scripta, petierit,
appellationum causas recipiendas esse, vel hic in Urbe, vel
coram Nuncio Coloniæ; Illius tamen Defensores in suppli-
ci Libello, porrecto eidem Pontifici, & in nostro dubio, 81
unicè se restrinxerunt ad modernum Nuncium ex motivo
omnibus obvio.

II. Verò est, quod ad formam prædicti dubii prætendi-
tur, appellationes concernentes etiam interesse singulorum
Capitularium cognosci non posse à Metropolitano. Patet 82
igitur, quod non Affinium prætextus, non Consanguineo-
rum existentia, neque asserta suspicio unius, vel alterius de
Consistorio, sed alius sit finis præsentis disputationis, &
utinam non ille ab Innoc. III. perpensus in persona Suffraga-
nei Lexoviensis, juxta animadversa supra num. 11. & gene- 83
raliter improbatus à D Bernardo lib. 3. de Considerat. cap. 4. in
princip. relato à Paulutio in Jurisprud. sacr. tom. 1. lib. 2. tract.
2. cap.

2. cap. 125. de Metropol. num. 4. vers. Per Sedem istis verbis:
84 *Murmur loquor, & querimoniam Ecclesiarum, truncare se clamitant, ac demembrari, vel nullæ, vel paucæ admodum sunt, quæ plagam istam, aut non doleant, aut non timeant: Quæris quam? Subtrahuntur &c. Episcopi Archiepiscopis &c. bona ne species hæc? Mirum si excusari queat, vel opus.* Itaut Promotor Moguntinæ Sedis, cui pluries aliæ, cum
85 tranquillitate maxima subsunt insignes Ecclesiæ, Vvormatiensis scilicet, Spirensis, Eysteténsis, Argentinensis, Cusiensis, Augustana, Paderbonensis, & Constantiensis, jure merito conqueri posse videatur, sicuti uno Suffraganeo pacem habere non posse.

Die 29. Novembris 1698. Proposita Causa in S. C. C. sub dubio: *An in Causis appellationum à Sententiis, & Decretis*
86 *Episcopi Herbipolen. interpositarum, seu interponendarum per Capitulum, & Canonicos Ecclesiæ Cathedralis, ac quomodolibet interesse ipsius Capituli, sive etiam singulorum Capitularium, concernen. deputandus, & delegandus sit Reverendissimus Nuncius Apostolicus Coloniæ. In locum Eminen-*
87 *tiss. Moguntini Metropolitani in casu.* Responsum fuit: *Negativè, & providebitur in casibus particularibus.*

In alia simili Causa exemptionis Cleri, & totius Oppidi Morciani à Jurisdictione, & subjectione Episcopi Ugentini, in qua C. E. die 4. Septembris 1716. Ponente Card. Gri-
88 maldo rescripsit: *Cum Sanctiss. pro petita exemptione Terræ Morciani, & subjectione Episcopo Gallipolitano ad tempus, benè visum Sac. Congregat* de qua in Tom. 2. part. 1. discept. 7. num. 252. & per totam; In illius repropositione sequuta die 16. Novembris 1717. sub dubio: *An sit standum, vel recedendum à decisis die 4. Septembris 1716. quoad exemptionem*; Responsum fuit: *Esse recedendum à decisis*; Verum tamen est, quod Episcopus nullum habuit fructum ejusdem favorabilis resolutionis, eo quia in reditu ad suam Diœcesim vitam cum morte in Civitate Neapolis commutavit.

Alter verò curiosus evenit casus in Urbe respectu exemptionis integræ Familiæ à subjectione Parochi SS. Cel-
89 si, & Juliani quem non possumus meliùs exprimere, quàm mediante supplici Libello, porrecto Card. Carpineo Urbis Vicario, immortalis memoriæ Viro, qui est sequentis tenoris.

Eminentissimo, e Reverendissimo Sig. In occasione, nota all' E. V. hà mostrata volontariamente, e senza averne avuto
90 minimo motivo, tale inclinazione, e passione contro NN. umilissimo Oratore, il Parocho de' SS. Celso, e Giuliano, che dubitandosi, non senza fondamento, di procedure simili, e peggiori, si supplica umilmente l'E. V. a fin che, ad imitazione di ciò, che practicasi quotidianamente con Vescovi, & altri Superiori Ecclesiastici, si compiaccia ordinare, che l'Oratore, con tutti li suoi di Casa, siano subordinati ad altro Parocho, da dichiararsi da V. E. a fine di evitare ogni inconveniente, specialmente nelle prossime Festività per l'adempimento del precetto Pasquale, già che in caso simile si fece lecito l'anno passato d. Parocho di negare con scandalo la communione in giorno solenne a chi, confusamente con altri Parrocchiani, era apparecchiato per riceverla, con pretesto assai frivolo, noto al Tribunale dell' E. V. & il tutto &c.

Ex causis, Nobis notis, permittimus, & indulgemus, ut tàm Persona Oratoris, quàm Familiarium, de præsenti actu inservientium, valeat, tàm in susceptione Sacramentorum,
91 *quàm in aliis actibus, dependentibus à Parochia SS. celsi, & Juliani, accedere ad Parochiam SS. Simonis, & Judæ, cujus Parochum ad hunc tantùm effectum subrogamus, cum facultatibus necessariis, & opportunis. Datum hac die 5. Aprilis 1699. Gaspar Cardinalis Vicarius.*

Provisio hæc, quæ punctualiter suum habuit effectum,
92 visa fuit aliquibus exorbitans, & nova: Cæterùm, re medullitùs considerata, justissima, & legalis omni Jure dicenda est, eòquia non debet esse in facultate Parochorum suos Parochianos de facto gravare, sed eis succurrendum in tempo-
93 re est antequam scandala eveniant, neque facilior dari potest provisio, quàm illos temporaliter eximere ab eorum Jurisdictione, & superioritate, eo modo, quo practicari solet cum Episcopis, & aliis Judicibus, juxta animadversa per *Lottee de Re benefic. lib. 1. qu. 24. & Card. de Luc. de Judic.*
94 *disc. 3. num. 70.* Verumtamen est, quod ad eundem effectum requiritur magna causa, qualis concurrebat in d. casu: Et quando agitur de Episcopis, vel Judicibus debent probari
95 sævitiæ per speciem tyrannidis, aliàs exemptio non solet concedi, ut signanter illam denegavit C. C. in casibus addu- ctis in *Tom. 2. part. 1. discept. 1. à num. 181. & num. 192.* Neque admitteretur pro causa defensio proprii Juris, quando 96
illa sequitur per media legalia, *Cassiodor. decis. 5. num. 4.* 97
de Privileg.

DISCEPTATIO X.

Lucerina Præcedentiæ.

PRO

PP. M. O. R. S. Francisci Luceriæ,

CUM

PP. M. O. ejusdem Civitatis.

ARGUMENTUM.

PP. Minoribus Observantibus Reformatis S. Francisci, an, & qualis debeatur præcedentia, quando ingrediuntur Conventum, relictos à PP. observantibus de Familia: Et an isti debeant eis præcedere, quando habitant in alio posteriori Conventu, posito in eadem Civitate, in qua adest Conventus antiquior, quem dereliquerunt.

Prætenden. PP. M. O. R. Civitatis Lucerinæ præceden- 1
tiam in Processionibus, aliisque publicis functionibus in concursu PP. M. O. R. ejusdem Civitatis, diebus 8. Junii 1658. & 14 Augusti 1666. mediante simplici Memoriali, *Reformatis non auditis, edita hac S. Congrat. declarationem extorserunt pro præcedentia ad eorum favorem, tanquam antiquiorum in Loco*, juxta præcisa verba d. resolutionis diei 2
13. Augusti 1667.

Verùm, recurrentibus eisdem Reformatis, & destinato in Ponentem Card. Pallotta, ab eoque die 13. Augusti 1667. formiter, & utraque Parte informante proposita Causa, 3
nulla habita ratione ejusdem subreptitiæ, & obreptitiæ resolutionis, rescriptum fuit: *Præcedentiam in Processionibus, & aliis Ecclesiasticis functionibus deberi Fratribus M. O. R. degentibus in antiquo Conventu SS. Pietatis ejusdem Civitatis*; Adversus quod rescriptum reclamantibus iisdem PP. O. reproposita Causa die 10. Septembris ejusdem anni 1667. 4
per eundem Card. Pallottam, eadem S. C. stetit in ultimo loco decisis, nempè, *Præcedentiam debeti PP. O. R. degentibus in Loco.*

A dicto tempore usque ad annum 1718. & sic per annos nonum supra 50. nihil omninò in Causa actum fuit à PP. O. Reformati verò continuantes in eorum antiquissima posses- 5
sione præcedendi, in qua reperiebantur usque ab anno 1625. ut patet ex solemni attestatione antiqui Magistratus d. Civitatis, in omnibus actibus, & functionibus, in quibus adfuerunt dd. PP. O. semper obtinuerunt præcedentiam, ut testantur omnes de Magistratu hodiè existentes, & concordant Superiores trium religiosarum Familiarum, in nostra Civitate existentium; Nec non Magistri Cœremoniarum 6
Ecclesiæ Cathedralis nostræ Civitatis; A quibus non dissentit Vicarius Capitularis in Relatione, ibi: *Ma doppo l'enunciati Decreti di cotesta S. C. a favore de' Riformati, li Padri* 7
Osservanti per evitare maggiori dissensioni con la loro Croce alle Processioni, sono sempre andati avvanti a tutti gli altri Regolari, e li Padri Riformati sono sempre stati in possesso della precedenza, come oggi anche si trovano.

Quia verò, his omnibus non obstantibus, neque attentis, ad instantiam PP. O. proponitur hodiè post annos supra 8
50. dubium: *An sit standum, vel recedendum à decisis d. anno 1667.*

Pro favorabili resolutione sufficeret sola illa reflexio, quod sumus in terminis Causæ, non semel, sed bis, solita maturitate, utraque Parte acerrimè informante, ab hoc sa- 9
crosancto Consessu decisa, & per dimidium sæculum pacificè observata, in quibus terminis applicatur celebre dictum *S. Gregor. Magni Epist. 63. indict. 2.* de quo in *Tom. 2. part. 1. discept. 17. num. 39.*

Præcipuè inter religiosas Familias, & Ecclesiasticas personas, in quorum ore quotidiè resonant verba illa: *Extingue flammas litium; Dissolve litis vincula: Nè litis horror insonet*, ut benè notat *Urceol. de Transact. in proœmio num. 2.* & meliùs

meliùs Rota decis. 33. num. 2. coram Priol. & decis. 305. num. 1.
part. 18. recent. & in Neapolitana Processionis 2. Junii 1707. §.
fin. cor. Oman. Ad rem observans, nullo modo decedere religio-
sas, & Ecclesiasticas personas litium sollicitudinibus occu-
11 pari, ad hoc ut illis penitus absoluti, sacris operibus, divi-
nisque officiis liberè vacare, & incumbere possint; In qua
parte habemus Textum, qui non potest esse magis rotundus
in authent. Apud quos oport. caus. dicer. ibi: Sed etiam accelerari
Lites sancimus, Monachis illatas, ut non mens eorum occupe-
tur circa Litis sollicitudinem, sed velociter liberati, sacris
operibus obsecundent.

Absque ulla prorsus difficultate, ex quo sermo est de præ-
cedentia, seu de Jure præcedendi, in quibus circumstantiis
uno ore receptum est inter Tractantes de sacris Ritibus,
quod quasi possessio, & solitum præcedendi, quod in no-
stris terminis est innegabile, totum faciat, & omninò at-
12 tendendum sit, ut notant Franc. de Eccles. Cathed. cap. 25.
num. 377. Tranched. consult. 14. num. 1. & seq. & Paulmol. decis. 1.
num. 1. & seqq. Quod millies firmavit Rota, ut videre est in
decis. 779. num. 1. cor. Merl. & decis. 566. num. 8. cor. Eich. & in
Tarraconen. Præcedentiæ 28. Junii 1697. §. Nec deest cor. Card.
13 Caprar. & in Andrien. Præeminentiarum 17. Febr. 1710. §.
Præter coram Aldrov. ubi solidè probat, in controversiis
Præcedentiarum taliter attendendam esse consuetudinem,
& quasi possessionem præcedendi, ut potiùs sit habenda ra-
tio possessionis, quàm tituli.

Circa quod habemus rotundam Constit. 48. Gregor XIII. in
cujus §. 3. hoc idem literaliter demandatur his verbis: Qui in
14 quasi possessione præcedentiæ, & Juris præcedendi sunt &c.
in Processionibus, tàm publicis, quam privatis, præcedere
debeant.

Et propterea, nisi velit exadverso in controversiam addu-
ci summi Pontificis authoritas, in materiis præcipuè spiri-
15 tualibus, & concernentibus sacros Ritus, noster casus, uti
literaliter decisus in dicta Pontificia Constitutione, remanet
omni disputatione indignus, & applicatur regula Text. in
leg. Ille, aut ille ff. de Legat. 3. Et in præcisis terminis dictæ
Constit. Gregorianæ, resolvit hæc S.C. in S. Severinæ Præ-
16 cedentiæ, ut videre est in tom. 1. part. 2. discept. 21. num. 4. &
5. & num. 80. cum concordan. apud Ansald. in addit. ad decis.
25. num. 25. ubi, quod tanta est vis consuetudinis, & soliti
præcedendi, ut licèt antianitas efficiat, ut quis dignior al-
tero censeatur, & eidem præcedere debeat, adhuc Gregor.
XIII. mandaverit, supra antianitatem servandam esse con-
suetudinem, & solitum præcedendi.

Quæ omnia si vera sunt in circumstantiis cujuscumque so-
liti, & ordinariæ consuetudinis præcedendi, juxta termi-
17 nus prædictarum authoritatum, multò magis, & absque
ullo difficultatis principio locum habebunt in præsenti, in
quo sermo est de solito, & consuetudine præcedendi per cen-
tum ferè annos, nempè ab anno 1625. usque ad currentem
annum 1719. Cùm enim centenaria in omnibus æquiparetur
immemorabili, ex firmatis per Rot. decis. 749. num. 3. & 4.
part. 18. recent. & in Romana Augumenti Dotis 4. Maii 1695.
18 per tot. coram Card. S. Marcelli, possumus illius vigore allega-
re conventionem, transactionem, & cessionem ab Obser-
vantibus obtentam, omnemque alium meliorem, magisquè
proficuum titulum de Mundo, juxta notam indolem, & ef-
ficaciam immemorabilis consuetudinis, de qua Rot. decis. 20.
19 à num. 14. coram Ansaldo, & in Januen. Abbatiæ 12. Novem-
bris 1690. § Non obstat, & 10. Martii 1695 §. In nihilo co-
ram Manuel.

Non attento, quod pro complemento dictæ centenariæ de-
ficiant aliqui anni, quodque Observantes primo loco favora-
biles obtinuerint resolutiones; Hujusmodi enim defectus
paucorum annorum non attenditur ad demendam efficaciam
20 eidem centenariæ consuetudini, ex adductis per Card. de
Luc. de Jurep. disc. 57. num. 32. Lotter. de Re benef. lib. 2. quæst.
7. num. 62 Pacion de Locat. cap. 14. §. 4. num. 7. & firmatis per
Rot. decis. 60. num. 5. & 6. cor. Merlin. & decis. 142. num 6. & 7.
& decis. 685. num 23. cor. Burat & decis. 809. num. 6. cor. Dunoz.
jun. & decis. 2057. num. 2. cor. Coccin. & decis. 68. num. 11. coram
Emer. sen. & decis. 509. num. 2. part. 5. recent. & decis. 184. num.
3. part. 6. & decis. 24. num. 114. & seq. apud de Prosper. de Territ.
separ. & in Fanen. Canonicatuum 5. Maii 1700. §. Namque cor.
Card. Caprar. Resolutiones autem, exadverso expiscatæ,
21 fuerunt postea revocatæ ab hac S. C. & proindè nullo modo
aptæ sunt impedire vim, & efficaciam d. antiquissimæ con-
suetudinis, ut in specie observat Rot. decis. 1469. num. 15. co-
ram Seraph. & decis. 105. num. 9. & 10. part. 17. recent.

Minùs credimus insistendum in eo, quod hæc S. C. dd.
22 diebus 8. Junii 1658. & 14. Augusti 1666. præcedentiam Ob-
ser attribuerit ex illo motivo, quod in his casibus eadem præ-
cedentia metienda sit ab incolatu Religiosorum, non autem
ab antiquitate materialis Conventus, prætendentes ipsos,
hodiè habitantes in posteriori Conventu Pietatis, ratione
præcedentis incolatus, esse antiquiores in Civitate Luce- 23
riæ, licèt Conventus Salvatoris, in quo moram faciunt Re-
formati, sit antiquior ratione materialis fundationis ex Pi-
gnatel. consult. 12. num. 3. tom. 1.

Responsio siquidem, æquè clara, & cathegorica, in prom-
ptu est, quod scilicèt id procedat in Monasteriis, seu Con- 24
ventibus diversarum Religionum, & in quibus ultrò admit-
timus, quod Religiosi, subintrantes in antiqua Monasteria,
dicuntur ingredi in Monasteria materialia, non autem in pri-
vilegia antiquorum Religiosorum, ut ait Rot decis. 588. num.
4. vers. Nec Domini coram Cavaler loquens de ingressu Mona-
chorum Olivetanorum in Monasterium Cælestinorum Saler-
ni; Non autem procedit eadem conclusio in Monasteriis, 25
& Conventibus ejusdem Religionis; Aliàs hoc sequi de fa-
cili posset inconveniens, & absurdum, quod, gr. ex. exi-
stentibus duobus Conventibus ejusdem Religionis in una,
eademque Civitate, atque ex placito Superioris generalis di-
missis omnibus Religiosis ab antiquiori Conventu ad Con-
ventus diversorum Locorum, & Oppidorum (qui non est
casus metaphysicus) tunc Religiosi posterioris Conventus
haberent præcedentiam ratione prioris incolatus in concursu
Religiosorum antiquioris Conventus, quod quantum abso- 26
num sit, de se patet, quia adversùs claram dispositionem
notoriæ Constit. Gregor. XIII. penderet à voluntate Superio-
rum hodiè dare præcedentiam uni Conventui, quam heri
habebat alter.

Solida hæc distinctio, ultra quàm quod patet ratione na-
turali, quam solam allegare sufficit, ex animadversis per 27
Card. Pallav. nell'Istor. del Concil. lib. 3. cap. 13. n. 8. & per Card.
de Luc in Miscell. Eccles. disc. 47. n. 26. in fine. Innititur æquè
celebri, ac individuali resolutioni hujus S.C. quæ die 17. Julii
1627. ad relatione Card. Millini id per viam legis generalis so- 28
lemniter declaravit, præcedentiam scilicèt in his terminis
regulandam esse ab antiquitate materialium Conventuum
Familiæ PP. Observantium, quando in illis ingrediuntur
PP. Reformati, ut vedere est apud Tamburin. de Jur. Abbat.
tom. 1. fol. mihi 194. quem retuli in tom. 2. part. 2. discept. 15.
num. 24. ibi: Procurator generalis M. O. R. narrans, Fratres
O. R pati controversiam circa præcedentiam, quasi nuper ascri-
tos in Civitate, cum tamen ingressi sint, & habitent in Mona-
steriis Familiæ, ideò supplicavit provideri, & S. R. C. refe- 29
rente Illustrissimo Card. Millino mandavit, dari omnino præ-
cedentiam dd. Reformatis.

Supplicantes observare dictionem illam, omninò, quæ
nullam admittit exceptionem, nullamque patitur restricti-
vam, & præcisam importat exequutionem, ex cumulatis 30
per Barbos. diction. 240. per tot. & signanter à num. 13.

Quod autem Reformati, & Observantes unicam consti-
tuant Religionem, sub uno, eodemque Capite, seu Supe-
riore generali, est adeò patens, adeoque evidens, ut nulla
indigeat probatione, satisque sit recognoscere Constit 92. Cle- 31
men. VIII. nec non relativè Nos habere ad quinque magistra-
les Rotæ decis. in Hispalen. Præcedentiæ, impressas apud Mo-
nacell. tom. 2. Formular. decis. 16. & 4. seqq.

Imò in d. Constit. 92. Clem. VIII. in individuo deciditur præ-
sens quæstio, dum literaliter demandat ibidem d. Summus 32
Pontifex, ut Reformati (sunt ejus præcisa verba) in omnibus
eorum Monasteriis, Locis &c. omnibus, & singulis Privile-
giis, Gratiis, & Indultis, tàm spiritualibus, quàm tempora-
libus, & præcedentiis, in Processionibus, in funeralibus &c.
quibus dd Fratres de Familia &c. frui, potiri, & gaudere so-
lent, & possunt, ac poterunt quomodolibet in futurum, sinè ali-
qua differentia, frui potiri, & gaudere posse, ac debere. Ita-
ut difficile sit magis punctualem, magisquè ponderosiorem
sub Sole adducere authoritatem, quàm dictam literalem 33
Constitut. Clement. VIII. demandantis, Reformatos frui,
& gaudere debere in eorum Conventibus illis præcedentiis,
quibus in eisdem Conventibus frui, & gaudere soliti erant
Observantes.

In eadem Causa.

NOn controvertitur pacifica observantia Decretorum
hujus S.C. favore Reformatorum, emanatorum die-
bus 13. Augusti, & 30. Septembris 1667. & consequenter 34
ultrò admittitur consuetudo præcedendi, militans favore
eorundem in concursu Observantium post dicta Decreta ab
annis 52. Et propterea etiam ad terminos Constit. 84. Gregor.
XIII.

XIII. contraria prætensio nullam omninò subsistentiam ha-
35 bet, quia in illius §. 3. literaliter demandatur, *ut qui in qua-
*si possessione præcedentiæ, & Juris præcedendi sunt &c.
in Processionibus, tàm publicis, quàm privatis præcedere
debeant*.

Neque hujusmodi claræ observantiæ, & pacificæ con-
suetudini adeò longi temporis præjudicium aliquod illatum
dici potest à lite, ex adverso coram hac S. C. promota. Cùm
36 enim in illa Observantes innegabiliter succubuerint, appli-
catur conclusio, uno ore à Doctoribus admissa, & à ma-
gnis Tribunalibus recepta, quod præcedendi consuetudo
nunquam dicitur interrupta ab illa lite, in qua quis succubuit,
de qua *Felin. in cap. Illud num. 15 de Præscript.* quem sequun-
tur *adducti in tom. 5. par. 1. discept. 27. num. 35.*

Nulla habita ratione assertæ protestationis, ut prætendi-
tur ab Observantibus emissæ in accessu ad Processiones, &
37 concursu cum Reformatis, quibus semper priorem locum
cesserunt.

Responsio enim in promptu est, quod scilicet hujusmodi
protestationes aptæ quidem sunt præservare Jura, prote-
stantibus competentia, sed non mutant, neque alterant ea,
quæ in facto consistunt, & possessionem concernunt: Imò
quando sunt contrariæ facto, nullum operantur effectum,
nullamque merentur animadversionem juxta *Text. in leg.
Cùm ta plures § Locator ff. Locati*, & firmata *per Rot. decis.
38 671. num. 7 par. 18. rec.* Ea ratione, quia observantia magis
facto, quam verbis comprobatur, ex adductis *in dec. 386.
num. 7. cor. Dunoz. jun. & dec. 313. num. 3 & dec. 629. num 18. cor.
Merlin. & in Olomucen. Jurisdiction. 19 Jan. 1693. §. Possunt
cor. Mut.* Atque *operis non validior est voce sermonis*, juxta
verba *S. Bernardi in Cantic. serm. 59.*

Et in præcisis terminis accessus Cleri S. Jacobi Nationis
hispanicæ ad Processiones, cum simili protestatione, quo-
libet anno semper solemniter repetita, illam in nulla proces-
39 sùs consideratione habuit *S. C. C. in Neapolitana 3 Augusti
1709.* ut videre est *in Tom. 2 par. 2. discept. 4. num. 25. & 28. &
num. 69. & 70*

Minus insistatur in eo, quod Observantes occuparunt
semper ultimum locum in dictis Processionibus, aliisque
40 actibus; Quia quidquid sit, an hodie attenta quasi posses-
sione præcedendi, quæ verificatur etiam respectu aliarum
Religionum Civitatis Lucerinæ, quibus iidem Observantes
voluntariè locum, & præcedentiam dederunt sibi præjudi-
caverint; Hoc unum certum est, quod respectu Reforma-
torum, id nullam meretur animadversionem, eo quia sat
est, quod ipsi vigore decretorum hujus S Cong. semper pri-
41 mum occupaverint locum, non attento eo, quod alii Reli-
giosi, quidve Observantes practicaverint inter seipsos, sive
ex convenientia, & urbanitate sive ex aliis motivis, quo-
rum judicium non spectabat ad Reformatos, sed ad illos,
quorum curæ commissa erat ordinatio, & directio Pro-
cessionum.

Posita hac consuetudine, remanent extraneæ à præsenti
42 inspectione ea omnia, quæ dicuntur de Observantium anti-
quioritate in nostra Civitate, quia Gregoriana Constitutio
ab Urban. VIII. confirmata, solùm præcipit, recurren-
dum esse ad antiquioritatem, quando non constat de posses-
43 sione præcedendi, juxta verba illa: *Ubi non probatur, aut
non constat de possessione, præcedant ii, qui sunt antiquiores
in loco controversiæ, ubicumque contigerit de eadem præce-
dentia dubitari.* Dùm igitur in nostris terminis neque etiam
impugnatur quasi possessio præcedendi respectu Reformato-
44 rum, superlativè comprobata in facto, remanet manife-
stum, quod non prætensa anterioritas, sed solùm consueto-
do præcedendi in nostris terminis attendenda est, ad for-
mam dictarum literalium Constitutionum Pontificiarum.

Cæterùm circa eandem anterioritatem proceditur etiam
ex adverso cum æquivoco palmari; Quia ad terminos Gre-
gorianæ Constitutionis tunc solùm negligi solet anterioritas
45 Conventuum, quando sermo est de Conventibus diversarum
Religionum; Secùs verò, quando, ut in præsenti verifi-
catur, lis est inter duos Conventus ejusdem Religionis, quia
in his terminis nil aliud considerari solet, quàm materialis
anterioritas Conventuum ejusdem Religionis, juxta magi-
46 stralem *resolutionem hujus S. Cong.* de qua *supra num. 28.* Et
concordant *Ricc. var. resol. tom. 5. par. 2. resol. 101. num. 1.* ibi:
*Bulla Greg. XIII. intelligitur de diversis Religionibus, non
autem de eadem Religione, & Antonell. de Regim. Eccles. lib. 3.
cap. 18. num. 9.* ibi: *Notandum tamen est, quod d. Constitut.
Gregoriana intelligenda est de diversis Religionibus, non au-
tem de eadem Religione.*

Cui non contradicit *Constitutio Urbani VIII.* impressa apud
*Pignatel. consult. 137. num. 20 tom 1. juxta Romanam impressio-
nem*, eò quia loquitur in præcisis terminis Conventuum di-
versarum Religionum, ut ex lectura remanet manifestum,
& patet *ex Bullar. tom 5. const. 210. inter alias ejusdem Summi* 47
Pontificis, ubi ita summatur: *Super præcedentia inter Re-
gulares diversarum Religionum.*

In quibus pariter terminis, nulla excepta, loquuntur om-
nes resolutiones hujus Sac. Cong. ex adverso allegatæ, nem-
pè *Montis Alti 1. Martii 1614.* quæ est inter PP. Carmelitas, 48
& Minimos S Francisci. *In Terracinen. 30. Septembris ejus-
dem anni*, quæ est inter PP Minores Conventuales, & PP.
Reformatos S Francisci. *In Caputaquen 3. Aprilis 1618.*
quæ est inter PP. Discalceatos S. Augustini, & PP. Mino- 49
res de Observantia. *Et in Ugbentina 23. Martii 1623* quæ
est inter PP. Carmelitas, & PP. Minores de Observan-
tia.

In quem sensum dictas, & similes resolutiones Sac. Con-
greg. in punctualibus terminis Reformatorum interpretata
est *Rota in Hispalen. Præcedentiæ 21. Aprilis 1690.* impressa 50
apud *Bertucchin Vot dec. 124. fol. 301.* ibi: *Neque applicabi-
les visæ sunt plures resolutiones S. R. C. in oppositum cumula-
tæ; Nam Decretum in dicta Salernitana Præcedentiæ in fine,
ubi dicitur, servandam esse anterioritatem fundationum,
etiam inter ejusdem Ordinis Monasteria, debet intelligi respe-
ctu præcedentiæ inter Familias, seu Monasteria ejusdem Or-* 51
*dinis, non autem respectu præcedentiæ inter Familias, seu
Monasteria Ordinis diversi, nàm aliàs implicaret contradi-
ctionem &c.*

Stringens disparitatis ratio inter unum, & alium casum
illa est, quod inter Religiosos ejusdem Instituti, impossibi-
le est posse dari prius, & posterius in ordine ad anteriorita- 52
tem Religionis, & propterea recurrendum est ad distincti-
vum materialis fundationis Conventuum, quæ in nostro
caso est innegabilis. Non sic inter Conventus diversarum
Religionum, quia inter istas sicuti de facto datur anteriori- 53
tas regularis Instituti, ita ab illa regulanda semper est præ-
cedentia, ut determinatur *in dicta Constit. 84. Greg. XIII.*

Quod autem Reformati, & Observantes unicam consti-
tuant Religionem, maneantque sub uno, eodemque capite,
seu generali Superiore, quodque gaudeant illis præceden- 54
tiis, quæ competebant Observantibus in Conventibus, ab
istis derelictis, & in quibus admissi fuerunt iidem Refor-
mati, literaliter demandatur *in Constit. 92. Clem. VIII.* &
per viam legis generalis resolvit *hæc S C. apud Tamburin. de
Jur. Abbat. tom. 1. fol. mihi* 194.

Die 28. Januarii 1719. proposita Causa in C. R. Ponente
Card. Zondodario sub dubio: *An sit standum, vel receden-* 55
dum à decisis diebus 13. Augusti, & 10. Septembris 1667.
Responsum fuit: *In decisis.*

DISCEPTATIO XI.

Suessana Mozzettæ.

PRO

Societate SS. Rosarii Suessarum;

CUM

Aliquibus Confratribus ejusdem Societatis.

ARGUMENTUM.

*Quibus concurrentibus Confratres possint addere Mozzettam
supra Saccum, non obstante antiquo solito in contrarium;
Et quid dicendum in paritate Votorum.*

Confratres SS. Rosarii Civitatis Suessarum à multo
tempore habentes in intentione redire ad unitatem, seu
similitudinem Indumentorum, quæ gestare soliti sunt om- 1
nes alii Confratres, sub eadem denominatione per univer-
sum Orbem sparsi, hoc est addendo Mozzettam nigri co-
loris supra Saccum album; Tandem anno 1691. die 20.
Martii legitimè, & more solito congregati, unanimiter
statuerunt addere dictam Mozzettam nigram Sacco albo,
quem gestabant: Quæ resolutio statim, ac pervenit ad
notitiam aliorum Confratrum, qui non valuerunt dictæ
Con-

Congregationi intervenire, approbata ab eis fuit usque ad
numerum 36. Confratrum.
Nescitur autem quo spiritu ducti, huic resolutioni se oppo-
suerunt multi Confratres, qui recursum habentes ad Vica-
3 rium generalem Suessanum, ab eo injustè extorserunt In-
hibitionem, nè aliquid innovaretur à qua interposita ap-
pellatione ad A. C. Thaurusium, institum fuit coram eo-
dem pro revocatione Inhibitionis, & permissione dictæ
Mozzettæ; Verùm placuit eidem ad instructionem sui
animi, & sinè alicujus præjudicio, decernere, ut ad no-
4 vam Congregationem generalem deveniretur, pro die ta-
men, & hora certis intimandis, ad effectum exindè di-
gnoscendi, quinam ex Confratribus inclinarent, quivè nol-
lent d. usum Mozzettæ.
Quia verò ex 122 Confratribus, qui in dicta Congre-
gatione generali intersuerunt, inaudito forsan exemplo 61.
5 steterunt pro resolutione, jam legitimè capta, aliis autem
61. in contrariam sententiam inclinantibus; Ideò congruum
existimavit idem Judex dissidium horum Confratrum com-
ponere, mediante oraculo hujus Sacræ Congregationis cui
Partes pro bono pacis, ad evitanda diuturna litigia, & pro
majori cultu divino remisit, pro certo supponens, Factio-
6 nem, illam, quæ succumbentiam patietur, revereretur, &
omni contentione sepositis, illud esequuturum. Quod aliàs
ex se ipsa practicare consuevit Sac. hæc Congregat. non ob-
stante Judicio, in aliis Tribunalibus inchoato, ex eo, quia
hujusmodi materia suæ determinationi peculiariter est reser-
vata, injungendo etiam A. C. ut suas inhibitiones in his ma-
7 teriis revocet ut advertit *Pignatel. consult. ultima per tot. tom.*
3. ubi *numer.* 8. refert ita pluries ab hac Sacra Congregatio-
ne resolutum; Imò quod non obstante pendentia harum Cau-
sarum in Ruta, solita sit hæc Sacra Congregatio in illis
8 manus apponere, easque terminare, probat idem *Pignatell.*
consult. 52. *numer.* 7. *tom.* 3. ubi refert ita practicatum in una
Salamantina Cucullæ, de qua in *Tom.* 1. *part.* 1. *discept.* 7.
numer. 14.
Cogimur itaque hodie supplicare pro permissione, seu usu
9 Mozzettæ nigræ supra Saccum album, ad instar omnium
aliarum Confraternitatum SS Rosarii.
Sivè autem attendatur prima resolutio, legitimè capta,
circà d. additionem Mozzettæ, sivè habeatur respectus ad
ultimam Congr. generalem, in qua ob Votorum paritatem,
10 nulla capi potuit resolutio, semper exaudiendæ videntur
preces nostrorum Confratrum.
Quoad primam resolutionem, sumus in claris, quia in ea-
11 dem fuit unanimiter stabilita dicta reassumptio, seù usus
Mozzettæ nigræ, & propterea eidem resolutioni omninò
standum est, *Gratian. discept.* 721. *numer.* 11. *& sequentibus*
& Donat. Rer. regular. tom. 4. *tract.* 8. *de Confraternit. quæst.*
15. *per tot.*
Non obstat, quod eidem Congregationi non interfuerint
omnes Confratres, & in specie aliqui ex contraria classe;
12 Quia receptum communiter est in his materiis, quod præ-
cedente solito circa intimationem Confratrum, quod in no-
stris terminis non controvertitur, factum à majori parte
eorundem Confratrum, existentium in Congregatione, di-
citur factum à tota Confraternitate, seù ab omnibus Con-
fratribus, ut benè probat *Gratian. disceptat.* 184. *numer.* 17.
Afflict. decis. 1. *numer.* 4. *de Angel. in opusc. de Patron. Suf-
frag. numer.* 16. *& sequentibus & Ricciull. var. lucubrat. lib.* 4.
cap. 5. *num.* 7. Atque major pars dicitur respectu præsentium
13 in Congregatione, nulla habita ratione absentium, *Natt.*
cons. 168. *numer.* 7. *Feder. de Sen. cons.* 65. *numer.* 1. *vers. Ad
id*, *Add. ad Burat. dec.* 573. *num.* 23. *& Rota dec.* 19. *num.* 13
par. 11. *rec.*
Absque eo, quod refragetur defectus specialis intimationis
respectu omnium Confratrum; Quia illa in nostra Confra-
14 ternitate nunquam fuit in usu, ut deponunt quamplures te-
stes, & propterea applicatur conclusio, quod illius defectus
non obstat, ut in terminis casus nostri probat *Barbos. de Jur.*
Eccles. univ. lib. 1. *cap.* 19. *num.* 89. *lib.* 1. *& Rot. d. decis.* 19.
num. 15. *part.* 11. *rec.*
Quæ consuetudo optimè probatur ex testibus, nostræ Con-
fraternitati adscriptis, quia cum illorum depositio tendat ad
15 probandum id, quod competit omnibus, uti universis, non
uti singulis, attendenda est, & ex illa resultat concludens
probatio, ut in nostris terminis probat *Pignatel. consult.* 86.
n. 3. *in fin. tom.* 4. & firmavit *Rot. decis.* 366. *n.* 10. *cor. Bich. &
dec.* 290. *n.* 13. *par.* 5. *& dec.* 19. *n.* 15. *par.* 51. *& dec.* 320. *nu.* 2.
& 3. *dec.* 419. *n.* 3. *&* 4. *par.* 9. *rec.*
Nec habet de quo justè conqueri possit Gattulus, unus ex
Oppositoribus, quod non scripserit ipse dictam resolutionem,

exercendo munus Secretarii; Quia cùm voluntariè absuerit
à dicta Congregatione, validè illam potuit registrare alter in 16
illius locum subrogatus; Hujusmodi etenim officium, uti
concernens nudum ministerium, nedùm exerceri potest à
quolibet alio Confratre, sed à quocunque extraneo ex per- 17
missione illorum Confratrum, qui Congregationi intersunt,
Laur. de Peyrin. de Regular. tom. 1. *de Subd. quæst.* 1. *de Obe-
dient. cap.* 31. §. 8. *& Lezzan. in Summ. to.* 1. *cap.* 15. *de Oblig.
Regular. num.* 20. *in fine.*
Quo verò ad ultimam Congregationem, in qua non potuit 18
capi resolutio ob paritatem Votorum, adhuc locus esse vide-
tur dictæ additioni Mozzettæ, quia per eandem non fuit re-
vocata prima resolutio, & propterea semper est observanda,
ex supra animadversis.
Præterea etiam in hac paritate Votorum militant pro hac 19
parte plura, ex quibus speramus, favorabilem obtinere re-
solutionem.
I. Scilicet, quod per usum Mozzettæ, nedùm nullum dam-
num, & præjudicium infertur Confratribus, ut de se patet,
sed ex illius delatione magnus eis resultat decor, & majus or- 20
namentum, ut advertunt *Campanil. in Divers. Jur. Canon.
rubr.* 9. *cap.* 5. *num.* 3. *& seq. fol.* 208. *& Gratian. discept.* 845.
num. 30. *&* 53.
II. Quia per dictam delationem Mozzettæ reditur ad pri-
mum fontem, & fit transitus ad universalem, & univocam
naturam habitus Confraternitatis SS. Rosarii, & propterea 21
omnis capienda est interpretatio, & inclinatio pro dicto favo-
rabili reditu ad naturam aliarum Confraternitatum, ut sta- 22
tuit *Textus in leg. Si unus §. Pactus in fine ff. de Pact.* ibi:
*Quoties enim ad Jus, quod lex naturæ ejus tribuit, de dote
actio redit, non fit causa dotis deterior, sed formæ suæ reddi-
tur*, quem sequuntur *Bald. in l. Maximum vitium n.* 15. *vers.
In contrarium C. de Liber. præter. Gratian. discept.* 544. *nu.* 31
Card. de Luc. de Regul. disc. 21. *sub nu.* 9. *& de Success. disc.* 49.
n. 7. *& Rot. dec.* 350. *n.* 13. *cor. Cerr. & Lezan. in Sum. V. Con-
fraternitas sub nu.* 17. Et in specie, quod aliæ Confraternita-
tes Orbis uniformari debeant illis Urbis, probat *Capon. di-
scept. forens.* 276. *num.* 15.
III. Quod ex eadem Mozzetta distinguitur nostra Confra-
ternitas à tribus aliis, quæ reperiuntur in Civitate Suessa- 23
rum, quævè cum solum Saccum album soleant gestare,
nulla intercedit differentia inter illorum Sodales, & nostros
Confratres, *Ricciull. var. lucubr. tit. de Confrat. lib.* 4. *capit.*
4. *num.* 4. ubi, quod talis præsumitur persona, qualis est ha-
bitus, quem gerit, *& Casal. de Veter. Sacr. Christian. Ritib.
cap.* 51. *de Habit. Monach. in princ.* ubi, quod congrua est dif-
ferentia, quæ per Indumentorum distinctionem inducitur, &
hæc confusio omninò evitanda est per habitus mutationem, 24
vel additionem, ut probat *Roderic. quæst. Regular. tom.* 2. *qu.*
76. *art.* 4. & firmavit *Rot. cor. Cerr. dec.* 584. *num.* 4. *& dec.* 612.
nu. 5. & pluries resolvit hæc S. C. ut testatur *Pignatel. consult.*
177. *sub num.* 30. *tom* 1. *& consult.* 68. *num.* 11. *tom* 3. ubi, quod
quando duæ Confraternitates ejusdem Loci deferunt eund.
habitum, distingui debent, addito aliquo coloris signo, *&
Nicol. in floscul. V. Confraternitas nu.* 16 Quod in casu nostro
congruentissimè, & commodissimè practicari potest per so- 25
lam reductionem habitus nostræ Confraternitatis ad similitu-
dinem aliarum Confraternitatum SS. Rosarii.
IV. Quia in hanc sententiam, & partem inclinant sanior,
& dignior pars, seu numerus Confratrum, & in specie Of-
ficiales, & Episcopus, necnon ipsa Religio Ordinis Prædi-
catorum, hujusmodi Confraternitatum Mater, ut conside- 26
rant *Menoch. cons.* 86 *num.* 12. *&* 16. *& Adden. ad Burat. dec.*
573. *num.* 20. ubi, quod major pars dicitur non solùm, quæ
est majoris numeri, sed sanioris judicii; Et de adhæsione De-
cani, quod scilicet in paritate Votorum illa pars prævalere 27
debeat, ex qua stat Decanus, firmavit *Rota dec.* 81. *num.* 20.
part. 18. *rec.*
V. Quia assistit huic Parti major ratio, & pietas, &
proindè meritò potest dici major pars, & debet prævalere 28
juxtà *Gloss.* singularem *in cap.* 1. *verb. Rationabiliter de His*,
quæ fiunt à major. par. Cap. ibi: *Major etenim pars est illa, quæ
majori ratione, & pietate nititur*, quem sequuntur *Menoch.
d. cons.* 96. *n.* 16. *& de Angel. in Opuscul. de Patron. Suffrag. n.*
20. *post Tract. de Impens. dotalib.*
VI. Denique, quia excluso ex his præjudicio Confratrum
& admisso majori decore, ex ornamento Mozzettæ resul-
tante, militare videtur pro hac parte maxima æquitas, quæ 29
operatur, ut in Votorum paritate contraria pars dicatur mi-
nor, & infirmior, ut docuit *Archidiac. in can. Nicenæ* 31. *di-
stinct.* & notat *Jacobat. de Concil lib.* 6. *art.* 8. *circa princ. Me-
noch cons.* 96. *n.* 57. *& Rot. cor. Cerr. dec.* 26. *n.* 34.

Imò quod quando minor pars movetur ab æquitate, præ-
valere debet alteri, etiam in majori numero, determinat in
30 specie *Textus in l. Quod dicitur §. fin ff. de Impens. in reb. do-
tal. fact.* ibi: *Sed etsi plerique negent, tamen propter æquita-
tem Marcelli sententia admittenda est*, & advertunt *Calvin.
de Æquit. lib. 1. cap. 4. n. 18. Ctrocch. discept. 28. n. 43. Conciol.
alleg. 40. n. 46. & Rot. cor. Danoz. jun. dec. 449. n. 46.*

Absque eo, quod relevet, Confraternitatem, de qua agi-
tur, ex sui institutione vocari *delli bianchi*, seu *de' Sacchi*
31 *bianchi*; Quia hujusmodi denominatio non alteratur; Non
enim decretum fuit delatio Saccorum nigrorum, vel alterius
coloris, sed solius Mozzettæ nigræ, & propterea poterunt
benè stare simul, quod nuncupetur Confraternitas *de' Sac-
chi bianchi*, quodque deferat supra illos solitam Mozzettam
nigri coloris, more aliarum Confraternitatum, ut patet ad
sensum.

Minorem animadversionem meretur panicus timor, qui
exadverso exageratur, amissionis scilicet antiquarum præ-
rogativarum, & præcedentiæ, si fieret dicta superinductio
32 Mozzettæ; Quia illa cessat evidenter, sivè attendatur Jus
commune, sivè Jus speciale Confraternitatum, hoc est
Constitutio 83. Gregor. XIII. de Jure siquidem communi
prærogativa, seu præcedentia debetur antiquiori Confra-
ternitati, qualis est nostra, *Thob. Non. cons. 71. numer. 32. &
35. & Rota coram Bich. decis. 566. num. 1. vers. Jus enim*, &
pluries resolvit hæc Sac. Congr. teste *Pignatel. consult. 86. nu.
1. tom. 4.* De Jure verò speciali, seu attenta d. Const. Gregor.
33 XIII. eadem præcedentia semper debetur nostræ Confraterni-
tati, quia illa fuit concessa intuitu operum piorum, & usus
Saccorum, nulla habita consideratione de hujusmodi addi-
tamentis, & propterea eo ipso, quod nostra Confraternitas
continuat in usu antiquorum Saccorum, semper præcedere
debet aliis, quamvis illius Confratres deferant Mozzetam
34 juxtà verba §. 3. *d. Constit.* ibi; *Inter Confratres verò, inter
se litigantes, ii, qui priùs Saccis usi sunt in Processionibus, tàm
publicis, quàm privatis, præcedere debeant*, & advertunt
*Pantmol. dec. 1. annot. 3. n. 17. Pignatel. d. consult. 86. num. 1. &
seqq. tom. 4. & Rot. coram Bich. d. dec. 566. num. 12.*

Quæ si procedunt de stricta Juris censura itaut, illis atten-
tis, à quocumque pedaneo, & inferiori Judice victoriam spe-
35 rare liceret, quanto magis habent locum respectu hujus Sacræ
Congr. quæ cum soleat Principis more rescribere, nec intrà
rigorosos Juris cancellos sit coarctata, cum illis legibus, seu
regulis procedere in his materiis solet, quæ prudentiales di-
cuntur, ut similibus dissensionibus finem imponat, ut testa-
tur *Card. de Luc. de Alienat. disc. 19. num. 9. & in Relat. Rom.
Cur. For. discurs. 38. num. 2.*

In eadem Causa.

ADversus exceptionem soliti, exadverso propositam, con-
tra fundatas rationes, suprà expensas, sat esset addu-
36 cere aurea verba *Text. in can. Frustr. 7. dist. 8.* de quo *in Tom.
2. par. 1. discept. 7. num. 19.* quibus addo *Senec. de Vita beata
37 cap. 1. ante fin.* ibi: *Nihil ergo magis præstandum est, quàm
ne, pecorum ritu, sequamur antecedentium gregem, pergen-
tes, non quo eundum est, sed quo itur.*

Pro majori tamen remotione objecti supplicamus obser-
vare, quod duo solita in hac materia concurrunt; Primum
38 est generale omnium Confraternitatum Sanctissimi Rosarii
Urbis, & Orbis, quæ habent usum Mozzettæ nigræ su-
pra Saccum album; Secundum particulare solitum est no-
stræ Confraternitatis, quæ dictam Mozzettam in præteri-
tum non gestavit.

Ponderando igitur hæc duo solita, certum est, quod se-
cundum invenietur minus habens, quia de directo repugnat,
39 nedum uniformi habitui Confraternitatum Sanctissimi Ro-
sarii, sed quod plus est ipsi erectioni, factæ à Patre Ambro-
sio Saulio in executionem Brevis S. Pii V. in quo expressa ha-
betur mentio Mozzettæ sub nomine Insignium, & Signi,
40 juxta illa verba: *Cum eorum Insigniis &c. & profectu ad Pro-
cessiones &c. cum Signo eorum, aut dicti Signi delatione &c.* Eo
autem ipso, quod hoc solitum opponitur dictæ erectioni, &
solito universali, sequitur, quod sit irrationabile, quodque
proindè in nulla consideratione sit habendum, *Gloss. in cap.
41 Consuetudinem de Consuetud. & Pantmoll. dec. 1. annot. 2. nu-
mer. 12.* ubi, quod in solito irrationabili non possunt figi pe-
des, & quod irrationabilitas deducitur ex eo, quod sit contra
bonum commune.

Certiùs, quia per extensionem d. soliti universalis, & abo-
litionis particularis, fit transitus ad uniformitatem Indumen-
torum omnium aliarum Confraternitatum SS. Rosarii, au-
getur decor, & ornamentum ipsorum Confratrum, tollitur 42
confusio de præsenti vigens in Civitate Suessanum inter habi-
tus plurium Confraternitatum diversi Instituti, atque indu-
citur necessaria illa distinctio in his casibus ab hac Sac. Cong.
practicari solita etiam per additionem novi coloris, ut obser-
vat *Nicol. in Floscul. Verb. Confraternitas nu. 16.* ibi: *Si duæ* 43
*Confraternitates ejusdem Loci deferunt eundem Saccum, di-
stingui debent, addito aliquo coloris signo*, referens ita resolu- 44
tum ab hac Sac. Congr. *in una Novarien.*

Agnoscitur exadverso necessitas hujusmodi distinctionis, 45
& pro illa inducenda proponitur speciosa excogitatio, im-
pediendi aliis Confraternitatibus, post nostram erectis, usum
Saccorum alborum, adhoc ut nostra antiquior ab eisdem
distinguatur; Sed insubsistentia hujus objecti statim detegi-
tur ex eo, quod aliæ Confraternitates, Suessæ existentes,
non possunt mutare Saccum de albo in diversum colorem,
nisi eod. tempore proprium derelinquant Institutum, atten- 46
to quod, hoc inspecto, non habent usum Sacci alterius co-
loris, quàm albi; Proindeque hoc esset extinguere, non 47
autem distinguere easdem Confraternitates, & inconveniens
non oritur ex usu Sacci albi, quem necessariò gestare debent
Confratres aliarum Confraternitatum, sed ex non usu Moz- 48
zettæ nigræ, quam, ob privatas passiones, aliqui ex nostris
Confratribus impugnant.

Præterea si possumus in hac distinctione sequi morem alia-
rum Confraternitatum SS. Rosarii, quæ, nedum in ipsa
Urbe, sed in toto Orbe non per aliud, quàm per d. Mozzet- 49
tam nigram ab aliis Confraternitatibus distinguuntur, ad
quid in parva Civitate Suessæ quærere, & excogitare alia di-
stinctiva, omnino impropria, & impracticabilia, assisten-
te huic Parti regula, quod omnes aliæ Confraternitates Or-
bis distingui inter se, & uniformari debent illis Urbis, ut ob-
servat *Capon. discept. for. 276. n. 25.*

Ulteriùs exadverso proposita distinctio est undequaq; im-
practicabilis, quia oporteret, ut Confratern. de novo ere-
ctæ, mutarent Saccum album in viridem, croceum, puni- 50
ceum, vel similis improprii coloris, quo nihil absurdius, &
forsan non invenirentur tot dissimiles colores, quot adsunt
Confratres, gestantes Saccum album.

Nec contrarium dicunt Doctores, asserentes, quod Re-
ligio antiqua impedire potest novæ Religioni usum proprii 51
habitus, quod quatenus est verum, tantum distat à nostro
casu.

Ex hac autem impracticabilitate diversi coloris respectu
Saccorum diversarum Confraternitatum, inolevit praxis,
quod illarum distinctio non à Sacco, sed à Mozzetta, vel à 52
Caputio, vel aliquo alio addito ut plurimum sit desumenda,
vel demum ab imagine alicujus Sancti, vel ab aliquo signo
in pectore Confratrum gestati solito, quando color Sacci, &
Mozzettæ est uniformis, nostra autem Confraternitas nullo
ex his superadditis indiget ad se distinguendum ab aliis, sed
sola reassumptio Mozzettæ nigræ, quod ipsius proprium, & 53
specificum est constitutivum, faciet illam ab aliis distinguere.

Magnificata resolutio hujus Sacræ Congregationis in *Ci-
vitatis Castellanæ mutationis habitus*, retorquetur ad homi-
nem potiùs quàm obstet; In tantum enim ibidem firmatum
fuit non esse permittendum mutationem Saccorum de rubeis 54
in albos, quia agebatur de vera, & propria novitate, con-
tra formam Instituti; Nos autem sumus in casu exequutio-
nis nostri Instituti, & non mutationis, sed perfectionis no-
stri habitus.

Addentes pro facilliori resolutione, assistere ulteriùs huic
Parti literalem *Constit. S. Pii V. in Bullar. novo tom. 2. la 86.*
In illa enim Sanctus Pontifex postquam præscripsit Magi- 55
stro Generali Ordinis, & Fratri Ambrosio Saulio, nostro
Institutori, modum, & formam, servandam in erectione
Confraternitatum SS Rosarii, mandavit: *Ut Confratres ad
quamvis Processiones accedere &c. cum eorum Insigniis possint
&c.* & infrà: *Neque eosdem Confratres super exercitio piorum
operum, & profectu ad Processiones, seu incessu cum Signo eo-
rum, aut dicti Signi delatione molestare &c.* Certum est autem
appellatione horum Insignium, & Signi non venire purum 56
Saccum album, sed etiam Mozzettam nigram, ut docet pra-
xis omnium Confraternitatum Orbis, & advertit *Pat. Ca-
lixtus de Missanello in Regul. Conf. Sanctissimi Rosarii part. 2.
cap. 5. de Offic. Confalonev. §. Quando sifa, & §. Quando poi
folio 26. & 27.*

Ultra quod per additionem Mozzettæ nigræ removetur non
leve dubium circa Gratias, & Indulgentias, nostræ Confra-
ternitati concessas, quarum indigni sunt illi Confratres, qui
ead. insignia, seù signum, hoc est ead. Mozzettam nigram
non

57 non deferunt, ut prosequitur idem *S. Pius V. d. constit. 86. §.*
5. in fin. ibi: *Nos enim omnes præmissis contravenientes, Indulgentiis, & peccatorum remissionibus, eis concessis, privamus, ac dignos effici &c. decernimus:* quæ verba omni ponderatione digna sunt.

Necessariam observantiam hujus Constitutionis manibus palparunt nostri Confratres anno Jubilæi 1675. quando juxtà solitum aliarum Confraternitatum ad Urbem accedentes sub numine Confraternitatis SS. Rosarii, à P. Roccaberti, tunc
58 temporis Magistro Generali Ordinis, non fuerunt uti tales recogniti, & recepti, sed eis injunctum, ut mutarent nomen, vel habitum; Benè verum est, quod deindè præcedente promissione addendi dictam Mozzettam nigram, illos recepit, ut notorium est inter nostros Confratres.

Meritò autem idem P. Generalis durum se præbuit, & retinentem in dicta recognitione, & receptione in Confratres
59 SS. Rosarii, ut scilicet se ostenderet verum Exequutorem propriæ Regulæ, in cujus procemio leguntur illa notabilissima verba: *Justum est, ut qui sub una Regula &c. vivimus, uniformes in observantiis &c. inveniamur, quatenùs unitatem, quæ interiùs est servanda in cordibus, foveat, & repræsentet uniformitas, exteriùs servata &c.* quæ applicari quoq; ad habitum nostræ Confraternitatis probat idem *P. Missanellus in par. 5. Regul. Confr. SS. Rosarii tit. de Exercit. sacr. Mission. cap. 15. §. Sesto, che, & §. seqq. fol. 177.*

Nec dicatur, Vota Confratrum non esse uniformia in hac additione, sed æqualiter per medium scissa; Ultrà responsiones enim datas supra *à num.* 18. dicimus agi in præsenti de
60 exequutione nostri Instituti, & de re, perficiente nostrum habitum, de distinctivo nostræ Confraternitatis ab aliis, Suessæ existentibus, atque de remotione impedimentorum ad lucrandas Indulgentias, quo casu ex se ipsis solet injungere Sac. C. ut fiat similis additio testibus *Nicol. Floscul. verb. Confraternitas num. 16. & Pignatell. consult. 68. n. 2. tom.* 3. Proindeque etiamsi unus tantùm ex nostris Confratribus id peteret
61 esset exaudiendus; Multò autem magis dùm pro gratia supplicat major pars, nedùm si habeatur respectus ad qualitates præponderantes, consideratas *supra §.* 26. sed etiamsi habeatur respectus ad solum numerum Votorum; Quamvis enim in generali Congregatione intimata ad effectum explorandi voluntates Confratrum ex 122. Votis, 61. inventa fuerint
62 pro affirmativa, & totidem pro negativa, addi nihilominùs nostri debet Votum P. Prioris, quod in his casibus attendendum esse, imò aliis multum præponderare, sancivit Capitulum generale Fratrum Ordinis Prædicatorum, Venetiis ce-
63 lebratum anno 1592. cujus dispositionem refert, & sequitur *citatus Missanellus ubi proximè cap. 13. §. La settima fol. 172. in fine, & 173. in princ.*

Minus repetendum videtur antiquum solitum; Cùm enim ex præmissis, dictum solitum uti de directu repugnans Instituto, & rejectum à dicto Magistro generali Ordinis Prædica-
64 torum de anno 1675. appareat undique irrationabile, in nulla consideratione est habendum per *Tex. in cap. fin. de Consuet.* ibi: *Licet enim longævæ consuetudinis non sit levis authoritas &c. non tamen est usque adeo valitura &c. nisi fuerit rationabilis:* ibique *Gloss. lit. B.* & priùs *in cap. Consuetudines de Consuet. Pasqual. de Sacrif. nov. legis quæst. 924. nume. 8. in fine,*
65 *& Vidal. Cas. conscient. tit. de Just. & Jur. quæst. 4. nume. 4. fol. mihi* 110.

Ulteriùs cum quæstio sit de indulgentiis lucrandis, & aliis gratiis, concessis per diversos summos Pontifices Confraternitatibus SS. Rosarii, quibus indignos, & privatos esse vo-
66 luit S. Pius V. illos Confratres, qui contraveniunt propriæ Regulæ in omissione delationis signi, & insignium, juxta verba superiùs relata, hujusmodi solitum etiamsi esset juridicum, & fundatissimum, ad effectum, de quo agitur non est attendendum, quia pro consecutione Indulgentiarum indispensabiliter requisitur positio operis injuncti, & nulla causa, quantumvis legitima, nullaque consuetudo, licet rationabilis, suffragatur, latè *D. Thom. in Supplem. qu. 27 art. 3. per*
67 *tot. & Bonac. Oper. moral. tom. 1. de Indulg. dispat. 9. quæst. 1. punct. 5. propos. 3. num. 14. fol. mihi* 241. *ubi nu.* 29. quod hoc est adeo verum, ut etiamsi aliqua minima pars operis injuncti omittatur, nunquam consequantur Indulgentiæ.

Die Sabb. 18. Aprilis 1693. proposito in C. R. per Cardin.
68 Nigronum dubio: *An esset locus delationi Mozzettæ nigræ supra Saccum album;* Responsum fuit: *Pro usu Mozzettæ nigræ, juxta petita.*

DISCEPTATIO XII.

Cotronen. Juris Funerandi.

P R O

Capitulo Cathedralis Cotroni.

C U M

Hæredibus Alvari de Luna, & Aliis.

A R G U M E N T U M.

Defunctorum Hæredes quando teneantur invitare Capitulum ad funus, & quæ summa eidem Capitulo debeatur, tàm pro associatione Defuncti, quàm pro Jure componendi, & Jure Campanæ, necnon pro Culcitra, qua exponitur Defunctus.

Die 1. Jan. 1707. Alvarus de Luna, regius Gubernator 1
Civitatis Cotroni, improvisu morbo correptus, nulloque condito testamento, circà horam 16. ex hac vita migravit, statimque per Civitatem innotuit ejus obitus ex usitato sonitu Campanæ: Quia verò Capitulum Cotroni, ultra
Canonicos, compositum etiam ex omnibus Parochis d. Ci- 2
vitatis, qui sunt numero quinque, quivè Sacramenta ministrant eorum Parochianis in Ecclesia Cathedrali, reperitur in Immemorabili possessione associandi cadavera illorum Defunctorum, qui in eadem Civitate decedunt, illisque funera peragendi, mediante summa, amicabiliter determinanda in-
ter ejus Procuratorem, & Defunctorum hæredes, hinc Mie- 3
tillus Barricellis, qui assumpserat curam funeris ejusdem Alvari Gubernatoris; cœpit de illa tractare cum Canon. Petro Paulo Ventura, Procuratore ejusdem Capituli, tunc tem-
poris in capitulari Aula existente, sed nulla capi potuit resolu- 4
tio ob accessum Fabritii Luciferi, qui imminentem conclusionem impedivit; Delataque proinde Causa ad C. C. in ea fuerunt proposita plura dubia.

I. Nempè: *An Hæredes Defunctorum teneantur invitare Capitulum in Exequiis.*

Dubium hoc duplicem potest habere sensum. I. est: An
Hæredes illorum Defunctorum, pro quibus semel, vel bis 5
tantùm pulsantur Campanæ, seu quod idem est, illorum Defunctorum, qui non excedunt septimum ætatis annum, teneantur invitare Capitulum in Exequiis, & nullatenus in-
sistimus in illius affirmativa resolutione, juxtà quem sensum, 6
vel in aliis diversis facti circumstantiis, intelligendæ sunt Attestationes, de facili in contrarium adducendæ, nec non Interpretandæ sunt authoritates omnes. & resolutiones hu-
jus S. C. II sensus nostri dubii est, An Hæredes illorum De- 7
functorum, qui excedunt septimum annum ætatis, & pro quibus Campanæ tèr, vel majoribus vicibus pulsantur, teneantur invitare Capitulum in Exequiis, & in hoc sensu supplicamus responderi affirmativè.

Militat enim ipsius favore Juris communis dispositio, de 8
qua in *Cap. 1. de Sepult. & in clem. Dudum §. Verùm eod. titulo in 6.* in quibus ad rem advertitur, id fundari in Jure Divino, quo attento, habemus, debere esse socios consolationis, seu participes oblationum Defunctorum, illos, qui fuerunt socii passionis, Sacramenta eis in vita ministrando.

Cum qua Juris communis dispositione favore nostri Capi-
tuli jungitur laudabilis consuetudo, in facto concludenter 9
probata.

Quæ si in omnibus materiis uti lex servanda est, juxta no-
toria principia; Multò magis in nostris terminis, in quibus 10
totum facit, juxtà *Text. in capit. Abolendæ de Sepult.* per extensum relatum ibidem à *Gonzal.* his verbis *Injungens Laicis, ut laudabilem consuetudinem ergà Dei Ecclesiam, pia devotione Fidelium introductam, observent, ne fermento hæreticæ pravitatis illam corrumpere videantur sub prætextu ecclesiasticæ puritatis, & in cap. Ad Apostolicam de Simon.* ibi: *Et pias consuetudines præcipimus observari &c. compescantur, qui malitiosè nituntur laudabilem consuetudinem immutare,* ibique *Abb.* his
verbis; *Consearium præcipit hic Papa, quod scilicet honestas* 11
consuetudinis omninò observetur, & notant *Thomasin. in Veter. & nov. Eccles. discipl. par. 3. lib. 1. cap. 67. nu. 6. & cap. 68. per tot. Cost. de Rat. rat. q. 14. n. 3. Larr. de Anniv. & Capel. lib. 1.*

cap. 27. num 17. Grat. discept. 110. num. 10 & dec. March. 26.
n. 14 & 15. Passer. de Stat. homin. q. 187. art 4. n. 498. & 503.
Amostaz. de Caus. piis lib. 6. cap. 7. n. 27. Anton. de Reg. Eccles.
lib. 1. cap. 12. n. 55. & Rot. dec. 3. n. 3. apud eand. de Jur. Cleric.
& dec. 376. n. 2. p. 1 rec. & dec. 207. n. 26. p. 7. & in dec. 22. à n. 2.
apud Monacell. in Formul. tom. 2. Certiùs quia eadem consue-
12 tudo recognita, & approbata fuit in Visitatione anni 1699. ut
videbimus infra num. 23.

Nec dicatur, prædicta procedere respectu solius Parochi,
non autem favore totius Capituli. Ut enim supra opportunè
13 præmisimus, in nostra Civitate Parochi faciunt unum cor-
pus cum Capitulo, & Sacramenta ministrantur Parochianis
ab ipsamet Cathedrali, sicque Jus Parochiale repræsentatur
à toto Capitulo, quo casu omnes Capitulares invitari, & in-
tervenire debent ad funus, ut observat *Card. de Luc. de Pa-
roch. disc. 28. nu. 7.* ibi: *Primi enim repræsentant Parochum,
14 cui de Jure competit Jus interveniendi in funeribus, hinc indè
correlativum, & cu necessitate reciproca, seu activa, & passiva,
quod scilicet ipse tenetur, quamvis invitus, intervenire, & è
converso Parochiani tenentur, quamvis inviti, eum vocare,*
& num. 9. ibi: *Cum spectetur ipsum Collegium, tanquam con-
stitutivum, seu repræsentativum personæ Parochi,* & n. 12.
ibi: *Eorum interventus est voluntarius, non autem necessa-
rius, sicuti est ille Collegii Hebdomarior. utpotè repræsentantis
Parochum,* & firmavit *Rot. decis. 448 num 4. par. 13. rec*

Dub. II. *An, & quæ summa debeatur Sacerdotibus, &
Capitularibus invitatis.*

Dubium hoc nulla alia ægere videtur responsione, quàm
Serventur disposita in Ritual. Roman. in quo titulo *de Exequiis
15 vers. Caveant* eadem summa determinatur in ea quantitate,
quæ approbata est à consuetudine, vel præscripta à Loco-
rum Ordinariis ibi: *Iis eleemosynis contenti sint, quæ, aut
probata consuetudine dari solent, aut Ordinarius constituerit,*
& advertunt adducti per *Pignatel. consult. 204. numer. 25. &
consult. 225. numer. 20 tom. 4. & consult. 88. numer. 10. tom. 5
& consult. 150. num. 15. & 16. tom. 8. Rot. dec. 448. numer. 1.
par. 13. rec.*

Concordant in hac parte disposita per *Div. Carol. in Actis
16 Mediol. Eccles. part. 4. Instruct. tit. de Cæreis, & Eleemosyn.
§ Exequiarum* ibi: *Quæ, aut consuetudine approbata, aut
Archiepiscopi authoritate probata fuerint.*

Dub. III. *An, & quæ summa debeatur Capitulo ex titulo
prætensi Juris componendi, tàm pro iis, qui moriuntur cum Sa-
cramentis, quàm pro iis, qui obeunt repentina morte.*

Duas habet partes præsens dubium; I. An summa aliqua
17 debeatur Capitulo ex titulo Juris componendi. II. verò, in
quo consistat hæc summa.

Incipiendo autem à prima, pro illius affirmativa resolutio-
18 ne urgere videtur immemorabilis consuetudo, vigens favo-
re ejusdem Capituli pro eodem Jure componendi, de qua
testis, omni exceptione major, est Episcopus in ejus Re-
latione. Et concordant omnes ferè Nobiles nostræ Civita-
tis in authentica attestatione, in Secretaria exhibita. Ea-
demque veritas comprobatur ulterius ex partitis, exhibitis
in eadem Secretaria, nec non in aliis, quæ de facili possent
19 cumulari. Vigore enim ejusdem immemorabilis consuetudi-
nis allegare possumus solemnem Partium conventionem,
Apostolica authoritate roboratam, omnemque alium melio-
rem titulum de Mundo, juxtà notam efficaciam, & vigorem
ejusdem immemorabilis consuetudinis, de qua *supra discept.
10. num. 19.*

Et in debilioribus terminis consuetudinis minoris temporis,
20 ac sit immemorabilis, solvendi funeris occasione aliquam
summam determinatam, quod talis consuetudo omninò ser-
vari debeat, si non jure actionis, saltem officio Judicis, se-
quendo dispositionem plurium *Textuum*, notant *Castr. consil.
363. sub num. 2. & cons. 401. num. 4. tom. 1. Roman. cons. 434.
num. 1. & 2. & singul. 433. per tot. Gratian. discept 210 à n. 33.
Laver. var. lucubr. tit. 1. cap. 10. n. 22. & 23 Amostaz. de Caus.
piis lib. 6. cap. 7. n. 27. Larr. de Anniverf. & Capell. lib. 1. cap.
25. num. 17. Antonel. de Reg. Eccl. lib. 1. cap. 12. nu. 55. & Rot.
dec. 22. à n 14. apud Monacell. in Formul. tom. 4.*

Ea ratione, adducta à præfatis Doctoribus, & Rota, quod
talis consuetudo tendit in augumentum divini cultus, nec
non in decentem, & congruam Ministrorum Ecclesiæ sub-
21 stentationem, quod in casu nostro superlativè verificatur,
dum eadem summa Massæ capitulari accedit, & loco quoti-
dianarum distributionum subrogatur, attento quod in nostra
Ecclesia Præbendæ nimis tenues sunt, & nullæ aliæ repe-
riuntur quotidianæ distributiones, ut testatur Episcopus. In
quibus circumstantiis omnis favorabilis capienda est interpre-
22 tatio pro observantia talis piæ, & laudabilis consuetudinis,
juxtà mentem *D. Thomæ 2. 2. qu. 100. art. 2. in corp. & ad 4 &
artic. 3. in corp. & ad 2.* quem sequit; *Rot. d. dec. 22. n. 17. apud
Monacell. in Formul. tom. 4.*

Quibus accedit, quod eadem consuetudo solemniter reco-
gnita, approbata, & canonizata fuit in Visitatione anni
1699. quæ in magna consideratione ad nostrum effectum ha-
beri debet *Card. de Luc. de Benefic. disc. 90. num 12. & in Mis-
cel. Eccles. disc. 7. nu. 16. & Rot. dec. 685. num. 9. coram Cerr. &
dec. 460. nu. 10. par. 18. rec.* Et quod magis est, admissa etiam 23
fuit exadverso pro ejusdem executione exhibendo ducatos 50.
*per l'elemosina dell'associazione, che detto Capitolo doveva fare
al cadavere del q. D. Alvaro de Luna,* juxtà præcisa verba at-
testationis Notarii Francisci Antonii Tirioli, qua meliorem 24
probationem adducere non possumus, juxtà *Text. in vulg. leg.
cum pretium Cod. de Liberal. caus.* cum aliis apud *Rot. decis. 7.
num. 4. cor. Priol.*

Et ulteriùs eadem consuetudo viget etiam in aliis Civitati-
bus, & Diœcesibus catholici Orbis, ut observant *Pellizz. in
Man. Regul. tom. 2. tract. 8. cap. 5. sect. 4. sub n. 162. Franc. de* 25
Eccl. Cath. cap 17. nu. 204. Liber. in Lib. cui titulus *Il Maestro
di Casa lib. 3. cap. 27. fol. 267. & seqq Laver. var. lucubr. lib. 1.
tit. 1. cap. 17. n. 23. Passerin. de Stat. Homin. qu. 187. art. 4. sub
n. 498. Bonac. de Contr. disp. 3. punct. 6. n. 6. §. Idem dicendum,
Pammol. dec. 5. adnot. 4 num. 27. & Pignatel consult. 211 à n.
5. tom. 4.* ubi per extensum registrat Sententiam trium Cardi-
nalium, favore Parochorum Urbis latam Partibus acerri- 26
mè informantibus, in qua adsunt sequentia verba, fraterni-
zantia cum nostro Jure componendi, ibi: *Aut alterius sum-
mæ concordatæ, seu concordandæ.*

Et de consuetudine dandi Parocho meliorem suppellecti-
lem Defuncti, vel aliquod vas argenteum, seu aliam rem
mobilem pretiosam, quam ipse Parochus elegerit, vigente
in Regno Portugalliæ, testes sunt *Covar. var. resolut. lib. 1.* 27
cap. 17. num. 3. Gutier. Canon. qu. lib. 2. cap. 21. num. 160 ubi,
quod illa viget etiam in Episcopatibus Placentino, & Civi-
tatensi, & *Barbos. de Paroch. par. 3. cap 24. n. 232.*

Et de consuetudine dandi mobilium, vel immobilium por-
tionem Parocho, idem *Covar. ubi proximè sub numer. 3. vers.
Sic sanè, & Cassador. decis. 1. per tot. de Consuet.* ubi de con- 28
suetudine Britanniæ dandi Parocho tertiam partem mobilium
Defuncti.

Nec credimus exadverso faciendam esse vim in verbis, in-
sistendo super significatione, & criticando verbum illud *com-
positionis*, atque exagerando cum illis Authoribus, quos de- 29
clarat *Rot. in dict. decis. 22. à num. 11. apud Monacell. in For-
mul. to. 4.* quod aliàs venales dicerentur Presbyteri, quodque
de humanis viderentur mortibus gratulari, si ex eorum cada-
veribus studerent quolibet modo commodum reportare. Ami-
cabilis enim compositio, super qua solùm insistimus, non 30
solùm improbata non est à Sanctis Patribus, sed ab eisdem
pluribus in locis expressè admissa, ut videre est in locis, in
eadem *dec. citatis à num 13.*

Et attento Jure canonico, in nostris Individualibus termi-
nis literaliter approbata legitur *in capit. Ex parte 5. de Sepult.*
ibi: *Exindè pacificè, & amicabiliter cum illis conveniat,* ubi 31
Gonzal. num. 5. ibi: *Licet in rebus spiritualibus, aut illis an-
nexis, non admittatur pactio, non rejicitur tamen amicabilis
compositio;* Quæ in effectu, nedum in omnibus ferè Civitati-
bus Regni Neapolitani, licet sub diverso nomine, & cum
aliquali discrimine, in usu est; Sed in ipsamet Regni Capi-
tali viget longè durior consuetudo, non favore Parochi, ut in
nostro casu, sed favore totius Capituli Metropolitanæ Eccle-
siæ, exigendi ducat. 18. cum dimidio alterius, ab omnibus 32
iis, qui non electa sepultura decedunt, tam in ipsa Civitate,
quam in tota ejus Diœcesi, sivè divites sint, sivè pauperes,
& sivè nobiles, sivè ignobiles, nulla habita ratione faculta-
tum, & qualitatum Defunctorum, sed solius fixæ, & deter-
minatæ summæ dd. ducatorum 18. cum dimidio; Specificè
approbata per *Synodos Diœcesanas Cardin. Philomarini anni
1644. tit. de Sepultur. decr. 2 Card. Caracciol. in prima Syno-
do eod. tit. n. 3 & in secunda anni 1672. ead. par. tit. de Sepult.* 33
*n. 3. & Card. Cantelm. in Synodo anni 1694. par. 3. capit. 8. de
Funer. exequ & sepult. n. 19.* ibi: *Jura, quæ competunt Capitu-
lo, & Canonicis nostræ Cathedralis in casibus non factæ electio-
nis sepulturæ, juxtà vetustam, & immemorabilem consuetudi-
nem, in præcedentibus Synodis memoratam, salva semper exta-
re volumus.* Et de illa mentionem faciunt, & servandam es-
se asserunt *de Afflict. in capit. 1. verb. Mulctarum numer. 7. in
Usibus feudorum Chioccarell. de Archiepiscop. Neapolitan. fo-
lio mihi 260. & 261. & Francisc. de Magistr. de Stat. Eccles.
Neapolit. libr. 1. section. 2. de Magnific. & splendor. Nea-
polit. Civitat. respectivè ad Magnific. circa Templa, & Lo-*

ca

ca Pia num. 5. folio mihi 269. A quibus particularibus legibus,
34 & sanctionibus aliarum Diœcesum, & Civitatum, robora-
tur immemorabilis consuetudo, vigens in nostra Civitate pec
ea, quæ notant *Jas. in leg. De quibus nu 6. ff de Legib. Add.
ad Rovit. in pragm. a. de Cession. bonor. vers Licet verò Prat.
respons. crim 46. à num. 53. Card. de Luc. de Servit. disc. 2. nu.
19. & Rot. dec. 357. à num. 49. par. 11. rec.*

Omnia hæc mirabiliter, & ad evidentiam usque compro-
bantur ex communiter recepta conclusione, quod funerale
35 non factum, sivè ob hæredum negligentiam, sivè ob Testa-
toris præceptum, etiamsi id ab humilitate procedat, puta,
quia velit habitu religioso in Ecclesia exponi, vel quovis alio
modo humilitatem, & modestiam involvente, integrum,
& totum debeatur Ecclesiæ Parochiali, habita ratione ad
qualitatem, & facultates Defuncti, nec non ad Locorum
consuetudines, ut magistraliter, & articulo funditus discus-
36 so, firmavit *Rota*, loquens de funerali non facto R. P. D.
Ritæ *in Romana Funeralium 24. Aprilis 1690: coram Cardin
Caprar. & in dict. dec. 22. per totam apud. Monacell. in Formu-
lar. tom. 4.* loquen. de funerali non facto Principis Flavii Ursi-
ni, quæ huic Sac. Congreg. commissa fuerat per Innoc. XII.
exquisito Voto Rotæ, ut legitur in princ. ejusdem decis. cui
Partes acquieverunt.

Igitur multo magis, & inhærendo eisdem principiis, la-
tissimè expensis in dictis decisionibus dicendum est, cogi pos-
se hæredes Defunctorum ad faciendum idem funerale, cum
37 illa pompa, & expensis, quæ congruæ reputantur, atten-
tis dictis qualitatibus Defunctorum, quod solùm, & unicè
importat in nostro casu Jus componendi, seu faciendi dictas
Exequias, ab immemorabili competens Capitulo, ad quem
effectum sufficere videtur sola naturalis ratio, quæ militat in
utroque casu, per ea, quæ notat *Cardin. Pallavic. in Histor.
Concil. Trident. lib. 3. capit. 13. numer.* 8. dum in nostris ter-
38 minis nulla allegari valet solida differentiæ ratio, quare hæ-
redes Defuncti de Jure obligati sint, & cogi possint ad sol-
vendum Parocho integraliter summam illam, quæ impensa
fuisset in funere, nullatenus facto, quare iidem hæredes co-
gi non possint ad faciendum idem funus, non supra vires, &
qualitates patrimonii, & bonorum Defuncti, sed ad illorum
præcisus terminos, mediante amicabili compositione, quo-
modocumquè ista vocetur, vel nuncupetur, & quidem, tam
in suffragium eorundem Animarum, solatiumque vivorum,
quàm ad significandum, animas à corpore separatas vivere,
39 immortalitatis dono gaudere, Defunctos obiisse in fide, &
resurrectionem, ac fruitionem æternæ gloriæ expectare, ut
sequendo *D. August. in Libr. de Agend. cur. pro mort.* notant
*Cassan. in Cathal. glor. Mund. part. 2. consider 5. Beyerlick. in
Theatr. Vit. human. verb. Sepultura ecclesiastica, Franc. de
Eccles. Cath. cap. 17. nu. 117. & seqq. & Amostaz. de Caus. piis
lib. 6. cap. 1. à num. 1. usque ad num. 27.*

Supplicantes hic observare, quod admittitur etiam in dua-
bus contrariis Attestationibus, in Secretaria exhibitis, quia
reverà innegabile est, quod Cadavera *de' Poveri sono stati as-
sociati gratis* à nostro Capitulo, omnem in hac parte adhi-
40 bendo cautelam, & moderationem, itaut Episcopus non du-
bitaverit huic S. C. illustre reddere testimonium hujus verita-
tis, asserendo, *quod per 17. annos Regiminis mei nullum ha-
bemus indè sequutum est inconveniens.*

Posito ex his, quod aliqua summa debeatur in nostro casu,
ad tenorem dict. immemorabilis consuetudinis, admittentis
41 hujusmodi jus componendi, juxtà primam partem dubii;
Deveniendo modò ad secundam, quæ scilicet, & quanta es-
se debeat hujusmodi summa, impossibile est illam in abstra-
ctu determinare pro singulis futuris casibus, unde supplica-
mus rescribi *Affirmativè quoad primam partem, quo verò ad
42 secundam dabitur resolutio in casibus particularibus*, juxtà
laudabilem praxim hujus Sac. Congr. de qua *in Tom. 1 par. 2.
discept. 2. num. 24* & alibi quotidiè.

Impossibilitas autem deveniendi ad resolutionem secundæ
43 partis dicti dubii in eo residet, quod funeris impensæ, &
consequenter Jus Capituli pro amicabili compositione, regu-
lari debet à qualitatibus Defunctorum, illorumque divitiis,
& facultatibus, ut sequendo *Text. in leg. Si quis §. Sumptus,
& leg. Ac si quis §. Æquam autem ff. de Relig. & sumpt. funer.*
uno ore affirmant ibidem *Repetentes*, & signanter *Florian. à
Sancto Petro, Molin. de Just. & Jur. tract. 2. disput. 235. num.
1. Costa de Ration. rat. quæst 144. num. 10. & 11. Joseph Lu-
dovic. dec. Perus. 78. num. 15 Lavor. var. lucubr. tit. 2. capit.
19. num. 75. Samuel de Sepult. tract. 1. contr. 15. conclus. 7. nu.
10. fol. 300. Pignatell. consult 88. num. 7 tom. 6. & consult. 150.
n. 12. tom. 8.* ubi refert ita pluriès judicatum, *& consul. 145. n.
14. tom. 2. Zaul. ad Statut. Favent. tom. 5. fol. 220. nu. 6. & Rot.*

*dec. 2. num. 15. apud Antonel. de Jur. Cleric. & in d. decis. 22. à
num. 9. tom. 4.* Et in effectu ita semper practicatum fuit in no- 44
stra Civitate, ut recognosci potest ex Scripturis, in Secre-
taria exhibitis.

Imò, quod funeris impensæ regulari debeant à voluntate
Hæredum, itaut si ex. gr. Hæres mercatoris velit exequias
Defuncto, nobilium more, peragere, in hoc casu illæ regu- 45
landæ sint à qualitate nobilium, non autem à solito mercato-
rum, notabiliter observat *Aymon. Cortus in Epitom. Decret.
Concil. Mediolanen. verb. Exequiarum taxa nu. 16.* ibi *Si Mer-
cator morem Nobilium sequatur, ead. fiant, quæ pro Nobilibus.*

Circà verò hujusmodi qualitates Defunctorum, & volun-
tates Hæredum, uno, vel alio modo faciendi funeris im- 46
pensas, dari non potest certa, & determinata regula in ab-
stracto, & propterea neque etiam dari poterit specialis de-
terminatio, antequam particulares casus eveniant, & in du-
bium revocentur.

Dubium IV. *An, & quæ summa debeatur ex Jure cam-
panæ.*

Quod expensę pulsationis campanæ numerentur inter alias
expensas funerales, non potest in dubium revocari, & inter 47
illas reponuntur *à Cortiad. dec. 160. nu. 13. Hodiern. ad Surd.
dec. 112. num 9. Gam. dec. Lusit. 308. num. 12. & Zaul. ad Stat.
Favent. tom. 2. fol. 320. num 7.* Pulsantur autem, ut Populus 48
moveatur ad fundendas pias pro defuncto preces, ut observat
Samuel. de Sepult. contr. 7 conclus. 1. fol 387

Et propterea nulla videtur superesse difficultas, quod ali-
qua summa debeatur pro tali campanarum pulsatione, juxtà 49
primam partem dicti dubii, & juxtà animadversa per *Ga-
vant. in Manual. Episc. verb. Exequiæ n. 38.*

Quia verò consuetudo pulsandi easdem campanas pluri-
bus, vel minoribus ictibus, vel vicibus, in funeribus, nul- 50
latenus determinata est, sed in omnibus catholicis Civitati-
bus diversimodè practicatur, & permitti debet, ut notant
*Ventrigl. in Prax. tit. de Funer. & Exequ. adnotat. 31 §. unic.
num 32 & Lavor. var. lucubr. lib. 2. cap. 3. numer. 80. & seqq.*
Et pro Urbe relinquitur Hæredum arbitrio in novissima
Compilatione Statutorum *cap. 6. §. 30. in addit. lit. I.* Hinc
sequitur, quod summa, quæ in controversiam deducta fuit
in secunda parte hujus dubii, regulari debeat à majori, vel 51
minori labore in campanarum pulsatione, ut in specie, ad
hanc circumstantiam majoris laboris in pulsatione campana-
rum descendendo, legitur determinatum in d. Statuto Cleri
Urbis, *ubi proximè.*

Quibus ulterius accedit, quod Jus campanæ competit The-
saurario nostræ Ecclesiæ ratione Præbendæ, annexæ Digni-
tati Thesauriatus, ut testatur Episcopus in Relatione. Et cui
nulla adest memoria, quod unquam denegatum fuerit, & 52
proindè respectu etiam hujus Juris campanæ militant omnia
ea, quæ suprà adduximus circà consuetudinem Juris compo-
nendi, frustrà hic repetenda.

Dubium V. *An retineri possit serica Culcitra, cum qua tran-
sportatur cadaver, seu sit locus restitutioni.*

Affirmativa resolutio quoad primam partem hujus dubii,
& negativa quoad secundam, solidè deducitur ex eo, quod 53
Culcitra comprehenditur nomine funeralium, atque debetur
illi Ecclesiæ, in qua exponitur defunctus, ut in terminis do-
cent *Oldrad. cons. 211. num 7. Petr. de Ubald de Canon. port.
cap 4. num 10. Laurent. Cutelt. apud Jacob. Mancin. in Prax.
Visit. Infirm. tractat. de Quart. Funer pag. mihi 771. Samuel.
de Sepult tract. 1. controv. 10 conclus. 7. num. 16. fol. 121. Pas-
sor. de Stat homin. q. 187 art. 4. n. 491. tom. 2. Antonel. de Re-
gim. Eccl. lib. 1. cap. 13. n. 4. Pignatell. consult. 211. num. 9 tom.
4. Barbos. de Paroch. cap. 25. n. 44. Lavor. var lucubr. tit. 2 cap.
3. n. 194. & 203. & cap. 17. n. 20 & 25. Panimol. dec. 4. adnot.
2 nu. 29.* Et concordant disposita per *D. Carolum in Actis Ec-
cles. Mediol. par. 1. Concil. Provinc. tit. de Funer & Exequ. fol.* 54
35. ibi: *Si verò nobiles homines, auro, vel serico, vel omni-
nò pretioso pallio uti voluerint, pecunia sua facien curent, &
illi Ecclesiæ illicò post funus acquisitum sit, & in ejus ornamenta
convertatur, & part. 4. Instruct de Funer. ducendo fol. 556. §.
Si verò propinqui,* ibi: *Quod si aureum, vel sericum, aut omninò 55
pretiosum fuerit, ad hujusmodi usum nullo modo imposterum
adhibeatur, sed in ejusdem Ecclesiæ ornamentum cedat.* Idem 56
resolutum fuit in *Synodo Diœcesana Card. Cantelmi pro Diœ-
cesi Neapolitana sub titul. de Funer. Exequ. & Sepult. cap. nu.
2.* ubi approbatur Taxa, registrata in fine Synodi folio 246.
quæ ità cantat: *Quando sarà portato a sepellire alcun morto
con la Coltra nuova di seta, e quella gli Eredi non lasciassero
lasciare alla Chiesa, come sarebbe di ragione, in tal caso i Ret-
tori, o Parochi, o altri, a chi spetta, non eccedano il prezzo di du-
cati sei per detta entratura di Coltra.*

Et in longè durioribus terminis, quod si, loco Culcitræ
sericæ, deferatur Defunctus involutus panno aureo, adhuc
57 iste debeatur Ecclesiæ tumulanti, advertit idem *Oldr. consil.*
211. n. 7. ibi: *Et quod panni serici veniant, dubium non vide-*
tur &c. parva enim res, vel magna in Jure discretionem non fa-
cit, si ergo mutato more, hodiè pannus aureus deferatur, de-
bet funeralibus adnumerari. Et de simili aureo ornamento,
58 quo antiquis temporibus corpora Defunctorum obtegeban-
tur, quod illud debitum erat Ecclesiæ sepelienti, suis etiam
temporibus observavit *Divus Hieron. lib. 1. epist. 35.* relatus à
Durant. de Rit. Eccles. libr. 1. cap. 23. & notant ulterius *Mart.*
de Jurisd. part. 4. caus. 54 nu. 5 & Amostazz. de Caus. piis lib.
6. cap. 4. num. 36. ubi de Culcitris sericis, & auro contestis,
59 quibus Neapoli associantur cadavera Nobilium, & quæ po-
stcà deserviunt pro ornamentis illarum Ecclesiarum, ubi se-
pulti fuerunt.

Et in terminis longè fortioribus, quod Ecclesiæ sepelienti,
nedùm debeantur similia ornamenta sericea, sivè sint pretio-
60 sa, sivè auro contexta, sed etiam quod eis debeantur Sten-
dardi, & Equi bardati, quamvis magni valoris, quibus as-
sociari solent Equites, & strenui Milites, ex doctrina *Bald.*
in leg. 1. §. Sed, & qui Cod. de Latin. libert. tollen. observant
Jul. Ferret. in tractat. variet. int. Jus Civile, & Longobard.
Rub. de Sepult. violat. num 3. & Raynald. Observ. crimin. tom.
3. cap. 32. §. 4. & 5. num. 103. Ad probandum autem, quod
Culcitra non debeatur Capitulo, adducta fuit Attestatio Ca-
61 nonici Comi, quæ ad hominem retorquetur, eo quia de man-
dato Vicarii generalis fuit eidem Canonico injunctum, ut
faceret fidem veritatis, non solùm super consuetudine favore
Capituli exigendi ducat. 18. 35. prò illis, qui decedunt in ea-
dem Civitate, vel Diœcesi, non electa Sepultura, sed
etiam: *Così per la disposizione ad pias causas, come per l'as-*
62 *sociazione, ne mai si ritiene la Coltra serica, come è sortito nel*
la morte di detto q. D. Alvaro, che però supplica V. S. Illustriss.
ordinare al Cellerario, ò altro, a chi spetta, che di tutto ciò fac-
cia fede della verità.

Videamus igitur, quam fidem fecerit idem Canonicus Cel-
lerarius sequentibus verbis: *Per obbedire al sudetto ordine si*
fà fede da me sottoscr. Canonico Cellerario &c. come nell' occa-
63 *sione che qualcheduno morisse senza elezzione di sepoltura, in*
tal caso il dritto, overo Jus, che esigge detta nostra Basilica,
non è più, che ducati 18. 35. & in fede &c. Cum igitur nullam
in hac fide mentionem fecerit, neque negotivæ dispositionis
ad pias causas, neque dimissionis, seu restitutionis Culcitræ
Hæredibus defuncti, dicitur manifestè asseruisse contrarium;
64 *Interrogatus enim de duobus, & ad unum respondens affir-*
mativè, ad aliud videtur negativè respondere, & è contrà,
sunt verba *Bart. in leg. 65. Et si sine §. Sed quod Papinianus*
numer. 1. ff. de Minoribus & concordat ibid. *Bald. vers. Quan-*
do quis de duobus, ubi quod hoc est multum notandum, &
Rot. cor. Coccin. dec. 2251. num. 17. In qua parte nobilem habe-
65 mus sacræ Scripturæ locum, idem comprobantem, *Joann.*
8. 48. ibi: *Responderunt &c. & dixerunt ei, nonnè bene dici-*
mus nos, quià Samaritanus es tu, & Dæmonium habes? Res-
pondit Jesus, Ego Dæmonium non habeo, ubi communiter
observant sacri Interpretes, nullatenus negasse, Samaritanum
esse, & concordat *D. Greg. hom. 18. in Evang.* ibi: *Duo quip-*
pè ei allata fuerunt, unum negavit, aliud tacendo consensit.
Pro causarum autem decisione congruè allegari posse sacram
Scripturam notant *Barbat. in c. Quæsitum n. 45. de Offic. deleg.*
66 cum aliis, allegatis *in Instit. crim. lib. 4. tit. 8 à n 19.*

Respicit sextum dub. validitatem Censurarum, publicata-
rum contra d. Depositarium, quæ cum latæ fuerint, ser. de
Jure ser. assignato que eodem termino, qui congruus existima-
67 tus fuit in circumstantiis nostri casus de nullitate nullatenus
valent redargui juxtà animadversa communiter per *Repertin-*
tes in capit. Sacro de Sentent. Excommun. cum aliis apud *Co-*
varr. in cap. Alma Mater part. 7 §. 9. num. 5 de Sent. Ex com.
in 6. Bellet. disquisit. Cleric. tit. de Favor. Cleric. Can. §. 4. à
numer. 19.

Et in præcisis terminis excommunicationis, latæ pro debi-
to pecuniario in illis Ditionibus, & Regnis, in quibus de fa-
68 cto non permittitur Episcopis usus, seu exercitium gladii
temporalis: *Card. de Luc. ad Concil. disc 43. num. 15.* ibi:
In illis autem Ditionibus, vel Regionibus, in quibus de facto
non permittitur Episcopis, aliisque Prælatis, & Officialibus
ecclesiasticis, exercitium gladii temporalis &c. sunt excusabi-
les, cum aliud non suppetat remedium, atque Laici debent po-
tius de se ipsis scandalum concipere, quod non permittant id,
quod sacri Canones concedunt: Cui classico Authori, nostræ
69 ætatis facultatis legalis ornamento, atq; Juris nostri Illustra-
tori, qualem ipsum appellat: *Rota in Cullien. 7. Junii 1709.*
§. Etenim coram Aldrovan. omnis in hac parte præstanda est
fides, ob munera Vicarii generalis, & capitularis, ab ipso
in illis Regionibus laudabiliter exercita, antè accessum ad
Urbem, ut refert in *disc. 30. de Jurisd. num. 9 in princip. &*
disc. 17. de Canon. numer. 6. Supplicantes observare, quod in
nostris terminis, non solùm agebatur cum simplici Laico, sed
cum regio Gubernatore, de quo verificabantur ea, quæ de se
ipso dicebat *Centurio* ille apud *D. Luc. 8. Nam, & Ego homo*
sum &c. habens sub me milites, & dico huic vade, & vadit, &
alii veni, & venit, Itaut multò magis in nostro casu verifi- 70
cabatur impedimentum illud, de quo generaliter meritò con-
queritur *Card. de Luc ubi proximè.*

Nec credimus exadverso insistendum in illarum asserta
præcipitantia, attento brevi termino sex dumtaxat hora-
rum; Quia cum periculum esset in mora ob jactationes di- 71
cti Depositarii, velle statim transmittere ad Hæredes De-
functi, Neapolim commorantes, bona sibi loco depositi
consignata, in istis circumstantiis etiam sub breviori termino
latæ, semper substinentur, ut limitando regulam, de facili
in contrarium adducendam, id statuit *Text. litteralis in capit.*
Constitutionem in fine de Sent. excommunicat. in 6. ibi: *Observ-*
vent aliquorum dierum competentia intervalla, nisi facti neces- 72
sitas aliter ea suaserit moderanda, ubi communiter *Repeten-*
tes, & Ridolph. in Prax. part. 1. cap. 14. num. 150. & Sperel.
dec. 48. à num. 59. ubi, quòd quando periculum est in mora,
monitio potest etiam omninò omitti, & ad rem adducit vul-
gatum illud; *Dum Romæ consulitur Saguntum expugnatur,* quod
ad alium effectum refert *Rota decis. 76. n. 9. cor. Ansaldo.*

Dub. VII. *An sit locus Testamento ad pias causas.*

Remanet ultimum dub. an sit locus testamento ad pias cau-
sas, quod in Regno Neapolitano communiter vocari solet
Testamentum Animæ; Et affirmativa illius resolutio innititur 73
laudabili consuetudini, nedum in eodem Regno, sed in aliis
etiam catholicis Provinciis vigenti, faciendi per Episcopos
similia testamenta ad pias causas, seu pro animabus illorum,
qui intestati ex hac vita discesserunt, quæ consuetudo appro-
bata fuit in Civitate Neapolitana in antiqua Synodo *Cardin.*
Marii Caraffæ Anni 1580. cap. 45. de Testam. & ultim. volunt.
vers. Quoniam de Testamenta Animæ, & de illa uti valdè ra- 74
tionabili, & verè pia, mentionem cum laude faciunt *Ge-*
nuen. in Prax. Cur. Archiep cap. 79. Spino de Testam. glos. 2.
num 54 Cortiad. dec. 258. nu. 55. & seqq. Amostazz. de Caus.
piis lib 6. cap. 6, à numer. 55. del Bene de Immun. verb Testa-
ment. Quesad. contr. for. 40. nu. 38. & seq. Nicol. in Flosc. verb.
Testam. numer. 7. & seqq. & in suis Lucubr. tom. 1. lib. 2. tit. 10.
de Testam. n. 16. Ferr. q. Vicarial. 23. par. 1. latissimè *Abb. Ju-*
stin in addit. ad Novar. in Sum Bullar. fol. 17. Card. de Luc.
de Testam disc. 24. per tot. Raynald. tom. 1. Obser. crim. ad cap.
1. supplet. 5. n 468. & Rot. dec. 66. nu. 2. par. 17. & in d. dec. 22.
numer. 9. apud Monac. in Formul. tom. 4. §. Quæ omnia coram
Molin.

Quod si exadversò prætendatur in hac parte excessus, seu,
quod servatæ non fuerint conditiones illæ, præscriptæ in 75
Epistola circulari, scripta de ordine Vener. Servi Dei Inno-
cen. XI. die 9. Aug. 1678. & relatæ ab *Abb Justinian. & Ni-*
colio in locis supra citat. nec non in Taxa Innocentiana §. *In*
quelle Diocesi, quæ est impressa *apud Pascucc. ad Pignatell. to.*
1. folio 259 sub verb. Episcopus, Idem Depositarius recur-
rere debet postquam se gravatum senserit, & quidem me-
diante subscriptione particularis dubii, respicientis asser-
tum individuale gravamen; Generali enim dubio, quod
hodiè disputamus *An sit locus testamento ad pias causas,* non
alia congruere videtur responsio, quam affirmativa, atten-
ta dicta laudabili consuetudine, quæ in Jure solidè vindica- 76
tur ab omnibus criticationibus ab Authoribus, supra citatis,
in facto autem admissa fuit ab eodemmet Depositario.

Quia verò exadversò exhibitæ fuerunt in Secretaria tres
attestationes diversorum Religiosorum circa aliquas Mis-
sas, celebratas pro anima dicti Alvari de Luna, forsan ad- 77
ducendæ ad impediendum dictum testamentum animæ, di-
cimus, illas ad nostrum effectum nullatenus esse attenden-
das, minusque impedire posse confectionem ejusdem testa-
menti animæ, ea quo pro illius validitate nihil aliud re-
quiritur, quam obitus ab intestato, ut notant præfati Do-
ctores, & in specie admisit Sacr. Congregat. Eccles. in alia
Epistola diei 25. Februarii 1677. relata ab eodem *Ju-*
stiniano in addition. ad Novar. in Summ. Bullar. folio 19. 78
vers. De hujusmodi: ibi: *Questa Sagra Congregazione non*
hà mai disapprovata l'antica pia consuetudine, che si trova
in alcune Diocesi di fare il testamento ad pias causas, a quel-
li, che muojono ab intestato &c. Et contrarium asserendo, seù
prætendendo, quod per celebrationem aliquarum Missarum
pro

pro anima defuncti, non esset ampliùs locus testamento ad
pias causas, destructio talis piæ, & laudabilis consuetudinis
79 dependeret à voluntate hæredum, quod permittendum nul-
latenùs videretur, per ea, quæ in nostris terminis firmavit
Rot. in d. dec. 25. nu. 7. apud Monacell in Formul. tom. 4. Præ-
80 cipuè, quia in nostris circumstantiis major pars dictarum mis-
sarum celebrata fuit, nedum post jurgia, & dissensiones in
Partibus excitatas, sed ultimo loco, & eo tempore, quo in-
sistebatur ex adversò super subscriptione d. dubii.

Circa quod non omittimus observare cum eodem *Justinian.
ubi supra fol. 18. vers. Eademque consuetudo, licet à Ministris*
81 *Regiis, nescitur quo titulo impugnetur*, antiquam esse præ-
tensionem eorundem Ministrorum regiorum, impugnandi
eandem laudabilem, & verè piam consuetudinem, etiam
mediante exorbitanti medio Hortatoriarum. E contrà verò
Sac. Congreg. fortiter, & suaviter omni tempore restiterunt
conatibus eorundem regiorum Ministrorum, approbando,
& substinendo eandem piam consuetudinem, ut referendo,
82 & sequendo aliquas resolutiones, jussu etiam Clem. VIII.
editas, nervosè probant *Nicol. ubi supr., & Marcell. Vulpe in
prax. Judic. capit. 10. per tot.* atque celebres sunt in hac parte
resolutiones *S. C. E. diei 21. Martii 1614. in una Caputaquen.
& diei 5. Sept. ejusdem anni in una Tricariten.* quas refert, &
83 sequitur *Justin. ubi supra*, cum insertione Epistolæ scriptæ
Card. Franc. Mariæ Brancatio, Episcopo Caputaquen. quæ
talis est. *All' avviso, dato à questa Sag. Cong. in materia dell'
Ortatoria, speditale da' Regii, acciò non facci il Testamento
ad pias causas per quelli, che muojono ab intestato, conforme
all'immemorabile consuetudine, che si osserva costì, questi Illu-*
84 *striss. miei Signori mi hanno ordinato di rispondere, che difen-
da, e mantenga le sue ragioni, e così lodevole, e pia consueta-
dine, e per suo ajuto si dà ordine al Nunzio di Napoli, che l'as-
sista, che la protegga, e faccia quell' offizj, che saranno neces-
sarj per questo effetto &c.*

In universum supplicantes observare, quod contrariæ præ-
tensiones fomentum habent à personis, ecclesiasticis Juribus
85 & Ordini infensissimis, quæ non alio spiritu, quàm contra-
dictionis, & quidem sumptibus Sororum Defuncti, præsen-
tem litem acriter substinent, & in substantia omnes eædem
prætensiones tendunt ad destruendas pias, laudabiles, & an-
tiquissimas consuetudines, spontaneè, & summa pace intro-
ductas, semperque observatas à Laicis, etiam hodiè coram
hac Sac. Congr. instantibus pro illarum continuatione. Itaut
86 casui nostro, & pro resolutione omnium nostrorum dubio-
rum, congruere videatur responsio illa Cœlestini III. quæ le-
gitur in *Cap. Quod dilectio de Consanguin. & affinit* ibi: *Unde
in hac parte consultius duximus multitudini, & observatæ con-
suetudini deferendum, quàm aliud in dissensionem, & scan-
dalum Populi statuendum, quadam adhibita novitate*, sequutam
& ad praxim reductam à *Rot. in Aretina Jur. Paroch. 15. Ja-
nua. 1703. §. Cæter. cor. Ansald.* Et summa ratione, quia no-
vitates semper odiosæ fuerunt, semperque perniciosæ exi-
87 stunt, nihilq; magis animum perturbat, quàm innovare ex
adductis in *Tom 2. par. 1 discept. 26. n. 115.*

Die 3. Septembris 1707. propositis in S. C. C. septem se-
88 quentibus dubiis, responsum fuit, ut infra:

I. *An Hæredes Defunctorum teneantur invitare Capitulum*
89 *in Exequiis. Negativè.*

II. *An, & quæ summa debeatur Sacerdotibus, & Capitu-*
90 *laribus invitatis. Episcopus conficiat Taxam, auditis inte-
resse habentibus, & transmittat.*

III. *An, & quæ summa debeatur Capitulo ex titulo prætensi*
91 *Juris componendi, tàm pro iis, qui moriuntur cum Sacramentis
quàm pro iis, qui obeunt repentina morte. Nihil deberi.*

IV. *An, & quæ summa debeatur ex Jure campanæ. Ut ad*
92 *proximum.*

V. *An retineri possit serica Culcitra, cum qua transportatur*
93 *Cadaver, seu sit locus restitutioni. Affirmativè quoad primam
partem: Negativè quoad secundam, salva tamen consuetudi-
ne, legitimè probanda.*

VI. *An sustineantur censuræ, publicatæ contra Mirtillum*
94 *Syndicum. Negativè.*

VII. *An sit locus Testamento ad pias causas, Affirmativè*
95 *ad formam Literarum Sac. Cong. Episcop. & Regularium, &
Taxæ Innocentianæ.*

DISCEPTATIO XIII.

Quiten. Confirmationis Capituli.

P R O

Definitorio Provinciæ Quitensis Eremitarum
S. Augustini.

C U M

Nonnullis Religiosis ejusdem Provinciæ.

A R G U M E N T U M.

*Electio an possit impugnari absque speciali mandato procu-
ræ: An possit concludi per viam compromissi, & quan-
do inter Eligentes servandus sit Turnus, seu Alterna-
tiva: Laici an possint assistere electioni, non authorita-
tivè, sed protegendo Electores, atq; ad evitanda scanda-
la, quæ verisimiliter timentur. In quibus casibus locus
sit sanationi electionis nullæ.*

QUamvis hodiè, terminato Provincialatus Officio per
sumptionem Pat. Martini de Ixar ad Episcopatum SS.
Conceptionis Indiarum, præsens controversia ipsius
respectu quodammodò supervacanea videatur, necessaria ni-
hilominus est respectu universæ Provinciæ, ratione actuum, 1
exercitatorum à dicto Provinciali, atque omnibus Re-
ligiosis summoperè interest, Capitulum, nemine penitus
discrepante, vel appellante, celebratum, solitam confirma-
tionem obtinere, quæ, illius validitate admissa, nunquam
denegatur, ut advertunt *Lotter. de Re benefic. lib. 1. quæst. 27.
num. 2. Ricc. in Prax. par. 4. resol. 51. nu. & seqq. Adden. ad
Pamphil. dec. 517. num. 9. & Rot. cor. Ludov. dec. 540. num. 12
& in rec. dec. 167. num. 2. & 3. par. 16.*

Patet validitas ex lectura illius publici Instrumenti, in quo
servatæ apparent omnes solemnitates, in similibus functio- 2
nibus servari solitæ *Sperel dec. 381. num. 23. Card. de Luc. de
Regular. disc. 11. & Rota dec 344 num. 34. & seqq. part. 8. rec.*
ubi, quod sat est probare ipsum factum electionis, quia quod
fuerit canonica, de jure præsumitur.

Non obstantibus contrariis exceptionibus, antequam enim
singulas reiiciam, licitum sit quærere, quanam authoritate
proponantur; Agitur siquidem de defectibus, & oppositio- 3
nibus contra electionem, unanimiter conclusam, quo casu
non quilibet est admittendus, sed requiritur ad hunc effectum
speciale mandatum, ut generaliter probant *Berov. consil. 5.
num. 6. Mozz. de Mandat. num. 75. & Golin. de Procur. par. 2.
cap. 5. num. 27.*

Et in nostris terminis habemus literalem *Textum in cap. Ut
circa de Election. in 6.* ibi: *Ut circa electiones &c. viam malitiis
præcludamus &c. Edicto perpetuo providemus &c. ut si quan- 4
do aliqui electionibus &c. se opponant, proponendo aliqua con-
tra electionis &c. formam, aut personas Eligentium &c. appel-
lantes in instrumento publico &c. omnia, & singula exprimant
quæ in formam intendunt obiicere, vel personas &c. corporali
præstito juramento, quod credant ea, quæ sic exprimunt, es-
se vera &c. alioquin &c obiiciendi potestatem sibi noverint in-
terdictam &c.* quem latè exornant *Ricc. in Prax par. 4. cap. 52
per tot. & Vener. in Exam. Episc. libr. 4. cap. 4. de Elect. num.
96.* Proindeque eo ipso, quod ex adversò non ostenditur spe-
ciale hoc mandatum, cum his individualitatibus stipulatum,
superfluus videtur omnis labor circa rejectionem prætensarum 5
nullitatum.

Nec dicatur, suffragari ad hunc effectum mandatum pro-
curæ, ab antecedenti Definitorio concessum. Ultrà quod
enim illud uti generale, nunquam potest deservire ad effectum,
de quo agitur, ex modò animadversis. Ad superabundantiam
respondemus, dictum mandatum expirasse per convocatio- 6
nem novi Capituli, & Constitutionem secundi Definitorii,
ut expressè disponitur in nostris Reformationibus, à Ven. Ser-
vo Dei Inn. XI. confirmatis § 6. Et in simili, quod mandatum
procuræ, factum ab Episcopo, expiret per hujus translationem
ad aliam Ecclesiam, probant *Palm. in divers. Jur. comm gloss.
15. n. 51. & Golin. de Procur. p. 1. c. 3. n 50. & seq.*

Hæc sufficerent pro victoria, & tamen, ut undique
elucescat candor, illibataque permaneat existimatio, Pa-
tris Martini de Ixar, atque ab omnibus vindicetur obje- 7

ctis validitaa nostri Capituli, aggrediendo singulas exceptiones, exadverso propositas.

Non cefragatur prima, deductaex eo, quod non fuerit processum per viam scrutinii, sed mediame compomisso, quod prætenditur esse contra dispositionem *Sac. Concil. Teid sess.25. de Regul. cap.6.* Quia oppositio habere forsan posset locum, si electio sequuta suisset per simplex compromissum,
8 secùs verò dum in nostra electione processum fuit per viam compromissi, scrutinio mixti, quod licitè fieri posse etiam post Concilium advertunt *Barbos.de Jur.Ecclef lib.1.cap.19. num.149. & 156. Portell. de Dub. Regul verb. Electio num. 10. Mirand in Manual.Peælat.tom.2 quest.23.art.34 & seqq.*
9 *Lezzan. in Summ verb. Electio inter Regulares num.3. Donat. Rer. Regular. tom. 2. tract.1. quæst.16. per tot. & Pignatel. consult.109. pee tot. tom.1* ubi, quod *Coacil. Trid dict. sess. 25. de Regular. cap.6.* non derogavit huic modo eligendi.

Certiùs, quia iste modus expreisè permittitur *in nostris Constitut. par.3. c.2.* quas ad unguem servandas esse sancivit
10 idem *Conc Trid. d. sess.25. de Regul. cap.7. in fine*, ibi: *In reliquis serventue singulorum Oedinum Constitutiones*; Proindeque etiamsi de jure hoc permissum non esset, sufficeret in nostra electione servatam esse formam, per nostras Constitutiones præscriptam, ut, probat *Donat. Regul.to.2.tract. 4.qu.18.num 9.*

Minoris subsistentiæ est secunda objectio circa Alternativam, sen Turnum inter Hispanos, & Criollos, in nostro Capitulo non servatam; Quia hæc alternativa in facto non
11 ostenditur unquam executioni demandata, & propterea illius inobservantia non est attendenda, *Card. de Luc. de Regul. disc.3. num.1. & 2.*

Usua hujusmodi prætensæ Alternativæ esset exadversò concludenter probandus, uti fundamentum intentionis, & tamen ex hac parte ille manifestè excluditur ex eo, quod in nostro Capitulo nemo ex Hispanis Religiosis intervenit,
12 qui fuerit capax passivæ electionis Provincialis. & quod magis est, nec etiam hodie adest aliquis ex dictis Hispanis, qui se contemptum prætendat, undè nimis improprium videtur, ut contra propria commoda inveniantur aliqui ex ipsis Criollis, qui hanc exceptionem promoveant, quando per electionem Provincialis in personam P. Martini de Ixar sequutam, ipsi continuant possessionem passivæ electionis Provincialis; Quod autem non vitietur electio, quando non reclamant ii, qui prætenduntur contempti, probat *Pignat. consult.1.num.25.tom.1.*

Cæterùm, quando etiam in nostro Capitulo adfuissent aliqui ex Hispanis, quod usque adhuc exadversò non justificatur, adhuc electio in eorum persona validè sequi non poterat; Electio enim coarctata ad paucos eligibiles est ipso
13 jure nulla, ut advertunt *Portell. de Dub. regular. V. Electio num.4. Lezzan. quæst. Regul. part.1. cap.15.num.21. Barbos. vot. dec.35.num.65.& seq. Sigismund. à Bonon.de Elect. dub. 52.Castellin.eodem tract.cap.3.nu 7.& Card de Luc de Canon. disc.2. num.2.* Quia in his casibus magis obligat lex divina, prohibens eligere indignum, quàm lex positiva, limitans electionem ad certum genus personarum, ut considerat *Passerin de Elect.cap 2.num.12 & 48.* ubi de restrictione ad quinque Religiosos, & refert ita resolutum à S. C. C.

Et in nostris terminis observat *Rodriquez quæst. regul.tom. 2.quæst.51. art.11.* ubi refert irritationem trium electionum
14 ob paucitatem eligendorum, quem, in terminis alternativæ inter Criollos, & Hispanos, refert, & sequitur *Solorz. de Jur. Ind.lib 3.cap.26.n.102 & seq.*

Atque in simili casu, fraterrizzante cum nostro, hoc est respectu P. Francisci Montani Criolli, electi Provincialis immediatè ante P. Martinum de Ixar, resolvit hæc S. C.
15 *in alia Quiten Confirmationis electionis anno* 1690. Ponente Card. Carpineo, in qua neglecta fuit dicta Alternativa, ex eodem defectu non probatæ existentiæ Hispanorum eligibilium.

Nullius demùm relevantiæ est altera nullitas Capituli, quæ deducitur ex eo, quod in illo intervenerint Laici ex authoritate *Fagnan. in cap. Quisquis num. 40. de Elect.* Cùm enim dicti Laici adfuerint, non ad eligendum, sed ad protegendum Electores à periculosis factionibus, nec non ad invigilandum, ut electio canonicè perageretur, illorum interventus in nihilo validitatem Capituli turbavit, juxta theoricam *Bald.in cap Messana 2 vers. Solve de Elect.* ibi: *Ad-*
16 *de tamen, quod licet Laici non possint interesse ad eligendum, possunt tamen esse ad protegendum:* quam, antiquioribus adductis, sequuntur *Sylvest. in Summ. verb.Electio 1 num.2. Cacch. Instit. moral lib.4.tit. de Elect. num.111. Sigismund. à Bonon de elect.dub.87.num.ult. Passerin.eodem tract.cap.10 nu 19. Rhenat Coppin. de Sacr.Polit. lib.1. tit.1. num.7.& 11.* qui testatur de praxi Germaniæ, & Galliæ, & aliarum Provinciarum, *Beetachin de Episcop lib.3. par.2.quæst.31. num.63. Nep.à Monte Alban.de Exception.contra elect Peælator. nu.7.*
num.2. Pignatel.consult.21 num.6. tom.3. & Donat. Rer. Regul. 17
par.2.tract.4.quæst.6.num.3. ibi: *Doctores communiter dicant, quod interdum Laici, & præcipuè Principes, pro pace servanda, admittantur, ut Electores ab Oppressoribus tueantur;* Cum quibus post hæc scripta processit *Rota in dec.86.à nu.19. cor Ansald.* quæ in hac materia est magistralis.

Non applicatur authoritas *Fagnan. ubi supra nu 16.* Quia expressè loquitur in casu abusus sæcularis Potestatis, qui longè distat à nostro, in quo Laicorum assistentia fuit unica causa quietis Religiosorum, & canonicæ electionis, ut testantur omnes Religiosi in publico instrumento nostræ ele-
ctionis, ibi: *E finita questa funzione, ascieono &c. gl'altri* 18
Cavalieri, che per la pace, e concordia assisterono: & infra: *Uscirono &c. il Sig. Governatore, & altri Cavalieri, che assisterono &c per la pace, unione, e concordia, con che s'erano celebrate, che fu festegiata con suoni di campane di tutte le Chiese, e giubilo universale;* Ad hoc enim, ut in his casibus electio dicatur facta per abusum, requiritur, quod Laici, non pro bono pacis, sed authoritativè interveniant, ut benè probat *Pignatel consult.1. num.2 vers. Dicitur autem tom.6.* & meliùs *Rot cor Ansald.d dec.86.à n.18.*

Ex his igitur, spectato etiam summo Juris rigore, locus esse videtur petitæ confirmationi; Cæterùm quando circa juris apices aliqua superesset dubietas, adhuc illam spera-
mus ex inconcussa, & laudabili praxi hujus S.Cong. quę post- 19
positis subtilitatibus, semper consuevit pro confirmatione respondere, sanando defectus, siqui adsunt, quando electio celebrata non fuit per minas, sordes, aut machinationes, illiusque nullitas non provenit ex culpa inexcusabili, adeout, tam in Eligentibus, quàm in Electo mala fides non dignoscatur, atque eorum, quæ gesta sunt, retractatio, scandalum,
vel grave præjudicium parere potest; Ex alia verò parte con- 20
currunt optimæ qualitates Electi ut testatur *Card. de Luc. de Regul disc.11 nu.13.* ubi *nu 14* quod hæc est differentia inter confirmationem petitam à Generalibus Religionis, & ab hac Sac. Congr. quod primus illam concedit solummodò in casu dubio, hæc verò Sac Congr. solet illam concedere, etiamsi
nullitas sit omninò clara, & indubitata, *& disc.53. nu.4* & 21
priùs *disc.3. per tot eod tit.* ubi refert ita practicatum ab hac S. Cong. de anno 1670. non obstante, quod non esset servatus ordo turnarius, seu alternativæ in electione Generales Camaldulensium.

In eadem Causa.

Contra electionem P. Martini de Ixar in Provincialem Quiten. tres oppositæ fuerunt nullitates. I. Scilicet,
quod non fuerit processum per viam scrutinii secreti. II. Quod 22
neglecta fuerit Alternativa inter Criollos, & Hispanos; III. Demum, quia in actu electionis interfuerint Laici; Licet autem contra omnes dictas nullitates validas proposuerimus responsiones.

Contra primam scilicet, quia fuit processum per scrutinium, compromisso mixtum, quod sufficere, licitèq; fieri
posse, etiam post Conc. Trid. advertunt *citati supra num.8.* 23

Contra secundam, quod eadam alternativa inter Criollos, & Hispanos nunquam in nostra Provincia servata fuit, signanter autem in immediatè antecedenti Provincialatu
nulla de ea habita fuit ratio, proindeque illius inobservan- 24
tia nullam causare potuit nullitatem, ut in terminis probat *Card. de Luc. de Regul. disc.3. num. 1. & 2.* Optima autem ratione neglecta fuit, quia scilicet non aderant Hispani eligibiles in numero sufficienti, quo casu nulla habenda est ratio similis alternativæ, ut probant *citati supra num. 13.* &
in nostris præcisis terminis alternativę inter Criollos, & 25
Hispanos *Solorz. de Jur. Ind.lib.3 c.26.n.102 & seq.*

Contra tertiam denique, quod interventus Laicorum non fuit authoritativus, sed pro bono pacis, quod licitè fieri posse probant *citati supra num. 17.* Proindèque hoc casu, cessare dispositionem sacrorum Canonum, interdicentium, Laicorum interventum in Capitulis, & electionem cum eorundem assistentia celebratam validam esse, ultra supra adductos, admittit ipsemet *Fagnan. in cap. Quisquis num. 56 de Election.*

Placuit nihilominus huic Sac. Congr. solita maturitate procedenti, rescribere: *Cum Sanctissimo pro sanatione;*
quod rescriptum Oppositoribus favorabile, utpotè ca- 26

noni-

nonizans aliquas ex prætensis nullitatibus, ad quas tollen-
das, sanationem injunxit, non fuit, ut par erat, admissum,
sed acriter impugnata sanatio, ità ut Sanctiss. Dom. Nost.
illius concessionem iteratæ discussioni remiserit revidendam;
Undè iterum quoque pro favorabili resolutione instantiam
humillimè replicamus.

Non enim exadverso impugnantur personales qualitates
Provincialis P. Ixar, quæ modò emicant in regimine Episco-
palis Ecclesiæ SS. Conceptionis Indiarum, & de quibus te-
stis omni exceptione major est P. Generalis; Minúsque ne-
27 gari potest, rem ampliùs non esse integram, ex quo ferè
per integrum triennium suum Provincialatum pacificè, &
nemine reclamante laudabilitèr exercuit, tàm in admini-
stratione temporalium, quàm in concernentibus spiritualia,
in electione scilicèt Parochorum, Priorum, Confessorum,
& similium Ministrorum, à quibus innumera administrata,
& collata fuerunt Sacramenta; Quibus stantibus saltem lo-
cus esse videtur sanationi, quæ ab hac Sacr. Congreg. nun-
quam denegatur, quando cum optimis qualitatibus electi
concurrit exercitium Provincialatus, ut advertunt *Passerin.*
28 *de Elect. cap. 33. num. 167. in fine Peyrin. in Formular. lit. C.*
cap. 18. num. 5. in fin. & Card. de Luc. de Regul. disc. 1. num 95.
& disc. 2. num 2. & disc. 3. num. 5 & disc. 11. num. 11. & disc. 53.
num. 4. & de Canon. dis. 27. num. 2. & 3. ubi de praxi alterius
Congregationis Consistorialis.

Aliàs intolerabilia resultarent inconvenientia, & absur-
da, quia omnes Definitores, cœterique Priores, & Offi-
ciales, canonicè, & per secreta suffragia electi, cum eo-
rum perpetua nota, absque ullo proprio demerito, ex abru-
29 pto à Dignitatibus, & Officiis Religionis dejicerentur, cum
instantanea destructione omnium actuum, ab eisdem uti De-
finitoribus gestorum, quod non videtur permittendum.

Fortiùs, quia ex denegatione sanationis, & per conse-
quens ex nullitate electionum nostri Capituli alia, & qui-
dem nimis clara nullitas resultaret omnium gestorum in se-
quenti Capitulo, modò in Indiis celebrato, quod juxtà Re-
30 ligionis Constitutiones compositum fuit pro majori parte ex
Officialibus, electis in antecedenti Capitulo; Hujusmodi
autem inconvenientia tanti æstimari solent à supremis Tri-
bunalibus, ut ad illa evitanda omnem capiant benignam,
& æquitativam intelligentiam, etiamsi Apostolicæ sanctio-
nes literaliter resistere videantur, ut videre est in *decis. 311.*
num. 2. & decis. 729. num. 15. & seqq. part. 18. recent. & intra-
dem Causa in Romana Testamenti 18. Martii 1672. §. Et ad-
jecerunt cor. Card. Taya; In quibus decisionibus ad evitan-
dam stragem Instrumentorum admissum fuit pro valido te-
stamentum, rogatum à Juvene Officii non matriculato, &
31 *in Romana Redditionis Rationis 27. Novembris 1684. §. Non*
obstat cor. Card. Caccia, ubi responsum fuit pro Inventario,
bona fide contra Juris dispositionem, & secundum consuetu-
dinem facto, nè ex declaratione illius nullitatis Urbis im-
pleretur litibus.

Multò igitur magis æquitativum hoc remedium spera-
mus ab hac Sacr. Congregat. accedente triplici fortiori cir-
cumstantia.

I. Scilicèt, quod non agitur in præsenti de eversione, &
destructione rerum temporalium tantùm, sed & spiritua-
lium, hoc est de dissolutione innumerorum matrimoniorum,
32 de irritatione omnium professionum, in nostra Quitensi Pro-
vincia ferè per integrum triennium emissarum, & de inva-
lidandis ferè infinitis aliis Sacramentis, per Ministros à Pro-
vinciali electos administratis; Proindéque denegatio sana-
tionis importaret totalem eversionem spiritualium funda-
mentorum, tanto zelo emeriti Provincialis in Quito per
triennium jactorum necnon impleret eandem Provinciam
infinitis scrupulis.

II. Circumstantia desumitur ex bona fide, qua eadem Sa-
cramenta administrata, & recepta fuerunt, & professiones
emissæ, ex quo nedùm nullus Religiosus in actu electionis,
33 nec postea reclamavit, sed potiùs electio nostri Provincialis
fuit unanimi omnium consensu recepta, & recognita ab ip-
sismet Oppositoribus. Quidquid autem dicendum esset re-
spectu gestorum mala fide. certum est, quod omnis legalis,
& prudentialis rigor cessare debet in nostra hypothesi, in qua
de nullitate electionis, & per consequens omnium gestorum
34 Provincialatus tempore dictum fuit in fine Officii, & qui-
dem, nec etiam per omnes, seù per majorem partem Reli-
giosorum, ut in similibus terminis actuum, habentium im-
plicitum statum validitatis, quod semper inclinandum sit
pro illorum subsistentia pluries firmavit *Rota*, & signanter
in decis. 495. num. 9. par 13. rec. & in *Rom. Census 17. Febr.*
1686. §. Sed omnis cor. Card. Caccia.

Crescit vis hujus circumstantiæ ex eo, quod hujusmodi bo-
na fides non fuit destituta probabili, & verisimili fundamen-
to, dictorum Authorum, supra allegatorum, ex quo rece-
ptum est, quod ad bonam fidem inducendam sufficit dictum
unius Doctoris, ut pluriès firmavit *Rota*, signanter apud
Urceol. de Transact. decis 82. num. 3. & coram Bich. decis 390. 35
num. 14. & 15. & cor. Otthob. decis. 85. num. 13. & seq.

Pro tertia circumstantia assistit qualitas hujus supremi
Consessus, qui cum non sit adstrictus intra legum cancellos,
sed more Principis soleat rescribere, experientia teste, &
id observante *Card. de Luc. de Alien. disc. 19. num 9. & in Re-* 36
lat. Rom. Cur. disc. 38. numer. 8. Sanationem concedere solet
etiam in casibus nullitatis claræ, & innegabilis, ut advertit
idem *Card. de Luc. de Regul. disc. 11. num 13. & 14.* ubi, quod
hæc est differentia inter confirmationem, per tam à Gene-
ralibus Religionum, & ab hac Sacr. Congreg. quod scilicèt
primi illam concedere possunt solum in casu dubio, hæc au-
tem Sac. Congreg. illam concedere potest, & solet etiamsi
nullitas sit omninò clara, & indubitata.

Nec obstat *Fagnan. in cap. Quisquis num. 30. & seqq. de*
Elect. Ibi enim nil aliud firmat, quàm electionem in suo ca-
su fuisse nullam ob laicæ Potestatis abusum, nullumque ver-
bum facit de sanatione, de qua hodiè principaliter agimus;
Stant autem benè simul, quod aliqua electio sit nulla, quod- 37
què ad evitanda intolerabilia inconvenientia veniat sanan-
da, ut de se patet, imò sanatio per necesse supponit nulli-
tatem electionis, quia aliàs illa confirmaretur, non sana-
retur.

Minusque pro denegatione sanationis urget quod nostra
electio laboret vitio culposo, seu actu peccaminoso contra
Concil. Triden. & Constit. sanct. mem. Innoc. XI Separan-
do enim dictas Conciliarem, & Innocentianam Constitutio- 38
nes ab actibus peccaminosis, dicimus, quod hujusmodi de-
fectus in omnem casum dicerentur solum provenire à forma-
litatibus, seù dispositionibus Juris, in quibus casibus sem-
per concedi solet sanatio, ut advertit *Card. de Luc de Re-*
gal. dec. 53. num. 4. Actus verò peccaminosi ad hunc effectum
dicuntur solum illi, qui respiciunt captationes Votorum per
illicitas, & simoniacas pactiones, necnon personalia de- 39
merita Electi juxta *Text. literalem in cap. Super eo de Elect.*
quæ nec per umbram verificantur in nostro casu; Ita ut con-
trarius Defensor solita ingenuitate in præteritis admiserit,
præsentem controversiam esse cum electione, non autem
cum persona P. Ixar.

Hæc omnia dicta sint ad satisfaciendum objectis, exad-
so etiam minus legitimè promotis; Cœterùm enixè roga-
mus advertere, quod præsens controversia agitatur quidem
sub mendicato nomine nostræ Quitensis Provinciæ, sed con-
tra voluntatem omnium illorum, ad quos spectat; Quod
evidenter deducitur ex sola lectura mandati procuræ, ad
impugnandam nostram electionem exadveso exhibiti, quod 40
est generalissimum, in eoque, nedum non individuantur
nullitates, contra illam objiciendæ, ut esset indispensabiliter
necessarium, sed quod magis est nec etiam habetur aliqua
mentio electionis Provincialis, antea sequutæ, quando ad
hunc effectum habemus *Textum* expressum in Generali Con-
cilio. Lugdunen. a Gregorio X. editum, ac registratum *in*
cap. Ut circa de Elect. in 6. speciale procuræ mandatum in his
casibus requirentem, quem sequuntur, & exornant *Ventr. in*
Exam. Episc. lib. 4. cap 4. de Elect. num 96. & Ricc. in Prax. 41
par. 4. cap. 52 per tot. ubi, quòd Procurator sine hujusmodi
speciali mandato non sit audiendus, *& Coccin. decis. 2051.*
num. 1. & decis. 2080. num 40. & seq.

Quibus additur, quod impugnatio sanationis directè op-
ponitur intentioni ipsorummet Religiosorum, quorum no-
mine præsens promovetur oppositio, eo quia in eodem ge-
neralissimo mandato procuræ inter alios leguntur subscripti
etiam, P. Bonaventura de Cardenes, P. Franciscus de
Carreres, & P. Blasius Guevara, qui electi fuerunt Defi-
nitores in nostro Capitulo. Nulla igitur verisimilitudine
possumus affirmare, eosdem Religiosos in dicto generalissi- 42
mo mandato dedisse facultatem impugnandi sanationem
nullitatum propriarum electionum in Definitores, quando
indubitati Juris est, quamcumque amplissimam facultatem, 43
Procuratori traditam, nunquam retorqueri in præjudicium
Principalis, ut latè probat *Golin. de Procurat. par. 2. cap. 5.*
num. 1. & seq.

Congregat. Episcop. & Reg. Ponente Cardin. Nigrono
die 24. Aprilis 1693. rescripsit: *Cum SS. pro sanatione Capi-*
tuli, cum omnibus inde sequutis; Reproposita verò Causa
per Cardin. Marescottum, absente dict. Cardin. Nigro- 44
no, die 21. Augusti ejusdem anni 1693. rescripsit: *Cum*
SS. pro

*55. pro sanatione Capituli anno 1689. in omnibus, præter-
quam quoad assertas alienationes, factas à P. Inac, & præro-
gativas, & honores, resultantes ex electionibus, sequutis in
eodem Capitulo.*

DISCEPTATIO XIV.

Leyrien. Electionis.

PRO

P. Emanuele Velloso Ordinis Prædicatorum.

CUM

P. Emanuele ab Ascensione.

ARGUMENTUM.

*Electio, facta in absentia Præsidentis, quando valida
sit, & an, instante tempore electionis, sustineatur
privatio Vocalium. Adventa die electionis, an, &
quando expectari debeat ultima hora ejusdem diei,
vel fieri possit de mane diei intimatæ.*

PRævia Infirmatione Sententiæ P. Generalis, confir-
manda videtur electio P. Vellosii, cujus validitas laté
1 probatur in Facto, & Summario, illaquè admissa, confir-
matio nunquam solet denegari, ut advertunt *Lotter. de Re
benef. lib. 1. quæst. 27. num. 2. Ricc. in Praxi part 4. resolut. 51.
num. 1. & seqq. Adden. ad Pamphil. decis. 517. num. 9. & Rota
cor. Ludovis. decis. 140. num. 12. & in rec. decis. 67 num. 2.*
2 *& 3. part. 16.* Et in terminis alterius electionis Provincialis
Augustinianorum, revocando contrariam Sententiam il-
lius P. Generalis, respondit hæc Sac. Congreg. in *Portugal-
lien. Electionis* 23. Jan. & 24. Aprilis 1693. ad relationem
Card. de Carpineo.

3 Infirmationem siquidem meretur Sententia P. Generalis;
Tùm quia lata absque Jurisdictione, postquam scilicèt legi-
timè ad Nuncium appellatum fuerat, qui appellationi defe-
rendo, manus jam super electionis negotio apposuerat, in-
ter alia deputando ex officio alium Provincialem, donec per
suam sententiam validitatem electionis stabiliret, per *Text.*
expressum *in cap. Postquam de Elect. in 6.* quem sequuntur
4 *Passer. de Elect. cap. 34. num. 64. & 75. & Castellin. eodem
tract. cap. 14. num. 42. & Pellizzar. in Manual. Regular. tract.
9. cap. 2. num. 45.*

5 Tùm quia lata fuit, non perscrutatis qualitatibus Electi,
nec examinatis oppositionibus contra electionem, imò nec
audito speciali Procuratore, ad Urbem transmisso pro im-
pugnanda dicta confirmatione, eidem competentem assi-
gnando terminum ad probandam nullitatem electionis, pro-
ut hęc omnia necessariò requiruntur ad validitatem confirma-
6 tionis, *Gonzal. in cap. Postquam num. 27. de Elect.* ubi, quod
aliàs nedùm confirmatio est nulla, sed Confirmator potest
puniri, *Fermosin. in Rubric. de Elect. num. 7. fol. mihi 97. La-
vor. var. Lucubr. cap. 15. num. 57. Donat. Rer. Regul. part. 3.
tract. 7. quæst. 5. Castellin. de Election. cap. 14. num. 6.* ubi,
7 quod ad has scrutinationes de Jure tenetur Confirmans etiam
nemine instante *Peyrin. in Formular. lit. C cap. 18. numer. 3.
Passerin. de Elect. cap. 33. num. 78. & Samuel. eodem tractat.
controv. 2. num. 16. fol. mihi 225.* ubi, quod hoc procedit licèt
nihil Electo objiciatur.

Tùm quia est confirmatoria electionis P. ab Ascensione,
quæ fuit facta à minori parte Vocalium, & annullativa il-
8 lius, factæ in personam P. Vellosii, quæ utpotè facta à ma-
jori parte omni Jure erat confirmanda; Ex 51. siquidem Vo-
calibus 28. suffragati fuerunt eidem P. Velloso, reliquis 23.
post replicatas instantias renuentibus votare; Proindèque
nostra electio, nedùm facta dicitur à majori parte Capitula-
rium, quod sufficeret, etiamsi excessus esset in uno Voto,
9 ut probant *Abb. in cap. Postulastis num. 14. de Concess Præb.
Felin. in cap. Cùm omnes num. 33. de Constit. Samuel de Elect.
tract. 1. disp. 2. controv. 10. num. 5. & 6. Megal in Promptuar.
Theologic. par. 2. verb. Electio sub num. 7. Mirand. in Manual.
Prælat. par. 2. quæst. 23. art. 27. De Angel. de Patron. suffrag.
opusc. 3. num. 10. & seqq. post tract. de Impens in reb dotalib.
Gabriel. à Sancto Vicentio de Remed igner. disput. ult. dub. 26.
num. 317. & seqq. & consil. 73. num. 4. Card. de Luc. de Canon.
disc. 28. num 2.*

Et in individualibus terminis electionis in nostro Ordine
Prædicatorum resolvit hæc Sacr. Congreg. anno 1654. teste
Nicol. in Floscul. verbo Electio num. 9. & in Instit. Canon. lib. 10
1. tit. 6. de Elect. num. 23.

Atque habemus nostras Constitutiones, id expresè de-
mandantes *in distinct. 2. Textu 1.* ubi *Fontan. in Comm. nu-* 11
mer. 5. fol. 207. quas Constitutiones in his casibus pro lege ser-
vandas esse statuit *Concil. Trident. sess. 21. de Regul. cap. 7. in
fine*, ibi: *In reliquis serventur singulorum Ordinum Consti-
tutiones*: & sancivit Clem. VIII. *in Constit. 60. §. 23.* ibi:
*In Superiorum, & Officialium omnium Electionibus, forma
præscripta à Sacr. Concil. Trident. & Ordinis Constit. invio-* 12
labiliter servetur, ut advertit *Barbos. Vot. dec. 106. num. 6.*

Sed nostra electio dicitur facta ab omnibus, quia renuen-
tes votare, in nulla habentur consideratione *Gonzal. in cap.* 13
*Ecclesia vestra 57. num. 5. de Elect. Fermosin. ad Rubric. de
Election. quæst. 3. num. 97 Barbos. Vot. decis. 106. num. 113.
Murg. ad Constit. Benedictin. constit 6. num. 695. & seqq. Car-
din. de Luc. de Regul. disc. 53. num. 8. & Rot. dec. 591. num. 3.
cor. Merlin. & in Ratisbonen. Canonicatus 23. Martii 1684.
§. Attento cor. Alberg.*

Et in præcisis terminis similis scissuræ Patrum nostri Or- 14
dinis in alia electione Provincialis, cum scandalosa quoque
rebellione Prioris illius Conventus, ubi destinata erat ele-
ctio, & convocatum Capitulum *Card. de Luc. de Regular.
disc. 12. num. 1. & per tot.* ubi, quod ab hac Sacr. Congregat.
approbata fuit electio, a majori parte peracta, reprobata
alia, à minori conclusa.

Quantitati Votorum P. Vellosii, juncta est etiam illorum 15
qualitas, dum ex 19. Prioribus, qui in totum constituuntur
in nostra Provincia, sesdecim numerantur pro hac parte,
quorum Vota, utpotè secum trahentia obedientiam Subdi-
torum totidem Conventuum, ad effectum de quo agitur,
ponderosiora dicuntur, & in maxima considerat. habenda
sunt, junctis etiam qualitatibus Magisterii, Provincialatus
cum laude expleti, & similibus respectu aliorum Vocalium
usque ad num. 28. itaùt pars nedùm dicatur major, sed & sa-
nior, & per consequens præferenda, *Menoch. cons. 96. nu-* 16
*mer. 11. & 16. Adden. ad Buratt. decis. 573. num. 20. Donat.
Rer. Regul. tom. 2. tract. 2. de Loco election. quæst. 9. per tot.
Castellin de Elect. cap. 5. à num. 49. & Rot. cor. Cerr. dec. 26.
à num. 32.* ubi, quod majoritas, & sanioritas, nedùm coa- 17
lescit ex numero, sed ex meritis, & dignitatibus Eli-
gentium.

Nec pro minuendo numero Electorum nostri Provincia-
lis adducantur declarationes incapacitatis quatuor Priorum,
& duorum Prædicatorum generalium, à privato, & factio- 18
nario Congressu quinque Magistrorum in vigilia diei electio-
nis emissæ, Ultra quod enim frivolæ, & insubsistentes
ostenduntur in facto causæ hujusmodi exclusionis.

Respond. 1. quod similes privationes ob assertas inhabili-
tates de Jure fieri nequeunt, instante tempore electionis, & 19
factæ non attenduntur, sed relinquuntur discutiendæ ad
congruentius tempus post electionem, ut advertunt *Coron.
controv. lib 4. de Religios. controv. 9. numer. 44. Lavor. var.
lucubr. cap. 17. de Election. num. 5. Barbos. vot. decis. 47. nu-
mer. 182. & Card. de Luc de Canon. disc. 27. num. 19. & de
Regul. disc. 12. num. 5.*

Cum qua juris dispositione concordant nostræ Constitu- 20
tiones in *distinct. 2. cap. 3. Text. 7.* ibique *Fontan. in Comm* &
restatur *Fermosin. in Rubric. de Elect. quæst. 1. num. 37. fol. 9.*
& ultimo loco respectu nostræ Provinciæ idem sancivit P.
Generalis Roccaberti de anno 1671. ibi: *Decætero autem nul-* 21
*lus, seu Magister, seu Prior, seu Prædicator generalis quicum-
que, sui officii, vel gradus pacifica gaudens possessione, possit in-
stante electione privari voce, sed post electionem causæ ipsorum
examinabuntur.*

Proindequè sententia dictorum quinque Magistrorum con-
tra expressam dispositionem Juris, & Constitutiones Ordi- 22
nis fuit ipso Jure nulla, & injusta! *Rot. decis. 52. à num. 13.
par. 19. rec* ubi quod similes sententiæ sunt taliter injustæ, ut
nec etiam debeant per contrariam revocari.

II: Respondemus, quod cùm iidem Priores, & Prædi-
catores generales repetirentur in pacifica possessione Priora-
tuum, & Juris votandi, non poterant ex abrupto sua voce
privari, ut advertunt *Barbos. vot. decis. 47. num. 192 Passe-* 23
*rin. de Elect. cap 14. num. 36. & cap. 36. num 9. & Rot. de-
cis. 1670. numer. 7. coram Coccin.* & determinavit pro nostra 24
Provincia Pater Generalis Roccaberti, juxta verba su-
pra relata.

III. Respon-

III. Respondemus, quod in omnem casum hujusmodi af-
25 fectarum, partiale, & factionarium judicatum quinque
Magistrorum, revocatum deinde fuit à toto Consessu, le-
gitimè congregato, sicque in nulla consideratione haben-
dum est Rot. coram Pamph. decis. 239. num. 5. & coram Bich.
decis. 408. num. 14.

26 Attento præcipuè, quod provocatio ad dictum Consef-
sum expresse permittitur in Reformationibus P. Generalis
de Marinis anni 1666. ibi: Salvo Jure, quo gravatus in tali
judicio possit modestè appellare ad pleniorem Consessum to-
tius Capituli: & P Generalis Rocaberty anni 1671. Si quis
27 in tali Consilio, seu Judicio se gravatum senserit, possit nihi-
lominus modestè appellare ad pleniorem Consessum totius
Capituli.

28 Minus obstat absentia Præsidentis à loco electionis, quia
cum illa processerit à sua mera voluntate, in eaque adeò
obstinatè permanserit, ut illius duritiem emolire non potue-
rint humillimæ, & ter replicatæ preces majoris, & sanio-
ris partis Vocalium, ea absentia non obstante, validè ad
electionem deveniri potuit per Text. in cap. 1. de Suppl. neglig.
Prælat. ibi: Statuimus præterea, ut si Episcopus tertiò cum
humilitate, & devotione, sicut convenit, requisitus, substi-
29 tutos Abbates vestros benedicere fortè renuerit, eisdem Abba-
tibus liceat proprios Monachos benedicere, & alia, quæ ad
officium hujusmodi pertinent exercere, donec ipsi Episcopi
suam duritiem recogitent, & Abbates benedicere non recu-
sent: Cujus dispositionem habere quoque locum in recusa-
30 tione Præsidentis in terminis advertunt Samuel de Election.
tract. 1. contr. 1. conclus. 4. num. 8. & Marga ad Constit. Bene-
31 dict. constit. 6. Alex. IV num. 641. ubi, quòd cùm utrobique ap-
plicetur ratio duritiei, in utroque casu applicari debet hujus
Textus dispositio.

Aliàs esset in arbitrio Præsidentis electiones differre, vel
contra bonum Religionis totaliter impedire, quod non est
32 permittendum, rationibus, addactis à Peyr. de Privileg.
Regal. tom. 3. cap. 9. num. 15. ibi: Sed pone casum, quod iste
Vicarius generalis per malitiam se absentet à Capitulo, &
idem dic si Generalis se absentet à Capitulo generali, & Pro-
vincialis à Capitulo provinciali, quis præsidebit &c. Respon-
deo, quod tunc celebrare Capitulum pertinebit ad alios Capi-
tulares, & cap. 13. num 12. Bubal. en la esposicion de la Regla
33 de San Augustin part. 2. quæst. 20. num. 33. ibi: Però en casu,
que el P. General despues de auer convocadu à los Diffinidores
para hazer alguna eleccion, llegado el tiempo para hazerlo,
34 maliciosamente dilatasse la eleccion, podrian los Diffinidores
requirirle, y aun crapellerle à que juntasse Capitulo, y de no
lo hazer podrian juntarse los Diffinidores, y proceder en la
eleccion: Samuel. de Elect. tract. 1. disp. 2. contr. 3. conclus. 12.
35 fol. 41. ubi, quod ita dispositum reperitur in Comitiis gene-
ralibus Ordinis Prædicatorum, habitis in Urbe anno 1501.
& Parisiis 1611. Roderic. quæst. Regul. tom. 2. quæst. 52. artic.
ad 3. dubium Castellin. de Elect. cap. 15. à num. 21. & Murga
36 ad Constit. Benedict. constitut. 6. Alex. IV. num 630. & sequen.
fol. 174. loquens in terminis Præsidentis nostri Ordinis Præ-
dicatorum.

Indeque manant duę receptissimæ conclusiones in hac ma-
teria I. Quod assistentia Præsidentis in Capitulis, supposita
illorum legitima convocatione, non est de substantia, de
37 qua Innoc. in cap. Cùm non ignores num. 1. de Præb. Fagnan.
in cap. Quia propter nu. 72. de Elect. Samuel. pariter de Elect.
tract. 1. disput. 2. contr. 4. conclus. 3 fol. 42. Camil. in Directue.
Ordin. Prædicat. par. 2. cap. 5. num 23. in fine, Murga ad Con-
stit. Benedict. constit. 6. Alex. IV num. 641. fol. 176. Passerin. de
Elect. cap. 14. num. 6 in princ. & Megala var. resol. 198. nu 3.

II. Verò, quod votum Præsidentis est ejusdem prorsus
ponderis cum quolibet alio cujuslibet Vocalis, de qua Repe-
38 tentes communiter in cap. Postulastis de Concess. præb. si-
gnanter Imol. num. 15. vers. Quod tamen Anchar. num. 9. vers.
Contrarium Ioan. Andr. num. 20. & Abb. num. 14 Rebuff. cons.
60. num. 12. Feder. de Sen. cons. 2. à num. 7. Card. de Luca de
Benef. disc. 30. num 9. Adden. ad Constit. Benedict. Constit 6.
39 Alex. IV, sub num. 651. ibi: Præses Capituli in negotio electio-
nis nihil plus habet; sublata Præsidentia, quàm reliqui:
Rot. cor. Burat decis. 809. num. 7. ibique Adden. num. 17. &
cor. Coccin. decis. 1431. à num. 6. & num 14.

40 Adhæsio igitur Præsidentis minori parti in nostro casu
nullum eidem addidit pondus, præter suum Votum, & tali
adhæsione non obstante, major pars absque Præsidente præ-
ferenda venit: Rot. dec. 136. à num 21. par. 12. rec.

41 Hæc tamen omnia dicta sint præter necessitatem, quia
idem Præsideus tot, & tanta perpatravit circa negotium
nostræ electionis, in facto comprobata, & in majori parte
tendentia ad impediendam legitimam, & liberam electio-
nem, ut irretitus remanserit pluribus pœnis, & consequen-
ter à dicto munere sua culpa cecidit: Samuel. de Elect. tract. 2.
contr. 4. num. 1. fol. 380. ubi, quod hoc procedit etiam nulla
declaratione subsequuta ex Constit. Ordin. cap. 2. de Elect. 42
Prior. dist. u. num. 5. lit. P. Ant. à Spir. Sancto Oper. moral.
tom. 1. tract. 3. disp. 6. sect. 6. §. 15. nu 1090. Sigismund. à Bon.
eodem tract. dub. 54. num. 18. Barbos. vot. decis. 47. num. 185.
& Donat. Rer. Regul tom. 2. tract. 4. de Electue. quæst. 36 ubi
refert Ordinis Constitutiones, idem determinantes.

Et in specie, quod, quando Præses Capituli sua abuti-
tur potestate, licitum sit Vocalibus sine illo ad validam ele- 43
ctionem procedere, juxta disposita in nostris Constitutioni-
bus, & in Capitulo generali, Bononiæ anni 1615. celebra-
to, probant Passer. de Elect. cap. 14 num. 11. in fine. ibi: Et
aliàs ubi etiam datur Præsidens, si ipse injusto modo procedat,
potest major pars ad electionem sine ipso procedere, & etiam
sine minori parte, si vocata nolit convenire: & Castelin. pa-
riter de Elect. cap. 13 num. 22. ibi: Dato, quod major pars
Capituli renuat in hoc Præsidenti, vel Superiori obedire pro-
pter injustitiam, quam prætendunt, potest ad electionem pro- 44
cedere absque Præsidente, ac etiam sine minori parte.

Minorem habet subsistentiam ea, quæ dicuntur de præci-
pitantia nostræ electionis, non expectata ultima hora diei,
ad illam destinatæ; Hæc siquidem intercedit in hac parte 45
differentia inter majorem, & minorem partem Vocalium,
quod scilicet minor pars debet expectare majorem, major
autem ad id non tenetur, sed de mane diei electionis potest
validè ad electionem devenire, nulla habita ratione illorum,
qui eodem tempore à Capitulo discesserunt; vel noluerunt
in illo intervenire, ut probant Pellizz. in Manual. Regul. 46
tract. 9. cap. 2. num. 75. Peyr. de Privil. tom. 3. cap. 9. in addit.
ad Constit. Clem VIII. num. 13. ibi: Et adverte unum bonum
punctum ad frenandos bellos humores, quod quando est statu-
ta dies electionis, si aliqui Electores non compareant de mane, 47
possunt qui sunt præsentes electionem hora solita facere &c.
Mandagot de Elect. par. 1. cap. 17. ubi, quod in electionibus,
in quibus sobrietas exigitur, nisi absentes manè veniant,
præsentes ad electionem validè procedunt, illorum absentia
non obstante Petr. de Boysio in Direct. election. par. 3. cap. 11.
num 20. Marga ad Const. Benedict. constit. 6. Alex. IV, n. 655. 48
& seq fol. 179. Donat. Rer. Regul. tract. 3. quæst. 9. per tot. &
tract. 4 quæst. 13. tom. 2. Barbos. vot. decis. 47. à num 17. Ca-
stellin. de Elect. cap. 6. num. 6. & nu. 11. vers. Tempus celebran-
di, & num. 15. & Passer. eod. tract. cap. 11. num. 101. & 107. &
cap. 13 num. 32. & Rot. decis. 70 num. 3. cor. Ubag.

Absque ulla difficultate, accedente rationabili causa, ut
est timor schismatis, quam eventus in nostro casu comproba- 49
vit, illumque pro valido motivo accelerationis electionis
admisit Rot. cor. Mino. decis. 82. num. 5. & in rec. decis. 3. nu-
mer. 3. & seq. part. 18.

Ex quibus vindicata ab omnibus objectionibus validitate
nostræ electionis, ex se ruit illa in persona P. ab Ascensione
conclusa, & tamen illius insubsistentia ulteriùs demonstra-
tur, sivè habeatur respectus ad Eligentes, sivè ad Electum;
Quoad Eligentes, quia dùm major pars horum priorem ele-
ctionem unanimiter concluserat in personam P. Vellosii, 50
non potuit validè ad secundam deveniri, prima non cassata
Text. est in cap. Considerav imus de Elect. ubi Gunzal num. 5.
Fermosin. in Rubric. de Elect. quæst. 1. per tot. fol. 97. ubi, 51
quod hæc procedunt, etiamsi secundò electus possessionem
ab Electoribus habeat Franc. Marc. quæst. 1197. in fine Cne-
eb. Instit. moral. lib. 4. tit. 1. de Elect. num. 144 Lotter de Re
benefic. lib. 3. quæst. 17. num. 110. & seq. & num. 112. Gabriel.
à S. Vincent cons. 73. num. 6. Petr. Gregor. de Elect. cap. 18.
num 5. Card. de Luc. de Regul. disc. 11. num. 2.

Idem quoquè disponitur in nostris Constit. cap. 2. distinct. 3. 52
text. 3. de Elect. Prior. ubi Glossa lit. D. ibi: Nullus præsu-
mat ad aliam electionem procedere, seu aliud decretum electio-
nis formare, sub pœna privationis vocis activæ, & passivæ, 53
quam ipso facto incurrat: & sequuntur Passer. de Election.
cap. 12. num. 26. vers. Electores Fontan. ad easdem Constit. tit.
de Elect. num. 27. & Camill in Director. Elect. Ordin. Præ-
dic. cap. 13. num. 2. in fin.

Quo verò ad personam electam, præmissa conclusione, 54
quod principale requisitum electionis repositum sit in morum
integritate, & optima fama Eligendi, per Text. in cap. In-
decorum de Ætat. & qualit.: cap. Cùm in cunctis 7. de Elect.
cap. Grave nimis 29. de Præbend. & advertunt Coton. contr.
celebr. lib 4. de Relig. contr. 9. num. 52. & seq. Lezzan. in Summ.
verb. Prælatus Regularis num. 3. Marg. ad Constit. Benedict.
constit. 6. Alex. IV. num. 543. & Rot. cor. Seraph. decis. 516. 55
num. 5.

num.5. undè *D. Hieronymus in explicat. cap.1. Levit.* notabiliter scriptum reliquit: *Qui præstantior est, qui doctior, qui in omni virtute eminentior, ille eligatur.*

Sola lectura Summarii ostendit, P. ab Ascensione fuisse principale motivuum scissuræ, & originem scandalorum,
56 & quidem, nedum in ultimo Capitulo, sed usque de anno
1686. quo de ordine hujus Sac. Congreg. inquisitus, & processatus fuit; Proindeque non videtur tolerandum, ut retinendo Provincialatum, tot artibus procuratum, loco pœ-
57 næ, quam pro dictis excessibus meretur, consequatur præmium, quando de Jure ineligibilis est ille, qui causam scandali præbiturus est, etiamsi nullum alium defectum patiatur, nullumque crimen commiserit *Abb. in cap.1. num.6. & seq. de Elect. Rom. cons 331. in fine à Bonon. de Elect. dub.45. num.7. & 8. Pasqual. quæst. moral. juridic.577. num.5. Samuel. de Elect. tract.2. contr.4. concl.8. nu.10. fol.382. Rot. cor. Seraph. dec.516. num.4. & cor. Ottobon. dec 202. num.15. & Pignatel.*
58 *consult 93. num.8. tom.6.* ubi de ineligibilitate Factionarii.

Pro coronide demùm scandalorum, idem P. ab Ascensione recursum habuit ad regia Tribunalia, petendo mandata,
59 & jussiones etiam contra Nuncium, in qua parte superavit Concivem suum *Olivam*, Ecclesiasticæ Jurisdictioni infensissimum, qui quamvis in suo *Tractatu de Foro Ecclesiæ* multa prorsus insubsistentia dixerit, circa hunc detestabilem re-
60 cursum ad Judices laicos, non tamen ausus fuit asserere illum Religiosis esse permissum, sed potiùs contrarium firmavit, adducta ratione, nè Regularis observantia, ejusque tegimen perturbetur, ut videre est in *d. Tract. par.1. quæst.15. num 46.* cujus contrarium ex adverso totis viribus procuratur.
61 Die 2. Ottobris 1693. qua non scripsi, proposita Causa in C. E. & R. per Card. Lauræa responsum fuit: *Electionem P ab Ascensione esse confirmandam.* Reproposita verò die 15. Januarii 1694. rescriptum fuit: *Recedendum à decisis, & neutram electionem sustineri, cum omnibus inde sequutis; Et proindè intra tres menses à die notitiæ hujus Decreti novum Capitulum esse convocandam, in quo præsideat D. Nuncius cum Breve Apostolico, exclusis ab electione passiva Provincialis PP. Emanuele ab Ascensione, Emanuele Villoso, & Antonio.*

DISCEPTATIO XV.

Portugallien. Electionum.

P R O

Definitorio Ordinis S. Augustini Provinciæ Lusitanæ.

C U M

Nonnullis Religiosis ejusdem Provinciæ.

ARGUMENTUM.

Ostenditur validitas electionis, factæ vigore Brevis Pontificii. Religiosi, accedentes ad Urbem sine Superiorum licentia, an dicantur Apostatæ, & quibus pœnis puniendi sint. Electio nulla in quibus terminis sanari soleat à Sacr. Congregat.

1 Videtur confirmanda resolutio capta die 23. Jan. 1693. electionem scilicèt Priorum, & Vocalium pro Capitulo generali substineri, quia nil relevans contra illam affertur, quod pro recessu urgeat.

Quatenus enim insistatur in eo, quod electio eorundem Priorum fuerit nulla, ex quo celebrata fuerit antè lapsum
2 termini Capituli provincialis, prorogati ab Alex. VIII sola lectura Brevis prorogatorii omnem eliminat umbram difficultatis, quia in eo nulla fit prorogatio Capituli convocati, neque adest suspensio electionis Priorum, sed solùm injungitur, ne idem Capitulum convocaretur, ibi: *Nè ante Dominicam quintam post Pentecostes hujusmodi Capitulum provincia-*
3 *le celebrare quocumque modo audeant, seu præsumant, sub nullitatis &c. pœnis &c.* Quod Breve punctualiter, ut par erat, fuit adimpletum, dum idem Capitulum nec antè, nec post dictum tempus fuit celebratum, ex quo supervenit 2. Breve, quo mediante eligebantur Præsidens, Definitorium, & Visitatores.

Sicuti autem per hoc 2. Breve, & mediante electione dictorum Officialium, à Summo Pontifice facta, derogatum fuit priori, & exclusa necessitas celebrationis Capituli 4
pro electione eorundem Officialium *ad Text. in leg. fin. ff. de Constit.* & firmata per *Rot dec.495. num.1. Emer. jun.* Ita validè deveniri potuit à solo Definitorio ad electionem Priorum, & aliorum minorum Officialium extrà Capitulum provinciale, juxtà disposita in nostris Constit. quas in his casibus pro lege servandas esse statuit *Conc. Trident. sess.25. de* 5
Regul. cap.7. in fine, & advertit *Donat. Rer. Regul. tom.2. tract.4. quæst.18 num 9.*

Certiùs quia processum in hac gravi materia fuit cum sententia P. Generalis, qui id per suam Epistolam diei 26. Aprilis
1692. expressè servari mandavit, mediantibus illis verbis: *Ces-* 6
sat modò necessitas convocandi Capitulum, adeoque omittetur, sed publicatis Apostolicis Literis P.V novos Definitorii Patres, in eodem Brevi nominatos, simul congregare debebit, atque cum eorum Voto ad cæteras Provinciæ electiones, ac sunt Priores, aliique Officiales, deveniat; His stantibus non damnandum, sed summopere commendandum est nostrum Definitorium, quod omni studio Literas Apostolicas, & 7
proprii Superioris præcepta executioni demandavit, ut in terminis alterius Capituli provincialis nostri Ordinis observat *Barbos. vot dec.47. à num.15.*

Ex quibus cessare videntur ea omnia, quæ exagerantur de incapacitate Eligentium, ob incursum censurarum, comminatarum in dicto Brevi Alex. VIII. Quia eidem in nihilo 8
fuit contraventum; Et tamen ad exclusionem dictæ pœnæ, ac censurarum superabundat consideratio, quod Definitorium processit ad dictam electionem extrà Capitulum in vim præcepti P. Generalis, ut in terminis advertunt *Clar. in §. fin. quæst.62. num.14. Lezan. in Summ. verb. Alienatio à n 27 & Thesaur. de Pœn. Eccles. par 2. cap.1. verb. Alienatio bonorum Eccles. vers. Nota quod.*

Nun urgente replicatione, quod non sit in facultate P. Generalis nostris Constitutionibus, quæ contrariæ supponuntur, derogare; Quia PP Eligentes non fuerunt usi Episto- 9
la P. Generalis pro derogatione, sed pro interpretatione Constitutionum; Quidquid autem sit, an idem P. Generalis in dictis circumstantiis benè, vel malè se gesserit, rotundis literis clarè scribendo, ut Capitulum omitteretur, certum est, quod non erat in facultate Subditorum de ea redisputare, sed, ut sequutum fuit, statim parere debebant.

Minorem habet subsistentiam nullitas electionis Vocalium, ex eo deducta, quod illa fieri debebat à Capitulo, non à De- 10
finitorio; In hac enim parte assistunt quoque nobis *Constit. Ordin. par 3. cap.10. §.10. num.5.* ibi: *Quando autem extra tempus Capituli electionem Diffinitoris, & Discreti fieri necesse fuerit, sufficit, ut Provincialis, cum PP. Definitorii ad electionem conveniat;* Attenta proindè necessitate illos mit- 11
tendi ad proximum Capitulum generale, & impossibilitate convocandi novum Capitulum provinciale, validè processit Definitorium ad illorum electionem de mense Augusti 1693. ex authoritatibus supra adducti §.6.

Neque obstat, eandem electionem potuisse fieri in antecedenti Capitulo, quia in tantum illa omissa fuit de consensu 12
illorum, ad quos spectabat, in quantum jam nota erat Gratia prorogationis Generalatus, per P. Generalem obtenta ab Alex. VIII. qua stante, electio Vocalium erat prorsus frustratoria, fierique debebat in sequenti Capitulo, juxta disposita per nostras *Constit. part.3. cap.10. §.5. num.4.* ibi: *Et si sequenti biennio Capitulum generale debeat celebrari, eligatur Definitor, & Discretus, qui pro illa Provincia ad dictum Capitulum vadant:* Prudenter propterea se gesserunt 13
iidem PP. omittendo id, quod ad nihilum erat deserviturum, ut considerant *Sard. decis.87. num 9. Magon. dec. Florent.67. num.12. Card. de Luc. de Pens. disc.31. num.10.* & in similibus terminis *disc.155. num.12. vers. Illud. autem de Fideicomm.*

Nec replicetur, per recens rescriptum hujus S. C. idem Breve prorogatorium Generalatus esse declaratum subreptitium, inferendo exindè, quod si facta fuisset in Capitulo 14
electio Vocalium illa fuisset utilis; Cùm enim resolutio hujus Sacr. Congreg de tempore dissoluti Capituli esset omninò eventualis, & dubia, & secundum statum rerum, de eodem tempore existentium, non tam facilis, considerandum non est id, quod evenit, sed quod poterat accidere: Humanæ siquidem, & prudentes actiones non eventibus, sed consilio metiendæ sunt, & æstimandæ, ut ad propositum advertunt *Bald. cons. ult. sub num.3. lib.4. Tiraquel. de Pœnis* 15
temper. cap.52. num 9. & Rot dec.164. à num.15. par.15. rec. ubi refert vulgatum illud *Ovidii: Careat successibus opto: Quisquis ab eventu facta notanda putat.*

Poste-

Posterior verò data ejusdem Brevis prorogatorii non benè
16 exageratur ad inferendam improbabilitatem scientiç ejusdem
Brevis, quia nos nunquam dicimus PP. Eligentes motos fuisse à Brevi, jam expedito, sed à notitia ejusdem, paulò post
expediendi, & à certitudine Gratiæ, per Summ. Pontificem
P. Generali factæ, quæ sufficiens fuit motivum dilationis.

Tertia nullitas electionis Vocalium desumi prætenditur ab
Inhibitione Nuncii, nè ad illam deveniretur; Sed hæc diluitur ex ipso facto, ex quo constat, eundem Nuncium nil
aliud rescripsisse instantiis ex adverso porrectis, quàm: *Che
17 se dasse vista al Padre Præsidente, e frà tanto si osservassero le
Constituzioni*; Cùmque totum hoc factum fuerit, & P. Præsidenti, re maturè discussa, cum totius Definitorii consilio,
visum fuerit, Constitutiones non refragari, quæ omnia per
eundemmet P. Præsidentem notificata fuerunt eidem Nuncio, cessat magnificatum hoc attentatum, quod nunquam
adesse dicitur, quando inhibitio, ut in præsenti verificatur,
18 non adest, & spretus Judicis, ut in casu nostro, non concurrit *Rot. in Rom. seu Nepes. attentat. 4. Julii 1692. §. Et
quidem cor. Hervault.*

Pro quarta nullitate adducuntur *Ordinis Constit. part. 3.
19 cap. 9. §. 3.* mandantes: *De Patrum consensu per ballotas expressè deputari tres Judices peritos, & expertos, qui ante
omnia Literas Discretorum examinent, ac de habentibus vocem, tàm activam, quàm passivam omnem controversiam dirimant*; Quod in casu præsenti non fuit practicatum. At objectum procederet, semoto Brevi Alex. VIII. quo casu locus
erat dictæ electioni Judicum, ad hoc, ut unicum, & proprium officium exercendo, cognoscere possent de validitate
20 Literarum illorum, qui suffragium ferre debebant in electione Præsidentis, Definitorum, & Assistentium; Cùm autem eidem Summo Pontifici visum fuerit, electionem dictorum Officialium in dicto Brevi demandare, cessavit utique
necessitas illos deputandi, quia cessavit finis, propter quem
deputari debebant; Cumque eisdem Constitutionibus amplissimè in hac parte fuerit in dicto Brevi derogatum, nullum,
ad effectum de quo agitur, præstant impedimentum, minusq;
21 illorum inobservantia nullitatem aliquam causare potuit, ut
probat *Card. de Albitiis post Card. de Luc. de Jurisdict. discept.
2. q. 1. n. 19.* & firmavit *Rot. cor. Merlin. dec. 461. num. 29.*

Ex his igitur demonstrata insubsistentia prætensarum nullitatum electionis, tàm Priorum, quàm Vocalium, supe-
22 rest, ut respondeamus exceptionibus contra personam P. M.
Christophori de Foyos, qui in quodam Memoriali, vulgari
idiomate impressum, de apostasiæ crimine gratis ubique notatur, ex quo accesserit ad Urbem sine Vicarii provincialis
licentia; Verùm unica animadversio omnem amaritudinem
23 in hac parte tollit, considerando scilicet, quod idem P. de
Foyos moram non trahit in aliqua Civitate, de Fide suspecta, sed in ipsa Urbe, veritatis, & Fidei magistra, in conspectu Summi Pontificis, Sacræ hujus Congregationis, &
proprii Superioris, & quidem exercendo munus Procuratoris
suæ Provinciæ, proindeque prorsus incongrua videtur exceptio hæc, à paucis Religiosis promota.

Et tamen illius insubsistentia detegitur ex eo, quod quam-
24 vis eidem injustè denegata fuerit licentia sui Superioris pro
necessario adventu ad Urbem, habuit, tamen illam Card.
de Alteriis Protectoris. Unde nimis improprium videtur,
similia delicta imputare illis Religiosis, qui ad Urbem accedunt cum licentia Emin. Ordinum Protectorum, qui id in
25 facultatibus habuerunt à Clemen. VIII. ut ex *Constitut. 60.
Bullar. nov. tom. 3. §. 13.* ibi: *Nullos Fratres Romam venire
Superiores permittant, nisi priùs à Generali, vel Protectore
dumtaxat licentiam in scriptis impetraverint.*

Quæ dicta fiunt ex abundanti, quia nova hæc species Apostasiæ nullam habet subsistentiam; Illa enim tunc solùm incurritur, quando concurrit animus deserendi in perpetuum
26 jugum, & Institutum religiosum, ut uno ore affirmant
Theologi, & Canonistæ, apud *Azor. Instit. moral. part. 1.
lib. 12. cap. 16. quæst. 1. Sanch. ad Præcept. Decal. lib. 6. cap. 8.
num. 2. Less. de Just. & Jur. cap. 41. dub. 15. num. 109. Portell.
in Dub. Regul. verb. Apostata num. 1. Layman Theol. moral.
lib. 2. tract. 15. num. 1. Bost. in Florib. Theol. practic. verb. Apostasia nu. 11. & Pasqual quæst. moral. cent. 1. quæst. 44. n. 5.
27 ubi nu. seq.* quod proindè transiens de una Religione ad aliam
laxiorem, etiam sine licentia, non potest de Apostasiæ crimine puniri, *& Ricc. Collectan. 2286. per tot.*

Et in specie, quod Regulares, accedentes ad Urbem sine
suorum Superiorum licentia, non Apostasiæ detestabile cri-
28 men, sed minores alias pœnas incurrant, sancivit Clem.
VIII. *in citat. Const. 60. Bullar. nov. tom. 3. §. 13.* ibi: *Si quis
autem sine hujusmodi facultate Romam venire præsumpserit,
voce activa, & passiva biennio privatus existat, subiturus
etiam alias, arbitratu Superiorum infligendas pœnas.*

Imò, *quòd Regulares recurrentes recto tramite ad Urbem
à gravaminibus suorum Superiorum, non incurrant pœnas A-* 29
postasiæ, ex quo discesserunt sine eorundem Superiorum obedientia, dummodo non vagent, & se præsentent R. P. D. Secretario Sac. Cong. nec ideo molestandi sint, per hæc numero verba
id observat *Monacell. Formul. tom. 1. in Appendic. ad Decr. de
Eject. num. 1. fol. 342.* ubi, quod ita resolvit hæc S. C. *in Va-* 30
lentina 6 & 27. Junii 1698. referente Card. Petruccio, quam
sequutus fui *in Iest. crim. lib. 1. tit. 8. de Crim. Apostas. nu. 29.*
& concordant multæ aliæ similes resolutiones relatæ à *Nicol.
Lucubrat. canon. lib. 3. tit. 31. de Regul. post num. 43. Amen. de
Delict. & Pœn. tit. 2. §. Apostasia num. 27.* ubi ad id probandum 31
validas adducit rationes *Meroll. tom. 2. tit. de Legib. disput. 4.
dub. 6. num. 127. Ricciull. de Jur. personar. lib. 3. cap. 2. num. 28.
Cortolan. de Casib. reserv. par. 2. cas. 2. de Apostas. num. 13. Sanch. ad Præcept. Decal. lib. 6. cap. 8. num. 17. Roderic. quæst. Regul. tom. 1. quæst. 30. art. 3. Donat. Rer. Regul. tom. 1. tract. 6. de
Fugitiv. à Claustr. quæst. 11. num. 5* ubi, quod hæc opinio de 32
Jure communi indubitata est, sivè Subditus fugiat intuitu illati, vel inferendi gravaminis & sive causa appellandi, sivè
exponendæ querelæ apud Superiorem, & latissimè *Matthæucc.
in Official. Cur. Eccles. cap. 5. à num. 12.*

Quibus non adversantur disposita *in Concil. Trid. sess. 25.
de Regul. cap. 4.* his verbis: *Nec liceat Regularibus à suis Con-* 33
ventibus recedere, etiam prætextu ad Superiores suos accedendi, nisi ab eisdem missi, aut vocati fuerint; Objecto enim
punctualiter occurrit *Matthæucc. ubi supra nu. 13.* his verbis:
Credendum non est, Concilium voluisse derogare Juri natura- 34
*li, ipsumque non loquitur de Religiosis, à Superiore injustè, &
contra Jus gravatis, sed de illis, qui sine vera causa recurrunt, quod illa dictio* prætextu *significat; Prætextus enim
est color quæsitus, & non vera causa; Prohibetur ergo à Concilio recessus, & recursus ex causa colorata, & levi, & ficta,
non verò ex causa reali, & in casu realis gravaminis, præsentis, sivè imminentis*; Circa quam responsionem concordant
etiam *Pignatell. consul. 24. num. 27 & 28. tom. 10.* ubi refert 35
ita decisum ab hac Sac. Congr. *Amen. de Delict. & Pœn. tit. 2.
V. Apostasia num. 31. Quarant. in Summ. Verb. Archiepiscopi
authoritas sub num. 20. vers. Conclusionem Ricciull. de Jur.
person. lib. 8. cap. 2. num. 28.* ibi: *Et propterea non ita facilè
existimandum est, de mente Sacri Concilii fuisse auferre remedium recurrendi in casibus, in quibus de Jure aliàs liceret;
Dicendum est ergo, mentem Concilii fuisse subtrahere Religiosis* 36
*inanes, affectatosque prætextus, quibus subnixi sæpissimè nonnulli levissimis ex causis Conventus exibant, & quod in illis
casibus intellexerit Religiosos esse puniendos, tamquam sui Ordinis Desertores, etiamsi recedant sub prætextu accedendi ad
suos Superiores.*

Quæ omnia comprobantur ex Epistola hujus S. C. registrata per *Fagn. in cap. de Priore num. 38. de Appellat.* ubi de
ordine SS. statuit: *Ut si quis Regularium in posterum temerè,* 37
*levique ex causa hanc almam Urbem, seu Curiam, absque sui
Superioris licentia, & supradicta forma prætermissa, adire
præsumpserit, ad suos eosdem Superiores severi pœna plectendus remittatur*: Quod notant etiam *Pignatell. consul. 24. n. 28.
tom. 10. & Monacell. in Formul. tom. 1. in Append. ad Decr. de
Elect. num. 1.* ibi: *Si tamen temerè, levique ex causa Urbem* 38
*peterent, seu Curiam, absque sui Superioris licentia, ad
eundem Superiorem remittendi essent plectendi juxta Decretum S. C. E. & R.*

Et isti sunt casus, in quibus meritò hæc S. C. quotidiè reprobat similes accessus ad Curiam, quia scilicèt id sequi so- 39
let levibus ex causis, & cum illis inconvenientibus, quæ notat *Fagnanus*, harum materiarum, peritissimus *loco proximè citato*; Quia scilicèt daretur Religiosis materia facilè vagandi extra Claustra; Quia propter ingentes sumptus, qui
annexi sunt litibus, experientia teste, & id observante *Rot.
dec. 325. num. 11. par. 14. rec.* ibi: *Cùm omnibus pateat lites in* 40
*Urbe non sine magno dispendio agitari, & decis. 479. num. 17.
par. 19. rec.* ibi: *Recessus à litibus, quæ in Urbe non sine magno dispendio agitantur*; Cogerentur Religiosi pecunias illicitis mediis sibi comparare; Quia permittendo similes acces- 41
sus ad Urbem ex levibus causis, non sine ignominia Religionum, & scandalo Sæcularium, eorum delicta publicarentur; Quia demum enervaretur monastica disciplina, &
Regularibus Prælatis debita subtraheretur obedientia contra
Text. in cap. Reprehensibilis de Appell.

Quibus addimus, quod omnes prædictæ frivolæ exceptiones proponuntur, ut ita dicam in vigilia Capituli generalis, 42
& quidem data opera, ex quo à die ultimæ resolutionis, huic

Parti

Parti favorabilis, Oppositores nunquam petierunt iterum auditi, nisi paucis ab hinc diebus, proindeque applicatur conclusio, in his materiis receptissima, quod scilicet crimina, aliæque objectiones, contra Vocalium personas pauló ante Capituli celebrationem propositæ, non attenduntur, sed illorum discussio, & cognitio differenda est ad congruentius tempus post conclusionem, & terminationem Capituli,
43 ut advertunt *Passer. de Elect. quæst. 32. num. 9. Castell. eodem Tract. cap. 3. num 20. & 21. & Card. de Luc. de Canon. disc. 27. num. 18 & seq.*

Die 24. Aprilis 1694. Proposita Causa in C. E. & R. per
44 Card. Carpineum, responsum fuit: *Cum Sanctissimo pro sanatione, cum clausula quatenus opus sit.*

DISCEPTATIO XVI.

Andrien. Aggremiationis.

PRO

Episcopo Andriæ.

CUM

Canonicis ejusdem Civitatis.

ARGUMENTUM.

In Ecclesiis receptitiis quando non possit denegari Civibus adscriptio, seu aggremiatio, & an Capitulares possint illam non concedere, absque expressione, & probatione justæ causæ, facienda coram Episcopo, sed procedere possint per viam secreti scrutinii.

1 C*athedralis Ecclesia Andriensis, præter aliarum Ecclesiarum Cathedralium usum, & naturam, nullos habet Canonicos, vel Beneficiatos, in titulum provideri solitos, sed, exceptis quatuor Dignitatibus, tanquam simplex Ecclesia receptitia non numerata, constituitur ex omnibus Presbyteris, & Clericis nationalibus, ejus servitio adscriptis*, ut per hæc verba observat *Cardin. de Luc. de Præemin. disc. 22. numer. 10.* Et fatendo qualitatem Ecclesiæ receptitiæ exposuerunt Capitulares huic S. C. in precibus, porrectis die 18. Apr. 1672. ibi: *Il Clero d'Andria, consistente nella Catedrale, e due Collegiatæ de' Preti secolari, tutte Chiese recettizie*; Nec-
2 non legitur in Folio S. C. C. diei 5. Maii 1696. in una *Andrien.* ibi: *In Cathedrali Ecclesia Andrien. quæ receptitia est.*

Ad hoc autem, ut aliquis Clericus ad illius servitium adscriptus aggremietur, concurrere in eo debent qualitates ori-
3 ginis in Civitate, & legitimorum natalium, necnon, quod non habeat alium fratrem, servitio ejusdem Ecclesiæ adscriptum, ut videre est in Statutis, in Secretaria exhibitis.

Post adscriptionem, & aggremiationem quilibet Clericus inservire gratis tenetur Ecclesiæ per spatium sex annorum.
4 Subdiaconus per biennium, quo elapso participat de communi massa pro sola medietate unius portionis. Diaconus verò post gratuitum servitium similis biennii, participat pro duabus tertiis partibus, & Sacerdos, terminato eodem biennio Ecclesiæ gratuito servitio, participat integram por-
5 tionem massæ communis, dummodo vacans reperiatur, ut constat ex dictis Statutis, & inter Partes non controvertitur.

Circa hanc aggremiationem antecessores Capitulares de
6 tempore in tempus exorbitantes excitarunt prætensiones, primo loco statuentes, nullius esse roboris Apostolicas dispensationes circa eandem aggremiationem, prorsus inhabilem reputando taliter ab Apostolica Sede dispensatum, pro obtinenda participatione massæ communis; Quod tamen Statu-
7 tum ex replicatis resolutionibus hujus S. C. nullius roboris declaratum fuit, & è Libris capitularibus abolitum, cum absolutione à censuris, per Statuentes incursis, ut hinc inde admittitur.

Secundo loco statuerunt iidem Capitulares, non esse ag-
8 gremiandos Clericos illos, quibus Episcopus ordines conferret, absque speciali licentia Capituli, prætendentis è contra aggremiare etiam Laicos, antequam prima tonsura initiarentur ab Episcopo; Quod pariter Statutum, & præ-
9 tensio nullius roboris declaratæ fuerunt ab hac Sacr. Congreg. ut pariter in confesso est inter Partes.

Tertio loco aliam excitarunt iidem Capitulares prætensionem non aggremiandi Clericos, quamvis statutariis qualitatibus præditos, & ab Episcopo Ecclesiæ servitio jam ritè 10
adscriptos, sed de mense Januarii 1672. habito oportuno recursu ad hanc Sac. Congr. succubuerunt Capitulares, mediante sequenti rescripto: *Obtenta prima tonsura, teneatur Capitulum aggremiare*; A quo tempore nulli Clerico, ab Episcopo adscripto Ecclesiæ servitio, denegata fuit aggremiatio in exequutionem ejusdem resolutionis, positivè ac- 11
ceptatæ à Capitularibus in precibus huic S. C. porrectis die 30. Sept. ejusdem anni 1672. cum rescripto: *Detur Decretum jam editum*; Circa cujus resolutionis exequtionem exhibitæ fuerunt juratæ attestationes Canonicorum, tàm Ecclesiæ Cathedralis, quàm Collegiatarum SS. Annunciatæ, & S. 12
Nicolai asserentium: *Che dopo l'anno 1672. nel quale la Sag. Congr. de' Vescovi, dichiarò, che il Capitolo tenetur aggremiare &c. nessun Clerico, assegnato dal Vescovo &c. è stato mai rifiutato da niuno de' sudetti Capituli, a titolo, che fosse in sua libertà di aggremiare, e non aggremiare.*

Post 24. annorum spatium pacificæ exequutionis ejusdem 13
resolutionis anni 1672. anno 1695. moderni Capitulares aggremiationem, nulla concurrente legitima causa, denegarunt Clerico Francisco Paulo Græco, ad cujus instantiam, cum adhæsione antecessoris Episcopi, proposita Causa in 14
hac S. C. die 15. Mart. 1696. in qua plura prorsus insubsistentia supposita exadverso fuerunt, emanavit rescriptum: *Reassumatur Positio anni 1672. & revideatur resolutio in secunda parte, ac scribatur Episcopo pro meliori Informatione super affectibus aggremiationis, audito Capitulo.*

Paruit hujusmodi decreto idem Episcopus antecessor, re- 15
ferendo huic S. C. tres esse principales effectus aggremiationis, I. Scilicèt habere vocem in Capitulo, postquam Sacerdotali caractere insigniti sunt; II. Aggremiatos, præcedente determinato, & gratuito Ecclesiæ servitio, partici- 16
pare de effectibus Massæ communis, cum arbitrio tamen ex parte Capitularium admittendi ad participationem etiam illos, qui idem servitium integraliter non præstiterunt. Et III. Cuilibet Sacerdoti aggremiato obligatum esse Capitulum funerale gratis peragere, unà cùm aliquibus missis a quolibet Sacerdote defuncto Colleghæ celebrandis.

Reproposita deindè Causa die 8. Feb 1696. dilata fuit re- 17
solutio, quam hodiè speramus, & supplicamus pro confirmatione dicti decreti anni 1672. Capitulum scilicèt teneri aggremiare Clericos, ab Episcopo legitimè ordinatos, & Ecclesiæ servitio ritè adscriptos.

Ad quem effectum sola sufficeret animadversio, quod agitur de resolutionibus hujus S. C. Partibus informantibus editis, & exequutioni per 20. & ultra annos pacificè demandatis; *Si* 18
enim jam plenissimam finem accepit, & neque per appellationem suspensa est &c. Satis durum est hujusmodi querelæ indulgeri, ne in infinitum Causæ retractentur, & sopita jam negotia per hujusmodi viam iterum aperiantur, ad literam *Text. in leg.* 19
final. in fine, Cod. de Fid. instrum. quem refert, & sequitur *Rot. dec. 305. num. 14. par. 18. rec.*

Certiùs, quia eadem resolutio justissima est; Eo enim ipso, quod Clerici Andrienses pollent qualitatibus statutariis, dicuntur habere fundatum Jus ad acquirendam con- 20
gruo tempore, & mediante præscripta gratuiti servitii præstatione, participationem massæ communis, juxta doctrinam *Ang. Doctor. in 2. 2. quæst. 63. art. 2. ad 4.* cum aliis concordantibus, sequutis *à Vivian. de Jurepatr. lib. 6. cap 1.* *num. 4 & seqq. Pignatell. consult. 89. num. 4. tom. 1.* ubi, quod hujusmodi statutariæ dispositiones, & consuetudines dicun- 21
tur rationabiles, & sanctæ, *& Rot. dec. 66. num. 6. & seqq. cor. Caril.* ubi, quod utinam ubique Locorum fierent hujusmodi Statuta, & vigerent similes consuetudines, quia Ec- 22
clesiis, Sacerdotiis, ac Divino cultui sanctius, & diligentius exhiberetur ministerium.

Ex qua animadversione inapplicabile prorsus remanet exemplum Novitiorum, exadverso allegatum, quia isti nullum habent Jus, ut Religio illos recipiat, & admittat, minusque dicitur illis irrogari injuria per non admissionem, & non receptionem, ut de se patet.

Nullum igitur remanet arbitrium Capitularibus non aggremiandi Clericum, taliter qualificatum, ut in terminis 23
observat *Card. de Luc. de Canon. disc. 19. num. 1.* & meliùs *disc. 22. num. 4.* ibi: *Cùm Ecclesia ex Statuto, vel consuetudine esset Civium receptitia, hinc proindè hujusmodi Clericorum, seù Presbyterorum receptio, non provenit à libera facultate Capituli, quod posset non recipere, seù conducere illos potiùs, quàm alios, sed ex Jure civico, quod sine dubio præbet Jus necessarium, & arctativum Capituli, quod volens, non potest*

test

test recusare admissionem ad servitium, & massam Civium habentium præscriptas qualitates &c. Et consequenter admissio non est merè voluntaria, itaut pendeat à nutu Capituli, sed habet fundamentum in eo Jure, quod tribuit Statutum, vel consuetudo habentibus præfinitus qualitates, & firmavit *Rot. decis.832. num.29. versic. Sed quid sit cor. Merlin. & decis.37. num.6. par.15. rec.* ibi: *Visum est DD. quod, probatis quali-*
24 *tatibus, Sacerdos veniat admittendus, non ea mera voluntate, & gratia, sed ex officio, & Juris præcepto, & decis.9. num.20. & decis.431. à num.23. par.18. rec.*

Quatenus autem de facto non admittantur, seù non aggremientur, habentur pro admissis à Jure, ut in terminis firmavit *Rot. dec.832. num.29. cor. Merlin.* ubi, quod non vi-
25 detur Juri, neque æquitati consonum rejicere habentem requisita Statuti, essetque calumniam, & injuriam inferre, *& dec.123. num.4. & 5. & dec 264. num.2. cor. Ottob. & dec.68.*
26 *à nu.1. par.12. & d.dec.37. num.1. par.15.* ubi, quod hoc procedit, non ex gratia, sed de rigore justitiæ, *dec.188. num.32. par.17. & dec.9. num.12. & 13. & dec 432. num.26. in fin.p.18.*
27 *rec.* ubi quod bonus vir pati non debet, ut habens præscriptas qualitates, gratis, nullaque concurrente legitima causa, rejiciatur, *& dec.557. à num.18. ead. par.18. rec.*

Aliàs ex contraria prætensione sequerentur omnia illa absurda, quæ de medio substulit hæc Sac. Congr. mediantibus
28 pluribus resolutionibus, datis in Summario, & enunciatis per antecessorem Episcopum; Quia possent Capitulares sub velo secreti scrutinii, exadverso prætensi, non aggremiare Dispensatos ab Apostolica Sede, nec ordinatos ab Episcopo sine Capituli licentia, in Episcopalis dignitatis contem-
29 ptum, & divini cultus maximum detrimentum, dum aggremiatio directè tendit ad gratuitum Ecclesiæ servitium per spatium 12. annorum absque ullo, vel minimo præjudicio jam admissorum ad participationem, ut fatentur iidemmet Capitulares; Quæ omnia non videntur ab hac S.C. permittenda, ut observat *Pignatell. consult.309. per tot. tom.1. &*
30 *consult.93. num.10. versic. Adde lib.4.* & in nostris terminis firmavit *Rot. dec.37. num 7. part.15. rec* ibi: *Et fuit ex facto observatum, hos Sacerdotes non convenire, atque ita non foveri discordiam, imò augeri cultum divinum, & propterea numerum non restringendum.*

Insubsistentia modernæ prætensionis Capitularium non obscurè deducitur etiam ex antiqua prætensione non aggre-
31 miandi ordinatos ab Episcopo, absque illorum licentia; Si enim ipsis licitum erat liberè aggremiare, vel non aggremiare sibi benè visos, poterant utique aggremiationem denegare illis, quibus Episcopus ordines contulerat absque illorum permissione; Cùm autem in hac prætensione succubuerint, non debet hodiè per indirectum idem permitti contra *Text. in*
32 *leg. Sejas, & Augerias, ff. Ad leg. falcid.* & observant *Menoch cons.285. num.41. Surd. dec.21. num.4. Bellet. disquis. Cleric. tit. de Exempt. Cleric. à num. §.7. num.6. Emer. jun. decis.1234. num.7.*

Non adversante prætensa quasi possessione Capituli non aggremiandi sibi non benè visos. Hæc enim quatenus adfuisset, quod absolutè negamus, sublata funditùs remansisset
33 per resolutionem anni 1672. à quo tempore incontrovertibilis possessio stat pro coactione, & necessitate aggremiandi, ex propria confessione Capitularium, qua non potest dari melior probatio, vulgata *leg. Generaliter, Cod. de Non nu-*
34 *mer. pec.* Et quibus Capitularibus, utpotè deponentibus contra proprium interesse, & commodum, de re, circa quam præsumuntur optimè informati, plena fides est adhibenda, *Soccin. jun. cons.61. num.19. & 20. lib.2. Surd. decis.107. nu.5.*
35 *& Rot. dec.285. num.6. cor. Dunoz. jun. & dec.281. nu.12. par. 17. rec.* Et in terminis attestationis Canonicorum contra pro-
36 prium commodum, & interesse, benè *Rot. cor. Cels. decis. 189. num.4.*

Quod præsumeretur etiam de Jure, quo attento aggremiationes omnes, post dictam resolutionem factæ processisse
37 dicuntur in exequutionem ejusdem arctativæ resolutionis, cum exclusione cujuscumque facultatis, *Dec. in cap. Cùm M. Ferrariensis à num.117. de Constit. Posth. de Manut. observ. 53. num.28. & observ.60 sub num.6. & Rot. dec.566. num.19. cor. Cerr. & dec.172. num.4. in fine par.3. rec.*

Et tamen diligenter pervolutis omnibus Scripturis, exadverso exhibitis, unicus tantùm allegatus fuit actus anni
38 1616. cum supposito facultativæ exclusionis Francisci Jacobi Fanelli.

Hæc autem unicitas actus ad evidentiam ostendit debilitatem prætensionis; Cùm enim intentio Capituli non sit fun-
39 data in jure communi, privilegio aliquo speciali, seu statutaria sanctione, quæ potiùs militat in oppositum, sed innitatur assertæ consuetudini, hæc numquam inducitur ex unico actu, *Rot. dec.207. num.7. cor. Peuting. & dec.551. num.18. & seq. cor. Cerr.* & in nostris terminis benè *Card. de Luc. de Canon. disc.20. nu.20.* ibi: *Sed pariter &c. id continebat æqui-* 40
vocum manifestum, quoniam id rectè procedit in ea, qui habet Juris assistentiam, ac fundatam intentionem in universum, ut est Episcopus in Jurisdictione Episcopali &c. Secus autem dicta Juris assistentia non concurrente, adeoùt totum Jus possessoris aliquorum actuum fundetur in sola consuetudine, seù 41
præscriptione &c. & *Rot. dec.423. nu.3. par 4. rec. & dec.551. num.15. cor. Cerro.*

Ultra quod cùm dicto anno 1616. aggremiarentur etiam 42
non tonsurati, quod prohibuit hæc S.C. anno 1620. Aggremiarentur etiam Clerici, non addicti per Episcopum Ecclesiæ servitio, minusque ab eodem examinati, & approbati; Prout etiam aggremiare soliti erant Capitulares etiam illos, qui determinata servitia Ecclesiæ non præstiterant, quod etiam de præsenti ad eorum arbitrium practicatur; Eadem exclusio, quatenus in facto subsisteret, referri posset alicui ex dictis legitimis causis, & non voluntariæ condonationi servitii non præstiti, sicque nullo modo trahi potest ad no- 43
strum, ea firmatis per *Rot. dec.551. num.5. & seqq. cor. Cerr.* & in nostris terminis *in dec.327. num.27. vers. Et debent intellig. par.17. rec.*

Quam verisimilitudinem comprobarunt ipsimet Capitulares, adducendo similem exclusionem Roberti Vulponi, causam habentem ex eo quod petierat aggremiari tempore, 44
quo non erat Clericus; Ex quo apertè liquet, dictum Franciscum Jacobum Fanelli, qui anno 1616. prætenditur ab aggremiatione exclusus, non fuisse Clericum, neque Ecclesiæ servitio ab Episcopo adscriptum, sed merè Laicum, uti tunc temporis moris erat Laicorum aggremiationes fieri, qui 45
abusus, ut diximus, improbatus fuit mediantibus pluribus decretis hujus Sac. C. Si enim fuisset Clericus, facta fuisset mentio Clericatus, ut practicatum fuit in aliis aggremiationibus, & signanter in illa anni 1685. in qua ter exprimitur qualitas Clericalis petentium aggremiationem, ibi: *Li Clerici sone, videlicet, Clerici;* Quid igitur ad rem nostram, quod 46
Franciscus Jacobus Fanellus non adhuc Clericus fuerit ab aggremiatione exclusus; Tales enim Laicos debere Capitulum excludere, imò nullo modo posse aggremiare, constanter affirmamus, tàm de Jure, quam in exequutionem decretorum hujus Sac. Congreg.

Diximus, quatenus eadem exclusio in facto subsisteret, quia cùm de illa nullum habeamus publicum documentum, fundeturque in privatis Libris, ab ipsismet Capitularibus, ad 47
proprium commodum, inconsulto Episcopo, conscriptis, & exadverso non doceatur, quod idem rejectus acquieverit non admissioni, eo minùs contra alios Clericos, causam non habentes à Fanello, & multo certiùs contra modernum Episcopum, nullo modo subditum, sed innegabiliter Superiorem, aliquod fieri potest fundamentum in eadem exclusione, unicè innixa fidei privatorum Librorum Capitularium, per 48
ea quæ in nostris terminis firmavit *Rot. dec.383. num.4. & decis.453. num.1. & seqq. par 18. rec.* ubi, quod hoc procedit ad evitandas fraudes, quæ aliàs sequi de facili possent.

Minus fundamentum fieri exadverso potest in exagerato modo procedendi per viam scrutinii secreti, quod prætenditur incompatibile cum necessitate aggremiandi. Quidquid 49
enim sit de tempore antecedente ad annum 1672. emanatæ Resolutionis hujus S.C. pro necessitate aggremiandi, certum est quod ab eo tempore citra, ex Scripturis met exadverso exhibitis apparet, non fuisse ampliùs processum per viam 50
scrutinii secreti, sed; *E stata conclusa viva voce da tutti nemine discrepante, che si riceviaa;* Quod ad effectum, de quo agitur, & ad interrumpendam quamcunque prætensam immemorabilem consuetudinem superabundat, juxta theori- 51
cam *Specul. in rubr. de Probat. num.20.* quam sequitur *Bald. de Præscript. quæst.2. par 3. princ. quæst.6. sub num.24.* &, omissis antiquioribus, *Rot. dec.253. num 8. par 10. rec. & cor. Cerr. dec.566. num 21. & 22.* ubi, quod unicus actus sufficit ad excludendam consuetudinem, non solùm immemorabi- 52
lem, sed etiam quadragenariam, & quamcumque interpretativam observantiam, *& cor. Zarat. dec 21. num.12. & dec. 53. num.24.* ubi, quod sola umbra, solusque fumus contrarii actus immemorabilem destruit, & in nostris individualibus terminis *Rot. decis.327. num.27 part.17 rec.* ibi: *Et tamen,* 53
ut remaneret elisa, sufficiens erat unica admissio, absque scrutinio, imò solus rumor in contrarium.

Veritas tamen est, quod deficit etiam in facto oppositio, in qualitate secreti scrutinii fundata, dum nullas habemus talis modi procedendi concludentes justificationes, si excipiamus asser-

54 assertiones ipsorummet Capitularium interessatorum, quorum factum, assertiones, & quicumque alii actus, nullum intulerunt præjudicium Episcopis pro tempore, non docto de illorum scientia, & patientia *Salyc. in l. fin. in princ. C. de*
55 *Præscript. Bov. de Statut. Urb. præscript. gloss.* 21. *num.* 4. latè *Posth. de Manut. observ.* 40. *num.* 6. *& seqq. & Rot. decis.* 133. *numer.* 24. *coram Bich. & decis.* 338. *numer.* 19. *coram Priol. & decis.* 274. *num.* 9. *part.* 17. *& decis.* 136. *num.* 17. *part.* 19. *recent.* & in nostris terminis eadem *Rot decis.* 327. *à num.* 24. *par.* 17. *rec* ubi, quod voluntarium factum Capituli proce-
56 dendi per scrutinium secretum, non inducit validum titulum, nec obligat in futurum ad continuationem.

Juncta consideratione, quod talis procedendi modus practicari de facili potuit in illis solùm casibus, in quibus pre-
57 batur gratiosa condonatio servitii non præstiti; Sicque, uti ex alia causa procedens, & non semper uniformiter servatus, non est attendendus, in terminis *Rot. decis.* 188. *à num.* 28. *& dec.* 327. *sub num.* 27. *par.* 17. *rec.*

Et tamen etiam in casibus, in quibus modus procedendi per secretum scrutinium in exequutionem literalis conventionis,
58 seu Statuti est undequaque concludentissimè probatus, ille benè compatitur cum necessitate eligendi habentem præscriptas qualitates, ut declarando authoritates in contrarium citatas, & signanter *decis.* 180. *par.* 9. *rec.* firmavit *Rot. dec.* 832.
59 *num.* 29. *&* 30. *& decis.* 882. *num.* 21. *versic. Nec ex eo, quod per scrutinium, & fabas cor. Merlin. & dec.* 37. *à num.* 1. *par.* 15. *& dec.* 188. *à num.* 30. *par.* 17. *& dec.* 431. *num* 25. *vers. Neque ex eo, & dec.* 557. *num.* 18. *par.* 18 *rec.* Ea ratione, quia
60 modus procedendi per scrutinium dat quidem arbitrium, sed illud non debet esse absolutum, & irrationabile, ut loquuntur eædem authoritates, & observat etiam *Seraph. de Privil. Juram. priv.* 132. *n.* 81. *&* 82. Sed regulari debet à Jure, quod non patitur excludi eum, qui habet necessarias qualitates.

Quibus non opponuntur authoritates, in contrarium alle-
61 gatæ; Ultra quod enim in Causa *Regien. Consortii* quatuor emanarunt sententiæ ad favorem Maurisii, qui necessarias habere probavit qualitates, una in Partibus, & tres *in Rota*, ut legitur *in dec.* 557. *in princ. par.* 18. *rec.* ubi *in fine* 15. quod has sententias confirmandas Domini constanter decreverunt, & in hac opinione, tanquam Juri, & æquitati consona perstiterunt. In contrariis decisionibus exclusio principaliter fundata fuit in qualitatibus petentis aggregationem, concludenter non justificatis, ut videre est in *dec* 361. *per tot. par.* 15.
62 *& dec.* 452. *per tot. par.* 18. ubi *num.* 2. quod ex hoc unico motivo non probatarum qualitatum processit resolutio Rotæ, & in *dec.* 695. *à num* 1. *usque ad* 18. *par.* 18. *rec.* Quamvis autem Rota amplexa etiam fuerit motivum scrutinii secreti in una, vel alia ex decisionibus, exadverso allegatis, & signanter in ultima, una tantùm Parte informante, edita. Receptum
63 tamen est in his casibus, quod attenduntur solum ea, quæ deserviennt pro solida ratione, & principali motivo decidendi, non autem ea, quæ dicta fuerunt, vel ad majorem ornatum, vel gratia eruditionis ab Extensore decisionum, ut observant *Card. de Luc. de Dot. disc.* 37. *num.* 5. *& Rot. decis* 196. *num.* 38. *par.* 11. *rec.*

Prout etiam in casu contrariarum authoritatum exclusio
64 fundata fuit in divini cultus præjudicio, ex quo tenues erant redditus communes, itaut si admitterentur omnes Cives, participatio reduceretur ad quid minimum, ut videre est in
65 *dec.* 48. *num.* 8 *&* 9. *apud Patrbel. de Distant. & decis.* 388. *à num.* 11. *par.* 16. *rec.* Et in eo, quod ultra qualitatem originis, debebat etiam præcedere in exequutionem literalium Constitutionum diligentissima informatio de vita, moribus, honestate, ac fama petentis admissionem, itaut universo Populo exemplum, & speculum esse deberet, ut legitur *in decis.* 37. *in princ. par* 15. *rec.* & observat *Rot. dec.* 95. *à num.* 7.
66 *par.* 17. *& dec* 695. *num.* 19. *par.* 18. *rec.* Quæ circumstantiæ non concurrunt in nostris terminis, dum nulla exigitur à Statutis Ecclesiæ informatio de vita, & moribus aggremiandi, quæ non ad Capitulares, sed ad Episcopum de Jure spe-
67 ctat, ut probant *Pasqualig. quæst. moral. Juridic.* 223. *nu* 3. *Ventrigl. in Prax. par.* 1. *adnot.* 43. *de Exam. ordin. §. unico num.* 5. *& seqq. & Angel. de Regul. vel non in Cleric. Milit. Consort. post Tract. de Impens. dotalib. opusc.* 5. *num* 59. *& seqq. & Vulp. in Pran. For. Ecclesiast. cap.* 7. *num.* 28. *in princ.* & decrevit hæc S. C. 4. Maii 1621. his verbis: *Che non si aggremii alcuno, che non abbia avuta la prima tonsura, o sia ascritto a cotesta Chiesa, e che sia stato esamitato, & approvato dal Vescovo, conforme al Sagro Concil. Trident.*

Nullumque inferetur præjudicium divino cultui, seu Participantibus de massa communi, ex quo admissio aliorum fit in casu portionum vacantium per mortem; Itaut aggremiatio in nostris terminis unicè tendat ad divini cultus augmen- 68
tum, quod pendere non debet à voluntario facto Capitularium, ut in terminis firmavit *Rot. decis.* 37. *num.* 7. *part.* 15. *recent.* & in terminis durioribus contentius Episcopi, & Ca- 69
pitularium participantium, resolvit Sacr. Congreg. Concil. in *Conversanen.* 3. *Febr.* 1652. quam refert *Pignatel. consult.* 309. *tom.* 1.

Non credimus insistendum in exemplis Ecclesiarum *Tranen. & Montis Pelusii*. Ultra quod enim exemplis judicandum non est, *ad Textum literalem in l. Nemo Judex, Cod. de Sentent. & interlocut. omn. Judic.* & observat *Rot. dec.* 328. 70
num. 42. *part.* 11. *& decis.* 247. *num.* 11. *part.* 17. *rec.* ubi, quod exempla non debent movere animum Judicantium. Dicimus in Ecclesia *Tranen.* id contingere, quia adest ibidem talis inveterata consuetudo, & immemorabilis possessio; Io illa verò *Montis Pelusii* adsunt antiqua Statuta, legitimè con- 71
firmata, & ab Episcopis approbata; Quæ circumstantiæ non verificantur in nostra Ecclesia, in qua Statuta potiùs favent Clericis, habentibus qualitates originis, & legitimitatis; Inveterata consuetudo nullo modo probatur: Et possessio immemorabilis est adeò insubsistens, ut nec etiam exadverso allegetur; Meritò proindè à dictis Ecclesiis nullo modo inferri potest ad nostram, vulgata *leg. Papinianus ff. de* 72
Minor. quam in nostris terminis sequitur *Rot. dec.* 337. *num.* 3. *par.* 17. *& dec.* 9. *num.* 24 *par.* 18 *rec.*

Intercedit etiam maxima differentia inter nostram, & dictas Ecclesias Cathedrales, quia in illis adsunt veri, & proprii Canonici, quorum collatio, & provisio in suis mensibus spectat ad Episcopum, ultra quos reperiuntur Cappellani, seu Presbyteri receptitii; in eisdemque Ecclesiis adesse 73
dicitur verum, & proprium Capitulum, ut observat *Card. de Luc. de Canon. disc.* 18. *& disc.* 20. utrobique *in princip.* In nostra autem solùm abusivè tales dicuntur Canonici, quorum proindè collatio, & provisio nullo modo spectat ad Episcopum, & impropriè denominatur Capitulum, ut in terminis advertit *Card. de Luc. de Præem. disc.* 22. *num.* 10. *& de* 74
Canon. disc. 17. *num.* 1. *& disc.* 19 *à num.* 4. ubi *num.* 5 quod in similibus casibus tales abusivè Canonici dicuntur potiùs constituere quandam Congregationem, seu Communiam Clericorum, & *num* 6. respondendo actibus, qui fiunt per interessentiam, & votum, quod dant in Capitulo, benè obser- 75
vat, Canonicum dici illum, qui habet Canoniam in titulum ab Ordinario, vel à Sede Apostolica, juxta vacationum contingentias, non autem illum, qui sine aliquo titulo solam habet Canonici nuncupationem impropriam, ac abusi- 76
vam de facto, quo autem non facit Canonicum, quod firmat etiam *Rot. dec.* 633. *num.* 14. *&* 15. *part.* 4. *tom.* 3. *rec.*

Si hæc omnia sufficerent pro resolutione favorabili, etiam in casu, quo præsens controversia decisa ampliùs non esset ab hac Sacr. Congreg. Quantò magis superabundare videntur pro confirmatione resolutionis, ab ipsis Capitularibus 77
succumbentibus acceptatæ, pacificè admissæ, & exequutæ per spatium 20. & ultra annorum, ut observat *Card. de Luc. in Conflict. leg. & ration. observ* 288. *per tot.* ubi, quod inter ptimæ classis irrationabilitates adnumeratur prætensio 78
ostendendi insubsistentiam decretorum, & sententiarum in 79
judicatum transactarum, & exequutioni demandatorum, cum eadem facilitate, ac si lis esset in sui initio, quia hoc modo semper incertus remaneret rerum status, perpetuamque haberent vitam lites, quo nil absurdius, nilvè irrationabiliùs; Effectusque rei judicatæ, vel Decreti exequuti, ille sit, ut id quod ptiùs erat dubium, & incertum, & pro ingeniorum varietate uni vel alteri eventui subjectum, certum, 80
ac firmum efficiatur, ac statum firmet.

In eadem Causa.

PRo interpretatione decreti hujus Sacr. Congreg. utraque 81
Parte informante editi anno 1672. non recurrimus ad subtiles glossas, non ad verborum criticationes, nec ad subauditum intellectum, sed adducimus claram, & univocam confessionem ipsorummet Capitularium, *de qua supra numer.* 12. Si autem observantia nedum est optima interpres 82
omnium dispositionum, sed etiam: *Extorquet, & improprìat veriorem significatum verborum, ut eo modo, quo fuit observatum, accipiatur: Rot. decis.* 397. *num.* 7. *coram Priolo*, cum concordantibus *in Tom.* 1. *par. a. discept* 16. *num.* 101. Quid dicendum in nostro casu in quo verba illa decreti: *Obtenta verò prima tonsura, teneatur Capitulum aggremiare*; salva ratione recti sermonis non possunt in alium sensum detorqueri.

Dato

Dato autem per impossibilem hypothesim, sed nunquam
83 concesso, quod ante dictum annum 1671. probaretur ex-
adverso rigorosa immemorabilis, cum omnibus suis re-
quisitis, mediante resolutione hujus Sacræ Congregatio-
nis à Succumbentibus acceptata, & pacificè per spatium
24. & ultra annorum executa, illa nec etiam merere-
84 tur hodiè allegari, uti solemniter interrupta, & funditus
eversa, ex adductis per *Rot. dec.* 208. *n.* 15. *&* 16. *& dec.* 279.
n. 8. *p.* 17. *rec.*

Non subsistit in facto, quod post annum 1672. processum
85 exadverso fuerit ad aggremiationes per viam scrutinii se-
creti, oppositum enim probatur ex ipsismet contrariis Scri-
pturis, ubi, quòd processum fuit viva voce; Ergo non per
secretum scrutinium; Et iste solus actus excluderet omnem
prætensionem immemorabilis, ut in terminis firmavit *Rot.*
86 *dec.* 327. *num* 27. *par.* 17. *rec.* & in similibus terminis eadem
Rot. cor. Priol. dec. 432. *n.* 13. ubi, quòd hoc stante obser-
vantia retorquetur potiùs, & deservit pro destructione Ju-
rium Capituli.

Authoritates, magnifacientes modum procedendi per
87 scrutinium, & ex eodem inferentes in suis casibus liberta-
tem electionis, loquuntur in terminis, in quibus idem mo-
dus determinatus sit à lege communi, vel particulari Sta-
tuto; in nostro autem casu nescimus videre, ex quo titulo
88 iste procedendi modus prætendatur, cum Ius commune non
allegetur, & particulare Privilegium, vel Statutum non
ostendatur; Et quoad voluntarium, & difforme factum
Capitularium, ut plurimum secretum scrutinium adhiben-
tium, inscio semper Episcopo, in casu, quo petebatur ag-
89 gremiatio cum condonatione determinati servitii, Eccle-
siæ non præstiti, non potest deservire pro indefinita obliga-
tione ita procedendi in futurum, & in omnibus casibus,
ut in specie firmavit *Rot. in dict. dec.* 327. *n.* 24. *& seqq. part.*
17. recent.

Non benè etiam exageratur uti punctualis *Vulp. in Prax.*
90 *for. Eccles. c.* 8. *num.* 11. Postquam enim iste Author nu-
meris antecedentibus probaverat, posse aliquem Clericum
promoveri ad sacros Ordines ad titulum servitii Ecclesiæ,
cui adscribitur (quod tamen non est in Jure certum, cùm
contrarium nimis solidè probent *Ugolin. de offic. Episcop.*
91 *cap.* 26. *§.* 8. *num.* 5. *& seqq. & Garz. de Benefic. part.* 2.
cap. 5. *num.* 98.) *d. num.* 11. firmat solùm, quòd: *Si ali-*
quis adscribi voluerit servitio alicujus Ecclesiæ Cathedra-
lis, sive Collegiatæ, vel Parochialis, debet habere priùs con-
sensum, ac licentiam Capituli, & Rectorum Ecclesiarum, ut
dicitur in d. Brevi Sixti V. quam prætensionem in adscri-
92 ptione Clericorum servitio nostræ Ecclesiæ nec etiam ha-
bent Capitulares, & meritò, cùm à *Sacrosancta Concilio*
Trid. sess. 23. *cap.* 6. *de Refor.* id relinquatur judicio, & arbi-
trio solius Episcopi.

Refert deindè *Vulpius* ad comprobationem suæ opinionis
Breve Sixti V. emanatum pro Civitate Venetiarum, quod
93 per extensum registrat *Quarant. in Summ. Bullar. verb. Or-*
do ante medium vers. Archiepiscopi fol. 386. Quod Breve,
uti specialis gratia, non esse extendendum ad alias Civita-
94 tes, & Loca, in specie observat *Garz. de Benefic par.* 2. *c* 5.
sub n. 98. ibi: *Et Breve Sixti V. Patriarchæ Venetiarum con*
cessum &c. id non probat, quia est gratia specialis: Tandem
refert simile Breve Gregorii XIII. ad favorem Capituli Ta-
rentini, de quo *in Tom.* 2 *par.* 2. *discept.* 7. nil aliud firman-
tis, quàm: *Quod Clericorum ejusdem Metropolitanæ Ecclesiæ*
95 *servitio addictorum, vel addicendorum electio, sive aggregatio*
ad Clerum, & Capitulum, seu Canonicos prædictos, absque
aliqua ipsius Archiepiscopi, sive ejus Vicarii confirmatione, in-
stitutione, vel approbatione, pertineat, ita tamen ut Electi, &
Aggregati hujusmodi ab ipso Archiepiscopo, seu ejus Vicario
mandatum de se se ad dictum gremium admittendis &c. petere
teneantur, &c. Quæ nihil omninò commune habent cum no-
96 stra controversia, in qua Episcopus non prætendit confirma-
re, instituere, vel approbare Aggremiatos à Capitulo, sed so-
lùm, quòd non sit in istius libera facultate, nulla concurrente
legitima causa, non aggremiare, & reiicere concives Clericos
in quibus cùm concurrant omnes qualitates, à Statuto præ-
97 scriptæ, Capitulum arctatur illos aggremiare ex necessitate,
derivante ex Jure Civico, & concursu præscriptarum quali-
tatum, ut in terminis probat *Card. de Luca de Canon. disc.*
22. *n.* 4. & firmavit *Rota dec.* 37. *n.* 6. *p.* 15. *rec. & cor. Manza-*
ned. dec. 710. *n.* 4. ubi, quod exclusio in his circumstantiis
sapit apertissimam, & notoriam injustitiam, confirmata
in dec. 729. *cor. eodem.*

Prætensio admittendi ad Dignitates Capitulares unum
98 de gremio, & excludendi quemlibet alium non capitula-
rem, etiam à Sede Apostolica provisum, quod inter effe-
ctus aggremiationis exadverso adnumeratur, coincidit
cum illa verè exorbitanti Statutaria dispositione, inhabili- 99
tante dispensatos ab Apostolica Sede, quam, prævia absolu-
tione à censuris, aboleri à Libris Capitularibus mandavit re-
plicatis vicibus hæc Sacra Congregatio. Caveri propterea 100
supplicamus à verborum involucro, cum quo exadverso in
hac parte proceditur, & dignentur Eminentiss. Patres seriò
injungere eisdem Capitularibus, nè toties rejectas ab hac S.
C. insubsistentes prætensiones iterum in scenam ponant.

Nè confundantur officia, & munera Capitularium cum
illis Episcopis, liceat nobis sit quærere, ubi nam funde-
tur prætensio illa Canonicorum capiendi diligentem infor- 101
mationem de vita, moribus, & honestate Clericorum, per
Episcopum legitimè ordinatorum, sub quorum velo coope- 102
riri prætenditur exorbitantia scrutinii secreti; in casu enim
decis. 95. *p.* 17. *rec.* illa fundata erat in literali Statutaria di-
spositione, quæ legitur extensa in *dec.* 37. *in princip. par.* 15.
rec. In nostris verò terminis nullam habet facti, aut appa-
rentiæ subsistentiam, dum Statutum, nec etiam allegatur, 103
& de Jure informatio circa vitam, & mores spectat ad Epi-
scopum, non ad Canonicos, ex allegatis *supra §.* 67.

Enixè supplicamus observare, quod redditus non exiguæ
quantitatis ducatorum circiter sex mille annuorum com- 104
munis massæ nostræ receptitiæ Ecclesiæ, quibus de præ-
senti fruuntur moderni Capitulares de numero participan-
tium, non fuerunt relicti ab eorum antecessoribus, sed, ut
est in confesso inter Partes, ab omnibus Civibus Andriensi- 105
bus, & sic etiam à Parentibus, & Proavis Clerici Pauli
Francisci Græci, modò absque ulla causa non aggremiati,
& aliorum in futurum simili facilitate, excludendorum,
quatenus illorum prætensio canonizaretur; Nescimus au-
tem videre quonam colore suffulcari possit in his circum- 106
stantiis non levis injuria, quæ infertur dictis innocen-
tibus Clericis per voluntariam, & injustam exclusionem
Capitularium, postquam Episcopus, præcedentibus solitis
proclamationibus in diebus festivis, nihil audivit in con- 107
trarium, & illos dignos judicavit pro Ecclesiæ servitio;
Et quod est majus, imò maximum, postquam probatum
fuit in eisdem concurrere omnes illas qualitates, quas
eorum antecessores, & communis massæ Fundatores,
necessarias reputarunt pro obtinenda suo tempore par-
ticipatione.

Ex alia parte dignentur etiam reflectere, quod Episco-
pus non vult sequi exempla aliarum Ecclesiarum rece- 108
ptitiarum, in quibus totum dependet à sola voluntate
Episcoporum in admittendis Sacerdotibus, vel Clericis
ad Ecclesiarum gremium, ut de propria Ecclesia scriptum
reliquit *Pat. Jordan. var lucubr. lib.* 10. *tit.* 36. *de Distinct.*
seu divis. benef. inter se num 12. *&* 13. ibi: *Ecclesia mea* 109
Traguriem. numerata est quoad Dignitates, & Canonicos,
tres enim habet Dignitates, videlicet, Archidiaconum, qui
est major post Episcopum, Archipresbyterum, & Primice-
rium, Canonicales verò præbendas duodecim, quæ ex anti-
qua consuetudine, simul cum Dignitatibus, obtineri possunt;
Receptitia verò quoad inferiores Sacerdotes, & Clericos, nam
Sacerdotes sunt circa triginta, plus, minus, Clerici verò quin-
decim circiter, prout ab Episcopo admittuntur; Prout etiam
non prætendit idem Episcopus admittere ad participatio-
nem ejusdem massæ communis suos Consanguineos, vel 110
Affines, non Clericos exteros, non etiam Cives, caren-
tes qualitatibus statutariis, minusque instat pro faculta-
te sibi concedenda (quam habere prætendunt Capitulares)
condonandi servitium, Ecclesiis debitum, & à Statutis præ-
scriptum; Sed ad conservandam pacem, & unionem in Cle- 111
ro, ejus curæ nuper commisso, ad evitandam injuriam in-
nocentibus Clericis suæ Civitatis, de facili in futurum ir-
rogandam, & quod præ oculis maximè habendum est, pro
solo motivo servitii Ecclesiarum, & divini cultus augamen-
to, humiliter petit, non derogationem, & abolitionem ad
terminos quæstionis, individualiter tractatæ *per Vulp. in*
Prax. for. Eccles. cap. 39. *per tot.* Sed executionem illorum 112
Statutorum, quæ ipsimet Capitulares condiderunt, quæ-
que non esse rigidè criticanda, quando, ut in præsenti,
nullum concurrit præjudicium jam admissorum, individua-
liter observat *Valenzuol. cons.* 90. *n.* 201. *& seq lib.* 1. & fir- 113
mavit *Rota in dec.* 797. *n.* 3. *&* 13. *cor. Merlin.*

Ex quibus relinquitur manifestum, Capitularium, præ-
tensionem in substantia tendere ad propriorum Concivium
injuriam, & damnum, Episcopalis dignitatis vilipendium, 114
& contemptum, & servitii Ecclesiæ, divinique cultus
maximum detrimentum. E converso autem Episcopus

in ipsomet initio sui Præsulatus, & ante possessionem suæ
115 Ecclesiæ, verè invitus, & cum illis necessariis impensis, quæ
inseparabiles sunt à litibus, uti optimus speculator opera-
tionum suorum Subditorum, juxta Græcam ethymologiam
nominis Episcopi, & tanquam verus Pater suorum Eccle-
siasticorum propriis expensis cogitur curare, ut divinus cul-
tus, Ecclesiarumque servitium detrimentum non patiatur,
atque æqualiter dividatur inter filios panis, à communibus
116 Parentibus relictus in communis massæ conservatione, cir-
ca quod nullum habent arbitrium, nedum Capitulares, sed
nec etiam Episcopi ut probat *Ricc. decis. 74. per tot. part. 3.*
ubi refert ita judicatum, quodque restringere aggremiatio-
117 nem in his casibus esset denegare alimenta illis, quibus de
Jure debentur, & applicarentur termini *Textus in Can. Pa-
sce fame morientem dist. 91.*
Die 28. Februarii 1697. Proposita Causa in S. C. E. & R.
118 per Card. Petruccium, rescriptum fuit: *Edictum Episcopi
sustineri, &, concurrentibus requisitis, non posse Capitulum ag-
gremiationem denegare.*

DISCEPTATIO XVII.

Vintimilien. prætensæ Quæstuationis.

PRO

PP. M. O. R. S. Francisci Saorgii.

CUM

PP. Cappuccinis Sospitelli.

ARGUMENTUM.

*Fratres Reformati quibus concurrentibus possint impedire Cap-
puccinis quæstuationem in illis Locis, in quibus ab antiquo
soliti sunt iidem Reformati quæstuare: Omnia gesta per Iu-
dicem, uti suspectum recusatum, dicuntur nulla, & injusta.*

PAtres Reformati S. Francisci, supplices petunt declara-
ri, non licere PP. Cappuccinis Oppidi Sospitelli quæ-
1 stuare panem, & vinum, aliaque commestibilia in Oppido
Brelii, & voti compotes fieri sperant.
Ad quem effectum præmittendum in facto est, quod anno
1713. occasione muneris Concionatoris, quod exercuit in ea-
dem Terra P. Honoratus à Brelio Cappuccinus, inter concio-
2 nandum commendavit suos Correligiosos pietati Civium
ejusdem Loci; *Essortando questo Popolo a voler soffrire, che
detti Padri di Sospello venissero a questuare in ogni mese, di pa-
ne, o vino, con pregare il Popolo a volerli usare la carità, trat-
tandosi di poca cosa*, ut de proprio auditu testantur duo nobiles
Consiliarii in Summario. Et concordat Syndicus ejusdem
3 Loci, ibi: *Che sarebbero venuti a questuare una volta il mese,
e che chi averebbe dato un pane per volta, sarebbero stati dodici
pani l'anno:* Ubi ulteriùs addit, *che finita la predica &c. come
Sindico gli dissi, che non era modo di quæstuare, e che il præsen-
te Luogo non era obbligato a soffrire alcuna questua de' Cappuc-
cini di Sospello per il pane, & il vino;* A quibus neque etiam
4 discordant testes contrarii, ibi: *Finita la prima parte esortò
ogn'uno a volere, per amor di Gesù Cristo, fare la carità di qual-
che pane ad essi Cappuccini, stante la necessità, in cui disse tro-
varsi il suo Convento.* Idemque deponunt Præpositus, ac duo
alii Sacerdotes, testes omni exceptione majores.
Statim ac notitia ejusdem novitatis pervenit ad aures PP.
Reformatorum, in quorum maximum præjudicium eadem
prætensio tendebat, isti humillimum habuerunt recursum
5 ad EE. PP. à quibus die 2. Junii 1713. rescriptum fuit: *Au-
diatur Procurator generalis Cappuccinorum, & ulteriùs refe-
rat:* Necnon *Episcopo pro Informatione, & Voto;* Quæ ex-
hibita fuit in Summario; Illaque attenta, die 2. Augusti 1715.
6 Pon. Card. S. Clementis, & utraque Parte acerrimè infor-
mante, rescriptum fuit: *Servari solitum, & Episcopo pro exe-
quutione, cum facultatibus S. C.* Prout omnia hæc patent ex
Tom. 1. p. 2. discept. 9. per tot.
Non omiserunt in Partibus iidem Cappuccini multas af-
fectatas adducere Attestationes coram Episcopo, ad hoc,
7 ut iste referre dignaretur, ipsos solitos esse quæstuare panem,
& vinum in Oppido Brelii, quæ sunt illæmet numero, quas
eorum Procurator generalis exhibuerat annexas ejus Voto,
ut ex illarum confrontatione remanet manifestum; Illis au- 8
tem meritò non attentis, idem Episcopus in veritatis obse-
quium in dicta Relatione asseruit: *Di aver prese le informa-
zioni dovute sopra l'esposto da' Padri Riformati, e ricavato in 9
sostanza, che li medesimi sono sempre stati soliti di portarsi a que-
stuare pubblicamente pane, o vino nel Luogo sudetto di Breglio
&c. Lo che non anno mai fatto, nè fanno li PP. Cappuccini
di Sospello, quali bensì sogliono andare in questua per lino, ca-
nepa, & oglio, Ma non mai per pane, e vino, come anno co-
minciato a fare da qualche mese in quà, con non poco pregiudi-
zio de' medesimi PP. Riformati di Saorgio, il supplicato de'
quali ò trovato sussistere in tutto.*
Quia verò ab hac S. C. fuerat etiam eidem injunctum pro-
prium aperire sensum in hac parte, subdit: *Che però, so devo,
come m'ingiongono l'EE. VV. soggiongere il mio proprio senti- 10
mento, stimarei accertato, che per andare al riparo di ulteriori
confusioni, e disordini nell'avvenire, si dignassero EE. no decre-
tare, che non debbono farsi innovazioni in materia di questue, e
si osservi ciò, che per l'addietro si è sempre pratticato.* Prout d. die 11
observandum esse demandarunt, cum rescripto: *Servari solitum.*
Credebant Reformati punctuali exequutioni, ut par erat,
demandandum esse dictum oraculum EE. VV. Præcipuè 12
quia illud emanaverat, ad satietatem usque auditis dd. PP.
Cappuccinis, visisque, & attentè consideratis, tàm ab Epi-
scopo, quàm ab EE. VV. omnibus attestationibus, aliisque
Scripturis, ab eis in Curia Episcopali productis, & dein-
dè in Secretaria hujus S. C. exhibitis, unà cum plenissimo
Voto dicti P. Procuratoris generalis Cappuccinorum; sed
eventus fuit longè diversus. Et propterea post omnes urba- 13
nitatis actus; pluries ex hac parte replicatos, tandem coa-
cti fuerunt iidem Reformati preces fundere eidem Episcopo
ad procurandam exequutionem resolutionis hujus S. C. vi-
gore facultatum, eidem specialiter communicatarum dicta
die 2. Augusti 1715. Fueruntque voti compotes facti die 10.
10 Decemb. 1716. mediante rescripto: *Mandamus inhibe-
ri, prout inhibemus RR. PP. Ordinis Cappuccinorum, quate- 14
nus in posterum non audeant, nec præsumant questuare panem,
& vinum in Districtu Loci Brelii, sub pena sanctæ obedientiæ,
donec aliter provisum non fuerit à S. C. E. & R.*
Hoc autem modo juridicè coacti Cappuccini ad parendum
d. resolutioni, convolarunt ad aliud temperamentum de facto; 15
Eò quia, *fecero rimetter Lettera al medemo Sig. Sindico Teal-
do, scrittagli dall'Eccellenza del Sig. Conte Solaro di Govone,
Marchese di questo Luogo per la quale pregorno detto Sig. Sin-
dico a voler in suo riguardo tolerar detti Cappuccini per d. que-
stua;* Verum tamen est, quod iidem Syndicus, & Consilia-
rii, non sine maxima dexteritate, modestissimè se excusarunt
cum eodem Marchione, eorum legitimo Domino, & sæcu- 16
lari Superiore, officiosissimè respondendo, *non aver la Com-
munità da far alcuna parte in detta questione, con lasciare la
cura a detti PP. di Saorgio, come che questi essendo in possesso
di questuare, dopo la fondazione del loro Convento, era loro
interesso ad accudire alla loro Lite.*
Ex parte verò Reformatorum congruum existimatum
fuit eidem Marchioni aperire verum statum Causæ, eidem- 17
que ulteriùs candidè narrare motiva omnia, quæ ad eorum
favorem militabant: Ex quibus factum est, ut idem Mar-
chio non ampliùs in hac parte insistere voluerit favore Cap-
puccinorum, ut patet ex Epistola dignissimi Religiosi, da-
ta in manibus Emi Ponentis, in qua se declaravit idem Mar- 18
chio *di esserli stato supposto male.* Ex qua ulteriùs apparet,
effectu vacuas remansisse similes commendationes, ab alia
longè sublimiori laicali Potestate exadverso, non sine ma-
gnis conatibus, procuratas.
Neque hic finem habuerunt strenuæ operationes eorun-
dem Cappuccinorum, ad impediendam exequutionem di- 19
ctæ resolutionis hujus S. C. sed potiùs modò incipiunt myste-
ria. Redeuntes enim ad Curiam Episcopalem Vintimilien.
nulla habita ratione, quod illa in hac parte processerat vigo-
re facultatum hujus S. C. Minusque ponderatis verbis illis
decretorum ejusd. Curiæ Episcopalis: *Donec aliter provisum
non fuerit à S. C. E. & R.* ex quibus patet, eandem Curiam 20
Episcopalem non ampliùs potuisse apponere manus in hac
Causa, petierunt subdelegationem Judicis, ad effectum pro-
bandi, solitum quęstuandi in nostra Terra militare pro Cap-
puccinis, non autem favore Reformatorum.
Invenerunt autem benevolos Receptores eorum irregu-
laris instantiæ, fuitque proindè eisdem assignatus in Judi- 21
cem Petrus Donatus Cotalorda, qui eum, ultrà defectum
Jurisdictionis ipsum delegantis, de quo infrà, esset etiam
suspectissimus Patrum Reformatis ab eisdem in Partibus
fer.

ser. sei. ex motivis, de novo superveotis, sub die 16. Jan.
1718. & sic longè ante assertum Judicatum, uti suspectus re-
22 cusatus fuit, ut paret ex eodem actu recusationis in suspe-
ctum, per extensum dato in Summ. qui reiteratus fuit die
5. Febr. ejusdem anni.

Fueruntque ulteriùs duo alii solemnes actus in hac parte
23 à Reformatis gesti, ad hoc ut idem suspectissimus Judex se
abstineret ab ulteriori processu in Causa.

I. Gestus fuit in Partibus, mediante appellatione ad hanc
S.C. petendo ab eodem Judice Testimoniales ejusdem ap-
24 pellationis, quas ultrò concessit: ibi: Altrimenti protestan-
da della nullità di ogni atto fatto, e da farsi, e di voler ricorrere
& appellare, come in questi Scritti ricorre, e appella alla mede
sima S. Cong. cum concessione Testimonialium, eis facta à
Judice sequentibus verbis. Testimoniales de dictis, & leventur
Acta &c. Cottalorda Delegatus.

II. Actus gestus fuit in Curia, mediante effectivo recursu
ad hanc S.C. quæ die 4. Febr. 1718. attento obitu cl. me. Card.
25 S. Clementis, hujus Causæ antiqui Ponentis, eundem Re-
fomatorum humillimum recursum remisit ad D. Card. Cor-
sinum, quæ appositio manuum hujus S.C. operatur, ut om-
nia, posteà in Partibus gesta, perindè habenda sint, ac si non
26 emanassent, juxtà communem Doctorum opinionem, de
qua post Text. in cap Romana §. Si autem de Appellat. in 6. te-
stantur adducti in decis. 322. n. 6. cor. Priol. & dec. 33. n 5. cor.
Ansald & dec. 84. n. 1. p. 17. Habemusque in hac parte spe-
ctabilem authoritatem S. Bernard. in Epist. 156. ad Innoc. 2.
27 inter ejus opera fol. 1533. ibi: Etiam post appellationem tui
nominis ausi sunt exercere.

Cæterùm his, & quibuscumque aliis non attentis, neque
obstant. ex motivo forsan indignationis, quod in his termi-
nis consideravit Gregor. IX. in c. Suspicionis ff. de Offic. Ju-
28 dic deleg. ibi: Qui forsan provocatus obesset, ubi Glos. verb.
Forsan ait. Licèt non debeant moveri, tamen indignantur pro
majori parte, & concordant Giarb dec. 44. nu. 2. ibi: Indi-
gnari communiter solent Judices, dum suspecti allegantur Fon-
tanell. dec 1. n. 4. & Constant. ad Stat. Urb. tom. 2. annot. 56.
n. 32. fol. 441. Idem Judex allegatus suspectus, & propterea
29 indignatus, suum voluit proferre judicium, Reformatis in-
simarum die 12. Feb ejusdem anni 1718. quo mediante, sunt
ejus verba Visis, & admissis summariis Attestationibus, in ma-
30 nibus nostris pridie distributis 23. Testium, unanimiter asseren-
tium de consueto quæstuationis prætensæ favore RR. PP. Cap-
puccinorum, salvo tamen Jure eos in meritis formaliter expe-
tendi &c. dicimus &c. declaramus, & ordinamus eos (hoc est
Cappuccinos) manutenendos esse in possessione, seu quasi pu-
blicè, & regulariter quæstuandi panem, aliasque res, victui
necessarias, in Loco Brelis.

Hodiè autem adversus hoc Judicatum, æquali evidentia
nullum, & injustum, supplices recurrunt Reformati ad hoc
31 sacrosanctum Tribunal, enixè rogantes EE. PP. ut, præ-
via illius circumscriptione, dignentur rescribere, In decisis,
& ampliùs; seu, Non licere PP. Cappuccinis in Loco, de quo
agitur, quæstuare panem, & vinum.

Est evidenter nullum judicatum dicti Cottalorda, eo quia
idem in figura Judicis non poterat ampliùs procedere, post-
32 quam fuerat allegatus suspectus, omniaque, ab eodem ge-
sta perindè habentur, ac si facta essent à persona privata,
& de facto, & consequenter omninò circumscribenda vi-
deotur, ex animadversis per Osasch dec. 84. num. 5. & seq.
33 Mynsing. cent. 4. obser. 59. num. 2. Ridolph. in Prax. p. 1. c. 7.
n. 124. Card. de Luc. de Judic. disc. 3. n. 71. & Rot. dec. 72. n.
9. par. 1. cor. Verall. & dec. 875. num. 1. coram Dunoz. jun. &
dec. 593. n. 10. & seq. cor. Pamphil. ubi, quòd Judex proce-
34 dens in Causa, postquam fuit allegatus suspectus, se facit
Adversarium, & dec. 343. n. 7. cor. Cerr. & dec. 939. n. 5. &
seqq. p. 18. rec. ubi solidè probat, quòd Judex allegatus suspe-
ctus procedendo in causa, nedùm Partem recusantem gra-
vat, sed causam suspicionis evidenter suo irregulari facto
35 comprobat, & dec. 649. à n. 2. ead. par. 18. cum aliis sequu-
tis à Zaulio ad Statut. Favent. tom. 1. fol. 385. à num. 1. ubi
quod nihil periculosius in judiciis, nihilque durius, quàm
cor. eo litigare, qui suspectus est, quodque exindè tristissimi
36 sequi solent effectus.

Fortiùs in nostro casu accedente triplici circumstantia. I.
Quia in dicta allegatione suspicionis individuantur multæ
37 justæ, & legales causæ solidæ, & fundatæ suspicionis, &
proinde eò magis idem assertus Judex se abstinere debebat à
judicando, ut primam conclusionem ampliando, observant
38 adducti à Ridolph. in Prax. par. 1. cap. 7. n. 73. & seq & ab
Add. ad Pamph. dec 593 n. 21. & seq.

II. Quia idem assertus Judex postquam fuerat suspectus
allegatus, agnoscendo justitiam petitionis Reformatorum,
dedit ei Testimoniales in forma. Post quas multò minùs 39
in Causa manus apponere poterat, per ea, quæ notant
idem Ridolph. in Prax. par. 1. cap. 13. num. 159. Vestr. pari-
ter in Prax. cap. 3. lib. 7. n. 32. & Scacc. de Appellat. q. 13. n.
18. & q. 171. n. 7. & seqq.

III. Demùm, quia Episcopus, qui ipsum delegavit, ta-
lem non habebat jurisdictionem, postquam in exequutionem 40
resolutionis hujus S.C. & vigore specialis facultatis, eidem
attributæ, eidùm mandaverat, Cappuccinis inhibendum
esse, ne auderent, vel præsumerent quæstuare Panem, &
Vinum in districtu Loci Brelii, sed ulteriùs id esse intelligen- 41
dum (sunt ejus præcisa verba): Donec aliter provisum non
fuerit à S.C.E. & R. Igitur Cappuccini ad hanc S.C. recur-
rere debebant, non autem redire ad dictum Episcopum, vel
ad ejus Delegatum, quia idem Episcopus nullam aliam ha- 42
bebat in hac parte jurisdictionem, etiam ad tenorem, & for-
mam decretorum, ab ipso factorum, postquam in sua Sen-
tentia adjecerat verba illa, opportunè repetenda: Donec al-
ter provisum non fuerit à S.C.E. & R. per ea, quæ notant
adducti à Scac. de Judic. glos. 13. numer. 39. & 59. Vant. de
Nullit. ex defect. jurisd. nu. 151. & Card. de Albic. de Inconst.
in judic. qu. 37. à num. 204. & Rot. dec. 267. nu. 1. 2. & 3. cor.
Priolo.

Adversus hujusmodi propositiones, solidè in jure funda-
tas, & in praxi quotidiè admissas, unicam dedit responsio- 43
nem contrarius Defensor, innixam prætenso consensui, præ-
stito ab uno ex Religiosis nostri Conventus in deputatione
ejusdem Judicis, adducendo ad id probao. uti punctualem
authoritatem Gratian. discept. 68. n. 21.

Quidquid autem sit de probatione hujus consensus in facto;
Respondemus in jure, quod non erat in potestate dicti Re- 44
ligiosi, vel renunciare, vel præjudicare juribus nostræ Pro-
vinciæ, eidem quæsitum per resolutionem hujus S.C. ex ad-
ductis in To. 1. p. 2. disc. 10. n. 12.

Certiùs quia, etiamsi essemus in terminis personæ, valen-
tis sibi præjudicare, mediantibus propriis operationibus ad- 45
huc ex nova causa, vel etiam ex antiqua, cujus notitia post
consensum superveniat, licitum est recusare illum Judicem,
in quem fuit consensum, & tunc Processus coram illo factus
post recusationem est evidenter nullus, juxta Textum litera-
lem in cap. Insinuante 25. de Offic. judic. deleg. quem sequitur
Rot. in dec. 875. n. 6. cor. Dunoz. jun. Nec non juxta aliam
dec. Verall. 34. p. 2. ibi: Processus, factus coram Judice com- 46
pulsore, recusata &c. reputatus est nullus &c. Nec obstat, quod
Judex non possit recusari, quando Partes à principio in illo
consenserunt &c. Quia satis est, quod causa de novo ad Partis
notitiam supervenerit, quia Judex, in quem fuit consensum,
recusari potest etiam post litem contestatam &c. quam sequitur 47
eadem Rot. cor. Cavaler. dec. 178. n. 2. cum aliis apud Lancell.
de Attent. post recusat. à n. 16. ibi: Nam si deindè ex causa licèt
antiqua, de nova tamen ad ejus notitiam superveniente, com-
pulsorem recusaverit, & ille post recusationem procedat, Pro-
cessus dicitur nullus, ut fuit tentum &c. Ridolph in Prax. p.
1. c. 7. n 29 Et in his præcisis terminis clarè loquitur etiam
Gratian discept. 68. n. 21. ibi: Cùm nulla causa adesset, &
clariùs in discept. 701. n. 17. ibi: Quæ procedant etiamsi Ju- 48
dex recusatus esset persona valdè religiosa, & timoratæ vitæ,
cùm illa non considerata, semper post recusationem Processus sit
ipso jure nullus &c. Non obstante prætenso consensu in jurisdi-
ctionem Judicis recusati quia supervenit nova causa suspicionis
ut dictum est, quo casu non attenditur talis consensus, sed semper
Processus post recusationem est nullus, etiamsi causa, in recusa- 49
tione expressa, non fuisset probata sed esset talis, quæ si proba-
retur esset legitima &c. Referens, ità fuisse judicatum nu. 18.
his verbis: Et ità ex prædictis fuit per Judicem appellationis
declaratum, revocando, & annullando decretum &c.

Quod autem in nostro casu non una, sed multæ novæ cau-
sæ concurrebant ad allegandum suspectum eundem Judi-
cem, evidens est ex recognitione Processus, in exequutio- 50
nem rescripti hujus S.C. nuper ad Urbem transmissi fol. 2.
ibi: Conoscendosi dal P. Comparente come Superiore di d. Con-
vento di Saorgio, la parzialità familiarità, e congiunzione,
che passa tra la persona sua, e li Parenti, Familiari, e Con-
gionti col Sindico di dd. PP. Cappuccini, patrocinante detta
Causa, congiontamente all'intelligenza avuta di esser sì li 11. cor-
rente (hoc est Jan. 1718.) & sic post integrum mensem à die
prætensi consensus, qui asseritur præstitus die 12. Dec. 1717.)
esso Commensale di detti PP. Capuc. di Sospello; Motivi tutti
sufficienti ad esso P. Comparente di diffidenza, come così fatto il
petto per tale lo giura, fà però istanza debba desistere dal progres-
so di tale subdelegazione &c. Quod enim Judicis familiaritas,

& amicitia, cujus notitia ad aures Collitigantis de novo superveniat sit superlative causa recusationis ejusdem Judi-
52 cis, adest magistralis *consil. Calder. 7. de Appell.* ubi istam
adducit bonam congruentiam, & legalem rationem, *ut lites sine omni suspicione procedant, & Calder.* sequuntur *Fontanel. dec. 15. n. 1. & Rot. dec. 12. n. 3 apud Constant ad Statut.*
53 *Urb.* ibi: *In præsenti autem caso pro causa fuit allegata familiaritas, & amicitia ipsius Judicis cum D. Paulo &c. juxt. consil. Calder. &c & dec 723. n. 6. p. 18. recent.*

Æquali evidentia injustum est judicium d Judicis delegari: Ad quod demonstrandum præmitto conclusionem, in
54 qua concordant omnes Doctores, *quod per Apostolicas Constitutiones, & Decreta Sacrar Congr determinatum habemus, ut quilibet Conventus quæstuationem exerceat intra proprios fines, neque ullus illos alterius ingrediatur*; sunt verba *Card. de Luc. de Regul. disc. 28 n. 2. & n. 7.* & concordant *Matthæuc. in Offic Cur eccles cap. 43. num. 1. & seq.* ubi *n. 2.* refert, &
55 sequitur resolutionem hujus S. C quæ *die 22. Junii 1674.* in simili quæstione inter PP Observantes, & Cappuccinos declaravit, & decrevit; *Nè in posterum præfatorum Ordinum Conventus proprios suo Restrictus ad quæsturam egrediantur,*
56 *sed intra suos limites se quisque contineat, ut ab eis, quibus inserviunt, facilius substentari possint.*

Hoc præmisso, quod Oppidum Brelii, de quo est quæstio, à fundatione nostri Conventus, usque ad hodie, respectu quæstuationis panis, vini, aliorumque comestibilium, pri-
57 varivè destinatus fuerit pro quæstue nostrorum Reformatorum, quidquid fit de quæstuarione olei, canabis, & lini, semel, vel bis in anno favore Cappuccinorum, de qua non disputamus.

Probatur ex relatione Episcopi Vintimilien. ab hoc S.C.
58 pro veritate, & conscientia circa hoc factum requisiti; Ipse enim non potuit hanc veritatem clarioribus verbis intra fines evidentiæ ponere, quàm asserendo: *Aver prese le Informazioni dovute sopra l' espresso da' medesimi PP. Riformati &c. ricavato in sostanza, essere la verità, che li medesimi sono sempre* (notetur quæso hæc dictio) *stati soliti di portarsi a questuare publicamente pane, e vino nel Luogo soddetto di*
59 *Brelio, distante poche miglia da quel di Saorgio, e ciò sempre co' consenso, e tolleranza di quel Popolo, e Particolari, che da' medesimi Padri restano serviti continuamente nell' ascoltare le confessioni, e con le prediche &c.*

Deveniendo deinde ad prætensum solitum Cappuccinorum, æquè claris, & rotundis verbis illud excludit, offe-
60 rendo: *Lo che non anno mai* (notetur pariter dictio hæc) *fatto li PP. Cappuccini di Sospello, per essere distante sei miglia circa dal Luogo suddetto di Brelio, quali bensì vi sogliono andare in questua per lino, canope, e oglio, ma non mai* (Reiteramus supplicationes pro consideratione hujus dictionis, *non*
61 *mai*) *per pane, e vino, come anno cominciato a fare da qualche mese in quà.*

Tandem parendo mandatis EE. VV. circa suam sententiam in hac parte, concludit: *Che se devo, come m' ingiongono l' EE. VV. aggiongere il mio proprio sentimento, stimarei*
62 *accertato, che per andare al riparo di ulteriori confusioni, e disordini nell' avvenire* (quæ verba supplicamus solita benignitare attentè ponderare) *si degnassero Elleno decretare, che non debbano farsi innovazioni in materia di questue, e si osser vi ciò, che per l' addietro si è sempre pratticato. Che è quanto posso con tutta sincerità riferire all' EE. VV.* quæ deferendo tan-
63 ti Præsulis Attestationi die 2. Augusti 1715. ad unguem rescripserunt, pro observatione dicti soliti, & non admissione innovationum, & confusionum, cum rescripto. *Benignè committit eidem Episcopo, ut cum facultatibus S. C. servari fa-*
64 *ciat solitum*, quod non potest applicari, nisi illi solito, de quo præcedenter, specialiter requisitus, testatus fuerat idem Episcopus.

Quamvis autem unica hæc probatio superabundaret ad intentum; Sivè consideretur excellentia, & qualitas per-
65 sonæ testificantis, *juxta Text. in Can. Nobilissimus 97. dist.* ibi: *Non tamen ejus gravitatem, & eloquiorum illius veridicas agnoscentes assertiones &c.* & juxta firmata per *Rot. in dec. 401. n. 9. cor. Emer. jun & dec. 460. n. 10. & 22. p. 18. rec. & in Romana Hæreditatis 1. Febr. 1715. §. Hæc testamentaria cor.*
66 *Crispo*; Sivè præsumpta, & verisimilis informatio rerum, & consuetudinum suæ Diœcesis, juxta animadversa per eandem *Rot. dec. 115. n. 4 cor. Priol & d dec. 460. n. 10. p. 18. rec. & in Bitontina Jurispatronatus 28. Martii 1707. §. Et demum cor. Car Scotto*: Sive circumstantia illa, omni con-
67 sideratione digna, quod Relatione transmisit, *dopo aver prese le informazioni dovute sopra l' esposto Ansald. in Voto* impresso *in Neapolitana Assignamenti 23. Julii 1710. §. Nihilominus*; Sivè demum præ oculis habeatur, ut enixè suppli- 68
camus, optima illa congruentia. *che il Popolo, e Particolari di Breglio restano da' medesimi Padri serviti continuamente nell' ascoltare le confessioni, e con le prediche*, circa quam concordant pariter multi qualificati testes: ibi: *Atteso che detti RR Padri anno assistito, & assistono ne' bisogni l' anime* 69
di questo Popolo, sì nelle prediche, che confessioni. juxta individualem resolutionem hujus S.C. *de qua supra §. 56.* ibi: *Intra suos limites se quisque contineat, ut ab his, quibus inserviunt sustentari facilius possint.*

Nihilominus probatur 2. idem innegabile solitum favore Reformatorum ex solemni Attestatione Syndici ejusdem Loci, qui referendo principium contrariæ innovationis ad 70
annum 1710. seù 1713. exprimit præcisum irregularem modum, quem tenuit unus ex Cappuccinis, asserendo: *Essendo Io Sindico di questa Communità l' anni 1712. e 1713. pendente detto mio Sindicato, predicò in questa Parrocchiale il P. Onorato da Breglio Cappuccino, & in essa predica disse, che li Cappuccini del Convento di Sospello sarebbero venuti a questuare nel presente Luogo una volta il mese, e che chi averebbe dato un pane per volta, sarebbero stati 12. pani l' anno &c.*

Ubi ad rem subdit, quod ratione sui Officii post concionem accessit ad eumd. P. Cappuccinum Concionatorem, *e* 71
come Sindico sudetto li dissi, che non era modo di questuare, e che il presente Luogo non era obligato a soffrire alcuna questua de Cappuccini di Sospello per il pane, e vino.

III. Probatur ex alia simili attestatione Consiliariorum, & aliarum qualificatarum personarum Oppidi Brelii, cum 72
juramento asserentium: *Sappiamo, & a pieno semo informati, che non avendo, da che si ricordiamo, li PP. Cappuccini del Convento di Sospello, mai posta in pratica questua alcuna di pane, ne vino in questo Luogo, alcuni anni sono predicando &c.* referentes deindè eundem modum, expressum supra à dicto Syndico.

IV. Probatur ex modis indirectis, quos tenuerunt Cappuccini, ad introducendam dictam novitatem quæstuatio- 73
nis, inter quos multi jurati, & qualificati testes, referunt sequentem. *Dubitando li Cappuccini di non poter sostenersi in d. suo preteso possesso, li decorsi giorni fecero rimetter lettera al medemo Sig. Sindico Tealdo, scrittagli dall' Eccellenza del Sig. Conte Solaro di Govone, Marchese di questo Luogo, per la quale pregava detto Sig. Sindico, e Consiglieri a voler in suo riguardo tolerar detti Cappuccini per detta questua, qual lettera fatta leggere nel Consiglio da detto Sig. Sindico, per esplorare da' Consiglieri il senso della risposta da farseli, sappiamo, che li fu detto, non aver la Communità da far alcuna parte in detta questione, con lasciare la cura a' detti Padri di Saorgio, come che questi essendo in possesso di questuare doppo la fondazione di loro Convento, era loro interesse di accudire alla lora lite, e così dovesse detto Sig. Sindico rispondere a detto Sig. Marchese in termine appropriato alla Causa, e per essere tale la verità, abbiamo fatta la presente.*

V. Probatur ex alio longe strangulatorio modo, ab eisdem Cappuccinis ad praxim redacto. Si enim eorundem 74
favore aliquo, vel minimo colore prætendi posset; nedum decantata immemorabilis, quæ ex hucusque animadversis nullam omninò in facto subsistentiam habet; Sed sola, & simplex decennalis possessio, nemo non videt, quod opus non habebant recurrere ad dd. emendicatas commendatio- 75
nes, sivè in Concionibus, sive à Domino Loci Brelii, sivè à sublimiori laicali Potestate: *Frustra enim precibus impetratur, quod sinè illis permissum est* dicit *Rota in Genuen. Juris mutandi 26. Aprilis 1700. §. Non attento cor. Molo* & concordant adducti per *Thomasett. in Floribus Leg. regol. 150.*

VI. Demum, aliis gratia brevitatis omissis, hoc idem probatur ex alia solemni, & jurata Attestatione trium dignissimorum Sacerdotum Terræ Brelii, quorum depositio 76
magni facienda est, ex adductis in Voto extenso à *R. P. D. Cerro in Romana Annuæ præstationis 26. Jan. 1714. §. 11.* & in alio extenso à *b. m. Lonio in ead. Causa die 23. Martii 1715. §. 14.* Nec non quinque aliorum, *tutti uomini principali di questo Luogo, quali tanto uniti, che separatamente, precedente loro respettivo giuramento &c. in parola di verità attestano &c. che da 10. 20. 30. 40. 50. e più anni in qua non vi è memoria in contrario*, quodque nostri Religiosi semper soliti fuerunt quæ- 77
stuare panem, & vinum, *senza opposizione alcuna publica ne privata, atteso che detti Padri anno assistito, & assistono ne' bisogni l' Anime di questo Popolo, sì nelle prediche, che confessioni.*

Transitum deindè facientes iidem qualificati testes ad prætensum solitum favore dictor. Cappuccinorum, cum 78
simili juramento constantissimè asserunt. *Ne sapere,*
me-

meno aver saputo, ne tanpoco aver inteso dire, che li PP. Cap-
pucini del Convento di Sospello, e Tenda abbino preteso di
questuare nella predetta forma publica pane, e vino, salvo
da tre, ò quattro anni in quà.

Explicantes verò clandestinum modum, quem iidem
Cappuccini à dictis tribus, vel quatuor annis adhibuerunt
79 in principio eorum prætensæ quæstuationis, addunt: *Con*
andare eziandio sotto la guida di un Ragazzo secolare, & in-
trodursi nelle case de' Particolari, senza che preceda la do-
manda alla Porta di quelle, come è solito di Mendicanti simi-
li. Adducentes optimam causam eorum dicti, nec non
specificantes eorum grandævam ætatem 70. circiter anno-
rum.

Uniendo proindè has omnes probationum species, ut
80 in qualibet materia faciendum esse, monent adducti à
Rot. in decis. 731. num. 2. cor. Emer. jun. & in Viennen. Ma-
trimonii 25. Junii 1703. §. Et quatenus cor. Card Scotto, ta-
li evidentia, tantaque palpabilitate probatum remanet soli-
tum questuandi panem, & vinum in Terra Brelii favore
Reformatorum, & exclusum aliud prætensum solitum quæ-
81 stuandi panem, & vinum favore Cappuccinorum, ut nil
clariùs, nihilque evidentius ad dictum affectum de mero
possibili adduci possit.

Ex quibus abundè satisfactum remanet omnibus adductis
82 in contrarium, & nullius remanet efficaciæ contrarium Ju-
dicatum, non solum quia nullum, & attentatum, sed etiam
quia injustum ex supra adductis.

Et nihilominus ad hoc, ut EE. PP. manibus palpent ean-
dem injustitiam, dignentur observare motivum judicandi,
83 quem Judex delegatus his verbis expressit in Sententia: *Vi-*
sis summariis Attestationibus, in manibus nostris pridiè distri-
butis 23. testium, unanimiter asserentium de consueto quæstua-
tionis, prætensæ favore PP Cappuccinorum, salvo tamen
Jure eas in meritis formaliter repetendi.

Patet igitur, quod unicum fundamentum dicti affectatis-
tissimi Judicis fuit sola, & simplex extrajudicialis Atte-
84 statio dictorum 23. testium, neque formaliter examinato-
rum, neque ser. ser. repertorum; Quando omnibus notum
est, quod in qualibet materia, similes extrajudiciales atte-
stationes, lite pendente, & sine Partis citatione procuratæ,
nullam omninò considerationem merentur, ut uno ore as-
85 serunt Doctores illi quos citat, & sequitur *Rot. decis.* 301.
nu. 5. par. 14. rec. & in Mexicana Depositi 27. Novemb. 1705.
§. In aibilo cor. Ansald. ubi, quod hoc notum est ipsismet
Tyronibus.

Patet etiam, quod idem Judex processit in hac parte cum
æquivoco palmari; Testes enim contrarii, mediante ver-
borum involucro, & non sine mysterio, in dictis affectatis
86 Fidibus confundere voluerunt illam particularem quæstua-
tionem panis, vini, & comestibilium, quæ fuerunt ne-
cessaria pro victu, & manutentione unius, vel alterius Re-
ligiosi, quæstuantis linum, oleum, & canabem, cum alia
generali quæstuatione pro victu, & manutentione om-
nium Capuccinorum, moram facientium in Conventu
Sospitelli.

Palpantur hæc manibus ex Relatione P. Procuratoris Ge-
87 neralis Cappucinorum, in qua post mentionem dictorum
contrariorum testium, quorum affectatæ fides tunc datæ
fuerunt annexæ eidem Relationi, ut videre est in §. *Il Con-*
vento; Respondendo dictæ Informationi Episcopi in § *E*
benchè, ait: *Tuttavia confessò la detta Relazione* (hoc est
Episcopus) *che li Cappuccini sogline andare in Saorgio per la*
questuazione di lino, e canepa, e oglio, ma non di pane, e
vino; Il che si rende inverisimile, mentre se li Cappuccini sa-
no in possesso di questuare per l'oglio, canapa, e lino, questo
stesso anno avuto, e anno per il pane, e vino.

Nemo enim non videt, quod in hac parte prolici præ-
tenditur pulvis ante oculos sapientissimorum Judicantium,
confundendo illum panem, illudque vinum, aliaque come-
stibilia, quæ necessaria fuerunt pro manutentione unius,
88 vel alterius Cappuccini, Religiosi laici, quæstuantis linum,
oleum, & canabem, cum illo pane, & vino, aliisque come-
stibilibus, quæ hodiè quæstuare prætendunt pro omnibus Re-
ligiosis dicti Conventus Sospitelli.

Clariùs hoc comprobavit contrarius Defensor his verbis:
89 *Quæstuationum Quæstores, distantes ab eorum Conventu per*
sex milliaria (magna hæc distantia omni consideratione di-
gna videtur ad nostrum effectum ex animadversis *supra à*
num. 54.) *debuissent comedere, & bibere, & sic panem, & vi-*
num quæstuare, quia linum, oleum, & canabis sunt extra
90 *spheram commestibilium: Pernecesse igitur dicendum est, quòd*
eodem tempore, quo quæritabant linum, & oleum, quærita-
bant primo loco panem, & vinum, uti consideranti factum red-
ditur manifestum.

Redditur enim plusquam manifestum, quod dicta quæ-
stuatio panis, & vini pro solis Quæstoribus, est quæstuatio
prorsùs distincta, & omninò separata à quæstuatione, quam 91
hodiè Cappuccini prætendunt, quæ non est restricta ad vi-
ctum Quæstuantium, sed ad victum omnium Religiosorum,
moram facientium in Conventu Sospitelli, ut consideranti
factum plusquam innegabile remanet.

Clarissimè demum hanc veritatem demonstrant ipsimet
affectatissimi testes, quorum depositiones datæ fuerunt an
nexæ Informationi P. Procuratoris generalis Cappuccino- 92
rum § *Il Convento*, asserentes, Cappuccinos fuisse solitos
quæstuare *canepa, o sia pane*. Cùm enim panis, & canabis
non sint synonyma, sed longè inter se distent, dicendum est,
quod ex iisdem contrariis testibus plusquam evidenter pro-
batum habemus, quod quæstuatio, de qua hodiè disputa- 93
mus, est longè diversa ab illa, de qua loquuntur iidem te-
stes, & quam distinguere noluit iratus, & indignatus Judex
delegatus, propter illius suspicionem, in actis declaratam,
confundendo quæstuationem illius parvæ quantitatis panis,
& similis quantitatis vini, aliorumque comestibilium, quæ
necessaria erant pro victu unius, vel alterius Laici Cap-
puccini quæstuantis, cum illa majori quantitate, destinata 94
pro victu omnium Cappuccinorum, moram facientium in
Conventu Sospitelli.

Ultrà palmarem hanc differentiam inter utramque quæ-
stuationem, quæ intercedit inter unicam Personam quæ-
stuantem, & inter omnes Religiosos integri Conventus 95
Sospitelli, alia non minùs palmaris ex eo desumitur,
quod quæstuatio olei, cannabis, & lini fit solo tempore eo-
rum recollectionis, & sic semel in anno: Non sic autem
quæstuatio panis, vini, & aliorum comestibilium, quæ
exadverso fieri prætenditur saltem quolibet mense: ibi: 96
Che sarebbero venuti a questuare una volta il mese. Quæ-
stuatio autem pro uno, vel alio Quæstore semel in anno,
exadverso practicata occasione quæstuationis olei, lini, &
cannabis, nullo colore, nulloque longissimo filo trahi
potest ad quæstuationem, quolibet anno duodecies practi-
candam; Ea ratione, quia in terminis soliti non potest
fieri extensio de tempore ad tempus, neque de persona ad 97
personas, ut de prima conclusione videre est citatos *in*
decis a 5 num 8. cor. Cerr & de secunda *in decis* 50. *num.*
48. *cor. Ansald.* Ultrà regulares illas propositiones, quod
solitum semper intelligitur in casu præciso, in quo serva-
tum fuit, ex adductis *in decis 616 num. 4. cor Dunoz. jun.* 98
Quodque illud nunquam extenditur de casu ad casum *Rot.*
dec. 278. n. 6. p va. rec.

In omnem verò casum, quatenus criticetur exadverso hu-
jusmodi conciliatio contrariorum testium, cum testibus ex
hac parte adductis, literaliter desumpta ex Informatione 99
P. Proc. generalis Cappuccinorum, ex admissis in contra-
ria Scriptura, & ex ipsismet verbis eorundem testium con-
trariorum ex animadversis supra à §. 87. Semper urget pro-
positio illa communiter à doctoribus admissa, quod in con- 100
flictu testium, inter se contrariorum, semper præferendi
sunt illi, qui concordant aliis probationibus, & cum di-
cto aliorum qualificatorum testium, ex adductis *in decis.*
647. numer. 24. & 25. cor. Dunoz. jun. & decis. 1001. num. 5.
cor Emer. jun.

Esse autem talis qualitatis nostros testes ex eo ad oculum
patet, quod concordant cum dicto plusquam qualificatissi-
mi testis, qualis est Episcopus, & cum illis probationibus,
quæ ser. ser. citatisque PP. Cappuccinis ab eodem captæ 101
fuerunt ante Relationem, ad hanc S. C. transmissam ibi:
Prese le Informazioni dovute sopra l'esposto da' PP. Riformati
&c. il Supplicato de' quali è trovato sussistere in tutto.

Die 16. Sept. 1718. proposita in S. C. E. & R. Causa per
Card. Corsinum fuit rescriptum: *Non licere PP. Cappucci-* 102
nis in Loco, de quo agitur, quæstuare panem, & vinum.

DISCEPTATIO XVIII.

Ordinis Carmelitarum Excalceatorum.

PRO

Definitorio generali Carmelitarum Excalceatorum.

CUM

Nonnullis particularibus Religiosis.

ARGUMENTUM.

Tractatus consultorii, an præmittendi sint ante canonicam Electionem in Religione Carmelitarum Excalceatorum; Et quid dicendum de Nominationibus ad officia vacantia, sine tamen arctatione ad eligendum unum ex nominatis: Distinguuntur plures species nominationis.

Constans in facto est, quod ab initio fundationis Con-
greg. Patrum Discalceatorum Ordinis S. Mariæ de
Monte Carmelo, seu ab anno 1580. usque ad nostra tem-
1 pora, Priorum, & aliorum Officialium electiones sem-
per factæ fuerunt, præviis Tractatibus consultoriis inter
Electores, concernentes majorem habilitatem, majorem-
que idoneitatem Religiosorum ad unum, vel aliud officium
Religionis.

In quorum sequelam, electo novo Provinciali, iste, una-
cum aliis gravioribus Patribus Provinciæ, post exactam dis-
cussionem meritorum cujuscumque Religiosi, adnotabat
2 in Lista nomina illorum, qui inter ipsos reputati fuerunt ma-
gis habiles, magisque idonei ad subalterna, & particula-
ria Officia cujuscumque Conventus. In qua Lista adnota-
bantur nomina, & cognomina illorum, qui ad dicta Offi-
cia magis apti à dictis Patribus gravioribus existimaban-
tur, non ad effectum coarctandi electionem ad illos dum-
3 taxat, qui adnotabantur in dicta Lista, sed, ut Capitula-
res de eorundem habilitate aliundè sese informare possent,
utque opponere valerent quidquid contrà dictos Eligen-
dos sentirent.

Ab hoc eligendi modo, per sæculum, & ultrà, incon-
cussè servato, nullum inter Religiosos ejusdem sacri Insti-
tuti unquam ortum fuit inconveniens, nullumque scanda-
lum, minusque adversus illum à tot dignissimis Religiosis,
quot hoc medio tempore in nostra Religione vixerunt cum
4 æquali fama sanctitatis, & doctrinæ, reclamatum fuit un-
quam, nec in Capitulis generalibus, nec in Capitulis provin-
cialibus, minusque fuit habitus aliquis recursus ad Sac. Cong.
sed omnia summa pace peracta fuerunt, nemine penitus,
penitusque reclamante.

Donec anno 1712. non una, vel altera ex Provinciis in
corpore, minusque Definitorium generale, sed nomine unius
simplicis Religiosi Provinciæ Romanæ, non sinè magna
5 exageratione narratum fuit, quòd, mediantibus dictis Li-
stis, coarctabatur voluntas Vocalium, quodque illæ oppo-
nebantur Ordin. Constitut. Relataque ejus instantia die 18.
Novem. 1712. à D. Card. Casino, rescriptum fuit: *Sublatis
Listis, serventur Constitutiones;* Cui promptè, ut par erat,
6 obediendo, Religiosi Provinciæ Romanæ, adversus quos
eadem instantia porrecta fuit, non ampliùs dictas Listas
dederunt, dùm in rei veritate non alio fine distribuebantur,
nisi, ut PP. Vocales, consulendo propriis conscientiis, ape-
rirent exceptiones, quæ forsan eis notæ erant contra de-
7 scriptos in dictis Listis, fueruntque proinde continuatæ ele-
ctiones, cum solitis Tractatibus consultoriis, omni Jure
permissis, & à nostris Constitutionibus approbatis, ut vide-
bimus infra.

Verùm nomine ejusdem Religiosi die 17. Martii 1718.
Iterùm institum fuit coram hoc S. C. petendo declara-
8 tionem nullitatis electionum, factarum in Capitulo pro-
vinciali Romano anni 1715. fueruntque etiam reiteratæ
preces pro vehementiori remedio in futurum, eò quià, licèt
in illo non fuerint distributæ Listæ, quod ultrò admissum
fuit exadverso, fuerunt nihilominùs factæ in voce nomi-
nationes Eligendorum, illæque patefactæ fuerunt Vocali-
9 bus, quorum aliqui easdem nominationes proprio caracte-
re adnotaverant ad excitandam earum reminiscentiam, &
relata instantia die 17. Martii 1718. fuit resolutum, *Præ-
via sanatione electionum præteritarum ad cautelam, & subla-
tis etiam in futurum Nominationibus, directè, & indirectè,
nec per se, nec per alios ad Officia, quæ ambiri non possunt, ser-* 10
ventur omninò Constitutiones sub pœnis nullitatis.

Quia verò idem Religiosus se jactabat, sub eodem decre-
to intelligi etiam prohibitos Tractatus consultorios, à Jure
permissos, & à nostris Constit. approbatos, P. Prior Con-
ventus S. Mariæ de Scala, unus ex Vocalibus Capituli pro- 11
vincialis præsens in Urbe, in Cong. habita 7. Aprilis dicti
anni 1718. supplices porrexit preces pro declaratione, an
sub dicto rescripto comprehenderentur dicti Tractatus con-
sultorii, fuitque rescriptum: *Satis provisum, & publicetur
decretum S. C. in Capitulis provincialibus & generalibus, &* 12
inter Acta Capitularia describatur.

Delata notitia hujusmodi rescripti Definitorio generali
totius Ordinis, quod usque ad præsens non fuerat in Causa
unquam citatum, & considerans difficultates, quæ in tota 13
Religione possunt de facili oriri ex mutatione dicti antiquis-
simi soliti usus Tractatuum consultoriorum, petiit audiri;
Congruitas autem, & justitia ejus instantiæ fuit etiam exad-
verso admissa, mediante consensu præstito sequenti decre-
to Auditoris SS. extenso in contraria citatione, die 23. Apri-
lis 1718. *Ex tunc Illustrissimus D. de consensu DD. Procu-
ratorum, hinc indè præsentium, mandavit supersederi in pu-* 14
*blicatione decretorum S.C.E. & R. & sublatis Nominationibus,
quæ obsistunt Constitutionibus Religionis, servari omninò di-
ctas Constitutiones.*

Hodiè igitur strictè videndum est, an Nominationes, de
quibus loquuntur Doctores in ordine ad electiones, de jure
permissæ sint; Quatenùs verò permittantur à Jure, an pro- 15
hibitæ sint à nostris Constitutionibus; Idque non in ordine
ad unam, vel aliam Provinciam, sed habito respectu ad to-
tum Ordinem; atque ad omnia Capitula, tàm provincia-
lia, quàm generalia.

Antè cujus discussionem præmittimus cum *Abb. in c. Quod
sine §. Super eo n. 1. de election.* triplicem dari nominationem: 16
*Nàm quædam nominatio est minùs solemnis, quando fit de
aliquo eligendo, ut quando aliqui proponuntur in Collegio,
tanquam boni viri, ut de eis fiat scrutinium &c. undè potest Col-
legium nomine istorum transire ad electionem alterius; Quædam
est nominatio, quæ fit in scrutinio electionis &c. & is, qui no-
minavit, non potest ampliùs variare, si dignum nominavit, pu-
blicato scrutinio. Quædam est nominatio solemnis, scilicet
cùm duo, vel plures nominantur Principi, & petitur, ut ex
his eligat unum &c.* Hanc tertiam nominationis speciem pra-
cticari quotidiè videmus respectu illorum, qui vel à Jure, 17
vel ex consuetudine, vel ex privilegiis, vel ex gratia hujus
S.C. facultatem habent nominandi duos, vel tres ad aliquam
Dignitatem, vel officium, sivè sæculare, sivè regulare, cum
hoc, quòd quatenùs nominati digni sint, unus ex illis, ne-
cessariò eligendus veniat, juxtà casum, à me disputatum 18
in una *Papien.* de qua *in Tom. 1. part. 1. discept. 13. per
tot.*

Hoc præmisso, deveniendo ad explicationem illorum ca-
suum, in quibus nominatio reducitur ad primam, vel ad
tertiam speciem, distinguendum est, quòd, vel sermo est
de illis nominationibus, quæ taliter restringunt libertatem 19
Vocalium, ut non possint, nisi unum ex nominatis eligere,
& quidquid aliqui Doctores in hac parte asserant, distin-
guentes restrictionem, vel ad unum, vel ad plures perso-
nas, in primo casu affirmantes, illas esse prohibitas, secùs
verò in secundo, eo quia inter plures verificari potest liber-
tas eligendi magis unum, quàm alium; Ultrò admittimus,
in his casibus, electionem esse nullam, talemque nomina-
tionem, seu restrictionem non esse permittendam. Et isti
sunt ipsissimi termini, in quibus loquuntur omnes Doctores, 20
exadverso allegati, quos pro majori parte citavimus in *Tom.
1. part. 1. discept. 17 num. 16.* quosque iterum in fonte reco-
gnovimus, nempè *Fagn. in cap. Constitutis il 2. nu. 2. & 3.
de Appellat. Castell. de Elect. cap. 3. num. 5. Samuel. eodem tit.
tract. 0. contr. 4. n. 1. & seqq. à Bonon. de Elect. p. 2. c. 1. dub.
52. n. 5 Passerin. eodem tract. cap. 2. n. 12. in fin. Lap. de Li-
bert. Eccles. q. 14. n. 5. Gambar. de Auth. Legat lib. 2. tit. de
Var. Ord. nomin. n. 220. & seqq. Tusch. ver elect. concl. 62. per
tot. Card. de Luc. de Regul. disc. 3. n. 11. & de Canon. disc. 2. n.
0. Barbos. Apost. dec. collect. 277. n. 18. Pignatel cons. 77. n.
9. to. 10. Tabien in Summ. verb. Elect. n. 23. Pasqual. q. mor.
cent. 2. q. 125. n. 1. 7. & 8. Lezzan. in Summ tit de Oblig. Re-
gul. in Elect. facien c. 25. n. 31. Ant. à Spirit. Sanct. p. 1. tract.
5. de elect. Præl. Regul. disp. 7. sect. 5. à nu. 88 Azor. Instit.
mor. to. 1. lib. . . c. 11. q. 11. Nicol. in Flosc. verb. Electio n. 6.*

Roder.

Roder. quæst. Regul. tom. 2. quæst. 52. art. 11. Mirand. in Ma-
nual. Præl. quæst. 24. art. 22. concl. 3. vers. Unde tom. 2. An-
fald. in Addit. ad dec. 61. n. 44. & Rot. dec. 27. n. 6. cor. Ottob.
dec. 65. n. 6. par. 1. & dec. 279. n. 25. & 26. par. 9. & dec. 189.
num. 11. part. 15. rec.

Istique pariter sunt termini resolutionum Sacrar. Congr.
21 ut recognosci potest ex illarum præcisis verbis, quæ sunt
sequentia: Consulta à Generali Ordinis S. Augustini, an
ei liceret in electione Provincialium, Priorum; aliorumque
Officialium facienda, aliquos nominatim proponere, ex qui-
bus unus canonicè per secreta suffragia ad Officium eligatur.
Respondit, non licere. Idemque resolvit S.C.C. ut vide-
re est in Lib. 12. Decretor. fol. 136. quam per extensum im-
pressimus in Tom. 2. par. 1. discept. 17. n. 56. ibi: Quæsitum
fuit, an stante libertate electionis, liceat Prælato Regulari pro-
ponere duos, vel tres, ex quibus necessariò eligatur unus S.C.
censuit, non licere; Quæve referunt etiam Passer. de Elect.
c. 2. n. 12. in fin. Laver. var. lucubr. tit 4. c. 22. de elect. n. 56.
Pignatel. consult. 77. n. 9. 10. 50. Gallem. ad Conc. sess. 25. de
Reform. c. 6. n. 3. vers. Aut alios, Fagn. in cap. Constitutis il 2.
n. 2. & 3. de Appell. & Matthæucc. in Offic Cur. Eccl c. 18. n. 2.

Vel sermo est de altero casu, qui toto cœlo à primo diver-
sus est, quando nominatio Religiosorum magis habilium,
22 magisque idoneorum, fit quidem à Superiore, prævio con-
silio, seù post Tractatus consultorios, habitos cum aliis
Vocalibus, sed absque ulla omninò restrictione, ut non pos-
sint Vocales alium, vel alios eligere, quatenùs eos melio-
res, dignoresque judicent; Et in istis terminis, qui sunt no-
stri hujusmodi nominationes omni Jure permissæ sunt, ex
adductis per Lotter. de Re benef. lib. 3. q. 17. n. 45. & 46. ibi:
23 Qui quidem actus verius est propositio simplex, tanquàm de
personis visis idoneis, quàm nominatio, nec propterea propo
nentes arctat in eadem sententia præsistere, vel alios cogit ad
hujusmod judicium sequendum: Barbos. de Jur. Eccles. univ.
lib. 1. cap. 19. num. 183. ibi: Nominantur utrinque plures,
qui judicantur digni electione. Donat. Rer. Regul. tom. 2. tract.
1. de Natur & Form elect. q. 10. n. 9. ibi: Eò fortiùs si coar-
ctatio non sit facta cum aliorum exclusione, ut cùm Superior de-
clarat, se per dictam limitationem non velle excludere melio
res, si quos habent. Bordon. resolut. 26. quæst 8. n. 25. ibi:
Vel quod licèt duo solùm proponantur, Superior se tamen decla-
rat, nolle alios excludere, sed illos sibi videri idoneos præ aliis
ubi in hunc sensum explicat resolutiones Sacr. Congreg. de
24 quibus suprà. Quas in hunc etiam sensum explicant Passer.
de elect. cap. 1. de Coarct. elect. n. 16. vers. Neque, & Donat.
Rer Regul tom. 2. tract. 1. de Natur. & form. elect. q. 10. nu.
16. & Rot. dec. 37. n 24. cor Ottob. ubi sequendo Lotter. ubi
25 suprà, ait, quòd non adest vera coarctatio, quando solùm
ante scrutinium unius, vel plurium merita fuerunt exage-
rata, ad effectum, ut vota in eos dirigantur, quatenus di-
gni existimentur.

Disparitatis ratio inter utrumque casum evidens est, &
in hoc consistit, quod in primo casu Electores tenentur om-
ninò eligere unum ex nominatis à Superiore, quod libertati
26 electionis opponitur, non sic autem in secundo, in quo non
obstante simplici nominatione ejusdam Superioris, rema-
nent in plena libertate omnes Electores eligendi alium,
quem judicant meliorem, in qua libertate solidum funda-
mentum voluntariæ electionis residet.

Et in effectu, hunc fuisse sensum hujus S.C. in rescripto
die 18. Novembris 1712. ad hominem insertur ex Voto Card.
27 Casini, distributo in Cong. habita die 27. Martii 1718. In
quo cum hac solita distinctione processum fuit, adducendo
pro ratione: Che pare si opponga indirettamente alla libertà,
voluta da esso Capitolo (hoc est cap Quia propter de Ele
28 ction.) Pare ancora, che contro ciò risolvesse la Sag. Congr. del
Concilio citata nelle Note del Gallemarte &c.

Tantùm verò abest, quòd hujusmodi nominationes fa-
vorabiles reputentur nominatis, ut potiùs ipsis nimis præju-
dicare aptæ sint, solumque directæ sunt ad melioris, digno-
29 risque electionem; Eo quia taliter nominati post Tracta-
tus consultorios dicuntur poni, tanquam signum ad sagittam
respectu futuri scrutinii, sciunt enim Vocales, quinam sint
illi, qui communiter eligendi putantur, & proindè contra
illos omnes possunt, imò debent promovere, & divulgare
exceptiones, si quæ opponi possint, ut in terminis obser-
vat Abb. in cap. Cùm inter n. 2. de Elect. ibi: Contra nomi-
natum potest singularis de Ecclesia opponere, ne eligatur; &
30 Lotter de Re benef. lib. 3. quæst. 17. num. 47. ibi; Nomina-
tio hujusmodi valdè est apta nocere sic nominato, cum indè,
excitatis animis, liceat cuivis singulari personæ de Ecclesia
opponere, ne eligatur.

Posito ex his, quod de jure nominationes, de quibus agi-
mus, omni jure permissæ sint, uti simplices propositiones
qualitatum bonorum Religiosorum, circa quas faciendum
est scrutinium, cum omni libertate Electorum illus exclu- 31
dendi, eligendique alios non nominatos, quos judicant
meliores, sat esset in nostro casu, ut contrarium expres-
sè non disponerent nostræ Constitutiones, ad hoc, ut cum 32
dicta solida, & in jure fundata opinione esset proceden-
dum, ad Text. in leg. Commodissimè ff. de Liber. & Posthum.
cum concordantibus apud Rot. in dec. 217. n. 10. p. 16. rec &
in Tom. 1. p. 2. discept. 16. n. 103.

Cæterùm deveniendo ad secundam inspectionem, dici-
mus, hujusmodi nominationes literaliter demandari in eis-
dem Constitutionibus, à S. Matre Theresia compositis, & 33
à duobus Summis Pontificibus Sixto V. & Gregorio XIV.
specificè confirmatis. In illis enim cap. 1. fol. 29. ubi sermo
est de electione Abbatissarum, sic expressè disponitur:
L'elezzioni si faccino con Voti segreti, e fatta l'elezzione,
le cedole dell'elezzioni si abbrugino &c. Potrà il Prelato no-
minare, o proponere a tutto il Convento tre, o quattro Mo-
nache; acciò eleggbino di esse quella che loro parerà, ma non
obligarle, che forzatamente debbino eleggere una di esse, anzi
resti libera facoltà alle dette Monache di poter eleggere un'al-
tra qualsivoglia, che loro paja a proposito; Adeòque verba
dictarum Constitutionum clariora esse non possunt, & 34
proindè applicatur dispositio Text. in leg. illo, aut ille ff.
de Legat. 3.

Nec dicatur, quod dictæ Constitutiones loquantur de ele-
ctione, facienda à Monialibus, non autem de electione, 35
facienda à Viris Religiosis.

Objectum enim nullam habet subsistentiam; Quia Leges,
& Constitutiones, loquentes de Monialibus, adaptantur
etiam Viris Religiosis ejusdem Instituti, in illis rebus, &
actibus, in quibus non repugnat sexus, ut uno ore observant 36
adducti per Tamburinum de Jure Abbatiss tom. 1. disputat.
17. numer. 1. & numer 49. Bordon. Oper. moral. tom. 2.
resol. 92. n. 365 Petra ad Constit. Apostol. tom 2. fol. 198. à
num. 25. & Rot in Herbipolen. Monasterii 27 Febr. 1712. §.
Absque eo cor. Ansaldo. Et in nostris præcisis terminis habe-
mus id clarè, & literaliter concessum à Gregorio XIII in
ejus Constit. 64. §. 9. in Bullar. nov. tom. 2 necnon à Cle-
mente VIII. in ejus particulari Constit. incipien. Cum dudum 37
23. Martii 1594. impressa in Bullariol Privil. Carmelit. Ex-
calceat. fol 218. n. 1. de quibus in To. 1. p. 1. disc. 8. n. 11. & seqq.

Certiùs quia non solùm nulla est assignabilis ratio diffe-
rentiæ inter unam, & alteram electionem, adeòque cum 38
vigeat eadem ratio, eadem quoque intrare, & locum ha-
bere debet dispositio dictarum Constitutionum, ad Text.
in leg. de quibus, ff. de Legib ubi Bald. nu. 1. ait. eandem
fieri debere decisionem casuum dubiorum, ubi eadem militat ra-
tio, quem sequuntur Alex. cons. 5. in fin. lib. 5. & Rot. cor.
Priol. dec. 229. n. 28.

Sed quod magis est, longè major ratio necessitas d. nomi-
nationis militat in Viris Religiosis, vel unius Provinciæ,
coadunatis in Capitulo provinciali, vel totius Religio-
nis, unitis in Capitulo generali; Eo quia Moniales unius 39
Monasterii, quæ non solent excedere numerum 21. ad ter-
minos nostrarum Constitutionum, perfectissimam habent
notitiam nominum, cognominum, qualitatum, & ha-
bilitatis omnium aliarum Monialium, cum quibus com-
munem vitam continuò duxerunt. Non sic autem evenit
in Religiosis, qui moram fecerunt, vel in distinctis Con-
ventibus ejusdem Provinciæ, vel in diversis Mundi par- 40
tibus, ut de se notum est. Si igitur non attenta tali inne-
gabili cognitione meritorum, ac omnium qualitatum no-
titia, inter Moniales necessaria existimata fuit à nostra S.
Fundatrice nominatio trium vel quatuor ad procurandam
electionem melioris; A fortiori, & ratione longè majori
necessaria erit inter Religiosos illos, qui eligere debent, ut
plurimum sibi prorsùs ignotos, ut contingit in Capitulis pro-
vincialibus, & semper accidit in Capitulis generalibus, ut
consideranti manifestum est.

Minus replicetur, quòd in nostris terminis notitia quali-
tatum eligendorum commodè haberi possit ab illis Religio 41
sis cujuscumque Conventus, qui tanquam Socii mittuntur
ad Capitula Provincialia, quivè in exequutionem Constit.
3. par. cap. 27. de Offic. Socii ituri ad Capit. provinc. n 3 Te-
netur deferre Cathalogum Fratrum singulorum, cum nomini-
bus patria, antiquitate, & qualitatibus cujuscumque, scilicet, 42
an sint Prædicatores, Confessarii, & similia, quem Definito-
rio postmodum offeret.

Ultrà quod enim ex tali Cathalogo, offerendo soli

Definitorio, non autem omnibus Vocalibus Capituli pro-
vincialis, nullo modo quoad dictos alios Vocales, etiam
43 ad terminos nostrorum Constitutionum verificari potest no-
titia qualitatum dictorum Religiosorum, ut se patet.
Strictè dicimus, quod qualitates, respicientes scientias,
seù munera Prædicatorum, & Confessariorum, & simi-
lia, inter Religiosos, non habentur in aliqua considera-
44 tione ad effectum illos eligendi ad Prioratus, & alia Of-
ficia œconomica, eo quia multùm inter se distant dirige-
re, & sanctificare, necnon regere, & gubernare, ut ex-
perientia notum est, & ad rem observat *Card. de Luc. de
Paroch. disc. 5. num. 19.* ubi, quòd experientia docet, li-
teratos homines, ac nimis ingeniosos, aliquandò carere
45 prudentia, quæ non semper magnorum ingeniorum co-
mes est, & meliùs *Rot. decis. 99. numer. 8. part. 18. rec.* ibi;
*Cùm studiis additus, ut plurimum nullam, aut exiguam
familiarium, & forensium rerum curam habeat*, & con-
cordant adducti per *Fagnan. in capit. Constitutis il 2. nu-
mer. 14. Appellat. Maynard. decis. Tholos. lib. 3. decis. 38.
& 39.*
Præterea supplicamus benigne reflectere, quod in d.
magnificato Cathalogo per eadem numero verba describun-
tur qualitates ferè omnium Religiosorum cujuscumq; Con-
46 ventus, neque in illo ponuntur defectus, & inidoneita-
tes eorundem Religiosorum, quæ ad terminos *nostr. Con-
stit. part. 3. cap. 39. num. 4.* semper præ oculis habendæ sunt
à Vocalibus, & quæ nonnisi voce mediante, communicari
nimia confidentia solent, non autem divulgari per Catha-
logos, Definitoriis offerendos.
Quæ omnia ad hominem comprobantur ex pluribus locis
nostrarum Constitutionum, in quibus, vel expresse per-
47 mittuntur, vel plusquam tacitè injunguntur consultorii
Tractatus, ad hoc, ut sequens nominatio fundamentum
habeat in prudenti judicio, & communi existimatione non
unius, vel alterius, sed multorum graviorum Religioso-
rum. Integrum enim est judicium illud, quod plurimorum
sententiis confirmatur, ait *Gloss. in cap. Prudentiam verb.
48 Plurimorum de Offic. deleg.* Atque faciliùs invenitur, quod
à pluribus quæritur; juxta verba alterius *Glos. in can. De
quibus Verb. Pluribus distinct. 20.*
I. Enim supplicamus observare verba illa *par. 3. cap. 16.
n. 4. Suffragium ferat pro eo, quem unicuique Officio coram
Deo judicaverit magis idoneum.* Negari enim non potest,
49 quod notitia hujusmodi majoris idoneitatis pro unoquoque
Officio, longè meliùs, longèque faciliùs haberi poterit cum
illo tali, quali lumine, resultante ex nominatione trium,
vel quatuor in concreto ad Dignitatem, vel officium vacans,
50 nominatorum à gravioribus Patribus Definitorii provincia-
lis, vel generalis, quàm sinè tali lumine, ut de se notum
est, & faciunt animadversa per *Card. Pallav. nell' Istor. del
Conc. lib. 3. cap. 13. n. 8.*
II. In idem coincidunt illa alia verba *dict. Const. ead. 3. p.
cap. 7. de Ration. tenend. suffrag. nu. 5. Omnibus Electoribus
51 considentibus, surgent Præses, & dignior post ipsum, & sin-
guli adeant unum ex illis duobus Fratribus, & ab eo duo, vel
tria omnia illorum, qui vulgò putantur eligendi, deposcant.*
Certum enim est, quod nomina dictorum duorum, vel trium,
qui vulgò putantur eligendi, non ex accidenti, vel casualiter,
sed cum matura consideratione meritorum cujuscumque an-
52 te d. actum tales fuerunt existimati, & ex communi opi-
nione habiti, ut de se patet.
III Ex aliis verbis *Constit. p. 3. cap. 15. de Cap. provinc.
n. 15.* ibi: *Præses, vel cui eam ipse commiserit, brevem con-
53 cionem habeat de bona electione facienda, & vel gravitatem sinè
ullius nomine expresso, vel etiam indicato, ponderet.* Non
enim poterant in hac parte nostræ Constitutiones clariùs
Tractatus consultorios, successivamque nominationem illo-
rum, qui in illis fuerunt digniores, magisque idonei pro uno-
54 quoque Officio existimati, præsupponere, quam prohiben-
do expressionem, & indicationem nominum illorum, qui
in præcedentibus discursibus, tanquàm digniores, eligibi-
les fuerunt existimati à Vocalibus. Prohibitio siquidem ex-
pressionis, & indicationis nominum dictorum Religioso-
55 rum, in quibus cadere potest bona electio, necessariò præ-
supponit antecedentem discussionem meritorum eorundem,
quia aliàs non posset ullo modo verificari d. expressio, seù
indicatio nominum, quæ à dictis Constitutionibus prohibi-
ta fuit. Non entis enim ut Philosophi dicunt, nullæ sunt
qualitates, juxtà regulam *Textus in l. Eum, qui in Provin-
cia, ff. si cert. petat.* de qua *Rota in Rom. Immiss. super ex-
pen. 7. Decemb. 1705. in fine cor. Ansaldo.*
IV. Demùm ex verbis illis Ordinationum Capitulorum
generalium, quæ transierunt in Constitutiones, registratis 56
post dictam 3. *part. fol. mihi 262. n. 12. in med. eligantur tres
Judices ex Gremialibus Capituli, qui teneantur inquirere, &
punire antequam Capitulum dissolvatur, tàm illos, qui con-
tra justitiam, & charitatem circà electiones deliquerint quàm
alios non Gremiales, qui prius non rogati ab eo, vel iis, cum
quo, vel cum quibus tractant, se ingerunt circa electiones cano- 57
nicas faciendas.* Ex quibus ad hominem infertur, quod consul-
torii Tractatus sint solùm prohibiti Religiosis non gremia-
libus; Secùs autem gremialibus Capituli, seu Vocalibus,
& iis, qui tenentur inquirere de qualitatibus Eligendorum, 58
ut digniores eligere valeant.
Ex quibus remanere videtur evidens, ad terminos nostra-
rum Constitutionum, Nominationes, Tractatusque con-
sultorios, de quibus agimus, ab illis nedum esse permissos, 59
sed etiam specialiter demandatos. Et propterea non sine
magna exageratione dictum fuit exadverso, Seraphicam S.
Matrem Theresiam à summo Cœlo per organum d. Reli-
giosi hodiè comparentis exclamare adversus hujusmodi 60
Tractatus consultorios, & simplices nominationes, quæ
gratis ubiquè appellatæ fuerunt perniciosa praxis, detesta-
bilis abusus, & recidiva infirmitas.
Respectu enim S. Matris Theresiæ, hæc non per figuras
rethoricas, minusque per pulchras phrases, sed rotundis istis
verbis, opportunè hic repetendis, easdem nominationes 61
approbat, & injungit: *Potrà il Prelato nominare, e pro-
ponere a tutto il Convento, tre, o quattro Monache, acciò eleg-
ghino di essa quella, che a loro parerà.*
Circà verò dictas gratuitas qualificationes pro abusibus,
ac perniciosa praxi, respondemus, hujusmodi usum esse an- 62
tiquissimum, imò coetaneum cum nostro Instituto, deque
tali consuetudine, in nostra Religione vigente, nominan-
di personas digniores, illasque proponendi Electoribus, eo-
dem tempore illos relinquendo in plena libertate eligendi
alios, quos meliores judicant, mentionem in specie faciunt
Carmelita *Lezzana in Summ. part. 1. cap. 15. n. 21. Donat.
Rer. Regul. tom. 2. tract. 1. de Natur. & form. elect. q. 10. n.
10. Passer. de Elect. cap. 1. q. 1. n. 7. & Pasqual. quæst. mor.
cent. 2. q. 125. n. 2.*
Idemque abique ullo inconvenienti practicatur etiam in
aliis Religionibus, & signanter in Ordine Prædicatorum,
cujus Constitutionis verba, relata à *Donat Rer. Regul. tom.
2. tract. 1. de Natur. & form. Election. q. 10. n. 15.* sunt sequen- 63
tia: *Si necessarium esse existimabunt, non pauciores, quàm tres
in singulis electionibus proponant. Cæterum si Electores, alio-
quin dignum, quamvis non de propositis, elegerint, eam tamen
electionem Confirmator confirmare non differat*; Ubi *n. 14.* te-
statur, fuisse declaratam validam similem electionem Pro-
vincialis factam ad nominationem P. Generalis Rodalphii
quæ omnia confirmata fuerunt in pluribus Capitulis genera- 64
libus, & signanter in *Bononien anni 1564. & in Vallisolet.
anni 1601.* ut referendo illorum præcisa verba, testatur *Fon-
tan. ad Const. Ord. Prædic. tit. de elect. n. 2. fol. 207.*
Posito ex his hujusmodi antiquissimo solito, in nostra Re-
ligione vigente, atque præ oculis habendo illam aliam bo- 65
nam considerationem, quod nunquam adversus illud recla-
matum fuit, nullumque ex illo ortum fuit inconveniens, vel
minimum scandalum, applicari videntur omnes regulæ om-
nesque regulares propositiones, *quod nimis durum sit im-
mutare ea, quæ longo temporis cursu servata sunt*: Quod
*ipsa mutatio consuetudinis, etiam quæ adjuvat utilitate, no- 66
vitate perturbat.* Quod *nihil adeò conturbat animum, etiamsi 67
id fiat ob aliquod utile, uti innovare. Quod novitates sem-
per fuerunt perniciosæ, semperque odiosæ reputantur* a *Capon. 68
discept. 85. à num. 11. tom. 2. & pluribus sequentibus.* Quod-
que demùm *la novità non dimostrano mai à primo aspetto
tutte le difficoltà, che possono produrre, vedendosene tutto il
dì molte, che promosse con ottimo fine, anno portorito pessimi 69
effetti*, ut observavi in *Tract. de Livell. cap. 2. §. unico num. 70
23. & 26. & in Tom. 1. par. 1. discept. 10. n. 13.*
Adversus, quæ non relevant tria, quæ exagerata fue- 71
runt.
I. Scilicet, quod hæc omnia procedant in illis Religio- 72
nibus, in quibus Religiosi non habent particulare Vo-
tum non ambiendi, quod habent Carmelitæ discal-
ceati.
II. Quod habeant locum in illis casibus, in quibus per- 73
missum est procurare Officia pro aliis; Secùs in nostra Re-
ligione, attentis illis verbis *Constit. par. 2. cap. 3. n. 6. Nullus
in tota Congregatione unquàm possit directè, vel indirectè per
se, vel per alium procurare Officium aliquod pro Religioso nostro
ex his, quæ per nostras Constitutiones ambiri non possunt.* Ex
quibus

quibus prætenditur remanere manifestum, quod neque etiam
74 possint procurari à Provinciali, & aliis Definitoribus, me-
diantibus dd. nominationibus.

III. Demùm, quod forsan admitti possent in illis casibus,
& terminis, in quibus ob deficientiam perfectæ notitiæ qua-
75 litatum Eligendorum, differri posset electio; Secùs in no-
stra Religione, in qua ex dispositis *in Constitut. part. 3. cap.
7. de Ration. feren. suffrag. num. 6.* omninò sequi debet ele-
ctio in tertio scrutinio, eo quia si Electores prima, & secun-
da vice pro majori parte non conveniant circa determinatam
76 personam, 3. vice poni debent in urna nomina illorum duo-
rum, qui majora suffragia secundo loco habuerunt, & ex
illis unus ex necessitate eligendus est.

Hujusmodi enim objecta, plus justo magnificata, nullam
77 omninò animadversionem merentur.

Non primum, quia in illis etiam Religionibus, quæ vo-
tum non ambiendi habent, quas enumeravi *in tom. 2. part. 1.
78 discept. 37. à num. 182.* nullatenùs prohibentur nominatio-
nes simplices, seu illæ, quæ, ut dicit *Abbas*, citatus suprà
num. 10. nihil aliud sunt, quàm propositiones, quæ fiunt
79 Vocalibus, aliquorum Religiosorum, tanquàm de bonis
Viris, ut de eis fiat scrutinium, seù, ut dicit *Lotter.* citatus
pariter suprà num. 23. & sequutus *à Rot. decis. 37. num. 24.
coram Otthob.* nihil aliud importaot, quàm expositiones illo-
rum nominum, ad hoc, ut in illis Electorum vota dirigan-
tur, quatenùs illos digniores, magisque habiles judicent,
80 ut in specie eidem objecto respondentes, observant *Posser.
de Elect. cap. 3. qu. 4. n. 48. Camill in Director. Elector. cap. 1. n.
7. Peyrin de Subdit. Relig. part. 1. cap. 31. §. 12. Castellin de
Elect. cap. 3. num. 6. Navar. in Summ. Bullar. comment. 108.
num. 48. part. 2. Dian. coordin. tom. 7. tract. 1. de Dub. Regular.
resol. 216. num. 4.* ibi: *Patet igitur ex dictis, posse Regularem
hujusmodi Religionum, ubi adest talis prohibitio, cum Ele-
ctoribus, vel aliis, per modum consultationis, tractatum
habere de aliquo eligendo, ut sciat, an talis sit dignus, vel
81 si sciat, ut alios informet, & persuadeat, ac illum eligat,
hoc non officit, dummodò hoc non efficiatur ex consensu, seu
opera ipsius Eligendi, sed spontè ab Electoribus propter
ipsius merita*, cum aliis citatis *in tom. 2. part. 1. discept. 37.
num. 71. & 72.*

Minorem habet subsistentiam secundum objectum, imò
82 non sine magna admiratione illud legi potest in Scripturis,
compositis à Religiosis nostri Instituti, qui pluriès in anno
legere audiunt, & scire tenentur nostras Constitutiones.

Etenim verùm est, quod in illarum *part. 3. cap. 3. num. 6.* le-
guntur verba, in objecto allegata, sed æquè verùm est,
83 *quod in illis Ordinationibus, quæ ex legum nostrarum præ-
scripto in Constitutiones transierunt ab anno 1623.* ut dicitur
in *dd. Constit. Venetiis impressis anno 1695. fol. mihi* 219. lo in-
84 dividuo explicatur tenor Constitutionum, exadverso alle-
gatarum, sequentibus verbis *3. part. cap. 3. num. 6.* post illa
verba: *Ex his, quæ per nostras Constitutiones ambiri non
possunt, addatur: Declarantes, dictum præceptum de non
procurando pro alio, debere intelligi juxta nostras Constitu-
tiones 3. part. cap. 36. num. 2.* cujus verba sunt hæc: *Præter
85 ea, quæ dicta sunt, deponatur Superior quicumque nostræ
Congregationis, si alicui ex nostris Fratribus Dignitatem
quamlibet, intrà vel extrà Congregationem violenter, puta
minis, promissis, precibus importunis, dolo, fraude, aut
alio modo simili obtinere per se, vel per alium curaverit. Alii
verò Religiosi pœna privationis vocis, ac loci, arbitrio Defi-
nitorii generalis puniantur.*

Ex quibus palpatur manibus, in nostra Religione prohi-
bitum dumtaxat esse Superioribus, aliisque Religiosis pro-
86 curare Dignitates pro aliis, violenter solùm, & medianti-
bus minis, aliisque mediis improprlis, suprà expressis, non
autem interdictum est Superioribus, aliisque Religiosis sim-
pliciter nominare Religiosos dignissimos, ad hoc, ut de illis
fiat scrutinium, atque in illos eorum vota dirigantur, quate-
87 nùs meliores illos judicent Vocales, sed absque ulla obliga-
tione: *Che forzatamente debbono eleggere una di esse, anzi
resti libera facoltà alle dette Monache di poter eleggere un'altra
qualvoglia, che loro paja a proposito.*

Itaut in rei veritate videatur nimis improprium, coram
88 hoc sacrosancto Senatu, plus justo exagerare cum verbis
Constitutionum argumenta illa, quorum solutio litteraliter
desumitur ex verbis earundem Constitutionum.

Nec credimus asserendum, quod in præteritis electioni-
bus violentiæ practicatæ fuerint. Mirum enim est, quod
illa uti tantùm Religioso, sub cujus nomine distributæ fue-
89 runt contrariæ Scripturæ, notæ fuerint, longeque mirabi-
lius, quod idem annosus, zeloque extimolatus Religiosus,
cui, ut dicitur, solùm superest sepulchrum, & qui *illas non
sine lacrymis deplorando, vidit, & quorum pars magna fuit*, 90
nullum habuerit scrupulum spernendi æque terribile, ac for-
male illud præceptum, de quo in *part. 3. Constitut. cap. 20.*
ibi: *Peractis electionibus, Præses imponat præceptum scri-
ptum, ut intra 24. horarum spatium Patres Capituli ad illum
deferant, si in recenter electis aliquod impedimentum cano-
nicum, vel à nostris Constitutionibus ortum cognoverint, pro-
pter quod mereantur non confirmari.* Horret enim animus
suspicari, & tremit calamus hic scribere, quod omnes illi
graves, graduatique Religiosi, qui præterita duo Capitula 91
nostræ Provinciæ composuerunt, propriarum conscientia-
rum obliti, obligationem, à Constitutionibus eis injunctam,
& renovatam per dict. formale præceptum Superioris, pun-
ctualiter non adimpleverint.

Quatenus autem idem zelo extimulatus Religiosus imi-
tari in hac parte noluisset zelum Doctoris Gentium, qui in 92
faciem resistebat eis, qui reprehensibiles erant, ut ipsemet
scriptum reliquit *ad Galatas* 24. poterat ad praxim id com-
modissimè reducere, mediante Epistola, quæ non erube-
scit, eo quia nostræ *Constit. part. 3. cap. 17. num. 7.* mandant, 93
ut Epistolæ omnes, à Religiosis subscriptæ, publicè in Ca-
pitulis legantur, idque sub pœna depositionis ab Officio;
Cùm igitur omnia hæc omissa fuerint, atque nullus ex di-
ctis aliis Religiosis, qui non per meram exagerationem,
sed in rei veritate magna pars fuerunt eorundem Capitulo-
rum provincialium, aliquod vel minimum, verbum fece-
rit de dictis prætensis minis, & violentiis, istæ reponi pos- 94
sunt inter illa entia, quæ Philosophi vocant rationis; Non
enim cum fundamento præsumi potest, quod omnes dicti
qualificati Religiosi in hac parte miserè defecerint, vel meo-
ticì fuerint, ex adductis in *Tractat. de Livel. cap. 1. §. 4.
num. 4. & 5.*

Ejusdem demùm irrelevantiæ non solùm est tertium obje-
ctum, desumptum ex necessitate electionis, quæ in tertio 95
scrutinio omninò sequi debet, ex dispositis in nostris Con-
stitutionibus, sed ulteriùs illud retorquetur ad hominem,
aperitque semper viam electionibus casualibus, & per acci-
dens, & aliquando sternit etiam viam electionibus minus
dignorum, idque adversus omnia Jura.

Aperit viam electionibus per accidens, & casualiter modus 96
eligendi, exadverso prætensus, eo quia, inter alia requisi-
ta bonæ electionis, ista sequi debet præviis Tractatibus con-
sultoriis, aliisque considerationibus majoris habilitatis,
non in genere, sed unicuique Officio, non solùm ad termi-
nos nostrarum Constitutionum, de quibus supra §. 49. Sed
etiam de Jure, *Pagnan. in Constitutis il 2. num. 14. de appel- 97
lat.* ibi: *Eligendum in Prælatum debere esse magis idoneum,
non tantùm respectu sui, sed etiam in ordine ad utilitatem Ec-
clesiæ; Possibile enim est, ut illi, qui est in charitate perfe-
ctior, deficiant multa, quæ requiruntur, ad hoc, ut aliquis
sit Prælatus idoneus, quæ in alio, qui est minoris charitatis,
inveniuntur, ut sunt scientia, industria, potentia, & alia
hujusmodi.* Quæ omnia nullatenus conveniunt modo eli- 98
gendi; exadverso prætenso, ut in terminis notat *Matthæuc.
in Offic. Cur. Eccles. cap. 18. num. 43.* ibi: *Undè ad electionem,
non præmisso tractatu, prudenter non proceditur, sed est ca-
sualis, quamvis in ea dignior eligatur, quia hoc est per acci-
dens, & Electores mortaliter peccant, cùm in incognitum ten-
dant, & contra Canones in re adeò gravi operentur.*

*Sternit pariter spatiosam viam idem eligendi modus electio-
ni minus dignorum*, quia, vel ex se potest de facili dari ca- 99
sus, vel potest ab aliquibus Religiosis facillìùs procurari, ut
vota taliter dividantur in plures Eligendos, ut gr. ex. duo,
vel tria Vota in 2. scrutinio dicantur majores partes, habito
respectu ad omnes Eligibiles. In hoc casu, qui non est me-
taphysicus, nomina dictorum duorum Religiosorum, qui
eandem majorem partem Votorum habuerunt, debent poni 100
in Urna, neque aliud remanet arbitrium Votantibus,
nisi unum ex illis duobus eligendi; Quod si Electores illos
non habeant pro dignioribus, vel credant, illos esse minùs
dignos in comparatione aliorum, quorum nomina non sunt
in Urna, nullum habent arbitrium illos excludendi, sed
contra propriam conscientiam tenentur illis proprium votum
dare, quod videtur nimis durum, & æqualiter amarum. 101
Neque inconveniens hoc verificari potest ad terminos anti-
quissimi soliti nostræ Religionis, quia Religiosi illi, qui ad-
notabantur in Listis, vel nominabantur Vocalibus, non so-
lùm transiverant per privatum illud examen antè scruti-
nium, sed quod magis est, ex tali nominatione, vel Lista,
tempore habili excitabantur animi Vocalium ad impedien-
das eorum electiones, quatenùs digni non essent, ut in ter- 102
minis

minis observat *Abb. in cap. Cùm inter num. 2. de Elect.* & con-
cordat doctus in theorica, & insignis practicus *Lotter. de Re
benef. lib. 3. quæst. 17. num. 47.*

Concludimus proindè, quòd in nostris terminis, omni-
bus maturè pensatis, cum omni fundamento speramus, ni-
103 hil esse in nostra Religione innovandum, mediante rescri-
pto, *Servetur solitum*, quod solet esse magis frequens, ma-
gisque usitatum rescriptum Sacr. Congregat. teste *Card. de
Luc in Relat. Rom. Cur. for. disc. 17. num. 12.*

In omnem verò casum, cùm agatur de inspectione, quæ
debet facere statum pro tota Religione, deque interpreta-
104 tione nostrarum Constitutionum, illarumque prætenso
abusu, quæ omnia nemini meliùs, quàm gravioribus Patri-
bus totius Ordinis nota sunt, posset EE. PP. exquirere Vo-
tum proximè futuri Capituli generalis, demnandando, ut
in paucis mensibus, qui currere debent ante dictum genera-
le Capitulum, nihil innovetur, ut, recedendo à prioribus
resolutionibus, in longè debilioribus terminis approbationis
unius Novitii Romanæ Provinciæ nostræ Religionis, me
105 scribente, resolvit *S. C. C. in Romano Approbat. Novitii 15.
Septembr. 1703. & 31. Maii 1704.* cum rescripto: *Dilata;
& exquiratur Votum Capituli generalis, & interim nihil
innovetur.*

Omissa inutili lectione, quæ exadverso fit, circa naturam,
& species, nec non circa requisita validæ electionis, quæ
106 non sine magna superfluitate enumerantur, quantùm pro-
pria in Scholis, tantùm inusitata, & inutilis coram hoc sa-
crosancto, sapientissimoque Consessu, strictè petitur exad-
verso rescribi: *Non licere Tractatus consultorios præventivè
ad electiones.*

Abstulit autem nobis contrarius Defensor laborem confu-
tandi ea, quibus mediantibus conatus fuit probare, Tracta-
107 tus consultorios non esse necessarios, neque utiles ante ele-
ctiones, quia agnoscendo deindè illorum efficaciam, & vi-
gorem ultrò admisit illos, esse necessarios, & utiles.

Respondet tamen in nostro casu, eosdem consultorios
108 Tractatus haberi posse post electionem, & antè confirma-
tionem, sub illo specioso prætextu: *Quia mediantibus Con-
stitutionibus, in forma specifica confirmatis, datur modus ha-
bendi notitiam meritorum cujuslibet Religiosi, & defectuum
personæ electæ, antequàm confirmetur à Præsidente Capitu-
li, qui poterit justè confirmationem denegare, si ineptam Per-
sonam Officio, ad quod electa fuerit, reperiet.*

Fateor autem ingenuè meam imbecillitatem, ego nescio
109 percipere quomodo, ponendo Currum antè boves, possint
vocari consultorii Tractatus illi discursus, qui fiunt post con-
clusam electionem? *Ante omnem actum consilium*, dicitur
in Eccles. 37. 20. & post factum nil remanet consulendum.
Et quomodo possit Elector jurare ante scrutinium eligere
110 eum, quem judicat meliorem, si id ignorat antè dictum
actum electionis; Imò non curat scire, mediantibus discur-
sibus, præcedentibus electionem, sed omnia reservat post
actum ejusdem electionis, & antè confirmationem.

Verùm est, quod nostræ Constitutiones mandant, non
esse confirmandos illos, quibus canonica obstant impedi-
menta, quivè privati sunt voce passiva, ut sunt Illegitimi,
111 Apostatæ, Expulsi, & similes; Sed vis in eo residet,
quod eædem Constitutiones non contentantur sola, & sim-
plici habilitate Eligendorum, sed ulteriùs in illis, quibus
nullum obstat canonicum impedimentum, requirunt majo-
112 rem habilitatem, majoremque idoneitatem cuicumque
Officio: ibi: *Suffragium ferat pro ea, quem unicuique Of-
ficio coram Deo judicaverit magis idoneum*, ut videri potest *in
part. 3 cap. 16. num. 4.*

Est autem voluntarium æquivocum insistere in authorita-
tibus, loquentibus de subornatione Vocalium, de quibus
113 agunt *Samuel. de Elect. controv. 11. conclus. 3. & Sigismund. à
Bonon. eodem tract. par. 2. cap. 1. dub. 55.* ad ostendendam dam-
nabilitatem Tractatuum consultoriorum; Talis enim, tan-
taque adest differentia inter istos, & subornationem, ut nul-
la major excogitari possit: Quia subornatio est verum, &
114 detestabile delictum, ut notant *iidem Authores*, aliique ad-
ducti *ab Amen. de Delict. & Pœn. tit. 5. §. 8. de Subornat.
num. 13. & seqq.* Non sic autem consultorii Tractatus, qui,
vel necessarii, vel saltem nimis utiles sunt, ut fuit etiam ad-
missum *in Voto D. Card. Corsini §. Clàriferito*, & notant com-
muniter *Repetentes in Cap. In nomine Domini 2. dist. 23. cap.
115 Cùm inter cap. In causis cap. Cùm in veteri, & cap. in Genesi
de Election. Gloss. in cap. Cùm in veteri Verb. In tract. de Ele-
ction.* ibi: *Hinc patet, quod tractatus debet haberi ante ele-
ctionem, & collationem ad invicem, aliàs quomodò eligerent,
nisi primò de aliquo eligendo tractarent? &c.* Et ideò *si isti
non fuerint requisiti in tractatu electionis, cassatur electio;
Donat. Rer. Regul. tom. 2. de tract. 1. de Natur. & Form. Elect.
quæst. 11. num. 11.* ibi: *Tractatus consultorii, in quibus di-
scutiuntur merita, partes, & qualitates Eligendorum, & hi
de necessitate habendi sunt in qualibet electione, aliter non va-
leret electio, & num. 3. & tom. 4. tract 7. de Election. Abbatis.* 116
quæst. 16. num. 1. ibi: *Tractatus consultorius est de substantia
electionis, ut constat &c. Irritatur electio, ob defectum debiti
tractatus; Passer. de Elect. cap 5. quæst. 4 num. 47.* ibi: *Di-* 117
*citur igitur, Tractatum consultorium &c. nedùm non esse pro-
hibitum, sed necessariò electioni præmittendum; Actiones
enim humanæ rectè non fiunt, si fiant sine consilio: Consilium
verò humanum non est sine inquisitione ejus, quod est agen-
dum. Ut igitur multitudo Eligentium in unius præ aliis ele-
ctionem conveniat, necesse est, quod Electores simul consilien-* 118
*tur de uno præ aliis eligendo, simulque Eligendorum merita,
& demerita inquirant, ut possint simul in unius electionem pru-
dentèr concurrere, & cap. 15. quæst. 1. num. 7. & 8.* ubi, quòd
similes Tractatus sunt aliquo modo de præcepto ex jure con-
naturali electionis, quia est necesse ex lege prudentiæ, &
Religionis, ut Electores tractent, & deliberent ea, quæ
sunt deliberanda, ut electio, nedùm validè, sed etiam pru- 119
denter fiat, & religiosè, *& Matthæuc. in Offi. Cur. Eccles. cap.
18. num. 43.* ibi: *Tractare, ut electio in digniorem cadat, exa-
minando ejus merita, & virtutes, & ad regendum sufficien-
tiam, non est colligationes facere, vel in factiones, & parti-
tus Electores scindere, sed præmittere electionibus Tractatus
consultorios, qui de necessitate sunt præmittendi, & sine qui-
bus electio est nulla &c. Undè ad electionem, non præmisso tra-
ctatu, prudenter non proceditur, sed est casualis &c.* Idque 120
procedit, etiam durante Officio, seu vivente Superiore Re-
gulari, adhuc enim permissi omni jure sunt dicti Tractatus
consultorii; directi ad procurandam bonam electionem Suc-
cessoris, ut conclusionem ampliando, notabiliter adver- 121
tunt adducti *à Cucch. Institut. Canonic. lib. 4. tit. 1. num. 185.
& à Dian. coordin. tom. 7. tract. 1. de Dub. Regular. resolut.
216. num. 3.*

Quod est adeò firmum in Jure, adeoquè communiter ad-
missum inter Doctores, ut isti uno ore affirment (sunt ver- 122
ba *Donat. Rer. Regul. tom 2. tract. 1. de Natur. & form. elect.
quæst. 11. num 3.*) *ut Tractatus consultorii non possint in quali-
bet electione canonicè prætermitti, nec per contrariam consue-
tudinem abrogari.*

Imò quod in hac parte, neque etiam se extendat potestas
Capitulorum generalium, quibus proindè nullo modo per- 123
missum sit demandare, nè Vocales antè electiones inter se
consultorios Tractatus habeant, in specie demandavit Ur-
ban. VIII. die 10. Octob. 1626. mediante Oraculo illo, quod
referunt, & sequuntur *Donat* ubi proximè *num 5. & Samuel.
de Elect. tract. 1. disp. 4. controv 8. concl. 1. in fine.*

Et magis in specie, quod hæc S. C. *die 13. Jan. 1623.* re 124
maturè perpensa, expresse recusaverit confirmare Consti-
tutiones Regularis Familiæ, in quibus prohibebantur hujus-
modi Tractatus consultorii, notant *Passer de Election. cap.* 125
*5. quæst. 4. num. 47. in fine, & Nicol. in Flascul. verb Ele-
ctio num. 4.*

Die 13. Maii 1718. proposita Causa per Card. Paraccia-
num in S. C. E. & R. rescriptum fuit: *Sublatis Listis, & No-* 126
minationibus serventur in reliquis Constitutiones Ordinis,
quo mediante plusquàm tacitè permissi fuerunt Tractatus
consultorii, dum illi non fuerunt prohibiti, non obstantibus
omnibus, ex adverso adductis, & exageratis pro obtinenda
illorum prohibitione, quæ meritò denegata fuit ex hucusque
animadversis.

Quæ omnia comprobavit subsequuta experientia, eò quia 127
paucis diebus post d. resolutionem in Capitulo Provinciali
Romano, in Oppido Caprarolæ celebrato, prævis dd. Tra-
ctatibus consultoriis, summa pace deventum fuit ad electio-
nem Provincialis, Definitorum, aliorumquè Officialium
dictæ Provinciæ, absquè eo, quod adversus tales electio-
nes reclamatum fuerit ex parte illius Religiosi, qui acriter
institerat pro Tractatuum consultoriorum prohibitione.

DISCEPTATIO XIX.

Romana Matrimonii.

Inter Dominicum, & Joannam.

ARGUMENTUM.

Matrimonium, contractum cum licentia Ordinarii, directa alicui Sacerdoti, cum supposito, quod sit Parochus proprius Contrahentium, qualis apparebat esse ex machinationibus, & operationibus eorumdem Contrahentium, detecta deindè veritate, quod talis non esset, an validum sit. Posita nullitate matrimonii ex defectu formæ, an illud resolvatur in Sponsalia de futuro, præsertim si sequatur copula in figura matrimonii.

REquisitus pro veritate, circa validitatem matrimonii,
1 In Urbe contracti inter Dominicum, & Joannam,
in tom 2. part. 1. discept. 10. censui, illud esse nullum, ratio-
nibus ibidem latè adductis; Deindè verò Causa in judicium
deducta, Judex admittendo omnia alia motiva, ibidem
comprobata, insistebat in eo, quod matrimonium contra-
ctum quidem fuerat coram Parocho SS. Salvatoris ad Mon-
tes, qui non erat proprius Contrahentium, sed id factum
fuerat cum licentia Card. Provicarii, Inferendo exinde,
quod illud validum esset, eo quia, juxta disposita *in Conci-*
2 *cilio Trident. sess. 24. de Reform. Matrim.* illud contrahi validè
potest coram quocumque Sacerdote cum licentia Ordinarii,
vel Parochi.

Ad tollendam hanc difficultatem, Scribens coram eodem
Judice ad ostendendam nullitatem dicti matrimonii, non at-
tenta tali licentia, dicebam, Strictè ad Licentiam Card.
Provicarii, ex qua prætenditur validitas nostri matrimonii,
3 etiamsi illud celebratum fuerit coram Parocho non proprio,
ea ratione, quia de Licentia Episcopi illud validè contrahi-
tur coram quocumque Sacerdote.

Constanter dicimus, objectum nullam omninò subsisten-
tiam habere, ad quod manibus palpandum, supplicamus ob-
4 servare, quod ex notis *Instructionibus Congregationis SS. In-*
quisitionis, per extensum registratis *à Franc. de Magistr in*
5 *Sylva Eccles. part. 12. lib. 2. cap. 21. num. 47. & à Card. de Albit.*
de Inconstant in Fide lib. 1. cap. 36. num. 100. & ex notioribus
provisionibus Curiæ Card. Vicarii, nequeunt Parochi Ur-
6 bis matrimoniis suorum Parochianorum licitè assistere, nisi
ad dictum effectum in scriptis obtineant licentiam assistendi
dd. matrimoniis.

Ad obtinendam hanc licentiam necesse est concludenter
7 probare statum liberum contrahere volentium matrimonia,
necnon subjectionem uni, vel alteri Parochiæ Urbis, &
multa alia, ad præsentem inspectionem non facientia; Qui-
8 bus probationibus peractis, illarum pondus, via, & effica-
cia per Restrictum, faciendum à Substituto, vel Notario
Curiæ, Card. Vicario exprimuntur, qui cum hac distin-
ctione solet procedere.

Aut Sponsi volunt contrahere matrimonium coram non
9 proprio Parocho, & tunc claré, & literaliter id declaratur
in particulari licentia, sequentibus verbis: *Deputamus supra-*
dictum Parochum ad supradictum effectum, in locum proprii
10 *Parochi, ex justis causis, animum nostrum moventibus*, juxta
casum similis delegationis, & particularis Licentiæ, die 1.
Aprilis 1691. concessæ Parocho SS XII. Apostolorum, pro
conjungendis in matrimonio duobus Parochianis S. Mariæ
11 super Minervam; Aut verò Sponsi matrimonium contra-
here volunt coram proprio Parocho; Et tunc formula ejus-
dem Licentiæ est tenoris sequentis: *Si concede licenza al R.*
Curato &c. di poter intervenire alla celebrazione del matrimo-
nio, che desiderano contrahere assieme N. N. & N. N. ambedue
di cotesta sua Parrocchia, perchè fatte le debite denunciazio-
12 *ni &c.* Quæ omnia, licèt notoria, ad omnem bonum finem,
& cautelam comprobantur ex jurata attestatione Notario-
rum, seu Substitutorum Curiæ Card. Vicarii, data ad partes.

Differentia inter utramque speciem Licentiæ palmaris
est; Quia in primo casu defectus proprii Parochi notus est
Ordinario, & proinde nil mirum si removetur per ipsius
specialem delegationem, seu per attributionem potestatis
13 assistendi matrimonio, quæ aliàs Delegato non competebat;
Non fit autem in secundo, in quo cùm eidem Ordinario no-
ta non sit necessitas dictæ delegationis, quia fuit processum
cum supposito, quod ille esset Parochus proprius Contra- 14
hentium, cessat in radice talis potestas, ex claro defectu vo-
luntatis Ordinarii delegantis, ea viva ratione, quia huma
na voluntas, cùm sit potentia cœca, ut Philosophi dicunt,
& innegabile est, ferri non potest in incognitum, ex gene- 15
raliter firmatis *per Rot. in Novarien. Pensionis 24. Martii* 1710.
§. Confessio coram Falconerio; Et in nostris præcisis termi-
nis probant *Tondut. quæst. benefic part. 3. cap.* 154. *num. 1. Card.*
de Luc. de Matrim. disc. 1. num. 5. & Pignatell. consult. 78. num.
2. tom 5. ibi: *Non ergo porrigitur ad alios, ex defectu inten-* 16
tionis Ordinarii, qui Licentiam restrinxit ad illas determi-
natas personas; Etenim absquè intentione, sivè consensu con-
cedentis, non est valida Licentia &c Nam mutata, vel abla- 17
tavatione aliqua in objecto actus indivisibilis, necesse est totam
entitatem actus variari, neque enim idem actus voluntatis re-
manere potest, si aliquid in objecto in quo fertur voluntas, 18
varietur, sed actum variari necesse est, & firmavit *Rota in*
Neapolitana Matrimonii 22. Junii 1705. in fine coram Card. 19
Priolo; ibi: *Cùm delegatio sit actus voluntatis, ista adesse*
non potest sinè voluntate delegantis, & 26. Februarii 1706. §.
Tertium coram eodem.

Ex quibus remanere videtur evidens, quod Licentiæ illæ,
quæ conceduntur in his circumstantiis, non sunt speciales 20
gratiæ, quæ fiunt Contrahentibus ab Ordinariis, tribuen-
do scilicet Parochis Jurisdictionem illam, quam antea non
habebant, sed verè, & propriè nil aliud sunt, quàm remo-
tio obstaculi pro indemnitate Parochorum, ne aliàs incur- 21
rant pœnas, à sacris Canonibus inflictas, nulloque modo
percutiunt substantiam, seu validitatem matrimonii, quo-
tiès ille, cui est directa Licentia, uti proprio Parocho, in 22
rei veritate talis non sit, ut seré per hæc numero verba in
præcisis terminis nostri casus id observat *Card. de Luc. de ma-*
trim. disc. 1. num 5. & in casu practico id admisit *Rota in d.*
Neapolitana Matrimonii 22. Junii 1705. §. Defensores, & 26.
Januarii 1706. § Tertiam coram Card. Priolo, & concordant
adducti *in decis. 451. num. 10. & 11. coram Danoz jun.* juxta illa 23
verba: *Nec dictum matrimonium potest sustineri ex Licen-*
tia, concessa per Vicarium d. Archiepiscopi, quia dato, quod
Vicarius potuerit dare hujusmodi Licentiam &c. cùm illa sit re- 24
stricta &c. & cum supposito, quod d. Archipresbyter esset pro-
prius Parochus Contrahentium, aut alterius ipsorum, noten-
tur quæso sequentia verba) *illo non potest extendi ad faculta-* 25
tem celebrandi matrimonium, cùm Licentia non extendatur
ultra petita, eademque decisio successivè bis confirmata fuit
coram eodem, ut videre est *in decis. 462. & 466. inter alias* 26
ejusdem Danoz. jun.

Quod autem Licentia Card. Provicarii in nostro casu con-
cessa fuerit Parocho SS. Salvatoris ad Montes, non tanquam 27
alieno Sacerdoti, & in locum proprii Parochi, sed uti vero,
& proprio Parocho utriusquè contrahere volentis matrimo- 28
nium, manifestum est ex sola illius recognitione, & lectu-
ra, quæ est sequentis tenoris: *Si concede licenza al R. D. Cri-*
sante Cozio, Curato di S. Salvatore alli Monti, di poter inter- 29
venire alla celebrazione del matrimonio, che desiderano con-
traere assieme il Sig. Domenico &c e la Signora Giovanna &c.
ambedue di cotesta sua Parrocchia; Poiche fatte le debite de- 30
nunciazioni, e per le informazioni, prese per gl' Atti dell'infra-
scritto Notaro, non si trova esservi alcun' impedimento fra loro;
Et perinde ex hoc capite ex d. claro defectu voluntatis Card.
Provicarii nullitas matrimonii, ex essentiali defectu inter- 31
ventus proprii Parochi, remanere videtur plusquam evidens
& superlativè palpabilis ex suprà allegatis.

Quæ omnia vera sunt procedendo etiam cum dispositis *in*
Concil. Trident. sess. 24. de Reform. matrim. ab omnibus Do- 32
ctoribus admissis, quod scilicet, tàm Ordinarii, quàm Pa-
rochi, possint talem Licentiam concedere, nedum Parocho
non proprio, sed cuilibet Sacerdoti, tàm sæculari, quàm re-
gulari; Quia in his terminis non attenditur quid facere pote-
rant Ordinarii, & Parochi, sed quod de facto fecerunt, &
applicatur regula *Text in leg Multam interest C. Si quis alteri,* 33
vel sibi, hoc est; *Quod potui nolui, quod volui adimplere ne-*
quivi, de qua *Rota in decis.* 251. *num* 19. *part. 9. recent.* cum
aliis, citatis *in tom. 2. part. 2. discept.* 15. *num.* 102.

Fuit hoc in fraternizantibus terminis solemniter admissum
à C. E. Ponente *Card. Colloredo in Nullius Burgi S. Sepulchri* 34
25. Februarii 1701. Cùm enim, absquè ulla controversia,
permissum esset Episcopo ejusdem Civitatis, tanquam Se-
dis Apostolicæ Delegato procedere contra Abbatem Sanctæ 35
Mariæ in Balneo, quamvis exemptum, vigore generalium
Decretorum S. R. C. ab Alexand. VII. in forma specifica con-
firmatorum, de quibus *Panimoll. decis.* 30. ubi illa per exten-
sum impressit: Quia tamen contra eundem non processit uti
Delega-

36 Delegatus, sed tanquam Ordinarius, eadam S.C. d. die,
uttaquè Parte acriter informante, rescripsit: *Censuras ab
ipso fulminatas contra eundem Abbatem esse nullas*, ut videra
37 est *in tom. 2. part. 1. discept. 15. per tot.* & signanter *num. 30.*
Applicantur hæc mirabiliter præsenti casui; Ad quod
38 manibus palpandum supplicamus observare, quòd Saer.
Concil. Trident. in celebri illo decreto *sess. 24. de Reformat.*
39 *matrim. cap. 1.* in quo sub pœna nullitatis matrimonii, &
Inhabilitationis personarum ad illud contrabendum: requisivit
præsentiam proprii Parochi, duo inter se distincta, &
separata demandavit. I. Ut illud contrahi posset coram proprio
Parocho. II. Verò, ut posset contrahi coram Parocho
40 non proprio, sed, vel extraneo, vel simplici Sacerdote,
dummodo in hoc secundo casu id sequeretur cum Licentia
proprii Parochi, vel Ordinarii.
Hoc posito, in nostro casu certum ast, quod matrimo-
41 nium non fuit contractum coram proprio Parocho, quia ultrò
admittitur, & pro indubitatò habetur, Parochum SS.
Salvatoris ad Montes, coram quo contractum fuit matrimonium,
non fuisse propsium Parochum, nec Dominici,
42 nec Joannæ; Non fuit pariter contractum coram Parocho
alieno, de Licentia Ordinarii, quia iidem Contrahentes
mediantibus falsis testibus, dolis, & machinationibus probaruut,
se esse Parochianos Parochiæ SS. Salvatoris, &
43 proinde Card. Provicarius absque ullo, vel minimo dubio
hujusmodi Parochialitatis, constantissimè habuit eundem
Parochum utì proprium utriusquè Contrahentis, ut elarè
expressit hanc voluntatem in Licentia contrahendi, cubitalibus
istis literis, *ambedue della sua Parrocchia*: Igitur
44 remanet manifestum, quod Ordinarius non fecit id, quod
facere poterat, hoc est dare Licentiam Parocho non proprio.
Et consequenter ex defectu voluntatis Ordinarii, seu
Licentiæ, quæ non fuit concessa Parocho SS. Salvatoris
eo modo, quo necessaria erat, & in qua simpliciter, &
sub pœna nullitatis concedi debebat, matrimonium dicitur
45 evidenter nullum, ut notant *Pasqualig. quæst. moral. canon.
centur. 4. quæst. 347. num 11.* ibi: *Cùm enim dicta qualitas sit
omninò ignorata, Licentia quoquè, ut stat sub ipsa qualitate,
est ignorata, atquè ideo involuntaria, saltem negativè,
46 & proinde in Parocho deficit consensus in ipsam &c. & consequenter
en intentione concedentis non se extendit ad personas
pro quibus petitur, siquidem non potest consensus entendi ad
personas, affectas qualitate ignorantiæ, cùm non trabatur
47 ad incognita* *Card. de Luc. de Matrim. disc. 3. num. 12.* ibi:
*De plano resultabat nullitas, ob expressum Decretum irritans,
in Conciliari decreto contentum, dum iste Presbyter, coram
quo matrimonium contractum fuerat, ita remanebat Vir merè
48 privatus, utpotè non Parochus unius Contrahentium, minusquè
habens proprii Parochi, vel Ordinarii Licentiam,
quæ concessa pro una persona, Jurisdictionem, seu facultatem
non tribuebat pro altera.*
Quod ut evidentiùs demonstremus, supponimus cum *Ca-
49 rolo Antonio de Luca*, qui integrum Tractatum composuit
de Pluralitate hominis legalis, & cum aliis Authoribus,
quos sequuntur citati *in tom. 1. part. 2. discept. 31. num. 33.* quibus
addo *Fattinell. respons. 53 num. 9 tom. 2.* quòd Parochus
SS. Salvatoris ad Montes duas, ut ita dicam, representare
50 poterat personas in scena, seu actu matrimonii, de quo
disputamus. I. Erat illa proprii Parochi; Et II. Parochi
alieni, cum licentia Ordinarii; Cùmquè licentia concessa
fuerit eidem juxta primam figuram Parochi proprii, nullo
modo, nulloquè colore ex defectu intentionis Ordinarii,
51 procedentis in hac parte previis probationibus, falsò procuratis
à Contrahentibus cum illo supposito, quod esset Parochus
proprius, & sic juxta primam figuram, extendi potest,
& detorqueri ad secundam figuram, *Tentus* sunt in
leg. Tutorem ff. de His, quibus ut indign. ibi: *Discreta sunt enim
Jura, quamvis plura in eadem persona devenerint*, & *in leg.
Debitor § final. ff. ad Trebellian.* ibi: *Quia non quasi hæres,
sed quasi Mater accepit.*
Transeunt omnia hæc in evidentiam in nostris terminis,
ex illa solida reflexione, quòd aliàs aperiretur ampla por-
52 ta contra magnum matrimonii Sacramentum, & spatiosa
sterneretur via dolis, fraudibus, & machinationibus ad
illud profanandum, si illius validitas canonizaretur, non
53 obstante, quod illud probaretur contractum mediante Licentia,
extorta fraudibus, & dolis: Et quod magis est, Partes
illæ, quæ, præviis eorum pessimis operationibus, illud
profanare non erubuerunt, mediante declaratione validita-
54 tis matrimonii, consequerentur fructum eorum malitiæ,
& deceptionum, adversùs omnia Jura Mundi, de quibus
generaliter *Rota in Ferrarien. 21. Martii 1697. §. Quò enim
cor. Lancetta*; Et in nostris præcisis terminis exclamavit *Card.
Anton. Caraffa S.C.C. Præfectus* in ejus Voto, de quo *supra 55
discept. 5. §. 16. num. 20. & §. 32. num. 98.* ibi: *Nè patefaceremus
magnam fenestram contra hoc Sacramentum.*
Et in terminis fraudis, & doli, cum quibus matrimonium
contractum fuit, quòd nemo debeat fructum suæ malitiæ re- 56
portare, egregiè *Brover. inter Consil. divers. Germaniæ de
matrim. consil. 52. num. 43. & de Jure connub. lib. 1. cap. 19. de
Sponsal. dol. mal. contract. fol. 177. Lopez de Salsed. in practic.
crimin. canon. cap. 73. de Clandestin. nupt. fol. 286. Veg. in sum.
cap. 25. de Matrim. cas. 89. Oliv. de matrim. nullit. part. 3. fol. 74.*
ibi: *Fraudem nemini debere patrocinari, sed potiùs sibi* 57
quàm alteri nocere, nè fructum suæ malitiæ consequatur, &
*Amic. in Curs. Theolog. tom. 9. de Dissolut. matrim. sect. 4. num.
39.* ibi: *Dolus nemini debet patrocinari.* 58
Et meliùs *S.C.C. in Ulixbonen.* quam sequutus fui *in tom. 1.
part. 2. discept. 1. num 208.* ibi: *Et licèt aliàs de Jure veteri
dolus non annullaret matrimonium; tamen Concilium videtur* 59
tendisse ad finem puniendi istos dolos, saltem nullitate matrimonii:
& ibi: *Alii, quia res exemplo gravis, & quia multi in
illo Regno* (in Urbe, & catholico Orbe addi potest in præsen- 60
ti) *acciperent occasionem utendi istis fraudibus*; Quæ, eodem
prorsus modo, quo practicatum fuit in præsenti, consistebant
in examine falsorum testium, in & multis mendaciis, &
dolis, ad extorquendam Licentiam contrahendi ab Ordina- 61
rio, juxta illa verba: *Fraudolenter, & dolosè per multa mendacia
obtinuerunt Licentiam ab Ordinario Elboren contrahendi,
& consumandi matrimonium*, & ibi: *Jacobus, & Antonia
examinarunt testes, eorum opera corruptos &c* & ibi: *Habita* 62
*Congregatione super hoc casu &c. censuerunt, matrimonium
nullum &c Moti præcipuè, quia hìc dolus adbibitus fuit &c.
cum tot fallaciis, & testibus falsis, & quia Concilium præci-* 63
puè occurrere voluit omnibus fraudibus &c.
Itaut cùm habeamus casum, individualissimè decisum à
S. C. C. *in d. Ulixbon.* nil aliud quærendum sit, eò quia illius 64
punctuales resolutiones vim legis habent, ex adductis *in tom.
1. part. 1. discept. 6. num. 64.* quibus addo *Rot in Perusina Præeminentiarum
2. Decembris 1711. §. Fortiùs coram Ansaldo*, 65
eædemque resolutiones Sacrarum Congr. ab omnibus Urbis
Tribunalibus clausis oculis recipiuntur, & admittuntur, ut
de se ipsa testatur *Rota decis. 57 num 10. coram Priolo, & decis.
55. num. 2. coram Benincasa, & decis. 72. num. 7 coram Ansald.
& decis. 257. num. 17. part. 19. recent. & in Bononien. Exem* 66
*ptionis 6 Junii 1708. §. His tales coram Falconerio, & in Burgen.
Jurisdictionis 2. Julii ejusdem anni §. Moti cor. Lancetta.*
Quibus non merentur opponi resolutiones, ex adverso citatæ
in Amerina, in Nullius in Romana, & in Neapolitana; 67
Cùm enim illæ allegatæ fuerint, & adductæ in illa celebri
Neapolitana Matrimonii 21. Junii 1705 & 26. Februarii 1706. 68
coram Card. Priolo, & à Rota interpretatæ, & declaratæ in
eo sensu, ut intelligendæ sint in illis terminis, in quibus nullus
concurrat dolus, nullaque fraus respectu Contrahen- 69
tium, sed sola opinio, seu simplex credulitas ex parte Ordinarii,
nil aliud quærendum est, quia quando in Urbe allegantur
Rotæ decisiones, non est alia quærenda ratio, ut vidimus
supra discept. 2. §. 26. num. 17.
Fortiùs, quia non ast sermo de interpretatione aliqua,
participante de natura illarum detorsionum, quas perbellè 70
describit *Garzon. nella Piazza univ. discurs. 5.* ibi: *Lascio
stare le difese, che fanno con li Testi, e con le Glosse delle Leg-* 71
*gi, che non tirano tanto li Clavattini il corame, come fanno essi
li detti loro, per portare le ragioni, ove li pare*, sed agitur de
interpretatione, literaliter desumpta ex facti serie, & ver- 72
bis ipsis dictarum resolutionum, in contrarium allegatarum.
In Amerina enim dicta S.C.C. censuit, *validum esse matrimonium
illud, cui intervenit Sacerdos jussu Episcopi, si Epi-* 73
*scopus deceptus est, ratus, Sacerdotem illum esse Parochum
Contrahentium, cùm tamen non esset*, juxta præcisa verba
ejusdem resolutionis, quam referunt *Fagn. in cap. Quod nobis
num. 55. de Clandest. desponsation. Pignatel. consult. 143. num.
33. tom. 9. & Barbos. in Summ. Apostol. decis. collect. 465. num. 6.*
Et proindè palpatur manibus, quòd in casu hujus resolu- 74
tionis Episcopus non fuit dolo, frauda, & machinationibus,
data opera, deceptus ab una ex Partibus, volentibus matrimonium
contrahere, juxta terminos nostri casus, sed ipsemet
errando credidit, Sacerdotem illum, quem delegavit,
fuisse proprium Parochum, qualis revera non erat, ut patet
ex illis verbis: *Si Episcopus deceptus est, ratus, Sacerdotem* 75
illum esse Parochum; Observando verbum illud, *ratus*, quod
solam, & simplicem propriam credulitatem importat, juxta
illud *Virgilii*: *Rebarquè futurum*, quem sequitur *Calepinus
verbo Reor*, ibi: *Pensare, Credere*, quemvè pro causarum
decisio-

decisionibus allegari posse notant adducti *in Instit. crimin. lib.*
77 *2. tit. 10. num. 123.*
Qualis autem, & quanta adsit differentia inter involun-
tarium errorem Episcopi, provenientem ex propria creduli-
78 tate, & inter malitiosam deceptionem, ortum habentem
à machinationibus, dolis, mendaciis, & fraudibus unius ex
Partibus, matrimonium affectantis, de se patet, & proin-
79 dè nil mirum si in primo casu S. C. in *d. Amerina*, benignè
procedendo censuit, matrimonium fuisse validum; Non sic
autem in secundo casu resolutionis *Ulixbonen.* ea ratione,
80 quia, admissa contraria prætensione, Pars decipiens Epi-
scopum, ex propriis culposis operationibus, machinationi-
bus, & dolis, commodum validitatis matrimonii reporta-
81 ret, adversus omnia Jura Mundi, & adversus omnia princi-
pia, *juxtà superiùs allegata à num 54.*
In eisdem quoquè terminis simplicis erroris Partium loqui-
tur alia resolutio d. S. C. C. anni 1682. *in Causa Nullitat*, per
82 sacram Pœnitentiariam eidem S. C. remissa, quia in illa
punctualiter concurrebat eadem præcisa circumstantia, ex-
clusiva machinationum, fraudis, & doli utriusquè Contra-
83 hentis, juxta illa clara verba: *Per errorem, absquè tamen
contemptu clavium*, qui error in casu dictæ resolutionis erat
ad hominem probatus ex eo, quod Contrahentes paulò ante
habitaverant in Parochia S. Demetrii, & propterea interro-
84 gati à Notario, quisnam esset eorum Parochus, ad effe-
ctum faciendi denonciationes, bona fide responderunt, esse
eundem Parochum S. Demetrii; Qui Parochus ulteriùs po-
terat esse talis, ex eo, quòd ex particularibus Constitutio-
85 nibus Synodalibus in multis Diœcesibus, & signanter in
Civitate Neapolis, nonnisi post quatuor menses effectivæ
habitationis in secunda Parochia, is, qui ad illam se trans-
fert, potest dici Parochianus ejusdem secundæ Parochiæ,
ut notorium est in d. Civitate Neapolis, & observavit *Rota
in dicta Neapolitana Matrimonii coram Card. Priol* Cùmque
86 d. casus expressus fuerit sub nominibus Fulani, & Bertæ,
juxta modum, qui practicatur in sacra Pœnitentiaria, de
facili, absquè ulla machinatione, vel fraude Contrahen-
87 tium, eadem expressio potest dici vera, vel uti casus unius
ex illis Diœcesibus, in quibus practicatur id, quod in Civi-
tate Neapolis statutum est in Synodalibus Constitutionibus;
Vel saltem innocenter erronea, absquè ullo Clavium con-
temptu, juxta præcisa verba Folii, remotisque omnibus
fraude, dolo, falsitatibus, & testium subornationibus.
Eadem insubsistentia laborant ea omnia, quæ dicuntur
88 respectu alterius resolutionis *S. C. C. in Romana 23. Aprilis
1667.* in qua scripsit *Card. de Luca*, ut videre est *in ejus disc.
1. de Matrim.* Quia fundamentum ejusdem resolutionis nulla-
tenus stetit in licentia, obtenta à Vicesgerente, sed in eo,
89 quòd concludenter probabatur habitatio Mulieris in Paro-
chia S. Nicolai in Carcere, coram quo Parocho contractum
fuerat matrimonium, ut videre est in Folio, d. die distribu-
to in dicta S. C. in quo nullus apex, nullumque miserabile
90 jota legitur, concernens dictam licentiam Vicesgerentis;
Licèt autem de illa mentionem faciat *Card. de Luca, ubi su-
pra num. 3.* Id tamen nullam meretur animadversionem,
quia in his casibus non est attendendum quod Advocati di-
cunt, sed quod in Judicio deducitur, ut observat idem *Card.
91 de Luc. de Success. discurs. 16. num. 15.* aliique citati *in Instit.
crimin lib. 2. tit. 8. num. 243.* quibus addo *Fattinell respons. 56.
in princip. tom. 2. & Rot. decis. 13. num. 22. apud de Prosper. de
92 Territ separat.* Et in effectu in eadem Causa *major, pænequè
tota difficultas consistebat in primo puncto*, hoc est in proban-
do domicilio, juxtà verba *prædicti Card. de Luca, ubi supra
num. 8.* & juxta ea, quæ in Folio in eadem Congregatione
distributo, continentur; Atque applicantur ea, quæ *Rota*
93 sæpè firmavit de suis decisionibus, quod scilicet non debet
attendi id, quod perfunctoriè, vel ad ornatum in illis dici-
tur, sed unicè insistendum in eo, in quo Causæ difficultas
stetit, quod non potest meliùs demonstrari, quam ex lectu-
ra integræ relationis Facti in Folio dicta die distributo, &
hodiè per extensum exhibito.
Et tamen semper recurrit eadem solida responsio, quod in
94 casu hujus resolutionis dicta Licentia Vicesgerentis non fue-
rat procurata malis artibus, minusque mediantibus falsis te-
stibus, juxta præcisos terminos nostri casus, sed sub valido
motivo concludentis probationis domicilii in eadem Paro-
chia Sancti Nicolai ad Carceres, ut notat idem *Card. de
95 Luc. d. discur. 1. num. 3.* ibi: *Sed etiam aliorum, qui pro
validitate responderunt, ex motivo domicilii*; Et conse-
quenter non sinè magna detorsione eadem resolutio præ-
tenditur aptari nostræ controversiæ, in qua nulla remanet
96 umbra dubii circa dd. malas artes, dolos, fraudes, & machi-
nationes, quibus mediantibus extorta fuit eadem Licentia.
Pro inapplicabilitate demum alterius resolutionis dictæ S.
C. C. *in Neapolitana Matrimonii 17. Novembris 1714.* suffi- 97
ceret sola reflexio, quod adversùs illam, nedum concessa
fuit nova audientia, & permissa facultas faciendi novas proba- 98
tiones; Sed quod magis est, ultimo loco, peractis dd. novis
probationibus, eadem Causa fuit terminata mediante con-
cordia, quod operatur, ut pro decisione aliarum Causarum
allegari nullo modo valeat, ut de resolutionibus, adversùs
quas concessa fuit nova audientia, sæpè firmat *Rota*, ut pa- 99
tet ex decisionibus, citatis in *instit. crimin. lib. 2. tit. 8. à num.
a 55.* Quibus addo eandem *Rot. in Spoletana Successionis 29.
Januarii 1706. §. Nullaquè coram Molines, & in Romana Pe-
cuniaria 3. Junii 1707. §. Quò autem coram eod.* Et de Causa, 100
terminata per transactionem *Bertacchin. Vot. decis. 100. n. 19.
Rota select. Interpretat. cap. 194. num. 33. Card. de Luc. de Usur.
disc. 1. num. 9. & Rot. decis. 97. num. 12. coram Emer jun.*
Et tamen discurrendo etiam de meritis ejusdem Causæ, 101
tempore propositionis in C. C. fuit processum cum supposito,
quòd habitatio per congruum tempus in quodam Conserva- 102
torio Neapolis, coram cujus Parocho fuerat contractum
matrimonium, erat sufficiens ad acquirendam Parochiali-
tatem; & subjectionem Parocho ejusdem Conservatorii,
juxta resolutiones, relatas, & sequutas *à Monacell. in For-
mul. tom. 2. tit 16. formul. 2. sub num. 34. fol. 223.* Quæ omnia, 103
mediantibus dictis novis probationibus, prorsus corruebant
in facto, & proinde nil mirum, si eadem Causa, ut supra
diximus, ultimo loco terminata fuit mediante Concordia. 104
Ex quibus nulla adest necessitas se divagandi in inspectio-
ne, an matrimonia illa, quæ contrahuntur, mediante Li- 105
centia, obtenta dolo, vel fraude Contrahentium, sint va-
lida, vel nulla.
Et nihilominùs ad solius materiæ ornatum dicimus, quòd
in hac parte unisona voce concordant Theologi, & Canoni- 106
stæ in hac solida distinctione, quod, aut dolus, & fraus ver-
santur circa causam impulsivam, & accidentalia, & matri-
monium est validum; Aut verò versantur circa substantia- 107
lia, & causam finalem, & tunc matrimonium est nullum,
ut videre est apud *Aversam de Sacram matrim. quæst 6. sect. 4.
vers. Debet fol. 342.* ibi: *Adde etiam &c non valere licentiam,* 108
*quando dolus, & error esset circa substantiam, Barbos. de po-
test. Episcopi part. 2. allegat. 31. num. 133.* ibi: *Metu, vel dolo* 109
*obtenta licentia sufficit, nisi per dolum, & mendacia, versantia
circa substantiam, vel causam finalem, extorqueatur, quia di-
spositio, facta per dolum, versantem circa causam finalem, est
invalida.* Idemque repetit *de Paroch. cap. 21. num 70. & ad
Concil. sess. 24 de Refor matrim cap. 1. num. 40. & Vot. decis. 17.
& 19. per tot. Bonacin. Oper. moral. tom. 1. tit De matrim quæst.
2 punct. 8. num. 17.* ibi: *Respondeo, matrimonium esse invali-* 110
*dum, quando licentia extorta fuit per dolum, & mendacia, ver-
santia circa causam finalem. Boss. de matrim. contract. cap. 4.
§. 46. num. 127.* ibi: *Mendacium, & falsitas circa propriam, &* 111
veram causam finalem, ipsam (hoc est licentiam) *vitiat, nul-
lamque reddit; Busc tract. 1. de Casibus Miscellan. quæst. 462.* 112
*petit. 11. Caspens in Curs. Theolog. tom. 2. tract. 26. disp. 4. sect.
5. num. 23. Castropal. Oper moral. tom. 5. tract. 28. disp. 2 sect. 5.
num 23. Coninch. Oper. moral tom. 2. de Sacram. disquis. 27. dub.
2. num. 37.* ibi: *Excipe casum, quando dolus esset circa sub-* 113
*stantiam; Dian. coordinat. tom. 2 tract. 6. de Sacram. Matrim.
resolut. 82. num. 2.* ibi: *Quia dolus in impetranda licentia à* 114
*Parocho versatur tantùm circa causam impulsivam, secùs autem
si versaretur circa substantiam, Escobar. in Theolog. moral. tom.
3. tit 25. sect. 1. cap. 5. num. 63.* ibi: *Quando licentia assistendi* 115
*matrimonio extorta fuit per dolum, & mendacia, versantia cir-
ca causam finalem, est invalidum; Secus quando licentia fuit ex-
torta per dolum, & mendacia, versantia solummodò circa cau-
sam impulsivam; Filliuc. Oper moral. tom. 1. tract. 10. de ma-
trim part. 1. num. 217.* ibi: *Quia non conceditur licentia à Pa-* 116
*rocho propter causam finalem, sed tantùm impulsivam; Gut-
tier de matrim cap. 69. num. 14. & 17. de Justis de Dispens ma-* 117
trim. lib. 2. cap 19. num 91. ibi: *Prout non vitiabit, quamvis
dolo, aut mendaciis à dicto Parocho hujusmodi licentia impe-* 118
*trata fuisset &c. quia hujusmodi falsitas non est circa causam fi-
nalem; Card. de Luc. de matrim disc 1. num 22.* ibi: *In præsen-
ti agebatur de deceptione substantiali, inducente præsupposi-* 119
tum personæ, omninò diversæ. Noguerol allegat. 24. num. 187.
ibi: *Distinctio est, quod si dolus est in causa impulsiva matri-* 120
*monium tenet, secus quando ille respicit causam finalem; Pa-
squalig. quæst. moral. centur. 4. quæst. 346. num 9.* ibi: *Quando* 121
*error versatur circa substantiam actus, aut causam finalem, à
qua determinatur actus &c. Non autem quando error versatur
circa qualitates accidentales &c. qualis est etiam causa impul-
siva;*

siva; Perez de matrim. disp. 41. sect. 6. num. 7. fol. 468. ibi:
122 *Dico ultimò. in eo casu, in quo mendacium, & dolus esset circa*
substantiam &c. certum est, concessionem invalidam esse; Re-
123 *ginald in Prax fori pœnitent lib. 21. num. 182. Sanchez de ma-*
trim.lib. 2. disp. 59. n. 14 vers. Nec obstant, ibi: *Nam ad ea om-*
nia respondetur, verum tenere, quando error, & falsitas con-
tingit circa causam finalem, hic autem solùm circa impulsivam
124 *est: Stephan à S.Greg. de Sacram lib. 3. cap 98. num. 2. Tondut.*
125 *quæst benef. part. 3. cap. 154. num. 27.* ibi: *Omnes conveniunt,*
quod si licentia obtenta fuerit cum expressione eorum, quæ non
ita se habebant circa ea, quæ concernunt substantialia, & cau-
sam finalem concessionis, matrimonium redditur invalidum,
126 *& Trullench. de Jure Parochor cap 8. num 5.*

Observantes hic, quòd dd. Doctores asserunt, tunc cau-
127 sam dici impulsivam, & non finalem, neque tangentem
substantiam actus, quando illa se tenet ex parte modi conce-
dendi, puta quia concessa fuit ad falsas preces alicujus Ma-
gnatis, ex metu, incusso ad illam extorquendam, vel ex ali-
quo alio addito accidentali, & extrinseco; Tunc verò respi-
128 cere substantiam actus, quando versatur circa essentialia
matrimonii; Inter quæ innegabile est contineri qualitatem
proprii Parochi, eò quia hæc sub nullitatis pœna injungitur
129 *à Concil Trident sess. 24. de Reform matrim cap. 1.* ut notat *Pi-*
gnatell consult 78. num. 1 in fine tom 5 ibi: *Præsentia proprii*
Parochi datur à Tridentino pro forma substantiali contractus,
130 *absque enim forma substantiali non potest res subsistere, & pro-*
indè neque contractus matrimonii, & Rota in magistrali decis.
30. per tot & signanter num. 1. coram Dunoz sen. ibi: *Maxi-*
131 *mum, & præcipuum decisionis fundamentum elicitur ex ver-*
bis Sacri Concil. Trident. sess. 24. cap. 1. de Matrim ibi: *Qui ali-*
ter quàm præsente Parocho, vel alio Sacerdote, de ipsius Pa-
rochi. seu Ordinarii licentia, & duobus, vel tribus testibus
contrahere attentabunt, eos Sancta Synodus ad sic contrahen-
dum omninò inhabiles reddit. & hujusmodi contractus irri-
tos, & nullos esse decernit. prout eos præsenti decreto irritos
facit, & annullat: Ex quibus verbis clarè apparet induci
formam præcisam, & substantialem, sine quo actus subsistere
non potest, quæ nec potest adimpleri per æquippollens, dum
irritatur factum sine forma specifica. Quæ substantialis for-
ma, & specifica, atque præcisa circumstantia cubitalibus
istis literis expressa, & distincta fuit in licentia, de qua di-
132 sputamus, ibi: *Ambedue della sua Parrocchia.*

Ex quibus duæ propositiones remanere videntur eviden-
133 tes, & innegabiles.

I. Quòd juxta opinionem Congregat. Sacri Concilii Tri-
dent. & Sacræ Rotæ, quæ duo sunt poli, super quibus tota
134 judiciorum machina validitatis matrimoniorum volvitur,
& revolvitur, prorsus nulla, & omninò irrita sunt matri-
monia illa, quæ fuerunt contracta, prævIis licentiis Ordi-
nariorum, procuratis, & extortis fraudibus, & dolis, ac
mendaciis, falsorum testium depositionibus, & aliis simili-
bus machinationibus.

II. Verò, quod in sensu omnium Theologorum, & Ca-
nonistarum nulla pariter sunt, & nullius efficaciæ matrimo-
135 nia illa, quæ contracta fuerunt mediantibus fallaciis, &
mendaciis, quando hæc respiciunt causam finalem, seu sub-
stantiam matrimoniorum, quidquid sit quando concernunt
solam causam impulsivam, illiusquè accidentia, cum qua
solida distinctione processit C. C. *in Bononien. Matrimonii*
136 9. *Februarii* 1669. nullum declarando matrimonium, etiam
consummatum, ex eo quia illud contractum fuerat cum fal-
sis attestationibus, concernen. substantialia, ut videre est
in lib. 26. Decret fol. 168.

In nostris autem terminis utrumquè mirabiliter applica-
137 tur nostræ controversiæ, eò quia Scribentes in contrarium,
nedum ultrò admiserunt, hujusmodi dolos, mendacia,
falsorum testium depositiones, & similes improprias ope-
rationes, ad praxim redactas fuisse; Sed cum supposito ta-
lis concursus mendaciorum, falsitatum, & testium subor-
138 nationis, insistebant in eo, quòd non possent allegari ab eis-
dem Contrahentibus, cum solitis generalitatibus quòd au-
diri non debet allegans propriam turpitudinem, quibus abun-
dè responsum fuit in aliis Scripturis.

Non omittimus demum, enixis precibus solita attentio-
139 ne benignè observare, quod materia non potest esse magis
delicata, magisquè lubrica; Quod longum solet esse iter
140 per præcepta, breve, & efficax per exempla, ut vidimus
141 supra *§. 32. num. 14.* Quod si declaretur validum præsens ma-
trimonium cum dicta Licentia Provicarii, tot fraudibus,
142 dolis, falsitatibus, testiumquè subornationibus extorta,
multi in Urbe allicerentur ad similia perpatranda, seu, ju-
xta verba C. C. *in Ulixbonen.* de qua *in tom. 3. part. 2. discept.*
1. num. 208. Res exemplo gravis est, & quia multi in illo Regno
(in catholico Orbe possumus addere) *acciperent occasionem* 143
utendi istis fraudibus. Quod in his terminis non dicitur homo
separare, quos conjunxit Deus, quia, juxta lepidam, sed 144
nullatenus piam observationem illius Episcopi, cujus discur-
sus cum Summo Pontifice refert *Sperell. decis. 139. num. 17.*
vers. Circa quod, in circumstantiis fraudis, doli, suborna-
tionis testium, & falsitatum, quibus profanatur magnum
matrimonii Sacramentum, quando pessima fide. median- 145
tibus similibus operationibus contrahitur, non Deus, sed
Diabolus conjungere dicitur Sponsos, circa quod videndus
Card. Bellarm controv. lib. 1. tit. De Matrim. Sacram. cap. 26.
column. 3. vers. Sic igitur. Quod *non minor favor est dissol-*
vere matrimonium contractum contra legem Dei, sicut consoli-
dare legitimè contractum, sunt verba *Rotæ decis. 16. num. 6.* 146
coram Pamphil. circa quam propositionem concordant *Abb.*
in cap. Series num. 5. de Testib. & Felin in cap. Lator sub num.
3. de Sentent. & re judic. Quod quando sermo est de matrimo-
niis, similibus scandalosis mediis, & cum pessimis opera- 147
tionibus contractis, *Les copulations aussi faites in contemptum Ecclesiæ, non servatis solemnitatibus, sunt vrayes for-*
nications, contubernia, non matrimonia, ut exclamant etiam
Authores illarum Regionum, in quibus Reformationes Con-
cil. Trident. forsan non observantur cum illa punctualitate,
cum qua meritò venerantur in Urbe, ut videre est *apud Ca-* 148
rol. Feuret. de Abus lib 2. cap. 2. num. 4. Quod nullum declaran-
do matrimonium, similibus malis actibus contractum, *in*
favorem matrimonii verè judicatur, nè alii præsumant dolis,
erroribus, & ignorantiis illud profanare. Hoc sanè non po- 149
tuit fieri, nisi ignorantia, vel malitia Contrahentium, qui-
bus Ecclesia in re tanti momenti suffragari non debet, sunt
verba *Marchant in Tribun. Sacram post tom. 3. cas. 3. vers. Dicti*
itaque fol. mihi 34 Quòd Ecclesia non dicitur separare illos,
qui cum falsis Licentiis, mendaciis, testiumque suborna-
tionibus, & dolis matrimonium contraxerunt, ex viva ra- 150
tione, quia in his terminis matrimonium est nullum in radi-
ce, & quod nullum est, dissolvi non dicitur benè *Monald.*
consil. 5. num. 95. tom. 2. & meliùs *Oliver de Matrim nullitate*
part. 1. fol. 42. In cujus casu agebatur de matrimonio consu- 151
mato, & respondendo favorabilitati matrimoniorum ait *fol.*
82. Verissima sunt hæc ubi agitur de dissolutione matrimonii verè
atquè legitimè contracti &c. sed longè diversa est ratio casus no-
stri; Repetendo solidam illam rationem, quod non dici- 152
tur dissolvi, quod à principio nullum est, & *Card. Palla-*
vic in Histor. Concil. lib. 25. cap. 4 num. 12 Quòd in his casibus
non annullatur matrimonium postquam est Sacramentum, 153
sed concursus fraudis, doli, subornationis testium, & ma-
chinationum, circa non observantiam formæ, & essentia-
lium solemnitatum, à Concilio præscriptarum, operatur
ut contractus non sint neque matrimonia, neque sacramen- 154
ta, *Card Pallavic. in Histor. Concil. lib. 22. cap. 4. num. 12. &*
Gentian. Gervet. in Oration de Clandestin. matrim. post Consil.
matrim. divers. Venetiis impress. anno 1562 fol. 14. à terg. ibi:
Consumatum quoquè matrimonium non esse dirimendum, sed
priùs videndum est, an sit matrimonium, altoquin non diri- 155
mitur matrimonium, sed stuprum, & adulterium; Quòd
matrimonia mendaciis, testium subornationibus, dolis,
fraudibus, & machinationibus contracta, sunt *semina di-*
scordiarum, fomenta carnalitatum, litium, & injustitia- 156
rum instrumenta, juxta præcisa verba *Marchant. in Tribun.*
Sacram. tom. 1. tract. 1. tit. 3. quæst. 2. conclus. 2. in fine fol. mihi
377. Quòd *cùm in matrimonio, de quo agimus, adfuerint tot*
fraudes, & Parochus, & testes sint suspectissimi, & concur- 157
rat disparitas magna inter prætensos Conjuges, ultra alias
circumstantias, & qualitates, quæ militant contra Authorem
fraudis, & doli, in tali matrimonio adhibitas, de quibus
latiùs in facto: Judex debet arbitrari, illud esse omnino in- 158
validum, cùm totum hoc ejus arbitrio committatur, qui, om-
nibus istis rectè consideratis, non debet aliud statuere &c. &
ita in prædictis fuit judicatum per Rot. coram Buratt. sunt
verba *Gratian. in discept. 849. num 32.* Quæ non possunt esse 159
magis punctualia pro decisione præsentis controversiæ, ita-
ut dici possint scripta pro præsenti casu, & sit authoritas ta-
liter punctualis, ut possit vocari *della Vacca rossa*, juxta ea,
quæ notat *Card. de Luc de Jurepatr disc. 4. num. 7.* cum aliis, 160
à me citatis *in Instit crim. lib. 2. cap. 2. tit. 8. num. 239.* in specie
loquentibus de authoritatibus, quibus congruè adaptantur
termini *delle Vacche rosse*; Quodquè demum ex hucusque
animadversis remanere videtur plusquam evidens nullitas 161
matrimonii, de quo disputamus, & tamen etiamsi illa ali-
quo colore offuscari posset à contrariis criticationibus, in
hoc dubio adhuc intrepidè pro nullitate matrimonii respon-
dendum

162 dendum esset *Barbos. Vot. dec. 19. num. 81.* ibi: *Nam cùm tantæ fraudes, doli, & errores in eo intervenerint, si forsan dubium aliquod inde orietur, quod oriri non potest nihilominùs*
163 *ad favorem Francisci resolven.* cum concordan. citatis supra *discept. 2. §. 6. num. 36.*

De mense Februarii 1719 matrimonium per Sententiam
164 Eminentissimi Paracciani Vicarii fuit declaratum nullum.

Quia verò in eadem Sententia Dominicus obligatus fuit ad iterum contrahendum matrimonium cum Joanna, vel ad illam congruè dotandam, circa quam inspectionem.
165 Ego non scripsi.

In hac parte eadem Sententia non videtur subsistere ex clara dispositione: *Sacr. Concil. Trident. sess. 24. de Reform. ma-*
166 *trim. cap. 1.* in qua Contrahentes, non servata forma ibidem præscripta, omninò inhabiles redduntur ad contrahendum matrimonium, ibi: *Qui aliter, quàm præsente Parocho, vel Sacerdote de ipsius Parochi, seu Ordinarii licentia, & duobus, vel tribus testibus, matrimonium contrahere attentabunt, eos Sancta Synodus ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit, & hujusmodi contractus irritos, & nullos esse decernit.*

In cujus sequelam uno ore asserunt Doctores, matrimonium absque præsentia proprii Parochi contractum, non
167 solum esse nullum, sed neque resolvi in Sponsalia de futuro, ut videre est apud *Natal. ab Alexand. in Theolog. Scholast. & moral. tom. 7. lib. 2. de Matrim. resol. 32. fol. 516.* ubi refert ita decisum à Concilio Provinciali Mediolanensi, & à C. C. *Sabell. in Summ. verb. Matrimonium num. 6.* & latè *Sanchez de Matrim. lib. 1. disp. 20. per tot.* quem communem in matrimonii materia Magistrum meritò vocant adducti *in Tom. 1. part. 2. discept. 2. num. 180.* quibus addo *Zaul. ad Stat. Favent. tom. 2. rubr. 41. lib. 4. num. 310.* ubi merritò doctissi-
168 mum hunc Authorem vocat Gigantem inter omnes alios Scriptores Societatis Jesu: *Fagnan. in cap. De illis il 2. num. 50. de Despons. Impuber. Pignatell. consult. 133. num. 51. & 56. tom. 9.* latè *Cened. pract. quæst. canon. quæst. 21. à num. 39. & seqq. Sebastian. Giribald. de Sacram. tom. 2. tract. 10. de Sacram. matrim. cap. 7. de Clandest. consen. dub. 4. à num. 25. & Barbos. ad Conc. sess. 24. de Reform. matrim. cap. 1. num. 310.* ubi innumeros refert concordantes

Istque fuit, & est perpetuus sensus, & constans opinio
169 S. C. C. ut videre est in sequentibus resolutionibus, quarum aliquas refert, sequitur, & exornat *Cened. ubi supra*, magistraliter præsentem tractans quæstionem, & respondens omnibus contrariis.

„ *Nullius*: ibi: Die 8. Junii 1595. censuit: Matrimo-
„ nium, sine præsentia Parochi per verba de præsenti con-
170 „ tractum, etiam copula subsequuta, & irritum, & nul-
„ lum esse, & in sponsalia de futuro minimè resolvi *lib. 8.*
„ *Decret. fol. 130.*

„ Et in alia *Nullius*: ibi: Titius, & Seja contraxerunt
171 „ matrimonium per verba de præsenti, non tamen factis
„ publicis denunciationibus, vel Parocho adhibito, deni-
„ que non servata forma *à Sac. Concil. Trid.* constituta, &
„ ordinata *Sess. 24. de Reform. Matrim. cap. 1.* clarum est, ta-
„ lem contractum irritum prorsùs, & inanem esse: eodem
„ Concilio ipsum annullante *d. cap. 1.*

„ Sed dubitatur, an saltem patiat effectum sponsaliorum,
172 „ ut si non valeat, ut matrimonium de præsenti, valeat
„ tamen, ut sponsalia de futuro, ne actus pereat omninò;
„ Præsertim libero Contrahentium consensu vallatus,
„ exemplo ejus, quod habetur in terminis in *cap. 1. §. Idem*
„ *quoquè de Spons. impuber. in 6.* ubi dicitur, matrimo-
„ nium, nullitèr de præsenti contractum, resolvi in spon-
„ salia de futuro.

„ Cui accedit communis regula, affirmativè concepta,
173 „ videlicèt, quod si actus non valeat eo modo, quo agitur,
„ valet tamen eo modo, quo potest, ut post alios *Jas. in leg. 1.*
„ *§. Si quis ita num. 23. & Rip. n. 17. & 18 ff. de Verbor. oblig.* ubi
„ ampliùs dicit, id etiam procedere, cùm sumus in dubio de
„ voluntate Contrahentium; Cui adstipulatur *Panorm. cap.*
174 „ *Cùm super sub num. 17. col. fin. vers. Si sumus in dubio extra*
„ *de Offic. deleg.* ea ratione, quia scilicet est facienda inter-
„ pretatio, ut actus magis valeat, quàm pereat *leg. 3. ff. de*
„ *Test. milit.* cùm similibus *Jason d. §. Si quis ita num. 23. Rip.*
„ *num. 24. Abb. loc. cit.*

„ Quæ sanè regula multò magis hoc casu admittenda vi-
„ detur primò favore matrimonii *d. cap. 1. de Despons. impub.*
175 „ *& leg. Si divortio ff. de Verbor. oblig.* ubi ob favorem matri-
„ monii promissio facta ex causa Dotis, quæ non valuit eo
„ modo, valeat quo potest, idest in vim donationis, quæ ta-
176 „ men regula, ut notum est, præsumi non solet *leg. Cùm de*
„ *indebito ff. de Probat.*

„ II. Quia videtur hoc pacto succurri simplicibus mulie-
„ ribus, quæ ignorantes fortassè Decreta Concilii, ut facile 177
„ est in Villis, & in Locis, à Civitate remotis, possint ab
„ hominibus decipi, & ad contrahendum induci, quo casu
„ æquum esset, eas, in vim saltem sponsaliorum, tales ob- 178
„ strictos habere.

„ Convenit prætereà hoc æquitati canonicæ, secundùm
„ quam omnia pacta, omnes conventiones, quæ necessariò 179
„ talem contractum præcesserunt, vim habent, & servari
„ oportet *cap. 1. de Pact.*

„ Convenit naturæ rei, de qua agitur, quæ certè solo con-
„ sensu perficitur *leg. Nuptias de Reg. jur.* 180

„ Convenit verbis, quæ licèt sint de præsenti, tamen com-
„ modè possunt, & debent impropriari, & ad futurum tra- 181
„ hi, ad actum quoquomodo substinendum, *Alexand. d. §. Si*
„ *quis ita num. 11.* ubi *Imol. num. 27.*

„ Convenit denique menti, & voluntati Contrahentium,
„ qui si volunt de præsenti, multò magis volunt in futu- 182
„ rum, uti inquit *Gemin. in d. cap. §. Idem quoquè col. pen. in*
„ *fin. 3. membri*, ubi etiam addit, quòd cùm intentio super
„ eo, quod fit, non excluditur ab eo, quod fieri posset, ut
„ hoc casu, etiamsi peccatum esset in forma, actus tamen 183
„ valet, sequitur *Felin. in cap. Cùm super sub num. 8. versic.*
„ *Tertius defectus est de Offic. delegat.* Atquè his pars affirma-
„ tiva fulcitur.

„ Contraria verò suadetur in primis, quia agitur de ma-
„ trimonio nullo ex defectu formæ, quo casu communiter 184
„ DD. constituunt regulam negativam, videlicèt, quod
„ actus, qui ex tali defectu non valet, ut agitur, nec valet,
„ ut valere potest *leg. 1. §. Cùm qui ff. de Constit. pecun. leg. 1.*
„ *Cod. de Latin. libert. tollen. d. leg. 1. §. Si quis ita* ubi Docto-
„ res, ac præcipuè *Alexand. post Bartol. num. 10. in fin. Imol.*
„ *sub num. 22. vers. Notarii, & num. 26 in gloss. verb. Annuis-* 185
„ *set; Jason num. 6. 19. & 23. Rip. num. 23. de Verbor. obligat.*
„ *Federic. cons. 164. in princip.*

„ Et maximè quia actus est contra legem factus, cui lex
„ expressè resistit, ut casu isto *Jason 8. §. Si quis ita num. 23.* 186
„ *vers. 4. limita Rip. ibid. num. 32.*

„ Actus enim, contra legem factus, pro nihilo habetur,
„ ac si factus non esset, *leg. Nam putavit §. Non quævis ff.* 187
„ *de Bon. possess. contr. tab. leg. ii ff. de Auth. Tutor. leg. Quoti-*
„ *diè ff. Qui satisdar. cogant.*

„ Et hoc videtur esse de mente Concilii, tales contractus
„ prorsùs irritantis; & annullantis *in d. cap. 1. 24. sess. vers.* 188
„ *Qui alitèr*, juncta *ejusdem cap. præfat.* Nulla etiam, ut
„ opinor ignorantiæ adhibita excusatione, juxta *cap. Cùm*
„ *Inhibitio §. Si quis verò extra de Clandest. desponsat.* cujus
„ vestigia Concilium est secutum.

„ Nec quidquam officit *Text.* prima facie satis urgens *in d.*
„ *cap. 1. de Despons. impub.* Quoniam ibi agitur de nullitate 189
„ ex defectu causæ efficientis, non autem formalis, ut ibi
„ dicit *Gemin. in ult. Not.* & sequuntur prædallegati Doctores
„ in *d. §. Si quis ita.*

„ Ex quibus patet, rem difficultate non carere, cujus cùm
„ definitio desideretur. Petitur humillimè ab Illustrissimis 190
„ DD. meis, ut ipsi, quorum authoritati hoc munus deman-
„ datum est, dignentur, quid tenendum, quid servandum
„ sit, statuere. Julius Benignus.

„ 14. Januar. *Card. Mor. VV. Cæs. Col. Summ. Alc. Sen. S. Sixt.*
„ *Caraf. Aqu.* omnes, excepto Aquaviva, censuerunt, ma- 191
„ trimonium nullum esse, adeò ut nec in vim sponsalium va-
„ leat: Quia deficit in forma præscripta à Concilio, & ideò 192
„ non officere *cap. 1. de Spons. impub.* in quo agitur de defectu
„ causæ efficientis, ut videre est in *tom. 7.* Positionum, exi-
„ sten. in Archivio Sacr. Congregationis Concilii, signat. 193
„ foris *Sess. 24. de Reform. cap. 1. fol. 211. & 212.*

„ *Messanen.* Fuit contractum matrimonium in Civitate
„ Messanæ post publicationem Decreti Concilii Tridentini 194
„ per verba de præsenti, & mutuum consensum, non fa-
„ ctis publicationibus, nec præsente Parocho, nisi tantum-
„ modò Notario, & Testibus &c.

„ Humiliter petitur ab Illustrissimis, & Reverendiss. DD.
„ Cardinalibus de Congregatione Concilii Tridentini, de- 195
„ clarari, si supradictus contractus matrimonii, cùm sit fa-
„ ctus contrà formam, traditam per Decretum ejusdem Con-
„ cilii de contrahen. matrimoniis, est adeò nullus, quòd ne-
„ que transit in sponsalia de futuro S. C. C. censuit, non tran- 196
„ sire *lib. 2. Decret. fol. 21.* 197

„ *Concordien.* Illustrissimæ, & Reverendissimæ Pater.
„ In foro Concordien. de infrascriptis dubiis hæsitari in pra- 198
„ xi contingit, pro quorum resolutione humilitèr D. V. Illu-
„ strissima supplicatur.

Inter

„ Inter cætera autem Dubia adest infrascriptum, videlicet.
„ III. Disponitur eodem Concilio *sess.* 24. *Decretorum de Reform.matrim cap.* 1. *vers. Qui aliter:* Quod matrimonium sine præsentia Parochi, ac duorum, vel trium Testium celebratum, sit nullum, & invalidum. Joannes contra-
200 xit cum Berta per verba de præsenti, Testibus requisitis præsentibus, & fide jurata data illud confirmavit.
„ Quæritur. An talis contractus matrimonii sit validus,
201 & videtur nullus ob defectum præsentiæ Parochi, vel alterius Sacerdotis, juxtà *d. versiculum: Qui aliter;* In contrarium non videtur ratione carere, quia juramentum supradictum videtur contractum matrimonii validare, licèt
202 per se esset nullus: Juramenti enim natura est supplere defectus contractus, cui apponitur, & de virtute juramenti in hoc casu tradunt omnes *cap. Qualiter, & can. De*
203 *pactis quamcumque* 22. *quæst.* 5. idemque tenet *Navarrus*, cùm certis limitationibus, *in suo Manual. cap.* 16. *num.* 18.
„ Casu autem, quòd non esset validus talis contractus ma-
204 trimonii, an Contrahens saltem possit compelli Juris remediis ad contrahendum de novo, adhibita Parochi præsentia, aliisque, requisitis à Synodo, & videtur, quod sic, ne jurata promissio fiat inanis, & irrita in detrimentum animæ jurantis, per ea, quæ tradunt Doctores, &
205 Navarrus locis supracitatis. Licèt contrarium etiam suadetur, quia ex quo à principio fuit contractus nullus ex defectu formæ, traditæ à Synodo, videtur esse locus pœnitentiæ, itaut, juramento non obstante, quod conver-
206 titur in naturam contractus, cui ponitur, qui nullus fuit, & uterque Contrahentium potest pœnitere, & alteri cuilibet nubere.
„ Et quidem celebrato matrimonio modo, quo suprà,
207 accesserit copula carnalis sub certa fiducia, quòd legitimè illud celebratum fuerit, maximè cum juramento, licèt sine Parocho, cùm copula habeat vim convertendi spon-
208 salia in matrimonium.
„ *Die*... Januarii 1585. S.C.C. censuit, ad 3. d. matrimonium contractum, non adhibita Parochi præsentia, esse nullum, nec is, qui vult resilire, posse ab Ordinario com-
209 pelli ad contrahendum denuò, servata forma Concilii. A Card. Caraffa *lib.* 4. *Decret. fol.* 16. *à terg. & fol.* 17.
„ *Bisuntin.* Illustrissime, & Reverendissime. Hubertus
210 de Boisset Dolanus Bisuntin Diœces. & Claudia Cellard, aliàs per verba de præsenti matrimonium contraxerunt, nullo tamen dd. Contrahentium Parocho præsente, nec
211 quovis alio Presbytero de licentia eorum Parochi, aut Ordinarii, antequam dd. Contrahentes à matrimonio recesserunt, in tantum, ut super nullitate d. matrimonii
212 ab Ordinario d. Claudia sententiam reportavit, Hubertus tamen dubitat; tuta conscientia non posse protereà transire ad aliud matrimonium, idcircò recurrit ad Illustrissimam, & Reverendissimam D. V. ut dignetur super his quid sentiat S. Concilium rescribere.
„ Die... Martii 1587. S.C.C censuit, matrimonium, con-
213 tractum per Puberes absque præsentia Parochi, vel alterius Sacerdotis, de ipsius Parochi, vel Ordinarii licentia,
214 esse nullum, nec resolvi in vim sponsaliorum, itaut Contrahentes judicialiter cogi non possint ad denuò contrahen
215 dum, servata forma Concilii *sess.* 24. *cap.* 1. *de Reformat.* A Card. Caraffa *Lib.* 4. *Decret. fol.* 130.
„ *Hieracen* Præsupposito, quod matrimonium sit factum
216 absque Parochi præsentia, & duorum, vel trium testium, quo casu irritum declaratur à Tridentino Concilio *sess.* 24. *de Reformat. matrim. cap.* 1. *versic. Qui aliter.* Quæritur; An d. matrimonium transeat in sponsalia de futuro,
217 itaut cogi possit Vir per censuras, aliaque Juris remedia ad servandam fidem Sponsæ, quando maximè sequuta sit copula?
„ Et an si fuerint sequutæ promissiones, & datæ fides de
218 contrahendo matrimonium per verba de futuro, possit cogi nolens contrahere ad contrahendum per verba de præsenti cum solemnitatibus Sac. Concilii, cùm jure canonico videatur contrarium decisum ex *Cap. Requisivit de Sponsal.*
„ Die... Novembris 1589. Quoad primum C.C. censuit,
219 non transire. Quoad secundum de cogendis Contrahentibus ad observanda sponsalia, nihil novi induxisse Con-
220 cilium Tridentinum. A Cardin. Caraffa *lib.* 6. *Decret. fol.* 62.
„ *Paduana.* Marcus Andreæ Janesini de Galio laicus,
221 Gasparina Lazzari Molendinarii mulier, ambo Paduanæ Diœcesis, Incolæ tamen Venetiarum, dùm invicem amore capti essent, de matrimonio inter se contrahendo fidem dederunt, & deindè coram duobus laicis testibus, non tamen coram Parocho, vel aliquo Sacerdo-
te, ad interrogationem alterius eorundem testium, ma- 222
trimonium inter se per verba de præsenti contraxerunt, carnali copula etiam subsequuta. Et quia à nonnullis in Partibus illis hæsitatur; An stante Decreto Concilii Tridentini, irritantis, & annullantis matrimonia, absque
præsentia Parochi, seu Ordinarii licentia, duobus, vel 223
tribus testibus contracta, matrimonium hujusmodi in vim sponsalium resolvatur, itaut Contrahentes prædicti judicialiter cogi possint ad denuò contrahendum, servata
forma Concilii Tridentini. Ideò suppliciter &c. S. C. C. 224
censuit, Non resolvi *Lib.* 1. *Decret. fol.* 79.
„ *Granaten.* Vicarius Episcopi Granaten. de pluribus du- 225
bitavit circa *cap.* 1. *sess* 24. *de Reform. matrim.* disponen. matrimonium, contractum per verba de præsenti non adhibito Parocho cùm testibus esse nullum.
„ I. An contrahens, non servata hac solemnitate, obli-
gatus sit saltem in obligatione naturali, cujus vigore ali- 226
quo Ecclesiastico remedio compelli possit ad observanda promissa.
„ II Quid si in hujusmodi contractu interpositum sit ju- 227
ramentum.
„ III. An talis contractus valeat saltem, ut sponsalia 228
de futuro.
„ IV. An sic Contrahens peccet moraliter non adimplen- 229
do suam promissionem.
„ Ad primum Congregatio censuit, non esse obligatum,
etiam obligatione naturali. Quia quando defectus est in 230
forma, non oritur, neque etiam naturalis obligatio: Sic stipulatio nulla ex defectu formæ non inducit, etiam pactum nudum, *Jason in leg.* 1. *§. Si quis ita num.* 5. *& Rip. num.* 23. *de Verbor. obligat.*
„ Ad secundum. Congregatio respondit idem, etiamsi 231
Contrahens jurasset.
„ Ad tertium. Congregatio respondit, non valere, licèt
enim juramentum operetur, ut actus valeat omni modo 232
meliori, quo potest *leg. Cùm Pater §. Filius Matrem ff. de Legat.* 2. & stipulatio inutilis ex defectu formæ, accedente juramento, valeat in vim pacti nudi: *Jason. post Bartol. in d. §. Si quis ita num.* 24. 25. *&* 26. *& Rip. ibid num* 71
Tamen, quia in casu nostro secundum bonos mores de- 233
buerunt Contrahentes palam contrahere, non clam, ut colligitur proemio *d. cap.* 1. ibi: Justissimis causis detesta-
ta est, *ibi:* Gravia peccata ex clandestinis, & item *ibi*: 234
Cui malo &c. Undè juramentum contra bonos mores, nec
obligat, nec quicquam operatur *cap. Non est obligatorium* 235
de Regul. jur in 6.
„ Ad quartum. Congregatio non peccare censuit: *Tom.*
72. *Positionum S. C. C. signat foris Sess.* 24. *de Reform. cap.* 236
1. *fol.* 168 *&* 169.
„ 178. *Nullius.* An matrimonium, per verba de præsen 237
ti contractum, non servata forma Concilii, resolvatur in sponsalia de futuro, adeò ut qui renuit, iterum contrahere per Ordinarium compelli possit, Sacra Congregatio
censuit; Non resolvi: *Tom.* 71. *Posit. fol.* 177. 238
„ 179. *Nullius.* Dubitatur 1. An matrimonium clam 239
sine Parocho, & testibus contractum, resolvatur saltem in vim sponsalium.
„ II. An omissio denunciationum reddat matrimonium 240
nullum.
„ Ad primum. Congregatio censuit, non resolvi, quia 241
est defectus in forma.
„ Ad 2. Non reddere *Tom.* 75. *Posit. pag.* 191. 242

Ex quibus nullo modo audiendi sunt Doctores illi, qui contrarium asserunt, hoc est, matrimonium clande-
stinum habere vim Sponsalium, & proinde obligare nulli- 243
ter Contrahentes ad iterum validè contrahendum, quos citat *Barbos. ad Concil. sess.* 24. *de Reformat. matrim. cap.* 1.
num. 310 *vers. Contra Veracrux;* Ultra quod enim longè 244
majoris authoritatis, & in majori numero sunt Doctores illi, qui contrariam tuentur opinionem, ex adductis *supra num.* 167. semper urget reflexio illa, quòd in conflictu diversarum opinionum inter Doctores, semper præferen-
da est illa, quam sequuta fuit Congregatio Concilii, quæ 245
facit Jus, ejusque resolutiones tanquam leges servandæ sunt, ex adductis *in Tom.* 1. *part.* 1. *discept.* 7. *per tot.* & signanter *num.* 24.

Nec suffragatur consideratio, quòd si non valet ut matrimonium, & non sustinetur ratione sponsalium, saltem

tem

tem teneat tanquam contractus, & uti talis potens sit ad obli-
246 gandum Contrahentes, eo quia matrimonium non solùm est
Sacramentum, sed etiam contractus, ex adductis *in Tom.* 1.
p. 2. *discept.* 2. *n.* 539. ubi, quòd primum occupat locum in ge-
nere contractus.

Non solùm, quia in Sacramento matrimonii ratio con-
247 tractus inseparabilis est ab illius natura, postquam ad statum
Sacramenti elevatum fuit, ut latè probat *Galles in integro*
libro, cui titulus: *Ecclesiastica in matrimonium potestas*, in
quo totus est in confutando alio Libro, anno 1674. à Joanne
Launojo edito sub hoc titulo *Regia in Matrimonium potestas*,
ubi ex hoc prætextu, quòd matrimonium non solum sit Sa-
cramentum, sed etiam contractus civilis, malè credit, il-
lud subesse sæcularibus legibus, ut referendo verba ejusdem
Launoi, notat idem *Gallef. ubi supra fol.* 140. *n.* 41. ibi: *Hoc*
248 *argumento nititur: Matrimonium est humanus contractus, er-*
go civilium legum dispositioni, & ordinationi subjacet &c. Quod
autem sit Sacramentum nihil interest omnino, tum quia con-
tractus civilis, cui innititur Sacramentum, ab Regum pote-
state non eximitur per Christum, Sacramentorum Authorem;
Tum quia ratio Sacramenti, matrimonio superveniens, hu-
manum contractum non mutat, sed potiùs uti idoneam mate-
riam supponit, &c. Malè loqueris, ortodoxis Institutis op-
positam doctrinam doces &c. ut intentum haberes probare de-
buisses, quòd matrimonium, sivè consideratum, uti simplex
contractus, sivè ut Sacramentum, subjacet ordinationi Le-
gum civilium; Hoc autem probare non poteras; Quia quod ali-
cui legi subest, vel divina dispositione, vel sui natura subest;
Matrimonium autem non divina dispositione subditum nusquam
legimus civilibus legibus, sed solùm sui natura, antequam ele-
varetur ad esse Sacramenti, & quatenus contractus civilis;
Quamobrem utpotè Sacramentum, & divina Constitutione, &
uti res sacra ecclesiasticis legibus non subesse, nonnisi prostitutæ
frontis hæreticus negare potest.

Verùm etiam prætextus iste funditus sublatus fuit à *Sac.*
Concil. Trid. sess. 24. *de Reform. cap.* 1. ubi, non solùm Con-
249 trahentes matrimonia contra formam, inibi præscriptam,
reddit inhabiles ad contrahendum, sed in specie descendit
ad irritandum matrimonia ita contracta, etiam sub ratione
contractus, juxta illa clara verba, quæ nulla indigent glo-
250 sa: *Qui aliter, quàm præsente Parocho, vel alio Sacerdote,*
de ipsius Parochi, seu Ordinarii Licentia, & duobus, vel tri-
bus testibus, matrimonium contrahere attentabunt, eos ad
sic contrahendum omnino inhabiles reddit, & hujusmodi con-
tractus irritos, & nullos esse decernit, prout eos præsenti de-
creto irritos facit, & annullat.

Annullato proinde, & irrito effectu dicto contractu, ni-
hil superest, ex quo cogi possit nullitèr matrimonium Con-
251 trahens ad effectuandum contractum, neq; sub ratione Sa-
cramenti, neq; sub ratione contractus, neq; sub quocunque
alio colore, ut patet consideranti, & applicatur regula *Text.*
in leg. 4. *§ Condemnatus ff. de Re judic.* de qua *Rot. dec* 650. *n.* 4.
par. 18 *& dec.* 315 *n.* 17. *par.* 19 *rec.*

In illis verò casibus, in quibus sponsalia contrahens, &
252 renuens matrimonium effectuare, cogi potest censuris, ob-
servavimus *in Tom.* 2. *par.* 1. *discept.* 21. *num.* 244. quòd Judi-
ces non solum Sponsum petentem absolvere possunt post-
quam diu stetit censuris innodatus, sed eundem, etiam non
253 petentem, absolvere tenentur; Remanente solùm difficul-
tate circa tempus, quod decurrere debet antequam absolva-
tur, quod regularitèr solet esse illud unius anni, nè postea
efficiatur de hæresi suspectus, juxta disposita *in Concil. Trid.*
254 *sess.* 25. *cap.* 3. cum concordant *apud Menoch de Arbitr. cas.*
416. *num.* 55. Verum tamen est, quod ex particularibus fa-
cti circumstantiis *Rot. in dec.* 242. *num.* 13. *coram Duran.* cen-
suit esse 16. mensium, *& in Majoricen. Censurarum* 15. *Ja-*
nuarii 1715 *§ Longum coram Card Scotto*, censuit esse spa-
tium 17. mensium. In cujus §. *finali Rota*, eo tempore, quo
demandavit absolutionem Sponsi, renuentis effectuare spon-
255 salia, adjecit modum, qui fuit refectionis omnium expen
sarum, tàm judicialium, quàm extrajudicialium in Causa
factis, cum reservatione Jurium respectu mulieris in con-
gruo judicio petendi dotem, quatenus illa de Jure deberetur
eidem Mulieri.

Terminata hac Causa, mediante Sententia favorabili
256 Eminentissimi Vicarii, circa primam partem declarationis
nullitatis matrimonii, adversùs aliam partem, canonizan-
tem Sponsalia, ex parte Dominici interposita fuit appella-
tio ad Rotam, destinatoque in Ponentem R. P. D. Corio,
coram eodem fer. fer. fuerunt transportata omnia Acta, &
subscriptum dubium, unà cum destinatione Rotæ, prævia
congrua dilatione unius mensis, data Defensori Mulieris ad

se præparandum pro Causæ propositione. Cæterùm in Vi-
gilia propositionis Causę in Rota, institum fuit exadverso
coram R. P. D. Auditore SS. pro remissione Causę ad Con- 257
gregationem Concilii, & post multos casus, & multa rerum
discrimina, tandem die 27. Maii 1719. prævia repositione ab
omni decreto præjudiciali, ab eodem R. P. D. Auditore SS. 258
remissa fuit Causa ad Rotam, videntibus omnibus Audito-
ribus; Cum addito, ut ex parte Mulieris citationes ampliùs
non reciperentur.

Tempore autem magnarum diligentiarum, pro obtinen-
da remissione Causæ ad Rotam, in exequutionem enixæ vo-
luntatis Dominici à me adhibitarum, tum coram R. P. D.
Auditore SS. quàm cor. Eminentissimo Card Vicario, quàm 259
demum coram eodem met SS. D. N. in adimplementum illius
precisæ obligationis Defensorum, quam his verbis agnovi,
& fassus sum in *Instit Crim. lib.* 2. *tit.* 8. *nu.* 8. *Indequè Ego in ea*
sum opinione, quam factis comprobare non desino, quòd nul-
lam omnino prætermittere debet Advocatus diligentiam, quam
ad Causæ victoriam proficuam agnoscit, eò quia illas absque du-
bio non prætermitteret Litigans, si propriam Causam defende-
re sciret, fuit mihi candidè relatum ab uno ex Consanguineis 260
Dominici, eidem insinuatum seriò fuisse, ut in hac parte
circa Causæ remissionem ad Rotam, quam d. Dominus to-
tis viribus, totoque conatu desiderabat, & pro qua non se-
mel apud SS. D. N. humillimas, reiteratasque funderat pre-
ces, ut cautè ageret, utque oculos aperiret, quia in Rota
solent Causæ longiùs durare, ac in Sac. Congreg. Et proin-
dè nil mirum, si aliqui Professores ad faciendam eorum bur- 261
sam hydropicam, juxta lepidam phrasim *Joannis de Bla-*
nas, in loco, citato in *Instit. Crim. lib.* 3. *tit.* 9. *num.* 61.
insistere solent, ut Causæ agitentur in Rota.

Præcipuè, quia Dominicus Collitigans non erat de nume-
ro illorum Clientum, qui forsan in Urbe non reperiuntur, 262
quosvè perbellè describit *Bim cons.* 248. *lib.* 3. *num.* 3. ibi:
Quamquam non satis etiam detestari, & execrari valeam ali-
quorum ingratorum Clientum perversum morem, qui dum agi-
tatæ Causæ fervor, & necessitas calet, viget, & urget, ma-
gna, & montes, memores, & liberales Viros se jactantes, pol-
licentur; Transacto autem negotio, vel victa Causa, & refri-
gerato, & extincto primæ illius coitionis, & congressionis ca-
lore, & ardore, frigidi homines, obliviosique facti, & illi-
berales, ingratè tot vigilias, tot assiduos egisse Advocati,
vel synceri Consultoris, & integri Judicis labores, frustran-
tur &c. Quo fit, ut multi hac arte fraudati, inquiant; Dum
dolor est, accipes; Anguilla est, elabitur; Ficulneo folio
eum tene quasi auribus Lupum, nec finis te his nugationis pro-
missionibus jactari, & demum decipi, & eò perduci, ut cla-
mans dicas, ob spes fallaces, ob inanes cogitationes meas.

Sed idem Dominicus punctualitate nimia commendabili,
nedum solitus est recognoscere labores Professorum, quo- 263
rum Honoraria meritò *Card. de Luc. de Emphyt. disc.* 38. *in*
princ. appellat *Pretium sanguinis*, ut observavi *in Institut.*
crim. lib. 2. *tit.* 8. *num.* 105. ubi addidi, quòd congruentiùs
appellari etiam possunt *Pretium sanitatis*, eò quia in certis 264
causis, & temporis angustiis, contra regulas, à Medicis si-
bi præscriptas, non possint non applicare, & aliquando tan-
tùm vigilare in nocte, quando dies magni sunt, ac quando
sunt parvi, juxta præcisa verba *Gloss. in Auth. Ut Jud. sine*
quoque suffragio in princ. lit. X. verb. Utentis.

In qua parte solitus erat dicere cl: me: Card. Pancìaticus,
nostri seculi facultatis legalis Ornamentum, quòd in Advo-
catorum professione, quam ipse non sinè laude exercuerat, 265
non datur medium; Aut enim eadem professio, ob multiplici-
tatem negotiorum, vivere non sinit eosdem Advocatos; Aut
verò non subministrat eis sufficientia ad victum, congruamq;
manutentionem, quando de illis verificantur ea, quę leguntur
apud *D. Ioann* 18. 38. de quibus in *Instit. crim. lib.* 2. *tit.* 8. *n.* 104.

Sed ulteriùs idem Dominicus æquali generositate, ac gra-
titudine, ad praxim reducere solitus est ea, quę his verbis notat 266
Rota in Romana Mobilium 23. *Martii* 1711 *§. Quoad Tabulas*
cor. Aldrov Non est res nova, vel insolita, quòd Clientes illu-
stres, & nobiles, ultra solita honoraria, aliqua etiam dona
profundant erga Defensores Causarum, ad compensandos in-
solitos labores, excitandamque illorum sedulitatem; Quod
observaverat priùs eadem *Rota cor. Ludovis. dec.* 510. *nu.* 3.
ibi: *DD. dixerunt, eas non omnino distare à solito Litigan-* 267
tium, quorum valdè expedit, Procuratores sibi valdè charos,
& devinctos reddere, eorumque diligentiam muneribus exci-
tare, & fovere, & in Romana Multiplic. 3. *Apr.* 1699 *§. Ob-*
tinet cor Molines.

Verum tamen est, quòd adversùs d. consilium, uni ex
dd. Consanguineis Dominici, ut supra *num.* 9. datum, 268

G ipse

ipse promptè respondit, illius applicationem longè distare à
circumstantiis præsentis casus, omniaque eidem insinuata,
269 respectu Mei esse prorsus innaplicabilia, quia ipse probè
sciebat id quod notorium est in Curia, quòd scilicet magnæ
occupationes in Causis, pendentibus in Sacris Congregatio-
270 nibus, unitæ cum sacrorum Canonum Lectura in Romanæ
Sapientiæ Archigymnasio, & cum debilitate illius sensus,
in quo anima inhabitat, teste *Plinio*, citato supra *par. 1. di-
scept. 1. §. 1. num. 21.* mihi non permittunt applicare in Causis,
in Sac. Rota, coram A. C. & in inferioribus Tribunalibus
271 Urbis pendentibus, quod Ego ipse à multis lustris, inter in-
formandum in una *Nepesina Legitimæ*, *Ponente b. m. Muto*,
debita reverentia insinuare non omisi iisdemmet Sacræ Ro-
tæ Auditoribus, quorum aliqui etiam hodie in Sacra Rota
meritissimè sedent, alii verò, eorum excelsis meritis ita exi-
gentibus, eminentissimas occupant Dignitates, & aliorum
demum memoria in benedictione est.

DISCEPTATIO XX.

Surrentina Ordinationis.

PRO

Archiepiscopo Surrentino.

CUM

Sacerdote Renato Massa.

ARGUMENTUM.

Natus per accidens in aliquo Loco, an possit licitè ordinari cum Dimissoriis Episcopi Loci domicilii, non obtentis Testimonialibus ab Episcopo Loci originis, ad ornatum Constit. 44. Innoc. XII.

1 DIe 11. Decembris 1717. petiit Renatus de Massa decla-
rationem ab hac S. C. ipsum fuisse licitè ordinatum ab
Archiepiscopo Neapolitano, sine Testimonialibus Archie-
piscopi Surrentini; Fuit autem rescriptum: *Coadjuventur
probationes, juxta mentem*, quæ fuit, ut si idem Renatus,
*antè ejus ordinationem in Diœcesi ista Surrentina verè perman-
sit, & domicilium habuit, super tali ejus habitatione meliori-
bus documentis, & urgentioribus probationibus Sac. edoceat
Congregationem*, juxta præcisa verba epistolę, scriptę Ar-
chiepiscopo Surrentino.

Ad hujusmodi effectum per Curiam Archiepiscopalem
2 Surrentinam, examinati fuerunt duo testes, omni fide di-
gni, nempè Parochus Parochiæ S. Mariæ de Mortola, cu-
jus sunt Filiani Consanguinei dicti Renati, qui medio jura-
mento solemniter deposuit, Familiam dictorum de Massa
ab antiquissimo tempore moram fecisse in nostra Diœcesi, in
qua eorum Majores semper habitarunt, multaque bona sta-
bilia possederunt, & possident, prout fecit Andreas Massa,
Pater Renati, excepto modico tempore, quo Romam petiit
negotiorum causa, sed Patriam reversus, in eadem semper
permansit, usquequò vitam cum morte commutavit.

Subjungit idem Parochus nescire, ubi natus fuerit Rena-
3 tus, cum tamen non latere, quòd si extrà nostram Diœcesim
natus sit, hoc evenire non potuit, nisi per accidens, seù
per transitum, attento fixo, & stabili domicilio Genitorum
ejusdem Renati in Diœcesi Surrentina, modo superiùs ex-
presso.

Et tandèm concludit, eundem Renatum à sua infantia
cum dicto Andrea Patre in Diœcesi Surrentina habitasse, &
4 post breve tempus ad Diœcesim Surrentinam regressum fuis-
se, & quamvis aliquandò in Civitate Neapolitana se contu-
lerit, pro majori tamen temporis parte semper in Plano,
seù Diœcesi Surrentina moram traxisse, illam addacendo
concludentem rationem sui dicti; *E questo Io lo so, perche
sono vecchio Parocho di S. Maria di Martola, di dove sono Fi-
gliani detti di Massa, & Io vi sano vicino di Casa*; Quæ an-
numerantur à Doctoribus inter optimas causas scientiæ in te-
5 stibus, ut de præsumptione, vigente pro Parocho circa
scientiam, & cognitionem suorum Parochianorum videre
est apud *Card. de Luc. de Benefic. disc. 90. num. 12. & Rot. dec.
115. num. 4. coram Priol. & in Bituntina Jurispatronatus 28.
Martii 1707. §. Et demùm cor. Card. Scott.* Et de alia præsum-
ptione, quod Vicinus præsumatur scire facta Vicini, habe- 6
mus *Textum literalem in c. Quosdam de Præsumpt.* ibi: *Quan-
tò viciniores estis, credo, quod tantò subtiliùs cognovistis*,
cum aliis apud *Mascard. de Probat. concl. 752. n. 2. & Rot. decis.
739. n. 5. & 6. par. 4. to. 3. rec.*

Concordat cum eodem Parocho alter Sacerdos, itidem
examinatus super eadem re, qui pariformiter cum juramen- 7
to deponit de eodem domicilio Renati ab ejus infantia usque
ad annos 15. circitèr suæ ætatis in d. Diœcesi Surrentina, ibi:
*Detto Renato fin da figliuolo aveva abituato in questa Diocesi fino
all'età di 15. anni in circa.*

Quantam verò fidem mereantur hujusmodi duo qualifi-
cati testes, in omnibus contestes, nemo ignorat; In ore si-
quidèm duorum, vel trium stat omne verbum, ut dicitur 8
Matth. 18. 16. & notant *Card. de Luc de Cred. disc 33. num. 7. &
Rot. dec 610. num. 6. coram Emer. jun.* Præcipuè habendo præ
oculis illorum Sacerdotalem qualitatem, quæ operatur, ut
unusquisque eorum mereatur fidem duplicis testis, ut obser- 9
vant adducti in *To. 1. par. 1. disc. 12. n. 11.* cum aliis longa ma-
nu cumulatis *in Voto edito à R. P. D. Cerra in Romana annuæ
præstationis 26. Jan. 1714. §. 11.* & in alio confirmatorio, ex-
tenso *à b. m. Lanta 23. Martii 1715. §. 14.*

Junctis autem hujusmodi novis testium depositionibus cum
aliis, in Secretaria antecedenter exhibitis, remanet con-
cludenter probatum, eundem Renatum fuisse, & esse Sur-
rentinum ad omnem finem, & effectum, & multò ma- 10
gis ad effectum solius ordinationis, de qua disputa-
mus.

Ex eisdem enim constat, quòd ejus Pater natus, com-
moratus, & mortuus fuerit Surrenti; Et proindè nativitas
sui filii, sequuta Neapoli die 7. Novembris 1691. fuit so- 11
lùm accidentalis, quia dictus Andreas Pater nunquam ha-
buit domicilium fixum Neapoli, sed semper illud habuit,
& continuò retinuit in Diœcesi Surrentina, excepto brevi
tempore, quo Romæ moram traxit negociorum causa, &
Neapoli gratia recreationis; In quibus terminis nativitatis
accidentalis nunquàm prætendi potest mutatio prioris domi-
cilii, ex allegatis per *Add. ad Barat. dec. 75. n. 19. Card. de
Luc. de Regal. disc. 104. num. 5. & Rot. dec. 145. num. 30. &
31. coram Otteb.* Et ad nostram effectum per viam legis deter- 12
minatur *in Constit. 44. §. Cæterùm, seu num. 11.* inter alias
Innoc. XII.

Quam veritatem demonstrant etiam facta, subsequentia
dictam accidentalem nativitatem Renati. Constans enim 13
in facto est, quòd ab ejus infantia, unacum dicto ejus Patre
continuam moram fecerit in Diœcesi Surrentina usque ad an-
num 14. circitèr ejus ætatis, dum in præcisa, & indubita-
ta temporis circumstantia punctualiter non concordarunt
nostri testes, deponentes de illa cum dicta dictione *in cir-
ca*, quæ verificari solet in modico, Judicis arbitrio, & se-
cundam subjectam materiam, ex adductis *in decis.
182. num. 20. & decis. 205. num. 26. cor. Priol.*

Imò, quòd possit etiam verificari in quarta parte plus,
minusvè, notabilitèr firmavit *Rota in. decis. 1. num. 10.
par. 17. rec. & in Melevitana Pensionis 16 Junii 1698. §.
talis cor. Card. Priol.* Cùm enim ad Civitatem Venafri se
contulerit post mortem Patris, quæ contigit de mense 14
Decembris 1704. Idemque Renatus natus sit anno 1691.
ex combinatione hujusmodi circumstantiarum facti clarè
resultat, quòd in ætate annorum 14. circitèr, quot efflu-
xerunt à dicto anno 1691. ad annum 1704. post obitum Pa-
tris, discesserit à Civitate Surrenti, & Venafrum se con-
tulerit.

Imò demonstratur ulteriùs eadem veritas ex Fide Com-
platearioru m Neapolis; Isti namque dicunt, Augustinum,
& Renatum fratres de Massa, ab anno 1700. usque ad an- 15
num 1715. habitasse in Regione, vulgò *Ottina* S. Mariæ
Advocatæ Neapolis, nulla facta mentione temporis ante-
cedentis. Igitur ab anno 1691. quo Renatus lucem aspexit,
usque ad annum 1709 & sic per annos 18. circitèr, non ha-
buit domicilium in Civitate Neapolis; Sicuti enim exhibuit
justificationes pro dicto tempore, ità illas exhibuisset pro an-
nis antecedentibus, si in dicta Civitate Neapolis moram fe-
cisset, ut consideranti patet.

Et proindè nullatenùs potuit promoveri, uti originarius
Neapolitanus, sed debebat promoveri, uti Surrentinus, 16
vel saltèm cum Literis dimissorialibus Archiepiscopi Sur-
rentini, quoad primam tonsuram; Quo verò ad mino-
res, & majores Ordines, saltem cum Literis testimoniali-
bus ejusdem Archiepiscopi Surrentini, quatenùs asser-
tum

tum Beneficium, ei collatum in Civitate Viciequensi, fue-
rit sufficiens, ut referendo plures resolutiones hujus S.C. no-
tat *Pignatel. consult. 189. num. 89. tom. 9.* & per viam legis
generalis sancivit *Innoc. XII. in ejus Constit. 44. §. Hinc est,
seu num. 8.*

Ad evitandam efficaciam hujusmodi solidarum reflexio-
17 num plures exhibitæ fuerunt exadverso Attestationes, ad
probandum, Renatum partim habitasse in Citate Neapolis,
partim verò in illa Venafri, quæ tamen nullatenùs probant
intentum.

Ad quod manibus palpandum, præmisso, quod idem Re-
18 natus natus fuit die 7 Novembris 1691. mirum in rei verita-
te est, quòd prætendat hodiè, ab infantia usque ad annum
1715. semper habitasse, vel in Civitate Neapolis, vel in
alia Civitate Venafrana, non adducendo particas Librorum
19 Status Animarum dictarum Parochiarum, sub quibus præ-
tenditur moram fecisse, ex quibus ictu oculi eadem veritas
desumi posset, ut de se patet.

Cæterum percurrendo omnes contrarias probationes, nul-
la ex eisdem excludit necessitatem dictarum Literarum testi-
monialium, quia non excludit moram, & habitationem in
Diocesi Surrentina. Non Informatio Archiepiscopi Neapo-
litani, quia est restricta ab anno 1709. usque ad annum 1715.
20 ibi: *Constare &c. eundem Renatum ab anno 1709. usque ad an-
num 1715. assiduè commoratum fuisse, ac permansisse in hac
Civitate Neapolis.* Et proindè in eadem Informatione nul-
lum fieri valet fundamentum circa habitationem, & moram
ab anno 1691. usque ad annum 1709. & sic per annos 18.

Eadem responsio applicatur etiam Attestationibus Com-
platearioruum, ac aliorum testium, enunciatorum in dicta
21 Informatione Archiepiscopi Neapolitani, nec non Fidei
Parochi S. Mariæ *dell' Avvocata*. Quia omnes loquuntur in
eisdem pariter terminis, & habitationis ab anno 1709. usque
ad annum 1715. ut ex lectura.

Attestationes Magistratus Surrentini, aliorumque Ci-
vium ejusdem Civitatis, ostendunt evidentèr erroneæ ex
22 dicta Informatione Archiepiscopi Neapolitani, & alia At-
testatione Complateariorum, & aliorum testium Parochię,
seu Ottinę S. Maria *dell' Avvocata:* Idem enim Magistratus
testatur, *qualmente il Sacerdote Renato Massa Napolitano è
sempre vissuto in tutto il tempo della sua età nella Città di Na
poli, & alcun tempo ancora nella Città di Venafri.* Et tamen
dicti alii testes Complatearii Neapolis, de quibus in Rela-
tione Archiepiscopi Neapolitani, asserunt dumtaxat. ab an-
23 no 1709. usque ad annum 1715. in eadem Civitate Neapolis
habitasse. Et proindè una ex dictis contrariis Attestationi-
bus destruit aliam.

Fides aliorum quatuor Testium loquitur de habitatione
Andreæ Massæ Patris Renati, ejusque Matris Victoriæ
24 Amorellæ *per lo spazio di 14. o 15. anni*, & sic ante nativita-
tem ejusdem Renati, quia matrimonium eorundem contra-
ctum fuit die 15. Aprilis anni 1674. ut ex fide Parochi, in
Secretaria exhibita. Quibus si addantur dicti quindecim an-
ni, de quibus loquuntur dicti testes, palpatur manibus, il-
lorum depositionem percutere habitationem, ac moram us-
que ad annum 1689 & sic nedùm antè nativitatem, sed etiam
ante conceptionem Renati.

Aliæ Fides quatuor aliorum testium, deponentium de
possessione Palatii Andreæ Massæ Patris Renati, atque ali-
25 quibus annuis redditibus, & Arrendamentis, ab ipso posses-
sis in Civitate Neapolis, nullo modo probant illius domicil-
lium in eadem Civitate Neapolis, minusque excludunt do-
micilium, & habitationem in Diœcesi Surrentina, conclu-
dentissimè ex hac parte probatam. Notum siquidem est,
quòd Arrendamenta, de quibus loquuntur dicti testes, quæ
sunt similia Locis Montium Urbis, possidentur etiam ab
Exteris. Prout etiam, quòd ex dominio, & possessione
Palatii, non probetur domicilium, neque habitatio Domi-
26 ni ejusdem Palatii, in specie probant adducti in *To. 2. par. 1.
discept. 10. num. 59.*

Et tamen respectu omnium dictarum affectatarum Atte-
stationum non omittimus observare, illas factas esse sine ju-
ramento, sed sequenti mysterioso modo, *da verificarsi an-
che con giuramento, quando fosse necessario*, & sic sine actua-
27 li juramento, in quibus terminis nullam merentur fidem, *ad
Text. literalem in leg. Juris jurandi 8. Cod. de Testib.* cum
aliis apud *Rot. dec. 738. num. 4. cor. Danoz. jun. & dec. 234. nu.
5. par. 1. rec.*

Remanet tandem Attestatio Episcopi Venafri Patrui
Renati, qui in Literis testimonialibus, eidem concessis as-
28 serit, *ipsum apud dictum Episcopum semper ab infantia vi-
xisse*, in qua enunciativa nullum pariter fundamentum fieri

potest; Nedùm quia illi opponuntur concludentes probationes,
demonstrantes oppositum, de quibus supra. Sed etiam,
quia agitur de Attestatione personæ, sanguine, & affectio-
ne conjunctissimæ Renato, cujus erat Patruus, in quibus
terminis ratione d. affectionis nō meretur tantam fidem, quan-
ta necessaria est ad plenè fundandam intentionem ejusdem 29
Renati, & in terminis similium Attestationum Episcopo-
rum firmavit *Rot. in locis citatis in Tom. 1. par. 2. discept. 7.
num. 36.* quibus addo *eandem Rot. in Colonien. Matrimonii
19. Jan. 1711. §. Præterea cor. Falconerio*, loquentem de
Attestatione Episcopi Rosmensis, Suffraganei, & Vicarii
generalis Archiepiscopi, & Electoris Trevirensis, ubi, 30
quòd quamvis Rota nullum habuerit dubium circa eximiam
ejusdem Episcopi integritatem, nihilominùs ità judicavit,
quia Jura canonica, & civilia ibidem allegata disponunt, si-
milibus Attestationibus fidem adhibendam non esse, & in 31
terminis testis benè affecti *Rot. dec. 39. n. 5. cor. Peuting. & dec.
1250. à num. 5. cor. Coccin.* & in terminis testis consanguinei, 32
& affinis *Gabr. de Test. concl. 15. n. 1. & Rot. dec. 166. n. 6. cor. Cels.
& dec. 26. n. 12 & seq. cor. Cerr.*

Opportunè hic repetentes, quòd si revera Renatus moram
traxisset in Civitate Neapolis, præter tempus, ut supra,
narratum, ad terminos dictarum contrariarum Attestatio-
num, facili negotio potuisset exadverso concludentissimè 33
probari, vel mediante Attestatione Parochi, sub cujus Pa-
rochia permansit, vel adducendo aliam similem Fidem Com-
plateariorum Neapolis; Quia tamen Renati domicilium
in Diœcesi Surrentina nullo velamine tergiversari valet, pro-
indè & ratione nativitatis, uti accidentalis in Civitate Nea-
polis, & ratione domicilii, habiti per longum tempus in no-
stra Diœcesi, ad effectum recipiendi Ordines censendus sem-
per fuit, & est Surrentinus, juxtà dispositionem *Const. In-
noc. XII.* nulloque modo licitè proindè ordinari poterat, sal-
tem sine Literis testimonialibus Archiepiscopi Surrentini, 34
juxta literalem dispositionem dictæ *Constit. Innoc. §. Cæte-
rùm*: ibi: *Quòd si quis tanto temporis spatio in Loco, in quo
ex accidenti, sicut præmittitur, natus est, moram traxerit,
ut potuerit ibidem canonico aliquo impedimento irretiri, tùm
etiam ab Ordinario ejus Loci Literas testimoniales, ut supra,
obtinere, illasque Episcopo ordinanti, per eum in collatorum
ordinum testimonio similiter recensendas, præsentare tenea-
tur:* Nedùm enim ex testibus, ex hac parte adductis, sed
etiam ex contrariis Attestationibus remanet manifestum,
quòd Renatus tanto temporis spatio in Diœcesi Surrentina
moram traxit, sivè solus, sivè cum Episcopo Venafri ejus
Patruo, ut non uno, sed multis canonicis impedimentis ir-
retiri potuerit.

Huic solido motivo ad probandum, Renatum illicitè or-
dinatum fuisse, junctum fuit aliud à Causæ Patrono, inni-
xum prætenso Processui, contrà ipsum fabricato ante Ordi- 35
num susceptionem in Archiepiscopali Curia Capuana, & in
Nunciatura Neapolis, cujus motivi respectu libenter tunc
abstinui, & modò abstineo ab illius discussione ea illa ratione,
quam his verbis adduxi *in Proœm. Instit. crim. Neque ab ulla
exercitatione magis animus noster, & professio, quàm à causis
criminalibus sit aliena.*

Nec dicatur, quòd hodiè non sumus in promovendo, sed
in jam promoto, seù ordinato, cujus respectu procedi solet 36
cum majori compassione, ac indulgentia, ut in terminis dis-
pensationis ab irregularitate observant adducti in *Tom. 1. par.
2. disc. 9. num. 9.* Quia hoc est, de quo quæritur, an Renatus
fuerit licitè ordinatus; Si autem prædicta urgebant contrà
eund. ante dictam Ordinum susceptionem, de se patet, quòd
illis non purgatis, neque per sententiam absolutoriam ex ca-
pite innocentiæ, neque ex uno ex aliis tribus capitibus, ex
quibus proferri solent sententiæ absolutoriæ, enumeratis *in
Instit. Crim. lib. 4. tit. 8. num. 9.* nullo modo potest dici licitè
ordinatus, & consequenter in nostris terminis, in quibus
non quæritur, an Renatus possit validè, vel licitè ordinari, 37
sed strictè, ac præcisè petitur ab EE. VV. declarari actus or-
dinationis, de tempore præterito expletus, hoc est, an lici-
tè fieri potuerit, seu an idem Renatus sit licitè ordinatus, vi-
detur ex hoc etiam capite respondendum *Negativè*.

Die 21. Maii 1718. proposito sequenti dub. in C. C. *An Sa-
cerdos Renatus Massa sit licitè ordinatus*: Responsum fuit: 38
Negativè.

DISCEPTATIO XXI.

Nepesina Legati.

PRO

PP. S. Francisci ad Ripam.

CUM

Hæredibus Francisci Galeotti.

ARGUMENTUM.

Applicatio Legati pii, facta à R. F. an sustineatur, quando Opus pium injunctum est Legatario, & in illius applicatione citatur solus hæres, qui procuravit ad sui favorem Compositionem ab eadem R. F. sibi appropriando summam, quæ deposita reperitur in publico Banco ad præcisum effectum adimplendi dicti Testatoris voluntatem.

1 QUadraginta effluxi sunt anni, in quibus per duo ferè
lustra in multis Causis, concernentibus interesse Rev.
Fabricæ, adjutrices habui manus, per alia verò sex aliquas
tractavi tanquam Advocatus, *& in 1. Tomo in Compend.
Privil. Rev. Fabricæ*, consideravi individuales circumstantias
aliarum centum Causarum, ab hac S. C. solita maturitate
decisarum; Sed nullam tractavi, vel ab aliis Authoribus
tractatam inveni similem illi, de qua disputamus, eo
quia in præsenti Causa canonizatæ fuerunt duæ propositiones,
nimium præjudiciales Juribus R. F. Prima est, quod
aperitur spatiosa admittendi hæredes ad Compositionem pro
illa summa, quæ realitèr, & cum effectu ab ejsd. depositata
2 fuit in publicis Bancis, pro totali adimplemento legati,
quod (ita una voce asserentibus omnibus Procuratoribus hujus
Sac. Trib.) nunquam in præteritum admittere voluit hęc
S. C. & signanièr ultimo loco constantissimè id facere recusavit
in una *Tusculana*, in qua agebatur de tenui summa scutorum
300. Secunda, quòd adversus omnia Jura Mundi
hæredes ex propria culpa commodum reportare possunt, eo
quia negligendo adimplementum piorum relictorum, admit-
3 tuntur ad compositionem, non ex titulo compassionis, &
misericordiæ, quas præ oculis semper habere solet hoc S.
Tribunal, admittendo ad compositionem pauperes debitores;
Sed pro captando lucro, & in veram destructionem pii
Operis fundationis Conventuum, & quod magis est, ferèque
videtur incredibile, inaudito protsùs modo, hoc est cum
palliato nomine unius ex Procuratoribus R. F. citando se ipsos
ad docendum de adimplemento Legati, quod voluntariè
negligunt pro obtinenda Compositione.

Manibus palpautur hæc in præsenti Causa, in qua pius
Testator Franciscus Galeottus Nepesinus efficacissimè exoptans,
ut in ejus Patria omninò construeretur Conventus
PP. Refor. S. Francisci, in suo, cum quo decessit Testa-
4 mento, condito die 8. Maii 1643. hæredem instituit Dominicum
ejus filium, cum hac lege, quod si sine prole decessisset,
detrahi priùs deberent ex sua hæreditate sc. 6000. & in
reliquam postea succedere deberent Divitia, Cynthia, &
Hieronyma, ejus filiæ fœminæ, cum diversis conditionibus,
& substitutionibus, ad rem non facientibus. Disposuitque
ulteriùs, quòd ex dicta summa sc. 6000. sic detracta,
5 solverentur rata sc. 2000. dd. Cynthiæ, & Hieronymæ filiabus,
alia rata sc. 1000. traderentur Altari S. Romani, existenti
in Ecclesia Cathedrali Nepesina, & reliqua scut. 3000.
applicarentur erectioni, & constructioni unius Ecclesiæ,
& Conventus in Civitate, seu Territorio Nepesino, in
quem introduci voluit PP. Reform. Sancti Francisci ad Ripam.

Anno 1703. decessit d. Dominicus hæres institutus sine filiis,
factusque proindè fuit locus dictæ testamentariæ dispo-
6 sitioni, & sic detractioni dd. sc. 6000. pro cujus exequutione
tunc temporis Syndicus Apostolicus PP. S. Francisci ad Ripam,
ser. ser. institit coram Vicesgerente, à quo mandatum
reportavit contra bona hæreditaria d. Francisci Testa-
7 toris, cujus vigore deliberata fuerunt nonnulla bona, illorumque
pretium depositum fuit in Monte Pietatis Urbis.

His peractis, præfatæ Divitia, Cynthia, & Hieronyma
hæredes, ut supra institutæ, institerunt coram eodem
Vicesgerente pro reintegratione fideicommissi, ordinati à d. 8
Francisco Galeotto, sub prætextu, quod d. Dominicus hæres
gravatus illius bona alienasset, & non citato d. Syndico
Apostolico, minusque auditis Religiosis, facili negocio Sententiam
obtinuerunt, qua mediante eis concessa fuit petita 9
reintegratio fideicommissi usque ad summam scut. 52160.
& pro effectu d. reintegrationis fuerunt eis assignata nonnulla
bona stabilia in computum dictæ summæ, & pro illius
complemento demandata fuit eorum favore consignatio
pecuniarum, existentium in dicto Sac. Monte Pietatis,
retractatum, ut diximus, ex deliberatione bonorum,
ut supra, secuta ad instantiam d. Syndici Apostolici, cum
illa tamen lege, ut relinqui deberent in eod. Sac Monte sc.
3000. ad effectum illa persolvendi dd. PP. S. Francisci ad 10
Ripam pro constructione Conventus ejusdem Religionis
in Civitate Nepesina ad formam testamenti, non
consignanda tamen, nisi præstita per eos cautione de
restituendo prioribus, & potioribus Creditoribus, &
de liberando à molestiis eosdem hæredes fideicommissarios.

In sequelam dictæ Sententiæ memorati hæredes fideicommissarii
anno 1728. actualiter deposuerunt in eodem Monte
Pietatis præfatam summa scut. 3000. ad effectum illa sol- 11
vendi eisdem PP. S. Francisci, qui hujusmodi summam
obligati fuerunt relinquere in eodem Monte ad eorum
creditum, ad effectum postea illam integrè erogandi in
constructionem Ecclesiæ, & Conventus, à Testatore volitam,
repetita eadem lege, quòd dd. PP. S. Francisci pręstare
deberent cautionem, ut supra demandatam in eadem
Sententia.

Non omiserunt pauperes Religiosi maxima attentione,
& æqualibus diligentiis procurare punctualem exequutionem
dicti Legati, seù adimplementi voluntatis d. pii Testatoris,
ad quem effectum hoc medio tempore obtinuerunt à C. E. & 12
R. licentiam, nec non à Populo Nepesino, prout etiam ab
Episcopo, & ab aliis Religionibus mendicantibus, opportunum
consensum pro constructione eorum Conventus, &
Ecclesiæ.

Cæterùm dum hæc agebantur, unus ex Cohæredibus fideicommissariis,
qui insimul cum dd. aliis hæredibus pun- 13
ctualiter depositum d. summę sc. 3000. fecerat in Monte
Pietatis, reducendo ad praxim vulgatum illud; *Dum
Romæ consulitur, Saguntum expugnatur*, de quo *Rot. dec.
76. num. 19. coram Ansald.* permisit, ut ejus actualis Procu- 14
rator, mutuo accepto nomine Procuratoris R. F. sub nomine
ejusdem R. F. æqualiter curiosa, & inaudita praxi, citaret
se ipsam, & alios Cohæredes ad docendum de adimplemento
dicti legati, vel impetratione gratiæ commutationis
voluntatis in casum impedimenti, aut insufficientiæ illius,
aliàs illud applicari debuisset favore d. R. F. & magna
facilitate, quia sine contradictore, obtento opportuno Decreto,
non obstante, quod autea in Actis ser. ser. aliis cohæ- 15
redes potestati fuissent, dictam legatum fuisse jam adimpletum
ex eorum parte, mediante actuali deposito pecuniarum,
facto in creditum PP. S. Francisci, ad quos onus spectabat
construendi Conventum, & Ecclesiam, extorsit,
prævia nuda interpellatione, seù simplici notificatione talis
decreti, facta dictis Religiosis ad ejus instantiam, admitti
ab eadem R. F. ad Compositionem cum cessione jurium, solutis
dumtaxat scut. 600. diversis temporibus, & pro retinenda
pro seipso insigni summa sc. 2400.

In his terminis cœpit in Judicium vocare eosdem Religiosos,
& in sequelam dictæ Compositionis, tandem post va- 16
rios casus, & post multa rerum discrimina, consultò hic
omissa, obtinuit in prima Instantia relaxationem mandati
de consignando dd. sc. 3000. existentia in Monte Pietatis, ac
etiam in secunda Instantia Exequatur d. mandati. Quo circa
modo ab hujusmodi mandato de exequendo humillimè instant
dd. pauperes Religiosi, & pro eis eorum Syndicus A- 17
postolicus pro nova suspensiva Commissione ulterioris appellationis
cum clausula: *Alteri, qui ad legitimam*, &
exaudiri confidunt, attenta illius evidenti injustitia.

Etenim cùm iidem Religiosi gravati sint onere construendi
Ecclesiam, & Conventum, à Testatore ordinatos, 18
ipsi omninò citandi erant in d. Judicio applicationis d. Legati,
in quo demandabatur erectio ejusdem Conventus, &
Ecclesiæ, ut præcisè volunt, & literaliter exposcunt Decreta,
& Privilegia R. F. de quibus apud *Vespign. §. 7. post
med.* ibi: *Declaramus, ut Gravatis certus competens ter-*

minus

minus præfigatur, cum aliis, citatis *in Compend. Privil. R.*
F. q. 9. num. 33. Cùmque ipsi minimè citati fuerint in tali Ju-
19 dicio applicationis, certum est, d. Judicium, & applicatio-
nem esse evidenter nullam, ex insanabili defectu citationis;
Proindèque injustè nimis pro effectu d. applicationis, & in
illius sequelam, demandata remansit, tàm in prima, quàm
in secunda Instantia, consignatio pecuniarum, ut in pun-
20 ctualibus terminis, ob similem nullitatem Judicii, in quo
non fuerunt citati Legatarii, firmavit *Rot. in Rom. Locor.*
Mont. super Applic fruct. 11 *Jan.* 1715. *§. Exuberantiùs*, *& 2.*
Decembr. ejusdem anni §. Missa cor. Card. Scotto.

Quòd autem Religiosi gravati sint onere construendi hanc
21 Ecclesiam, & Conventum, & sic adimplendi Legatum,
ad evidentiam usque demonstratur: Quandoquidèm idem-
met Oppositor hoc ipsum insimul cum aliis Cohæredibus
voluit, & rotundis literis declaravit Judex in Judicio, ab
ipsis inceptio, & ad eorum Instantiam terminato, ut le-
gitur in Sententia, per eum lata ad eorum favorem, &
22 data in Summario, in qua demandatum fuit, ut pecunia
legata depositaretur, & postmodùm consignaretur Reli-
giosis pro constructione Conventus, & Ecclesiæ; Quæ
omnia innegabiliter confirmantur ex eorum subsequuto pro-
prio facto, dum ipsimet depositum fecerunt dd. sc. 3000.
in creditum eorundem Religiosorum, exprimentes, quod
hæc summa eis consignari debuisset ad effectum, ut illam
23 erogarent in constructionem Ecclesiæ, & Conventus.
Ex quibus remanet manifestum, literis rotundis fassos
fuisse, quòd onus adimplendi Legatum, & sic construen-
di Ecclesiam, & Conventum, ad dd. Religiosos specta-
ret: Quòd autem propria confessio contra confitentem ple-
nissimam faciat probationem, imò, quòd etiam de mero
possibili melior excogitari nequeat, probatio, est unum ex
primis Juris principiis, de quo *Rot. decis. 7. num. 4. co-*
ram Priol.

Quæ omnia transeunt in evidentiam, animadvertendo,
quòd dum dicti pauperes Religiosi præstare debebant in actu
24 receptionis dictæ summæ legatæ cautionem de illam resti-
tuendo prioribus, & potioribus Creditoribus, & de li-
berando ipsos hæredes à quibusvis molestiis, quemadmo-
dùm præseferunt præcisa verba dictæ Sententiæ, per eos
impetratæ, & dictum depositum ab eis factum, manife-
stum est, quòd in eorum dorsum collatum remansit grava-
men circa erectionem Conventus, & Ecclesiæ, dum di-
ctæ pecuniæ erant præcisè à Judice, & ab omnibus Hæredi-
bus destinatæ pro constructione Conventus, & Ecclesiæ,
& aliis consignari non poterant, nisi eisdem Religiosis. Ne-
25 mo enim cogi potest ad restituendum id, quod non accepit,
neque suum est, ex adductis per *Mart. Medic. exam. 21. num.*
5. & à Boscol. in resp. impres. apud Cardin. de Luca de Offic. va-
cab fol. 572. num. 7.

Addito præsertim, quod ipsi Religiosi in prædictorum
omnium exequutionem, hujusmodi onus tanquam proprium
præcisè agnoverunt, eò quia posteà semper solliciti fue-
26 runt illud ad effectum perducere, ut demonstrant diligen-
tiæ, factæ pro impetratione Licentiæ C. E. & R. & prò
obtinendo consensu Populi, & Episcopi Nepesini, alio-
rumque Interessatorum, quem actualiter impetra-
runt.

Nec dicatur, quòd litera Testamenti præseferre videa-
tur, hujusmodi onus construendi Ecclesiam, & Conven-
tum non fuisse à Testatore literaliter injunctum Religiosis,
27 eo quòd dictus Testator dicat, eosdem Religiosos debere in-
troduci in eandem Ecclesiam, & Conventum, quod deno-
tat, eos consequi debuisse Ecclesiam, & Conventum,
quando jam essent ædificatæ, & sic per hoc eis non fuisse
injunctum onus ædificationis, sed potiùs illud fuisse reposi-
tum in Persona hæredum, qui regulariter exequi tenentur
voluntatem Testatoris.

Cathegoricè enim respondemus, quòd Testator literali-
28 ter non expressit in Testamento personam, quæ debuisset es-
se obligata ad adimplendum legatum, quia impersonaliter
loquutus fuit; Quocirca in hoc de jure attendi debet, quòd
Judex subsequenter declaravit, & quod ipsimet hæredes vo-
luerunt: Dum autem, tàm Judex in sua Sententia, quàm
hæredes in deposito, in exequutionem ejusdem Sententiæ fa-
cto, seriò declararunt, & voluerunt, ut onus, & grava-
men executionis dicti Legati esset Religiosorum, ut supra
29 probavimus, negari non potest, quod hoc idem importet li-
tera Testamenti, ideque ex vi declarationis, factæ à Judi-
ce, & ab hæredibus, qui præsumuntur informati voluntatis
Testatoris, juxta firmata per *Rot. in dec. 260. num. 1. coram*
Benincas.

Rursùs Testator ità impersonaliter loquendo cum grano
salis non dixerit legatum Religiosis, ea ratione, quia ad va- 30
liditatem, & subsistentiam legati, quod fit dictis Religio-
sis, necesse est, quòd illud non fiat directè ipsis Religiosis,
propter eorum incapacitatem, ut notat *Card. de Luc. de Pa-*
roch. disc. 25. num. 11. & firmavit *Rot. decis. 456. num. 9. &*
seqq. coram Merlin Sed opus est, ut fiat directè ipsis hæredi- 31
bus, vel Ecclesiæ, sub modo licito, qualis est prò con-
struenda Ecclesia, vel Conventu, cùm tunc censeatur reli-
ctum Deo, & substineatur, & hoc casu directè peti potest
per Syndicum Apostolicum eorundem Religiosorum, &
per ipsum converti in Fabricam Conventus, & Ecclesiæ, 32
seù in alios usus Religiosorum, ut referendo plures resolu-
tiones hujus Sacr. Cong. advertit, *Rot. coram Merlin. d. dec.*
456. à num. 9.

Quin juvet replicare, hoc posse procedere, si agendum
fuisset cum ipsis hæredibus, sed cùm esset agendum cum R.
F. quæ petebat applicationem, & solùm tenebatur obser- 33
vare literam Testamenti, hoc casu non possit de nullitate
redargui dicta applicatio, jam secuta ejusdem legati, pera-
cta citatis hæredibus tantùm, dùm in litera Testamenti so-
lùm ipsi hæredes poterant de jure considerari obligati ad im-
plementum Legati, non autem Religiosi, & sic hæredes
dumtaxat erant citandi in d. Judicio applicationis, prout ci-
tati fuerunt.

Ultra enim supra adducta, circa necessitatem citandi Re-
ligiosos pro validitate dictæ applicationis in Judicio, inten-
tato quidem palliato nomine R. F. sed revera ab uno ex dictis 34
hæredibus, dictam declarationem fecerat, & Sententiam
à Judice obtinuerat, præcipuè postquàm ad notitiam R. F.
mediante dicta protestatione alterius ex hæredibus devene-
rat depositum pecuniarum, factum ea lege, ut exequi de-
beret à dictis Religiosis.

Respondemus ulteriùs, quòd præsens quæstio tractanda
non est in puris terminis, in quibus adesset sola litera Testa-
menti: Sed in terminis, in quibus eadem litera Testamen- 35
ti fuit ser. ser. per Judicem solemniter declarata, cum con-
sensu, & acceptatione hæredum, qui hoc attento ad noti-
tiam R. F. deduxerunt, ipsos punctualitèr adimplevisse par-
tem, sibi ipsis competentem, mediante deposito, neque ad
aliud teneri; In his enim circumstantiis R. F. non poterat
simpliciter sequi solam materialem literam Testamenti, sed
illam tenebatur unire cum dicta declaratione Judicis, & fa-
cto hæredum, sibi in Actis solemniter notificata; Cùmquè 36
declaratum esset, quòd onus exequendi Legatum spectaret ad
Religiosos, ipsos proindè in dicto Judicio applicationis omni
jure citare debebat, ex punctualiter firmatis per *Rot. ubi su-*
prà num. 20.

Absque eo, quod dici possit, quod R. F. ignoraret hanc
declarationem, eamque perquirere non teneretur, & pro-
pterea benè fecerit citando solos hæredes. Responsio enim
in promptu est, quòd R. F. non ignorabat, nec ignorare po- 37
terat præfatam declarationem testamentariæ dispositionis,
eo quia illa specificè cum omnibus actis, sententiis, cæteris-
que individualibus circumstantiis ei notificata fuerat in eodem
Judicio applicationis ab uno ex Cohæredibus, mediante di-
cta solemni protestatione, contra eam in Actis facta, &
quæ operatur præservationem omnium Jurium adversùs R. 38
F. quomodocumque competentium, ex adduct. per *Rot. in*
dec. 364. n. 6 & dec. 377. n. 10. cor. Beninc.

Demonstrato itaque ex prædictis, quod applicatio d. Le-
gati, reportata à R. F sit evidenter, & insanabiliter nulla,
ex maximo defectu citationis, sequitur, quod dictus hæres,
cessionatius ejusdem R. F. frui, ac uti non possit beneficio, 39
& effectu dictæ applicationis, quemadmodùm illo uti, &
frui non posset ipsamet R. F. ex cujus Juribus hodiè instat,
ut in nostris terminis firmavit *Rot. decis. 312. num. 3. & 7.*
coram Caval. & dec. 360. num. 11. part 10 rec. cum aliis cita-
tis in *Comp. Privil. R. F. quæst. 42. per tot.* Et propterea non
sine injustitiæ nota relaxata fuerunt ejus favore mandata de 40
consignando pecunias legatas, & in monte Pietatis existen-
tes in executionem d. applicationis, ad quod maximum gra-
vamen reparandum, meritò concedenda venit petita appel-
latio suspensiva.

Agnoscitur ex adversò vis, & efficacia hujusmodi solidi
discursus; Sed gratis ubiquè asseritur, quod hæc summa 41
scutorum 3000. sit prorsùs insufficiens ad construendam
Ecclesiam, & Conventum, unà cum eorum appendi-
cibus necessariis, juxta voluntatem testatoris, quæ fuit,
ut præter Ecclesiam, & Conventum, provideretur de om-
nibus aliis necessariis, dum dixit, ut Religiosi in illa intro-
ducerentur, quod denotat omnia necessaria, etiam ad ma-

nutentionem Ecclesiæ, & Conventus, confici, & expleri
anteà debuisse; Adeòque ratione hujus insufficientiæ benè
potuerit R.F. devenire ad d. applicationem.

Quamvis autem pro adequata responsione sufficeret unica
42 animadversio, quod hæc omnia non sunt præsentis inspe-
ctionis, sed examinanda sunt in suo congruo Judicio appli-
cationis, validè faciendo citatis Religiosis; Ad omnem
tamen abundantiorem cautelam subdimus hodiè, quod hu-
jusmodi objectum ex duabus reflexionibus apparet prorsus
irrelevans; Prima scilicèt, quia ubi à R. F. prætenditur in-
sufficientia summæ, relatæ pro adimplendo Legato, per
necessè Legatarius gravatus citari debet, atque ei præfigi de-
bet terminus, vel ad adimplendum, vel ad impetrandam
commutationem voluntatis, aliàs nullitèr proceditur ad præ-
tensam applicationem, ut satis nota, & aperta sunt Decre-
43 ta, & Privilegia R. F. *de quibus suprà num.* 18. Quod adhuc
in casu in nostro servatum non fuit, dum Religiosi nunquam
citati fuerunt ad aliquid faciendum, neque unquam eis præ-
fixus fuit aliquis terminus ad impetrandam commutationem
voluntatis pii Testatoris; Licèt autem dici possit, quod ad
eorum notitiam deductum fuerit per d. Cohæredem, præ-
44 via simplici, & nuda interpellatione, quod R. F. obtinue-
rat decretum pro applicatione dicti Legati; Adhuc simplex,
& nuda interpellatio inefficax prorsus reputatur ad salvan-
dam palpabilem nullitatem antecedenter commissam in Judi-
cio applicationis, ex insanabili defectu citationis, omissæ
contra Religiosos, qui principaliter de Jure citandi erant
ex sup. allegatis.

Fortiùs quia dicta interpellatio fuit admissa per Judicem
loco solius protestationis, dum voluit, ut afficeret prout de
de Jure; Et sicuti de Jure per nudam interpellationem nemo
privari potest re sua, nisi contra eum agatur ser. ser. ità Re-
ligiosi privari non potuerunt d. proprio legato in vim dicti
simplicis interpellationis; Cùmque probè scirent, eorum
45 Jus salvum esse ex dicta palpabili nullitate, fundata in es-
sentialissimo defectu citationis, nullo modo sibi præjudica-
tunt, statim non comparendo, benè *Rot. dec.* 254. *num.* 10.
cor. Seraph. ibi: *Sed, etsi non reclamasset, data injustitia*
46 *sententiæ, nihil ei obesse taciturnitas, cùm sciverit, Jus suum
sibi salvum esse, & dec.* 236. *n.* 11. *cor. Burat. & dec.* 38. *num.* 15.
par. 15. *rec.*

Corruit secundò objectum, quia experientia, rerum ma-
gistra, patet, quòd similis summa scut. 3000. sit plusquam
sufficiens, imò exuberet, ad totalem, & perfectam erectio-
47 nem Conventus, & Ecclesiæ cum omnibus suis annexis,
& connexis necessariis, proportionatis humili statui nostro-
rum Religiosorum, ad d. effectum considerando, quòd vix
sula cœmenta paranda sint cum pecuniis, & quidem extra
Urbem, extra quam longè minori pretio haberi possunt,
ut de se notum est, eo quia opera Fabrorum, tàm mura-
riorum, quàm lignariorum, aliorumque Ministrorum in-
servientium, haberi facilè potest absque pecunia à perso-
nis ipsorummet Religiosorum, in arte plusquam perito-
rum; Et actualiter in rei veritate habemus alios Conven-
tus, aliasque Ecclesias, ædificatas, pro nostra Religione
cum longe minori impensa scut. 3000. ut docemus circa ere-
ctionem, factam in Terra Vallis Cursæ Fundanæ Diœce-
sis, ubi à fundamentis nostris diebus erectus fuit Conventus,
48 & Ecclesia, cum omnibus annexis, connexis, mobilibus,
& supellectilibus, nedùm pro commodo 12. sed 20. & ultra
Religiosorum, & impensa pecuniaria non excessit summam
scut. 2000. ut probatur in Summario, & meliùs justificabi-
tur in processu Causæ cum melioribus documentis, quæ
modò parantur in dicta Terra à personis universi Populi,
tanquam publica, & notoria, & ferè sic de omnibus Con-
ventibus, & Ecclesiis nostræ Religionis demonstrari pos-
49 set, cum majori otio referendo originem uniuscujusque
Conventus; In qua parte gratias agimus contrariis Defen-
soribus, qui in præterita Causæ propositione, faciendo
partes Magistri Domus nostrorum Religiosorum, omnibus
modis prætendebant hanc veritatem involuere, plus nam-
que domi suæ ignarus sapit, quàm concordatus alienæ,
50 sunt verba *P. Didaci de Cea nostræ Religionis Alumni*, res-
pondentis simili objectioni *in allegatione*, impressa à D.
Pitono tom. 1. *discept. Eccles.* 1. *num.* 78. *in fin. fol.
mihi* 42.

Et tamen ad abundantiorem cautelam istius veritatis da-
mus Judicium, & Peritiam Architectorum cum Plancta,
51 qui clarissimè referunt, quod pro ædificando à fundamentis
Conventu, & Ecclesia pro usu nostrorum Religiosorum,
omni ex parte perfectis, & capacibus pro commodo 12.
ex eis, juxtà d. planctam exuberet summa scut. 3000. ut
probatur in Summario, & originaliter data fuit Plancta in
manibus Secretarii, unà cum enixis precibus ad hoc, ut di-
gnaretur illam subjicere fidelibus oculis EE. PP. Ultra quòd
experientia in hac parte notum est, quòd omnia magna æ- 52
dificia exigua habuerunt principia, quod his verbis asserit
Card. de Luc. in Miscel. Eccles. disc 36. *num.* 1. ibi:
*Cum illis exiguis principiis, quæ omnia magnifica Opera
habuerunt*.

Demum non officit, quòd si hoc permitteretur nostris
Religiosis, id opponeretur voto eorum altissimæ paupertа-
tis, quam profitentur, eo quod se immiscerent in profa-
nis, pecunias pertractarent, & sæcularia opera, & ne- 53
gotia peragerent. Respondemus enim, quòd dum legatum
factum fuit eorum favore ad effectum erogandi in usus fabri-
cæ, illud licitè per eos, & loco ipsorum, per eorum Syn-
dicum Apostolicum, assequi potest, etiamsi illud magnæ
sit, & considerabilis quantitatis, absque eo, quod in ni-
hilo opponatur Voto eorum altissimæ paupertatis, ut pro- 54
bat *R. P. D. Petra ad Constit. Apost. tom.* 2. *sect.* 4. *num.* 35.
fol. 454. ubi *sub num.* 37. refert resolutionem S. C. id appro-
bantis etiam super annuis relictis, & advertit etiam *Card. de
Luc. de Paroch. disc.* 25. *num.* 8. *& seq.* ubi refert ita fuisse re-
solutum *à Rot. in dec.* 263. *num.* 19. *& seq. par.* 15. *rec.* Et ra-
tio est, quia hujusmodi legata sunt directa in Ecclesias pro 55
cultu divino, & sic Religiosorum mendicitatem non tollunt,
nec minuunt, & per consequens peti possunt, ut dixit etiam
Rot. dec. 1219. *n.* 1. *& seq. & dec.* 1356 pariter a 1. *cor. Emer. jun.*
cum aliis citatis *in Comp. Privil R Fabr. q.* 8. *per tot.*

Rursùs non obstat, quòd etiam si dicta summa possit esse
sufficiens, impossibile sit, quod nostri Religiosi possint cum
ea ædificare Conventum, & Ecclesiam, eo quod impossibi- 56
le sit, quod illam accipere possint à Monte Pietatis, atten-
to vinculo cautionis, ab eis præstandæ de restituendo prio-
ribus, & potioribus creditoribus, & de liberando hæredes à
molestiis, quam nullo modo, ob eorum altissimam pauper-
tatem, præstare possunt, minusque facilè alios invenire po-
terunt, qui illam eorum nomine præstare valeant, ut non
sine bonorum laude, & omnium ædificatione, in simili
casu practicavit Card. Franciscus Barberinus senior: Un- 57
de in hoc casu ob dictam impossibilitatem exequendi piam
voluntatem Testatoris intrent Privilegia R F. pro applica-
tione d. pii Relicti.

Quia dictum vinculum cautionis adjectum fuit in Senten-
tia, & in deposito, non citatis, neque auditis dictis Reli-
giosis, & sic eo nullo modo afficere potest, *Text* est literalis 58
in leg. De unoquoque ff. de Re judicata, ibi: *Alter enim judi-
catum tantum inter præsentes tenet*, cum concordantibus,
citatis *à Rot. dec.* 910. *num.* 2. *cor. Coccin.* ibi: *Quia licèt senten-
tia Conservatoris detur, tamen &c. non nocet Monasterio, cùm
illud non fuerit citatum, nec auditum*; Tanto magis, quia de
Jure illud apponi non poterat, eo quia nullus concursus cre-
ditorum unquam intentatus in præteritum fuit, aut de præ-
senti viget super hæreditate Francisci Testatoris, à quo lega-
tum provenit, & ex cujus bonis debetur: Licèt autem con- 59
cursus adsit super hæreditate Dominici ejus filii, hoc nobis
non nocet, quia nihil ad Nos de d. hæreditate Dominici,
à quo nec jota unum, vel apicem aliquem prætendi-
mus.

Adeò autem verùm est, quod perperam, & sine ullo ju-
ridico fundamento vinculum d. cautionis fuit adjectum, quod-
què solùm expiscatum fuerit ab hæredibus, ut impossibilita- 60
retur, vel difficilis nimis redderetur nostris Religiosis con-
secutio d. Legati, ut licèt Legatum esset scut. 6000. ex qui-
bus rata scut. 3000. danda esset Religiosis pro constructio-
ne Ecclesiæ, & Conventus, & quòd residuum in rata
scutor. 2000. erat capiendum ab ipsis hæredibus, & rata
scut. 1000. erat danda Altari S. Romani, solùm apponere
affectaverint d. vinculum in d. rata, spectante ad Reli- 61
giosos, non autem in reliquis ratis, ad eosdem hæredes, &
Altare prædictum pertinentibus, quod ad oculum demon-
strat, d. vinculum cautionis fuisse affectatum solùm pro im-
possibilitando, ut diximus, & non inutilitèr reperimus,
executionem Legati, & hoc modo illud captandi per me-
dium Jurium R. F.

Cœterùm prorsùs absonum est, quod unus ex cohæredi-
bus Testatoris, qui juxta suam dispositionem tenetur
adimplere hujusmodi Legatum, admissus sit ad composi- 62
tionem à R. F. contra expressum decretum hujus S. C.
emanatum die 15. Dec. 1646. in quo literaliter sancitur, ut
cum hæredibus, obligatis ad solutionem hujusmodi Legato-
rum, factorum Fratribus S. Francisci, sivè illorum Eccle-
siis, aut aliàs cõcernentium eorum aliquale interesse, nulla fiat
composi-

compositio, vel remissio, aut transactio, ut expressè legi-
63 tur in eodem decreto, per extensum relato à Vespign. in Comp.
Privil. R. Fabr. fol. mihi 77. & ab R. P. D. Petra ad Constit. A-
postol. tom. 2. sect. 4. sub num. 53. fol. 464. In his enim termi-
nis aliud dici non potest, quod ubi in hoc legato R. F. po-
tuisset de Jure exercere sua privilegia, adversus omnia Ju-
ris principia, voluisset jactare suum, seù veriùs, quod ma-
nifestè decepta fuerit, quia ei nullo modo narrata, & expres-
64 sa fuerunt in concessione Gratiæ compositionis, ea, quæ
necessariò exprimenda erant, quæve ipsam retraxissent à
concessione talis exorbitantis Gratiæ.

Et circa hoc propositum cadit alia stringens animadversio,
quod sine debito candore processum fuit ad capitationem
65 compositionis nostri insignis Legati, dùm non sine mysterio
huic S. C. expressum non fuit, quod pro hoc Legato in pu-
blico Banco ab hæredibus in adimplementum propriæ obli-
gationis fuerat actualiter, & effectivè depositata tota sum-
ma pecuniarum sc. 3000. & sic ex parte hæredum omnia
erant adimpleta, per quod ipsi admitti ampliùs non pote-
rant ad ullam compositionem super hujusmodi Legato, per
eos integraliter soluto ex huc usque animadversis.

Insuper non fuit narratum, quòd applicatio istius Legati
favore R. F. pertractata, & completa fuerat modis obliquis,
66 & illegalibus, eo quia ille, qui fuit, & actu est Procurator
unius ex dictis hæredibus, hodiè Oppositoris, egit in Judi-
cio contra eundem suum Principalem nomine R. F. quan-
quam in cortice, & nudo nomine usus fuerit figura unius ex
Procuratoribus R. F. quemadmodum tùm iste, tùm ipsi in
Instrumento apertis verbis declararunt.

Neque color aliquis desumi potest ex eo, quòd pro d. Co-
hærede adsint duo Judicata, quæ in Tribunali R. F. ha-
67 bent vim trium, & constituant rem judicatam. Quando
enim ista sunt nulla, & injusta, ut sunt illa, de quibus di-
sputamus, ut latè usque adhuc demonstravimus, non so-
lùm duo, sed neque mille Judicata attentionem aliquam me-
rentur, juxtà praxim S. Rot. in dec. 168. num. 1. apud Con-
stant. ad Statut. Urb. & in Imolen. Bonorum 25. Novembris
1705. §. Nihil coram Ansald. cùm aliis, citatis in Tractatu
de Livel. cap. 1. §. 29. num. 12. Et in præcisis terminis non
68 duarum dumtaxat, sed quatuor Sententiarum hujus S. Tri-
bunalis, habemus casum, me scribente, solemniter decisum
à Signatura Justitiæ loco Signaturæ Gratiæ, proponente R.
P. D. Fossombrono in Auximana Divisionis 18. Julii 1715.
In qua Partibus acerrimè informantibus, & exclamantibus
Nobis adversùs injustitiam dd. quatuor Sententiarum, ple-
69 nis votis rescriptum fuit: Alteri Reverendiss. Cardinali, qui
ad legitimam cum Voto Rotæ, ut observavi in Comp. Privil. R.
Fab. q. 8. antè fin. seu n. 40.

Non omittimus demum enixè rogarè EE. PP. ut dignen-
tur observare, quòd præsens casus nullum similem anteceden-
tèr habuit, sed, nisi efficax adhibeatur remedium, multos
70 habebit sequentes; Hæredes enim piorum Benefactorum,
reducentes ad praxim ea, quæ in hac Causa practicata fue-
runt, facili negocio subvertere poterunt omnes piorum Be-
nefactorum voluntates. Magna autem exempla habere spe-
71 ciem iniqui, notat Author ille, quem tacito nomine sequitur
Rot. dec. 308. n. 20. cor. Dun. sen.

Die 17. Augusti 1718. proposita Causa in Congregatione
R. F. Ponente R. P. D. Sergardo illius Oeconomo, rescri-
ptum fuit: Alteri Eminentissimo, non attentis exclamatio-
72 nibus contrariis, & inculcatione illius propositionis, quod
in Tribunali Fabricæ duæ sententiæ habeant vim trium, &
rem judicatam constituant, ex rationibus, de quibus in Com-
pend. Privil. R. F. qu. 23. seu n. 40. & 42. Idemque resolvit in
73 Rom. Locorum Montium super Applicatione Fructuum 28. A-
prilis 1717. quando rescripsit Eminentiss. Præfecto R. F. cum
Voto S. C. & cum clausula: Consilio de duobus. Repropositâ
Causa Die 10. Maij 1719. confirmata fuit resolutio cum re-
scripto: In decisis, & Causa amplius non proponatur.
74 Confirmata fuit resolutio præsentis Causæ in Congregatio-
ne habita die 27. Januarij 1720. cum addito ut Causa amplius
non proponeretur.

DISCEPTATIO XXII.

Poloniæ, & Lithuaniæ Capitationis.

PRO

Clero Sæculari, & Regulari.

ARGUMENTUM.

Ex quibus urgentibus causis soleat Apostolica Sedes Gratiam concedere, ut pro magnis necessitatibus alicujus Regni, imponatur Capitatio Clero Sæculari, & Regulari; Et quando talis Gratia, uti subreptitiè extorta, exequutionem non mereatur.

DE mense Octob. 1717. SS. D. N. Clem. XI. porrectæ
fuerunt preces, in quibus narratum fuit (sunt verba
Brevis) quòd cùm nobiles Viri Ordinis Regni Poloniæ, & 1
Magni Ducatus Lithuaniæ in eorum Comitiis generalibus,
die 1. Febr. 1717. Varsaviæ habitis, de avertendis in posterum
calamitatibus, quæ ob retardatas stipendiorum, militibus de-
bitorum, solutiones, Regnum, & magnum Ducatum hujus-
modi, non ità pridem miserè afflixerunt, conjunctis studiis egis-
sent, salubriaque cepissent consilia, ut stipendia prædictis mili-
bus exactè deinceps persolverentur, ia eamque causam dicti Or-
dines eorundem Regni, & magni Ducatus Lithuaniæ quasdam
pecuniarum summas tribuere, & conferre decrevissent &c. ti-
demque Ven. Fratres Archiepiscopi, Episcopi, ac dilecti filii Cle-
rus universus prædictorum Regni, & Ducatus &c. simùl proindè
considerantes ob incertum rerum inibi, nec dum integrè pacata-
rum statum, & gravem, quàm meritò verenda finitima Turca-
rum Tyranni arma ingerunt, formidinem, validas militum co-
pias in Regno, & magno Ducatu prædictis &c. retinere, ac subsi-
stere necesse esse &c. contributionem per capita, sivè Capitatio-
nem ab universo Clero Sæculari, & Regulari dictorum Regni,
& magni Ducatus solven. &c præstare, & conferre obtulerant, si
nostra, & hujus Sanctæ Sedis sibi super hoc licentia suffragare-
tur, & facultas.

Cum supposito, quòd hujusmodi preces veritati niterentur,
idem SS. D. N. cum declaratione, quòd specialem gratiam in
hac parte facere intendebat eidem universo Clero Sæculari, & 2
Regulari, enixè supplicanti, benignè petitam Gratiam con-
cessit, demandando Nuncio, in eodem Regno existenti, ut
prædictis Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis Abbati-
bus, & aliis Personis Ecclesiasticis, tàm Sæcularibus, quàm cu-
jusvis Ordinis, Congregationis, Societatis, etiam Iesu &c in con-
tributionem per Capita, seù Capitationem &c. spontè tamen,
& ad biennium proximum, ac pro summa, quæ eis videbitur
dumtaxat, præstare, & tribuere &c. absque conscientiæ scrupu-
lo, & censurarum, ac pœnarum Ecclesiasticarum incursu liberè,
& licitè possint, authoritate nostra Apostolica indulgendi, ac li-
centiam concedendi facultatem, & potestatem, tenore præsen-
tium tribuimus, & impartimur.

Publicato hujusmodi Breve, non sinè admiratione obser-
varunt Ecclesiastici, sub eorum nomine exhibitas fuisse SS.
D. N. dictas preces, quas nunquam porrigere cogitaverant; 3
Statim proindè recursum habuerunt adversùs dictum Breve,
eodem tempore modestissimè se conquerentes, tàm de clara
insubsistentia motivorum, quibus illud innixum est, nullam
omninò in facto subsistentiam habentium, quàm de precibus,
eorum nomine, ut supra, absque facti veritate, porrectis, instan-
tissimè proindè rogando pro declaratione nullitatis dicti Bre-
vis, uti evidenter subreptitii, & manifestissimè obreptitii.

Fuit autem eis benignè responsum, ut infrà: Capitationem
istius Regni Ecclesiasticis Viris, non Potestatis Sæcularis jus-
su, verùm, SS. D. N. beneplacito, ac voluntate impositam fuis-
se, Sanctitatem verò Suam ad hujusmodi expeditionem duo spe- 4
cialiter impulerunt. Primum, quia Comitia generalia, Varsaviæ
habita, quibus interfuerunt etiam personæ, à Clero deputatæ,
in eam unanimiter iverunt sententiam; Alterum verò, quòd non
aliud Archiepiscopi, & Episcopi istius Regni remedium aptius
esse retulerunt, quo rei istic parari possent, & frequentibus ob-
viam iri damnis, quæ ex dilatis militibus stipendiorum præ-
stationibus, graviora in dies oriebantur, & meritò verenda
finitima Turcarum Tyranni arma propulsari possent.

Ex quibus observantes iterùm iidem Ecclesiastici eviden-
tem comprobationem dictarum subreptionis, & obre- 5
ptionis ejusdem Brevis, reiterarunt eorum humilli-

mas supplicationes pro eadem declaratione nullitatis, & revocatione d. Brevis.

De more remissæ fuerunt eædem preces huic S.C. & ab hac remissæ pariter fuerunt pro Informatione Apostolicæ Sedis
6 Nuncio, in illis Partibus existenti; Cumque ex una parte per spatium ferè septem mensium obtineri nullatenùs potuerit eadem Informatio, quæ ulteriùs nullo modo necessaria videtur pro detegenda, & canonizanda subreptione ejusdem Brevis, ex quo illa, ut videbimus infrà, ictu oculo resultat ex sola, & simplici illius lectura; Ex alia verò parte si longiori tempore expectanda esset eadem Informatio, à durissimis æquè, ac inexorabilibus Exactoribus dictæ Capitationis res ad ultimum extremum miseriarum, & desolationum reducerentur in Regno Poloniæ, & magno
7 Ducatu Lithuaniæ; Hinc non sine fundamento hodiè sperant, illas esse exaudiendas. Est enim adeò certa, adeòque in Jure fundata propositio hæc, quod quælibet Gratia intelligitur semper concessa cum supposito, quòd subsistant fundamenta illa, ex quibus motus fuit Summus Pontifex ad illam concedendam, ut uno ore admittunt Doctores, & quotidiè respondent Suprema, & Collegialia Tribunalia, quòd corruente supposito, cum quo Gratia concessa fuit, necesse omninò sit, ut etiam ipsamet Gratia corruat, ut videre est apud citatos *in dec. 582. num. 12. coram Dunoz. jun. & dec. 274. num. 4. par. 17. rec. & in Colonien. Canonicatus 4. Febr. 1699. §. Hinc neque, cor. Card. Scotto*; Inferentes propterea iidem
8 Doctores, quòd Gratia, subreptitiè, vel obreptitiè extorta, perindè habenda sit, ac si non fuisset concessa, ex allegatis *in dec. 41. n. 7. par. 18. rec.*

Quod est adeò verùm, ut procedat, etiamsi in gratia non exprimantur per modum conditionis motiva illa, ex quibus eadem gratia concessa fuit, ut in specie respondendo *S. Thomæ Cantuariensi Archiepiscopo*, qui pro Ecclesiasticæ Im-
9 munitatis defensione impiorum gladiis occubuit, scripsit *Alex. III. in epist.* impressa *in 3. General. Concil. Later. par. 7. cap. 18.* & registrata *in cap. 2. de Rescrip.* sequentibus aureis verbis; *In hujusmodi Literis intelligenda est hæc conditio, etiamsi non apponatur, si preces veritati nitantur*; cum concordantibus, citatis à *Rot. dec. 155. nu. 5. par. 4. rec.*

Preces autem, quibus innixa est dicta Gratia, seù Breve longè à veritate abesse, ictu oculi ad hominem demonstratur ex sola, & simplici lectura dd. Comitiorum generalium,
10 Varsaviæ celebratorum die 1. Febr. 1717. quæ per extensum impressa exhibentur, & ad quæ expressa habetur relatio, tàm in dicto Brevi; ibi: *Cùm dilecti filii &c. in eorum Comitiis generalibus die 1. Febr. proximè præteriti Varsaviæ habitis &c.* quàm in Responsis, de quo supra *num. 4.* ibi: *Comitia Generalia, Varsaviæ habita, in quibus interfuerunt etiam personæ, à Clero deputatæ, in eam unanimiter iverunt sententiam.*

Non adest autem in Jure propositio magis certa, magisque communiter ab omnibus Doctoribus, & collegialibus Tribunalib. amplexa, quàm, referens nunquam esse attendendum, quando de relato non constat, ex adductis *per Rot. dec. 208. num. 4. cor. Bich. & dec. 390. num. 15. cor. Priol.* Quod mul-
11 tò magis admittendum est in præsenti, in quo ex combinatione relati, & referentis constat evidenter de opposito, & quidem absque ulla intellectus operatione, sed ex sola, & simplici lectura relati, qui est verus, & certus modus detegendi insubsistentiam referentis, ex adductis per *Arguel. de Le-*
12 *git. Contrad. q. 2. art. 6. n. 188. & n. 194. & de Acquir. possess. q. 2. art. 4. num. 134. & Cupyc. Latr. dec. 568. num. 45. & 135.* & firmatis per *Rot. dec. 756. num. 1. par. 18. rec.* ubi, quod omnino clarum dicitur id, quod ex sola Librorum apertione resultat.

Non minùs clara est subreptio, & obreptio circa aliud motivum ejusdem Brevis, in quo legitur, Capitationem fuisse
13 concessam ob formidinem, quam ingerebant finitima Turcarum Tyranni arma. *Hujusmodi enim timor* (sunt verba Ecclesiasticorum in humillimis illorum precibus) *apud Nos per Dei gratiam ad hæc usque tempora minimè auditur, nec ulla*
14 *ejus videntur esse præparamenta, imò nec aliquandò in tractata circa hoc consultum fuisse, nec ad præsens esse*; Ex quod magis est, dùm hæc scribimus, idem Turcarum Tyrannus specialem transmisit Ablegatum ad Poloniæ Regem, ad rogandum ea, quæ pacis sunt, ut toti Orbi notorium est.

Et proindè ad evidentiam ex huc usque animadversis comprobata insubsistentia dictorum duorum motivorum,
15 quibus innititur dictum Breve, nulla videtur superesse difficultas respondendi pro illius non executione. Summi enim Pontifices in his circumstantiis libenter exaudiunt preces illorum, qui aperiunt insubsistentes insinuationes, eis factas pro similibus Gratiis extorquendis, ut in specie scripsit 13
Alex. III. Gerardo Archiepiscopo Ravennaten. ut videre est in *cap. Si quando de Rescrip.* ibi: *Quia patienter sustinemus, si non feceris, quod prava nobis fuerit insinuatione suggestum.*

Supplicantes hic observare, quod sumus in terminis Gratiæ, in quibus uno ore receptum est inter Canonistas, quod 16
subreptio etiam in minimis eandem Gratiam in totum vitiat, quodque falsi expressio, & veri taciturnitas in gratiosis semper præsumitur dolosa, quidquid dicendum sit in aliis materiis; Ut de prima conclusione videri possunt Doctores, quos refert, & sequitur, *Fagn. in cap. Super Literis num. 16. & 17. de Rescript.* ibi: *A fortiori locum habet etiam in privilegiis, quia mendacium necat privilegium, ut dicit Baldus &c. & subreptio magis vitiat Literas gratiosas, quàm* 17
Literas ad beneficia &c. Undè subreptio in gratiosis, etiamsi sit minima, est attendenda &c. etiamsi Papa alias fuisset concessurus &c Rot. decis. 350. coram Put. lib. 1. ibi: *Expressio falsa in Gratiis, etiam quod aliàs Princeps fit concessurus, reddit Gratiam subreptitiam, & coram Coccin. dec. 675. nu. 3.* ibi: *Quæ subreptio, cùm versemur in gratiosis, etiam quod minima sit, est attendenda*; Et de secunda recognosci possunt citati ab eodem *Fagn. in d. cap. Super Literis num. 45. de Rescript.* ibi: *In Literis autem gratiosis stat regula in* 18
oppositum, quia expressio falsi, & taciturnitas veri semper præsumitur cum dolo, secundum Innoc. &c. Rot. dec. 50. num. 4. coram Seraph. & dec. 155. num. 5. par. 4. rec. ibi: *In gratiosis &c. quælibet falsa expressio dolosa præsumatur, & Gratiam vitiet.*

Pro quorum faciliori admissione dignentur EE. PP. eorum misericordes oculos convertere erga infelicissimum præsen- 19
tem statum florentissimi olim Poloniæ Regni, magnique Ducatus Lithuaniæ, toti Europæ, totique Asiæ notum; Ferè enim per quatuor lustra continuò expositus fuit militari licentiæ, rapinisque militum, etiam domesticorum, nempè Polonorum, Saxonum, Suecorum, & Moschorum, à quibus ad illos calamitatis, & miseriæ confines hodiè redactus est, ut in sola Diœcesi Gnesnen. 200. Parochi coacti fuerint ad derelinquendum eorum Parochiales Ecclesias, 20
& ad sustinendam propriam vitam, ostiatim mendicando; Itaut legentibus epistolas, quæ ab afflictis Ecclesiasticis transmittuntur, in quibus submississimè implorant misericordiam, & compassionem à SS. D. N. & ab hac S. C. vix permissum sit à lacrymis temperare. In precibus enim, eidem SS. D. N. directis, & subscriptis ab omnibus ferè Superioribus generalibus omnium Religionum, existentium in
Regno Poloniæ, & in magno Ducatu Lithuaniæ, non dubitarunt, omni confusione contempta, hæc scribere: *Difficulter emendicato pane tenuiter alimur.* 21

II. Dignentur reflectere, quod in hujusmodi verè miserabili statu, in quo hodiè constitutus reperitur idem Clerus,
adhùc in ultimis Comitiis generalibus, Varsaviæ habitis 22
mense Febr. 1717. fecit quantum potuit ad occurrendum communibus indigentiis propriæ Patriæ, se offerendo paratum ad solvendos flor. 346666. & grossos 25. quos æquè duri, ac inexorabiles Exactores non sine magno rigore exigere non cessant; Itaut si ulteriùs obligentur ad aliud distinctum onus Capitationis, loco totalis exemptionis, quæ omni jure
Ecclesiasticis Personis competit, ex adductis *in Instit. Crim.* 23
lib. 3. tit. 9. num. 80. duplici gravarentur onere, adversus omnia Juris principia, de quibus *in leg. Navis onusta §. Cum autem ff. ad Leg. Rhod. de Jact.* ibi: *Quia non debet duplici damno onerari, & in leg. Titia cum testamento §. Qui tavit ff. de Legat. 2.* ibi: *Non est enim verisimile, Patrem duplici præstatione dotis filium, eumdemque hæredem, onerare voluisse.* cum concordantibus citatis à *Mar. Anton. var. resol. lib. 5. resol. 97. num. 9. & Rot. decis. 972. num. 8. par. 5. rec.*

III. Præ oculis habendæ pariter sunt aliæ antiquiores
contributiones, quibus annis proximè præteritis de fa- 24
cto subjecti fuerunt iidem Ecclesiastici, itaut illarum triplicato, & ulterior multiplicatio hodiè omninò intolerabilis reddatur, sed potius in his circumstantiis, & maximis angustiis eorum miseriæ miserendum est, eorumque afflictioni nova non videtur addenda afflictio, ut in simili scriptum reliquit *Innoc. III. in cap. Ex parte de Cleric. ægrot.* cum concordantibus, citatis *in Tom. 1. p. 2. disc. 16. n. 19. & seq.*

IV. Speciali pariter animadversione dignum videtur, quòd personæ laicæ (quæ Ecclesiasticis nimis infensæ sunt, experientia teste, & id observante *Bonif. VIII. in c. Cleri-*

His

cie 3. de Immun Ecclef. in 6. quem fequutus fui *in Tom. 2. p. 2.*
difcept. 25. num. 54) immanes prorfus funt à dicta Capita-
tione: Videtur proindè magnum inconveniens, & intole-
26 rabile abfurdum, ut perfonæ Ecclefiafticæ, de jure magis
privilegiatæ, majus in hac parte præjudicium fentiant,
longeque majora onera fupportent circa illas res, illaque
pericula, quæ afferuntur communia cum iifdem Laicis.

V. Rigorofiffimus modus exigendi prætenfam Capitatio-
nem fuam quoque meretur animadverfionem, dum inexo-
rabiles milites, quibus pro majori parte cura exigendi di-
27 ctam Capitationem attributa fuit, omnia fibi permiffa pu-
tant pro illius punctuali executione: Accedentes enim ad
domos Ecclefiafticorum militari licentia portas per vim
aperiunt, & quidquid intus ioveninot, intercipiunt, gra-
batos tollunt, comeftibilia confumunt; Unico verbo om-
nia devaftant, fecum portant, & vendibilia exponont,
28 ejectis propriis Dominis ab eorum Domibus, & tutiffimis
habitaculis, ut dicitur in *leg. Plerique ff. de Jus vocand.* quæ
omnia notoria funt in illis Partibus.

VI. Omni confideratione dignum eft, quod juxta ea,
quæ in fimili refert *Tacit lib. 13. Annal.* ibi: *Peterent quod*
eripuerant, quod retuli *in Tom. 2. par. 1. difcept. 29. num. 57.*
eadem Capitatio prædictis modis de facto ftrangulatorio
modo exigi cæpit per fex menfes ante conceffionem dictæ
29 Gratiæ, feu ante expeditionem dicti Brevis, quod in Par-
tibus notorium eft, & non obfcurè deducitur ex lectura
ejufdem Brevis, in quo nemine loquente pro Clero Sæcula-
ri, & Regulari Poloniæ Regni, & magni Lithuaniæ Du-
catus, prorfùs ignaro omnium illarum rerum, quæ in Ur-
be tractabantur, procurata fuit abfolutio illorum, qui ean-
dem Capitationem exegerant ante expeditionem dicti Bre-
30 vis cum iftis dubitativis verbis, *quatenùs dictam Capitatio-*
nem abfque Sedis Apoftolicæ licentia receperint. Quæ omnia
manifeftam fubreptionem, & evidentem obreptionem dicti
Brevis digito demonftrant, eo quia fi non fub verborum in-
volucro, fed æquali candore, ac claritate SS. D. N. narra-
tum fuiffet dictum innegabile factum, vel nullo modo, vel
31 faltem difficiliùs dictam Gratiam conceffiffet, quod ad no-
ftrum effectum fuperabundat ex adductis per *D. Piton. difcept.*
Eccl. 48. nu. 8 & Rot. dec. 214 n. 2. cor. Mantic. & dec. 302. n. 5. cor.
Bich & dec. 83. n. 17. cor Anfald.

Et vivam hujus conclufionis rationem, palpabilemque
congruentiam adducit *Sac. Conc. feff. 24. de Reform. Matrim.*
32 *cap. 5.* his verbis: *Non enim dignus eft, ut Ecclefiæ benigni-*
tatem facilè experiatur, qui ejus falubria præcepta te-
merè contempfit, cum concordantibus, citatis *fupr. difc. 1. §. 6.*
num. 26.

VII. Supplicamus benignè reflectere ad infignem novi-
tatem, quæ introduci ex adverfo prætenditur in Poloniæ
Regno, in quo fimilis Capitationis ecclefiafticarum perfo-
33 narum onus prorfùs inauditum, novumque eft, & in quo,
ad differentiam omnium aliorum Regnorum Mundi, noto-
rium eft, ad aliquid ftatuendum, publica negocia refpiciens,
inalterabiliter requiri trium Ordinum uniformem confen-
fum, & affenfum, quod ex adverfo negari non potuit,
fuitque etiam SS. D. N. expreffum, cum infubfiftenti ta-
men fuppofito, quod dictus uniformis confenfus, & affen-
fus trium Ordinum Regni accederet, ut patet ex fupra ani-
madverfis num. 4. ibi: *Quia Comitia generalia, Varfaviæ*
habita, quibus interfuerunt etiam perfonæ, à Clero deputa-
34 *tæ, in tam unanimiter iverunt fententiam*; Quod ex hucuf-
que animadverfis nullo modo fubfiftit: Novitates autem
femper perniciofas exiftere, nihilque magis animos pertur-
bare, quàm innovare aliquid, & à confuetudine alienum
facere notant adducti fupra *difcept. 18 à n. 65. & in Tom. 2. par.*
2. difcept. 17. nu. 109.

VIII. Specialiffima animadverfione dignum eft folitum
Mofchorum, & Suecorum, dolorofa experientia notorium
in Poloniæ Regno, magnoque Ducatu Lithuaniæ, aliif-
35 que vicinis Regionibus; Illi fiquidem quando armorum vi
Provincias aliquas, Civitatefque occupant, regulant Con-
tributiones à Tariffis, feu Libris, quos vocant Caftrenfes,
& in quibus adnotatæ tepeiuntur antiquæ impofitiones,
feu contributiones. Si igitur (quod femper avertat Deus)
in futurum renovarentur invafiones illæ, quæ noftra ætate
omnium oculis expofitæ fuerunt in Poloniæ Regno, ma-
gnoque Lithuaniæ Ducatu, actum erit de utroque Clero
36 Sæculari, & Regulari, eo quia invenirent apertam por-
tam, & fpatiofam viam multiplicatis Capitationibus, de
qua hodiè quæftio eft; Breve fiquidem, & efficax folet effe
iter per exempla, ut experientia notum eft, & obfervant
adducti *fupra difcept. 1. §. 6. à num. 28.*

IX. Non minorem meretur reflexionem maximum exem-
plum, quod in toto Catholico Orbe ftabiliretur, eo quia
motiva, expreffa in dicto Brevi, & innixa foli affertivæ
Supplicantium, quod accedit confenfus totius Cleri, de quo 37
in noftris terminis non apparet, imò concludenter conftat
de evidenti diffenfu, & innegabili oppofitione; Nec non
timor armorum Turcarum Tyranni, facili negocio verifi-
cari poffunt, & utinam in dies non verificarentur, refpectu
aliarum multarum Provinciarum, & diverforum Regno-
rum catholici Orbis. In Regno verò Poloniæ, & magno
Ducatu Lithuaniæ hujufmodi caufa femper effet æquè para-
ta, ac evidens, ut de fe notum eft. Magna autem exem- 38
pla non effe de facili admittenda, fcriptum reliquit Author
ille, quem tacito nomine refert, & fequitur *Rot. in dec. 308.*
num. 29. cor Dunoz. fen. Atque habemus in hac parte rotun-
dum *Text. in cap. Cùm teneamur de Præbend.* ibi: *Æquani-* 39
miter fuftinemus, fi pro eo mandatum noftrum nondum duxe-
ris exequendum, quem fequitur *Oldrad conf. 265. num. 1. in*
fine, ubi, quod ad evitanda fimilia pericula, & inconve-
nientia, *neduum factum Epifcopi debet ceffare, fed etiam*
Gratia D. Papæ.

X. Et ultima reflexio in eo confiftit, quod quatenùs, his
omnibus non attentis, Capitatio fuum haberet effectum,
illa exigeretur adverfus expreffam voluntatem SS. D. N. 40
Cùm enim ex una parte in d. Breve fequentibus rotundis li-
teris appofita legatur expreffa conditio: *Dummodò tamen*
pecuniæ, indè proventuræ, in caufam fupradictam, & non
in alios ufus convertantur, & erogentur: Ex alia verò parte
caufæ illæ, propter quas SS. D. N. motus fuit ad approban-
dam d. Capitationem, ex hucufque animadverfis, apparent
penitùs infubfiftentes, & nullatenùs facti veritati innixæ,
remanet plufquam evidens, palpaturque manibus, quod 40
Capitatio, de qua difputamus, verè, & realiter exigere-
tur adverfus expreffam voluntatem, & claram mentem SS.
D. N. Et quod magis eft pecuniæ, indè provenientes, ero-
garentur, & converterentur in ufus, penitùs diverfos ab
illis, qui præfcripti fuerunt in d. Breve, quod nullo modo
tolerandum videtur ex adductis per *Barb. axiom. 99. nu. 4.*

Die 21. Julii 1718. relatis fupradictis precibus in Sac. C.
particulari Immunitatis Ecclefiafticæ, refcriptum fuit: 42
Dilata.

SCripfi pariter in alia fimili Caufa *Colonien.* pro Clero
Sæculari, & Regulari, in qua Sac. C. I. Ponente Card.
Vallemano, tunc ejufdem Sac. C. Secretario, die 18. De-
cembris 1696. Partibus acerrimè informantibus, refcripfit:
D. Nuntius procedat ad ulteriorem exequutionem Brevis; 43
Servata tamen forma illius, fignanter circa erogationem pe-
cuniarum in caufam expreffam. Et falvo jure Recurrenti-
bus imputandi, fi quid in hanc caufam, poft datam dicti Bre-
vis, exactum fuiffet.

DISCEPTATIO XXIII.

Romana Sepulturæ.

PRO

Parocho SS. Quirici, & Julittæ.

CUM

Fabio Puro.

ARGUMENTUM.

Filius quando fepeliri debeat in Ecclefia Parochiali, vel in Sepulchro Majorum, & quibus concurrentibus Sepulchrum poffit dici fuorum Majorum, tàm de Iure communi, quàm attento tenore Statuti Cleri Urbis.

PRoceditur in hac Caufa cum illo fuppofito, quod Sepul-
chrum Fabii Puri, pofitum in Ecclefia S. Anaftafiæ,
dicatur, & fit ejus Majorum, quod nullam omninò habet 1
in facto fubfiftentiam.

Ad quod demonftrandum præmitto, Tractantes de Se-
pulturis uno ore dividere Sepulchra in tres fpecies (quæ,
quamvis inter fe fint feparatæ, & diftinctæ, poffunt tamen 2
uni-

unitim verificari respectu unius Sepulturæ, juxta id, quod
contingere potest in Sacrilegio locali, reali, & personali,
ex animadversis *in Instit. Crim. lib. 3. tit. 4. num. 72.*) nempè
in hæreditaria, in familiaria, seu gentilicia, & in Sepul-
chra Majorum, ut videre est apud citatos à *Garz. de Ex-*
3 *pens. cap. 8. num 4. Ventrigl. in Praxi part. 1. annot. 52. de*
Elect. Sepultur. §. unicô num 25. vers. Et quod Sepulturæ, &
Pasqualig. quæst. moral. juridic. 76. num. 4. seqq. & sunt *Textus*
literales in leg. Familiaria, & leg. sequen. ff. de Religios. &
sumpt. Funer.

Omissis autem duabus primis speciebus, ad rem nostram
non facientibus, explicant iidem Doctores dictam tertiam
4 speciem, & asserunt Majorum Sepulchra esse illa, quæ con-
structa fuerunt à Patre, Avo, vel aliis Ascendentibus,
Affirmantes proindè in hac Sepulchrorum specie, Majo-
rum appellatione primò, & principaliter venire omnes As-
cendentes ex parte Patris, secundariò verò, & in subsidium,
5 venire etiam Ascendentes ex parte Matris, nullo autem
modo contineri Consanguineos, & Affines, Collaterales,
seu Transversales, sed restrictivè contineri solos, & sim-
6 plices Ascendentes, ut notant adducti per *Barbos. Tractat.*
var. tit. De Appellativ. appellat. 137. num. 5. & de Paroch. cap.
26. num. 32. Amostaz. de Caus. piis part. 2. cap 8. de Funer. num.
27. Samuel. de Sepult. fol. mihi 275. num. 13. Panimol decis. 5.
adnot. 3. num. 55. & Matthæucc. in Offic. Cur. Eccles cap. 48.
num. 23. & Reverendiss. Petra ad Constit. Pontific. Tom. 2. ad
constit. 0. Honorii III. sect. unic. nu. 25. fol. mihi 393.

Cum hac Juris communis dispositione, & Doctorum
communissima opinione, nedum concordat novissimum
7 *Statutum Cleri Urbis*, sed ulteriùs restringit significationem
verbi *Ascendentium* ad solos Ascendentes per rectam lineam
masculinam, ut videre *in cap. 3. de Jure eligendi Sepultur.*
§. 5. ibi; *Sepulchrum Majorum illud dicitur, quod à Patre,*
Avo, seu aliis, per lineam Ascendentium masculinam, con-
8 *structum fuit*. Quod Statutum, uti à Papa specifice confir-
matum, dicitur Lex Papalis, & propterea in Urbe, uti
Pontificia Constitutio servanda est, ex adductis *in Tom. 2.*
part. 1. discept. 2. num. 29. & disceptat. 30. num. 20. ubi in spe-
9 cie sermo est de dicta confirmatione Statuti Cleri Urbis.

Hoc præmisso, clarum est, Sepulchrum Fabii Puri,
10 existens in Ecclesia S. Anastasiæ, hæreditario jure ad ip-
sum perventum, nullo modo, nulloque colore dici posse
Sepulchrum suorum Majorum, quia illud non fuit constru-
ctum, neque ab ipso, neque ab ejus Patre, Avo, vel alio
Ascendente masculino per rectam lineam Ascendentium,
11 & propterea ego fateor ingenuè meam imbecillitatem, ne-
scio percipere, quomodo obnubilari possit veritas hæc, adeo
patens, adeoque evidens, ut ex sola terminorum notione
innegabilis sit.

Quod autem Sepulchrum, de quo agitur, sit simpliciter
hæreditarium dicti Fabii, ad oculum desumitur ex illa in-
12 negabili facti circumstantia, quod idem Sepulchrum con-
structum fuit anno 1681. à Petro de Sanctis, qui, ultra ejus
Arma gentilitia, sequentia stylo ferreo incidere fecit super
sepulchrali lapide: *Hic immutationem expectat Familia de*
Sanctis, quæ qualitatem gentilitiam respectu solius Familiæ
de Sanctis digito demonstrant, ex adductis à *Capyc. Latr.*
13 *consult. 94. num. 17. lib. 2. & Ventrigl. in Prax. par. 1. annot. 52.*
de Elect. Sepult. §. unico num. 24. vers. Et quod Sepulturæ,
Antonell de Regim. Eccles. lib. 3. cap. 6. num. 35. Ricc. in Prax.
par. 1. resol. 575. nu. 2. & Moron. respons. 51. n. 65.

Admittitur ulteriùs in facto, quod anno 1713. idem Se-
pulchrum relictum fuerit, unà cum ejus universa hæredita-
14 te, à dict. de Sanctis Livio Cæsalano, ejus ex Sorore ne-
poti.

Et demum non negatur, anno 1716. hæreditario pariter
titulo pervenisse ad Fabium Purum, ex Sorore nepotem
ejusdem Cæsalani.

Ex quibus remanet manifestum, quod idem Sepulchrum
non solùm non est, neque dici potest Sepulchrum Majorum
15 respectu Familiæ de Puris, sed quod neque etiam dici potest
familiare, seu gentilitium ejusdem familiæ, sed solùm ap-
pellari valet Sepulchrum hæreditarium; Idque tali, tanta-
que evidentia, ut si in Scholis, gratia exempli, adducen-
dum esset exemplum, exclusivum Sepulchri Majorum in
aliqua Ecclesia Urbis, sequendo phrasim *cl. mem. Cardin.*
Sfondrati in Libro, cui titulus Legatio Romam fol. mihi 100.
16 absque ulla exageratione, & cum omni sermonis proprieta-
te, adduci posset Sepulchrum Familiæ de Puris in Ecclesia
S. Anastasiæ; Eò quia illud, habito respectu ad duplex
medium transversalium fœminarum, hæreditario titulo ad
eandem Familiam Puram pervenit, nulloque autem modo
constructum fuit à Patre, Avo, vel alio Ascendente mas-
culino per rectam lineam ejusdem Fabii Puri, quod omninò 17
requiritur ad hoc, ut Sepulchrum possit dici suorum Majo-
rum ex clara, & cubitali dispositione Statuti Cleri, de qua
supra *num. 7. & 8.*

Neque juvat reflexio, quod ad nostrum effectum non est
incipienda numeratio Generationum à Fabio Patre, sed ab 18
ejus Filia defuncta, cujus respectu negari non possit, quin
idem Sepulchrum, uti spectans ad ejus Patrem, hodie dica-
tur Sepulchrum Majorum, quia absque ullo dubio Pater ve-
nit appellatione dictorum Majorum, ex authoritatibus su-
pra citatis.

Responsio enim æquè cathegorica, & literalis desumitur
ex dictis cubitalibus verbis Statuti Cleri Urbis, quod ad-
hoc, ut Sepulchrum respectu filii dicatur esse suorum Ma- 19
jorum, non contentatur simplici acquisitione, vel titulo
hæreditario, vel alio titulo oneroso, facta à Patre, sed re-
quirit effectivam, & materialem constructionem, factam
de ordine, & expensis Patris, vel aliorum ex recta linea 20
Ascendentium masculinorum, juxta dicta cubitalia verba,
opportunè hic repetenda: *Sepulchrum Majorum illud dici-*
tur, quod à Patre, Avo &c constructum fuit; Supplicantes 21
observare verbum hoc, *constructum*, longè diversum ab alio
acquisitum, vel simile, & propterea alii tituli acquisitionis
nullo modo adduci possunt ad eludendam claram dispositio-
nem d. Statuti, quod uti Papalis lex servandum est, ex su-
pra allegatis *num. 8.*

Fortiùs, quia contraria prætensio tendit ad corrigendam
dispositionem Juris communis, quo attento quilibet sepel- 22
liendus est in sua Parochiali Ecclesia juxta *Textus in cap.*
Omnis de Pœnit. & remiss. & in cap. Is, qui de Sepultur. in 6.
cum concordan. apud *Rot. in Rom. Juris tumulandi 20. Fe-*
bruarii 1704. §. Nonnulla cor. Card. Priolo. Et proindè in 23
istis terminis omnes regulę militant pro excludenda quacum
que detorsione verborum dicti Statuti, quia in omni dispo-
sitione semper quò minus fieri potest corrigendum est jus
commune, omnisque sumenda est congrua interpretatio pro
favorabili reditu ad idem Jus commune, ut de prima con-
clusione habemus *Textum in leg. Præcipimus, Cod. de Ap-* 24
pellat. quem sequitur *Rota in Romana Matrimonii 4. Februa-*
rii 1697. §. Et multò minus coram Ursino; Et de secunda no-
tant adducti *à Gratian. discept. 976. num. 8.* cum aliis, allega- 25
tis *in tom. 2. par. 2. discept. 1 num. 159.*

Minùs juvant generalitates illæ, & regulæ generales, exad-
verso inculcatæ, quod hæres, & defunctus censentur una,
& eadem persona, quodque factum à Testatore censeatur 26
factum ab ejus hærede, & demum, quod verbum *constru-*
ctum fuerit, non sit judaicè intelligendum, sed secundùm
rationabilem, & juridicum sensum; Quia ad hoc ut recedi
possit à clara dispositione Juris communis, mandantis quem-
libet sepeliendum esse in propria Parochia, utque executio-
ni demandata non sit lex Papalis, qualis est dispositio Sta-
tuti Cleri Urbis, non sufficiunt generalitates, & regulæ ge- 27
nerales, quàs meritò pannos calidos, & herbam bettoni-
cam ad sanan. vulnera vocat *Card. de Luc. de Legat. disc. 61.*
num. 4. quem sequutus fui *in tom. 1. par. 2. discept. 14. num. 78.*
Eò quia illæ in nulla consideratione habendæ sunt in confli-
ctu dd. punctualium legum, & canonicarum Sanctionum, 28
& ubi allegatur Statutum, à Summo Pontifice confirmatum,
silere debent omnes Doctores, atque in nulla prorsus conside-
ratione habentur generales regulæ, & regulares propositio- 29
nes, ut notant citati *à P. Grutber. de Arte benè desiderand. re-*
solut. 16 §. 9. num. 79.

Ultrò autem admittimus, verbum illud, *constructum fuit*,
non esse judaicè interpretan. sed accipiendum esse secundùm 30
ejus rationabilem, & juridicum sensum; Iste autem ille est,
ut non accipiatur pro manuali constructione, itaut soli Fa-
brimurarii habere possint Sepulchra Majorum, non au-
tem taliter detorquendum est, & in destructionem dictæ 31
Statutariæ dispositionis accipiendum, ut confundantur Se-
pulchra hæreditaria, familiaria, seu gentilitia, & Sepul-
chra Majorum, quæ ex hoc præcisè distinguuntur à primis
duabus speciebus, quia illa acquiri possunt ex testamento,
hæreditate, vel legali successione, non autem ultima spe-
cies, quæ ad tenorem dictæ claræ Statutariæ dispositionis, 32
tunc solùm verificatur, & nunquam aliàs quando Sepul-
chrum constructum fuit expensis Patris, Avi, vel aliorum
Ascendentium per lineam rectam masculinam, ex supra ani-
madversis.

Poterant verò in hac parte omitti discursus illi, quod Se-
pulchrum hæreditarium, eo ipso, quod est destinatum pro 33
hæredibus, omnes istos indistinctè comprehendit *ex Pignat.*
con-

consult. 17. *num.* 13 *tom.* 1. loquente de Sepulchro hæreditario;
Quia ubi habemus legem clarum, & literalem, qualis est
dispositio Statuti Cleri, illud solùm, & unicè qualificans
pro Sepulchro Majorum, quod constructum fuit à Patre,
Avo, vel aliis Asceodentibus per rectam lineam masculi-
nam, non est terendum tempus in confutatione hujusmodi
piarum meditationum, sed procedendum est ad punctualem
34 exequutionem d. Papalis legis, egregiè *Rota in dec.* 3. *num.* 6.
coram Ansald. ubi, ad rem firmat, in casibus ratiociniorum
contra clara verba legis: *Super generalitatibus, conjectu-*
35 *ris, & discursibus in oppositum excitatorum, immorandum*
non esse, sed præcisè, & adamussim exequendam esse legem
claram, & literalem.

Hujusmodi æquè solido, ac in Jure, in Statuto Cleri
Urbis, & in communi Doctorum opinione fundato motivo,
36 jungitur aliud æquè solidum, innixum facultati, & arbi-
trio, quod habet Pater eligendi Sepulturam pro filiis impu
37 beribus, vel in propriis Sepulchris, vel in Ecclesia Paro-
chiali, tam de Jure communi, & ex consuetudine, ex ad-
ductis per *Murgam de Sepultur. tract.* 7. *sect.* 2. *disp.* 9. §. 1. *concl.*
2. *per tot. & Leon. in Prax. Eccles. par.* 4. *cap.* 2. *de Confraternit.*
num. 94. & firmatis per *Rotam in dec.* 16. *nu.* 8. *apud Antonel. de*
Jur. & oner. Cleric. ubi sequitur resolutionem S. C. R. Quàm
38 vigore ejusdem *Statuti Cleri Urbis cap.* 3. *de Jure eligen. Se-*
pult. §. 5. Idque cohærenter etiam ad vetustissimam Urbis
consuetudinem, quæve notoria est ipsismet Lippis, &
Tonsoribus.

Non valens contrarius Defensor controvertere in Jure so-
39 liditatem hujusmodi motivi, se restringit ad factum, asse-
rendo, Fabium Purum fuisse coactum ad sepeliendum filiam
in Ecclesia Parochiali.

Quantum verò frivola sit hujusmodi responsio de se patet:
40 *In libra* enim 1. *Decret. tit.* 40. duo specificantur modi cogendi
sub illis verbis: *De his, quæve, metusve causa*, quorum
neutrum à remotissimis applicari potest in præsenti, quia
41 neque etiam exadverso allegatur primus modus, consistens
in aperta vi, minusque verificatur 2. circa metum, qui si
unquam aliàs, sanè nostris temporibus inallegabilis prorsus
est in Urbe, in qua omnibus notorium est, verificari verba
illa *Textus in l.* 1. *C. de His, quæ per met. Judic. In Sacro Co-*
mitatu nostro nihil timere potuisti, cum concordantibus apud
Zaul. ad Statut. Favent. tom. 1. *rubr.* 7. *lib.* 3. *n.* 16. *fol.* 211.

Habito præcipuè respectu ad qualitatem Sacerdotalem
nostri Parochi; Ad solutionem expensarum funeris, nullo
42 præcedente mandato Judicis, ab eodem Puro facta; Cum
illa nimis stringenti reflexione, deducta ex eo, quod nul-
lam emisit, neque publicam, neque secretam protestatio-
nem, quæ unicè ab ejus voluntate pendebat, quod nonnisi
coactus, & contra ejus intentionem permittebat humatio-
43 nem filiæ in Ecclesia Parochiali; Quæ omnia simul unita,
manibus palpare faciunt insubsistentiam hujusmodi exceptio-
nis, ex punctualiter firmatis per *Rot. in dec.* 139. *num.* 7. & 8.
part. 17. *rec.* Et præ oculis habendo dictum pacificum, &
innegabile factum Sepulturæ in Parochiali Ecclesia, appli-
44 catur textualis, & communis illa propositio, quod factum
dictæ spontaneæ humationis prævalere debet verbis, de qui-
bus deponunt affectatissimi contrarii testes, juxta *Text. in*
45 *l. Paulus ff. Rem ratam haber.* cum concordan. de quibus *in*
tom. 2. *par.* 2. *discept.* 16. *num.* 27. Quodque post dicta prætensa
verba, quatenus possibilia credi possint, quod absolutè ne-
gamus, potuit eum pœnitere, declarando proindè ejus vo-
46 luntatem magis ex innegabili facto posteriori, quàm ex
prætensis antecedentibus verbis, ex adductis *in d. Tom.* 2. *par.*
2. *discept.* 4. *num.* 28.

Die .... mensis Maii 1718. per Sententiam Card. Vicarii
absolutus fuit Parochus ab impetitis per Purum; Sed credo,
47 quod fuerit eodem tempore declaratum, idem Sepulchrum
in futuris casibus haben. esse pro Sepulchro Majorum, circa
quam inspectionem non scripsi.

Circa Funeralium emolumenta *in tom.* 1. *p.* 2. *discept.* 28. *à*
num. 157. observavimus insubsistentiam instantiæ Paro-
chorum, prætendentium duplicata emolumenta, quando
48 Cadavera sepeliuntur in aliqua Ecclesia, vel Sepulchro Ma-
jorum, posito extra Parochiam defuncti, ibique per exten-
sum registravimus decretum Cardin. Carpinei anni 1710.
quando erat Urbis Vicarius, reprobantis eandem præten-
sionem.

DISCEPTATIO XXIV.

Mediolanen. Confraternitatis.

PRO

PP. Carmelitis Discalceatis Biumii.

CUM

Confraternitate Laicali ejusdem Instituti.

ARGUMENTUM.

*Benedictio parvorum Habituum facienda est à PP. Carmeli-
tis in illis Locis, in quibus Conventus habent, etiamsi
ante fundationem dictorum Conventuum facta fuisset à
Parochis, vel à Cappellanis Confraternitatum. A qui-
bus pariter Patribus facienda est Processio in die Dominica
infra Octavam propriæ festivitatis; Cum facultate tamen
Confratribus illam associandi, vel faciendi aliam Proces-
sionem posteriori die.*

Vertente controversia inter PP. Carmelitas Discalceatos
Loci Biumii Varesii, & Confraternitatem B. M. V.
de Monte Carmelo ejusdem Loci, super d. Confraternita-
tis translatione ad Ecclesiam prædictorum Patrum, eaque 1
delata ad hanc Sac. Cong. prodiit die 13. Septemb. 1707. re-
scriptum: *Confraternitatem non esse transferendam, & cum*
SS. pro sanatione, cui rescripto PP. Carmelitæ reverenter
acquieverunt.

Quia verò præfata Confraternitas benedictionem parvo-
rum habituum, qui distribui solent à PP. Carmelitis, impu-
gnare, & Processionem solemniter fieri solitam quolibet an- 2
no in Festivitate ipsius B. Virginis ad sui libitum celebrare
prætendebat, hinc pro parte dictorum Patrum habitus fuit
recursus ad hanc Sac. Cong. quæ die 1. Martii 1708. rescrip-
sit: *Benedictionem habitus parvi spectare ad Carmelitas, &*
quoad Processionem particulariter videatur. Die verò 22.
Junii ejusdem anni 1708. iterum rescripsit: *Quoad benedi-*
ctionem, & distributionem habitus parvi, In decisis, & in re-
liquis ad Eminent. Archiepiscopum pro Concordia.

In exequutionem hujus rescripti comparuerunt Partes co-
ram Archiepiscopo, & quamvis pro bono pacis discreta, ac
rationabilis à PP. Carmelitis oblata fuerit Concordia, ut in
Capitulis, datis in Summario, nihilominùs dicta Confra- 3
ternitas noluit præbere aures Archiepiscopo, qui ad stabi-
liendam inter dd. Partes Concordiam totum conatum adhi-
buit, ut retulit idem Archiepiscopus in Epistola, ad hanc
Sac. C. transmissa, ibi: *Hò procurata con tutte le maniere*
possibili di ridurre la Confraternità del Carmine di detto Luo-
go ad una perpetua Concordia con detti PP. Carmelitani Scal- 4
zi intorno alla pubblica Processione, solita farsi per la Festa so-
lenne del Carmine nel mese di Luglio, ma questa non hà mai
voluta acconsentire a ciò, che gli è stato proposto in modo decen-
te, e discreto.

Recurrunt proindè dicti PP. ad hanc S. C. humiliter sup-
plicantes, quatenus dignentur hujusmodi controversiis finem 5
imponere, persistendo in decisis quoad benedictionem par-
vorum habituum, & quoad Processionem declarando, eam
in dicta die Dominico peragendam esse ab eisdem Patribus,
illorumque preces videntur exaudiendæ.

Versamur enim in concursu PP. Carmelitarum cum laica-
li Confraternitate, quæ cùm non sit membrum Hierarchiæ 6
ecclesiasticæ, incapax est jurium spiritualium, & in illis im-
miscere se non valet: *Natt. cons.* 62. *num.* 6. *tom.* 1. *Tondut. qu.*
Benef. cap. 43. *nu.* 5. *& seqq. tom.* 1. cum aliis, de quibus *in tom.*
1. *par.* 2. *discept.* 11. *nu.* 64.

Fortiùs quia ex Literis erectionis, ab eadem Confrater-
nitate exhibitis, constat, vigore Privilegiorum sac. Ordinis
Carmelitarum fuisse à Vicario generali Congregationis
Mantuanæ in Ecclesia Parochiali S. Georgii erectam, & 7
per consequens eum totum suum Esse à dicto Ordine habue-
rit, nemo est, qui non videat, nimis impropriam esse præ-
tensionem, quod Confraternitas velit cum eodem Ordine
concurrere, & licet ad effectum eam transferendi ad Eccle-
siam dd. PP. Carmelitarum, isti erectionis nullitatem pro-
posuerint, & hæc S. C. illius sanationem, quatenus opus 8
esset,

esset, injunxerit, ea tamen ubi sequatur, statum Confraternitatis non imminuat; Sanatio enim operatur dumtaxat, ut Confraternitas in suo primævo esse, ac si à drincipio validè erecta fuisset, omninò permaneat, ad notata per *Dec. in cap. fin. num. 57 de Constit.* & firmata per *Rot. dec. 614. nu. 6. cor. Bich. & dec. 52. num. 4. par. 18. rec.*

Absque difficultate inspectis controversiis functionibus, quæ in sua origine privativè ad Religionem Carmelitarum
9 spectant: undè fit, ut monstruosum esset, quod in dd. functionibus Confraternitas filialis præferretur Carmelitarum Religioni Matri, quando eidem in illis omnem reverentiam, & præeminentiam præstare omninò tenetur ex adductis *à Lezzan. cap 25. à num. 7. tom. 5. & à Card. de Luca de Præem. disc. 42. num. 9. & 10.*

His generaliter præmissis, particulariter descendendo ad benedictionem parvorum habituum, ea sine ulla prorsùs difficultate ad PP. Carmelitas spectat, quemadmodum ad cæ-
10 teros Mendicantium Ordines, juxta pium, & laudabile
cujuslibet Institutum, & particularem formulam, in Rituali Ordinis expressam spectat, ut de benedictione Corrigiarum S. Monicæ pluries favore Ordinis S. Augustini contra Cappellanos Confraternitatis resolvit Sac. Cong. apud *Nicol. in Flosc. verb. Benedictio num. 3.* & in terminis Ordinis Carmelitarum ex rescripto hujus Sac. C. declaravit D. Card. Sacripantes Protector die 8. Septembris 1701. ut patet ex
11 Brevi desuper expedito, datoque in Summario, ibi: *Ad-
missos insuper ad aliquam canonicè erectam Confraternitatem hujusmodi, teneri prima vice recipere habitum, seu Scapulare, benedictum à Superioribus Religionis, vel ab alio Sacerdote, ac per hujusmodi admissionem cum aliquibus piis operibus, Indulgentias à Summis Pontificibus concessas acquiri; Aliter autem admissos, seu admittendos, seu Scapularia aliàs, quàm, ut supra dicitur, pro prima vice benedicta, seu distributa recipientes, seu recepturos, Indulgentiarum, seu gratiarum spiritualium, non fuisse, nec esse, seu fore participes.*

Qua declaratione attenta, nullius roboris est reflexio,
12 quod hujusmodi benedictio non fiat à Cappellano Confrater-
nitatis, sed à Paocho; Quia benedictiones Parochiales nihil commune habent cum benedictione Rosariorum, parvorum cordonum, Corrigiarum, & istorum parvorum ha-
13 bituum, neque dicuntur benedictiones Parochiales, ut re-
solvit, *S. R. C. in Urbis, & Orbis 10. Decembris 1703.* ut videre est apud *Monacell. Formul. tom. 1. tit. 10. formul. 18. nu. 4. & tom. 2. tit. 13. formul. 5. sub num. 46.*

Ejusdem levitatis est altera responsio, quod resolutiones S. C. procedant in Confraternitatibus, erectis in propris Ec-
14 clesiis Regularium, non autem in Oratoriis separatis, &
in Ecclesiis Parochialibus; Ista enim interpretatio nullam habet subsistentiam, nedum quia in Confraternitatibus, erectis in Ecclesiis Regularium cadere non potest inspectio, de qua agitur, ex quo ab ipsis Regularibus, sive à Regulari Cappellano diriguntur; Verùm etiam quia cùm Decre-
15 tum declarationis per Card. Protectorem editum, loquatur
universaliter de omnibus Confraternitatibus, quæ nonnisi à Generalibus Ordinis erigi possunt, declarando indistinctè, quod earum Confratres recipere debeant habitum, seu scapulare à Superioribus Religionis, vel à Sacerdote, ab eis deputando benedictum, hujusmodi generalis declaratio quamlibet restrictionem penitùs excludit, *ad Text. in leg. In fraudem §. ultimo ff. de Militare testam. & in l. 1. §. Generaliter ff. de Legat. præstand.*

Situatio autem Confraternitatis in Ecclesia Parochiali nihil operatur, quia Confraternitas etiam in dicta Ecclesia constituit Collegium personale, quod de per se consideratur,
16 nullamque habet conjunctionem cum Ecclesia, à quâ sicut
ad libitum recedere potest, ita Parochus eam potest ad libitum dimittere, juxta ea, quæ tradit *Tondut. d. cap. 43. nu. 7.* & firmat *Rot dec. 472. per tot. cor. Coccin.*

Alia responsio, desumpta ex asserta centenaria observantia, quæ immemorabili æquivalet, indè inferendo ad Privilegium Apostolicum, poterat omitti; Quoniam vis non
17 stat in examinanda efficacia hujus centenariæ, sed in ea pro-
banda: Confraternitatem autem in hujusmodi probatione deficere constat ex ejus propria confessione, dum istam facultatem refundit ad Parochum, & proindè d. Confraternitas impugnare non potest resolutionem S. C. adversus ipsam Confraternitatem editam.

Præterea nec etiam respectu Parochi probatur asserta centenaria observantia; Reflexio enim centenariæ, vigentis
18 pro erectione Confraternitatis, nihil concludit ad intentum
controversæ benedictionis parvi habitus, quia cum agatur de Confraternitate filiali Ordinis Carmelitarum, sola possibilitas, quod pro tempore, quod non aderant Patres Carmelitæ, facta fuerit delegatio pro illius benedictione, juxta consuetum stylum, excluderet, ex ratione, quia allegans centenariam consuetudinem, seu observantiam ad præsumendum Privilegium Apostolicum, tenetur eam plenè, & concludenter probare, ut ait *Rot dec. 1042. num. 4. cor. Seraph. & dec. 159. num. 12. & 13. cor. Otthob.*

Rursùs frustra Confraternitas confugit ad assertam centenariam, dum exhibuit Literas erectionis, ab eadem Carmelitana Religione impetratas; Ideoque dum habemus titulum, & initium ipsius erectionis, non est, quod Confrater- 19
nitas tueri se valeat clypeo centenariæ, sed consideranda est tanquam Confraternitas filialis Religionis Carmelitæ, quales sunt omnes aliæ similes Confraternitates, quæ in Catholico Orbe reperiuntur, nec per umbram revocant in controversiam, quod benedictio parvi habitus fiat à Patribus Carmelitis, quatenus sint præsentes, sin minùs à Commissario à Superiore Ordinis delegato, ut notat *Anton. à Spir. Sanct. Oper. moral. tom. 1. cap. 15. per tot.*

Quibus stantibus nil relevat, quod Conventus PP. Carmelitarum fuerit erectus absque jurium Parochialium, & alterius cujusquam præjudicio; Nam in præsenti non agitur
de jure Parochiali, & multò minus de jure aliquo ejusdem 20
Confraternitatis, aut alterius, sed dumtaxat de Juribus Ipsius Religionis, à qua cùm Confraternitas suum esse habuerit, non sine ingratitudinis nota adversùs eam dicta Jura impugnare potest.

Deveniendo modo ad Processionem, pari facilitate intrat
favorabilis resolutio; Agitur enim de Processione, institu- 21
ta occasione solemnitatis B. V. de Monte Carmelo, cujus solemnitatis celebratio cum Ordini dumtaxat Carmelitarum concessa fuerit, & ex eo, juxta Privilegia Apostolica, Confraternitatibus, ab eodem Ordine institutis, & erectis, communicata, sequitur, quod Processio, quæ est accessoria solemnitati principali, Confraternitatibus accessoriè, & communicativè censeatur permissa, juxta notum Juris principium, quod accessorium sequitur suum principale.

Benè intelligens hanc veritatem Confraternitas iterum confugit ad Jura Parochi, obiiciendo, quod Processionem invitis
Parochis à Regularibus peragi nequeant. Sed responsio clara 22
est; Tum quia præsens controversia non vertitur cum Parocho, & quatenus verteretur, est æquè indubitatum, quod cùm in præsenti agatur de Processione, fieri solita ab universo Ordine Carmelitarum, adeout ipsimet Patres Carmelitæ, qui ex Privilegio Apostolico ad Processiones ecclesiasticas cogi nequeunt, istam celebrare non prætermittunt, ut constat ex transactione, inita inter eorum Præpositum ge-
neralem, & Magistrum generalem Ordinis Carmelitarum 23
Calceatorum, confirmata per Paulum V. in isto casu sufficit petita licentia à Parocho, licet non obtenta, prout in præcisis terminis Carmelitarum respondit S. C. C. in *Aquen. 6. Junii 1708. & 27. Aprilis 1709.* quas refert, & sequitur *Marchesucc. in Offic. Cur. Eccles. cap. 40. sub num. 7.* Tum etiam quia in hujusmodi Processionibus satis esset obtinere licentiam ab Episcopo, sine cujus consensu non solùm Regulares, sed nec ipsæ Confraternitates Processiones peragere possunt.

Ultima demum Instantia exadverso promota, quod PP. Carmelitæ nequeant festivitatem celebrare die Dominico infra Octavam, qua eam celebrat Confraternitas, est prot-
sùs insubsistens; Cùm enim eadem solemnitas principaliter 24
competat sacro Carmelitarum Ordini, istius Regulares electionem habent eam celebrandi die, sibi benevisa, & dum Confraternitas eam celebrat dependenter à communicatio-
ne Privilegiorum, sibi à d. sac. Ordine facta, propriam con- 25
ditionem, & dependentiam ab eodem Ordine, ea, qua decet reverentia, recognoscere, & fateri debet, & non se parem, imò supra Regulares se extollere, & per consequens super ista prætensione audiri non debet, quemadmodum audiri non posset, si aliqua Confraternitas SS. Rosarii, erecta in aliquo Loco, ubi non adesset Conventus Ord Prædicatorum, si postmodum, eo ædificato, adversus ejusdem Ordinis Religiosos talem prætensionem promoveret.

In

In eadem Causa.

CRedebant Patres Carmelitæ, ex replicatis decretis hujus S. C. per ipsos acceptatis, nec non ex remissio-
25 ne controversiæ super Processione ad Ordinarium, terminari posse præsens litigium, ac imponi finem exorbitantibus prætensionibus, per Confraternitatem contra eosdem Patres alacriter promotis, & alacriùs repetitis; Ideoque omni studio promptitudinem parendi eidem rescripto coram eodem Ordinario exhibuerunt, sed quia sua spe frustrati remanserunt, coguntur iterum molesti esse in examine quatuor articulorum, aliàs propositorum.

Incboando autem à primo, scilicet à benedictione parvorum Habituum, seu Scapularium, præmisso, quod super
26 illo assistunt nobis duo favorabilia decreta hujus Sac. Cong. eam tribuentia nostris Religiosis, super quibus cùm non fuerit per Confraternitatem obtenta nova audientia, illa revocari non possunt in dubium, sed potiùs supponi, & æequi, juxta tradita per *Rot. cor. Cels. dec. 151. num. 4. & dec. 56. num. 2. apud Post. de Subhast. & dec. 742. num. 10. par. 18. & dec. 134. sub num. 15. par. 19. rec.*

Ne autem videamur pugnam detractare super articulo evidenti, & uti tali decisio cum fundamentis aliàs deductis,
27 hodiè autem evidentiori effectu, ceteri ante omnia videtur à supposito, et adser sus deduci solito, quod scilicet cùm hæc Sac. Cong. die 23. Septemb. 1707. responderit, Confraternitatem non esse transferendam ad nostram Ecclesiam, per implicitam consequentiam declaraverit, quod illius erectio firma remanserit cum omnibus suis Juribus, & prærogativis, ideòque nec etiam esse transferendum ad nostros Patres jus benedicendi dictos parvos Habitus, sed illum relinquendum in eo statu, eodemque modo, qui huc usque servatus fuit.

Quod tamen argumentum, nec in antecedentibus subsistit, nec in consequentia concludit; Non inquam subsistit
28 in antecedentibus; Quia Sac Cong. respondit quidem, eandem Confraternitatem non esse transferendam, sed tantùm abest, quod illius statum pro valido, & firmo approbaverit, quin potiùs illius nullitatem, & invaliditatem expressè declaraverit, mediante secunda parte dicti rescripti, cum verbis: *Et cum SS. pro sanatione*; Sanatio enim pernecesse suppponit vulnus, & infirmitatem, ut notum est.

Et non concludit in consequentia, dum non repugnat, quod Confraternitates erigantur etiam in Ecclesiis sæcularis
29 bus, & inibi permaneant, & tamen subjectionem recognoscant à Regularibus, à quibus erectionis, vel aggregationis Privilegium consequuntur vigore facultatis, habitæ à Sum. Pontificibus faciendi tales erectiones, vel aggregationes, tàm in propriis Ecclesiis, quàm in aliis, de quibus in Bulla Pauli V. relata per *Lantus. in Theatr. Regul. verb. Confraternitas num. 3. §. 4. sub princ.* Ideoque ex eo, quod Confra-
30 ternitas remanere possit in Ecclesia Parochiali, nec transferri ad Ecclesiam nostrorum Patrum, non exindè sequitur, quod recurrere non debeat ad illos pro benedictione Habituum, omnino diversa, & compatibili cum dicta permanentia in præfata Ecclesia Parochiali, ut respondit *Rot. apud Burat. dec. 681. in fin.*

Cùmque facultas benedicendi, & distribuendi dictos parvos habitus spectet ad Regulares, privativè quoad omnes alios, juxta specialia decreta Sac. C. relata per *Nicol. in Floscul. verb. Benedictio, & in addit. ad eosdem Floscul. post 2. tom. Lucubrat. eodem verb. Benedictio*; Et de simili benedi-
31 ctione Cordularum pro Confratribus cordigeris S. Francisci, nec non Corrigiarum pro Corrigiatis S. Monicæ, seu S. Augustini, ac Rosariorum pro Confratribus Ss. Rosarii, quod scilicet benedici, & distribui non possint, nisi à Regularibus dictorum Ordinum, determinatum habetur in Bullis Apostolicis, de quibus apud *Roder. qu. Regul. tom. 1. quæst. 58. art. 1. sub princ.* & notat idem *Author. §. 4. vers. est notandum, Cherubin. in Comp. Bullar. ad Bullas Sixti V. num. 13. schol. 2. & Matthæuc. in Official. Cur. Eccles. cap. 14.*
32 *num. 8. ante fin.* Itaut benedictio, ac distributio, facta per alium, quàm per dictos Regulares, imò etiam per ipsum Episcopum, nullatenus suffragentur, ob defectum authoritatis, sibi nullatenùs competentis, sed tributæ solùm dictis Regularibus, ut probat *Lantusc. d. Theatr. Regul. verb. Confraternitas num. 8.* Imò ipsis Ordinariis expressè interdicitur, ne aliquomodo se ingerant in facultatibus, ac juribus, præfatis Regularibus concessis in Bulla Clementis VIII. relata per *Lantusc. ubi supra numer. 7. vers. Ordinarius.*

Privilegia autem, uni Religioni concessa, omnibus aliis per communicationem effecta fuerunt communia, & præ- 33
sertim de tali communicatione favore nostrorum Carmelitarum habetur in Bulla Alex. IV. relata apud *Lezan. Oper. mor. tom. 3. in Mar. magn. Carmelit. num. 105.*

Quinimò ultrà irrefragabilem authoritatem dictarum Pontificiarum Constitutionum, concurrit in casu nostro juridica ratio, fundata in eo, quod cùm vigore dictæ erectionis, seu fundationis Confraternitatis præfatæ illicò aggregatæ 34
remanserint sui Ordini, seu Religioni vigore Bullæ Pauli V. relatæ per *Lantusc. ubi supra n. 3. §. 1.* Præsertim ed affectum fruendi Indulgentiis, & gratiis specialibus, toti Ordini concessis, ut disponitur in alia Bulla Clem. VIII. relata per eundem *Lantusc. num. 5. sub §. 7.* & comprobat *Lezan. Oper. mor. tom. 5. c. 15. num. 67.*

Incongruum omninò videtur, in præsentia Patrum Carmelitarum, & in eodem Loco, in quo fundata reperitur dicta Confraternitas, fieri debeat benedictio, & distributio dictorum parvorum Habituum per Sacerdotem sæcularem, 35
dum iste nullum tribuere potest aggregationem, vel communicationem Privilegiorum, nisi ex fundatione, antiquitùs sequuta cum consensu, & authoritate eorundem Patrum, qui negari non potest, quod hodiè concurrendo cum dicto Sacerdote prælationem habere debeant ex Philosophico axiomate, *Propter quod unumquodque tale, & illud magis.*

Quo stante, nullatenus obstat, imò mirificè retorquetur, quod cùm erectio, ac fundatio Confraternitatis sequuta fuerit tempore, quo in loco Biumii nullus aderat Conventus Carmelitarum, jus benedicendi, & distribuendi dictos par- 36
vos Habitus collatum fuerit Parocho, in eoque firmatum, ideoque hodiè non videatur immutan. Siquidem non impugnamus facultatem talis distributionis pro præterito, sed resolubiliter, ac revocabiliter per supervenientiam novi status ac admissionem nostrorum Patrum in dicto Loco, de qua revocabilitate in his præcisis terminis, licet non habeamus punctualem authoritatem, adhuc habemus receptissimas regulas legales, quod scilicet dispositiones omnes semper intelligi debeant, rebus in eodem statu manentibus, quodque ex istarum mutatione omnia mutari, ac variari debent, de 37
quibus *Ancbar. cons. 84. num. 4. & 5. & cons. 84. num. 3. & 4. Cravet. cons. 95. num. 4. Surd. cons. 27. n. 6. Barbos. tract. var. axiom. 73. num. 3. Merea. de Tregu & Pac. quæst. 120.* Præsertim quando res reducuntur ad eum statum, à quo incipere non potuissent, *l. Uranius ff. de Fidejussor. Bald. in l. Pater furioso num. 3. ff. de His, qui sunt sui, vel al. jur. Capyc. Galeot. contr. 10. n. 34. lib. 2. Rot. dec. 676. num. 6. & 7. par. 2. rec.* 38

Parum relevante, quod in admissione, & erectione Confraternitatum in alienis Ecclesiis soleant Superiores Carmelitæ apponere expressam conditionem, quod, supervenientè Religione in eodem Loco, cesset erectio, in aliena Ecclesia sequuta, & Confraternitas in eadem Ecclesia Regulari renovari debeat, ut legitur in *Constit. Ord.* relatis per *Lezan. in Summ. qu. Regul. tom. 1. par. 2. cap. 15. tit. de Confrat. num. 60.* 39
Præfata enim Constitutio præsefert cautelam exuberantem, insinuatam pro removendis præjudiciis, & controversiis, eidem Religioni inferendis contra formam suorum Privilegiorum, ut præseferunt verba ipsa proœmialia *dictæ Constit.* ibi: *Et ut, quod in favorem nostræ Religionis à Summis Pontificibus concessum fuit, aliquando in illius detrimentum vergat, Reverendiss. Pater in posterum Confraternitatem nostram in exteris Ecclesiis, præsertim aliorum Regularium, non instituat, nisi sub hac expressa conditione*; Cujus Constitutionis ante erectionem Confraternitatis, de qua agitur jam publicatæ, forma adamussim servata fuit in erectio- 40
ne illius, approbata per legitimum Superiorem, ibi: *Quodque ubi contingeret aliquo futuro tempore haberi hic in partibus Varisii aliquod Monasterium, & Conventum Ordinis prædicti, tunc & eo casu, ac ipso facto et casfetur, & sit in illius Ecclesia omnino translata prædicta Confraternitas, ut supra erecta, & non aliàs*; Quæ conditio in tantùm non legitur in alia erectione, per solos novem dies ante, ut prætenditur, sequuta, in quantum illa processit authoritate Vicarii 41
generalis Congregationis Mantuæ, qui regitur sub diversis Constitutionibus, & qui facultatem habet approbandi solùm erectiones Confraternitatum in propriis Ecclesiis Ordinum vigore Brevis Paul. V. apud *Stratium in Instruct. pro Fratrib. Carmelit. Discalceat. cap. 13. num. 14.* Undè non mirum, si inibi adjecta non fuit dicta conditio translationis, non supponendæ, ideoque non apponendæ extra observantiam dictarum Constitutionum; Cùmque juxta decretum S. C. agendum

dum sit cum SS. pro sanatione d. erectionis, eadem sanatio
supponenda est pro eo statu, & modo magis valido, & con-
gruo, & minus defectuoso.

Minusque suffragatur quasi possessio, & consuetudo cen-
tenaria Confraternitatis recipiendi benedictionem, & di-
stributionem præfatorum parvorum habituum à Parocho;
Id enim sequutum fuit tempore, quo nostra Religio non ha-
buit Conventum, & Ecclesiam in eodem Loco Biumii;
Ideoque tempore, quo impossibilis erat, benedictio, & di-
stributio præfata per manus nostrorum Religiosorum, qui
43 paulò post illorum admissionem inchoarunt extrajudiciales
instantias pro translatione Confraternitatis, & deindè illas
judiciales, exadverso intentatas, prosequuti fuerunt; Un-
dè quidquid gestum fuit, illis absentibus, & in statu, quo
nihil ipsi prætendere poterant, nullatenùs valet præjudi-
care, minusque attendi, nec pro observantia, nec pro præ-
scriptione centenaria, ac immemorabili, non allegabili
nisi concurrentibus omnibus præcisis circumstantiis casus
44 controversi, juxta receptissimam regulam, de qua *Gratian.
discept.79.num.10.& discept.909.num.1.Rocc.disput.Jur.c.78.
num.11.Rot.cor.Seraph.dec.326.num.2.& cor.Caval.dec.172.
num.5.dec.278.num.5.& seq.par.12.rec & in Leodien.20. Jan.
1701.§.Frustrà coram Priol.& 21.Januar.1703.§.Cæterùm,
cor.Molines.*

Imò cùm possessio præfata innitatur titulo expresso dictæ
erectionis, factæ authoritate nostræ Religionis, ad illum
referri, & cum illo confundi debet, non autem constituere
45 novum titulum diversum, *Ang. in l. Qui Jure ff. de Acquir.
possess.Cravet.cons.61.sub num.2.Soccin.cons.131.num.1.lib.1.
& Sard.cons.6.num.10.* Nec quidquam operari in præjudi-
cium ejusdem Religionis, ex cujus facto, & permissione
inchoata fuit eadem possessio, & consuetudo, sed censeri
46 debet sequuta Jure familiaritatis, & dependentiæ ab eadem
Religione, ut advertit *Rot cor.Coccin.dec.472.n.6.& seqq.* &
concordat *Lezan.d.tom.1.par.1.cap.15.num 72.*

Cessant autem quæstiones omnes in hodierno statu rerum,
ex speciali decreto Card. Protectoris nostri Ordinis Carme-
litarum, de quo *sup. num.11.* per quod indefinitè præscribi-
47 tur, quod omnes Confratres recipere teneantur Habitum
benedictum à Regularibus, sine quo participes non sint In-
dulgentiarum; Quod decretum firmissimum habet validita-
tis statum, dum non solùm nititur generali authoritati,
competenti Protectoribus in negotiis, concernentibus sta-
tum universalem Religionum, præservatam in omnibus
Constitutionibus antiquis, ac etiam in ultima Bulla Innoc.
XII. in ejus Bullario *in 25.sub §.23.* Sed quod plus est, ha-
bet præcedens rescriptum S. C. ac subsequens Breve confir-
48 matorium Summi Pontificis, quibus stantibus promptam,
& generalem obedientiam meretur, juxta firmata per *Rot.
dec.962.n.3.& dec.1014.nu.7.cor.Emer.jun.*

Levioris momenti videtur aliud objectum, quod in ad-
missione nostrorum Patrum ad Conventum Biumii apposita
fuerit expressa præservativa, cum verbis, ibi: *Absque In-
juriam Parochialium, aut alterius cujusque præjudicio:* Dum
49 neutrum ex dictis præjudiciis in casu nostro, & pro contro-
versis articulis concurrit; Non inquam præjudicium Jurium
Parochialium, quæ restringuntur ad functiones, Parochis
competentes Jure Parochiali, scilicet curam Animarum,
administrationem Sacramentorum, Jus funerandi, Deci-
mas, Primitias, & Oblationes, ex allegatis *supra num.13.*
Non autem extenduntur ad benedictiones, & distributiones
50 nostrorum Scapularium, nullam penitùs habentes depen-
dentiam à Juribus Parochialibus, ut declarando eandem
clausulam, & præservativam, appositam in aperitione
Oratorii pro Confraternitate Agonizantium in Platea Pas-
quini, respondit *Rot. in Roman. Orator. 26. Junii 1699 §. In
ejectione cor. Card. Priol.* Est distinguendo functiones Paro-
51 chiales ab aliis permissis intra Ecclesias Regulares probat
Matthæuc.in Offic.Cur.Regul.cap.4.n.18.& 19.

Præjudicium verò aliorum, aut prætenditur in subjectio-
ne Confraternitatis nostro Ordini, & hoc allegabile non vi-
detur sine nota æmulationis, quia cùm eadem Confraterni-
tas non possit, nec prætendat tales actus explere, nec per
52 suos Confratres, nec per suos Officiales, sed per necesse re-
currere debeat ad alienam authoritatem, talisque authoritas
pernecesse mediam, vel immediatam causam habere debeat
à nostro Ordine, cui solùm talis facultas per Summos Pon-
tifices concessa fuit, imperceptibile redditur, quare id po-
tiùs petere, & obtinere velint à Parocho, & per media-
tam authoritatem, quàm per immediatam manum eorun-
dem Regularium, qui velint, nolint Confratres, in hac
parte sunt eorum Patres, & sine quibus, nec Confraterni-
tatem habuissent, nec Indulgentias consequerentur; Ubi
autem nullum vertitur præjudicium, & tamen obstinatè
contenditur, pernecesse resultat æmulatio, ad notata per 53
*DD. in l. Altiùs Cod. de Servit. Card.de Luc. de Regal. disc.
79.sub num.10 & de Servit.disc.41.num.6.Capyc.Latr.dec.50.
num 8.* In omnibus personis, præsertim Religiosis, & apud
Suprema Tribunalia, nullatenùs admittenda, *Card.de Luc.
de Regal.d.disc.79.sub num.10.Rot.dec.552.nu.19.cor.Bich.&
in rec.dec.519.nu.10.par.18.*

Aut pro tali præjudicio allegatur mercimonium, quod su-
per dictis Scapularibus supponitur fieri per nostros Patres,
& illi sufficit respondere cum notissima pietate eorun-
dem.

Poterat pariter omitti, quod Confraternitas habeat pro-
pria Statuta, authoritate ordinaria approbata. Quia ista 54
non derogant, nec derogare possunt Juribus, nostræ Reli-
gioni competentibus; Approbatio autem eorundem Statu-
torum ab Ordinario demandatur in iisdem Constitutionibus
Apostolicis, in quibus tamen præscribitur subjectio earun-
dem Confraternitatum Superioribus Regularium, à quibus
institutionem recipere debent, præsertim in Bulla Clem.
VIII. relata apud *Lantusc.in Theatr.Regul.sub tit.Confrater-
nitas num.5.sub §.5.in fin.*

Quoad 2. articulum concernentem Processionem, etiam
in isto principaliter exadverso insistitur antiquissimæ consue-
tudini illam celebrandi sine interventu nostrorum Patrum;
Quæ tamen facilè cessat ex illa fatali circumstantia, superiùs 55
deducta, quod scilicet dicta consuetudo viguit solùm tem-
pore, quo in loco Biumii nullus adfuit Conventus Carme-
litarum, qui dictam Processionem dirigere potuerint, ideò-
que nullatenus allegabilis est post superventos dictos Patres,
ex quorum existentia cessare debet dicta specialis, sed diver-
sa consuetudo, & exequi generalis consuetudo totius catho-
lici Orbis, omniumque similium Confraternitatum, quo-
rum Processiones semper à dictis Regularibus diriguntur, &
ordinantur, dum Privilegia concessa fuerunt, non particu- 56
laribus Conventibus, sed toti Ordini, ut ad propositum ob-
servat *Rot.cor.Emer. jun.dec.1014.sub num 23.*

Aliàs resultarent duo evidentissima absurda; Primum,
scilicet, quod Confraternitas, quæ est membrum dicti Ordi-
nis, separaretur à suo capite, quod in his terminis repro-
bat *Rot.coram Emerix jun. dec.962. num.12. in fin.* cum con-
cordantibus, citatis *in tom.1.par.2.disc.26.num.9 num.32.& 57
num.95.* Secundum autem, quod idem Ordo modo uno, &
modo alio Jure censeretur, ac in uno Loco cum Confrater-
nitatibus unitus incederet sub ratione unici corporis, in alio
autem ab illo scinderetur, quod pariter improbat in simili ca-
su *Rot. d. dec. 962. num.2. in fin. & dec. 1014. num.18. coram
Emer. jun.*

Ex qua monstruositate, & novitate potiùs quàm ex justa
innovatione, habente suam congruam causam, ex superve-
nientia novi Conventus, oritur potiùs admiratio, & scan- 58
dalum in Populo, semper, & præsertim in Ecclesiasticis
functionibus vitandum, ut benè, & in terminis monet *Rot.
d.dec.1014.n.3.& 6.cor.Emer.jun.*

Frustra pariter opponitur, quod Regulares non possint
Processiones facere extra ambitum suorum Conventuum sine
licentia Parochi, ad quem spectet illas dirigere, & ordina-
re; Tùm quia dictus Parochus non est in Causa, & Con- 59
fratres non possunt allegare Jus, Tertio competens, con-
tra regulam, approbatam *à Rot. dec 411. num.7. coram Se-
raph.& dec.582.* etiam *num.7.coram Ludovis.& dec.30 num.8.
par.12. rec. & in Marsicen. Decimarum 7. Junii 1709. §. Ultra
quam quod cor. Card. de la Tremoille.*

Tum, & fortiùs, quia similes Processiones, tàm B. M.
de Monte Carmelo, quàm Rosarii, Centuratorum, & plu-
res hujus qualitatis, tàm in Urbe, quàm in toto catholico 60
Orbe, publicè, & quotidiè fiunt cum ædificatione, & pie-
tate Populi, ac sine ulla licentia Parochorum, ut notum
est, & refertur in Concordia, inita inter Fratres Carmeli-
tanos discalceatos, ac mitigatos, approbatam in forma
specifica per Paulum V. mediante Bulla relata inter *Privile-
gia Discalceatorum pag. 128.* Ex qua generali, & immemo-
rabili consuetudine allegari potest quilibet titulus, & quod-
libet Privilegium, ex notis Juribus. Decreta autem, pro-
hibentia Regularibus Processiones extra sua Claustra, vel
ambitum, non comprehendunt, nec derogant particulari-
bus Privilegiis eorundem, ut expressè declaravit Sac. Cong. 61
particularis ad hunc effectum per Pontificem deputata, me-
diante decreto, relato per *Donat. Rer. regul. tom. 1. part. 2.
tr.13. qu.81. nu.6. in fin. Pignat.consult.121.nu.1.in fin.tom.1.&
Matthæuc.in Official.Cur.Eccles.cap.40.num.7.*

Tum

Tum denique quia ad hunc effectum sufficit, quod Patres
licentiam præfatam petant, etiamsi illam non obtineant,
62 ex punctualissimis decretis Sac. C. C. *in Aquen.* de quibus
sup. num. 23.

Ex resolutione hujus 2. dubii cessat necessitas disputandi
tertium, concernentem diversitatem temporis celebrandi
duplicem Processionem, dum per unionem utriusque cor-
63 poris, scilicet Religiosorum, & Confratrum, unica solùm
Processio componetur cum majori frequentia, & per con-
sequens majori ædificatione Populi, quod etiam motivum
faciliorem reddere videtur resolutionem pro unione dicto-
rum Corporum.

Ultimum denique dubium, concernens diem celebrandæ
Festivitatis B. M. V. de Monte Carmelo, eadem facilitate
64 resolvendum videtur favore Religiosorum; Quidquid enim
dici possit circa generalem inspectionem, an liceat uno, eo-
demque die eandem Festivitatem celebrare, certum est,
quod prætensio contraria repugnat universali consuetudini
65 celebrandi eadem die unicam festivitatem in plurimis, &
diversis Ecclesiis ejusdem tituli, vel instituti, juxta resolu-
tiones, de quibus *in Tom.* 2. *par.* 2. *discept.* 6. *num.* 49 *& seqq.*
Ultra quod deberet Confraternitas reminisci, quod ipsa,
nec essentiam, nec nomen, nec Privilegium aliquod habet
de per se, & independenter à Religione Carmelitana, à
cujus concessione originem, & statum habuit, & habet,
ideòque dicitur illius Patrona, ut benè considerat *Lezzan.*
66 *quæst. Regul. tom.* 2. *part.* 1. *cap.* 15. *num.* 72. Quodque nimiam
involvit repugnantiam, & incongruitatem, quod ipsa in
tali statu gratiosæ filiationis, & subordinationis, & depen-
dentiæ, velit suæ Matri, & Patronæ leges imponere, cùm
tamen omnem illi reverentiam, & obedientiam præstare te-
neatur, ut in durioribus terminis Confraternitatis, nullam
habentis connexionem, & dependentiam à Regularibus,
respondit *C. R.* 2. *Julii* 1712. *in S. Severinæ festivitatis S.
Crucis*, de qua *in tom.* 2. *par.* 2. *discept.* 6. *num.* 44.

Cùmque controversiæ omnes, concernentes Processiones,
67 illarumque ordinem, & directionem, regulariter remittan-
tur judicio Episcoporum, etiam vigore decreti S. Concil.
Trid. ut notat *Barbos. ad sess.* 25. *de Regul. cap.* 13. *num.* 41. *&
seqq. & de Offic. & potest. Episcop. alleg.* 78. *num.* 3 *&* 4 *& Ricc.
dec. Neap. par.* 4. *dec.* 375. *num.* 4. & in casu nostro per S. Cong.
remissæ fuerint Ordinario pro Concordia, istæ autem ap-
68 probaverint temperamenta, ad hunc effectum proposita, &
à Confratribus inciviliter recusata, contra ipsos dubia om-
nia rigorosè, & secundum terminos Juris decidenda vi-
detur.

Die 1. Martii 1708. proposita Causa in C. E. & R. per
69 Card. Corsinum, fuit rescriptum: *Benedictionem, & di-
stributionem parvi Habitus spectare in posterum ad Superio-
rem Conventus PP. Carmelitarum; Et quoad Processionem,
videatur particulariter.*

Reproposita verò die 22. Junii ejusdem anni 1708. rescri-
70 ptum fuit: *Quoad benedictionem, & distributionem Habi-
tus parvi, persistend. in decisis: In reliquis ad Em. Archie-
piscopum pro Concordia.*

Tertia tandem vice iterum proposita die 10. Aprilis 1710.
rescriptum fuit: *Quoad benedictionem, & distributionem
71 Habitus parvi, persistendum in decisis 1. Martii, & 22.
Junii 1708. Quoad Processionem verò, illam faciendam prius
esse die Dominico infra Octavam per Patres Ordinis, cum fa-
cultate Confratribus, vel illam associandi, vel aliam Proces-
sionem, alia die posteriori faciendam.*

Observavimus in principio, S. C. primo loco in hac Cau-
sa rescripsisse, *Cum Sanctiss. pro sanatione*, quam solet
72 Apostolica Sedes facilè concedere pro securitate conscientiæ
Confratrum, utque isti Indulgentias, earum Confraterni-
tatibus per diversos Summos Pontifices concessas, absque
ullo dubio consequi valeant, ut respectu omnium Confrater-
nitatum SS. Rosarii, ad preces P. Generalis Ordinis Præ-
73 dicatorum, *die* 15. *Junii* 1679 practicavit fa. mem. Innoc.
XI. mediante Breve per extensum impresso *Matthæuc. in Of-
ficial. Cur. Eccles. cap.* 14 *num.* 10. Utque pro omnibus Con-
fraternitatibus catholici Orbis in hac parte deberet practica-
74 ri, ad tollendam omnem scrupulum, omnemque dubieta-
tem circa validitatem Erectionum, & circa Indulgentia-
rum consequutionem.

DISCEPTATIO XXV.

Hispalen. reductionis Missarum.

PRO

Clero Loci Xerez.

ARGUMENTUM.

*Quibus concurrentibus soleat C. C. Gratiam concedere, ut
Episcopi, nomine ejusdem Sac. C. pro eorum arbitrio, &
conscientia Missas in certis casibus, Locis, & tempori-
bus, reducant.*

INhærendo dispositis *in cap. Ex parte de Constit.* ubi *Gloss.
verb. Diminuti*, *Trid. Concil. in sess.* 25. *de Regul. cap.* 4.
facultatem concessit Episcopis, ut in Synodis Diœcesanis,
re diligenter perspecta, circa missarum adimplementum, & 1
reductionem, id statuerent, quod ipsis expediens videretur,
ad Dei honorem, divinumque cultum, atque Ecclesiarum
utilitatem, & hoc, ut quantum fieri posset, piæ defuncto- 2
rum voluntates adimplerentur.

Attenta autem earundem Ordinariorum in hac parte ma-
gna facilitate, & effrænato arbitrio, de quo *Card. de Luc.
in Miscel. Eccl. disc.* 33. *n.* 8. providè hæc S. C. an. 1625. autho- 3
ritate Urbani VIII. sibi specialiter attributa, eandem fa-
cultatem Episcopis ademit, demandando in posterum, ut
pro reducendis, moderandis, vel commutandis similibus
oneribus, ad Sedem Apostolicam esset recurrendum, ut vi-
dere est apud *Barbos. de Potest. Episc. par.* 1. *alleg.* 29. *num.* 16. *&* 4
Pasqualig. de Sacrific. nov. leg. quæst. 1172. *num.* 5. *& Nicol. in
Floscul. verb. Missa num.* 14. Quod ultimo loco confirmavit
Innoc. XII. in Const. impressa *à Matthæuc. in Offic. Cur. Eccl.
cap.* 10. § 1. *à num.* 9.

Verùm tamen est, quod non minori providentia in qui-
busdam casibus solet hæc Sac. C. eandem facultatem Episco-
pis tribuere ad certum effectum, & pro determinatis vici- 5
bus, ut videre est apud *Novar. in Summ. Bull. comment.* 81.
num. 16. ibi: *Missarum reductio committi solet arbitrio Ordi-
narii, in facto existentis, & de meritis benè instructi*, *Pas-
qualig. de Sacrif. nov leg. qu.* 1181. *per tot. Lezzan. in Summ.
verb. Missa num.* 31 *circa med. Bordon. Consil. Regul. resolut.* 25.
num. 33. *Tamb. in Opusc. de Sacrif. Miss lib.* 3. *cap.* 1. §. 2. *nu.* 90.
Dian. Oper. moral. tom. 2. *tract.* 1. *de Celebrat. Missar. resol.* 8. *per
tot. & resol.* 9. §. 4. ubi de simili Gratia ab Urb. VIII. concessa 6
Procuratori generali Ordinis Minimorum S. Francisci de
Paula, de qua pariter *Pellizzar. in Manual. tom.* 2. *tract.* 6.
cap. 3. *nu.* 8. *Garz. in Sum Theolog moral. tract.* 3. *diffic.* 10. *dub.* 4.
num. 22. *Card. de Luc. de Sacram. lib.* 5. *cap.* 12. *quæst.* 9. *num.* 96.
Marchant. in Trib. Sacram. tom 2. *tract.* 2. *par.* 2. *tit.* 4. *de Sacrif.
Miss. quæst.* 2. *resol.* 1. *vers. Certius fol.* 428. *Avers. de Sacram.
Euchar. qu.* 21. *sect.* 18. §. *Quod si*, *Pignatel consult.* 69. *num.* 4. 7
& 5. *tom.* 6. ubi, supposita Gratia reductionis, directa ar-
bitrio, & conscientiæ Episcopi, probat, in defectum ejus-
dem Episcopi, illam exequi non posse Vicarium Generalem
Card. de Luc. in Miscell. Eccles. discurs. 33 *num* 8. ubi, quod 8
hæc materia arbitraria est, & hæc Sac. C. arbitrium regula-
tur à singulorum casuum circumstantiis, & qualitatibus, &
die 6. Martii 1700. resolutum fuit *Cubana R. M.* ubi de Gra-
tia pro tota amplissima Diœcesi, & magna Insula Cubana, 9
& paulò ante nempè 12. *Decembris* 1699. *in Justinopolitana
V. SS. L.* in qua refertur similis Gratia, concessa antecessori
Episcopo, ut videre est *in Lib.* 19. *Literarum Visitationis Sa-
crorum Liminum fol.* 139. ibi: *Respondentes autem Postula-
tis circa renovationem Indulti pro reducendis oneribus missa-
rum, ab hac Sac. Cong. usque de anno* 1669. *bo. mem. Episcopo* 10
*Zeno concessi, & tunc minus exacti, quàm par erat, exequa-
tioni demandati A. T. committendum censuerunt, ut vigore
præfatæ facultatis, & servata forma introclusæ Instructionis
onera, de quibus agitur, pro suo arbitrio, & conscientia gra-
vis moderetur, atque reducat.*

Cùmque hujusmodi circumstantiæ, & qualitates verifi-
centur in oneribus annuarum missarum 87240 Oppidi Xeres
de Frontiera Hispalen. Diœcesis, quarum fundationum 11
Instrumenta ascendunt ad numerum 2992. novæ porriguntur
preces, ut EE. PP. pro unica dumtaxat vice in proxima
Visitatione eandem facultatem, quam denegarunt die 27.
Martii 1700 dignentur impartiri Archiepiscopo, & exaudi-
ri speramus.

Quia

Quia, nedum nimis difficilè, sed ferè impossibile est om-
nia Instrumenta dd. 2992. Fundationum in authenticam
12 formam ex suis Prothocollis extrahere, & ad Urbem trans-
mittere, attenta tenuitate reddituum hujusmodi piorum
Legatorum, qui nec etiam forsan sufficerent pro congrua re-
cognitione Notariorum, Traductorum, & Copistarum,
nec non pro indispensabiliter necessaria mercede Ministro-
rum Postæ; Quibus additur paupertas nostri Cleri, prorsùs
inhabilis ad aliquid expendendum de proprio pro extractio-
13 ne, & transmissione dd. Instrumentorum, dum, teste Ar-
chiepiscopo in Relatione, & Voto pro veritate huic S.C.
transmissa, *magna laborat ægestate*, juxta ejus præcisa
verba, in quis ulterius, sententiam suam aperiendo, prose-
14 quitur. *Nostram supplicationem justam esse, benignumque
EE. VV. auditum non demereri.*

Itaut, nunquam aliàs hæc Sac. Cong ex particularibus
facti circumstantiis, in re ab ejus arbitrio pendente, beni-
gnè concesserit dictam facultatem, juxta authoritates, &
15 exempla supra indicata, non sine fundamento, idem pra-
cticandum in præsenti speremus, ex quo paupertas Cleri,
& tenuitas reddituum pro Missis destinatorum pro justa, &
rationabili causa reputari solet à Doctoribus, ut videre est
apud *Tambur. in Opusc. de Sacrif. Miss. lib. 2. cap. 1. de Stipend.
Miss. §. 3. num 91.* ibi: *Casus non est tam rarus, ut moraliter
16 contingere non possit, Accidit enim sæpè, ut quando Cappel-
lanus admisit anus, census fuerit sufficiens, deindè sine sua cul-
pa diminuatur, & ex alia parte, sive propter paupertatem,
propter aliud non possit adire eum, cui licet numerum Missa-
rum temperare, & lib. 3. §. 2 num. 11.* ubi inter casus reductio-
nis quinto loco numerat casum, *quando ea, quæ pertinent
17 ad victum, & cultum Sacerdotis, sint multa majora, quàm
antea, quando fundata est missa, & Castropal. Oper. mor. tr.
22. de Sacram. tit. de Euchar. par. 15. num. 17.*

Addita morali impossibilitate extrahendi ferè innumera
18 Instrumenta Fundationum, illaque transcribendi, & tra-
ducendi, necnon ad Urbem transmittendi, quæ omnia la-
tam sternere videntur viam æquitati, & gratiæ ad *Text. in
§. impossibilis Instit. de Hæred. instit.* quem ad nostrum præci-
sum effectum exornat *Pasqualig. de Sacrific. nov. leg. qu. 1177.
nu. 5.* Quibus additur alia reflexio, quod magna illa summa,
ut supra, expendenda pro copiis, recognitione Notariorum,
& Ministrorum Postæ, utiliùs converti poterit in satisfa-
ctionem onerum, & celebrationem Missarum, à Testato-
ribus demandatarum; Præcipuè quia in minoribus angu-
19 stiis nostri casus. & attenta sola Loci distantia, similis
Gratia concessa fuit non pro unico, & angusto Loco, fa-
cultatibus non abundante, sed pro tota, nimium vasta,
& ditissima Diœcesi, ut Insula Cubana, necnon pro tota
Diœcesi Justinopolitana, ut vidimus supra *n. 9.* & 10.

Non obstante decreto hujus Sac. Cong. per quod fuit decla-
ratum, in his casibus recurrendum esse ad Sedem Apostoli-
20 cam, etiamsi agatur de legato adeò tenui, ut totum, aut
ferè totum insumendum sit pro expensis, ad obtinendam re-
ductionem necessariis, quod referunt, & sequuntur *Barbos.
21 ad Concil. sess. 25. de Refor. cap. 4. nu 18. & Gavant. in Manual.
Episcop. verb. Missa num. 55. & 56.* & insertum fuit *in d. Const.
Innoc. XII. de celebr. Missar.*

Decretum enim loquitur, Jure communi attento, quod
scilicet in casu tenuitatis Legati, de Jure non competat
Episcopis facultas illud reducendi, juxta verba dubii, in
22 S. C. disputati, & advertit *Fagn. in cap. Significatum nu. 15.
de Præb.* & meliùs *Pasqualig. quæst. moral. centur. 4. num. 8.*
Non autem ex eodem decreto abbreviata est manus Sac. C.
23 ex justa, & rationabili causa Episcopis talem facultatem
concedendi, præ oculis habendo æquitatem illam, quam
summoperè in nostris præcisis terminis commendat *Pasqual.
loco supracitato*, & enumerando justas causas pro similibus
reductionibus concedendis, observant *Marchin. de Ordin.
tract. 3. par. 2. cap. 19. num. 26. Tamburin. de Sacrif. Miss. lib 3.
§. 2. de Stipend Miss. num. 11. Pasqual. de Sacrif. nov. leg. quæst.
1177. per tot. Lot. de Anniv. lib. 1. cap. 25. & Amostaz. de Caus.
piis lib. 2. cap. 12. num. 33.*

Quibus in Notulis de Partibus addebatur alia reflexio,
quod non desunt Authores, asserentes in Hispaniarum Re-
gnis vigere consuetudinem, circa punctualem exequutionem
dispositorum in Concil. Trid. in ea parte, in qua Episcopis
facultatem missas reducendi concessit, & non usum contra-
riorum decretorum hujus Sac. C. ut videre est apud *Antan à
24 Spirit. Sanct. in Director. Confess. tom. 1. tract. 5 disput. 6.
sect. 1. num 228. Martinez de Prad. de Sacrif. Miss. part. 3. qu. 83.
dub. 13. §. 4. num. 28. Garz. in Summ. tract. 3 diff. 10. dub 9 an 3.
Trullenk. de Sacram. lib. 3. cap 8 dubit. 11. num. 10. Amostaz. de
Caus. piis lib. 2 cap. 12. num. 4.* ibi: *Post hoc decretum de Jure
novissimo adsunt dispositiones Sac. Cong. de celebratione missa-
rum Summo Urbano VIII. Præside, quibus restricta est facul-
tas moderandi missas, tùm Episcopis, quàm Abbatibus, &
Generalibus. quin potius ad Sedem Apostolicam reservatam
&c. In Hispania verò Sac. Congreg. decretum istud admissum
non est, quia DD. Episcopi missas reducunt:* & ex Doctori-
bus cæteris *Marchant. in Tribunal. Sacram. tom. 2. tract. 2. par. 2.
tit. 4. qu. 2. resol. 5. fol. mihi 428.*

Verùm id nullam habet subsistentiam, quia Papales le-
ges, quales sunt resolutiones Sacrarum Congregationum, à
Papa approbatæ, nulla indigent consuetudine, seu Populi 25
acceptatione, vel usu, sed statim ac see. ser. publicatæ sunt,
indistinctè, & præcisè omnes obligant, ut probavi *in tom. 1.
par. 1. discept. 14. num. 27. & in tom. 2. par. 1. discept. 37. nu. 29.*

Die 17. Martii 1700. relatis precibus in C. C. Gratia fuit
denegata, & resolutio confirmata fuit die 17. Junii ejusdem 26
anni 1700.

DISCEPTATIO XXVI.

Nolana Processionis.

PRO

Collegiata Oppidi Summæ.

CUM

Parocho ejusdem Oppidi.

ARGUMENTUM.

*Processio in Festo SS. Corporis Christi, an incipere, & ter-
minare debeat ab Ecclesia Collegiata, vel potiùs in Eccle-
sia Parochiali, à qua ante erectionem Collegiatæ incipie-
bat, & terminabat.*

AD preces Hominum Oppidi Summæ Diœcesis Nolanæ
anno 1600. Ecclesia S. Mariæ Sanitatis, posita intra
mœnia ejusdem Oppidi per Episcopum Nolanum, Executo-
rem specialiter deputatum, vigore peculiaris Brevis Clem. 1
VIII. erecta fuit in Collegiatam sub titulo S. Mariæ Majo-
ris, seu ad Nives, cum Capitulo, mensa capitulari, arca,
& sigillo communibus, cæterisque collegialibus insigniis,
Componiturque præfatum Capitulum ex tribus Dignitati-
bus, nempè Præpositura, usum Cappæ, & Roccheti ha-
bente, ad instar Canonicorum Basilicæ S. Petri de Urbe, 2
Cantoria, & Thesauraria, necnon ex Præbenda Theolo-
gali, octo Canonicis Presbyteris, Diaconibus, Subdiaco-
nibus, Sacrista, & ex tribus aliis Canonicis supranumera-
riis, ac demùm sex simplicibus Clericis Beneficiatis residen-
tialibus, ut constat ex Bulla erectionis, & ex decreto hujus
S. C. anni 1607. datis in Summ.

Verùm quia ex negligentia antecessorum Canonicorum
magnus irrepsit abusus, quod Processio in die Festivitatis
Corporis Christi incipit in Ecclesia Parochiali S. Michae-
lis Arcangeli extra mœnia præfati Oppidi posita, terminat-
que in prædictam insignem Ecclesiam Collegiatam; Hinc 3
pro hujusmodi abusus totali abolitione per Capitulum, &
modernos Canonicos ejusdem Collegiatæ, habitus fuit re-
cursus ad hunc sacrosanctum Consessum, superventaque
Informatione Episcopi Nolani, contingit modo disputare,
ubi nam incipere, & terminare debeat d. Processio, quod 4
resolvendum videtur favore Capituli.

Ad quem effectum præmittimus, quod Processiones ge-
nerales (qualis est illa Sanctissimi Corporis Christi) à Ca-
thedrali, illaque non existente, à majori Ecclesia Loci in-
choari debet, & ibidem finire, juxta literalem dispositio- 5
nem *Cærem. Episcop. lib. 2. cap. 33. de Festiv. SS. Corp. Christ.
vers. Absente*, ibi: *Absente Episcopo, & in Collegiatis, Ce-
lebrans ipse, finita missa, & depositis planeta, & manipulo,
capiet Pluviale, & SS. Sacramentum thurificabit, illudque
sub Baldacchino portabit*; Cum quibus concordant *Cau- 6
cilia. Prov. Medial. 1. & 4. sub D. Carolo Barromeo par. 2. tit.
de Process.*

Idque pluries resolvit hæc S. C. ut videre est apud *Barbos.
in Summ. Apost. dec. collect. 606. num. 1. & 2.* nempe in *Florent.*

27.

27. Junii 1620. relata etiam per Pignatell. tom.7. consult.46.
num.9. & in Siracusana 6. Sept.1636. & in Camerinen. 23. A-
7 prilis 1633. teste eodem Pignatel. d. consult.46. num.9. & no-
tant Pat. Jordan. var. lucubr. lib. 11. tit.2. de Process. num.64.
tom.2. ibi: Et cùm Processiones generales à Cathedrali, vel à
majori Ecclesia Loci incipere debeant &c. Multò magis locum
habebit in Processione, de qua tractamus, SS. Corporis Christi
8 &c. & in nostris terminis Rot. apud Novar. Summ. Bullar.
dec.4. per tot. & dec.85. num.17. & decis.86. num.13. apud Ur-
ceol. de Transaction. & decis.87. num.10. par.17. rec. ibi: Et
in terminis Processionis SS. Corporis Christi, quòd sic debeat
inchoari, & terminari, quam sequitur eadem Rot. decis.400.
num.35. par.18. ibi: Et in fortioribus terminis Ecclesiæ Col-
legiatæ, cum ea concurrentibus Rectoribus Ecclesiarum Paro-
chialium, in ipsa faciendas esse Processiones, & Canonicos
præcedere, & functiones peragere debere, decisum fuit in d.
9 Burgen. Præeminentiarum, & decis.479. num.64 part.19.
tom 2. rec. ibi: Sed etiam decreta Sacrorum Rituum Congre-
gationis, & Cæremoniale Romanum, ad unguem conforme
dispositioni Juris, requirentis, quòd Processiones in die SS.
Corporis Christi incipiant, & terminentur in Ecclesia Ca-
thedrali, seù majori, qualis est Collegiata S. Mariæ.

Ea convincenti ratione, quia circa præcedentiam ordo
10 dignitatis semper servari debet leg. Omnes Cod. Ut dignit. ord.
serv. libr. 12. leg. Ut gradatim ff. de Muner. & qui dignior est
præcedere debet minùs dignum, argumento Text. in cap.
Præcipimus dist 93. & latè Pignatel. tom.4. consult.24. num.1.
& 2. Rot. cor. Penia decis 941. num 3. in fine, & propterea
11 Processio in die Festivitatis Corporis Christi incipere, & ter-
minare debet in nostra Collegiata, uti digniore, ut videbi-
mus infra.

Quibus accedit, quòd Ecclesia Collegiata, tanquàm di-
gnior præcedit omnibus Ecclesiis Parochialibus, ut uno ore
notant adducti per Cassan. in Catal glor. mund. par 4. consid.
38. Sperel. dec.167. num.11. & 12 & Rot. cor. Pen dec.1420.
num.4. & seq. & cor Seraph. decis.22. num.1. & dec.1445. eod.
12 num 5. & cor. Burat. dec.455. num.1. & in rec. dec.87. num.3.
& seq. par.17. ibi: In ipsa utriusque Juris dispositione, man-
dante, ut præeminentiæ concedantur digniori, &c. qualis est
Ecclesia insignis Collegiata respectu Parochialium; Et in for-
tioribus terminis in d. decis.469 num.25. par. 9. rec. ibi: Sed
tantùm prætendit præeminentiam in functionibus Ecclesiasti-
13 cis, ad quas convenire solent Parochiales cum Clero, quæ ta-
men Juri consona est, quia Collegiata, etiam non insignis,
præcedit tanquàm dignior omnibus Ecclesiis Parochialibus,
etiamsi, antequam esset Collegiata, illis non præcederet.

Ex quibus infertur, quod nimis solidè fundata est petitio
14 Canonicorum, ut Processio in die festivitatis Corporis Chri-
sti incipere debeat ab Insigni Collegiata, in eaque termina-
re, tanquàm majori, & principaliori Ecclesia, ex deter-
minatione d. Cæremonialis, declarationibus hujus S. C. aliis-
que authoritatibus, supra adductis, & signanter ex dict. de-
cis.87. num.9. par.17. rec. ibi: Ut generales Processiones à Ca-
thedrali, vel cujuscumque Loci majori Ecclesia, proficiscantur,
eòdem revertantur.

Quòd autem nostra insignis Collegiata sit principalior, &
dignior Ecclesia Parochiali D. Michaelis Arcangeli, cæte-
15 risque, existentibus in præfato Oppido Summæ, nequit in
dubium revocari; Illa enim à die erectionis est in quasi pos-
sessione explendi omnes, & quascumque publicas functiones,
in d. Oppido peragendas, ad instar Cathedralium, facien-
di scilicet omnes alias Processiones publicas, habendique
16 præcedentiam in Campanarum pulsatione in die Sabbati
Sancti, atque alias prærogativas, ut deponunt Testes: ibi:
Per essere quella la maggiore, nella quale quotidianamente vi
si officia dal sudetto Capitolo, ornato di Preposito con Cappa
magna, e Rocchetto, Dignità, Canonici numerarii, e Cle-
rici bullati, & in quella tutte le funzioni pubbliche, e Proces-
sioni si solennizano, Prediche, Giubilei, suono di Campane
nel Sabbato Santo, non potendo altra Chiesa sonare prima, e
tutte le funzioni pubbliche, che si fanno nelle Catedrali, si so-
lennizano in detta nostra Chiesa Collegiata.

Quòd in nostro casu fuit solemniter declaratum, tam ab
17 hac S. C. 10 Julii 1602. ibi: S. R. C. inhærendo decretis, aliàs
factis, quod Ecclesiæ Collegiatæ in omni actu, semper præ-
ferendæ sint Ecclesiis simplicibus, & non Collegiatis, decla-
ravit, Ecclesiam Summanam, tanquàm Collegiatam, & insi-
gnem, præferendam esse aliis Ecclesiis non Collegiatis, nec
insignibus. Quam ab alia C. E. & R. 24. Junii 1699. in No-
18 lana Præced. Ponente Card. Collored. concedendo præce-
dentiam nostræ insigni Collegiatæ respectu alterius Ecclesiæ
Collegiatæ, licèt antiquioris, nullatenùs tamen insignis,
existentis in d. Diœcesi Nolana. Et demum 2. loco ab hac
Sacr. Congreg. 18. Aprilis 1682. quando, reclamantibus Pa-
rocho ejusdem Ecclesiæ, unà cum aliis tribus Parochis in d.
Loco existentibus pro erectione eorum Crucis, tàm in pro- 19
cessionibus, quàm in exequiis, peragendis cum interventu
nostri Capituli, eadem Sacr. Congr. ex eo quia ipsi simplices
Clerici bullati nostri Capituli præcedunt dictis Parochis, ut 20
constat ex jurata Attestatione eorundem Parochorum, data
in Summario. Visa Informatione Episcopi Nolani, audi-
toque d. Capitulo, instantiæ quatuor Parochorum Oppidi
Summæ, non incedendi in Processionibus sub Cruce Colle-
giatæ, sed sub propria respondit; Negativè, quæ sane præ-
rogativa, nostræ Collegiatæ concessa, indubitanter deno-
tat aliarum Ecclesiarum subjectionem, ut advertunt Card.
de Luc. de Regal. disc.16. num.23. & Rota decis.320. num.27.
part.11. recentiorib.

Certiùs, quia habemus ulteriùs claram dispositionem Sy-
nod. Fabritii Galli Episcopi Nolani die 6. Novembris 1588. 21
& sic longè ante erectionem nostræ Collegiatæ, in cujus cap.1.
de Process. rotundis literis demandatur: Proficiscantur verò
processiones prædictæ à Cathedrali, vel cujusvis alterius Lo-
ci majori Ecclesia, eòdemque revertantur, quæ Synodalis 22
constitutio tanquam particularis lex in Diœcesi est omninò
servanda, per ea, quæ observant adducti in Tom.1. part.2.
discept.28. num.96.

Quibus non obstat unicum objectum, quòd Ecclesia Pa- 23
rochialis ab immemorabili reperiatur in quasi possessione, ut
ibi inchoetur Processio.

Tripliciter enim respondemus, & 1. Quòd talis prætensa
consuetudo non probatur in facto cùm suis necessariis requi-
sitis, ut omninò esset necessarium, juxta Gloss. in leg 1. Cod. 24
Quæ sunt long. consuet. cum aliis apud Mohed. de Consuet. de-
cis.3. num.1.

II. Quod etiam si per possibile probaretur, adhùc non re-
levaret, quia illa versaretur in actibus merè facultativis, Ne-
vizan. cons 24. loquens de consuetudine retinendi SS. Eu-
charistiæ Sacramentum in Ecclesia Monialium per totam
Octavam Corporis Christi, & Pignatell. tom.4. consult.29. 25
num.14. Quo casu indubitatum est, quòd etiam si fuerit con-
tinuata per mille annos, nullam potest inducere consuetudi-
nem, ea convincenti ratione, quia in actibus facultativis
nunquam admittitur præscriptio, Menoch. de Arbitr. cas.160.
num.10 & cons 201. num.61. Surd. cons.127. num.8. in fin. Pi-
gnatell. tom.4. consult.35. num.25. Rot. coram Ludovis. dec.162.
num 9. & 25 & coram Caval. decis.518. num.9. & 10. & cor.
Veral. decis.306. num.5. & 7. part.1. Et in terminis præemi-
nentiarum cor. Burati. decis.43. num.6. & 7. & coram Seraph.
decis.916. num.20.

III. Quòd prætensa consuetudo fuit sublata à Clem VIII. 26
qui de anno 1600. (in quo nostra insignis Collegiata fuit ere-
cta) in ejus constit.69. §.2. & 6. Cæremoniale Episcopo-
rum approbavit, mandavitque illud observari in universali
Ecclesia, cùm decreto, quòd non possit in aliquo immuta-
ri, nec alterari, non obstantibus Constitutionibus, etiam
juramento, confirmatione apostolica, vel quavis alia firmi-
tate roboratis, statutis, & consuetudinibus, ibi: Idcircò 27
Cæremoniale Episcoporum hujusmodi, jussu nostro emenda-
tum, & reformatum, motu proprio, & ex certa scientia, ac
de Apostolicæ potestatis plenitudine, perpetuò approbantes,
illudque in universali Ecclesia ab omnibus, & singulis perso-
nis &c. perpetuò observandum esse præcipimus, & manda-
mus &c. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus Apo-
stolicis, ac etiam in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis
editis generalibus, vel specialibus, nec non quarumvis Ec-
clesiarum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel
quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus,
cæterisque contrariis quibuscumque &c. Et ab Innocent. X.
qui de anno 1650. mediante particulari Constitutione, im- 28
pressa in principio ejusdem Cæremonialis, illud specificè ap-
probavit, cùm expressa derogatione cuilibet contrariæ con-
suetudini.

Quòd autem per prædictas Constitutiones, approbantes,
& confirmantes Cæremoniale, fuerit omninò sublata præ-
tensa consuetudo, & contrarius usus, in nostris terminis 29
probat Pignatell. tom.4. consult 29. num.14. ibi: Tertiò quia
consuetudo fuit sublata à Clem. VIII qui motu suo proprio, &
ex certa scientia, ac de plenitudine potestatis suæ, Cæremo-
niale approbavit, mandavitque illud observari in omnibus
Ecclesiis Metropolitanis, Cathedralibus, & Collegiatis, cum
decreto, quòd non possit in aliquo immutari, nec alterari; Non
obstantibus Constitutionibus, etiam juramento, confirmatione
Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis statutis, &

consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque &c. Ita-
què, tàm consuetudo, quàm contrarius usus videtur in totum su-
blatus, quare Cæremoniale præfatum in Cæremoniis Ecclesiasti-
cis habetur tanquam lex scripta, & jus commune, quod in-
violatè observandum est &c. Quòdque dictum Cæremoniale
30 vim legis obtineat, in specie loquendo de consuetudine, oppo-
sita eidem Cæremoniali circa ordinem incedendi in Proces-
sionibus, notant adducti in Tom. 1. par. 2. discept. 26. num 36.
& generaliter in d. Tom. 1 par. 2. discept. 24. num. 10. Quibus
addo Rot. dec. 10. num. 10. & 11. par. 10. rec.
Præterea quamvis per possibile asserta immemorabilis con-
31 suetudo à præfatis Constitutionibus non fuisset sublata adhùc
illa uti irrationabilis, abusiva, & iniqua nunquam attendi
deberet, ex animadversis per Santarel. variar. resol. tom. 1.
part. 4. num. 37. Covar. var. lib. 3. part. 13. num. 5. tom. 2. vers.
Sententiam, Diana Oper. mor. par 6. tract. 5. resol. 32. Sperel.
decis. 179. à num. 36 Panimol. decis. 2. adnot. 2. à num. 34. ibi;
Consuetudo autem immemorabilis nunquam censetur sublata,
nisi de ea fiat expressa mentio &c. Sublimita, quando consuetu-
do est irrationabilis.
32 Ultra quod non probatur exadverso, quòd dicta prætensa
immemorabilis tempore editi Cæremonialis, & emanatæ Cle-
mentinæ Constitutionis, illius confirmatoriæ existeret, vel
completa esset, ut omninò requiritur ex animadversis per,
Pignatel. tom. 4. consult. 29. num. 15. ibi: Et quamvis Consue-
tudo immemorabilis, non videatur sublata in d. Cæremoniali
&c. probatio hujusmodi immemorabilis debet percutere tempus
editionis Cæremonialis, illiusque confirmationis ab anno 1600.
Quia licèt non tollat consuetudinem immemorabilem, dicta
tamen immemorabilis, debet probari antequam Cæremoniale
confirmaretur, ex quo in confirmatione illius tollitur contra-
rius usus, & contraria consuetudo, nam ubi removetur præ-
terita consuetudo ex causa irrationabilitatis, multò magis re-
movetur futura, de novo introducenda, Ea viva ratione,
quia consuetudo futura, tanquàm inducta ex infectis radici-
bus, resistente lege, vigore decreti irritantis, in dd Con-
33 stitutionibus appositi, nullo modo potest induci, & multò
minus præscribi, ut tradunt Gabriel. Comm. conclus. tit. de
Claus. concl. 3. num. 39. Gonzal. ad reg 8. Cancel. gloss 67 nu-
mer. 50. Cassad. decis. 1. num. 2. de Rest. spoliat. & decis. 3. in
princ. eod tit. in Novis, & dec 24. num. 5. par. 2. divers. &
decis. 62. num. 6. par. 6. rec. & in nostris terminis Sperel. decis.
179. num. 34 & 35. tom. 2. & Panimol. dec. 1. adnot. 1. num. 31.
& 32. Impossibile autem est, quòd exadverso fieri possit hu-
34 jusmodi probatio, quòd nempè anno 1600. jam existeret im-
memorabilis inchoandi processionem in dicta Ecclesia Paro-
chiali, eo quia erectio nostræ Collegiatæ evenit in eodem
præciso, & individuali anno 1600. ut inter Partes est in con-
fesso.
35 Non refragante, quòd prætensa consuetudo immemorabi-
lis saltem posset verificari antequam nostra Ecclesia erigere-
tur in Collegiatam, quod evenit d. anno 1600.
Ultra quod enim id non regit in facto, adhùc non est at-
tendendum; Quia eo ipso, quod dicta Ecclesia fuit erecta
in Collegiatam fuerunt ei concessa omnia Jura præeminen-
36 tiarum, ac prærogativæ Collegialitatis, cum quibus venie
etiam prærogativa faciendi processionem in die ipsa Festivi-
tatis Corporis Christi, ut in specie observat Rot. cor. Sera-
ph dec. 1445. num 7. ibi: Consuetudo verò antè erectionem,
non facit ad rem, quia mutato statu, mutatur Jus, & ejus
effectus, & ex his conclusum pro Collegiata, & in rec. dec. 469.
num. 25. par. 19. ibi: Quia Collegiata, etiam non insignis,
præcedit tanquàm dignior omnibus Ecclesiis Parochialibus,
etiamsi antequàm esset Collegiata, illis non præcederet.
Et in terminis similis controversiæ inter Cathedralem Tu-
37 scanellæ, noviter erectam, & Collegiatam ejusdem Civi-
tatis, prætendentem esse ab immemorabili in quasi posses-
sione peragendi Processionem in dict. die Festivitatis Corpo-
ris Christi, resolvit hæc Sacr. Congr. in Tuscan. Præemin.
19. Augusti 1619. quam refert Pignatel. tom. 4. d. consult. 29.
num. 6. & seq. Nec relevat replicatio, quòd in omnem casum
38 eadem prætensa consuetudo, tanquàm particularis, atten-
di debeat, etiam si juri repugnet, quia non videtur inde-
cens, quòd in aliquo particulari casu, vel tempore, infe-
rior superiorem præcedat, ex adductis in decis. 560. num. 16.
& 17. part. 19. rec.
Præmisso enim, quòd contraria prætensa consuetudo nul-
39 lo modo concludenter probatur de dicto anno 1600. quodque
qualiscumque consuetudo, sivè particularis, sivè universa-
lis sublata remansit ex præfatis Constitutionibus, confir-
matoriis Cæremonialis; Semper verum est, quòd Docto-
res omnes tunc contrariam prætensionem in certis casibus
admittunt, quando concurrit aliqua qualitas, & ratio-
nabilis causa, ut ait Ruin cons. 155. numer. 11. libr. 4. & Rot.
cor Ludov. dec. 310. num 6. Add. ad eundem dec. 124. num. 4.
vers. Sed hæc, & Sperel decis. 179. num. 36. ibi: Denique ad
hoc, ut tolerabilis sit consuetudo ejusmodi in casu particulari, 40
necesse est, ut aliqua concurrat qualitas, & rationabilis cau-
sa, cum aliis, adductis in dec. 560. num. 18. par. 19. rec.
Tantum autem abest, quod in casu nostro concurrat qua-
litas aliqua, & causa rationabilis favore Ecclesiæ Parochia-
lis, ut potiùs clara irrationabilitas palpetur manibus, pro-
ut uno ore cum juramento deponunt 87. testes inter quos mul- 41
ti Sacerdotes; ibi: E la sudetta Processione con uscire dalla
sudetta Chiesa Parrocchiale riesce scandalosa, odiosa, e fa-
tigosa per il circuito lungo, inutile, e duplicato, atteso che per
il sudetto circuito, così inutile, passa la Processione due volte
per la medema strada, tanto il Clero Secolare, quanto Rego-
lare, stanchi per le strade strapazzate accompagnano il Santis-
simo in detta Processione con poca riverenza, e senza ordine,
& a mezza strada resta Nostro Signore abbandonato, e le maz-
ze del Pallio, che dal Governo, e Nobili si portano nell'usci-
re, restano in mano della Plebe nell'entrare, e questo lo di-
chiaramo solamente per zelo, & honore del culto divino; Qui- 42
bus etiam accedit depositio jurata duorum Priorum Regula-
rium, in dicta Processione intervenientium, Conventuum
Ordinis Prædicatorum, ac Carmelitarum, prædicta omnia
superlativè comprobantium; Et ulterius asserentium, quòd
omnia inconvenientia cessarent; Se la sudetta Processione
del Corpo di Christo uscisse dalla Chiesa maggiore, & in quel-
la ritornasse ad entrare, come sarebbe più conveniente di No-
stro Signore, stante che s'evitarebbe detto circuito inutile, lun- 43
go, e duplicato, & demùm subjungunt, quòd Collegiata
est capax totius Populi numerosi, ad Processionem prædi-
ctam concurrentis, quod non verificatur in Ecclesia Paro-
chiali, taliter angusta, ut nullo modo capax sit omnium
personarum, Processioni intervenientium, quæ omnia in
nostris terminis ponderat Rot. d. dec. 560 num. 19. par. 19. rec.
ibi: Pro justa autem, & rationabili causa consideraruns Do-
mini in præsenti casu majorem Populi commoditatem, dùm
Ecclesia S. Thomæ sit aeit in loco planiori, in medio Castri, ve- 44
duplicat in majori Populi quantitate alteram S. Leonardi, am-
plior est, & magis apta ad ecclesiasticas, & solemnes fun-
ctiones.
Die 1. Septembris 1718. per Card. Vallemanum proposito 45
in C. R. sequenti dubio: An Processio SS. Corporis Christi in-
cipere, & terminare debeat in Ecclesia Collegiata, sive po-
tiùs in Ecclesia Parochiali in casu &c Responsum fuit: Affir- 46
mativè quoad primam partem, negativè quoad secundam.

DISCEPTATIO XXVII.

Hydruntina Fontis Baptismalis.

INTER

Præpositum Oppidi Nicopolis.

ET

Parochum ejusdem Loci.

ARGUMENTUM.

Fons Baptismalis quando construi possit in illa Parochiali Ecclesia, in qua ab antiquo tempore permansit, & de præsenti ampliùs non existit; Idque restrictivè pro aliquibus tantum Familiis, & Personis, addictis servitio illius Ecclesiæ, in qua Fons baptismalis erigi prætenditur.

IN facti serie, mihi communicata, supponitur tanquam 1
certum, quod in Oppido Nicopolis, Hydruntinæ Diœ-
cesis, anno 764. erectum fuerit Monasterium, pleno jure
exemptum ab Archiepiscopi Jurisdictione, tàm respectu
Loci, quàm personarum, omniumque Officialium, & Mi-
nistrorum sæcularium, eorumque Familiarum, cum imme-
diata subjectione Apostolicæ Sedi.
Quòd Cives, & Habitantes in eodem Oppido Nicopo-
lis, licèt quoad Jurisdictionem temporalem essent subjecti a

Abbati ejusdem Monasterii, qui est etiam S. R. I. Princeps,
quoad spiritualia subjecti sunt Archiepiscopo Hydruntino:
Quamvis fama sit, antiquitùs totum Populum fuisse exem-
ptum ab ordinaria Archiepiscopi Jurisdictione, & autho-
ritatu.

Quòd ante annum 1080. quando Abbas dicti Monasterii
ædificavit pro Populo ejusdem Loci Ecclesiam Parochialem,
distinctam ab alia Ecclesia dict. Monasterii, functiones om-
3 nes Parochiales, & Sacramentorum administratio fiebant
in dicta antiqua Ecclesia Monasterii; Postea verò Populus
semper continuavit recipere Sacramenta à Parocho dictæ
secundæ Ecclesiæ, qui in illa nominabatur ab Abbate, &
instituebatur ab Archiepiscopo; Quòd etiam hodiè practi-
4 catur. In prima autem Ecclesia retentum, & conservatum
fuerit Jus Parochiale pro Officialibus, & reliquis personis
dumtaxat, actualiter inservientibus dictæ primæ Eccle-
siæ, necnon pro omnibus eorum Familiis, & eis Inservien-
tibus.

Quòd anno 1460. Monasterium prædictum fuit sæculari-
zatum, illiusque Ecclesia fuit erecta in Collegiatam, Ab-
bate facto Præposito, & Monachis mutatis in Canonicos,
5 cum retentione tamen privilegii antiquæ exemptionis, &
omnium aliorum Jurium eidem Monasterio competentium;
Et de facto enim hodiè in dicta Ecclesia Collegiata reperitur
proprius Parochus, qui pleno Jure instituitur à Præposito,
quivè de præterito exercuit, & etiam hodiè exercet omnia
Jura Parochialia, non cum Populo dicti Oppidi, sed solùm
6 cum Officialibus, aliisque Ministris, & Inservientibus
Præposito, & Canonicis, eorumque Inservientium Fami-
liis, sacramenta eis ministrando, benedicendo nuptias,
omniaque alia faciendo, quæ veri, & proprii Parochi cum
suis Parochianis faciunt, excepto unico, & solo Sacra-
mento baptismatis; Idque ex eo asseritur provenire, quòd
non adest in dicta Ecclesia Collegiata Fons baptismalis, ex
cujus defectu factum est, & quotidie practicatur, ut filii
Officialium, & aliorum Inservientium dictæ Ecclesiæ
7 exemptæ, baptizati fuerint, & baptizentur à Parocho Op-
pidi prædicti in ipsius Parochiali Ecclesia, in qua Fons ba-
ptismalis reperitur.

Quòd, dicto unico baptizandi actu excepto, omnes aliæ
functiones cum baptismo, & cum matrimonio maximam
8 conjunctionem habentes, respectu eorundem Officialium,
& Inservientium, semper factæ fuerint in Parochia Eccle-
siæ Collegiatæ, inter quas speciali animadversione dignæ
videntur benedictiones nuptiales, necnon benedictiones mu-
lierum post partum, eo quia illæ semper à propriis Parochis
fieri debent, ut, considerando dd. benedictiones nuptiales,
firmavit *Rota in Corduben. Benedictionum nuptialium 5. Ju-
lii* 1683. & 17. *Martii* 1684. *cor. Paulutio*, & 20. *Junii* 1685.
9 & 20. *Novembris* 1686. *cor. Ursin.* In quibus decisionibus Sa-
cra Rota solidè firmavit, illas, privativè quoad omnes,
spectare ad solos Parochos, ea ratione, quia Parochis pro-
priè conveniunt tanquam sequela Sacramenti Matrimonii,
ut, sequendo easdem magistrales decisiones, observavi in
Instit. crim. lib. 1. *tit.* 10. §. 2. *num.* 166. & 167. Et respectu be-
nedictionum mulierum post partum habemus oraculum C.
10 R. *in Urbis*, & *Orbis* 10. *Decembris* 1703. *ad* 6. *dubium*,
in qua resolvit quidem, easdem benedictiones non esse de Ju-
ribus merè Parochialibus, sed statim in eadem resolutione
subjungit, illas fieri debere à Parochis, ut videre est apud
11 *Monacel. in Formular. tom.* 1. *fol.* 12. & concordant adducti
per *Genuens. in Prax. cap.* 70. *num.* 13. *Pignatell. consult.* 76.
per tot. tom 3. & *per eundem Monacell. tom.* 1. *tit.* 10. *form.* 18.
num. 10. & *duobus seqq.*

Quodquè demum quolibet anno in die Sabbathi Sancti,
& in Vigilia Pentecostes à tempore, cujus initii memoria
non existit, bis in anno in eadem Ecclesia dictæ Collegiatæ
12 semper facta fuerit, & de præsenti fiat solemnis benedictio
Fontis baptismalis, illaque fiat in quodam magno portatili
Vase; Quæ functio in magna pariter consideratione haben-
da est, eò quia, ex dispositis in Rubricis Missalis, ubi for-
mula ejusdem benedictionis Fontis baptimalis per extensum
registratur, præscribitur, illam fieri debere in illis Eccle-
siis, ubi adest Fons baptismalis, & à C. R. *in d. Urbis*, &
13 *Orbis* 10 *Decembris* 1703. *ad* 6. *dub.* demandatur, esse fa-
ciendam à Parochis, ut videre est apud *Monacell. ubi supra
fol.* 12. *tom* 2. & concordant adducti per *Barbos. de Paroch.
cap.* 12. *num* 2. & *Ricc. in Prax. part.* 4. *resolut.* 309. *per totam*
& resolvit eadem C. R. *in Neapolitana* 18. *Maii* 1602.
teste *Monacell. in Formul. tom.* 2. *tit.* 13. *formul.* 1. *numer.* 64.
fol. 16.

Rebus autem sic se habentibus, prout in dicta Facti serie
supponitur, eo quia, teste *Card. de Luca de Donation. disc.*
10. *num.* 8. Notulæ de Partibus, circa ea, pro quibus peti-
tur consilium pro veritate, ut plurimum solent esse defectuo-
sæ, vellent hodie Præpositus, & Canonici de novo erigere 14
Fontem baptismalem fixum, & stabilem in propria Eccle-
sia, non pro omnibus Infantibus dicti Loci, sed restrictivè
pro Parvulis illorum, qui eorum Ecclesiæ exemptæ inser-
viant; Antequam autem ad dictum actum erectionis Fontis
Baptismalis deveniant, in sensu veritatis consilium petunt,
an scilicet id facere possint.

Fundatur eorum intentio in eo Jure Parochiali, quòd pro-
priæ Ecclesiæ innegabiliter competit, ex hucusque animad-
versis; Inferendo exindè, quod illud comprehendat etiam 15
Jus baptizandi, eò quia *in Actis Ecclesiæ Mediolanensis* ex-
pressè præcipitur, ut singulæ Ecclesiæ Parochiales proprios
habeant Fontes baptismales, ut videre est *in eisdem Actis
fol.* 8. ubi sermo est de his, quæ pertinent ad baptismi admi-
nistrationem; Idemque demandatum fuisse *in Concilio Mel-
densi cap.* 7. testis est *Franc. de Eccles. Cathedr. cap.* 19. *nu-
mer.* 25. ubi, quòd ante dict. Conciliare decretum unicus 16
tantum existebat Fons baptimalis in quolibet Civitate, vel
Oppido; *Numer.* 12. & *seq.* specificans plures Civitates in
Italia, in quibus antiquus mos mutatus nequaquam fuit,
&, sequendo resolutionem Congregationis Concilii demon-
dantis, ut in qualibet Ecclesia Parochiali esse debeat Fons
baptismalis, notat *Fagnan. in cap. Cùm contingat numer.* 39. 17
de Decim.

Regulariter autem, Jure communi attento, Parochiani
omnes à proprio Parocho baptizari debent, juxta theoricam
Innoc. in cap. Dilectis num. 4. *de Cappell. Monach.* quam uno
ore sequuntur adducti *à Card. de Albit. apud Card. de Luc. de
Jurisd. disc.* 2. *de Jurisd. Card. in Ecclesiis propriorum titulo-
rum quæst.* 6. *in princ.* quos sequutus fui in *Instit. Crim. lib.* 1.
tit. 10. §. 2. *num.* 193. Quibus addo *Murg. de Benefic. quæst.* 2. 18
num. 475. & *seq.* & *Rot. decis.* 22. *num* 51. & 52. *apud Mona-
cell. tom.* 4. ubi, quòd quando Parochiæ sunt distinctæ, non
est permissum uni Parocho ponere falcem in messem alienam,
quodque nequeunt Parochi egredi fines, & limites propriæ
Parochiæ. & *Rot. cor. Peuting. decis* 102. *num.* 7.

Imò, quòd mortaliter peccet Parochus, baptizans eum,
qui sibi subditus non est, ea ratione, quia cùm baptizatus, 19
medio baptismo in unionem, & communionem Ecclesiæ
adscribatur, fiatque Christi membrum, omniumque alio-
rum Sacramentorum particeps, nullus sine necessaria pote-
state hujusmodi effectus alicui communicare potest, ut ad-
vertunt *Gobat. in Theolog. experimen. tract.* 0. *de Baptism.
num.* 132. *Laym. Oper. moral. lib.* 5. *tract.* 2. *cap.* 7. *conclus.* 2. 20
Castropal tom. 4. *tract.* 19. *disp. unic. punct.* 6. *in fin. Thesaur.
de Pæn. Eccles. part.* 2. *cap.* 4. *de Sacram. fol. mihi* 311. ubi,
quòd si quis ministret Sacramentum baptismi alieno Paro-
chiano, animo usurpandi hanc Jurisdictionem favore suæ
Parochiæ, nedum peccat, sed incurrit etiam censuras, la-
tas contra usurpantes Jura Ecclesiarum *Machad en le perfe-
cto Confessor, y Cura de Almas lib.* 4. *quæst.* 2. *tract.* 2. *docum.* 21
9. *num.* 4. & *Barbos. de Paroch. cap.* 18. *num.* 7. & 11. ubi istam
adducit bonam, & convincentem rationem, quia baptizans
sibi non subditum, usurpat alterius Jurisdictionem, eo quia
pascere animas, quod maximè fit verbo, & Sacramentis,
pertinet ad proprios Pastores, propriosquè Parochos.

Adversus hujusmodi fundamentum videntur obstare duæ
propositiones, quæ in Jure solidis innixæ sunt principiis, 22
& in praxi quotidie servantur.

I. Est, quòd Fons baptismalis non est essentiale consti-
tutivum Ecclesiæ Parochialis, eò quia benè esse simul pos-
sunt, quòd aliqua Ecclesia sit verè, & propriè Parochia- 23
lis, quodquè Fontem baptismalem non habeat, ut de facto
videmus in majori parte Ecclesiarum Parochialium Urbis,
& de Jure observant adducti *à Pignatell. consult.* 3. *numer.* 13.
in fine tom. 4. *juxta Romanam impressionem*, *Card. de Luca
de Paroch. disc.* 24. *numer.* 11. & *disc.* 38. *numer.* 10. & *à Rota
decis.* 32. *num.* 28. *part.* 2. *divers.* & *coram Ludovis. decis.* 387.
num. 11. cum aliis apud *Reverendissimus Petr. ad Const. Apost.
tom.* 4 *fol.* 286. *num.* 17. Et proinde defectus hujusmodi Fontis 24
baptismalis in nihilo præjudicet veræ Parochialitati Eccle-
siæ Collegiatæ.

II. Verò est, quia potest ex legitima, & antiquissima
consuetudine introduci, ut parvuli unius Parochiæ licitè ba- 25
ptizentur in alia, quæ consuetudo servanda, est, ut in no-
stris terminis notant *Pignat. d. consult.* 3. *num* 13. & *sub n.* 31.
tom. 4. & *Franc. de Eccles. Cathed. cap.* 19. *n.* 120 ubi refert, &
sequitur resolutionem C. R. in una *Ortolen.* quam sequitur
etiam *Barbos. de Paroch. cap.* 18. *n.* 7. *vers. Quisque:* Et favore

Basilicæ Vaticanæ, Partibus acriter informantibus, respon-
26 dit C. C. 15. *Maii* 1700. de qua mentionem feci in *Instit. Cri-
min. lib. 1 tit* 10. *§. 5 num.* 193. quamvè sequitur citatus *Re-
verendissimus Petra in Comment. ad Constitut. Apost. tom. 4.
fol.* 286. *num.* 17.

27 Verumtamen est, quòd facilè potest evitari vis, & appli-
catio harum propositionum, observando in ordine ad hanc
secundam propositionem, quòd illa procedit in terminis;
in quibus sermo est de cumulativa facultate baptizandi Par-
valos unius Parochiæ à Parocho alterius distinctæ Paro-
chiæ, non autem de prohibitione, facienda vero Parocho,
nè Fontem baptismalem retineat pro commodo suorum Pa-
rochianorum; In his enim terminis habemus casum, deci-
28 sam in Urbe favore Ecclesiæ B. Mariæ Transpontinæ.
Cùm enim anno sæculari 1700. illius Parochus vellet in illa
Fontem baptismalem facere, se opposuit Parochus ejusdem
Vaticanæ Basilicæ, sed inutiliter, quia per sententiam
Cardin. Vicarii decisum fuit, licitum esse Parocho dictæ
Ecclesiæ Transpontinæ Fontem baptismalem erigere, effe-
cta punctualiter subsequuta; Quia verò idem Parochus San-
cti Petri agnovit bonum Jus, quòd competebat Parocho
Transpontinæ, eidem Sententiæ ultrò acquievit, & hodiè
ad arbitrium Parochianorum dictæ Parochiæ Transponti-
næ baptizantur illorum Infantes, vel in propria Parochia,
vel in Vaticana Basilica, vigore antiquissimæ consuetudi-
nis, ad ejusdem Basilicæ favorem militantis respectu Pa-
29 rochorum omnium Parochiarum Urbis, quam dict. C. C.
approbavit, *die* 15. *Maii* 1700. ut videre est *in Lib.* 50. *Decr.
fol.* 153.

Respectu verò dictæ primæ propositionis, advertendo,
quòd quamvis aliquæ functiones non possint dici de illarum
30 numero, quæ à Doctoribus appellantur *functiones merè Pa-
rochiales*, adhuc fieri debent à Parochis, ut exemplificando
in benedictionibus nuptialibus, & in benedictionibus Mu-
lierum post partum, respondit *C. R. in Urbis, & Orbis* 10.
31 *Decemb.* 1703 *ad* 6. *dub.* quando eodem tempore declaravit,
easdem functiones non esse de Juribus, merè Parochialibus,
sed fieri debere à Parochis.

II. Fundamentum residet in ea circumstantia, quòd in
facto constans est, multotiès fuisse baptizatos Infantes dd. Of-
32 ficialium, & Ministrorum Ecclesiæ Collegiatæ, non in Pa-
rochia Oppidi, sed in particularibus domibus eorundem
Ministrorum, semper cum licentia Præpositi, nunquam
autem cum illa Parochi ejusdem Loci.

Cæterùm ea hac circumstantia nihil solidi ad nostram ef-
fectum inferri videtur; Non enim dici potest acquisitum Jus
33 aliquod Parocho dictæ Ecclesiæ Collegiatæ per dd. particu-
lares, & singulares actus, gestos cum licentia Ordinarii,
seù Præpositi, in propria Ecclesia facientis figuram Ordi-
narii; Eodem prorsus modo, quo nullum præjudicium ir-
rogatur Parocho per hoc, quòd Loci Ordinarius, vel illius
Vicarius generalis assistat matrimoniis Parochianorum, vel
concedant aliis Sacerdotibus licentiam illis assistendi, quòd
34 omni Jure permissum est, ex animadversis per *Amic. in
Curs. Theolog. tom.* 9. *disp.* 4. *section.* 10. *num* 80. *& seq. Ven-
erigl. de Jurisd. Archiepiscopi cap.* 148. *per tot* cum aliis addu-
ctis *supra discept* 1. *§.* 16 *num.* 16. *&* 17.

Omniumque prædictorum illa solet assignari congrua ra-
tio, quòd generalis jurisdictio, quam habet Ordinarius in
tota sua Diœcesi, compatibilis est cum illa particulari, &
35 restricta jurisdictione, quam quilibet Parochus habet in sua
Parochia, neque proinde ex usu hujusmodi generalis, &
superioris Jurisdictionis, quæ residet in Ordinariis Loco-
rum, infertur aliquod præjudicium dictæ particulari, & in-
feriori Jurisdictioni, quæ residet in Parochis, quam ratio-
nem adducunt præfati Authores.

III. Fundamentum solidius innititur alteri circumstan-
tiæ pacifici, & immemorabilis exercitii omnium aliarum
Parochialium functionum, quæ respectu Officialium, &
36 Inservientium semper factæ fuerunt à Parochis pro tempore
Ecclesiæ Collegiatæ, unico excepto baptismate, ex defectu
Fontis baptismalis, quem certum esse mihi supponitur, an-
tiquis temporibus extitisse in eadem Ecclesia, incertum au-
tem, quando, & ex quo motivo, seu causa in illa defece-
rit, & ampliùs non extiterit.

Cùm enim sermo sit de retentione Juris Parochialis, quòd
est aliquid universale, comprehensivum plurium actuum,
37 & functionum, videtur applicabilis conclusio, quòd illud
in tota sua generalitate nunquam amissum fuerit, sed semper
retentum per exercitium particularium actuum, etiam quo-
ad illos, quorum usus intermissus fuit, juxta theoricam
Innoc. in cap. Dilectus num 2. *de Cappell. Monach.* quem se-
quuntur citati *in decis.* 310 *num.* 6. *apud Post. de Manutent.
& decis.* 11. *num.* 12 *apud Tondut. de Pension. & decis.* 912.
num. 8. *cor. Buratt. & decis.* 273. *num.* 2. *part.* 2. *& decis.* 433.
eodem num. part. 5. *rec.*

Quæ reflexio eò majorem habere videtur vim in præsen-
ti, qui antiquissimum exercitium omnium aliorum actuum,
omniumque aliarum Parochialium functionum, pro tem-
pore præterito, & præsenti, mihi supponitur æqualiter 38
innegabile, ac pacificum; Ita ut interruptio solius actus ba-
ptizandi verisimiliter oriri potuerit ex particulari causa,
puta ex defectu materialis Fontis baptismalis, vel similis;
In quibus circumstantiis eò fortiùs applicatur eadem con-
clusio, quòd, positis dd. omnibus aliis functionibus Parochia-
libus, magis attendi debeat causa universalis earundem fun- 39
ctionum, quàm d. omissio unius actus baptizandi, de qua,
præter supra adductos, benè *Rot. decis.* 3. *num* 10. *apud de
Prosper. de Territor. separ.* ibi: *Adeoquè minimè curandum
veniat, an exercita fuerit, & quomodo in aliquibus casibus in
particulari, cùm pro illius conservatione in universum potiùs
inspici debeat causa actus, quàm exercitium.*

Eodem prorsus modo, quo id obtinuit in Urbe P. M. Pu-
gliani Parochus Transpontinæ d. anno 1700. cujus respectu
concurrebant omnes circumstantiæ præsentis casus, eo quia 40
semper idem Parochus exercuerat cum suis Parochianis om-
nes alias functiones parochiales; solo baptismate excepto,
ex quo tunc non habebat Fontem baptismalem in sua Ec-
clesia; Quo deinde constructo, hodie suis Parochianis,
volentibus ad propriam Parochialem Ecclesiam accede-
re, administrat etiam dictum Sacramentum baptismi.

Neque vis aliqua fieri potest in negligentia restau-
randi; vel de novo erigendi Fontem baptismalem in
Ecclesia Collegiata, postquàm ille, vel temporum in- 41
juria, vel bellorum infortuniis devastatus fuit, neque
ampliùs retentus in d. Ecclesia Collegiata.

Ultra quòd enim sermo est de re, cujus refectio spe-
ctabat ad plures, hoc est ad omnes Canonicos dictæ 42
Collegiatæ Ecclesiæ, in quibus terminis experientia
docet verificationem illius noti adagii, *quod commune
est negligitur*, de quo *in Tom.* 2. *par.* 1. *discept.* 11. *in fine*

Responderi congruè potest, quod ex dicta negligentia,
nihil aliud inferri valet, quàm continuatio exercitii Sacra-
menti baptismatis in Ecclesia Parochiali Oppidi, quous- 43
que Fons baptismalis non reperiatur in Ecclesia Collegiata;
Sumus enim in terminis possessionis, seu consuetudinis fa-
vore dictæ Ecclesiæ Parochialis præfati Oppidi, quæ non
potest extendi de casu non existentiæ Fontis baptismalis in
Ecclesia Collegiata; ad casum, in quo in illa hujusmodi
Fons reperiatur, idque ex natura, & indole consuetudi-
nis, quæ nunquam extenditur ultra illos terminos, in
quibus practicata fuit, juxta animadversa per *Parpur. con- 44
sil.* 557. *sub numer.* 9. *Rondan. collectat. legal.* 15. *numer.* 159.
Ansald. in addit. ad decis. 50. *num* 48. *& Rot. coram eodem
decis.* 100. *num.* 42. *&* 45. *& decis.* 217. *num.* 18. *part.* 17. cum
aliis, citatis *in Tom.* 2. *part.* 2. *disceptat.* 18. *numer.* 18. *&
seqq.*

Quibus non adversatur *Textus in canon Plures baptis-
males* 16. *quæst.* 1. in quo demandatur, in una Parochia 45
non posse constitui duos Fontes baptismales, quod in
sequelam ejusdem *Textus* advertunt *Rebuff. de Decim.
quæst.* 6. *num.* 15. *Monet. eodem Tractat. cap.* 6. *sub numer.*
4. *& Barbos. de Jure Eccles. libr.* 2. *capit.* 1. *numer.* 24.
& resolvit *Sacra Congregatio Concilii* 17. *Augusti* 1626. 46
in Sedunen. teste *Nicol. in Floscul. verbo Baptismus num.* 9.
vers. Petente.

Quia in nostris terminis in Oppido Nicopolitano non una,
sed duæ adfuerunt de præterito, & acta hodie reperiuntur 47
Parochiæ, inter se totaliter distinctæ, una scilicet in Ec-
clesia Collegiata, cui subsunt Ministri, Officiales, & In-
servientes eidem Ecclesiæ Collegiatæ, necnon eorundem
Uxores, nati, natorum, & qui nascentur ab illis; Alia
verò pro reliquo Populo ejusdem Oppidi; In quibus termi- 48
nis Parochiarum, inter se distinctarum, nullo modo locum
habet dispositio d. Textus, loquentis de retentione duplicis
Fontis baptismalis in una, eademque Parochia, juxta illa
nimis clara verba ejusdem Textus, & clariorem explicatio-
nem *Authorum supra citatarum.*

Et in effectu in illis casibus, in quibus agitur de magna
Parochia, in qua retineri velint duo Fontes baptismales, 49
hoc adhiberi solet temperamentum, ut illa dividatur in
duas Parochias, & tunc in Parochia, noviter erecta, de-
negari non solet retentio Fontis baptismalis, ut resolutum
fuisse à Congreg. Episcop. & R. *in Urbanie* 19. *Junii* 1648. 50
refert

refert *Nicol. in Flosc. Verb. Baptismus num.9. vers. Qua in Parochiam*.

51 Neque est novum in hac materia, quòd dentur duæ, vel
plures Parochiæ in aliqua Civitate, quæ distinguantur per
Familias, non autem per domos materiales, seu per vias,
& partem Civitatis, vel Oppidi, ut notant adducti *à Viv.
in Sylva Comm. opin. cap.230. num.24. & 25 Tamburin. de
Jur. Abbat. tom.1. disp.14. quæst.1. num.11. & Barbos. de
Paroch. par.1. cap.1. num.24. & ad Concil. sess.24. de Reform.*
52 *cap.13. num.7.* & respectu Oppidi, appellati *Hospitale*, unius
ex novem Locis, efformantibus, & constituentibus distri-
ctum Foreni, in Diœcesi Salernitana, me scribente, ulti-
mo loco admissum fuit à C. E. & R. *Poncate Cardia. Corsi-
no in Salernitana, seù Abellin. 13. Augusti 1717. & 29. Apri-
lis 1718*.

53 Ex quibus, præcipuè simul unitis, ut in qualibet materia
faciendum esse sæpè monuit, & sæpiùs practicavit *Rota*,
ut videre est *in Tom 1. par.1. discept.1. num.34.* censeo, ere-
ctioni Fontis baptismalis in Ecclesia Collegiata, restrictivè
tamen pro Filiis, & Infantibus ejus Ministrorum, eisque
54 Inservientium, non posse impediri à Parocho dicti Loci;
Prout etiam non posse eundem Parochum allegare ad sui fa-
vorem præscriptionem privativè baptizandi omnes dd In-
fantes, eò quia, quando de præterito id factum fuit, in Pa-
55 rochia Oppidi, non aderat Fons baptismalis, prout etiam
nec hodie adest in Ecclesia Collegiata; Præscriptio autem,
seù consuetudo non potest egredi limites illos, inter quos
practicata fuit, ex allegatis *supra num.44.* quibus addi pos-
sunt *Lotter de Re benefic. lib.1. quæst.25. num.70. Rot. coram
Coccin. decis.539. num 3. & 4. & cor. Emer. jun. decis.528.
num.8. & cor. Ansald. decis.78. num.63.*

DISCEPTATIO XXVIII.

Narnien. Collectarum.

P R O

Mensa Episcopali Narniæ.

C U M

Communistis ejusdem Civitatis.

ARGUMENTUM.

In statu Ecclesiastico pro quibus bonis, & pro qua quota Persona Ecclesiastica, & Loca pia collectari possint; Distinguuntur plures species bonorum, & plura Collectarum genera, & ostenditur, Ecclesiasticos non teneri indistinctè ad omnia onera, pro quibus gravati sunt Laici.

1 IN questa Causa, altre volte agitata tra gli Ecclesiastici,
e Secolari della Città di Narni, fu più volte ordinato,
che le Parti venissero a Concordia; Il che non avendo avu-
to effetto, fu relassato il mandato contro Monsig. Picarelli
Vescovo di quel tempo, per la somma di scudi 87. 75. per il
pagamento di Collette arretrate, dal quale essendosi il me-
desimo Vescovo appellato nella Congr. tenuta li 21. Agosto
1708. fu rescritto: *Mandatum D. Secretarii esse exequendum,
nisi ad primam*. E sotto il primo del seguente mese di Set-
tembre fu rescritto: *In decisis*: Ma riproposta li la Causa
2 sotto li 25. dell'istesso mese, ed anno, fu detto: *Dilata, &
Coadjuventur probationes per Communitatem super solutioni-
bus*. Perche poi in questo tempo furono portati tre pagamen-
ti, fatti da Monsig. Barlocci negli anni 1684. e seguenti,
perciò a dì 6. dell'Ottobre 1708. fu detto: *In decisis sub die-
bus 21. Augusti, & 1. septembris*: E finalmente sotto il 1. di
Decembr. fu rescritto: *In decisis, & acquiescat*.

3 In quel medesimo giorno 1. di Decembre 1708. passò a
miglior vita detto Monsign. Picarelli: Onde trovatesi da
Monsig. Guicciardi Successore le cose in questo stato, ed
avendo inteso da molti, che ciò doveva in gran parte attri-
buirsi alla fermezza dell'Antecessore nell'escludere ogni sor-
te di Concordia, stimò di tenere altra strada, ed a pena
giunto alla residenza, procurò, che tutte queste controver-
4 sie fussero rimesse al Sig. Car. Sacripante, come seguì con
risoluzione, presa da tutta la Cernita sotto li 23. Giug. 1709.

Ma perche le infinite occupazioni di detto Sign. Cardinale
non le anno mai permesso di applicare a questo negozio, ed
in tanto nelle annue imposizioni delle Collette si vede tassa-
ta la Mensa Vescovale a guisa di un patrimonio meramente
profano, e laicale, perciò l'Economo della medema Men- 5
sa, benche non sia mai stato richiesto di pagare, e Monsign.
Vescovo odierno nella sottoscrizione delle Liste abbia sem-
pre preservate le sue ragioni: Con tuttociò, non potendo
acquietarsi ad uno stato sì pregiudiziale, si trova in obligo di
rappresentare umilmente all'EE. VV. li motivi, per li qua-
li crede di non dover soggiacere a questo pagamento, alme-
no nella quantità, pretesa *ex adverso*.

Ne qui ora s'intende d'impugnare le risoluzioni, già pre- 6
se, in quei termini, ne i quali emanarono, avendo già avu-
to il loro plenario effetto nella esecuzione del mandato su-
detto: Ne tampoco di insistere nelle pretensioni, allora pro-
mosse dal Vescovo antecessore; Sia per l'alterazione delle
Tabelle nel trasporto di tante partite dall'Entrata camerale
alla comunitativa; Sia per la non comprensione de'Vescovi
sotto il nome de'Cherici *in odiosis*. Sia per la mancanza del- 7
la Congrua, e povertà della Mensa, e simili, che ora si
pongono tutti da parte, Si dice solamente, che tutti, o
quasi tutti li beni, oggi posseduti dalla Mensa Vescovale di
Narni, sono beni antichi, dotali, e (come dicono) di
primo erezzione, e non beni acquistati, de'quali parla la Bol-
la di Paolo III comprensiva degli Ecclesiastici, e riferita
dal *Cobellio volgare alla pag.11*

Essendo la Chiesa per ogni ragione, divina, ed umana, 8
esente dal pagamento di ogni sorte di Collette sopra li suoi
beni, come non si può mettere in dubio, e si comprova nel-
la *magistrale decis.902. coram Merlin.* ne siegue, che la Men-
sa Vescovale abbia la regula, e l'assistenza della ragione per
se, e che la Communità, che si fonda nella limitazione, e
nel caso, eccettuato per la Constituzione di Paolo III. com-
prensiva anche degli Ecclesiastici per i beni acquistati, deb-
ba provare questa qualità, nella quale unicamente può fon-
dare, ed appoggiare l'intenzione sua, secondo quella trita,
e verissima conclusione, che la qualità di una cosa debba
provarsi, da chi l'allega per fondamento della propria in- 9
tenzione, come si prattica giornalmente in tutti li Tribuna-
li, quando (per cagione di esempio) si tratta, se li beni
siano ereditarii, o fideicommissarj, o Ecclesiastici, o emfi-
teutici, che tali qualità sempre devono provarsi, da chi si
fonda in esse: Onde *à pari* deve procedere anche nel pre-
sente caso contro la Communità, che deve provare, che
li beni, delli quali si tratta, siano *beni acquistati*, e non 10
dotali, giacche sopra questa qualità di *beni acquistati* fon-
da la sua pretensione di collettare li beni Ecclesiastici, che
di loro natura, e cessante detta qualità, sarebbero esenti,
come alle autorità addotte *nel Tomo 1. part.2. disceptat.49.
num 55*.

Questa proposizione è stata più volte seguitata da questa 11
Sagra Congregazione e specialmente in un'altra Causa *Nar-
nien.* tra la Communità di Collescipoli, e li PP. Francesca-
ni del Terzo Ordine sotto li 10. Luglio 1706. ivi; *Quoad
Patres Tertii Ordinis, ad D. Secretarium pro Concordia su-
per bonis, de quibus per Communitatem non doceatur de par-
ticulari acquisitione*.

Contuttociò essendosi stimato, che li pagamenti fatti da 12
Monsignor Barlocci negli anni 1684. e 1685. possano avere
sgravata la Communità dall'obligo di fare questa prova,
con trasferirlo nell'Economo della Mensa; Non hà questo
ricusato di assumerlo, ed a tale effetto ne hà data particola-
re Supplica all'EE. VV. che si sono degnate fino dal mese
di Agosto 1718. commettere la verificazione di questo fatto
a Monsignor Governatore di Narni, il quale; doppo ave-
te più volte invitati, e per molti mesi inutilmente aspettati 13
li Signori Communisti ad assistere alli Congressi, tenuti
sopra questo, hà poi riconosciuta la verità dell'Esposto dall'
Oratore, come più distintamente egli medesimo riferisce al-
la Sagra Congregazione nell'Informazione, esibita in Se-
gretaria.

E per darne all'EE. VV. una più distinta, ed individua-
le contezza, si pongono sotto gli occhi le particole degl'In-
ventarj, e degl'Instromenti antichissimi, da i quali si hà,
che la Tenuta *di S. Maria in Monte*, detta volgarmente 14
Rocca carlea, si è posseduta dalli Vescovi antecessori molto
prima del Pontificato di Paolo III. come costa dagl'Inven-
tarj degli anni 1515. 1502. e 1498. che n'enunziano altri
più antichi, e da un'Istromento di Concordia, fatto l'anno
1499. tra Monsignor Pietro Gormaz, e la Communità

confinante di Stroncone, e quel, che è più, costa, che si
possedevano insino dell'anno 1360. quando furono compilati
35 li Statuti della Città, senza che si possa trovare il principio, o
lume alcuno dell'acquisto di detta Tenuta.

Similmente l'altra Tenuta, in vocabolo *Castel chiaro*, ò
sia *Castello del Vescovo*, si legge descritta nelli sopradetti In-
36 ventarj, ed in più altri del tempo ioterroedio, e nelli più
antichi, sempre si chiama con il nome di *Castrum Episcopi*,
qual denominazione ben dimostra, quanto antico sia questo
patrimonio della Mensa.

L'istesso si è giustificato della possessione, detta di *S. Moro*,
e di quella *della Rota*, ò sia *dell'Argentello*, ed in una parola,
37 l'istessa prova si è fatta di tutte le altre possessioni, oggi pos-
sedute dalla Mensa.

Che li detti beni siano stati da tempo immemorabile posse-
duti dalla detta Mensa, provasi non solamente dalle soprael-
tate Scritture, delle quali non ne hà la Città più antiche, per
38 il lagrimevole sacco, ed incendio sofferto a dì 17. Luglio
1527. Ma ancora dalla pubblica voce, e fama, essendo no-
torio in detta Città, e confessandosi ingenuamente dalli
Communisti, che detta Mensa, a memoria di uomo, non
hà fatto mai acquisto alcuno, toltone un Casino in Campa-
gna, fabricato dal Vescovo Tusco, che morì l'anno 1632.
39 ed alcune permute, ed unioni, fatte io tempo del moderno
Vescovo, mediante l'alienazione di altri beni egualmente
antichi della medesima Mensa; Bensì nelli detti Inventa-
rj si vedono descritti molti altri beni, de i quali ora la Men-
sa non è io possesso, come hà riconosciuto Monsignor
Governatore, delegato da questa Sagra Congrega-
zione.

Confermasi questo ancora da quanto riferisce *l'Ughellio nel-*
40 *l'Italia Sagra tom. 1. in Episcopis Narnien. fol. 1091.* del Ve-
scovo Orlando, che sedette circa l'anno 1278. e fu ri-
preso da Nicolò III. come dilapidatore delli beni della
Mensa.

Che se li beni, presentemente da quella goduti nel Terri-
torio di Narni, non fossero antichi, e dotali, non sarebbe
assegnabile altra congrua, e verisimile ragione, per cui
41 detta Mensa non esigesse io detto Territorio le Decime pre-
diali, come l'esigge (quantunque tenui) in tutti gli altri
Territorj della Diocesi, come si è fatto vedere a detto Mon-
sign. Governatore Delegato dell' EE. VV. non potendosi
ciò riferire ad altro giusto titolo, se non che la Com-
munità di Narni, se ne sia anticamente liberata con
surrogare a quelle l'assegnamento di altra dote propor-
zionata.

E si come non trovasi *in jure* prescritta verona formalità
di prove particolari, e precise, ad effetto di provare la qua-
42 lità di beni antichi, adotali, o (come dicono) di prima
erezione, così crede l'Oratore, che un'immemorabile,
provata *per Scripturas* possa bastargli all'intento, e per al-
legare *meliorem titulum de Mundo*: come basterebbe in qua-
lunque altra più grave, privilegiata, ed importante mate-
ria, eziandio nelle giurisdizionali, e spirituali.

Ma quando mai non si giudicasse sufficiente, supplica l'
Oratore per la concessione delle Lettera remissoriali, ad
43 effetto di esaminare (non già gli Ecclesiastici) ma gl'istessi
Communisti più attempati, ed accreditati, e si offerisce
pronto a cedere alla lite, quando essi possano deporre in loro
coscienza di avere veduto lo tempo loro, o udito da i loro
Maggiori, overo per fama, o in altra qualunque forma,
secondo li requisiti della celebre *Glossa nel cap. 1. Verb. Memo-
ria de Præscription. in 6.* che le possessioni, di sopra nomi-
nate, siano state da 100, 200. 300. anni *circa* acquistate dalli
Vescovi.

Non negano li Communisti l'esenzione de beni di prima
erezione dal pagamento, ma solamente alcuni di loro si lu-
44 singano, che non si possa provare all'effetto, di cui si trat-
ta, che li beni siano dotali, e di prima erezione, se non si
produce l'Instromento, o la Bolla della fondazione del Ve-
scovato, o l'Inventario, fatto dal primo Vescovo; Ma si
toglie questa frivola obiezione colla lettura *della Constit. di
Paolo III* che è la regolatrice di questa materia, e questa
Sagra Congregazione quando hà voluto designare li beni,
esenti dal pagamento delle Collette, ora già hà chiamati be-
ni *di prima erezione*, ora *Patrimonio sagro*, promiscuamen-
te, secondo la natura, proprietà, ed esigenza ne casi par-
ticolari, come si può vedere nella Lettera, scritta al Ve-
scovo di Osimo li 11. Agosto 1660. ivi: *Eccettuati li grani
raccolti ne beni antichi delle Chiese &c. posseduti avvanti l'im-
posizione del Sussidio triennale*; E per non divagarsi inutil-
mente, in provare una verità tanto certa, basterà il ricor-
dare, che sotto li 22. Novembre 1698. nella Controversia, 25
vertente tra la Communità, e gli Ecclesiastici sopra il pa-
gamento delle Collette, questa Sagra Congregazione re-
scrisse; *Ecclesiasticos teneri, exceptis bonis dotalibus Eccle-
siarum, & Patrimoniis sacris*. Il che fu spiegato anche più
chiaramente nella lettera scritta dalla medema al Governa-
tore di Narni a dì 4. Agosto 1704. con le seguenti parole:
*Li beni, assegnati in Patrimonio sagro a gli Ecclesiastici di co-
testa Diocesi, non devono essere soggetti al pagamento delle
Collette, che s'impongono per la sodisfazione de' pesi camerali,
se non oltre la somma di 40. scudi dell'annua rendita del detto
Patrimonio, quanta vien loro assegnata nelle Constituzioni
Sinodali, dovendo la detta somma restare intatta. E li beni* 26
*dotali delle Chiese sono esenti per qualunque somma da qualsi-
voglia Colletta, alla riserva però di quelle Collette, che è bi-
sogno imporre per supplire alla mancanza del Macinato, al
quale devono li sudetti beni soggiacere. Tanto Ella dunque fa-
rà intendere a cotesti publici Rappresentanti, per regola a' me-
desimi nell'istanze da farsi per parte della Communità avanti
Monsig. Vescovo di Terni contro gl'Ecclesiastici, che possegго-
no beni di tal sorte, e Dio la conservi.*

Quando poi si è trattato di fondazioni moderne, succe-
dute in quei Secoli, ne i quali erano in uso, e sono tuttavia 27
reperibili le Bolle de' Papi, e Diplomi de' Prencipi, & Istro-
menti di Notari, si è forse potuto procedere con l'opinione
rigorosa de' Communisti. Ma se questa volesse ora estender-
si anche alle fondazioni antichissime di quei primi Secoli del-
la Chiesa nascente, non sarebbe più opinione, ma illusio-
ne, e domanda di una prova, fisicamente impossibile, per-
che ne il Vescovato di Narni, ne alcun'altro di simile anti-
chità, fu eretto per via di Bolle, o dotato per via d'Istro-
menti, ed il glorioso S. Giuvenale, primo Vescovo, della 28
medesima Città, non ebbe altro capitale, che la speranza
del martirio, o altra dote, o assegnamento, che quello,
dato da Cristo Sig. N. a' suoi Discepoli, quando li mandò a
predicare *sine sacculo, & pera*, ne altro Inventario, che quel-
lo *dell'Apostolo*, registrato nel *cap. 11. della 2. à Corintii num.
21. & seqq.*

Ma di San Cassio, altro Vescovo, e Protettore di Nar-
ni, e contemporaneo di San Benedetto, riferisce *San Gre-
gorio Magno nell'Omelia 37. in Evang. Lucæ cap. 14. e nel lib.
de suoi Dialogi al cap 6.* che aveva il suo Episcopio, ed io es- 29
so la sua Cappella, Preti, e Diaconi al suo servizio, e ve-
niva ogn'anno a Roma per solennizarvi la festa di San Pie-
tro, e di più faceva molte elemosine: Le quali cose non
possono praticarsi senza rendite, ed ogn'uno sà, che dop-
po che li Ecclesiastici uscirono dalle Grotte, e la Chiesa in- 30
cominciò a respirare dalle persecuzioni, anche li Vescovati
furno dotati, o dalla liberalità de Prencipi, o dalla pietà de
Fedeli, e cominciarono a possedere convenienti Assegna-
menti, per il congruo mantenimento de Prelati, e dell'Os-
pitalità, tanto raccomandata dall'Apostolo, e di tanti altri
pesi, che loro incombono. Poco doppo San Cassio sedette
quel Giovanni Vescovo di Narni, al quale fu con somma
prudenza conceduto dal Sommo Pontefice Pelagio un Coa- 31
diutore, *ob hoc, quòd se in gerenda patrimonii gubernandi
cura, vel in disciplina Ecclesiastica conservanda, minimè fa-
tetur idoneum*, come si legge nell' Epistola di quel Pontefice 32
al Clero di Narni.

Questi, e non altri sono, e possono essere li beni di prima
erezione, cioè li beni dotali de Vescovati antichissimi, e se
questi non anno da godere l'esenzione, bisognerà dire, che
siano più privilegiati li beni Ecclesiastici di cento anni, che 33
quelli di mille, e che le fondazioni più antiche siano di peg-
giore condizione delle moderne; Il che non può mai essere
caduto in mente di questa Sagra Congregazione ne meno del
savissimo Pontefice Paolo III.

Ne minore sarebbe l'altro assurdo, che seguirebbe, se at-
tribuendosi da tutti gli Autori, e da tutti li Tribunali una
forza, ed efficacia così miracolosa all'osservanza centena- 34
ria, che basta per fare *de albo nigrum*, e per allegare sen-
tenza, concordie, *re judicata*, privilegio, Indulto, e
(come dicono) *meliorem titulum de Mundo*, in tutte le ma-
terie, anche sagre, spirituali, privilegiatissime, e forse
anche imprescriptibili, come alle autorità citate nel *Tom. 1.
part. 1. discept. 10. num. 6.* In una Causa poi, meramente pe- 35
cuniaria, come questa, non una sola, ma più centenarie,
anzi una vera, e propria immemorabile, in cui non si ha lu-
me, o memoria, o fama veruna del principio, non si aves-
sero da riputare sufficienti a giustificare una semplice qua-
lità di beni antichi, di beni dotali, e di prima erezio-
ne; E ciò non per rivangare il Mondo, ne per levare
alcuno

alcono di possesso, ne per indurre qualche grande assurdo,
o fondare qualche grande monstruosità, o altro abuso, es-
36 pressamente riprovato dalle Leggi, ma per ridurre le cose
all'antico, e naturale suo essere, cioè alla disposizione del
Jus commune, secondo la quale detti beni sarebbero, e so-
no esenti da simili pesi, come osserva la *Rota nella dec.* 122.
num. 8. *coram Dunoz. jun.*

Concorrendovi massime trè specialissime circostanze;
La prima delle quali si è, che, se questa prova non si am-
mette, non è possibile *physicè* di produrne altra migliore, in *sub-*
37 *jecta materia*; L'altra, che detta Mensa non sarebbe obli-
gata a portare ne anche questa, se non fossero seguiti l'incau-
ti pagamenti di Monsign. Barlocci a favore della Communi-
tà, che per altro, secondo tutti li principj legali sarebbe
essa tenuta a provare l'opposto; E la terza finalmente, che
quando si tratta di provare l'antichità, e l'identità de' beni,
si procede assai benignamente, e si anno per sufficienti l'enun-
ciative, le congetture, e le presunzioni, ed altre simili le-
gieri prove, anche prese dagli Atti, ed Instromenti, e Li-
38 bri posteriori, che vagliono a dichiarare li precedenti, co-
me cento volte hà fermato *la Rota*, anche in termini assai più
forti, e può vedersi *nella decis.* 184. *num.* 9. *e nella decis.* 312.
num. 3. *part.* 7. *rec. e nella decis.* 87. *num* 2. & 7. *part.* 5. *e nella*
decis. 131. *num* 5. & 9. *part.* 1. *e nella decis.* 306. *num.* 1. & 2.
part. 2. *rec. e nella decis.* 399. *num* 4. & 5. *part.* 15. *rec. e nella*
decis. 283. *num.* 3. 4. & 5. *part.* 15. *e nella decis.* 209. *num.* 36.
e 41. *part.* 19. *e nella decis.* 671. *num.* 3. *cor. Pamph. e nella*
decis. 172. *num* 4. 6. *e* 10. *coram Ludovis. e nella decis.* 578.
num. 1. *coram eod. e nella decis.* 663. *num.* 8. & 11. *in una Nar-*
nien. Fideicom. la 663. *coram Dunozet. jun.*

Resta dunque fermo, che questi beni, posseduti dalla
Mensa tanti anni prima del Sussidio triennale, siano beni
39 antichi, beni dotali, e beni di prima erezione, e per conse-
guenza esenti dalle Collette camerali secondo lo stile, e la
massima inconcussa di questa Sagra Congregazione provata
sopra num. 23. e li decreti uniformi di quella dell'Immunità
40 Ecclesiastica, che si possono leggere appresso *il Riccio in Sy-*
nopsi verbo: Bona primæ erectionis per tot. dove *al num.* 4.
si vede estesa questa esenzione anche alli beni, dati per accre-
scimento della dote di un benefizio già eretto.

Tutto l'esposto fin'ora vale ancora a dimostrare, quanto
poco fondamento possa farsi *e adverso* nelli trè pagamenti
fatti da Monsign. Barlocci, perche questi non anno potuto
pregiudicare alli Successori, ne meno alla libertà, ed al privi-
41 legio, competente alla Chiesa di non pagare, come *in ter-*
minis risponde la *decis. Magistrale* 902. *cor. Merlin. dal nu-*
mer. 73. *fino al fine*; Massime doppoche per lo spazio di 140.
anni, cioè dal 1544. quando fù imposto il Sussidio triennale
42 fino al 1684. in cui seguì il primo pagamento, aveva la Men-
sa prescritta la libertà di non pagare, come dichiarò Clem.
VIII. nel decreto, riferito dal *Panimoll. alla dec.* 100. *num.* 14.

Così hà risoluto anche la Sagra Congregazione dell'Immu-
nità sotto li 21. Aprile 1640. ivi; *Bona, ab Ecclesiasticis pos-*
43 *sessa, gaudere exemptione &c. Nec non ab impositionibus Ca-*
meralibus, etiam comprehensivis Ecclesiasticorum, quando
Ecclesiastici libertatem ea non solvendi præscripserant, juxta
decretum anni 1600. *tempore sanct. mem. Clem. VIII. editum*,
e come più ampiamente si contiene nel decreto, riferito *per*
44 *extensum dal Cobell. ad Bull. Bon. Reg. cap.* 35. *num.* 44. *in fi-*
ne, e dal Nicol. in Flosc. verb. Clericus num. 34. *e dal Pigna-*
tel. tom. 2. *consul.* 54. *num.* 42. e concordano le risoluzioni di
questa Sagra Congregazione enunziate dal *Cobellio volgare*
alla pag. 170.

Uniformi sono altri decreti della medema Sagra Congre-
gazione dell'Immunità, riferiti *dal Riccio in Synopsi* verbo *Sub-*
sidium, il primo de quali percuote individualmente il caso
45 nostro, e dice per appunto così: *Die* 3. *Octobris* 1634. *Nar-*
nien. Communitas. Episcopo, qui, constitit de legitima con-
suetudine ad favorem Cleri non solvendi Subsidium triennale,
juxta decretum anni 1600. *tempore sanct. me. Clem. VIII. edi-*
tum, non posse cogi d. Clerum ad illius solutionem, præsertim
attenta compensatione, supposita in Literis Episcopi Lib. 2.
Decr. Paul. fol. 204. *à terg.*

46 Questa libertà di non pagare si prova dal non trovarsi de-
scritti li beni della Mensa nel Catastro antico dell'anno 1531.
come fu altre volte giustificato in questa Sagra Congregazio-
ne con l'attestazione, sottoscritta li 16. Luglio 1704. da Che-
rubino Spada, Notaro publico di Cesi, ed allora Segretario
della Città: Che se furono descritti nel Catastro nuovo dell'
Anno 1667. che ora in parte si suppone perduto, non osta
punto all'Oratore, si perche in quello si contengono anche
li beni di prima erezione, come si può attestare dall'istesso
Segretario della Communità; Come ancora, perche fu fat-
to senza pregiudizio dell'esenzione degli Ecclesiastici, co- 47
me costa da una Lettera originale di questa Sag. Congr. al Vi-
cario Capitolare di Narni in data delli 2. Febr. 1656. ivi:
Dichiarandosi però, che non si intenda innovato circa l'esenzio-
ni de medemi Ecclesiastici, ed altri sopradetti, da pesi de qua-
li sono legittimamente liberi. In modo che tale Assegna non gli
debba recare pregiudizio. Quale preservativa concorda con 48
quella di Paolo V. nella sua Constit. revocatoria di tutte l'
esenzioni dalli pesi Camerali, appresso al *Cobellio volgare*
alla pag 99. §. 8.

Ne si dica, che in tanto non si trovano pagamenti de
Vescovi antecessori a Mon. Barlocci, in quanto allora non si
imponevano Collette, per il miglior stato economico, in
cui si trovava la Communità; Perche il contrario si prova 49
ad evidenza con molte Lettere originali di questa Sagr. Con-
greg. emanate ad istanza della Communità per obligare gli
Ecclesiastici a pagare le Collette, che si esibiscono, e sono
delli 20. Febr. e 30. Luglio 1672. e delli 22. Maggio, 18.
Agosto, e 15. Settemb. 1668. e delli 27. Agosto, e 17. De-
cembri 1667. e delli 29. Agosto 1665. e delli 30. Settem- 50
bri 1662. e delli 27. Luglio 1658. e delli 25. Agosto 1657.
E concordano le partite, estratte dal Libro, intitolato: *In-*
troitus, & exitus Illustr. Communitatis Narniæ 1654. *e seqq.*
come per Fede del moderno Segretario della Città, sotto-
scritta li 6. Marzo 1707. altre volte prodotta in questa S. C.
dove a fogli 208. à tergo si legge la Ricevuta delle Collette
per l'anno 1659.

La medesima verità si comprova da una copia di Lettera,
data dalla Communità nella Congr. delli 11. Agosto 1708. 51
che si suppone scritta da questa S. C. a Monsig. Castelli Ve-
scovo di Narni sotto li 27. Lugl. 1658. del tenore infrascritto:
Perche le Constituzioni Apostoliche sopra l'imposizioni de pesi
Camerali comprendono ogni persona, benche di qualsivoglia
dignità Ecclesiastica, e privilegiata, non hà V. S. da mettere
in dubio, che li beni della sua Mensa Vescovale siano compresi
nella Colletta, che s'impone a questo effetto &c.

Donde si raccoglie, che fino a quel tempo la Mensa Ve-
scovale non aveva pagate le Collette, perche se l'avesse pa-
gate, non averebbe allora potuto dubitarne quel Vescovo,
e volendone dubitare, le gli sarebbe opposta dalla Commu- 52
nità l'osservanza contraria, di cui non facendosi veruna men-
zione, segno è, che non fu ne meno allegata. E pure altre
Collette anche più antiche si erano gia imposte in Narni,
come si deduce manifestamente dal Decreto riferito di sopra
al §. 43.

Se poi in virtù della sopradetta Lettera delli 27. Luglio
1658. Monsign. Castelli incomminciasse a pagare le Collet- 53
te, doverebbe provarsi dalla Communità, insieme con i
pagamenti dell'altre imposte negli anni seguenti, prima del
Vescovato di Monsig. Barlocci; Altrimente si presume,
che la Mensa continuasse nell'antica sua libertà di non paga-
re, o perche quella Lettera non fosse presentata (giacchè
nell'Archivio Vescovale non si è trovata) come è succedu-
to di più altre; O perche il Vescovo, che prima non era
stato inteso, deducesse di poi le ragioni, che gli compete-
vano, per non essere astretto a simile pagamento, facendo
vedere, che se bene le *Constituzioni Apostoliche sopra l'im-* 54
posizioni de pesi Camerali comprendono ogni persona, come si
diceva nella Lettera, non comprendono però ogni sorte di
beni, come si è dimostrato di sopra, ne meno comprendo-
no gli Ecclesiastici al pari de Laici, ma solo per qual-
che onesta porzione, come si farà vedere in appresso
§. 58.

Da queste ragioni dunque si deve regolare la decisione del-
la presente Causa, e non dall'inconsiderati pagamenti di
Monsig. Barlocci, *nam ab observantia præterita circa mo-* 55
dum collectandi, recedendum est, concurrente injustitia, so-
no parole del *Card. de Luca de Regal. disc.* 102. *num.* 15. E
quelli non poterono soggettare a simile peso, in pregiudizio
della Chiesa, e de Successori, li beni antichissimi, e dotali
della Mensa, doppoche da 140. anni erano già in possesso di
non pagare, quando secondo l'opinione dell'istesso *Cobellio*
ad Bullam bon. Reg. cap. 35. *num* 49. basterebbero 30. anni a
prescrivere detta libertà, anche senza titolo, e molto più ad 56
effetto d'interpretare, dichiarare, e corroborare il titolo
precedente, consistente nella qualità di beni antichi, e do-
tali, e non acquistati, come distingue, e spiega il *Card. de*
Luca de Regal. disc. 52. *num.* 4. & 5.

E sarebbe pure molto svantagiosa, e deplorabile la con-
dizione della Chiesa, se l'antico quasi possesso di non paga-
re, che si hà per sufficientissimo ad esimere la Communi-

tà dal peso delle Decime in pregiudizio de Parochi, e de
Vescovi, non tosse poi bastante ad esimere questi dal peso
delle Collette, quando quelle sono dovute per ragione divi-
57 na, e queste solo per legge umana; e secondo l'opinione più
favorevole a Laici, le une, e le altre vengono parificate,
e regolate nell'istesso modo, e vale l'argomentare da queste
a quelle, come insegna il *Card. de Luca de Regal. disc.97.
num.8 & disc.102. num.12.*

Ma quando anche tutto il detto sin'ora non dovesse aversi
in alcuna considerazione; Pure *ad omne pejus*, non per
questo potrebbero li beni della Mensa colletarsi (come si fà)
per intiero, e nell'istessa forma, che si collettano li beni de
Secolari, ma solamente *per qualche onesta porzione*, come
parla la *Constit. di Paolo III.* comprensiva degli Ecclesiastici,
58 e riferita dal *Cobell. volg. alla pag.12. in fin. e nel Bollar. to.1.
const.39. la 2. §.1.* ivi: *In Gabellis adjuvandum, & facili-
tandam solutionem Subsidii hujusmodi, pro aliqua honesta par-
te dicti Subsidii universaliter impositis, vel imponi, aut
augeri permissis, dict. triennio durante, contribuere te-
neantur.*

59 Questa onesta porzione, non vuol già dire, che si paghi
per intiero a guisa de Laici, ma solo per una quota molto mi-
nute, la quale per gli Ecclesiastici di Narni è stata regolata,
e dichiarata, che sia la 3. parte di quello, che pagano i Lai-
ci, come fù risoluto da questa Sagr. Congreg. li 27. Agosto
1695. ivi: *Narni. Communità. Contro gli Ecclesiastici;
Ecclesiasticos teneri ad solutionem Collectarum pro tertia par-
te tantùm ejus, quod solvunt Laici pro qualibet libra.*

60 Ed anche più chiaramente fù ordinato l'istesso in una Let-
tera più antica della Sagr. Congreg. in data delli 25. Agosto
1657. a Monsig. Castelli Vescovo di Narni, ivi: *Intende:*
(supple S. S.) *che li detti Ecclesiastici secolari, e regolari, ed ogni
altro privilegiato, per modo di sussidio concorrino all'accennato
ripartimento per la terza parte, a proporzione del gravame,
cioè, dove il Laico; per figura, paga trè, l'Ecclesiastico pa-
ghi solo uno. In questa guisa adunque El'a ne procuri l'effettua-
zione &c.*

61 E perche sopra l'intelligenza di questa Lettera insorsero
nuove difficoltà, furono poi dichiarate con altra Lettera di
Monsig. Fani allora Segr. a Monsig. Vescovo in data delli
28. Agosto 1658. ivi: *E' ricorsa quà la Communità &c.* (&
infra) *In sostanza li scud.3808 si devono ripartire sopra li be-
ni di tutto il Territorio, tanto de Laici, quanto degli Eccle-
siastici, con questa distinzione, cioè, che se per fare la somma di
questo denaro, si doverà collettare a ragione di trè giulii per
rubbio di Terra, li beni degli Ecclesiastici saranno tassati à ra-
62 gione di un giulio solamente per rubbio. Se una Casa di un Lai-
co di valore di mille scudi, si tassa trè scudi, una Casa di un
Chierico dell'istesso valore, si doverà tassare un scudo, e così
ogni altra specie di robba.*

Dovendosi dunque procedere con questa regola nel collet-
tare li beni di tutti li Chierici, non si sà vedere, perche si
vogliono eccettuare li soli beni della Mensa Vescovale, e
collettarsi in tutto, e per tutto *ad instar* de beni laicali, co-
63 me se questi non fossero Ecclesiastici quanto gli altri, o pure
il Vescovo fosse in questo di peggior condizione di qualsivo-
glia minimo Chierico della sua Diocesi.

E pure, se l'Immunità de beni Ecclesiastici proviene dal-
la Dignità della persona del Chierico, *quæ dignitas personæ
64 influit immunitatem in ipsa bona*, come insegna *la Rota nella
celebre decis. 902. cor. Merl. al num.23.* overo fu data in ricon-
pensa degli oblighi, e pesi spirituali, che il Chierico sostie-
ne, come suppone il *Card. de Luc. de Regal. disc.58. num.13.*
ogn'un vede, che da qualunque delle accennate due cause
65 derivi, quanto è maggiore la Dignità, e quanto più gravi
sono li pesi del Vescovo, comparativamente a gli altri Ec-
clesiastici inferiori, tanto maggiori ancora devono essere l'
Immunità, ed esenzioni sue, e de suoi beni.

Laonde, se questa Sagr. Congreg. preserva da ogni peso
66 li patrimonii sagri de'Chierici secondo la congrua Sinoda-
le, per la medesima ragione doverebbe preservarsi anche
il patrimonio sagro del Vescovo, secondo la Congrua con-
ciliare, o almeno secondo quella, che chiamano *ali-
mentare*, distinta dalla *Rota nella decis. 342. part. 14.
recentior.*

67 Attesi dunque tutti li motivi sin'ora dedotti, sono umil-
mente supplicate l'EE. VV. per due dichiarazioni.

La prima, non esser tenuta la Mensa al pagamento delle
68 Collette (toltone quelle, che espressamente comprendono
anche li beni dotali) per li beni antichi, posseduti dalla det-
ta Mensa molto prima del Sussidio triennale; come si è già
giustificato avvanti Monsig. Governatore di Narni, spe-
cialmente Delegato dall'EE. VV. a questo preciso effetto.

E la seconda, che per quei beni, e per quei pesi, ne i
quali non potesse forse aver luogo la sopradetta esenzione,
non debba la Mensa gravarsi, e tassarsi (come si fa) per 69
intiero, e come si tassarebbero, se fossero beni meramente
laicali: Ma solamente *per qualche onesta porzione*, e secon-
do la proporzione, altre volte dichiarata da questa Sagr. C.
per gli Ecclesiastici di Narni, come si è riferito di sopra
§.60. e 61.

In eadem Causa.

SE bene il Memoriale, dato per parte de'Communisti 70
non contenga motivo alcuno rilevante, che non sia stato
preventivamente disciolto, con tutto ciò si stima utile, &
opportuno di esporre le seguenti riflessioni, per mettere
in chiaro molti equivoci, ed insussistenti supposti, con i
quali si pretende confondere, ed inviluppare questa ma-
teria.

Primieramente, basta dare un'occhiata à tutta la Posi- 71
zione della Causa, ventilata in tempo di Monsig. Picarel-
li, per toccare con mani, che egli pretese l'esenzione totale
dalle Collette, per li motivi generali, allora dedotti; Il
che non fu ammesso da questa Sagr. Congreg. nè meno si 72
pretende dal Vescovo Successore, il quale però non impu-
gna le risoluzioni già prese, nè li motivi, per li quali furo-
no prese, nè domanda il recesso *à decisis*.

Ma perche altro è, che la Mensa Vescovale non sia gene-
ralmente esente dal peso di pagare le Collette, ed altro è, 73
che l'obligo di pagarle cada sopra tutti li beni della medesi-
ma, e la Sagr. Congregazione nel fermare il primo punto,
non hà però mai receduta dall'antico, e perpetuo suo senso
di farne esenti li beni antichi, e dotali, o (come chiama- 74
mo) di prima erezzione, che è l'altro punto, affatto distin-
to, e separato, e quello solo, di cui al presente si tratta;
Quindi è, che l'Economo della Mensa, chinando il capo
alle resoluzioni, prese sopra il primo, ed inerendo alla
prattica, e teorica inconcussa dalla Sagra Congregazione
circa li secondo, chiede ora, che gli si faccia godere l'esen-
zione, che gli compete per li beni dotali.

Non si nega, che tra li molti motivi, allegati da Mon-
sign. Picarelli, non fusse toccato anche quello della prima 75
erezzione; Ma si supplica di riconoscere nel confronto del-
le Scritture, che à nessuno fù data minor dote, che à que-
sto, che pure la meritava più de gli altri, e che intanto non
produsse il suo effetto, in quanto, essendosi negati *exadver-
so* con troppa facilità tutti li Fatti, le prove, addotte per
verificarli, furono riputate scarse, ed insufficienti, come
in realtà non arrivavano alla decima parte di quella, che
ora si portano da detto Economo, il quale non hà mai esalta-
ti li suoi documenti, come nuovi, e miracolosi, come si
dice *exadverso*, ma con tutta verità, e simplicità gli hà po-
sti sotto l'occhio, e sotto il giudizio della Sagra Congrega- 76
zione con quella modestia, che resulta dalla sola lettu-
ra; Oltre di che, come potrebbe chiamarli nuovi,
se sono antichissimi? Overo miracolosi, se sono natura- 77
lissimi?

Se poi questo sia un volere resuscitare un cadavere quatri-
duano, come (per continuare la rubrica de'miracoli) con- 78
chiude l'Autore contrario del Memoriale, si passa per bre-
vità sotto silenzio.

E' verissimo, che nelle Constituzioni Apostoliche, so-
pra il Sussidio triennale, ed altri pesi Camerali, ven-
gono compresi anche li Vescovi; Ma è falsissimo, che
questo sia senza alcuna distinzione, come troppo franca- 79
mente si afferma *exadverso*. Quella di Paolo III. che fu
la prima, ed è la magistrale in questa materia, e come re-
golatrice delle altre posteriori, pone due distinzioni so-
stanzialissime tra l'obligo de'Vescovi, e quello de'Laici.
L'una si è, che quelli sono compresi per li soli *beni aqui-
stati*, e non per tutti; Donde poi ne è nata la preser-
vazione de'beni antichi, e dotali: L'altra è, che an-
che per quelli non si obligano a contribuire per intiero, 80
ma solo *per qualche onesta porzione*, come litteralmente
si vede espresso nella Bolla medesima riferita *dal Cobel-
lo volgare alla pag.11. vers.1. Chierici, secondo l'impres-
sione Romana del anno 1642.* Così hà dichiarato ancora questa
Sagra Congregazione individualmente contro li Commu- 81
nisti nella Lettera delli 4. Agosto 1704. dove comanda,
che non si collettino li patrimonii sagri fino alla som-
ma di 41 scudi, ne mè meno li beni dotali delle Chiese
per

per qualunque somma, come è stato osservato *soprà numer.* 26.

E le altre Costituzioni Pontificie, *exadverso* citate, sopra
l'imposizione del quattrino della Carne, e sopra il Macinato
non fanno al caso, perche il Vescovo paga puntualmente,
82 & integralmente l'una, e l'altra gabella; E sì a queste, co-
me ad ogni altra, che possa citarsi, è pronta la risposta con
un breve dilemma; Perche, o tali Constituzioni compren-
dono espressamente li beni dotali delle Chiese, o non li
comprendono; Se non li comprendono, è inutile l'allegarle
nella presente controversia; Se li comprendono, già l'Ora-
tore, in questo caso, sopra *nu.* 68. si è dichiarato, e di nuo-
vo si dichiara pronto a soccombere.

Confessano finalmente li Communisti, essere state impo-
ste le Collette molti anni prima di Monsignor Barlocci, e fi-
83 no dell'anno 1657. come si è provato sopra *num.* 50. Ma la
confessione non è intiera, perche si sà, che s'imponevano
anche prima, come costa da una Lettera, scritta dalli Prio-
ri sotto li 17. Aprile 1658. a questa Sag. Congregaz. e da essa
communicata al Vescovo Castelli, con altra Lettera dell'
84 istesso mese, ed anno, che originalmente si esibisce, nella
quale chiaramente si confessa, essere state per l'addietro im-
poste altre Collette. Ma che più? se le medesime s'impone-
vano, fino dall'anno 1634. come s'è dimostrato di sopra *nu.*
45. Onde per tutto il corso di tanti anni, non portandosi altri
pagamenti, che quelli tre di Monsignor Barlocci, sossiste il
discorso fatto di sopra dal *num.* 41. fino al *num.* 58. Senza, che
possa farsi caso alcuno di tutto il rimanente, che da' Commu-
nisti si dice, e non si prova, e non hà altro fondamento, che
85 ne i loro detti, e fatti; Perche quando potesse esser vero,
che i Laici avessero, *proprio marte*, tassata anche la Mensa
Vescovale, non per questo s'inferirebbero per necessaria con-
sequenza li supposti pagamenti, perche dalla pretensione de'
Communisti, non s'inferisce l'acquiescenza de' Vescovi; Ed
è regola generale, che quando si vuole fare forza sopra l'os-
servanza, deve questa provarsi con i fatti, e non con le pre-
86 tensioni. Così, per esempio, anche nel tempo del moderno
Vescovo è stata da' Communisti sempre tassata la Mensa Ve-
scovale, ma non perciò è stata mai pagata (anzi ne meno
domandata) tale Tassa; E si potrebbe far vedere alli mede-
simi, che nel principio del Vescovato di Monsignor Castelli
nell'anno 1655. furono tassati tutti li *Benefizj*, e *Luoghi* pii
a pagargli il sussidio caritativo, quale nondimeno non fu
pagato.

Ne si deve meravigliare alcuno, se l'Economo sudetto non
può indursi a prestare intiera fede alle prove, che si cavano
dalla Segretaria del Pubblico, perche essendo stata per l'addie-
tro tanto male regolata, che anche le materie più gravi con-
sistono in Cartuccie, come è notorio; E tenendosi ora ogni
cosa celata, e nascosta, in modo, che mai può sapersene il
87 netto, ed alli Vescovi si è negato ogni commodo di ricono-
scere la verità *in fonte*; Non resta l'Oratore persuaso, che
gl'interessi degli Ecclesiastici debbano regolarsi con le private
Scritture, e Note assai sospette da' Secolari.

Nell'anno 1667. e 1668. fu formato con grande spesa di
88 ambe le Parti il nuovo Catastro de Secolari, e degli Eccle-
siastici, a restò nella Segretaria della Communità, custodi-
to da' suoi Ministri, ed Ufiziali. In questi ultimi anni, quan-
do fa di mestieri di valersene, per regolare la Tassa, e di-
stribuzione delle Collette, si è trovato, che mancava, a
manca tuttavia quella parte del Catastro, che contiene li be-
89 ni degli Ecclesiastici; E perciò il ripartimento delle Collette
ad essi addossate, fu fatto, e si fa sopra un certo Scartafaccio
che per antonomasia chiamano *il Libercolo*, forse di quella
natura, della quale parla *Gioven. satir.* 7. ibi: *Libellus, nu-
gis refertus*: Tanto alterato nell'accrescimento delle misu-
re, delle stime, e delle libre, in pregiudizio degli Ecclesia-
stici, quanto si è veduto ogni volta, che alcuno di essi hà vo-
luto soccombere alla spesa di fare nuove stime, e misure,
come specialmente è occorso alli PP. Serviti, ed alle Mona-
che di S. Bernardo, d'onde si vede qual fede possa darsi a si-
mili Scritture.

Nel §. *Posto queste premesse*, l'Autore del contrario Me-
90 moriale prende un'errore del doppio, supponendo, che la
regola assista alla Communità, e la limitazione alla Chiesa:
Ma la verità è tutta in opposto, e la Chiesa si fonda nella
regola generale, e generalissima, della sua nativa esenzio-
ne da ogni sorte di Colletta, e Tributo, incominciata in-
fino da' più antichi tempi della Legge di natura, e prima
dell'istessa Legge evangelica, e della mosaica, come sono
pieni li Libri de' Scrittori cattolici, e può vedersi *nel cap.* 47.
della Genesi; Ma la Communità non può fondarsi in altro,
che nella limitazione, originata, ed introdotta *in genere dal-
li cap. Non minùs, e cap. Adversus de Immun. Eccles.* (nel ca- 91
so da' quali Testi ora non siamo) E più recentemente da una
dichiarazione della *Const. di Paolo III.* sopra il Sussidio trien-
nale, rife. ita *dal Cobelio volgare alla pag.* 11. che per alcuni
casi, e per certa sorte di beni, *e per qualche onesta porzione*, 92
e per certo spazio di tempo limitato, hà voluto, che anche
la Chiesa, e gli Ecclesiastici pagassero per modo di limita-
zione, e di caso eccettuato dalla sopradetta regola; Onde se-
condo tutti li principii legali, e filosofici, alla Chiesa basta
di allegare la sua nativa esenzione, per fino a tanto, che la
Communità non provi concludentemente essere noi nel caso
eccettuato, e nella limitazione della Bolla, come lasciando 93
da parte le regole generali, si prova nella *Diatribe Canonica
de Dote Ecclesiastica*, stampata in Vittemberga l'anno 1676
da Gasparo Zieglero, Giudice nella Sassonia, che solo (per
quanto si sappia) tratta *ex professo* l'articolo preciso, se, ed
a chi spetti il peso di provare la qualità de' beni dotali delle
Chiese, a favore delle quali (benche Luterano) con-
chiude.

Questa verità non fù più diffusamente provata di sopra, 94
per non recedere dalla via, ed opinione di mezzo, abbrac-
ciata da questa Sag. Congr. che hà stimato conveniente di ad-
dossare il peso di questa prova a chi non è in possesso, in mo-
do tale, che debba farsi dalle Communità, quanto queste
non sono in possesso di collettare, e debba farsi dagli Eccle- 95
siastici, quando questi non sono in possesso di non essere col-
lettati, com'è notorio all' EE. VV.

Conformandosi dunque l'Oratore a questo sistema, e por-
tando la pena, ed il pregiudizio, che alla Mensa risulta dal-
li pagamenti, fatti da Monsignor Barlocci, si è sottomesso 96
al peso di provare, che li beni del Vescovato non sono beni
acquistati, ma beni dotali, di maniera tale, che si rende su-
perfluo tutto l'apparato contrario, per confondere una ma-
teria, già dall'Oratore a bastanza distinta, dilucidata, ed
accordata, secondo la pratica di questa Sag. Cong.

Più tosto quì cadeva in acconcio l'esame della prove, dall'
Oratore dedotte per dimostrare, che li beni, presentemen-
te posseduti dalla Mensa, non sono beni acquistati, ma dota- 97
li: Ma il contrario Difensore non tenendo il piè fermo, per
difetto di sodezza, passa all'altro motivo della prescritta li-
bertà di non pagare, pretendendo di escludere tale prescrizio- 98
ne con due supposti non provati; Cioè, che prima dell'anno
1658. non siano state imposte Collette; E che dopo quel tem-
po abbino tutti gli altri Vescovi pagato.

Ma facilmente si replica all'uno, & all'altro, che le Col-
lette cominciarono sin dall'anno 1634. come si è provato di
sopra *num.* 45. a che ne per allora, ne dopo, si portano altri
pagamenti, che quelli di Monsignor Barlocci, con i quali so- 99
lamente comincia, prosegoisce, e finisce tutto il trionfo del-
li Communisti.

E ritornando al punto sostanziale de beni dotali, si dice,
e si ripete, che il Vescovato di Narni era già dotato, & ave-
va il proprio patrimonio molto prima del Secolo sesto, come 100
costa dalla lettera *di Pelagio Papa* al Clero di Narni, riferi-
ta nel *canon. Quia frater 7. quæst.* 1. fosse questi il primo di tal
nome, che morì nell'anno 559. Overo fosse il secondo, che
morì nell'anno 590. e questo patrimonio, a questi beni dota-
li erano gl'istessi, che ora possiede la Mensa, e che si posse-
devano anche da 100. 200. a 300. anni dietro, e da tempo im-
memorabile, senza, che se ne possa da veruno rinvenire al-
tro principio.

Onde sicome li Communisti non ardirebbero replicare, se
ora (per impossibile) potesse l'Oratore produrre l'Inventa-
rio di quel Vescovo Giovanni, che domandò il Coadiutore 101
per meglio governare il suo patrimonio, e ricuperare li beni
usurpati, come si legge nell'allegato Testo, & è stato osser-
vato sopra *num.* 31. Così l'istesso procede equivalentemente
per la prova di tante centenarie, e di una vera, e propria im-
memorabile, con il benefizio della quale può l'Oratore alle- 102
gare il detto Inventario, *& quemcumque alium meliorem titu-
lum de Mundo*.

Nè qui fa punto al caso l'allegazione del *Breviario Roma-
no*, che (non si sa a qual proposito) si cita *exadverso*; Per-
che niente affatto dice di quello, che asserisce il contrario Di- 103
fensore, forse non obligato alla recitazione dell'Ufizio divi-
no; E gia di sopra al *num.* 28. aveva l'Oratore confessato
ingenuamente, quale fusse il patrimonio di S. Giovenale,
primo Vescovo di Narni, che non possedeva, e non poteva
possedere beni dotali, perche sino all'ora non era stato dota-
to il Vescovato.

Non s'impugna, che tra questi beni dotali possano essere
com-

compreſe alcune poche piggioni di Caſe, e Botteghe, ed un Molino, affittato per annui quattro rubbia di Grano; Per-
104 che anche di queſti provaſi antichiſſimo il poſſeſſo della Menſa. Non ſuſſiſte però il motivo, che (non ſenza grande artificio) s'inſinua *exadverſo*, per introdurre una diſtinzione tra queſti beni, che non pagano Collette, e gli altri, che ſono poſti nel Cataſtro: Quaſi che quelli ſoli, e non gli altri, ſiano ſtati conſiderati per beni di prima erezzione. Perche la verità ſi è, che in tanto non ſono ſtati fin' ora poſti nel Cataſtro il Molino, e le miſerabili Caſe, e Botteghe del Veſcovato, in quanto fino al preſente non vi ſono ſtate mai poſte,
105 ne punto ſi collettano le Caſe, le Botteghe, ne li Molini de' Secolari, ancorche di qualità, quantità, ed utilità molto maggiore, non già perche queſti beni *privativè quò* a gli altri ſiano mai ſtati riputati di prima erezzione, e per tal titolo privilegiati, ed eſenti, *a* diſtinzione degli altri, come pare, che ſi voglia far credere *exadverſo*.

Certo è bensì, che tra li beni dotali non dovevano annoverarſi li Catedratici, perche pagandoſi queſti ſopra li beneficii, ogn'uno ſa, che l'erezione di queſti ſia poſteriore all'
106 erezione, e dotazione de' Veſcovati, ſicome tutte le Chieſe Parocchiali ſono poſteriori alla Catedrale, che è la madre dell'altre; Se pure non vogliamo dire, che ſolamente in
107 Narni ſiano ſtati eretti, e dotati li beneficii inferiori prima del Veſcovato. Ma quanto alle decime, l'argomento ſi ritorce, ad evidenza da quanto ſi è detto di ſop. *n. 21.*

Adunque fino a tanto, che li Communiſti non moſtreranno, che una immemorabile, con più centenarie, ſia inefficace a provare una mera continuazione di poſſeſſo, maſſi-
108 me *in antiquis*; O che a provare la qualità di beni dotali ſi ricerchi qualche ſpecialità di prove, differenti da quelle, che baſtano in tutte le altre materie, biſogna, che confeſſino, che li beni, de' quali ſi tratta, non ſono beni acquiſtati, ma beni dotali, e di prima erezzione (già che tutti queſti termini ſono ſinonimi) come ſi può provare con infiniti decreti, e reſcritti di queſta Sag. Congregazione, e ſi è anche motivato di ſopra *num. 24.* E ſe queſte prove non baſtano, biſogna, che li Communiſti ſi ſpieghino più chiaramente, ed
109 eſprimano di qual ſorte, e tempra le deſiderano, perche *in ſubjecta materia* non ve ne ſono altre migliori, o poſſibili, come più copioſamente ſi è detto di ſopra dal *num. 27.* fino al *num. 39.* Dove eſſendoſi *al num. 38.* detto, *che quando anche tutto il detto ſin' ora, non doveſſe averſi in alcuna conſiderazione (il che non ſi puole mai credere)* pare ad omne pejus *non*
110 *per queſto potrebbero li beni della Menſa collettarſi per intiero:* Così credette l'Oratore di fare paſſaggio dal motivo, fondato nella qualità de' beni dotali, all'altro, affatto diſparato, diverſo, ed indipendente, che naſce da quelle parole: *Per qualche oneſta porzione*, che ſi leggono nella Bolla di Paolo III. e ciò per dimoſtrare le molte raggioni, che gli aſſiſtono, e non già per darſi per vinto, come, con mirabile franchezza, ſi dice *exadverſo*, e con la medeſima ſi proſeguiſce a bat-
111 tezzare anche da queſto ſecondo motivo per molto più inſuſſiſtente del primo, a ſegno tale, che ne anche meriti Monſignor Veſcovo di eſſere inteſo ſopra queſto punto per oſtargli (come ſi dice) *la re judicata*, contro le Monache, e gli altri Eccleſiaſtici di Narni.

Ma ſi riſponde, che l'iſteſſo eſempio, che allega per una
112 *re judicata*, diſtrugge affatto il di lui aſſunto, e ſtabiliſce maggiormente l'intenzione dell' Oratore, perche neſſuno de ſudetti Eccleſiaſtici Secolari, o Regolari, ſi colletta per intiero; Ma alle Monache ſi preſerva in perpetuo la terza parte de' beni accataſtati, oltre alla condonazione di tutti li de-
113 corſi; Ed agli Eccleſiaſtici ſi preſervano li Patrimonii ſagri, e titoli della loro ordinazione, giuſta la Taſſa ſinodale di 40. ſcudi annui per ciaſcuno, e dopo ſi preſervano per gli uni, e per gli altri tutte le prime erezioni, che in non poco numero ſi giuſtificano concludentemente con Iſtromenti publici, almeno per diverſe patricolari fondazioni più moderne; Ed in oltre con il Capitolo della Catedrale ſi fù fatta l'anno 1714. una Concordia, approvata da quella Sagra Congregazione in virtù della quale fu convenuto, che per le Collette, procedenti dallo ſcapito del Macinato, li Canonici paghino l' intiero, e per le altre, procedenti da tutte le altre mancanze
114 camerali, e sbilancio della Tabella camerale, paghino ſolamente due quinti di quello, che pagano, e pagaranno i Laici, Così, che ſe i Laici pagano per eſempio cinque quattrini per libra, i Canonici ne paghino due, e come più amplamente ſi contiene nella detta Concordia, di maniera tale, che a far bene li conti, tutti gli altri Eccleſiaſtici godono l' eſenzione delle Collette per la maggior parte delle loro rendite eccleſiaſtiche, e molti non le pagano di ſorte alcuna, quando le proprie rendite ſono inferiori alla loro congrua ſinodale.

Il ſolo Veſcovo ſi vuole collettare per intiero, e privare di ogni ſorte di eſenzione, anche per la Congrua, à lui dovuta per quell'iſteſſa ragione, per cui a gli Eccleſiaſtici inferio- 115
ri ſi preſervano illeſi, ed intatti li patrimonii ſagri, ſia per la qualità de' beni dotali della Menſa, per quella iſteſſa ragione, per cui ſi preſervano ſimilmente intatti, ed eſenti li beni dotali dell'altre Chieſe; Moſtruoſità, che non hà eſem- 116
pio. E pure crede l'Oratore, che li aſſiſtano, non ſolamente eguali, ma ancora più forti, ed efficaci ragioni di quelle, che aſſiſtono a gli Eccleſiaſtici inferiori.

Primieramente quella delle decime, che ſi pagano da tutta la Dioceſi, eccettuatone il ſolo Territorio di Narni. II. 117
Quella della maggiore Dignità, e de' maggiori peſi, a' quali è ſottopoſto. III. Perche, ne le Monache, ne gli altri Eccleſiaſtici hanno provata la qualità de' beni dotali nel modo, ed a quel ſegno, che ſi è provata dall' Oratore, come ſi può 118
facilmente riconoſcere, col ſolo confronto de' Sommarii, e pure la Sagra Congregazione poteva forſe eſigerle da quelle, e da queſti, tanto più chiare, e concludenti, quanto più re- 119
centi erano le fondazioni loro, di quella del Veſcovato. IV. Finalmente perche gli altri, e ſpecialmente alcuni Regolari, il Capitolo, e le Monache, poſſedono quantità di altri beni, che non ſi collettano, come Caſe, Botteghe, Cenſi, 120
e Luoghi de' Monti, eſſendovi tal Monaſtero, che in Luoghi de Monti, e Cenſi ſicuriſſimi à maggior valſente di quello, che importano tutti li Terreni della Menſa Veſcovale; Al qual valſente aggiungendoſi la terza parte delle Terre accataſtate, che la Sagr. Congregazione hà voluto, che ſi preſervi libera, ed immune da ogni ſorte di Collette, ſi vedrà, e toccarà con mano, che l'eſempio allegato *exadverſo*, co- 121
me *res judicata* a favore de' Communiſti, è un'eſempio, ed una *res judicata*, che prova tutto l'oppoſto, e favoriſce mirabilmente l'intenzione di Monſ. Veſcovo.

E laſciando anche da parte gli eſempj, per eſaminare l'articolo, ſecondo li ſuoi principj, non poſſono eſſer più chiare le parole della Bolla di Paolo III. regolatrice di queſte mate- 122
rie, che obliga gli Eccleſiaſtici a pagare ſolo per *qualche oneſta porzione:* Parole, che non hanno biſogno di gloſſa, o di commento, ne ſi poſſono mai ſtiracchiare a ſignificare, che paghino *per intiero*. Qual' è ſtato ſempre il ſenſo di queſta 123
Sagra Congregazione come ſi è dimoſtrato di ſopra alli *num. 59. & ſeqq.*

Il dire poi, che queſti decreti non parlino delle Collette camerali, ma ſolo di quelle, che s'impongono per altri peſi ſtraordinarii, ed accidentali, è un parlare aſſai a caſo; Perche tutte le Collette, comprenſive degli Eccleſiaſtici, ſono 124
camerali, o per loro natura, o per diſpoſizione ſpeciale de' Pontefici, che in alcuni caſi, e biſogni particolari hanno poſte in queſta linea alcune altre impoſizioni, ſi come ne hanno privilegiate tal'une, anche più delle camerali, comandando, che ad eſſe contribuiſſero egualmente con i Laici, anche le perſone, e li beni, eſenti dall'iſteſſe Collette camerali, come ſi vedrà nell'eſempio da riferirſi nel *numer. 128.* e potrebbe giuſtificarſi con altri molti, ſe non ſi trattaſſe di fatti, notiſſimi all' EE. VV.

Una di queſte fu in parte quella, di cui ſi parla nella Lettera delli 5. Agoſto 1657. dall' Oratore allegata di ſopra *numer. 60.* dove ſi dice, che la Colletta di ſc. 3808. ſi era impoſta per i peſi Camerali degli anni ſcorſi, e per ſodisfare alli 125
frutti de' Cenſi, impoſti per i paſſaggi di Soldateſche, ed altre ſpeſe neceſſarie. Ecco dunque, che in primo luogo ſi trattava letteralmente di peſi camerali, che eſſendo di più anni dovevano veriſimilmente conſtituire la maggior ſomma, come in fatti ſi afferma nella detta Lettera, ivi: *Avuto riguardo, che la maggior parte di detto debito è contratto per cauſe comprenſive delli medeſimi, in vigore di Bolle.* Quanto poi alli 126
paſſaggi delle Soldateſche, ed altre ſpeſe neceſſarie, che furono fatte per i ſoſpetti del Contagio, procede l'oſſervazione fatta di ſopra, che ſebene non erano di loro natura camerali, 127
volle nondimeno il Pontefice, che ſi pareggiaſſero alle camerali, e privilegiò quelle del contagio anche ſopra le camerali, come coſta da una Lettera di queſta Sagra Congregazione ſotto data delli 9. Agoſto 1656 dove ſi dice, che a quelle debbano concorrere gli Eccleſiaſtici, *anche Regolari, e Mendicanti, e qualſivoglia altra perſona, privilegiata per titolo oneroſo, e degna di ſpecial menzione, ancorche camerale.* 128

Non ſi sà per tanto capire, qual vantaggio ſi pretenda dedurre dalle altre Lettere della Sagra Congregazione ſuppoſte nelle quali ſi dice *che gli Eccleſiaſtici devono contribuire per i* 129
peſi camerali la loro porzione per æs, & libram. Perche queſto

non

non vuol dire, che debbano contribuire *egualmente*, *ma la*
loro porzione, qual porzione se non si esprime in quelle Let-
tere, perche forse in quei particolari casi, e tempi, ciò non
bisognava, si è poi espressa nell' altre, allegate di sopra *nu-*
130 *mer. 59. & seqq.* e specialmente nell' ultimo, & individuale
decreto contro li Communisti, emanato sotto li 27. Ago-
sto 1695.

Del resto qualunque sia la porzione, che deve pagarsi da-
gli Ecclesiastici, sia per intiero, sia per metà, sia per un ter-
131 zo, certo è che deve pagarsi *per aes*, *& libram*, perche queste
parole significano il modo, e prescindono dalla quota del
pagamento; Il che è tanto vero, che in virtù della sopraci-
tata Concordia, stabilita tra la Città, ed il Capitolo nell'
anno 1714. questo paga le mancanze del Macinato per intie-
ro, e tutte le altre mancanze camerali per due quinti, e pu-
re l'uno, e l'altro pagamento si fa *per aes*, *& libram*.

Resta dunque manifesto *à primo ad ultimum*, che il discor-
so, fatto di sopra *numer. 60. & seqq.* pienamente sussiste, non
132 ostanti le pie considerazioni, che fuori di proposito si sono
cumulate *exadverso*, ed essendosi provata la qualità de' beni
dotali in quel migliore (anzi unico) modo, che è possibile
133 *in subjecta materia*, forza è di conchiudere, che all' Orato-
re assiste evidentemente ogni raggione per l'esenzione.

Die . . . mensis Martii 1718. proposita per R. P. D. de
134 Abbatibus Causa in S. C. B. R. rescriptum fuit: *Pro Concor-*
dia, quæ fuit expressa in sequenti Epistola ejusdem Sacræ
Congregationis.

Narni Governatore. Essendosi ora congregati li Prelati di
135 *questa Sagr. Congregazione a' quali dalla medesima è stato com-*
messo di comporre le differenze, vertenti tra il Publico, e la
Mensa Vescovale di cotesta Città, circa il dover concorrere l'
istessa Mensa al pagamento de' pesi camerali, sono li medesimi
Prelati stati di senso, ed anno determinato, che dall' una, e
l'altra Parte debba stipolarsi, & in difetto, anche ex officio,
l'Instromento di Concordia in questa guisa, cioè: Che la detta
Mensa sia tenuta indistintamente, conforme gl' altri Ecclesiasti-
ci, per la mancanza del Macinato; E rispetto agl' altri pesi
Camerali, per la quarta parte solamente, à die motæ litis.
Doverà dunque V. S. dare gl' ordini opportuni per la stipolazio-
ne del detto Instromento nella guisa sudetta, acciò venga dato
fine alle dette differenze, e si contenterà di render poi la mede-
sima Sagr. Congregaz. intesa dell' effettuazione &c. Roma 12.
Marzo 1718.

IN alia Causa *Narnien. Collectarum*, in qua scripsi pro
utroque Clero Sæculari, & Regulari Civitatis Narniæ,
d. C. B. R. die 22. Novembris 1698. rescripsit: *Ecclesiasticos*
136 *teneri ad solutionem Collectarum, impositarum, & imponen-*
darum pro oneribus Cameralibus super bonis, per ipsos posses-
sis; Demptis tamen bonis dotalibus Ecclesiarum, & patrimo-
nii, ad cujus titulum fuerunt promoti ad sacros ordines, quod
rescriptum confirmavit 1. *Decemb.* 1708.

Verum tamen est, quod exemptio patrimonii sacri non in-
137 cipit currere, nisi à die, quo quis ordinem sacrum suscepit,
ut pluries declaravit *C. I.* referente *Ricc. in Synop. verb. Pa-*
trimonium sacrum num. 5. ubi *num.* 8. *&* 9. quod id procedit,
tam quoad Collectas camerales, quam respectu oneris Subsi-
138 dii triennalis, *& num.* 1. observat, id limitari in oneribus
certis, realibus, & invariabilibus, quando bona pro sacro
139 Patrimonio assignata, tempore assignationis subjecta erant
dd. oneribus.

Quod si bona in actu ordinationis assignata, non sint suffi-
cientia pro sacro Patrimonio, quo attento, fiat postea sup-
140 plementum, juxta Textum Synodalem, hujusmodi bona,
assignata in supplementum, gaudent eadem exemptione, ut
resolvit *C. I. in Recanaten.* 18. *Decembris 1668. lib.* 1. *Decret.*
Altovit. pag. 300.

DISCEPTATIO XXIX.

Ordinis S. Francisci Substitutionis.

PRO

Definitorio generali Ordinis S. Francisci Familiæ
Cismontanæ.

CUM

Aliquibus particularibus Religiosis.

ARGUMENTUM.

Mortuo Definitore generali in Familia Cismontana Ordinis Sancti Francisci, atque in illius locum, ad terminos Constitutionum, subrogatus alter Religiosus, isto pariter mortuo, an in illius locum subrogandus, vel substituendus sit Provincialis illius Provinciæ, ex qua erat Definitor generalis mortuus; Vel potiùs subrogandus, vel substituendus sit Provincialis illius Provinciæ, ex qua erat Definitor generalis, subrogatus in locum primi Definitoris generalis.

IN Capitulo generali, Romæ celebrato anno 1700. inter
alios Definitores generales canonicè electus fuit Pat. Jo-
seph ab Agrigento Provinciæ Vallis Mazzariæ; Illoque è
vivis sublato, in exequutionem dispositorum in *Stat. Gen.* 2
nostri Ordinis cap. 8. *§.* 16. *num.* 13. subrogatus fuit Pat. Pas-
chalis à Tropæa, Provinciæ SS. septem Martyrum, eo
quia eidem talis subrogatio uti Ex Definitori generali omni
Jure competebat, ex admissa ab utraque Provincia.

Cumque paulò post vitam cum morte commutaverit etiam
dict. P. Paschalis à Tropæa, factus fuit locus subrogationi,
seu substitutioni alterius Religiosi, in locum ejusdem Defi- 2
nitoris generalis, ultimo loco tunc defuncti prætendente illi
succedere Patre Ministro Provinciali Provinciæ septem Mar-
tyrum, ex qua erat Definitor generalis subrogatus, ultimo
loco defunctus, necnon P. Ministro Provinciali Vallis Maz-
zariæ, ex qua erat Definitor generalis, primo loco electus:
Controversia autem delata ad tunc temporis PP. Ministrum
generalem Ordinis, & V. C. G. Reformatorum, subrogatus 3
fuit Pater Dominicus à Maropita, Provincialis Provinciæ
septem Martyrum, excluso tunc temporis Ministro Provin-
ciæ Vallis Mazzariæ.

Quamvis autem idem P. Dominicus à Maropita à septem
circiter annis in possessione ejusdem Officii Definitoris gene-
ralis subrogati reperiretur, vigore Literarum Patentium P. 4
Generalis Ordinis, & P. V. C. G. Reformatorum, voca-
tus nihilominus fuit in Judicium à P. Hieronymo à Calta-
nissetta, Provinciæ Vallis Mazzariæ moderno Provinciali
Ministro, ad cujus instantiam proposita Causa, die 19. No-
vembris 1717. rescriptum fuit: *Definitorium generale Urbis* 5
procedat ad novam electionem, seù subrogationem, juxta Or-
dinis Constitutiones.

In hujus rescripti exequutionem die 14. Februarii 1718.
coadunatum fuit dict. Definitorium generale, compositum 6
ex 12. dignissimis Religiosis ex utraque Familia, hoc est ex
Observantibus, & Reformatis, in Urbe moram facienti-
bus, in quo maturè pensatis, & solita diligentia perpensis
dictis Constitutionibus, & Statutis generalibus nostri Ordi-
nis, octo ex iisdem Religiosis componentibus Definitorium
generale, unisona voce fuerunt in sensu, in nostris termi-
nis, & circumstantiis præsentia casus, nullo modo locum es-
se subrogationi in locum d. Definitoris generalis, sed soli,
& simplici substitutioni, non faciendæ hodiè, sed in primo
Capitulo, vel Congregatione generali, & tunc in personam 7
actualis Ministri Provincialis Vallis Mazzariæ; Cumqui-
bus concordat etiam P. Generalis Ordinis, mediante ejus
Epistola, scripta P. V. C. G. Reformatorum, in qua asse-
rit, attentè omnia considerasse, esseque in eo sensu, ut sub-
rogatio nullo modo competere possit Ministris Provinciali-
bus. Unus censuit, subrogationem faciendam esse in perso-
nam Ministri Provincialis Vallis Mazzariæ. Duo inclina-
runt pro approbatione subrogationis, & alter demum pro
approbatione substitutionis jam factæ à Ministro generali in 8
personam Provincialis Provinciæ septem Martyrum, con-
tinuan-

tinuandæ in personam Ministri Provincialis pro tempore
ejusdem Provinciæ septem Martyrum.

Ad tenorem proindè dictæ resolutionis totius Definitorii,
quæ uti conclusa, non solùm ex majori Votantium, sed ex
duabus ex tribus partibus eorundem, cum addito alterius
æquè distincti, ac ponderosi Voti Patris Generalis Ordinis,
in quo attentissimè considerata fuerunt omnia hinc indè ad-
9 ducta, dicitur capta ex omnium suffragiis, juxta regulam
Text. in leg. Nulli, ubi *Gloss. verb. Duæ partes*, *& leg. Pla-
nè ff. Quod cujusque Univers. nomin.* quos sequuntur adducti
à Rot. in decis. 175. *num.* 1. *part.* 19. *recent.* cum aliis, citatis
in Tom. 2. *part.* 1. *discept.* 18. *numer.* 15. A moderno P. V. C.
G. Reformatorum editum fuit decretum, in omnibus con-
forme dictæ resolutioni.

Cumque modernus Provincialis Vallis Mazzariæ acquie-
10 scere noluerit eidem fundatissimæ resolutioni dd. qualificatissi-
morum Religiosorum, concordantium in hac parte cum
Voto Patris Generalis totius Ordinis, totamque Religio-
nem repræsentantium, adversus ea, quæ uno ore in hac par-
te notant Doctores allegati *in Instit. Crimin. lib.* 3. *titul.* 9. *nu-
mer.* 169. *& seqq.* observantes, integrum esse judicium illud,
11 quod plurimorum sententiis confirmatur, quibus addi potest
reflexio illa *Tertull. de Hæres. cap.* 24. ibi: *Quod apud multos
invenitur unus, non est erratum, sed ratum.* Non attento
dissensu unius, vel alterius ex dd. Religiosis, qui votum de-
derunt in eodem Definitorio generali, quia (sunt præcisa
verba *Cassiodori*, sequuti *à Perez in Cod. lib.* 10. *tit.* 65. *num.*
12 7.) *Uni acceptum esse, interdum gratia est, multis placuisse,
judicium*, & concordant *Pignatel. consult.* 54. *n.* 15. *lib.* 10. *&
Card. de Luca de Regul. disc.* 20. *num.* 9.

Hinc ad instantiam ejusdem moderni Provincialis Vallis
Mazzariæ die 7. Martii 1718. iterum proposita fuit Causa,
13 fuitque rescriptum *Dilata*. Cumque reproponatur hodiè, vi-
detur rescribendum *Jam provisum per Definitorium generale*.

Causæ momentum in ea residet inspectione, an in circum-
stantiis præsentis casus sit locus subrogationi, vel substitutio-
14 ni alterius Religiosi in locum Definitoriatus Generalis, va-
cantis primo loco per obitum P. Josephi ab Agrigento, legi-
timè electi, & secundo loco per statutariam subrogationem
Patr. Paschalis à Tropæa, à cujus affirmativa resolutione
quoad primam partem pendet alia subalterna inspectio, an
scilicet eadem subrogatio, seù substitutio facienda sit potiùs
ex una, quàm ex alia Provincia, respectu cujus subalternæ
inspectionis Partes ipsæ coram hac Sacra Congregatione de-
ducunt sua Jura, & propriam prætensionem defendere pro-
curant.

Ad demonstrandum verò, quod nullo modo in his termi-
nis locus sit subrogationi.

Præmitto, quod quidquid dicendum sit de significatione
15 verborum *subrogationis, vel substitutionis*, attenta disposi-
tione Juris communis, in nostris terminis *Subrogatio est suc-
cessio alterius in locum Definitoris vacantis, cum eisdem Juri-
bus, per totum tempus, quo durare debebat in officio Definitor
vacans; Substitutio verò est ingressus alterius in locum Defini-
toris absentis, cum eodem suffragio, pro illa tantùm functio-
ne, quæ in absentia Definitoris actualis celebratur*, sunt ver-
ba *P. Josephi Ximenez Samaniego Ex Ministri Generalis no-
stræ Religionis in Compilat. Statut. Matriti impressa anno* 1704
cap. 4. *§.* 17. *de Subrogat.*, *& substitut. §.* 1. *fol. mihi* 235.

Hoc præmisso, videamus modò quid disponant ead. Sta-
16 tuta generalia, registrata *à Patre Dominico de Gubernatis in
Orbe Seraphic. tom.* 4 *fol. mihi* 33. ubi loquendo de subroga-
tione hæc leguntur.

*Ut nullo eventu Nationes, vel Provinciæ destituantur ne-
cessario patrocinio in Capitulis generalibus, statuitur, ut si
contigerit, aliquem ex Definitoribus generalibus vita, vel of-
17 ficio defungi; vel in Capitulo generali non comparere, subro-
getur alius ex eadem Natione in ipsius locum, ex iis, qui fue-
runt, vel Procuratores, vel Commissarii Curiæ Romanæ, vel
Definitores generales.*

Loquendo deinde de substitutione, præcipiunt.

*Si verò nullus talis fuerit, substituatur Minister, Vicarius
18 seù Commissarius Provincialis, ex qua erat defunctus, vel
absens.*

Ex quibus clarum remanet, duos distinctos, separatosque
casus consideratos fuisse à nostris Statutis; Primus est, quan-
19 do Definitor generalis vita, vel officio defungitur, & eodem
tempore in eadem Natione, vel Provincia, ex qua erat De-
finitor, reperitur alius Religiosus, qui fuerat, vel Procu-
rator generalis, vel Commissarius Curiæ, vel Definitor ge-
neralis; Et in his terminis, qui non sunt nostri, mandant
Statuta, procedendum esse ad subrogationem, juxta casum,
qui præcisè evenit in Provinciis Vallis Mazzariæ, & septem
Martyrum; Cum enim tempore obitus P. Josephi ab Agri-
gento Definitoris generalis, repertus fuerit in eadem Natio- 20
ne alter Religiosus, qui fuerat Definitor generalis, nempè
P. Paschalis à Tropæa, meritò ad terminos dd. Statutorum
generalium processum fuit, non ad substitutionem, sed ad
subrogationem dicti P. Paschalis.

Alter casus, prævisus, & provisus à dictis Statutis gene-
ralibus est, quando Definitor generalis vita, vel officio de-
fungitur eo tempore, quo ex eadem Natione, & Provincia 21
non reperiuntur Religiosi, qui fuerint Procuratores genera-
les, Commissarii Curiæ, vel Definitores generales; Et
tunc Statuta disponunt, esse procedendum ad solam substi- 22
tutionem, non autem ad subrogationem Ministri, Vicarii,
seù Commissarii provincialis, juxta illa clara verba, oppor-
tunè hic repetenda; *Si verò nullus talis fuerit*, hoc est neque
Definitor Generalis, *substituatur Minister, Vicarius, seu
Commissarius provincialis, ex qua erat defunctus, vel absens;*
Considerando vim, & efficaciam illius dictionis *verò*, quæ
est adversativa precedenter dispositis, ex cumulatis per *Bar-
bos. dict.* 420. *n.* 1. *& Rot. dec.* 634. *nu.* 10. *cor. Dunoz. jun.* ibi:
Quæ dictio verò, *tanquam adversativa, videtur distinguere
hanc expressionem ob alia antecedenti.*

Remanet proindè manifestum, & plusquam evidens, quod
attenta clara, & literali dispositione dictorum Statutorum ge- 23
neralium, in casu vacationis, vel obitus Definitorum gene-
ralium, Ministri provinciales, illorumque Vicarii, & Com-
missarii nullum habent Jus subrogationis, nullamque facul-
tatem, nisi illam nimis restrictam solius substitutionis, quæ
unico actu exercetur, & quasi momento durat, ut dicitur in
Capit. Rom. ann. 1631. teste *de Gubernat. in Orbe Seraph to.*
4. *fol. mihi* 231. *num* 8. his verbis; *Nam indecorum existima-
mus, ex uno actu substitutionis, qui exercetur quasi momento
habere prærogativas Ministrorum provincialium, & Procura-
torum, ac Secretariorum Ordinis, quæ tot laboribus acqui-
runtur.*

Nec dicatur, quod in Compilatione eorundem Statuto-
rum generalium, quam fecit *P. Michael Angelus de Sambuca
fol.* 179. confundat idem Author subrogationem cum substi- 24
tutione, asserendo, in utroque casu esse locum subrogationi,
tàm Procuratorum generalium, Commissariorum Curiæ,
& Definitorum generalium, quàm Ministrorum, Vicario-
rum, & Commissariorum provincialium.

Quatenus enim in hac parte procedi nolit cum benigna In-
terpretatione, data à P. Generali nostri Ordinis, ut scilicet
id verificetur de subrogatione impropria, quæ coincidit
cum substitutione; Strictè, & cathegoricè respondemus, 25
quod iste unus est ex illis erroribus, qui vocantur palmares,
ictuque oculi talis detegitur ex citatione in margine *Stat. To-
let.* 1633. quod ibidem refert, & sequitur idem *P. Sambuca*,
& in quo tale quid neque per somnium continetur. Et proin-
dè in eodem erroneo supposito nullum omninò fundamentum 26
fieri valet, ex adductis per *Jovinum de Solemnit. in Cantr. Mi-
nor. gloss.* 16 *§.* 11. *numer.* 14. *Ansald. de Commerc. & Mercat.
disc.* 22. *num.* 16. cum aliis, citatis *in Instit. Crimin. lib.* 2. *tit.*
30. *à num.* 73.

Neque iste primus est error ex iis, qui irrepserunt in dicta
Sambucana Compilatione, dum tot, & tanti in illa repe-
riuntur errores, ut in multis sequentibus generalibus Capitu- 27
lis, signanter in *illo Romano anni* 1676. & in *illo Toleti anni*
1682. & in *alio Romano anni* 1688. demandata semper fuerit
illorum correctio, & emendatio, ut videre est *in Orb. Se-
raph. tom.* 4. *fol. mihi* 196. *num.* 1. *& fol.* 259 *num.* 1. Ex quo
ulterius patet, pro uno ex Correctoribus dictæ Sambucanæ
Compilationis deputatum fuisse illum Pat. Paschalem à Tro-
pæa, cujus obitus præsenti controversiæ viam aperuit; Et
proindè eo minus cum dicta Sambucana Collectione proce-
den. est, constito de dicto claro errore, multisque aliis, in
dictis tribus immediatis, & successivis Capitulis generalibus
cognitis, canonizatis, & correctioni subjectis, per ea, quæ
notant *Rot. Aven. dec.* 33. *num.* 1. *&* 2. ubi refert, & sequitur
illud *Virgilii, Crimine ab uno Disce omnes*, *Rot. Roman. dec.* 28
58. *n.* 10. *cor. Ansald. & dec.* 296. *n.* 7. *par.* 16. Et loquendo de
nostræ Regulæ declaratione, observat *Matthæucc. in Offic.
Cur. Eccl. cap.* 17. *n.* 2. ubi, quod sæpissimè per Glossas, seù
Commenta solet legitimus verborum sensus, vel depravari,
vel alterari, & ad diversum intentum extorqueri, quæ om- 29
nia prævidens d. *P. Sambuca*, in fine Epistolæ ad Lectorem
hæc ait; *Errata denique, quæ Typis irrepsere, judicio, &
correctioni tuæ discretæ committimus.*

Cumque hæc Sac. Congregat. d. die 17. Novembris 1717.
mandaverit, Definitorium generale procedere in hac parte
debere,

30 debere, non ad terminos Authorum, benè, vel malè com-
mentantium, vel referentium nostra Statuta, *sed juxta Or-
dinis Constitutiones*, eò ipso, quod ad terminos dd. Constitu-
tionum, & Statutorum generalium, remanet æquè innega-
bilis, ac literalis eadem distinctio subrogationis à substitutio-
ne, ad terminos earundem procedendam est, non autem at-
tendendæ videntur illarum relationes, transcriptiones, &
impressiones, evidenter erroneæ, minusque attendenda sunt
verba, ab Authoribus relata, quæ illorum authenticis ori-
31 ginalibus non correspondent, literali sensui Statutorum op-
posita sunt, & ex diametro contraria sola apertione Libro-
rum dignoscuntur, ex firmatis per *Rot. decis. 296. num. 4. cor.
Benincas. & dec. 103. num. 5. par. 16. rec.* cum aliis, citatis in
Tom. 2. par. 1. discept. 7. n. 97.

Comprobantur hæc ex alio antiquiori *Statuto Vallisoletano*
32 anni 1593. ad quod se refert dictum *Statutum Toletanum* an-
ni 1633. In illo enim *tit. de Definitor. gener. §. Quando tempo-
re*, relato *in Orb. Seraph. tom. 3. fol. 495. colum. 1.* loquendo de
casu præsenti, ita disponitur; *Interim verò si eorum quispiam
in hac vita decesserit, aut ad Dignitatem extra Ordinem pro-
motus fuerit, ejus loco ad prædicta munera obeunda, ex ea-
dem Familia antiquior Pater Ordinis subrogetur, vocetúrque*:
Est autem notum ipsimet Novitiis, & Laicis nostræ Reli-
gionis, quod Ministri provinciales, illorumque Vicarii, &
Commissarii, non sint, neque vocentur Patres Ordinis; Et
33 propterea remanet etiam ex hac reflexione ad hominem com-
probatum, quod iidem Ministri provinciales, eorumque
Vicarii, & Commissarii nullum Jus habeant ad petendam
subrogationem in casibus obitus, vel promotionis Definito-
rum generalium.

Præterea comprobantur etiam ex alio generali Capitulo,
Romæ celebrato anno 1639. in quo, nedum literaliter sæpè
distinguitur subrogatio à substitutione, sed, quod magis est,
34 *in titul. de Definitor & eorum subrogatis, & substitutis*, de-
mandatur, ut tam circa subrogationem, quam circa substi-
tutionem serventur disposita in *Capitulo Toletano* anni 1633.
ut videre est *in Orbe Seraph. to 4. pag. 44. colum. 2.* ibi: *Quan-
do in utraque Familia continget, ut Definitores generales ab-
sint, vel quolibet eventu deficiant, statuitur, ut eorum loco alii
statim subrogentur, vel substituantur* (Ecce innegabilem di-
stinctionem inter subrogationem, & substitutionem) *Verùm,
35 tàm in subrogatione, quàm in substitutione.* (Repetitur hic
eadem distinctio) *forma, in Statutis apud Toletum novissimè
æditis tradita, observetur*, quæ forma continetur in verbis
ejusdem *Toletani Statuti anni* 1633. registratis sup. *n* 32.

Nec credimus criticandam dictionem illam *statim*, ac si,
ea mediante, non sit differenda substitutio ad proximum ge-
nerale Capitulum, sed fieri debeat immediatè post obitum,
promotionem, vel absentiam Definitoris. Literalis enim
sensus dispositionis dicti Statuti, & ejusdem dictionis ille est,
ut talis subrogatio, & substitutio fiant statim, concurrenti-
bus tamen habilibus extremis, omninò necessariis ad illorum
perfectionem; Hoc est, quando est sermo de subrogatione,
36 dummodò, unà cum promotione, vel morte, concurrat
persona subrogabilis, ex animadversis sup. *n.* 17 & 18. Quan-
do verò est sermo de substitutione, dummodo adsit necessitas
dandi Votum in Capitulo, in quo non reperiantur aliæ di-
gniores personæ, quæ præferendæ veniant in substitutione;
Quod ex eo patet, quia in dicto *Capitulo generali Romano an-
ni* 1651. dicitur, substitutionem; *quasi momento exerceri*. Igi-
tur si illa fieri debet statim, statim etiam, hoc est *quasi mo-
mento* terminatur, juxta præcisa verba dicti Capituli genera-
37 lis, nec est novum in Jure, quod dictio *statim* non sit acci-
pienda grammaticaliter, sed prout subiecta materia requirit,
juxta *Text.* quos referunt, & sequuntur *Barbos. dict* 383. *nu.
18. Gratian. discept. 41. à nu. 15. & Gonzal. ad Reg. 8. Cancell.
glos. 9 § 1. in annot. numer. 117. & seqq.* ibi: *Nam dicta dictio
38 non erat intelligenda grammaticaliter, sed prout materia sub-
jecta requirit.*

Comprobantur demum ex Statutis generalibus Familiæ
Ultramontanæ, Typis editis Matriti anno 1704. per *P. Ex
Generalem Josephum Ximenez Samaniego*: In illis enim *cap.
39 9 de Election. & Instit. offic. §. 17 de Subrogat. & substitut. fol.
335. num. 1.* apertè disponitur: *Ut quotiescumque extra Capi-
tulum vacaverit morte, vel alia quacumque causa, Officium
Definitoris generalis, hoc ipso subrogetur, & pro subrogato ha-
beatur Pater dignior qui habet Jus subrogandi in Definitorium
generale*; Explicando deindè, quinam sint isti, qui habent
40 Jus subrogandi, ait: *Patres autem, qui habent Jus subrogandi
in Definitoriatus generales, sunt tantùm illi, qui fuerunt Pro-
curatores generales Ordinis, vel Commissarii Romanæ Curiæ
per integrum biennium, & qui fuerunt Definitores generales*:

Ut considerando efficaciam dictæ taxativè *tantùm*, atque ob-
servando, illam penitus interdicere omnem, & quamcum-
que extensionem, notant *Donat. de Renunc. cap. 47 nu. 145.* 41
Mans. consult. 591. n. 5 & 6 & Rot. dec. 57. n. 7. cor. Ansald.

Et proindè ex combinatione dd. Statutorum generalium,
nedum Familiæ Cismontanæ, sed etiam Ultramontanæ,
videtur evidens, Ministros provinciales, illorumque Vica-
rios, & Commissarios, nunquam vocari, nullumque Jus
habere ad subrogationem, sed ad illam vocari tantum Procu-
ratores generales, Commissarios Curiæ, & Definitores ge- 42
nerales; Non est autem dubium, quod à Statutis unius Fa-
miliæ validum desumatur argumentum pro declaratione, &
interpretatione Statutorum alterius, ex generaliter animad-
versis per *Prat. Respons. Crim. 40. n. 56. Card. de Luc. de Re-
gul. disc. 97. n 11.* & firmatis per *Rot. in Rom. Præced. 5. Maii
1710. §. Sed ab ea coram Crispo*, cum aliis, citatis *in Tom. 2.
par. 1. disc. 17. n. 65. & discept. 35. nu.* 18. Et in nostris præcisis 43
terminis habemus Statuta generalia, id expressè demandan-
tia, ut videre est apud *Gubern. in Orb. Seraph. tom. 4. tit. In-
dex secundus in fine pag.* 39. ibi: *Si etenim casus aliquis occur-* 44
*rat in Ultramontana Familia, non in Cismontana decisus, pro
securiori ejus decisione ad Statuta Familiæ Ultramontanæ re-
currere debemus, ad hoc, ut quasi lumine ab inde recepto, in
casus nostri nova decisione tutiores esse possimus.*

Imò, quatenus in hac parte aliquod, vel minimum rema-
neret dubium, quod non credimus, illud penitus fuisset su-
blatum à dicto Decreto Definitorii generalis totius Cismon-
tanæ Familiæ, emanato in exequutionem oraculi hujus Sac. 45
Cong. Ea ratione, quia cum illud habeat etiam Jus condendi
Statuta, & leges pro tota Religione, ut probat *Donat. Rer.
Regul. tom. 2. tract. 1. de Legib. in gen. q. 39. per tot.* multò ma-
gis facultatem habebat interpretandi d. Statuta, quatenus
Litigantes illa habere velint pro obscuris, & capacibus decla- 46
ratione, vel interpretatione, ex generaliter adductis per *Alex.
cons. 213. n. 16 lib. 2. Menoch cons. 3. n 42. Barbos. axiom. 130.
num. 1. Donat. ubi proximè n. 3. & Rot. cor Seraph. decis. 892.
nu. 3.* Et in nostris punctualibus terminis habemus pariter hoc
solemniter decisum à nostris Statutis generalibus, relatis in
Orbe Seraphic titul. de Constit fol. 688. column. 1. his verbis:
Verùm si aliquis casus occurrat, totam Familiam concernens, 47
*qui in sacris Canonibus, & Statutis non fuerit decisus, arbi-
trio Ministri, aut Commissarii generalis, cum Consilio Discre-
torii illius Provinciæ, in qua morari contigerit, absolvendus
est*. Cum illo addito, quod in nostro casu non Minister gene-
ralis solus, aut Commissarius generalis, separatim conside-
ratus, ita interpretati fuerunt Ordinis Statuta, sed ambo
fuerunt, & sunt ejusdem opinionis, & concordant in eadem
intelligentia, seu interpretatione, quæ & uniformis est opi-
nioni, & sensui generalium Definitorum, & Patrum Ordi-
nis utriusque Familiæ, Cismontanæ scilicet, & Ultramon-
tanæ; Itaut in rei veritate cum difficultate reperiri poterit
alter casus, cujus respectu cum tali, tantaque consonantia
concordent omnes actuales Superiores nostri Ordinis, illo-
rumque generalia Definitoria, & nostri Ordinis Patres; Si 48
enim solus P. Generalis cum solo consilio Definitorum potest
talem interpretationem facere, illaque pro lege servanda est,
ex supra adductis, quibus addimus *Statuta generalia Vallisso-
letanum anni 1595. Segobiense anni 1621. & Toletanum anni
1622.* de quibus *in Orbe Seraphic. pag.* 272. Quanto magis id
admittendum videtur hodiè quo de mandato hujus Sac. Con-
greg. omnia Statuta fuerunt in fonte recognita, & circa illo-
rum verum sensum, & legitimam interpretationem concor-
dant omnes actuales Superiores generales, ferèque omnes
Ordinis Patres, omnesque generales Definitores, ut patet
consideranti.

Posito ex his omnibus, præcipuè simul unitis, ut in quali-
bet materia faciendum esse monent adducti in *Tom. 5. par. 1.* 49
discept. 1. num. 24. quod in casu, de quo agitur, non sit locus
subrogationi, sed soli substitutioni, ex supra animadversis,
hæc non est facienda hodiè, sed tempore actualis Capituli,
vel Congregationis generalis, ante cujus convocationem pos-
sunt multa evenire, quæ præsentem contentionem inter dd.
duas Provincias de medio tollere valent.

Ex quibus non credimus repetenda ea, quæ gratis, ubique
dicta ex adverso fuerunt circà assertam contradictionem Voto-
rum, antecedenter datorum à PP. V. C. & Procuratore ge- 50
neralibus, asserentibus, sibi ipsis videri, bonas rationes as-
sistere favore Provinciæ Vallis Mazzariæ.

Ultrà quod enim hujusmodi bonæ rationes respicere pos-
sunt bonum Jus ejusdem Provinciæ, quoad substitutionem,
suis loco, tempore eidem Provinciæ debitam, prout dictum 51
fuit in Decreto.

Stri-

Strictè dicimus, quod in primo Voto processerunt cum eis,
quæ oculis corporeis leguntur in Collectione Statutorum, fa-
cta à *P. Sambuca*, quæ Collectio, cum ex hucusque animad-
52 versis in hac parte appareat evidenter erronea, & uti talis re-
cognita, & canonizata fuit à pleno Definitorio generali
utriusque Familiæ, nil mirum, si mutato facto, cui innite-
bantur eorum priora Vota; Jus quoque deindè mutari opus
fuerit; In his enim circumstantiis gloria reputatur, Sapien-
tum more, consilium mutare, ex adductis supra *discept. 1. §.*
31. à nu. 1. & concordant innumera alia exempla, adducta,
& sequuta à *Rot. in Romana Primogenituræ de Carsinis 10.*
53 *Decemb. 1710. in princ. coram Aldrovand.* ibi: *Unius namque*
Dei est, immutabilem esse in judiciis suis, qui de se dixit, Ego
Deus, & non mutor; At humana Judicia, pro diversa consi-
deratione, mutari non solùm possunt, sed etiam debent, neq;
id tribuendum communis infirmitatis naturæ, sed sapientiæ,
perfectiorisq; Judicantium cognitioni, cum aliis longa manu
adductis à *Card. de Albit. de Inconstant. in Judic. in Præfat. à*
n. 41. usque ad finem, ubi, quod id quod semel nobis placuit,
circumstantiis mutatis, displicere nobis debet. & refert exem-
54 pla Sanctorum Patrum, Summorum Pontificum, Impera-
torum, Regum, & similium egregiarum personarum, absq.
ullo scrupulo in melius eorum sententias mutantium.

Quibus non adversatur sequens reflexio. In constitutioni-
bus Ordinis, & in Capitulis generalibus, relatis à *Lantusc.*
in Theatr. Regul. verb. Subrogatio num. 4. disponitur, mortuo
55 Definitore provinciali, eidem subrogandum esse digniorem
Patrem Provinciæ: Quod si d. tempore iste non reperiatur in
eadem Provincia, subrogandus sit Guardianus principalioris
Conventus; Discurrendo igitur à simili, defuncto Defini-
tore generali, subrogari eidem debet dignior Pater Ordinis,
sive iste sit Exprocurator generalis, sive Commissarius Cu-
siæ, sive Exdefinitor generalis: Quod si nullus istorum re-
periatur, tunc fieri debet locus subrogationi Ministri provin-
cialis ejusdem Provinciæ, ex qua erat Definitor generalis
defunctus.

Tantum enim abest, quod argumentum hoc à simili ali-
quid concludat, quin potiùs ad hominem retorqueatur; Quia
sicuti Constitutiones in casu obitus Definitoris provincialis
56 mandant, deficientibus aliis Patribus Provinciæ, esse sub-
rogandum Guardianum principalioris Conventus, ita favo-
re Ministri provincialis idem demandassent in casu mortis
Definitoris generalis, si id voluissent; Quod cum non fece-
rint, sed in hoc casu mandaverint solùm esse substituendum
Ministrum provincialem, dicendum est, id noluisse, ducto
argumento à discretiva loqutione, quod in Jure validissi-
mum reputatur, & diversitatem voluntatis digito demonstrat
ad Text. in l. unica §. Sin autem C. de Caduc. collen. cum con-
57 cordantibus apud *Spad. cons. 52. n. 4. & 5. lib. 1. & Rot. decis.*
2179. n. 4. cor. Coccin. & dec. 328. n. 10. cor. Bich. Et in termi-
nis similis discretivæ, pro interpretandis Constitutionibus
Ordinis Carmelitarum, observant adducti *in Tom. 1. part. 2.*
discept. 25. num. 7. & 8.

Et tamen ex alia etiam solida reflexione argumentum hoc
nullius remanet efficaciæ; Uno siquidem ore receptum est
58 inter Doctores, quod argumentum à simili procedat solùm
(sunt verba *Barbos. in Loc. commun. loc. 101. num 1.*) *quando*
in utroque simili adest eadem ratio, & concordant adducti per
Mascard. de Probat. conclus. 1213. num. 5. & Menoch. de Arbit.
cas. 28. n. 8. & firmavit *Rot. dec. 356. nu. 12. & 13. part. 16. rec.*
ubi, quod argumentum à simili corruit data quavis minima
diversitate.

In nostris autem terminis diversitas est æquè palmaris, ac
evidens, quia Definitores generales semel tantùm in quolibet
59 sexennio congregantur (licet ex notis Mundi vicissitudini-
bus, de quibus *in Tom. 1. part. 2. discept. 20. per tot.* in spatio
18. annorum congregati non sint) Congregantur autem, quan-
do conveniunt ad Capitulum generale, in quo suffragium ha-
bent, & suffragandorum Judices sunt, ut est in nostra Refor-
matione notorium, & constat *ex Cap. gen. Rom. ann. 1689.*

E contra verò Definitores provinciales sæpissimè congrega-
60 ri debent, sive ad eligen. Superiores locales in Congregatio-
nibus Provincialibus, sive una cum Provinciali ad deciden-
das Causas Provinciæ, eo quia una cum illo sunt ordinarii
Judices, sive ad recipiendos Juvenes, sive ad alia similia
61 munera præstanda; Et propterea illorum officia ferè necessa-
ria, & æqualiter prompta esse debent in Provincia; Undè non
mirum, si, uno deficiente, fiat locus subrogationi alterius
dignioris Patris, & in istius defectum subrogandus sit Guar-
dianus principalioris Conventus.

Hujusmodi autem necessarium exercitium nullo modo ve-
rificatur in munere Definitoris generalis, quod semel tan-
tum in quolibet sexennio occurrere solet, & in quibus cir-
cumstantiis quasi momento exercetur, ut dicunt Ordinis 62
Constitutiones, relatæ à *Gubernat. in Orbe Seraphic. tom. 4.*
fol. 121. num. 8. Quod perfectè adimpleri potest per solam, &
simplicem substitutionem, faciendam in ipso Capitulo gene-
rali, in quo exerceri debet.

Præterea, si attendenda esset similitudo inter Officia Guar-
diani, & Definitoris provincialis in casibus subrogationum,
illud verè maximum sequeretur inconveniens, & oriretur ab- 63
surdum, quod *sicuti Guardianus* (sunt verba *Capit. Roman.*
ann. 1651. cap. 4. §. 4. num. 0.) *qui vices Definitoris subroga-*
vit, si biennio durει subrogando gaudet privilegia Definito-
rum; Ita idem dicendum esset respectu Ministri provincialis,
subrogandi in locum Definitoris generalis defuncti; Quod se-
quentibus verbis improbatum fuit in dict. *Cap. Roman. anni*
1651. relato à *Gubern. in Orbe Seraph. tom. 4. fol. 131. num. 8.* 64
Indecorum existimamus, ex uno actu substitutionis, qui exer-
cetur quasi momento, habere prærogativas Ministrorum pro-
vincialium, & Procuratorum, ac Secretariorum Ordinis, quæ
tot laboribus acquiruntur.

Ejusdem insubsistentiæ est alia reflexio, quod nisi fiat sub-
rogatio in locum Definitoris generalis defuncti, Reformatio 65
in primo Capitulo generali remanebit sine uno ex suis Defini-
toribus generalibus; Objectum enim nullam meretur consi-
derationem.

I. Quia hujusmodi reflexio non tangit solos Reformatos,
sed comprehendit etiam Observantes; Et tamen ab illis in
nulla prorsus habita fuit, vel habetur consideratione; Et 66
proindè, vel non meretur exagerari inter Reformatos, vel
sicut nullius est efficaciæ inter dd. Observantes, ita etiam talis
naturæ dicenda est inter Reformatos.

II. Quia idem magnificatum periculum non est omninò
certum, quia pro eo tempore, quo convocari debet Capitu-
lum generale, poterit dari casus, quod inter Reformatos re-
periatur Pater Ordinis, ad terminos nostrorum Statutorum
subrogabilis: Unde sub tali incertitudine eo minùs videtur 67
consideratione dignum ea animadversis per *Mart. Medic. dec.*
21. n. 32. & 33. & firmatis per *Rot. dec. 28. n. 16. & 17. par. 17.*
rec. & cor. Emer. jun. dec. 1157. n. 19.

III. Quia eadem reflexio non habet facti assistentiam, ex
quo in illo unico actu, seu momento, in quo Definitor gene- 68
ralis debet exercere suum munus in Capitulo generali, sem-
per verum erit, quod aderit Definitor generalis, saltem per
substitutionem, ut disponunt nostra Statuta, *ex allegatis*
supra.

IV. Demum, quia quando etiam, adversus rei eviden-
tiam, nulla ex his reflexionibus in nostro casu militaret, ad-
huc admisso, quod deficeret unus, imò plures ex Definitori- 69
bus generalibus, nihil omninò inferri valeret ad præsentem
casum, eò quia id non proveniret ex facto voluntario Reli-
giosorum, sed ex clara litera nostrarum Legum, seu nostro-
rum Statutorum, quæ quamvis appareant dura, semper ser-
vanda sunt, neque de illis, sed secundùm illa judicandum
est, juxta celebre monitum *D. August. de Vera Religio. cap. 31.*
ibi: *Cum leges fuerint institutæ, non licet de ipsis judicare sed* 70
secundùm ipsas, quem sequitur *Rot. dec. 78. num. 19. par. 17.*
rec. cum aliis, citatis *in Tom. 2. par. 1. discept. 37. numer. 35.*
& facit *Text. in l. Prospexit ff. Qui, & à quibus*, ibi: *Quod*
quidem per quam durum est, sed ita lex scripta est.

Fortiùs quia cum tali clara dispositione Statutorum con-
cordat clarior praxis nostræ Religionis, de qua testis omni
exceptione major est P. Generalis nostri Ordinis, ibi: *Hor-* 71
tamur P. V. R. ut toto conatu impediat talem subrogationem,
sive per electionem, sive alio modo faciendam, uti legibus, &
Praxi repugnantem: Quæ praxis omnium oculis exposita est
in Familia Ultramontana, in qua ex decem Definitoribus
generalibus, legitimè electis in ultimo Capitulo generali,
vix supersunt quatuor, vel quinque, absque eo quod audita 72
fuerit similis prætensio Ministrorum provincialium ejusdem
Ultramontanæ Familiæ circa subrogationem in locum præ-
mortuorum Definitorum generalium.

Nec replicetur, quod in omnem casum, si non deficiet in
Capitulo generali unus ex Definitoribus, eò quia in illius lo- 73
cum poterit ad formam dd. Statutorum substitui Minister
provincialis illius Provinciæ, ex qua erat defunctus; Saltem
Reformati amittent unum Votum, quia idem Minister pro-
vincialis, substitutus in locum Definitoris generalis, unum
dumtaxat votum dare posset, non autem duo, hoc est, &
uti Definitor generalis, & tanquam Minister provincialis.

Ante responsionem huic ultimo objecto non possumus non
laudare zelum Contradictoris, exagerantis hujusmodi præ-
judicium, eo tempore, quo ipso est illius unicus author, &
pro-

74 promotor; Si enim præsentem litem acriter non movisset,
& acrius non continuaret, hoc præjudicium nullo modo ve-
rificari posset, quia in primo Capitulo generali, loco Defini-
toris generalis defuncti, votum daret Minister provincialis,
qui subrogatus fuerat tempore ejusdem mortis, absque ullo
præjudicio Voti, dandi ab illo Ministro provinciali, qui tem-
pore Capituli generalis esset actualiter talis.
Respondemus autem, quod hujusmodi criticationes parti-
cipant de scotisticis subtilitatibus, quia in nostra Religione
75 nunquam factæ fuerunt in præteritum, ut notorium est in
utraque Familia: Et loquendo de nostra Cismontana, deque
Religiosis Reformatis gr. ex. si tempore P. Varisii fuisset con-
vocatum Capitulum generale, certum est, quod in illo ex
duplici capite Votum habebat, & uti Excommissarius gene-
ralis totius Familiæ Cismontanæ, & uti ex Vice Commissa-
rius generalis Reformatorum, & tamen unum duntaxat de-
disset Votum, idque absque ulla querela Reformatorum:
Loquendo verò de utraque Familia, non sunt metaphysici,
minusque nimium rari casus illi præteritorum Capitulorum
generalium, in quibus intervenerunt uti actuales Ministri
76 provinciales multi, qui eodem tempore erant etiam Defini-
tores generales, in quibus summa pace unum dederunt Vo-
tum, absque ulla querela, vel criticatione; Sicuti de facto
(ut alios ommittamus) in ultimo generali Capitulo Victo-
riensi de anno 1694. P. Franciscus à Bassano, actualis Defi-
nitor generalis, & simul Minister provincialis Reformatæ
Provinciæ S. Antonii Venetiarum, unicum dedit Votum,
tanquam Definitor generalis, absque eo, quod suppletum
fuerit illius Votum, uti Provincialis: Et tamen, nec Vene-
ta Provincia, nec tota Reformatio de tali unius Voti amis-
sione ullam querelam movere.
Quod si ulteriùs dicatur, posse in his circumstantiis eligi
77 ProMinistrum, qui nomine Provinciæ daret Votum, eo
tempore, quo Minister Votum suum daret uti Definitor ge-
generalis, ut practicatum fuisse asseritur inter Observantes,
Responsio in promptu est, quod eodem prorsus modo pro-
78 cedi poterit in nostro casu, & res erit expedita, nullusque re-
manebit locus contrariis criticationibus.
Non omittimus demum EE. PP. rogare, ut dignentur re-
flectere, quod unus in toto Orbe Seraphico reperitur Reli-
79 giosus, unico innixus Voto inter omnes componentes Defi-
nitorium generale, qui præsentem promovit, & prosequitur
prætensionem, adversus fundatam, communemq; opinionem
P. Generalis totius Ordinis, P. V. C. G Reformatorum, to-
tiusque generalis Definitorii, in quorum potestate si reposi-
tum est leges etiam condere pro tota Religione, *ex adductis
supra numer.* 48. multò magis illorum judicium attendendum
80 erit pro sola declaratione Statutorum, pro qua disputamus;
Præcipuè postquam ad terminos nostrarum Constitutionum
hæc Sac. Congr. eidem Definitorio decidendam remisit præ-
sentem controversiam: Videtur enim nimis durum, Oppo-
sitorem prætendere, ut iidem qualificatissimi Religiosi ve-
rum sensum propriarum Constitutionum non intellexerint,
longeque durius, quod adversus proprias conscientias deter-
81 minaverint aliquid, eisdem Constitutionibus nullatenus con-
forme, idque absque ullo proprio commodo, vel utilitate,
quod imperceptibile visum fuit *Roland. cons.* 33. *num* 38. *& se-
quent. lib.* 1. aliisque Authoribus, citatis *in Tract. de Livell.
cap.* 1. *§.* 4. *num.* 5.
Die 27. Aprilis 1718. proposita Causa in C. E. per Cardin.
82 Spinolam, rescriptum fuit; *Sustineri Subrogationem, fa-
ctam in personam Provincialis Provinciæ septem Martyrum.*

PRo intelligentia illorum verborum Statuti Toletani,
quæ registravimus supra num. 32. notandum est hic cum
83 *Lantusc. in Theatr. Regular. Verb. Subrogatio numer.* 2. quod
Provinciæ Patres propriè, & rigorosè sunt illi qui saltem per
biennium fuerunt Provinciales, Vicarii, Procuratores, &
Commissarii Romanæ Curiæ, Definitores generales, Guar-
diani Hierusalem, Secretarii generales Ordinis, qui per
triennium servierunt Superioribus generalibus, canonicè ele-
84 ctis, Lectores jubilati, necnon Definitores, & Custodes
actuales in suis provinciis; Isti enim omnes Patres Provinciæ
verè, ac propriè sunt, cum titulis, honoribus, & privilegiis
Patrum, unà cum jure subrogandi, & debent observare in-
ter se ordinem, & præcedentiam, juxta disposita *in Constit.
gener. ordin. cap.* 8. *num.* 4.

DISCEPTATIO XXX.

Ordinis S. Francisci Exemptionis.

PRO

Syndicis Apostolicis.

CUM

Communitatibus Status Ecclesiastici.

ARGUMENTUM.

*Syndici Apostolici Ordinis S. Francisci, an gaudeant exem-
ptione ab oneribus communitativis; Et in casu, quo ii-
dem Syndici sint Sacerdotes, an exempti sint à Iurisdi-
ctione Ordinariorum, tàm in Visitatione, quàm extra il-
lam. Quibus concurrentibus iidem Syndici Apostolici
vendere, & alienare possint bona, relicta illis Commu-
nitatibus, quorum sunt Syndici.*

ILlorum magnorum laborum intuitu, quos Syndici Con-
ventuum Fratrum S. Francisci subire coguntur, aliqui
Summi Pontifices multas Gratias eisdem concesserunt, in- 1
dicatas in *Constit.* 47. *Innocent. XII. sub numer.* 6. quorum
primus Clem. VII. eisdem Syndicis specialem exemptionem
à Foro sæculari, tàm in Causis civilibus, quàm criminali-
bus, & mixtis, amplissimè indulsit in *ejus Constit.* 19. Prout
etiam idemmet Pontifex voluit, quod, nedum pro anima-
rum salute potirentur quibuslibet indulgentiis, & peccato- 2
rum remissionibus, quibus Fratres Ordinis Observantiæ po-
tiuntur, & gaudent, sed etiam *Favoribus, & Gratiis*, eis-
demmet Fratribus impartitis, ut pariter legitur in eadem
Constit. sub §. 1. & in aliis *apud Confect. in Collect. Privil. Sac.
Ordin. Frat. Mendic. fol.* 145. *& seqq.*
Hanc ipsam Constitutionem, prout etiam decreta Sac.
Congregat. idipsum demandantia, confirmavit in forma spe-
cifica Innocen. XI. ut, referendo verba dictæ confirmationis,
notant *Matthaeucc. in Official. Cur. cap.* 51. *per totum, & Rict.* 3
in Synops. Imun. Eccles. verb. Syndicus; Ea motus ratione,
quod nonnulli prætendebant, Privilegia hujusmodi in aliqua
parte non esse ampliùs in usu, quodque Syndicis prædictis ra-
tione eorum Officii tantum, non autem, uti talibus Perso-
nis competere possint, ac proindè cum id esset in detrimen-
tum paupertatis, & Regulæ, quam profitentur iidemmet
Fratres S. Francisci, dum neminem ampiius poterant reperi-
re, qui eorum Syndici, sive Procuratoris munus in se susci- 4
pere, eumque laborem assumere vellet, expediens dignosce-
batur hujusmodi confirmatio, ut ferè per hæc verba id obser-
vat *Matthaeucc. loc. alleg.*
In sequelam horum Pontificiorum diplomatum EE. PP. in
hac Sacr. Congreg. assistentes pluries demandarunt, quod ii-
dem Syndici fruantur exemptione onerum communitativo- 5
rum; & signanter in *Anagnina* 10. *Decemb.* 1661. *& in Reca-
naten.* 1. *Septembr.* 1636 *& in Urbinaten.* 24. *Jan* 1699. *& in
Firmana* 8. *Novemb* 1702. in quibus expressè eisdem Syndi- 6
cis concessa fuit exemptio à solutione Collectarum, necnon
Onerum communitativorum.
Cumque in præsenti Communitates Status Ecclesiastici ta-
lem exemptionem controvertant, supplicamus rescribi, di- 6
ctos *Syndicos ad Onera communitativa non teneri.*
Pro favorabili autem resolutione sat esset observare, quod
ita ab hac Sac. Congreg. pluries declaratum fuit, ut supra ob-
servavimus, dictas enim resolutiones, vel tanquam leges ve-
nerari omnino debent, generaliter *Rot. dec.* 7. *nu.* 3. *post An-* 7
tonel. de Jur. Cler. & dec. 279 *num.* 2. *par.* 18. *rec.* & in termi-
nis resolutionis hujus Sac. Congr. notat *Cobell. ad Bull. Bon.* 8
Reg. cap. 35. *n.* 109. *vers. Verùm.* Vel uti religiosè à Commu-
nitatibus observatæ, positivam important observantiam, &
declarationem Clement. Constitut. quæ si in verbis, seu lite- 9
tera controversam exemptionem non præsefert, dicitur ta-
men ex præfatis decretis, & successiva observantia taliter
declarata, ut eadem interpretatio omninò sequenda sit, etiam
si intellectus contrarius esset de Jure verior, & magis verbo- 10
rum sensui accommodatus, ut notant adducti *in Tom.* 1. *par.
2. discept* 16. *num.* 102.
Fortiùs, quia talis interpretatio conformis est eidem Cle-
men-

mentinæ, dum in eadem dicitur, quod idem Summus Pon-
11 tifex communicare voluerit omnia, & quæcumque privile-
gia Fratrum Minorum Observantium Syndicis, & Procu-
ratoribus Religionis, itaut illorum privilegiis frui, & poti-
si valeant, ut legitur *sub §. 1.* ibi: *Omnibus, & singulis in-
dulgentiis, favoribus, & gratiis, quibus Fratres Ordinis
Observantiæ prædicti utuntur, potiuntur, & gaudent &c. uti,
potiri, & gaudere possint, & valeant.* Unde si privilegio
exemptionis ab oneribus Communitativis Fratres Minores
Observantes potiuntur, ut est notissimum, & observant *Tho-
mat. de Collect. inter Tractat. magn. tom. 12. fol. 131. n. 1. in fi-
12 ne versic. Si verò Barbos. de Potest. Episcop. par. 2. alleg. 13. n.
14. & Card. de Luca de Regal. disc. 57. sub n. 2.* Ita eodem pri-
vilegio frui debent Syndici, ex vi parificationis, in ipsamet
13 Constitutione demandatæ, ad *Tex. in leg. 1. Cod. de Episc. &
Cleric.* ibique *Castr. Squillan. de Privileg. Cleric part. 8 à nu.
17. & Antonel. de Jurib. Cler. cap. 2. num. 32.*
Quibus accedit, quod licet in litera id non contineatur in d
Constit. adhuc illius vigore potiuntur Syndici exemptione
14 ab Officiis, & muneribus publicis earund. Communitatum,
prout etiam gaudent Immunitate ab omnibus represaliis, ut
respectu Officiorum publicorum decrevit hæc Sac. C. die 14.
Jan. 1698. in Spoletana, & 7. Jan. 1699. & Sac. Consulta fa-
vore Syndici Conventus Terræ Fabriani sub die 9. Augusti
1701. Quæ resolutio confirmata fuit contradicente Guberna-
tore Loci sub die 19. ejusdem mensis, & anni; Respectu verò
exemptionis à Represaliis eand. exemptionem decrevit S. C.
15 I. die 14. Jan. 1698. prout etiam hæc Sac. C. die 14. d. mensis
Jan. & anni, ut notat *Matthæucc. in Offic. Cur. Eccles. d. cap.
51. n. 5. & Ricc. in Synop. verb. Syndicus n. 17. & seqq.*
Et propterea in nihilò refragatur, quod litera Clemen-
tinæ Constitut. non præseferat controversam exemptionem
16 Onerum communitativorum favore Syndicorum; Quia eo
ipso, *quòd ipsi omnibus favoribus, & gratiis, Fratribus Ob-
servantibus indultis*, uti, & potiri voluit idem Summus Pon-
tifex, per necessè sequitur, quod etiam privilegium contro-
versæ exemptionis eisdem Syndicis communicavit. Et que-
madmodum alias etiam immunitates, non expressas, Sacr.
17 Congreg. ut suprà, comprehensas declararunt, ita ex eadem
ratione controversa exemptio, licèt non expressa comprehen-
sa dici debet; Tùm ex verborum generalitate, elicita ex illis
verbis *omnibus, & singulis*, quæ nihil excindunt, ad regu-
lam *Text. in cap. Circa*, ibique *Gloss. Verb. Omnia de Elect. in
6.* Tùm ex æqua interpretatione, pluries canonizata, & am-
plexa à Sac. Cong. ex huc usq; animadversis.
Quæ omnia clariora redduntur ex *Constit. 11. S. Pii V. in
18 Bullar. tom. 2. §. 1.* in qua expressè confirmantur exemptiones
Ordinum Mendicantium ab omnibus Gabellis, easque ex-
tendit ad eorundem Ordinum *Negotiorum gestores*, sub quo-
rum nomine Syndicos, & Procuratores eorumdem Ordinum
venire, non est ambigendum, dum pro talibus reputantur in
aliis Constitutionibus, de iisdem Syndicis loquentibus, il-
19 losque de Jure hujusmodi nomine venire, probat *Text. in leg.
Quicumque 5. §. Etiam eos ff. de Instit. act.* & notant *Giurb.
decis 88. à n. 3. & Rot. dec 152. à n. 12. par. 10. rec.*
Non attenta responsione, quòd hujusmodi exemptiones
20 revocatæ fuerint in Constit. 5. Innoc. XII. Contrarium enim
ostendit supra relata observantia exemptionis, pacificè admis-
sa, & à Sacris Congr. canonizata post eandem Constitutio-
nem Innoc. XII. quæ ad hunc effectum sufficit. Et quidem
21 summa ratione, quia sicuti non cessant labores Syndicorum,
ita neq; cessare debent eorum privilegia, illorum intuitu con-
cessa, cum de cætero non reperirentur personæ, quæ tale
munus, seù potiùs onus, in se suscipere vellent, ut superiùs
insinuavimus, & innuit confirmatio, seù approbatio Innoc.
XI. relata à *Matthæuc. ubi supra n. 2 sub §. 2.*

In eadem Causa.

22 NOn obstantibus exadversò deductis subsistere videntur
omnes tituli, quibus innititur exemptio Syndicorum
ab Onere collectarum.
I. Titulus exemptionis fundatur in diversis Constit. Sum-
morum Pontificum, & signanter in Constit. 19. Clem. VII. in
23 qua literis cubitalibus conceduntur eisd. Syndicis omnes illi
favores, & gratiæ, quibus potiuntur, & gaudent Fratres de
Observantia. Quorum favorum, & gratiarum appellatione
venire controversam exemptionem probavimus *sup. n. 17.* Et
in terminis observat *Matth. in Offic. Cur. Eccl. c. 51. nu. 2.*
Nec subsistit, eadem verba detorquenda esse in sensum spi-
24 ritualium favorum, & gratiarum, dum habemus innegabi-
lem observantiam, quæ illa interpretata est pro temporali, &
legali exemptione, tam ab Oneribus Collectarum, quam à Re-
presaliis. In Constitutionibus enim Apostolicis ille dicitur
sensus in verbis, qualem demonstravit subsequuta observantia
etiamsi contrarius intellectus de Jure verior esset, magisque
accomodatus verborum sensui, ut probavimus *sup. n. 10.*
Secundus titulus ejusdem exemptionis fundatur in Juris
communis dispositione, qua attenta, exemptio à Collectis,
competens Ecclesiasticis, & Religiosis, comprehendit etiam
illorum famulos, familiares, & negotiorum gestores, ex 25
adductis *supra num. 18. & 19.*
Cui non adversatur responsio, quod prædicta vera sint de
illis Famulis, qui antiquitùs sub dominio, & expensis Mo-
nachorum vivebant, atque erant perpetuò adscripti servitio
Ecclesiæ; Tantùm enim abest, quod Authores, ad id com-
probandum exadversò adducti, id afferant, ut potiùs retor- 26
queantur, expressè probantes contrarium, ut est *Surd. dec.
35. n. 8.* referens, in decisum in suo casu à Senatu favore il-
lorum famulorum; qui perpetuò Monachorum servitio ad-
scripti non erant; *Thesaur. decis. 32. n. 5. & decis. 116. nu. 12.*
nec non *de Graff. de Effectib. Cleric. effect. nu. 148.* loquuntur
de Clericorum Collectis. E conversò autem innumeri DD.
adducti per *Squillant. de Privileg. Clericor. c. 18. n. 17. & seq. &
Antonell. de Jurib. Cleric. lib. 1. par. 1. c. 2. num. 31.* indefinitè
probant, hujusmodi privilegia competere etiam famulis, seù
familiaribus ad tempus, ibi: *Quæres 5. An privilegium immu-
nitatis à solutione Collectarum &c. concessum Ecclesiæ, & Cle-
ricis, extendatur etiam ad famulos Ecclesiæ, & Clericorum;* 27
*Respondeo affirmat., sive sint famuli perpetui, sive ad tempus
quia famuli comprehenduntur in privilegiis Dominorum.*
Minus subsistit alia reflexio, quod in omnem casum dicta fa-
mulorum exemptio verificetur in bonis Ecclesiarum, quo-
rum sunt famuli, non autem in bonis propriis eorundem, cum
inutili divagatione circa qualitatem immunitatis, & exten- 28
sionem privilegii personalis, vel realis, communicabilis, vel
non communicabilis; Famuli enim Ecclesiasticorum nulla
indigent communicatione privilegiorum circa bona propria
Ecclesiarum, quæ omni jure exempta sunt, ut latissimè pro-
bat *Cartar. in Opusc. de For. competent. seu in Disput. pro Ec-
clesiar. Immun. à num. 439.* referendo plures resolutiones Sac. 29
Cong. Immunitatis, *Sperell. dec. 37. à nu. 76.* Dictaque com-
municatio ad hoc, ut aliquid operetur, verificatur circa bo-
na propria, & in his præcisis terminis loquuntur DD. addu-
cti per *Squillant. & Antonell. ubi supra*, atque habemus in hac
parte punctualem *Glossam in Capit. ex literis Verb. Suis facul-
tatibus de Vit. & honest. Cleric.*
Tertius titulus exemptionis fundatus pariter in juris dispo-
sitione, seù deducitur per juris receptas propositiones ab alia 30
exemptione fori, quæ pro quibuscumque Causis, tam civili-
bus, quàm criminalibus Syndicis Apostolicis competit, ex
punctualiter animadversis per *Ciarlin. contr. 187 to 2. & Spe-
rel. dec. 128. n. 8. in fine, seu in additione*, referentem unifor-
mem resolutionem, & *Panimoll. dec. 6. adnot. 7. n. 56.* ubi, quod
id verum est etiam pro Causis, motis ante deputationem in
Syndicos, referendo ità decisum à C. I. & *in Maceraten. 8.
Martii 1644. & in Fanen. 25. Maii 1645.* Dummodò tamen
adsit legitimus Conservator Privilegiorum Religionis, cui
subiiciuntur, qui aliàs dicuntur subjecti jurisdictioni Episco-
pi, non existente legitimo Conservatore Religionis, ut reso-
lutum fuisse *à C. I. in Urbevetana 6. Mart. 1655.* testis est idem
Panim. ubi supra num. 57.
Respondetur exadversò, id non esse universaliter verum,
adducendo exemplum Clericorum conjugatorum, qui non 31
sunt immunes à Collectis, licèt sint exempti à Foro laicali;
Cæterùm responsio confirmat potiùs nostrum assumptum, eò
quia iidem Clerici, ex eodem motivo exemptionis à potesta-
te Laicali, habent pariter à Jure exemptionem à Collectis,
ut probat punctualis *Gloss. in cap. unico in figuratione casus pau-
lò post principium, & in verb. In cæteris de Cler. Conjug. in 6*
Sed ea speciali sanctione Summi Pontificis fuit eis adempta
in *dict. cap. unic. de Cler. Conjug in 6.* ubi, præter privilegia
Fori, & Canonis, in cæteris mandavit Summus Pontifex,
eos nullo alio gaudere privilegio Clericali; In hac autem par- 32
te, ut in terminis notant *Castropal. Oper. Moral. tom. 2. tr. 12.
disput. unic punct. 9. n. 3. & Barbos. de Potest. Episc. p. 2. alleg.
23. num. 6.* standum est Juri canonico, & exequutioni deman-
dandæ sunt Pontificiæ Constitutiones, ut in Urbe practicari 33
videmus in Gabella Vini, ab Alex. VII. imposita, à qua
nedùm Clerici conjugati, sed etiam aliæ Ecclesiasticæ perso-
næ, in maxima Ecclesiastica Dignitate constitutæ, exemptæ
non sunt, & referendo præcisa verba Chirographi impositio-
nis hujus Gabellæ notat *R. P. D. de Rubeis apud Zaul. ad Stat.
Favent. tom. 2. fol. 176. à n. 43.* ubi, quod in hac parte de pote-
state

state Papæ nemo dubitat, quòdque de illa disputare non licet; Usquequò igitur in nostris terminis non adducitur contraria Summi Pontificis sanctio, undique subsistit dictus titulus exemptionis, adeò solidè fundatus in incontrovertibi-
34 li exemptione Fori, ex authoritate dd. Classicorum DD. approbatorum etiam à d. S.C.E. & R.

Quartus tandem titulus exemptionis fundatur in praxi, seù innumeris resolutionibus hujus S. C. quæ nunquàm talem
35 exemptionem in dubium revocavit, sed in omnibus facti contingentiis, & recursibus semper respondit pro ejusdem exemptionis observantia, & continuatione antiqui soliti, cum illa considerabili circumstantia, seu expressione: *Essendo stata altre volte dichiarata dalla S. C. che a tali Ministri attuali di essa Religione competa l'essenzione sudetta:* Non enim mutanda sunt ea, quæ certam observantiam habuerunt *leg.*
36 *Minimè ff. de Legib. Gonzal. in cap. Cùm consuetudinis num. 23. de Consuet. Bordon. in Manual. S. Offic. sect. 34. n. 40. Capon. discep. for. 85. n. 12. & Rot. apud Antonel. de Jur. Cler. dec. 19. n. 23.*

Adversus quàm non juvat respondere, easdem resolutiones emanasse inaudita Parte: Contrarium enim patet ex ad-
37 ductis in Summario, in quo registrantur instantiæ contra Syndicos factæ, unà cum recursibus ad hanc S. C. interpositis. Ultrà quòd adeò longa observantia non potest dici oscitanter practicata, neque proindè adversus illam talis exceptio ad-
38 mitti valet, per ea, quæ firmavit *Rot. in Placent. Collegiatæ 2. Julii 1696. §. Quin obstet coram Olmo.*

Demùm non adversatur, quòd in omnem casum nostra
39 exemptio ex quocumque capite proveniat, revocata fuerit per Innoc. XII. in ejus Constit. 3.

Recursuum enim contra talem prætensam dictæ resolutiones hujus S. C. post eandem Constitutionem replicatè emissæ. Quia non potest in mentem cordati Viri cadere, quòd hæc
40 S. C. re maturè perpensa, totiès respondere voluisset pro exequutione nostræ exemptionis, si illa fuisset adeò solemniter revocata in *cit. Constit.* Quæ præsumptio validissimo fulcitur fundamento, quia scilicet in *d. Constit. §. 9.* præservantur, seu ad limites Juris communis reducuntur Ecclesiasticorum, & Regularium immunitates, & exemptiones; Ex hucusque autem animadversis nostram exemptionem competere
41 pariter ad terminos Juris communis manifestum est, proindeque prætensa revocatio nullatenus subsistit, nec allegabilis est, ut in terminis notat *Matthæuc. in Offic. Cur. Regul. part. 2. cap. 2. tit. Officialis quoad Gabellas num. 8. juxta primam impressionem.*

Non omittentes observare, quòd agitur favore piæ Causæ seu pro manutentione puritatis Regulæ PP. de obser. & Re-
42 form. qui ex contraria resolutione in futurum vix Syndicum aliquem reperire possent, qui onera eis competentia assumere vellent, quod ab omni pietate alienum visum fuit Innoc. XI. in *ejus Constitut.* per extensum registrata à *Matthæuc. in Offic. Cur. Eccles. cap. 51.* Ea autem, quæ pietatem respiciunt, & piæ causæ favorem concernunt, etiam in dubio faciliè ad-
43 mittenda sunt, per ea, quæ notant *Felin. in cap. Ad Apostolicam num. 3. de Simon. Lagun. de Fruct. part. 1. cap. 33. §. unic. à num. 19. & Rot. in Urgellen. Servitut. 15. Maii 1697. §. Et quidem coram Molines.*

Quia verò ultrò admittitur exadverso amplissima exemptio Syndicorum Apostolicorum à foro laicali, sed prætendi-
44 tur, illam nil commune habere cum præsenti inspectione: Dicimus, ex illa ad hominem inferri eandem exemptionem, etiam quoad onera communitativa, non quidem ex eo, quòd ab una ad aliam ex dictis exemptionibus argumentari valeat, seu ab exemptione personali inferri possit exemptio realis; Sed ex eo, quia eadem militat ratio exemptiva in utroque casu; In tantùm enim iidem Syndici exempti dicuntur à Foro laicali, quia tanquam Ministri, & negotiorum Gestores PP. Minorum Observantium, de illorum exemptionibus participant, ipsorumque privilegiis fruuntur, & gaudent,
45 & uti tales, ad instar eorundem Religiosorum, immediatè Summo Pontifici subjecti dicuntur, & sunt, ut in individuo notant *Roderic. quæst. Regul. tom. 3. quæst. 52. art. 5. Pellizzar. de Monial. tract. 1. cap. 6. sect. 2. num. 3. tom. 2. & Augustin. à Virg. Maria de Privileg. Ord. Mendic. verb. Procurator sub num. 2.* Et referendo ita pluriès decisum à S. C. observant *Lan-*
46 *tusc. in Theat. Regul. verb. Syndicus num. 1. Pignatel. cons. 445. tom. 1. Del Ben in noviss. Addit. ad tract. de Immunit. verb. Syndicus, & Matthæuc. in Offic. Cur. Regul. lib. 1. cap. 10. num. 53. & lib. 2. cap. 22. per tot.* juxta primam impressionem. Quod est adeò verum, ut procedat etiam pro Causis, motis antè illo-
47 rum deputationem ad Syndicatum, ut bis resolutum ab eadem S. C. refert *Panimol. d. decis. 6. adnot. 7. num. 56.*

Cùmque hæc eadem ratio militet etiam respectu Onerum communitativorum, eadem quoque militare debet Juris dispositio, ex adductis per *Rot. decis. 348. num. 13. part. 17. recent.* Nec mirum, si ab hac S. C. semper ipsorum favore responsum 48 fuit pro exemptione à dictis Oneribus communitativis, juxta resolutiones adductas *suprà num. 5.*

Videmus hoc quotidiè practicari in Familiaribus Episcoporum, qui, ut egregiè pro veritate consultus, respondet, ac probat *Ciarlin. controv. 187. tom. 2.* non alia ratione exempti 49 sunt à gabellis, nisi ex eo, quia uti exempti à Foro laicali, tanquam Ministri, & Famuli Episcoporum, de illorum quoquè exemptione à gabellis participare debent, licèt nullus Canon, nullaquè Papalis Constitutio illos eximat ab onere solvendi easdem Gabellas; Optimè advertens *num. 24.* hoc non esse extendere privilegium Fori ad privilegium immunitatis, sed esse privilegium immunitatis, competens Domi- 50 no, extendere ad ejus Familiam, & Ministros, quòd juri etiam consentaneum est, juxta *Text. in leg. Universi C. de Vectigal.* ac in specie animadversa per *Sanchez Cons. moral. lib. 2. cap. 4. dub. 44. num. 2.* ubi, quòd omnes tenent, exemptum à Gabellis pro usu suo, esse etiam exemptum pro suis Familiaribus, ac Ministris, & *Giurb. cons. 8. num. 2.* loquens in specie de Familiaribus Episcoporum *Donat. Rer. Regul. tom. 2.* 51 *tract. 4. de Extens. privil. quæst. 3. per tot.* ubi probat, privilegium concessum Marito de non solvenda Gabella, extendi etiam ad Uxorem, ea ratione, quia ratio exemptionis Mariti militat etiam respectu Uxoris *Menoch. de Arbitr. cas. 562. num. 13. & 21. de Graff. de Effect. Cler. effect. 3. num. 122. & Thesaur. decis. 22. num. 6.*

Proindeque non sine fundamento potest dubitari, quòd ex contraria resolutione præsentis controversiæ, cum recessu ab opinione, huc usque inconcussè practicata favore Syndi- 52 corum adeò exemptis Religionis, ex eo specioso motivo, quòd nulla Pontificia Constitutio in specie eximat Syndicos à solutione Onerum communitativorum, desumi poterit prætextus impugnandi eandem exemptionem Familiarium Episcoporum, pro qua adeò insudarunt Ecclesiasticæ Immunitatis Defensores, ut videre est apud *Dian. coordinatum tom. 9. de Immun. Eccles. tract. 1. resol. 2. num. 16. & seq.* ubi re- 53 fert per extensum Epistolam scriptam de ordine Pauli V. Episcopo Liparen. & *tract. 2. resol. 182. & plur. seq.* ubi eandem, & alias similes Epistolas per extensum transcribit; Et rationem dubitandi adducit *Ciarlin. dict. controv. 187. num. 3.* ibi: *Quia non videtur adesse aliquis Canon, aut Constitutio, quæ* 54 *illis hoc tribuat, & licèt hi privilegio Fori perfruantur, tamen hoc non debet extendi, etiam ad privilegium Immunitatis, quia diversa sunt, & ab una, ad aliud non valet argumentum &c. & specialia non sunt multiplicanda &c. ideo videtur dicendum, quòd sicuti cæteri Laici tenentur ad solitas Gabellas.*

Neque potest dubitari, majora esse gratuita onera Syndicorum Apostolicorum respectu Religionis, cujus sunt Syndici, quàm dictorum Familiarium Episcoporum incommo- 55 da, quæ subeunt quidem in familiaritate Episcoporum, sed non sinè actuali, ac considerabili menstrua recompensatione; Illa verò patent ex simplici lectura Apostolicarum Constitutionum, & signantèr ex illa Martini IV. apud *Cherubin. post Constit. 19. Clem. VII.* in qua inter alia datur eisdem Syndicis facultas amplissima circa eleemosynas omnes, ad Re- 56 ligiosos spectantes, nimirùm illas; *Per se petendi, recipiendi, exigendi, alienandi, transigendi, paciscendi, conveniendi, promittendi, remittendi, quietationem faciendi, agendi, defendendi &c. cum illis, & contra illas, qui hujusmodi res mobiles, & immobiles, aut pretium earum, seu velitas eleemosynas Fratribus in Testamento occuparent &c. ac generaliter in omnibus Causis, pro rebus, & locis hujusmodi ad ipsam Ecclesiam spectantibus &c.* de quibus latè *P. de Gubernatis in Orb. Seraphic. lib. 3. tom. 1. cap. 17. ac Rota in Rom. seù Mexicana 22. Junii 1699. §. Quamobrem coram Card. de la Tremoille.*

Itaut, si ab hac S. C. responderetur pro exclusione exemptionis ab Oneribus communitativis, de facili, non sinè pau- 57 pertatis, & Regulæ, quam profitentur, suarumque conscientiarum detrimento, in futurum iidem Religiosi vix aliquem reperire possent, qui Syndici, seu Procuratoris munus in se suscipere, eumque laborem assumere vellet, quod ab omni pietate, & justitia alienum visum fuit, & per hæc præcisa verba improbatum ab Inn. XI. ex animadversis suprà num. 1.

Die 19. Julii 1704. proposita Causa *in C. B. R.* per B. Nuceverolum, immortalis memoriæ Virum, rescriptum fuit: *Syn-* 58 *dicos teneri ad Onera communitativa*; Quòd rescriptum refert etiam *Matthæuc. in Offic. Cur. Eccles. cap. 51. num. 6.*

SCripsi pariter in alia Causa *Insulana Exemptionis* pro Syndico Apostolico, qui erat Sacerdos, in qua sequens fuit disputatum dubium in S. C. C. die 5. Julii 1710. *An Sa-*

cerdos Felix de Soda, Syndicus anicus PP. Minorum S. Fran-
59 *cisci de Observantibus Civitatis Insulę, sit exemptus à Jurisdi-*
ctione Episcopi, tam extra Visitationem, quàm in actu Sanctæ
Visitationis; Fitque rescriptum: *Negativè in casu, de quo agi-*
tur, in quo concurrebant multæ circumstantiæ, exclusivæ
talis exemptionis, propter quas Sac. Congr. addidit illa ver-
ba: *In casu, de quo agitur*.

DE mense Julii 1717. Scripsi pro veritate circa insubsi-
stentiam venditionis cujusdam domus, factę a Syndi-
co Apostolico Conventus PP Reformatorum S. Crucis Pu-
60 piæ pro longè minori pretio, quàm in rei veritate valebat;
Cęterum ad impedienda similia inconvenientia in futurum,
congruum existimatum fuit, in C. C. habita die 18. Martii
1719. exquirere aliquod remedium, narrando, quòd à Syn-
61 dicis Apostolicis, res, & bona Conventibus, & Religiosis
relictę, aliquando vilissimo pretio venduntur, vel quia Syn-
dici eas vendunt favore Propinquorum, vel quia contrahunt
cum Personis, quibus resistere non possunt, vel nolunt; Fuit
propterea in Congr. habita dicta die quæsitum: *An, & qua-*
62 *le temperamentum sit capiendum*; Fuitq; rescriptum: *Quoad*
mobilia pretiosa, Ecclesiæ incorporata, esse necessarium Be-
neplacitum Apost. Quò verò ad omnes alias res, in futurum
63 *non posse Syndicos procedere ad venditionem, nisi prævia affi-*
xione Edictorum, & venditio fiat majori Oblatori.

DISCEPTATIO XXXI.

Nullius Atinæ Juris Sepelliendi.

PRO

PP. M. O. R. S. Francisci.

CUM

Capitulo Ecclesiæ Collegiatæ

ARGUMENTI.

Loco adnectuntur sequentia dubia.

I. *An PP. Reformati S. Francisci Atinæ teneantur solvere quartam Parochiali, & Collegiatæ Ecclesiæ ejusdem Loci, pro illis Defunctis, qui in eorum Ecclesia sepulturam elegerunt.*

II. *An in associatione cadaveris ad propriam Ecclesiam possint iidem Patres incedere sub propria Cruce, vel potius teneantur incedere sub illa Ecclesiæ Collegiatæ, & Parochialis.*

III. *An possit Capitulum ejusdem Parochialis, & Collegiatæ Ecclesiæ cum Stola, & Cruce ingredi Ecclesiam dd. Patrum, in eaque functiones aliquas facere circa cadaver, antequam sepulturæ tradatur; Seu potiùs debeat tantùm dare ultimum Vale; Et quatenus affirmativè quoad 2. partem.*

IV. *An dictum ultimum Vale consistat in simplici benedictione cadaveris, recto tramite introducendi in Ecclesiam Regularium; Vel potiùs in recitatione alicujus Psalmi, vel alterius Orationis.*

V. Dub. *An tempore Processionum, quo Capitulum præfatam Ecclesiam ingredi solet, possit Celebrans recitare preces, & etiam Missam celebrare, & teneantur Patres Capitulum urbanitèr excipere, & Campanas pulsare.*

FActum hujus Causæ satis, superque resultat ex sola le-
ctura dd. dubiorum, quibus causam dederunt Canonici
Ecclesiæ Collegiatæ, & Parochialis, occasione sepulturæ,
1 vigore specialis electionis faciendæ in Ecclesia PP. Refor-
matorum cadaveri Francisci Coppolæ.

Pro negativa autem resolutione 1. dubii fuit est relativè se
habere ad *dec. 263. per tot. par. 15. rec.* ubi solidè, ac magistra-
2 litèr firmatur, nostros Religiosos vigore privilegiorum un-
decim Summorum Pontificum, in illa individuatorum,
exemptos esse à solutione cujuscumque quartæ funeralis, cum
qua processit *ead Rot. dec. 8. à n. 2. apud Antonell. de Juribus
Cleric.* & hæc S. C. *in Senogallien.* de qua *in Tom. 3. par. 2.
discept. 28. num. 156.*

Non minùs clara videtur affirmativa resolutio primæ
partis, & negativa 2. partis 2. dub. Regula enim inconcussa
est, quòd in funeribus semper defertur Crux illius Ecclesiæ,
in qua defunctus sepeliiri debet, ut sequendo *Rituale Roma-*
num, testando de praxi Urbis, atque citando innumeras re- 3
solutiones Sac. Congr. probat *Pignatell. consult. 58. à num.*
13. tom. 6. Quæ conclusio unicam patitur limitationem in ca-
su, in quo ad funus invitetur, & interveniat Capitulum
Ecclesię Cathedralis, qui non sunt termini nostri dubii,
quia Ecclesia Atinæ est Collegiata, non autem Cathedra-
lis.

Quòd Capitulum ejusdem Collegiatæ nullam functionem
facere possit in Ecclesia Regularium, circa cadavera illa,
quæ in ea sepulturam elegerunt, quod concernit 3. dub. vi-
detur æquè clarum; Quia inauditum prorsus est, quòd in Ec- 4
clesiis Regularium, omni jure exemptis à Jurisdictione Or-
dinariorum, possint Parochi sęculares functiones aliquas fa-
cere circa cadavera, in illis sepellienda, præter ultimum
Vale, seu simplicem benedictionem, dandam cadaveribus
in Januis Ecclesiarum Regularium, juxta *magistralem reso-*
lut. S. C. C. 22. Aprilis 1625. quam per extensum refert, & se-
quitur *Novar. in Summ. Bullar. p. 1. comment. 91. per tot.* & si-
gnantèr *n. 1.* ibi: *Sæpiùs consuit, quotiès cadavera mortuorum*
ad Ecclesias Fratrum Mendicantium deferuntur, officia mor-
tuorum, & reliqua munia, quæ in hujusmodi ministeriis adhi-
beri solent, non à Canonicis, neque à Clero, sed ab ipsis Fra-
tribus peragi debere; Cum qua processit in aliis modernioti- 5
bus, relatis, & sequutis à *Pasqual. ad Laur. de Franch. nu*
1591. Pignatel. consult. 47. à n. 3. to. 3. juxta Romanam impres-
sionem, *Lantusc. in Theatr. Regular. fol. 622. post princip. Mat-*
thæucc. in Offic. Cur Eccles. c. 20. n. 5. & 6. & Monaccell. in For-
mular. to. 1. tit. 18. form. 18. n. 13 fol. 214. ubi, sequendo aliam
punctualem resolutionem S. C. R *in Mantuana 21. Novembris*
1699. asserit, Parochum, non tanquam talem, sed uti unum
de populo dumtaxat, posse assistere exequiis in Ecclesiis Re- 6
gularium, *Rot. dec. 260. n. 3. apud Post de Manut.* & resolvit *S.*
R. C. in Camerinen. 1. Septembris 1708 Ponente Card. Caprara,
in qua sequenti dubio: *An liceat Parocho Cathedralis Came-*
rinen. occasione associationis Cadaverum ad Ecclesias Regula-
rium, deposito feretro ante limina Ecclesiæ, consuetas preces
recitare: responsum fuit: *Non licere*, cum addito, ut Causa
ampliùs non proponeretur.

Demum, quidquid sit, seu in quo consistat ultimum Va-
le, juxta terminos 4. dubii, facilior est resolutio; Id siqui-
dem non est deponere feretrum ante fores dictæ Ecclesiæ, &
super illo canere Psalmum *Miserere*, *De profundis*, *Libera*
me Domine, aut aliam Orationem, cum Aspersorio, aut
Thuribulo, quod in substantia esset ibi anticipare exequias,
sed solummodò, & unicè restringitur ad hoc, quòd perven-
to Parocho ad dictam Januam, se vertit ad Populum, & per 7
consequens ad cadaver, illudque simplicitèr benedicit cum
Aspersorio, absque eo, quòd deponatur feretrum in terra,
imò nec per temporis momentum moratur cadaver ante fores
Ecclesię, sed recto tramite in dictam Ecclesiam introduca-
tur, ut probavimus *in To. 1. par. 2. discept. 14 à n. 32. & discept.*
28. a. 8u & uno ore testantur omnes Parochi Urbis in solemni
Attestatione, in Secretaria exhibita, ibi: *L'ultimo Vale, che*
si da dal proprio Paroco al Cadavere, quando s'introduce nel-
la Chiesa de' Padri Riformati di S. Francesco, o altri Regola-
ri, dove dal Defonto è stata eletta la Sepoltura, o pure dove hà
la Sepoltura propria, consiste in una mera, e semplice benedi-
zione, che si da al detto Cadavere, & al Popolo, che l'accom-
pagna con l'aspersorio nella Porta di detta Chiesa sepelliente;
Cioè, arrivato il Paroco alla detta Porta di detta Chiesa sepel-
liente, si volta verso il detto Cadavere, e Popolo, e senza far
posare in terra la bara, nè punto farla fermare, nè dire, ò canta-
re il Salmo Miserere, nè il De profundis, nè il Libera me Do-
mine, nè altra Orazione sopra detto Cadavere, semplicemente
lo benedice, aspergendo, tanto quello, quanto il Popolo con
l'acqua benedetta, recto tramite s'introduce dentro detta Chie-
sa; E ciò le sappiamo benissimo per essere stile inconcusso, &
immemorabile appresso tutto il Clero di Roma, e da Noi, come
Parochi, sempre così pratticato, e veduta pratticare, e se
fosse lo stile, e prattica diversamente, Noi indubitatamente lo
sapressimo, per aver fatto, e fare alla giornata simili funzio-
ni. Quod solitum, & inconcussa praxis omnium Parocho- 8
rum Urbis ad nostrum effectum magnifacienda sunt, ut in
specie firmavit *Rot. dec. 569. n. 6u. par. 19. rec.* ubi, quòd omnes
controversiæ Ecclesiarum inferiorum secundùm consuetudi-
nem, & solitum Urbis terminari debent, & *dec. 560. n. 2. &*
3 ead p. 19. rec. ubi, quod praxim Ecclesiarum Urbis cunctæ
aliæ Christiani Orbis Ecclesiæ servare debent, cum aliis,
de quibus in *Tom 1. p. 2. discept. 10 n 28.*

In eadem Causa.

OMissa discussione primi dubii, circa quod Canonici
agnoscentes eorum malum Jus, dant manus victas,
9 Transeuntes ad secundum, concordamus cum contrario
Defensore, quòd in associatione Cadaverum, ad differentiam Processionum, unica tantùm Crux elevari debeat,
sub qua omnes incedere teneantur: Diximus verò *supra nu.*
3. & constanter repetimus, quòd hæc Crux debet esse illius
Ecclesiæ, in qua Cadaver sepeliri debet, unico excepto casu, in quo ad funus interveniat Capitulum Cathedralis, ut
præter *Pignatellum*, supra adductum, probant *Samuel de*
10 *Sepultur. tract. 1. disp. 3. contr. 3. conclus. 6. n. 39. pag. 33. & Monacell. in Formular. to. 1. tit. 5. form. 7. n. 37. fol. 113* ibi: *In defunctorum associatione, si Capitulum Cathedralis incedat cum
Regularibus, una tantum Crux est deferenda ab Ecclesia Ca-*
11 *thedrali, ob illius eminentiam; Cadaver si sepeliatur in Ecclesia Regularium non erigenda est ab eis alia Crux; Si verò ab
Ecclesia Cathedrali non defertur, eam Regulares erigent, si Cadaver est tumulan. in sua Ecclesia,* & resolvit C. C. *in Aquen. Iurium Parochialium 9 Iunii 1708. ad tertium dubium*, ibi: *Sub unica Cruce Ecclesiæ tumulantis*, confirmata die 27 Apr. 1709.
Hoc ipsum determinatum habemus in Urbe à *Statuto Cle-*
12 *ri Romani*; in forma specifica confirmato à SS D N *c. 5. §. 7.*
ibi: *Demum procedant omnes gradatim sub una tantùm Cruce,
illius videlicèt Ecclesiæ, ad quam Cadaver tumulandum defertur, nec alia Crux, sive Crucifixus, sub quovis prætextu, vel
consuetudine, quæ potius dicenda est corruptela, erigatur, sive sit propriæ Parochię, sive Regularium, sive Laicorum Confraternitatum, sive etiam Capitulorum Collegiatarum, etiam
insignium, & Patriarchalium.*
Ex quibus abundè satisfactum remanet prætensæ qualitati
13 Collegiatæ, & Parochialis Ecclesiæ; Nunquam enim erit
talis naturæ, ut comparari possit Collegiatis insignibus, &
Patriarchalibus Ecclesiis Urbis, cujus solitum servari debet
pro regula in universo Orbe, ex allegatis *in Tom. 2. par. 2. discept. 10. num. 28.*
Nec contrarium probat *Pignatell. consult. 73. num 87. tom.*
14 *8.* Scripsit enim ibidem dictus Author, tanquam Parochorum Defensor, imò tanquam unus ex Parochis Urbis, contra prætensionem Confraternitatis Mortis, in qua succubuit,
ut ingenuè testatur in fine ejusdem consultationis, seu *n. 175.*
15 ibi: *Die 17 Ianuarii 1681. S. C. C. declaravit, Crucem, deferendam in funeribus, esse debere illius Ecclesiæ, ad quam funus ducitur*, quæ resolutio est illa eadem, quæ hodiè reperitur impressa *in Addition. ad Stat. Cler. Rom. fol. mihi 50.* Et propterea
applicantur ea, quę idem Author observavit in *consult. 147.
num. 16. in fine tom. 9.* quòd scilicet quando allegantur consilia,
16 opus est videre decisiones, & secundum Judicium placita,
non autem Consulentium scripta judicare, & concordant adducti in *Instit. crim. lib. 2. tit. 8. n. 243.*
Minusque fundamentum aliquod fieri potest in resolutione
S. C. R. in Fossanen. 21. Iul. 1645. quam refert *Monacell. in Formul. to. 1. tit. 5. form 7. n. 37. & 38 fol. 113* ibi. *Ad secundum; Sub*
17 *unica Cruce incedere debere omnes associantes funus, & ea sit
illius Ecclesiæ, ad quam corpus defertur sepeliendum, nisi intervenerit, ut supra Capitulum Cathedralis, vel Collegiatæ,
quo casu sub una duarum respectivè Cruce, omnes incedere debent, prędicta consuetudine non obstante;* Quod decretum asserit idem Author fuisse postea confirmatum ab eadem Sac.
Congr. *in Aretina anno 1664. inter Monachos Cassinenses, &
Capitulum Cathedralis*, & denuo inter easdem Partes 22. *Decemb. 1697 ad primam dub.*
Pro adequata enim responsione sat esse videtur, verba
ab eodem Authore relata simpliciter considerare, quia de
se patet, verba illa *vel Collegiatæ*, apposita ibidem fuisse
per errorem Extensoris, vel per incuriam Impressoris,
18 vel ob aliud accidens, Nobis quidem ignotum, sed talis
qualitatis, ut potens sit ad hoc, ut in nulla valeat haberi consideratione.
I. Quia idem Author tractat ibidem quæstionem inter
Capitulum Ecclesiæ Cathedralis, & Regulares, ut videre
est *num. 37.* Igitur ad illius terminos intelligendæ sunt au-
19 thoritates, ibidem allegatæ *Gob. consult. 64. nu. 49. & Rota
dec. 67 num. 8. & dec. 291 num. 6. coram Coccin. & dec. 60. num. 7
cor. Cerr.*
II. Quia decretum Episcopi Fossanen. de cujus viribus dubitatum fuit, respiciebat Canonicos Cathedralis, non au-
20 tem alicujus Collegiatæ, ut videre est ibidem *sub num. 28.*
Et propterea nimis improprium est asserere, quòd Episcopus dubitaverit de uno, & Sac. Congr. responderit circa aliud
punctum, non controversum ab eodem Episcopo.
III. Quia confirmatio ejusdem decreti, relata ab eodem
Authore *in Aretina sub die 15. Martii 1664. & 22. Decembris*
1697. literis cubitalibus loquitur inter Monachos Cassinen- 21
ses, & Capitulum Cathedralis, juxta verba registrata
supra *num. 17.* Ex quo fit, quod in eisdem terminis Capituli Cathedralis loqui dicitur decretum confirmatum; Nè dicamus, confirmationem, & actum confirmatum nullatenus concordare, contra regulam *Textus in leg. Omnium C. de
Testam.* de qua *Gratian. discept. 909. n. 17.*
IV. Quia speciale illud motivum reverentiæ, debitæ Ecclesiæ Cathedrali, quæ una est in tota Diœcesi, & Civita-
te, & in qua fundatur limitatio regulæ deferendi Crucem 22
Ecclesiæ tumulantis, nullatenus viget respectu Ecclesiarum
Collegiatarum, quæ plures esse possunt, & in multis Locis de facto reperiuntur, ubi autem diversa viget ratio, non
potest esse eadem Juris dispositio *Rot. dec. 205. n. 6. p. 16 & dec.
265. n. 12. par. 19. rec.*
V. Quia talis est praxis Urbis, ultimo loco à SS. D. N.
specialiter approbata in confirmatione Statuti Cleri, in specie 23
comprehendentis etiam Ecclesias Patriarchales, inter quas,
& Collegiatas de Partibus nulla adest proportio, ut vidimus
supra à num. 12.
VI Demum, quia contrarium in punctualibus terminis
Collegiatæ Ecclesiæ, Loci Incisæ cujus est caput, & Parochus illius Prępositus resolvit C. C. *in Asten. Iurium Parochia-* 24
lium 9 Iunii 1708. & 20. Aprilis 1709. ad 12. dubium ibi: *Pro
diremptione controversiarum, vigentium inter Præpositum Parochialis Ecclesię Loci Incisę ex una, & PP. Carmelitas &c. dub.
12. An vocati ad associandum Cadavera defunctorum prius convenire debeant ad Ecclesiam Parochialem, cum eorum Cruce
&c. Posse convenire etiam in Ecclesia viciniori domicilii defuncti, & in tumulatione Cadaveris sub unica Cruce Ecclesiæ tumulantis;* Itaut in omnem casum semper esset in hac parte
procedendum cum resolutionibus posterioribus, quę prioribus 25
præferendę sunt, ex adductis *in To. 1. p. 2. discept. 18. n. 10.*
Neque majoris efficaciæ est ratio illa: *Quòd in concursu Ec-
clesiæ superioris cum inferiori, non hujus, sed illius erigenda est* 26
Crux, licèt funus ad inferiorem ducatur; Quia (sunt verba *Rot.
dec. 2089 n. 10. cor. Coccin.*) *nulla Ecclesia, citra Cathedralem,
fundat intentionem suam de jure super subjectione alterius Ec-* 27
clesiæ, etiam fundatæ intra limites suæ Parochiæ. Etsi eadem ratio aliquid concluderet probaret etiam, quòd in Urbe
semper erigenda esset Crux Collegiatarum insignium, &
Ecclesiarum Patriarchalium in concursu Ecclesiarum Parochialium, vel Regularium, ad quas deferuntur Cadavera,
quod opponitur d. Statuto Cleri Urbis, & laudabili praxi,
omnibus notorię.
Ultra quòd non videntur habere assistentiam facti ea, quę
dicuntur de qualitate insignis Ecclesiæ Parochialis cum sup- 28
posito, quòd habeat Jurisdictionem quasi Episcopalem in
Clerum, & Populum, dum ex una parte talis insignitatis
nulla exhibetur justificatio, & ex alia modernus celeberri- 29
mus *Geographus Baudrand. in ejus Lexicon. Geographicon.*
Atinæ Terram appellat simplicem Vicum Campaniæ Felicis, qualis autem insignitas effulgere possit in Loco qui propter sui angustiam, appellatur Vicus, aliis judicandum relinquimus, & patet ex adductis *in To. 1. p. 1. discept. 6. n. 57.*
Subjungentes Nobis pro certo supponi, quòd diebus 17.
Decembris 1694. & 22. Jan. 1695 à S. Sede abolita fuit um- 30
bra illa talis, qualis antiquæ Jurisdictionis, quam exagerant
Canonici, cum omnimoda subjectione Terræ Atinæ Episcopo Aquinaten. Idq; in pœnam mortis violentæ illatæ proprio Superiori spirituali, seu illius Præposito ad terminos
Clem. I. de Pœn.
Hujus Disceptationis sub maximo dubio retulimus aliorum dicta, quàm Atinæ insignis Prępositura subjecta fuerat
Episcopo Aquinaten. Postea verò perlegentes eruditum librum, cui titulus: *De Viris Illustribus Marsorum*, compositum ab *Abb. Petro Ant. Corsignano*, in illius *fol. 91* hęc ait:
Atina, parva Civitas Nullius Diœcesis in Latio &c. Nuper verò ob mortem, ab aliquibus nequissimis Viris Thomæ de Marco ultimo Ecclesię Præposito illatam, anno 1698 die 11. Aprilis ab Innoc. XII. Episcopo Aquinati subjecta est. Et proinde,
hoc admissa, cessare videtur in radice fundamentum resolutionis S. C.
Quoad 3. dub. non subsistit, quòd nullum præjudicium re-
cipiunt Regulares ex eo, quòd Parochi ingrediantur eo- 31
rum Ecclesias cum stola, & Cruce; Si enim innegabile
est, quòd nec etiam Episcopi aliquam habeant jurisdictio- 32
nem in Regularium Ecclesiis, ex adductis *per Cesped.*

de Exempt. Regul. dub. 222. *num.* 2. *& Pignatel. consult.* 47. *num.* 56. *tom.* 3. Quomodò dici potest, quòd nullum irrogetur eis præjudicium, si permittatur simplicibus Parochis, ut in illas ingredi valeant cum vero, ac majori signo jurisdictionis, qualis exadverso appellatur stola?

Quamvis autem admittamus, quòd possit Parochus, tan-
33 quam unus de populo, ingredi Ecclesias Regularium, juxta notata *supra num.* 6. Id neque à remotissimis importare valet ingressum cum Stola, & Cruce, aliàs oporteret asserere, Sacerdotes omnes de populo posse ingredi cum stola, & Cruce, quo nihil incongruentius, nilve irrationabilius.

Minùs relevat, quòd authoritates, ex hac parte adductæ, loquantur ad exclusionem officii, non autem recitatio-
34 nis privatarum precum: Quia verba dd. punctualium resolutionum nullatenus talem admittunt detorsionem, sed indefinitè excludunt omnem omninò actum, & privatas functiones Parochorum circa Cadavera, exposita in Ecclesiis Regularium, ut videre est apud *Barbos. de Potest. Paroch.*
35 *quæst.* 3. *cap.* 26. *num.* 82. *& Pignatell. d. consult.* 47. *à num.* 8. *& num.* 24. *tom.* 3. ibi: *Senza, che i Parochi, ancorche presenti, si intromettano in cosa alcuna*, & ibi: *Clerus sæcularis postquam Christi fidelium Cadavera in Fratrum Religiosorum Ecclesiis sepelienda associaverit, Officium defunctorum &c. Psalmos, Responsoria, aliasve, preces, vel orationes recitare, aut psallere non potest, sed ab ipsis Fratribus dumtaxat hæc omnia peragenda sunt*; Observando verba illa *hæc omnia*, & alia *non s'intromettano in cosa alcuna*, quæ omnem actum, omnesque functiones excludunt, ut de se patet.

Et in terminis longè fortioribus, quòd Parochi in Regularium Ecclesiis, nedum soli, sed nec etiam unitim cum Re-
36 ligiosis, possint se intromittere in functionibus circa Cadavera, ibidem tumulanda, respondit hæc S. C. *in Sutrina* 28. *Februarii* 1708. *Ponente Card. Corsino*, ad 2. dubium ibi: *An Archipresbytero Collegiatæ Roncilionis, sive soli, sive cum Capitulo liceat ingredi cum Stola, & Cruce erecta Ecclesiam RR. PP. Carmelitarum, ibique unacum RR. PP. facere funus super eodem Cadavere: Negativè.* Imò habemus in hac parte Constitutionem Clem. X idem per viam legis determinantis favore nostræ Religionis, quam per extensum refert, & seq. *Matthæucc. in Offic. Cur. Eccles. c.* 20 *n.* 5. ibi: *Parochis in associatione, sive*
37 *occasione associationis Cadaverum, non licere ingredi Ecclesias Regularium, sed teneri dimittere eadem Cadavera ad januas Ecclesiarum, ibique solùm posse benedicere, & dare ultimum Vale; Officia verò, & alia munia, quæ in hujusmodi ministeriis adhiberi solent, ab ipsis Regularibus peragi debere, non autem à Parochis &c. Contrariis quibuscumque non obstantibus Romæ* 27. *Novembris* 1671.

Respectu 4. dubii dat manus victas contrarius Defensor, & meritò, quia illius affirmativa resolutio innititur omnium Ec-
38 clesiarum Urbis, & Orbis laudabili praxi, ut probavimus *supra n.* 7 *&* 8. & addimus aliam resolutionem hujus S. Congr. *in d. Sutrina Censuratam, referente Card. Corsino*, ibi: *Dub.* 3. *An, &*
39 *usque ad quem locum possit associare Cadaver, tumulandum in dicta Ecclesia; Usque ad januam exclusivè.*

Remanet 5. dubium, circa quod nihil exadverso adduci-
40 tur, quòd illius negativam valeat retardare resolutionem; Adducitur enim dispositio Cæremonialis, quod tamen eodem tempore admittitur, non esse clarum, neque literale,
41 propterea insistitur in prætensa consuetudine, quæ nullo modo, nullaque probationis specie ostenditur, sed, quod magis est, ad hominem excluditur, dum admittitur, quòd noster Conventus paucis ab hinc annis erectus fuerit in Terra Atinæ; Sed subditur, assertam consuetudinem servatam fuisse cum aliis Regularibus, ante adventum nostrorum Religio-
42 sorum, & consequenter antequam nostra Ecclesia effecta esset Regularis: Difficile autem erit ostendere, & difficiliùs authoritatibus comprobare, quòd consuetudo Ecclesiarum sæcularium extendatur ad Ecclesias Regularium, resistentibus omnibus juris principiis, & in fortioribus terminis, quòd Regulares unius Religionis, eorum factis, & operationibus Regularibus alterius Religionis non præjudicent, probavimus *in Tom.* 1. *par.* 2. *disc.* 14. *n.* 70.

Evidenti inapplicabilitati authoritatum, exadverso allegatarum, correspondet palpabile æquivocum, cum quo as-
43 seritur, quòd Processiones Rogationum Urbis transeant per Ecclesias Regularium, quod adeo falsum est, ut nec etiam
44 responsionem mereatur, ne credatur verisimile, juxta nobilem animadversionem *S. Athanasii*, de qua *in Inst. crim. lib.* 4. *tit.* 8. *num.* 123.

Ex alio etiam motivo hoc 5. dubium videtur negativè resolvendum, quia scilicet Processiones, quæ fiunt in Terra Ati-
45 næ, omnes incipiunt à Parochiali Ecclesia, in qua proinde debent terminari cum Missæ celebratione, non autem in aliis Ecclesiis; Processiones enim in illa Ecclesia debent terminari, à qua incipiunt, juxta inconcussum principium 46
sacrorum Rituum, de quo latè supra *discept.* 26 *per tot.*

Incongruæ demùm contrariæ instantiæ, pro punitione illius Religiosi, qui prætenditur injurias contra Canonicos 47
protulisse, in nulla consideratione habendæ videntur, nedum ubi extra dubia, de quibus disputamus, sed etiam, quia non affertur probatio aliqua, & specifica demonstratio dd. assertarum injuriarum, & ex alia parte omnibus notum est, quòd in criminalibus, non verba Partium, sed probationes delictorum Reum faciunt, ut dicebat *Pratus resp. crim.* 6.
à n. 13. Indeque meritò laudatur *Alex. à Plutarcho* in ejus Vi- 48
ta, qui *in udire qualche Accusatore costumava di chiudersi con una mano un'orecchia, dicendo, che la serbava intiera per l'Accusato*, ut his verbis id notat *P. Segner. nel Christ. instr. par.* 1. *ragion.* 28. *n.* 8. Et ratio assignat. *in can. Nonne* 8 *qu.* 4. quia scilicet non omnis, qui accusatur reus est, sed qui convincitur criminosus, quem sequitur *de Angel de Habil. reur.* 49
in exord. nu. 12.

Die 2. Aug. 1709. per Card. Corsinum propositis in C. E.
& R. dubiis, impressis in principio. 50

Ad primum responsum fuit: Negativè. 51

Ad 2. *Negativè quoad primam partem, & quoad secundam* 52
Affirmativè in casu, de quo agitur, quando Canonici accedunt capitulariter.

Ad 3. *Negativè quoad primam partem; Et quoad secundam* 53
Affirmativè quoad ingressum, & ultimum Vale.

Ad 4. *Ultimum Vale consistere in simplici benedictione.* 54

Ad 5. *Episcopo pro Informatione.* 55

Reproposita verò per eundem Ponentem in Congr. habita 56
die 7. Sept. 1710. rescriptum fuit.

Capitulo licere ingredi cum Stola, & Cruce in casu, de quo 57
agitur, nullum tamen peragere Officium circa Cadaver in Ecclesia, & ultimum Vale esse dandum extra Ecclesiam.

Ex quibus patet, quod S. C. habuit Terram Atinæ pro
Nullius Diœcesis, & cum hoc supposito mandavit, illius 58
Capitulum, & Canonicos in hac parte frui debere illis prærogativis, quæ competunt Capitulis Ecclesiarum Cathedralium.

DISCEPTATIO XXXII.

Imolen. Pensionis.

PRO

Card. Joanne Francisco Nigrono.

CUM

Dionysio Rosciolo.

ARGUMENTUM.

Pensio, reservata ad favorem pueri decennalis cum clausula; Vita, & morum honestas &c. *an valida sit, & an Pensionarius teneatur solvere integraliter pensionem, reservatam super fructibus illius Beneficii, à quo Papa aliqua bona postea dismembravit: Manutentio in exigenda pensione, quando concedenda sit Titulari, etiamsi illam non solverit Pensionarius, neque ipsi Titulari, neque ejus immediato Antecessori.*

POssidente Card. Nigrono Abbatiam Pontis Sancti usque ab anno 1687. insurrexit Dionysius Rosciolus, & petiit manutentionem in possessione, seu quasi exigendi annuam pensionem scut. 100. mon. ad sui favorem reserva- 1
tam usque ab anno 1628. per Urban. VIII. super fructibus, redditibus, & emolumentis universis dict. Abbatiæ.

Injustitia autem petitionis ex triplici fonte desumitur; Ex insubsistentia nimirum tituli, ex parte Pensionarii producti;
Ex dismembratione considerabilium bonorum Abbatiæ, fa- 2
cta per Clem. X. Et ex diuturno lapsu temporis in exactione controversæ pensionis.

Quoad primum, præmittimus in facto, quòd ex contrariis Scripturis, manifestè constat, hanc pensionem reservatam fuisse die 14. Augusti 1628. Quòd Dionysius Pensionarius

natus

natus sit die 7 Augusti 1618. sicque de tempore reservationis
3 pensionis erat in decimo suæ ætatis anno dumtaxat constitu-
tus; Quòdque pensio reservata eidem fuit cum expressione
honestatis vitæ, & morum, & cum unico, & individuali
motivo meritorum, & virtutum; Non autem cum mentio-
ne laudabilium indiciorum, ut in casibus pensionis, reser-
vatæ ad favorem Min. 14. annis faciend. esse testantur *Man-*
4 *dos. de Min. ætat. cap. 3. n. 24 & Barbin. in Prax. Cancell. Apo-*
stol. c. de Exord. in Beneficial. § Religionis zelus, & seq. im-
pressa post *Rebuff. in Prax. benef. in Proem. circa med.* ibi: *Nitt-*
tur enim potissimùm hæc praxi Notabilibus ipsius Cancellariç,
quæ 300 ferè annis in quotidianam praxim deducta, ac ex u-
triusque Juris visceribus extracta, nemo est qui ambigat.
Ex quibus evidenter sequitur, quod eadem pensio sit in-
excusabiliter nulla, & subreptitia, prout uniformi calamo
affirmant *Azor. Instit. moral par. 2. lib. 8. c. 7 q. 1. Vivian. de Ju-*
5 *repatr. lib. 1. c. 1. n. 189. & lib. 13. c. 9. nu. 15 Gratian. discept. 508.*
à n. 16. Bauny in Prax. benef. disput. 11. qu. 19. lit. D vers. Quar-
tò, Garzias de Benef. par. 1. c. 5. n. 128. Ridolphin. in Praxi p.
2. cap. 9. à num. 85. Marchesan. de Commiss. par. 1. de Commiss.
appellat. in caus. Pension. § 2. n. 49 fol. 586. Molphes. in Summ. tr.
6. de Benef. cap. 3. n. 55. Paris. de Resign. lib. 4 quæst. 9. no. 12. &
lib. 6. q. 2. à n. 82. Borell. in Summ. dec. tit. 30. de Pension. num. 66.
Narbon. de Ætat ann. 14. qu. 59. n. 13. Ricc. in Prax. tit. Prax.
exig. Pension. resol. 378 in fin par. 1 Corrad in Prax. Benef. lib.
5. cap. 6. n. 23. Ventrigl. in Prax tit de Ætat. Benefic. n. 3. in fin.
& firmavit *Rot. dec. 53. n. 4 cor. Burat. & dec. 321. per tot. par. 1.*
cor. Verall.
6 Stringens autem ratio hujus communis conclusionis ea est,
quia respectu Clericorum, minorum 14. annis inapplicabile
est motivum reservationis pensionis, à Papa expressum in
illis verbis: *Vitæ, & morum honestas, aliaque laudabilia pro-*
bitatis, & virtutum merita: Nos inducunt &c. quæ verifica-
ri nequeunt in dicta tenera ætate, quam rationem conside-
7 rant citatæ authoritates, & signanter in illa se fundavit *Rot.*
dicta dec. 321. par. 1. cor. Veral.
Absque eo, quòd relevet, aliquas ex prædictis authorita-
tibus loqui de Infantibus: Ultra quod enim, quidquid dicen-
8 dum sit in aliis materiis, in nostris terminis beneficialibus In-
fans quis dicitur usque ad annum 14. ut punctualiter adver-
tunt *Gig. de Pension. quæst. 13. sub num.* 4. ubi testatur de
praxi Curiæ, & *Narbon. de Ætat. ann. 14. quæst. 59.*
num. 13.
Adhuc respondemus, hanc differentiam ad effectum, de
quo agitur, esse solùm verbalem, consistentem scilicèt in eo,
9 quòd in pensionibus, reservatis ad favorem Clericorum,
minorum septennio, dicitur in reservatione: *Laudabilia tuæ*
infantilis ætatis indicia; In illis verò, quç reservantur ad
favorem Clericorum, minorum 14. annis dicitur: *Laudabi-*
lia tuæ puerilis ætatis indicia; Substantia autem consistit in
hoc, quòd: *Vitæ, & morum honestas dicitur, quando est Cle-*
10 *ricus, vel Scholaris major 14. annis:* sunt verba *Barbin. in*
Prax Cancell. Apostol. tit. de Exord. in benef. § Religionis zelus
in fin. impresso post *Rebuff in Prax. benefic.*
Alia quoque addita consideratione, quòd in Literis pen-
sionis, reservatæ ad favorem Clericorum, majorum 14. an-
11 nis, dicitur in eisdem Bullis: *Nos Tibi præmissorum merito-*
rum tuorum intuitu specialem gratiam facere volentes &c. In
aliis verò Literis, expeditis ad favorem Clericorum, mino-
rum, sive 7. sive 14. anni, dicitur: *Nos Tibi præmissorum in-*
diciorum intuitu specialem gratiam facere volentes, ut refert
Mandos. de Ætat. minor. c. 3. n. 23. in fin. In Literis autem, pro-
ductis à Dionysio, & expeditis ad ejus favorem tempore,
quo erat 10. annorum, exprimuntur merita pro unica, &
specifica causa concessionis, ibi: *Nos præmissorum meritorum*
12 *tuorum intuitu specialem gratiam facere volentes.* Quç haben-
tur quoque in alia Gratia, ad favorem pariter ejusdem Dio-
nysii paulò ante expedita, in Indulto scilicet retinendi con-
troversam pensionem, etiamsi matrimonium contraxisset;
Quæ meritorum positivæ, & specificç assertiones, ut dixi-
mus, & juvat repetere, nullo modo congruere possunt æta-
ti 10. annorum, in qua tunc temporis constitutus erat Dio-
13 nysius, ex authoritatibus, allegatis *suprà à num.* 5 & con-
fert *Lotter. de Re benef. lib 2. quæst. 50. à num* 88. Cùm ergò
pensio fuerit à Papa reservata favore Dionysii, utì majoris,
meritisque ditati, qualis in rei veritate non erat, exindè se-
quitur, illam corruere ex defectu intentionis Papæ reservan-
tis.
Nulliusque relevantiæ ad hunc effectum est clausula *motu*
14 *proprio*, sub qua reservata fuit controversa pensio; Cùm
enim ista ad privatum tendat commodum ejusd. Dionysii,
hujusmodi expressione non obstante, semper gratia dicitur
prodiisse de Patris supplicationem, ut probant *Marches. de*
Commiss. par. 2. tit de Commiss. appellat. in caus. Pension. n. 113.
fol. 594. ubi, quòd hoc casu expressio motus proprii dicitur
mendicata, *Card. de Luc de Regul. disc. 185. nu. 11.* Et tamen
eadem clausula nihil operatur in iis, quæ sunt facti, ut in no- 15
stro casu, nec supplet intentionis defectum, ex cumulatis in
genere per *Paris. cons. 1 num. 81. lib 1. & cons. 4. num. 28. lib. 4.*
Gabriel. concl. 2 de Claus. num 20. Mart de Clausul. claus. 73 nu.
51. & Barbos. eodem tract. claus. 79. num 44. & 47. Et in nostris
terminis per *Paulut. in Jurisp. sacr. tom. 2 lib. 6. tract. 10. de Be-*
nefic. § 2. sub num. 1. & Pat. Jordan. var. lucubr. to. 2. lib. 10. tit.
3. de Provis. benef. n. 2. & tit. 18. num. 37. Et in specie, quòd 16
clausula *motu proprio* non tollat impedimentum personç, pro-
bant *Paris. cons. 1 n 79. lib. 1. Barbos. ubi proximè n. 51. & Ric-*
cioll. de Jur. Person. lib. 4. cap. 6. num. 7 Imò, quòd non sup-
pleat defectum ætatis, punctualiter advertunt, *Staphil. de*
Liter. Grat. tit Motus proprius, an suppleat defectum ætatis,
n. 2 Gabriel. conclus. 2. de Claus. num. 47. & de Rabeis pariter *de*
Claus. claus. 481. n. 11.
Non obst. quòd ad hoc, ut quis sit capax pensionum, suf-
ficiat ætas 7. annorum; Quidquid enim sit de hac opinione, 17
contra quam urgere videtur dispositio *Conc. Trid.* & diversa-
rum resolut. Sac. Congr. sequutarum à *Squillant. de Privil.*
Cleric. c. 5. n. 13. Sanctarell. var. resol qu. 79. num. 17. in fin. Les.
de Just & Jur. cap. 34. de Benef dubit. 38. nu. 163. Emanuel Sà
in Aphorism verb. Beneficium n 30. Campanil. in Divers. Jur.
canon. rubr. 7. c. 6. n. 5. & rub. 11. cap. 14. n. 19. versic. De legit. ætat.
ubi contrariis respondet, & refert plures resolutiones *Sac.*
Congr. Castropal. Oper. moral. tom. 2. tract. 14. de Benef. punct.
21. § 3. num. 4. Barbos. de Potest. Episc. allegat. 60. nu. 78. Nar-
bon de Ætat. anno 14. q. 59. per tot. & Paulut. in Jurisprud. sa-
cr. tr. 10. de Benefic. Eccles. c. 11. n. 3. in fin. & in § 2. n. 1. vers. Circa
legitimam.
Adhuc versamur extra difficultatem, ex quo Nos non af-
ferimus, pensionem, de qua agitur, esse nullam ob incapa-
citatem Dionysii, sed constanter dicimus, & punctualibus 18
authoritatibus supra comprobavimus, esse nullam, utì sub-
reptitiam, quia scilicèt non fuit Summo Pontifici expressa
ætas 10. annorum Dionysii, quem si scivisset, vel pensio-
nem non reservasset, vel reservasset cum majori difficultate,
ac cum illis expressionibus, sub quibus solent, juxta prædi- 19
ctum inconcussum stylum, reservari pensiones pro Minori-
bus annor. 14. quod ad inducendam subreptionem superabun-
dat, *Lotter. de Re Benef lib. 2 quæst. 34. num 8 Rot. cor. Burat.*
dec. 55 n. 6. & cor. Cels. dec. 311. n. 7. & cor Benincas. dec. 381. n. 4.
Hæc siquidem intercedit differentia inter ætatem 7. vel
14. annorum ad effectum, de quo agitur, quòd ad hoc, ut 20
valida sit pensio, reservata ad favorem minoris septennio,
non sufficit in Supplicatione mentionem facere ætatis, sed
ulteriùs, vel necessaria est expressa, & positiva Pontificis
dispensatio, ut præ cæteris advertunt *Fagn. in cap. Cùm in*
cunctis num 98. de Elect. Selva de Benef. par. 3. quæst. 5 n 27.
Gig. de Pension qu. 13 sub num. 4. ubi testatur se vidisse similem
dispensationem, & *Paulut. in Jurisprud. sacr. to. 2. tract. 6.*
de Benef. Eccles. § 2 sub n. 1. vers. Circa legitimam; Vel quod
Pensio reservetur cum clausula; *Etsi non dum fuerit clericali*
charactere insignitus, ut advertit *Tondut. qu. benef. par. 2. c. 2.*
§ 4. num. 3. Quo casu non dicitur provisio facta, tanquam Cle- 21
rico, sed uti Laico.
E contra verò respectu Clerici, majoris 7. licèt minoris
14. annis, sola mentio ætatis sufficit, ut advertunt *Narbon.*
de Ætate ann. 14 q 59. sub n. 6. Paris. de Resignat. lib 4. qu. 9. n. 22
12. ubi refert ita decisum à S. Rota. Eademque distinctio vi-
detur esse de mente *Ricci in Prax. Pens. d. resol. 378. in fin.*
par. 1. & Ventrigl. in Prax. tit. de Ætat. Benef. n 3. in fin & alio-
rum Doctorum, de quibus supra, qui disputantes articulum,
an sufficiat ætas 7. vel requiratur illa 14. annorum, admit-
tunt quidem sufficere septennium, sed subdunt, necesse es-
se ad evitandam subreptionem, ut in Supplicatione fiat
mentio ætatis; Et de ætate 10. annorum, expressa in Li- 23
teris Apostolicis, loquitur *Card. de Luc. de Pension. disc.*
10. in princ. Et de simili expressione ætatis, facta in Lite-
ris, expeditis paulò ante nostram pensionem, observat
Rot. dec. 536. num 3. vers. In præsenti, & num. seq. par. 4.
tom. 3. rec.
Nec dicatur, verba, indicantia merita, & virtutes Pen-
sionarii, esse verba Expeditionariorum, non autem Papæ;
Quia, ut probavimus *supra n. 11.* verbis illis proemialibus;
Vitæ, & morum honestas, in corpore Literarum correspon- 24
dent alia; *Nos præmissorum meritorũ tuorum intuitu* quç mani-
festissimè sunt verba Pontificis, quçvè sufficientissima repu-
tantur à Doctoribus pro motivo reservationis pensionis,

ut videre est apud *Ridolphin. in Prax. par.2.cap.9.num.68.& Rot.dec.38.n.51.par.9.rec.* Et tamen ex iisdem verbis proe-
25 mialibus mentem Pontificis concedentis optimè deduci, se-
quendo cit.*dec.321.par.1.cor.Verall.* individualiter notat *Spa-
da conf.62.num.6.& 7.lib.3.*

Ea quibus innapplicabiles remanent authoritates, quæ
videntur contrariæ, *Spada* enim *conf.55.lib.3.* tractat solùm
26 quæstionem capacitatis, vel incapacitatis Pensionarii, de-
ductæ ex ætate 7. vel 14. annorum, & probat, sufficere se-
ptennium, unicè se fundando in eo, quòd Pensionarius, in
suo casu septennio major, nulla proindè indigebat dispensa-
tione, *ut in n.1.& seq.n.4.* Hoc autem non turbat in præsen-
ti, in quo ut diximus, nullitatem pensionis desumimus ex
subreptione, non ex incapacitate Dionysii; Transit deindè
idem Author *n.4.vers. An autem* . ad aliam inspectionem
27 dispensationis circa habitum clericalem, cujus respectu con-
siderat, quòd ennunciativæ, in sua dispensatione contentæ,
verificari poterant in Pensionario, majore septennio, quòd-
què solent apponi de stylo Expeditioneriorum, quæ dispen-
satio circa habitum clericalem nil commune habet cum no-
stro casu. Imò idem Author, considerans deindè *in seq.
consil.65.num.9.& 7.* verba ipsa proemialia nostræ reserva-
28 tionis, illa magnifacit, atquè ex illis mentem ipsius Pontifi-
cis reservantis Pensionem, non Expeditioneriorum, dedu-
cit, sequendo in specie *dec.312 cor.Veral.p.1.*

In iisdem prorsus terminis loquitur *Fagn. in cap. Cùm in
cunctis de Elect.* ubi, postquam *à n.89.* probavit, ad obtinen-
29 dam pensionem sufficere ætatem 7. annorum, quæstionem
concludit illis verbis: *Unde usu receptum est, ut passim reser-
ventur pensiones Clericis primæ tonsuræ, in quacunque ætate
sint constituti, nulla prævia dispensatione Apostolica, nec un-
quam vidimus, reservationes infringi ex hoc capite.* Dicit igi-
tur *Fagnanus*, se non vidisse infringi pensiones ex defectu
30 dispensationis in majoribus septennio, sed non dicit, se non
vidisse infringi ex defectu expressionis ætatis minoris 14. an-
norum, Et propterea cùm in præsenti sit incontrovertibilis
defectus hujus expressionis, concurrente potiùs expressione
majoris ætatis, resultantes prædictis verbis, *Vitæ, & mo-
rum honestas*, utique pernecesse ruit prædicta pensio.

Casus *dec.Burgen.Pensionis*, impressæ *apud Marchesan.to.
1.fol.523.& duplatæ penès eundem to.3.fol* 123. toto cœlo di-
31 stat à nostro; Ibi enim pensio reservata fuerat Laurentio
Scholari, non uti Clerico, ut in nostro casu, sed postquam
clericali caractere fuisset insignitus, in qua conditione unicè
se fundavit *Rota*, ut videre est in *n.3.& 7.vers Quia respon-
detur*. Et meritò, in hoc siquidem diversissimo casu cessat
ratio, ob quam ætas exprimi solet, ut advertit *Ridolphin.in
Prax.par.5.cap.9.num.50.* & cum dicta conditione pensio re-
servari potest, nedum majori septennio, sed etiam minori,
32 juxta casum dictæ decisionis, ut probavimus supra *num.20.*
Imò adsunt recentia exempla similium reservationum ad fa-
vorem Infantis 10.tantùm mensium, & alterius Infantis 5.
dumtaxat mensium.

Minùs dicatur, quòd hæc exceptio, uti respiciens titu-
lum, reiicienda sit ad petitorium, Quidquid enim sit in ma-
33 teriis profanis, vel quando non producitur titulus à Pensio-
nario, in quibus terminis loquuntur quotquot exadversò ad-
duci possunt, certum est, quòd *hoc non procedit in Benefi-
cialibus, in quibus exceptio defectus tituli, qui ad colorandam
possessionem exhibetur, obiici potest*, sunt verba *Menoch. de
Retinend.remed 3.n.683.* quem sequitur *Post. de Manut. obser.
44.num.155.& Rot.dec.698.num 3.par 5.& dec.177.num.7.&
seq.par.4.rec.*

Et in terminis pensionis, exactæ spatio 63. annorum *Card.
de Luc.de Pens.disc.22.ferè per tot.& signanter n.9.* ubi, quòd
34 talis fuit sensus Congr.particularis, & Rotæ, & ulteriùs te-
statur, hanc conclusionem nec etiam à contrariis Defensori-
bus in suo casu fuisse controversam, ibi: *Nec controverteba-
tur per Scribentes pro Pensionario veritas dictæ conclusionis,
quòd scilicet; dato vitio tituli, ad quem Possessor per illius pro-
ductionem se restrinxit, possessio, quantumvis diuturna, non suf-
fragetur; Dicebant verò, id procedere, quando ex ipsius Pos-
sessoris parte tituli infecti productio facta esset, ita, & taliter,
quòd exindè resultaret restrictio ad titulum meliorem, secus au-
tem, ubi titulus per alteram Partem exhibeatur.* Cùm igitur in
35 nostro casu productio tituli infecti facta fuerit ex parte ipsius
Pensionarii, & quidem in ipso initio litis, sumus in claris,
quòd illius infectio influat in Judicium manutentionis.

Et in dorloribus terminis exceptionis, resultantis ex Scri-
pturis, à Pensionario productis, respicientibus non titulum
36 pensionis, sed solùm solutionem aliquorū terminorū firmavit
Rot.498.in fine cor.Benin confirmata in *dec.324.coram eodem.*

Certiùs igitur in casu nostro, ex quo nostra exceptio ori-
tur ex ventre Literarum Apostolicarum, quo casu semper 37
admittitur, etiam in Judicio manutentionis, ut in nostris
terminis advertunt *Marches.de Commis.par.1.tit.de Appellat.
in Caus. Pens. §. à num.208.fol 593. Marescot.var. resol. lib.1.
cap.21.num.7 Ridolph in Prax.par.2.cap.9.num.584 & 201.*&
firmavit *Rot.dec.649.num.3.& dec.654.num.5.p.3.divers.&
dec 617.n.1.in fin p.5.rec.*

Absque ulla difficultate, ex quo eadem exceptio est undi-
que clara, fundata scilicet in Scripturis, exadversò produ- 38
ctis, & in communi sententia Doctorum, à Rota recepta,
quæ in articulo, ab ea deciso, omnem Juris ambiguitatem
fugat; ut notant *Gob.consultat.97.num.43.& Urceol.de Tran-
sact.q.44.n.4.& seqq.*& observavimus supra *discept.1.§.53.n.
31.* Proindequè etiamsi dicta exceptio tangat merita, ad- 39
hùc attendenda est in præsenti Judicio, ex cumulatis per
*Post.de Manut.observat.42.n.140.& Rot.cor. Ludov.dec.425.
num.3.& 4.& cor.Priol.dec.443.num.15.*& egregiè *Spad. cons.
53.num.10.& 11.to.3.* ubi, quòd in his casibus petitorium ab-
sorbet possessorium.

Nec claritas nostræ exceptionis tollitur ex dd. ingeniosis
contrariis replicationibus; Ad hunc enim effectum turbidi-
tas, seu indago, resultans ex replicationibus, non est apta 40
impedire effetum exceptionis claræ, minusque illam ad pe-
titorium reiicere, juxta communem, & receptam distinctio-
nem, de qua *Afflict.dec.63.n 2.Post de Manut.obser.43 num.
143.Rot.apud Pacific de Salvian dec.83.num.13.& 14.& dec.
157.num.10.& 11.& in par.5.divers.dec.13 à num 4.& in Rom.
Salviani 27. Martii 1686. §. Quibus cor. Rondin.& in Rom.
Primog. de Cæsarinis 17. Junii 1686. §. Minusquè, & § Sem-
perquè cor. Albergat.* Et in nostris terminis ead. *Rot.dec.1204.
n.2.cor.Emer.jur.*

Quo verò ad dismembrationem, præmittimus in facto,
quòd usque ab anno 1673.redditus nostræ Abbatiæ ita dimi- 41
nuti reperiebantur, *ut exindè, satisfactis oneribus præfa-
tis, quæ quotannis ad tercenta scilicet scuta monetæ ascendunt,
non remaneant annuatim, subducta insimul plurium annorum
ratione, nisi ducenta scuta*, juxta præcisa verbà Brevi Cle-
mentis X.

Cùm autem controversa pensio reservata legatur super
redditibus universis ejusd. Abbatiæ, inter quos speciali no-
ta dignum est Palatium. seu Domus, & Clem. X. usque de
anno 1673. usum dictæ Domus, nec non Arearum, seu
Impluviorum, illam ambientium, ac duarum Viarum, 42
seu Ambulatoriorum, duabus illius januis adjacentium,
Apostolica authoritate dismembraverit; Utique pro sum-
ma, correspondente pensionibus hujus Domus, & anne-
xorum, non potest esse locus manutentioni, exadversò pe-
titæ; Non percipiens enim fructus Beneficii, non tenetur
ad solutionem pensionis, ut notant *Borell. in Summ. dec. tit.
de Pension.n.44.& Tondut. qu. benef.par.1.cap.35.nu 9.& 10.*
Eodem prorsus modo, quo Capellanus, non percipiens red-
ditus Cappellaniæ, non tenetur ad celebrationem Missa- 43
rum, ex adductis per *Monacell in Formul.tom.1.formul.9.nu.
1.tit 6.& to.2.fol.59.n.56* & firmatis *per Rot. in Rom. Cappel-
laniæ 19.Aprilis 1709.§.Absque cor. Caffar.* Et ad præcisum
effectum impediendi Pensionario manutentionem observant
Post. de Manut.observ.64.n.10. Et rationem adducit *Lotter.
de Re benef.lib.1.q.39.num.69* quia scilicet actio Pensionarii
in his casibus remanet elisa ex eo, quòd Titularis non possi- 44
det rem, in qua talis actio fundatur; Et revocando manda-
tum de manutenendo, aliàs concessum, firmavit *Rot.coram
Ubaldo dec.473.num.1.*

Alia quoque addita ratione, quia fructus sunt pars sub-
stantialis Beneficii, itaut Dominus eorundem fructuum quo- 45
ad partem, quæ sibi ratione pensionis debetur, ipsummet
Beneficium habere dicatur, ut probant *Collant. in Pragm.
Regn.lib.1.c.5.n.8.& Acost de Privil.Credit reg.1.ampliat.* 12.
num.18.

Non relevante, quòd hæc quoque exceptio requirat altio-
rem indaginem, sicque reiicièda videatur ad petitorium; Cùm 46
enim illa incontinenti probetur, mediante Breve Pontificio,
ab A. C. in Judicio canonizata, admittitur etiam in Judicio
manutentionis, ut præcisè firmavit *Rot. apud Post. de Ma-
nut.dec.642.n.2.*

Relevans hæc exceptio non offuscatur ex solutionibus
hujus pensionis, factis à Fagnano, & Rev.Camera, quæ pensio- 47
nes Beneficiorum vacantium, non de proprio, sed ex fructibus
solvit; Quidquid enim sit de subsistentia dd solutionum, hoc
unum est indubitatum, quòd deinde multi sunt effluxi anni,
in quibus eadem pensio non fuit soluta; Cum autem plusquam
notorium sit, fructus Beneficii quotidiè diminui, etiamsi
illi

illi consistant in stabilibus, & redditibus certis, hoc eò certiùs admittendum videtur in præsenti, quo major pars fructuum nostræ Abbatiæ consistit in voluntariis eleemosynis,
48 quę, frigescente in dies charitate Fidelium, paulatim deficiunt, ut in specie consideravit Clem. X in Brevi dismembrationis, quod fuit exhibitum.

Quò demum ad taciturnitatem Dionysii in exigendo hanc
49 pensionem, hæc sufficiens quoque reputatur ad impediendam manutentionem, ut advertunt *Gigas de Pens. quæst. 85. num. 3. Marches. de Commiss. par. 1. §. 2. de Commiss. appell. in caus. Pension. §. 2 n. 55 fol. 587 & Ridolph in Prax. par. 2. c. 9.*
50 *n. 183.* & firmavit *Rot. cor. Priol dec. 266. n. 22. & cor. Cavaler. dec. 249. n. 5* Et de sola taciturnitate quinque annorum *Rot. coram Burat. dec. 591. n. 9.*

Fortiùs, quia initium hujus longævæ taciturnitatis non fuit accidentale, sed ortum habuit à Judicato Rotali, con-
51 tra Dionysium emanatu; Cùm enim iste alias quoque pensiones obtineret, & signanter unam sc. 150. super fructibus Ecclesiæ Collegiatæ S. Prosperi Regii, quam per plures annos exegerat, contraxit deinde matrimonium, & in illius exactione continuavit, donec perveniæ notitia ejusdem matrimonii ad aures Francisci Calcanei, moderni Præpositi ejusdem Ecclesiæ, iste introduxit Judicium super extinctio-
52 ne pensionis, & favorabilem obtinuit resolutionem, registratam *in dec. 165. par. 17. rec.* cui idem Dionysius acquievit, optimè sciens, per matrimonium eò ipso extingui pensiones, ut post antiquiores, quos citat, advertit *Gig. de Pension. qu. 54 num 4.* ubi quòd ob matrimonium, ab ipso contractum, omnes amisit pensiones, quas ei Clem VII. reservaverat, *Garz. de Benef. par. 1. c. 5. n. 108.* & *Lotter. de Re benef. lib. 1. q. 42. à n. 45.*

Tempore hujus Decisionis, quæ emanavit anno 1678. unus ex Rotæ Auditoribus erat Flaminius Taya, qui deindè factus Card. ab Inn. XI. provisus fuit de controversa Ab-
53 batia, Sicquè nil mirùm si ab eodem, uti plenissimè informato de eadem Decisione, dicta pensio nunquam fuit petita, nec ab inde citra exacta.

Nec dicatur, ad hunc effectum non sufficere solam taciturnitatem Pensionarii, sed ulteriùs requiri petitionem, re-
54 jectionem, & acquiescentiam ejusdem; Authoritates enim, quæ videntur in hac parte contrariæ, facili negocio ad concordiam reducuntur, advertendo, quòd petitio, rejectio, & acquiescientia tunc solùm debent concurrere, quando quæstio est de perfecta extinctione pensionis, secùs verò,
55 quando, ut in præsenti, talis taciturnitas deducitur ad effectum impediendi manutentionem, prout in nostris terminis, conciliando contrarias authoritates, firmavit *Rota coram Priol. decis. 298. num. 10. & 11. & coram Cavaler. dec. 249. in fin.*

Ratio autem hujus receptæ distinctionis ea est, quia hoc secundo casu ex una parte non aufertur Pensionario suum creditum, seu principale Jus, sed punitur solùm ejus negli-
56 gentia in agendo, nè scilicèt ille, qui tamdiù tacuit, possit breviter suum creditum consequi, Ex alia verò parte nihil Titularis acquirit, sed solùm, ut diximus, in pœnam negligentiæ, aufertur Pensionario celeritas in agendo, quam libens amisisse videtur sua tarditate, ut in terminis præscri-
57 ptionis viæ exequutivę advertit *Carleval. de Judic. lib. 1. tit. 5. disput. 4. num. 3. Caravit. in Rit. magn. Cur. Vicar tit. 167. num 3. & Massol. in Trismeg. legal. ratioc. 82. à num. 33.* Et in nostris terminis *Marches. de Commiss. par. 1. tit. de Commiss. appellat. in caus. Pens. §. 2. num. 55. fol. mihi 587.* ubi, quòd
58 sicuti per multos annos Pensionarius distulit pensionem exigere, ita æquitas suadet, ut per multas instantias illam consequatur.

Prætensæ autem solutiones, factæ à Camera, poni possunt ad partes, quia cùm illa, ejusquè Ministri, non habeant titulum Beneficiorum vacantium, & quorum fructus admi-
59 nistrant, solutiones talium Ministrorum ad effectum manutentionis non attenduntur, ut latè probat *Post. de Manut. observ. 35. ferè per tot.* Et in terminis solutionum, factarum à
60 Ministris Cameræ de fructibus Beneficiorum vacantium *Gratian. disc. for. c. 112 n. 52. Lotter. de Re benefic. lib. 3. q. 39 num. 220. & seqq. Post. de Manut obser. 35. à num. 74. & Rot. apud Pacific. de Salvian. dec. 44. n. 2.*

Fortiùs, quia non docetur ex adverso de solutionibus, fa-
61 ctis à Card. Taya, immediato Antecessore Card. Nigroni, sicquè eò minus erat locus petitæ manutentioni per ea, quæ notant *Ferret cons. 388. n. 15. Gig. de Pension. q. 8. n. 3. & Rot. cor. Cavaler. dec. 249. n. 3.* ibi: *Non enim poterat Pacius prætendere manutentionem, cùm de tempore hujus motæ litis coram Vicario Urbini non esset in quasi possessione exigendi contra Sylvium modernum Rectorem, imò nec contra Marcum Antonium immediatum Antecessorem Sylvii*: Et juxta longè post 62
hæc scripta latè firmata per *R. P. D. Cremonam Valdinam in Voto anni 1716. in Neritonen. Pensionis § Satis igitur, & seq.* Cujus soliditas agnita fuit ab ipsomet Titulari, qui non attentis tribus Sententiis, ad ejus favorem latis, adhùc Causa terminata fuit per concordiam, & recepta quadam pecuniarum summa, pensioni, ad ejus favorem translatæ, renunciavit.

Ex his igitur tribus capitibus, nempè ex nullitate reservationis, utpotè factæ Dionysio tanquam majori, meritisquè 63
fulcito, cum esset minor, & meritis destitutus; Ex notabili dismembratione multorum bonorum Abbatiæ, Et ex diuturno tempore, quo hæc pensio non fuit per duos, dignitate, & meritis Eminentissimos Abbates soluta, etiamsi divisim considerentur, multò magis simul junctis, videtur locus rescripto cum clausulis suspensivis.

Die Jovis 22. Septembris 1694. proposita Causa in Signatura Justitiæ per b.m. Portam, rescriptum fuit: *Sine præju-* 64
dicio, non retardata, & ampliùs Causa non proponatur: Idquè, non ex irrelevantia exceptionum, supra adductarum, sed quia strictè & præcisè sermo erat de manutentione; & Titularis concludenter probaverat suam possessionem, tam ex solutionibus ei factis à Fagnano, quando possedit dictam Abbatiam, quàm à Ministris R. C. tempore immediato ad provisionem ejusdem Abbatiæ in personam Card. Nigroni.

Quid autem dicendum in casu, in quo quæstio sit cum Translatario, an scilicet eidem danda sit manutentio, vel im- 65
missio; Quidquid dicat *Fattinel de Pens. cap. 10. per totum*: Respondeo, eidem esse dandam Immissionem, ea ratione, quia Translatarius censetur subrogatus ad possessionem Juris, quam habebat Transferens, non autem ad possessionem facti, juxta opinionem *Rotæ cor. Coccin. dec. 2240 & alibi passim.*

DISCEPTATIO XXXIII.

Melphien.

P R O

Curia Episcopali.

C U M

Episcopo Murano.

ARGUMENTUM.

Visitatio Ecclesiæ, positæ in Confinio duarum Diæcesum, ad quem Episcopum spectet, & quibus concurrentibus validæ, vel nullæ sint Censuræ, latæ pro defensione propriæ Iurisdictionis.

IN Territorio Atellæ Rapollen. Diœcesis, quæ anno 1528. à Clem. VII. æquè principalitèr unita fuit Ecclesiæ Melphien. sita reperitur Ecclesia S. Mariæ de Perno, titulo Abbatiæ DD. Cardinalibus commendari solita, cujus conside- 2
rabiles redditus annuorum mille circiter aureorum, *teste Ughell. in Ital Sacr tom. 1. fol. 993.* principaliter consistunt in quodam Feudo, posito in Territorio dicti Loci Atellæ, & in quo præfata Ecclesia posita reperitur, ut constat ex Partita descriptionis terminorum, & confinium dicti Feudi, & Ecclesiæ, factæ tempore Abb. Antonii de Paulis, ejusdem 2
Abbatiæ acerrimi Defensoris, fidelitèr extracta ab originali Regesto, dictæ *Cavallone*, Nec non ex Attestatione Syndici, & Electorum Communitatis d. Terræ Atellæ, loquentium etiam de Oblatorum, & Confessariorum deputatione, facta ab Episcopis Melphien. pro tempore.

Cùmquè idem Abbas de Paulis usque de anno 1614. prætensionem excitasset, eandem Ecclesiam non esse subjectam Visitationi Episcopi Melphien. habitus proindè fuit recursus ad C. E. & R. quæ, audito Vicario Generali Mel- 3
phien. eidem rescripsit; *Che quando la Chiesa della detta Abbadia sia posta dentro li Confini di cotesta Diocesi, la visitate, con dichiaratione, che la Visita si fà in virtù del Sag. Conc. di Trento, ordinandoci, che giudicarete espediente per augumento del Culto divino.*

In cujus rescripti exequutionem exhibita fuit Visitatio di-
ctæ Ecclesiæ, in generali Visitatione Melphien. facta anno
1589. à Fabio Tempestino Vicario Apostolico, nec non fue-
4 runt per eundem Vicarium generalem examinati multi te-
stes, qui, medio eorum juramento, deposuerunt, præfa-
tam Ecclesiam semper fuisse visitatam ab Episcopis Melp-
5 hien. & ita à suis Majoribus audivisse, esseque in Diœcesi
Rapollen. Melphien. unitæ, atque Abbatas pro tempore d.
Abbatiæ conventos fuisse in Tribunali Episcopali Melp-
hien.

Ex quibus claris probationibus super situatione dictæ Ec-
6 clesiæ, nec non super æquè indubitata possessione visitandi
favore Episcoporum Melphien. prædictus Vicarius genera-
lis Visitationem dictæ Ecclesiæ decrevit, prout, prævia
intimatione, & notificatione d. Abb. de Paulis de facto pu-
blicè, & palàm, nemine penitùs, penitusquè se opponen-
te, eam visitavit; Cùmquè unus ex Sacerdotibus, qui eum
7 associarunt, Incruentum Missæ Sacrificium peragere vellet,
& Confessarius ibidem promptus non adesset, idem Vicarius
statim facultatem concessit alteri Sacerdoti Josepho Gagliar-
do, ut dicti Sacerdotis celebraturi confessionem in eadem
Ecclesia exciperet.

Commendata postmodum fuit eadem Abbatia Card. Gas-
8 pari de Torres, mediante cessione ad sui favorem facta à
Card. Cosmo, pariter de Torres anno 1625. cum expressio-
ne, quòd sita sit in Diœcesi Melphien. Prout pariter in ea-
dem Diœcesi sita exprimitur in Literis collationis ejusdem
Abbatiæ in personam Card. Casanattæ anno 1674. Circa
quam expressionem situationis dictæ Abbatiæ in Diœcesi
9 Melphien. concordant *Ughell. in Ital. Sac. tom. 1. verb. Epis-
copi Melphien. fol.* 993. his verbis: *In Diœcesi celebris est Ab-
batia S. Angeli &c. & altera S. Mariæ de Perno, in loco horro-
ris, & vastæ solitudinis, valoris mille aureorum*, quæ re-
petit *tom. 7. verb. Episcopi Rapollenses fol.* 1188. de cujus Au-
10 thoris ad nostrum effectum authoritate, *Ansald. in Addit. ad
dec. ultim. num.* 19. *& Rot. dec.* 196. *num.* 3. *& dec.* 404. *num.* 5.
par. 19. *rec. & in Caputaquen. Jurisd.* 4. *Maii* 1708. *§. Concur-
runt cor. Caffarel.*

Successivè autem non solùm visitata fuit à Lazaro Carafi-
no Episcopo Melphien. anno 1623. cum expressione reco-
11 gnitionis Cathedræ Episcopalis, factæ per Abbatem in ca-
rol. 16. sed, quod magis est, fuit etiam taxata in Synodo
Diœcesana, per ipsum celebrata, & Typis impressa anno
1624. pro contributione Seminarii Melphien. in ducatis 20.
quæ summa punctualiter soluta fuit ab Abbatibus pro tem-
pore, prout æquali punctualitate solvitur de præsenti à R.
Cam. Apost. quæ fructus exigit ab obitu Card. de Aste ultimi
Abbatis.

Eodem pariter modo in sequenti Synodo Diœcesana, cele-
brata per Episcopum Scaliam anno 1635. inter alias celebres
12 Abbatias in nostra Diœcesi existentes, similiter Typis data,
describitur nostra Ecclesia S. Mariæ de Perno.

Pervento autem ad Ecclesias Episcopales Melphien. &
Rapollen æquè principaliter unitas, moderno Episcopo
Spin. hic suorum Prædecessorum vestigiis inhærendo, non
semel, sed semper ab anno 1704. usque ad annum 1711. sive
13 per se, sive per suum Deputatum, d. Ecclesiam summa pa-
ce visitavit, nonnullaq; decreta ad divinum cultum spectan-
tia, faciendo, prout legitur ex Actis Visitationum, & præ-
sertim ultimæ, peractæ die 4. Julii 1711. quæ decreta juxta
solitum affigi mandavit ad Valvas dictæ Ecclesiæ, & in pri-
ma Visitatione deputavit etiam Confessarium, juxta docu-
menta, in Secretaria exhibita.

Hanc verò antiquissimam possessionem Ecclesiæ Melp-
14 hien. intervertere prætendens Vicarius Episcopi Murani,
transiens ante eandem Ecclesiam, vidensque dicta decreta
Visitationis, in illius Jannis affixa, sub figurato prætextu,
quod dicta Ecclesia ad Jurisdictionem Muranam spectaret,
prædicta decreta violenter e Januis Ecclesiæ evulsit, ut con-
stat ex documentis, in Secretaria exhibitis.

Ad resarciendam verò Jurisdictionem Ecclesiæ Melphien.
ex prædicto notorio facto nimis sensibiliter læsam, necesse
15 habuit Curia Episcopalis Melphien. procedere contra præ-
dictum Vicarium Muranum, ad quem effectum eum citare
fecit, mediante brachio, à Metropolitano Compsano liben-
tèr impertito, ad comparendum infrà triduum in Civitate
Melphien. & dicendam *Causam, quare, non deberet decla-
rari, & denunciari excommunicatus*, ob perturbationem, &
usurpationem Jurisdictionis Episcopalis Diœcesis Melphien.

Ipso autem in magna contumacia perdurante, accusari fue-
runt contra eundem consueti termini, quibus transactis. ser.
16 ser. expediti fuerunt Cedulones, & in Civitate Muri, aliis-
que solitis Locis affixi; Ipseque non solùm, absque ulla ci-
tatione, aut canonica monitione, sed de facto, inaudita-
que præcipitantia, quandam fecit denunciationem, qua me-
diante declaravit, Vicarium Generalem Melphien. incur-
sum in pœnas, contentas *in sess.* 22. *Concil. Trid. c.* 11. *de Re-* 17
form. Et quod omnem superat credulitatem, in manifestum
Censurarum spretum, publicè, & palam celebrare non eru-
buit; Concordata proindè fuerunt tria dubia; Pro favorabi-
li autem resolutione primi, concernentis facultatem visitan-
di Ecclesiam S. Mariæ de Perno, positam in Territorio A- 18
tellæ, aliosque actus Jurisdictionales circa eandem exercen-
di, sat esse videtur percurrere Justificationes, in forma au-
thentica ex hac Parte exibitas in Secretaria.

I. Siquidem occurrit depositio multorum testium, facta
anno 1614. in exequutionem rescripti S. C. E. qui uniformi-
ter deposuerunt, tam de dicta situatione, quàm de visitatio-
ne, absque ulla interruptione facta ab Episcopis Melphien, 19
& ita audivisse à suis Majoribus, qui pariter id ab aliis eo-
rum Majoribus audiverunt, cum cæteris requisitis notoriæ
Gloss. in cap. 1. *verb. Memoria de Præscript. in* 6. Itaut usque
ab eo tempore favore Episcoporum Melphien. militaret imme-
morabilis, cujus vigore quemlibet meliorem titulum de Mun-
do allegare possumus, ex adductis *in To.* 1. *p.* 1. *discept.* 20. *n.* 3.

II. Hanc eandem situationem Ecclesiæ Abbatialis in Ter-
ritorio Atellæ, ultrò admisit idem Abb. de Paulis, median-
te descriptione Feudi, ad dictam Abbatiam spectantis, cum 20
suis confinibus, & limitibus; Imò; cum annis elapsis in-
surrexisset similis controversia inter Communitatem Atellæ,
& illam S. Felicis Muranæ Diœcesis, prævio accessu unius
ex Regiis Ministris super faciem Loci, cum Peritis amba-
rum Partium, idem Minister recognovit, & declaravit, Ec-
clesiam præfatam, cum suis adjacentiis, esse in Territorio
Oppidi Atellæ, Rapollen. Diœcesi subjectæ. Hujusmodi 21
autem probatio situationis per ocularem inspectionem dicti
Regii Ministri, unà cum Peritis ambarum Partium conclu-
dentissimè eandem situationem probat, atque intra fines evi-
dentiæ ponere dicitur, sive habeatur respectus ad qualita-
tem dicti publici Officialis, per ea, quæ notant *Curt. sen.
cons.* 70. *n.* 18. *Valenzuel. cons.* 100. *à n.* 1. *& Tiraquell. de Retract.* 22
Lignag. §. 4. *gloss.* 1. *à n.* 73. sive ad præsentiam, & consensum
Peritorum utriusque Collitigantis, ex adductis per *Hier. de
Mont. de Finib. c.* 30. *n.* 4. *Sperel. dec.* 176. *n.* 18. ibi: *Id procedit,
quando Judex; unàcum Peritis, ad locum differentiæ accedit,* 23
Capyc. Latr. cons. 21. *n.* 21. *& Rot. dec.* 1103. *n.* 11. *cor. Emer. jun.*
ubi, quòd talis probatio prævalet cuicumque probationi.

Crescit 3. loco vis hujus animadversionis, observando,
quòd cùm nemo meliùs censeatur informatus de statu Benefi- 24
cii, quàm illius Possessor, per ea, quæ advertunt *Card. de
Luc. in Miscel. Eccles. disc.* 7. *num.* 13. *& Rot. dec.* 230. *num.*
30. *cor. Bichio*, eò magis standum videtur dicto Libro, vul-
gò nuncupato *Cavallone*, uti confecto tempore Abb. de Pau-
lis, qui accerimus Defensor Jurium dictæ Abbatiæ nuncu-
patur in publico Instrumento, in Secretaria exhibito, & da-
to in Summario ex animadversis *in dec.* 49. *nu.* 17. *apud Card.
de Albic. de Inconst. in Judic.*

IV. Mirabiliter urgere videntur dictæ duæ Synodales Con-
stitutiones Episcoporum Carafini, & Scaliæ, publicè, & 25
palàm Typis datæ annis 1624. & 1635. in quibus non tran-
seunter nominatur dicta Abbatia, sed in prima taxatur in
annuis ducatis 20. pro contributione Seminarii, cum succes-
siva, & nunquam interrupta punctuali solutione ejusdem
summæ usque ad hodiè; In secunda verò eadem Ecclesia re-
censetur inter alias celebres, atque insignes Abbatias no-
stræ Diœcesis. Isti autem actus, uti publici, & patentes,
ignorari nullatenùs potuerunt ab Episcopis Muranis, ha- 26
bentibus eorum Diœcesim propè illas Ecclesiarum Melphien.
& Rapollen. per ea, quæ advertunt adducti per *Ansald. dec.*
72. *nu.* 15. ubi, quòd alleganti ignorantiam similium publi-
corum actuum objici potest illud; *Tu solus Peregrinus es in
Hierusalem.*

Posita verò illorum scientia, nimis verisimili in hac par-
te, non est utique præsumendumendum, illos fuisse negli-
gentes in vindicandis Juribus Ecclesiarum, sibi subjectarum, 27
Rot. dec. 49. *n.* 17. *apud Card. de Albic. de Inconst. in Judic. & dec.*
9. *n.* 15. *p.* 10. *& dec.* 809. *n.* 17. *&* 18. *p.* 18. *rec. & in Marsicana, seu
Nullius Beneficii* 7. *Junii* 1686. *§. Duplici cor. Hervault.* Et
quod magis est, eò minùs dicendum est, illos voluisse per-
mittere, ut nedùm taxaretur in annua summa duc. 20. pro Se-
minario, sed ut illa punctualiter solveretur, ipsis nullatenùs
reclamantibus *Vivian. de Jurep. p.* 2. *lib.* 11. *c.* 5. *n.* 24. *Rot. coram
Priol. dec.* 318. *n.* 15. *& in Nullius, seu Caputaquen. Jurisdict.* 16.
Junii 1711. *§. Concurrebat cor. Ansald.*

Acce-

Accedunt 5. loco provisiones d. Abbatiæ cum illa expres-
sione, quod sita sit in nostra Diœcesi, de cujus efficacia ad
28 probandam situationem Ecclesiæ in aliqua Diœcesi, vide-
ri possunt citati *in tom. 1. p. 1. discept. 9. à num. 16.*

VI. Tandem cum omnibus istis actibus antiquis jungun-
tur depositiones multorum testium, in nostro Processu exa-
minatorum, ac Visitationes, semper factæ ab antiquis, &
29 moderno Episcopo Melphien. qui testes, nedùm deponunt
de affirmativa favore nostri Episcopi, sed etiam subjungunt,
nunquam vidisse, Episcopos Muranos, vel eorum Mini-
stros, dictam Ecclesiam visitasse, & ex dictis testibus unus
fuit Oblatus spatio decem annorum ejusdem Ecclesiæ, &
est Clericus, alter verò est Presbyter, sed ambo sunt Diœ-
cesis Muranæ, & proindè omnis eis est adhibenda fides, ut,
considerando qualitatem Sacerdotis, advertunt adducti *in
tom. 1. p. 1. disc. 3. num. 41.* Et præ oculis habendo verisimilem
30 informationem testium *Rot. dec. 316. nu. 10. cor. Priol. & dec. 9.
nu. 11. cor. Mant. & dec. 312. nu. 4. cor. Cels.* cum quibus concor-
dant etiam Syndicus, & Electi d. Terræ Atellæ.

Ex quibus omnibus, præcipuè simul unitis, cùm evidens
remaneat, Ecclesiam controversam esse in dicto Territorio
Atellæ, semperque fuisse visitatam ab Episcopis Melphien.
31 nunquam verò ab Episcopis Muranis, cum omni fundamen-
to, prima pars primi dubii dictam Visitationem concernen-
tis, affirmativè resolvenda videtur.

Ex qua infertur etiam affirmativa resolutio 2. dubii: Po-
sito enim, quod d. Ecclesia subjecta sit Jurisdictioni Episco-
pi Melphien. in necessariam venit consequentiam, quod Vic.
Muranus, desigendo decreta Visitationis, Jurisdictionem
d. Episcopi Melphien. usurpaverit, ac violaverit, & pro-
32 pterea censuras, tam contra usurpatores, & perturbatores,
alienæ Jurisdictionis, quàm contra impedientes Episcopos,
ne sua Jurisdictione utantur, incurrit, juxta §. 17. *Bullæ
Cœnæ*, impressæ *in Bullar. nov. tom. 6. inter alias Clem. X. la
34.* de qua *Sayr. de Cens. lib. 3. cap. 20. à num. 2. & Pignat. cons.
8. num. 5. tom. 9.*

Nec dubitari potest de justitia, & validitate nostrarum
Censurarum, sive respectu Jurisdictionis, quæ satis, su-
33 perque resultat ex præfatis juribus, Ordinario Melphien.
competentibus, quoad visitationem Ecclesiæ, de qua agi-
tur; Sive respectu probationum dictæ amotionis Edicti,
propria authoritate, & de facto attentatæ à d. Vicario Mu-
rano, qui ratione hujus delicti effectus fuit subditus Episcopi
Melphien. *Card. de Luc. de Jurisd. disc. 9. disc. 29. n. 4. & disc. 36.
nu. 3.* Sive demum respectu judiciarii ordinis; Fuerunt nam-
que servati omnes consueti termini, præmissa fuit citatio ad
34 dicendum *causam, quare &c.* fuerunt accusatæ omnes con-
tumaciæ, & latum decretum pro relaxatione dictarum
censurarum.

E contra verò declaratoria contra Vic. generalem Mel-
phien. facta à Vic. Episcopi Murani juxta terminos tertii
dubii, injustissima est ex causa, ex animo, & ex ordine,
triplicem Censurarum injustitiam, de qua *Gloss. in cap. Sacro
35 Verb. Justa de Sentent. excom. in 6.* ibique *Fagn. nu. 3.* Estque
pariter evidenter nulla.

Injustitia *ex causa* palpatur manibus, quia innititur De-
cretis Visitationis, factis per Vicarium Melphien. & affixis
ad Valvas dictæ Ecclesiæ, & prætensæ abrasioni aliquarum
36 assertarum Literarum à parietibus dictæ Ecclesiæ, de man-
dato ejusdem Vicarii, denotantium, eandem Ecclesiam
anno 1694. restauratam fuisse sumptibus Card. Casanatæ,
tunc temporis Abbatis Commendatarii, jussu Episcopi Mu-
rani Alphonsi Pacelli: Et nihilominus de hujusmodi man-
dato abrasionis, quod utì sapiens, juxta sensum Partis, de-
lictum, concludentissimè probandum esset, ex adductis per
*Conciol. resol. crim. verb. Delictum à nu. 1. rub. de validit. legal.
c. 16. num. 44. & Rot. dec. 56. nu. 9. post 1. vol. cons. Farinac.* nulla
exhibetur ex adverso concludens probatio. Sed, quando illa
37 per insusistentem hypothesim concludentissimè probata es-
set, adhuc nullum involveret delictum: Imò, etiamsi illud
esset dubium, semper pro illius exclusione capienda esset in-
terpretatio, juxta *Text. in l. Merito ff. pro Socio, Guazzin. ad
Defens. Reor. defens. 26. c. 2. num. 4. & 5. & Conciol. resolut. crim.
verb. Delictum resol. 1. num. 3.*

Vicarius enim Melphien. usus fuit jure suo, & nemini fe-
cit injuriam, imò debito suo satisfecit, demandando in vi-
sitatione d. Ecclesiæ, ea, quæ cultum divinum concerne-
38 bant, & præsertim, quod dealbaretur navis Ecclesiæ,
nec ei imputandum est, si Fabri murarii ob dictam dealbatio-
nem, forsan ex inadvertentia, non curaverint de supradi-
cta inscriptione; Observando hic, quod illa non erat in-
scripta in silice ferreo stylo, sed simplici nigro colore, de fa-
cili negligendo à Dealbatoribus, literas nescientibus; Et
ideò absque evidenti injustitia nullo modo potuit Vicarius 39
Muranus ex abrupto devenire ad Censuras contra Vicarium
Melphien. ex quo visitaverit præfatam Ecclesiam, in Diœ-
cesi Melphien. sitam, & ab Episcopis Melphien. semper in
præteritum visitatam.

Non minus evidens est injustitia *ex animo*; dum ad illam
devenit Vicarius Muranus in vindictam defensionis Juris-
dictionis Ecclesiæ Melphien. ad quam coactus, ut supra,
fuit illius Vicarius devenire, *Text. est in can. Episc. 11. qu. 3.* 40
ibi: *Ex animo est injusta sententia, cùm aliquis &c. non amo-
re justitiæ, sed livore &c. inductus sententiam profert*; ubi
communiter *Repetenter*, cum aliis, citatis *in Tom. 2. par. 2.
discept. 15. num. 6.* & concordant aurea illa verba *S. Leonis
Papæ epist. 67. ad Episc. per Vienn. Provinc. constit. Nec ad
indignantis fiat hoc arbitrium Sacerdotis, quod in magno rea-
tu ultionem invitus, & dolens quodammodo debet esse ani-
mus vindicantis*, sequut. à *Covarr. in cap. Alma Mater par. 1.
§. 9. num. 1. de Sent. excomm.*

Evidentissima demùm est Injustitia *ex ordine substantiali
prorsùs omisso*. Dato enim, sed nunquam concesso, quod
per malam hypothesim adfuisset dubium, vel super præ-
tenso jure visitandi, vel circa abolitionem d. inscriptionis, 41
adhuc debebat citari, & moneri prætensus delinquens, aliiq;
actus præmitti, qui de jure sunt præmittendi, ex quo non
agebatur de re, quæ dilationem non admittebat, minusque
verificabantur termini defensionis de facto, adversus ma-
gnam potentiam occupantis, in quibus, attento periculo
moræ, permittitur omissio solemnitatum, juxta *Text. in* 42
Cap. Dilecto de Sent. excom. in 6. ubi *Glos. verb. Propter hoc, &
Barbos. num. 1. Ricciul. de Jure person. lib. 4. cap. 61. num. 1. &
Card. de Luc. de Judic. disc. 9. num. 30. & in Miscel. Eccles.
disc. 15. num. 9. Sperel. dec. 48. num. 52. & 53. & Panimol. dec.
90. num. 15.*

Non adsunt autem inter Tractantes de Censuris proposi-
tiones magis certæ, magisque communiter receptæ, quàm 43
excommunicationis, sententiam dicto modo prolatam ta-
liter injustam, & nullam esse, ut nec etiam nomen senten-
tiæ mereatur, juxta authoritates, allegatas in *Tom. 2. par. 2.
discept. 15. à num. 8.*

Et in terminis sententiæ, præcipitanter latæ, habemus
egregium monitum *D. Greg. ep. 12.* cujus verba retulimus in 44
tom. 2. p. 2. disc. 15. num. 17. & 18.

Die 16. Julii 1712. propositis in C. C. sequentibus dubiis, 45
responsum fuit, ut infra.

*Dub. 1. An Visitatio Ecclesiæ S. Mariæ de Perno spectet ad
Episcopum Melphien. vel potiùs ad Episcopum Muranum.*
Affirmativè quoad primam: Negativè quoad secundam
partem.

*Dub. 2. An Censuræ, latæ per Curiam Episcopalem Mel-
phien. contra Vicarium generalem Muranum sustineantur:* Af- 46
firmativè, & pro absolutione arbitrio Metropolitani.

*Dub. 3. An declaratoria Censurarum, facta per Vicarium
generalem Muranum contra Vicarium generalem Melphien. su-* 47
stineatur: Negativè.

Circa facultatem excommunicandi ultimo loco interro-
gatus fui, an Clerici conjugati, exercentes judicaturam Ju-
dicis Ecclesiastici, durante Conjugio possint excommunica-
re; Respondi autem negativè, sequen. authoritatem *Say.* 48
*de Censur. lib. 1. c. 5. nu. 12. & Monacel. in Formul. tom. 3. in præ-
lud. fol. 12. num. 52.* qui ex hoc inferunt, eosdem Clericos con-
jugatos non posse esse Vicarios Episcopi durante conjugio.

Requisitus pariter fui, an violans Censuras, nulliter la-
tas, irregularitatem incurrat, missam celebrando. Res- 49
pondi negativè, quia Censura nulla, perindè habetur acsi
lata non esset, ut resolvit *C. C. in Nullius Abbatiæ Fulden.
19. Jul. 1704.* quam sequitur *Monacell. in Formul. tom. 4. fol. 90.
num. 13.* & est in *Lib. 54. Decr. fol. 213.* Idemque pariter resol- 50
vit *in Casertana 11. Septemb. 1717.* de qua supra *discept. 1. §. 7.
num. 11.* Et faciunt verba illa *S. Bonav. in opusc. Sic pace Fra-
tres fol. 407. col. 2. Quod autem dicitur, quod Sententia excom* 51
*municationis, sive justa sit, sive injusta, semper est timenda,
verum est; Quia sicuti justa timenda est promerenti, ita inju-
sta ferenti, vel promoventi.*

DISCE-

DISCEPTATIO XXXIV.

Reatina Censurarum.

PRO

Archipresbytero, & duobus Canonicis.

CUM

Vicario Apostolico Reatis.

ARGUMENTUM.

Delegatus Apostolicus, an teneatur ostendere Literas suæ Delegationis Episcopo illius Diœcesis, in qua procedere vult ad exequutionem Literarum Apostolicarum ad orna tum Constit. 39. Clement. VII. & quando procedere possit contra Episcopos, aliosque ei impedientes exequutionem suæ Delegationis.

POstquam Episcopus Solmonen. Vicarius Apostolicus
Reatinus, gravaverat Canonicum Simeonem Domini-
cum Ponam, nullo Juris ordine servato e rcarcerando quem-
dam ejus Debitorem, captum in actu fugæ, vigore manda-
ti, expediti à. Gubernatore Reatis, in grave præjudicium
ejusdem Canonici, eo quia suum creditum ex hujusmodi
excarceratione amisit, necesse habuit idem Can. recurrere
ad S. C. C. petendo condemnari d. Vicarium Apostolicum
1 ad solutionem summæ, sibi à Carcerato debitæ, à qua ob-
tinuit, remitti Instantiam ad A. C. ubi pendet indecisa,
idem Vic. curavit causas mendicare contra eundem Cano-
nicum, ac propterea cum consuevisset festum diem Nativi-
2 tatis B. M. V. celebrare in quadam Ecclesia campestri, posi-
tam propè quandam ejus Domum ruralem, nulla impellen-
te nova causa, in Vigilia festivitatis dictam Ecclesiam In-
terdicto supposuit, non sine Populi scandalo, devotionis
causa confluentis ad dictam festivitatem, ad consequendas
Indulgentias, eidem Ecclesiæ in eadem festivitate à Summis
Pontificibus concessas: Itaut coactus fuerit idem Canoni-
cus ex hoc novo gravamine novum recursum habere ad S. C.
In qua, recognita insubsistentia Informationis d. Vicarii,
nec non agnita nullitate Processus, super hac re fabricati,
3 die 2 Julii 1706. ad relat. Card. Rubini, d. Processum cir-
cumscripsit, remotoque Interdicto, decrevit; Licere eidem
Canonico festum diem celebrare in d. Ecclesia.

Crevit ex hoc rescripto Indignatio Vicarii Apostolici, ta-
liter ut impedire curaverit eidem Canonico Ponam posses-
sionem Beneficii S. Regis David, & S. Mariæ Novæ, quod
ad sui favorem ser. ser. resignaverat Canon. Petrus Paulus
Matthæjus, opus proindè fuit mutare Delegatos Literarum
Apostolicarum, qui priùs erant Canonici Reatini, quorum
loco subrogati fuerunt Jannochius, Archipresbyter Civita-
tis Ducalis, & Franciscus Rosellius, Canonicus ejusdem
Cathedralis; Cùmque à d. Archipresbytero fuerit comper-
tum, præfatas Literas Apostolicas esse concessas in forma
gratiosa, juxta illa verba Bullæ subrogatoriæ, *Apostolica
authoritate gratiosè provisum*, quæ, in tali forma concessæ,
justificari non debent *Ros. de Exequut. Lit. Apostol. par. 1. c. 18.
n. 184 & Rot. dec. 140. n. 14. par. 10. rec.* promptam se præbuit
dictas Literas exequi, ad quem effectum successivè accessit
ad Civitatem Reatis, & possessionem dicti Beneficii tradere
cœpit d. Canon. Punam, de eo gratiosè proviso, & cùm ad
Integrandam dictam possessionem, & pro illius validitate
necessariò essent publicandæ Bullæ, idem Archipresbyter,
4 Judex Executorialis, eandem publicationem injunxit Sa-
cerdotibus Philippo Bianchino, Sacristæ Ecclesiæ S. M. in
Via nova, ubi dictum Beneficium est situm, & Jo: Antonio
Cosamo, Sacristæ dictæ Cathedralis Ecclesiæ Reatinæ, qui
tamen præventi ab eodem Vicario Apostolico, cui innotue-
rat possessio d. Beneficii favore Canonici Ponam, eisdem
Sacerdotibus prohibuit, nè ad præfatam publicationem de-
venirent; Itaut ob eorum contumaciam, & inobedientiam,
ser. ser fuerint à d. Judice Executoriali, tanquam Inobedien
tes excommunicati.

Vix publicatis dd. Censuris, Vicarius Apostolicus statim
expedivit Monitorium cum comminatione Censurarum,
contra dictum Judicem executorialem, ob publicatas dictas
Censuras, ac actus jurisdictionales, in traditione d. posses-
sionis in Civitate Reatis ab ipso exercitos, & ad hoc, ut ma-
jori publicitate id sequeretur, nedum mandavit affigi dictum
Monitorium in publicis Januis d. Civitatis Reatis, & Civi- 5
tatis Ducalis, ubi Judex executorialis degebat, sed etiam in
multis Arboribus, & scopulis saxeis, qui in Via, quæ in-
terponitur inter Civitatem Reatis, & Civitatem Ducalem
continuò occurrunt.

Unde ex hoc lacessitùs Archipresbyter Jannochius ad de-
fendendam Apostol. Jurisdictionem sibi delegatam, valdè
læsam à dictis actibus gestis à dicto Vicario Apostolico, ex- 6
pedivit contra eundem similem citationem, seu Monitorium
quod modestè fuit executum per affixionem ad columnam
Ecclesiæ Cathedralis Reatinæ, ad Januam Palatii Episco-
palis, ubi inhabitabat præfatus Vicarius, & ad Januam
Cancellariæ Episcopalis, in eodem Palatio existentis; Et
successivè in termino assignato in d. Monitorio, cùm nihil
fuerit deductum ex parte Vicarii Apostolici, præfatus Ar-
chipresbyter Jannochius, uti Judex Delegatus, Apostolica
authoritate devenit contra d. Vicarium ad declaratoriam in-
cursus in Censuris, comminatis in Bulla Cœnæ Domini, & 7
Clem. VII. *Bullar. novo in 39. tom. 1.* tanquam impedientem
executionem Literarum Apostolicarum, & expedivit Ce-
dulones in forma, quos, majori, qua potuit modestia, af-
figi curavit tantummodò in Januis publicis Civitatis Reatis,
& in dictis Cedulonibus declaravit quoque incursos in eas-
dem Censuras Bernardinum Bracciolum, & Josephum An-
tonium Buccionum, primum, ex quo affixerat in Janua
Civitatis Ducalis prænarratum Monitorium contra d. D.
Jannochium, secundum, quia idem Monitorium sub-
scripserat.

Rebus in hoc statu manentibus, fuit habitus recursus per
dictos Excommunicatos ad hanc Sac. C. expositoque facto,
cum diversis insubsistentibus circumstantiis, inauditis Ar-
chipresbytero, & Canonico Ponam, die 24. Septemb. 1706. 8
obtinuerunt declarari nullas, & temerarias dictas Censuras
& ulteriùs, quod accederent ad Urbem præfatus Archipres-
byter, & Canonici Ponam, & Matthæjus ad Aquas; At-
tento aeris periculo accedendi ad Urbem tempore æstivo,
& autumnali, ex adductis *in Tom. 1. par. 2. discept. 16. nu. 36.*
quibus addo *Gloss. in can Commun's Verb. suorum dist. 23.* ibi:
*Nota, quod propter intemperiem Loci aliquis excusatur, ut
hic, Menoch. de Arbitr. lib. 2. centar. 5. cas. 421. n. 27. & Corrad.
in Prax. Dispens. lib. 8. cap 10 n. 18. vers. Quartam.*

Hodiè igitur enixè supplicant pro recessu à decisis, & pro
revocatione omnium in Partibus gestorum post dictum re-
scriptum; Incipiendo autem ab Archipresbytero Janocchio,
ipse, vel juridicè processit, vel saltem non culpabiliter;
Fuerat etenim in Literis Apostolicis deputatus Judex execu- 9
torialis, & proindè sicut Apostolica authoritate poterat il-
las exequi, tradendo Canonico Ponam possessionem Benefi-
cii, de quo fuerat in dd. Literis provisus, *Rot. dec. 199. nu. 1.
par. 5. & dec. 413. num. 17 par. 18. rec.* Ita quoque potuit quem-
cumque actum jurisdictionalem opportunum, & necessarium
pro integrali executione dictæ suæ delegationis, in quacun-
que Diœcesi, & ubique Locorum, exercere contra quos-
cumque qui in concernentibus Causam, sibi delegatam, te-
nebantur illi obedire, cùm id tendat ad liberum exercitium
Jurisdictionis Apostolicæ, pro quo nulli dubium est in jure,
quin Delegatus apostolicus valeat animadvertere in quosli-
bet, quacunque dignitate præfulgentes, quive ejus Aposto-
licis præceptis obtemperare tenentur, juxta theoricam *Innoc.
in cap. Prudentiam num 1* relat. per *Fagn. in cap. Cùm in Ju-
repertitus de Offic. deleg. num. 18. & 19.* & adest rotundus *Text.
in cap. Sanè il 2. de Offic deleg.* & ibi *Gloss. verb Persona.*

Necnon contra inobedientes valet Delegatus procedere
etiam mucrone Censurarum, ut expressè definit *Text. in cap.
Quia Pontificali in fin.* ubi *Glos verb. Aliter de Offic & potest.* 10
Judic & notant cumulati per *Barbos. de Offic. & potest Episc.
alleg. 106 n. 37. & Rot dec. 199 nu. 1. par. 5. rec.*

Absque eo, quod ex hujusmodi præceptis, & actibus Ju- 15
risdictionalibus dicatur invasa Jurisdictio Ordinarii; Quia
Delegatus Papæ Papam ipsum delegantem repræsentat, &
non suam, sed apostolicam exercere dicitur Jurisdictionem,
juxta *Text. in d. cap Sanè* ibi: *Vices nostras &c. de Offic. deleg.* 12
*Fagn in cap. Cùm in Jurepertitus nu. 2. & 3. de Offic. deleg. Rot.
dec. 134. n. 1. cor. Cocein. & dec. 1222. nu. 5 cor Seraph.*

Quo casu per exercitium dictæ Jurisdictionis Delegatus
non invadit Episcopalem Jurisdictionem, sed illam in ejus-
dem Pontificis proprio Territorio exercet, nam Jus Papæ
quoad Jurisdictionem est territoriale in toto Orbe Terrarum
qui dicitur illius Diœcesis, & in qualibet Diœcesi Papa est 13
Or-

Ordinarius, ut docent *Card. de Luc. in Relat. Cur. Rom. disc. 2. num. 34 §. Item Ricc in Prax par. 1. vers Sed, & tertiam Ripol. var. resol. cap. 974. Ros. de Execut. lit. Apost. lib. 2. cap. 3. num. 19.*

Quæ conclusio non solùm est indubitata, sed opinio con-
traria à Sacra Inquisitione expressè fuit damnata tempore
14 Innoc. X. & declarata non solùm temeraria, sed etiam hæ-
resi, & schismati proxima, ut testatur idem *Card. de Luca
de Praemin. disc. 1. num. 4. & in Relat. Cur. Rom. disc. 2. num.
34. §. Item.*

Quare Jannochius ad integrandam executionem Litera-
rum Apostolicarum, & validè tradendam possessionem
Can. Ponam, cùm necessè haberet illas publicare, tam in
Ecclesia S Mariæ novæ, ubi beneficium est situm, quàm
in Ecclesia Cathedrali, benè valuit ad instantiam Resigna-
tarii devenire ad præcepta, & injungere Sacristis dd. Eccle-
siarum, ut illa publicarent ad formam notoriæ *Constit. 85.*
Gregorii XIII. & contra eosdem renuentes Censuris proce-
dere, tanquam quid concernens executionem propriæ
delegationis.

Nec dubitari potest, quin d. publicatio sit pars integrans
possessionem, quia, cùm illa in Bulla Gregoriana strictè
demandetur, cum solito, & efficaci decreto irritante, ne-
15 dum possessionem, sed ipsammet Gratiam resignationis,
utique dicitur pars integrans possessionem, dum, illa omis-
sa, possessio non dicitur tradita, & sic actus possessionis non
remanet integratus, nec perfectus, *Rot. dec 20 num. 2. coram
Seraph.* & cum Bulla Gregor. annullet actum, dicitur indu-
cere formam, omninò specificè adimplendam, & illa non
servata, nihil actum dicitur, ut *Text. in Authent. de Non
alien. aut permut. §. Emphyteusis*, & respondit *Rot. dec. 304.
n. 14. p. 13. rec. & dec. 719. n. 6 & 8. cor. Pamphil.*

Et quidem absque ulla dubitatione ipse Jodes executor ad
instantiam Provisi poterat procedere apostolica Jurisd. ut
dictæ Literæ publicarentur; Nam hujusmodi Jurisdictio,
non solùm de Jure communi, quo attento Delegato dicitur
16 tributa quælibet potestas quomodolibet necessaria ad execu-
tionem causæ, sibi commissæ, ex regula, quod qui vult
consequens videtur velle omne necessarium antecedens, de
qua in *leg. Illud ff. de Acquir. hæred. Grat. discept. 594. num. 19.
Rot. dec. 142. n. 17 par. 10. & dec. 353. n. 18. par 19. rec.* Sed etiam
ex ipsa Bulla Gregoriana, hujusmodi specifica Jurisdictio
tribuitur Executori Literarum Apostolicarum, ibi: *Etsi
propter litem, aut aliud legitimum impedimentum, nequive-
17 rit saltem Literas Apostolicas, cum earum publicatione &c.
Judici, seu Executori illarum, vel aliis, ad quos pertinet,
per se, vel Procuratorem suum legitimum intra id tempus præ
sentare, & apud illum, vel illos, pro ipsarum Literarum
executione instare, & possessionem hujusmodi instanter petere
teneatur:* Si enim hujusmodi executionem cum d. publica-
tione Provisus tenetur petere ab Executore, quisnam dubi-
tare potest, quin ipsi Executori sit data facultas possessionem
tradendi, cum supra recensita necessaria publicatione, nam
aliàs frustratoria esset instantia Provisi, si petendo ab Exe-
cutore, possessionem sibi tradi, ad formam in Bulla Grego-
riana præfinitam, illam obtinere ab eo non valeret, Judex
enim illa omnia potest, quæ ad ipsam Jurisdictionem perti-
nent, & sine quibus Causa, sibi commissa, expediri non
potest, *cap. Quia quæsitum de offic. delegat. ibi Glos. Verb.
Impedire.*

Hinc corruit objectum, quod Delegatus per traditionem
possessionis beneficii, de quo agitur, functus esset officio
suo, & expleta exinde remanserat ejus Jurisdictio; Quia
cùm versemur in beneficio, collato vigore resignationis,
18 nunquam dicitur tradita possessio, nisi adimpleta supra re-
censita forma Bullæ Gregorianæ, dum dicta dispositio irri-
tat quamcumque possessionem, aliter traditam, dicta scili-
cet forma non servata, per ea, quæ notat *Bald. in cap. Cùm
dilecta num. 6. de Rescript.* & firmavit *Rot. dec. 107. num. 37.
par. 12. rec.*

Minùsque relevat, quod Delegatus Apostolicus commis-
sam sibi Jurisdictionem illiusque exercitium non assequatur,
nisi priùs propriæ delegationis documentum Ordinario exhi-
19 beat, ex regula, quod in aliena Diœcesi, vel Provincia,
nemo jus dicere valeat, nisi Ordinarius sit certus de illius
Jurisdictione, per exhibitionem propriæ delegationis, sine
qua Jurisdictio in Delegato, quantumvis Apostolico, non
radicetur, & si quos actus exerceat, omnes sunt irriti, &
attentati.

Quidquid enim dicendum sit de Delegatis à Principe, pro
exercitio temporalis Jurisdictionis, hoc unum est certum,
quod Jurisdictio Literarum Apostolicarum in habitu confer-
tur à die datæ Brevis *cap Super eo il 2. vers. final. de Appellat.*
ubi *Fagn. num. 9. Gloss. in Clem. 1. verb. Receptis de Procur. Ar-
chid. in cap. Si is cui num. 1. de Offic. deleg in 6. Bald. in l. Falsi C.
de Furt. Ros. de Execut. Liter. Apostol. par. 1. cap. 4. nu. 3 & par.* 20
2. cap 3. nu. 2. & 4. Rot. dec. 164. nu. 14. & seq. par. 1. rec. In actu
verò exercitium dictæ Jurisdictionis, acquiritur præfatis
Executoribus à die præsentationis coram ipsismet Delegatis
Literarum Apostolicarum, dum à dicta die dicuntur reddi-
ti certi de propria Jurisdictione, ipsis delegata, *Fagn. ubi sup.
n. 2. & 9 & Ros. de Execut. Liter. Apost. par. 2. cap. 4. n. 4. & par.
2. cap. 3. n. 2.* & prosequitur *Rot. d. dec. 264. n. 16. & 17. par. 9. rec.*
Et consequenter, sicut in facto Jurisdictio radicata dicitur in
præfatis Executoribus, etiam quoad illius exercitium, sta-
tim ac ipsis fuerunt Literæ præsentatæ, ita indubitanter se- 21
quitur in jure, quod cùm Jurisdictio sit Papalis, ex regula,
quod Delegatus Papæ, Papam delegantem repræsentat, &
non suam, sed Apostolicam Jurisdictionem exerceat, *ut vi-
dimus supra n. 12.* benè Executores illa uti, & exercere pos-
sunt ubique Locorum, absque eo quod opus habeant de pro
pria Jurisdictione certioratum reddere Ordinarium, nam Ju- 22
risdictio Papæ, ubique Locorum potest de per se liberè exer-
ceri directè, absque eo, quod indigeat aliquo superaddito,
quia tanquam territorialis in toto Orbe Terrarum semper illa
exercetur in proprio Territorio, ut docent *Genuen. in Prax.
par. 1. cap. 7. num 15. & Ros. de Execut. Liter. Apostol. part. 2.
cap. 3. num. 19.*

Nec in contrarium urget dispositio *Text. in cap. Cùm Iure-
peritus de Offic. deleg.* Quia cum dicti Textus dispositio ema-
naverit ad removendam exceptionem mandatis Judicis De- 23
legati obtemperare recusantibus, ibi: *Ac Tibi super manda-
to Apostol hæsitanti, ab aliquo non sit facta fides;* Satis dici-
tur eadem dispositio adimpleta, etiam secundùm magis ri-
gorosam Doctorum opinionem, quoties, vel Judex Dele-
gatus in Literis citator. sive in ejus mandatis; inserit copiam
suæ delegationis, ut in *d. cap. Cùm in Jureperitus* notant ad-
ducti *à Barbosa*, necnon *à Guidon. Pap. dec. 445. per tot. &
Zecch de Republ. Christ. cap. 25. vers. Quinto debet de Offic. de-
legat.* Vel quoties in mandatis se allegat Delegatum, ut te-
nent Doctores, relati per *Fagn* quibus ipse quoque assenti- 24
tur *in d. cap. Cùm in Jureperitus à num. 15. usque ad 22. de Off.
& Potest. Iud. deleg.* Itaut tale præceptum cum simplici dicta
assertiva, & absque eo, quod copia delegationis in ea inse-
ratur, afficiat quoscumque citatos, qui tenentur compare-
re, & ex Actis ejusdem Judicis Delegati, in quibus servatur
original delegationis, se certiores reddere, *Innoc. in cap. Pru-
dentiam num. 1. de Offic. & Potest Jud. deleg* relatus ab eodem
Fagn. in d. cap. Cùm Jureperitus num. 16. & 19.

Ideòque, licet attenta dispositione *d. cap. Cùm in Jureperi-
tus*, Delegatus teneatur in suis ordinibus, vel copiam suæ 25
delegationis inserere, vel talem se asserere, non tamen in-
duci potest exinde, quod antequam suam exequatur jurisdi-
ctionem, & hæc in eo radicetur, teneatur Literas Apostol.
Ordinario exhibere: Quia hoc esset præbere magnum impe-
dimentum exercitio jurisdictionis Judicis Delegati, quod ab
ipso acquiritur eodem instanti, quo coram eo præsentantur
Literæ Apostolicæ, ut firmat *Rot. dec. 264. num. 16. & 17. par.
9 rec.* Nam ipse Ordinarius, qui est inferior Judici delegato, 26
tanquam gerenti vices Papæ, &, quoad Causam sibi dele
gatam, est major quolibet Ordinario, etiam de latere Lega-
to, *cap. Studuisti, & cap Sanè il 2. de Offic. deleg.* ubi *Fagn.
num. 2. & 3. & cap. Pastoralis §. Propterea de Offic. Jud. Ordin.*
ibi: *Ad quod dicimus, quod cùm Delegatus, quantum ad
illud, sit major Ordinario, & Ros. de Execut. Liter. Apostol.
cap. 1. num. 6. & 7.* Posset sub prætextu exhibitionis Literarum
Apostolicarum eidem retardare exercitium dictæ jurisdictio- 27
nis, jam acquisitum, quod esset maximum absurdum, quia
inferior non debet, nec potest ligare manus Superioris, nec
ei legem imponere, *can. Inferior 21. dist. Roman. cons 2. nu. 2.
Angel cons. 397. n. 7. & Rot. dec. 294. n. 87. & 88. cor. Cerrin.* ubi
n. 85. quod neque id præstare velle censetur.

Et licet hæc clara videantur in Jure, nihilominùs ad re-
movendos omnes abusus, in nonnullis Diœcesibus, quini- 28
mò ad radicitus Schismatis pericula eliminanda, & ne Epis-
copi indirectè impedire possent executionem Literarum A-
postolicarum, sub prætextu, quod prius essent coram ipsis,
sive eorum Officialibus præsentandæ, & hac via suspendere
exercitium Jurisdictionis Pontificiæ, in Delegatis statim
præsentatis Literis radicatæ, Clem. VII. mediante ejus
Constit. 39. in Bullar. nov. tom. 1. confirmando similes ordina-
tiones, priùs editas à Bonif. IX. Mart. V. & Leone X. ex-
pressè sancivit, Executoribus Apostolicis licere Literas A-
postolicas liberè exequi absque eo, quod teneantur illas exhi- 29
bere

bere coram quocumque Ordinario ecclesiasticæ, sive mun-
danæ Jurisdictionis, & absque licentia, & consensu eorun-
dem, ex cujus proindè sola lectura omnis in hac parte tolli-
tur difficultas.

Nec dicatur, quod eadem Constitutio procedat quoties
Ordinarius prætendat illam non exequi, absque ejus consen-
su, non autem quando prætendit solummodo, ut dictæ Li-
teræ coram ipso præsententur; Talis enim interpretatio tol-
30 litur ex litera dictæ Bullæ, in cujus narrativa habetur,
quod Urbanus VI. concesserat quibusdam Prælatis, quod
in eorum Diœcesibus executio Literarum Apostolicarum
fieri non posset, nisi priùs fuerint eisdem, sive eorum Offi-
cialibus exhibitæ, & per eos approbatæ, quod privilegium
dictus Clem VII unà cum successivis aliis abusibus, exindè
ortis, inhærendo dispositionibus Bonif. IX. Mart. V. &
Leonis X. penitus revocavit, ibi: *Sanè, licet olim bo. me.
Urb. Papa VI. in sua obedientia nuncapatus, concesserit certis
Prælatis, ut in eorum Civitatibus, & Diœcesibus executio
Literarum Apostolicarum fieri non posset, nisi Literæ prædi-
31 ctæ eisdem Prælatis, aut eorum Officialibus priùs exhibitæ,
& per eos approbatæ forent, & eorundem Prælatorum Offi-
ciales id in consuetudinem deduxissent &c.* & infra. *Concessio-
nem prædictam, & quæcumque Statuta, circa præmissa quo-
modolibet facta, authoritate Apostolica, d. S. Concilio appro-
bata, revocavit, cassavit, & annullavit.*

Ex quibus patet, ex privilegio Urbao. VI. duo fuisse con-
cessa nonnullis Episcopis, sive Ordinariis: I. Quod Literæ
Apostolicæ in eorum Civitatibus, sive Diœcesibus exequi
32 non possent, nisi priùs illis exhibitis coram eisdem Prælatis,
sive eorum Officialibus; II. Quod dictæ Literæ, aut illa-
sum executiones essent ab ipsis approbandæ, ut ex verbis su-
pra relatis, ibi: *Nisi Literæ ipsæ &c. priùs exhibitæ, & per
eos approbatæ forent*; Itaquoque, dum Clem. VII. in sua
Bulla irritavit in totum dicta privilegia, sequitur ademisse
Prælatis quodlibet jus petendi, non tantùm approbationem
Literarum Apostolicarum, sed etiam illarum simplicem
exhibitionem.

Et hunc esse germanum sensum dictæ Bullæ non est am-
33 pliùs dubitandum, quia habemus in hac parte declaratio-
nem C. C. *in Turritana* 15. *Novemb.* 1704. In qua *in* 2. *dubio*
quæsitum fuit. *An Executores, deputati in Literis Aposto-
licis, procedere valeant absque illarum exhibitione in Cancel-
laria Archiepiscopali*; Responsum fuit, *Ad* 2. *affirmativè,
juxta Bullam* 39. *Clem VII.* Et cùm in 3. dubio fuerit quoque
disceptatum, an Archiepiscopus contra illos procedere pos-
sit in casu contraventionis, responsum fuit: *Negativè,
34 sive jam provisam in* 2. ut videre est in *Libr.* 54. *Decretor.
fol.* 414.

Ex quibus admisso, quod Archipresbyter Jannochius po-
terat Literas Apostolicas exequi, absque nulla necessitate
illas exhibendi Vicario Apostolico Reatino, in necessariam
venit consequentiam, eundem Vicarium non potuisse pro-
cedere pro actibus Jurisdictionalibus ab ipsa præsentatione
35 dictæ delegationis exercitis, nec ullum eidem præbere im-
pedimentum pro integrali exequutione Literarum Apostoli-
carum absque incursu ipso facto, & ipso Jure in Censuris,
comminatis in præfata Bulla Clem. VII. contra quoscumque
Ordinarios, & specificè contra Patriarchas, Archiepisco-
pos, Primates, & Episcopos, qui impedire directè, vel in-
directè, publicè, vel occultè, aut quovis quæsito colore
exequutionem dictarum Literarum Apostolicarum, sub
prætextu, quod illæ essent priùs coram ipsis præsentandæ,
præsumpserint, ut videre est *in d. Const.* 39. *Clem. VII.* §. 6.

Et consequenter dum contrarium faciendo Vicarius Apo-
36 stolicus invasit jurisdictionem Apostolicam, dicto Archi-
presbytero delegatam, impediendo illius exercitium, & in-
tegrationem possessionis, in Literis Apostol. eidem commis-
sam, sed expediendo ulteriùs contra eundem Monitorium,
cum comminatione censurarum, ex eo, quod processerit ad
exequutionem Literarum Apostolicarum, & ad actus Juris-
37 dictionales, sibi incumbentes vigore præfatæ Delegationis
Apostolicæ in Diœcesi Reatina, priùs non exhibitis dictis
Literis, benè idem Archipresbyter potuit contra eum, ob
impeditam, & turbatam Jurisdictionem Apostolicam, sibi
delegatam mediantibus Censuris procedere, *juxta Textum
expressum in cap. Sanè il 2. de Offic. deleg.* ubi *Fagn. n.* 3. & no-
tant *Abb. in cap* 2. *n.* 3. & 6. *Barbos. in cap. Significasti eodem tit.
Pignatell consult.* 169 *num.* 8. *vers. Ita etiam tom.* 1. *Tambur de
Iur. Abbat tom.* 3. *disput.* 17. *qu.* 2. *nu.* 20. & 22. *Molin de Brach.
Sæcul. cap.* 6. *n* 12. *Azor. Instit. moral. par.* 2. *lib.* 5. *cap.* 34. *Rot. cor.
Seraph. dec.* 1239. *n.* 3. & *in rec. dec.* 109. *num. ult. par.* 11. & *dec.*
57. *num.* 6. *par.* 15.

Attenta præcipuè sæpiùs recensita Constit. 39. Clem. VII.
qua Ordinarii omnes, etiam Episcopi afficiuntur sententia
excommunicationis, eo ipso, quod requirunt exhibitio-
nem Literarum à Delegatis Apostolicis, & sub hoc prætex-
tu illos in earum exequutione directè, sive indirectè, & quo- 38
cumque quæsito colore impediunt, nam in vim dictæ Bullæ
præfatus Archipresbyter, uti Delegatus Apostolicus, justè
potuit ad declaratoriam incursus dictarum Censurarum de-
venire, quamvis ageretur contra Episcopum, *d. cap. Sanè il
2. & cap. Quia Pontificali de Offic. Deleg in* 6. ubi *Gloss. verb.
Aliter, Barbos. de Potest. Episc. alleg.* 106. *num* 6. *Rot. dec.* 199.
num. 1. *part.* 5. *rec.*

Nec turbat, quod regulariter contra Episcopos non
sit procedendum ad Censuras, nisi gradatim, priùs prohi-
bendo ingressum Ecclesiæ, successivè injungendo suspensio-
nem, & tandem in subsidium devenire ad excommunicatio- 39
nem ad *Text in cap.* 2. *de Offic. Deleg.*

Quidquid enim sit, an id procedat, quando agitur de
Censuris, inflictis ab homine, indubitati juris est, quod
non habet locum, quoties, prout in casu nostro, agitur de
excommunicatione, ipso jure incursa, & inflicta à lege,
expressam, ac specificam mentionem faciente de ipsismet E-
piscopis, ut legitur in Bulla Clem. VII. Et ratio evidens est,
quia scilicet hoc casu Censuræ non dicuntur illatæ ab ipso de-
legato, sed incursæ ex facto proprio ab ipsis Episcopis, & à
Lege, sive à jure eisdem inflictis; & exindè inculpari non
potest Delegatus, cur dictum ordinem non servavit, quia
non ipse Delegatus, sed lex Censuras contra Episcopos tulir,
ut, relictis generalibus, habemus Textum id demandantem 40
in cap Quia periculosum de Sent. excom. in 6. ibi: *Nisi in ipsis
de Episcop expressa mentio habeatur*, & notant *ibid. Glos. ver.
Episc.* & *Fagn. in c. Procurationes à n.* 33 *de Censib.*

Minusque obstat Textus *in extrav. Cùm Matthæus de Hæ-
retic.* Quoniam ea huc usque firmatis, manifestè liquet, De-
legatos Apostolicos posse Censuris procedere contra Episco-
pos, quoties ipsi, vel impedimentum præstant Delegatis in 41
exercitio suæ Delegationis, vel illis rebelles, vel contuma-
ces fuerint, juxta *Text. in cap. Sanè il* 2 & *cap. Significasti de
Offic. Deleg.* ea ratione, quia Apostolici Delegati gerunt vi-
ces Pontificis delegantis, & uti tales gerentes vices majores
sunt Episcopis, & quibuscumque aliis Ordinariis, ideòque
non mirum, si eos sententia Ecclesiastica coercere valeant,
dicto *cap. Significasti*, ibi: *Delegatus Judex eam authoritate
nostra sibi commissam potest exequationi mandare, & si qui sibi
restiterint, eos sententia Ecclesiastica coercere*, & explicat ibid.
Glos. verb. Non vult; ibi: *Si non vult, potest compelli à De-
legato, qui major est Episcopo quantum ad Causam illam, &
cap. Sanè il* 2. ibi: *Judex à nobis Delegatus vices nostras ge-
rit, unde in Causa illa superior est, & major illis, quorum
Causam suscepit terminandam, ideòque si Episcopus &c rebel-
lis, aut contumax fuerit, secundùm qualitatem facti poterit,
vel interdicti, vel suspensionis sententia à Judice delegato 42
compelli*, & *cap Quia Pontificali de Offic. Deleg. in* 6. ubi post-
quam Pontifex mandavit Judicibus delegatis, ut gradatim
procederent contra Episcopos, postea eisdem Delegatis tri-
buit potestatem procedendi mediantibus censuris contra eos-
dem Episcopos, quinimo, si ita Causa suaserit, ad Censu-
ras procedendi, etiam dicto ordine posthabito, ibi: *Ingres-
sus primò ipsis Ecclesiæ, vel Sacerdotale interdicatur ministe-
rium, ac deindè ab officio suspendatur, & subsequenter aggra-
vetur Censura ecclesiastica contra eos; Nisi fortè aliter fieri
suaserit nimia contumaciæ protervitas, sive culpa.*

Quamvis autem Episcopi non subsint Jurisdictioni Judi-
cis Delegati, adhuc præstando illis impedimentum, ex hoc
fiunt de illius Jurisdictione, & exinde potest eos excommu-
nicare, ut magistraliter docet *Glos. in cap. Significasti de Offic.* 43
Deleg. verb. Restiterint, ibi: *Et sic videntur fieri de sua Ju-
risdictione præstando impedimentum, unde illos potest ex-
communicare.*

Et proindè, si dubitari non potest, quod Delegatus Apo-
stolicus possit Ecclesiastica censura coercere Episcopos, sibi
impedimentum præstantes, corruit in radice assumptum,
quod id fieri non valeat, inconsulto Summo Pontifice, nec
applicatur *cap Cùm Matthæus extrav. de Hæretic.* Quia illud 44
procedit quoad Officiales Apostolicæ Sedis, vel Nuncios,
ibi: *Districtiùs inhibemus, & mandamus expressè, ne con-
tra nostros, & Apostolicæ Sedis Officiales, vel Nuncios, aut
ipsorum aliquem &c. absque nostra, & Apostolicæ Sedis licen-
tia &c. procedere quoquo modo præsumant, aut in eos, vel ip-
sorum aliquem excommunicationis, vel suspensionis, seu quas-
vis alias sententias promulgare*: Et proindè hujusmodi dispo-
sitio, loquens de Officialibus, & Nunciis Apostolicis, non

po-

potest applicari, neque extendi ad Episcopos aliosque Judices
ordinarios, in quibus diversam, & specificam habemus Jo-
riad ispositionem, contrarium decernentem, tribuentem mi-
mirum potestatem Delegatis Apostolicis procedendi contra
Episcopos, mediantibus etiam ecclesiasticis censuris, juxta
theoricam *Bald. inl Illud n.6. C. de Sacros. Eccles.* & faciont fir-
45 mata per *Rot. dec. 233. n. 19. par. 10. & dec. 28. nu. 6. par. 12. rec.*
Præsertim quia *d. cap. Cùm Matthæus* est exorbitans à Jure
communi, ideoque strictè venit illius dispositio interpretan-
da, nec est trahenda extra suos terminos *Rot. dec. 431. nu. 11.*
par 5. rec. Itaut non trahatur ad Gubernatores, electos à S.
Consulta, & ab ea deputatos, quamvis hi quoque largo mo-
do dici possint Officiales Papæ, ut notat *Pignatell. consult. 4.*
num. 7. tom. 5.

Non relevante, quod Episcopus Sulmonen. sit Vicarius
Apostolicus in Diœcesi Reatina, & ideò videatur esse Offi-
cialis Papæ; Quia de jure Vicarius Apostolicus si eligatur,
Episcopo vivente, dicitur Vicarius ejusdem Episcopi, à
Papa electus, propter inhabilitatem ipsius Episcopi, & talis
Vicarius Apostolicus, non papalem, sed episcopalem juris-
dictionem exercet, ut notat *Sbrozz. de Offic. Vicar. lib. 2. q. 64.*
46 *n. 6.* Si verò aligatur, Sede vacante, dicitur electus loco Vi-
carii capitolaris, & minorem habet Jurisdictionem, dum
Capitulum Cathedralis repræsentat, & tenetur servare om-
nia ea, quæ Vicarius capitularis servat, ut utrumque casum
distinguendo, advertunt *Marchet. in Prax. Vic. Capitul. qu. 2.*
tit. 15. n. 64. fol. 88. ubi refert, ita declarasse hanc S C. in *Aqui-*
lana 22. Sept. 1628. & Pellegr. in Prax. Vicar. par 1. sect. 6. nu. 4.
fol. 16. Et hinc est, quod à Sententia Vicarii Apostolici non
appelletur ad Papam, sed ad Metropolitanum, ut prosequi-
47 tur *Pellegr. par. 1. sect. 6. nu 4.* ubi, quod facto verbo cum SS.
qui erat Greg. XIII. ita declaravit hæc S. C. in *Salernit. 7.*
Junii 1580. Idemque postea resolvit pariter in *Caputaquen.*
22. Aprilis 1586.

Ultra quamquod *cap. Cùm Matthæus* loquitur de excom-
municatione, decernenda ab ipsomet Delegato, hoc est ab
homine, & sic non potest applicari ad casum nostrum, in
quo versamur in excommunicatione, illata ipso facto, &
ipso jure ab ipsa lege, specificè contra Episcopos; In hoc
48 enim casu non dicitur Delegatus ferre sententiam excom-
municationis, sed ab ipsamet lege excommunicatur, neque
Sententia declaratoria aliquod infert prejudicium declarato,
sed iste tantummodo ab ipso facto contraventionis ligatur, &
pœna excommunicationis in eum infligitur, dum Sententia
simpliciter propalat incursum, & sic nihil ponit in esse, ut
49 notat *Fagn in cap. Per tuas de Sent. excom* & est *Text.* apertus
in *cap. Pastoralis §. Verùm quia de Appellat.* & firmat *Rot. dec.*
48. per tot. par. 4. tom. 2. rec.

Asserta verò præcipitantia procedendi contra Episcopum,
50 absque ulla præcedenti monitione, tollitur ex facto, & non
relevat in Jure.

Tollitur ex facto, quia constat, processisse prævia mo-
nitione, ac termino juridico, notificato eidem Vicario A-
postolico, ut justificatum fuit in Summario.

Nec relevat in jure, quia cùm versemur in Sententia de-
claratoria censurarum, jam incursarum ex præcedenti con-
traventione legis, nempè Constit. 39. Clem. VII. excomm.
51 nullæ requiruntur monitiones, cùm satis sit, quod constet
de facto, pro quo à lege pœna excommunicationis infligitur,
quia ipsa lex, à qua inflicta fuit pœna, interpellat pro ho-
mine, *cap. Irreprensibilis in princ. de Appell.* ubi *Glos. verb.*
Ipso suo genere, cum concordantibus apud *Bellec. Disquis.*
52 *Cleric. tit. de Favor. Cler. Can. §. 4. nu 39. & 40. Sperel. dec 48.*
n. 54. tom. 1. & dec. 160 nu. 37. & seq. tom. 2. & Rot. dec. 48. nu. 15.
& 16. p. 4. tom. 2. rec.

Ex quibus videtur satis, superque demonstratum, dictum
Archipresbyterum, quoad censuras, latas contra Sacerdo-
tes Joann. Antonium Cosmum, & Philippum Bianchinum,
53 renuentes illi tanquam Delegato Apostolico, in Causa, sibi
commissa, obtemperare, summa justitia processisse; Quo
verò ad censuras, latas, contra Episcop. Sulmonen. vel ju-
stè quoq; se gessisse, vel saltem non temerè, nec culpabiliter,
dum cum supra enunciatis juris fundamentis processit, quibus
suffultus, benè potuit sibi persuadere, ex munere proprii offi-
cii, & ad defensionem Jurisdictionis Apostolicæ, à d. Episco-
po invasæ, potuisse contra eundem mucrone Censurarum
tueri, dum stante hujusmodi justa credulitate, remanet exem-
54 ptus à quocumq; dolo, & culpa, ad quem effectum quælibet co-
lorata causa sufficit, itaut etiam justus error faciat quemlibet
inculpabilem, quantumvis agatur de errore Juris, quoties, pro-
ut in casu nostro verificatur, agitur de jure intricato, & obscu-
ro, nam tunc æquiparatur errori facti, *Rot. dec. 72. n. 5. & dec.*
369. n. 13 par. 5. & dec. 260. nu. 30. & 31. par. 17. rec. Nam indi-
stinctè, his concurrentibus, cessat quælibet fraus, vel dolus, &
exindè excluditur delictum, ad *Text. inl. In venditione, §. de* 55
tempore, ff. de Bon. author. Judic. possid. Abb. in c. Cùm venissent
n. 17. de rest. in integr. Rot. dec. 103. n. 50 par. 5. rec. Estque regu-
lare in qualibet materia, quod semper est præsumendum pro
exclusione delicti, ad quem effectum omnis possibilis interpre-
tatio sumenda est, ex adductis *in Instit. crim. lib. 1. tit. 1. nu. 29.* 56
omnisque causa etiam fatua, & bestialis excusat juxta phra-
sim *Rot. dec. 160 num. 50. cor. Ottob. & in Romana Fideicom. de* 57
Ruspolis 2. Martii 1705. §. 56. cor Molines.

Nec subsistit reflexio, quod jurisdictio Archipresbyteri
Jannocchii Exequutoris expiraverat per possessionem, tra- 58
ditam Can. Ponam.

I. Quia publicatio resignationis Beneficiorum, deman-
data in *Constit. 75. Greg. XIII.* respectu resignationum, ad- 59
missarum in forma gratiosa, fieri debet ab Exequutore, in
Literis designato, ut advertit *de Ros. Exeqaat. Lit. Apostol.*
par. 1. cap 15. num. 138. ubi latè agit de materia, & docet mo-
dum, quem in hac parte tenere debet Apostolicus Executor.

II. Quia, si Resignatarius non curet, ut intra tres menses
eadem publicatio sequatur, taliter cadit à jure suo, ut gratia 60
perindè habeatur, ac si non fuisset concessa, & beneficium li-
berè impetrari potest ut advertunt adducti *à de Ros. ubi supra*
n. 169. Lotter. de re Benef. lib. 3. q. 51. n. 26. Card. de Luc. de Be-
nefic. disc. 36. n. 18. & Rot. dec. 455. à n. 6. cor Merlin. & dec. 72.
& dec. 191. per tot. cor. Cels. & dec. 1030. nu. 3. & dec. 1049. nu. 1.
cor. Emer. jun & in Romanæ Capellaniæ 16. Febr. 1682 §.
Jas autem coram Ursin.

III. Quia in casu, quo ob legitimum impedimentum Apo- 61
stolicæ Literæ, illarumque publicatio effectum sortitæ non
fuerint, tenetur Resignatarius illam petere ab illarum Execu-
tore, ut disponitur *in § 3 d Const. 75. Greg. XIII.*

Ex quibus remanet manifestum, eandem publicationem, 62
nedùm esse indispensabiliter necessariam ad perfectionem
gratiæ, illiusque essentiale complementum, & integrationem,
seu veriùs partem, ut advertit *Lott. de re benef. lib. 3 q. 21. n. 31.*
ibi: *Cùm jam veniat ex resignatione, cujus pars est publicatio,*
& Rota cor. Seraph. dec. 1303 nu. 1. ibi: *Tenetur docere de pu-*
blicatione, quæ est pars Gratiæ; Sed dependere à facultati-
bus Exequutoris; Aliàs enim ad quid Summus Pontifex de- 63
mandasset, illam petendam esse ab eodem Exequutore, si iste
illam concedere non posset? Hæc enim implicant contradi-
ctionem, & manifestam redolent superfluitatem, quæ si in
nulla dispositione admitti debet, multò minus in Pontificiis 64
Constitutionibus, ut benè ratiocinatur *Torre apud Card. de*
Luc. de Offic. vacab fol. 231. n. 35.

Dum itaque dictus Archipresbyter justè, vel saltem non
temerè, nec culpabiliter processit: Multò minus videtur cul- 65
pabilis Canon Ponam, qui nil aliud fecit, quàm petere
executionem Literarum Apostolicarum, quas ad sui favorem
obtinuerat, quod sicuti ei à jure erat permissum, ita nec ad
culpam, minusque ad delictum eidem imputari poterat, nam
quidquid lege permittente fit, licitè expletur, juxta *Text. inl.*
Injuriarum 13 ff. de Injur & l. Nullus videtur ff. de Regul. Iur.
Cyriac. contr 688. n. 73. & Rot. dec. 509 n. 3 & seq. p. 5. rec.

Canonicus autem Matthæjus nescitur quomodo in hac 66
Causa includatur, quia ipse nihil aliud fecit, quàm resigna-
re propria Beneficia favore Canon. Ponam, quæ resignatio
ritè, & rectè gesta, & à Summo Pontifice admissa, non po-
test pro delicto eidem adscribi.

Cùm itaque à primo ad ultimum constet, neminem ex præ-
dictis Archipresbyterum, & Canonicis esse culpabilem, minus- 67
que temerè processisse, & adhuc subiisse plures pœnas, com-
prehensa etiam illa carcerationis, non sine opprobrio, & de-
decore qualitatis Canonicalis Cathedralis Reatinæ, nec non
accessus ad Urbem maximo cum eorum incommodo, dispen-
dio, & præjudicio propriarum Ecclesiarum, & etiam Ani-
marum Curæ, quæ incumbit d. Archipresbytero, meritò
sperant à summa justitia, pietate, & clementia EE. PP in 68
totum liberari ab ulteriori mora in Urbe, nec non declarari,
dictum Archipresbyterum juridicè processisse.

Die 18. Februarii 1707. proposita Causa in C. E & R per
Card. Fabronum rescriptum fuit; *In decisis quoad Censuras*; 69
Quoad Canonicos, petita humiliter venia ab Episcopo, Vica-
rio Apostolico, dimittantur, ex quo satis; Et quoad Janno-
chiam postea providebitur.

DISCE-

DISCEPTATIO XXXV.

Tullen. Erectionis Episcopatus.

PRO

Archiepiscopo, & Electore Treviren.

ARGUMENTUM.

Erectio novi Episcopatus cum dismembratione aliquorum Oppidorum ab antiqua Diœcesi, vel in subjectione Locorum, quæ asseruntur Nullius Diœcesis, quibus concurrentibus permittatur, & in quibus cicumstantiis ab Apostolica Sede concedi soleat, cum immediata subjectione eidem Apostolicæ Sedi.

PRo rejectione contrariæ petitionis sufficeret sola, & simplex reflexio, quod illa eunceruit insignem novitatem in Provincia Trevirensi, eo quia non solùm petitur erectio
1 novi Episcopatus In Oppido Sancti Deodati, cum dismembratione aliorum multorum Locorum à Diœcesi Tullen. Suffraganea Provinciæ Trevirensis, sed ulterius insistitur pro exemptione nuvi Episcopi à Jurisdictione, & subjectione Electoris, & Metropolitaui Trevirensis, quod nullu modo permittendum videtur, ut in terminis exclamat *S. Bernard. de Consider. ad Eugen. lib. 3. cap. 4.* sequ. verbis: *Murmur loquor, & querimoniam Ecclesiarum; Truncari se clamitant,*
2 *& dismembrari, vel nullæ, vel paucæ admodum sunt, quæ plagam istam, aut non doleant, aut non timeant: Quæris quam? Subtrabuntur Abbates Episcopis, Episcopi Archiepiscopis, Archiepiscopi Patriarchis, sive Primatibus: Bonane species hæc? Mirum si encusari queat vel opus,* teste *Paulut.in Jurispr. Sacr. tom. 1. lib. 2. tract. 2. de Metropol. cap. 14. fol.* 244. de quo *sup. discept. 9 nu. 84.*

Et In terminis solius subtractionis temporalis Episcopi Herbipolensis à subjectioue, & Jurisdictione Archiepiscopi
3 & Metropulitani Moguutini, habemus punctualem resolutionem *S. C. C. in Herbipolen. 29. Nov. 1698.* impressa *apud Antonel. de Jur. Cleric. fol* 21.

Novitates enim *non dimostrano mai al primo nspetto tutte le difficoltà, che possono produrre, vedendosene tutto dì mol-*
4 *te, che promosse con ottimo fine anno partoriti pessimi effetti,* ut scripsit *Joann. Garzias Card. Millinus Greg. VI.* in epistolam, quam per exteusum registravit *Pignatel consult. 9. num. 8. tom. 9.* eum aliis, de quibus *in Tom. 2. par. 1. discept. 17. num. 19.*

Constans siquidem iu facto est, quod in multis aliis Locis nimis conspicuis Germauiæ non semel similis promota fuit prætensio, & signanter iu finitimis Ducatu, & Civitate
5 Luxemburgensi, ut ad præcisum effectum exciudendi prætensionem novi Episcopatus in Oppido Nancæi, observavit *Card. Octavius Paravicinus* Pro-Datarius Clem. VIII. in epistola, responsiva ad Lotharium Archiepiscopum, & Electorem Trevirensem, inclinantem pro dicta erectione novi Episcopatus iu dictu Civiture Nuncæi, scripta die 24. Novemb. 1601. his verbis: *Optimn quidem ratione adduci*
6 *videtur J. D. V. ut in Episcopatus Nancænsis erectionem consentiat; Quia tamen contra pugnare videtur alia ratio, satis gravis, nempè exemplum, ex quo facilè fieri poterit, ut alii novom Episcopatus Luxemburgensis erectionem, quam antea tentarunt, quamvè visa est J. D. V. ac ipsius Prædecessores minùs probare, majoribus viribus aggrediuntur;* Itaut
7 sicuti anno 1601. prætensio erectionis novi Episcopatus in Civitate Nancæana rejecta fuit, ad evitandum exemplum similis erectionis novi Episcopatus in proxima Civitate Luxemburgensi; Ita admittendo hodiè erectionem novi Episcopatus in longè inferiori, magisque augusto Loco S. Deodati Ducatus Lotharingiæ, nullo modo deneguri poterit similis erectio in d. Civitate Luxemburgensi, quæ, ut est notorium, & observat *Baubrand. in Lexicon Geographic. Urbs est ampla Belgii, Ducatus cognominis caput, satisque munita.*

Ex quibus proindè uno ore observant SS. PP. Theologi, & Canonistæ, novitates semper esse fugiendas: *Nihil enim*
8 *adeò conturbat animum, etiamsi id fiat ob aliquod utile, uti innovare,* sunt verba *S. Joann Chris. in epist. 1. ad Corinth. homil. 7.* & concordant *Div. August. epist. 128 cap. 5.* ubi, quod ipsa mutatio consuetudinis, etiamsi adjuvet utilitate, novitate perturbat, aliiq; citati *in Tract. de Livel. cap. 2. §. unic.*
num 23 Quibus addo *Capon. discept. 85. n. 2. & seq. ac 2. Rot. in* 9
Aretinn Jur. Parochial. 5. Jan. 1713. §. Cæterum, cor. Ansald. & in Pompilon. Manut. 10 Maii 1706. §. final. cor. Caffarell. & in Mutolen. 26. Januarii 1708. §. Cæterùm coram eodem Ansaldo.

Fortiùs, quia agitur de prætensione, non semel exadverso promotu, & à tribus Summis Pontificibus Clem. VIII. Paulo V. & Urb. VIII. semper constuntissimè rejecta; Et
proindè applicanrur ea, quæ scripta reliquit *D. Greg. Magnus* 10
lib. 7. ep. 61. indict. 2. ibi: *Valdè Ecclesiasticæ est moderationi conveniens, ut quæ ordinata fuerint; vel decisa, nulla in posterum debeant refragatione turbari,* relatus *in Tom. 1. par. 2. discept. 24. num. 16.*

Absque ulla prorsus difficultate, ex quo prætenditur erectio novi Episcopatus iu parvo Oppido S. Deodati, quod
atienta ejus magna angustia, & majori paupertate, de quibus latè in Summario Episcopi Tullen. nullo modo decorari 11
meretur Episcopali dignitate, eo quia hæc vilescete solet in Locis obscuris, & nullatenus populosis, juxta *Text. literales in can. Episcopi, & seq. 80. distinct. & in cap. 1. de Priv.*
D. Gregor. Nanianz. in Orat 20. in laudem S. Basilii, D. Gre- 12
gor. Magnus in epist. scripta ad Augustinum Anglorum Episcopum, ibi: *Memor, quod in sacris Canonibus præcipitur, ut minimè in Villulis, vel in modicis Civitatibus ordinentur Episcopi.*

Circa quam solidam, Textualemque propositionem con-
cordant ferè omnia Provincialia Concilia, citra, & ultra 13
Montes, nempè *Concil. Toletan. 12. can. 4.* ibi: *Ut in locum Villulæ supradictæ Aquis deinceps Sedes Episcopalis non maneat, nec Episcopus illic ultra constituatur, Concil Sard. can. 6.* ibi: *Licentia verò danda non est ordinandi Episcopum, aut in Vico aliquo, aut in modica aliqua Civitate, cui sufficiat unus Presbyter, quia non est necesse Episcopum fieri, ne vilescat nomen, & Episcopi authoritas, Concil. Laodic. cap. 57* ibi:
Quod non oportet in Villis, Vicis, aut Agris Episcopos ordi- 14
nari, sed Visitatores, qui circumeant, & Conc. Carthag. 2. can 5 ibi: *Ut Diœceses, qui Episcopos nunquam habuerunt, non habeant, nisi accedente tempore, crescente fide, & mul-*
tiplicatus Dei Populus, desideraverit proprium habere Recto- 15
rem, & ferè per eadem uumero verba *Conc. Carthag. 3 can. 42.*

Concordant pariter communiter *Repetentes in cap. 1. de Privil.* & signanter *Gonzal. Barbos. & Fagn.* necnon Theo-
logi, & Canonistæ, quos referunt, & sequuntur *Christian.* 16
Lupus, & Balsamon. in can. 6. Concil. Sardicensis, Hallier. de Episc. necessit lib. 2. epist. 3. & in Vindic. Sorbonic lib 2. cap. 2. fol. 227. Espenc. in epist. 1. ad Tit. cap. 1 digression 1. Cellot. de Eccl. Hierarch. cap. 12. §. final, Moscon. de Majest. Eccles. par 1. cap. 15. Le Maistre de Jur. Episcop. lib. 2. cap. 12. de Episc. Instit. Solaz. tom. 1. lib. 4. Politic. cap. 5. & to. 2. lib. 3. eod. cap. 5. Bosquet in Not.
ad Innoc. III lib. 1. epist. 5. Petr. Greg. de Benef cap. 14. & de Re- 17
publ. lib. 1. cap 1. Turrian. de Canon. Apost. lib. 2. cap. 16. & lib. 3. cap. 8. Lavor. var. Lucubr. lib. 4. de Elect. cap. 1 per tot. & Rot. dec. 20. n 7. apud Prosper. de Territ separ. Et referendo resolutionem C. C. observat *Cardin. de Luc. de Præmin disc. 6. num. 16.* ibi: *Assumpta desuper formali disputatione, satis facilè fuit reportare negativam resolutionem, ob exiguitatem hujus Diœcesis, & incongruitatem Loci in quo novæ Cathedræ erectio petebatur.*

Novitati erectionis Episcopatus in Oppido, ubi nunquam
fuit, & angustiæ Loci S. Deoduti, ubi ille prætenditur erigi, 18
jungitur defectus requisitorum à sac. Canonibus præscriptorum, ad similes erectiones Episcopatuum omninò necessariorum; Necnon jungitur pariter æquè magnum, ac perpetuum præjudicium Metropolitani, & Archiep. Trevirensis, subtractionis nimirum ab ejus Superioritate, & nativa Jurisdictione omnium illorum Locorum, pro quibus erigi prætenditur novus Episcopatus sub immediata protectione Aposto-
licæ Sedi; Quibus attentis, non solet S. Sedes similes Gra- 19
tias cum aliorum præjudicio concedere, etiamsi hoc consistat in minimo, ut observat *Rot. cor. Pamphil. dec 81. nu. 3. & 4. & cor. Emer. jun. dec. 998. num. 13.* eum aliis, de quibus *in tom. 1. discept. 20. nu. 22. par. 2.*

Circa defectus dd. requisitorum hæc vigore celebris *Ex-* 20
trav. Salvator Joannis XXII. reducuntur ad tria.

I. Consistit in amplitudine Diœcesis, à qua petitur dis-
membratio; II. In qualitate, & nobilitate Loci, in quo con- 21
stitui prætenditur novus Episcopatus; Et III. In præjudi-
cio antiquæ Ecclesiæ, à qua prætenditur fieri dismembratio 22
pro erectione novi Episcopatus, quæ requisita latè explican-
tur *à Card. de Luc. de Præmin. disc. 6. à num. 2. & disc. 50 pari-* 23
ter à num. 2.

Quoad

Quoad hæc requisita, cum illa respiciant interesse Epis-
24 copi Tullen. Nos solùm aliqua indicavimus circa qualitatem
& angustiam Loci S. Deodari, ad ostendendum, quod ad
terminos dispositorum in sac. Canonibus, prorsùs indeco-
rum sit, nulloque modo expediens in eodem Oppido novum
erigere Episcopatum.

Quo verò ad magnum, perpetuumque præjudicium Me-
tropolitani Trevirensis, hoc remanet innegabile; Aut enim
25 in facto subsistit, quod Oppidum S. Deodati nullo modo di-
catur Territorium separatum, illiusque Præpositus nullo
colore, vel prætextu dicatur, & sit Prælatus exemptus,
cum denominatione *Nullius*, sed verè, & propriè sit in, &
de Diœcesi Tullen. circa quam inspectionem remissivè Nos
habemus ad ea, quę deducuntur ex parte Episcopi Tullen. Et
in his circumstantiis tale præjudicium evidens est, eo quia
Curia Metropolitana per erectionem novi Episcopatus im-
26 mediatè subjecti Sanctæ Sedi privaretur sua ordinaria, &
nativa Jurisdictione in omnibus illis casibus, in quibus Sub-
diti Ecclesiarum Suffraganearum recurrere possunt, & de-
bent ad Curiam Metropolitanam, enumerati *à Ventrigl. in
Tract. de Jurisd. Archiep. & à Quarant. in Sum. Bullar. verb.
Archiepisc. authoritas à fol 43* & in parte registrata in genera-
li Decreto C. E. & R. *à Clem. VIII.* specialiter approbato 16.
27 *Decemb.* 1600 per extensum impresso *à Quarant. ubi supra,
à fol.* 68.

Aut verò id in facto non regit, & Præpositus S. Deodati
in rei veritate est de numero illorum Prælatorum *Nullius
Diœcesis* primæ speciei, de quibus laté agunt *Authores*, ci-
28 tati in *Tom.* 1. *par.* 1. *discept* 9. *à num.* 64. distinguentes hujus-
modi Prælatorum inferiorum species in tres classes, quarum
prima est illorum, qui non solùm veniunt sub nomine Ordi-
nariorum, sed exceptis iis, quæ sunt Ordinis Episcopalis,
in nihilo differunt ab Episcopis.

Et in hoc pariter casu, attenta contraria petitione totalis
exemptionis novi Episcopi à Jurisdictione Metropolitani,
& immediatæ subjectionis Sedi Apostolicæ, dictum præju-
dicium innegabile similiter esset, saltem durante lite Juris-
29 dictionali inter Episcopum Tullen. & Præpositum S. Deo-
dati, eo quia quoad concessionem Literarum Dimissoria-
lium pro ordinatione Subditorum Capituli S. Deodati, non
obstantibus quibuscumque privilegiis, præscriptionibus, &
consuetudinibus, etiam immemorabilibus, facultas conce-
dendi dictas Literas Dimissoriales nunquam spectare potest
inferioribus Prælatis, etiamsi *Nullius* Diœcesis, sint, &
amplissimè exempti, ut literaliter præscribitur *in Conc Trid.
sess.* 23. *de Reform. cap.* 10. in cujus exequutionem, non atten-
30 ta immemorabili consuetudine in contrarium, ita respon-
dit *C. C in Nullius, seu Bricktinorien. & Policastren.* 21.
Januar. 1719.

Diximus *saltem durante lite*; Quia hoc medio tempore,
ex resolutione dictæ C. C. *in Nullius, seu Tullen. Jurisdict.*
31 24. *Aug.* 1715. facultas concedendi hujusmodi Literas dimis-
soriales attributa fuit Metropolitano Trevirensi; Proposito
enim d. die dubio: *An Jus concedendi Literas dimissoriales
Clericis Ecclesiæ Capituli S. Deodati, aliisque personis illius
32 Territorii, quæ promoveantur ad Ordines, competat Capitu-
lo, seu potiùs Episcopo Tullen.* rescriptum fuit: *Quoad* 1.
partem Negativè, & quoad 2 *Dilata, & coadjuventur proba-
tiones juxta Instructionem; Et interim per modum proviso-
nis, & sine præjudicio Jurium Partium, dentur Dimissoria-
les à Metropolitano Treviren.*

Ex quibus proindè remanet manifestum, quod hodiernum
præjudicium Metropolitani Treviren. est innegabile, quia
33 post erectionem novi Episcopatus, cum immediata subje-
ctione Apostolicæ Sedi, non ampliùs concedere posset dd.
Literas dimissoriales, ad tenorem, & in executionem de-
creti ejusdem C. C.

Hoc autem præjudicium, non ad tempus, ut est illud
concessionis dd. Literarum dimissorialium, sed æquè perpe-
tuum, ac nimis considerabile, superlativè emicat respectu
34 Locorum Senonis, Stivagii, Mediani, Trovillæ, & Re-
langli, quæ nullatenus gaudent totali exemptione à Jurisdi-
ctione Episcopi Tullen. ex documentis ab ejus Defensoribus
adductis, & consequenter in multis casibus immediatè sub-
diti etiam sunt Jurisdictioni Curiæ Metropolitanæ; Et ta-
men eximi à tali Jurisdictione prætenduntur, & in omnibus,
& per omnia subiici novo Episcopatui, cum omnimoda pari-
ter, & totali exemptione à Diœcesi, & Episcopatu Tullen. &
cum immediata subjectione S. Sedi: In quibus terminis di-
ctum præjudicium est æqualiter certum, & multiplex, tam
35 quoad appellationes, interponendas ad Curiam Metropolit.
quàm respectu aliorum actuum, in quibus Suffraganeorum
Subditi recurrere possunt immediatè ad Metropol. puta.

Ob suspicionem Suffraganei, juxta communiter notata per
Repetentes in cap. Super §. fin. de Offic. deleg. cum concordan. 36
apud *Ventrigl. in Prax. par.* 1. *annot* 49. *de Jurisd. Archiep. in
Suffragan. §. unic. n.* 7. Ob negligentiam ejusdem Suffraganei,
Felin. in cap. Pastoralis n. 6. *de Offic. Judic ordin.* ubi, quod uni-
versus Mundus tenet hanc opinionem, *Genuens. in Prax. Cur.
Archiep. Neap. cap.* 71. *nu.* 3. & 4. *Grattan. discept. for. cap.* 169.
n. 1. *Quaran in Sum. Bull. verb. Archiep authoritas nu.* 9. & 21. 37
Ventrigl. in Prax. par. 1 *annot* 49. *§. unic. n* 5. & *Rot. dec.* 121. *a.
per tot. cor. Seraph.* In delictis notoriis Subditorum Suffraga-
nei, quos punire, etiam extra Visitationem Provinciæ, po-
test Metropolitanus, juxta *Text. in cap.* 1. *§. Notoria de Censib.* 38
in 6. *Abb. in cap. Ex frequentibus num.* 10. *de Instit. Sylvest. in
Sum verb. Archiep. n.* 3. & *Quaran in Sum. Bull. verb. Archiep.
authoritas n* 24. In deputatione Vicarii, seu Officialis Eccle-
siæ suffraganeæ, si infra octo dies post mortem Episcopi, Ca-
pitulum ter. ser. non deveniat ad legitimam ejusdem Officia- 39
lis electionem, juxta sanctionem *Conc. Trid. sess.* 24. *cap.* 16. de
qua laté *Barbos. ibidem à n.* 32. *Genuen. in Prax. Cur. Archiep.
Neap. cap* 70. *n.* 6. & *Quarant. in Sum. verb. Archiep. authoritas
nu.* 36. Si in eadem electione Vota Canonicorum sint paria,
quia tunc electio Vicarii devolvitur ad Metropolitanum, ut
disponitur *in d. Conc. Trid. sess.* 25. *de Refor. cap.* 16. & resolvit
C. C. in Vercellen. 12. *Martii* 1611. ut videre est in *Lib.* 117. 40
Position. fol. 768. & notat *Monacell in Formul. tom.* 2. *tit.* 16.
form. 10. *a.* 18 *vers. Quinto*; Si Canonici eligant in Vicarium,
seu Officialem aliquem, qui saltem in Jure canonico non sit
Doctor, quo casu illius electio ad Metropolitanum devol- 41
vitur, ex adductis per *Valp. in Prax fori Eccles. cap.* 44. *nu.* 5.
Card. de Luc. de Canon. disc. 24. *a.* 4. *Nicol. in Flosçol verb Vi-
car Capitular num.* 2. cum aliis citatis *in Tom.* 2 *par.* 2 *discept.*
8. *n.* 16. & *seq.* Quando Archiepiscopus extirpare intendit pra-
vam consuetudinem, in tota Provincia vigentem, in qui-
buscircumstantiis, etiam extra Visitationem, Jurisdictio- 42
nem habet in Subditos Suffraganeorum, juxta *Text. in cap.
Pastoral. de Offic. ordin.* sequutum à Doctoribus, quos citant,
& sequuntur *Barbos. de Jur. Eccl. univ. lib.* 1. *c.* 7 *n.* 72. & *à Ven-
trigl. loc. sup cit. annot.* 49. *§. unic. nu* 13.

Et in aliis casibus, qui recognosci possunt apud *Quarant.
Lotter & Ventrigl. in locis supr. citat.* & apud *Barb. de potest.* 43
Episc. p. 1. *tit.* 4. *per tot. sub tit de Archiepiscopali Præstantia,
ejusque authoritate in Suffraganeos, & eorum Subditos, ac in
tota Provincia*, ubi enumerat Privilegia, & Præstantias
Archiepiscoporum, ut ipse ait, erga Suffraganeos, eorum-
que Subditos.

Ex quibus remanere videtur evidens, & perpetuum d.
præjudicium, quod experiretur Curia Metropolitana Tre-
virensis per novam erectionem Episcopatus in Oppido S. 44
Deodati, cum immediata subjectione ad S. Sedem.

Nec dicatur, quod omnia hæc non applicentur nostro ca-
sui, attenta qualitate Oppidi S Deodati, quod prætendi-
tur omninò exemptum, & sub vera qualitate *Nullius*: Nec
non stante alia amplissima exemptione, quæ prætenditur 45
competere dictis aliis Regularibus Abbatiis, novo Episco-
patui uniendis; Triplici enim responsione omnis removetur
difficultas.

I Quia quidquid sit respectu subjectionis Episcopo Tullen.
circa quam suas adimplent partes illius Defensores; Respe-
ctu situationis, & existentiæ ejusdem Oppidi, dictarum-
que Abbatiarum in Provincia Trevirensi nulla omni-
nò adest difficultas, eo quia uti talis denominatur in
omnibus actibus, indicatis in utroque Summario, & uti ta- 46
lis describitur *à Fagn in cap. Cùm contingat sub n.* 43. *de Foro
comp.* Ibi: *Præpositus Sæcularis Ecclesiæ S. Deodati Oppidi
ejusd. S. Deodati, Nullius Diœc Provinciæ Treviren.*

II. Verò responsio est, quod secundùm præsentem justitiam
& ad terminos d. resolutionis *C. C.* 24 *Aug.* 1715. quando rescri-
psit: *Dilata & coadjuvandas esse probationes circa d. qualita-* 47
*tem Nullius, juxta Instructionem; Et interim per modum pro-
visionis, & sine præjudicio Iurium Partium, dentur dimissoria-
les à Metropolitano Treviren* Oppidum S Deodati non potest
negari in Provincia Treviren. illiusq; Metropolit. esse eund.
Archiep. Trevirensem, dum uti talem ex una parte canoniza- 48
tum expressè fuit ab ead. Congr. dictis verbis *à Metropolitano
Treviren* ex alia verò nullatenus admissa fuit ampla facultas
respectu Præpositi S Deodati concedendi Literas dimissor. ab
ipso acriter prætensa.

III. Demum, quia in omnem casum afferta privilegia
exemptionis respectu dd. Abbatiarum Regularium per illa- 49
rum Sæcularizationem, & annexionem Præpositurae S. Deo-
dati, ad constituendum novum Episcopatum, remanerent

extin-

50 extincta, caducata, & resoluta, juxta punctuales *Decis.*
Rot. cor. Emer. jun. in 1029. *à §.* 16 *et in* 1507. *à §. num.* 1. quæ
sunt in hac materia magistrales.
Quibus non merentur opponi aliæ authoritates, loquentes
in terminis Juris conferendi beneficia, quod perseverat
51 etiam in statu Sæcularizationis, nisi expressè contrarium
per Summum Pontificem disponatur. Quia non loquuntur,
nec loqui possunt de exemptione à Jurisdictione Episcopi, &
& Metropolitani, ea viva ratione, quam his verbis addu-
52 cit *Rot. dec.* 1057. *sub num.* 21. *coram Emer. jun. Quia exem-*
ptio, quæ in statu Regularitatis videri potuit rationabilis, &
justa, in statu Sæcularitatis evaderet irrationabilis, & ini-
qua, tanquam subtrahens Cathedralem Ecclesiam, Episcopi
Sponsam, ab illius Jurisdictione, & Visitatione.
Hoc autem posito, atque cessantibus dictis assertis Privi-
legiis per Sæcularizationem, cùm omnes dd. Ecclesiæ Regu-
lares reperiantur, & sitæ sint in Provincia Trevirensi, nul-
53 lusque alius compareat Metropolitanus, prætendens in il-
lis Jurisdictionem, validissima oritur Juris assistentia favo-
re Metropolitani Treviren. ut firmavit *Rot apud de Pras-*
per. de Territor. separ. dec. 4. *num.* 1. ibi: *Extra omnem est*
controversiam, quod Ecclesia Salisburgensis sit Archiepisco-
palis, & Metropolitana, ex quo validissima oritur Juris as-
sistentia, quod illa teneat suam intentionem fundatam super
54 *aliis Ecclesiis, in propria Provincia existentibus &c. Eoque*
fortiùs, quia respectu d. Ecclesiæ &c. nullus alias adest Ar-
chiepiscopus vicinior.
Quibus additur alia reflexio, omni consideratione ad no-
strum effectum digna, quod Sancta Sedes in Regionibus ul-
tra Montes, & consequenter ab Urbe longè distantibus,
55 non solet esse facilis ad eximendos Episcopos ab immediata
subjectione suorum Metropolitanorum, ex ea forsan con-
gruentia, & stringenti ratione, quod, attenta magna di-
stantia, eadem Sancta Sedes non potest debita, & aliquan-
do necessaria correctione, congruo tempore emendare ex-
cessus, & irregulares operationes Episcoporum Suffraganeo-
rum. Ex quo factum est, quod in tota Germania duo so-
lùm reperiuntur, & quidem nimium qualificati, pluribus-
que titulis Insignes Episcopatus, à Jurisdictione Metropo-
litanorum exempti, Viennensis nimirum, & Bambergen-
sis; In tota autem Gallia unus dumtaxat, nempè Anne-
censis, vulgò *le Puy*, ut videre est in Descriptione Archiepis-
56 coporum, & Episcoporum totius Orbis, impressa apud
Additiones Baudrand. ad Lexic. Geogr. Ferrar. & post
Corrad in Prax. dispens. à fol. 441. & apud *Rebuff. in Prax.*
benefic. post fol. 435. & apud *Robertum Miræum in Notit. Epis-*
copatuum tot. Orbis Christiani.
Quanta autem præjudicia Archiepiscopalibus Sedibus in
Germania, quantaque mala timeri possint ex privilegiis,
eximentibus Suffraganeos à subjectione suorum Metropoli-
57 tanorum, non possumus meliùs ostendere, quàm median-
tibus sequentibus verbis omnium Electorum Ecclesiastico-
rum, de quibus in epistola, ab eis anno 1628. scripta Urba-
no VIII. *Quorum laudatissimis exemplis, atque vestigiis,*
nisi S. V. hoc exulceratissimo præsertim tempore fortiter insti-
terit, hoc infallibili sequela futuram prospicimus, ut anti-
58 *quis Archiepiscopatuum nostrorum Juribus præjudicium fiat*
gravissimum. Vicinarum Diœcesum, & Regnorum discordiæ
infinitæ; Populi Christiani, qua haeretici, qua catholici,
scandala innumera; Privilegiorum, & Electorum Ecclesia-
sticorum pernicies, ac ruina; Rei Christianæ in Provin-
ciis Germaniæ, totiusque Imperii, perturbatio deploran-
da; Multaque alia incommoda gravissima, & maxima con-
sequentur.
In quorum conflictu nulla prorsus ratio habenda est mul-
tarum contrariarum piarum meditationum, ad ostenden-
dum asserta præjudicia Habitantium in Valle Galileæ, ubi
59 positum est Oppidum S Deodati, nisi in illo erigatur no-
vus Episcopatus: Non solùm quia eadem asserta præjudi-
cia, vel nullo modo in facto subsistunt, vel ortum habent
à voluntariis operationibus ecclesiasticorum Superiorum
dd Locorum, nolentium admittere Episcopum Tullen. Mi-
nistrosque ejus Curiæ Episcopalis ad propria officia adim-
plenda, juxta ea, quæ ex parte ejusdem Episcopi latè ad-
ducuntur.
Verùm etiam, quia hujusmodi prætensa, & plus justo
exagerata præjudicia unius Vallis, in angulo Lotharin-
giæ positæ, postponi debent dd. longè majoribus præjudiciis
60 totius Germaniæ, concludentissimè probatis, mediantibus
seriis, & claris verbis omnium dictorum Ecclesiasticorum
Electorum, necnon cedere debent periculis, a dicto magno
exemplo de facili orituris, juxta observationem *Card. Pa-*
ravicin. de qua supra *num.* 6. & juxta animadversionem *Rot.*
decis. 308. *num.* 20. *&* 21. *coram Danoz jun.* ubi, quod magna 61
exempla nullam habent boni speciem, quodque privatum
commodum in his terminis publica utilitate compen-
satur.
In omnem verò casum semper urget reflexio illa, quod,
cum mille aliis modis succurri possit indigentiis Habitan-
tium in Valle Galilææ, quorum unus præscribitur in *Concil.* 62
Laodicen. can. 47. his verbis: *Quod non oportet in Villis,*
Vicis, aut agris Episcopos ordinare, sed Visitatores qui cir-
cumeant, de quo *Gonzal. in cap.* 1. *sub num* 2. *de Privileg.*
Alter autem insinuatur à *Card. de Luc. ad Conc. disc.* 14. *num.* 63
22. ibi: *Alter verò Adjutoris, & Vicarii potiùs partes gerat*
&c. eo modo, quo plures magni, & qualificati Præsules, præ-
sertim in Germania &c retinent pro Vicariis personas, in
Episcopali Dignitate constitutas, præsertim Episcopos ti-
tulares; Non est recurrendum ad extraordinarium remedium 64
erectionis novæ Cathedralis, ex animadversis per *Franc. de*
Eccles. Cathed. cap. 6. *num.* 154. *et seq. & num* 178. Et in termi-
nis erectionis novæ Parochiæ in specie observant *Lap. alleg.*
66. *num.* 6. *vers. Limitatur, Lotter. de Re Benef. lib.* 1. *quæst.*
28. *num.* 31. *Matt. de caus. Consist. sect.* 10 *num.* 22. *vers. Tuncque* 65
Franc. de Eccles. Cathed. c. 6 *num* 94. *Betrocchin. Vot dec.* 107.
num. 2. ubi sequitur resolutionem *S. C. in Melitea* 26. *Januar.*
1697. *& Rot dec.* 1428. *à num* 4 *coram Coccin. & dec.* 288. *nu.* 3.
par. 3. *& dec.* 223. *nu.* 11. *par.* 6. *& dec* 578. *nu.* 7 *&* 8. *par.* 19. *rec.*
Atque habemus in hac parte multas uniformes decisiones
Rotæ in Leodien. Dismembrationis in quibus firmatur, nun-
quam esse deveniendum ad exorbitans, & extraordinarium 66
remedium erectionis novæ Parochiæ, quando non sine ma-
gno incommodo periculis Parochianorum succurri potest
aliis ordinariis, & minùs strepitosis mediis, nempè 1. *Feb.*
1712. *à §. Nullitati coram Falconerio, &* 3. *Julii* 1713. *à §.*
Præter cor. Crispo, & 12. *Junii* 1714. *à § Præsens, &* 15. *Jan.*
1715. *§. æqualis cor. Lancet.*
Dignitas novæ prætensæ Cathedralis innixa maximæ Di-
gnitati Summi Pontificis, cui illa immediatè subjici præten-
ditur, ea ratione quia quanto quis digniori subest, tanto di- 67
gnior ipse reputetur, juxta notata per *Rebuff. cons.* 142. *num.* 4.
& Valenzuel. cons. 43 *num.* 69. *&* 75. retorquetur ad homi-
nem; Quia neque dignum, neque justum videtur, ut præ-
tensus novus Episcopus angusti Loci S. Deodati reputari de-
beat dignior Episcopis Tullensi, Metensi, & Verdunensi, 68
antiquissimis Provincialibus Provinciæ Trevir. Et multò
minus, quod reputari debeat talis respectu omnium aliorum
Suffraganeorum Episcoporum Germaniæ & Galliæ
Ultra quod, si majestas, & decor Supremi Principis men-
suratur à qualitate, & dignitate illorum, qui eidem sub-
diti sunt, servitiaque ei præstant, juxta animadversa per 69
Card. de Luc. de Servit. disc. 65. *num.* 11. *& Rot. dec.* 244. *num.*
3. *in fine par.* 3. *rec.* aliosque, citatos in *Tom.* 2. *par.* 2. *disc.* 2.
num. 35. cum quibus processit C. R. *in Rom.* 26. *April.* 1708.
de qua *in Instit. crimin. lib.* 1. *tit.* 10. *§.* 4. *à num.* 213. Longè ma-
gis decorum esset, magisque S. Sedi conveniret, sibi imme-
diatè subiicere multos alios ex Germaniæ, & Galliarum 70
antiquissimis Episcopis, præcipuè illarum magnarum Ci-
vitatum, quæ famosæ sunt in Historiis, & famosiores in Ec-
clesiast. Annalibus, vel ratione Conciliorum Generalium,
in eis habitorum, vel ex aliis reflexionibus, potiùs quam
sibi immediatè subiicere Episcopum S Deodati, cujus no-
men antiquis, & modernis Geographis ignotum est, mi-
nusque descriptum reperitur in magno *Lexic. Geograph. Bau-* 71
drand. in quo multò minora Loca describuntur, & tamen
de Oppido *Saint Diez* nulla legitur syllaba, nisi dici velit esse
Duodeciacum, vulgò *Dieaze*, quod appellat Oppidulum
Lotharingiæ.
Authoritati *Card. de Luc. de Præem. disc.* 50 *num.* 11. *& ad*
Concil. disc. 16 *num.* 7. asserentis facilem esse hanc Sac. Cong. 72
ad concedendas erectiones Episcopatuum in illis Locis, quæ
sunt *Nullius*, ad evitandas lites, & controversias inter in-
feriores Prælatos, & Episcopos, cathegoricè respondet idem
Card. de Luc. de Success. disc. 16. *num.* 15. ibi: *Unde propterea*
rectè quoad istas authoritates intrat consideratio Franc. dec. 73
160. *num.* 6. *quod quando allegantur Consilia, opus est videre*
decisiones, super his editas; Ipse enim ingenuè fatetur *in d.*
disc. 50. *de Præm. num.* 1. quod resolutio hujus Sac. Cong. fuit
contraria ejus scriptis, quodque erectio novi Episcopatus
fuit rotundè denegata; Et propterea, non id, quod ipse ad
Causæ opportunitatem scripsit, sed quod hæc S. Cong. resol-
vit, attendendum est, juxta firmata per *Rot. in Lauden.* 74
Census 21. *Junii* 1666. *in fine coram Card. Taya*, cum aliis,
citatis in *Instit. crim. lib.* 2. *tit.* 8. *num.* 245. quibus addo *Fatinel.*

cesp.

responf.56. in princip.tom 2. Terr. var. Jur. quæst lib. a. quæst.
30. num.55. tom. a. & Rot. decif. 13. num. a2. apud Profper de
Territ. fepar & in Imolen. Salviani 1a. Martii 1708. in fin co-
ram Card.Scotto, & in Romana Primogen. de Corfinis 17. Apri-
lis 1711. §. Cravetta coram Aldrovan ibi: *Unde intrat vulga-*
75 *ta regula, non adbærendi Confulentibus ad Causæ opportuni-*
tatem, nisi conftet de victoria Causæ.

Et tameo, quòd iu his terminis, & ex dicto motivo non
soleat Apostolica Sedes facilè devenire ad novas erectiones
76 Episcopatuum, neque etiam in Italia, habemus casum,
ultimo locum decisum à Congregat. particulari, Partibus
acerrimè informantibus, *in Amalphitana, seu Nullius*
Erect. Episcopat. 14. *Dec.* 1702. in qua ad terminandas Lites,
quæ à duobus Sæculis invaluerant inter Archiepiscopum
Amalphitanum, & Præpositum Oppidi Majuris, prævia
amplissima renunciatione Juri nominandi Præpositum, quod
absque ulla controversia competebat Universitati, cum spe-
cifica exhibitione constituendi congruam dotem novo Epi-
77 scopatui de propriis effectibus ejusdem Universitatis, quæ
ad hunc effectum specialiter ablegaverat ad Urbem unum ex
ejus Civibus, *pro Universitate Oppidi Majuris suppliciter*
SS. D. N. institum fuit pro erectione Collegiatæ Ecclesiæ in Ca-
thedralem &c. & sub die 14. mon dicti mensis ex audientia SS.
decretum extitit; Quoad erectionem in Cathedralem, Nihil:
Iterumque bis repetitis precibus pro erectione in Cathedra-
lem &c in Congreg. specialiter deputata preces rejectæ fuerunt:
Sunt verba Folii, distributi *in C.C. die 27. Jan.* 1714. io quo
describuntur omues controversiæ, à duobus sæculis, vi-
78 gentes inter d. Præpositum, & Archiepiscopnm Amal-
phitanum.

Plusquam tacitè admittuotur hæc in contrariis Scripturis,
in quibus gratis ubiquè asseritur, quòd soleat Sancta Sedes,
79 etiam invito Metropolitano, Suffraganeas Ecclesias ab ejus
Jurisdictionem eximere; citando *Text. in canon. Decimas* 16.
quæst. 1. qui rameo intentum nullo modo probat, quia Te-
xtus loqnitur de absoluta Summi Pontificis potestate, non
antem de solita, ibi: *Metropolitano invito, quælibet Eccle-*
sia ab ejus Jurisdictione Apostolica eximi potest authoritate:
Nos antem omissa dispositione alterius *Text. in seqq canon.*
Multis 16. *quæst.* 1. in quo claris verbis asseritu, à multis
80 Conciliis statutum fuisse, ut id fieri non possit, nisi acceden-
te consensu, & voluntate Episcoporum; Sicut cum *Lotter.*
de Re benef. lib. 1. *quæst.* 11. *num.* 10. ultrò admittimus, quòd
Summus Pontifex ex ejus plenitudine potestatis id facere
queat, juxta illud, *Erigit, & subiicit Cathedras. & divi-*
dit, unit, de quo *Hostien. in cap Sicut de Excess. Prælat. &*
Rot in Meliten Jurisdict. 27. *Januarii* 1716. *§ Et tametsi coram*
81 *Falconerio* Quodque eidem, hæc facienti, nemo dicere
potest, *Cur ita facis?* Ita constanter dicimus cum eodem
Loter. ubi supra num. 19. quòd hæc omnia, *non consueverunt*
Summi Romani Pontifices absque causa facere, minusque ad
praxim id reducere, sequentes illud *Apost. ad Corinth.* 1. 10. 12.
Omnia licent, sed non omnia expediunt, ut in nostris terminis
82 observavit, & fassus fuit Card. Carolus à Lotharingia io
Epist. die 7. Septemb. 1601 scripta tunc temporis Archiepi-
scopo Treviren. ibi: *Cæterùm nibil penitus inter obeundam*
83 *ejusmodi Episcopatus erectionem infc is, & invitis iis, quo-*
quorum intereffe potuit, aggressi fuimus, quorum consensus
in Urbe reperiuntur, nec id aliter fieri consuevit.

Nè antem id sequatur hodiè in Oppido S. Deodati, ultra
motiva, congruentias, & rationes, supra adductas, sup-
84 plicamus benignè ponderare, quod Gratia, ex adverso præ-
tensa, non potest, nisi gravissima incommoda afferre Ar-
chiepiscopalibus Ecclesiis in Germania, adeòque Imperio
Romano, juxta præcisa verba omnium Ecclesiasticorum
Electorum in d. Epistola die 9. Maii 1627. Urbano VIII. scri-
pta ad impediendam erectionem novi Episcopatus in Civita-
te Nanceana, effectu punctualiter subsequuto, eò quia re-
scriptum hujus S.C. die 1. Martii 1627. quando resolutum fuit
pro Gratia, si Sanctiss. placuerit pro Episcopatu erigendo in 85
Civitate Nanceæ, post recursum dd. Ecclesiasticorum Ele-
ctorum ad Sanctam Sedem, neque ab eodem Urbano VIII.
approbatum fuit, ut erat omninò necessarium, juxta illa
conditionalia verba: *S.C. censuit, si SS. placuerit;* Neque
ullum unquam effectum habuit: Itant illud potiùs ad homi-
nem retorqueatur, juxta ea, quæ uno ore observant Docto- 86
res, de illo, qui petit canonizationem consuetudinis, quam
ad ejus favorem militare contendit, si enim in lite succum-
bat, consuetudo, neque interrupta dicitur, neque eidem in
minimo dicitur præjudicatum, ex cumulatis *in tom. 2. part.*
1. discept 17. *num* 35.

Et proindè non sine maxima improprietate in contrariis
Scripturis idem decretum denominatur res judicata, eò quia
cum omni sermonis proprietate dici potest res rejecta, & 87
nullatenus approbata à Summo Pontifice, cujus arbitrio de
more omnia remissa fuerant ab hac S.C.

Quo demùm ad merita Serenissimæ Domus Lotharingiæ
cum Apostolica Sede, & cum toto Christiano Orbe, quæ in
rei veritate magna sunt, & quibus attentis petitur saltem ex 88
Gratia erectio novi Episcopatus, immediatè subiecti ei-
dem Sanctæ Sedi; Dicimus cum *Pignateli. consult.* 5a.
num. 7. *tom.* 10. quod *Sedes Apostolica non concedit Gratias*
in præjudicium Tertii, cum quo principio processit *S. R.C. in*
Pragen. 31. *Augusti* 1715. *Pon. Card Barberino,* denegando
longè minorem Gratiam exemptionis uni ex primæ classis
Abbatibus Regni Bohemiæ, exageranti suorum Prædeces-
sorum merita erga Apostolicam Sedem, eò quia illa invo- 89
luebat præjudicium Jurisdictionis Archiepiscopi Pragensis,
ut videre est in *Tom* 1. *part.* 1. *disc.* 10. *per tot* & signanter *num.*
41. constantissimè referibendo: *Negativè in omnibus* tribus 90
gratiosis petitionibus, ab eodem Abbate magno calore in
Partibus excitatis, & majori diligentia in Curia promotis,
& prosequutis:

Die 28 Martii 1719. proposita Instantia in Congreg. Consi-
storiali, rescriptum fuit: *Constaet de causis, ob quas devenire*
possit ad erectionem novæ Cathedralis, & ad mentem; Mens 91
est, quòd exquirantur consensus liberi: Quoad Jus patrona-
tus ex hactenus deductis Negativè, & in reliquis Dilata.

Cohærenter ad verba illa, *juxta mentem,* notandum est
hic cum *Rota in Tyburtina Fideicom.* 2. *Martii* 1705. *§. Ratio co-* 92
ram Ansaldo, quòd Sacræ Congregationes, & alia Urbis
Tribunalia solent uti d. rescribendi modo, vel alio simili,
puta *Ad D. Ponentem,* vel *Ad D. Secretarium cum SS.* quia Ju-
dices nolunt statim publicare eorum rescripta, ad hoc ut Par-
tes edoctæ à Secretario, vel Ponente de d. mente Judican-
tium, illam à se ipsis exequutioni demandent, juxta casum
decisionis *Rom. Ampl. Eccles.* 24. *Aprilis* 1705. *§. fin. coram*
Card Caprar. Vel quando congruum existimant, ut Secre-
tarius Congregationum, vel Ponens in aliis Tribunalibus,
Papæ repræsentent quid Trib. intellexerit, ad hoc ut de-
inde idem Princeps demandare possit id quod ei videtur, 93
eo quia conveniens sæpè fit, quod Princeps informatus exi-
stat de gravioribus Causis, & juxta ejus placitum, ubi opor-
tet, suum authoritativum brachium clementer impertia-
tur; In quibus terminis solet deinde clarè explicari eadem
mens. Adversus resolutionem hujus Causæ concessa fuit no- 94
va audientia, die 21. Aprilis 1719. cum addito, ut Causa
proponatur in mense Julio.

Finis Pars I. Tomi III.

DISCEPTATIONUM ECCLESIASTICARUM

ADVOCATI

DOMINICI URSAYÆ.

Tomus Tertius.

PARS SECUNDA.

DISCEPTATIO PRIMA

Neapolitana Livellorum,

PRO

Monte Magno *delli Maritaggi* Civitatis Neapolis,

CUM

Aliquibus Monialibus Sancti Joannis Baptistæ ejusdem Civitatis.

ARGUMENTUM.

Livella in qua debeantur quantitate Monialibus Sancti Joannis Baptistæ Neapolis, & quomodo possint illa administrare, deque eis disponere Moniales ejusdem Monasterii, latissimè ostenditur; Cum rejectione omnium illarum reflexionum, quæ adversantur introductioni, & conservationi Vitæ communis nedum ind. Monasterio Sancti Joannis Baptistæ Neapolis sed in omnibus aliis Monasteriis, tam Virorum, quàm Mulierum totius catholici Orbis.

§. I.

FACTI SERIES.

1 Non potest series facti præsentis Causæ clariùs, breviùsque exprimi, quàm mediante impressione supplicis Libelli, nomine Montis Magni SS.D.N. Clementi XI. porrecto, qui est sequentis tenoris.

„ *Beatiss. Padre.* Le Monache Domenicane di S Giov. Battista di Napoli, il „ di cui Monastero, a pena terminato uno Secolo, fu fondato da Suor Dorotea Villani, Monaca del reformato, „ & osservantissimo Monastero della Sapienza di detta Città (*præsenti §. 1. num. 3.*) furono solennemente dichiarate „ incapaci di Livello, e Vitalizio l'anno 1637. (*§.6.per tot.*) „ atteso, che erano osservanti, e riformate, e come tali „ non potevano possedere, nè ritenere Livelli di sorte alcuna, & in effetto continuorono pacificamente in questo stato „ d'incapacità di Livelli fino all'anno 1664. quando a titolo „ di compassione, per atto di pietà, e per mera grazia (*§. 8. num. 12.*) furono essaudite le loro Suppliche intorno alla domanda di qualche sussidio, attesa la loro seria confessione, „ che benche osservanti, e riformate con licenza della loro „ Abbadessa potevano esser soccorse ne' loro bisogni (*§. 11. num. 2. ante fin.*) come a punto si prattica in detto Monastero osservante, e riformato della Sapienza, dal quale „ riconosce la sua origine (*§.3. num. 2. & §.11. num 8.*) e nell' „ altro di S.Maria del divino Amore, parimente osservante, e riformato, dell'istesso Ordine Domenicano, che „ fu fondato l'anno 1639 da Suor Maria Villani, Monaca „ di detto Monastero di S.Giov. Battista (*§. 3. num. 3. & §. 12. num. 4.*)

„ La quantità però di detti Livelli alle reiterate instanze, „ e Suppliche delle medesime Monache, tassata, e determinata in annui duc. 50. solamente (*§.8. num. 12. ante fin.*) fu „ solennemente approvata *Summo Pontifice annuente* dalla „ Sagra Congr. de' Vescovi li 17. Giugno 1665. (*§.14. num.1.*) „ previa una fondatissima Relatione del Card. Filamarino, „ allora Arcivescovo (*§.11. num.2.*) appoggiata alle deposizioni di molti Testimonj (*§.9. à num.6.*) & altre Scritture, „ prodotte per parte di dette Monache nella sua Curia (*§.11. num.2. in princ.*) E poi nel 1684. doppo 20. anni di matura „ discussione, ne fu anche inglonta la puntuale osservanza „ dal Regio Conseglio di Napoli (*§.7. num. 7.*) nel quale senza minimo riguardo alle note proibizioni de' sagri Canoni, „ e Bolla *in Cœna Domini*, le medesime Monache vi proposero a decidere detto articolo, benche risoluto, come „ sopra da d. Sag. Congreg. con l'oracolo Pontificio.

„ Ma perche per parte delle medesime Monache, con pretesto, che non solamente tutto ciò seguisse per errore, ma „ ancora per errore il Vicario generale di Napoli Perissio l' „ anno 1691. annoverasse detto Monastero tra gli altri Monasterj osservanti, e riformati, benche ciò seguisse ser.ser. „ (*§. 1. à num. 3.*) con nuova prattica, & essorbitante pretensione, ebbero dette Monache l'anno 1702. ricorso al „ Vicario generale di Napoli Siliquino, per ottenere dal medesimo ciò, che era gli stato negato da un Vicario di Cristo, & in effetto, non citati però gli Oratori, benche sopra di ciò fosse già contestata Lite formale (*§. 1. num. 8.*) „ dal medesimo, non meno nullamente, che con evidente „ ingiustizia, precipitanza, e surrezione li 9. Settemb. 1702. „ ottennero decreto, uniforme alla loro instanza, conoscendo però insussistente da' loro Defensori, a segno tale, che „ giudicorno domandarne alla S. V. la Conferma, che santamen-

„ tamente non volse concedergli, ma si degnò semplicemente rimetterne la cognizione alla Congr. de' Vesc. e R. (§. 13. *num. 12. in fine*) la quale il dì 1. Marzo 1703. uniformandosi in questa parte alla rettissima intenzione della S. V. *contra Moniales dumtaxat informantes*, rescrisse, non esser luogo alla Conferma di d. decreto del Vicario generale di Napoli (*§. 13. num. 10.*)

„ Ciò però non ostante, il medesimo decreto è stato poi confermato in Curia, con Sentenze ex diametro opposte a dette due risoluzioni di d. Sag. Congreg. una delle quali emanata *Summo Pontifice annuente* (§ 14. *num. 1.*) e l'altra presa *contra Moniales dumtaxat informantes* (*§. 14. num. 12.*) nelle quali Sentenze, e decreto si determina il Livello nella somma di duc. 120. contro il Monte de' 29. e di duc. 80. contro gli Oratori, e si canonizza d. Monastero per non osservante, nè riformato *adversus rei evidentiam*, e tra le altre massime improprietà, contro la solenne professione delle medesime Monache, nella quale si leggono le seguenti parole: *Voglio anche osservare la Riforma, fatta per ordine della fel. mem. di Papa Clemente VIII. particolarmente per quello, che tocca alla Vita commune, senza possedere cosa alcuna di proprio, e tutto quello, che averò, darollo alla Superiora, e dalla Communità ricevere tutti li miei bisogni* (§. 15. *num.* 3.)

„ Più facili in questa parte detti Giudici Ecclesiastici in Roma di pronunciare contro Risoluzioni delle Sagre Congr. approvate da' Sommi Pontefici, di quel che era stato un Tribunale, tanto qualificato, benche laico, di Napoli, per la soda ragione, addotta dal Vicario generale de' Rossi nella sua Relazione (*§. 11. num. 17. ante fin.*) che detto Regio Conseglio *aliter pronunciare non poterat, stante Apostolico assensu*. Ragione, che molto più doveva prevalere in Roma; In Giudici Ecclesiastici; In materia di osservanza, e riforma di un Monastero, Figlio, e Padre di due osservantissimi Monasterj di Napoli, in tempo, che il zelo della S. V. e delle Sag. Cong. in questa parte è notorio, e mai a bastanza lodato da' buoni, anche per l'introduzione dell' osservanza, e riforma, in quelli Monasterj, e Conventi, ne' quali non vi è, molto più per conservarla, dove dalla loro erezzione vi si ritrova introdotta, e pacificamente osservata, e dove si fa espressamente professione da ogni Monaca di osservarla (*§. 15. num. 3.*)

„ Gravati perciò li Governatori del Monte grande de' Maritaggi di Napoli, umiliss. Oratori, da detti Decreto, e Sentenze, senza fondamento alcuno, nè di giurisdizione (*§. 2. num. 1.*) nè di giustizia (*§. 3. & seq.*) e perciò manifestamente nulle, & ingiuste; Prostrati a piedi della S. V. umilmente la supplicano ad ordinare la totale circonscrizzione, & abolizione dalli Atti di dette Sentenze de' Giudici Ecclesiastici, opposte a Risoluzioni delle Sag. Congreg. approvate con Oracolo Pontificio, e di commettere di nuovo la revisione della Causa a detta Sag. Congr. e ne sperano dalla S. V. la grazia, per trattarsi di materia, propria di detto Eccelso Tribunale, già decisavi, come sopra, con approvazione ancora Pontificia (*§. 14. num. 1.*) Tanto più che vi concorrono due remissioni della S. V. (*§. 1 num. 13 & §. 13 num. 10. ante fin.*) & il consenso espresso delle medesime Monache, che nella Congr delli 5. Settemb. 1704. a pena deputato in Ponente il Sign. Card. Carpegna, senza la solita intimazione delli Defensori dell' Oratori, informorno la medesima in voce, & in scriptis, benche non vi fosse presa alcuna risoluzione, e poi non vi è stata mai più riferita, per li ostacoli, & impedimenti, promossi exadverso avanti Monsignor. Uditore della S. V. con tutto, che gli Oratori si dichiarassero pronti per la Congr. immediata, e che a detto effetto, con spesa di circa trenta scudi, avessero fatte stampare, & in ultimamente anche distribuire in detta Sag. Congreg le loro Scritture.

Ex qua Facti serie remanet manifestum, quòd inter alia
a Loca pia, quæ sub nomine Montium erecta reperiuntur in Civitate Neapolis, cum obligatione dotandi Descendentes ab illorum Fundatoribus, nubentes in Sæculo, & ultra dotem, solitam dari illis Monasteriis, in quibus professionem emittunt, cum alia obligatione dandi eisdem Livella, seu Vitalitia, quando nubunt in Domino, reperitur illud vocatum *Monte grande de' Maritaggi* apertum die 15. Januarii 1669. in cujus Capitulationibus circa quantitatem dictorum Vitalitiorum disponitur, ut infra.

„ III. Che a rispetto delli Vitalizii non sia tenuto detto Monte a dar più a ciascheduna di dette Monache d'annui ducati 80. lor vita durante, da pagarseli in due rande, ogni sei mesi la rata, incominciando dal dì, che averà fatta professione in d. Monastero. Verùm a rispetto delli Monasterj osservanti, darli per Vitalizio il solito, darsi a detti Monasterii d'annui duc. 50.

3 A tempore erectionis Monasterii S. Joan. Baptistæ Ord. S. Dominici ejusdem Civitatis, fundati vigore specialis Brevis Clem. VIII. expediti die 6. Decemb. 1597. quod non sine magnis diligentiis repertum, per extensum registratur *infra post num. 12.* usque ad annum 1698. & sic per annos ferè 90. nunquàm revocatum fuit in dubium, illud fuisse, & esse reformatum, & de observantia, quale etiam illud declaravit anno 1691. 15. Junii Vicarius generalis Perissius, idem Monasterium enumerando inter alia Monasteria de observantia, & reformata ejusdem Civitatis, prævia Relatione Actorum Magistri Monialium his verbis.

Illustriss. e Reverendiss. Sig. D Giuseppe Caracciolo, uno de' Governatori del Monte grande de' Maritaggi espone a V. S. Illustriss. come desidera sapere, quali siano li Monasterii di Monache di questa Città, che diconsi di osservanza, ne' quali i vitalizj, assegnati alle Monache particolari, s'incorporano alla Communità, e sono in potere, e disposizione delle RR. Madri Abbadesse, e non delle sudette Monache particolari, acciò possano i Sig. Governatori di detto Monte regolarsi in osservanza de' loro Capitoli, e Conclusioni. Pertanto supplica V. S. Illustrissima ordinare a chi spetta, che se ne facci documento legitimo, e lo riceverà a grazia ut Deus &c. 4

R. D. Joan. Jacobus Cioccia Magister Actorum referat super expositis ad finem providendi hac die 11 Junii 1691 Sebastianus Perissius Vicarius generalis. 5

Illustriss. e Reverendiss. Sig. Li Monasterii riformati, seu dell' osservanza, che sono in questa Città di Napoli, che godono li Vitalizii, che si assegnano per ciascheduna Monaca si spendono per la Communità a disposizione dell' abbadessa, o Priora, &c. sono li seguenti S. Maria del Gesù, S. Patrizia, S. Potito, S. Maria Maddalena de' Pazzi, del SS. Sagram. S. Giov. Battista, S. Maria della Sapienza, S. Giuseppe delle Carmelitane Scalze, S. Andrea, S. Francesco delle Capuccine, S. Francesco dell' Osservanza, Betlem, S. Caterina di Siena, Divino Amore, e SS. Trinità; Che è quanto posso riferire a V. S. Illustriss. alla quale umilmente fo riverenza. Napoli 19. Giugno 1691. Giov. Giacomo Cioccia. 6

Verùm d. anno 1698. die 27. Junii, recurrentibus dd. Monialibus S. Joan. Baptistæ, non ad successorem Vicarium generalem Siliquinum, sed ad Card. Cantelmum Archiepiscopum, illarumque precibus in plena Congreg. coram eodem Card. habita, examinatis, & funditùs discussis, die 27. Junii 1698. utraque Parte informante, impertitus fuit terminus quatuor dierum ad probanda incumbentia, quo termino durante ex parte Defensorum Montis fuerunt reproductæ Scripturæ, Processus, & alia, ad Causam facientia, cum protestatione, quoad expensas, ibi: *In Causa, in Curia Archiepiscopi Neapolitani verten. inter Illustriss. DD. Gubernatores Montis magni Maritaggiorum hujus Civitatis ex una, & Ven. Monasteria Monialium SS. Trinitatis, S. Potiti, & aliorum, ut in Actis ex altera. Die 27 mensis Junii 1698. Neapoli.* 7

Per Illustriss. D. Generalem Vicarium Neapolitanum cum Veto Cong habitæ coram Eminentiss. & Reverendiss. D. Card. Cantelmo Archiepiscopo Neapolitano, referente D. Can. de Auria Commissario & Partibus informantibus fuit provisum, & decretum, quòd, suspenso Judicio possessorio, & suspensis decretis, factis à D. Vicario illius temporis, sub diebus 15 Junii 1691. & 30. ejusdem, fuit datus, & statutus terminus dierum 4 utrique Parti ad probandum in petitorio Judicio eorum incumbentia. Ita hoc suum, & intimentur &c Jo: And. Siliquinus Vicarius gen. Rubinus Not. D. Nicolaus Jordanus Actorum Magist. 8

Procurator Montis &c. acceptat decretum prædictum, si, & in quantùm, & quatenus pro seipso facit, & non aliàs alitèr &c. & reservat omnia Jura &c. & ipse Mons reproducendo in termino in vim probationis omnes Scripturas, in Processu existentes, imò totum Processum in parte, & partibus, pro se facien. & non alitèr &c. offert suam depositionem, & protestatur de expensis. 9

Silvit deindè Causa usque ad annum 1702. quo die 9. Sept. non auditis, neque citatis Defensoribus ejusdem Montis (*§. 11. num. 6. in fin.*) eædem Moniales recursum habuerunt ad Vicarium generalem Siliquinum, à quo proindè facilè fuit, ipsis dumtaxat informantibus, extorquere decretum revocatorium sub vano, insubsistentique prætextu erroris d. decreti Vicarii generalis Perissii. 10

Cùmque post denegatam à S. C. E. & R. informantibus dumtaxat dd. Monialibus, confirmationem hujus secundi decreti (§ 13. *num. 12.*) ad ipsarum instantiam pro observantia ejusdem decreti expeditum fuerit Monitorium coram A. C. quod inter alios fuit etiam intimatum Defensoribus 11

Montis magni Maritaggiorum, hoc modo Instantibus eisdem Monialibus pro obtinenda confirmatione, Causæ punctum reductum fuit ad inspectionem, an idem Monasterium dicendum esset reformatum, & de observantiæ, in qua requisitus ego ad scribendum.

Dicebam in sensu veritatis, idem decretum Vicarii gene-
12 ralis Siliquini, canonizantis d. Monasterium pro non observanti, neque reformato, esse evidenter nullum, & injustum, & propterea revocandum, ad quem effectum præmitten. est Breve erectionis d. Monasterii, quod est sequentis tenoris.

„ *Venerabili Fratri Archiepiscopo Neapolitano*. Clemens PP. VIII. Ven. Fr. Salutem &c. Aliàs à Nobis emanarunt Literæ, Tibi directæ tenoris sequentis vid. Ven. Fr. Salutem, & Apostolicam benedictionem. Decet Romanum Pontificem ad ea suæ sollicitudinis partes libenter extendere, per quæ Sanctimonialium statui prosperè dirigendo opportunè consulitur, Nuper siquidem ad Nos perlatum est aliàs dilectas in Christo filias Dorotheam Villanam Neapolitanam, & Eugeniam de Transo, & q. Justinam de Transo, tunc in humanis agentes Suessan. Moniales Monasterii Monialium *della Sapienza*, Neapolitan. Ord. S. Dominici, sub cura, & regimine PP. Congreg. Clericorum Regularium degen. ex dicto Monasterio *della Sapienza* ad aliud Monasterium S. Joan. novi Capuan. Ordinis prædicti, quod dilectus filius Franciscus de Balso, piæ devotione ductus, suis impensis ædificari curaverat, cum intentione, quòd aliud Monasterium S. Joan. illi contiguum supprimi, & illius fructus secundo dicto Monasterio S. Joan novi applicari deberent, cuique inter alia redditus annuos 600. scuti in perpetuum donaverat, ad regularem disciplinam inibi introducendam, & salutem Animarum procurandam, ex Sententia Ven. Fr. Nostr. S. R. E. Card. super Statu Regular. deputatorum, translatas fuisse; Verùm cùm res multò aliter, quàm putabatur evenerit, & ultimò dictum Monasterium propter multas difficultates propterea exortas, supprimi non potuerit, dictæ Moniales translatæ desideratos in via Domini progressus facere non potuerint; Propterea ipsæ Moniales ad Civitatem Neapolitan. ubi dilectus filios Joan Villanus Marchio *della Polla* aliud Monasterium Ordin. S. Augustini suis sumptibus emit ad ipsum Monasterium transire desiderant. Quare pro eorum parte Nobis humiliter supplicatum fuit, ut opportunam illis ad hoc licentiam concedere de benignitate Apostolicam dignaremur. Nos igitur earundem Monialium prospero statui, & quieti prospicere, ipsasque specialibus favoribus &c. censentes, hujusmodi Supplicationibus inclinati, ex Sententia dd. Cardinalium, quibus hoc negotium examinandum, & Nobis referendum commisimus, F. T. per præsentes committimus, & mandamus, ut Monasterium S. Joan. novi hujusmodi, ac in eo Ordinem, necnon omnem statum, & essentiam Regularem, Apostolica authoritate perpetuò supprimas, & extinguas, ac omnibus, & singulis d. Monasterii S. Joan. novi Monialibus inibi receptis ex eodem Monasterio S. Joan. ad Monasterium, ab eodem Marchione de consensu nostro, & dd. Cardinalium emptum, transeundi licentiam, & facultatem eadem authoritate concedas, illasque decenter, ut par est, transferri cures, & facias, necnon redditus annuos 600. scut. hujusmodi ab eodem Monasterio S. Joan. novi prædi dismembres, & separes, illosque super tot censibus annuis, quos d. Franciscus in eadem Civitate Neapolitana pro eodem Monasterio inibi per dictum Marchionem (ut præfertur) empto, cum pacto de retrovenden. ad rationem septem pro quolibet centenario emit de consensu d. Francisci eisdem authoritate & tenore perpetuò assignes, illique applices, & appropries; Ita quòd liceat præfatis Transferendis, & pro tempore existentibus d. Monasterii per eundem Marchionem empti, hujusmodi Monialibus dictos census propria authoritate percipere, & exigere, ac in eorum, & dicti Monasterii usus, & utilitatem convertere, nullius ad hoc requisitæ licentia. Non obstan. fel. rec. Pii PP. V. Prædecessoris Nostri Constit. qua cavetur expressè, ne Moniales extra Clanstra Monasteriorum suorum egredi audeant, nisi in certis tunc expressis casibus, aliisque Constitutionibus Apostolicis, ac Monasteriorum suorum, & Ord. prædictorum, Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, Statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apostolicis, in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter, & expressè derogamus, ceterisque contrariis non obstant. quibusc. Dat. Romæ apud S. Marc. &c. die. 19. Maii 1597. anno 6. Cùm autem sicut eadem expositio subjungebat in præinsertis Literis expressum non fuerit, prædictum Monasterium, seu locum à prædicto Marchione, cum pacto de retrovendendo emptum fuisse, & ob nonnullas alias subortas difficultates, & præsertim, quia locus hujusmodi Domui S. Pauli Congr. Clericorum Regularium nimis proximis, & ferè contiguus existit, nec tamen ad Monasterium Monialium erigendum est omnino capax; Ideò F. T. ad earundem Literarum executionem nondum devenit; Verùm ne præfatæ Moniales opportuno remedio destitutæ, remaneant, Nos, ut par est, providere cupientes, eidem F. T. per præsentes mandamus, & injungimus, ut negotium hujusmodi reassumens, ut supradictum Monasterium S. Joan. novi Capuan. ac in eo Ordinem, statumque, & essentiam regulares, authoritate nostra Apostolica perpetuò supprimas, & extinguas, ac omnibus, & singulis ejusdem Monasterii S. Joan. novi Monialibus, & Conversis, ut ex præfato supprimendo Monasterio ad supradictum locum per Marchionem *della Polla* emptum, & ipsis Monialibus gratis oblatum, donec tamen infra sexennium proximum alium Locum aptiorem, & commodiorem ad Monasterium erigendum repererint transire, & ibidem sub decenti tamen clausura degere, ac quascumque alias in earum Ordine, & loco Moniales fieri cupientes ad habitum, & professionem Regulares juxta Ordinis hujusmodi Regulas, & servata forma Concil. Trid. recipere, & admittere liberè, & licitè valeant; Dummodò tamen extra sexennium proximum alium Locum aptiorem, & commodiorem (ut præfertur) omninò reperire, & ibi de consensu tuo, & pro tempore existentium Ecclesiæ Neapolitanæ Præsulum Monasterium aliquod transferri, & in quo perpetuò remanere possint omninò teneantur, authoritate nostra licentiam, & facultatem concedas, & ad hunc effectum eleemosynas dotales à Monialibus, in præfato Loco recipiendis, erogandas in emptionem redditum perpetuorum, vel cum pacto de retrovendendo ad ejusdem Loci commodum converti, & ex illis postea eam quantitatem, quæ necessaria fuerit in novi Loci pro Monasterio erigendo reperiendi, & ipsius Monasterii extructionem, prout opus erit, expendi cures, & facias: Insuper, ut Moniales transferendæ præfatæ se congruè substentare possint, redditus annuos 600. duc. à præfato Monasterio S. Jo. novi eadem authoritate perpetuò dismembres, & separes, illosque in tot censibus annuis à memorato Francisco in Civitate Neapolitana cum pacto de retrovendendo ad rationem septem pro quolibet centenario emptis consistentes pro substentatione transferendarum, & pro tempore existentium in supradicto Loco, & successivè erigendo, ut supra, Monasterio Monialium de prædicti Francisci consensu perpetuò assignes, applices, & appropries; Ita quòd liceat præfatis Transferendis, & pro tempore existentibus Monialibus, tam in dicto Loco per Marchionem *della Polla* gratìs oblato, pro quo d. Marchio 200. duc. quolibet anno de propriis pecuniis, ut priùs, donec Moniales prædictæ in eo degerint, solvere teneatur, quàm in prædicto erigendo Monasterio dd. census à præd. Francisco, ut supra assignatas, propria authoritate percipere, exigere, & levare, ac in earum, & prædicti Loci, ac erigendi Monasterii usus, & utilitatem convertere, nullius ad hoc licentia requisita. Volumus autem, ut prædictæ Transferendæ, & pro tempore existentes Moniales hujusmodi in prædicto Loco sex annorum spatio tantummodo morari possint, quo tempore durante dictus Marchio de solvendo annuatim præd. 200. duc. de propria pecunia se in forma Juris validiori obligari debeat, utque si infra sexennium alius Locus commodior, & aptior pro Monasterio erigendo repertus non fuerit, Moniales tunc in prædicto Loco existentes, ad alia Monasteria Monialium Civitatis Neapolit. cujuscumque Ord. fuerint, cum earum dotibus, ac omnibus redditibus, & bonis per eas, earumque singulas datum eisque dono concessis, & relictis, ac etiam decenter acquisitis arbitrio tuo transferri, & in ipsis Monasteriis, ad quæ translatæ fuerint, quoad vixerint remanere debeant, semper autem, tamdum in prædicto Loco, quàm si in Monasterio erigendo degerint, sub tua, & Successorum tuorum Ecclesiæ Neapolit. Præsulum cura, Jurisdictione, & obedientia perpetuò maneant, irritumque, & inane decernimùs quicquid secus super his à quoquam, qua vis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstan. præmissis, necnon Constit. & Ordinat. Apostolicis, ac omnibus illis, quæ

„ In præ-

„ in præinsertis Literis volumus non obstare, cæterisque
„ contrariis quibuscumque. Dat. Romæ apud S. Petrum
„ &c.die 6. Decemb. 1597. anno 6.

§. II.

Ostenditur nullitas Decreti Vicarii generalis Siliquini, & Sententiarum confirmatoriarum, in Urbe obtentarum.

1 EX duplici fundamento promanat hujus decreti nullitas. Primò nempè ex eo, quòd ex parte Monialium Causa introducta fuerat in plena Congregat. Card. Cantelmi Archiepiscopi, à qua informantibus, tam Defensoribus Montis, quàm Monialium, impartitur fuit terminus 4. dierum ad probanda incumbentia, qui in Regno Neapolitano stare
2 dicitur loco litis contestationis, ut observat *Gallup. in Pran. part. 2. cap. 18. de Dilat. seu term. probat.*

Proindeque licitum non erat eisdem Monialibus relinque-
3 re Tribunal ipsius Archiepiscopi, cum Voto ejus plenæ Congregat. & clandestinè, nemine audito, neque citato, per acta diversi Notarii, nempè Nicolai Jordani, adire solum Vicarium, ab eoque sub insubsistenti, vanoque prætexin erroris, extorquere revocationem prioris decreti, cum duplici manifesta, & insanabili nullitate, una jurisdictionis, & altera citationis, ut considerandu utramque nullitatem notat *Rot. decis. 295. num. 2. & 3. coram Priol.*

Videmus hoc quotidiè practicari in Urbe, in qua à decre-
4 tis, factis ab uno ex Locumtenentibus Card. Vicarii, cum Voto ejus Congregat. non est licitum recurrere ad eundem, vel alium ex eisdem Locumtenentibus, sed coram eodem Card. Vicario, & cum Voto ejusdem Congr. iiesolvuntur., & terminantur; Idemque practicatur etiam in Curia Gubernatoris, & A. C. & meritò, quia aliàs resolutiones, & decreta cum insigni maturitate, & trutina à Collegialibus Tribunalibus captæ, & interposita, revocari possent ab uno dumtaxat ex illis, qui Votum habent inter plures, & forsan ab eo, qui resolutioni plenæ Congreg. nullatenùs adhæsit, quò nihil absurdius, nilve irrationabilius. Et faciunt firmata per *Rot. in Castellana Bipartitæ 12. Jan. 1705. §. Eoque magis cor. Molin.* ubi, quòd Definitorium nequit statuere id, quod in Capitulo generali concludi non potuit, fuitque impugnatum.

Ad validum siquidem judicium ferendum juxta doctrinam
5 *D. Thom. 2. 2. quæst. 60. art. 2. in corpore*, tria indispensabiliter concurrere debent, authoritas nimirum judicantis, justitia, & prudentia, sine authoritate judicium dicitur usurpatum, sine justitia perversum, & sine prudentia temerarium, & *D Thom* sequitur *P. Segner. nel Christ. instr. part. 1. ragion 28. num. . in fine*, & notat etiam *Fagn. in cap. Non potest de Sent & re judic.* & firmavit *Rot. decis. 27. num. 14. apud Antonel. de Jurisd. Cleric.* observans, Sententiam nullam ex defectu Jurisdictionis, nec etiam nomen sententiæ mereri, & perinde habendam, ac si non emanasset.

Secundò ex eo, quòd cum annò 1665. ut videbimus *infra §.*
6 *13. num. 1.* qualitas reformata, & de observantia Monasterii S. Joan. Baptistæ canonizata fuisset à S. C. E. & R. Summo etiam Pontifice annuente, non erat permissum Vicario Neapolitano, aliisque Judicibus Romanæ Curiæ, circa illam manus apponere, minusque contrarium determinare.

Et hæ manifestæ nullitates, nedum inficiunt idem decre-
7 tum Vicarii Neapolitani, sed etiam confirmatorias Sententias, in Urbe obtentas, juxta theoricam *Innocent. in cap. 1. num. 2. de Confirmatil vel inut.* & notat *Card. de Luc. de Benef. disc. 92. num. 10.* & firmavit *Rot. decis. 56. num. 12. coram Peutlag. decis. 195. num. 22. part. 13. recent. & in Constant. Canonic. 20 Febr. 1699. §. Nec obstante coram Pio.*

Tertia nullitas respicit Sententias confirmatorias ejusdem
8 decreti, non solùm in ea parte, in qua à dd. Judicibus declaratum fuit, Monasterium S. Joan. Baptistæ non esse comprehensum inter Monasteria reformata, & de observantia, & in alia, quòd dictum Monasterium in præteritum numquam fuerit reformatum, neque de observantia, quod nullatenus subsistit, nulloquè modo continetur in decreto Vicarii Neapolitani, ut ex illius lectura in §. 17. num. 51. & ex confessione Defensorum Monialium d §. 17 *num. 2. & num. 9. in fine.* & latiùs in §. 18. *num.* 6 Sed etiam in alia, in qua dictum fuit: *Montem Magnum teneri, & obligatum esse ad solvendum annuum Vitalitium ad rationem annuorum ducati 80 pro qualibet Moniali, Alterumque Montem 29. Familiarum dictæ Civitatis Neapolis teneri pariter, & obligatum esse solvere annuum Vitalitium ad rationem ducati 120. pro qualibet Moniali §. 19 num 2. in med.* Quia hujusmodi articulus quantitatis Livellorum, toto cœlo diversus ab alio

qualitatis Monasterii, & ad instantiam Monialium decisus à Regio Consilio Neapolitano, ut demonstrabimus in §. 7. nullatenus deductus fuerat, multòque minus allegatus coram Vicario Neapolitanis, nec ex parte Gubernatorum Montis Maritaggiorum, ex animadversis supra §. 1. *à num. 4.* nec ex parte Monialium, ex observandis infra §. 17. *num. 50.* Perindeque super illo non poterant pronunciare Judices in Curia, ad literam *Text in leg. Ut fundus ff. Commun. divid.*

Neque ad salvandam hanc palpabilem nullitatem juvat re- 9
currere ad decreta remissionis Causæ ad dd. Judices, obtenta ab Auditore SS. Instantiæ enim coram ipsu factæ respiciunt Causam illam, quæ decisa fuerat per Vicarium Siliquinum, à Monialibus coram A. C. introductam, & sic merum, & unicum articulum qualitatis Monasterii S. Joan. Baptistæ. Quod intra evidentiæ fines ponit sola illa consideratio, quòd ex parte Montis petita fuit ab eodem Auditore SS. remissio Causæ, non ad Regium Consilium Neapolitanum, à quo decisus, & terminatus fuerat dictus disparatus articulus quantitatis Livellorum, sed ad S. C. E. & R. à quo decisus fuerat alter articulus qualitatis d. Monasterii, tam mediante confirmatione transactionis anni 1664. quàm mediante denegatione confirmationis decreti Vicarii Siliquini §. 13. *num. 9. & 12.*

Et licet idem Auditor SS. die 1. Aprilis 1705. ad generalem 10
illam instantiam Monialium *ad videndum, prævia avocatione Causæ à quibusvis Tribunalibus, declarari, illam spectare ad Judicem commissarium*; generaliter decrevisset: *Ex tunc remisit Causam ad Judicem commissarium.* In audientia tamen diei 29. ejusdem mensis Aprilis, in qua emanavit ab ipso ultimum decretum in hac Causa, & in qua exagerata fuit injustitia ejusdem generalis decreti, in acerrimo contradictorio, præservavit Monti omnia sua Jura dicendo: *Illustrissimus D. decrevit, quod utatur Jure suo, Procuratoribus præsentibus*, per quod postremum, ultimumque decretum generalissimè præservata fuerunt Monti magno omnia Jura, ei quomodocumque, & qualitercumque competentia.

Minus insistatur in consensu Defensorum Montis coram 11
Judicibus in Curia, quo attento allegari nequeat Jurisdictionis defectus; Responsio enim clarissima est, & deducitur ex instantia Monialium coram Vicario Siliquino coram C. E. & R. & coram A. C. Coram quibus non petierunt, nisi simplicem, & restrictam declarationem, quòd earum Monasterium non erat reformatum, & de observantia §. 13. *num 11. & §. 17. num. 8. & 5. & num. 50.* Igitur consensus, deductus à comparitione coram dd. Judicibus, nullatenus trahi potest ad jurisdictionem circa diversum articulum quantitatis Livellorum, à nemine ex eisdem tactum, vel decisum.

Absque eo, quod juvet replicare, eundem consensum 12
saltem desumi posse à prosequutione Causæ coram 2. & 3. Judice, postquam à primo Judice in Curia, seu ab A. C. idem articulus comprehensus fuerat in prima Sententia confirmatoria: Quia in dd. duabus posterioribus instantiis, nedum semper oppositum fuit sed in omnibus Contradictoriis exclamatum, quòd Causa quoad dictum articulum erat jam terminata in dicto Regio Consilio, die 21. Maii 1704. producendo coram 2. Judicem integrum Processum, & Sententiam, ab eodem Regio Consilio prolatam, ad docendum de Causæ terminatione quoad d. articulum, juxta illa verba productionis per *Acta Archivii Brol. fol. 173. à terg Ad docendum & facto produxit authenticum Processum de Partibus, cum inclusa Sententia definitiva, lata per Regium Consilium Neapolitanum, absolvea d. Ven Montem &c à petita solutione ducati 60. prætensa per d. V. Monasterium, contra formam Concordiæ; factæ anno 1664. seu &c. mandando, servari deberi d. Concordiam, prout in Foliis tenoris &c.*

Defectum hunc jurisdictionis circa d. articulum quantita- 13
tis Livellorum, non obscurè, & plusquam tacitè approbasse videtur C. E. & R eujus Votum in hac parte exquirere voluit SS. D. N die 12. Febr. 1705. mediante rescripto *Alla Congregat. de Vesc. e Regol. per il Voto.* Proposita enim Causa in ead. C. die 15 Maii 1705. à Card. Carpineo, rescripsit quidem, *Causam non spectare ad Sac. Congr. in casu, de quo agitur.* Sed non determinavit, unicum esse Judicem illum, ad quem spectabant duo articuli ejusdem Causæ. Primus nempè. An Monasterium S Joan. Baptistæ esset reformatum, qui absque ullo dubio spectabat ad Judicem Ecclesiasticum, fueratque unicè decisus per decretum Vicarii Generalis Neapolitani, pro cujus confirmatione restrictivè, ac præcisivè Moniales instantiam primo loco fecerunt in eadem S. C. §. 13. *num. 12.* & deindè coram A. C §. 17. *num. 3. & 5.* Secundus verò, in quo quantitate solvenda essent Livella, nulla-

tenus tactus à Judice Ecclesiastico, seu à dicto Vicario Siliquino, & unicè decisus à d. Regio Consilio §.7. Observando ulteriùs, quod Moniales in ead. S.C. petebant remissionem utriusque articuli ad Judicem commissarium: ibi: *Il Monastero supplica umilmente l'EE.VV. a riflettere, che sopra l' articolo, se sia de reformati, e di osservanza, come anco per la risposta dell'annuo Vitalizio, la Causa come contenziosa, è stata rimessa a Monf. &c.* juxta firmata per *Rot decis. 182. num. 30. coram Priol.* ubi, quòd quando Judices non rescribunt juxta Partis petitionem, datur intelligi, quod ejus instantiæ noluit adhærere.

Meritò autem ead. S.C. ita processit. Quando enim articuli
14 distincti sunt, possuntque ad diversos Judices pertinere, uno decis, solent Sacr. Congreg. alium suis congruis Judicibus determinandum remittere, ut generaliter notat *Card. de Luc. de Donat. disc. 26. in fine*, & in simili casu practicavit C.C. cum eodem Regio Neapolitano Consilio, rescribendo *S.C. censuit, professionem à sanæ mentis Puella, utcumquè ad mortem ægrotante, etiam suasionibus Monialium emissam, nisi aliud obstiterit, esse validam. Cæterùm, an Puella fuerit per dolum, & circumventionem ad profitendum allecta, itaut propterea dos Monasterio non debeatur, ad judicium Congr. non pertinere, sed à Judicibus competentibus esse diligenter inspiciendum*, quam resolutionem refert, & sequitur *Rovit. decis. 48. num. 2. per tot* & de illa mentionem facit *Fagnan. in cap. Sicut nobis in fine de Regular.*

Fortiùs quia in Scripturis, ex hac parte exhibitis in d. Sac.
15 Congreg. in specie exagerata fuit terminatio Causæ per Sententiam quoad qualitatem Livellorum, unà cum denegatione etiam restitutionis in integrum adversus illam à Monialibus petitæ in dicto Regio Consilio, ut recognosci potest ex Restrictu §. 18. 58. & 59 & patet ex *num. 7.* Summarii ejusdem Restrictus, in quo registratus fuit ferè integer Processus, & per extensum transcripta Sententia ejusdem verè magni Tribunalis.

Quarta demum nullitas, respiciens pariter easdem Senten-
16 tias, in Curia obtentas, deducitur ex eo, quòd Moniales non petierunt à Vicario Siliquino declarationem, ipsas non esse indefinitè, & ad omnem effectum non reformatas, nec de observantia, sed restrictivè ad solum effectum excludendi Monasterium à participatione Vitalitiorum, ibi: *Supplica restar servito dichiarare con decreto, d. Monastero non esser compresa fra li Monasteri riformati, seu dell' Osservanza, che li Vitalizii delle Monache cedono in beneficio della Communità a disposizione dell Abbadessa, o Superiora di detti Monasterii riformati, seu dell' Osservanza §. 17.* à num. 42. usque ad 49. Cùm qua petitione, & probationibus se conformavit Vicarius Siliquinus, declarando, idem Monasterium non esse comprehensum inter illa Monasteria reformata, & de observantia, *quorum Vitalitia Monialium cedunt in beneficium Communitatis ad dispositionem earum Abbatissæ, & Priorissæ respectivè §. 17. num 51. in fine.*

Sententiæ verò, obtentæ in Urbe, latiùs fimbras dilatan-
17 do, & excludendo reformationem, & observantiam ab omnibus operationibus Monialium, earum Monasterium declarant non reformatum, neque de observantia ad omnem, & quemcumque finem, & effectum, sen generalitate maxima, ibi: *Monasterium S. Joan. Baptistæ minimè fuisse, nec esse compræhensum inter Monasteria reformata, seu de observantia §. 19. num. 2. in medio, & num. 3. & 4.* Itaut Moniales ejusdem Monasterii S. Joan. Baptistæ à dictis generalibus Sententiis liberatæ dicantur ab omnibus obligationibus Monialium reformatarum, & de observantia, cum illo inconvenienti, & absurdo, quo vix potest dari majus, vel excogitari magis irrationabile.

Aperiendo hoc modo magnam, & spatiosam viam omni-
18 bus aliis Monasteriis reformatis, & de observantia, nedum Civitatis Neapolitanæ, sed omnium aliarum catholicarum Civitatum, cum fundamento dd. Sententiarum obtinendi similem declarationem, & quidem cum facilitate majori, eo quia respectu majoris partis eorundem Monasteriorum reformatorum, & de observantia ejusdem Civitatis Neapolitanæ, totiusquè catholici Orbis, non concurrit, nec etiam centesima pars concludentium probationum reformationis, & observantiæ, quæ verificatur respectu Monasterii S. Joan. Baptistæ.

Ea, quæ in hac parte observavimus hic, sub calore Sen-
19 tentiarum in hac Causa emanatarum, ad praxim redacta fuerunt à Monasterio S. Potiti, à cujus Monialibus anno 1715 obtenta fuit eadem declaratio ipsas non esse reformatas, & de observantia, ut videre est *in decis. Sacr. Rotæ sub titulo Neapolitana Livellorum super bono Jure, & super manutentione 11. Februarii ejusdem anni 1715. coram Crispo*; Mirumquè in rei veritate est, quòd alia Monasteria reformata, ac de observantia Neapolis enumerata in §. 11. *num. 5. & in §. 18 num. 12.* similem non faciant instantiam, & hoc modo nul-
lum omninò remaneat Monasterium reformatum, & de ob- 20
servantia in eadem Civitate Neapolis; Quæ voluit hic adnotare, non quia id videatur utile, vel desiderabile, sed quia ad evitandam stragem reformationis, ac observantiæ regularis, forsan excitabitur zelus illorum, ad quos pertinet, ad opportunè occurrendum hujusmodi æquè proximo, ac probabili malo.

§. III.

Ex illis Monialibus, à quibus fundatum fuit Monasterium S. Joan. Baptistæ, & quæ fundarunt Monasterium Sanctæ Mariæ Divini Amoris.

EX duplici solida animadversione qualitas Monasterii refor- 1
mati, & de observantia respectu Monasterii S. Joan. Baptistæ demonstratur hic.

I. Desumitur ex eo, quia illud fundatum fuit à Soror. Do- 2
rothea Villani, Moniali Monast. S. Mariæ de Sapientia Neapolis, quod Monasterium reformatum, & de observantia est teste Vicario Neapolitano in ejus informatione, de qua in §. 11 *num. 8.* & refert etiam; *Carol. Celan. nelle Notit. del bello, dell'antico, e del curioso della Città di Napoli fol. 17.* Nimis autem verisimile, imò magnoperè naturale est, quòd ejusdem qualitatis sit Monasterium S. Joan. Baptistæ, ac erat, & est illud S. Mariæ de Sapientia, à quo originem ducit, & cujus proindè non incongruè dici potest Filius, juxta phrasim *P. Marches. in Vita Soror. Mariæ Villanæ fol. 60. in fine*; ibi: *Che si poteva chiamare parto della Sapienza.* per ea, quæ ad rem notant *Gratian. discept. 845. num. 48. & Card. de Luc. de Benef. disc. 63. num 11.* & firmavit *Rot. decis. 371. num 3. coram Ludovis.*

II. Quia à Sor. Maria Villana, Moniali ejusdem Mona- 3
sterii S. Joan. Baptistæ in eadem Civitate Neapolis fundatum fuit aliud Monast. S. Mariæ divini Amoris, ut est in eadem Civitate notorium, & refertur *Franc. de Magistr. in Lib. cui tit. Stat. rerum memor. tam Eccles. quàm politic. Civit. Neap. lib. 1. fol. 197. & fol. 335.* ibique *Joseph. de Magistr. in Addit. ad eundem.* In quo monasterio S. Mariæ divini Amoris *pariter exactè Vita communis custoditur*, juxta præcisa verba ejusdem Vicarii in *d. Informat. data in §. 11. sub num. 8.* Unde eò magis urget dicta verisimilitudo, quod ejusdem qualitatis sit Monasterium S. Joan. Baptistæ, quod, ut ita dicam, congruè vocari potest Pater ejusdem Monasterii S. Mariæ divini Amoris, ex animadversis supra *num. 2. in fine*, & ex animadvertendis infra §. 12. *num. 4.*

§. IV.

Ex classicorum Historicorum testimoniis.

COncordant omnes Neapolitani Historici in descriptio- 1
ne Monasterii S. Joan. Baptistæ, istud esse reformatum, & de observantia, ut videre est apud *Eugen. Caracciol. in Neapolitana Sacr. fol. 220.* ibidem impresso anno 1613. ubi loquendo de eodem Monasterio Sancti Joannis Baptistæ, ait; *Fondato da Suor Dorotea Villano, che uscì dalla Sapienza. Monasteri di Osservanza, e santa Vita, fundò il Monastero di San Giovanni Battista dell'Ordine riformato Domenicano, piantando in quella Città Monastero di vera osservanza: A Francisco de Magistris in Lib.* cui titulus *Stat. rerum mem. &c. impresso Neapoli Anno 1659 fol. 335.* ibi: *Et ex eo Monasterio discessit illa tam perspicua in bonitate, & vita Sor. Maria Villani pro fundatione novi Monasterii S Mariæ divini Amoris ejusdem Regulæ: A P. Marches. Dominic in vita P. Leonard. Fuschi Neapoli impressa anno 669 fol. 43 reimpressa Bonon. anno 1683 A Joseph de Magist. in Addit. ad Franc. pariter de Magist. Neap impressis anno 1678 fol. 197. & fol. 205. A Carol. Celan. Can. Neap in Lib. cui titulus: Notitia del bello, dell'antico, e del curioso della Città di Napoli gior. 2. fol. 27. Neapoli impresso anno 1692.* qui, ut ibidem testatur, occasione Visitationum, factarum ab Archiepiscopis Neapolitanis, id vidit, & recognovit tanquàm unus ex Visitatoribus, ab eisdem Archiepiscopis deputatus; Eratque solitus omnes solemnes functiones in Monasterio S. Joan. Baptistæ peragere; Et à *Parrin. nella sua Napoli, esposta à gl'occhi de Curiosi, seu Moderna distintissima Relazione della Città di Na-*

di Napoli fol. 220. in eadem Civitate impressa anno 1703.
Circa fidem autem, & authoritatem classicorum Histori-
corum habemus *Text. in leg. 1. in princ ff. de Offic. Præfid.* ibi :
2 *A quibusdam Scriptoribus traditum est*, & notant *Melch. Can.*
lib. 11. de Loc. Theol cap. 3. Bertacchin. vot. decis. 141 n 11. Rot.
dec. 502. n. 2. cor. Danoz jun. & dec. 24. n. 8. cor Ubag. & decis. 77.
n. 2. cor. Emer. sen & dec. 24. n. 3. & decis 395. n. 9. cor. Emer. jun.
& dec. 353 à num. 23 part. 5. & decis. 316. n. 5. par. 14. rec. & decis.
396 *num. 11. part.* 17. ubi, quod Doctori concivi valdè de-
ferendum est, utì de qualitatibus propriæ Patriæ benè infor-
mato, & *decis. 18. à num. 9.* apud *Prosper de Territ. separat.*
De quibus proinde Historicis, testantibus de re omnibus
nota in eorum Patria, ad augendam illorum fidem verificau-
3 tur ea, quæ de se ipso scripsit *S Joan. epist. 1. in princ* ibi: *Quod*
audivimus, quod vidimus oculis nostris, quod perspeximus,
& manus nostræ contractaverant & te testamur, & annunciamus.
Urgetque ulteriùs maxima illa inverisimilitudo, quod vim
facere videtur intellectui consideratio, quòd iidem classici
4 Historici disparis conditionis, qualitatis, & gradus diversis
temporibus suos labores luci dantes, absque ullo, vel mini-
mo proprio interesse, uniformi calamo conspirare voluerint,
in perniciem Monasterii, describendo in ipsius præjudicium
dictam insignem falsitatem, juxta animadversa per *Joseph.*
Hebr. lib. 1. contra Appion. relatum *in Criticon. Polidor fol. 2.*
& 5. ubi, quod veracis historiæ signum est, si de rebus iisdem
omnes eadem scribant, & dicant, ut considerando multipli
citatem, & qualitatem diversarum personarum, observat
Rot. decis. 135 num. 7. coram Merlin. & decis 408 num. 10. coram
Priol & decis. 1251. num 7 coram Emer jun & decis. 11. num. 13.
part 18. recent & in Rom. seu Albanen Bonor. 29. Aprilis 1686.
§. Et sanè coram Rondin. & in Forosemp. Testam. 5. Dec. 1698.
§. Minasque coram Card. Caprar.
Et in terminis actus, nullatenus utilis illis, quibus gratis
impingitur falsitatis nota, observant *Roland. cons. 38. num. 38.*
5 *& seq lib. 1.* ubi, quòd licèt plura sint genera delictorum, ad
nullum patrandum solet quis absque lucro, vel utilitate mo-
veri, quòdque hoc patet ratione naturali, quam solam alle-
gare sufficit *Vermigl. cons. 192. num 2. Menoch. cons. 98. num. 28.*
& de Præsumpt. lib. 5. præsump. 20. num. 48 Rub Alexand. cons.
15. num. 3. Cravet cons. 75. num. 13. Guaz. ad Defens. Reor defen.
24 num. 116. Conciol. alleg. crim. verb. Falsum resol. 6. num. 2. &
3. ubi, quòd nec etiam omne lucrum ad hunc effectum atten-
ditur, sed debet esse magnum, & admodum considerabile, &
Rot. dec. 17. n. 10. apud Merlin de Pignor. & decis. 787. n. 23. par.
18 & decis. 211. n 31. part 19 recent & in Rom. Testam. 15. Febr.
1694. §. Nullæ coram Mat & Forosemp. Testam 4. Martii 1697.
§ Respectu coram Card. Caprar. ubi, quòd cessat suspicio fal-
6 sitatis, quando lucrum deficit, & *§ Nec ad arguendam, &*
31. Dec. ejusdem anni §. Et alterum coram Ansald. ubi, quòd
majus argumentum, exclusivum falsitatis excogitari non po-
test, quàm non lucrum illius, qui prætenditur, illam com-
misisse, & *5. Dec.* 1698. *§ Suspicio coram Card. Caprar. & in*
Aquinat. Fideicom. 1. Junii 1699. §. Et ob id coram Ansald.
Fortiùs quia illorum Histor non fuerunt impressæ in Chi-
na, vel in ultima Thule, sed in ipsamet Civit. Neapoli in
7 qua proinde facilè convinci poterant de mendacio, si ea,
quæ in dictis eorum Historiis circa qualitatem Monasterii S.
Joannis Baptistæ continentur, vera nullatenus essent, juxta
bonam animadversionem *P Segner. predic 7. num.* 8. ibi: *Le*
riferì quando a punto quelle avvenivano, cioè quando ogn'uno
rimproverar lo poteva di grandissimo temerario, se nulla di suo
capo vi avesse alterato, o aggiunto, non che mentito, quod
cùm à nemine tentatum fuerit, imò omnes concordent in di-
cta veritate, quæ in Civitate Neapolis notoria est, licitum
nobis sit præsentem paragraphum terminare verbis illis *La-*
ctantii de Fals. Relig. lib. 1. cap. 2. Quibus igitur credemus si fi-
dem laudantibus non habemus? Qui nos mentiri putat, pro-
ferat alios, quibus credemus, seu adducant alios Authores,
qui contrarium asserant.

§. V.

Ex Attestatione duorum generalium Actorum Magistrorum Monialium Civitatis Neapolitanæ.

1 REquisiti de mandato Superiorum duo Actorum genera-
les Magistri Monialium Civitatis Neapolis, eandem
qualitatem observantiæ, & reformationis respectu ejusdem
Monasterii replicatis, interpolatisque vicibus, clarè fassi
fuerunt.
Unus nempè anno 1683. die 22. Febr. de mandato Vicarii
2 generalis Menatti, asserendo: *Per obedire al suddetto ordine*

&c. fo fede &c. conforme anche si prattica dalli Monasterj della
Sapienza, di S. Giov Battista della SS. Trinità, & altri Mo-
nasterj riformati.
Alter verò anno 1691. die 16. Junii de mandato Vicarii ge-
neralis Perissii, testando: *Li Monasterj riformati, seu dell'* 3
Osservanza, che sono in questa Città di Napoli &c sono li se-
guenti; videlicet, S. Maria del Gesù, S. Patrizia, S. Giov.
Battista, S. Maria della Sapienza &c.
Quibus, utì deponentibus de re, ad eorum officium spe-
ctante, & sibi à Superioribus demandata, omnis adhibenda 4
est fides, ex generaliter notat. per *DD. leg. Quænam §. Num-*
mularios ff. de Eden. Gen. de Enunc. verb. lib. 2 quæst. 11. num.
4. & Rot. decis. 138. num. 11. & 12. part. 17. recent Et in nostris
terminis per *Piasec. in Prax Episcop. tit. de Person. judic. num.*
46. Passer. de Stat. Homin. tom. 1. quæst. 187. art. 2. num. 54. &
Monacell in Form. tom. 1. form. 5. num 6 fol. 17.
Observando præcipuè, quòd unus ex dictis Actuariis,
nempè Jo: Jacobus Cioccia, per spatium 40. & ultra annorum 5
& usque ad ipsius obitum, idem Officium summa laude, &
integritate semper exercuit, ita ut Neapolitani Archiepisco-
pi eorumque generales Vicarii in rebus, ad Moniales spectan-
tibus, clausis oculis starent ipsius dicto, & testimonio, ut
infra §. 9. in fine, estque in Civitate Neapoli notorium, in
qua communiter vocabatur *il Magistro* in materia Monaste-
riorum Monialium, ad instar similis denominationis *Anto-*
nini de Flore in Urbe in rebus, spectantibus ad Datariam,
de quo in *Instit crim. lib. 1. tit. 8. num* 30.

§. VI.

Ex Iudicio omnium Equitum, & Gubernatorum Montis 29. Familiarum Neapolis.

COadunatis anno 1637. omnibus Gubernatoribus, & 1
aliis Equitibus, componentibus Montem 29. Familia-
rum, justis de causis moti, & interpretantibus voluntatem
Fundatorum, quorum aliqui tunc vivebant, & erant præ-
sentes, concluserunt, & declararunt, Monialibus, ab eis
descendentibus, & professionem emittentibus in Monaste-
riis reformatis, nullum competere Vitalitium, seu Livel-
lum, & cum effectu, eadem Conclusio pacificè observata
fuit usque ad d. anno 1664. ab omnibus Monasteriis reforma-
tis Neapolitanis, & præcisè ab illo S. Joan. Baptistæ; Quo
anno, supplicantibus dictis Monialibus S. Joan. Baptistæ,
iidem Gubernatores, & Equites, *mossi à compassione*, se
obtulerunt, velle dare pro Vitalitio illis Monialibus, quæ
acceptaverant illorum determinationem, nempè S. M. de
Sapientia, & S. Francisco ducati 40. illis verò Monialibus,
quæ non acceptaverant d Conclusionem, sed sibi reservave-
rant jus consequendi Vitalitium, quales erant Moniales S.
Joan. Baptistæ, annuos ducati 50. quæ oblatio non sine ma-
xima gratiarum actione, & junctis manibus acceptata fuit
ab eisdem Monialibus, *essendosi maturamente discussa la ma-*
teria col parere di più Avvocati earum Monasterii, & uno
ore conclusum, illam esse evidenter utilem, & proindè una-
nimiter, preces porrexerunt pro Apostolico beneplacito,
quod matura deliberatione præhabita, & SS. annuente à
C. E. & R. concessum fuit, declarando in illius exequutio-
ne Paulum Garbinatum Apostolicum Delegatum, eandem
oblationem: *In evidentem dd Monialium utilitatem cessuram,*
& cedere, omniaquè in earum supplici Libello exposita, fuis-
se, & esse vera, veritateque fulciri, ex animadvertendis in-
fra §. 8. 9. 11. 13. & 14.
Hæc autem probatio una quidem est nomine, sed reverà, 2
& virtute multiplex, ex se sola sufficiens ad tollendum om-
ne dubium: Continet enim non unius, vel alterius judi-
cium, sed omnium Gubernatorum, & aliorum Equitum,
componentium d. Montem 29. Familiarum, ad instar illo-
rum Locorum piorum, quæ erecta videmus in Urbe sub no-
mine Sacr. Stigmatum, SS. Annuntiatæ, Sancti Hierony-
mi de Charitate, S. Marcelli &c. Omnes isti nati, & educa-
ti in Civitate Neapolitana, uno ore concluserunt, Mona-
sterio S. Joan. Baptistæ, utì reformato, non competere Li-
vella, cum subsequuta acquiescentia Monialium ejusdem
Monasterii S. Joan. Baptistæ per annos 26. Si discurrimus
de illorum voluntate, hæc non potuit ad dictam resolutio-
nem venire, nisi ex motivo magnæ justitiæ, in conflictu ma-
ximæ pietatis pro carne, & sanguine. Agebatur siquidem
de privandis propriis filiabus, & descendentibus conside-
rabile annua subventione ducati 120. Si verò loquimur de il-
lorum intellectu, seu de notitia qualitatis Monasterii S.
Joan. Baptistæ, hæc non potuit esse major, sive quia in eo-
K 4 dem

dem proprias filias collocaverant; Sive quia à se ipsis præsumuntur informati qualitatum omnium Monasteriorum propriæ Civitatis; Sive demum, quia præsumendum non est, quòd ad talem insignem resolutionem devenerint absque necessariis Informationibus. Igitur ex hoc incontrovertibili facto, & innegabili acquiescentia, nullus amplius remanere in hac parte videtur dubitationi locus,

§. VII.

Ex Sententia Regii Consilii Neapolitani.

1 ANno 1675. parùm cohærenter ad disposita in Bulla Cœnæ Domini, paulò antè publicata à Clem. X *in ejus Const.* 34. §. 14. ex parte illarum Monialium S. Jo: Baptistæ, quæ solemnem Apostolicam confirmationem earum conventionis procuraverant, ut infra §. 13. in eodem Regio Consilio fuit habitus recursus pro rescissione dictæ Transactionis, annuente SS. confirmatæ, præviis tot Informationibus, Testium depositionibus, & Monialium replicatis assertionibus, & confessionibus, & tamen in eodem magno Tribunali succubuerunt, mediante Sententia, demandante. Gubernatores Montis 29. continuare debere solutionem Livellorum, servata forma Conclusionis anni 1664. cujus verba videri possunt infra §. 16. *n.* 17.

Supplicantes hic aliquantisper sistere, & præ oculis habere hanc probationem cum istis circumstantiis. Quòd agitur quidem de magno, supremoque Tribunali, sed laico,
2 semper composito ex primi nominis, & famosissimis I. I. C. C. quales tempore prolationis ejusdem Sententiæ, erant Padiglia, Ulloa, Sylva, Quadra, Cortez, & de Andrea. Quòd eadem Sententia per spatium annorum decem, ab anno scilicet 1675. quo fuit introducta lis, usque ad an. 1684. quo emanavit d. Sententia, maturata fuit, & quidem in loco, ubi Moniales degunt, & cum illo vigore, & calore defensionis, qui de facili conjecturari potest. Quòdque demum, petita adversùs illam in integrum restitutio, fuit per d. Regium Consilium Monialibus denegata, cum successiva earundem acquiescentia, ut notat Vicarius generalis de Rubeis in Relatione data in §. 11. *n.* 57. & latiùs videre est ex dd. Monialium petitionibus, & Sententia ejusdem Regii Consilii, tenoris seq.

„ S. R. M. Supplicat humilitèr M. V, Monasterium Mo-
3 „ nialium S. Jo: Baptistæ, dicens M. V. annis retrò elapsis
„ Judicium instituisse in V. S R. C. & coram Vestro Regio
„ Consiliario Muscettola læsionis, & invaliditatis contra-
„ ctus contra Montem 29. Familiarum nobilium hujus Ve-
„ stræ fidelissimæ Civitatis, ex persona Sor. Mariæ Hiero-
„ nymæ Spinelliæ, comprehensæ in d. Monte, ad Supplican-
„ ti solvendum annuos duc. 120. à die professionis, emissæ per
„ ipsam in dicto V. Monasterio, & sic continuandum ejus
„ vita durante, quòd Judicium cùm jam reperiatur compila-
„ tum, factaque monitio &c. pro ejus expeditione, & inten-
„ dens Supplicans illud expediri facere, etiam per viam re-
„ stitutionis in integrum, omniq; alio meliori, & pinguiori
„ modo, ei de Jure competenti, nedum ex persona præfatæ
„ Monialis, sed etiam ex personis Sor. Mariæ Evangelistæ,
„ & Sor. Mariæ Elenæ de Costanzo, paritèr Monialium,
„ professarum in d. Monasterio, ac comprehensarum in d.
„ Monte, & unica Sententia declarari facere, teneri Montē
„ ad solvendum unicuique ipsarum annuos præd. duc. 120. à
„ die professionis emissæ, vita earum durante: Recurrit pro-
„ indè ad M. V. ac supplicat ordinari, quòd insufflato vitæ
„ spiritu, quatenùs opus sit, in d. Causa procedatur ad ejus
„ expeditionem, nedùm ex Juribus, Supplicanti competenti-
„ bus ex persona d. Sor. Mariæ Hieronymæ, verùm etiam
„ ex personis dictarum & M. Elenæ, cùm unicum, & æquale
„ Jus Supplicans habeat contra dictum Montem, & ita sup-
„ plicat, ac omni meliori modo.

„ Idem Magnific. Causæ Commissarius lapsu temporis
4 „ non obstante, insufflato ejus spiritu in Causa prædicta, pro-
„ cedat, & Justitiam faciat, in terminis, in quibus reperitur,
„ habita ratione expensarum, quæ de Jure habenda erit, ser-
„ vata forma Regiæ Pragmaticæ, supplicata recognoscat,
„ Partes audiat, provideat, & in S. C. referat, Ulloa Re-
„ gens, & Præses. Provisum Neapoli die 11. Janu. 1683.
„ De Litto.

„ Carolus II. Dei Gratia Rex &c. Visà supplicatione
„ olim M. N. nostroque S. R. C. oblata pro parte V. Mona-
5 „ sterii S. Jo: Baptistæ Monialium de Neapoli ex persona
„ Sor. Hieronymæ Mariæ Spinelli contra Magnific. Guber-
„ natores Montis 29. sub die 8. Octob. 1675. fol. 1. cujus Sup-
„ plicationis tenor est videlicet S. R. M. &c.

„ Visa etiam alia Supplicatione similiter M. N. nostroque
„ S. R. C. oblata per eundem V. Monasterium S. Jo: Bapti- 6
„ stæ ex personis Sor. Mariæ Evangelistæ, & Mariæ Elenæ
„ de Constanzo Monialium, contra eosdem Magnific. Gu-
„ bernatores Montis 29. sub die 2. mens. Jan. 1683. fol. 96. cu-
„ jus Supplicationis tenor est, videlicet &c. S. R. M. Visis
„ denique videndis,

„ Per hanc nostram definitivam Sententiam dicimus, pro-
„ nunciamus, sententiamus, decernimus, & declaramus, 7
„ Magnificos Gubernatores Montis 29. absolvendos esse,
„ & absolvi debere, prout præsenti hac nostra definitiva
„ Sententia ipsos Magnificos Gubernatores absolvimus, &
„ liberamus ab impetitis per suprascriptum V. Monasteri-
„ um S. Jo: Baptistæ ex personis Sor. Hieronymæ M. Spinel-
„ li, & M. Evangelistæ, ac M. Elenæ de Constanzo Monia-
„ lium, & proinde supradicti Magnifici Gubernatores conti-
„ nuent solutionem servata forma Conclusionis anni 1664.
„ fol. 7 cum sequ. ex causis in Processu deductis, & in dicto
„ nostro S. R. C. discussis; Neutram &c. hanc eandem &c.

„ Lecta, lata, & publicata fuit præsens nostra definitiva
„ Sententia pro Tribunali sedente, ibidem existentibus spe- 8
„ ctabili Præside S. R. C. Viceque Prothonotario D. Feli-
„ ce Ulloa R. Consiliario, D. Stephano Padilla Causæ Com-
„ missario, D. Antonio de Sylva, D. Alvaro de Quadra, D.
„ Petro Corte &c. & D. Januario da Andrea, & aliis perso-
„ nis in numero opportuno Neapoli die 5. Dec. 1684. Tho-
„ mas Vespolus Actorum Magister,

Studui autem, quò magis potui, probationem hanc, à lai- 9
ca Potestate deductam apud ecclesiasticos Judices extollere; Non enim poteram credere, quòd in Urbe à Judicibus ecclesiasticis, post paucas Informationes, per Sententias destrueretur ædificium illud vitæ communis in Monasterio S. Jo: Baptistæ, pro cujus manutentione clamabant, & clamant, nedum sacri Canones, sacrosancta Concilia, Apostolicæ Constitutiones, & sacrarum Cong. oracula, sed etiam laicalis Potestatis authoritas, & quod magis est Monialium expressæ, & solemnes professiones; Videbatur enim mihi esse prorsus incompatibile, & à parte rei nullatenus verificabile, quòd canonizari posset illud Monasterium pro non observante vitam communem, cujus Moniales in solemni professione promittunt Deo, qui non irridetur, illius observantiam per hæc formalia verba, omni detorsione incapacia: *Voglio anco osservare la Riforma, fatta per ordine della fel. memoria di Papa Clem. VIII. particolarmente per quello, che tocca la vita commune, senza possedere cos'alcuna di proprio, e tutto quello, che averò, darollo alla Superiora, e dalla Communità ricevere tutti li miei bisogni &c.*

Nec non firmitèr credebam, & non attentis iis; quæ ma- 10
nibus in hac Causa palpavi, credulitatem hanc nullatenus deponere volo, quòd reverentia illa, debita oraculis S. Cong. roboratis præsertim Apostolico beneplacito, quo attento vere magnum Tribunal Regii Consilii Neapolis contra Moniales S. Jo: Baptistæ, rescripserat, servandam esse Transactionem ann. 1664. ratione adducta a Vicar gener. de Rubeis in *n.* 17. ejus Inform. datæ in §. 11. ibi; *Aliter pronunciare non poterat, stante Apostol. assensu*; Multò fortiùs *dovesse prevalere in Roma; In Giudici ecclesiastici; In materia di osservanza, e riforma di un Monastero, Figlio e Padre di due osservantissimi Monasterj di Napoli; Et in tempo, che il zelo della S V. e delle Sagre Congr. in questa parte è notorio, e mai a bastanza lodato da buoni, anche per l'introduzzione dell'osservanza, e riforma, dove non vi è, molto più per conservarla dove si fa espressamente professione da ogni Monaca di osservarla*; Juxta præcisa verba supplicis Libelli, ex parte Gubernatorum Montis SS. D. N. porrecti in audientia publica diei 4. Maii 1705. de quo supra §. 1. *n.* 1.

Et demum totis viribus exclamare non destiti, adver- 11
tendum esse, quòd in hoc Supremo, Regioque Consil. Causa reperiebatur jam introducta ad instantiam Monasterii, quòdq; idem post decennale certamen in eo succubuerat, ex quo re maturè perpensa, decisum fuerat, servandam esse Conclusionem ann. 1664. captam à Gubernatoribus Montis 29. Familiarum, seu pro solutione Livellorum ad rationem annuorum duc. 50.

Non poterat proindè idem Monasterium eandemmet Causam coram illis Tribunalibus introducere, qui non sunt Judices appellationum Causarum, decisarum ab eodem Regio Consilio, cum inconvenienti unius Sententiæ contra aliam, improbato, à DD. adductis à *Ridolph. in Prax. part.* 3. *cap.* 1. *numer.* 118. & practicato in hac 12
Cau-

Causa, in qua d. Regium Consilium ad instantiam Monia-
lium declaravit, Montem 29. Familiarum teneri solvere Li-
vella, non ad rationem duc. 120. sed ad rationem annuorum
duc. 50. Judices verò Urbis ad instantiam earundem Monia-
lium declararunt, Livella solvenda esse, non ad rationem
duc. 50. sed 120.

Licèt autem exceptio hæc literaliter respiciat Montem 29.
Familiarum, allegari etiam potest à Monte Maritaggiorum,
13 quia Sententiæ contra utrumque Montem latæ non fuerunt
per capita distincta, & separata, sed unica verborum stru-
ctura, ut videre est ex illarum integro tenore, registrando
infra §. 18. *num.* 1. quo casu admissa illarum nullitate in una
parte, tales sunt in totum, juxta generaliter notata per
Cyn. & Salyc. in leg. 2. *Cod. de Re judic.* & in specie firma-
ta per *Rot. decis.* 177. *num.* 5. *coram Buratt. & decis.* 2. *num.* 7.
coram Emer. jun.

§. VIII.

Ex feriis, replicatisque Confessionibus Monialium S. Ioan. Baptistæ.

1 LEguntur hujusmodi feriæ, & replicatæ Confessiones in
duobus supplicibus Libellis, ex parte ejusdem Mona-
sterii porrectis S. C. E. & R. anno 1664. Nec non in ter-
tio, porrecto Gubernatoribus Montis 29. Familiarum
Neapolis: Et demum in 4. porrecto eidem Sacr. Con-
gregationi.

„ In quorum 1. asserunt: *Per parte del Monastero delle*
2 „ *Monache riformate Domenicane di S. Gio: Battista di Na-*
„ *poli, en persona di Suor Anna Maria Evangelista si rap-*
„ *presenta a loro Signori Eminentissimi &c.* pluriès dein-
„ de in contextu ejusdem Memorialis replicando, se esse
„ reformatas.

„ In 2. verò eodem anno eidem Sacræ Congregation. di-
3 „ recto literalis expressio qualitatis reformatæ millies repe-
„ titur ibi:

„ *Foris &c. Alla Sag. Congreg. de' Vescovi. Per li Monaste-*
4 „ *rii riformati di S. Maria della Sapienza, di S. Gio: Battista,*
„ *e di S. Maria dell'Ordine di S. Francesco di Napoli.*

„ *Intus verò:* Eminentissimi, & Reverendissimi Signo-
5 „ ri: *Li Monasterii riformati* di S. Maria della Sapienza *di*
„ *S. Giov. Battista*, e di S. Maria dell'Ordine di S. France-
„ sco espongono, che nell'erezzione del Monte delle 29.
„ Famiglie nobili, tra le cose capitolate fu, che alle Figlie,
„ nasciture dalli Cavalieri compresi in detto Monte, & a
„ ciascheduna doppo monacata, si fossero dati di più dell'
„ Elemosina dotale di duc. 200. per li fornimenti della Cel-
„ la, e scudi dieci il mese vita durante, e questo fu puntual-
„ mente osservato con tutti li Monasterii, tanto riformati,
„ quanto non riformati fin'all'anno 1637.

„ Nel qual tempo essendosi avveduti li Governatori allo-
6 „ ra di d. Monte, che li Monasterii riformati, oltre la do-
„ te, non solo di scudi 1000. ma di 1500. esigevano da d.
„ Monte altri ducati 500. e stimando anche, che le Mona-
„ che riformate non godessero d. Vitalizio, come quelle,
„ che vivono in commune, contro quello, che dagl' Eret-
„ tori di d. Monte fu considerato, quindi nacque, che uniti
„ insieme li Cavalieri, sì in riguardo di d. pagamento delli
„ ducati 500. di sopra dote, come perche il Vitaliaio non
„ si godeva dalle Monache particolari, conforme si suppo-
„ neva contemplato in d. Capitolazione, levarono l'assigna-
„ to Vitalizio alli Monasterii riformati.

„ Alla quale determinazione, non solo, non si contra-
7 „ disse, ma quando le Monache, ex persona delle quali
„ vengono li prefati Monasterii, anno preso l'abito, l'ac-
„ cettarono espressamente.

„ Ad ogni modo, perche la calamità de' tempi ha caggio-
8 „ nato, che nelli Monasterii riformati non anno le Mona-
„ che tutto il necessario, si sono perciò risentite di detta
9 „ determinazione, riclamato anche quelle, che l'anno ac-
„ cettata, contro la medesima loro accettazione &c. Ondo
„ essendosi maturamente discussa la materia col parere di
„ più Avvocati, non potendo li dd. Monasterii sostenere
„ una lite, quale sarebbe molto dispendiosa, si sono accor-
„ dati con li Cavalieri, li quali mossi a compassione a tito-
„ lo del sudetto Vitalizio, pagaranno in Vita per ciascuna
„ Monacha di quelle, che anno accettata la sud. determi-
„ nazione scudi 40. annui, per l'altre, che non l'anno ac-
„ cettata ducati 50. Il che essendo di utile evidente a dd.
„ Monasterii, tanto più, che l'entrate del Monte sono di-
„ minuite, e non può continuarsi a pagare d. Vitalizio se-
„ condo la somma, capitolata nell'Erezzione, come so-
„ pra, Supplicano del Beneplacito Apostolico, che il
„ tutto &c.

„ S. C. EE. S. R. E. Card. Negotiis, & Consul. E. & R.
„ præposita, attentis narratis, ac audita Relatione Emi- 10
„ nentissimi Philamarini, Archiepiscopi Neapolitani, an-
„ nuente SS. D. N. censuit, committen. prout præsenti de-
„ creto commisit eidem Eminentissimo, Archiepiscopo,
„ ut constito sibi ser. ser. de expositis, & quatenus expedire
„ judicaverit, præfatæ, conventionis ineundæ licentiam
„ pro suo arbitrio, & prudentia concedat Romæ 17. Ju-
„ nii 1665. M. Cardinalis Ginettus Episcopus Camerini
„ Secretarius.

„ Quo verò ad tertium Memoriale, porrectum, Guber- 11
„ natoribus Montis 29. Familiarum Neapolis, istud est te-
„ noris sequentis.

„ All'Illustrissimi Signori Governatori del Monte de ven-
„ tinove le sottoscritte Monache riformate delle Famiglie, 12
„ quali godono del d. Monte, li rappresentano, come nelle
„ Capitolazioni di quello alle Signore Monacande, oltre
„ della dote &c. se li fusse dato anco un Vitalizio di ducati
„ 120. l'anno, quale Vitalizio in vigore della Conclusio-
„ ne, fatta il 1. Gen. 1637. con Assemblea de Cavalieri li
„ fu tolto in avvenire alle Riformate, sotto pretesto, che
„ da quelle si ricevesse maggior dote della solita, che però
„ vollero, che restasse estinto detto Vitalizio, come da
„ quel tempo si è osservato; E perche al presente è così pe-
„ nurioso il tempo, e li Monasterii sono ridotti con tale stret-
„ tezza, che non possono esse Supplicanti essere da quelli
„ sovvenute nelle loro necessità. Che però sono costrette di
„ ricorrere a loro Signori Illustrissimi, li quali, così come
„ rappresentano il luogo de' Governatori del Monte, così
„ vengono a rappresentare le persone de' nostri Antenati,
„ anzi di quelli istessi Signori, quali intervennero in detta
„ Conclusione del 1637. così la supplicano a soccorrerli del
„ d. Vitalizio, non nella somma di ducati 120. ma di ducati
„ 50. per ciaschuna l'anno di quelle, che se l'anno riserba-
„ to, e non l'anno espressamente renunciato, come semo
„ noi Sor Maria Evangelista, e Sor Maria Elena di Co-
„ stanzo, e Sor Maria Geronima Spinella, e ducati 40. l'
„ anno all'altre, quali renonciarono a d. beneficio in tem-
„ po della loro Professione, e questo dal 1. di Gen. dell'en-
„ trante anno 1664. in futurum, durante la lor vita, assicu-
„ randole, che, oltre l'atto di pietà, ch'essercitaranno,
„ esse Supplicanti lo riceveranno a gratia, ut Deus &c.

Propriam autem, feriamque confessionem omnium alia-
rum probationum reginam, & meritò, vocant Doctores, 13
adducti per *Cyriac. controv.* 192. *num.* 19. *de Angel. de Confess.*
part. 1. *lib.* 2. *quæst.* 1. *num.* 17. *& part.* 2. *quæst.* 9. *num.* 1. *& Rot.*
decis. 378. *num.* 5. *coram Bich. & decis.* 119. *num.* 2. *part.* 11. *rec.*
& in Rom. seu Mexic. Depositi Eleemosyn. 16. *Februarii* 1699. §.
Præterea coram Card. de la Tremoille.

IV. Denique Confessio, facta eidem S. C. solemniter ex-
tracta fuit ab Archivio Vaticano; ibi: *Fidem facio &c. Ego*
S S. C. C. Notarius &c. qualitèr die 24. *Novemb.* 1705. *requisi-*
tus &c. accessi, meque personaliter contuli ad Archivium Vati-
canum S. C. E. & R. quo pervento D. Abbas Joseph Antonius
Maggi Secretarius Illustrissimi, & Reverendissimi D. Nicolai
Grimaldi &c. & Archivista respectivè, mihi Notario exhibuit,
& præsentavit quandam Positionem in Causa Neapolitana
pro Subprioriffa, & Monialibus Monasterii S. Jovan d. Ci-
vitatis, ex qua, & signanter ex supplici Libello, nomine
earundem d. S. C. porrecto extraxi infrascriptas particulas,
videlicèt.

Eminentissimi, Reverendissimi Signori la Sotto Priora, e
Monache del Monastero di S. Giovan. dell'Ordine di S. Domenico
di Napoli umilmente espongono all'Eminenze loro, come es-
sendosi avuta notizia di una instanza, fatta a questa Sagra
Congregazione per parte di Suor Maria Villani di volere usci-
re dal detto Monastero &c. sotto pretesta di volerne edificare
un' altro &c.

Si supplica l'EE. Loro a sopraintendere bene questo nego-
zio, quale viene fomentata da una scisma, e per dilucidazio-
ne evidente, che tal pretensione sia una scisma, e per uscire as-
solutamente per dominare, e non per maggior riforma, nè mag-
gior servizio di Dio, si apportano le seguenti raggioni.

Prima, perche detto Monastero di S. Giovanni è uno delli
Monasterii più stretti riformati, che siano in Napoli, non
solo per la strettezza della Clausura, non tenendo nelle Crate
buco veruno, dal quale possino vedere, o esser vedute, ma an-
co perche osservano perfetta Communità, con frequenza de'

Sagra-

Segvumenti. *Uſune Camiſcia, e Lenzuola di lana, e non mangiano Carne.*

Secondo. Perche quando la ſudetta Suor Maria, e ſue Aderenti ſi moveſſero da zelo di Maggior riforma (ſe maggiore ſi può dare) le Monache ſono diſpoſtiſſime, quando così comandaranno l'EE. Loro, ancorche ſi eccedeſſe la Regola, che indegnamente profeſſimo.

14 Additu, quod dd. primæ confeſſiones ſunt judiciales, *quæ non niſi cum magno ſtudio, ac prævia matura conſideratione geri ſolent*, ut obſervat *Rot. in Rom. Commununtiar.* 16. *April.* 1700. §. *Altera cor. Olm.* Et proinde eo magis attendendæ ſunt, juxta *Text. in leg.* 1. *ff. de Confeſſ.* & *in leg.* 2. *C. eodem*, cum aliis apud *Maſcard. de Probat. concl.* 348. *n.* 1. *Rot. cor. Coccin. dec.* 494. *num.* 1. & 2. & *in Rom. Munut.* 22. *Junii* 1698. §. *Erroneitas cor. eod. Olmo*. Quia habent vim ſententiæ, & rei judicatæ, ex adductis per *Gratian. diſcept.* 151. *n.* 13. Faciuntquè notorium, & manifeſtum, ex allegatis per *de Angel. de Confeſſ. libr.* 3. *quæſt.* 20. *numer.* 10.

15 Fortiùs, quia emiſſæ fuerunt *maturamente diſcuſſa la materia col parere di più Avvocati*, ut vidimus ſupra *n.* 9. & videbimus infra §. 11. *n.* 2. Quando enim Advocatorum judicium concordat cum aliis probationum generibus, ut in præſenti verificatur, magnifaciendum eſt, per ea, quæ notant *Conciol. alleg. fol.* 63. *à num.* 15. *de Angel. de Confeſſ. lib.* 3. *quæſt.* 1. *à num.* 8. *Rot. dec* 206. *num.* 6. *cor. Ludoviſ.* & *dec.* 668. *num.* 3. *cor. Burat.* & *deciſ.* 266. *n.* 2. *coram Rojas*,

§. IX.

Ex Articulis, in Curia Archiepiſcopali Neapolitana, ex parte Monialium S. Io: Baptiſtæ productis, Teſtibuſque, illorum vigore ſer. ſer. examinatis, aliiſquè ex parte Montis ſuperadditis.

ARticulorum tenor talis eſt. Quæ offeruntur ſummariè probanda cor. Rmo Vic. Neapolit. Subdelegato Apoſtolico pro parte Monaſteriorum D. Mariæ de Sapientia &c. S. Jo: Baptiſtæ &c. & ſuper juſtificatione Literarum Pontificiarum, ad eorum inſtantiam obtentarum, omni modo meliori, &c.

„ In primis. Voleno provare, come eſſe Sor Maria Evangeliſta, Sor Maria Elena de Coſtanzo, e Sor
2 „ Maria Geronima Spinello, al preſente Monache profeſſe nel Monaſtario di S. Gio: Battiſta, ſimilmente riformato della Religione Domenicana &c. ſono deſcendenti dalle Famiglie &c. compreſe fra le 29. Famiglie nobili di queſta Città, dalle quali fu inſtituito il Monte detto de' 29. Famiglie nobili di queſta Città, e come tali ſarebbero compreſe nel beneficio di d. Monte, per gli Fondatori, del quale fu capitolato, che alle Monache, oltre della dote, ſolita darſi alli Monaſteri, dove foſſero entrate, ſe li pagaſſero duc. 10. il meſe, durante la loro vita; Ad ogni modo eſſendoſi unite nell'anno 1637. le datte Famiglie a parte di eſſe, & avendo conſiderato, che alle Monache riformate ſi pagava dal Monte, oltra la dote di duc. 1500. ſtabilita dalla Sag. Congr. altri duc. 500. e che detto Vitalizio non ſi godeva dalle Monache, conforme l'intenzione di dd. Fondatori del Monte, ma dalli Monaſterii, onde di commun parere fu concluſo, che alle Signore, le quali in avvenire aveſſero profeſſato in detti Monaſterii, oltre della dote di duc. duemila, e duc. 200. per il fornimento delle Celle, non ſe li daſſe detto Vitalizio, come dalle Scritture, quali producono &c.

„ Item vogliono provare, come eſſe Articolanti profeſſarono dopo d. Concluſione, e per conſegu. da d. Monte non anno avuto d. Vitalizio.

„ Item vogliono provare, come eſſendoſi lamentati dd.
3 „ Monaſterii di d. Concluſione, ſtimando, che fuſſe troppo rigore, &c. ſi ſono con li Governatori di d. Monte convenuti, che dal 1. di Gen. 1664. avanti al d. Monaſtero di S. Gio: Battiſta ex perſona di dette tre Monache ſe li pagaſſero ſc. 50. per ciaſcheduna, durante la loro vita.
4 „ Item hæc, & alia &c. Item quòd de prædictis &c. Item ſtantibus his &c.

Licèt autem articulans non dicatur ſimpliciter fateri
5 contenta in Articulis, negari tamen non poteſt, quòd ex Articulis magnum reſultet veritatis fomentum, eo quia illi non ſine magna circumſpectione fieri ſolent, at advertunt *de Angel. de Confeſſ. lib.* 2. *qu.* 1. *num.* 5. *Card. de Luc. de Jurep. diſc.* 23. *n.* 7. *Rot. dec.* 320. *n.* 1. *poſt* 2. *vol. Conſ. Farin.* & *dec.* 632. *n.* 8 *cor. Dunoz jun.* & *dec.* 125. *n.* 10. *par.* 17. & *dec.* 502. *n.* 1. *par.* 19. *rec.*

Teſtium verò depoſitiones ſunt ſequentes. *Die* 4. *menſis Martii* 1665. *Neapoli* &c. *Primus Teſtis R. Antonius Grolio* 6
de Neapoli.

„ Super primo Articulo interrogatus reſpondit, è vero & 7
io ſò, come Procuratore del Monaſtero di S. M. della Sapienza, come Sor Maria Gaetana, e Sor Maria Tomaſa Milani Monache nel Monaſtero della Sapienza, come anco Sor Maria Evangeliſta, Suor Maria Elena di Coſtanzo, e Sor Maria Geronima Spinello, Monache Profeſſe nel Monaſtero di S. Gio: Battiſta di una iſteſſa Religione riformata Domenicana &c. ſono deſcendenti dalle Famiglie, &c. e come tali ſono compreſe fra le 29. Famiglie nobili di queſta Città, e come tali ſarebbero compreſe nel beneficio di d. Monte, & appare, che li Fondatori di detto Monte capitolarono, che alle Monache, oltre della dote, ſolita darſi alli Monaſterii, dove foſſero entrate, ſe le pagaſſero ſcudi dieci il meſe, durante la loro vita, & eſſendoſi poi nell'anno 1637. unite le d. Famiglie a parte di eſſe Signore, & avendoſi conſiderato, che alle Monache riformate, oltre della dote, ſtabilita dalla S. C. de ſcudi 1500. ſi pagavano dal Monte altri ſcudi 500. e d. Vitalizio non ſi godeva dalle Monache, ma dalli Monaſterii, contro l'intenzione di dd. Fondatori del Monte, che però di commun parere fu conchiuſo, che alle Signore, le quali in avvenire aveſſero profeſſato in detti Monaſterii, oltre della dote di ſcudi 2000. e ſcudi 200. per il fornimento delle Celle, non ſe le daſſe detto Vitalizio, come queſto chiaramente appare dalle Scritture, da me viſte, e riconoſciute, come Procuratore di detto Monaſtero in cauſæ ſcientiæ.

„ Super 2. Art. inter. reſpondit. E' veriſſimo, che appa- 8
re anche dalle Scritture, e Fedi di profeſſione, che dette Sig. Monache profeſſorono dopo d. Concluſione, e per conſeguenza non anno avuto il Vitalizio del detto Monte.

„ Super 3. Art. inter. reſpondit. E' veriſſimo, che li Mo- 9
naſterii ſudetti eſſendoſi lamentati di d. Concluſione, &c. ſi ſono convenuti con li Governatori di d. Monte, che dal 1. di Gen. paſſato 1664. avvanti ſe li pagaſſero al Monaſtero di S. Gio: Battiſta ex perſona delle dd. tre Monache ſcudi 50. per ciaſcheduna Monaca, durante la loro vita. Io Dott. Antonio Crolio ho depoſto, &c.

„ Eod. die ibidem, & cor. eod. Rmo D. examinatus 10
fuit V. I. D. R. D. Franc. Ant. Celentanus Neapolitanus &c.

„ Super 1. Art. interr. reſpondit. E' veriſſimo, & io ſò, 11
che Suor Maria Gaietana, e Suor Maria Tomaſa Milani, al preſente Monache profeſſe nel Monaſtero della Sapienza riformato dell'Ord. Domenicano, e Suor Maria Geronima Spinello, Suor Maria Evangeliſta, e Suor Maria Elena di Coſtanzo Monache Profeſſe nel Monaſtero di S. Gio: Battiſta ſimilmente riformato dell'Ord. Domenicano, &c. ſono deſcendenti dalle Famiglie, &c. compreſe fra le 29. Famiglie nobili dalle quali fu inſtituito il Monte, detto de 29. Famiglie nobili di queſta Città, e come tali ſono compreſe nel beneficio del d. Monte, per li Fondatori del quale fu capitolata, che alle Monache, oltre della dote, ſolita darſi alli Monaſterii, dove foſſero entrate, ſe le pagaſſero ſcudi dieci per ciaſcheduna il meſe, durante la loro vita, ad ogni modo eſſendoſi poi nel anno 1637. unite le datte Famiglie a parte di eſſe, & avendone conſiderato che alle Monache riformate ſi pagava dal Monte, oltra della dote, ſtabilita della S. Congr. di ſcudi 1500. altri ſcudi 500. che d. Vitalizio non ſi godeva dalle Monache, conforme l'intenzione di detti Fondatori del Monte, mà dalli Monaſterii; Onde fu concluſo di commun parere, che alle Signore, le quali in avvenire aveſſero profeſſato in detti Monaſterii, oltre della dote di ſc. 1500. e 200. per il fornimento delle Celle, non le daſſe d. Vitalizio, conforme chiaramente appare dalle Scritture, & io lo sò, perche ſono Dottore, & ho practicato in tutti dd. Monaſterii &c. Super 3. &c. Si ſono convenuti con li Governatori &c. che li pagaſſero al d. Monaſtero duc. 50. per ciaſcheduna. D. Franc. Antonio Celentano ò depoſto, ut ſupra,

12 Si autem adversus inducentem unicus etiam testis concludentem facit probationem, juxta *Text. in l. Si quis testibus, Cod. de Testib.* & firmata per *Rot. dec.* 208 *à numer.* 32. *part.* 17. *& dec.* 409. *n.* 4. *& dec.* 668. *num.* 13. *part.* 19 *rec.* & *in Massalubren. Obed.* 21. *Junii* 1698. *§. Et testes cor. Card. Priol.* Quantò magis eandem probationem facient dd. 2. testes, in omnibus concordes, ex parte Monialium S. Jo. Baptistæ inducti, examinati, & producti.

Alii verò testes omni fide digni ex parte Montis supradicti sunt 2. Canonici Neapolitani, qui paulò post illorum depositionem meritò electi fuerunt Episcopi duarum insignium Cathedralium Regni Neapolis, qui ita deposuerunt.

„ Attesto Io sottoscritto &c. Canonico primo Prete
„ della Metropolitana di Napoli, dall'anno 1682. appli-
13 „ cato di continuo nel servire i Sig. Cardinali Arcivesco-
„ vi ne' più gravi affari di quella Chiesa, e specialmente
„ nell'Officio di Visitatore della Città, e Diocesi, anco con
„ facoltà di procedere con Censure, come dalle Lettere
„ patenti, che conservo, di Commissario, e Segretario
„ de' Sinodi Diocesano, e Provinciale, celebrati in Na-
„ poli, di Consultore della maggior parte delle Congre-
„ gazioni ordinarie, e particolari, e per aver veduto gran
„ parte delle Scritture dell' Archivii della Curia Arci-
„ vescovale, oltre l'applicazione, che hò per certa Ope-
„ ra, in cui descrivo le Notizie Sagre di quella Chiesa, e
„ che hò letto molte Scritture, e Libri, che parlano del-
„ la religiosità, osservanza, e buon costume del nobilis-
„ simo Monastero di S. Giovanni di Napoli dell'Ordine
„ Domenicano, mirato sempre con distinzione dall'Emi-
„ nentissimi Arcivescovi, e considerato per uno de' più
„ riformati, e del numero di molti altri, così del mede-
„ simo Ordine, come dell' Agostiniano, e di tanti altri,
„ che sono esemplari, riformati, & osservanti, benche
14 „ non siano, nè di Cappuccine, nè di Francescane; On-
„ de con somma verità dal Cancelliere D. Gio: Giacomo
„ Cioccia, che n'era informatissimo, per aver avuto tal
„ carica fin da' tempi del Card. Filomarino di chiara me-
„ moria, & in materia de' Monasterii di Napoli si riputava-
„ no i suoi detti per Testo, come è a me notissimo, per la
„ stima, che fu di ciò ne facevano il Card. Caracciolo,
„ Inn. XII. nel tempo, che governò quella Chiesa, & i Vi-
„ carii di Napoli, si è attestato, che il sud. Monastero di S.
„ Gio: si collocasse fra i riformati, & osservantissimi, il che
„ è publico in Napoli per il buon odore delle Sante Virtù
„ di sì nobili Religiose; E con particolar dispiacere ho sen-
„ tito, che per farli ottenere qualche emolumento maggio-
„ re di temporale interesse, siano state consigliate a compa-
15 „ rire ne' Tribunali ecclesiastici per quel, che non sono, essen-
„ do di edificazione commune, vivendo con tanta esem-
„ plarità, ritiratezza, e osservanza, che non han che ce-
„ dere agli altri Monasterii riformati, & osservantissimi
„ della Città, screditandole, con farle comparire inosser-
„ vanti, e decadute dal primitivo fervore, attestato da tanti
„ Scrittori delle cose di Napoli, e riconosciuto da quel
„ Pubblico; Et in fede del vero ricercato ho scritto, e sot-
„ toscritto la presente di propria mano. Roma questo dì
16 „ 13. Novembre 1705. Attesto il medesimo Io, &c.
„ Canonico della Metropolitana di Napoli, ed al pre-
„ sente eletto Vescovo, &c. In Roma questo dì 14. No-
„ vembre 1715.

§. X.

Ex Solutionibus Livellorum, factis directè Abbatissæ, non autem Monialibus ipsis S. Io: Baptistæ.

1 INter argumenta, Vitam communem comprobantia, annumerari solet etiam illud solutionis Livellorum, non directè ipsi Moniali, sed Abbatissæ, quæ tamen pro suo arbitrio subvenire in primis tenetur necessitati illius Monialis, cujus intuitu redditus Monasterio obvenerunt, & id, quod superest, debet in communem Monasterii usum convertere, juxta authoritates, & resolutiones C. C. quas refert, & sequitur *Crispin. nella Visit. Past. p.* 2. *§.* 42. *num.* 39.

Argumentum hoc nec etiam desideratur in præsenti, dum
2 exhibitæ fuerant in Actis, & registratæ in fine hujus §. Justificationes annorum 1691. 1699. & 1703. omissis intermediis similibus gratia brevitatis, ex quibus constat, Livella in Monasterio S. Jo. Baptistæ soluta fuisse directè ipsimet Abbatissæ, non autem Monialibus.

Aliæ similes Justificationes productæ fuerunt coram Vic. 3
generali Neapolitano, qui id testatur in Informat. S. C. C. transmissa, de qua in § 11. n. 9. his verbis: *Ulteriùs produxerunt quamplures solutiones Vitalitiorum, quæ pro tempore factæ fuerunt per d. Montem Monasterio S. Jo: Baptistæ ex persona Monialium, non autem directè Monialibus ipsis, variasq; giratas earundem solutionum, per Priorissam in aliorum beneficium factas.*

Quibus nullatenus opponi valent aliæ, de quibus. in §.
17. *à n.* 43. Tum quia non exemplis sed legibus judican- 4
dum est, juxta *Text. in leg. Nemo Cod. de Sent. & interl. omn. Judic.* ubi subditur: *Sed omnes Judices nostros veritatem, & legum justitiæ sequi vestigia sancimus*, & observant *Card. de Luc. de Præem. disc.* 13. *n.* 23. *& Rot. dec.* 328. *numer.* 42. *par.* 11. *& dec.* 247 *num.* 12. *par.* 17. *rec.* Tum quia sunt recentissimæ, anni nempe 1702. Tum quia sunt quatuor dumtaxat Moniales numerosissimi Monasterii; Tum quia contrarium prætendere idem esset, ac per indirectum ad sui favorem dispensare, de facto ad praxim reducendo id, quid à Jure permissum non est; Tum demum, quia operationes unius, vel alterius Monialis contra propriam Regulam, professionem, & solitum Monasterii, non possunt deservire pro aliarum norma, minusque destruere obligationem illam, & fidem, Deo per solemne Votum promissam, cum canonizatione integri exemplaris Monasterii pro non observante, neque reformato. Aliàs recentissimæ transgressiones legum allegari valerent pro illarum abrogatione, quo nihil absurdius, olivè irrationabilius. Quia esset, non ad Amussim lapidem, sed ad lapidem Amussim aptare, seu non legi voluntatem subiicere, sed legem ipsam ad voluntatem trahere, ut exclamat *Card. de Laur. in epist. ad Lect. suæ Epit. Can. in princ.*

Ultra quòd semper recurrit in hac parte fatalis illa respon- 5
sio, innixa authoritatibus *Donat. Rer. Regul. tom* 4. *tract.* 15. *de Vot. pauper. quæst.* 5. *per tot. & quæst.* 12. *pariter per tot. Barthol. à S. Faust. in Thes. Relig. tit. de Vot. pauper qu.* 195. *n.* 5. *& Faga. in cap. Monachi num.* 1. *& signanter n.* 78. *de Stat. monach.* Quòd in his terminis observanda est via illa, non qua itur, sed qua eundum est; In quo sensu semper fuit C. E. & C. juxta casus, relatos à *Faga. ubi supra*, *& à Crispin nella Visit. Pastor. part* 2. *§.* 42. *num.* 39. in qua concurrebat in specie dicta circumstantia possessionis Monialium, ibi: *Quale rendita sempre l'anno esatta esse Oratrici per loro bisogno*, & tamen eadem S. C. nullatenùs canonizavit dictam possessionem, sed intrepidè rescripsit; *Hos redditus ab ipsamet Abbatissa exigi, & ad ipsius manus directè deferri oportere.*

In qua parte ego fateor ingenuè meam imbecillitatem, 6
percipere non valeo, quanam ratione ad eliminandam Vitam communem à Monasterio, ubi viget, ex confessione ipsarum Monialium, ad Cœlum usque extollatur factum unius, vel alterius Monialis, quod uti ex diametro oppositum tot sacratissimis sanctionibus, & solemni earundem professioni, pœna potiùs, & correctione dignum est, nostris præsertim temporibus, in quibus illam fortitèr, & suavitèr non sine bonorum omnium ædificatione introductam videmus in Urbe, in omnibus illis Monasteriis, & Conventibus, in quibus nullatenùs vigebat, & quorum respectu, nec etiam centesima pars illarum probationum concurrebat, quæ in casu nostro verificantur; Et ex alia parte, quare in nostris terminis præferri non debeant facta illa aliarum Monialium, quæ sunt punctuales executiones earum solemnium professionum, & quæ sunt conformia cum tot probationibus, usque adhuc expensis? Conculcationes forsan sacrosanctorum Conciliorum, & sacrarum Constitutionum habent ne vim illas destruendi? A quanto tempore citra solemnes professiones abrogari possunt à contraventione Profitentium? Se opponentibus præcipuè, & quotidiè clamare non cessantibus Summis Pontificibus, tam mediantibus eorum Constitutionibus, quàm per organum, & resolutiones Sac. Congr.

Idem fassæ fuerunt Moniales, nedum in Articulis in 7
Curia Archiepiscopali Neapolitana anno 1664. exhibitis, ibi: *Vogliono provare, come essendosi lamentati dd. Monasterii, &c. si sono convenuti, &c al d. Monastero di S. Gio: Battista, ex persona di dd. tre Monache se li pagassero duc. 30. per ciascheduna, &c. §. 9. num. 3. Al d. Monastero di S. Gio: Battista ex persona &c.* Igitur non Monialibus ipsis directè; Sed etiam anno 1703. Vicario de Rubeis, qui id testatur *in Informatione*, data in §. 11. n. 10.

8 Idem

8 Idem deposuerunt testes, vigore eorundem Articulorum ser. ser. ex parte Monialium examinati ibi: *Si sono convenuti li Governatori &c. che se li pagassero al Monastero di S. Gio: Battista ex persona delle dd. tre Monache duc. 50. per ciascheduna, &c.* §. 9. *num.* 10. & ibi: *Si sono convenuti con li Governatori, &c. che li pagassero al detto Monastero duc. 50. per ciascheduna*, §. 9. *num.* 12. Igitur solutiones fieri debebant, non directè Monialibus ipsis, sed Monasterio ex illarum personis.

9 Idem asseruerunt Moniales in supplici Libello, C. E. & R. exhibito hiæ verbis: *In riguardo ancora, che d. Vitalizio non si godesse dalle Monache, eccetto, che in commune*, & ibi: *Come perche il Vitalizio, non si godeva dalle Monache particolari &c.* §. 8. *n.* 6.

10 Idem attestatus fuit Card. Philamarinus in *Informatione*, data in §. 11. *n.* 2. ibi: *Perche il Vitalizio non si godesse dalle Monache.*

11 Idem recognovit Apostolicus Delegatus ibi: *Vitalitium exegisse, & considerantes illo minimè Moniales potiri &c. Attenta communione, qua fruuntur*, §. 11. *n.* 3.

12 Idem demùm determinavit Reg. Cons. Neapolitanum die 5. Dec. 1684. ibi: *Magnifici Gubernatores continuent solutionem, servata forma Conclusionis anni* 1664. §. 7. *num.* 6. observando verbum illud *Continuent*; Igitur priùs ita practicabatur. *Servata forma Conclusionis anni* 1664. quæ est pro solutione duc. 50. facienda Monasterio, non autem Monialibus, ut in §. 7. *n.* 4.

13 Quibus opponi non meretur Rationalis, seu Computista Monialium, cujus depositio per extensum registrabitur in §. 17. *num.* 42.

14 Quia, quatenus esset contrarius, nec etiam meretur contraponi tot concludentibus justificationibus, & signanter replicatis, & seriis confessionibus Monialium, antiquis, mediis, modernis, & recentissimis etiam post datam Attestationis ejusdem, ex hucusque allegatis.

15 Dixi, *quatenus esset contrarius &c.* quia hoc non verificatur in præsenti, ad quod demonstrandum non opus habemus recurrere ad benignam illam, & conciliativam interpretationem *Text. in cap. Cùm tu de Testib.* ibi: *Nos dicta testium benignè interpretari volentes*, sequutam à DD. adductis in *dec.* 334. *num.* 1. *cor. Priol. & decis.* 258. *numer.* 7. *part.* 11. & *decis.* 150. *n.* 36. *par.* 12. Sed sat est præ oculis simpliciter habere dicta eorundem testium.

16 Duo enim illi ex parte Monialium, ser. ses. examinati anno 1664 quoad qualitatem earum Monasterii, vitamque communem, in illo vigentem, dicunt ibi: *Monastero di S. Maria della Sapienza, &c. e Monastero di S. Gio: Battista d'una istessa Religione riformata Domenicana*, & ibi: *E detto Vitalizio non si godeva dalle Monache, ma dalli Monasterii*, juxta verba primi testis §. 9. *num* 9. & ibi: *Monastero della Sapienza riformato dell'Ordine Domenicano &c.* & ibi: *Detto Vitalizio non si godeva dalle Monache, conforme all'intenzione delli Fondatori*, juxta verba 2. testis §. 9. *numer.* 12.

17 Ex quibus duo probata habemus, primum, quod Monasterium S. Jo: Baptistæ sit reformatum, seu de observantia, secundum verò, quòd in illo Vitalitia cedant in beneficium Monasterii, non autem Monialium.

18 Dictus verò Rationalis, seu Computista ad perpetuam rei memoriam anno 1701. faciens Attestationem, dandam in §. 17. *n.* 45. nulla facta mentione qualitatis reformatæ ejusdem Monasterii, asserit solùm per verba præsentis temporis: *Qualmente li pagamenti, che si fanno alle Sig. Monache &c così per causa de loro Vitalizii, come per altro &c. dalle medesime Sig. Monache si godono per altretanti, &c. stante che di quelli detto V. Monastero non ne participa cosa alcuna &c.* Cum quo concordant quidem quatuor illæ dumtaxat solutiones Vitalitiorum, ex parte Monialium exhibendæ in *d.* §. 17. *n.* 43. sed discordant innumeræ aliæ, ex parte Montis Magni exhibitæ in principio hujus paragraphi, & quod magis est, eidem unico testi opponuntur Priorissa, omnesque illæ antiquiores Moniales ejusdem Monasterii, anno 1703. de mandato S. C. C. opportunè interrogatæ à Vicar. de Rubeis, ut in Informatione, data in §. 11. *num.* 10.

19 Igitur in dicto hujus unici testis nullatenus fundari potest exclusio qualitatis reformatæ, & de observantia ejusdem Monasterii, de qua non loquitur, neque loqui poterat contra rei veritatem.

20 Minùs fundari potest exclusio ejusdem qualitatis reformatæ in eo, quòd Moniales convertant in proprios usus Livella, de eisq; non participat Monasterium; Hæc enim ex speciali Sedis Apostolicæ Indulgentia, de qua in §. 14. & 15. in eodem Monasterio incompatibilia nullatenus sunt, juxta ea, quæ ex confessione ipsarum Monialium S. C. E. & R. retulit *Card. Philamarin.* §. 11. *n.* 2. per hæc verba. *E thesè bene esse sono riformate, ad ogni modo possono anche, con licenza della Superiora, avvalersi nelli loro bisogni del Vitalizio*; Ex hoc igitur, quòd utantur eorum Livellis, non infertur, quòd non sunt reformatæ.

21 Mirum propterea est quòd pro tali qualitate non reformata obtentæ fuerint in Urbe tres Sententiæ absque eo quod nec ulla miserabilis syllaba probationis, exclusivæ talis qualitatis coram Judicibus ipsis ex parte Monialium fuerit exhibita; Et quando è conversò pro tali qualitate observanti, & reformata militant unitim omnes illæ probationes, quæ etiam separatæ faciunt de albo nigrum, & quadrant rotunda, nempè res judicata, Partis confessio, & instrumenta, seu documenta publica.

22 Sed quando omnia ista cessarent, constaretque de incontrovertibili facto quatuor Monialium, in nostro Monasterio in proprios usus convertentium, & directè exigentium sua Livella, usus iste, seu veriùs abusus, nullatenus aptus esset immutare Regulas, Constitutiones, & modum profitendi in nostro Monasterio, taliter ut canonizari debeat pro omni futuro casu, & tempore pro non observanti, neque reformato: Multa enim in uno, vel altero casu, de facto per patientiam tolerantur, quæ si deducta fuerint in judicium, exigente justitia, non debent tolerari ad *Text. cap. Cùm jamdudum de Præb.* & animadversa *per Gloss. in can. In ipsis verb. Abrogatæ distin.* 4. *Abb. in cap. ult. num.* 8. *de Consuet. Vidal. Cas. Consc. in Append. miscel. inquis.* 5. *à num.* 12. *Rot dec.* 1552. *n.* 23. *cor. Coccin.* & *dec.* 418. *à n.* 12 *par.* 18. *rec.* Et in punctualibus terminis tolerantiæ de facto contra observantiam Vitæ communis, egregiè *Bartolom. à S. Faust. in Thesaur. relig. tit. de vot. pauper. quæst.* 195. *à numer.* 5. & *per tot* & meliùs *Donat. Rer. Regul. tom.* 4. *tr.* 15. *de vot. paup. qu.* 12. *per tot.*

23 Hodie siquidem non sumus in terminis simplicis tolerantiæ de facto unius, vel alterius Monialis, convertentis in proprios usus suum Livellum, circa quod, cùm præjudicium sit leve, terminandumque cum Monialis obitu, in præteritum non fuit habita omnis consideratio, Sed agitur de magna, & considerabili innovatione, & recessu à Constitutionibus, Regulis, & modo profitendi in Monasterio S. Jo: Baptistæ, & nedum de canonizando, & qualificando ipsum pro Monasterio non observanti, neque reformato in omnibus futuris casibus, & temporibus, sed firmando hoc modo magnum exemplum pro omnibus aliis Monasteriis, & Religiosis totius catholici Orbis: Habere autem videtur speciem Iniqui omne magnum exemplum, juxta verba *Taciti*, sequitl à *Rot dec.* 308. *numer.* 29. *coram Danoz. sen.*

24 Demum, si innovationes semper reputatæ fuerunt, & sunt odiosæ, etiamsi introducantur authoritate privata, nihilque magis animos perturbat, quàm innovare aliquid, & à consuetudine alienum facere, ut totidem verbis observavit *S. Jo: Chrisost. epist.* 1. *ad Corinth.* relatus à *Rot. dec.* 19. *in fin. apud Antonel. de Jur. Cleric.* Cùm quo concordant *D. August. lib.* 3. *cap.* 3. *cont. Julian.* & *epist.* 128. *cap.* 5. & *S. Bern. epist.* 174. aliique Authores, adducti *per Rocc. Select. interpr. cap.* 75. *n.* 20. & *Pignatel. consult.* 74. *n.* 1. & 2. *tom.* 4. Quantò magis removendæ sunt, quando novitatum introductio petitur à Judicibus, & authoritate publica constabiliri prætenditur, quo casu semper respondendum est pro novitatis exclusione, & reductione rerum ad sua principia, ut omissis generalibus, in præcisis terminis conservationis Vitæ communis in Monasteriis Monialium, Partibus acerrimè contradicentibus, resolvit *C. C. in Cæsenaten. Synodi* 6. *Junii* 1695.

25 Justificationes autem, de quibus fit mentio supra *num.* 2. sunt sequentes.

26 ,, 1691. à 21. Agosto. Alli Governatori del Monte de'
,, 29. doc. 217. 2. 7. e per loro alle sottoscritte Sig. Mona-
,, che di vita celibe, necnon all'infrascritti Monasterii re-
,, formati, ex personis dell'infrascritte altre Monache,
,, cioè a ciascuna l'infrascritta rata, che li spetta per la me-
,, sata di Luglio 1691. per causa dell'annue entrate, che
,, se li corrispondono da detto Monte, vita durante *annuum* di ciascuna di loro, come figlie de' Cavalieri, as-
,, critti al beneficio del medesimo Monte, cioè, & inter cæ-
,, tera, al Monastero di S. Gio: Battista, ex persona di Sor
,, Maria Evangelista di Costanzo per l' annui docat. 50.
,, 4. 16.

27 ,, Al detto ex persona di S. Maria Elena di Costanzo per l'annui doc. 50.4. 16.

28 ,, Al detto ex persona di Sor Matia Geronima Spinelli per l'annui doc. 50.4. 16.

29 ,, Noi Prottettori del Sacro Monte della Pietà facciamo fede, la sud. partita essere estratta dal Giornale di Banco di nostro Archivio, meliori revisione semper salva, firmata, e suggellata. Napoli 6. Marzo 1704. Loco ✠ sigilli. Antonio Pontano Archivista.

30 ,, 1699. à 24. Ottobre. Alli Sig. Governatori del Monte de'29. doc. 258. 1. 11. e per essi alle sottoscritte Sig. di vita celibe, e Monache, necnon all'infrascritti Monasterii reformati, ex personis dell'infrascritte altre Monache, cioè a ciascuna d'esse l'infrascritta rata, che li spetta per la mesata del corrente mese d'Ottobre 1699. per causa dell'annue entrate, che le li corrispondano da detto Monte de'29. vita durante *tantùm* di ciascuna di loro, come figlie de'Cavalieri, ascritti al beneficio di detto Monte, cioè, & inter cætera.

31 ,, Al Monastero di S. Gio: Battista ex persona di Sor Maria Elena di Costanzo per l'annui doc. 50. in conformità della Conclusione di detto Monte, e Sentenza del Sagro Consegiio de' 5. Decembre 1684 doc. 4. 16. Al detto ex

32 persona di Sor Maria Geronima Spinella in conformità della sud. Conclusione doc. 4 16.

33 ,, Noi Protettori del Sag. Monte della Pietà facciamo fede, la sudetta partita essere estratta dal Giornale di Banco di nostro Archivio, meliori revisione sempre salva, firmata, e suggellata. Napoli 6. Marzo 1704. Antonio Pontano Archivista.

34 ,, 1703. 30. Giugno. Alli Sig. Governatori del Monte de' 29. doc 228. 3. 4. e per loro alle sottoscritte Sig. di vita celibe, e Monache, sicome anche all'insrascriiti Monasterii, ex personis dell'infrascritte altre Sig. Monache cioè a ciascheduna d'esse l'iosrascritta rata, che li spetta per la corrente mesata di Giogno per cause dell'annue entrate, che se li corrispondono dal loro Monte de'29. vita durante *tantùm* d'ogni una di loro, come figlie de' Cavalieri, ascritte al beneficio di detto Monte, & inter cætera.

35 ,, Monasterio di S Gio: Battista ex persona di Suor Maria Elena di Costanzo per l'annui doc. 50 in confnrmità della Conclusione del loro Monte, e Sentenza del S. Consiglio sc. 4. 16.

36 ,, Al detto Monastero ex persona di Suor M. Geronima Spinelli giusta la sudetta Conclusione, e Sentenza sc. 4. 16. &c.

§. XI.

Ex Informatione Card. Philamarini, Archiepiscopi Neapolitani, & ex alia Informatione Reveeendissimi de Rubeis Episcopi Massæ, & Vicarii generalis Neapolitani.

1 INformatio Card. Philamarini sub die 10. Julii 1664. ad instantiam Monialium S. Jo: Baptistæ procurata, directa est S. C. E. & R. requirenti ipsius Votum circa veritatem, & subsistentiam supplicis Libelli, eidem porrecti nomine ejusdem Monasterii S Jo: Baptistæ, & aliorum duorum Monasteriorum reformatorum Civitatis Neapolitanæ, in qua, nedum approbat omnia, in d. supplici Libello contenta, sed ulteriùs claré asserit, in eisdem tribus Monasteriis servari Vitam communem, Monialesque, ibidem existentes, reformatas esse ibi;

2 *La Supplica fatta dare in cotesta S. Congr. per parte delli Monasterii riformati di S. Maria della Sapienza, &c. di S. Gio: Battista &c. e di S. Maria dell'Ordine di S. Francesco &c. viene giustificata, così per Scritture, come per prove giurate, e prodotte in questo mio Tribunale, dalle quali, consta, che nell'erezione di d. Monte, fra l'altro, che fu capitolato fu, che alle Figliuole, quali nascessero dalli Cavalieri, compresi in detto Monte, e dopo monacate, se li fossero dati, oltre dell'elemosina dotale, doc. 300. per lo fornimento della Cella, e doc. 10. il mese, durante la loro vita, che questo fu così puntualmente osservato con tutti li Monasterii, così riformati, come non riformati, sino all'anno 1637. come in detto anno essendosi accorti li Governatori, li quali governavano d. Monte, che li Monasterii riformati, oltre della dote, solita darsi, non solo delli doc. 1000. ma delli doc. 1500 esigevano dal detto Monte altri doc. 500. e stimando ancora che d. Vitalizio le Monache riformate non le godessero, come quelle, che menano vita commune, ma che andava in beneficio della Communità, contro quello, che dall'Erettori di detto Monte fu considerato; Quindi fu, che uniti in una Assemblea tutti li Cavalieri, quali si ritrovarono presenti, e che godono in d. Monte, formarono Conclusione, in vigore della quale, così in riguardo del pagamento di detti doc. 500 di più della dote, come perchè il Vitalizio non si godesse dalle Monache, come si supponeva contemplato in detta Capitolazione, levorono il detto Vitalizio alli Monasterii riformati, alla quale Conclusione, non solo non si contradisse, ma quando le sudette Monache sono monacate in detti Monasterii, alcune di esse l'anno espressamente accettata, &c. Ad ogni modo, perche la calamità de tempi hò portato in questa Città, che nelli Monasterii riformati le Monache non ricevono tutto quel, che l'è necessario, che dalla Communità se li deve; Si sono perciò risentite di detta Conclusione, e fatto rappresentare alli Governatori di detto Monte, che li doc. 500. ricevuti da esse di più della dote, non è ragione, che estinguano un Vitalizio di docati 120. l'anno, e che se bene esse sono riformate, ad ogni modo possono anche con licenza della Superiora avvalersi nelli loro bisogni del Vitalizio, e che però non si dovesse tener conto dell'accettazione, fatta di detta Conclusione; Onde essendosi sopra di ciò fatta matura discussione, con il parere di più Avvocati, essendosi considerato per parte di dette Oratrici, che lo litigare &c. Che però mossi anche detti Governatori dalla pietà del caso, si sono convenuti, che dal mese di Gen. 1664. avvanti alle dette Oratrici, Monache in d. Monastero di S. Gio Battista, oltre delli doc. 300. &c. se li dasse durante la loro vita doc. 50. l'anno per ciascheduna &c.*

3 Cui omnis præstanda fides, nedum attenta verisimili notitia qualitatum Monasteriorum suæ Civitatis, ex generalitèr animadversis per *Card. de Luc. de Benef. disc. 90. num. 12. & in Miscell. Eccl. disc. 7. n. 16. Beetacchin Vot. dec. 100. n 16. Rot. dec. 685. n. 9. coe. Cere. & dec. 115. n. 4. cor. Priol & dec. 224. n. 16. & 17. par. 16. rec. & in Constantien. Canonic. super Remiss. 1. Julii 1699. §. Etenim cor. Pio, & in Bisuntina Jurisp. 20. Novembris 1705. § Nec dicit cor. Card. Peiol. & 28. Mart. 1707. §. Et demum cor. Card. Scotto, & in Herbipol. Monasterii 10 Jun. 1707. §. Constare cor. Caffarell.* ubi de Relatione Nuncii Colonien. Et in præcisis terminis similium Informationum Episcoporum *Rot dec. 234. n. 16. p. 16. & dec. 305. n. 12. & 13. & dec. 460. n. 10. par. 18. rec. & cor. Cerr. dec. 685. num. 9.*

Sed præ oculis habendo probationes, & Scripturas illas, quibus innititur ejus Informatio, ad Monialium instantiam coram ipso factas, & productas; Et demum considerata ejus maxima Cardinalitia dignitate, per ea, quæ generaliter notat *Crot. cons. 332. n 11. lib. 3 Card. de Luc de Regul. disc. 108. n. 3. & de Emphyt. disc. 63. n. 3* ubi de Episcopo, Cardinalitia dignitate prædito, & firmavit *Rot. dec. 888. n. 38. cor. Coccin.* ubi de Card. à Sabaudia, & in *Rom. Praeminentiar. 16. Jun. 1679. §. Secundo accedunt cor. Rondinino*, ubi de Card. Montalto, & Sabello, & in terminis similis Attestationis Card. Paleotti *Rot dec. 168. n. 11. par 10 rec. & dec. 234. nu. 17. par. 16. rec.* & in terminis alterius actus, seù Edicti ejusdem Card. Philamarini *Rot dec. 257. n. 19. p. 19. rec.*

Secunda verò Informatio Rmi de Rubeis directa S. C. C. fuit extensa non semel auditis Defensoribus Monialium S. Jo: Baptistæ, & est sequentis tenoris.

1 ,, Ut Sacram istam Congr. distinctè reddam instructam super expositis in annexo Memoriali, porrecto pro parte Gubernatorum Montis magni Maritaggiorum hujus Civitatis Neapolis, vigore Literarum ab EE. VV. usque à die 4. Aprilis benigniter transmissarum, humilitèr refero, quòd pendente adhuc indecisa lite inter dictum Montem, & V. Monasterium Monialium S. Jo: Baptistæ Ord. S. Dominici ejusdem Civitatis, in gradu appellationis per illum interpositæ à contrario judicato A. C. coram R. P. D. N super quantitate Livellorum, quæ juxta dicti Montis Capitula subministrantur Monialibus reformatis, descendentibus ex illius Fundatoribus in duc. 50. illis verò non reformatis in duc. 80. Gubernatores præfati ad finem obtinendi, ipsos tantùm teneri præstare dictis Monialibus S. Jo: Baptistæ dictam minorem summam duc 50. petunt in præsenti ab EE. VV. declarari, illas esse reformatas, & observantes, sive quod nequeant Livella, & Vitalitia nomine proprio administrare, sed illa deferri debeant in commune depositum, sive in manibus Abbatissæ; quæ Monialium necessitati, prout opus fuerit, provideat juxta disposit *Conc. Trid. sess. 25. de Regul. c. 1. & 2. ac Bullæ fel: mem: Clem. VIII inter suas la 60. §. 2.*

2 ,, Ad quod probandum, primò deduxerunt Scripturas, demonstrantes, quòd de anno 1664. prætendente alio Mon-

,, te nun-

,, te nuncupat. 29. Familiarum nobilium, non deberi Livella aliquibus Monialibus, tunc existentibus in Monasterio S. Jo: Baptistæ, descendentibus ex ejusdem Montis Fundatoribus, sub motivo, quòd essent observantes, ac reformatæ, necnon quòd de præterito ultra solitam dotem, tempore monachatus alios duc. 500. recepissent, fuit tandem inter d. Gubernatores, & Monast. S. Jo: Bapt. inita Transactio, qua conclusum fuit, quòd illius Monialibus in posterum darentur annui duc. 50. tanquam reformatis, & de observantia, itaut ampliùs prætendere non possent, non autem duc. 120. qui, juxta ejusdem Montis Statuta, debentur quolibet anno Monialibus non reformatis.

3 ,, Cùmque Moniales ad obtinendum Beneplacitum apostolicum super eadem Transactione, supplicem Libellum S. C. porrigere fecerint, in illo se enunciarunt reformatas Ord. S. Dominici, prout non solùm factum fuit in Articulis, pro parte dicti Monasterii præsentatis, pro verificatione expositorum, sed etiam per testes, super illis examinatos, nec non per e. m. Em. Philamarinum in ejus Relatione ad d. S. C. transmissa, ejusque Vicarium in Sententia executionis decreti ejusdem S. C. dictam Transactionem confirmantis, in quibus omnibus actis Monasterium præd. S. Jo: Baptistæ tanquam reformatum, & de observantia enunciatur.

4 ,, Nolens autem huic Transactioni Monast. S. Jo: Baptistæ, acquiescere, institit de anno 1675. in hoc sac. Regio Consilio ex persona Monialium, propter quas illa inita fuerat, condemnari Montem ad præstanda Vitalitia ad rationem duc. 120. pro qualibet Moniali; Sed productis in eodem Regio Conc. Scripturis antedictis, in quibus Monasterium enunciatur reformatum, una cum attestatione Jacobi Ciocciæ, tunc temporis Magistri Actorum Monialium, sic pariter idem Monast. nominantis, sub die 5. Sept. 1684. emanavit Sententia, qua Gubernatores dicti Montis absoluti fuerunt ab impetitis per supr. V. Mon. S. Jo: Bapt. necnon demandatum, quòd continuarent solutionem Vitalitiorum, servata forma Conclusionis anni 1664. nempè duc. 50. annuarim pro qualitate dictarum Monialium.

5 ,, De anno verò 1692. cùm Gubernatores d. Montis petierint declarari ab hac Archiepiscopali Curia, quænam essent Monasterio reformata, ad finem regulandi solutionem Vitalitiorum, Vic. generalis tunc temporis Sebastianus Perissius, audita priùs Relatione, sive potiùs Attestatione Actorum Magistri Monialium, sub die 8. Junii ejusdem anni decrevit, servari in futurum debere Capitulationes, & Conclusiones dicti Montis respectu Livellorum, & Vitalitiorum, solvendorum Monialibus gaudentibus, nempè duc. 50. pro Monialibus reformatis, videlicèt, S. Mariæ de Jesu, S. Patritiæ, S. Potiti, S. Mariæ Magdalenæ de Pazzis, SS. Sacramenti, S. Jo: Baptistæ, S. Mariæ de Sapientia, S. Josephi Discalceatorum Carmelitarum, S. Andreæ, S. Francisci Cappuccinorum, S. Francisci de Observantia, SS. Præsepis D. N. in Bethelem, S. Catherinæ Senensis, S. Mariæ divini Amoris, & SS. Trinitatis, solvendos in manibus Abbatissæ, & Priorissæ dictorum Monasteriorum, & duc. 80. aliis Monialibus Monasteriorum non reformatorum, neque de observantia, solvendos ipsis Monialibus particularibus.

6 ,, Successivè sub die 9. Sept. 1701. supplicantibus dictis Monialibus S. Jo: Bapt. pro declaratione earum Monasterium non comprehendi sub numero reformatorum, deducendo ad hunc effectum partitas solutionum Vitalitiorum, factis directè ipsis Monialibus particularibus, non autem Monasterio, seu Abbatissæ, obtinuerunt decretum ab alio Vicario illius temporis, quo declaratum fuit, non esse comprehensum inter Monasteria reformata, & de observantia, inaudito Monte.

7 ,, Sed de mense Novemb. anni 1702. cùm dictæ Moniales supplicem Libellum SS. D. N. porrexerint pro confirmatione decreti præfati, ead. instantia remissa fuit isti S. C. quæ sub die 1. Dec. d. anni 1702. rescripsit, *Audiatur Emin. Archiepiscopus* Die verò 1. Martii 1703. eadem S. C. respondit: *Non esse locum expeditioni Brevis*.

8 ,, In quorum omnium comprobationem deduxerunt Gubernatores Montis, paritèrque probarunt, quòd d. Monasterium fundatum fuit à Sorore Dorothea Villani, Moniali Monasterii S. M. de Sapientia, quod est observantissimum Vitæ communis; Quòdque Monialis S. Jo: Baptistæ fundavit Monasterium S. Mariæ divini Amoris, Ord. S. Dominici, in quo paritèr exactè communis Vita custoditur: Undè nimis vehemens oriri asseritur verisimilitudo, illud paritèr esse reformatum, & de observantis; Maximè verò cùm in eodem Monast. S. Jo: Baptistæ vivatur sub Regula S. Augustini secundum Constit. Ord. Prædicatorum, qui observant, vel saltem tenentur Observare d. Conciliarem dispositionem, & Constit. f. m. Clem. VIII. retentionem subsidiorum nomine proprio distinctè prohibentem; Quam quidem Constit. specialitèr etiam prædictæ Moniales se obligant servare paulò ante, quàm professionem emittant, illis verbis; *Voglio anche osservare la Riforma, fatta per ordine della fel. mem. di Papa Clemente VIII.* prout constat ex duabus explorationibus voluntaris, factis à Vicario, & Magistro Actorum Monialium, & coram me reproductis, altera scilicèt Sororis Mariæ Gaetanæ, in Sæculo Antonia de Anna, facta sub die 21. Julii 1698. Altera verò Sororis Mariæ Carmelæ, in Sæculo D. Diana Capyciolatro, sub die 26. Decem. 1702.

,, Ulteriùs produxerunt quamplures solutiones Vitalitiorum, quæ pro tempore factæ fuerunt per d. Montem Monasterio S. Jo: Baptistæ ex persona Monialium, non autem directè Monialibus ipsis, variasque giratas earundem solutionum per Priorissam in aliorum beneficium factas, ex quibus per Gubernatores prædictos arguitur observantia Vitæ communis, & Const. Clem. VIII. Ita quòd Moniales S. Jo. Baptistæ Vitalitia nomine proprio retinere non possint, sed ea in man. Abbatissæ reponere, à qua singulis, prout cuiq; opus sit, dividenda veniant. 9

,, Cujus rei veritatem ad faciliùs investigandam, personalitèr me contuli in d. Monasterium S. Jo: Baptistæ, à cujus Priorissa, aliisque Monialibus antiquioribus, opportunè interrogatis, responsum est, quòd ex Livellis solùm penes se retinent carolenos tres, & id, quod superest, involutum cartulis, inscriptione nominis cujusque Monialis, reponitur in quadam Arca, seu Armario, sisten. propè Rotam Monasterii: Quòdque in electione Officialium eliguntur quatuor Depositariæ, quarum duæ sunt simplices Moniales, aliæ verò duæ permanentèr sunt illæ, quæ Rotæ Monasterii assistunt. 10

,, Verùm subjunxerunt, quòd hi sunt actus merè cæremoniales, ex quo Priorissa parùm in id advertat, quinimò tolerat, quòd omnis Monialis impendat Vitalitia juxta suas religiosas necessitates, petita ab ipsa dumtaxat licentia, seu, ut ipsæ dixerunt benedictione. 11

,, His adjunxerunt plurium Historicorum testimonium, quo comprobatum remanet, Monasterium S. Jo: Baptistæ enumerari inter Reformata, & de Observantia, & signantèr *Cesar. Eugenii Caraccioli* in Libro, intitulato, *Napoli Sagro*, impresso in dicta Civitate anno 1623. p. 202. *Caroli Celano nelle Notizie del bello, dell' antico, e del curioso della Città di Napoli*, ibidem impresso anno 1692 nella giornata 2 fol. 17. Author. Libri, cui titulus *Moderna distintissima Descrizione di Napoli fol.* 200. *P. March. Dom. nella Vita del P Gio: Leonardi Foschi* Neapoli impressa an 1698. fol. 43. apud quos omnes pro reformato, & observantissimo refertur Mon. præfatum S. Jo: Bapt. 12

,, Et tandem Gubernatores Montis magni allegarunt, quòd f. m. Clem. VIII. in declaratione Constit. super regimine Monialium Civitatis Neapolitanæ, emanata sub die 16. Jun. 1602. præcipit, quod in omnibus illis Monasteriis, in quibus jam fuit introducta, & acceptata à majori parte Monialium Vita communis, omnes redditus, census, aliaquè bona, quovis modo ad illarum usum concessa, & reservata, cedant in beneficium Communitatis, & Abbatissa teneatur in his, quæ ad victum, & vestitum, & reliquam vitæ sustentationem pertinent, illis precipuè providere, & opportunè omnia necessaria subministrare. In aliis verò, in quibus retinentur hactenùs provisiones, & subventiones, præter alia decernit, quòd Moniales, quæ post easdem Constitutiones receptæ fuerint, in posterum admittantur in eisdem Monasteriis, nullatenus invitæ cogantur ad Vitam communem, sed observare teneantur Capitulum, cum declarationibus indè secutis sub die 9 Maii 1600. & 5. Mar. 1602. in quo Capitulo conceditur licentia accipiendi aliquam subventionem, de manibus tamen Abbatissæ, seu Præfectæ Monasterii, sive Depositariæ pro suis religiosis necessitatibus, quæ verò supersunt, Abbatissa erogare teneatur in communes usus Monasterii, ut videre est apud *Quar. in Sum. Bul. pag.* 356. & 358. 13

,, Ex adversò autem pro parte Monialium deductum est, quòd semper extiterunt in possessione recipiendi, ac retinendi Vitalitia nomine proprio, absque eo, quòd Monasterium, sive Abbatissa aliquid perceperit, sed dumtaxat petierunt, & petunt ejusdem Abbatissæ licentiam, ut illa exigere, & retinere queant, prout constare fecerunt 14

,, ex At-

„ ex Attestationibus Magistri Actorum Monialium, & Rationalia ejusdem Monasterii, & pluribus Partitis solutionum, factarum per medium Banci, non minus à dicto Monte, sed etiam ab alio, nuncupato *de Gionti*, nec non à Consanguineis Monialium pro Vitalitiis, quæ specialitèr ultra ea, quæ à dictis Montibus debentur, tempore ingressus in Monasterium promisserunt, Quæ solutiones apparent directæ Monialibus ipsis, non autem Monasterio S. Jo: Baptistæ, sive ejus Priorissæ.

15 „ Quibus justificationibus motus Jo. Andreas Siliquinus Vic. generalis sub die 9. Sept. 1702. declaravit, Monasterium præd. S. Jo. Baptistæ non esse comprehensum inter Monasteria reformata, & de observantia, quorum Vitalitia cedunt in beneficium Communitatis, à quo decreto appellantibus, tam Monte magno Maritaggiorum, quàm dicto alio 29. Familiarum ad A.C. iste illud sub die 17 Julii 1703. mediante Sententia confirmavit, decernendo pariter, præfatum Monast. S. Jo. Baptistæ non esse comprehensum inter Monasteria reformata, & proindè præfatum Montem magnum teneri ad solutionem Vitalitiorum ad rationem annuorum duc. 80. pro qualibet Moniali, alterum verò Montem 29 Familiarum ad rationem duc. 120 juxta eorundem Montium Statuta.

16 „ Et licèt de anno 1691. sub die 15. Junii Vic. generalis Perissius contrarium decreverit, ut sup innuimus, nihilominùs postea sub die 27. Junii 1698. proposita causa in plena Cong. cor. c.m. Em. Card. Cantelmo, utraque Parte informante, impertitus fuit terminus dierum 4. ad probanda incubentia, & suspensa decreta, lata à D. Vicario illius temporis sub dieb. 15. Junii 1691. & 30. ejusdem, ut constat ex Actis origiualibus, tunc in hac Curia Archiep. compilatis, posteaquè dicta decreta Vicarii Siliquini, & successivè A. C. emanarunt.

17 „ Ad Transactionem, factam de anno 1664. inter Gubernatores Montis 29. cum Monasterio S. Jo: Baptistæ, ex persona quarundam Monialium, descendentium ex illius Fondatoribus, in qua Vitalitium, prætensum ad rationem annuorum duc. 120. fuit reductum ad annuos duc. 50. prout solvitur Monialibus reformatis, nec non ad Sententiam, ab hoc Regio Consilio sub die 5. Sept. 1684. emanatam, eandem Transactionem canonizantem, responsum est pro parte ejusdem Monast. S. Jo: Baptistæ, quòd ideò id evenit, quia Moniales tempore professionis, ultra solitam dotem duc. 1500 & duc. 200. pro fornimentis Cellæ, receperant alios ducatus 500. & Vitalitio renunciaverant, ut constat ex Scripturis coram me præsentatis. Ideòque nil mirum, si acceptarunt Vitalitium ad rationem annuorum duc. 500. & Sac. Regium Consilium pro observantia ejusdem Transactionis pronunciavit; Maximè quia alitèr pronunciare non poterat, stante Apostolico assensu super ea subsequuto, Ultra quòd, petita per Moniales in integrum restitutione, d. Regium Consilium, illam licèt denegaverit, subjunxit tamen quòd Mons prædictus pro una vice solvere teneretur duc. 1500. d. Monasterio ex persona dictarum Monialium.

18 „ Insuper ostenderunt, quòd promissio observandi Reformationem Clem. VIII. in actu professionis, non solùm emitti consuevit in Monasteriis reformatis, sed etiam in illis non reformatis. Nam obtento per Priorissam S. Jo: Baptistæ à Vic. generali ordine, directo Magistro Actorum Monialium, ut fidem super hujusmodi facti veritate conficeret, iste attestatus fuit, quòd hujusmodi formulæ ab annis 24. servatæ fuerunt in omnibus Monasteriis Monialium, subjectis Em. Archiepiscopo, inter quæ certum est, quamplura non reformata enumerari, in quibus Vitalitia cedunt directè in Monialium beneficium, petita tantùm licentia à Priorissa, seu Abbatissa illa exigendi, & retinendi.

19 „ Ne tamen dicta promissio observandi Constitut. Clem. VIII. inanis videatur, subjungunt Moniales, quòd cùm multa sint, quæ in Bulla sæpèd. à Summo Pontifice injunguntur, præter id, quòd pertinent ad Votum Paupertatis, & Reformationis, de qua agitur, nempè illa, quæ ad Orationem, Jejunium, Silentium, cæteraquè similia spectant, circa hujusmodi aliquid operari possint verba, quibus eædem Moniales S. Jo: Baptistæ servare spondent supra memoratam Constitutionem.

„ Atque hæc sunt, quæ ad demonstrandum Monast. S. Jo: Baptistæ reformatum, & non reformatum, per utram-
20 que Partem respectivè adducuntur; Quænam autem ex rationibus, hinc indè allatis, validiores sint, primo intuitu solidissimum, purgatissimumquè EE. VV. judicium discernet: Interim finem agendo, Deo incessantèr oro, ut EE. VV. ad multos annos incolumes conservet. Neap. 1. Aug. 1704. EE. VV. Hum. & Add Famulus Jac. M. Episc. Massæ Vic. Gen.

Observando diligentèr hujus Informationis respectu, verba illa *n* 17. in medio; *Qui Moniales tempore professionis Vitalitio renunciaverant*, esse merum figmentum, & prorsùs insubsistens suppositum, ex parte Monialium eidem Vicario insinuatum, dum pervolutis dictis professionibus, illud sibi reservarunt expressè, ut ex Processu, facto coram coram Consilio Neapolis *fo'io* 47 ibi: *Fidem facio ego Notarius Januarius Grifi. qualiter sub die 1 mensis Julii 1658. &c. Soror Maria Hieronyma Spinella &c. Item si riserva li doc. 500. al d. Monastero debiti dal Monte de Maritaggi di 29. di questa Città &c. Il Vitalizio spettante a pagarsi da d. Monte &c. come una delle Signore, inclusa in detto Monte &c. & anco li doc. 200. Et fol.* 540. ibi: *Fidem facio ego infrascriptus Notarius &c. qualiter sub die 5. mensis Julii 1647. Suor Maria Evangelista di Costanza &c. Reservandosi d. Suor Maria, &c. la ragione di conseguire dal Monte de Maritaggi de 29. doc. 500. &c. altri doc. 200 per le Vesti, seu fornimenti, che li spettana per detto monacato, & anco il Vitalizio, che li spetta, come una delle Signore incluse in questo.* Quæ publica instrumenta, ad oculum demonstrantia insubsistentiam ejusdem suppositi, per extensum producta fuerunt cor. a. Judice: Absque eo, quòd ex parte Monialium jota unum replicatum fuerit in contrarium, nec cor. 2. nec cor. 3. Judice: Imò productæ fuerunt Scripturæ, ex quibus constat de opposito, ut vidimus supra §. 8. *n* 52. *in fine*. 21

§. XII.

Ex Relationibus Status Ecclesiæ Neapolitanæ, Sac. Congr Conc. transmissis à Card. Gesualdo, & Philamarino.

ANno 1600. Card Gesualdus in Relatione, exhibita die 13. Dec. ejusdem anni, & modò asservata in Archivio Vaticano Sac. Congr. *in Lib. Relat.* signato *lit.* N. O. *fol.* 116. *à terg.* loquendo de duobus Monialium Monasteriis, paulò ante fundatis, & erectis in ead. Civitate, inter quæ unum erat illud S. Jo: Baptistæ, fundatum, & erectum anno 1597. juxta Breve Clem. VIII. registratum *supra* §. 1. *in fin.* hæc habet: *Ultimamamente con speciale licenza, ottenuta da V. B. se ne sono fatti due, nelli quali si osservano esattamente la Regola, li Voti, e la Riforma &c. e molte di quelle Monache, che già stavano ostinate ne li Monasterii vecchi, si lasciano intendere di volere accettare, e vivere secondo la Riforma, e Decreto della S. V. Però non si vede migliore, ne più fa... vo rimedio per la Riforma delle Monache, che far Monasterii nuovi, & osservanti, perchè a questo modo nelli nuovi si pianta, e stabilisce vera osservanza.* 1

Quæ verba non possunt clariùs importare, & comprobare veritatem, de qua est quæstio: Illa enim Monialium Monasteria, in quibus *esattamente si osservano la Regola, li Voti, e la Riforma*, necnon in quibus *si pianta, e stabilisce vera osservanza*, absque ullo dubio dicuntur, & sunt reformata, & de observantia, juxta literalem verborum significationem. 2

Non minori claritate eadem veritas comprobatur ex alia Relatione Card. Philamarini, exhibita in Sac. Congr. die 8. Augusti 1663. & ab eodem suscripta die 10. Feb. ejusdem anni, asservata paritèr in eodem Archivio Vaticano inter alias Relationes nullatenùs alligatas. In illa enim, narrando factum translationis aliquarum Monialium S. Jo. Baptistæ ad novum Monasterium S. Mariæ divini Amoris, asserit. 3

Et quia in hujus Relationis vestibulo sese offert factum novi Monasterii S. M. divini Amoris, de hoc quoque præ cæteris dicimus, non dum adhuc vita functo b. m. Card. Boncompagno, Prædecessore meo, & Sede Apostolica annuente, nonnullæ Sanctimoniales, degentes in Monasterio S. Jo: Baptistæ sub strictiori Observantia S. Dominici, ab illo egressæ tanquam designatæ pro nova Monasterio construendo, & instruendo sub invocatione S. M. divini Amoris &c. Monialium translatio in hunc locum sequuta fuit 1659 28. die Nov prima scilicet ejusdem diei luce positis Monialibus in Rhedis clausis, ab electissimis Matronis sociatis, nec non à meis Ministris, & sic non tantùm ad leges ipsiusmet S. C. Verùm evitandi gratia affluentiam, & concursum aliarum nobilium Mulierum, quæ desiderio æstuabant videndi Sor. Mariam Villanam, unam ex dd. Monialibus, bonæquè opinionis, & existimationis, apud omnes Religiosam fœminam, 4

minam cum hanc satisfactionem obtinere non valerent in Monasterio, in quo neque cratæ, neque hostiolum apertum pro Monialibus professis existit, & ideo violentiam facere per viam machinabantur; De his admonitus, quia ars deluditur arte fuit inopinatè facta hæc translatio.

Duo præcipuè observando in dicta Relatione 1. Quòd Monast.S. Jo:Baptistæ dicitur esse *sub strictiori observantia S. Dominici*, quod ipsius qualitatem de observantia, & refor-
5 matam, manibus palpare facit. 2. Quòd in illa non existunt, neque cratæ, neque hostiolum apertum pro Monialibus professis, quod juxta inconcussam omnium totius catholici Orbis reformatorum Monasteriorum praxim, nolvocum est signum Monasteriorum reformator. & de observantia.

Quibus additur alia Informatio Card. Franc. Boncompagni, olim Neapolitani Archiepiscopi, ad S.C.E.& R. occa-
6 sione d. erectionis, & fundationis novi Monasterii S M. divini Amoris, quàm facere intendebat Soror Maria Villani, Monialis perfectissimæ vitæ in Monasterio S. Jo: Baptistæ, quam Informationem registravit *P. Dominic. Mar. Marches. Dominic. electus deinde Episcopus Puteolanus in Vita ejusdem Monialis Sor Mariæ Villanæ, Neapoli impressa anno* 1674. ut recognosci potest *in lib. 2. cap. 2.* his verbis: *Emin e Rev Sig. mio Col. Ho fatta la debita consideratione sopra l'esposto nel Me-*
7 *moriale, dato per parte di alcune Monache di questo Monastero di S. Gio: Battista dell'Ord de' Predicatori, e rimessomi per darne Informatione col mio Voto, circa l'instanza, che fanno per la licenza di erigere un nuovo Monastero con certe Constitutioni, per maggiore osservanza, e per fare più stretta Vita: Intorno n che vengono rappresentare a V. E che vivendosi in detto Monastero di S. Gio: Battista con molta osservanza, in modo che vi è anco quella della Vita commune, non pareva necessaria maggior strettezza, nè io approvarei questa nuova erezzione. quando lo stato delle cose presenti non lo richiedesse; Massime aggiunte le instanze, che si fanno in contrario dalle altre Monache, e da' loro Parenti, alle quali pare, che apporti qualche pregiudizio al buon concetto, in che è tenuto detto Monastero, che se ne levi Suor Maria Villana, che è in opinione di bontà non ordinaria, e di professione di perfettissima Vita &c. Ma ben considerate tutte le circostanze, che vi concorrono, stimo espediente che si conceda la predetta licenza &c.*

Quid enim clarius dici potest ad comprobandam qualita-
8 tem reformationis, & observantiæ in Monast. S. Jo: Baptistæ? quàm quòd in illo, *si vive con molta osservanza, in modo che vi è anco quella della Vita commune?* Iste autem, qui ita loquitur, non est aliquis Mercenarius Minister Monasterii, seu illius Rationalis, sed unus de Neapolitanis Archiepiscopis, generis nobilitate scientia, prudentia, & Cardinalitia Dignitate celeberrimus: Neque iste scribit ad effectum exigendi aliquam pecuniariam summam, sed pro veritate, & Voto requisitus à S. C. E. & R. Ita ut illi in hac parte absque manifesta injuria omnia fides denegari nullatenus valeat.

Addenteanlterius, quòd cum dictis duabus Relationibus Status Ecclesiæ Neapolitanæ concordant omnes aliæ Suc-
9 cessorum Archiepiscoporum, simpliciter se referentes ad antecedentes, nil sunt ille Card. Octavii Acquavivæ, Decii Caraffæ, Francisci Boncompagni, Innici Caracioli, Jacobi Cantelmi, & Antonii Pignatelli, postea Innoc. XII. omnes recognitæ, & foliatim pervolutæ in dicto Archivio, ita ut circa hocmo ora concordare videantur omnes omnino Neapolitani Archiepiscopi ab erectione Monasterii S. Jo. Baptistæ usque ad præsens.

Esse autem præstandam magnam fidem similibus Relatio-
10 nibus, præcisa etiam amplissima dignitate Cardinalatus, notat *Fagn. in cap. Ego N. Episcopus a n. 1.* & signantèr *à n. 75. de Jurejuran & Rot. dec. 14. n 17. cor. Ansald.* ibi: *Tertiò in diem conspirat moderna Relatio Vic. Faventini, quam ante Sententiam, à Successore suo prolatam, exhibuerat S.R.E. Card. Conc. Trid. Interpretibus &c Admodum autem attendendas esse consimiles Relationes, quæ per Ordinarios ad S.C. transmittuntur, respondit Rot. &c.* confirmata 23. *Jun.* 1698. coram eod.

§. XIII.

Ex Oraculis Sac. Congr. Ep. & Regul. & Conc.

1 AD duas reducuntur classes resolutiones dictarum S. Cong. ad nostrum effectum. Aliæ enim ex eisdem sunt
2 generales quidem, sed nimis stringentes ad nostrum casum, aliæ verò individualissimæ, & in puncto Monast. S. Jo: Baptistæ.

Quoad generales, prima est illa anni 1629. sub die 16. Nov. in qua §. 6. determinatur per viam legis: *Che le sovven-* 3
zioni annue, che si assegnano alle Monache particolari per le loro religiose necessità, siano da principio volontarie a Parenti; Le Monache poi siano obligate di tenere li frutti di tali assegnamenti nel commune deposito, e che si prendino dalle mani della Badessa per le loro religiose necessità solamente, & il residuo s' impieghi nelli usi communi del Monastero: Cum illa animadversione, quòd hæc resolutio emanavit in specie pro Monasteriis Civitatis Neapolitanæ ad instantiam Deputatorum ejusdem, juxta illa verba Epistolæ, directæ Cardin. Boncompagno, tunc temporis Archiepisc. Neapolitan.

Avendo Monsig. Illustr. Card. di S. Sisto riferito nella Sagra Cong. quanto è stato dedotto in nome di cotesta Città intorno all' alaridozione delle doti, e moderazione delle spese, che si fanno 4
dalli Parenti delle Zitelle, monacande in cotesti Monasterii, soggetti alla giurisdizione ordinaria di V. S. Illust. e considerato anco lo stato di ciascuno di essi da Lei trasmessone, questi Illust. miei Sig sono venuti alle seguenti risoluzioni &c.

Secundam verò diei 11. Febr. 1678. approbatam ab Innoc. 5
XI. refert *Crispin. nella visit. Pastor par. 2. §. 42. n. 39.* cum addito. *Che si levi ogni altro abuso, introducendo catro le buone regole monastiche, senza ammettersi alcun pretesto di esse Monache, e massime quello di aver trovato tal forma di vivere, e tali abusi nel tempo del loro ingresso nel Monastero.* Meritò proinde concludens idem doctissimus Episcopus *n. 39.* in medio quòd in his terminis à Monialibus inallegabilis est usus in contrarium, attento dicto oraculo Pontificio, & resolutione ejusdem Sacr. Congr. & *Donat. Rer. Regul. tom. 4. tract. 15 de Vot pauper. qu. 5. n. 3. & 4. & Font. ad Constit. Ordin. Prædic. Verb. Professio n. 11. fol* 520. ubi, quòd ex clara dispositione *Capituli generalis, Parisiis celebrati anno* 1611. *admonit.* 3. utriusque textus Regulares, viveotes sub habitu S. Dominici, *tenentur ad observantiam Regulæ, & Constit nostræ. non prout hic, vel ibi servatur, sed simpliciter prout litera sonat.*

Quæ reflexio deservire potest pro adæquata responsione motivo tertii Judicis, in ultimo Contradictorio asseren- 6
tis, non esse observanda juramenta illa, quæ emittuntur pro observantia alicujus Regulæ, quando dubium est, an illæ in usu sint, adducendo exemplum sui ipsius, quando permansit in quodam Collegio tempore ejus puerilis ætatis; Nihil enim firmantes circa dictam propositionem in genere, ego in nostris terminis illam nullatenus admitterem, innixus, oraculo d. Summi Pontificis, in cujus conflictu erubescerem adducere exempla Puerorum, vel allegare aliquem Doctorellum, seu authoritatem alicujus Religiosi claustralis, defendentis propriam Causam, quos nunquam admittere voluit in hac parte, & meritò S. C. C. *teste Monacell. in ejus Formul. tom. 1. in Append. fol. 291. num. 2. & 3.*

Eademque reflexio deservire pariter potest pro adæquata responsione authoritati *Moroni*, quem longe post hæc scripta, unicè sequuta fuit *Rot in Neapolitana Livellor. super bono Jure* 11 *Feb.* 1715. *§. Nihil hinc coram Crispo*, quando favore Monialium S. Potiti Neapoli acta endit ea, quæ in hac Causa determinata fuerunt favore Mon. S. Jo: Baptistæ, firmando (sunt ejus verba) *quod Moniales, Regulam voventes in earum Professionibus ultra se adstringere non censentur, quàm ad eam Vitam communem, quàm in Monasterio servatur tam relativè ad Consuetudinem se habuerint, prout in dd. formulis continetur, juxta doctrinam Ab in c. Monachi n. 4. de Stat Monach. quàm simpliciter Regulam fuerint professæ, juxta late discussa per Moron. Respons. Mor. 3. n. 131. & 132.*

Si enim Summi Pontificis authoritas, nedum maxima, sed necessaria est, ut inter Catholicos est innegabile, & observat *Card. de Luc. de Benef. disc. 89. sub n. 2.* & firmavit eadem *Rot. in Mindonien. præt. observ. Constit. 1. Martii* 1706. *§. Verùm cor. Ansald.* nullo modo eidem maximæ, & necessariæ authoritati opponenda videtur opinio d. Religiosi Moroni, defendentis propriam Causam, ut ultra punctualem authoritatem *Monacell. in Appendice ad Formul. tom. 1. fol. 291. n. 2. & 3.* egregiè notat alter æquè doctus, ac pius Religiosus *P Gruther. de Arte benè desider resol. 15. 5. 9. n. 177. fol. 330.* ibi: *Sacri Canones puros nutus, & umbras voluntatis Pontificis esse festinanter, & inoffenso pede exequutioni mandandos, & adorandos, suadent &c.*

Præterea, si Papæ sententia prævalet sententiæ totiùs Mundi, juxta *Text. in can. Nemo judicabit 9. qu. 3.* ubi *Glos. verb. Ab omni clero*, quor. verba refert *Gruther. ubi sup n. 177.* non sine maxima improprietate contrarium prætendere

possunt

possunt Moniales, innixæ authoritati ejusdem Religiosi Moroni: *Quia* (sunt verba ejusdem *Rotæ in Legionen. Parochialis 11. Novembr. 1693. § Non obstante tar. Pio*) *quando allegatur Summi Pontificis authoritas, fas non est cæteris Judicibus à Summorum Pontificum sententiis, qui sunt legum Conditores, imò Juris fontes, longè aberrare. eidemq; adversari, cum partes obsequentissimi filii sint Patris placita revereanter amplecti, & ea, qua decet, reverentia exequi, & venerari*, quam sequutus *fui in tom. 1. par. 1. discept. 11. n. 34.*

Omnia hæc sigillando verbis illis doctissimi, & piissimi Episcopi *Crispini nella Visita Pastor. par. 2 § 42. n. 40. fol. 338 Questi sono gli oracoli veneratissimi di Papa Innoc. XI. Pensi il buon Vescovo di farli praticare*; Quibus ego non solùm me suscribo, sed reverenter addo, quod eadem venerabilissima oracula ejusd. Summi Pontificis ab omnibus punctuali executioni demandanda sunt, non obstante authoritate omnium Moralistarum, & non attentis contrariis operationibus omnium illorum, qui Deo aliquid mediante solemni Voto promiserunt, quia Deus non irridetur, eique displicet infidelis promissio, ut dicitur *Eccles. 5. 3.*

Aliàs verificaretur illud verè maximum, & non tollerandum inconveniens, quod non ampliùs Religiosorum operationes, & facta regularentur ab eorum Institutis, & solemnibus professionibus, sed professio, & Institutum moderarentur, ac regerentur ab eorundem operationibus, quo nihil monstruosius dici, neque de mero possibili cogitari potest, ut exclamat *Cardin. de Laur. in Epist. ad Lectorem Epitom.* his verbis: *Nec ampliùs ad Amussim lapidem, juxta Philosophi præceptum, sed lapidem ad Amussim aptare contendamus; Non itaquam legi voluntatem subiicimus, sed legem ipsam ad voluntatem trahere non formidamus.*

In tertia demum resolutione S. C. quàm per extensum re-
7 fert *Crispin nella Visit. Pastoral. par. 2 § 42. num 39.* concurrebat præcisa circumstantia, quod Moniales reperiebantur in possessione de facto recipiendi, ac retinendi Vitalitia nomine proprio, quàm prætendunt habere Moniales Sanct. Jo: Baptistæ. Et tamen eadem Sac. Congreg. illa non obstante, contrarium, & meritò resolvit, juxta illa clara verba: *Suor Doralice, e Suor Dorastella, Monache nel Monastero di S. Caterina, avendo già sodisfatto al detto Monastero la dote necessaria, li furno dal loro Padre assegnati scudi 40. di rendita per ogn' una di loro, ad effetto di sovvenirgli ne' loro bisogni di vestiti, & altre cose necessarie, tutta per minor aggravio del Monastero, quale rendita sempre l' hanno esatta esse Oratrici per loro bisogno, sinche l' Arcivescovo hà costrette le Monache a vivivere communemente. S. C. C. censuit, hoc redditus ab ipsamet Abbatissa exigi, & ad ipsius manus recta deferri oportere, de quibus pro suo arbitrio subveniet in primis necessitati Monialium, quarum intuitu hi redditus Monasterio obvenerunt, cæterùm quod superest, in communem Monasterii usum convertet*: Quæ individualis resolutio pro lege servanda est, nedum uti emanata à d. supremo Senatu, ex adductis *in Tom 1. part. 1. disc. 6. num. 64. & 65.* Sed etiam uti punctualis doctrina absq; Contradictore, ut benè observant citati in *Instit. crim. lib. 2. tit. 8. num. 241.*

8 Quo verò ad resolutiones, in individuo loquentes de Monasterio S. Jo: Baptistæ.

Prima capta fuit an. 1665. 17. Junii, annuente Alex. VII.
9 in qua approbata fuit conventio illa, innita inter Moniales ejusdem Monasterii, & Gubernatores Montis 29. Familiarum, in qua millies fit mentio qualitatis reformatæ, & de observantia earundem Monialium, & quidem, tam in supplicibus Libellis, coram eadem Sac Congr. porrectis, quàm à testibus, ab eisdem examinatis, & productis in Curia Archiepisc. Neapolitanæ, quàm demum in Informat Cardin. Philamarini, tunc temporis Archiep. asserentis id justificari, *così per Scritture, come per prove giurate, riprodotte in questo mio Tribunale.*

Si autem simplices resolutiones ejusdem Sac Congreg. vim
10 legis habent ex animadversis supra *nu 7* Quantò magis id verum erit, attenta dicta confirmatione Pontificia? Illa enim nostra facimus, quibus nostram impertimur authoritatem *leg. 1. §. Omnia Cod. de Veter. Jur. enuc. Surd. cons. 301. nu. 44. & Barbos axiom. 163. num. 1.*

Non possumus autem meliùs secundam individualem re-
11 solutionem indicare, quàm registrando per extensum preces Monialium Sancti Jo: Baptistæ, Sanctissimo Domino N. directæ pro confirmatione decreti Vic. generalis Neapolitani; Illarumque remissio Sacr. Congregation. & rejectio illarum, informantibus solum dictis Monialibus, & sic contra Informantes, quod non solet de facili in Curia practicari, & quando ad praxim reducitur, univocum pessimi Juris signum est, argumentumque convincens.

,, Beatiss. P. La Priora, e Monache del Monastero di San
,, Gio: Battista dell'Ordine de' Predicatori della Città di Na-
poli, uno de' Monasterii non soggetti alla Riforma, seu osservanza (*Notetur quæso diversa exprimendi formula ab aliis supplicibus Libellis, de quibus supra §. 8.*) umilmente 12
,, espongono alla Santità Vostra come tutte le RR. Mona-
,, che di detto Monastero in tempo della professione, oltre la
,, dote, che si paga a beneficio del Monastero da ciascheduna d' esse, se gl' assegna alle medesime da loro Parenti un'
,, annuo Livello, loro vita durante, & a libera loro dispo-
,, sizione, acciò con esso possano supplire alli loro bisogni,
,, & occorrenze, senza che di esso Vitalizio ne sia partecipe
,, in cosa alcuna il d. Monastero; E perche B. Pad. nell'an-
,, ni passati dovendo il Mastro d'Atti delle Monache fare una
,, Fede delli Monast. riformati, e di osservanza, fu per er-
,, rore scritto tra essi Monasterj d' osservanza, ancora quello
,, di San Gio: Battista, & avutane di ciò notizia l' Oratrici
,, comparvero ser. ser. nella Corte Arcivescovale di Napoli,
,, dove fecero istanza, acciò dichiarasse con decreto, ad fu-
,, turam rei memoriam che detto Monastero di S. Gio: Bat-
,, tista non era compreso tra li Monasterj riformati, e dell'
,, osservanza, e fatte le prove dovute, fu decretato da quell'
,, Arcivescoval Corte sotto li 9. Settembre 1702. che il sudet-
,, to Monast. di S. Gio: Battista dell' Ordine di S. Domenico
,, non era compreso tra li Monasterj riformati, o dell' osser-
,, vanza, come il tutto consta dalla Copia del Processo, in
,, publica forma fatto in detta Corte Arcivescuvale di Na-
,, poli, che si produce. Supplicano per tanto la S. V. degnar-
,, si d'ordinare, che a tenore di detto decreto se ne spedischi
,, il Breve. Che &c. Foris. Alla Ssnt. di N. S. Papa Clem.
,, XI. Per la Priora, e Monache del Monast di S. Gio: Batt.
,, dell' Ordin. de' Predicatori della Città di Napoli. Die 12.
,, Nov. 1702. Alla Cong. de' Vescovi, e Regolari.
,, S. C. Emin. & Rev. S. R. E. Card. Negotiis, & Consult.
,, E. & R. præposita, ad quam SS. D. N. supplicem hunc Li-
,, bellum remisit, audita Relatione Vic. capitularis Neapo-
,, litani, & attentis narratis, censuit, & decrevit, non esse lo-
,, cum petitæ expeditioni Brevis: Rom 1. Martii 1703. Gas-
,, par Card. Carpineus N. Grimaldus Secret.

Nec juvat asserere, easd. Moniales porrexisse dd. preces pro 13
obtinenda Gratia Brevis confirmatorii, non autem pro illius canonizatione ex meritis, & motivis justitiæ.

Ultra quod enim rejectio earundem, informantibus dumtaxat eisdem Monialibus, non obscurè ostendit illarum insub- 14
sistentiam ex quocunque motivo porrectæ dicantur. Respon-
sio non concordat cum rescripto SS. D. N. simpliciter remit- 15
tentis eidem S C. eandem instantiam, ibi: *Alla Cong. de' Vescovi, e Regolari*, absq; ullo addito *per il Voto*, vel simili, quod proinde, non pro Voto, seu pro Gratia, sed secundum justitiam intelligendum, & interpretandum est, ut notant communiter Doctores *in cap. Causam, quæ de Rescrip.* & signanter *Jo: Andr. n. 1. & Fagn. n. 4. Pignatell. cons. 153. sub num. 2. tom. 1 & Rot. dec. 39. num. 2. par. 1. & dec. 532. num. 8. part. 4. tom. 3. & dec 483. num 25. par 9. rec.* In illis enim materiis, in quibus non una, sed diversæ reperiuntur formulæ rescribendi, attendenda sunt præcisa verba Rescripti, ex animadversis per *Rot. dec. 33. à num 9. par. 17. rec.*

Comprobatur hoc ex quotidiana rescribendi formula; Quan-
do enim SS. D. N. exquirere vult Votum unius, vel alterius 16
ex Sac. Congreg. pro Gratia aliqua facienda, id clarè exprimere solet, ut in specie practicatum fuit cum Gubernatoribus Montis magni Maritaggiorum in hac eadem Controversia die 12. Februarii 1705. mediante rescripto: *Alla Cong. de' Vescovi, e Regolari per il Voto*; Igitur, ubi dicta verba *per il Voto* non reperiuntur, dicuntur consultò omissa, & ex hoc discretivo rescribendi modo in hac eadem Causa, & uniformi petitione Brevis confirmatorii, diversa ejusdem SS. D. N. voluntas manifestè colligitur argum. *Text. in leg. unica §. Sin autem C. de Cadat. tollen.* cum aliis, adductis *à Rot. decis. 176. num. 18 & dec. 328 num. 12. cor. Priol & dec. 1180. nu. 7. & dec. 1366. num. 8. cor. Emer. jun.*

Non concordat pariter eadem responsio cum precibus ea- 17
rundem Monialium, in quibus non solùm, nec minima legitur mentio Gratiæ, vel miserabilis syllaba, illam à remotissimis apta importare, sed omnes illarum partes justitiam undique spirant, & demonstrant, cum relatione ad actus judiciales, Processus, & decreta, illorumque exhibitione, & productione in eadem Sac. Congreg. in qua productus fuit illemet Processiculus, unicè exhibitus coram omnibus Judicibus & registrandus *in §. 17. à num 40. usque ad finem*, ut in terminis, quod Supplicatio, Principi porrecta cum sola narrati-

va pendentię litis, dicatur penitus distincta, & separata à
18 Gratia, & unicè restricta ad terminos justitiæ, etiamsi idem Princeps rescribat per viam Gratiæ (quod tamen in nostris terminis non verificatur) firmavit *Rot. in Carpent. Laudem. 20. Junii 1692. §. Ex prædictis coram Card. Caccia*, confirmata *coram Emer. jun. dec. 1234. num. 36.*

§. XIV.

Ex Approbatione Apostolicæ Sedis, mediante ejus speciali Delegato.

1 „ ANno 1665. vigore rescripti S. C. E. & R. tenoris sequentis S. C. EE. S. R. E. Card. Negot & Consult. Episc. & Regul. præposita, attentis narratis, ac audita Relat. Emin. Philamarini Archiepiscopi Neapolitani, annuente SS D. N. censuit committen. prout præsenti decreto commisit eid. Emin. Archiepiscopo, ut constito sibi ser. serv. de expositis, & quatenus expedire judicaverit, præfatæ conventionis ineundæ licentiam pro suo arbitrio, & prudentia concedat Romæ 17. Junii 1665. M. Cardinalis Ginettus. Episcopus Camerini Secretarius, Idem Apostolicus Delegatus non potuit clariùs qualitatem observantię, & reformationis in Monasterio S Jo: Baptistæ canonizare, quàm asserendo.

„ Paulus Garbinati V. I. D. &c. Emin. & Reverend. D.
2 „ D. Ascanii tituli S. M. Aracæli S. R. E. Presbyt. Cardin. Philamarini, Archiepiscopi Neap. ad infrascripta Delegati Apostolici in Spiritualibus, & Temporalibus Vicarius, Locumtenens, & Officialis generalis, ac ad infrascripta ab eodem Eminen. D. Subdelegatus, specialiter electus, & deputatus.

„ Viso supplici Libello S. C. EE. S. R. E. Card. Negot &
3 „ Conf. Episc. & Reg. præpositæ, porrectò pro parte reformatorum Monasteriorum S. Mariæ Sapientiæ, vedelicet ex persona Sor. Mariæ Gaetanæ, & Mariæ Thomæ Milani, S. Jo: Baptistæ, ex persona Sor. Mariæ Evangelistæ, & Mariæ Elenæ de Costantio, & Sor. Mariæ Hieronymæ Spinelli, ac S. Mariæ Ord. S. Francisci ex persona Sor. Mariæ Joseph Mendozza Neapol. per quod exponitur, in erectione Montis nobilium 29. Familiarum nuncupatarum inter alia orituris filiabus, habitumque monialem suscepturis conclusum, ac ab Equitibus dicti Montis determinatum fuisse, ultra eleemosynam dotalem ducat. 200. post habitum susceptum monachalem pro utensilis, rebusque aliis Cellæ aptis, ac necessariis, aliosque duc. 10. quolibet mense, Vita respectivè durante, cuilibet ex Moniali dari debuisse; Hocque inviolabiliter usque ad annum 1637. ab Equitibus prædictis observatum fuisse, quo in tempore Gubernatores Montis antedicti animadvertentes, Monasteria mentionata, præter dotem, non solùm scut. 1000. sed 1500 alios duc. 50 ultra Vitalitium exegisse, & considerantes illo minimè Moniales potiri, contra Montis erectorum dispositionem, attenta communione, qua fruuntur. Hinc fuit, quod Gubernatores, & Equites prædicti in unum congregati, mentionatum Vitalitium eisdem Monasteriis minimè dare censuerunt, determinaverunt, & concluserunt, cui determinationi, etsi aliquæ ex dictis Monasteriis Moniales tacitè, vel expressè acquieverint; Nihilominus ipsæ Sor. Maria Evangelista, Sor. Maria Elena de Costantio, & Sor. Maria Hieronyma Spinelli, expressè sibi debitos reservaverunt, & attendentes ex Conclusione prædicta magnoperè fuisse læsas, tum quia quantitates scut 500. ultra dotem, solutam Monasteriis reformatis non posse legitimè compensari cum dictis annuis redditibus, seu Vitalitiis, tum quia ob temporum calamitates, necessariis, ac utilibus, quorum egent Moniales, utensilis carere, contra illa Monasteria præfata insurrexerunt; Re tandem maturè discussa, agnoscentes mentionata Monasteria, lites, & causas hujusmodi substinere, ac prosequi non valere, ac attendentes, Montis redditus, ac illorum introitus fore diminutos, Moniales ipsæ supplicem Libellum Equitibus ex eisdem Familiis porrexerunt, eisque se submiserunt, qui, consideratis omnibus, precibus ipsarum annuerunt, ac prævio judicio plurium Advocatorum habito, attendentes præcipuè, quod Moniales in Monasteriis reformatis à Communitate illorum non eis omnia necessaria subministrantur ob temporum angustiam, & calamitatem; Meritò, pietatis etiam causa moti, cum dictis Monasteriis, convenerunt, & prævia Conclusione, facta cum interventu omnium Equitum d. Montis, sive majoris partis ipsorum decreverunt, quod supradictis Sor. Mariæ Gaetanæ, & Mariæ Thomæ Milano, Monialibus in d. Monast. S. Mariæ Sapientiæ, & Sor. Mariæ Joseph Mendozza in Monast. S. Francisci Reformatorum. quæ Conclusioni prædict. non dissentierunt, duc. 150 à die 5. Jan. 1664. & in futurum, & præfatis Sor. Mariæ Evangelistæ, Sor. Mariæ Elenæ de Constantio, & Sor. Mariæ Hieronymæ Spinelli, Monialibus in d. Monasterio S. Jo: Baptistæ, quæ expressè sibi d. Vitalitium reservaverunt, duc. 50. annui ab eodem die in antea eorum vita durante, oltra dotem, vel alias quantitates eis, tempore monachatus, & professionis per eund. Montem solutas, solverentur, persolvere promiserunt, cum conditione de aliud ulteriùs, etiam de præterito non petendo quæ Moniales, & pro eis Monasteria mentionata, petierunt, & obtinuerunt annuente SS. D. N. Papa arbitrio, & prudentia præfati Emin. D. Philamarini, quatenus ei expedire videbitur, dictæ conventionis ineundæ licentiam; Quapropter viso rescripto ejusdem S. C. in calce ipsius Libelli, sub Datum Romæ 17. Junii 1665. Visa Informatione ex testium depositionibus, prævio juramento coram Nobis receptorum, visa Relatione, eidem Sac. C. super hoc data, visis Scripturis productis, ex quibus constat, Conventionem modo prælaudato ineundam, in evidentem dictarum Monialium utilitatem respectivè cessuram esse, & cedere, omniaque in dicto supplici Libello exposita fuisse, & esse vera, veritateque fulciri; Propterea authoritate prædicta, Nobis subdelegata, eisdem Monasteriis præfatæ Conventionis ineundæ (quam expedire judicavimus) licentiam concedimus, & impertimur ad præscriptum d. Rescripti. Datum Neap. ex Palatio Archiepiscopali hac die 13. Aug. 1665. Paulus Garbinati Vic. generalis Subdelegatus Apostolicus. Joseph Preti per Curias Actor. Magister.

§. XV.

Ex solemni professione Monialium Sancti Ioannis Baptistæ.

HUic probationi convenire videtur lepidum illud dictum, 1
seu motivum Leonelli, probati Curiali, qui in plenissima Scriptura, & longissima Informatione in voce, in qua plures cumulabat conjecturas, & præsumptiones ad probandam solutionem cujusdam summæ controversiæ, tandem, loco ultimi novi motivi, attulit solemnem quietantiam, seu Receputam, factam ab eo, qui se asserebat Creditorem.

Constat ex enim publicis, & authenticis justificationibus, Moniales S. Jo: Baptistæ, usq; ab anno 1665. & sic à primis
ferè incunabilis earum Monasterii; (etsi majores fierent dili- 2
gentię invenirentur de facili alię antiquiores.) in earum explorationibus voluntatum, seu in solemni professione, se obligare ad observantiam vitæ communis sequentibus verbis, omni detorsione incapacibus.

Voglio anche osservare la Riforma, fatta per ordine della fe-
lice memor di Papa Clem. VIII. particolarmente per quello, che 3
tocca alla vita commune, sea con l' intiera vita commune, senza possedere cosa alcuna di proprio, e tutto quello, che avrò, darollo alla Superiora, e dalla Communità ricevere tutti li miei bisogni; Aliæ subjungentes, quod Vita communis *si osserva in d. Monastero, dove si tiene ogni cosa in communità*; Alię verò, quod in eodem Monasterio *si tengono anche in commune li panni*. Observantes hìc cum *Divo Thoma*, sequuto à *Fagn. in cap. Cùm ad Monasterium numer. 6. de Statu Monach.* quod Voti observantia est de Jure naturali divino, quodque ejus transgressio semper est mortalis.

Itaut impossibile sit, quod Moniales Cappuccinę, & alię
strictioris observantię Sancti Franc. necnon Carmelitarum 4
excalceatarum, & omnes alię, Vitam communem strictissimè servantes, clarioribus verbis, magisque efficaciori formula, observantiam Vitę communis promittere possint, ut patet consideranti.

Adducere autem Doctorum aothoritates ad probandum,
quod Moniales teneantur servare ea, quę in solemni profes- 5
sione Deo promiserunt, esset debilitas intellectus, proindeque dicimus solùm, displicere Deo infidelem, & stultam promissionem, ut legitur *Ecclef.* 5. 4. Atque ipsum non irrideri, ut notat in his precisis terminis *Fagn. in cap. Monachi num 75 in fin. de Stat. Monach*

Ponentes ante oculos emittentium similes promissiones

aureum

6 aureum consilium *S. Clem. Pap. epist.* 5. his verbis: *Undè consilium dantes, vestram prudentiam hortamur, ut ab Apostolicis regulis non recedatis, sed communem vitam ducentes, & Scripturas sacras rectè intelligentes, quæ Domino vovistis adimplere satagatis*, de quo in *can. Dilectissimis in fine in qu.* 1. Et aliud *S. August. in serm. de Comm. Cleric. Vit.* de quo in *can. Non dicatis in quæst.* 1. ibi: *Qui non vult mecum in communi vivere habeat libertatem, sed videat, utrum habere possit felicitatis hæreditatem.*

Necnon verba illius generalis Concilii, à quo plura Catho-
7 lica Ecclesia consequuta est commoda, quam ab omnibus aliis generalibus Conciliis simul unitis, testibus *Cardin. Pallav. in ipsius Histor. lib.* 1. *ca.* 1. *n.* 4. & *Cabbassut in Notit. Concil. in Not. ad Conc. Trid. in prin. fol. mihi* 471. *sess.* 25. *de Regul. & Monial. cap.* 2. *Necessarium esse censuit, præcipere, prout hoc decreto præcipit, ut omnes Regulares, tàm Viri, quàm Mulieres, ad Regulæ, quàm professi sunt, præscriptam, vitam instituant, & componant, atque in primis, quæ ad suæ professionis perfectionem &c. necnon ad communem Vitam, victum, & vestitum conservanda penitentia, fideliter observent &c. omnisq; cura, & diligentia adhibeatur &c. ut ab illis non recedatur.*

Et demum salutare monitum *Innoc. XII. in ejus constit.* 95.
8 *n.* 12. ibi: *Nec ab eorum observantia inanibus interpretationibus, & fallaciis, aut relaxationum prætentibus, ad excusandas excusationes in peccatis, abduci se sinant, sed professionis suæ memores &c. nimis enim turpe esset & obligatam Deo, qui non irridetur, primam fidem irritam facere.*

Quibus addimus verba præcisa Constitutionum Monialium S. Jo: Baptistæ, ab ipsis exhibitarum S. C. E. R. à cujus Archivio cum solemnitate, indicata supra §. 8. *num.* 13. extractæ fuerunt ibi:

Item pariter ex quodam Lib. carta alba cooperto, intitula-
9 to: *Constitutiones Sororum Ordinis Prædicatorum Neapoli, impresso anno* 1610. *apud Jo: Jacobum Carlinum, & Constantinum Vitalem*, in eadem Positione inserto sub fol. 14. cap. 11. *de Commutatione Rerum extraxi, ut infra.*

Omnes Sorores singulis annis, vel pluriès si eis dictum fuerit, omnia sibi commissa Priorissæ suæ exponant pariter, & exhi-
10 *beant, ejus dispositionis omnia relinquendo. Nulla etiam Ciphum, vel Vas aliquod, vel aliquid hujusmodi sibi appropriet. Item nulla habeat Arcam, vel aliquid, quod cum clave firmetur, exceptis illis, quæ propter Officium suum necesse habent*
11 *habere &c. Quæcumque autem contra fecerit, furti judicio condemnetur.*

Item sub fol. 17. à tergo ejusdem *Libr. ex capit.* 14. *de Recipiendis*, extraxi quoque, ut infra.

Veruntamen antequam stabilitatem, & communem Vitam
12 *promittat, & obedientiam, & professionem faciat, tempus probationis assignetur.*

Item sub fol. 25. ejusdem *Libr. ex capit.* 20. *de Graviori culpa.*

Gravior culpa est si quæ per contumaciam, vel manifestam rebellionem suis Majoribus inobediens extiteris, vel cum eis
13 *protervè contendere ausa fuerit; Si quæ aliam malitiosè percusserit; Si quæ res aliquas, aliis concessas, vel de communi, animo celandi, acceperit, vel proprium habuerit.*

Item sub fol. 38 cap. 33. cui titulus: *Forma ad induendas Novitias:* adest, ut infra videlicet.

Quantùm ad paupertatem similiter non poteris habere ali-
14 *quid, quantumcumque modicum, quod possit dici tuum, vel quod tu possis dicere hoc meum est, sed ea, quæ tibi erunt concessa, erunt subjecta voluntati Prælatæ tuæ, quæ ea tibi auferre poterit quotiescumq; voluerit, & tu non habebis contra eam Jus aliquod, nec poteris tenere pecunias, & si tibi datæ fuerint, non poteris eas expendere, nec aliquid de Tibi concessis donare, alienare, vel commutare, sine licentia Prælatæ tuæ, quantumcumque minimum sit.*

„ Item pariter in eadem Positione adest inserta Fides Soro-
„ ris Candidæ de Argentio Priorissæ dicti Monasterii, cum
„ Sigillo ejusdem Monasterii, cujus tenor talis est, ut in-
„ fra.

Si fa fede per me Suor Candida Maria d' Argentio, Priora del Ven. Monastero di S. Gio: Battista a chi la presente spetta,
15 *qualmente nel d. Monast. di S. Gio: Battista si tenevole Constituzioni delle Suore dell' Ord. di S. Domenico, e non altre, e si dispensa facilmente alle Inferme, e Convalescenti lo lino, e carne, e li digiuni delle Constituzioni, quale sta ad arbitrio della Priora, e per esser questo la verità hò fatta la presente, signata di mia propria mano, e sigillata col nostro solito Sigillo &c. Io Suor Candida Maria d' Argentio Priora di S. Gio: Battista affermo ut sopra.*

16 „ Quas quidem partitas fideliter, & de verbo ad verbum
„ extraxi, deindeque collationavi, & concordare Inveni &c.
„ dictamque Positionem originalem eidem Dom. Abbati Jo-
„ sepho Antonio Maggi restitui &c. Ita est Cæsar de Par-
„ chettis &c.

Opportunè, sed nunquam satis, repetentes hic, quod in conflictu duorum Summorum Pontificum, Inn. XI. & Inn. XII. demandantium, Moniales teneri observare ad literam Regu- 17
lam, quam professæ sunt, non attentis relaxationibus, in Monasteriis vigentibus tempore professionis, ex adductis *supra* §. 13. *numer.* 6. § 15 *num.* 8. nullo modo, nulloque colore attendi debent Moralistæ, contrarium asserentes egregiè *Monacell. in Form. tom.* 2. *tit.* 13 *formul.* 5. *nu.* 6. & 7. ubi sequitur *Jo: Herolt. serm.* 13. *de Tempor. lit. D.*

§. XVI.

Ex animadversionibus generalibus, & specialibus.

Concludebam discursum cum pluribus animadver. gene- 1
ralibus, & specialibus.

Circa generales, ponebam ante oculos Judicum sac. Canones, Apostolicas Sanctiones, Conc. Trid. determinationes, 2
oracula Sacrar. Congr. & demum Constitutiones Ord. S. Dominici, sub quibus vivunt Moniales S. Jo: Baptistæ, cum quibus omnibus, quatenus aliquod dubium remansisset, adhuc se conformare debebant.

Quoad sacros Canones habemus *Tex.* id claré determinantem *in cap. Cum ad Monasterium de Stat. Monach.* ibi: *Prohibemus quoque districtè in virtute obedientiæ sub obtestatione* 3
divini judicii, ne quis Monachorum proprium aliquo modo possideat, cum aliis laté ibidem cumulatis per *Fagn.* quem pro cunctis allegare sufficit.

Quo ad Summorum Pontificum Constitutiones, videntur In hac parte falcem ponere ad radices *la* 60. Clemen. VIII. *e* 4
la 26 Urb. pariter VIII. confirmatoria ejusdem, de quibus *Fontan. ad Constit. Ord. Prædic. tit. de Monialib. nu.* 38. cum aliis indicatis in dicta *Const.* 95. Innoc. XII in quibus omnibus veritas hæc tali claritate, & verbis adeo effrænatis determinatur, ut nedum contrarius prætextus cœremoniarum, sed quæcumque aliæ insubsistentes interpretationes inallegabiles remaneant.

Quoad sanctionem Conc. Trid. absque ulla Doctorum interpretatione, sat est percurrere verba illa *session.* 25. *de Re-* 5
gul. & Mon. cap. 1. *Nemini Regularium, tàm Virorum, quàm Mulierum, liceat bona immobilia, vel mobilia, cujuscumque qualitatis fuerint, etiam quovis modo ab eis acquisita, tanquam propria, aut etiam nomine Conventus possidere, vel tenere, sed statim ea Superiori tradantur, Conventuique incorporentur.*

Quoad resolutiones Sac. Cong. E. & R. & C. ultra illas, quas referunt, & sequuntur *Fagn. in cap. Monac. de Stat. Mo-* 6
nach. & Monacell. in Append. ad Formul. tom. 1. *fol. mihi* 291. *à n.* 1 & aliæ relatæ in Synodo *Card. Denoff. lib.* 3. *cap.* 7. *de Monial. vers. Et quia Tridentinum*, speciali animadversione videntur duæ, approbatæ à totidem Summis Pontificibus, Urban. VIII. & Innoc. XI. & tertia in terminis Monialium, quæ longo temporis spatio Livella proprio nomine exegerant de quibus supra §. 12. *num.* 7.

Quo demum ad Constit. Ord. S. Dominici, sub quibus vi- 7
vunt Moniales S. Jo: Baptistæ, hæ non possunt esse clariores, illasque refert, & exornat *Fontan. ad Constit. Ord. Prædic. tit. de Bon. Fratr.* & signanter *nu.* 4. ubi refert dispositionem Capituli generalis, in Urbe celebrati anno 1629. *ordinat.* 21. ibi: *Ordinamus juxta dispositionem S. Conc. Trid sess.* 25. *cap.* 2. *ut Fratres redditus annuos quocumque titulo habentes, eos non per se, sed per Syndicum nomine Conventus exigant, ac de eisd. in Libro communis depositi, tam pro receptis, quàm pro expensis, rationem reddat ipse Syndicus, contra-facientes &c. & tit. de Monial. n.* 6. *& tit. de Profess. n.* 11.

Neque omittebam Judicibus reverenter exponere, & ad 8
vivum exprimere, maximum inconveniens, quod ex contraria Sententia poterat promanare, uti ex diametro opposita Transactioni anni 1665. ab Alexand. VII. confirmatæ, nec non expressæ declarationi, & præcisæ voluntati SS. Domin. Nost. circa observantiam Vitæ communis, patefactæ omnibus Generalibus, & Procuratoribus generalibus omnium Religionum Mendicantium in feria 2. majoris Hebdomadæ anni 1701. post solitam Concionem in Palatio Vaticano habitam, necnon uti ex directo contraria, nedùm dictæ individuali resolutioni Sacr. C. E. & R. de qua in §. 12. *numer.* 12. Sed etiam tot commendabilibus operatioai-

elopibus aliarum Sacrar. Congreg. omnem moventium lapidem pro introducenda vita communi, etiam in illis Monasteriis, ubi evidens est, quod de facto non reperitur, Quantò igitur minùs per Sententiam excludenda, & eliminanda videtur ab illis Monasteriis, in quibus reperitur? Ante oculos eorundem Judicum ponendo majestatem, & authoritatem Sacr. Congregat. quæ talis, & tanta est, ut atsi ab illius resolutionibus admittatur recursus, ob eximiam nihilominus EE. PP. sapientiam, & obsequium eis debitum, adhuc magni faciendæ sint, & clausis oculis ab inferioribus Judicibus sequendæ, ut de seipsa gloriatur in specie *Rot. decis. 220. num. 13. cor. Ottobon. & dec. 224. à nu. 6. par. 4. tom. 2. rec.* ubi, quod si in qualibet materia de Jure defertur doctrinæ alicujus insignis Doctoris, multo magis deferendum videtur doctrinæ tantorum Patrum in materia, in qua ipsi quotidie versantur; Concludentes nostras preces his præcisis verbis: *Itaut si verificaretur contraria juridica determinatio, & Sententia in nostris terminis ad unguem verificaretur id, quod D. Gregorius homil. 37. in Evangel. scriptum reliquit, aliud scilicet supremum, maximumque Christianæ legis Præconem clamare, aliud nuntiare Judicem, seu aliud Pontifices inculcare, aliud sententiare Judices ecclesiasticos, &, quod omnem credulitatem superaret, respectu illius Monasterii, quod, Monialibus acerrimè informantibus, ubi de observantia, & reformatum, recognitum, & canonizatum fuit etiam à supremo laico Tribunali Neapolis.*

Circa speciales verò advertebam, quod Mons Maritag-
9 giorum erectus, apertusque fuit dumtaxat anno 1669. quando non solùm, nec minimum aderat dubium qualitatis observantiæ, & reformatæ respectu Monasterii S. Jo: Baptistæ, sed forsan nec etiam natæ erant quatuor illæ Moniales, quæ anno 1701. Vitam communem in illo non observabant; Imò paulò ante præcesserant innumeræ illæ judiciales Confessiones Monialium, testium depositiones, & alia, de quibus supra. Non adest autem in jure propositio magis certa, magisque communiter à DD. approbata, & à magnis Tribunalibus recepta, quam quod omnis dispositio, & quælibet conventio debet interpretari secundùm illud tempus, quo fit,
10 ea ratione, quia tunc suam recepit perfectionem, juxta *Tex. in leg. 2. ff. de Testam. leg. 4. ff. de Adimen. legat & §. Posteriore Instit. Quib. mod testam. infirm.* cum concordantibus *apud Fusar. de Subst. quæst. 257. num. 47. Antonel. de Loc. legal. lib. 2. cap. 35 num. 1. Card de Luc. de Fideic. disc. 44. nu. 5. & disc. 47. n. 8. in fin. & Rot. dec. 25. n. 12. cor. Ottob. & dec. 1084. num. 5. & 6. cor. Emer. jun.*

Quæ interpretatio eò magis sumenda est, attenta duplici circumstantia.

I. Quia aliàs eorundem Fundatorum obligatio, contra
11 ipsorum intentionem, extenderetur ab annuis ducat. 50. ad duc. 80. adversus omnia juris principia, secundùm quæ habemus, quod obligationes omnes sunt stricti juris, & quo magis fieri potest, restringendæ sunt, & nunquam extendendæ, nec ampliandæ *ad Text. in leg. Quidquid 99. ff. de Verb. obligat. l. Si ità stipulatus §. Chrisogonus ff. eod.* cum aliis apud *Rot. coram Dunoz. jun. dec. 570 num 4 & 5. & coram Bavat. dec. 29. num. 19 & coram Bich dec. 5. num. 27. & cor. Emer. jun. dec 934. num. 6. & in par. 18. rec. dec. 39. num. 5. & in par. 19. dec. 408. num. 3.*

II. Verò, quia licet noster Mons nomine, & qualitate verè pii Operis magnoappelletur, & sit, ex consuetis tamen fortunæ casibus, & accidentibus, ipsius nomen non conve-
12 nit rebus, & de eo verificatur id, quod scriptum reliquit *Senec. in Hercul. furios. act. 1.* ibi: *Hoc enim solum mihi nomen relictum est.* Reperitur siquidem gravatus ære alieno in scut. 300. mil. pro totidem dotibus, promissis, & non solutis Descendentibus ab illius Fundatoribus, in sæculo nuptis, ut est in Civitate Neapolis notorium. Unde de illius summis angustiis, multò minus extendenda videtur obligatio Fundatorum à ducat. 50. ad duc. 80. respectu nubentium in Domino, quorum dotes, & Vitalitia ex ejusdem Montis Constit. præferri debent dotibus nubentium in sæculo. Aliàs verificaretur id, quod improbavit *D. Paul. ad Corinth. v. 11. 21.* Quia scilicet una ex Descendentibus à Fundatoribus nostri Montis ebria esset, alia autem esuriet, quod permittendum non est, quia *Jura nostra non patiuntur, unius inopiam, alterius injuria relevari, noluntque beneficium, quod pro pietate alicui conceditur, in alterum perniciem redundare*, juxta præcisa verba *Rot. in Rom. seu Januen. Legati 1. Maii 1698. §. Nec magis cor. Card. de la Tremoille.*

Terminando hunc Paragraphum cum illa animadversio-
13 ne, cum qua ad Civitatem Neapolis non sine admiratione pervenit notitia Sententiarum, obtentarum in Curia, & expectatur exitus hujus Causæ, quod scilicet cum Parentes, & Consanguinei monacandarum, Jure communi attento, teneatur illis assignare Livella, eo modo, & in ea quantitate, quæ dari solet in Monasteriis, in quibus professionem emittunt, ex adductis per *Card. de Luc. disc. 167. nu. 11. & 12.* & firmatis per *Rot. dec. 671. n. 17. cor. Merlin. & dec. 350. n. 1. & dec. 350. n. 5. & dec. 424. n. 3. & dec. 659. n. 6. cor Emer. jun.* Ea ratione, quia dicuntur pars, seu appendix dotis, ut notant *Gratian. discept. 494. n 58. Add. ad Greg. dec. 80. num. 11. Card. de Luc. de Donat. disc 25. n. 18. & disc. 59. n. 3. & de Regul. disc. 1. n. 152. & Rot. d. 679. n. 6. cor. Emer. jun. & dec. 153. nu. 10. p. 19. rec.* Itaut pro illorum consequutione intrat etiam subsidiarum remedium *Auth. Res quæ C. Comm. de Legat.* pro alienatione bonorum, fideicommissis subjectorum *Cardin. de Luc. de Donat. disc. 32. n. 9 & ad Conc. disc. 34 n 5. & de Regul. disc 56. n. 2.* Cum evidenti, magnoque præjudicio Laicorum in futuris monacationibus in Monast. S. Jo: Bapti. erunt obligati iidem Parentes, & Consanguinei ad assignanda Liv. non ampliùs in duc. 50. sed in duc. 120. & sic cum insigni augumento duc. 30. seu cum capitale duc. 3000. circiter: Quod leosibile quidem erit Familiis illis, quæ Fortunæ bonis abundant, sed ferè insupportabile aliis nullatenus divitibus.

Et hæc forsan, inter alias, fuit ratio, propter quam Re-
glum Consilium, rejectis replicatis Instantiis Monasterii S. 14
Jo: Baptistæ, post decem annos maturæ discussionis Causæ, approbavit Conclusionem Gubernatorum Montis 59. Familiarum anni 1664. sequentis tenoris. *Et affinche monacandosi per l'avvenire alcune delle Sig. comprese nel Monte in dd. Monasterj riformati, non possa nascere differenza alcuna sopra d. Vitalizio si è concluso, e stabilito, che alle Monache, da farsi in Monasteri riformati, si diano annui duc. 40 in vita, o pure duc. 500. per una volta tantùm a lora elezzione, e più se li diano duc 200 per li foramenti &c.*

Observando ulteriùs, quod malum non terminabit in solo
Monasterio, S. Jo: Baptistæ, quia allegando Sententias, 15
ab ipso obtentas in Urbe facilitate maxima omnia alia Monasteria reformata Neapolis obtinere possunt similem declarationem, & consequenter nulla remanebunt in eadem Civitate Monasteria reformata, saltem quoad quantitatem Livellorum, & libertatem de illis disponendi: Quod quale, quantumq; præjudicium, illaturum sit, & Monialium profectui circa spiritualia, & Sæcularium patrimoniis, vix exprimi verbis potest; ut indicavimus sup. §. 12. n. 6. ubi ostendimus, inconveniens hoc jam incepisse fimbrias dilatare. Et declarando in specie Moralium authoritates, ad hominem probavimus, mediantibus duobus Summorum Pontificum Oraculis, in hac parte non esse attendandas *inanes interpretationes* (sunt verba *Innoc. XII. ubi supra §. 12. n. 8.*) aut *relaxationis prætextus* sed servandam esse Deo, qui non irridetur fidem, ei obligatam mediante solemni professione.

§. XVII.

Rationes, & Motiva, adducta à Defensoribus Monialium S. Jo: Baptistæ, ad canonizandum d. Monasterium pro non observante, neque reformato.

Non possumus meliùs, elegantiorique methodo has ra- 1
tiones, & motiva adducere, quàm inserendo per extensum Scripturas, favore earundem Monialium compositas, & Judicibus datas, unà cum integro Processiculo, cor. Vicario generali Neapolitano Siliquino, & in Curia exhibito, in quo restringuntur omnes omnino Justificationes adductæ ex parte earundem Monialium in hac Causa, quorum tenores sunt sequentes.

Memoriale, datum primo Judici, de quo habebitur mentio 2
„ *in sequenti §. 18. numer. 5.* In Civitate Neapolis habentur „ quam plura Monasteria Monialium, quorum Archiepiscopus declaravit, aliqua esse sub Regula observantiæ „ ad effectum, ut annui Livelli Monialium exigerentur ab „ Abbatissa, non autem à particularibus Monialibus, & „ hoc pro Vita communi, quam servant Moniales ejusdem „ observantiæ.

„ Cumque per errorem Actuarii fuerit adnotatum Mona-
„ sterium S. Jo: Baptistæ Ord. Religionis Prædicatorum S. 3
„ Dominici inter reformata, hinc proinde ad Instantiam „ ejusd. Monasterii pro emendatione d. erroris institum fuit „ coram R. Vic. generali, pro recognitione veritatis hujusmodi facti, illaque recognita, repertoque errore, idem „ Reveren. Vicar. die 9. Sept. anno 1701. decrevit, Vitalitia „ Monialium Sanct. Dominici spectare ad liberam dispositionem

,, nem earundem Monialium, præfatumque Monasterium minimè esse comprehensum inter Monasteria reformata, ut latiùs continetur ex Actis, quæ dantur in præsenti Sum. num. unico.

4 ,, Pro cujus decreti exequutione expeditum fuit ad instantiam ejusd. Monasterii Monitorium cor. Illustr. D. meo, à quo petitur contra Montem magnum Maritaggiorum Neapolis decerni Exequatur vigore suarum facultatum per Constit. Summorum Pontificum eid. attributarum, relatarum per *Ridolph. in Prax. p. 1. cap. 13. n 635.*

5 ,, Et sine ulla prorsùs difficultate, quia Actuarius in Fide data super decreto Monasteriorum reformatorum per errorem reportavit nostrum Monasterium, cujus error non præjudicat Monialibus per *Text. apertum in l. Nihil consensui §. Videtur ff. de Regul. jur. l. Si per errorem ff. de Jurisdict. omn. judic. leg. 2 ff de Judic.* cum concordantibus, & per consequens satis fundata est intentio Monasterii pro exequutione d. decreti Reverendiss. Vicarii, qui cum recognoverit d. errorem, & ex juribus in Sum. datis constet, nostrum Monaster. minimè subjacere Religioni observantiæ, idcirco benè pronunciavit Vitalitia esse propria Monialium, non autem cedere ad dispositionem Abbatissæ, seu Priorissæ respectivè pro cujus exequtione supplicatur; Quare &c.

Jura, indicata in hoc num. 5. & data in Summario, sunt illamet exhibita infra à num. 40. usque ad finem, quæ fuerunt deinde repetita toram aliis Judicibus, quibus exhibitæ fuerunt sequentes Scripturæ.

6 ,, In Civitate Neapolis habentur quamplura Monasteria Monialium, pro quibus Mons magnus Maritaggiorum nuncupatur tenetur fœminis, descendentibus ab Equitibus tradere dotem, & acconcium, nec non annuum Livellum duc. 80 cuilibet Moniali, dummodo non sint professæ in Monasteriis reformatis, sed de observantia, quo casu Vitalit. solvi debet Monasterio in annuis ducat. 50. ut Sum. num. 1.

7 ,, Adest etiam in dicta Civitate alter Mons 29. Familiarum nobilium nuncupatus, qui indistinctè promisit, seque obligavit solvere Monialibus de dictis Familiis, ultra dotem annuum Livellum ducat. 120. nullo habito respectu, etiamsi Moniales profiterentur in Monasteriis reformatis, & de observantia, ut est in confesso, & inferiùs demonstrabitur.

8 ,, Sed anno 1691. evenit decretum Vicarii gener., qui inter Monast. reformata, & de observantia reportavit Monast. S. Jo. Baptistæ Principale, prævia declaratione solutionis Livellorum in manibus Abbatissæ, ut Sum. n. 2

9 ,, Quod decretum cum emanaverit *inauditis Monialibus Principalibus* (1) *ac per errorem* (2) eoque non obstante *Moniales exegissent sua annua Livella* (3) signanter à Monte 29. Familiarum, cum quo præsens Causa disceptatur, hinc proinde Moniales S. Jo: Baptistæ Principales an. 1702. recursum habuerunt ad eund. Vic. generalem Neapolis *pro emendatione d. erroris* (4) ac declaratione, d. Monast. *minimè esse comprehensum* inter Monast. reformata seu de observantia, prout d. Vic. expressè declaravit Sum. n. 3.

10 ,, Pro cujus decreti executione expeditum fuit ad instant. ejusd. Monast. S. Jo: Baptistæ Principalis Monitorium cor. A.C.A. qui ser. ser. *Causaq; plenè discussa* (5) per deffinitivam pronunciavit decretum Reverendiss. Vic. declarans nostrum *Monast. minimè fuisse* (6) *nec esse comprehensum inter Monasteria reform. seu de observantia*, exequendum fore, & esse, præfatosq; Montes, tam Maritaggiorum, quàm 29. Familiarum, teneri, & obligatos esse solvere annuum Vitalitium directè Monialibus, ut Sum. n 4.

11 ,, *A' qua Sententia appellavit Mons Maritaggiorum, non autem alter 29. Familiarum*, de cujus interesse principaliter agitur, imò nunquam excepit, nec comparuit, & passus fuit, Causam expediri per Contradictas, dictaq; appellatione stante, vel interposita à Collitigante, suspensa fuit executio d. Sententiæ A. C. commissaq; Causa appellationis hujusmodi R P.D.N. *illaque acriter agitata* (7) tandem evenit Senten. confirmatoria alterius A.C.A. favore nostri Monasterii, ut in Summario n. 5.

12 ,, Cumq; iterum Mons magnus Maritaggiorum ab hac ultima Sententia reclamaverit, Causaq; hujusmodi delegata fuerit Illustr. D. meo. Propterea ad instantiam ejusdem Monasterii S. Jo: Baptistæ Principalis supplicatur pro illius confirmatione, attenta validitate, & Justitia ejusdem ut respondit *Rot. cor. Alex. VIII. dec. 11. & in ead. dec. 461. utrobique n. 1. par. 17.*

13 ,, *Validitas siquidem liquet ex Actis* (8) cum fuerint servata

,, omnia requisita, adducta in *dec. Caputaq. 260. p. 2.* Justitia verò abundè resultat.

,, Nam intentio, & Actio Monialium Principalium consequendi Livella directè, est satis fundata in Capitulis Montis Maritaggiorum Adversarii nu. 1. Nec non in aliis alterius Montis 29. Familiarum, relatis ab Archiepiscopo Neapolitano in ejus Informatione, quæ dat. Summ. nu. 6. quorum vigore cum *Moniales assiduè exegerint à Monte 29. Familiarum* dicta Livella (9) ab anno 1645. usque ad præsens Sum. num. 7. sanè, tam in possessorio juxta vulgatum *§. Retinendæ Inst. de Interd.* quam in petitorio, Moniales habent intentionem fundatam pro illorum consecutione, quod conclusum dicitur, mediante Sententia A. C. declarante, dd. Livella deberi directè Monialibus, ut firmavit *Rot. d. 561. n. 1. apud Posth. de Man* & alibi passim. 14

,, In nihilo relevante, quod obligatio dictorum Montium locum habere debeat favore Monialium, dummodo non sint professæ in Monasteriis reformatis, seu de observantia; Quia supplicatur adverti, quod illa Montis 29. Familiarum non habet hanc restrictivam, sed directè loquitur favore earundem, *& de altera obligatione Montis magni Maritaggiorum non est quæstio* (10) cum in nostro Monasterio non adsit Monialis dependens, aut descendens ab Equitibus dicti Montis magni. 15

,, Verùm, quidquid sit de hoc, dicimus, quod in præsenti Judicio petitur confirmari Sententias A.C.A. & R.P.D. N. confirmantes antecedens decretum Vicarii generalis Neapolis, in quo declaratum fuit, nostrum Monasterium minimè fuisse, nec esse de reformatis, seu de observantia, *à quo cum non fuerit exadverso appellatum* (11) imò executioni demandatum ab A. C. juxta suas ordinarias facultates, relatas per *Ridolph. in Prax. part 1. cap. 13. num. 635.* sanè hic ultimus status ab Ordinario Neapolitano firmatus est omnino servandus, juxta *cons. Calder. 18. vers. & status præsens*, & alios, allegatos *in dec. 147. num. 5. cor. Emer. sen.* & sæpiùs in aliis. 16

,, Attamen *cum nostrum Monasterium non sit, neq; Cappuccinorum, neq; Minorum de observantia S. Francisci* (12) sed vel sub invocatione S. Dominici, vel sub Regula S. Augustini, indè sequitur, quod nostrum Monasterium *tale præsumi debeat, qualia regulariter sunt illa, sub dd. institutis viventia.* Etenim Sac. Conc. Trid. exceptis Observantibus, & Cappuccinis, quorum incapacitas provenit à dispositione, clausa in corpore in Juris in *cap. Exiis de Verb. signific. in 6. & in clem. Exivi de Paradiso eod. tit.* decernit pro regula, quod omnes Mendicantes, seu Regulares in universum essent capaces acquisitionis, & retentionis bonorum, *ut in sess. 25. de Regular. capit* 3. prout benè notat *Em. de Luc. de Regul. disc. 63. num. 14. & disc. 35. num. 9. in annot. ad Conc. Trid.* 17

,, Itaque dum status, & observantia est, ut nostræ Moniales receperint *dd. Livella*, illisque *soluta fuerint in particulari* (13) ut d. n. 7. nil ampliùs quærendum est, nostrumque *Monasterium est judican. quale præseferunt, atque demonstrant effectus, & modus vivendi*, uni potiùs, quàm alteri qualitati convenientes (14) ut advertit *Donat. Rerum Regul. tract. 5. de Transeunt. qu. 36. n 2. & seq. Card. de Luc. de Regul. disc. 36. num. 7.* 18

,, Non obstantib. objectis, aliàs decantatis, ad effectum ostendendi, nostrum Monast. esse de reformatis, cum sufficiat pro hac parte dicere, id necessariò probandum esse *ab Institutione, de qua non constat* (15) proindeq; argumenta contraria, in quibus nituntur objecta exadverso, non relevare in casu, & ad effectum, de quo agitur. 19

,, Non enim authoritas Historicorum exadverso adducta, nempè *Cæsaris Eugenii Caraccioli*, referen. nostrum Monasterium, fuisse fundatum sub titulo S. Jo: Baptistæ Ord. reformati, & de vera observantia S. Dominici; Tum quia notum est omnibus, quod *Historici registrare faciunt desumpta ex Traditionibus minimè veris*, (16) incertisq; vociferationibus; Unde actum esset de probationibus, si eorum dicta adstruerent in Judicio. Imò *destruitur ex solutionibus & observantia* (17) *contraria Rot. coram Ottobon. dec. 253. numer. 20.* 20

,, Eoque minus enunciativa, contenta in supplicibus Libellis, porrectis Sac. Cong. E. & R. aliàs exadverso datis, quia *non constat de ullo mandato Procuræ ejusd. Monasterii* (18) hujusmodique enunciativæ minimè attenduntur ad effectum probandi Instititutum, nec ad construendam basem probationis, quando quæstio principalis assumpti est super veritate enunciati *Rot. cor. Burat. dec. 145. & dec. 394 utrobique num. 4.* 21

Maximè quia vigore eis scripti Sac. Congreg. transactum
22 fuit inter Moniales Principales, & Montem 29 Familiarum, quibus Monialibus, *Mons solvit directè Livella* (19) quod minimè evenisset, si Moniales Principales fuissent adscriptæ Regulæ Reformatorum, seu de Observantia, ut videre est ex ead. Transactione, exadverso danda.

Nullius tandem relevantiæ est alterum argumentum,
23 exadverso desumptum ex eo; Quod nostræ Moniales in actu professionis, præter tria Vota substantialia, spondeant servare Reformationem, editam in Bulla Clementis VIII. atque ideo exadverso deducitur, nostrum Monasterium de Reformatis esse censendum, *sed gratis, & malè* (20)

Quoniam Bulla Clem. VIII. non pro nostro, aut pro ali-
24 quo peculiari Conventu edita est, sed generaliter pro omnibus, ut ex illius inspectione patet, unde non magis ex ea nostrum Monast., quàm cætera obligantur.

Nullatenus refragante, quod aliæ Moniales non se obli-
25 gent ad illam servandam; Nam, quidquid sit, an lex merè civilis ex sola promulgatione Subditos obliget, vel ipsorum acceptatio requiratur; Nulli dubium est, quod in lege ecclesiastica, & Bullis Summorum Pontificum non requiritur acceptatio, quia potestas, quam habet Summus Pontifex immediatè est à Deo, non autem à Subditis, unde ab eorum voluntate efficacia legis non pendet, & ideo, licet alia Monasteria expressè protestarentur, se nolle servare prædictam Bullam Pontificiam, quod non est dicendum, tamen ad illam servandam de Jure tenerentur æquè, ac alia Monasteria, quæ illius observantiam apertè promittunt, quia hoc habet lex ecclesiastica, ut ad acceptandum obliget *Suar. lib. 4. de Legib. cap. 16. Rot. cor. Caval. dec. 85. per tot.*

Nec dicatur, quod verba hujusmodi promissionis nostra-
26 rum Monialium circa dictam Bullam, aliquid debent operari, ne talis promissio, Deo facta, elusoria prorsus reddatur, quia cum præter Votum paupertatis, & reformationis, *injungatur in præfata Bulla, oratio, jejunium, silentium, & similia* (21) *sat est, ut quoad ista promissio verificetur*, ne inanis dicatur, nam etiam circa ea, ad quæ vigore legum, aut Constitutionum tenemur, si nova particularis promissio addatur, nova quoque ratio meriti accedit, ut in similibus terminis *Suar. tom. 2. de Relig lib 1. de Vot. cap. 11. num. 10.*

Nec urget replicatio, quod promissio servandi Bullam
27 extendatur ad omnia in illa contenta; Semper enim ead. recurrit responsio, ex præmissa Bulla æquè nostrum Monasterium S. Jo: Baptistæ, ac cætera Monasteria obligari, & tamen omnia Monasteria per hoc non sunt de Reformatis; Sed dicimus ulteriùs quod *verba promissionis, quantumvis generalia ad ea solum extenduntur, de quibus fuit cogitatum* (22) *ad Text. in l. Emptor. §. Hujus nu. 1. ff. de Pact. Zaul. ad Statut. Favent. lib. 6. rubr. 4. n. 5. to. 2.* Quod autem cum hujusmodi promissione nostræ Moniales noluerint obligari, nisi ad ea, ad quæ tenebantur ante editionem d. Bullæ, nec per ejus observantiæ promissionem ad majora circa Votum paupertatis teneri crediderunt, manifestum redditur ex consecutivis actibus, etiam immediatè post emissam professionem factis, petendi, *& consequendi annuum Livellum ad instar non Reformatorum* (23) qui actus consecutivi valde conferunt ad illarum intentionem detegendam, earumq; promissionem declarandum *cap. Cum dilectus de Consuet. Menoch. cons. 176. n. 19.*

Et benè, quæ in jure, ut supra firmata sunt, roboran-
28 tur ex ipso facto, *nam formula, cum qua nostræ Moniales professionem emittunt, est eadem, qua utuntur, tàm cætera Monasteria non reformata, quàm etiam alia reformata, & de observantia* (24) *ut nu.* 8. Unde ad satietatem deducitur, quod nostrum Monast. non est de reformatis, nec stante promissione servandi Bullam Clemen. VIII. fuit intentio Monialium, se pro talibus declarandi, Eoq; magis, quia eisd. verbis fit promissio observandi d. Bullam à Monialibus reformatis, ac etiam ab illis, quæ non sunt de reformatis Sum. d. n. 8. & propterea ex præmissis necessariò emergit Justitia nostrorum Judicatorum, pro quorum confirmatione jure meritò denuo supplicatur. Quare &c.

Responsio in eadem Causa. Eleganter, & de more restri-
29 cta fuit ab Illustrissimo D. meo difficultas hujusmodi Causæ in duabus inspectionibus, prima nempè, an Sententiæ, quæ revidentur, continentes liquidationem annuorum Livellorum, de quibus agitur, sint in hac parte confirmandæ; Secunda, an Mons Moritaggiorum teneatur ad annuos duc. 80. vel potius 50. nostris Monialibus professis in Monasterio S. Jo: Baptistæ Neapolis; Cumque in omnibus præfatum Monasterium, ad cujus Instantiam Causa hujusmodi pendet, foveat bonum jus, propterea videtur locus confirmationi dd. Sententiarum, à Judicibus a quibus latarum ex seq.

Nam quantum attinet ad primam Inspectionem dicimus, *quod benè A. C. processit ad liquidationem debiti* (25) tam 30
Montis 29. Familiarum in annuis duc. 20 quàm alterius Montis magni Maritaggiorum in annuis duc. 80. causa dictorum Livellorum, qua contra utrumque Montem *fuerunt exhibita Capitula*, hujusmodi liquidationem concernentia (26) prout est in confesso, & ob id A. C. postquam mandavit exequendum fore, & esse decretum Vicarii generalis Neapolis, benè processit ad liquidationem dictorum Livellorum, tanquam Executor dicti decreti, coram quo Monitorium fuit expeditum, juxta Constit. Apostolicas, relatas à *Rudolph. in Prax. part. 1. cap. 13. num.* 594. & per consequens, licet Vicarius Neapolitanus decreverit, nostrum Monasterium non esse comprehensum inter Monasteria reformata, seu de observantia, quarum Vitalitia Monialium cedant in beneficium Communitatis ad dispositionem earum Abbatissæ, sanè idem A. C. potuit id decernere *Gratian. discept. 40. à num.* 8. Maximè, quia uti Executor potuit cognoscere de exceptionibus, respicientibus executionem, nempè quantitatem Livellorum, ut benè distinguendo firmavit *Rot. coram Cerr. dec. 86. numer. 9. & 10.*

Et absque ulla difficultate, quia passim habetur in judi- 31
cio immissionis, in quo Judex dat immissionem in bonis Actori, absque expressione, & liquidatione bonorum, liquidatio in executionem Sententiæ fit. Itaque cum coram A. C. fuerit liquidatum quid, & quantum debeant solvere dicti Montes pro dd. annuis Livellis, meritò A. C. ad quantitatem illorum, in Capitulis contentam, processit, ex superiùs allegatis.

Quò verò ad alteram inspectionem super modo solvendi 32
annua Livella, illorumque quantitate à Monte magno Maritaggiorum Adversario, sumus in claris pro annuis duc. 80. Monialibus directè solvendis, nam Capitula dict. Montis, & signanter in 3. cap. ubi loquitur de Vitalitiis, debitis Monialibus, convenit esse solvendi eisdem annuos duc. 80. ibi: *Che rispetto alli Vitalizj non sia tenuto detto Monte a dare a più a ciascheduna di dette Monache annui duc. 80. lor vita durante*; Quando autem d. Statut. respicit Monasteria, uti observantia ita decernit ibi: *Verùm a rispetto de' Monasterj osservanti darli per Vitalizj il solito darsi a' dd. Monasterj d' annui duc. 50.* Igitur quoties *admittitur annuum Livellum deberi directè Moniali* (27.) necessariò dicendum est, teneri d. Montem ad annuos duc. 80. juxta præmissum Capitulum, *quod, uti clarum, & littrale, non admittit contrarium intellectum* (28) *ad Text. in l. Ille, aut ille ff. de Legat.* 3. cum concordantibus.

Præsertim, quia *decretum Vicarii Neapolis declarat, nostrum Monasterium non esse comprehensum inter reformata, seu observantia, per consequens minimè locum habere potest altera pars dicti Capituli* (29) *Verùm a rispetto de' Monasterj osservanti*, ut supra; Non obstantibus aliis verbis, in d. Decreto appositis ibi: *Quarum Vitalitia Monialium cedant in beneficium Communitatis, ad dispositionem earum Abbatissæ*; Quia cum in dicto Capitulo Montis Adversarii sole habitus respectus ad Monasteria observantia, illisque directè solvi Vitalitia in annuis duc. 50. certum est, quod dict. verba, in decreto contenta, non immutant, nec alterant qualitatem nostri Monasterii minimè de observantia declarati, proindeque Vitalitia, debita Monialibus, sunt regulanda ad rationem duc. 80. juxta distinctionem Capituli, superiùs relatam. 33

Agnoscit Pars Adversa difficultatem, *& ob id allegat differentiam* (30) *seu speciem illorum Religiosorum*, qui nihil omninò possident, prout sunt Cappuccini, & Fratres Minoris observantiæ, qui sunt omninò incapaces, quibus nullatenus verificari posse Capitulationes d. Montis conatur defendere, sed gratis, & malè. 34

Quoniam ex lectura sæpiùs repetiti dict. Capituli, quan- 35
do Vitalitia sunt solvenda Monialibus, illa debentur ad rationem annuorum ducat. 80. quando autem sunt solvenda Monasterio sub regula de observantia, tunc debentur annui duc. 50. eidem Monasterio; Igitur intellectus dicti Capituli non aliter referendus est, quàm ad speciem Monasteriorum incapacium, ut de se liquet.

Nec dici valet, nostrum Monasterium esse alterius speciei

36 „ ciei illorum, quæ reformata sunt, & de observantia in vi-
„ gore primæ speciei possidendo Livella ea benignitate Sedis
„ Apostulicæ, juxta Relationem Card. Philamarini, exad-
„ verso relatam, in qua *nulla vis fieri valet exadverso, tum*
„ *quia de eo tempore adevat decretum D. Perissii* (31) qui re-
„ portaverat nostrum Monasterium inter reformata, & de
„ observantia; Tùm etiam, quia dicta *Relatio Card. Phila-*
„ *marini venit ad petitionem, & instantiam particularium Mo-*
„ *nialium, non autem Monasterii* (32) pro parte cujus hodiè
„ lis agitatur, & per consequens hæc omnia minimè sufficiunt
„ ad intelligentiam dicti Capituli, loquentis de Monasteriis
„ de observantia.
„ Sed pro omnimoda illius exclusione supplicatur adverti,
37 „ quod *Pars adversa allegat modum*, qui practicatur cum
„ Monasterio S. Andreæ Ord. S. Augustini, & cum altero
„ San Josephi Ordinis Carmelitani, *qui mirificè retorquetur*
„ contra eandem Partem adversam (33)
„ Etenim utrumque Monasterium in præfato decreto Vi-
38 „ carii Perissii, de quo in exadverso Summario impresso nu-
„ mer. 2. fuit reportatum inter Monasteria reformata, seu
„ de observantia, in quo fuit etiam tunc annotatum nostrum
„ Monasterium; Igitur Gabernatores Montis Adversarii
„ solverunt annua Vitalitia, non Monialibus, sed directè
„ eidem Monasterio, ut in exadverso Summario ultimo loco
„ dato num. 1. Ex quibus clarus intellectus patefit dicti Capi-
„ tuli Montis Magni ibi: *Verùm a rispetto delli Monasterii*
„ *osservanti darli per Vitalizj il solito a detti Monasterii d'an-*
„ *nui duc.* 50. qui locum habet tantummodò in solutione, fa-
„ cienda Monasterio reformato, seu de observantia in ma-
„ nibus Abbatissæ, aut Priorissæ dd. Monasteriorum, non
„ autem in aliis non reformatis, neque de observantia, cum
„ tali casu solutio decernenda sit in duc. 80. eisdem Moniali-
„ bus, prout decrevit idem Perissius; Quapropter *cum in*
„ *confesso sit*, *Livello deberi nostris Monialibus directè* (34)
„ *& nostrum Monasterium non esse ampliùs de reformatis*,
„ *neque de observantia*, meritò versamur in prima dispositio-
„ ne Capituli dicti Montis solvendi annuos duc. 80. eisdem
„ Monialibus.
„ In nihilo relevante *ultima Relatione*, *exadverso clande-*
39 „ *stinè extorta* (35) à moderno Vicario generali Neapolis,
„ referente audivisse à Priorissa, & Monialibus nostri Mo-
„ nasterii, quod ex Livellis solùm penes se retinent carole-
„ nos tres, & id, quod superest, reponitur in quadam Ar-
„ ca, ut in §. 10. Quia in §. 11. *seq.* ejusdem Relationis legi-
„ tur ibi: *Verùm subjunxerunt, quod hi sunt actus merè cære-*
„ *moniales* (37) ex quo Priorissa parùm id advertat, quin-
„ mò tolerat, quod omnis Monialis impendat Vitalitia jux-
„ ta suas religiosas necessitates, petita ab ipsa *damianat licen-*
„ *tia, seu, ut ipsæ dixerunt, benedizione*, quod passim practica-
„ tur in omnibus Monasteriis, quæ non sunt de observantia,
„ & hoc ratione voti paupertatis, posthabita etiam Bulla
„ Clementina; Data igitur facultate Moniali impendendi sua
„ Vitalitia juxta suas religiosas necessitates, & quod dicta
„ Vitalitia solvantur eisdem Monialibus, necessariò sequitur
„ quod restrictiva dicti Capituli tertii operatur tantummodò
„ quoad Monasteria reformata, seu de observantia, quæ in-
„ ducit incapacitatem Moniali utendi suis Vitalitiis; Igitur
„ cum nostrum Monasterium non sit de illis, nec ampliùs
„ comprehensum in decreto D. Perissii, procul dubio Mons
„ magnus Adversarius tenetur ad solutionem annuorum du-
„ cat. 80 ut dixi. Quare &c.
„ Illustriss. e Rever. Sig. Il Procuratore del V. Monastero
40 „ di S. Gio: Battista dell'Ord. de'Predicatori, supplicando,
„ espone a V. S. Illustr., come a tutte le RR. Monache di d.
„ Monasterio in tempo della loro professione, oltre della do-
„ te a beneficio di d. Monasterio, se l'assegna da'loro Padri,
„ Fratelli, ed altri, a chi spetta, il loro Vitalizio, quale
„ Vitalizio resta ad arbitrio, e libera disposizione delle me-
„ desime RR. Monache per tutti li loro bisogni, & occor-
„ renze, senza che di esso Vitalizio ne sia partecipe in cosa
„ alcuna il d. V. Monastero. E perche hà presentito, che an-
„ ni sono dal q. D. Gio: Giacomo Ciocca, olim Mastro d'
„ Atti delle Monache, si avesse fatto fede, che fra li Mona-
„ sterj riformati, seu dell'osservanza (che li Vitalizj delle
„ Monache vanno a beneficio di detti Monasterj) vi era il
„ sudetto Monasterio di S. Gio: Battista, il che ex errore vi
„ fu posto fra detti Monasterj; Perciò supplica V. S. Illustris-
„ sima ordinare al R. D. Gaetano Buonhomo, attuale Ma-
„ stro d'Atti di dette Monache, che facci fede della verità
„ dell'esposto, acciò quella fatta la supplica, dichiarare,
„ *che il sudetto Monasterio non esser compreso fra li Monasteri*
„ *riformati, seu dell'osservanza*, stante che le sudette RR.
„ Monache godono li loro Vitalizj, e non vanno in benefi-
„ cio del sudetto Monasterio, ut Deus &c. Fiat fides Veri-
„ tatis. Jo: Andreas Siliquinus Vicar. generalis.
„ Per obedire all'Ordini di Monsig. Illustr. Vic. generale 41
„ di Napoli, fo fede io sottoscritto Mastro d'Atti delle Mo-
„ nache della Corte Arcivescovale della medesima Città,
„ come essendomi pienamente informato, così dalla R. M.
„ Priora, come dall'altre Monache vecchie del Monastero
„ di S. Gio: Battista di questa stessa Città, circa il possedersi
„ i Vitalizj dalle Monache, mi anno detto, che prima di
„ professare se li assegna da'loro Padri, Fratelli, o altri a chi
„ spetta, il Vitalizio, il quale resta a loro libera disposizio-
„ ne (dopo che se l'anno esatto) di spenderlo secondo i loro
„ bisogni, e necessità, non essendone tenute farne parte al
„ Monastero (si come fanno alli Monasterj riformati) ma
„ solamente per obedienza, e per il Voto di povertà, che ten-
„ gono, quando s'esiggono d. Vitalizio, ne fanno avvisata
„ la M. Priora, e quella li dà licenza di poterlo ritenere, &
„ spenderlo, & in fede &c. Napoli 4. Sett. 1702. Io Gaeta-
„ no Buonhomo Mastro d'Atti delle Monache.
„ Si fa fede per me sottoscritto Notaro Giovanni di Florio 42
„ di Napoli Notaro, e Rationale del V. Monastero di San
„ Gio: Battista delle Signore Monache di questa Città di
„ Napoli, anco con giuramento a chi la presente spetterà ve-
„ dere, e sarà in qualsivoglia modo presentata, così in giu-
„ dizio, come fuora, qualmente tutti quelli pagamenti,
„ che si fanno alle Signore Monache di detto Monastero per
„ mezzo de' Banchi, così per causa di loro Vitalizj, come
„ per altra qualsivoglia causa, dalle medesime Signore Mo-
„ nache si girano per altri tanti, o per causa a persone da loro
„ dependenti, e nella formazione, che fo de' Libri di detto
„ Ven. Monastero, così d'introito, come d'esito, non fo
„ nessuna menzione delli sudetti pagamenti, stante, che di
„ quelli d. Vener. Monastero non ne partecipa cosa alcuna,
„ ma quelli vanno in beneficio di dette Signore Monache,
„ & in fede della verità hò fatta la presente. Napoli li 21.
„ Novembre 1701. Io Notaro Gio: de Florio di Napoli fo
„ fede ut supra.
„ 1701. a 1. Luglio. Al Sig. Giacomo Rocco doc. 80. e per
„ esso alla Sig. Suor Maria Geronima Spinelli per un'annua- 43
„ ta di suo Vitalizio, maturata nel mese di Giugno 1701. ch'
„ esso li paga in nome, e parte del Sign. Marchese di Foscal-
„ di, e per conto di sua amministrazione, come erano nello
„ Stato di Caivano, e S. Arcangelo, e per esso a Gaetano
„ Galotto per altri tanti doc. 80.
„ Noi Governatori del Banco della Santissima Annuncia- 44
„ ta facciamo fede, la sudetta partita essere estratta dal Gior-
„ nale di detto nostro Banco, meliori revisione semper salva
„ formata, e suggellata oggi li 5. Ottobre 1701. Galdiere
„ Rationale.
„ 1701. a 12. Luglio. Al Signor D. Giuseppe Provenzale 45
„ doc. 50. tar. 5. e gran. 10. e per lui a Sor Maria Angelica,
„ e Sor Maria Angela Provenzale, Monache nel Monaste-
„ ro di S. Gio: Battista, nel Secolo chiamate D. Anna Ma-
„ ria, e D. Grazia, e sono per lo semestre, maturato a 10.
„ di Maggio prossimo passato per causa della metà dell'annui
„ doc. 100. lasciati a dette Sor Maria Angelica, e Sor Ma-
„ ria Angela dal spettabile Signor Reggente D. Ignatio
„ Provenzale loro Padre, loro vita durante, atteso l'altra
„ metà spetta pagarsi alli legitimi Eredi della quond. D. Lui-
„ sa Provenzale, Duchessa di Collevivo in virtù d'instru-
„ mento di divisione delli beni ereditarii di d. qu. Regente,
„ tra detta Duchessa D. Luisa, e la qu. D. Giovanna Pro-
„ venzale sua Moglie, anco figlie di detto qu. Regente per
„ mano di Notar Virgilio Cardinale di Napoli, al quale s'
„ abbia relazione, e fa detto pagamento come Padre, e le-
„ gitimo amministratore di D. Ottavio, e Gio: Provenzale,
„ figli, & eredi di detta quon. D. Giovanna sua Moglie, di-
„ chiarando esser sodisfatto del passato; E per esse a Gia-
„ como Micheroli per altri tanti, e per esso a Pietro Diez per
„ altri tanti, e per esso ad Andrea Ruspolo per altri tanti do-
„ cat. 51. 2. 10.
„ Noi Governat. del Banco dello Spirito Santo facciamo 46
„ fede, la sudetta partita esser estratta dal Giornale di nostro
„ Banco, meliori revisione semper salva, fermata, e sug-
„ gellata. Napoli li 17. Nov. 1701. Aversa Rationale.
„ 1700. a 18. Agosto. Al Signor Francesco d'Anna doc. 47
„ 33. 1. 13. e per lui a Suor Maria Gaetana d'Anna sua figlia,
„ Monaca professa Monastero di San Gio: Battista di questa
„ Città per la Terza, maturata nel passato mese di Luglio
„ per causa dell'annui doc. 100. se li corrispondono per suo
„ Vitalizio: Dichiarando essere stata sodisfatta del passato,

„ e per essa a Nicola Pastena per altri tanti, e per essa ad An-
„ drea Molinaro per altri tanti doc. 33. t. 13.
„ A dì detto. A D. Giuseppe Moccia doc. 40. e per lui a
48 „ Suor Maria Rosa Capece Larro, Monaca professa nel Mo-
„ nast. di S. Gio: Battista di questa Città, in nome, e di pro-
„ prii denari del Sign. Duca di Diano suo Fratello, e compi-
„ mento di doc. 50. atteso l'altri doc. 10. l'hà ricevuti per no-
„ stro Banco, e sono per l'annata, maturata a 25. Luglio pros-
„ simo passato del suo Vitalizio, se li corrisponde da d. Sign.
„ Duca sua vita durante, & è stata sodisfatta per totto il det-
„ to dì, e per tutto il passato, e per essa a Nicola Pastena per
„ altri tanti, e per esso ad Andrea Molinaro per altri tanti
„ doc. 40.
„ Noi Goveroatori del Banco dello Spirito Santo facela-
49 „ mo fede la sud. Partira essere estrarta dal Giornale di d. no-
„ stro Banco, meliori revisione semper salva, firmata, e
„ suggellata. Napoli li 15. Giugno 1701. Colaogelo.
„ Illustriss., e Reverendiss. Sig. Il Procurator del V. Mo-
50 „ oastero di S. Gio: Battista dell'Ord. di S. Dumenico di que-
„ sta Città di Napoli, espone a V. S. Illustriss. come totte le
„ Reverende Monache di d. Monastero in tempo della loro
„ professione, oltre della dote a beneficio di detto Monaste-
„ ro se l'assegna da' loro Padri, Fratelli, o di altri, a chi
„ spetta, il loro Vitalizio, che resta ad arbitrio, e disposizio-
„ ne delle medeme Monache per tutti li loro bisogni, & occor-
„ renze, senza che di quello ne partecipa in cosa alcuna il d.
„ Monastero, del che chiarameote costa, non solo dalla Fe-
51 „ de del Rationale di d. Luogo, ma anco dalli pagamenti, che
„ si fanno di dd. Vitalizj, come dalle Partite di publici Banchi
„ di dd. pagamenti. Perciò supplica V. S. Illustr. restar ser-
„ vita dichiarare con decreto, *d. Monastero non esser compreso*
„ *frali Monasteri riformati, seu dell'osservanza*, che li Vi-
„ talizj delle Monache cedono in beneficio della Communità
„ a disposizione dell'Abbadessa, o Priora di dd. Monasterj
„ riformati, seu dell'osservanza, ut Deus &c.
„ Die 9. Sept. 1702. Neap. Per Illustriss., & Reverendiss.
„ D. generalem Vicar. Neapolitanum. Visis Justificationi-
52 „ bus, ex quibus constat, quod Vitalitia Monialium V.
„ Monast. S. Jo: Bapt. Ordinis S. Domin. hujus Civitatis sol-
„ vantur Monialibus ejusd. Monast. ad earum dispositionem,
„ fuit provisum, & decretum, Monast. præd. S. Jo: Baptistæ
„ fore, & esse declarandum, prout præsenti decreto declaratur
„ non esse comprehensum inter Monasteria reformata, seu
„ de observantia, quarum Vitalitia Monialium cedunt in
„ beneficium Communitatis, ad dispositionem earum Abba-
„ tissæ, & Priorissæ respectivè, & ita hoc suum &c. Jo: An-
„ dr. Siliquinus Vicar generalis. D. Cajetanus Buonhomo
„ Actorum Mag. Monialium.

§. XVIII.

Respondetur eisdem Rationibus, & Motivis.

Licèt ex hucusque animadversis frivola, & nullius efficaciæ appareant omnia ea, quæ deducta fuerunt in contrarium, nihilominus, ut illorum insubsistentia ictu oculi palpetur manibus, congruum existimavimus, mediantibus brevibus responsionibus, indicatis à numeris abacalibus, ad oculum ostendere omnia æquivoca, quibus abundant contrariæ Scripturæ.

1 *Inauditis Monialibus.*

In promulgatione hujus decreti non poterant, nec debebant citari Moniales S. Jo: Baptistæ, sicuti citatæ non fuerunt Moniales aliorum Monasteriorum reformatorum, & de observantia Civitatis Neapolis, quia nihil petitum fuit à Vicario Neapolitano contra ipsas, sed solùm in genere instatum fuit pro declaratione, quæ, & qualia essent Monasteria reformata ejusdem Civitatis, ut probavimus supra §. 1 à num. 4.

2 *Ac per errorem.*

Propositio hæc, quod per errorem emanaverit decretum Vicarii Perissii, annumerantes Monast. S. Jo: Baptistæ inter alia Monasteria reformata, & de observantia Civitatis Neapolis, est de illarum numero, quæ responsionem non merentur, ne credator verisimilis, juxta animadversionem *D. Athanasii* sequuti in *Instit. crim. lib. 4. tit 8. n. 123.* Fulcitur enim d. decretum tot aliis demonstrationibus, de quibus sup. ut illud gratis ubique atque inaudita liberalitate, redarguere de errore, sit velle cæcutire in meridie.

Asserunt præterea Moniales, supplicem illum Libellum, aliasque Scripturas, quibus innititur d. decretum, erroneas esse. Ex alia parte omnibus palam facit Paulus Garbinarus Apostolicus Delegatus. *Ex testium depositionibus, prævio juramento eor. Nobis receptorum &c. & ex Scripturis, coram Nobis productis ex parte Monialium &c. constat, omnia in supplici Libello exposita fuisse, & esse vera, veritateque fulciri §. 14. in fine.* Cui igitur in hac parte credendum est? Nonnè dicto qualificato Judici, loquenti cum fundamento depositionis testium, & Scripturarum, coram ipso productarum, & concordanti cum tot aliis demonstrationibus? postpositis frigiditatibus hujusmodi prætensi erroris.

Moniales exegissent sua annua livella. 3

Exegerunt quidem, sed uti reformatæ, tam respectu summæ duc. 50. quàm respectu recipientis, hoc est per manus Abbatissæ §. 10. *per tot.* Non enim eidem Monaster. Sanct. Jo: Baptistæ, ex parte Montis Maritaggiorum impognatur Livellorum solutio, sed dicitur solùm, illa eidem deberi, uti Monasterio reformato, & de observantia in sola summa duc 50.

Pro emendatione dicti erroris. 4

Curiosa nimis est unica probatio hujus prætensi erroris, cum qua instatum fuit pro illius emendatione, quia scilicet quatuor Moniales anno 1701. decretum Vicarii Perissii non observabant §. 17. *in princ.*

Tanta est hujus argumenti infirmitas, ut illud simpliciter repetere, sit abundè refellere. Quatuor Moniales an. 1701. non observarunt decretum Vicarii Perissii, promulgatum an. 1691. Igitur illud est erroneum. In Topica legali *Everardi* modus iste arguendi nullatenus reperitur.

Causaque plenè discussa. 5

Coram 1. Judice causa expedita fuit post unicum Contradictorium, & cum brevissimo Memoriali, quatuor dumtaxat paragraphorum, ex parte Monialium coram eodem exhibito, & per extensum registrato in §. 17. *num. 1. & sequentibus* An modus iste expediendi Causas, talis naturæ, qualis est præsens, dicatur plenus, alii dijudicent; Observentque etiam quali, & quanta facilitate revocata fuerit Sententia illa verè magni Regii Consilij Neapolitani, maturata per spatium annorum decem, circa articulum quantitatis Livellorum, pro cujus decisione nec etiam instabant Moniales §. 2. *numer. 8.*

Monasterium minimè fuisse reformatum. 6

Vicarius Neapolitanus nec etiam somniavit asserere, quod Monast. S. Jo: Baptistæ non fuerit in præteritum reformatum; Sed dixit solùm, tempore ejus decreti, hoc est die 9. Sept. 1702. non esse comprehensum inter Monasteria reformata, seu de observantia, ut videre est *in §. 17. n. 51.* cohærenter ad restrictam replicatam petitionem Monialium, de qua *in d. §. 17. num. 40. in fin. & n. 49.* pariter *in fin.*

Verba illa *Minimè fuisse reformatam*, gratis ubique addita fuerunt in Sententiis, obtentis in Curia, absque ulla prorsùs facti assistentia, sed contra rei evidentiam; Contra voluntatem Monialium, quæ nec etiam id petierunt, dum insteterunt solùm pro confirmatione decreti Vicarii Neapolitani, in quo dd. verba nullatenus adsunt, ut videre est *in §. 17. num. 51.* Et demum contra Textum *in leg. Ut fundus ff. Commun. divid* ibi: *Quia ultrà id, quod in judicium deductum est, excedere potestas Judicis non potest.*

Motivum verò talis, gratuitæ quidem, sed nimis præjudicialis additionis, illud forsan fuit, quia declarando, dict. Monasterium fuisse in præteritum, & de præsenti non esse reformatum, oportebat exprimere annum, in quo tale esse desiit, ut semper exclamavimus coram omnibus Judicibus, visumque fuit nimis improprium eisdem Judicibus indicare an. 1701. antecedentem ad decretum, actusque illos, qui causam dederunt liti, & in quibus nullum fieri poterat fundamentum, juxta regulam, de qua *Rot. coram Bich. dec. 169. num. 21. & coram Priol. dec. 228. num. 8. & dec. 377. num. 18. & in par. 15. dec. 331. numer. 12. & apud Antonell. de Jurib. Cler. dec. 41. num. 7.*

Præterea sine dicto gratuito addito *Minimè fuisse reformatum*, quod legitur in omnibus Sententiis, nullo modo posset obligari Mons ad solvenda scut. 80. pro Livellis, quia ad regulandam istorum quantitatem attendi debet tempus, quo emissa fuit obligatio ab Erectoribus Montis, nempè annus 1669. quo tempore neque etiam ex adverso prætenditur, illud non fuisse reformatum, juxta latè animadversa *supra §. 16. num. 9.*

A' qua sententia appellavit Mons Maritaggiorum; non autem Mons 29 Familiarum.

Appellavit etiam Mons iste 29. Familiarum, ut testatur Vicarius de Rubeis in ejus Informatione, *data in §. 18. n. 15. in med.* ibi: *A quo decreto appellantibus, tam Monte magno*

Mari-

Maritaggiorum, quàm d. alio 29. Famil. ad A. C. &c. illud ipse confirmavit.

Quare autem ex parte ejusdem Montis 29. Familiarum appellatio non fuerit prosequuta, nostrum non est divinare; Nisi dicere velimus, id processisse ea pulchra illa phrasi Tarquinii Urbani, qui volens exprimere motivum non prosequutionis Causæ, sibi commissæ, *in Vot. 7. num 9. post dec. Rembol.* modestè quidem, sed nimis significativè dixit: *Quia Principalis ampliùs non fuit in Curia;* Unde ortum habuit commune Curialium dicterium, quibus non subministrantur necessaria pro Causarum propositionibus; *Principalis non est in Curia*, quando ponuntur à Judicibus in angustiis pro earundem propositione, & discussione.

7 *Causa acritèr agitata.*

Verùm est, quòd cor. 2. Judice Causa hæc acriter agitata fuit, sed huic acri agitationi fundamentum dederunt fortes operationes Monialium, directæ ad impediendam Causæ expeditionem contra ipsas, dum idem Judex in octo Contradictoriis, coram ipso habitis apertè semper se declaravit, habuitque terminum pro servato favore Montis; Imò in ultimo ex eisdem Contradictoriis, coram eodem Judice habito, commendabili ingenuitate Defensores Monialium ingenuè fassi fuerunt, illas malum fovere jus, dantes proinde manus pro Causæ expeditione favore Montis Maritaggiorum, sibique solùm reservantes confirmationem Sententiæ contra Montem 29. Familiarum pro quo nemo comparebat, & bis appellantes à Sententia cum supposito, quòd idem Judex ad tenorem illorum confessionis pronunciasset ibi.

Die 7. Martii 1704. Broliard. fol. 269.

Pro V. Monast. & Monialib. S. Jo: Baptistæ Ordin. Præd. Neapolis, contra V. Montem magnum Maritaggiorum ejusdem Civitatis.

Coram D. meque &c. comparuit &c. Procurator, & in termino Preservato habito, & quatenus contra appellavit, & appellat, prout in Cedula, quam facto dedit tenoris &c. petens &c omni &c.

Die 19. Martii 1704. Broliard. fol. 430 à terg.

Pro V. Monast. & Monialib. S. Jo: Baptistæ Ordin. Prædic. Neapolis, contra V. Montem magnum Maritaggiorum, seu, ut dicitur de 29. d. Civitatis.

Coram D. meque &c. comparuit &c. Procurator, & facto repetiit appellationem, in termino Preservato interpositam sub die 7. currentis, & quatenus opus, denuò appellat, prout in Cedula in Actis mei &c. petens &c omni &c.

Dantes igitur gloriam Deo, à quo omne bonum descendit, dicimus, non posse à quibusque etiam strenuissimis Defensoribus aliud prætendi, quam obligare contrarios ad fatendam veritatem contra se ipsos coram illo Judice, qui Sententiam ferre debet. Quod enim postea Judex uno, vel alio modo pronunciet, attribuendum est illis accidentibus, Infortuniisque Causarum, de quibus loquuntur *Scannar. de Visit. carcer. fol. 104. num. 26 Scacc. de Sent. & re judic. glose. 10. quæst. 24. sub num. 16. Add. ad decis. 1a num 63. part. 3. rec. & Card. de Luc. de Testam. disc. 21. in fin.* concludendo ibi: *Ideòque admittitur, seù verificatur vulgare dicterium, quòd habent suas sydera lites, seu dantur Fata Causarum.*

Licitum autem mihi sit in hac parte uti verbis Insignis Concionatoris Verbi Dei *P. Segn. nella Predica 55. num. 11.* ad alium disparatissimum quidem finem ab eo prolatis, sed casui præsenti mirabiliter accomodatis ibi: *Averebbe* (supple Mons) *potuto mai bramare più, quando a perorare per Lui fossero insieme sortiti gli Ortenzii, & i Tulli da Roma. & i Socrati, e li Demosteni dalla Grecia, se non che il fare con tale evidenza palese le sue ragioni, che nell'ultimo Contradittorio fossero a piena bocca confessate dal Giudice, dall'Avvocato, e Procuratore delle Monache? &c. e non dimeno con esempio inaudito, ciò non è bastato.*

Indeque solitus erat dicere Card. Taurusius eo tempore, quo summa laude Advocati munus in Curia exercuit, quòd potest Advocatus dicere Clienti: *Avete ragione;* sed non, *Che vincerete la Causa.* Innixus forsan propriæ experientiæ, & cohærenter ad animadversionem *Bart. in leg. Per imprudentiam ff. de Eviction.* æquiparantis Judicum Sententias casui fortuito, & *Bartolum* sequitur *Scannar. de Visit. carcer. fol. 104. num. 26. & de Rub. in disc. impresso in princip. par. 7. rec. n. 179.* In quo idem *Bartolus* non fuit obscurè loquutus, seu Theutonicè, ut in simili per jocum lepidè scripsit *Alex. in leg. Milos 6 §. Decem sub num. 3. ff. de Re judic.* ibi: *El Bartolo parla Todesco*, sed rotundis verbis asserendo; *Quam enim culpam habet emptor si Judex malè studuit? Dico ergò breviter, quod in casu legis nostræ, quando res evincitur per ignorantiam, vel per culpam, vel per dolum Judicis, res videtur deperdita casu fortuito,* & benè *de Angel. de Delict. par. 1. cap. 3. num. 31.* ubi, quòd Advocatus cavere debet sicut ab igne ne victoriam promittat Clientulo, quoniam eventus litis incertus est, & dubius, nec victoria Causæ est in eo, sed in Judice, & *Rot. decis. 634. num 12. cor. Ubald.* ubi, quod Sententia injusta non dicitur casus insolitus, sed sæpè contingens.

Validitas liquet ex Actis. 8

Ex Actis palpatur manibus nullitas *ex animadversis supra §. 2. per tot.*

Moniales exegerunt Livella. 9

Repetenda sunt hic, quæ diximus *supra num. 3.*

Non habet hanc restrictivam.

Hæc restrictiva est literalis, illaque refertur à Vicario de Rubeis in Informatione, data in §. 11. *num 2.* ante finem. Per extensum registrata fuit in §. 16. *num. 15.* Producta fuit in prima productione Jurium coram 2. Judice, & in omnibus Summariis semper exhibita, signanter in impresso *num. 4. lit. L.* Omissis igitur congruis responsionibus, quę dari possent huic inauditæ facilitati negandi Solem in meridie, dicimus solùm cum *Pelleg. in Prax. Vicar. fol. 438. sub num. 29. Sed certè excusari meretur D. mens, quia hæc negasse noscitur, non voluntariè, sed potiùs extrema necessitate, ob defectum Juris, & inopiam rationum.*

De altera obligatione Montis magni non est quæstio. 10

Si cum dicto Monte non erat quæstio, ad quid Defensoribus ejusdem solemniter intimare Monitorium coram A. C. expeditum pro confirmatione decreti Vicarii Neapolitani?

Reverà tamen fuisse, & esse cum ipso quæstionem, ex parte Monialium, intentatam usque ab anno 1697. coram Card. Cantelmo, cum Voto ejus Congr. demonstravimus supra §. 2. *num. 3 & 4.*

A quo Decreto Vicar. non fuit ex adver. appellatum. 11

Hoc decretum extortum fuit inaudito Monte, ut testatur Successor Vicarius in Informatione, data §. 11. *num. 6.* in fine. Ab illo igitur non, nisi Prophetæ appellare poterant. Non solùm autem post notitiam, seu intimationem d. Monitorii, ab eo appellatum fuit; Sed coram omnibus Judicibus manifestè ostensa illius palpabilis nullitas, & evidens injustitia.

Monasterium S. Jo: cùm non sit, neque Cappuccinorum, neque Minorum S. Franc. sed sub invocatione S. Dominici, vel sub Regula S. Augustini, tale præsumi debet, qualia sunt illa, sub dd. Institutis viventia. 12

Omissis hujusmodi generalitatibus, quas pannos calidos vocat *Card. de Luc. de Leg disc. 61. num. 7* strictiùs dicendum est, quòd potiùs præsumi debet tale, qualia sunt illa, à quo fuit fundatum, & quod fundarunt Moniales ejusdem, ex animadversis supra § 3. *per tot.*

Ex eo autem, quòd Monast. S. Jo: Baptistæ non sit Cappuccinorum, neque S. Francisci de observantia, nihil infertur circa Livella, quia in Civitate Neapolis adsunt multa alia Monasteria, quæ non sunt Cappuccinorum, neque S. Francisci de observantia, & tamen sunt reformata, & debentur eis Livella in solis duc. 50. Suntque illa descripta in Sententia Vicarii Perissii, nempè.

Monasterium S. M. de Sapientia Ordin. S. Dominici, à cujus Moniali secundùm ejusdem Monasterii Regulas, & Constitutiones, fundatum fuit Monasterium S. Jo: Baptistæ.

S. Josephi Ord. S. Augustini.

S. Catherinæ Senensis Ord. S. Dominici.

S. Andreæ Ord S. Augustini.

SS Trinitatis Ord. S. Claræ.

S. Mariæ divini Amoris Ord. S. Dominici, fundatum à Monialibus Monasterii S. Jo: Baptistæ.

S. Mariæ de Jesu Ord. S. Claræ.

S. Petiti Ord. S Benedicti.

S. Mariæ Magdalenæ de Pazzis Ord. Carmelitar.

S. Patritiæ Ord. S. Benedicti.

Soluta fuerunt Livella in particulari. 13

Non subsistit in facto. & ad id probandum, inter alias demonstrationes, adduximus supra in § 10. *num. 7.* ingenuam confessionem Monialium, anno 1704. id fatentium Vicario generali de Rubeis, & præferendam omnibus testium depositionibus. Quia non adest in jure propositio magis certa, magisque communiter recepta, quàm nullam fidem præstandam esse illis testibus, qui deponere audent contra Principalium confessionem, ut firmavit *Rot. dec 3 8. num 4. cor. Buvat. & dec. 994. num. 4. cor. Danez jun. & in Colonien. Illegit. 6. Maii 1653. §. Quoniam cor. Verosp. & in Calagur. Decim.*

S. Pe-

S. Petri Manriq. 14 Aprilis 1698. § Firmata. & §. Noviter cor. dell'Olmo, & in Litbuana Dom. 10. Maii 1698. §. Acquisitio cor Ursin.

Crederem autem injuriam facere Informationi adeò qualificati Superioris, transmissæ S. C. C. si eidem nedum præferrem, sed simpliciter compararem Attestationem illius mercenarii Ministri, quæ registrata fuit *in §. 17. num. 41* juxta nobilem animadversionem *D. Hieron.* relatam à *P. Segnella predica 17. num. 8. e nel Crist. Instr. p 1. ragion 7. num 7.* ibi: *Quando majora minoribus coæquantur, inferioris comparatio Superioris injuria est*; Nisi dicamus, Religiosas illas, a quibus d. Minister die 4. Sept. 1702. se informatum asseruit, conscientia deinde ductus, eum pœnituisse, & in veritatis obsequium contrarium fassum fuisse eidem Vicario de Rubeis die 2. Augusti 1704. ut ipsemet testatur in dicta Informat. registrata *in §. 11. num. 10.*

Ultra, quod si in hac parte non crederetur ipsis Monialibus, ad eorum favorem deponentibus ea, quæ retulerunt dict. Ministro, ex notis Juribus; Multò minus credendum est eid. Ministro, loquenti ex ore earundem Monialium, nihilque de propria scientia addenti, sed referenti unicè verba Monialium, ne major præsteiur fides copiæ, quàm originali, contra *Text. in cap. Licèt ex quadam de Testib.* cum concordantibus, citatis *sup. disc. 1. § 17. num. 23.* & in nostris terminis *Pignatell. consult. 174. num 9. post princ.*

14 *Monasterium est judicandum, quale demonstrant effectus, & modus vivendi.*

Ultrò concedimus propositionem hanc, dummodo sermo sit de effectibus, & modo vivendi, ab omnibus Monialibus practicatis ab erectione Monasterii, usque ad finem præteriti Sæculi, non autem de modo vivendi recentissimo quatuor dumtaxat Monialium, indicatarum *in §. 15. num. 13.* qui in nulla consideratione haberi debet, ex adductis *per Palm. nepot. alleg 5. num. 6. Rot. decis. num 252. num. 13. part. 5. rec.* & apud *Merlin. de Pignatell decis. 77. num 8.* & apud *Salgad. in Labyr. Cred. decis. 36. in fin.*

Potestque ulteriùs solidè addi, quòd tale judicandum est Monasterium, quale ipsum demonstrant solemnissimæ professiones, ex animadversis supra *§. 15. per tot.*

15 *Ab Institutione Monasterii, de qua non constat.*

Quomodo non constat de Institutione Monasterii, si est plusquam manifestum, & à Nobis semper inculcatum, & probatum coram omnibus Judicibus, vix effluxum esse integrum sæculum à tempore, quò fundatum fuit à Sor. Dorothea Viliani, Moniali Monasterii S. Mariæ de Sapientia Neapolis? ut probavimus supra *§ 4. num 1. & seq.* Idque notorium facit Breve Fundationis de mandato Clem. VIII. expeditum die 6. Decemb. 1597. & per extensum registratum *sup. in §. 1. post num. 12.*

16 *Historici registrare faciunt desumpta ex traditionibus minimè veris.*

Oportebat in nostro casu ostendere, quòd ea, quæ registrarunt Neapolitani Historici de Monasterio S. Jo: Baptistæ, sint minimè vera, non autem sufficit id gratis ubique asserere. Nos enim ad demonstrandum oppositum, ultra legalem præsumptionem, quæ stat pro eorum assertionibus, dicimus, illos concordare cum tot aliis probationibus, de quibus sup. ut illis fidem denegare sit Solem in meridie controvertere.

17 *Diffeuitur ex solutionibus, & observan. contraria.*

Solutiones, & observantia militant pro Monte ex animadversis supra §. 10. *per tot.*

Ultra quod mirum certè est, quòd ad profligandam Vitam communem à religiosissimo, & numerosissimo Monasterio S. Jo: Baptistæ, contra intentionem sanioris & majoris partis Monialium, insistatur in recentissimo facto quatuor dumtaxat ex eisdem Monialibus, directè operantibus contra propriam professionem, & Regulam, ut vidimus supra §. 15. *per tot.* Non enim spectandum est quid à dictis quatuor Monialibus factum, sed quid ab eis fieri debebat, juxta rotundum *Text. in leg Sed licet ff. de Offic. Præsid.*

18 *Non constat de ullo mandato procuræ Monasterii.*

Mandata procuræ exhiberi solent in judiciis contentiosis, non autem in Secretariis Sacr. Congreg. unita cum supplicibus Libellis, quando una Pars instat pro obtinenda aliqua Gratia, ut contingit in præsenti, in quo concurrunt tot actus, ut non unum, sed mille mandata procuræ præsumere faciant. Habemus enim tres Libellos, pro parte Monasterii in Sac. Congr. exhibitos, exaratosque cum consilio quamplurium insignium Advocatorum ejusdem Monasterii; Informationem Card. Philamarini; Replicata rescripta ejusdem Sacr. Congr. annuente etiam SS. emanata; Subdelegationem Apostolici Delegati in Civitate Neapolis, Articulos, coram ipso productos; Testes, ex parte Monialium servatis servandis examinatos; Judicium coram Regio Consilio Neapolitano instructum, & per decennium prosequutum à Monialibus, cum individuali relatione ad ea, quæ agitata fuerunt anno 1664. & similia, non sine magna impensa, temporisque lapsu procurata.

Videtur autem vim facere intellectui, quòd omnia ista gesta fuerint absque scientia Monialium, illarumque approbatione, & absque ulla dubitationis umbra exceptio hæc mandati procuræ allegata fuisset in d. lite, per decennium agitata in Regio Consilio Neapolis ex parte Monialium S. Jo: Baptistæ acerrimè impugnantium dictam solemnissimam Transactionem, ab ipsis procuratam, si speciem aliquam subsistentiæ habuisset.

Mons solvit Monialibus directè Livella. 19

Non est verum, ut probavimus sup. §. 10. *per tot.*

Sed gratis, & malè. 20

Si gratis, & malè Monasterium aliquod probatur reformatum, ex solemni professione Monialium seq. tenoris. *Voglio anche osservare la Riforma, fatta per ordine della fel. mem. di Papa Clem. VIII particolarmente per quello, che tocca alla Vita commune, senza possedere cosa alcuna di proprio, e tutto quello, che avrò, darollo alla Superiora, e dalla Communità ricevere tutti i miei bisogni.* Quando id erit cum fundamento, & benè, Lector judicet.

Injungitur in prædicta Bulla oratio, jejunium, silentium, & similia; Sat igitur est, ut quoad ista promissio verificetur. 21

Curiosa quidem responsio. Se obligant Moniales servare Bullam Clem VIII. *particolarmente per quello che tocca alla Vita commune*, cum aliis verbis, supra registratis, & hæc cubitalis obligatio, solemnisque promissio, facta Deo, qui non irridetur, detorqueri prætenditur ad orationem, jejunium, & silentium. In meo Calepino Vita communis non est aliquod synonimum cum oratione, jejunio, & silentio, & à parte rei innumera sunt illa Monasteria, in quibus oratio, jejunium, & silentium practicantur, & tamen non servatur vita communis: Applicatur igitur huic contrariæ interpretationi, & detorsioni Bullæ Clem. VIII. lepida illa animadversio *Thom. Garzon nella sua Piazza universal. disc. 5.* ubi dicit: *Lascio stare le difese, che fanno con li Testi, e con le glosse delle Leggi, che non tirano tanto li Clavattini il corame, come fanno essi i detti loro, per portare le ragioni ove li pare.*

Verba promissionis, quantumvis generalia, ad ea solùm extenduntur, de quibus cogitatur. 22

Retorquentur ad hominem, quia, nedum Moniales cogitarunt, sed se obligarunt expressè, velle observare Constit. Clem VIII. *particolarmente per quello, che tocca alla Vita commune.* Ultra quòd nimis notoria in hac parte sunt principia, quòd similes generales promissiones referantur ad omnia, juxta *Text. in leg. Talis scriptura §. final ff. de Legat. 1.* & animadversa *per Decian. cons 70. à num. 19 lib. 3. Menoch. de Arbitr. cas. 6 num. 22 Grat. dec. March. 135 num. 14. Mans. consult. 278. num. 13. & 14. & Rot. decis 52. num. 1. & 3. cor. Mantic.* Etiam si agatur de materia odiosa, & exorbitanti, ut ampliando observant *Sard. cons. 564. num 18. vers. Imò, Barbos. de Claus. claus. 70. num. 3. Menoch. de Præs. lib. 4. præs. 182. num 4. & Gonzal. ad Regul. 8. Cancell. gloss. 25. num 27. & 28.* Quòdque sub approbatione, seu promissione totius quælibet ejus pars promissa, & approbata censetur, ex adductis per *Barbos. axiom. 31. num. 2. & Monach. decis. Bonon. 55 num. 15.*

Consequendi annuum Livellum ad instar Reformatarum. 23

Hoc, quia non verum, negatum semper fuit, & in æternum negabitur, & quatenus una, vel altera Monialis id de facto practicaverit, dicimus cum *Jason in leg. Licèt num. 3. ff. de Legat 1* quem sequitur *Rot. in decis. 238. num. 5. coram Coccin.* quòd in hac parte, non quod de facto fit, sed quòd de jure fieri debet, attendendum est; Circa quod habemus pariter *Text.* literalem *in leg. 12. ff. de Offic. Præsid.*

Formula, qua Moniales utuntur, est eadem qua utuntur cæ- 24
tera Monasteria reformata, & non reformata.

Hoc est unum ex illis voluntariis æquivocis, quæ palpabilia sunt, exageruntque, ut dici solet, ad projiciendum pulverem ante oculos, quia in Attestatione Actuarii, ab eo subscripta die 11. April. 1704. & de qua mentionem facit Reverendissimus Vicar. de Rubeis, in sua Informat. § 21. numer 18. dicitur solùm, eundem Actuarium attestatum fuisse, quòd hujusmodi formulæ ab annis 34. servatæ fuerunt in omnibus Monasteriis Monialium, subjectis Eminentiss. Archiepiscopo, juxta illa verba dictæ Attestationis: *Dalle*

professio-

professioni delle Monache, fatte da 24. anni a questa parte; Ex parte verò Montis concludentissimè probatam fuit, id practicatum fuisse in Monast. S. Jo: Baptistæ, non ab annis 24. sed ab annis 90. §.15. num.2. Nempè anno 1615. die 5. Nov. à Sorore Maria Dominica de Sorgentio. Anno 1616. die 12. Augusti à Sorore Seraphina Maria Gaudiosa, & successivè ab aliis, juxta authentica documenta, producta per acta Fatii de mense April. 1705. Proindeque nimis impropriè talis solemnis promissio attribuitur formulæ, initium suum habenti ab annis 24. hoc est anno 1678 vigore Epistolæ de mandato Innoc. XI. scriptæ Archiepiscopo Neapolitano, & de qua mentionem facit *Crispin. nella Visit. pastor. part.2. §.42. num.39.*

Ultra quæ dicimus, assertam formulam, servatam ab annis 24. in Monast. subjectis Archiepiscopo Neapolitano, restrictam esse ad hæc formolia verba: *Voglio osservare la riforma, fatta per ordine di Papa Clem. VIII.* Absque illo essentialissimo addito, *particolarmente per quello, che tocca la Vita commune, senza possedere cosa alcuna di proprio, e tutto quello, che avrò, darollo alla Superiora, e dalla Communità ricevere tutti li miei bisogni &c.*

25 *Benè processit A. C. ad liquidationem debiti Montis 29. Familiarum in duc. 120.*

Ex judicio S. C. E. & R. annuente SS. à Monte 29. Familiarum Monast. S. Jo: Baptistæ non potest habere pro Livellis nisi annuos duc. 50. § 23. *num.9.* A. C. determinat oppositam, nempe, ipsum obligatum esse ad solutionem annuorum duc. 120. §.19. *num* 2.

Præterea ex Sententia Regii Consilii, in quo introducta fuit Causa ad instantiam Monast. S Jo: Baptistæ, approbantis Conclusionem illam anni 1664. datam *in* §.16 *num* 15. Livellorum quantitas in eodem Monasterio erat jam determinata, & restricta ad summam duc. 50. §.7. *num* 6.

Igitur A. C. demandando, illa solvenda esse ad rationem duc 120. non processit ad liquidationem alicujus summæ incertæ, sed summam solemniter, & maturitate insigni, per Sententias dd. maximorum Tribunalium determinatam, revocavit cassavit, & abolevit, illam ampliando à duc. 50. ad duc. 120. Iste autem procedendi modus, destructivus duorum judicatorum taliter qualificatorum, quatenus velit appellari bonus, erit talis bonitate illorum, de quibus loquitur *Isaj.* 5. 20. ibi: *Qui dicitis malum bonum, & bonum malum.*

26 *Fuerunt exhibita Capitula.*

Fuerunt etiam allegatæ dicta solemnissima Transactio, approbata à Papa, & justissima Sententia Regii Consilii Neapolitani, quæ ligabant, & ligant manus omnium Judicum, tam Ecclesiasticorum, quàm Laicorum; Sub Sole siquidem major approbatio ab una, vel altera, potestate excogitari non potest.

27 *Admittitur, annuum Livellum deberi directè Moniali.*

Reditur hic ad solitam cantilenam, abundè confutatam supra §.10. *per tot.*

28 *Quod ut i clarum, & literale non admittit contrarium intellectum.*

Responsio hæc non dicitur data ad tollendam difficultatem, sed ad ornatum Urbis, juxta lepidum dictum *Sperell. dec.138. sub num.57.* quem sequutus *fui in Instit crim. libr.4. tit.8. num.20.* Aliud enim est, quòd clarum, & literale sit Capitulum illud Montis, ubi disponitur, quòd Monasteriis non reformatis dentur pro Livellis annui duc. 80. Aliud verò, quòd sit clarum, Monast. S. Jo: Baptistæ non esse reformatum; Est autem pulcher, novusque respondendi modus confundendi unam cum alia claritate.

29 *Decretum Vicarii Neapolis declarat, Monasterium non esse reformatum, per consequens minimè locum habere potest altera pars dicti Capituli.*

Decretum hoc approbationem non meruit à S. C. E. & R. ex animadversis supra §.15. *num.*12. Nec non erat, & est sub Judice, etiam quando ex parte Monialium ista scribebantur; Mirum proindè est, quòd ex parte earundem allegetur tanquàm Textus. Ultra quod talibus laborat nullitate, & injustitia, ut nec etiam allegari mereatur, ex adductis sup. §.2 *& per tot Discept.*

30 *Allegat differentiam, seu speciem Religiosorum.*

Hæc differentia Religiosorum ad effectum possidendi Livella, vel alia legata annua, est innegabilis: Cappuccini enim, & Fratres S Francisci, non solùm possidere non possunt annua Livella, sed nec etiam possunt petere Legatum unius ferculi, qualibet die eis, ex motivo pietatis, & charitatis relictam, ut resolvit *C. C. in Faventina 12. Martii 1697. lib.47. Decret. fol.173* & notat *Bettachin. Vot. decis.31. num.1.* Illamque per extensum refert *Piton. fol.73. num 175. tom.1. suar. doctissimar. Discept. Eccles.* Non sic autem alii Religiosi diversorum Ordinum Regularium, quibus ex tolerantia, ac benignitate Apostolicæ Sedis Livellorum usus permittitur, cum conditionibus tamen, explicatis à *Monacell. in Formul. tom.1. fol.243 num 4.* ibi: *I. Quod illum habeant dependenter à voluntate Superioris. II. Ut sint parati peculium consignare ad nutum ejusdem Superioris. III Ut pecunias convertant in licitos, & pios usus, & decentiam eorum status. IV. Quòd sit penes Depositarium.* Observando *num. seq.* id verum esse in Monasteriis, in quibus non perfectè servatur Vita communis, quia in istis, vel in aliis, *in quibus ob abundantiam redditum de facili servari potest, non licet Monialibus Livella retinere, neque ad nutum Superioris, & hanc sententiam tuetur Fagn. in cap. Monachi à num.59. usque ad fin. de Stat. Monac. Cui sententiæ subscribo, quia in his cessat motivum carentiæ rerum, ad vitam substentandam necessariarum, cujus intuitu, & respectu usus annuorum Livellorum toleratur. Tunc enim Moniales, cùm habeant omnia necessaria, si Livella exigerent, & expenderent, essent veræ proprietariæ, non obstante Superioris dispensatione.*

An autem utriusque sexus Religiosi tacitè, & expressè remittere possint Consanguineis, vel aliis donare hujusmodi annuas subventiones, quæ sibi pro eorum extraordinariis indigentiis assignatæ sunt, non concordant Canonistæ, & DD. *Rota* enim *dec.610. à num 8. cor Cerr.* inclinare videtur in opinionem negativam, quam tuetur *Donat. Rer. Regul. tom.4. tract.15. de Vot. pauper. quæst.23 & quæst.35.* E converso autem *Sanch. ad Præcept. Decal. lib.7. cap.22. num.16. Dian. coordin tom.7. tract.3 de Pauper. Relig. resol.69 nu.2. Card. de Luc. de Regul. disc.56. à num.7 & Rot. decis. 1162. num.17 cor. Emer. jun.* magis solidè affirmativam Sententiam defendunt, pro qua inter alias duæ rationes nimium stringere videntur. I. Quod per talem donationem Religiosus nullum damnum infert Monasterio, sed parcè vivendo, detrahere videtur id, quod donat, vel remittit condecentiæ suæ personæ, ejusque genio, & ventri. II. Quia sicuti si exactio Livelli sequuta fuisset, & Religiosus talem summam ex charitatis, vel honestatis motivo, in suorum Conjunctorum subventionem erogasset, retractari non posset, ita videtur, quòd per actum negativum, seu abstinentiam ab exactione, absque inani circuitu, talem laudabilem erogationem singulis annis erga Conjunctos facere voluerit; Circa quam quæstionem vide *R. P. D. Petr. Cons. Apost. tom 4. fol.276. num.58.*

Nulla vis fieri potest in Relatione Card. Philamarini, tum quia de eo tempore aderat decretum Vicarii Perissii. 31

Bone Deus! & oh facultatis legalis deplorabile infortunium; Exclamat et *hic Casareg. ad Stat. Januæ resol 8. numer.1. in fin. seu fol.429. Quandoque ob alienam inscitiam eo vilitatis reducimus intellectum, ut ipsismet hominum deliriis respondere cogamur.* Informatio Card. Philamarini procurata fuit à Monialibus anno 1664. §.11. num 2. Obiitque idem dignissimus Card. Neapoli octuagenario major die 3. Nov. 1666. *Caphar. in Synth. vetust. in Compend. Chron. fol.455.* Decretum verò Vicarii Perissii editum fuit die 5. Junii 1691. §.1. num 3. & sic post annos 25. ab ipsius obitu, & 27. à Data Informationis: Quomodo igitur dici potest, quod tempore Informationis Card. Philamarini aderat dictum decretum? Potestne dari responsio magis frivola, magisque insubsistens, & voluntaria?

Relatio Card. Philamarini venit ad petitionem, & instantiam particularium Monialium, non autem Monasterii. 32

Hæc responsio participat de natura, ut dici solet, *delle bastonate de Ciechi*, quia Card Philamarinus incipit suam Informationem per hæc verba *La Supplica, fatta dare in codesta S. C. per parte delli Monasterii riformati di S. M. della Sapienza &c. di S. Gio: Battista &c.*

Igitur est divinare ante lecturam Scripturarum, non autem respondere cum fundamento, quando asseritur, quòd dicta Informatio facta fuit ad petitionem particularium Monialium.

Concordat in hac parte idem Card. Philamarinus cum supplici Libello, ex parte Monialium S C. E. & R. exhibito ibi: *Per parte del Monastero di Monache riformate Domenicane di S. Gio: Battista di Napoli § 8 num 4.*

Cum Articulis, coram Delegato Apostolico productis, ibi: *Quæ offeruntur summariè probanda cor. Reverendissimo Vicario Neapolitano Subdelegato Apostolico pro parte Monasteriorum D. Mariæ de Sapientia &c. S. Jo: Baptistæ &c. §.9 num.2.*

Cum depositionibus testium, datis in *§.6. à num.6.*

Cum

Cum alio supplici Libello, eidem S. C. E. & R. exhibito, ibi; *Forti Alla Cong. de Vesc. per li Monasterii riformati di S. M. della Sapienza, di S. Gio: Battista &c.* Intus verò: *Eminentissimi, e Reverendissimi Sign. Li Monasterii riformati di S. Maria della Sapienza, di S. Gio: Battista &c.* §.8. n.4. & 5.

Cum decreto demum Subdelegati Apostolici, ibi; *Pro parte Monasteriorum reformat. S. M. de Sapientia &c. S. Jo: Baptistæ &c.* §.14. *num.*3. in quibus actibus, & Script. millies reperitur ead. assertio.

Verum est, quòd pro fundamento instantiæ eorundem Monasteriorum in contextu dd. actuum indicantur personæ illæ Monialium, ex quarum nomine debeantur eis Livella: Sed hoc non immutat principalem instantiam, & debebant præcisa necessitate exprimi, quia Monast. prædictum, non ex proprio jure, neque ex personis omnium Monialium, sed solùm ex personis illarum, quæ descendebant à Fundatoribus d. Montis, Livella prætendere poterat.

33 *Pars adversa allegat modum, qui practicatur cum Monasterio S. Andreæ &c. qui mirificè retorquetur.*

Retorquetur mirificè, sed contra Monast. S. Jo: Baptistæ, cujus Abbatissa, non autem Moniales nomine proprio exegerunt, & exiguut Livella, ut probavimus supra §.10. *per tot.*

Exempla autem Monasteriorum S. Andreæ Ord. S. Augustini, S. Josephi ejusdem Ord. S. Augustini, S. Potiti Ord. S. Benedicti, & S. Patritiæ ejusdem Ord. adduximus ad tollendam de medio cantilenam illam, usque ad nauseam inculcatam, quòd in Civitate Neapolis non existant alia Monasteria, nisi Cappuccinarum, & S. Francisci de vera observantia, quibus solvantur Livella ad rationem ducat. 50.

34 *Cùm in confesso sit, Livella deberi nostris Monialibus directè, & nostram Monasterium non esse amplius de Reformatis, neque de observantia.*

Nisi verba illa *in confesso sit* per errorem transcripta fuerint, seu proprio marte à Copistis addita, dicendum utique est, propositionem hanc continere verum Eus rationis.

35 *Ultima Relatione clandestinè extorta.*

Informatio hæc est illamet, quæ per extensum registrata fuit in §.11. Confecta post accessum ejusdem Vicarii ad Monasterium, ut videre est *in num.*10. Postquam Moniales deduxerunt eoram eo omnia deducibilia, quæ leguntur in ipsa *à num.*14. *usque ad fin.* Et postquam Defensores ejusdem Monasterii in pluribus Contradictoriis, coram d. Vicario habitis, ad satietatem usque auditi fuerunt, ut ex illius contextu, & signanter *num.*14. ibi? *E andverso autem pro parte Monialium deductum est.*

Asserendo igitur mirabili promptitudine, Informationem hanc, cum tot circumstantiis exaratam, esse clandestine extortam, & continuatur in hac parte rubrica illarum responsionum, de quibus sup. *num.*32. *versic. Hæc responsio.*

36 *Subjunxerunt, quod hi sunt actus merè cæremoniales.*

Responsio hæc non potest sine animi horrore sub oculis haberi, & sola atque unica consideratio, seu seria ponderatio reducendi observantiam solemnium Votorum, factorum Deo, qui non irridetur, ad cæremonias, inter Catholicos deservire potest pro adæquata responsione: Longè enim melius est non vovere, quàm post votum sub his frivolis prætextibus promissa non reddere.

Præterea sacrosanctum *Trid. Conc. sess.* 25. *de Regul. cap.*1. non docendo cæremonias, sed salutis viam pandendo, strictè præcipit Regularibus omnibus, tam Viris, quàm Mulieribus: *Ut Regularis disciplina, ubi collapsa est, instauretur, ubi verò conservata est, constantiùs perseveret*; Præcipiendo ulterius: *Ut omnes Regulares, tam Viri, quàm Mulieres ad Regulæ, quam professi sunt præscriptam, vitam instituant, & componant, atque in primis, quæ ad suæ professionis perfectionem &c. nec non ad communem vitam, victum, & vestitum conservanda pertinentia, fideliter observent.* Et proindè nullo modo inter Catholicos, atque in illis Provinciis, & Civitatibus, ubi idem Concilium, tanquam in propria Sede, religiosè servatur, & colitur, ab Ecclesiasticis Judicibus admittendæ videntur propositiones, quòd Votorum promissio, Vitæque communis observantia, sit actus merè cæremonialis, neque proinde fideliter observari, ut dicit Concilium, sed à Monialium arbitrio detorquendus inanibus interpretationibus, cæremonialibusque actibus, ad excusandas excusationes in peccatis, juxta præcisa verba Innoc. XII. *in ejus Constit.*95. *num.*12. Et quod congruis exprimi nullatenus verbis potest, prætenditur, ut hujusmodi propositiones admittantur à Judicibus Ecclesiasticis in Curia, revocando contraria Judicata Judicum laicorum Civitatis Neapolis, eo tempore, quo cor. ipsis, nec etiam fit instantia pro tali revocatione.

37 *Priorissæ parum in id advertit.*

Facultates Priorissæ, & cujusvis alterius Superioris Regularis, ad hæc nullatenus se extendunt, ut in terminis sancivit Clem. VIII. *Constit.*60. §.2 *vers. Neque Superioribus, & vers. Nulla quorumcumque*, in cujus sequelam ita semper declararunt Sacræ Congr. in resolutionibus, quas referunt, & sequuntur *Fagnan. in cap. Monachi num.*62. *de Stat. Monach. Quaranr. in Sum. Bull. verbo Casus reservati fol.*139. & 137. *Lezzan. in Sum. quæst. regul. tit. de Obligat. Relig. ratione vot. pauper. num.*15. *in fin. Capon. discept.*288. *num* 49. *tom.*4. & *Bart. à S. Fausto in Thesaur. Relig. tit. de Voto pauper. q.*195. *à num.*1. & *Monacell. in Form legal pract. tom*1. *fol.*292. *n.*7. ubi, quod hæc S. C. in *Florentina* 21. *Julii* 1690. ad relat. Card. Petruccii, respondit, circa Livella ab omnibus Regularibus servandam esse Constit. Clem. VIII.

Et in præcisis terminis, quod in nostra Religione Dominicana Abbatissæ, nedum non possint concedere tales licentias, seu tolerando, vel non advertendo, id permittere, sed quod præcisè, & sub gravi pœna teneantur consuetudinem, etiam immemorabilem, administrandi Livella per ipsas Moniales, forsan introductam, de medio tollere, & extirpare, notat *Donat. Rer. Regul. tom.*4. *tract* 15. *de Vot. pauper. quæst.*12. *per tot.* & signanter, ibi: *Quæritur, an consuetudo, introducta à Monialibus habendi, & exigendi Livella per se ipsas, extirpari possit à Prælata, & dico, quòd sic, etiam si foret centenaria, seu immemorabilis: Imò Abbatissa tractar illam extirpare &c. Secus autem est in malo statu, & Moniales tenentur obedire, aliter possunt adstringi, & graviter puniri*: Observando in fine abusus, qui solent provenire ex d. administratione Monialium *in vanis vestibus, vel donando Sæcularibus, aut aliis charissimis.*

Ratio autem, & quidem conveniens ea est, quia aliàs reducendo Votorum observantiam ad cæremonias, ut exadverso dicitur, Religiosi omnes dicerentur verè proprietarii, proprietate illa, quam malorum multorum causam appellat, & meritò D. *Carolus*, relatus à *Crispin. nella Visit. pastor. par.*2. §.42. *num.*39. his verbis *Omnino incumbere debet Episcopus, ut ea Monasterio vitium proprietatis, tanquam multorum malorum causam, evellat*, & in nostris terminis *Monacel. in Formal. tom.*1. *fol.*243 *à num.*3. & signanter *num.*5. *in fin.* ubi, quòd in hoc casu Moniales essent veræ proprietariæ, non obstante Superioris dispensatione. 38

Ad quæ inconvenientia evitanda, non adest propositio magis certa, magisque communiter recepta inter Canonistas, & à S. C. quotidiè approbata, quàm quod Religiosi, neque etiam dicantur possidere pannos ipsos, quos in dorso gestant, itaut nequeant dicere *hæc vestis est mea*, ad instar Servi, ut benè observat *Zabarel. cons.*17. *num.*5. quem sequitur *Quaranr. in Summ. Bullar. verbo Casus reservati num.*6. *fol.*158. *in princip. Rot. dec* 81. *num.*3. *cor. Bich.* & *decis.*253. *num* 2. *par.*11. & *dec.*405. *num.*7. & *seq. par.*16. Et in terminis Religiosi, viventis sub Regula S. Augustini, secundum Const. S. Dominici, sub qua vivunt Moniales S. Jo: Baptistæ, *Donat. Rer. Regul. tom* 4 *tract.*15 *de Vot. paup quæst.*4. *per tot* ubi explicando verba Regulæ advertit, hoc adeò verum esse, *ut non solùm jure non teneantur proprietat, sed etiam, nec in ore, cùm dicit, nec dicatur aliquod proprium &c. exemplo primitivæ Ecclesiæ &c* & *Monacellus in Append. ad Formal. tom.*2 *fol.*291. *à num.*1. ubi, nedùm testatur de praxi S. C. sed etiam, quod ab eisd semper fuerunt reprobatæ opiniones aliquorum Authorum Regularium, propriam defendentium causam; Meritò proinde concludendo *num.*2. & 3. hanc opinionem firmiter tenendam esse, ibi: *Verùm opinionem istam à S. C. C. pluribus decretis, quæ refert, fuisse reprobatam, latè, doctèque ostendit Fagn. ejusdem S. C. Secretarius &c. Tenendum igitur firmiter est, quòd Regulares utriusque sexus, neque de Superioris permissione, habere possunt, & tenere superflua, at maneant, & dona elargiantur, aut expendant, etiam in usus licitos, neque audiendi sunt Authores, præsertim recentiores, studiosi selectores laxiorum opinionum, qui evertere cupiunt Tridentini dispositionem, per tot vices à S. C. & à Summis Pontificibus innovatam, & declaratam, & Superiores, at etiam Subditos Regulares in periculis salutis tonantur adducere, quos meritò non sequitur Donatus &c.* 39

Multa alia adduci possent cum majori otio ad comprobandum bonum Jus Montis magni Maritaggiorum, & confutandas contrarias insobsistentes prætensiones: Id tamen mihi non permiserunt Fori, & Cathedræ occupationes assiduæ: *Indulgendum enim est Romanæ Curiæ Advocatis* (ut utar verbis 40

verbis Card. de Luc. de Servit. disc. 69. sub num. 5. & de Dot. disc. 111. num. 3.) si juris quæstiones, Exterorum more, non disputant, sed conclusivè juxta receptas opiniones discurrunt, quoniam semper currenti calamo properando, atque, ut vulgò dicitur correndo la Posta, *scribere coguntur:* Quod ad unguem verificatum fuit in hujusmodi notis responsivis.

§. XIX.

Causæ resolutio, & Disceptationis Conclusio.

1 NOn obstantibus iis, quæ omnibus Judicibus proponere studui, quæque eadem sunt cum adductis usque adhùc, iidem Judices, approbantes contraria motiva, & allegationes, in eo fuerunt sensu, ut Monast. S. Jo: Baptistæ nunquam fuerit, neque hodiè dicendum sit reformatum, & de observantia, Sententias ferentes, ut infra.

2 *Die 18. Julii 1703. Babutius. Christi nomine &c. in Causa, & Causis, quæ primò, & in prima, seu alia veriori coram Nobis versæ fuerunt, & vertuntur instantia, inter V. Monasterium, & Moniales S. Jo: Baptistæ, Religionis Prædic. S. Dominici Neapolis, Actrices ex unà, & V. Montem magnum Maritaggiorum, & alterum V. Montem 29 Famil. nuncupatum ejusdem Civitatis Neapolis, illorumque Ministros, & Officiales, Reos conventos, Partibus ex altera, de, & super executione decreti Reverendiss. Vicar. generalis, mandantis, Monasterium præd. S. Jo: Baptistæ non esse comprehensum inter Monasteria reformata, seu de Observantia, emanatum die 9. Sept. 1702. seu &c. rebusque aliis &c. dicimus, præmissum decretum Reverendiss. Vicar. generalis Neapolis, declarans, Monast. prædic. S. Jo: Baptistæ minimè fuisse, necesse comprehensum inter Monasteria reformata, seu de Observantia, exequendum fore, & esse, prout exequi volumus, & mandamus, in omnibus, & per omnia, & quodcumque Exequatur decernendum, & relaxandum fore, & esse, prout decernimus &c. prædictumque Montem magnum teneri, & obligatum esse ad solvendum annuum Vitalitium ad rationem ducatorum 80. pro qualibet Moniali, alterumque Montem 29. Familiarum d. Civitatis Neapolis teneri pariter, & obligatum esse salvere annuum Vitalitium ad rationem duc. 120. pro qualibet Moniali ex nunc, & in posterum, tam decurrendum, & solvendum respectivè, juxta Statuta, Ordinationes, & Conventiones, cum eisdem Montibus; & Montistis respectivè emanatas, & pro illis, quatenus opus sit, mandatum executivum, & aliud quodcumque, desuper necessarium, & opportunum decernendum, & relaxandum fore, & esse, prout decernimus, & relaxamus contra prædictos Montes, & pro decreto, & relaxato haberi volumus, & mandamus, victamque Partem victrici &c. & ita dicimus &c. Ita pronunciavi &c.*

3 *Die 7. Julii 1704. Archivium. Christi nomine invocato, pro Tribunali sedentes, & solum Deum præ oculis habentes, per hanc nostram definitivam Sententiam, quam de Juris peritorum consilio in his scriptis ferimus, in Causa, & Causis, quæ primò, & in prima cor. A. C. A. secundò, & in secunda cor. Nobis versæ fuerunt, & vertuntur instantia, inter V. Monast. & Moniales S. Jo: Baptistæ Ordin. Prædicatorum Neapolis Actrices, & appellatas ex una, & V. Montem magnum Maritaggiorum, ac alium V. Montem 29 Familiarum nuncupatum ejusdem Civitatis Neapolis, illorumque Ministros, & Officiales, Reos conventos, & appellantes, Partibus ex altera de, & super confirmatione, seu infirmatione Sententiæ, latæ per d. A. C. A. ad favorem dicti V. Monast. & Monialium S. Jo: Baptistæ Neapolis appellatum contra dd. dd. Montem magnum Maritaggiorum, & Montem 29. Familiarum Neapolis, appellantes, rebusquè aliis in Actis Causæ, & Causarum hujusmodi latiùs deductis, ad quæ &c. dicimus, pronunciamus, decernimus, declaramus, & definitivè sententiamus, benè, ritè, & rectè fuisse, & esse per dictum A. C. A. Judicem, à quo, judicatum, & sententiatum, maléque, perperam, & indebitè fuisse, & esse per dd. Montem magnum Maritaggiorum, & Montem 29. Familiarum appellatum, & reclamatum, & de nullitate dictum Proptereaque d. Sententiam confirmandam, prout confirmamus, & approbamus in omnibus, & per omnia, & pro confirmata, & approbata haberi volumus, & mandamus, Partemque victam victrici in expensis condemnamus, quarum taxationem Nobis, vel cui de Jure, in posterum reservamus, & ita &c. non solum &c. sed & omni &c. Ita pronunciavi &c.*

4 *Die 6. Julii 1705. Archivium. Christi nomine invocato, pro Tribunali sedentes, & solum Deum præ oculis habentes, per hanc nostram definitivam Sententiam, quam de Jurisperitorum consilio in his scriptis ferimus, in Causa, & Causis, quæ primò, & in prima cor. A. C. A. secundò, & in secunda coram R. P. D. N. Judice commissario, tertiò verò, & in tertia, seu alia veriori, coram Nobis versæ fuerunt, & vertuntur instantia, inter Ven. Monast. & Moniales S. Jo: Baptistæ Ord. Prædicat. Neapolis Actrices, & appellatas ex unà, & Ven. Montem magnum Maritaggiorum, ac alterum V. Montem 29. Familiarum nuncupatum ejusdem Civitatis Neapolis, illorumque Ministros, & Officiales, Reos conventos, & appellantes, Partibus ex altera, de, & super confirmatione, seu infirmatione Sententiarum, latarum per dd. A. C. A & R. P. D. N. ad favorem d. V. Monast. Monialium S. Jo: Baptistæ Neapolis appellatarum, contra dd. Montem magnum Maritaggiorum, & Montem 29. Familiarum Neapolis appellantes, rebusque aliis &c. dicimus, pronunciamus, declaramus, & definitivè sententiamus, bene, ritè, & rectè fuisse, & esse per dd. A. C. A. & R. P. D. N. Judices à quibus, judicatum, & sententiatum, maléque, perperam, & indebitè fuisse, & esse per dd. Montem magnum Maritaggiorum, & Montem 29. Familiarum appellatum, & reclamatum, & de nullitate dictum, propteraque dd. Sententias confirmandas, & approbandas, prout confirmamus, & approbamus in omnibus, & per omnia, & pro confirmatis, & approbatis haberi volumus, & mandamus, Partemque victam victrici in expensis condemnamus, quarum taxationem Nobis, vel cui de Jure in posterum reservamus, & ita &c. non solum &c sed, & omni &c. Ita pronunciavi &c*

5 Ecce igitur, quod ab his tribus Sententiis, in Urbe obtentis, ob frigida illa verba *meum, & tuum*, tali amplitudine verborum, de præsenti declaratum fuit non reformatum, neque de observantia, Monast. S. Jo: Baptistæ Neapolis, ut Moniales disponere possint de earum Livellis ad instar Laicorum, publicorumque Mercatorum, etiam *per alreratum §. 17. num. 45. & 47. Et tamen nihil est miserius, quàm propter nummum Deum contemnere*, juxta auren verba *D. Hier. ad Levit. de duob. gener. hom.* relati *in can. Duo sunt 12. qu. 1.* Illud inquam Monasterium, quod congruè appellari potest *Primogenito* celebris Reform. Clemen. uti erectum, & fundatum paulò post ipsius editionem §. 1. *in fine*, & §. 13. *num. 3. & 4. Educato* in observantia perfectionis religiosæ, Vitæque communis per longum annorum spatium ab insigni Religioso *P. Jo: Leonardo à Literis*, ut legitur *in Diar. Dominici ad diem 11. Febr. fol. 213. & seqq. Figlio, e Padre* duorum Monaster. S. M. de Sapientia, & S. M. divini Amoris, amborum perfectissimæ Vitæ communis, & regularis observantiæ Civitatis Neapolis §. 3. *per tot.* Cujus Moniales in earum solemni professione promittunt servare Vitam communem formula strictiori illa, qua utuntur Cappucinæ §. 15. *per totam.* Cum quibus habent commune non usum Cratarum, & privationem hostioli ad colloquendum §. 12. *num. 4.* Uti reformatum, & de observantia conclamatum ab omnibus Neapolitanis Historicis §. 4. Ab illius Archiepiscopis, *uti substrictiori observantia S. Dominici* expositum oculis S. C. Summorumque Pontificum §. 12. *num. 4.* Taleque comprobatum ex Attestatione duorum generalium Actorum Magistrorum Monialium Civitatis Neapolitanæ §. 5. Ex judicio omnium Equitum, & Gubernatorum Montis 29. Neapolis, & sic ex omnibus ferè nobilibus Familiis ejusdem Civitatis §. 6. A seriis, replicatisque confessionibus, tam judicialibus, quàm extrajudicialibus Monialium, quarum aliquæ emissæ fuerunt etiam cum consilio earum Advocatorum §. 8. *numer. 9.* §. 11. *num. 2. in fine*. Ab Articulis, earum nomine productis; & testium depositionibus, ad earundem instantiam servatis servandis examinatorum §. 9. A solutionibus Livellorum, factis directè Abbatissæ, non autem Monialibus ipsis §. 10 Ex Informatione Card. Philamarini, transmissa S. C. E. & R. §. 11. *in princ.* Et ex alia informatione Vicarii de Rubeis, transmissa S. C. C. §. 11. *post princ.* Ex Relationibus Status Ecclesiæ Neapolitanæ Card. Gesualdi anni 1600. & Card. Philamarini anni 1630. §. 12. Ex oraculis S. C. §. 13. Ex approbatione Apostolicæ Sedis, mediante ejus speciali Delegato §. 14. In contradictorio judicio, incæpto die 8. Oct. 1675. & terminato die 5. Dec. 1684. uti reformatum indubitanter præsuppositum in Sententia primi Tribunalis collegialis laici totius Italiæ §. 7. *per tot.* Et demum contra Moniales dumtaxat informantes, die 1. Martii 1-03. solemniter canonizatum pro observanti, & reformato à Sacr. C. E. & R. denegante confirmationem decreti Vicar. Siliquini, in quo declarabatur non reformatum, neque de observantia.

6 Itaut concurrere videantur omnes illæ tres probationum species, quarum quælibet, etiam separatim sumpta, apta est facere de albo nigrum, & quadrare rotunda, nempè Con-

fessio

fessio Partis §.8. & 9. Instrumentum publicum §.55. Et res judicata §.7.

7 Circa quas Sententias notandum, quòd Judices plus in illis dixerunt, quàm unquam somniaverint Moniales, nedum obtinere, sed nec etiam petere, non solum decernendo, Monast. S. Jo: Baptistæ de præsenti non esse, sed nec etiam unquam in præteritum fuisse reformatum, & de observantia; Neque ad unicum finem possidendi Vitalitia, tanquam propria, & de illis disponendi *per altrettanti*, juxta animadversa in §.17. *à num* 43. Sed generalissimè, & ad omnem, & quemcumque finem, & effectum; Idque contra rei evidentiam, contra tenorem decreti Vicarii Neapolitani, quod confirmant, & contra omnia documenta, supra adducta, absque eo quòd ex parte Monialium jota unum, vel unus apex adductus fuerit ad probandum, vel petendum declarari, earum Monast. in præteritum non fuisse reformatum, & de observantia, vel qualitatem non reformationis se extendere ad omnem finem, & effectum.

8 Proindeque hodiè, attento tenore dictarum Sententiarum, ad canonizandum Monasterium aliquod pro non observanti, neque reformato, sat est, quòd una, vel altera Monialis de facto Vitam communem non observet, etiamsi major pars earundem propriam professionem punctualiter adimpleat; plus tribuendo unius, vel alterius Monialis actionibus, & operationibus de facto, & contra Regulam, atque professionem, & sic dignis correctione, & pœna, quàm aliis operationibus aliarum Monialium, uniformibus Regulæ, & professioni, & sic laude, & præmio dignissimis.

9 Dixi, *attento tenore contrariarum Sententiarum*, nam si ego essem Judex, nulla habita ratione dictarum, & similium Sententiarum, oppositum intrepidè decernerem. *Quia* (licitum mihi sit in hac parte uti præcisis verbis magni *I. C. Paul de Castr. cons.434. in fin. lib.2.*) *video, & cognosco, prædicta omnia vera esse, & veritate fulciri*.

10 Neque terret me Sententiarum numerus; quando enim sunt injustæ, etiamsi essent mille nunquam exequi debent, ex adductis *in dec.168. num.1. apud Constant. ad Stat. Urb. & in Imolen. Bonorum 25. Novemb. 1705. §. Nihilominus coram Ansald.* Ultra quòd illæ non sunt irreparabilia tela, nullam admittentia defensionem, sed solet ille, qui contrarias passus est injustas Sententias, per appellationis remedium in pristinum suorum Jurium statum reponi; Indeque *Bald. in leg. unic. num.6. Cod. Si de Momen. possess. fuer. appell.* quem sequutus fui in *Inst. Crim. lib.4. tit.8. de Appell. num.1.* appellationem lepidè vocat Theriacam contra Judicum venenum, ad differentiam Sententiarum imperitorum Medicorum, adversus quas non nascitur herba in hortis, nullaque juvat Theriaca contra ipsarum venenum, ut vidimus *in Instit. Crim. lib.1. tit.2. num.14.* In qua parte omni consideratione digna est reflexio illa *Plinii lib.29. cap.1.* sequuti *à Nicol. in Flosc. Verb. Medicina num.2.* ibi: *Medici discunt periculis nostris, & experimenta per mortes agunt, medicoque tantùm hominem occidisse, impunitas summa est.*

11 Præcipuè quia eædem Sententiæ, uti evidenter nullæ, & injustæ, ex hucusque animadversis, nec etiam nomen Sententiæ merentur juxta *Textum in leg. 1. C. Quand. provocar. non est necess.* & firmata *per Rot. decis.233. num.4. coram Priol.* Judices autem nulliter, & injustè procedentes dicuntur procedere tanquam privati, ex adductis in *dec.186. nu.8. cor. Ottob & in Rom. Hæredit. de Ruspolis 2. Martii 1705. §. Et in termiale cor. Molin.*

12 Minus adducatur in contrarium affectio illa Clienrum, quæ Advocatorum intellectum fascinare solet *ex Card. de Luc. de Emphyt. disc.58. num.12.* Quia ego sum in illa opinione, quòd etiam intellectus Judicum aliquando fascinari soleat ab adjacentibus, & circumstantiis Causarum, ut egregiè observat *Oliver. de Matr. null. fol.18. in med.* & docet quotidiana retractatio, & revocatio Sententiarum, quam à Judicibus appellationum videmus ad praxim reduci. Quibus proinde ab Advocatis, succumbentibus in illis Causis, in quibus probant bonum Jus fovere, dici potest cum verbis illis *magni Greg.* scriptis *Petro Diacono epist.42. indict.9. lib.1. De his, quæ tibi pro servanda Justitia scribo, ego absolvor, & tu si negligis, obligaris.*

13 An autem in hac Causa ego fuerim fascinatus, ex animadversis in hac Disceptatione, combinatis cum contrariis Scripturis, exhibitis *in §.17. tacitus Lector judicet*, ut in simili scriptum reliquit *D. Hier. lib.2. ep.4. ad Domn. Apolog.*

14 In omnem verò casum tribus his Sententiis in Urbe, nulliter, & injustè obtentis, opponi possunt tria fundata judicia totidem S. R. E. Card. & Neapolitanæ Ecclesiæ Archiep. Gesualdi, Boncompagni, & Philamarini. Bone Deus, qualia nomina tam in Neapolitanæ Ecclesiæ Fastis; Chronicisque, quàm in Romanæ, & universalis Ecclesiæ Annalibus: *Ita* ut de Voto uniuscujusque ex ipsis, cum omni sermonis proprietate dici potest id, quòd de quodam insigni Theologo Societatis Jesu scripsit *P. Segn. nella predic. 39. num.4.* nempè *Uomo, il di cui Voto equivale a quello d'un intiera Università.*

15 Dicant proindè quatuor Moniales S. Jo: Baptistæ cum dd. tribus Judicibus: *Ipsarum Monasterium minimè fuisse, nec esse comprehensum inter Monasteria reformata, neque de observantia*; Quis ego, omissis aliis, in hac Disceptatione expensis, dicere non desinam cum tribus S. R. E. Card. Archiepiscopis Neapolitanis, nempe cum Card. Gesualdo §.12. *num.1.* quòd in eodem Monasterio *si osservano esattamente la Regola, li Voti, e la Riforma*. Cum Card. Boncompagno §.12. *num.7.* quod *in d. Monasterio di S. Gio: Battista si vive con molta osservanza, in modo, che vi è anco quella della Vita commune*. Et cum Card. Philamarino §.12. *nu.4.* quod *idem Monast. di S. Jo: Baptista est sub strictiori observantia S. Dom.*

16 Observando præcipuè, quod dd. vigilantissimi Præsules, & dignissimi Cardinales, non fuerunt loquuti sub cœca fide unius, vel alterius mercenarii Ministri, de numero illorum, qui cupiunt placere eorum Dominis in Regione Vivorum, juxta animadversionem *de Rav. in disc. ad Lector part.4. to. 3. rec. à num 95. & Zaul. ad Stat Favent. tom.1. fol.56. nu.18.* & ad effectum consequutionis alicujus miserabilis summæ, sive majoris, vel minoris Livelli, sed ex illa experientia, quam ab ordinariis, necessariisque annualibus visitationibus omnium Monasteriorum, sibi subjectorum, perfectissimè habebant celebris Monasterii S. Jo: Baptistæ siti in illa Civitate, in qua longævæ ætatis veneranda canitie præfulgentes, virtutum meritis cumulati, in Domino quieverunt; & in qua usque ad senectam, & senium continuò attenderunt universo Gregi, in quo Sp. Sanctus posuit illos regere dictam Ecclesiam, scribentes non Rationali dicti Monasterii, neque Ministris alicujus Banci, sciendo clandestinas giratas Livellorum *per altrettanti*, sive tolerante, sive ignorante Priorissa §.17. *n.43. & seqq.* Sed scribentes Summo Jesu Christi in Terris Vic., Sacrisque Congr. ad meram veritatem requirentibus ab ipsis eorum Votum, & Informationem, vel ex se ipsis narrantibus verum Statum, veramque qualitatem Monasteriorum, sibi subjectorum, in exequutionem *Const.15.* Sixti V. ad hoc, ut Summus pro tempore Jesu Christi Vicarius: *De toto Ecclesiarum singularum statu certior reddatur &c. atque omnibus cognitis, & examinatis &c. alia in Vinea Domini Sabaoth evellat, alia plantet, alia ædificet, alia destruat &c.* juxta præcisa verba ejusdem *Const. Statuæ post princ.*

17 Ad imitationem præterea celebris illius responsionis *Thomæ Mori*, datæ Angliæ Regis Ministris, ei objicientibus opinionem Episcoporum Angliæ Regni, *qu'à un Evêque de leur parti il en opposeroit cent &c.* relatæ *à Sander. nell' Histoire du Shisme d'Angleterre fol.165.*

18 Quatuor illis Monialibus, Mercatorum, seu Negotiatorum ad instar, disponentibus de earum Livellis *per altrettanti*, de quibus in §.17. *à num.4.* opponimus mille alias Moniales, nedum usque ad diem 4 Aug. 1704. & sic post contrarium decretum Vic. Neapolitani, & duas Sententias in Urbe obtentas, ex earum Livellis solùm pœnes *se retinentes carolenos tres* (qui vix faciunt baj. 21. mon. Romanæ) *reponentes reliquum in aliqua Arca, seu Armario propè Rotam Monasterii* §.11. *num.50* Sed etiam hodiè, & dum hæc scribimus, observantes *esattamente la Regola, li Voti, e la Riforma*, ut practicabatur tempore Card. Gesualdi, & Boncompagni §.12. *num.1. & 7.*

19 Vicario Siliquino opponimus Vicarium Perissium, in Urbe satis notum, Opponimus Archiepiscopos omnes Neapolitanos §.12. *per tot.* Opponimus Eminen. Patres S. C. E. & R. & C. §.13. Opponimus approbationem illius Sedis, quæ Superiorem in Terris non recognoscit §.14.

20 Cajetano Buonhuomo, moderno Actorum Magistro Monialium nil aliud facienti, quàm referenti præcisa verba Monialium §.17. *n.3.* Opponimus Jo: Jacobum Ciocciam, in his materiis *il Magistro de Magistri* §.5. *n.5.* cum caterva illa Historicorum, quam retulimus in §.4. *per tot.* Quibus addimus *Auth. Vitæ Sor. M. Villana*, Neapoli impressæ anno 1674. *lib.1. cap.8. & cap.11. lib.2. cap.2. & ferè per tot.*

21 Rationali demum, seu Computistæ Monasterii opponimus omnes illos Nobiles 59 Familiarum, coadunatos in publicis Assembleis annorum 1637. § 6. & 1664. §.16. *num 14. & 15.* Opponimus Judicium Sacri Regii Consilii Neapolitani §.7. de quo in eadem Regia Civitate verificatur illud: Non plus ultra.

§. XX.

§. XX.

Aliæ rationes, & motiva, adducta pro Monasterio S. Jo: Baptistæ.

IN Congregr. Sig. Justitiæ, habita die 27. Septem. 1705. nomine Monasterii S. Ju: Baptistæ exhibitæ fuerunt sequentes Scripturæ.

„ R. P. In Civitate Neapolis habetur Mons 29. Familiarum nobilium nuncupatus, qui tenetur fœminis, descendentibus ex dictis Familiis solvere unicuique Moniali, ultra dotem, annuum Livellum duc.120. (1) prout assiduè Custodes illius solverunt directè Monialibus, (2) & signanter illis in Monasterio S. Jo: Baptistæ Principalibus, Summ. num.1. (3)

„ Adest etiam alter Mons magnus Maritaggiorum, cujus Custodes pariter tenentur fœminis, ab illis descendentibus, tradere Dotem, Acconcium, & annuum Livellum duc.80. cuilibet Moniali, dummodo non profiteantur in Monasteriis reformatis, & de observantia, quo casu Vitalitia solvuntur in annuis duc.30. & in manibus Abbatissæ, quarum Familiarum non est memoria, quòd in nostro Monasterio S. Ju: Baptistæ aliqua fœmina ab illis descendens habitum Monasticum susceperit, ut non controvertitur (4)

„ Ad quorum Custodum Montis magni instantiam evenit anno 1691. *clandestinum decretum* (5) Reverendissimi Vicarii Neapolis, qui inter Monasteria reformata, & de observantia reportavit dict. Monasterium S. Jo: Baptistæ Principale, sed à die *habitæ notitiæ* (6) idem Monasterium recursum habuit ad eundem Vicarium Neapolitanum, qui visis &c. decrevit, *d. Monasterium non esse* (7) comprehensum inter Monasteria reformata, seu de observantia, quarum Vitalitia Monialium cedunt in beneficium Communitatis ad dispositionem Abbatissæ, ut in Summ. num.2. (8)

„ Pro cujus decreti executione expeditum fuit ad instantiam ejusdem Monasterii Monitorium cor. A. C. A. qui contra utrumque Montem, *causa plenè astracta* (9) per definitivam pronunciavit, præmissum decretum Vicarii Neapol. declarans, nostrum Monasterium *minimè fuisse* (10) nec esse comprehensum inter Monasteria reformata, seu de observantia, fore, & esse exequendum, præfatosque Montes teneri, & obligatos esse, solvere annuum Vitalitium directè Monialibus, Summ num.3. (11)

„ A qua sententia Mons 29. Familiarum, de cujus interesse principaliter agitur, *minimè reclamavit* (12) sed tantùm Mons Maritaggiorum appellavit, qua appellatione stante, utì interposita à Collitigante, suspensa fuit executio dictæ Sententiæ A.C. commissaque Causa appellationis hujusmodi R. P. D. N. hic dictam Sententiam A. C. in omnibus, & per omnia confirmavit, Summ. num.4. (13) quam in gradu appellationis, iterum interpositæ à d. Monte Maritaggiorum, pariter confirmavit R. P. D. P. Summ. num.5. (14) A quibus tribus conformibus in Curia prolatis, porrigitur ab eodem Monte magno Maritaggiorum Commissio, quæ videtur omnino rejicienda, & rescribendum *Parito Judicato*, (15) quod est de Jure per *Text. expressos in leg. antea Cod. Ne liceat in una ead. Causa tertiò provoc. & in cap. Ut in calumniis de Sent. & re judic. Ac de stylo hujus supremi Senatus post tres conformes ita rescribendum* (16) *esse* testatur *Marches. de Commiss. vestit. in integritat. part.2. §.2. num.4. fol.328.* ex gratia viden.

„ Accedente præsertim validitate, & justitia dd. trium Sententiarum conformium, illa namque satis liquet ex revolutione Actorum, juxta *decis. Capit. 260. part. 3.* ista pari modo firma remanet.

„ Nam intentio, & actio Monialium Principalium consequendi Livella directè, est satis *fundata in Capitulis utriusque Montis*, (17) quorum vigore Moniales *assiduè exegerunt* (18) à Monte 29. Familiarum dd. Livella ab anno 1645. usque ad præsens d. num.1. per consequens benè Judices à quibus declararunt, dicta Livella eisdem Monialibus directè deberi, ad allegatos in *dec.516. num.1. apud Possb. de Manut.*

„ In nihilo relevante, quòd obligatio dd. Montium locum habere debet favore Monialium, dummodo non sint professæ in Monasteriis reformatis, seu de observantia, quia cùm Vicarius generalis Neapolis declaraverit, nostrum Monasterium *minimè fuisse*, (19) nec esse de reformatis, seu de observantia, à quo ultimo *decreto cùm non fuerit exadverso appellatum* (20) Imò executioni demandatum ab A. C. sanè hic ultimus status, ab Ordinario Neapolitano firmatus, est omninò servandus, juxta *cons. Calder. 28. vers. & status præsens*, & alios, relatos *in decis.247. num.8. cor. Emer. seu*

„ Supplicando RR. PP. advertere, quòd *Religiones reformatæ, & de observantia solùm dicantur illæ, quæ sunt sub Regula Minorum de Observantia S. Francisci, & Cappuccinorum* (21) illisque tantum interdictus est usus, aut capacitas possidendi bona, & respectivè retinendi Vitalitia, aliæ verò Religiones, licèt Mendicantes, sunt capaces possidendi bona, illiusque redditus, eorumque Livella convertendi in eorum usus necessarios, cùm id non repugnet Voto paupertatis, ut explicando decretum *Concil. Trid. sess.25. de Regul.* exadverso allegari solitùm, refert *Card. de Luc. in adnot. ad d. Conc. disc.34. à num.1. & seq.* ubi *num.9* firmat, Religiones reformatas, & de observantia esse solùm Ordinis S. Francisci, & Cappuccinorum. Cùmque nostrum Monasterium stet sub Regula D. Augustini, licèt sit Ord. Prædicatorum, vel ejusdem Regulæ D. Dominici, & sic de Mendicantibus, propterea Moniales sunt capaces recipiendi, & administrandi eorum Livella, ut præter allegatos, addo *Quarant. in Summ. Bullar. verbo Monasteria Monialium, pag 551. Card. de Luc. de Regul. disc.37. num.17. Rot. coram Bichi. decis.508. per tot.*

„ Igitur dum status, & observantia nostri Monasterii est, ut Moniales receperint annua Livella, illisque *soluta fuerint in particulari*, (22) ut ex Partitis, datis d. num.1. (23) ac etiam ex Juribus in Processu, facto coram Vicario Neapolitano (24) nil amplius quærendum est, cum sit judicandum tale, quale præseferunt, atque demonstrant *effectus, & modus vivendi* (25) ut advertunt *in cap. Sanè de Regul. Jo: And. num 5. & Abb. num.6. Donat. Rer. Regul. tract.5. de Transeun. qu.36. num.2. & seq.* quos laudat, & sequitur *Card. de Luc. Regul. disc.36. num.7.*

„ His igitur positis, cum exadverso non doceatur, nostrum Monasterium esse de reformatis, quod necessariò *probandum est ab Institutione, de qua non constat* (26) non autem à præsumptionibus, & argumentis, hinc proinde benè Ordinarius Neapolitanus, qui præsumitur *benè conscius de qualitate ejusdem Monasterii* (27) declaravit, non esse inter reformata, aut de observantia; Quòd cum fuerit executioni demandatum per tres conformes, Mons contrarius non est amplius audiendus, ut superius probavi.

„ In nihilo relevante Bull. Clem. VIII. Quia illa non est determinatè pro nostro, aut pro aliquo particulari Conventu edita (28) Sed generaliter pro omnibus, unde non magis ex ea nostrum Monasterium, quam cœtera obligantur, quia hoc habet lex Ecclesiastica, ut ad acceptandum obligetur omnes *Suar. lib.4 de Legib. cap.16. Rot cor. Caval. dec.85. per tot.* Igitur cùm nostræ Moniales in professionibus promiserint servare Bul. Clement. VIII. per hanc promissionem dici nequit, sese adstringere voluisse, nisi ad id, quod tempore suæ professionis in Monasterio servabatur ab aliis, quæ similem omnino promissionem emiserant, nec aliud promisisse, quam id, quod in Monasterio servabatur; Cùmque *nostræ Moniales assiduè receperint dicta Livella* (29) sanè Bulla nihil operari valet, eoque minus illius acceptatio, & promissio, cùm hæc omnia operentur ad id, quod tempore suæ professionis in Conventu servabatur, præcipuè ex actibus subsecutis circa exactionem dd. Livellorum, qui valdè conferunt ad promissionem, à se factam, declarandam, suamque intentionem detegendam *cap. Cùm dilectus de Consuet. l. Si de interpr. C. de Legib. Menoch. cons.276. n. 19.* Quare &c.

„ *Responsio in eadem Causa.* Animosa non minus, quàm subtilis videtur Disceptatio Historico legalis, acutu ingenio à D. exadverso in Jure scribente composita, *sed cùm nil novi afferat, quod non fuerit discussum* (30) in aliis instantiis, propterea breviter me expediam in *respondendo, strictè tamen ad punctum Causæ, non autem ab historicis authoritatibus ductus* (31)

„ Nullitas enim, quæ exadverso proponitur minimè est allegabilis, & signanter super decreto Vicarii Perissii, de Voto Congr. Emin. Archiep. Neapolitani, *quia eadem Congregatio non avocavit Causam, ad se, neque abdicavit ab eodem Vicario ordinariam Jurisdictionem* (32) sed illam prorogavit, quia decretum cum Voto Congreg emanatum idem Vicarius promulgavit, & subscripsit

ut in

„ ut in exadverso Summ. num 4 prout passim servatur hic in Urbe in Congregationibus, quæ de more fiunt coram Emio Vicario, A. C. & Gubernatore in Criminalibus, in quibus Judex, scilicet Locumtenens procedit prout de Jure, & per consequens objecta nullitas non implicat Jurisdictionis defectum, nec clara dici potest, imò tanquam insubsistens, vel saltem dubia, attendenda minimè venit, &, ea non obstante, benè Judices à quibus, processerunt ad confirmationem Sententiæ A. C. ut in terminis firmavit *Rot. dec.* 380 *à num.* 23. *par.* 9. *rec.* ex gratia videu.

„ Itaquè cum Vicarius generalis Perissius anno 1691 descripserit nostrum Monasterium inter reformata, & de observantia *inauditis Monasteriis* (33) benè nostrum Monasterium recursum habuit ad Successorem, nempè ad Siliquinum, qui ab illo, tanquam interlocutorio, contrario imperio decernere potuit *L. Quod jussit ff. de Re judic. cap. Cùm cessante* 60. *de Appell. Marches. de Commiss. appell. ab Interloc. par* 1. *§* 1. *num.* 17 *fol.* 1202.

„ Nec exagerari valet altera prætensa nullitas, ex eo, quòd decretum ejusdem Siliquini contineat tantummodo, nostrum Monasterium non esse de numero illorum reformatorum, *quorum Vitalitia cedant in beneficium Monialium*, (34) quòd A C. strictè minimè confirmaverit, sed ad liquidationem Livellorum processerit contra utrumque Montem, sicque excesserit fines decreti.

„ Nam cùm coram *A. C. fuerint exhibita* (35) Capitula, hujusmodi liquidationem concernentia, postquam idem A. C. mandavit, exequi decretum Vicarii Generalis Neapolis, benè processit ad eorumdem *Livellorum liquidationem* (36) tanquam executor, ut in terminis firmat *Gratian. disc.* 40. *num* 8. *& seq.* Maxime quia uti executor potuit cognoscere de exceptionibus, respicientibus executionem Livellorum, ut benè distinguendo firmavit *Rot. cor. Cerr. decis.* 186. *num.* 9. *&* 10.

„ Et absque ulla difficultate, quia passim habetur in Judicio immissionis, in quo Judex dat immissionem in bonis Actori, absque expressione, & liquidatione bonorum, quæ liquidatio in executionem Sententiæ fit: Itaque *cùm coram A C. fuerit liquidatum quid* (37) & quantum debeant solvere dd. Montes pro annuis Livellis, meritò A. C. ad quantitatem illorum in capitulis contentam, processit, cùm veniat in sequelam declarationis Monast. pro non reformato habere majorem quantitatem Livellorum, directè Monialibus solven. ad formam authoritatis superiùs allegatæ.

„ Quo verò ad justitiam nostrarum Sententiarum nullum cadere valet dubium, quia nostrum Monasterium *(38) non est, neque Cappuccinorum, neque Minorum de Observantia* S. Francisci, & per consequens Moniales sunt capaces recipiendi, & administrandi per se ipsas earum Livella, illaque convertendi in earum usus necessarios, cùm id non repugnet voto paupertatis, ut probavi *in Informatione §. Supplicandum, & seqq.*

„ Hoc autem posito, nullatenus suffragantur argumenta contraria; Quia, vel prætensam qualitatem Monasterii reformati sufficienter non probant, *vel si taliter, qualiter præmissa qualitas probata (39)* esset, non relevaret ad effectum, de quo est præsens disceptatio.

„ Quoniam dum deficit Institutio, *& fundatio nostri Monasterii (40)* frustra prætenditur, illud habere qualitatem reformati, & quamvis prutali probatione utatur D. exadverso in Jure scribens in authoritate Historicorum, nempè *Eugenii Caraccioli*, referentis, nostrum Monasterium fuisse fundatum sub titulo S. Jo: Baptistæ Ord. reformati S. Dominici; Attamen cùm notum *sit, quod Historici registrare faciunt desumpta ex traditionibus minimè veris (41)* incertisque vociferationibus, hinc actum esset de probationibus, si eorum dicta illas adstruerent in judicio, Imò hujusmodi authoritas destruitur ex solutionibus; directè Monialibus factis, & observantia contraria *Rot. cor. Ottob. decis.* 253. *num.* 28.

„ Eoque minus attendenda venit enunciativa, contenta in supplicibus Libellis, porrectis S. C. E. & aliisque actis, à Monialibus gestis pro consequendis earum Livellis; *Quia hujusmodi enunciativæ non probant Institutum, (42)* nec sufficiunt ad probandam intentionem contrariam, nostrum Monasterium fuisse, & esse de reformatis, ac de observantia, quando, prout hic, quæstio principalis assumpta est super veritate enunciati *Rot. coram Bneat. decis.* 145. *& decis* 349 utrobique *num.* 1.

„ Maximè quia vigore rescripti S. C. etiam authoritate Alexandri VII. transactum fuit inter Moniales, & Montem 29. Familiarum, quibus Monialibus, dicta transactione non obstante, *Mons solvit directè (43) Livella*, quod minimè evenisset, si Moniales Principales fuissent adscriptæ Regulæ reformatarum, seu de observantia, ut de se liquet.

„ Sed quod ponit falcem ad radices, & quod supplicatur advertì, illud est, quòd in prædicta *Causa non sunt Moniales tantùm, sed Monasterium (44)* quod, causa cognita, Ord. Neapolitanus declaravit, non esse inter reformata, neque de observantia, & per consequens antecedentia acta, per aliquas Moniales facta, non præjudicant, juxta *Text. in leg. Ab eo judicato 3 C. Quomod. & quand. Jud. Cerria. decis.* 110. *num* 40.

„ Quod agnovit Auditor SS. qui Causam hujusmodi à S. C. E. & R. avocavit, illamque remisit ad Judicem commissarium, & quod plus est, cum *Defensores (45) contrarii nimis animosè, his non obstantibus, recursum habuerint ad eamdem S. C* hæc sub die 15. Maii 1703. rescripsit: *Causam non spectare ad S. C. in casu, de quo agitur.*

„ Cavendum tamen est ab eo, quòd Livella directè soluta fuerint Abbatissæ, non autem Monialibus, quia Disceptatio in §. 10. exadverso *allegata id non firmat; (46)* Sed se refert ad Transactionem, a qua liquidò constat, solutionem fuisse factam directè Monialibus, non autem Abbatissæ, ut probavi in præfata Summ. num. 1. & legitur in Concordia, in manibus R. P. D. Ponentis.

„ Reliqua verò sunt potiùs dicteria, quam Jura, non merentur aliam responsionem, *cùm non sit hujus supremi Tribunalis, Disceptationem historicam, legibus mixtam, examinare, (47)* inter paucos dies propositionis plurium Causarum, *nam requireretur aliquod magis longum tempus, & aliis occupationibus destitutum, quo frustra D. exadverso in Jure scribens (48)* ad effectum, ut posset admussim responderi frivolis subtilitatibus Disceptationis contrariæ, illarumque insubsistentiam RR. PP. DD. oculis exhibere, prout fuit ostensum S. C. E & R. Auditori SS. & Judicibus Commissariis, coram quibus in Disceptatione ampliatis fuit acerrimè excussa, & summo Jure propugnata, *quod practicari nequit in hoc supremo Consessu inter temporis angustiam (49)* ad parcen. Voluminibus, ac longo tædio. Quapropter Causa satis ventilata, & Juribus fundamentalibus fulcita, non videtur amplius protrahenda post tres conformes, ut probavi in Inform.

§. XXI.

Respondetur eisdem Rationibus, & Motivis.

Ultra dotem annuum Livellum duc. 120.
Responsium prævenrivè fuit §. 18. *num.* 9. id non esse 1
verum, & adduximus in § 16. *num.* 15. verba præcisa Conclusionis anni 1664.

Assiduè solverunt directè Monialibus. 2
Hoc non subsistere authenticis documentis probatum fuit §. 10. *per tot. &* § 18. *num.* 19. 23. & alibi.

Summ. num 1. 3
Registrantur in hoc num. 1 Sum. partitæ solutionis Livellorum anni 1645. ad rationem duc. 120. In illis tamen nullum fieri potest fundamentum; Quia Conclusio Gubernatorum, reducentium Livella Monast. reformatorum ad duc 50. capta fuit anno 1664. § 16. *num.* 15. Approbata à S. C. E. & R. annuente SS. anno 1665. §. 14. *num.* 1. Et a Regio Consilio Neapolis exequutioni demandata anno 1684. § 7. *num.* 7.

In nostro Monasterio aliqua fœmina habitum Monasticum non 4
susceperit.
Mirum non est, ob multiplicitatem Monasteriorum Monialium Civit Neapolis: Ob determinatas Familias, componentes nostrum Montem; Et attento, quòd iste erectus dumtaxat fuit anno 1669.

Clandestinum decretum. 5
Hujus decreti clandestinitas solidè confutata fuit in §. 18. *num.* 1.

A die habitæ notitiæ habuerunt recursum ad Vic. Siliquinum. 6
Fateor ingenuè, mè conceptum sermonem hic retinere, ne mea verba molestè accipiantur: Coram quo Tribunali afferuntur hæc, & ad quem finem; Ego in conscientia non essem securus, si Causas cum similibus facti alterationibus vincerem, nam si sumus rationem redditurі de omni verbo otioso, multò magis de verbis, & assertionibus, Tertiu, & justitiæ præjudicialibus: Quanam fronte asseri potest, quòd Moniales à die habitæ notitiæ habuerunt recursum ad Vicarium Siliquinum anno 1702. Si quatuor annis antea, nempè

anno

anno 1698. solemnitèr adierunt Cardinalem Cantelmum ? à quo cum Voto ejus Cong. referente Can. ab Auria, obtinere non potuerunt revocationem decreti Vicarii Perissil, sed præfixionem termini ad probanda incumbentia *§. s à n. 7.* Quæ circumstantia notissima erat exadu. Scribenti, dum de illa, omissis aliis demonstrationibus, mentionem facit in sua *Resp. §.* 20. supra impressa *n.* 2. & ex animadvertendis infra *num.* 32.

Possumus tamen omnia conciliare, asserendo, Moniales recursum habuisse ad Vicarium Siliquinum, à die habitæ notitiæ, quòd omnes illarum diligentiæ erant inutiles coram Card. Cantelmo, procedente cum Voto ejus Congreg. Obiter notando hic, similes facti alterationes, vel æquivoca, mirabiles operari effectus in illis temporis angustiis, in quibus aliquando reperiuntur Judices pro Causarum decisionibus; Verum tamen est, quòd ad instar eorum, quæ Antiquarii observant de Lucernis veterum sepulchrorum, statim ac lucem aspiciunt, daturque tempus respondendi, evanescunt.

7 *Decrevit, Monasterium non esse comprehensum.*

Gratias Deo, quia admittitur, Vicarium Siliquinum declarasse, Monasterium non esse de præsenti, non autem in præteritum, minimè fuisse reformatum. Quomodo autem absque palpabili nullitate, evidentique injustitia, id addere potuerint Judices in Sententiis, confirmatoriis ejusdem decreti, difficile erit demonstrare, ut observavimus §. 18. *num.* 6.

8 *Sum.* 2. 2. Est impressum *in §.* 17 *n.* 51. In quo notandum occurrit, quod in illo Monasterium dicitur non esse, hoc est tempore dictæ Sententiæ, non autem minimè fuisse comprehensum inter Monasteria reformata, id referendo ad tempus præteritum.

9 *Causa plenè discussa.*

Quanam plenitudine discussa fuerit præsens Causa coram 1. Judice, ostendimus *in §.* 18, *n.* 5.

10 *Declarans, nostrum Monasterium minimè fuisse, nec esse comprehensum inter Monasteria reformata.*

Non est sibi constans exadverso Scribens cum iis, quæ supra dixit *§. Ad quorum*, ante finem, & non concordat in hac parte cum verbis decreti Vicarii Siliquini, registrati in §. 17. *num.* 51.

11 *Sum. n.* 3. Est impress. *in §.* 19. *num.* 2.

12 *Minimè reclamavit.*

Contrarium probavimus *in §.* 18. *sub num. 6. Vers. Aqua.*

13 *Sum. num.* 12. Est impress. *in §.* 19. *num.* 3.

14 *Sum. num.* 5. Est impress. *in §.* 19 *num.* 3.

15 *Partito judicato.*

Peri debebat Commissio, non cum clausula, *Partito judicato*, sed cum alia: *Sine præjudicio trium conformium*, juxta Signaturæ stylum, in hac etiam causa practicatum. Id autem evenit forsan, vel ex Amanuensis errore, vel ex magnis illis occupationibus exadverso Scribentis, de quibus *in §. ultimo ejus Responsionis.*

16 *Post tres conformes ita rescribendum.*

Si sola clara nullitas trium conformium, qualis demonstrata fuit illa Sententiarum *in §.* 2. *per tot.* apta est illarum exequutionem retardare, ut benè notant *Bald. in leg.* 2. *num.* 2. *Cod. Nè lic. tertiò provocar. Felin. in cap. Inter cæter. column.* 5. *vers. Sexta de Re judic. Barbos. in Clem.* 1. *n.* 5. *eodem titul. Rolund. cons.* 29. *n.* 44. *lib.* 1. *Gabr. Com. conclus. conclus.* 1. *de Exequut. rei judic n.* 8. *Vers. Contrarium, Covarr. pract. quæst. cap.* 28. *num.* 2. *Loncellot. de Attent. nullit. pend. cap.* 12. *nu.* 144. *Menoch. de Arbit. cas.* 9. *n.* 3. *& Gratian. discept.* 218. *n.* 47 *& c.* 581, *nu.* 23. Et Doctores, qui contrarii videntur, vel loquuntur in terminis nullitatis, oppositæ dumtaxat post tertiam Sententiam, vel quando aliæ præcedentes transierunt in judicatum (quorum neutrum verificatur in præsenti) ut illos declarando advertit *Add. ad Greg. dec.* 176. 2. 15. *&* 18. *&* firmavit *Rot. dec.* 312. *n.* 5. *p.* 5. *& dec.* 391. 2. 18. *par.* 18. *rec.* Quanto magis eundem effectum operabitur, quando unita est cum notoria injustitia? ex hucusque animadversis.

17 *Intentio satis fundata est in Capit. utriusque Montis:*

Capitula utriusque Montis, circa Livellorum majorem quantitatem, loquuntur favore Monast. non reformatorum, quale exadverso non probatur, esse illud S. Jo: Baptistæ.

18 *Moniales assiduè exigerunt.*

Justificationes, exhibitæ in §. 10. *per tot.* demonstrant oppositum.

19 *Vicarius Generalis Neapolis declaravit, nostrum Monasterium* minimè *fuisse de reformatis.*

Postquam Latinè dixi, repetii, & multotiès replicavi, hoc non esse verum, nec concordare cum verbis ejusdem decreti, registrati in *§.* 17. *n.* 51. non possum nisi, pro faciliori intelligentia, hoc idem Italicè constantissimè repetere. *Non è vero, che il Vicario di Napoli abbia dichiarato, Monasterium S. Jo: Baptistæ minimè fuisse reformatum.* Subjungendo pro mea instructione, quòd, aut Judices, qui *in omnibus, & per omnia* confirmarunt Decretum Vicarii Siliquini §. 19. *num.* 1. 2. *&* 3. illud legerunt, vel non legerunt: Inter duo hæc non datur medium: Neque hic sermo est de interpretatione aliqua dubiorum verborum, sed de illorum sola, & simplici lectura. Si legerunt, palparunt manibus, verba hæc *minimè fuisse reformatum* in illo nullatenus contineri; Igitur in gratuita additione eorundem verborum tam grandis emicat injustitia, ut major excogitari non possit. Si non legerunt, & illud *in omnibus, & per omnia* confirmarunt, mihi non suppetit terminus explicandi modum hunc ferendi Sententias, rogando proinde Lectorem, ut illum qualificet, mihique ad Posterorum eruditionem communicare dignetur: Agentes interim gratias Divinæ bonitati, quæ non permisit, idem decretum Vicarii Siliquini transcribi ab aliquo a catholico Scriptore, qui malitiosè aliquid in eo inserere potuisset contra Statum, perfectionemq; Religiosam, vel quid simile; Idq; hodiè innocentèr confirmatum videremus in Urbe per tres conformes.

A quo ultimo decr. cum non fuerit exadv. appellatum. 20

Quare appellatum non fuerit, imò nec appellari potuerit ab hoc decreto, *inaudito Monte* extorto, postquam cum eo contestata fuerat lis, ostendimus in *§.* 18. *n.* 11.

Religiones reformatæ, & de observantia solùm dicuntur illæ, quæ sunt sub Regula Minorum de observantia S. Francisci, & Cappuccinorum. 21

Authori hujus cantiunculæ, in voce, & in scriptis coram duobus posterioribus Judicibus saltem vigesiès confutatæ, nulliusque prorsus efficaciæ ostensæ *in* §. 18. *num.* 12. *num.* 30. & alibi, responderet *Jo: Lud. Vives in Exercit. ling. latin. fol.* 5. *post princ. Hæc est tua prima cantio matutino, & benè vetus*, cui subscribo. Cùmque ex illius inculcata, futiliq; repetitione, serò agnoverim, me oleum, & operam perdidisse eidem latinè respondendo, dicam Italicè.

Nel Mondo cattolico vi sono molti Religiosi, come sono li Carmelitani, & Agostiniani Scalzi, e simili, e nella Città di Napoli vi sono dieci Monasterii di Monache (§. 18. n. 12.) che non sono, nè Cappuccine, nè di S. Francesco dell'Osservanza, e pure li primi non anno Livello di sorte alcuna, e le seconde, come Riformate, lo godono in commune nella sola quantità di doc. 50. *Dunque dall'essere il Monastero di S. Gio: Baptista diverso dalle Cappuccine, e Frati dell'Osservanza di S. Francesco, niente con fondamento può inferirsi, nè in circa la quantità de' Livelli, nè circa il modo di amministrarli.*

Si autem concedatur dicta propositio, cum qua Judices in hac Causa processerunt, teste exadverso Scribente in pluribus Scripturis, & etiam in præsenti *Respons. §. Quo verò ad justitiam*, permittendo, contrarias Sententias, eidem rationi innixas, in judicatum transire: Constituendo proinde irretractabile Jus, inducendo notorium, quadrando rotunda, faciendo de albo nigrum, deque non ente ens, atque falsum immutando in verum, juxta notam indolem, & efficaciam rei judicatæ, ex adductis *per Barbos. axiom.* 200. *nu.* 2. *&* 3. *& Rot. in Romana Divis.* 27. *Martii* 1700. *Neque sanè coram Molin. & in Romana Fideic.* 18. *Jan.* 1700. *§. Sed ut diximus coram Ansald.* ubi, quòd res judicata se habet ad instar muri, qui in medio positus transiri non potest. Facillimo negotio reformatio, & Vita communis relegari poterunt ad solos Conventus Cappuccinorum, & S. Francisci de observantia, demonstratione sequenti.

Religiones reformatæ, & de observantia solùm dicantur illæ, quæ sunt sub Regula Minorum de Observantia S. Francisci, & Cappuccinorum.

Sed Monasterium, ex. gr. S. M. divini Amoris, & sic de aliis, non est sub Regula Minorum de observantia S. Francisci, nec Cappuccinorum.

Ergo Monasterium S. Mariæ divini Amoris, non est reformatum, & de observantia.

Argumentum est in *Barocco*, modo quidem imperfecto; Non erit tamen multùm difficile Religiosis claustralibus, acuentibus ingenia ad propriam defensionem, aliosque docentibus argumentandi formam, illud ad directum, & perfectum modum in *Barbara* per impossibile reducere.

Exempli, honorisque causa dicti religiosissimi Monasterii S. M. divini Amoris mentionem hic feci, uti fundati ab insigni Religiosa Sor. Maria Villani, Moniali Mo-

nast. S. Jo: Baptistæ, ut observavi supra *§. 3. num. 3. & §. 12. num. 4. & 7.* ferè prodigiosè ei assignato fundo duc. 10000. die *24.* Dec. 1636. à Camilla Sanfelicia, eodem tempore nupta cum Marcello Pignatello ex Ducibus Bisaccii, post cujus obitum absque filiis, omnia sua bona in d. Monast. S. M. divini Amoris transferendo, religiosum habitum in eodem suscepit sub Sor. Mariæ Geltrudis nomine, in eoque piè obiit die 14. Oct. 1656. teste *P. Dominico Maria Marchesio Ord. Prædic. Episcopo Puteolano, in Vita ejusdem Sor. Mariæ Villanæ*, Bononiæ reimpressa ann. 1683. *fol. 150. in med. & fol. 485. antè fin.*

22 *Soluta fuerint in particulari.*

Non est verum, ut ex Partitis, exhibitis *in §. 10 à nu. 25. usq; ad fin.* & ex animadv. in *§. 18. n. 23.*

23 *En Partitis d. num. 1.*

Repetenda sunt hic, quæ diximus supra *n. 3.*

24 *Ac etiam ex jurib. in Process. facto cor. Vic. Neap.*

Jura, contenta in Processibus Judicum de Partibus, exhiberi solent in Summariis coram Judicibus in Curia; Hoc autem condonandum est exadverso Scribenti propter illius magnas occupationes, ab ipso relatas in *§. finali suæ Respons.* Non enim asserere volumus, id processisse ex eo, ne ex eorundem Jurium visione, & recognitione, illorum insubsistentia detegeretur, juxta nobilem animadversionem *Card. Pallavic. nell' Istor. del Concilio lib. 12. cap. 16. num. 7.* ibi: *Il Soave al suo intento produce molti Autori, ma senza citare, nè i luoghi, nè le parole; Maniera eccellente per non poter essere convinto di falsità.* Quamvis fundamentum nobis præberet talis suspicionis confrontatio illa decreti Vicarii Siliquini, in quo asseritur quidem exadverso, sed nullatenus adsunt verba ista *Minimè fuisse reformatum*, juxta animadversa supra *num. 9.*

25 *Effectus, & modus vivendi.*

Responsum fuit præventivè in *§. 18. num. 14.*

26 *Probandum est ab Institutione, de qua non constat.*

Institutionem probavimus ex Breve Clementis VIII. in *§. 1. post num. 12.*

27 *Ordinarius Neapolitanus præsumitur benè conscius de qualitate Monasterii.*

Pausandum hic aliquantulum; Card. Gesualdus, Boncompagnus, & Philamarinus fuerunt Ordinarii Neapolitani; Igitur præsumuntur benè conscii qualitatis Monasterii S. Jo: Baptistæ; Non poterit proinde ampliùs controverti, quòd in eodem Monasterio *non si osservino esattamente la Regola, li Voti, e la Riforma*, ut dicit Card. Gesualdus *§. 12. num. 1. & 2.* Quòd in eo *non si viva con molta osservanza, in modo, che vi è anco quella della Vita commune*, ut dicit Card. Boncompagnus *§. 12. num. 7.* Quòdque *non sit sub strictiori observantia S. Dominici*, ut dicit Card. Philamarinus *§. 12. num. 4.*

In comprobationem quarum seriarum assertionum, factarum Summo Ecclesiæ Capiti, & Jesu Christi Vicario, in conflicta trium Sententiarum, favore Monialium latarum, mihi videor audire dictos tres dignissimos Cardinales, loquentes per os S. Francisci Borgiæ, verbis illis epistolæ, ab eo scriptæ Carolo V. Imperatori, & registratis *à Ribadaneir. in ejus Vita lib. 2. cap. 23. Parr, che si debba dare più credito a Noi, che siamo vissuti in essa* (possetaddi, e che almeno per 50. volte nello spazio di altretanti anni l'avemo con ogni attenzione visitato) *che a quei, che vivono fuori, e lo guardano da lontano,*

28 *Bulla Clementis VIII. non pro nostro, aut pro aliquo particulari Conventu edita est.*

Ultra vim, & efficaciam hujus Bullæ, ex ipsius promolgatione derivantem, habemus in nostro caso specialissimam promissionem Monialium, illam observandi, *particolarmente per quello, che tocca alla Vita commune.* Est autem intellectus debilitas adducere authoritates ad probandum, quòd teneatur Religiosus servare ea, quæ in professione solemniter promisit Deo, qui non irridetur, ut ostendimus *in §. 15. n 5. & seqq.* & addimus *S Urbanum I. in epist. de Rer. commun.* cujus verba sunt hæc: *Quicumque vestrum communem Vitam susceptam habet, & vovit, se nihil proprium habere, videat nè pollicitationem suam irritam faciat, sed hoc, quod Domino est pollicitus, fideliter custodiat, nè damnationem, sed premium sibi acquirat; Quoniam satius est non vovere, quàm Votum, prout melius potest, non perficere*, impress. inter *Opera S. Clem. Papæ, Parisiis ædita anno 1638. fol. 209.* & impressa etiam *Coloniæ Agrippinæ anno. 1562. fol. 253.*

29 *Nostræ Moniales assiduè receperint dd. Livella.*

Receperunt, sed uti reformatæ, & de Observantia *§ 10. per tot. & §. 18. num. 3.*

Nihil novi afferat, quod non fuerit discussum. 30

Discussæ non fuerunt, imo nec à judicibus visæ, justificationes exhibitæ in *§. 12.* repertæ post tertiam Sententiam. Obiter notando hic facilitatem, dicam meliùs, *la franchezza mirabile di negare il Sole in mezzo giorno.*

Respondendo, strictè tamen ad punctum Causæ, non autem ab Historicis authoritatibus ductus. 31

Meritò. Non enim omnibus indifferenter datum est congruè respondere argumentis, in Historicorum testimoniis fundatis; Præcipuè quando isti diversæ conditionis, & qualitatis, concordant in aliqua insigni veritate, illorumque historiæ impressæ fuerunt in illa Civitate, de cujus gestis loquuntur, ex adductis *in §. 4. à n. 3.*

Eadem Congregatio non avocavit Causam ad se, neq; abdicavit ab eodem Vicario ordinariam jurisdictionem. 32

Ex nostra crassa minerva, ut utar phrasi *Prat. respons. crim. 3. sub n. 61.* nescimus videre, quid commune habeat cum præsenti inspectione Causarum avocatio, quæ tunc solùm practicatur, quando illa introducta fuit coram uno Judice, & illius decisio spectat ad alium, juxta definitionem avocationis Causarum, traditam à *Marr. Compil. Jur. tom. 1. cap. 4. verb. Causa in fine, & Ursell. Conclus. legal. 172. n. 3.* ut nempè sit, *Litis coram uno Judice pendentis, ad alium, absque provocatione, facta translatio*, dum in nostris terminis Causa introducta fuit à Monialibus anno 1698. non coram Vicario Siliquino, sed coram Card. Cantelmo, cum Voto ejus Congr. deputatio in Relatorem Can. ab Anria, & contestata lite, mediante assignatione termini utrique Parti ad probanda eorum incumbentia.

His stantibus, authenticis demonstrationibus comprobatis *in §. 8. à num. 7.* defectus jurisdictionis ejusdem Vicarii, & nullitas ejus decreti, non dubia, juxta terminos *dec. 380. num. 23. & seqq. par. 9. rec.* sed palpabilis remanet; Obsecrantes hic advertere, quòd hæc, & aliæ nullitates, non alleguntur modò, post tres conformes, in quibus terminis animadversionem aliquam mererentur contrariæ reflexiones, sed allegatæ semper fuerunt coram omnibus Judicibus, licèt ab istis gratis fuerint rejectæ.

Inauditis Monasteriis. 33

Monasteria ante decretum Perissii non poterant, nec debebant citari, rationibus, adductis *in §. 18 nu. 1.* Quia tunc nulla aderat contra ipsa contestata lis, nihilque fuit petitum in specie contra unum, vel aliud ex dd. Monasteriis, sed solùm in genere instatum pro declaratione, quæ, & qualia essent Monasteria reformata Civitatis Neapolis, cum æquali indifferentia erga omnia. Non sic autem respectu decreti Vicarii Siliquini, quia debebant citari coram ipso, seu veriùs coram Congr. Eminentissimi Archiepiscopi, Montes illi, cum quibus pendebat lis, introducta à Monialibus ipsis, ex animadversis in *§. 1. n. 7.*

Quorum Vitalitia cedunt in beneficium Monialium. 34

Nullitas hæc in eo residet, quòd Vicarius Siliquinus non declaravit, Monast. S Jo: Baptistæ indefinitè, & ad omnem effectum non reformatum, neque de observantia, sed ad solùm finem administrandi Livella *§. 17. n. 51.* Sententiæ autem fines d. decreti excesserunt, generalitate maxima declarando, illud de præterito minimè fuisse, & de præsenti non esse comprehensum inter Monasteria reformata, & de observantia *§. 2. n. 16 & 17.*

Coram A. C. fuerunt exhibita Capitula. 35

Cum exhibitione Capitulorum, facta coram A. C. exhibitæ fuerunt Transactio, approbata à Papa, & Sententia Consilii Neapolitani, in quo introducta fuit Causa ad instantiam Monialium, quæ determinant Livella in Monasterio S. Jo: Baptistæ in summa duc. 50. A. C. igitur non liquidavit summam aliquam incertam, sed illam, ut supra ser. ser. determinatam, immutavit, auxitq; à duc. 50. ad duc. 80. & 120. respectivè.

A C. benè processit ad eorundem Livellorum liquidationem. 36

Licitum Nobis sit in hac parte petere A. C. à qua instantia, quibus verbis concepta, & ubi registrata? motus fuit ad determinandam Livellorum quantitatem, sub liquidationis colore infirmando duo solemnissima judicata totidem maximorum Tribunalium? Non enim motus dici potest ab instantiis Monialium, quia istæ nunquam somniarunt talem declarationem ab eo petere. *§. 17. num. 50.* Minusque à Scripturis Defensorum earundem Monialium, quia in istis, per extensum registratis in d. *§. 17. à num. 2. usque ad 5.* id nec legitur, nec petitum fuit. Si igitur veritatem amamus, fateamur libenter, exageratam hanc liquidationem esse merum prætextum ad salvandam Sententiam A. C.

à nul-

à nullitate, & injuſtitia, ſatis ex hucuſque animadverſis elucidatis.

37 *Coram A. C. fuerit liquidatum.*

Adverſus prætenſam hanc liquidationem dicimus cum *Gloſ. in leg. fin. C. de Ædific. priv. Sed ubi eſt*; Subjungentes. A quo fuit petita? in Actis enim nullum reperitur veſtigium alicujus inſtantiæ pro illa obtinenda à Judicibus.

Noſtrum Monaſterium non eſt Cappuccinorum, neque Mino-
38 *rum S. Franciſci de obſervantia.*

Repetenda ſunt hic, quæ diximus ſup. *n.* 21.

39 *Talitèr, qualitèr qualitas reformata eſſet approbata.*

Admittitur hic, qualitatem reformatam Monaſterii S. Jo: Baptiſtæ, talitèr, qualitèr probari ex noſtris demonſtrationibus; Igitur prætextus erroris Actuarii Monialium remanet omnino futilis, & prorſus vanus; Quia, non ſolùm probatio talis, qualis, ſed ſola poſſibilitas in contrarium omnem erroris umbram eliminat, juſta doctrinam *Caſtr. in leg. penult. §. Docere n. 4. ff. Ne quis eam*, quam ſequuntur *Dec. conſ. 35. ſub n. 9. Rot. dec. 256 n. 4. & 6. & dec. 323. nu. 11. & dec. 397. n. 6. cor. Bich.* Idemque error concludentiſſimè probandus eſſet, eo quia nunquam præſumitur, ut, aliis adductis, firmavit *Rot. dec. 1214. n. 12. cor. Emer. jun.*

40 *Deficit Inſtitutio, & Fundatio noſtri Monaſterii.*

Non deficit hæc Fundatio, ſed exhibita per extenſum fuit in §. 1. *poſt num.* 12. ubi in ſpecie dixit Summus Pontifex, quòd Moniales S. Jo: Baptiſtæ fieri volebant tales juxta Regulas Monaſterii S. M. de Sapientia, in quo Vita communis etiam hodiè exactiſſimè cuſtoditur §. 11. *num.* 8. *poſt princ.*

41 *In authoritate Hiſtoricorum.*

Paragraphus iſte ad literam impreſſus fuerat in §. 17. *num.* 20. Eique reſponſum in §. 4. *à num.* 3. *& in §.* 18 *num.* 16. Debebat igitur omitti præſens tranſcriptio, illiuſque loco aliquid replicari contra noſtras Reſponſiones, juxta laudabile ſolitum illorum etiam Curialium, qui multis occupationibus detinentur.

42 *Quia hujuſmodi enunciativæ non probant Inſtitutum.*

Inſtitutum hoc non probamus ab enunciativis, ſed à Breve Summi Pontificis Clem. VIII. §. *. poſt num.* 12. Ad omnem verò abundantiorem cautelam illud comprobamus aliis argumentis, & demonſtrationibus, de quibus ſupra, quæ, præcipuè ſimul unitæ, ante oculos, intraque evidentiæ fines ponunt veritatem, & ſubſiſtentiam ejuſdem Inſtituti.

43 *Mons ſolvit directè Livella.*

Cantiuncula hæc latè fuit confutata in §. 10. *per tot. & §.* 18. *n.* 3. 13. 17. 19. & alibi.

44 *In præſenti non ſunt in cauſa Moniales tantùm, ſed Monaſterium.*

Hoc idem Monaſterium, quod hodiè in Cauſa eſt, fuit etiam ſemper in Cauſa in præteritis actibus, ut remanet manifeſtum ex illorum recognitione in §. 18. *n.* 32.

45 *Defenſores contrarii nimis animosè his non obſtantibus &c.*

Pro applicatione illorum verborum *nimis animosè* dignetur obſervare Lector, quòd Defenſores Montis recurſum habuerunt ad S. C. E. vigore illius ſpecialis reſcripti SS D. N. de quo mentionem fecimus in § 2 *n* 13. & §. 13. *nu.* 16. & poſtquam ſupplices illas eidem porrexerunt preces in publica audientia 4 Maii 1705. quæ regiſtratæ fuerunt in principio præſentis Diſceptationis.

Quia remanet manifeſtum, illos notari de inſigni animoſitate, non alio motivo, niſi quia in Urbe, ſer. omnibus ſer. per Juris tramites procurant exequtionem reſcripti Papæ regnantis: Juvat propoſitionem hanc iterum repetere: *Notantur Defenſores Montis de magna animoſitate, quia in Urbe procurant exequutionem reſcripti Papæ viventis.*

Ex qua ſola, & ſeria animadverſione ceſſabit admiratio, ſi Moniales plus obtinuerunt à Judicibus, quàm ab eis petierint: Petierunt enim declarationem, ipſas de præſenti non eſſe reformatas §. 17. *num.* 50. *in fin.* & obtinuerunt declarari, nec etiam in præteritum fuiſſe tales §. 19. *num.* 2. *& ſeq.* Petierunt declarari, ſe reformatas non eſſe ad ſolum finem poſſidendi Livella §. 17. *num.* 50. *in fin.* & obtinuerunt ampliſſimam declarationem, ipſas eſſe tales generalitate inaudita, §. 19. *num.* 2. *& ſeq* Non petierunt declarationem quantitatis Livellorum, cogitantes forſan pro illa habere recurſum ad Tribunal, ab ipſiſmet electum §. 7. *num.* 3. Et Judices ultrò eis obtulerunt talem declarationem §. 19. *num.* 2. *& ſeq.* Reſcindendo hoc modo ſolemniſſimam Tranſactionem, approbatam à S. C. E. & R. annuente Papa, §. 14. *num* 1. Et revocando Sententiam Regii Conſilii Neapolis §. 7. *num.* 7.

Neque exorbitantia minor practicata fuit in principio hujus controverſiæ; Poſt declarationem enim Vicarii Periſſii, anno 1691. annumerantis Monaſt. S. Jo: Baptiſtæ inter alia Monaſteria reformata Neapolis §. 1. *num.* 3. *& ſeq.* Anno 1698 & ſic tranſactis jam ſeptem annis, pro revocatione talis declarationis recurſum habuerunt ad Card. Cantelmum Archiepiſcopum, cum Voto ejus plenæ Congr. Coram quo, referente Can. ab Auria, talem revocationem obtinere nullatenus potuerunt, ſed ſolùm Partibus contendentibus ſtatutus fuit terminus ad probanda incumbentia §. 5. *num.* 8.

Acuentes autem ingenium eædem Moniales deſperanteſque probare eadem incumbentia, relicto eodem qualificato Judice, pauló ante ipſius obitum, non requiſito Voto Cong. neque etiam ſciente cauſæ Relatore, Deus ſcit, qualibus mediis, ex abrupto, nemine citato, & inaudito Monte, poſt alios quatuor annos, obtinuerunt à Vicario Siliquino id, quod eis denegaverat Archiepiſcopus, cum Voto ſuæ Cong. Ad colorandam verò ſubſiſtentiam hujus decreti, recurſum habuerunt ad SS. pro obtinendo Breve, confirmatorio ejuſdem, à quo illud nullatenus obtinere potuerunt, remiſſis ſimplicitèr, & abſque verbis *per il Voto*, illarum precibus S. C. E. & R & ſic juxta terminos Juſtitiæ ex adductis in §. 13. *à num.* 13. *uſque ad fin.*

In hoc ſapientiſſimo Conſeſſu primo loco reſcriptum fuit: *Expectetur novus Archiepiſcopus*, ut ex annotatione in Poſitione originali, de cujus judicio meritò dubitantes, ſupplicarunt inſtantiùs pro Cauſæ propoſitione, votique compotes factæ, perventaque Informatione Vic. Capitular. die 1. Martii 1703. in voce, & in ſcriptis informantibus dumtaxat Monialibus ipſis, ab eodem ſacroſancto Senatu intrepidè reſponſum fuit: *Non eſſe locum petitæ expeditioni Brevis* §. 13. *num.* 12 Remotis à Secretaria omnibus Scripturis ex illarum parte exhibitis, unà cum originali Poſitione, ne ullo unquam tempore in cognitionem ſanctiſſimi hujus reſcripti deveniri poſſet; In qua tunc ſolum aliquæ ex eiſdem Scripturis, & Poſitio cum reſcripto characteria Secretarii reſtitutæ fuerunt, quando poſt annum, & ultra, habita notitia talis reſolutionis Cauſæ, & Scripturarum remotionis, ex parte Defenſorum Montis exclamatum fuit pro illarum reſtitutione.

Poſt hæc, ac ſi res omnino integra eſſet, expeditum fuit Monitorium coram A. C. pro confirmatione decreti Vicarii Siliquini, obtenta cum circumſtantiis ſupra expreſſis.

Aut igitur egó iſta non capio, aut me explicare non valeo, aut contraria judicata ſubſiſtere nunquam poterunt; Et pareat mihi Card. Tauruſius, ſi ejus prudentiſſimi conſilii fines tranſcendo, de quo in §. 18. *num.* 7. *verſ. Indeque*; Talis enim, & tanta eſt apud me opinio integritatis, & intelligentiæ Judicum Romanæ Curiæ, taliſque, & tanta fiducia, juſtitia ita exigente, ſe conformandi in hac parte cum operationibus, & efficaci voluntate SS. D. N. circa Vitæ communis conſervationem, ut credere non poſſim, quòd velint in hac Cauſa magnum exemplum, iniqui ſpeciem habens, in Urbe conſtabilire, non pro introductione Vitæ communis, ubi non adeſt, ſed pro deſtructione in illo Monaſterio, ubi reperitur, & ubi Moniales in earum ſolemni profeſſione ſe obligant illam ſervare §. 15. *per tot.* Eſſet enim æneum illum Serpentem in Urbe elevare, de quo ſermo eſt in *Num.* 21. 9. Cum hac tamen differentia, quòd qui aſpiciebant illum ſanabantur, qui verò hunc videbunt, poſtquam ſani facti ſunt, infirmabuntur, atque à perfectionis, & regularis obſervantiæ via declinabunt.

Cavendum tamen eſt ab eo &c. quia Diſceptatio in §. 10. in 46
adverſo allegata id non firmat.

Si Lector dignabitur Diſceptationem loco citato percurrere, inveniet, quòd ultra alias probationes, *à num.* 25. *uſque ad num.* 36. regiſtrantur veræ, authenticæ, & reales partitæ ſolutionum, factarum Abbatiſſæ, non autem Monialibus ipſis, coram a. Judice de menſe Novem. 1703. ſer. ſer. productæ per acta Archivii; Nec non, quòd in §. 10. *num.* 3. adducuntur præciſa verba Vicarii de Rubeis, idem aſſerentis.

Hic igitur, conceptum paritèr retinendo ſermonem, ſupplicamus dumtaxat obſervare, quòd ſi promptitudine verè mirabili controvertuntur ea, quæ habentur in manibus, & ſola Scripturarum pervolutione patent, de aliis quid dicendum?

Referam per jocum ea, de quibus ſerium timorem habui: Pervoluta Diſceptatione in loco controverſo, & re-

perto id, quod solemnitèr negabatur, combinavi ea, quæ indicavi *supra num. 45. vers. In hoc*, cum dicta seria, & rotunda negativa, diuque mirabundus hæsi, dubitando è meis manibus dictas Justificationes evanescere, conticuendo tamen à me ipso cogitabam modum, quo prætenditur victoria in hac Causa; Justificationes recognosci possunt ad arbitrium vel originaliter in Actis, vel in Disceptatione fideliter transcriptæ.

47 *Cum non sit hujus supremi Tribunalis Disceptationem Historicam, legibus mixtam, examinare.*

Disceptatio non fuit composita pro supremo Tribunali Signat. Justitiæ, nec eidem distributa pro illius examine, ex quo fuit in eodem Tribunali exhibitus Restrictus Facti de Juris, cum suo pleno Summario, cum quibus Causa commodè decidi poterat: Fuit nihilominùs RR. PP. distributa in obsequium, & venerationem, eis ab Authore omni jure debitam, & ad hoc, ut si, præter Causæ necessitatem, aliqui ex eisdem voluissent Causæ merita latiùs degustare, id possent facili negotio, & forsan non injucundè, ad praxim reducere: Neque enim novum est, minusque inauditum in legalibus materiis similes Disceptationes Judicibus exhibere, ut contemporaneè practicatum fuit in illo casu, in quo emanavit *dec. 18. in princ. §. Prosequtaq;* apud *Prosper. de Territ separ.* ibi: *DD. post plenam, maturamque doctarum, ac elegantium Dissertationum, hinc inde exhibitarum, discussionem.*

Nam requireretur aliquod magis longum tempus, & aliis oc-
48 *cupationibus destitutum, quo fruitur D. ex adverso in Jure Scribens.*

Verissima est prima pars hujus propositionis, si intelligatur de magis longo tempore, in præteritum seriò implicatum, nedum studiis legalibus, sed aliis, tam humani, quàm divini Juris lucubrationibus. Absque enim tali longo studio, omne præsens tempus, quamvis longum, reputabitur breve, omnesquè diligentiæ adequatè respondendi erunt inutiles. Eodem modo, quo ad longum perficiendum iter, congruum quidem requiritur tempus, sed multa alia, & præcedere, & concurrere debent requisita.

Cæterùm incepta fuit Disceptatio post tertiam Sententiam, promulgatam die Jovis 16. Julii 1705. licèt ratione termini proservato habiti, lata appareat die 7. ejusdem mensis, & anni, & terminata die 9. Augusti seq. quando revisa fuit, & permissa illius impressio. Utinam verò hi 24. dies, ultra assiduas lectiones in Romano Sapientiæ Archigymnasio per totum mense Julii, liberi fuissent ab occupationibus aliarum Causarum; Quia magis perfecta componi utique poterat, majoribusquè facti, & Juris animadversionibus exornari, atque minoribus Typographiæ erroribus scateret; Verissimum siquidem, comprobatumquè experientia est *Apulæi dictum*, relatum à *Bruncaccio. de Jur. doctorat. in Epist. ad Lector. post med:* quòd *nulla res potest esse eadem festinata simul, & examinata, nec est quidquam omnium, quod habeat, & laudem diligentiæ simul, & gratiam celeritatis.*

Illarumquè insubsistentiam RR. PP. DD. oculis exhibere, ut
49 *fuit ostensum Congr. E. & R. Auditori SS. Judicibus Commissariis.*

In S. C. E. & R. non fuit ea parte Monialium exhibitum, nisi simplex italico idiomate compositum Memoriale pro declinanda illius Jurisdictione, terminatum sequentibus verbis *l' Oratrici sperano doversi rimettere ad suoi Judicer, attesa la retta giustizia dell' EE. VV.* Nec minima adducta syllaba circa Causæ merita, minusquè aliquid responsum nostris Informationibus, tangentibus eadem merita Causæ.

Coram Auditore SS. pro parte Monialium Tartarorum more stridoribus, & clamoribus pugnatum fuit, obtentaquè remissio Causæ ad Judices Commissarios, & cor. eod. pariter nihil scriptum fuit, vel dictum circa merita Causæ.

Judicibus demum Commissariis illis exhibitæ fuerunt Scripturæ, quas registravimus per extensum *in §. 17.* ex quarum lectura patet, an ex illis insubsistentia appareant ea, quæ hic adduximus, vel potiùs, an magis solida, magisquè firma remaneant, attenta debilitate dd. Scripturarum, æquivocis, quibus abundant, & facti deficientia, qua laborant.

Quod practicari nequit in hoc supremo Consessu in temporis
50 *angustiis.*

Magnæ occupationes supremi Tribunalis Sign. Justitiæ notissimæ etiam sunt Lippis, & Tonsoribus, cum illo addito, de quo mentionem facit *Card. de Luc. in Relat. Rom. Cur. disc. 31. num. 17.* quòd ferè gratis adeò magnum supportant onus, & laborem: Verum tamen est, quòd non proindè est præsumendum, quòd in dd. temporum angustiis Causæ cum solita maturitate non decidantur, attentis probatorum Curialium Scriptis, solidè in Jure compositis, & Informationibus in voce eorundem Judicium, ut notat *Card. Pallavin. nell' Istor. del Concil. lib. 24. cap. 4. num. 8.* asserens, *che non puol chiamarsi, ne trascurata, ne sproveduta la decisione di gran Litigio, che suol prendersi in gravissimi Tribunali con lo studio di un sol giorno, attese le Scritture, meditate da valenti Avvocati per molti mesi.*

Hæc pro responsione ad omnia ea, quæ pro Monialium
parte in Scriptis deducta fuerunt; Quia verò audivimus, il- 51
larum nomine verbalitèr exageratam fuisse distinctionem inter reformationem Monasteriorum, & obligationem servandi Vitam communem, ac si res essent penitus distinctæ, & separatæ, quod motivum cum plausu ab aliquibus exceptum fuisse asseritur.

Præmisso cum *D. Tho. 1. par. quæst. 54. ar. 2. ad 4.* Sapientis
esse non curare de nominibus, & cum communis Doctorum 52
Schola, non verborum corticem, sed ipsum rerum substantiam attendendam esse, ex adductis per *Bartol. in leg. Quominus num. 22. ff. de Flumin.* ibi: *Non curo de nomine. Anton. Quiring. de Scient. med. cap. 18. fol. 74.* ibi; *Sicuti vanum est disputare de nomine, ita vanissimum est disputare de re, de cujus entitate non constat Mantic. de Coniect. lib. 3. tit. 3. num. 9. Card. de Luc. de Feud. disc. 44. num. 17. & de Fideic. disc. 151. n. 5. & Rot. dec. 354. in fin. cor. Ottob. & in Pisana Jur. isp. 4. Julii 1700. § Ut enim cor. Ansald.* ubi, quòd *fatuum est aures præbere quæstioni de nomine.*

Dicimus, ita discurrere esse verbis ludere, non autem so-
lidè respondere, Quia ad nostrum effectum sinonyma pror- 53
sus sunt reformatio, & observantia, itaut idem prorsus sit dicere, Monasterium aliquod esse reformatum, seu de observantia.

Patet hoc ex sola, & simplici lectura decreti Vicar. Sill- 54
quini, ibi: *Fuit provisum, & decretum, Monast. præd. non esse comprehensum inter Monasteria reformata, seu de observantia §. 17. num. 51.*

Ex omnibus contrariis Sententiis, ibi: *Minimè fuisse,*
nec esse comprehensum inter Monasteria reformata, seu de ob- 55
servantia §. 19. n. 2. 3. & 4.

Ex informatione Vic. de Rubeis. ibi, *In quibus omnibus*
Actis Monast. præd. S. Jo. Baptistæ tanquam reformatum, & 56
de observantia enunciatur §. 11. n. 3 & alibi.

Ex Monialium replicatis confessionibus, & Instantiis, fa-
ctis cor. Vicar. Siliquino, ibi: *Supplica dichiarare, il sudet-* 57
to Monastero non esser compreso fra li Monasteri reformati, seu dell' osservanza §. 17. n. 40. & ibi: *Supplica V. S. Illustrissima voler restar servito dichiarare con decreto, d. Monastero non esser compreso fra li Monast. riformati, seu dell' osservanza §. 17. n. 50.*

Ex attestatione Io. Jacobi Ciocciæ, generalis Actorum
Magistri Monialium, non per minus temporis spatium, 58
quàm per annos supra 40 *Li Monasterii riformati, seu dell' osservanza, che sono in questa Città di Napoli &c. §. 1. n. 6.*

Ex confessione demum (omissis aliis demonstrationibus
gratia brevitatis) millies replicata Defensorum Monialium 59
in omnibus instantiis, cor. omnibus Judicibus, & in omnibus omnino Scripturis, nec etiam exceptis illis, exhibitis in Sign. Justitiæ, semper accipientium pro sinonymis eadem verba, Monasterium aliquod esse reformatum, seu de observantia, ut ex illarum recognitione in § 18. *num. 6. 7. 8. 9.* 10 & ferè in omnibus. Et supra *§. Idest §. Ad quorum §. Proculus §. In nihilo, §. His igitur, & in Respons. 9. Nullitas, §. Eoq; § Maximè, & §. Sed quod.*

Non omittentes tamen observare exorbitantiarum continuationem, nullatenus interruptam in toto hujus Causæ de-
cursu, hodiè unum asserendo in Scripturis, Judicibus exhi- 60
bitis, & juxta solitum Partibus contendentibus communicatis ad respondendum, cras verò aliud oretenus Judicibus summo calore insinuando, hac nova methodo tollendo modum respondendi contrariis objectis, illa dumtaxat sciendo post Causæ resolutionem, & prætendendo, ut Judices, non secundum acta, & probata judicare debeant, sed ad tenorem verborum, in auribus eis insufflatorum, & sic extra Mundum existentium, contra omnia principia; quæ sequutus sui *in Instit. Crim. lib. 4. tit. 8. n. 9.*

Terminantes nostros labores in hac Causa, enixè rogando Judicem illum, qui adhuc certus, & deputatus non est, ut
observet diligenter, ne ejus Sententia, ferenda invocato 61
Salvatoris nostri Jesu Christi nomine, & solùm Deum præ oculis habendo, quæ juxta solitam formulam, perpetuum imponere debet silentium in hac Causa, deserviat loco Tubæ, ad excitandos Religiosos omnes catholici Orbis

pro

pro excutiendo suavi jugo Vitę communis; Eidemque Judici repetendo cum verbis illis Divi Gregorii, registraris sup. §.19.n.12. *De his, quæ tibi pro servanda Justitia scribo, ego absolvor, & tu, si negligis, obligaeis.*

§. XXII.

De Livellis in genere.

1 CUm occasione præsentis Causæ, argumenta contraria diluturus, multos pervolvere Authores cogerer, non putavi committendum, ut quæ inter legendum mihi occurrerent, quævè Studiosis usui fore puto, negligenti virio pręterirem: Ideò ad hunc ultimum Paragraphum eorum commodò ea referenda duximus, ut quantum in Nobis est, nostro Lectori prodesse possimus. Quòd si mirum alicui videatur, me ab assiduis, & tumultuosis Fori, & Cathedræ occupationibus in hac Disceptatione transtulisse animam ad disceptandum de communi Monachorum Vita, quæ pacatis potiùs, quietisquè studiis, quàm Fori clamoribus convenit, is non meam de tumultuosis rebus ad tranquillas, sed aliorum de tranquillis ad tumultuosas digressionem admiretur. Siquidem in Foro passim occurrunt ij, qui communem Vitam, ex Instituto suo profiteri debentes, eandem forensi arte declinare conantur. Et quamvis Lucubrationes hæ nostræ in Causa, à Nobis defensa, finem suum minimè fuerint assecutæ; Tamen, quia habent sua sydera lites, & qui labores nobis irriti ceciderunt, prodesse aliis possunt, propterea hic ea imprimere decrevimus, ut si quid fortè, Lector benevole, tibi ex usu fuerit, id veluti ex tuo fundo, me libente, atque volente uberrimè colligas.

Quæres 1. *Quid sit Livellum?* Omissa significatione hu-
2 jus verbi, in tota sua latitudine considerati, ad nostrum effectum. Resp. *Esse annuam illam præstationem, quam sibi reservat Religiosus, vel Religiosa tempore professionis: Seu, quæ sibi à Parentibus, vel aliis assignatur pro suis particularibus indigentiis.* Ita *Mirand. de Monialib q.9. art. 1.* & concordant *Capon. discept. 81. n 3. to 2.* & *Card. de Luc. ad Concil. disc. 34. n 4.* Obitèr observando hic differentiam, quæ intercedit inter annalem, & annualem præstationem: Annalis siquidem præstatio est illa, quæ intra annum fit, annoque, terminatur, annualis verò præstatio, quæ quot annis repetitur, ut observat *Rot. dec. 931. num. 5. cor. Cer. & dec. 225. num. 14. par. 14. rec.*

Quæres 2. *Ex quo motivo assignari soleant Livella volenti-*
3 *bus ingredi Religionem.* Resp. Parentes, sive Consanguineos solitos esse illa assignare, correspectivè ad renunciationes, quas emittunt, occasione ingressus in Religionem, ut observat *Rot. in Lucan. Livelli 9. Maii 1707. cor. Ansald.*

Quæres 3. *An pro Livelli consequutione competat specialis*
4 *hypotheca.* Resp. cum distinctione; Vel pro illa obligati sunt fructus certi alicujus fundi pro faciliori illius exactione, & super aliis bonis non competit hypotheca; Vel obligata sunt bona ipsa in genere, & absque alia specificatione, & tunc eadem hypotheca competit, *Rot. dec. 74 n. 1. apud Torr. de Pact fut. success.*

Quæres 4. *An facta semel assignatione alicujus fundi pro so-*
5 *lutione Livelli, possit Monialis variando illud ex fructibus alterius fundi petere,* *Marant. respons. 91. to 6* in negativam inclinat opinionem: Contrarium tamen probat *Hodier. ad Surd. dec. 266 n. 21. & 22.* referens ita pluriès decisum.

Quæres 5. *An Livellum imputandum sit in Legitimam* Resp.
6 *Negativè* cum *Valasc. de Quart. c. 13. num. 39. & Carvabal. de Utraq; Quar par. 4. c. 1 n. 92.* Et ratio est, quia illud sortitur alimentorum naturam. Quod limita in illis Locis, in quibus dos succedit loco Legitimæ, quia cùm illud consideretur tanquam pars dotis, ut videbimus infra *q 7.* Consequenter detrahendum est ex portione Legitimæ. Ita *Rot. cor. Emer. jun. d. 67. num 6. & 7.*

Quæres 6. *An Livella veniant appellatione mobilium.* Resp.
7 cum *Capon. discept. 81. per tot tom. 2.* Illa non esse res mobiles, neque stabiles, sed constituere tertiam speciem inter mobilia, & stabilia, venire tamen sub bonorum appellatione.

Quæres 7. *An Livellum reputetur pars dotis Monialium, il-*
8 *liusquè privilegiis gaudeat.* Resp. *Affirmativè* cum *Rot. dec. 39. n. 13. par 11 & dec. 153 n. 10. par. 19. rec.* & aliis authoritatibus, adductis supra §. 16. n. 13.

Quæres 8. *An promissio solvendi annuum Livellum indigeat*
9 *Insinuatione, aliisque solemnitatibus.* Resp. *Negativè*, quia dicitur assignatum in causam piam, in quibus terminis solemnitas insinuationis non requiritur, *Card. de Luc. de Donat. disc. 60. n. 43. & Rot. cor. Dunoz. jun. dec. 775. in fin.* Addito, quòd in annuis præstationibus talis solemnitas non est necessaria, ex juribus adductis ab eodem *Card. de Luc. de Donat. d. disc. 60. n. 33. & 34.* In qua parte vide *Rot.* alitèr distinguentem *in dec. 242 par. 16 rec.*

Quæres 9. *An ex lapsu 16. annorum solutum præsumatur*
Livellum vigore dispositionis Statutariæ Urbis. Resp. *Nega-* 10
tivè cum *Rot. dec. 39. num. 14 & 15. par. 11. rec.* Tum quia Statutum Urbis dotale debitum non comprehendit, cujus pars reputatur Livellum, *ut diximus supra q. 7.* Tum etiam quia ab illo ecclesiasticæ personæ nullatenus afficiuntur: Quidquid dicat *Card. de Luc. de Credit. disc. 149. n. 17. & 18* ubi, quòd quamvis hodiè cum hac Rotę opinione communitèr vivatur, illius tamen Sententiæ nunquam proprium intellectum captivare potuit.

Quæres 10. *An probetur exactio Livelli, ex quo Monialis*
se fateatur in aliqua summa debitricem illius personæ, quæ 11
Livellum exigebat. Resp. *Affirmativè* cum *Rot in Rom. Pecun 16. Jan. 1702. §. Hocque cor. Molin.* ubi, quòd aliàs oporteret redarguere de nimia fatuitate Monialem, si voluisset accipere mutuo pecunias è manibus illius, qui ex causa Livelli erat suus debitor.

Quæres 11. *Quid faciendum sit de sorte illius Livelli, quod*
constitutam fuit in fructibus Officii vacabilis, posito, quòd per 12
illius extinctionem restituatur eadem sors. Resp. cum *Card. de Luc. de Regal. disc. 56. num. 1. & de Offic. vacab cap. 12. num. 9.* Vel eandem sortem erogandam esse in alia similia jura, cum assignatione fructuum illi Religioso, cui debetur Livellum; Vel illam retineri posse à Monasterio, cum hoc, quòd suppeditare teneatur Religioso fructus illos, qui ex novo investimento perciperentur.

Quæres 12. *An expediat Monasteriis, quod Religiosi habe-*
ant Livella. Resp. *Affirmativè* cum *Card. de Luc. de Regul.* 13
disc. 56. n 15. quia hoc modo eximitur Monasterium ab illis expensis, quę in infirmitate, vel aliis usibus ex necessitate, vel congruentia Religioso suppeditare teneretur; Nec non etiam, quia cùm tales redditus erogari soleant in emptionem Librorum, aliorumque mobilium, Religioso statui decentium, ista, moriente Religioso, remanent penes Monasterium, vel Religionem.

Quæres 13. *An Episcopi curare debeant, ut Monialibus as-*
signetur Livellum à Parentibus in illarum ingressu. Resp: 14
Affirmativè cum *Fagn. in cap. Nos ampliùs n. 47. de Instit.* ubi, quòd ita resolvit C.C. his verbis: *Debere Episcopum id curare omninò, ut Propinqui publico, validoque Instrumento se obligent ad certam annuam præstationem, quæ minor non sit 12. aureis, pro necessitatibus Puellarum, donec vixerint*, asserens in fine, resolutionem hanc approbatam fuisse à Papa, non tamen ad eum finem, ut fiat nova Bulla super hac declaratione, sed ut singulis Episcopis petentibus ita respondeatur.

Quæres 14. *An Livella generalitèr pro omnibus Religiosis*
constituenda sint in aliqua determinata quantitate. Resp *Ne-* 15
gativè cum *Card. de Luc. ad Conc. disc. 34. nu. 9* Sed illa regulanda esse à Personarum qualitate, Monasteriorum solito, patrimoniorumq; opulentia; Quod limitatur in eo casu, in quo illa determinata sint à particularibus Statutis, vel Constit. alicujus Montis, vel alterius Loci pii, Tunc enim nulla habita ratione dd. circumstantiarum, in ea quantitate constituendum est, in qua determinatum fuit à dd. Constit. vel particularibus Statutis, ut practicatum fuit Neapolis à Gubernatoribus Monti magni Maritag., ut vidimus *sup. §. 1. à num. 1.*

Quæres 15. *An Religiosus ante professionem possit Livellum*
aliis cedere. Resp. *Affirmativè* cum *à Pont. cons. 159. num. 11. & Card. de Luc. de Regul disc. 95. n. 5.* Quia, non adhuc emis- 16
sa professione, nullum concurrit obstaculum, quòd talem cessionem impediat, vel invalidam reddat.

Quæres 16. *An Monialis possit renunciare Livellum sibi in*
Testamento relictum, reservata tantùm illius parte, sola ejus 17
vita durante, sub illa conditione, quod nihil Monasterio acquiratur. Resp. *Negativè* cum *Pignatell. consult 127. tom. 8.* Quia illud acquisitum dicitur Monasterio, in cujus præjudicium talem renunciationem, sive in toto, sive in parte ex defectu dominii facere non potest Monialis, rationibus, expensis *quæsit. 12.*

Quæres 17 *An debeatur Livellum, ea conditione assigna-*
tam, vel auctam, ut Religiosus perseverare teneatur in Reli- 18
gione, suamque professionem non impugnare, posito quòd ser. ser. prætendat nullitatem dictæ professionis. Resp. *Negativè* cum *Rot. in Luc. Livell. 9 Maii 1707 cor. Ansal.* ea ratione, quia hoc casu Livelli assignatio, seu augumentum, dicitur corre-

spectivum ad obligationem non impugnandi professionem; Ex correspectivis autem, uno sublato, aliud subsistere non potest, ex notis juris principiis, apud *Giurb. d. 85. n. 20. Gratian. discept. 944. n. 2. & Rot. d. 681. n. 4. cor. Cer.*

Quæres 18. *An Regulares uti possint eorum Livellis, non servata forma Constit. 60. Clem VIII* Resp. *Negativè* cum *Mona-*
19 *cell. in Append. ad Formul. to. 1. fol. 292. n. 7.* ubi refert ita decisum à S. C. E. & R. *in Florentina 21. Jun. 1690. ad relat. Card. Petruc.*

Quæres 19. *An Livella, per multum temporis spatium non*
20 *exacta à Religioso, & magnam constantia summam, spectent ad ipsum, vel ad Monasterium.* Resp. cum *Card. de Luc. de Regul. disc. 57. n. 5. & per tot.* spectare ad Monasterium; Quod limitatur in casu, in quo Religiosus citra fraudem pro illo tempore, quo Livellum non exegit, pro suis extraordinariis indigentiis, & licitis usibus, debita contraxisse, vel mutuas pecunias accepisse constat, quia aliàs tale debitum dissolvendum esset ex dd. redditibus Livelli, non exacti, ut probat *Card. de Luc. ubi supra.*

Quæres 20. *Quid requiratur ad hoc, ut Religiosus licitè*
21 *possit exigere, & expendere Livella.* Resp. cum *Monacell. in suo Formul. tom. 1. tit. 11. form. 20. fol. 243. n. 3. & seqq.* id fieri posse cum illis quinque conditionibus, explicatis supra §. 18. *num. 8.*

Quæres 21. *An consuetudo, etiam immemorabilis, intro-*
22 *ducta à Monialibus illorum Monasteriorum, in quibus servatur Vita communis, exigendi Livella, illaque expendendi independenter à voluntate Superiorissæ, toleranda sit*: Resp. *Negativè* cum *Donat. Rer. Regul. tom. 1. tract. 15. de Vot. pauper. qu. 12. per tot.* ubi, quòd Superiorissa tenetur talem consuetudinem extirpare, aliàs esset in malo statu, & Moniales tenentur obedire, & in casu contrario possunt adstringi, & graviter puniri.

Quæres 22. *An id permitti saltem possit mediante speciali*
23 *Indulto, sciente, & tolerante Superiorissa.* Resp. *Negativè* cum *S. C. E. & R. in Neapol. 7. Aprilis 1707.* eo quia id opponitur directè conservationi Vitæ communis, in cujus casu aliquæ Moniales Monast. SS. Trinitatis dictæ Civitatis de facto obtinuerant ad eundem effectum dictum speciale Indultum, & nihilominus, recurrentibus aliis Monialibus, atque exponentibus periculum destructionis Vitæ communis in eodem Monasterio, dicta S. C. respondit. *Servandas esse omnino Constitutiones, non obstante Indulto*, quam refert, & sequitur etiam *Reverendissimus Petra ad Constit. Apostol. tom. 4. fol. 171. num. 34.*

Idem resolvit *S. C. C. in Leodien. annuæ præst. 6 Junii 1682*
24 *Lib. 32. Decret. fol. 293. à tergo*, in qua Pater legaverat Monasterio, observanti Vitam communem, in quo tres habebat filias, insignem summam, cum hoc, quòd dictæ ejus filiæ ex illius fructibus perciperent annuos florenos 300. pro suis particularibus indigentiis, earum vita naturali durante, & in casu contraventionis apposuerat pœnam caducitatis favore alterius Substituti. Sac. enim Congr. nè vulneraretur perfecta Vita communis ejusdem Monasterii, non attentis Supplicationibus omnium Monialium, dicta die rescripsit. *Monasterium posse acceptare legatum, & quoad legatum particulare, servetur Decretum f. m. Clem VIII.*

Quæres 23. *In quos usus regulariter teneatur Religiosus con-*
25 *vertere Livella.* Resp. cum *Dian. coordin tom. 7. tract. 1. de Dub. Regular. res. 1. fol. 735. num. 1. Card. de Luc. de Regul. disc. 39. n. 12. & Rot. dec. 584. n. 1. cor. Burat.* Illa teneri convertere in usos pios, & honestos, puta librorum, vel vestimentorum emptionem &c. & contrarium faciendo Monasterium, seu Religio, nedum id potest impedire, sed diversimodè disposita retractare, ut practicavit *Rot. dec. 253. n. 18. par. 11. rec.* duplata *cor. Bich. dec. 508. n. 12. & 13.*

Quæres 24. *An Religiosus, cui tenue Livellum assignatum*
26 *fuit, possit, parciùs vivendo, illud augere ex fructibus, quos honestè consumere poterat.* Quidquid dicat *Capon. to. 2. discept. 129.* Resp. *Negativè* cum *Rodriquez q. Regul. to. 3. q. 39. art. 10. Navar. in Comment. de Regul. can. Non dicatis 12 qu. 1 n. 44 & Rot dec. 508. n. 8. & seqq. cor. Bich.* ea ratione, quia Religiosus emere proprio nomine, vel propriis pecuniis, sub nomine alterius, nullatenus aliquid potest.

Indequè *Rot. in Rom. Pecun. 15. Jan. 1706. cor. Muto, & 22.*
27 *Martii ejusdem anni cor. Card. Caprar.* respondit, Loca Montium, empta à Religioso ex pecuniis, in sui facie cantantibus in Monte Pietatis, ad favorem Extranei, non ad hunc sed ad Monasterium spectare, eidemque Monasterio pertinuisse fructus eorundem Locorum Montium, idque à die, qua empta fuerunt.

Quæres 25. *An Monialis possit dotem constituere Puellæ ad ingrediendum Monasterium cum Vitalitio, sibi relicto, sub illa conditione, ut expendere possit in quos usus voluerit, & qua-* 28
tenùs in illius administratione se ingerat Monasterium, illud amittatur. Resp. *Affirmativè* cum *Pasqualig. qu. moral. centur. 1 qu. 68. per tot.* quia in tali dotatione nullum considerari potest Monasterii præjudicium, & Monialis se habet uti mera Executrix.

Quæres 26. *An Livellum Religiosi, transeuntis ab una ad aliam Religionem remaneat in prima, vel transferatur cum eadem in secunda.* Resp. cum distinctione; Vel secunda Re- 29
ligio non est capax bonorum, & tunc consolidatur cum proprietate penes obligatum solvere d. Livellum; Vel est capax, ut erat prima Religio, & tunc sequitur Religiosum, nec remanet in prima Religione, quia Religiosi personam comitatur, pendetque ab illius vita, ita *Donat. Rer. Regul. to. 1. tract. 8. de Transeunt. q. 61. n. 9. & 10.* cum aliis *apud Gob. consult. 12. à num. 3.* Verum tamen est, quòd aliquando S. C. E. & R. eo tempore, quo Monialibus concedit Gratiam transeundi ad aliud Monasterium, solet etiam demandare, ut aliqua pars Livelli remaneat primo Monasterio, ut practicavit *in Neap. 13. Aug. 1714. Ponente Card. Corsino*, in qua duabus Monialibus ex Familia Caracciola concessit Gratiam transeundi à Monasterio S. Potiti ad aliud S. Josephi: *Injuncta tamen obligatione subministrandi quot annis Monasterio S. Josephi vita durante Monialium transferendarum ducatos 40. pro qualibet*, remanen. decem ducatis pro qualibet primo Monasterio, quia Livellum dd. Monialium erat duc. 50.

Quæres 27. *An dissoluto vinculo religiosæ professionis per legitimam declarationem nullitatis ejusdem professionis, de-* 30
beatur ampliùs Livellum. Resp. *Negativè* cum *Bordon. de Legat. cap. 3. num. 64. & Paulut. dissert. 36. art. 2. num. 44.* quos sequuta fuit *Rot. in Lucan. Livelli 9. Maii 1707. §. Ponamus cor. Ansald.* ea ratione, quia illud assignari solet pro religiosis indigentiis, quæ cessant in eo, qui vitam religiosam ampliùs ducere non tenetur.

Quæres 28. *An cesset obligatio solvendi annuum Livellum, assignatum intuitu illorum bonorum, quæ deindè avocata fue-* 31
runt ab Assignante. Resp. *Affirmativè* cum *Rot. dec. 785. n. 8. & 25. par. 18. rec.* Ratio est, quia cùm bona, cujus intuitu promissum fuit Livellum, non ampliùs reperiantur penes debitorem, nulla ratio patitur, ut contra ipsum dari possit actio pro solutione Livelli, quod cessat, cessante causa, cujus vigore emanavit obligatio, *Rot. dec. 315. à num. 16. p. 17. & dec. 90. à n. 35. par. 19. rec.* Quod tamen procedit, quando nullam involvit indaginem tituli, seu annuæ præstationis inspectio, quia in casu opposito, possessori in summariissimo judicio manutentionis nullatenùs præjudicat allegatio extinctionis tituli, ex adductis per *Rot. dec. 365. num. 28. par. 19. recent.*

Quæres 29. *An liceat Monialibus, etiam ad Superiorissæ nutum exigere, & in proprios usus expendere Livella, in il-* 32
lis Monasteriis, in quibus ob reddituum abundantiam introduci, & servari potest Vita communis. Resp. *Negativè* cum *Fagn. in cap. Monachi à n. 59 usque ad fin. de Stat. Monachor. & Monacell. in Formular. to. 1. tit. 11. form. 20 fol. 243. n. 5.* Quia in his Monasteriis cessat motivum carentiæ rerum, ad vitam sustentandam necessariarum, cujus intuitu Livellorum usus ab Apostolica Sede toleratur.

Quæres 30. *Sub quibus conditionibus soleant Sacræ Congr. Livellorum usus approbare in illis Monasteriis, in quibus de* 33
facto servatur, vel commodè servari potest Vita communis. Resp. cum *Rot. dec. 405. n. 5. vers. Tota par. 16. rec. & dec. 410. in princ. eadem par.* id ad praxim reduci; *Dummodò annuus redditus à Procuratore Monasterii exigatur, & recta via deferatur in commune depositum, & tunc de manu Depositarii, & de licentia Superiorum ipse Orator recipiat quantum, & quatenùs opus fuerit, requisitus, rationem reddat, & residuum in communes Monasterii necessitates erogetur.*

Quæres 31. *Circa annuam præstationem, relictam Monia-*
li ejus vita naturali durante tantùm, non integrè soluta in ip- 34
sius vita, an habeat jus Monasterium illam ab hæredibus petendi. Resp. cum distinctione, aut Livellum fuit jam solutum, & penes Tertium reperitur, & in Monialis usum non conversum, & tunc ad Monasterium spectat. Aut solutum non fuit à debitore, vel illius hærede, ex condonatione Monialis, & tunc nihil potest petere Monasterium; Ita *Gabr. à S. Vinc. in Miscell. de Remed. ignor. dub. 39. disp. 14. fol. 378. n. 404 & 407. rubric. Quid sciri debeat circa solutionem post mortem Monialium, & Lezzana in Summ. quæst. regul. tit. de Vot. pauper. n. 34.*

Quæres 32. *An Monialis remittere possit Consanguineis, vel*
aliis donare fructus sui Livelli Resp. *Affirmativè*, rationibus, 35
& au-

& authoritatibus, adductis supra §. 18. n. 30. *vers. An autem*, & latissimè *Paulut. in Voto arbitr.* pro veritate edito in una *Cæsenaten.* quod registratur *in differt.* 36. *art.* 2. *per tot.* ubi solidè suam opinionem probat, omnibus contrariis respondendo: Atque à *num.* 38. ostendendo, quòd Religiosus per talem donationem non facit, neque contra Votum paupertatis, neque contra justitiam: Non contra justitiam, quia ex consuetudine, ab Ecclesia tolerata, jus habet consumendi totam illam pecuniam, quæ pro ejus necessitatibus titulo Livelli sibi debetur: Neque etiam contra Votum paupertatis, quia id non facit uti Dominus, sed potiùs uti servus, nempè vigore tolerantiæ, & facultatis, ad nutum Superioris, sibi in professione reservatæ; *Non enim repugnat Voto paupertatis* (sunt verba *Rot. dec.* 772. *num.* 2. *par.* 1. *divers.*) *habere peculium ex permissu Superioris*, & concordat *Suarez de Pauper. religios. lib.* 8. *cap.* 15 *num.* 7. 8. & 9.

Ultra quod, *quando Religiosus*, sunt verba *Paul. ubi su-*
36 *pra nu.* 140) *habet certam quantitatem ad suam substentationem &c. tunc adest tacita licentia Superioris; Eo enim ipso, quòd Religioso certa quantitas præscribitur, censetur etiam dari tacitè licentia expendendi in honestos usus id, quod subtrahit ex parsimonia*, *Bejta d. cas.* 32. *vers. Respondemus*, *Bonac. d. punct.* 6 *n.* 17. & *Navar. consil.* 3. *n.* 46. *de Stat. Monach.* Qui *Paulut. num* 99. & *seqq.* congruam adducit responsionem communibus illis axiomatibus, quòd quidquid acquirit Monachus, acquirit Monasterio, & quòd jura omnia Religiosi post professionem transeunt in Monasterium, observando, id verum esse quoad proprietatem, & dominium, non verò quoad simplicem usum.

Imò non minus subtilitèr, quàm solidè in hujusmodi dona
37 tionibus Livellorum illud considerat bonum *Valer. de Differ. utriusq; Fori verb. Munera num.* 37. quòd donatio illius, quæ à patriùs vivente fit, adjumentum præstat Religioso ad servandam abstinentiam, castitatem, modestiam, & sobrietatem. Quidquid dicat *Donat. Rer. Regul. tom.* 4. *tract.* 15. *de*
38 *Vot. pauper. qu* 23. illam terminans sequentibus verbis. *Quod est valdè notandum, ad compescendum quorundam belles bamores.*

Cæterùm, quatenùs hujusmodi oppositæ Sententiæ ad
39 concordiam velint reduci, placet mihi conciliatio *Card. de Luc. de Dot. disc.* 167. *num.* 175. ubi, postquàm citavit Authores pro utraque sententia, subjungit, quòd, aut agitur de Livellis decursis in vita Religiosi, & illa valeat liberè donare, quatenus sint exacta, & remittere, si exacta non sint: Aut verò sermo est de ipso jure exigendi Livella, in futurum decurrenda, & ista donare, & remittere non possit; Ea viva ratione, quia quoad ista Monasterium habet interesse, ne Monialis dicta subventione se privet pro illis usibus, quibus aliàs in casu indigentiæ, vel ex debito justitiæ, vel charitatis deberet Monasterium providere. Conciliatio mihi videtur æqua, prudens, justa, rationabilis, tantoque Authore digna, quem meritò Juris nostri Illustratorem vocat *Rota in Callien. Liberat. à molest* 7. *Junii* 1709. § *Et enim cor. Aldrobang.* Eundemquè insignem theoricum, & practicum appellavit *in dec.* 67. *num.* 5. *p.* 19. *rec.* Nec non doctè semper scripsisse dicitur *in decis.* 488. *sub num* 8. *par.* 19. *rec.*

Alio verò modo distinguit *Rot. coram Cerr. dec.* 610. *à num.*
40 9. ut scilicet opinio affirmativa procedat, quando *annua præstatio ita concessa, seu relicta fuit, ut concedens, vel relinquens noluerit, illam in Monasterium transferri, sed omninò cedere in Monialis usum, & ead. Monialis accipientis fuerit intentio, secus verò, quando de tali voluntate non constat.*

Volens autem in hac parte sequi dd. tres Sententias, regi-
41 stratas supra §. 19. *n.* 2. nullum habeo opus utendi his, vel similibus conciliationibus, quia procedendo cum tenore dd. Sententiarum, canonizatarum à *Signat. diebus* 17. *Sept.* 1705. & 25. *Febr.* 1706. Ponente *Cornelio*, cum rescripto: *Sine præjudicio trium conformium*, possunt Moniales disponere ad eorum libitum de Livellis, ex quo ista nullo modo cedere debent ad beneficium Communitatis, & ad dispositionem Abbatissæ, juxta præcisa verba Sententiæ Vicarii Neapolitani, de qua in §. 17. *num.* 51. confirmatæ in Urbe per tres conformes, ut supra. Itaut publicorum Mercatorum, & famosorum Negotiatorum ad instar licitum sit eisdem Monialibus de Livellis disponere, mediantibus ordinibus *per altrettanti*, ut videre est supra *dict.* §. 17. *à num.* 40.

Quæres 33. *Ad evitandas controversias inter Superiores, &*
42 *subditos quoad Livellorum usum, post professionem assignatorum, quænam cautela assignari possit. Navarr. consil.* 64. *de Regul. dub.* 18. *num.* 49. & *Donat. Rer Regul. tom.* 1. *tract.* 11. *de Success. Monaster. quæst* 45. assignant sequentem, ut testator leget Monacho Livellum, quousque Superior ejus usum illi permittat, & ex eo tempore, quo illum non permiserit, non debeatur ampliùs. Hoc enim modo salvatur proprietatis vitium, quia Regularis illo utitur dependentèr à voluntate Superioris, nec aliquid turpe continet dicta conditio, dum Religiosus dependentèr à voluntate sui Prælati est capax Livellorum usus, ut observat *Jov. de Solemnit. in contract. Minor. glos.* 22. §. 16. *num.* 24. Ex alia verò parte non 43
ampliùs debetur post contradictionem Superioris, quia sub dicta conditione relictum fuit, & illa purificata, adest lex clara pro non continuatione *Novar apud Ricc. collect.* 308. *vers. Benè verùm*, & *vers. Verùm ad effugiendas.*

Quæres 34. *An sustineatur Livellum, Novitio relictum sub ea conditione, ut pertineat ad ipsum independenter à vo-* 44
luntate Superioris. Resp. *Affirmativè* cum *Bordon. de Paup. Relig. c.* 18. *à n* 40. & latissimè *Io. M. Novar.* apud *Ricc. collect.* 3097. *vers. An autem donatio*: Ea ratione, quia ex benigna legis interpretatione præsumendum est, testatorem sensisse, ut nihil facti ad Superiorem pertineat, & concordat *Suar. de Stat. Relig. tom.* 3. *lib.* 9. *cap.* 14. *à n.* 3. *Caren. resol.* 199. *per tot. Franc. dec.* 728. *per tot.* referens ita decisum in M. C. V. *Seraph. dec.* 744 *n.* 9 *Pen dec.* 1214 *n.* 7. Quidquid dicat *Censal. ad Peregr. de Fideic. art.* 6. *vers. Neque vim fol.* 5.

Quæres 35. *An conditio, apponi solita Livellis, ut nihil* 45
Monasterio acquiratur, adversetur Voto paupertatis, & obedientiæ. Resp. *Negativè* cum præcisis verbis *Rot. in Rom. Pecun.* 16. *Jan.* 1702. §. *Firmato cor. Molin.* ibi: *Certum est, quòd ubi in Livellis, aliisque Legatis, relictis Monachis, & Monialibus, apposita fuit conditio, ne quidquam acquiratur Monasterio, hæc conditio non videtur adversari Voto paupertatis, & obedientiæ, nec tanquam illicita rejicienda venit, sed intelligenda modo compatibili respectu usus, qui, connivente, bas oculis Superioris, permittitur personis Regularibus*, ubi concordantes. Quando autem adducitur Rotæ authoritas non est ampliùs quærenda ratio, ut observavi *supra discept.* 1. §. 26. *n.* 17. *par.* 1.

Quæres 36. *Quid dicendum in casu, in quo Livellum ea* 46
conditione relictum sit, ut nihil ad Monasterium pertineat, specificando, tam quoad dominium, quàm quoad usum. Respondeo, hoc casu eandem conditionem haberi pro non apposita, & de jure impossibilem cum *Rot. cor. Pen dec.* 1214 in cujus casu agebatur de hæreditate, relicta Religioso, cum hoc, quòd ad suum arbitrium, absque Superioris licentia, tanquam liber homo, de illa posset disponere, ac si professionem non emisisset; Et propterea in his terminis, vitiata dicta conditione, firmum remanet Livellum favore Religiosi, juxta ejus capacitatem, ut notat *Fagn. in cap. Monachi n.* 5. *de Stat. Monach.*

Quæres 37. *An Religiosa ex fructibus sui Livelli possit Cen-* 47
sum vitalitium ad sui favorem constituere. Resp. *Negativè* cum *Rot. dec.* 50. *n.* 9. *cor. Bich.* Ea ratione, quia id oppositum est paupertatis Voto, etiamsi tales pecuniæ sint de illis, quas poterat in honestos usus consumere, ex quo Religiosis est solùm usuarius dd. redditum, & concordat *Rodriqu. qq. Regul. tom* 3. *quæst.* 19. *art.* 16. *column* 3. *sub princ. vers. Non tamen.*

Habetur hic sermo de Censibus, constitutis ex Livellis Religiosorum; Qua occasione notandum est, non esse inter D D. receptam opinionem, quòd fructus Censuum a Locis piis reduci possint ad minorem summam absque Apostolico beneplacito; Negativam siquidem opinionem sequuntur *Ricc. dec.* 134. *par.* 1. & *resol.* 37. *num.* 4. *eadem par.* 1. *de Marin. resol. J ar. cap.* 6. *num.* 10 & 11 *Ventrigl. in Prax par.* 1. *annot.* 1. §. 2. *num.* 6. & *Barufus resol.* 100. *per totum.* Affirmativam verò defendunt *Carl. Ant. de Luca ad Ventrigl. ubi supra num.* 4. *Card. de Luca de Censibus discur.* 14. *num.* 4. & 5. & *in Consilic. leg. & rationis obser. ant. per totam Monacell. in Formul. tom.* 4 *supplem fol.* 151. *à n.* 146. & *R. P. D. Petr. ad Constit. Apostol to.* 1. *fol.* 138. *n* 88.

Verum tamen est, quòd in hac opinionum discrepantia Sacra Congr Concilii processit cum illa distinctione, quòd, vel reductio facta fuit bona fide, & cum approbatione Superiorum Locorum piorum, & tunc respondit pro facultate dictos Census reducendi, ut videre est in *Romana Census* 11. *Maii* 1720. in qua attenta dicta bona fide, dubio: *An reductione fructuum Census sustineatur*, respondit: *Affirmativè*; Vel. aderat præsumptio collusionis, & tunc respondit pro nullitate, ut videre est in *Senogallien.*

Censuum 2. *Junii* 1718. in qua, quia aderat dicta præsumptio, primo dubio: *An reductio fructuum Census sine Beneplacito Apostolico substineatur*, respondit, *In casu, de quo agitur; Negativè*. Secundò verò dubio; *An esset locus revalidationi, & confirmationi contractus reductioni, tam pro præterito, quam pro futuro*, respondit. *Negativè quoad præteritum, reservato Jure Hypolito agendi contra Priores, qui reduxerunt censum, & quoad futurum arbitrio Eminentissimi Episcopi*. Cum quibus resolutionibus processit in *Aquipendien. 4. Julii 1721* quando dubiis 1. *An assignatio Census sustineretur*, & quatenus negativè 2. *An esset locus gratiæ revalidationis*, respondit *Negativè in omnibus*, eo quia contractus, inter creditorem, & debitorem conclusi, non erant undequaque immunes à labe collusionis.

48 Quæres 38. *An legatum annuum, filio relictum, emittenti professionem in Religione incapaci, si deinde Apostolica authoritate transferatur ad Religionem capacem, eidem debeatur, & à quo tempore*. Resp cum *Rot. dec. 643. per tot. cor. Burati.* deberi à die transitus ad secundam Religionem, & in dicto casu agebatur de insigni legato annuorum scut. 4000.

49 Quæres 39. *An Religiosus, sibi reservans in Religionis ingressu certam summam, puta scut. 500.* per convertitis in usi pii, *istos usus declarare possit postquam professionem emisit*. Resp. *Affirmativè* cum *Rot. dec. 464. per tot. par. 19 rec.* Quia nõ agitur de dispositione quoad dominium, quæ prohibita est Religiosis, sed de simplici declaratione dictorum usuum; Declarans autem nihil de novo disponit, sed aperit dumtaxat, quod latebat, juxta *Text. in leg. Adeo ff. de Aquir. rer. dom.* ubi adducitur exemplum excutientis granum à spicis, & *Card. de Luc. de Fideic. disc. 55. n. 5.*

50 Quæres 40. *Ad quem spectet Livellum illud, in quo post mortem Religiosi substitutus fuit Conventus, posito, quòd idem Religiosus profiteatur in uno Conventu, & deinde ser. ser. affilietur alteri Conventui*, juxta ea, quæ observavi in *Instit. crim. lib. 4. tit. 7. à n. 93.* Respondeo, quòd si loquimur de Theatinis, debetur Conventui illi, in quo emissa fuit professio, ex eorundem specialibus Constitut. *apud Capon. disc. 97. nu. 20* Si verò sit sermo de aliis Religionibus, spectat ad illud Monasterium, cujus tempore mortis est filius, rationibus, per me adductis, *ubi supra*, & ita respondit *Congr. particularis à SS. deputata in Romana annui redditus 7. Junii 1707* pro P. Joanne Carolo Religioso Carmelitano, contra Conventum SS. Sylvestri, & Martini ad Montes.

51 Quæres 41. *An pro consequutione Livelli habeat locum subsidiarum remedium Auth. Res quæ C. Comm. de Legat*. Resp. *Affirmativè* ex adductis supra §. 16. n. 13. & addo *Rot. dec. 153. à n. 8. par. 19. rec.* ubi concordantes.

52 Quæres 42. *An locus sit immissioni in Salviano pro consequutione Livelli*. Resp. *Affirmativè* cum *Rot. dec. 584. per tot. cor. Burat.* rationibus, in illa latè expensis.

53 Quæres 43. *An Superiorissa possit permittere, ut Moniales administrent, & exigant eorum Livella, illaque convertant in eorum usus, licitos tamen, & honestos sed independenter ab eadem Superiorissa*. Resp. *Negativè*, & est casus de indubitabili, uti decisus à *Clem. VIII in ejus Constit. 60. §. 3.* quam sequuntur Authores, supra adducti §. 18. n. 37. quibus addo *Quar. in Summ. verb Casus reservati fol. 157.* referens ita decisum à S. C. C. & *Capon. discept. forens. 288. n. 45.*

54 Quæres 44. *Quando non constat, ea intentione relictum fuisse Moniali Livellum, ut non acquiratur Monasterio, an in hoc dubio spectet ad ipsam, vel ad Monasterium*. Resp. cum *Rot. dec. 100. n. 7. par. 13. rec.* spectare ad Monasterium, & rationem ibidem adducit *Rota*, his verbis; *Quia licèt Monialis sit capax retentionis annuæ præstationis pro suis necessitatibus, absque participatione Monasterii, hoc tamen procedit, quando ita concessa, seu relicta fuit, ut concedens, seu relinquens voluerit, illam in Monasterium transferri, sed omninò cedere in Monialis usum, & eadem Monialis accipientis fuerit intentis; Secus verò, quando de tali voluntate non constat, hoc enim casu acquiritur Monasterio*.

55 Quæres 45. *Quid debeat facere Superiorissa de Livellis Monialium illarum Monasteriorum, in quibus servatur Vita communis*. Resp cum *Fagn. in Cap. Insinuante n. 23. Qui Cleric. vel vovent.* Prospicere debere necessitatibus illius Monialis, cujus intuitu solvitur Livellum, & residuum in usus totius Monasterii convertere, referendo ita decisum à C. C. in *Panormitana*, de qua supra §. 13. n. 7. & *in cap. Non ampliùs num. 47. vers. Ad quartum de Instit.* ubi, quòd hoc approbatum fuit à Papa, & concordant *Barbos. de Potest. Ep. par. 3. alleg. 101. num. 7. & ad Conc. sess. 25. de Reg. cap. 2. num. 13. & Rot. dec. 75. in fin. apud Tor. de Pact. fut. succes.*

Quæres 46. *An Monialis possit Censum vitalitium constitue- 56
re ex summa, ei legata, non pro Livello determinatè, sed ad
suum libitum expendenda*. Accedente Superioris licentia,
& voluntate Legantis, ut dominium talis summæ nullatenus acquiratur Monasterio, sed cedere debeat in Monialis usum. Resp. *Affirmativè* cum *Barbos. ad Conc. sess. 25. de Regul. cap. 2. num. 14. & de Potest. Ep. par. 3. alleg. 103. nu. 10.* & concordant *Cordub. Cas. Consc. quæst. 54. dub. ult. Sanch. ad Præc. Decal. tom. 2. lib. 7. cap. 23. num. 5. & in Veg. in Summ. Cas. Consc. cap. 32. cas. 12.* penes quos recognosci possunt rationes, quæ pro hac opinione militant.

Quæres 47. *An possit Regularis percipere fructus illius sum- 57
mæ, quæ ex ejus persona delata fuit ad Monasterium*. Resp.
De Jure nullat. id esse permissum ea ratione, quia quidquid acquirit Monachus non sibi, sed Monasterio acquirit. Cæterùm solet Apost. Sedes ex justa causa, mediante speciali gr. id indulgere, ut practicavit *in Neap. 24. Maii 1670. lib. 26. Decr. C. C. fol. 345.* omnibus maturè pensatis solita benignitate amplissimum, concedendo Religioso Indultum percipiendi fructus scut. 500. ex ejus persona ad Monasterium perventorum; Cum duabus tamen conditionibus, prima, ut ad eundem effectum expressus accederet consensus sui Conventus 2. verò ut idem Religiosus ad nutum Superioris in suas indigentias dumtaxat, & religiosos usus dd. fructus impendere posset.

Quæres 48. *An Religiosus sine peccato possit mutuo dare pe- 58
cuniam, sibi ex Livello solutam*. Resp. *Affirmativè* cum *Pet.
de Ledesm. in Addit. ad Summ D. Thom. tom. 2. cap. 4. dub. 2. fol. 97. Peyrin. de Relig. Subdit. tom 1. cap. 2. quæst. 2. num. 5. Sanch in Summa tom. 2. lib. 3. cap. 19. num 6. & Dian. coordinat. tom. 7. tract. de Paupere. religios. resol. 14. num. 2.* Ratio est, quia nullum per tale mutuum fit præjudicium, neque Monasterio, neque Religioso, quia suppono, quòd mutuatarius facultatibus abundet, valeatque mutuum suo tempore promptè restituere: *Ita etiam senserunt multi viri docti ex Theatinis, & Iesuitis, à Diana consulti*, ut his verbis testatur, ubi supra. Quidquid dicat *Les. de Justit. & Jur. lib. 2. c. 41. dub 9. num. 79.*

Quæres 49. *An Monialis, vel Religiosus, cui Consangui- 59
neus, vel Amicus paratus est aliquam summam donare, pec-
cet, si illam non acceptando, eundem Amicum, vel Consanguineum roget, ut dictam summam alteri donet*, Resp. *Negativè* cum *Dian. coordinat. Oper Moral tom 7. tract. 2. de Pauper. Relig resol. 8. per tot.* ubi n. 6. quòd ita consultus respondit cuidam Moniali, & ejusdem Sententiæ fuerunt multi Viri docti, & concordant *Turrian. 2. 2. to. 1. disput 85. dub. 3. Cened. de Pauper. Relig. dub. 29 num. 4. Fillius quæst. Moral. tom 2. tract. 34. cap. 3. qu. 8. n. 62.* ubi illam requirit conditionem, ut donatio fiat nomine Consanguinei, vel Amici, non
autem nomine Religiosi, & *Gratian. discept. 202. n. 35.* Ra- 60
tio est, quia Religiosus in his circumstantiis nihil aliud facit, quàm petere, ut dicta res, vel summa, alteri donetur, quod nullum involvit actum, Monasterio præjudicialem, ex quo Amicus, vel Consanguineus, si nolunt, possunt non donare rem, vel summam, exhibitam, seu spontè oblatam.

Quæres 50. *An Monachus, vel Monialis possit ex eorum Li- 61
vellis facere eleemosynas*.

Præsens quæstio commodè resolvi potest ex probatis supra
quæst. 32. quia si permissum est Religiosis Livella indifferentèr donare, multò magis id poterunt facere, mediante eleemosyna, ut de se patet. Cæterùm, quatenus procedit velit
cum sententia illorum, qui contrarium substinent respectu 62
dictæ quæstionis, præsenti quæsito Respondeo *Affirmativè* cum *Ric. in Prax. to. 2. resol. 25. per tot.* & concordant *Sous. in Explic. Bull. Clem VIII §. 7. num. 91. & Dian. coordin tom. 7.
tract. 3. de Pauper. Relig. resol. 64. per tot.* Ratio est, quia in il- 63
lorum sententia, qui substinent, Religiosis prohibitum esse donationes facere, nihil aliud prætendi potest, quàm quòd Religioso prohibeatur donare, facere autem eleemosynam propriè non est donare, ut ex se notum est, & in nostris terminis observat *Capon. discept. 94. n. 37.*

Quod ampliat *Ricc ubi supra, & Graff. cons. 1. de Regul.
lib. 2.* ut multò magis procedat, si Consanguinei ejusdem 64
Religiosi essent pauperes, nobiles, aut senes, quod admittunt etiam *Donat. Rer. Regul. tom. 1. tract. 15 de Largit. Muner. q. 9. n. 2. & Gratian. discept. 880. n. 21. & 22. & Rot. dec. 606. num. 7. cor. Cavaler.*

Quæres 51. *An Religiosus disponere possit de illis eleemosy- 65
nis, quæ annuatim ei per Benefactores assignatæ sunt*; Accedente Superioris licentia, Respondeo posse ad limites tamen suarum indigentiarum, convertendo residuum in utilitatem

Con-

Conventus, ut resolvit C.C. *in Andeguven.* 11. *Julii* 1671. *lib.*27.*Decr.fol.*148. *à terg.*

Quæres 52. *An permittendum sit Religioso, ut pro sublen-*
66 *tatione suæ Matris, constitutæ in statu magnæ paupertatis, uti possit eleemosynis, sibi à piis Benefactoribus elargitis* C.C. *in Minor.observ.*13.*Junii* 1684. id indulgendum esse censuit, *Lib.*18. *Decret. fol.*584. aliasque resolutiones refert *Nicol. in Flosculverb.auxilium num.*1. Quod à pari videmus practicari in simili Indulto, ut ad succurrendum Matri, senio confectæ, Religiosus extra Claustra degat, dummodo tamen extra illa non pernoctet, ut resolvit C.C. *in Rom. Indulti* 27. *Augusti* 1695.*lib.*45. *Decr.fol.*499.*à terg.* & 14. *Jun* 1696. *Lib.Decr.*46.*fol.*4. & practicavit C. E. *in Æsina anno* 1709. favore Religiosi Reformati S. Francisci Massacii, Æsinæ Diœcesis.

Quæres 53. *An Religiosus possit donatione remuneratoria*
67 *dare id, quod superest ex ejus Livello.* Resp *Affirmativè* cum *Cened de Pauper.Relig.dub.*57. *Barebol.in S. Faust.in Thesaur. Relig.lib.*8.*quæst.*227. *num* 4. *Grattan.discept* 202.*à num.*1.& *Dian coordinat.* alios citante, & contrariis satisfaciente *to.*7. *Oper.moral.tract.*3.*de Pauper.relig. resol.*47.*num.*2.& *per tot.* uni illam adducit bonam rationem, quod sub prohibitione simplicis donationis, vel donationis modalis, nunquam censetur contineri donatio remuneratoria, quæ propriè donatio non est, efficiturque hæc donatio de re, ex gratitudinis virtute, moralique honestate debita. Facitque etiam ratio illa, quam his verbis adducit *Donat.Rer.Regul.tom* 4.*tract.*3. *de Vot.pauper. Relig.quæst.*15. *num.*3. *Decet Religiosos gratos esse, & piis operibus intendere.*

Verùm tamen est, quod talis donatio remuneratoria de-
68 bet æquipollere meritis, non autem illa superare, ad hoc, ut valida sit, ea ratione, quia in excessu diceretur donatio simplex. Ita *Diana ubi supra resol.*48. *per tot.*& *Donat. Rer. Regul.tom* 1.*tract* 13.*de Larg Muner.quæst.*8.*num* 8. ubi admittit, & benè, quod remuneratio potest excedere valorem meritorum, & beneficiorum in quarta parte, puta, si merita valeant 12. à Religioso possunt donari 16. Quod est de mente *D Thom.*2.2. *quæst* 106.*per tot.* ubi ad rem ait, quod *qui recompensat æquale, non videtur facere gratis, sed reddere quod accepit, & ideò gratiæ recompensatio semper tendit, ut pro suo posse aliquid majus retribuat.*

Quæres 54. *An Religiosus tenentur rationem reddere de redditibus, perceptis ex bonis acquisitis ex suo Livello.* Res-
69 pondeo *Affirmativè* cum C.C. *in Mantuana Administrat.*28. *Novemb.*1676.*Lib.*29 *Decr.fol.*312.*ad* 2 *dub.* in cujus casu ingressurus Religionem ante professionem testamentum fecerat, in eoque sibi reservaverat annuum Livellum, ad effectum illud erogandi in sui commodum, absque eo, quod Jus aliquod favore cujuscumque personæ acquisitum dici posset; Cùm enim progressu temporis ex fructibus dicti Livelli prædia, & census acquisivisset, fuit quæsitum in dicta S C. an de redditibus, perceptis ex bonis, postea acquisitis, teneretur rationem reddere, cui *S.C.* Respondit *Affirmativè.*

Quæres 55. *An peccet contra paupertatis Votum Religiosus ille, cui à Consanguineis considerabilis summa data fuit, ad*
70 *sui libitum expendenda, cum hoc, quod dominium ejusdem summæ remaneat penes Consanguineum.* Quidquid dicat in hac parte *Sous. in Explicat. Bull. Clem.VIII.* §.2.*num.*73. ea ratione, quia hoc casu Religiosus dicatur nudus Minister. Respond. *Negativè*, quia in substantia Religiosus hoc modo haberet absolutum usum pecuniæ, qui paupertati repugnat; Ita *Dian.coordin.tom.*7. *tract.*3.*de Pauper.relig. resol.*25. *nu.*2. ubi, quod contraria opinio ei videtur nimis laxa, & contra perfectionem paupertatis religiosæ, qualis videtur etiam mihi, & propterea in praxi nullo modo recipienda videtur opinio *Sousæ.*

Quærea 56. *An debeantur Livella illis Monialibus, quæ post assignationem eorundem amplexæ sunt Vitam communem. vel*
71 *potiùs per talem mutationem illa remaneant extincta.* Resp. *Deberi*, ut resolvit *C. E. & R* 1. *Febr.*1692. *in Cæsen.* juxta verba illa Supplicis Libelli, & Rescripti *Emin. & Rev. Sig. Le Monache delli Monast. dello Spirito Santo, e di S. Catarina di Cesena umilissime Oratrici rappresentano, ritrovarsi alcuni Particolari. li quali ricusano di pagare loro l Livelli, & altri assegnamenti, dovuti ad esse per l'Instromenti, sotto pretesto di non essere ora tenuti, dopo che l'Oratrici hanno abbracciata la Vita comune, per conformarsi alla loro Regola di S. Benedetto, al Decreto del Concilio di Trento, alle Costituzioni de' Sommi Pontifici, & anche alli Decreti dell'EE.VV. Onde supplicano le medesime con ogni umiltà degnarsi dichiarare, detti Livelli, & assegnamenti, dovuti per altro, si debbano loro di presente, come prima, non ostante la Vita commune, introdotta ne' loro Monasterj, quale non potrebbero continuare senza questi Sussidj per l'insufficienza dell'entrate de' Monasterj. S.C. &c. Attentis narratis, censuit, & decrevit, prædictos Livellos, seu annuas præstationes deberi. Romæ* 1. *Februarii* 1698. *G. Card. Carpineus Præfectus. A. Altovitus Secr.* Idque summa ratione ad facilitandam introductionem Vitæ communis, ubi illa non servatur.

Quæres 57. *Quo tempore præstandum, seu solvendum sit Livellum.* Respondeo (præcisa particulari conventione, 72
quæ servanda est *Rot.dec.*210.*num.*6.*coram Emer jun.* loquens de Deposito Cardinalis Cennini, facto ab Architecto Joanne Francisco de Rubeis, diversimodè à conventione) Illud deberi quolibet mense, ad instar alimentorum, rationibus benè perpensis per *Rot cor Merlin.dec.*671. *num.*31 Quamvis non desint asserentes, illud solvi debere in principio cujuslibet quadrimestris, ut videre est apud *Amendol. in addit. ad Franch.dec.*155.*sub n* 1.

Quæres 58. *An relicto Livello Religioso, vel Moniali in aliqua determinata, vel indeterminata summa, dummodo* 73
non excedat ex.gr scuta 86. *annua, cum hoc, quod si Religiosus, vel Monialis pro ano, vel alio anno Livellum non petat, istud non debeatur, an dicta conditione non obstante, illud debeatur, & peti possit à Monasterio:* Quidquid dicat *Capon. discept.*67.*per tot.* Resp. *Negativè* ex defectu conditionis non impletæ, seu petitionis Livelli, non factæ à Religioso, vel Moniali; Legatum enim conditionale, non purificata conditione, nunquam debetur, *leg. si ita legatum* §. *Illi si volet, & leg. Seiutus* §.1.*ff.de Legat.*1. & alios citat *Card. Tusch.lit.L. conclus.*583. *num.*34. & faciunt animadversa supra *quæst.*33. *seu num.*43.

Neque vis ulla fieri potest in ratiociniis, lato calamo adductis per *Capon. ubi supra*; Quia nullam fieri valet fundamentum in decisionibus illarum Causarum, quæ terminatæ 74
fuerunt per concordiam, ut probavi *in Instit.crim lib.*2.*tit* 8. *num.*255. Et ipsemet *Capon.* in fine refert, quod Causa terminata fuit per concordiam: Ultra affectionem illam, quæ fascinare solet Advocatorum intellectum, ad opportunitatem Causarum pro Clientibus scribentium, teste experientia, & id observante *Card. de Luc.de Emphyt. disc.*58.*sub num.* 12. cum aliis in *Instit.crimin. lib.*2. *tit* 8. *num.*242. & *supra* §.19. *num.*2.

Quæres 59. *An omnia hucusque probata procedant indifferenter respectu omnium Monasteriorum, cujuscumque Religionis.* Resp. *Negativè*; Quia in illis Monasteriis, in qui 75
bus perfectè servatur Vita communis, Religiosus, & Religiosa nullo modo actum aliquem facere possunt circa Livella sed hæc directè solvi debent in manibus Superioris, vel Superiorissæ, in quorum deindè arbitrio repositum est illa implicare in utilitatem Monasteriorum; Habito tamen respectu ad particulares indigentias illius, cujus contemplatione Livellum debetur, & solvitur, ex animadversis per *Donat. Rer.Regul.tom.*4.*tit.de Vot. Pauper.Relig. tract.*15.*quæst.*11. *num.*7. & supra *quæsit.*43. & resolvit *C.C in Panormit.* apud *Fagn.in cap.Monachi nu* 61.*de stat. Monach* & apud *Crispin. nella Visit Pastor. par.*2. §.42.*fol.*338 his verbis: *C.C. censuit, hos redditus ab ipsamet Abbatissa exigi, & ad ipsius manus rectè deferri oportere. de quibus tamen pro suo arbitrio subveniat in primis necessitati Monialium, quarum intuitu hi redditus Monasterio obvenerunt; Cæterùm quod supererit, in communem Monasterii usum convertet.*

Quæres 60. & ultimò: *An procedant respectu omnium Religionum, & Religiosarum Communitatum.* Resp. *cum S.C.* 76
*C. in Theatinor facult at.alienan.*28. *Jan.*1679 *Lib.*30.*Decret. fol.*253. quod in hac parte videtur diversimodè procedendum cum Theatinis, quibus hodiè indifferenter permissus videtur Livellorum usus, quidquid ab initio illorum Congreg. dicendum esse, & attento tenore propriarum Constit. ut legitur *In Folio, d. die distributo*, his verbis: *Imò Vitalitii particularis usus, per Constitutiones prohibitus, hodiè permittitur, quia frigescente Fidelium charitate, sibi ita consulunt, ut vivant, & potiùs fortè conveniens foret, ut bona possiderent in communi, quàm in particulari.*

Quoad impressionem hujus Disceptationis, primo loco impressæ anno 1705. repetenda sunt hic ea, quæ observa- 77
vimus *hujus Tom. par.* 2. *discept.* 1. *in fine num.* 126. & 127.

Quo verò ad illius resolutiones super Causæ meritis, repetenda pariter hic sunt ea, quæ adnotavimus in *Tom.*1 *par.* 78
1.*discept.*12.*n.*255.*vers.In hujus Causæ*, quas resolutiones, seu sententias registravimus in §. 19

Quo demum ad modum rescribendi Signat Justitiæ, hæc,
referente R. P. D. Cornelio, die 17. Septembris 1705. re- 79
scri-

scripsit: *Sine praejudicio trium conformium*. Die 3. Decembris ejusdem anni 1705. rescripsit: *Consisto de tribus*. Et die 25. Februarii 1706 *In primo loco decisis*.

Caeterùm respectu omnium, in hac Disceptatione con-
80 tentorum videnda sunt ea, quae dixi *in Instit. crim. lib. 2. tit. 10. num. 72*.

DISCEPTATIO II.

Romana, seu Januen. Legatorum.

PRO

Communitate Vulturi,

CUM

Jo: Baptista Dongio.

ARGUMENTUM.

Disponente pio Benefactore, ut ejus haereditatis fructus distribuantur quolibet anno inter pauperes suos Concives, & assignentur dotes miserabilibus Puellis sorte extrahendis, an illius Consanguinei praeferendi veniant, licet in Testamento non contemplati, & qualis gradus in hac parte attendendus sit, & an facienda sit illorum computatio de Iure canonico, vel civili. Adducuntur multi casus, in quibus Subsidia dotalia praestari debeant, vel non à Locis piis Urbis.

Exposuerunt SS. D.N. Jo: Baptista Dongius, & Maria Aemilia ejus filia, quod erant Consanguinei Cardin. Donghii; Quodque Jo: Augustinus Cappellus, illorum Avunculus magnus, & major respectivè in Codicillis, exa-
1 tatis die 2. Februar. 1654. Inter alia pia Legata considerabilissimae quantitatis, ad praesentem inspectionem non pertinentia, reliquerat fructus Loc. 80. Mont. Noven. 2. erect. distribuendos pro Subsidiis dotalibus, sorte extrahendis inter pauperes, & miserabiles Puellas Oppidi Vulturi, Patriae Testatoris, qui fructus ad currentem rationem, dedu-
2 ctis expensis pro exactione, & strenis, ascendunt ad annua scut. 235. circiter; Prout etiam asseruerunt reliquisse fructus aliorum Loc. 72. ejusdem Montis, distribuendos quolibet anno *fra povere Famiglie miserabili, nate, & abitanti in detto Luogo*, qui, deductis pariter dd. oneribus, & expensis, consistunt hodiè in annuis scut. 210. circ.

Eandemque verè piam distributionem inter dd. pauperes, & miserabiles personas mandavit fieri in duabus vicibus, &
3 temporibus nimis consideratione dignis, hoc est: *La metà nella Settimana santa, e l'altra sotto le Feste di Natale*: Illa etiam habita aequè prudenti, charitativa, & pia consideratione. *Perche maggior numero di persone possano godere detta Limosina, d. Codicillante dichiara, che non si possa dare ad alcuna Famiglia più di lire 16. per anno* (quae constituunt julios 25. circiter mon. Rom.) *cioè lire otto per ogni distribuzione, ò meno, secondo il carico maggiore, ò minore, che avessero.*

Petieruntque eodem tempore duas insignes Gratias: Primam, faciendam d. Jo: Bapt. Patri, *di concedere all'Oratore li frutti di detti Luoghi* (hoc est dd. annua scut. 210.) *da*
4 *distribuirsi a Poveri, fin'a tanto, che più piacerà alla S. V.* Secundam verò, faciendam d. Matiae Aemiliae ejus filiae, mediante subministratione alicujus summae, quae in Folio, distributo in Cong. habita die 13. Aug. 1718. exprimitur in illa scut. 4. vel 5. millium, ad hoc ut posset matrimonium contrahere cum Viro patis conditionis.

De more eaedem preces remissae fuerunt huic S. C. & ab hac Archiep. Januen. pro Inform. & Voto, quod non sine
5 mysterio nullatenus aperire voluit idem Archiep. sed terminavit Relat. *in omnibus se remittendo sapientissimae determinationi hujus S. C.* Nihilque aliud in eadem Inform. continetur, quàm sola, & simplex relatio ejus, quod resultat ex fide duorum testium, coram hac S. C. pariter exhibita, de quibus infra.

Quamvis autem unicum interesse praesentis inspectionis versetur circa maximum praejudicium Hominum, & Com-
munitatis Vulturi, eo quia illius pauperes, & miserabiles 6
utriusque sexus personae, natae, & habitantes in eadem Terra, ab annis 70. reperiuntur in pacifica possessione dictarum subventionum, & eleemosynarum, à pio Benefactore Jo: August. Cappello eorum Concive relictarum; Nihilominus citatis dumtaxat PP. Carmelitis excalceatis, Executoribus testamentariis dicti pii Benefactoris, in Cong. habita die 13. Augusti 1718. descripta fuit in Folio contraria petitio; fuitque dilata resolutio ad enixas preces ejusdem Communitatis, & Hominum Terrae Vulturi, ad quorum notitiam devenerat praedictorum intentio.

Hodiè igitur iterum proponuntur eaedem preces, quae ta-
men non videntur exaudiendae; Quia ex una parte nullo mo- 7
do subsistunt fundamenta, quibus illae innituntur; Ex alia verò nihil magis Judicibus cordi esse solet, quàm ut piae Morientium dispositiones punctuali executioni demandentur, ut probavimus *in tom. 1. par. 2. discept. 31. n. 8.*

Non subsistunt fundamenta contrariae petitionis; Non enim subsistit primò, quod Oratores sint Consanguinei Card.
Donghi; Iste enim, ut refert *Ciaccon. in ejus Vita tom. 4. fol.* 8
mihi 631. fuit Patritius Januensis, Bartholomei, & Jacobae de Bernardis filius; Quod autem talis non sit Orator, neque etiam ex ejus parte asseritur, & multò minus concludenter probatur, ut esset necessarium, eo quia in hac eicumstantia nobilitatis, & consanguinitatis cum d. Card. fun-
datur illius intentio, ex animadversis per *Rip. in leg. En facto* 9
§. Si quis autem 29. ff. ad S.C. Trebel. Rot. cor. Coccin. dec. 2083. n. 10. & cor. Priol. dec. 292. n. 3.

Non attenta mysteriosa Fide duorum testium, asserentium, ipsum esse, *dell'istesso ramo, e stipite, che era il qu. Sig. Card. Donghi*; Idque scire, *perchè, avendo esso testimo-*
nio molti effetti nel Luogo di Voltri, Patria delli dd. Signori 10
Donghi, l'ha così sentito dire più, e più volte pubblicamente, nullum specificando consanguinitatis gradum, nullamque personam, à qua id audiverit; Idque ne possent de falso convinci, juxta animadversionem *Card. Pallavic. nell' Istoria del Concil. lib. 11. cap. 16. num. 7.* de qua *supra discept. 1. §. 21. num. 24.*

Consanguinitas siquidem in his terminis non probatur ex computatione, quae fit à testibus, vel super eorum digitis,
vel divinando, sed exprimendo praecisum gradum; median- 11
te efformatione Arboris, ut experientia notum est, & determinatur *in cap. Licet ex quadam de Test.*

Posita proinde deficientia concludentis probationis d. consanguinitatis, & nobilitatis, non juvat 2. loco recurrere ad
ejus assertam paupertatem; Quando enim haec esset vera, 12
& legalibus documentis demonstrata, quod usque ad hodiè nullatenus ad praxim reductum fuit, adhuc non officeret nobilitati, juxta literalem *Text. in l Humilem Cod. de Incest. nupt.* quem sequitur *Rot. dec. 1059. num. 30. cor. Coccin.* in qua parte habemus vulgatum illud Hispanicum axioma. *Pobreza no es vilezá*.

Minùs fundamentum fieri potest in cognominis identitate, ad colorandum dictam consanguinitatem; Quia eadem
cognominis similitudo nullatenus consanguinitatem probat, 13
id observantibus *Card. de Luc. de Feud. disc. 133. num. 4. & Berlacch. vot. dec. 60. num. 2 & Rot. dec. 15 num. 32. p. 7. rec. & in Rom. Cappellae 5 Maii 1688 §. Quandoquidem cor. Molin. & in Bononien. Fideic. de Bove 31. Jan. 1691 §. In nihilo coram Eod.* Videmus enim g. e. in Urbe, multos deferre engnomina de Columnis, de Caesatinis, de Ursinis, de Sabellis, & similibus, qui tamen neque etiam à remotissimis conjuncti sunt cum dd. nobilissimis Familiis.

III. Non relevat, quod sumus in terminis temporalis suspensionis dd. Legatorum, non autem verae, & propriae commutationis voluntatis nostri pii Testatoris.

Ultra quod enim suspensio, exadverso praetensa, nimis considerabilis est; Sive habeatur respectus ad aetatem Oratoris, agentis annum 55. Sive ad summam, ab ipso praeten-
sa omnium fructuum 72. Loc. Mont. juxta illius hodiernam 14
petitionem; Vel saltem scut. 15. quolibet mense, ut dicit. in Folio die 13. Aug. 1718. quae uti consistens in annuis scutis 190 ferè absorbet integram quantitatem Legati fructuum dd. Loc. 72. Mont. Novenn. non exceden. scut. 210. annua: Sive demum ad dotem, praetensam ab ejus Filia in scut. 5000 ut dicitur in Folio ubi supra, ad quam summam conflandam
requiruntur fructus dd. 80. Loc. Montium pro annis 22. ut 15
calculanti patet, quo tempore privarentur eadem subventione, seu pio Legato dotium pauperes, & miserabiles Puellae num. 196.

Strictè respondemus, quod sumus in terminis piorum Lega-

Legatorum, in quorum pacifica possessione, tam Pauperes pro aliqua annua subventione, quàm miserabiles Puellæ pro Subsidiis dotalibus reperiuntur ab annis 70. in quibus cir-
16 cumstantiis non solùm locum non habet regula de Jure quæsito non tollendo, quam in nostris terminis, expendunt *Pignat. consult. 146. num. 5. tom. 4. juxta Rom. impress.* & *Rot. dec. 898. num. 10. coram Emer. jun.* his verbis: *Reperiuntur jam à pluribus annis in quasi possessione percipiendi subventionem controversi Legati, & sic intrat Regula de Jure quæsito non tollendo, cui Papa non solet, nec debet facilè derogare*; Sed applicatur conclusio, uno ore a Doctoribus admissa, & à ma-
17 gnis Tribunalibus amplexa, quod in casu pii Relicti, seu Legati, in cujus possessione quis reperitur, *eadem prorsus est ratio præjudicii extinctivi, & suspensivi, ad hoc ut neutro casu possit esse locus commutationi*, sunt verba *Rot. dec. 898. nu. 11. cor. Emer. jun.* & concordant adducti à *Cravet conf. 296. nu. 3. vers. Quod procedit etiam in differendo*, & à *Rot. in Rom. seu Januen. Legat. 5. Maii 1698. §. Nos verò cor. Card. de la*
18 *Tremoil.* ibi: *Quæ quidem ratio præjudicii eadem est, etiamsi consistat in simplici suspensione, non autem in ademptione juris jam quæsiti.*

Et vires ratio hæc est, quia illæ pauperes, & miserabiles personæ, quæ sunt hodiè in pacifica possessione dictæ subventionis, mori possunt antequam de medio tollatur eadem prætensa suspensio, iterumque admittatur ad novam participationem ejusdem subventionis; Prout etiam mori possunt, vel matrimonio in miseriis jungi illæ pauperes, & mi-
19 serabiles 396. Puellæ, quæ hodiè sunt, & in futurum per dictum longum spatium annorum 22. erunt capaces dictorum Subsidiorum dotalium; Et proindè quoad ambos eadem omninò est ratio præjudicii, sive illud vocetur, vel sit suspensivum, sive dicatur, & sit extinctivum, ut patet consideranti.

IV. Non subsistit, quod Oratores conjuncti sint in 3. & 4. gradu respectivè cum pio Benefactore Jo: August. Cappel-
20 lo; Quia in hac parte proceditur exadversò cum æquivoco palmari, computando gradus consanguinitatis ad terminos Juris canonici; Cùm enim non simus in circumstantiis matrimonii, sed ad alios effectus, computatio graduum fieri debet secundum regulas Juris civilis, ut generaliter notant *Gratian. discept. 77. num. 1. Carol. Anton. de Luc. de Lin. leg. art. 2. num. 53.* & *Fontan. dec. Cath. 12. à num. 7.* & in terminis nostri casus *Rot. d. dec. 898. nu. 5. coram Emer. jun.* ubi ad rem
21 probat *num. 3.* ad effectum, de quo disputamus, naturalem charitatem, & affectionem non excedere 4. gradum de Jure civili, in quo nullatenus est Filius Oratoris, in 5 dumtaxat gradu conjuncta Testatori, computando gradus juxta regulas Juris civilis, ex supra citatis, quibus addo *Rot. in Rom. seu Jan. Leg. 5. Maii 1698. §. Similique cor. Card. de la Tremoil.*
22 ibi: *Res enim est cum Cognatis, 5. gradu Testatori conjunctis, erga quos non urget specialis ratio dilectionis, quæ regulariter 4. gradum non egreditur*; Unicam hujus conclusionis adducendo limitationem *Rota in Reatina Successionis 4. Maii 1696. cor. Car. Caprar.* quando sermo est de Testamento Idiotæ, & quando aliàs locum habere non possit dispositio Testatoris.

V. Non subsistunt piæ meditationes circa Jura honorifica, hodiè competentia Oratori, ob prætensam extinctionem lineæ Bernardi Cappelli, germani fratris Jo: August.
23 Cappelli nostri Benefactoris, quæ linea prælata fuit lineæ Benedictæ ejus Sororis, ex qua descendit Orator. Vivit enim cum numerosa Familia masculorum, & fœminarum Carolus Cappellus, unus ex Descendentibus per rectam lineam ab eodem Bernardo, ut fuit justificatum in Summario. Et propterea cessant omnia ea, quæ late deducta fuerunt circa dicta prætensa Jura honorifica, cum supposito extinctionis lineæ d. Bernardi Cappelli, eo quia corruente suppo-
24 sito, corruunt omnia super ipso ædificata, juxta regulam, de qua *Rot. dec. 584. nu 17 cor. Dunoz. jun.*

Neque vis aliqua fieri potest in dicto duorum testium, ad probandam dictam extinctionem lineæ Bernardi Cappelli,
25 nec non ad colorandam Consanguinitatem cum nobili Familia Donghia, Patritia, & ex primariis in Civitate Januæ.

Respectu siquidem d. Consanguinitatis primus ex dictis testibus, constitutus in anno 25. suæ ætatis, natus fuit, &
26 educatus Aloni, vulgò *Alcante*, & à tribus dumtaxat annis accessit ad Civitatem Januæ; Et propterea nimis inverisimile est, quod possit esse informatus de iis, circa quæ tanta facilitate deponit.

Præterea, ut compaternitatis vinculo Oratori, junctus,
27 nullum probationis gradum ad illius favorem facit, ex animadversis per *Farinac. de Testib. quæst. 54. regul. 3. num. 201.* & *Rot. dec. 82. num. 25. coram Zarat.* Alter verò, uti exercens vilem Artem *di Bancalaro*, nullam pariter fidem meretur, ex adductis per *Rot. dec. 262. num. 1. coram Pamphil.* & *dec. 1330. num. 3. cor. Seraph.* & *dec. 85. à num. 17. cor. Zarat.* Ambo autem neque distinguunt gradus Consanguinitatis, neque specifi- 28
cant illos, à quibus audiverunt ea, quæ deponunt; Consanguinitas verò ad hoc, ut probata dicatur, debent testes distinctè specificare gradus ejusdem Consanguinitatis, de qua deponunt, juxta *Text. in cap. Licet ex quadam de Testib.* ibi: *Vel ab utroque latere singulos gradus clara computatione distinguant*, *Monacell. tom. 4. fol. 93. num. 53.* & *Rot. dec. 99. nu. 7. cor. Royas*, ibi: *Non concludunt, quia testantur de simplici auditu, nec deponunt, sicut debebant per gradus distinctos*, & *dec. 206 num. 5. cor. Bich.* & in nostris terminis resolvit hæc 29
S. C. *in Vintimilien. Subsidiorum dotalium 24. Jan. 1711.* quando, inter alia, injunxit Episcopo, ut ad probandam consanguinitatem transmitteret Arborem, ut legitur in Folio distributo in eadem Causa die 12. *Decemb. ejusdem ann. in princ.* Testes autem non individuantes illos, à quibus asserunt, se aliquid audivisse, nullam probationem faciunt, ea ratione, quia deponentes sub hujusmodi captiosa forma, adimunt alteri Parti facultatem se defendendi, & ostendendi insubsistentiam eorum depositionis, quam adducit *Rot. dec. 538.* 30
num. 11. cor. Danoz jun. & *dec. 620 num. 2. cor. Manzan.* & *dec. 297. num 11. par. 19. rec.*

Respectu verò dictæ prætensæ extinctionis lineæ Bernardi Cappelli, non possumus, malùs illius existentiam comprobare, minùsque clariùs demonstrare falsitatem depositionis 31
dictorum contrariorum testium, quàm mediante publico documento, & solemni testimonio unius ex Descendentibus ejusdem, dato in Summario; Et ex hac palpabili falsitate facilè dignosci potest, quam fidem in reliquis mereantur dd. contrarii testes, juxta illud *Virgilii: Crimine ab uno Disce* 32
omnes, sequuntur à *Rot. Aven. dec. 33 n. 1.* & a. & concordant adducti in *Instit. crim. lib. 2. tit. 6. n. 23.*

Ex quibus 6. loco nullum fieri valet fundamentum in Relatione Archiep. Januen. Est enim voluntarium æquivocum asserere, dedisse Votum Oratoribus favorabile; Idem enim 33
Archiepiscop. non sine mysterio, quamvis requisitus pro Voto, modestissimè se abstinuit ab illius prolatione, terminando simpliciter suam Relationem sequen. verbis: *Idemque in omnibus me remitto sapientissimæ determinationi istius* 34
Sac. Cong.

Quamvis autem in corpore ejusdem Inform. referat ea, quæ asseruntur in dictis Fidibus, quas unitas eum dicta Inform. ad hanc Sac. Cong. transmisit, & sunt illæmet, quæ fuerunt impressæ in contrario Summario; Nihilominus, cùm istæ Fides, ex animadversis *supra à num. 25.* nullam 35
mereantur fidem, neque etiam attendi in hac parte debet dicta Inform. nulli alteri principio, medio, & fini probationis innixa, quàm dictis affectatis Fidibus, ex generaliter firmatis per *Rot. in Colon. Can. 1. Gratiæ 4. Febr. 1699. §. Hinc neque cor. Card Scotto*, ubi, quod, corruente fundamento, cui innititur Rotæ decisio, hæc in nulla prorsùs consideratione habenda est. Et in terminis similium Relationum, *Rot.* 36
dec. 387. à num. 5. cor. Priol. & *dec. 260 à num. 8. par. 18. recent.* loquens de Card. Episc. Asculano, & *dec. 171. num 13. par. 4. tom. 2. rec.* loquens de Card. de Latere Legato, & *in Colonien. Matr. 9. Jan. 1711. §. 5. cor. Falconerio*, loquens de Electore Trevirensi. Et generaliter de aliis Episcopis observant adducti *in to. 1. par 2 discept. 7. n. 36* & *41.* 37

VII. Non subsistunt ea, quæ exagerata fuerunt circa paupertatem Oratoris; Non solum quia illa fundatur pariter in affectatis Attestationibus eorundem testium, qui nullam merentur fidem, ex supra allegatis, eo quia falsus in uno, talis censetur in omnibus, ut vidimus supra *num. 32.* Neque 38
aliquod pondus eidem additur à simili Attestatione Parochi; Omnibus enim nota est magna illa facilitas Parochorum faciendi similes paupertatis fides, quod observat etiam *Sel. de Offic. Locumt. fol. mihi 166. num. 21.* Ex qua mota fuit Congreg. Reform. Trib. Urbis *die 14. Januar. 1677.* ad demandandum, ut similibus Parochorum attestationibus in hac parte nulla præstetur fides, teste *Card de Luc.* qui eidem Congreg. interfuit, ut refert *in Tract. de Credit. disc. 53. num. fin.* 39

Observando ulteriùs, quod tam d. Parochus, quàm alii affectati testes, non solùm ostendunt inclinationem; & quidem magnam in favore Oratoris, quod considerari solet à Doctoribus ad denegan. illis omnem fidem, ex adductis à *Natt. conf. 261. num. 1.*, *Cravet conf. 281. num 3. Constant. ad Stat. Urb. tom. 2 annot. 44 art. 5. num 341.* & *Rot. dec. 102. num. 7. cor.* 40
Emer.

Emer. Jun. & dec. 148. num. 5. par. 5. rec. Sed ulterius non dubitarunt pro illis enixè exorare EE. PP. juxta illa verba: *Che perciò si supplicano li pii Benefattori ad assisterli con qualche Sussidio, sicuri il medesimi di ripotarne da S. D. M. il*
41 *premio, dal medesimo promessole*: Est enim æquè novus, ac curiosus modus iste testificandi, longè diversus ab eo, quem semper agnoverunt, & agnoscunt Doctores omnes, asserentes, testes debere solùm ferre testimonium circa ea, quæ ipsis probè nota sunt, nullatenus se immiscendo in illis partibus, quæ spectant ad Judices, aliasque Personas, ut
42 notant *Bald. conf. 438. n. 2. lib. 1. Ruin conf. 189. nu. 20. eod. lib. 1. & Rot. dec. 1228. nu. 5. cor. Coccin.*

Sed etiam, quia exhibemus particulam Testamenti Jo: Bapt. Cappelli, germ. Fratris, & hæredis Jo: August. nostri pii Benefactoris, conditi die 26. Februar. 1662. Qui Jo: Bapt. reliquit hæredes suæ opulentissimæ hæreditatis Christophoram, & Emanuelem de Donghis, Patrem, & Pa-
43 truum respectivè Oratoris; Imò in eodem testamento reliquit insigne prælegatum Loc. 100. Mont. Rest. 1. Erect. cum hac notabili conditione, quod neque ipsi hæredes instituti, *nè li loro Figli in perpetuo, & in sæcula sæculorum, possino mai disponere del Capitale di essi Luoghi cento, ma solamente de'loro frutti, obligando essi frutti primieramente al*
4 *maritare, e monacare le Figlie legitime.*

Difficile autem erit ostendere, quod ad nostrum effectum dicatur pauper Filia Oratoris, dum pro sua Dote in specie, & præcisè habet destinatos, & obligatos fructus dictorum
45 Locorum centum dicti Montis, ut consideranti patet. Et longè difficiliùs colorare prætextum ejus paupertatis in præjudicium illorum 396. Puellarum, quæ non possunt consequi Subsidia dotalia, à nostro pio Benefactore relicta, nisi concludenter probetur, *che siano povere, e miserabili*, juxta verba testamenti.

VIII. Non regit in facto, quod SS. D. N. Oratoris instantiam ad hanc S. C. remiserit pro Gratia. Pro detegenda
46 siquidem insubsistentia hujusmodi voluntarii æquivoci, sat est recognoscere Rescriptum, in quo neque per somnium habetur mentio Gratiæ, quam Summi Pontifices concedere solent ex eorum placito, & arbitrio, quando exaudire volunt preces Supplicantium, ut de se notum est, & in terminis nostri casus firmavit *Rot. in Rom. seu Jan. Legat. 5 Maii*
47 *1698. §. Sed omisso coram Emin. de la Tremoil.* ibi: *Si enim illam suprema potestate impartiri voluisset, cur nostro Auditorio Causæ cognitionem delegasset?* Imò admisso, prout innegabile est, quod verba Rescripti non contineant Gratiam, sed simplicem remissionem ad hoc sacrosanctum Tribunal, in necessariam venit consequentiam, quod illa remissa fue-
48 rit pro Justitia, juxta ejusdem laudabile solitum, in omni Cong. raro exemplo, & non sine mysterio repetitum in principio cujuslibet Folii sequ. verbis: *Juxta stylum ejusdem Sac. Cong. de Jure resolven.*

Dec. 98. cor. Duran. exadverso pro punctuali expensa, nullo modo applicatur præsenti casui: In illa siquidem agebe-
49 tur de Gratia, jam facta, deque commutationis voluntatis pii Benefactoris, solemniter approbata, mediante speciale Breve à Greg. XV. obtento: Agebatur ulterius de testatoris Agnatis, quæ jam nupserant cum assignamento Subsidiorum dotalium, sibi à Summo Pontifice concessorum, & proindè meritò dicitur *in d. dec. 98. num. 3. quod æquitas*
50 *suadet, ut Breve exequatur, eo quo jam istæ Filiæ nuptæ reperiuntur cum dicta dote, & æquum non esset, ut Mariti, qui cum tali dote contraxerunt, decipiantur.*

Nulla pariter vis fieri potest in resolut. hujus S. C. *in Casa-*
51 *len. Applicat. Legati* absque specificatione anni, mensis, & diei, exadverso allegata.

Ultra siquidem generalem, & textualem regulam, *quod non exemplis, sed legibus judicandum est*, de qua *in leg. Nemo Cod. de Sent. & Interl. omn. Judic.* cum concordan. genera-
52 liter sequutis à *Rot. in Rom seu Liman. Cambior. 4. Julii 1698. §. Majorem cor. Ursin* & in terminis nostri casus in *d. Rom seu Jan. Legati 5. Maii ejusdem anni §. Minimè cor. Emin. de la Tremoil.* ibi: *Cætera exempla non attendit Rota, quæ ab eis non judicat, sed secundum regulas juris moderatur responsa, leg. Nemo &c.*

Dicimus, exemplum ejusdem *Casalen.* retorqueri ad hominem, eo quia, revolutis hujus S C. Regestis, repertum fuit, d. instantiam fuisse porrectam in Cong. habitis *diebus*
53 *7. Julii 1696. & 23. Novemb. & 7. Decemb. 1697.* quando, ut patet ex lectura dd. Foliorum, fuit consideratum ab hac S. C. quod dictum Legatum, à pio testatore relictum, per annos 26. ab ejus morte nunquam fuerat adimpletum, & quod magis erat in futurum adimpleri non poterat, ut dicitur in Foliis, dd diebus distributis *§. Verùm in fine, & §. Cumque, in princ.*

Et proindè nil mirum, si in dictis terminis, in quibus mens 54
testatoris, quæ nunquam adimpleta fuerat, & in futurum adimpleri non poterat, modo ab ipsa præscripto hæc S. C. inclinavit pro Gratia favore illius Consanguineorum; Non sic autem in nostris terminis, in quibus effluxi sunt jam anni
70 & in eis ad unguem quolibet anno semper punctualiter ad- 55
impleta fuit nostri pii Testatoris mens, modo, ab ipso præscripto, neque ullum adest impedimentum, quod pari modo adimpleri nequeat in futurum, ut semper facien: est, ex adductis *supra num. 7.* quibus addo *Rot. in dec. 78. num. 12. & 13. cor. Duran.*

Alteri exemplo Reipublicæ Januæ; In casu, in omnibus suis partibus præsenti simillimo, respondet *Rot. in Rom. seu* 56
Jan. Leg. 5. Maii 1698 §. Minimè, observando, id posse faciliùs practicari, attento consensu Vocatorum, seu Administratorum dicti pii Relicti, qui in d. casu verificabatur, & in nostris terminis nullatenus concurrit; Imò adest positivus & rotundus dissensus PP. Carmelitarum excalceatorum, Administratorum, seu Distributorum dictorum piorum Legatorum.

Cæterùm non desunt exempla, cum majori otio perquirenda in Regestis hujus S. C in quibus rescriptum fuit pro 57
punctuali adimplemento voluntatum piorum Benefactorum, ac denegatione similium Gratiarum, inter quæ speciali consideratione dignum est illud in *Rom. Subsid. dotal 9. Junii 1714.* in quo quinque Proneptes testatoris, quæ, ut dicitur in Folio, d. die distributo *§. Hisce, in nubili ætate derelictæ fuerunt ab earum Genitore in ea rerum angustia, quæ ad vitæ sustentationem vix subsidium percipiant annuor. scut. 21.* Licèt autem Card. Carpineus, tunc Urbis Vicarius, Votum eis favorabile dedisset, perspecta Oratricum paupertate, & qualitate Proneptum testatoris, ut dicitur in d. 58
Folio ubi supra; Nihilominus hæc S. C. dubio: *An Subsidia dotalia, relicta per qu. Jo: Angelum Baldum, & per Archiconfr. S. Rocchi præstan debeant assignari ad favorem Puellarum, descendentium ab Hæredibus institutis ab eodem Jo: Angelo*, respondit: *Negativè*. Nulla habita ratione, quod erant Descendentes ab hæredibus pii Benefactoris; Quod 59
erant in ætate nubili; Quod erant Pauperes; Quodque Puellæ, quibus distribui debebant dotes juxta Testatoris præceptum, non erant ex certo genere personarum, sed fortè eligi debebant, ut dicitur in d. Folio, & patet ex verbis pii Testatoris, quæ sunt sequentia: *Voglio, che il Maritaggio si faccia per Bussola dalla Compagnia, come ho detto di sopra.*

Et in Romana Subsidiorum dotalium 11. Septembris 1717. in qua agebatur de Neptibus pii Testatoris Bartholomæi Lupardi: Et dubio, *An, & quot Subsidia dotalia ab Arch. Sacr.* 60
Stigmatum sint assignanda Annæ Theresiæ, & Columbæ &c. responsum fuit: *Negativè, serveturque mens Testatoris, & amplius Causa non proponatur.*

Et in Messanen. Subsidiorum dotalium propositæ *die 19. Novemb. 1718* quando fuit pariter proposita præsens causa, 61
in qua agebatur de Proneptibus Testatoris, quarum favore Archiep. Messanen. ut dicitur in Folio *§. Nonnullæ, de Paupertate, de Conjunctione Sanguinis cum Testatore, & tandem de gratiæ congruitate amplissimum dedit testimonium*; Et tamen d. die dubio: *An & quomodo Oratricum precibus sit annuendum*, responsum fuit: *Negativè*.

In concursu autem exemplorum, juxta, & contra voluntates piorum Benefactorum, semper attendenda sunt illa, 62
quæ cohærent verbis Testamenti, cùm non possit fieri securior interpretatio, quam illa, cui conveniunt verba Testatoris, ait *Rot. dec. 317. num. 11. cor. Priol.* & facit *Text. in l. Ex facto §. Rerum ff. de Hæred. instit.* ibi: *Et facit quidem totum voluntas defuncti, nam quidquid senserit spectandum est*, cum concordan. de quibus *Rot.* loquens in nostris terminis in *Rom. seu Jan. Legat 5. Maii 1698 cor Em de la Tremoil.* 63
(quæ est revocatoria alterius coram eodem. emanatæ 1. Julii 1697. exadverso pluries citatæ) ubi in *§ At longè* ad rem concludit, nil in Jure sanctius, firmiusque esse oportere supremis hominum judiciis, quæ publicè expedit exitum habere, ibique registrat, & sequitur verba illa *Text in l. 1. Cod. de Sac. Eccles. Nihil enim est, quod magis hominibus debeatur quàm ut supremæ voluntatis, postquam aliud velle non pos-* 64
sunt, liber sit stylus, & licitum, quod iterum non redit, arbitrium; In casu autem *d. dec. diei 5. Maii 1698.* quæ in hac parte magistralis est, concurrebat essentialissima illa circumstantia, quod petitio Oratricum à summo Pontifice remissa fuerat ad Rotam, *cum facultatibus Sign. Gratiæ, temperato Juris rigore, & præ oculis habita æquitate*, E converso autem

autem in nostris terminis Oratoris instantia remissa simpli-
citer fuit ad hanc Sac. C. & consequenter, juxta ejus lauda-
bile solitum, de Jure resolven. ex animadversis sup. n. 48.
Non omittentes exorare, quod quatenùs preces Oratoris
65 ab hac S. C. exaudiantur, actum erit de executione vo-
luntatis pii Benefactoris, deque charitativis Subsidiis, &
eleemosynis, cum tali, tantaque circumspectione ab ipso
demandatis, eo quia quatuor alii germani fratres ejusdem
Oratoris, omnes uxorati, nempe Joseph, qui habet filium
masculum, & fœminam; Christophorus, qui habet duas
filias nubiles, & quinque masculos, quorum unus est uxo-
ratus; Jo: Stephanus, qui habet filium masculum; & A-
loysius, qui duos alios habet filios masculos, non sine ma-
gno desiderio sibi, ipsorumque natis, & qui nascentur ab
illis, apropriandi integra nostra Legata, junctis manibus
expectant exitum præsentis litis, quam circumstantiam
summopere præ oculis habendam esse pro denegatione simi-
lium Gratiarum, omissis generalibus, in nostris terminis
66 observant Les. de Just. & Jur. lib. 2. cap. 12. dub. 7 num. 27. vers.
Secundò quia præbet occasionem, & Rot. dec. 898. num. 12. cor.
Emer. jun. Maximè quia quemadmodum hodiè instant pro hu-
jusmodi subventione Maria, & Jacobus, ita deinceps eorum
exemplo excitari possent ad hujusmodi instantiam alii Consan-
guinei, & sic &c. destrui funditùs voluntas Testatoris, & in
d. Rom. seu Jan. Legat. 5. Maii 1698. §. Nec magis cor. Emin.
de la Tremoil. ibi: Tum denique ex concursu aliorum Cogna-
torum, qui ad similem gratiam aucupandam facilè confluent,
67 ad quas omnes circumstantias in hoc genere Gratiarum præju-
dicialium advertendum esse, docent &c.
In universum denique pro excludenda applicatione illa-
rum generalium regularum, & regularium propositionum,
in suis casibus verarum, circa verisimilem voluntatem Te-
statoris, qui consuluisset utique suis Consanguineis, si illo-
rum prætensam hodiernam paupertatem prævidisset; Nec
68 non circa æquitatem, cum qua in his terminis procedendum
est, omisso Juris rigore, ex cumulatis in Tom. 2 par. 1. discep.
5. num. 12.
Respectu dictæ verisimilis voluntatis dicimus jam Rota in
d. Rom. seu Jan. Legat. 5. Maii 1698. §. Similique, conjectu-
ram hanc falsissimam vocari à Doctoribus, ibidem citatis,
& ab eadem Rot. sequutis, & concordant alii, citati in dec.
69 898. num. 6 cor. Emer. jun. ibi: Nimiumque fallax est argu-
mentum verisimilis prædilectionis, cùm possit esse, quod Te-
stator, etiamsi hodiè revivisceret, nihilominùs prædiligeret
&c. & in Ariminen. Legati 2. Maii 1693. §. final. cor. Hervault,
in cujus casu agebatur de præsumpta prædilectione erga ger-
manum fratrem Testatoris, in concursu extranei, & ta-
men nulla habita fuit ratio hujusmodi præsumptæ, & veri-
similis voluntatis pii Benefactoris in conflictu claræ disposi-
tionis testamentariæ.
Respectu verò dictæ æquitatis, dicimus hanc nunquam
sequi posse cum injuria, & præjudicio alterius, quod in
70 nostris terminis palparetur manibus, eo quia pro constituen-
da dote filiæ Oratoris, juxta quantitatem ab ipsa prætcn-
sam, de qua supra num. 14. deberent remanere indotatæ per
spatium 25. annorum 396. pauperes, & miserabiles Puellæ,
quibus à Testatore relicta fuerunt Subsidia dotalia: Prout
etiam plus caperet solus Orator, prætendendo annua scut.
180. ex legato 71. Loc. Mont quàm haberent 79. pauperes,
& miserabiles Homines, & Habitantes in Terra Vulturi,
quibus ex præciso Testatoris præcepto non potest dari sum-
71 ma, excedens illam librarum 16. seu julios 25. circiter
mon. Rom. ut in specie eidem motivo æquitatis responden-
do, firmavit Rot. in Rom. seu Jan. Legati 5. Maii 1698. §.
Est igitur cor. Emin. de la Tremoil. his verbis: Prætenta
Gratiæ non minùs justitia, quàm æquitas læderetur, & Co-
gnatorum egestas sublevanda esset subtrahendo Agnatis æquè
miseris partem distributionis, ipsis à Testatore destinatam:
Idque præterea fieret adeò injusta ratione, ut unus ex Cogna-
tis plus caperet ex relicto isto, quàm percipiant decem ex
72 Agnatis; In nostro autem casu addere possumus, quod plus
caperet solus Orator, quam 79. pauperes, & miserabiles Pa-
tres familias Patriæ Testatoris, ab isto vocati, & prædile-
cti, cum illa declaratione, quod eis relinquebat dictum
Subsidium, per elemosina qui sciebat essere grato, & ac-
cetto à S. D. M.
Respectu demum utriusque reflexionis dicimus, tam ve-
risimilem voluntatem, quàm æquitatem in nostris terminis
præ oculis haberi posse in illis dumtaxat circumstantiis, in
quibus sermo est de iis, quæ sunt extra testamentum, non
autem in iis, quæ evidenti scriptura testamenti manifesta
73 sunt, ut in circumstantiis nostri casus verificatur, juxta
verba Rotæ in sæpè, sed nunquam satis laudata Rom. seu Jan.
Legat 5. Maii 1698. §. Similique cor. Em de la Tremoil. In qua
parte habemus Textum, hoc idem literaliter demandan-
sem, qui non potest esse rotundior in leg. ff. de Condit. & de-
monstr. cujus aurea verba sunt hæc. In iis, quæ extra testa-
mentum incurrunt, possunt res ex bono, & æquo interpreta-
tionem capere; Ea verò, quæ ex ipso testamento oriuntur, 74
necesse est secundum scripti Juris rationem expediri, in cu-
jus sequelam ita tenent Cujac. in leg. 8. Cod. de Judic. Duar.
Comment. Jur. Instit. de Re judicat. prælect. 24. ad leg. Sicut 51.
fol. mihi 397. col. 1 Petr. Fab. in l. In omnibus 90. ff. de Reg. Jur.
Sarmient. select. interpr lib. 1. cap. 8. sub n. 22. & Pignat. consult.
14. nu. 1. to. 4. juxta Rom. impress.
Cujus textualis, ac receptissimæ propositionis illa assi-
gnatur solida, & stringens ratio in dec. 979. num. 6 cor. Emer.
jun. quia aliàs, admissa contraria prætensione, nunquam 75
ferè sortiri possent effectum voluntatis Testantium favore cer-
tarum personarum, nam vix posset dari casus, quod non su-
peresset persona, cui potentiori, aut æquiori Jure debitum
videretur Judicium Testantis, & concordat ead. Rot. in d.
Rom. seu Jan. Legat. 5. Maii 1698. §. Similique cor. Card. de la
Tremoil. ibi: Hac enim via ex inopinatis eventibus semper
mutarentur supremæ hominum voluntates, firmumque sta-
tum, quem leges illis tribuerunt, nunquam haberent; Ite-
rum, sed nunquam satis repetendum cum Rot. dec. 898. n. 5. cor. 76
eod. Emer. jun. quod neglectis hujusmodi motivis prætensæ
æquitatis, & assertæ verisimilis voluntatis, non potest Ju-
dex meliùs interpretari voluntatem Testantium, quàm se-
quendo normam, ab ipsis in testamentis præscriptam, quod-
que desideria Morientium ex contrariis piis meditationibus,
ex adverso expensis, colligi nullo modo possunt, alterando
in præjudicium Tertii (sunt verba Rot. in Rom. seu Jan. Leg.
5. Maii 1698. §. Ut etiam, cor. Em. de la Tremoil.) dispositionem,
morte Testatoris jam confirmatam; Etiamsi illa in meliùs com-
mutanda esset, nam dispositiones Testatorum cùm nihil iniquum 77
vel à lege reprobatum continent, quod illi voluerunt, adim-
plendum est, non autem quod voluisse meliùs fuisset, est atten-
dendum, & in Valen. Canonic. 29. Junii 1705. §. Equè coram
Molines, ibi: In dubio meliùs est deservire verbis, quam
aliud phantasticè divinari.
Quæ omnia mirabiliter præsenti casui applicantur, in quo
æquè piùs, ac dives Testator, apertissimè se declarans in
principio Codicillorum, esser Dispensatore più che Padrone
de beni di fortuna, che Dio li hà dati &c. e perciò di volerli 78
dispensare a quell'Opere, che sa, esser grate, & accette à S.
D. M. Volensque illa per manus pauperum in cœlestes the-
sauros deportare, propriorumque Concivium inopiam abun-
dantia suarum facultatum sublevare, non solum nihil ini-
quum, nihilque à legibus reprobatum, in testamento ap- 79
posuit, sed omnia ad terminos Divinorum præceptorum
disposuit, & ordinavit; Atque ad evitandum inconveniens
illud, de quo D. Paul. 1. ad Corinth. 11. 24. Alius quidem
esurit, alius autem ebrius est, attentissima consideratione
expressè mandavit: Che non si possa dare ad alcuna Fame- 80
glia più di lire 16. per anno, ubi præscripsit etiam qualitates
dd. Familiarum his verbis fra povere Fameglie miserabili;
Ita ut contraria prætensio tollendi aliquid etiam minimum
à dictis verè pauperibus, & miserabilibus Familiis, quibus
jubemur offerre, juxta nobilem animadversionem Cassiod. lib.
5. epist. 7. videatur æquè dura, atque amara. Cum illo ad-
dito, ab eodem Cassiod. ubi proximè solemniter reprobato,
quod Oratoris intentio omnem superat exorbitantiam; Mo- 81
vet enim omnem lapidem ad hoc, ut pinguia capiant assi-
gnamenta ex misellis dictarum miserabilium Familiarum,
ibi: Ultra omnes crudelitates est, divitem velle fieri de exi-
guitate Mendici.
Neque omittimus observare, quod non sumus in termi-
nis magnarum Civitatum, in quibus respectu similium elee-
mosynarum, & Subsidiorum dotalium verificatur illud,
uno avulso, non deficit aliud, sed sumus in circumstantiis
parvi Oppidi, Patriæ Testatoris, in quo nullum aliud adest
simile pium Relictum, & quatenus Orator suum consequa-
tur intentum respectu summæ, ab eo excessivè petitæ, non
haberet quo se vertant pauperes, & miserabiles ejusdem Pa-
triæ Testatoris.
Quibus non solùm non contradicit Text. in can. Est proban-
da dist. 86. sed prædicta omnia mirabiliter confirmat, dum, 82
constito de æquali paupertate Extraneorum, & Consan-
guineorum, quæ ut observavimus supra num. 12 & 38. in no-
stris terminis probatæ non sunt, mandat solum necessitatibus
Consanguineorum consulendum taliter esse, ut non defrau-
dentur Extranei, utque non fiant Consanguinei divites ex
eo,

eo, quod aufertur inopibus, juxta aurea illa verba: *Melius est enim, ut ipse subveniat his &c. non tamen ut illi ditiores fieri velint ex eo, quod tu potes conferre inopib.*

Dum igitur noster piùs testator inopibus, atque verè mi-
83 serabilibus Familiis nostri Oppidi contulit titulo eleemosynæ julios duos quolibet mense, seu libras 16. quolibet anno, non videtur æquum, neque justum, ut hujusmodi subventio tollatur dd. pauperibus, ad hoc ut Orator dives evadat cum menstruo assignamento sc. 15. quæ ipse prætendit.

Omniumque præmissorum illam assignat bonam rationem
84 idem *Text. in d. can. Est probanda dist.* 86. quod scilicet, quando Consanguinei sub similibus coloribus prætendunt sibi appropriare redditus, relictos pauperibus extraneis, nil aliud faciunt, quam defraudare pios testatores mercede, seu merito eleemosynæ, seu, quod idem est, prætendunt privare eosdem Consanguineos facultate faciendi eleemosynas, ibi: *Præmium quærunt bonam &c. & accusant, quod eos divites non feceris, cùm te velint illi æternæ vitæ fraudare mercede.*

Non negamus proindè ad terminos hujus Textus in istis
85 circumstantiis succurrendum esse Consanguineis piorum Benefactorum, sed sumendo consanguinitatem pro natura causæ subveniendi, non prognatia, vel affectione majori, juxta illa verba: *Causam enim natura præstet, non gratia,* ubi *Glossa verb. Non gratia* ait: *Unde supple, & affectio,* quod clariùs determinatur *in can. Quisquis* 12. *q.* 2. ibi: *Quod si pauperes fuerint* (idest Consanguinei) *ut pauperibus largiatur, & in can. Charitatis est vers. Proximus autem de Pœnitent. dist.* 3.

Retorquetur pariter illa facti circumstantia, innixa spi-
86 ritualibus Suffragiis, à Testatore injunctis, quorum respectu mandavit, illa esse prius applicanda pro suis Consanguineis, deinde pro Amicis, & ultimo loco pro Hominibus Vulturi; Quia sicuti Testator in hac parte, respectu Suffragiorum, seu Operum misericordiæ spiritualium, hominibus Vulturi prætulit suos Consanguineos, ita prætulisset etiam in Operibus corporalibus misericordiæ, si idem demandare voluisset. quod cùm non fecerit, dicendum est noluisse: *Cùm ideò videatur Testator disjunctim, hoc reli-*
87 *quisse, ut unusquisque suum onus, non alienum agnoscat; Nam si contrarium voluisset, nulla erat difficultas conjunctim ea disponere*, sunt verba *Text. in l. unica §. Sin autem in fin. C. de Caduc. tollen.*

Retorquetur demum illa reflexio: *Quælibet pauper Fa-*
88 *milia consequi nequit, nisi modicos nummos quolibet anno, nempè libras 16. dubbus in victibus, ut volunt Testator.* Tum quia ex hac modicitate summæ, titulo eleemosynæ relictæ miserabilibus Familiis, non sine magna exorbitantia prætenditur ex adverso detrahi aliquod etiam minimum ad impinguandum prætensum contrarium Subsidium menstruorum scut. 15. ex allegatis *supra num.* 81. Tum etiam, quia vis non stat in modica, vel in magna summa, pauperibus à Testatore assignata, sed in clara, & literali voluntate illam erogandi in meras, moderatasque eleemosynas, seu *di dispensarla in quelle Opere, che sù essergrate, & accette à*
89 *S. D. M.* ad eundem effectum illam relinquendo dicto titulo eleemosynæ, cujus meritum, & mercedem consequi voluit pius Testator, quam nullatenus haberet, si converteretur in Consanguineorum Subsidium, contra claram dispositionem *dict. Text in can. Est probanda dist.* 86. Ea ratione, quia *nihil magis hominibus debetur, quam ut supremæ voluntatis postquam aliud velle non possunt, liber sit stylus, & licitum, quod iterum non redit, arbitrium*, ut per hæc numero verba id determinatur *in l.* 1. *Cod. de Sacrosanct. Eccles.*
90 Quod si procedit in rebus indifferentibus, multò magis locum habebit in piis Relictis, & in Operibus misericordiæ, ut de se patet.

Quoad Filiam Oratoris res videtur carere omni principio
91 difficultatis, quia ipsa est conjuncta in quinto dumtaxat gradu cum nostro pio Benefactore, ut probavimus *supra num.* 20. Est autem principium, uno ore receptum à Doctoribus, & quotidie canonizatum à supremis Tribunalibus, quod ad nostrum effectum naturalis charitas, & præsumpta affectio non egreditur quartum consanguinitatis gradum, computando illos ad terminos Juris Civilis, ex adductis *supra num.* 21. & 22.

Et ex hac reflexione remanent inapplicabilia exempla, ex-
92 adverso indicata *in Rom. seu Subinen. Subsidii dotalis* 22. *Aprilis* 1717 *& in Ferrarien. Reductionis, & Subsidiorum dotalium* 14. *Novembris, &* 9. *Junii ejusdem anni* 1717. *& in Romana Dotium* 2. *Octobris* 1717. *Et in alia Romana Dotium* 24. *Septembris* 1718. Eo quia omnia illa sunt in terminis consanguineorum, strictissimo affinitatis, vel consanguinitatis vinculo Testatoribus junctorum, à quibus non potest fieri aliqua illatio ad præsentem disparatum casum consanguinitatis præsensæ ultra quartum gradum vulgata, *l. Papinianus ff. de Minor.* 93

Die Sabbathi 19. Novembris 1718. proposito dubio in C. C. *An, & pro qua summa sit locus applicationi Legatorum,* 94 rescriptum fuit: *Dilata, & ad mentem, & mens est, quod Em. Archiep. informet super existentia, & paupertate Fratrum Jo: Baptistæ audita Communitate; Et quod curet extrahi ex Æstimo partitas stabilium, possessorum à Jo: Baptista: Et exhibeatur assignatio Locorum Montium facta ab eod. Jo: Baptista favore Creditorum.*

Ad hujus materiæ ornatum notanda sunt hic multa, quæ occasione discussionis præsentis Causæ, inter Au- 95 thores inveni, concernentia distributionem Subsidiorum dotalium.

Quod nempè, quando fructus, relicti pro dd. Subsidiorum distributione taliter diminuti sunt, ut Loca pia damnum sentiant ex illorum continuatione, solet C. C. illas ad ali- 96 quod tempus suspendere, ut practicavit *in Neapolitana Subsidiorum dotalium* 29. *Apr.* 1698. *ad* 3. *dubium, Lib. Decr.* 48. *fol.* 134. in qua rescripsit esse suspendendam arbitrio Præfecti, *& in Lucana Suspensionis legati* 13. *Augusti* 1607. *&* 1. *Decembris* 1708. *Lib.* 57. *Dec. & lib.* 58. *fol.* 612. in qua rescripsit pro suspensione ad decennium, cum hoc, quod omnes fructus tempore hujus decennii decurrendi cedere deberent in solutione dotium effectivè promissarum, juxta temporis anterioritatem.

Quod, renuentibus Monialibus acceptare Puellam cum dotali Subsidio, electo pro determinato Monasterio, dari 97 solet facultas ingrediendi aliud Monasterium, secum ducendo dotem, pro primo relictam, ut practicavit C. C. *in Romana Subsidii dotalis* 14. *Januarii, &* 3. *Martii* 1708. *Lib.* 58. *Decr. fol.* 13. *& fol.* 181.

Quod, assignata dote pro matrimonio spirituali, non solet esse facilis C. C. Gratiam concedere, ut deserviat pro 98 matrimonio carnali, quam denegavit *in Romana Subsidiorum dotalium* 30. *Maii* 1699. In cujus tamen Folio refertur, bis eandem Gratiam Sorori, & Avunculæ Oratricis fuisse concessam *Lib.* 29 *Decr. fol.* 103. De Jure verò, quando legatum dotis, relictum pro Virginibus, nubendis in sæculo, de- 99 beatur, & peti possit à Puellis monacandis, latè discurrit *Panimol dec.* 57. *adnot.* 1. *per tot.*

Quod legatum pium, relictum pro dote Puellarum, non potest assignari jam nuptis, quamvis æquitatis motiva multa concurrant, *C. C. in Ripana Subsidii dotalis* 7. *Julii* 1714. 100 *Lib.* 64. *Decr. fol.* 310. Prout etiam neque assignari possunt Viduis, ex verisimili Testatorum voluntate. Non attenta distinctione *Card. de Luc. de Dot. disc.* 10. *num.* 7. ut id limitetur in Vidua, adhuc Virgine, quia scilicet Vir, contracto matrimonio, ante illius consumationem decesserit, juxta casum, de quo loquitur *Capyc. Latr consult.* 127. *à num.* 53. 101 Quia idem Author loquitur de Subsidiis dotalibus, debitis ex justitia, seu ex dispositione Testatoris, vel particularis Instituti alicujus Montis, non autem de illis, quæ debentur ex motivo pietatis, & charitatis à Locis piis, in quibus *communis usus id prohibere videtur in hujusmodi Subsidiis, quæ dantur per Loca pia*, juxta præcisa verba per ejusdem 102 *Card. de Luc ubi sup.*

Aliam distinctionem respectu mulierum nuptarum facit *Bertacchin. Vot. dec.* 120. *num.* 3. Quod scilicet, aut legatum 103 relictum fuit pro fœminis dotandis, quæ aliunde non habent dotem, & tunc subsidium dandum est etiam nuptis cum parva dote: Aut verò legatum cantat simpliciter pro nubendis filiabus, & tunc non debeatur nuptis.

Respectu Viduarum aliter distinguit *Panimol. dec.* 57 *num.* 13 *&* 14. quod scilicet, aut tempore distributionis pii Subsi- 104 dii, reperiuntur Viduæ, & Virgines capaces ejusdem, & tunc dandum est Virginibus; Aut verò Puellæ virgines, aptæ ad consequendum Subsidium, non reperiuntur, & tunc possit etiam dari Viduis, ne pium opus differatur.

Quod Confratribus non est permissum limitare tempus matrimonii illis Puellis, quibus fuerunt assignata dotalia Sub- 105 sidia, *C. C. in S. Severini Subsidii dotalis* 11. *Jun.* 1710. *lib.* 60 *dec. fol.* 11.

Quod pro cautione restitutionis Subsidiorum dotalium à Locis piis Urbis Puellis, in casu, quo moriantur sine filiis, 106 vel inhonestam vitam ducant, admitti debet cautio juratoria *C. C. in Romana Subsidiorum dotalium* 12. *Maii* 1714. *lib.* 64 *Decr. fol.* 113.

Quod

Quod ad Subsidia dotalia insimul concurrentibus Puellis
107 nobilibus, & ignobilibus, semper præferendæ sunt nobiles
*C.C. in Amerina Subsidiorum dotalium ... Julii 1710. lib. 60.
Decr. fol. 311.*

Quod consanguineis Testatoris intra 4. gradum solet ea-
108 dem C.C. Gratiam facere pro redditibus unius anni, vel mul-
torum Subsidiorum, prout practicavit in *Rom. seu Vintimil.
Subsidiorum dotalium 11. Decembr. 1711. lib. 61. Decr. fol. 514.*
in qua petentibus Rosa Maria, & Catharina, duabus Soro-
ribus Subsidia dotalia plurium annorum, ex iis, quæ earum
consanguineus reliquerat quolibet anno distribuendis, quia
Rosa Maria erat jam nupta, licet cum promissione viginti
109 ex dd. Subsidiis, facta à Patre, S.C dubio, *An, & quomo-
do Oratricum precibus sit annuen.* respondit *Negativè quoad
Rosam Mariam. Quo verò ad Catharinam indulgendum esse
pro dotibus unius anni tantum, & ampliùs, & in Cusentina
Subsidiorum dotalium 7. Februarii 1711.* in qua respondit fa-
vore mulieris annorum 30. in 2. & 3. consanguinitatis
grado Testatori junctæ, *esse annuendum pro redditibus unius
anni tantùm, in quo fieri debet erogatio dotis, lib. 61. Decret.
fol. 84.* Pro majori verò quantitate solet Summus Pontifex in
110 plena Signatura Gratiæ similia Subsidia benignè concedere,
teste *Card. de Luc. in Relat. Rom. Cur. disc. 30. num. 31. vers.
Applicationes.*

Quod, præcisa facultate, resultante ex propriis Statutis
111 cujuscumque Loci pii, quæ in casus contingentia servanda
sunt, non possunt Confratres ad eorum arbitrium demanda-
re, ut dotes, distribuendæ per sortes, seu per bussulam in-
ter Puellas unius, vel alterius Regionis, dentur Consangui-
neis, vel Affinibus Confratrum frequentantium, *C. C. in
Romana Subsidiorum dotalium 12. Jan. 1697.* quando proposi-
112 tis duobus sequentibus *dubiis I. An familiæ Confratrum fre-
quentantium sint de Jure præferendæ in hujusmodi Subsidiis,
quatenus negativè II. An saltem ex æquitate concedenda sit
aliqua dispensatio favore eorundem frequentantium, in casu*
113 *&c.* Ad utrumque responsum fuit *Negativè lib. 47. Decr. f. 11.*

Dixi, *ad eorum arbitrium*, juxta casum dictæ resolutio-
nis, quia utendo facultatibus, sibi attributis in Statutis, in
114 forma specifica confirmatis, id possunt Confratres omni ju-
re facere, ut practicatum fuit anno 1710. à Confratribus Ar-
chiconfraternitatis SS. Sacramenti in Ecclesia SS. Laur. &
Damasi, qui ad omnem majorem cautelam procurarunt
etiam confirmationem ab Em. Protectore; Prælationes enim
Consanguineorum, & Affinum Confratrum in his terminis
commendatione dignæ sunt, rationibus adductis à *Rota dec.
332. num. 8. par. 14. rec.* ibi: *Ut ob spem consequendi Subsidia,
115 Oratorii munia frequentius subirent, quod in plerisque Urbis
Societatibus ad alliciendos in assidua pietate Confratres lauda-
biliter institutum &c.*

Quod onus, impositum Subsidiis dotalibus in una parte
116 testamenti respectu unius Loci pii, non censetur repetitum
in alia parte ejusdem testamenti respectu alterius Loci pii,
præcipuè accedentibus circumstantiis, diversitatem volun-
tatis Testatoris denotantibus, juxta *dec. 232. par. 14. rec.*

Quod Confraternitati, vel Loco pio, docenti per multas
præsentationes, & nominationes de possessione nominandi
117 Puellas, cum Subsidio dotali, præstando ab aliqua Familia,
danda est manutentio in eadem possessione nominandi cum
obligatione hæredis solvendi Subsidium dotale, juxta *dec. 55.
cor. Dunoz. jun.*

Quod facultas nominandi Puellas ad Subsidia dotalia non
118 consummitur per nominationem ineffectuatam, & proindè
morte præventa, vel privata dicto Subsidio ob vitæ inhone-
statem, vel aliam legitimam causam, una Puella, nomi-
nari debet alia, *Rota in Romana Electionis Puellarum 27. No-
vembris 1624. cor. Pirovan.* quam sequuntur *Card. de Luc. de
Dot. disc 10. n. 5 & Rot. cor Cerr. dec. 677. n. 2.*

Quod hoc tali religiositate servandum sit, ut non possint
119 Loca pia sibi appropriare easdem dotes, etiamsi in summis
angustiis reperiantur constituti; Imò etiamsi concurrat hæ-
redis consensus, *C.C. in Romana dotium 24. Septembr. 1718.
lib. 78. Decr. fol. 512.*

Quod, mandante pio Benefactore, ut ex suis redditibus
120 Confrater. det aliqua Subsidia dotalia quolibet anno, posito,
quod Puellæ, quæ ab eadem Confraternitate habent Subsi-
dia ex propriis Statutis habere debeant particularia requisi-
ta, hæc non debent concurrere in dd Subsidiis dotalibus su-
peradditis; Quia si Testator idem voluisset, expressisset
utique, quod cùm non fecerit, dicendum est noluisse, illo-
rumque distributionem esse liberam pro dd. Confratribus
121 *Burat. dec. 129. & Cerr. dec. 677.* ubi sermo est de exclusione
cautionis, quam præstare tenentur aliæ Puellæ, de quo
casu agit etiam *Cardin. de Luc. de Dot. disc. 10. per tot.*

Quod, relictis hujusmodi Subsidiis dotalibus filiabus ali-
cujus Consanguinei, vel Amici, solven. ex fructibus hære- 122
ditatis Testatoris, filia major natu præferenda semper est
aliis nato minoribus, non autem simultaneè ad eadem Sub-
sidia vocatæ censentur, juxta verisimilem ejus voluntatem,
eo quia minores natu possunt commodè expectare, quatenus
supervivant, *Card. de Luc. de Dot. disc. 6.*

Quod filiæ illius Consanguinei, vel Amici, qui in alie-
nam familiam transeat, participare adhuc debeant de illis 123
Subsidiis dotalibus, quæ relicta fuerunt agnatis, à primo
Benefactore descendentibus *Card. de Luc. de Dot. disc. 6. in fin.*
ubi, quod pro veritate consultus, ita respondit *in una Pi-
sauren.*

Quod, demandante Statuto alicujus Confraternitatis,
ut Puellæ, habentes de proprio gr. ex. scut. 400. non possint
admitti ad participan. de ipsius Subsidiis dotalibus, posito
quod contracto matrimonio reperiatur eidem Puellæ assigna- 124
ta alia summa per Acta alterius Notarii, vel per Scripturam
privatam, quod practicari solet ad hoc, nè facilè idem ex-
cessus probari possit, quæri solet, ad quem spectet onus pro-
bandi effectuationem d. promissionis, *Card. de Luc. de Dot.
disc. 7.* cum hac distinctione dubium resolvit.

Aut constat de effectiva promissione per Acta alterius No-
tarii, vel per Scripturam privatam, & tunc onus proban- 125
di ineffectuationem dotis promissæ, ultra summam taxatam
à Statutis, spectare ad Mulierem; Quia per constitutio-
nem dotis, jam probatam, fundata dicitur intentio Confra-
ternitatis, & proinde tota defensio Dotatæ restringitur ad
exceptionem ineffectuationis, quæ uti fundamentum pro-
priæ intentionis ab ipsa probanda est; Aut verò prætendit
Confraternitas, quod tempore contracti matrimonii Puella
haberet alia bona, vel jura, ad ea spectantia, quæ absque
dubio computari debent, & tunc Confraternitas tenetur pro-
bare illorum facilem exactionem; Quia non tenetur Puella
persequi bona intricata, vel à Tertiis possessa, neque ex hoc 126
titulo arceri debet à d. Subsidio dotali: Quæ distinctio mihi
videtur solidè in jure fundata, & bonis rationibus fulcita, quæ
recognosci possunt apud eund. Authorem.

Quod in illis terminis, in quibus Confratres certo generi
personarum Subsidia dotalia præstare tenentur, si hujusmo- 127
di personæ negligentes sint in petendis dd. Subsidiis, quæ bo-
na fide ab iisdem Confratribus aliis Puellis quotannis distri-
buuntur, non tenetur ad iteratam solutionem Confraterni-
tas, sed liberata dicitur per effectivam traditionem aliis Puel-
lis, bona fide factam, rationibus adductis à *Card. de Luc. de
Dot. disc. 8. per tot.*

Quod nomine Consanguineorum, vel Attinentium piis
Benefactoribus, in hac materia Subsidiorum dotalium ve- 128
niunt solùm illi, qui intra 5. gradum de Jure canonico, &
10. de Jure civili Testatori conjuncti sunt, ut ultra citatos
supra *num. 12.* pro veritate consultus respondit *Card. de Luc.
de Dot. disc. 173. per tot.* ubi quod neque etiam veniunt Atti-
nentes Testatori per duplex fœminarum medium.

Quod, quando Summi Pontifices habilitant aliquas Puel-
las ad consequenda plura Subsidia dotalia, relinquendo ta- 129
men in arbitrio Confratrum illa assignare, si iidem Confra-
tres inciviliter Summi Pontificis voluntati se conformare no-
lunt, solet eis per viam præcepti id demandari, ut practi-
casse Greg. XV. notat *Rot. dec. 98. in princ. cor. Duran.*

Quod ad hoc, ut Puellæ dicantur pauperes, ad effectum
capacitatis Subsidiorum dotalium, relictorum pauperibus,
eadem paupertas intelligitur moralis, & ad terminos hone-
statis, juxta fœminæ qualitatem, numerum filiorum sui 130
Genitoris, & similium qualitatum, à prudenti arbitrio pen-
sandarum, *Card. de Luc. de Dot. disc. 174. num 9 & seqq.* ubi,
quod quando agitur de similibus piis Subsidiis, relictis pro-
priis Consanguineis, procedi solet cum majori arbitrio, quod-
que ad hunc effectum dicitur pauper ille, qui cum una, vel
duabus filiabus fœminis multos habet filios masculos, ob di-
visionem ejus patrimonii in tot portiones, quot sunt ejus filii;
Undè multò magis ad dictum effectum reputabitur pauper
Pater ille, qui multas habet filias fœminas, quibus congruas
dotes subministrare non potest.

Quod relicta aliqua pecuniarum summa, cujus fructus ex
præcepto Testatoris multiplicari debeant pro dotalibus Sub- 131
sidiis, non solet C. C. Gratiam concedere, ut ex sorte ejus-
dem summæ detrahatur congrua dos pro Puella volente in-
gredi Religionem, ut practicavit *in Romana Subsidiorum dota-
lium 28. Febr. 1711.* denegando similem Gratiam Monaste-
rio S. Ambrosii de Urbe, *lib. 61 Decr. fol. 82.*

Quod, mandante pio Benefactore, ut ex fructibus suæ 132
hære-

hæreditatis præstentur quolibet anno Subsidia dotalia or-
phanis suæ Patriæ, vel determinati Loci, si in istis non re-
periantur Puellæ, privatæ utroque Parente, quæ propriè
orphanæ dicuntur, admitti debent aliæ, uno dumtaxat Pa-
rente orbatæ, quæ largo modo orphanæ pariter dicuntur,
ex probatis in *Tom. 2. par. 1. discept. 2. num. 24.* & in istarum
defectum etiam illæ, quæ orphanæ non sunt, idque ad hoc
ut voluntas pii Testatoris eo modo, quo fieri potest, exequa-
tur, *Panimol. dec. 57. nu. 19.*

Quod ad nostrum effectum orphanarum appellatione ve-
niunt illæ Puellæ, quæ Patrem habent inutilem, eodem
133 prorsus modo, quo Viduæ dicuntur mulieres illæ, quæ ha-
bent Virum inutilem ad effectum fruendi privilegiis concessis
orphanis, & Viduis, ex adductis in *Tom. 2. par. 1. discept. 2.
num. 85. & 86.*

Quodque legatum dotis, relictum pauperi Puellæ, si hæc
134 ingrediatur Monasterium Cappuccinarum, in quibus non
solvuntur dotes, illud debetur R. Fabricæ, quia perinde
habetur, acsi à principio relictum fuisset mulieri incapaci
ex adductis *in Compend. Privileg. Rev. Fabric. quæst. 85.
num. 144.*

Quodque demum annua legata, relicta pro Subsidiis do-
talibus pauperum Puellarum, spectant ad R. Fabricam pro
135 eo tempore, quo distributa non fuerunt rationibus adductis
in Comp. Priv. R. Fabr qu. 5. num. 18.

Reproposita in Cong. die 28. Februarii 1722. rescriptum
136 fuit; *Prævio recessu à decisis, esse relaxandam supplicatio-
nem, cum expeditione tamen Gratiæ in forma* Dignum, *nem-
pe cum clausula, quod per diligentem examinationem coram
Ordinario faciendam idoneus repertus fuerit, & ad mentem;*
mens autem fuit, quod examinaretur, tam super matri-
monio, quam super confessionibus.

DISCEPTATIO III.

Burgi S. Sepulchri Indulti.

PRO

Fratribus de Romanellis.

CUM

Monasterio Cappucinarum.

ARGUMENTUM.

*Moniales Cappuccinæ sunt incapaces succedendi ab inte-
stato earum Consanguineis, præciso particulari Pon-
tificio Indulto. Ostenditur magna differentia inter Mo-
niales, profitentes Regulam, approbatam ab Innoc. IV. &
aliam, mitigatam ab Urbano pariter IV. Sacerdotes,
inservientes Ecclesiæ S. Hieronymi de Charitate Ur-
bis, nullam habent connexionem cum Presbyteris
Congregation. Oratorii, à Sancto Philippo Nerio in-
stituta.*

MOnasterium Cappuccinarum Burgi S. Sepulchri præ-
tendit ex persona Sororis Felicis, Monialis in illo
professæ, succedere ab intestato in bonis Angelæ de Cuc-
1 chis, & Lauræ de Syris, quarum Felix erat filia, & So-
ror respectivè; At Fratres Romanelli, Nepotes Cosmi
Syri, & possessores bonorum, ab hoc relictorum, autu-
mant successionem ipsis deberi, & nullum Jus super hæredi-
tate, ac bonis relictis, per Cosmum competere Monasterio.
Super qua controversia pro veritate consultus contra Mona-
sterium respondendum censeo.

Nam Monasterium Cappuccinarum ex persona d. Felicis,
2 in illa professæ, est incapax succedendi, & proinde succes-
sio spectat ad proximiores, venientes ab intestato *ex Clem.
Exivi, §. Cupientes de verb. signific. & ex Concil. Tridentin.*
specificè loquente de Cappuccinorum incapacitate ad succe-
dendum *sess. 25. cap. 3. de Regular.* & in terminis Cappucino-
rum advertunt *Honded. cons. 62. à num. 18. lib 1. Castil. con-
3 trov. Jur. lib. 3. cap. 12. num. 93. & seq. Tristan. decis. Cathal.
69. num. 15. Rot dec. 6. num. 1. & 2. par. 5. rec. & dec. 510. num. 1.
coram Burat.*

Nec idem Monasterium potest prætendere successionem in
vim Indulti Pauli V. pro ejus erectione concessi die 26. Fe-
bruarii 1619. permittentis eidem capere bona, & sic ex d.
Indulto Felix, & aliæ Moniales Cappuccinæ, sint factæ
capaces succedendi, & ex illarum personis succedat Mo-
nasterium; Verba siquidem Indulti habilitant ad succeden-
dum, si Monasterio, & Monialibus relinquatur, donetur,
vel legetur ex dispositione hominis, non autem ad succe- 4
dendum ab intestato, seu ex dispositione Juris, quæ adver-
satur in succedendo mendicitati, & summæ paupertati Re-
ligionis Cappuccinorum ex authoritatibus supra allegatis;
Quæ evidentia fiunt, attentis illis verbis d. Indulti, *& quæ-
libet earum* (idest Monialis pro tempore recipienda in Mo- 5
nasterio) *saltem ducenta scuta illarum partium pro eleemosy-
na dotali dare, & persolvere debeat, illique sic erecto pro
ejus dote, & commoda Abbatissæ, & Monialium sustentatio-
ne, omnia, & singula bona, tam per dictum testatorem,
assignata, quàm ex pretio mille scutorum &c. emenda, & in
posterum per quoscumque alios Christi Fideles in perpetuum,
vel ad tempus, ac simul, vel successivè pro augmento, & be-
neficio Monasterii, sic erigendi, illiusque Abbatissæ, & Mo-
nialium prædictarum, seu alicujus earum intuitu, vel con-
templatione per viam Testamenti, Codicillorum, donationis
inter vivos, & causa mortis, seu alterius cujuscunque dispo-
sitionis, ac etiam in eleemosyna, vel aliàs quomodocunque, 6
& qualitercunque donanda, & assignanda.* Et postea sequun-
tur in eodem Indulto verba, quod possint Moniales, seu Mo-
nasterium proventus ex eis percipere.

Ex tali quippe tenore Indulti habetur solum simplex dis-
pensatio, & derogatio facta per Papam dictis Conciliis Vien- 7
nensi, & Tridentino, inhabilitantibus Religionem, & Re-
ligiosos Cappuccinos ad succedendum; Sed dispensatio, &
relaxatio non est generalis succedendi, & capiendi ex Testa-
mento, & ab intestato, sed solùm, ut Monasterium cape-
re, & acquirere possit bona, illi relinquenda, etiam con-
templatione Monialium ex Testamento, Codicillis, dona-
tione inter vivos, vel causa mortis, seu per viam renuncia-
tionis, legati, & alterius cujuscunque dispositionis, quæ
talis Monasterii favore fieret per Consanguineos, ac Affines, 8
vel alias pias personas, quæ vellent relinquere, vel dare
quovis tempore eidem Monasterio; Non tamen dicta ver-
ba important, quod Monasterium, ac Moniales possint
succedere ab intestato secundùm dispositionem Juris, dum
Papa in suo Indulto, supra relato, hoc non concessit, sed
solùm voluit reddere capax Monasterium, prius ad retinen-
dum bona, relicta per Fundatorem Monasterii pro hujus
erectione, & dote, & postea retinere etiam scuta mille in-
vestienda, & finaliter ad acquirendum bona, relinquenda 9
à piis Benefactoribus, & sic semper Papa respexit acquisi-
tiones bonorum, jam factas, & in futurum faciendas ex
dispositione, & facto hominis; Unde contra verba Indulti,
& contra mentem Papæ non potest tale Indultum dispensa-
tionis, & derogationis extendi ad capiendum bona, & suc-
cedendum ab intestato ex dispositione legis, ex quo dispen-
satio, & derogatio est odiosa, stricti, imò strictissimi Juris,
sterilis, & infœcunda, & sic extendi non potest, ut probant
*Valenzuel. cons. 159. à num. 14. Rocca disput. Jur. cap. 191. num.
21. & 22. Fontanel. de Jurepatr. lib. 4. qu. 11. nu. 2. qu. 12. nu. 1. 3.
& 4 vers. Et dispensatio, & quæst. 16. num 6. Corrad. in Prax.
dispensat. lib. 1. cap. 5. num. 1. & seq Surd dec. 268. n. 21. Sperell.
dec. 110 nu. 13. & de Justis de Dispensat. lib. 1. cap. 2. num. 16. &
seq. & Rot. dec. 48. nu. 7 & seq. cor. Duran.* Itaut dispensatio nec
extendatur ex paritate rationis, & ad similia *Faga. in cap.* 10
Quia tantum nu. 20. de Præben. Rocca, de Justis, & Fontanel.
ubi proximè, solùm derogatio à paritate rationis procedit,
si agatur de dispensatione, facta à lege, secus si ab homine,
ut probat *de Justis c. 2. n. 98.*

Quinimò nec ex majoritate rationis fit extensio, *Host. in
cap. Postulasti in fin. de Rescript.* & ibid. *Felic. num. 9. Velasq;* 11
*cons. 159. num. 20. de Justis dict. cap. 2. num 19. Rota decis. 18.
n. 15. & 16. par. 9. rec.* Et in dispensationibus, & privilegiis
non valet argumentum à majori ad minus, ac esse dispensa-
tum in uno, ergo, & in alio simili, *Host. ubi supr. Velasq;
cons 159. n. 35. lib. 2. Corrad. in Prax. dispensat. lib. 1. c. 5. nu. 2.
vers Ut in materia, Surd. dec 268. n. 20 Rot. dec. 353. nu 15. cor.
Ludovis. de Justit. cap. 2. num. 21.* ubi, quod simplici tenori
Indulti standum est, nullo habito respectu ad majoritatem, 12
vel minoritatem rationis, qui nu. 21. probat in specie, quod
dispensatio ad succedendum non extenditur, & benè *Fonta-
nel. d qu. 13. num. 6.*

Eoque minus potest in tali Indulto dispensationis fieri ex-
tensio, quia cum illa debet tolli duplex impedimentum,

Ca-

13 Canonis nimirùm seu d. Clem. & Concilii Tridentini, qua
duplicitate impedimenti attenta, multò minus potest dici
sublatum dictum duplex impedimentum, nisi claré id di-
ctum sit *Velasq. d. conf. 159. num. 23. lib. 2.*

Illaque verba Induiti, quòd Monasterium Cappuccina-
rum possit capere relicta, vel data ab homine, dum sunt
14 restricta ad certas dispositiones expressas, illa alia verba
subsequentia *seu alterius cujuscumque dispositionis*, uti gene-
ralia non comprehendunt casum successionis ab intestato, à
Conciliis Viennen. & Tridentino, & sic à Jure prohibitum,
*Taborr. Axiom. lib. 4. cap. 33. axiom. 8. vers. Limita tertiò, Ruin.
cons. 227. num. 9. lib.* 4. ubi præcisè notat, quòd per generalem
dispositionem non videtur Princeps tollere Jura specialia;
Unde dum ex una parte Religioni Cappuccinorum fuit præ-
cisè prohibita omnis successio, ex alia verò non fuit speci-
ficè per Indultum plenè, & præcisè concessa reintegratio,
15 etiam ad successionem Intestatam, sublatam per dicta Con-
cilia, per tale Indultum non fit reditus ad Jus commune,
sed potiùs illi derogatur, & sic extendi non debet, *Ruin.
cons.* 127. *num.* 10. Ideoque reintegratio, & habilitatio ad
acquirendum, per Indultum tributa, strictè debet intelligi
de habilitatione ad capiendum ex vocatione, facta ab ho-
mine, non à lege.

Idque eò magis affirmandum est, ex quo in materia dis-
pensationis verba etiam propria restringuntur, attenta veri-
simili mente disponentis, quæ ex qualitate, vel subjecto, de-
prehenditur; secundùm quàm verba dispensationis declara-
ri debent, ad hoc ut minus, ac possibile sit lædatur Jus com-
mune, ut benè advertit *de Justis de Dispensat. cap. 2. à num.*
23. loquens de habilitatione ad capiendum, & acquirendum
16 ex vocatione, facta ab homine, non autem à lege; Et quidem
verisimilis mens Papæ, nedum insurgit ex verbis, ab eo
prolatis in suo Indulto, concesso favore Monasterii, ut pos-
17 set capere, si ab hominibus, ac piis personis illi relinquere-
tur, vel donaretur, verùm etiam ex quo, si voluisset illi
concedere etiam successiones ab intestato, de facili potuisset
id exprimere, ex animadversis *per dictum de Justis, ubi pro-
ximè à num. 54.* quæ corroborantur ex nota praxi, & obser-
18 vantia C.E. & R. quæ in hac materia Indultorum, conces-
sorum à Sede Apostolica Monialibus Cappuccinis attendere
solet illorum præcisum tenorem.

Antequam autem respondeam motivis, mihi in contra-
rium exhibitis, duo præmitto.

Primum, quòd Ordo Cappuccinorum est prorsus incapax
successionum, & retinendi stabilia ex clara dispositione *Con-
cil. Trid. sess. 25. cap. 3. de Regul.* ut probavi supra *num* 2. Quæ
19 conclusio procedit, tam in Monasteriis, & domibus Viro-
rum, quàm Mulierum, ut expressè remanet sancitum per
Sac Concil. dicto cap. 3. dum ibi Sacrosancta Synodus indul-
get omnibus Monasteriis Virorum, & Mulierum mendi-
cantium (*exceptis Domibus Sancti Francisci Cappuccinorum,
& eorum, qui de observantia vocantur*) quibus erat prohibi-
tum, aut ex Privilegio Apostolico non erat concessum reti-
nere immobilia, ac possidere; Unde dum Cappuccinæ sunt
ad literam exceptæ à retentione, ac possessione immobi-
lium, contrarium prætendere, est pugnare contra legem cla-
ram, & ut dici solet contra stimulum calcitrare. Idque *Sa-
20 crum Concilium eod. cap.* 3. clariùs expressit in subsequentibus
verbis ibi: *In prædictis autem Monasteriis, tam Virorum,
quàm Mulierum, bona immobilia possidentibus, vel non possi-
dentibus* (& in hoc numero non possidentium sunt domus, ac
Monasteria Cappuccinarum priùs expressam) *is tantùm nu-
merus constituatur qui, vel ex consuetis eleemosynis commodè
possint se substentare*, & hoc 2. loco Sacrum Concilium loqui-
tur de Monasteriis Fratrum, ac Monialium Cappuccino-
rum, ac Cappuccinarum, & de Observantia.

Quæ sunt indubitata, dum C. E. & R. non consuevit per-
mittere erectionem Monasterii Cappuccinarum, nisi ha-
21 beat perpetuam assecurationem pro victu, cùm ipsæ non
possideant, ut ex decretis ejusdem S.C. notant *Nicol. in Flosc.
Verb. Cappuccini num. 6. & Barbos. de Offic & potest. Episc. par.
3. alleg. 98 num. 2 & 3. & Sanchez ad Præcept. Decal. tom. 2. lib.
7 cap. 23. num.* 1. Quod adeò verum est, ut talis assecuratio non
22 debeat esse Personæ privatæ, sed Confraternitatum, ac Lo-
corum Piorum habentium facultates sufficientes ad Monia-
les Cappucinas manutenendas, ut notat *Nicol. d. num. 6.
vers. Isti Assecuratores*, & Romæ Monasterium Cappuccina-
rum habet talem assecurationem, factam ab Archiconfra-
ternitate SS. Crucifixi in Ecclesia S. Marcelli.

II. Præmittendum est, quòd si in aliquibus Locis Mo-
nasteria Monialium Cappucinarum retinent, & possident
immobilia, hoc evenit vigore specialium Indultorum, à
S. Sede illis concessorum, non autem quòd in se sint capacia 23
retinendi, & possidendi, dum expressè fuit hoc prohibitum
per *Sacr. Concil. in allegat. cap. 3. sess. 25. de Regularib.* &
tali casu cùm agatur de Indultis dispensativis, concessis
contra dispositionem Conciliorum, debent ad literam, &
prout verba sonant, intelligi, & non extendi ultra ver-
ba, cum quibus concessa sunt, ex animadversis supra *à
num.* 9.

His præmissis, facilis est responsio omnibus in contrarium
allegatis, & signanter, quòd Concil. Trident. quando dene-
gat retentionem immobilium Monasteriis Cappuccinorum, 24
loquatur de Monast. masculorum, non fœminarum; Hoc
enim est velle verba Concilii clara evertere, dum illud lo-
quitur, tam de masculis, quàm de fœminis; Nec Doctores,
exadverso, citati attendi debent, quia illi non possunt ali-
quid firmare contra legem Conciliarem, expressè, & claré
excipientem Monasteria Mulierum; Ultra quòd Doctores,
qui videntur contrarii loquuntur de Monasteriis Monialium
S. Claræ quibus ante Concilium erat permissum possidere
per particularia Indulta Apostolica, non autem de Monia- 25
libus Cappuccinis, ut benè probat *Honded cons. 60. num. 5. &
6. lib. 2.* ubi refert in hoc declarationem C. C. *& cons. 62. num.
2. & 3.* idemque repetit *cons. 76. num 4. & seq. & num. 20. 25. &
Sanchez ad Præcept. Decal. tom. 2. lib. 7. cap. 12. num.* 2. ubi in
specie dicit, quòd sub dispositione *Concilii Trident. d. cap.* 3.
non veniunt Moniales Sanctæ Claræ, quia illis ante Concil.
fuerat permissum possidere.

Quo verò ad Moniales Cappuccinas ante Concilium non
ostenditur, nec ostendi potest aliquod Privilegium possiden-
di, & ab ipso Concilio *d. cap.* 3. hoc fuit expressè denegatum 26
per viam particularis exceptionis, quòd non possint possi-
dere immobilia, & cum agatur de Monasterio Monialium
longè post Concil. Trident. erecto vigore Indulti Pauli V.
cum assignatione certorum bonorum, ac certi multiplici, ac
etiam, quòd quælibet Monacanda debeat perpetuò dare Mo
nasterio scuta bis centum pro dote, talis erectio sic facta cum
d. Indulto non præsefert, quòd sit sublata incapacitas succe-
dendi ab intestato, sed solùm permissa successio, & posses-
sio, si illi sit relictum, vel alio titulo relinquere, vel tra-
dere volentibus capere, quòd eis permissum est, ut refert
Nicol. in suis Floscul. Verb. Cappuccini num. 7.

Quamvis autem DD. parificent Moniales S. Claræ, &
Cappuccinas, ut faciunt *Pellizzar. de Monial. cap. 3. sect. 1.
num. 1. & Lezzan. Oper. moral. tom. 1. cap. 1. num.* 8. Illi, uti 27
loquentes contra claram dispositionem Conciliarem, atten-
dendi non sunt; Præcipuè, quia uti Antesignanum allegant
*Rodriquez qq Regular. tom. 3. quæst. 29. in §. Denique vers. Ex
quibus infertur fol. 142. & fol.* 145. qui loquitur de Monialibus
S. Claræ primæ Regulæ, quas Concilium Trident. in *cap.* 28
17. sess. 25. de Regular. reliquit in suo esse, & quòd possint pos-
sidere, ex quo habent concessionem ab Urbano IV. possi-
dendi stabilia, & redditus, & meliùs hoc notat *Sanchez ad
Præcept. Decal. tom. 2. lib. 7. cap. 12 num. 2. vers. Cæterùm*,
ubi, quòd Moniales S. Claræ 1. Regulæ comprehenduntur
sub illis, quæ possidere possunt, & bonam allegat rationem,
ex quo *Concil. Trident. cap.* 3. expressit solos Religiosos Mi-
nores de Observantia, & Cappuccinos, & sic Moniales S.
Claræ remanent sub concessione, quod possint possidere,
& adducit *Honded cons 60. num. 5. & 9. lib.* 2. id punctualiter
distinguentem.

Minùs obstat reflexio, quòd in Monialibus totalis mendi-
citas non conveniat; Duplici responsione. Prima genera-
litèr desumpta à *Concil. Trident. cap.* 3. cujus dispositionem 29
comprobarunt Sanctus Pius V. & Gregor. XIII & à declara-
tionibus S.C.E. & R. relatis per *Nicol. in Flosc. verb. Cappuc-
cini num* 6. quòd scilicet Episcopus in erectione talium Mo-
nasteriorum Monialium tot Moniales recipiat, quot ex elee-
mosynis assecurantis, juxta Loci qualitatem ali, & manu-
teneri possint, cum assecuratione super hoc facta à Locis
Piis, ac Confraternitatibus, quæ hoc adimplere possint,
ex traditis *per Barbos. ad Concil. Trident. sess. 25. cap. 25. de* 30
*de Regular. num. 18. & de Offic & potest. Episc. part. 3. alleg. 95.
num. 2. & 3. Sanchez ad Præcep. Decal. lib. 7. cap. 23. num.* 1. Se-
cunda responsio est specialis, & concernit contrarium Mo-
nasterium, quia in illo cessat motivum mendicitatis, ex quo
earum Monasterium fuit erectum, prævia Relatione Episco-
pi, & Sac. Cong. Episc. & Regul. cum Indulto Pauli V. cum
assignatione certorum bonorum, ac etiam traditum fuit cer-
tum multiplicum, necnon fuit sancitum, quòd Puellæ Mo-
nacandæ deberent tradere certam dotem, unde ex hoc capi-
te cessat in radice motivum totalis mendicitatis, ut in spe-
cie advertit *Sanchez allegat. cap. 23. num. 5.*

Prout etiam non meretur in contrarium allegari *decis. 271.*
num. 10. coram Cerr. Rota enim ibidem non somniavit firmare
31 conclusionem, oppositam dispositioni Concilii Trident. sed
potiùs super illa nihil voluit determinare, juxta illa verba;
Nam omisso, an sufficienter probetur existentia dictæ filiæ
(idest Monialis Cappuccinæ) *& non obest dispositio Sac. Con-*
cil Trid. sess. 25. cap 3. de Regular loquentibus tantùm de Cap-
32 *puccinis, & non de Monialibus, placuit responsio &c.* & sic
Rota noluit figere pedes super hoc, sed convolavit ad aliam
responsionem, & absque ullo dubio Rota non potuisset fir-
mare, quòd ibi Concil. Trident. non fuerit loquutum de Mo-
nialibus Cappuccinis, dum in verbis fuere excepta Mona-
steria tam Virorum, quàm Mulierum Ord. Cappucinorum.

Nec Monasterio Cappuccinarum potest prodesse Indul-
tum, illi concessum à Paulo V. nam per illud Papa non
33 somniavit concedere successionem ab intestato, sed solùm,
quòd capere possit ex Testamento, Codicillis, donationi-
bus inter vivos, & causa mortis, seu alterius cujuscumque
dispositionis; Et sic est restrictum ad hoc, ut possint cape-
re, si illis quovis titulo relinquatur, vel detur, non autem,
quod possint succedere ab intestato. Cùm enim agatur de
Indulto contra dispositionem Sac. Concil. Trident. concesso,
non potest extendi ad id, de quo non loquitur, juxta ani-
madversa supra *à num. 9.*

Ejusdem levitatis est argumentum, deductum à superflui-
tate, quòd scilicet, si Monasterium non succederet ab inte-
stato, verba illa Indulti, *seu alterius cujuscumque dispositio-*
nis remanerent otiosa; Præmisso enim, quòd argumet. à
superfluitate prorsus cessat, quando dispositio aliquod etiam
minimùm, operatur ex adductis *in tom. 1. part. 1. disc. 15. num.*
34 59. strictè responderi potest, quod verba possunt verificari in
Legatis, non nominatis in Indulto, vel quacunque alia di-
spositione, quæ quovis modo fieret ab homine ex animad-
versis supra *num. 13.*

Advertendo præcipuè, quòd si Monasteria Cappuccina-
rum habuissent ex dispositione Concilii Tridentini, vel al-
terius Constitutionis Jus possidendi immobilia, ac succe-
dendi non indiguissent Indulto, ex nota regula, quòd fru-
stra impetratur precibus, quòd de Jure competit, de qua in
tom. 1. part. 2. disc. 8. num. 9.

Demùm omnium aliarum reflexionum debilior est illa,
quæ prætenditur desumi ab observantia, quòd scilicet aliàs
35 Monasterium admissum fuerit ad succedendum ab intesta-
to, quæ observantia attendi debeat, cùm per illam decla-
rentur leges, ac etiam Constitut. Apostolicæ; Conclusio
enim regulariter est vera de Jure ex allegatis *in tom. 1. part. 2.*
disc. 56 num. 101. sed illa in facto nullatenus probatur, ut
mihi constanter supponitur. Ego autem addo, quòd cùm
ex dispositione Concil. Trident. Monasterium sit incapax
succedendi, & Indultum sit clarè restrictum ad capiendum
36 ex provisione hominis, Observantia deberet ex adverso pro-
bari specialiter, quòd Monasterium fuerit admissum ad
succedendum ab intestato, reluctantibus aliis proximiori-
bus capacibus, ad quos spectabat successio ab Intestato, &
quod fuerit judicatum contra ipsos proximiores, aliàs si
37 aliqui voluntariè admisissent Monasterium ad succedendum
ab intestato, hoc non præjudicavit nolentibus admittere
Monasterium ad successionem intestatam, ex regula, quod
ad hoc ut observantia suffragetur, requiritur scientia, &
patientia illius, de cujus præjudicio agitur, de qua *Thom.*
decis. 280. num 17. Sperell decis. 179. num 25 Rot decis 66. num.
7. coram Ubald & decis. 85. part. 4. & decis. 512. num. 10. part.
19. recent. Ultra quòd talis observantia, uti contraria dispo-
sitioni Sacr. Concil. Trident. non esset attendenda *Rot. decis.*
319. num 4. & 14. part. 16. recent cum concordantibus de qui-
bus *in tom. 1. part. 5. discept. 14. num. 21.*

Tantùm verò abest, quòd observantia suffragetur Mona-
sterio, quin potiùs eidem mirabiliter præjudicet, ex quo
constans in facto est, quòd cum anno 1666. obierit Joannes
38 Baptista Schiaminosa, & successivè anno 1692. Marghe-
rita ejus Uxor, relictis quatuor filiabus fœminis absque ma-
sculis; quarum una erat Monialis in d. Monasterio sub nomi-
ne Sororis Elisabeth, d. Monasterium Cappuccinarum nul-
lam actionem intentavit ex persona ejusdem Sororis Elisa-
39 beth super hæreditate, tam paterna, quàm materna, prout
resultat ex clara confessione dd. Monialium, emissa in quar-
ta Positione, & ex Fide publici Catastri, in qua non repe-
ritur translata in Monasterium dd. Monialium possessio ali-
40 qua bonorum dictorum Joan. Baptistæ, & Margharitæ.

Dicendum proinde est, quòd vigore præfati Indulti sit in-
terdicta Monialibus prædictis successio ab intestaio, cùm
in Jure clarum, & indubitatum sit, quòd etiam ex non fa-
cto, & sic ex successione non petita, inducatur observan-
tia interpretativa incapacitatis petendi intestatas successio- 41
nes, juxta not. per *Spad cons. 54. num 38. lib. 1 cons. 94 num. 8.*
& 9. & cons. 232. num. 13. lib. 2. & firmata per *Rot. decis. 295.*
num. 10 vers. Ac etiam, & num. 11. & decis 398. num. 14. & seq.
part. 9. & decis 520. num. 9. & seq. part. 3. & decis. 703. num. 25.
& seqq. part. 18. recent.

In eadem Causa.

AGnoscentes ex prædictis Moniales malum Jus fovere su-
per præfatis hæreditatibus, resistente eisdem, tum clara
dispositione *Concil. Trident. in cap. 2. de Regul. sess. 25.* tum 42
etiam supra d. literali indulto Pauli V eas habilitantis ad ca-
pienda tantummodo legata, aliasque hæreditates, quæ ipsis
ex sola dispositione hominis deferuntur, convolarunt postea
ad alteram æquè insubsistentem exceptionem, eas scilicet
ampliùs non profiteri primam Regulam S. Claræ, hodiè nun-
cupatam Cappuccinarum, approbatam *ab Innoc. IV. in ejus* 43
Constit. 12. in Bullar. nov. tom. 1. ac prohibentem acquisitio-
nem, & possessionem bonorum stabilium, sed secundam,
confirmatam, seu mitigatam *ab Urbano IV. in ejus Constit. 7.*
in d Bull. nov tom 1. dd. bonorum acquisitionem non denegan-
tem, & sub hoc prætextu asserunt, se esse capaces veniendi 44
ad præfatas intestatas successiones.

Pro hujusmodi autem exceptionis remotione operæ pretium
est inquirere priùs originem, ac naturam Monialium, tam
primæ, quàm secundæ Regulæ, à diversis Summis Pontifi- 45
cibus confirmatæ, ac postmodum ad evidentiam usque de-
monstrare, Moniales prædictas esse comprehensas sub prima
Regula S Claræ, hancque absque ullo dubio profiteri, ac
proindè esse omninò incapaces cujuscunque intestatæ succes-
sionis, seu hæreditatis.

Ad quem effectum præmittendum venit, quòd instituta
prima, ac strictiori Regula per Seraphicum Patrem, illa-
que tributa S. Claræ, ejusque Monialibus, in qua strictè 46
prohibebatur bonorum possessio, ac acquisitio in commu-
ni, fuit postmodùm confirmata, ac approbata vivæ vo-
cis oraculo à Gregor. IX. qui priùs uti Cardinalis, & Epi-
scopus Ostiensis, & Veliternus, Ordinis curam gerebat, & 47
Moniales omnes prædictæ perseverarunt in earum Regula,
ejusque exactissima observantia usque ad annum 1245. de
quo tempore ad instigationem quorundam Prælatorum, alia-
rumque mulierum, ægrè ferentium cæteroquin laudabilem
paupertatem, idem Summus Pontifex alteram Regulam
constituit, bonorum acquisitionem non denegantem, illas-
que vocari jussit sub nomine Monialium clausarum Ordinis
S. Damiani; Qua dispensatione, seu derogatione summo- 48
pere oppressa Sancta Clara, commota cœlesti zelo pauperta-
tis primævæ, ab ejus Institutore relictæ, recursum habuit
ad Innoc. IV. tunc regnantem, qui re meliùs considerata,
ac perpensis rationibus, ab eadem S Clara expositis, jussit,
ac expressè declaravit, quòd imposterum observaretur pri-
ma Regula S Claræ, eademque solemniter confirmavit an- 49
no 1253. mediante particulari Constit. inter alias ejusdem
Pontificis: *in Bullar. nov. tom. 1 la 12.* quòd factum candidè
narratur, & describitur in Chronicis Ordinis *lib. 8. cap. 19.*

Post spatium decem circiter annorum, quia hoc medio
tempore, non obstante Bulla Innocentiana, adhuc vigebat
altera Regula S. Claræ approbata, ut superiùs innuimus, à 50
Gregor. IX. priùs Episcopo Hostiensi pro Monialibus inclu-
sis Sancti Damiani, fuit denuò per easdem habitus recur-
sus ad Urbanum IV. qui ad evitandas confusiones, quæ orie-
bantur inter Moniales S Claræ primi Instituti, roborati, ut
diximus, per Bullam Innocentianam, ac alias Moniales 51
inclusas S Damiani, quibus Regulam dedit idem Gregorius
IX. determinavit mediante alia particulari Bulla, seu Con-
stitutione confirmare, sive potiùs reintegrare etiam Regu-
lam secundam, eisdem tributam ab eodem Gregor. IX. pro-
ut legitur *in ejus Constit 1a 7. Bullar. nov. tom. 1.* & referun-
tur à *Card. de Laur. in Epitom. Canon. verb. Moniales S. Cla-*
ræ in princip. & à Reverendissimo Pet. ad Constit. Apostol. tom.
3. ad Constit. 12. Innoc. IV à num. 1. fol 99.

Quòd autem hujusmodi Urbana Constitutio unicè directa
sit Monialibus inclusis S. Damiani tantùm, ad effectum in- 52
stituendi, seu confirmandi secundam Regulam Sanctæ Cla-
ræ, concessam ab Episcopo Hostiensi pro eisdem Moniali-
bus inclusis, evidentissimè apparet ex sola lectura ejusdem
Bullæ, & præsertim *ex § 5. circa medium* ibi: *Nos inspectis*
omnibus Regulis prædictis, & formis & specialiter illam quam
præfatus Prædecessor, tunc Hostiensis Episcopus, Vobis dedis-
se co-

se cognoscitur, diligentiùs attendentes; Claré deducitur, quòd
53 animus Pontificis fuerit confirmandi secundam Regulam,
datam pro Monialibus inclusis ab Episcopo Hostiensi, post-
modùm Gregorio IX. & sic constituendi secundam Regu-
lam Sanctæ Claræ, absque ulla destructione primæ rigidio-
ris observantiæ, confirmatæ ab Innocentio IV. quia cùm
54 Pontifex Urbanus nullam mentionem faciat de prima Re-
gula Sanctæ Claræ confirmata ab Innocentio IV. sed tan-
tummodò intendat roborare, ac confirmare secundam Re-
gulam pro Monialibus inclusis, per necesse dicendum est,
quòd d. prima Regula fuit relicta in suo esse, robore, ac
observantia, cum cæteroquin ad effectum, ut dici pos-
set revocata prima Regula requirebatur expressa Pontifi-
cis derogario, qua deficiente, prout deficit in casu nostro,
remanet prædicta Constitutio Innocentiana in suo robore,
55 ac viridi observatia: *juxta Tent. in cap. Ex parte de Cap-
pel. Monach.* & animadversa per *Fel. in cap. Nonnulli num.
2. de Rescript.* ac firmata per *Rot. coram Caval decis. 101. num.
2. decis. 228. num. 4. decis. 601. per tot. & coram Buratt. decis.
463. num. 4. & 5.*
Idque transit in evidentiam ex verbis illis argumenti d.
Constit. Urbani IV. *Institutio secundæ Regulæ Ordinis Soro-
rum, S. Claræ nuncupatarum, sive mitigatio primæ Regulæ, à
B. Francisco pro ejusmodi Sororibus traditæ*: Et meliùs, ac
clariùs ex illis aliis verbis ejusdem Constitutionis, directis
56 Monialibus inclusis Ordinis S. Claræ, ibi: *Urbanus Episcopus
Dilectis in Christo Filiabus universis Abbatissis, & Sororibus
inclusis Ordinis S. Claræ salutem &c.* Ex quibus omnibus de-
negari non potest, quòd animus Pontificis fuerit approban-
di Regulam, ab Episcopo Hostiensi concessam pro Monia-
libus inclusis, quòdque istæ non sint adstrictæ ad observan-
tiam primæ rigidioris Regulæ Sanctæ Claræ, ab Innoc. IV.
confirmatæ, & sic dicendum est, quòd hujusmodi Urbana
Constitutio non fuerit derogario primæ Regulæ, sed potiùs
institutio secundæ mitioris, specialiter factæ pro Moniali-
57 bus inclusis, diversis ab illis, quæ primam Regulam San-
ctæ Claræ profitebantur, ideoque dici debet potiùs accu-
mulativa præcedentis Constitutionis Innocentianæ, ut in si-
milibus ratiocinatur *Card. de Luc de Regular. disc. 32. num. 8.*
Corroborantur hæc ex altera *Constitut. Eugenii IV.* anni
58 1457. *inter quas la 28. §. 2. in Bullar. nov. tom. 2.* occasione,
qua idem Pontifex easdem Moniales subjecit Superioribus
Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci de Observantia, ibi:
*Intendentes eadem authoritate, atque volentes, quod Tu, &
Successores tui, per Vos ipsos, & alios, quos duxeritis substi-
tuendos, potestatem, & facultatem habeatis easdem Moniales,
atque Sorores, sive primi, sive secundi, sive tertii, aut alte-
rius Ordinis S. Claræ, & B. Francisci &c. visitandi &c. cor-
rigendi &c.* Et paulò post ad probandum, quòd etiam post Con-
59 stitutionem Urbani IV. adhuc vigeret, esset que in observan-
tia prima Regula Sanctæ Claræ; Idem Pontifex in *§. 7. d.
Bullæ*, eas absolvit à 103. præceptis, ab eadem Regula in-
dictis, ibi: *Insuper cùm dilectus Filius Frater Joannes de
Capistrano, tuus in Vicariatu officio Prædecessor, declarave-
rit, quòd in Regula prima B. Claræ continean tur 103 præce-
pta regularia, in quorum transgressione Moniales, sive Soro-
res professæ peccatum mortale incurrunt, idque nimis durum,
& scrupulosum judicemus, authoritate, & tenore præsen-
tium declaramus, & volumus, quòd in nullius prædictorum
transgressione, præter quàm eorum quatuor, quæ concernant
principalia vota, obedientiæ scilicet, paupertatis, castita-
tis, & clausuræ, & super electione Abbatissæ, & depositio-
ne, peccatum mortale incurrant*, de quibus Constitutionibus
mentionem faciunt *Rodriquez* relatus, & sequutus à *Dona-
60 to Res. Regular. tom. 4. tract. 2. de Monast. Monial. quæst. 17.
num. 2. Card. de Laur. in Epit. canon. verb. Moniales Sanctæ
Claræ in princip. & Reverendissimus Petra ad Constit. Apostol.
tom. 3. ad constit. 11. Innocentii IV. num. 1. & seqq. fol. 99. &
tom. 4. ad constit. 28. Eugenii IV. fol. 571.*
Ex hac proinde Bulla nemo non videt, Moniales S. Cla-
ræ primæ Regulæ tempore Eugenii IV. anno scilicet 1457.
61 & sic longè post Constitutionem Urbani IV. vivere sub exa-
ctissima, & rigida observantia. quia si hujusmodi Regula
fuisset abolita, nec ampliùs esset in rerum natura, inca-
pax quidem foret recipiendi subjectionem Ordini Minorum,
& absolutionem à supradictis præceptis, ut de se patet, &
62 applicatur regula *Tent. in leg. Ejus qui in Provincia ff. Si cer-
tum petat.*
Et quod magis est, de facto claram super hoc habemus
observantiam, dum in omnibus ferè Locis Italiæ, ac præ-
63 cipuè Galliæ, vigent Moniales, & Monasteria S. Claræ,
tam primæ, quàm secundæ Regulæ, imò in eadem Civi-
tate Burgi Sancti Sepulcri hæc diversa Monasteria de facto
existunt, dum primam strictiorem Regulam, confirmatam
ab Innoc. IV. profitentur Moniales Cappucinæ; Secundam
verò, ordinatam, & approbatam ab Urbano IV. pro Mo-
nialibus inclusis, servat Monasterium Sanctæ Catharinæ, 64
vulgo *le Marate*, quod idem sonat, ac inclusæ, de quibus
expressè loquitur eadem Constitutio Urbani IV. prout omnia
hæc latiùs expendendo in terminis observat *Natal. ab Ale-
xand Histor. Eccles. sæcul. 13. cap. 7. art. 5. num. 6. vers. Præser-
tim secundæ impressionis, Tamburrin. de Jur Abbatiss. tom. 3.
disp. 18. quæst. 17. num. 3. Petr ad Constit. Apostol. tom. 3. ad
constit. 11. Innoc IV. num. 6. & 7. fol. mihi 99.* ibi; *Imò, quia va-* 65
*rias Regulas servabant, unam omnibus uniformem præscripsit
Urbanus; sublatis nominibus pauperum Inclusarum Ordinis S.
Damiani, & Damianistarum, unde illam mitigatam Regulam
servantes, Moniales S. Claræ nuncupantur; Aliæ verò, quæ
utuntur primæva Regula, ab Innocentio confirmata, dicuntur
Recollectæ, seu Cappucinæ, prout primæ frequentiùs adjunt
in Gallia, & in Urbe adsunt Moniales Cappuccinæ, & S. Cla-
ræ*; Unde de hujusmodi duplicitate, ac diversitate Regulæ
vanum est hodie dubitare.
Posito igitur, quòd Moniales S. Claræ aliæ primam, aliæ
secundam Regulam sequantur, fatendum omninò est, no- 66
stras Moniales verè esse Cappuccinas, comprehensas sub
prima Regula, eamque à principio illarum Institutionis,
ac Monasterii erectionis professas esse, & de præsenti pro-
fiteri debere.
Ad quam veritatem intra evidentiæ fines constituendam
sat esset obligare easdem Moniales ad exhibendum earum 67
Regulam, ac peculiares Constitutiones, quas usque adhuc
sub manica retinent, ex illis enim apertissimè apparebit,
eas esse Moniales primæ Regulæ S. Claræ, confirmatæ ab
Innocentio IV. illam in professione vovere, ac jurare, &
sub illius observantia omni tempore vixisse, & vivere, quæ
exhibitio, concurrentibus consuetis extremis, prout certè
concurrunt in casu nostro, existentia nempe dictæ Regulæ 68
apud easdem Moniales, ac interesse dd. de Romanellis, ex-
hibitionem petentium, veniret omninò decernenda, ad tra-
dita per *Rot. decis. 82. coram Cavaler. decis. 1224. num. 4. coram
Seraphin. decis. 339. num 1. post 2 vol. cons. Farinac. & in recent.
decis. 335. num. 1. & 2. part. 8. decis. 207. num. 1. part. 10. & decis.
455. num. 2. & seqq. part. 14.*
Existentia verò dictæ Regulæ apud Moniales non indiget
probatione, quia cùm omnia Monasteria teneantur retine- 69
re Regulas particulares, sub quibus Moniales vivere, ac
profiteri debent, tali casu non est necessaria probatio exi-
stentiæ apud dd. Moniales, sed in eisdem præsupponitur,
tanquam omni Jure obligatis ad retinendas proprias Regu-
las, ac Constitutiones, ut, cæteris adductis, firmavit *Rot.
coram Ansald. decis. 6. num. 6.* & magistraliter in *Salisburgen.* 70
*Vicariæ super Compulsoria 25. Junii 1714. §. Existentiam
coram Falconerio.*
Interesse verò dd. de Romanellis, in hujusmodi exhibi-
tione requisitum, satis probatum remanet, ex quo à dictæ
Regulæ exhibitione ictu oculi recognosci potest qualitas 71
Monialium; Etenim cùm eædem affectant esse Urbanistas,
non autem Cappucinas, ac hujusmodi exhibitio tendat ad
dilucidandam hanc veritatem, & sic inregabiliter confer-
re possit ad decisionem Causæ, tali casu interesse dicitur su-
perabundanter probatum, ad *Text in leg Non est novum Cod.* 72
de Edendo, & firmata per *Rot. decis. 235. num. 6 part. 8. decis.
38. num. 3. & decis. 815. num. 7. & seq. part. 17. recent.*
Nec dicatur, quòd arma sumenda non sint de domo Rei;
Omissis enim gratia brevitatis pluribus limitationibus, quæ 73
communiter à Doctoribus dantur eidem regulari pro[illegible]
ni, strictè dicimus, quòd contraria responsio claudicat in
facto, eo quia Nos non versamur in his terminis, quia Mo-
niales non sunt Reæ, sed Actrices, unde cùm ex hac parte ex-
cipiatur, easdem Moniales esse comprehensas sub prima
Regula, quod resultat ex illarum recognitione, & lectu-
ra, utique ad repellendam nostram exceptionem, Monia- 74
les Actrices exhibere illam tenentur, ut uno ore notant *Bart.*
aliique *Repetentes in leg. fin. Cod de Edend* & advertunt *Ca-
ballin cons. 122. num. 23. 24. lib. 2. Gait de Credit cap 2. art. 2.
tit. 1. num. 1066. & 1068. Ridolph in Prax. part. [illegible] cap. 3. num.
44. & 63. Card de Luc. de Judic. disc. 30. num. 15. & seqq.* & fir-
mavit *Rot. in recent. decis. 250 num 1. part 1. & decis. 32. num.
3. part. 10. & coram Cerr. decis. 644. num. [illegible] & 8*
Imò, cùm in antecedentibus instantiis fuerit per Ro-
manellos facta, & pluriès repetita sim[illegible] 75
niales constanter recusaverint suas R[illegible]
præsumitur id factum fuisse ad occultan[illegible]

animadversis per Franc Anton Costam.cons.34.num.39.Decian
cons.108.n 87.lib.2. Cravet cons.172.num.6.& 12.Cephal cons
678. num 86. in fin & seq. & firmatis per Rot.cor. Seraph.decis.
1139.num.7.cum aliis concordantibus, citatis in tom.2.part.2.
disc.17.num.40. Itaut, perseverantibus Monialibus etiam hodie
in eadem negativa, contra eas omnis militet præsumptio ma-
76 li Juris, & ex hac repugnantia, & occultatione cum omni
fundamento asserere possumus, quòd veritas sit, eas profiteri
primam Regulam, ut in similibus benè ratiocinatur Rot. dec.
57.num 8. vers. Donec saltem apud Urceolum discept. forens. &
in rec.dec. 587 num.6. & 7.par.15.& cor. Cerr decis 644.in fin.
& coram Ansald.decis.22. num 14. & decis 30. num.16.& decis.
78. num 48. & 49. & in faventina Redditionis rationis super
exhibitione Libror.17. Mart.1706.§.1.& seqq coram Caffarel.
His oportunè præmissis, deveniendo modò ad Causæ me-
77 rita, quòd Moniales sint verè Cappuccinæ, ideoque com-
prehensæ sub prima strictiori Regula Sanctæ Claræ in du-
bium revocari non potest ex tribus præcipuè fundamentis.
Primò nempe ex clara intentione, ac expressa mente pii
78 Testatoris, qui demandavit fundationem, & erectionem
Monasterii pro Monialibus Cappuccinis; II. Ex proprio
facto, & innegabili observantia ipsarummet Monialium,
necnon ex pluribus seriis, & claris confessionibus, ab eisdem
repetitis vicibus, & in proportionatis actibus emissis; III.
Denique ex specifica voluntate Summi Pontificis, in Bulla
erectionis cubitalibus literis non semel declarata. Incipien-
do à primo, seu à clara intentione, & expressa mente Fun-
79 datoris, illa evidens elucescit, dum cupiens iste in ejus Pa-
tria erigere Monasterium Monialium Cappuccinarum, &
quidem de genere strictiori, quàm essent alia Monasteria, in
eadem Civitate existentia, reliquit in ejus testamento do-
mum, necnon situm, ad hunc effectum sufficientem, easdem-
80 que futuras Moniales vocandans esse sub nomine Cappucci-
narum expressè demandavit, prout recognosci ad oculum
potest ex ejus testamento, & clarè deducitur ex illis verbis
Brevis Pontificii, pro illius erectione expediti, ibi: In Testa-
81 mento, per eum condito, sub cujus dispositione decessit ab hu-
manis, quemdam situm cum Ædibus, & hortis in d. Civitate
positum, ad effectum ibi earum Monasterium Monialium, Cap
puccinarum nuncupandarum, construendi, reliqui; Notentur
quæso verba hæc Monasterium Monialium, Cappuccinarum
nuncupandarum, omni detorsione, omnique contraria glossa
incapacia; Et opus hoc pium dictæ Christernæ magnæ Ducissæ
commendavit, prout in d.Testamento pleniùs contineri dicitur.
Quomodo igitur in controversia hodiè deduci potest clara
82 intentio Testatoris erigendi à fundamentis Monasteriorum
Monialium Cappuccinarum, dum ipse in ejus testamento
reliquit pro illius constructione propria bona, & expressè de-
claravit, illas esse debere Cappuccinas, ac nomine Cappuc-
83 cinarum vocari debre: Unde cùm hæc fuerit mens explici-
ta Testatoris fundandi Monasterium Cappucinarum, nul-
lo modo per Moniales potest hodiè alterari, & non obser-
vari illius voluntas profitendo Regulam, diversam ab illa,
quam in testamento declaravit, sed debet omnino tanquam
lex exequi, adimpleri, & inviolabiliter observari, ut no-
84 tant adducti in Tom.1.part.2. discept.31 num 8. & seqq. firma-
vit Rot. decis.305 num.7.part.14 decis.164 num.8.part.18.
tom.2.decis.18.num.6.part.19.tom.1.& in terminis erectionis
pii Operis decis.630. num.1.part.19 recent.
Quæ transeunt in evidentiam ex illa innegabili facti cir-
85 cumstantia, quòd tempore testamenti nomen Urbanistarum
non erat incognitum in nostra Civitate, atque ibidem repe-
riebatur alterum Monasterium, vulgo le Murate, expressè
contentum in Constitutione Urbana, & observans Regu-
lam, moderatam, & approbatam ab Urbano IV. Et pro-
pterea non erat opus in eadem parva Civitate duplicare aliud
Monasterium ejusdem Ordinis, & sub eisdem Regulis, sed
quatenus voluntas Testatoris fuisset beneficandi Moniali-
86 bus Urbanistis, facili negotio id ad praxim poterat reduce-
re, relinquendo eademmet bona eisdem Monialibus, quæ
tunc sub Urbani Regula, & Constitutionibus, ab ipso ap-
probatis, vivebant, absque necessitate novæ erectionis al-
terius Monasterii; Cùmque, his omnibus non attentis,
87 idem pius Testator expressè declaraverit animum suum fun-
dandi Monasterium Cappuccinarum, frustra conantur Mo-
niales asserere, amplius non esse tales, & sic destruere vo-
luntatem earum Fundatoris, qui si modò interrogari pos-
set, an voluerit erigere Monasterium Monialium Cappuc-
cinarum, vel potiùs aliud simile pro Urbanistis, certè re-
sponderet, se non ad alium finem reliquisse tot bona, & si-
88 tum, nisi ad effectum construendi in ejus Patria novum Mo-
nasterium pro Monialibus Cappuccinis, ex qua verisimili
responsione, deducta ex ejus Testamento, in quo se expres-
sè declaravit, aliisque conjecturis, id suadentibus arguitur,
talem fuisse mentem Fundatoris, ad Text. in leg. Titius §.
Lucius Titius ff. de Lib. & posthum. Mantic. de Conject. ult. vo-
lunt. lib.3. tit.19. num.4. Mans. consult. 198. num. 24 cum aliis
apud Rot. in decis.1137. num.5. coram Emerix jun.& in tom. 1.
part. 1. discept. 5. num.22.
Quod comprobatur ulteriùs ex motivo, & causa finali,
ex qua motus fuit idem Testator relinquendi propria bona 89
ad effectum prædictum; Is enim nil aliud in mentem ha-
buit, quàm novum erigere Monasterium de genere, & qua-
litate Monialium, quæ adhuc non reperiebantur in eadem
Civitate, quales tunc temporis erant Moniales Cappucci-
næ. Quo Jure igitur, quove titulo evitare modò valeant 90
Moniales observantiam illius Regulæ, pro cujus institu-
tione, ac introductione in nostra Civitate idem pius Testa-
tor propriis bonis se spoliavit, illaque omnia ad hunc præ-
cisum effectum donavit, non est facile demonstrare. Alio- 91
quin esset contra præscriptam Testatoris voluntatem calci-
trare, illamque proprio marte ad libitum commutare, con-
tra omnia Juris principia. Cùm institutio Cappucinarum
fuerit à Testatore principaliter considerata, & propter il-
lam præcipuè motus fuerit ad donandum, etsi forsan præ- 92
vidisset, quod tractu temporis ejus voluntas contempta fuis-
set, ac inesfectuata remansisset, utique propria bona non
reliquisset, ut in similibus terminis benè ratiocinatur Re-
denasc. cons.7. num.9 lib.1. Gratian. discept. 96. num.41. & di-
scept.558. num.21. Mantic. de Tacit. lib.3. tit 12. num.24. & 25.
Rot coram Carill. decis.186. num 1. & coram Burat. decis. 377.
num.4. & coram Cerr. 164. num.7. & 8.
II Eadem veritas palpabiliter demonstratur ex proprio
facto, nec non ex pluribus seriis confessionibus ipsarum- 93
met Monialium: Istæ etenim post contructionem Mona-
sterii, ad effectum instituendi, seu introducendi veram
Regulam, ac Observantiam, sicuti cæteræ Moniales Cap-
pucinæ, vocarunt duas Moniales, non Urbanistas, & Re-
gulæ mitigatæ ab Urbano IV. sed primi Instituti, appro-
bati ab Innocentio IV. sub quarum directione vivere, ac 94
profiteri cœperunt. Quomodo igitur inter se uniri valent
duo ista, quòd Monasterium prædictum initium habuerit
à Monialibus Cappuccinis, ac ab istis veram Cappuccina-
rum vivendi normam consecutum fuerit: Quodque subin-
de, mutato prorsus consilio, arbitrariam vivendi formam,
Regulam, observantiam sequantur, aliis judicandum re- 95
linquimus. Hoc enim esset proprio facto, & voluntate Re-
gulas, & Institorum ad libitum mutare, ac modò sub uno,
modò sub altero Duce militare, quod non videtur permit-
tendum, ut ratiocinatur Card. de Laur. in Epitom. Canon. in 96
Epist. ad Lectorem in medio vers. Nec ampliùs.
Maximè quia agitur de commotanda Regula Monialium
Cappuccinarum magis stricta, ad aliam Urbanistarum la- 97
xiorem, quòd nunquam permitti potest absque expressa vo-
luntate, ac potestate Summi Pontificis, eodem prorsus mo- 98
do, quo nullus Religiosus potest de una ad alteram Religio-
nem laxiorem transire, nisi expressus accedat consensus
Pontificis, ex clara dispositione Sac. Concil. Trident cap. 19.
sess.25. de Regular. ubi Barbos. num 26. & seq. & animadversa
per Menoch. de Arbitrar cas.421. Tambur. de Jur. Abbat. tom.3.
disp.7. Gratian. discept.434. per tot.
Eodem proinde modo discurrendo in præsenti, permissum
non erit Monialibus post ampleaam, prævio etiam Aposto- 99
lico Brevi, Regulam strictiorem S. Claræ, convolare ad aliam
laxiorem, observandam arbitrio proprio ac sine explicita Apo-
stolicæ Sedis authoritate ad Text. clarum in cap. unic. §. fin. de
Religios. Domib. ibique Glos. in verb. Totaliter, & animadver-
sa per Fagn in cap. Recolentes num.24. & seq. de Stat Monach.
Quibus accedunt quamplures confessiones ab eisdem Mo-
nialibus semper factæ, tam extra judiciales, quàm judicia- 100
les; Si enim loqui volumus de primis, quonam nomine Mo-
niales, ut moris est, per totam Civitatem, qualibet heb-
domada eleemosynam petunt, nisi sub illo pauperum Cap-
pucinarum, quod in nostra Civitate Lippis, & Tonsori-
bus notum est. Si verò loquamur de illis judicialibus, quæ 101
absque dubio constituunt veram probationem, ex adductis
in decis 236. num.1.coram Cels.& decis.7.num.4. coram Priolo,
& alibi passim, hæ nullatenus deficiunt; Illæ enim in omnibus
Supplicationibus, quæ sunt absque numero, porrectis Sac.
Congr. tam C. Trid. quàm E. & R. semper se appellarunt Mo-
niales Cappuccinas, & in omnibus Instrumentis, ab initio
erectionis Monasteriis usque ad præsentem diem ab eisdem 102
factis, semper contraxerunt sub nomine Cappuccinarum:
Si igitur ex tot, tantisque actibus apparet, quòd ipsæ-
met

103 met Moniales semper confessæ fuerint, se esse Cappuccinas,
non autem Urbanistas, seu Inclusas, vanum est exquirere
alias validiores probationes, cùm nulla major reperiri va-
leat, quàm proprii oris confessio *cap. per tuas de Probat.* Et
104 magis standum est confessioni Partis, & sic Monialium,
quàm mille Testibus contrarium deponentibus, ex allegatis
in *Tom. 1. part. 2. discept. 1. num. 27.*

III. Demum innegabile redditur assumptum ab explicita
105 voluntate Pontficis, deducta ex primæva concessione eri-
gendi Monasterium Cappuccinarum, ac successivo specia-
li Brevi, ab eodem ad hunc effectum concesso: Attentis
enim precibus Paulo V. porrectis pro erectione dicti Monaste-
rii reperitur in Secreraria C. E. & R. in Libro Decretorum
126 sub titulo Regularium anni 1619. pagina prima à tergo, in-
frascritum decretum, videlicet: *Borgo S. Sepolcro. Erectio
Monasterii Monialium Cappuccinarum in Civitate Burgi S.
Sepulchri, si SS. Domino Nostro placuerit, S. C. E. R attenta
Episcopi Relatione, erectionem Monasterii hujusmodi concedi
posse censuit:* Et subinde, facto verbo cum SS. sequitur de-
cretum ibi: *SS. D. N. audita S. C. sententia, illam probavit,
ac erectionem per Breve expediri mandavit.*

Si igitur sub eo supposito, quòd Moniales Monasterii eri-
107 gendi Regulam Capuccinarum profiteri deberent, motus
fuit Summus Pontifex ad eandem concessionem indulgen-
dam, impossibile erit ostendere quonam Jure, quove præ-
textu, contra espressam Pontificis voluntatem, Moniales
sub nomine Urbanistarum vocari se hodiè contendunt? Quia
108 si mens Pontificis fuit erigendi Monasterium Cappuccina-
rum, ac postea contra ejus expressam voluntatem diversam
Regulam, ac professionem Moniales emitterent, utique
erectio Monasterii, ac facultas erigendi, concessa pro Mo-
nasterio Cappuccinarum, uti erronea, & nulla, prorsus
subreptitia remaneret ad *Text. in cap. Dudum il 2. versic Insu-
109 per de Elect. Fagnan. in cap. Super literis num. 63. de Rescript.
Rot. disp. Jur 62. num. 52. & seqq Capyc. Latr decis. 32. num.
54. Rot. coram Cerr decis. 249. num. 2. & decis. 313. num 7.*

Comprobantur hæc ex successivo Brevi, seu Indulto,
110 in ipsa erectione concesso, quia tam in narrativa, quàm
in dispositiva præfati Brevis Summus Pontifex semper usus
fuit nomine Cappuccinarum, ac sub Regula istarum con-
cessit facultatem erigendi Monasterium Monialium, signan-
111 ter, quia occasione, qua Summus Pontifex Legislator,
voluit ejusdem Monialibus concedere indulgentias, gra-
tias, & privilegia, easdem impartitus fuit illis modo, &
forma, quibus reperiebantur concessa cæteris aliis Monaste-
riis Monialium. Cappuccinarum nuncupatis; ibi: *Ut om-
nibus. & singulis privilegiis, immunitatibus exemptionibus,
favoribus, concessionibus, Indultis, Indulgentiis, cæteris-
que gratiis universis, tam spiritualibus, quàm temporalibus,
quibuscis aliis Monasteriis Monialium, Cappucinarum nun-
cupatis prædicti Ordinis &c. ac quibus illa, & illæ de Jure
utuntur, fruuntur &c.*

Et propterea, si omnia alia similia Monasteria Monia-
112 lium Cappucinarum nullatenus vivunt, nec vivere pos-
sunt sub Regula Urbani IV. nullo prætextu nostræ Monia-
les, quibus concessa est eadem Regula, ac Indulta, pos-
sunt modò allegare alteram, quæ in toto dicto Brevi nun-
113 quam legitur impartita, imò evidenter constat de expressa
114 contraria voluntate Pontificis, dum eas instituit, & vivere
voluit, sicut cæteræ aliæ Moniales Cappucinæ.

Absque ulla prorsus difficultate, ex quo idem Summus
115 Pontifex expresse disponit, quòd nostræ Moniales tenean-
tur suscipere habitum, per Moniales aliorum Monasterio-
rum dicti Ordinis gestari solitum, quòdque magis est sint
etiam adstrictæ eandem professionem emittere, sicut cæte-
ræ aliæ ejusdem Ordinis, ac ritus, mores, & regularia In-
116 stituta dicti Ordinis servare, ibi: *Omnesque earum habi-
tum, per Moniales aliorum Monasteriorum dicti Ordinis ge-
stari solitum, suscipere, & professionem, per easdem emitti
consuetam, elapso probationis tempore, expressè emittere
&c. nec non perpetuam clausuram, & quoad fieri poterit ri-
tus, mores, consuetudines, ac regularia Instituta ejusdem Or-
dinis servare.*

Docere igitur debent Moniales, quòd Ordo Monialium
117 Cappuccinarum profiteatur Regulam, ab Urbano IV. con-
cessam, ad fundandam illarum intentionem super hac no-
va exceptione, ex vulgata Juris regula, quòd affirmanti,
& non neganti incumbit onus probandi ad *Text. in leg. 2. Cod.
de Probat. leg. Qui accusare Cod de Eden. & leg fin. ff. de Rei
vindic.* Qui enim negat non tenetur probare *leg. Actor Cod.
de Probat.*

Tantum verò abest, quòd cæteræ Moniales Cappuccinæ
sub dicta Regula vivant, quin potiùs ex eadem Regula, 118
à dictis Monialibus exhibenda, ac omnibus aliis, quæ re-
perire poterunt in aliis Civitatibus, contrarium evidenter
apparet, illas scilicet professionem emittere sub Regula,
approbata ab Innocentio IV. non autem ab Urbano IV. inter
quas magna reperitur diversitas, ut notat *Tambur. de Jur.
Abbat. disp. 105. quæst 7. per tot.* ubi per extensum refert for-
mam professionis, quam emittunt Moniales Urbanistinæ, &
latiùs observat *Petra ad Constit. Apostol. tom. 3. ad Constit. 12. 119
Innoc IV. num 7. & 8.*

Unde cùm Nobis assistat expressa, & literalis Constitu-
tio Pontificia, ac in ea expresse demandetur professio fa- 120
cienda, sicut aliæ Moniales Cappuccinæ, non valent Mo-
niales allegare diversam Regulam, ac alteram professio-
nem emittere, minusque adversus claram dispositionem
ejusdem Constitutionis insistere in præsumptionibus, ad-
miniculis, & conjecturis, ut notat *Rot. decis. 3. num. 6. co-
ram Ansald.*

Eòque magis, quia idem Pontifex ad dictam erectionem
processit prævio Voto C. E. & R. ibi: *De Ven. Fratrum no- 121
strum S. R. E. Card negotiis Episcop. & Regul. Præpositorum,
quibus negotium hujusmodi maturè examinandum, & execu-
tiendum commisimus, consilio;* Et proindè cùm Summus
Pontifex causa cognita, ac negotio maturè discusso, mo-
tus fuerit ad erigendum Monasterium Monialium Cappuc-
cinarum, illasque uti tales professionem emittere jusserit,
nimis improprium hodiè est, voluntatem Summi Pontificis
non servare: Sicut enim Personis, in sublimi dignitate con-
stitutis, aliquid asserentibus omni jure deferend. esse obser-
vavimus in *Tom. 1. part. 1. discept. 4. num. 4.* multò certiùs id
affirmandum erit de Papa, asserente Moniales esse Cappuc-
cinas ex allegatis in *Tom. 1 part. 2. discept. 10. num 6.*

Quibus positis, nullius relevantiæ est asserta Formula,
quam dictæ Moniales adhibere prætendunt in actu profes- 122
sionis, & cujus vigore autumant, se esse Urbanistas,
non autem Cappuccinas: Quidquid enim sit, an dicta For-
mula sit eadem, quæ reperitur impressa in earum Regulis,
& Constitutionibus, de quo cum omni fundamento dubi-
tari potest ex continua renitentia dd. Monialium in illarum
exhibitione.

Strictè dicimus, quòd ad constituendas easdem Monia-
les in statu Urbanistarum, non sufficit allegari mutationem 123
antiquæ professionis, de facto forsan ab illis attentatæ, sed
expresse requiritur probatio fundamentalis facultatis, sub
qua ab eisdem adhiberi potuerit, & possit eadem Formu-
la, diversa ab illa Innocentii IV. quam præscribit Ordo
Cappuccinarum, & sub qua profitentur omnes aliæ Mo- 124
niales Cappuccinæ, quod onus probandi incumbit Monia-
libus, quæ se fundant in eadem Formula, quia sat est No-
bis asserere, illam non esse Formulam, adhiberi solitam à
Monialibus Cappuccinis, viventibus sub Regula Innocentii
IV. Ideoque insistentibus in limitatione prædictæ Regulæ,
incumbit onus illam concludenter probare, ex *Mans consult.
514. num. 58. Card. de Luc de Jurepatr. disc. 23. num. 9. Rot.
coram Ansald. d 74. num. 53.*

Nec relevat reflexio, quòd Moniales manutenendi sunt
in quasi possessione, in qua de facto reperiuntur; Quia cùm 125
eadem Formula sit prorsus contraria dispositioni, ac men-
ti earum Fundatoris; Sit ulteriùs ex diametro opposita pro-
prio facto, & quam pluribus confessionibus earundem Mo-
nialium: Et denique clarè adversetur literali Constitutio-
ni Apostolicæ, non potest dici usus, sed verè, & propriè
denominatur abusus, & corruptela, non sequenda. sed
prorsus eliminanda, & de medio tollenda, ut ait: *Ricc.
decis. 36. num. 3. & 4. & Urceol discept. 21. num. 31.* & meliùs
Rot. decis 10 num. 40. apud Pacion. de Locat ibi: *Quia in hoc
casu talis observantia judicandus est abusus, non admitten-
dus, sed eliminandus.*

Et in terminus abusum, qui introducuntur à Monialibus, 126
& deinde sequi, & practicari prætenduntur ab aliis, in eis-
dem Monasteriis professionem emitten. quòd omnino elimi-
nandi sint, habemus rotundum Oraculum Innoc XI. de quo
supra discept 1. §. 13. à num 5.

Et in terminis mutationis Regulæ, quòd illa neque etiam
fieri possit accedente auctoritate Ordinariorum probat *Fa- 127
gnan. in cap. Recolentes num. 45. de stat. Monach.* ibi: *Moveor
ultimò, quia Monasteria Monialium, de quibus agitur ex largi-
tionibus Fidelium supponuntur instituta, & fundata fuisse sub
Regula tertii Ordinis S. Francisci; Huic tamen legi Fundatio-
nis Episcopi, vel Prælati regulares derogare non possunt, sta-
tuendo, ut deinceps Monasteria sint sub Regula alterius Ordinis
& sub alia invocatione, seu titulo, & Moniales novum habitum
induant,*

induant, & aliam professionem emittant, diversam à primæva institutione; Hæc enim fieri non possant sine commutatione voluntatum, quæ Sedi Apostolicæ tantùm est reservata.

128 Dum hæc imprimuntur Causa pendet adhuc indecisa.

COhærenter ad diversitatem Instituti Cappuccinorum, professionem emittentium, vel ad terminos Regulæ,
129 approbatæ ab Innoc IV. vel mitigatæ ab Urbano pariter IV. de qua diversitate latè supra *à num* 2.

Observandum est hic, quòd anno 1712. Typis Joannis Francisci Buagni in Urbe vulgata fuit *la Vita del Servo di Dio Buonsignore Cacciaguerra, con la Gionta della Vita di alcuni suoi Penitenti* à Sacerdote Joanne Marangono Vicentino, qui per multos annos moram fecerat in Domo S. Hieronymi de Charitate, in quo Libro æquali eruditione, ac
130 claritate adnotavit multa circa qualitates, & Exercitia spiritualia illorum Sacerdotum, qui in eadem Domo manserunt, vel tempore, quo in illa permansit S. Philippus Nerius, vel postquam ipse ab illa discessit, seque contulit ad Ecclesiam B.M. de Vallicella in qua Congregationem Oratorii fundavit. Nec non indicavit pariter multa circa superintendentiam, & superioritatem Archiconfraternitatis laicalis in eadem Domo, & Ecclesia Sancti Hieronymi de Charitate. Quia verò aliqui, præter intentionem ejusdem Authoris, inferre ex illis prætendebant, quod dicti pii Sa-
131 cerdotes fuissent Socii ejusdem S Philippi in Exercitiis propriis, & particularibus Congregationis Oratorii, quòdque dicti Sacerdotes non essent Ministri Archiconfraternitatis, ideò commendabili ingenuitate solemniter declaravit suam intentionem, sequentibus verbis, impressis post eundem Librum.

„ L'Autore del presente Libro, affinche da quanto si trova in esso sparsamento espresso, & asserito, non possa nascer pregiudizio alla verità, nè si possa il suo sentimento
132 interpretare diversamente da quanto è stata sempre la sua ingenua intenzione, ha stimato spediente il dichiararsi, che se bene nel decorso dell'Opera, si e più volte asserito, che quelli antichi Sacerdoti di singolare probità, delli quali in essa si parla, e che per longo tempo abitarono nella Casa di S. Girolamo, fossero Compagni del glorioso San Filippo Neri, per il tempo, che dimorò in detta Casa, come coloro, che esercitando in essa il proprio officio, si può dire, che praticassero tutti d'accordo varie opere di pietà a beneficio del Prossimo.

„ Non si è però mai inteso di asserire, che i medesimi Sacerdoti, o Servi di Dio, si abbiano per Compagni del Santo negl'Esercizii proprii dell'Oratorio, introdotti solamente da Lui, conforme di quel tempo gli furono Compagni in detti esercizii il Tarugi, il Baronio, ed altri, riferiti nella sua Vita; Non ostante, che quei buoni Sacerdoti si esercitassero anche prima, che il Santo entrasse in San Girolamo in confessare, e communicare, e fare altre opere di pietà, communi ad altri, sicome si esercitano ancora quelli, che vi dimorano al presente; E molto meno, che i predetti Sacerdoti, o Servi di Dio fossero Padri della medesima Congregazione dell'Oratorio (non essenduvi mai stata d. Congregazione in San Girolamo) abbiano nulla che fare con la d Congregazione di San Filippo, e suo Istituto.

„ Et in oltre si dichiara, che se bene in d. Casa di San Girolamo si praticarono nel sudetto tempo varii esercizj di pietà per direzzione del prossimo, ed eccitamento dello spirito. Contuttociò dall'Autore non si pone in dubbio, che l'Istituto dell'Oratorio, sopra espresso, riceve l'essere, e la forma di Congregazione nella Chiesa, e Casa della Vallicella, ove di presente si trova, ed ivi fu approvato dalla Santa Sede in forma di vera Communità; E che da i Padri di d. Congregazione della Vallicella si siano riconosciute, ed osservate altre Regole, anche prima della loro approvazione, se non quelle approvate l'anno 1612. nella Bolla 92. della fel. mem di Paolo V.

„ Si è avuta per altra parte mira particolare dal medesimo Autore di fare generalmente conoscere il titolo speciale di venerazione, che da i Sacerdoti della Casa di S. Girolamo, si deve ad un così gran Santo, per essersi ivi trattenuto tanto tempo, per avervi dimostrato così grande affetto, e per tante opere di eroica perfezzione, colle quali illustrò d. Luogo.

„ E si è procurato di più di fare apprendere per verità a chinnque leggerà il presente Libro, che in d Casa di San Girolamo si sono continuamente practicate varie opere di pietà, e di profitto spirituale dell'Anime, che anno ivi dimorate io varii tempi Sogetti d'insigne probità, e di publica edificazione, ed ajuto del Prossimo, i quali si sono per il passato lodevolmente impiegati, e s'impiegano di presente in quest'Alma Città di Roma in promovere la gloria di Dio, e la salute dell'Anime.

„ Si dichiara parimente rispetto alle notizie, riferite nel presente Libro sopra l'origine, prerogative, e privilegii dell'Archiconfraternità della Carità, Padrona della Chiesa, e Casa di San Girolamo, quando quelle, non corrispondessero alla verità, di rimettersi alle più vere, e certe, che esistono nell'Archivio di d. Archiconfraternità, avendo forse in tal parte mancato per non avere avuto il commodo di riconoscerli originalmente in d. Archivio; Rispetto poi a tuttociò, che nel contesto di detta Opera il medesimo ha riferito de' PP. che al servizio di d. Chiesa sono convissuti in d. Casa, si protesta di non aver'inteso di pregiudicare a quella sopra intendenza, anzi superiorità, che sempre ha avuta, ed ha presentemente la detta Archiconfraternità, e suoi Sign. Deputati a dd. PP. e Ministri stipendiati, e dalla medesima ritenuti per il buon servizio di d. Chiesa, ed adempimento delle pie disposizioni de' Benefattori, stimando l'Autore suo preciso obligo di fare tali dichiarazioni, e proteste, sì per uniformarsi sempre con la verità, come anche acciochè mai in alcun tempo possi non restar pregiudicate le raggioni, e superiorità d'una sì pia, ed insigne Archiconfraternità, alla quale esso professa ogni rispetto, ed obligazione, per essere stato onorato d'essere ammesso al servizio della medesima nel numero de i sudetti, Padri, tra' quali per longo tempo è vissuto.

Quæ omnia ad hominem comprobantur ex originali Epistola ejusdem Sancti Philippi, scripta Sancto Carolo Borromeo, asservata inter alias Reliquias ejusdem Sancti Funda- 133
totis in eadem Ecclesia S.M in Vallicella, in qua clarè asserit, quod iidem Sacerdotes, moram facientes in Ecclesia Sancti Hieronymi de Charitate *non sono Uomini della nostra Congregazione, ma sono Capellani della Compagnia della Carità di San Girolamo*, ut patet ex integro tenore ejusdem Epistolæ, quæ est seqq.

Illustriss. e Reverendiss. Monsig. e Patrone Osservandiss N. S.
134 *mi mandò jer una Poscritta, scritta da V. S. Illustriss. e Reverendiss. dove mostra restar molto mal sodisfatta della nostra Congregazione, presupponendo, che due de' nostri Sacerdoti abbino data intenzione, e poi si siano pentiti di andare alli servizii del Duca di Baviera, e che questa lor mutazione sia stata contro l'obbedienza di Sua Santità; Mi è parso con quella libertà christiana, con la quale Ella suol procedere ne' suoi negozii, darle conto di questo fatto, non per altro, se non perchè Ella resti certificata schiettamente della verità, Sappia donque che quelli due Sacerdoti, che dicono aver data intenzione di andare al d. servitio, non sono Uomini della nostra Congregazione; Ma sono Capellani della Compagnia della Carità in San Girolamo, con la quale non avemo communicazione alcuna; E che tali siano li due Sacerdoti Ella se ne può informare da Monsignor Speziano. In oltre V. S. Illustriss. e Reverendiss. sia certa, che in questo particolare non ci è mai intervenuta obbedienza di N. S. E ciò le affermo assertivamente, perchè Io stesso in persona ho trattato sopra questo negozio con Sua Santità, la quale son forzato allegarla per testimonio. Supplico dunque V. S. Illustriss. e Reverendiss. che si degni à non creder di noi tanta contumacia, quanta sarebbe l'aver contradetto all'obbedienza di N. S. Che quando ciò fosse ci reputaremo essere incorsi in gravissimo errore, e peccato, dal quale preghiamo, e speriamo, che il Signore Iddio sia per liberarci sempre con la sua grazia. E preghiamo ancor Lei, che si degni favorirci con le sue Orazioni. E si degni, quando le venghi odorato qualche cosa di Me, e degli altri Nostri, che meriti correzzione, Ella stessa farne la carità, che la riceveremo per grazia singolarissima. Et umilmente Io, con tutti le baccio la mano. Di Roma li 15. di Luglio 1581. Di V. S Illustriss. e Reverendiss. In Calce. Devotiss. Servitore Filippo Nerio; Foris verò: All' Illustriss. e Reverendiss. Monsig il Card. di S Prassede Padron mio Colendissimo.*

DISCE-

DISCEPTATIO IV.

Ordinis Cler. Reg. Minorum.

PRO

Patribus generalis Regiminis.

ARGUMENTUM.

Religiosi ad titulum Iubilationis, an eximi possint in Capitulis generalibus à Chori servitio, ad ornatum Constit. 60. Clem. VIII. & Constit. 28. Urbani VIII. Referuntur multi casus, in quibus à C.C. concedi solet, vel denegari Indultum Iubilationis.

IN Comitiis generalibus Cleric. Regul. Minor. in Urbe celebratis anno 1751. excitatum fuit sequens dubium: *An*
1 *privilegium exemptionis quotidianæ à canonicis Horis in Choro, cum aliis Religiosis cantandis, vel recitandis (quibusdam diebus de præcepto exceptis) concessum per decretum 14. à Capitulo generali 19. anno 1675. editum, ejusdem Ordinis Lectoribus, qui per annos 15. laudabiliter munus suum in Lectionibus scholasticis exercuerint, opponatur Constitutioni, à sa mem. Clemen. VIII. anno 1599 emanatæ, eò quod in ea num. 1. præfatum privilegium conceditur Lectoribus actualibus tantum.*

Cùmque illud tunc temporis, & in toto sexennio sequenti, neque discussum, neque resolutum fuerit, hodierni Re-
2 giminis Patres ejusdem Ordinis; unà cum aliis senioribus Religiosis, destinatis pro recognoscendis, & examinandis quampluribus aliis Decretis, à diversis Capitulis generalibus in præteritum conditis, agnoscentes maximam contradictionem ejusdem Decreti cum dicta Apostolica Clement. Constit. per ea, quæ observant *Lantusc. in Theatr Regul. verb.*
3 *Lector. num. 3. fol.* 299. humillimum habuerunt recursum ad hunc sacrosanctum Consessum, à quo de more exquisita fuit Informatio, & Votum P. Procuratoris generalis nostri Ordinis, quod fuit exhibitum in Secretaria.

Ante discussionem autem dicti dubii, pro illius affirmativa resolutione, præmitto, quòd Clement. VIII. illam, æquè generalem, ac celeberrimam Regularium Reformationem,
4 à qua omnes Religiones, omnesque regulares Familiæ propriarum Constitutionum punctuale adimplementum, vitæque Regularis exactam observantiam recognoscunt, impressam *in Bullar. novo tom. 3. Constit.* 60. incœpit à restrictione, & revocatione privilegiorum, eximentium eosdem Regulares à Chori servitio, necnon à rigurosa prohibitione illa in posterum concedendi quibuscumque personis, quomodocumque qualificatis, & in propria Religione graduatis, se-
5 quentibus verbis: *Nullus omninò, prætextu cujuscumque privilegii, vel superioritatis, etiam Generalatus, à servitio Chori censeatur immunis, nisi pro tempore, quo quis in proprii officii munere actu fuerit occupatus, Cùm Lectoribus autem, & Prædicatoribus, Superiores, iis tantum diebus, quibus eis legere, aut prædicare contigerit, dispensare possint,* quàm, mediante specifica insertione *in ejus Constit.* 28. *in Bullar. novo tom.* 5. in specie confirmavit Urbano VIII. Itaut respectu exemptionis à Chori servitio nulli Religioso, nullique Superiori quocumque prætextu concedendæ, non unum, sed duplex habeamus Pontificium oraculum, omni Jue prom-
6 ptæ executioni demandandum, ex adductis in longè debilioribus terminis *per P. Gruther*, nostræ Religionis Alumnum *de Art. benè desider. resol.* 15. *§. 9. num* 177. *fol.* 330. ibi: *Dei sacri Canones puros nutus, & umbras voluntatis Pontificis esse festinanter, & inoffenso pede exequutioni demandandos, & adorandos suadent*, cum aliis citatis *in Tom. 2. part.*
7 *1. discept. 4. num.* 12. Necnon pro punctuali exequutione ejusdem Reformationis Clementinæ applicantur ea, quæ pro exequutione alterius Constit. ejusdem Clem. VIII. firmavit *Rot. decis. 3. num. 6. coram Arsald.* his verbis: *Non erat contra Bullam tam sanctam, & expressam super generalitatibus, conjecturis, & discursibus, in oppositum excitatis, immorandum, sed eadem Bulla adamussim, & præcisè veniebat servanda pro lege.*

Adversùs solidum hoc fondamentum tria exadverso adducta fuerunt; I. Quòd Constit. Clemen. non comprehendit
8 Clericos Regulares Minores; II. Quod illi, vi suarum Constitutionum non dicuntur addicti Chori servitio. III. Denìquè, quòd in concursu observantiæ Decreti Capitularis à dicto anno 1675. attendenda non sit contraria dispositio d. Reformat. Clementinæ.

Nulla tamen ex contrariis criticationibus subsistit, aut intentum, exadverso prætensum probat.

Non prima; Quia omnibus Superioribus regularibus in 9
ejus §. 8. cubitalibus istis literis prorsus interdicta est quælibet declaratio, seu interpretatio, & relaxatio dictæ Clement. Reformat. *Superioribus autem &c. hæc nostra Decreta declarare, interpretari, aut relaxare ullo modo possint, & omnino interdicimus, & prohibemus. Decernentes irritum &c.* Et propterea non poterant Religiosi illi, qui intervenerunt Capitulo generali 19. anno 1675. in Urbe congregato, oppositum statuere, declarando, vel restringendo & relaxando Clementinam Reformationem, ut non comprehendat Cleri- 10
cos Regulares Minores, minusque id asserere possunt moderni Lectores jubilati, sed illi consulere debebant, & isti tenentur recurrere ad sanctam Sedem, cujus est declarare, & interpretari leges, & Constitutiones, ab ipsa conditas, ex cumulatis per *Barbos. in cap. Cùm venissent num. 4. de Judic & axiom* 130. *num.* 18. *& Tambur. de Jur. Abbat. tom. 1. disp. 16. quæst. 6. per tot.* ubi *num. 7.* quod quando Summi Pontifices mandant, ut nemo Apostolicas Constitutiones interpretetur, id verum est de interpretatione judiciali, non autem de interpretatione doctrinali, & magistrali; Idque per viam generalis regulæ sancivit *Clem. IV in ejus Constit. 82. in Bullar. nov. tom.* 1. ibi: *Cùm ejus sit interpretari, cujus est condere, interpretatio super hujusmodi dubiis, & obscuris, d. Sedis judicium requiratur.*

Certiùs, quia quamvis eadem Clementina Reformatio
habeat pro titulo sequentem inscriptionem, *à Laertio Che-* 11
rubino in impressione Bullarii eidem aptatam. *Decreta generalia pro Reformatione Regularium, tam Monachorum quàm Mendicantium cujuscumque Ordinis, & Instituti*; Idquè ea forsan ratione, quia tempore dictæ Reformationis Clementinæ Clerici Regulares non adhuc erant in illo numero, in quo de præsenti sunt, vel punctuales erant in adimplendis eis, quæ præscripta erant in eorum Constitutionibus; Semper tamen verum est, quòd ea, quæ continentur in dicta Clementina Reformatione non sunt taxativè restricta ad so-
los Monachos, & Mendicantes, sed juxta unanimem sen- 12
sum omnium sacrarum Congregationum (à quibus nunquam declaratum fuit, dictam Clementinam Reformationem esse restrictam, & limitatam ad solos Monachos, & Mendicantes) comprehendit omnes regulares Familias, ac præcipuè illas Clericorum Regularium, quæ Chori servitio addictæ sunt.

Et viva ratio hæc est, quia nulla assignari potest congrua disparitatis ratio, quare nullus omninò Regularis, etiamsi
Generalis in sua Religione existat, in exequutionem d. Cle- 13
mentinæ Reformationis exemptus dici possit à servitio Chori, si ille sit ex Monachis, vel Mendicantibus cujuscumquè Ordinis, & Instituti; Si verò sit ex Clericis Regularibus, tali gaudere valeat effrænata libertate à Chori servitio, quod cùm innegabiliter involuat favorem divini cultus, latissima interpretatio ad hunc effectum facienda est, juxta theoricam
But. in cap. Cùm olim num. 15. de Consuet. quam sequuntur ad- 14
ducti à *Rot. decis* 847. *num. 3. coram Seraph.* cum aliis, citatis *in Tom. 1 part. 2. discept. 23. num. 4. & 63*

Et in terminis dispositionis circa Horas canonicas, quòd
illa latissimè interpretanda sit, benè probat *Donat. Rer. Re-* 15
gul. tom. 1. tract. 8. de Interpr. privil. quæst. 6. num 5. ibi: *Si autem privilegium sapiat naturam beneficii, ut illud de recitandis Horis canonicis, est largè interpretandum.*

Absquè ulla prorsus difficultate, dum habemus hoc solemnissimè declaratum *ab Urbano VIII.* mediante ejus *Constit.*
188. *in Bullar. nov. tom. 4.* In quo idem Summus Pontifex, 16
post maturam causæ discussionem, huic S.C injunctam, ex ejus Voto declaravit, Clericos Regulares non comprehendi in illis Decretis Reformationis Clementinæ, in quibus sermo est de certis Monasteriis, & Locis, designatis pro recipiendis Novitiis, ut in specie observat *Novar in Summ. Bullar. part. 2. comment* 91. *num.* 10. 11.

Ex qua particulari exceptione firma remanet generalis re-
gula quoad omnia alia, in dicta Clementina Reformatio- 17
ne contenta, juxta animadversa per *Dec in cap. Cùm dilecta num. 6 & 7. de Confirm. util. vel inut. & Barbos. axiom.* 85 *num.* 4. & firmata per *Rot. in Rom. Emphyt* 11. *Martii* 1699. *§. Quam confessionem coram Mut.* Aliàs enim si attendendus erat ma-
terialis titulus ejusdem Reformationis, literalitèr directæ 18
Monachis, & Mendicantibus, nulla adfuisset necessitas specificandi illa capita, in quibus Clerici Regulares non

comprehenduntur, sed satis fuisset declarare, illos in nulla parte dictæ Reformationis contineri, eandemque de ipsis non loqui, *Joan. Andr. in Addit.ad Specul. tit. de Testam. §. 1.*
19 *versic. Occurit*, & *Rot. decis. 93. num. 2. part. 17. recent.*

Plusquam tacitè admittuntur hæc in contrariis Scripturis,
20 in quibus proindè fit transitus ad secundam limitationem, prætendendo, Clericos Regulares Minores ex eorum Instituto, specialiter addictos non esse Chori servitio.

Pro remotione autem hujusmodi secundæ criticationis satis est percurrere verba *nostrar. Constit. part. 1. cap. 4. de Instit. Chor. ad divin. Offic.* In illis enim non potuit hujusmodi obli-
21 gatio clariùs exprimi, quàm sequentibus verbis: *Canonicæ preces à nostris in Choro statis horis persolvuntur, nempè matutinæ &c. Proindè in singulis nostris Domibus Chorum instituendum esse decernimus, & in Domibus quidem Exercitiorum, & Recessus, & in Novitiatibus separatis, quotidianus sinè alicujus diei intermissione erit; In Collegiis verò, ob litterarias stadiorum occupationes, nullo modo quotidianus, sed Dominicis tantùm.*

Quæ veritas adeò notoria est in nostra Religione, ut mirum in rei veritate videatur, quòd possit in dubium revoca-
22 ri ab illius Alumnis, sub verè frivolis illis prætextibus, quòd aliqui Clerici Regulares, ut sunt illi Societatis Jesu, Ministrantes Infirmis, & Scholarum Piarum, exempti sint à Choro, Id enim præscriptum est in eorum Constitutionibus ab eorum Fundatoribus, ex specialibus motivis, vel assistendi Infirmis, vel docendi pueros in Scholis, quæ cum non militent in præsenti, nil mirum si nostri Fundatores, nulla habita ratione diversorum Institutorum, suos Alumnos servitio Chori mancipatos esse voluerunt; Sub illa tamen moderata distinctione quoad Domos, seu Collegia Studiorum, in quibus demandarunt, Chori obligationem non esse quotidianam, ut in Domibus Novitiatus, & Recessus, necnon Exercitiorum.

Poterat autem ad hanc effectum omitti illa reflexio, quòd Clerici professi in nostra Religione, non teneantur ad re-
23 citationem divini Officii, pro eo tempore, quo ad sacros Ordines promoti non sunt. Ex hoc enim nihil omninò infertur quoad Chori servitium respectu Constitutorum in sacris Ordinibus, & in ordine ad totam Religionem, dum istorum respectu Chori servitium cabitalibus literis demandatur in dictis nostris Constitutionibus, juxta verba, registrata *suprà num.* 21. Nec desunt inter Clericos Regulares, Religiones, quæ injungunt Chori servitium in Domibus professis tantùm, obligando in illis Clericos ad recitandum
24 divinum officium, etsi ad sacros Ordines promoti non sint, ut in specie practicari videmus in Religione Somascha; Et proindè, omnibus maturè consideratis, remanere videtur innegabile in nostra Religione servitium Chori, cui ab illius Constit. specialiter addicti sint illius Alumni, ex hucusque animadversis.

Nec dicatur, quòd possit etiam comprehensione Clericorum Regularium sub dispositione Reformationis Clementi-
25 næ; Nec non admisso, quòd ex eorum Instituto sint Chori servitio addicti, adhuc permissum erat Capitulo generali 19. anni 1675. eximere Lectores jubilatos à Chori servitio, vigore facultatis, quæ legitur ei attributa *Constit. part. 4. cap. 3. num. 4.* ubi datur eidem Capitulo generali ampla facultas mutandi etiam ipsasmet Constitutiones.

Responsio enim in promptu est, quòd scilicèt id verum sit circa ea, quæ dispositæ sunt in dd. Constitutionibus, non generaliter, & ad arbitrium Capitularium, *sed ubi summa utilitas, vel summa necessitas id exposcant*, juxta præcisa ver-
26 ba dd. Constitutionum; Non autem procedant in iis, circa quæ habemus claram, & indubitatam legem Papalem, ut in præsenti: Quia in istis circumstantiis nullo modo, ullòque prætextu licitum est religiosis Viris demandare oppositum ejus, quod in Pontificia Constitutione continetur; Si enim ex claro tenore ejusdem Clementinæ Reformationis, de quo in ejus §. 8. permissum non est Superioribus Religionum illam interpretari, & declarare, multò minùs licitum erit illi derogare, illamque relaxare, quod est longè majus, ex
27 adductis per *Curt. jun. cons. 157. num. 30.* & *Barbos. in Locis comm. loca 73. num. 1. Versic. Quia non valet.*

Attento præcipuè, quòd similes derogationes, & perpetuæ exemptiones aliquibus ex nostris Religiosis antiquitùs concessæ, ab Urbano VIII. uti destructivæ Regularis Observantiæ, sublatæ, & revocatæ fuerunt, mediante *ejus*
28 *Constit. 247. in Bullar. nov. tom. 5.* Et quod magis est illæ literaliter prohibitæ sunt *in eisdem Constitut. Ord part. 4. cap. 3.* ubi nimis appositè appellantur perpetua Religionis labes, ibi: *Deindè perpetuas dispensationes, seu exemptiones, sive ab omnibus simul Regulis, oneribus, & exercitiis, sive tantùm ab eorum aliquo, peculiari personæ nulla pacto concedendas esse sancimus, eusque, uti perpetuam Religionis labem, sic omnino interdicimus, ut nullo tempore, nulloquè prætextu, etiam à Generali, & Assistentium Voto dari posse velimus:* Itant, attenta hujusmodi claritate verborum, applicentur termini *Textus in leg. Ille, aut Ille ff. de Legat. 3.*

Nulla habita ratione illius gratuitæ Notæ marginalis, eisdem Constitutionibus additæ, his verbis: *Non est hic sermo de potestate capituli generalis decret. 24. Cap. gener. 19.*
Quia verba Constitutionum, prohibitiva perpetuarum dis- 29
pensationum, non sunt directa aliquibus personis particularibus, sed respiciunt ipsasmet dispensationes ibi: *Perpetuas dispensationes &c. nullo pacto concedendas esse sancimus*, & ibi: *Nullas, & irritas reddentes eas, quæ fortè alicui concedentur.* Et propterea palpatur manibus, quòd eædem Constitutiones, nullo habito respectu ad personas, strictè, & solidè prohibuerant ipsasmet perpetuas dispensationes, & exemptiones, quæ proindè à nulla gratuita marginali Nota, & à nullo *Glossatore* possunt attribui Capitulis generalibus, eo 30
quia hæc non sunt Constitutionum Authores, & destructores, sed Custodes, & Executores, ex adductis in *tom. 2. part. 2. disc. 53. num. 14.*

Quibus additur alteriùs evidens defectus potestatis in nostris Religiosis glossandi Ordinis Constitutiones, de qua in *part 4. cap. 3. num. 2. in fin.* ibi: *Cæterùm Constitutiones ipsas* 31
ex professo exponere, vel commentaria elucidare, nemini omninò liceбit, quamvis glossæ quædam à Capitulo generali ipsis adiici possint. Quo defectu potestatis attento, nulla omnino vis fieri potest in eadem gratuita glossa, juxta doctrinam *D. Thom. 2. 2. quæst. 60. art. 2. in corp.* ubi, quòd in his circumstantiis Glossator dicitur sibi usurpare illam facultatem, quæ ei non competit.

Ejusdem insubsistentiæ est ultimum contrarium refugium prætensæ observantiæ d. decreti Capituli generalis anni 1675. 32
per annos 36. ex qua prætenditur illius continuatio, non attenta contraria Papali lege, seu dicta celebri Reformat. Regul. Clem. VIII.

Objectum enim non subsistit in facto, & non relevat in Jure.

Non subsistit in facto, ex quo constans est, quòd multi æquè docti, ac pii Religiosi nostræ Religionis, etiam post jubilationem, nunquam servitium Chori deseruerunt, quando moram fecerunt in Domibus Exercitiorum, inter quos numerantur P. Gregorius Caolora Neapolitanus & P. Joannes de Cardenas Hispanus in nostra Religione satis noti. 33

Constans pariter in facto est, quòd idem decretum 14. generalis anni 1675. nunquam stabilem obtinuit firmitatem; 34
Sed in sequentibus generalibus Capitulis multoties mutatum, restrictum, & limitatam fuit. In Capitulo enim 20. immediatè anni 1681. multis limitationibus restrictum fuit; Quamvis autem in Capitulo 21. ad pristinam amplitudinem restitutum fuerit; Et de eo nulla mentio facta fuerit in Capitulo generali 23. habito anno 1693. Attamen iterum restrictam fuit in cap 23 habito anno 1699. à quo obligati fuerant ad Vesperas Lectores Jubilati, moram facientes 35
in Domibus, quotidiano Choro addictis. In Capitulo 24. celebrato anno 1705. de medio sublata dicta obligatione accedendi ad Vesperas, iterùm in tota sua amplitudine confirmatum fuit primam decretam Capituli generalis anni 1675. quod pariter declaratum, & respectivè restrictum fuit in aliis Capitulis generalibus; Demum in Capitulo 25. in Urbe celebrato anno 1711. ab aliquibus exclamatum fuit adversùs dictum decretum, illudque recognitum, uti oppositum dictæ Clementinæ Reformationi, & 36
proindè injunctum fuit, esse recurrendum ad Summum Pontificem, & ad hanc Sacram Congregationem pro tali declaratione.

Patet igitur ex hac continuata serie dd Capitulorum generalium, illud anni 1675. nullo modo fuisse pacificè observatam, multoque minus exequutioni punctualiter deman- 37
tum fuisse decretum, ex quo est quæstio, ut ex adverso prætenditur; Quinimo palpatur manibus respectu dd Capitulorum verificata fuisse ea, quæ improbantur *in nostr. Constit. part. 4. cap. 3. num. 4.* his verbis: *Profectò totius mali fons, & origo, turpis illa inconstantia est quæ jussa vetantur, vetita jubentur, & vacillabit Religio, ubi leges vacillant.*

Minùs eadem reflexio observantiæ dicti decreti, (quando adversùs rei veritatem in facto subsisteret,) relevaret in Jure: Cùm enim simus in terminis legis Papalis, non solùm irritum, & inane decernentis totum id, quod ei- 38
dem legi opponitur, sed quod magis est, literaliter auferentis

rentis Superioribus regularibus facultatem illam declarandi, interpretandi, & relaxandi, est mera vanitas prætendere, ni dicta Papalis lex de medio sublata dicatur per observantiam contrariam, seu per actus Religiosorum, eidem legi oppositos, qui eam omni sermonis proprietate vocantur potiùs solemnes, imò solemnissimi abusus, omino eliminandi, quàm actus talis efficaciæ, talisque vigoris, ut potentes sint ad tollendam dictam Papalem legem, *Rot. dec. 4. n. 20. apud Navar. in Sum. Bull. & dec. 71. n. 20. & 21. cor. Ansald. & dec. 269. à nu. 26. par 17. rec. & dec. 10. n. 40. apud*
39 *Pation. de Loc.* ibi: *In hoc casu observantia judicanda est abusus, non admittendus, sed eliminandus, & Passer. de Elect. c. 9. n. 48.* ibi: *Hanc non observantiam esse rationabilem ex parte Superiorum non puto, sed esse maximum abusum existimo, & minimè tolerandum.*

Et in rei veritate videtur nimis exorbitans, & æqualitèr durum prætendere destructionem Papalis legis ex illis actibus, qui potiùs merentur pœnam, & clamante Summo
40 Pontifice, ut adversus suam legem non audiantur Superiores regulares, volentes illam declarare, vel interpretari, aut relaxare, debeant exindè irregulares operationes eorundem Regularium attendi pro revocatione, relaxatione, & abolitione dictæ Papalis legis: Hoc enim non est lapidem ad Amussim, juxta Philosophi præceptum, sed ad lapidem Amussim aptare, seu non est voluntatem legi subjicere, sed legem ipsam ad voluntatem trahere, ut his verbis exclamat *Card. de Laur in Epist. ad Lector. Epitom Canon.* Estque
41 in rei veritate adeò monstruosum, ut nihil monstruosiùs, nedùm de facto dari, sed neque etiam de possibili valeat excogitari.

Crescitque in immensum vis hujus reflexionis ex illa facti circumstantia, quod omnes religiosæ Familiæ tenentur quolibet anno, inter multas alias Pontificias Constitutiones,
42 bis publicè legere etiam dictam Reformationem Clementinam, contentam proindè in particulari *Libello*, anno 1696. impresso in *Typogr. Cam. fol.* 225. Et propterea omnibus Juribus, omnibusque congruentiis opponi videtur propositio hæc, ut prætendi possit inobservantia dicti Pontificii oraculi ab illis Religiosis Familiis, quibus quolibet anno bis renovatur memoria illius præcisæ exequutionis, & punctualis adimplementi.

Poterant omitti utilitates illæ, quæ plùs justo exagerantur in contrariis Scripturis respectu illorum Religiosorum nostræ Religionis, qui post dictum decretum 14. Capituli
43 generalis 19. anno 1675. in Urbe celebrati, aliquas primarias Cathedras in diversis Universitatibus obtinuerunt; Illas enim non obtinuerunt præcisè, quia uti Lectores jubilati non intervenientes in Choro, doctiores fuerunt habiti, habilioresque reputati, sed quia docti erant, & uti tales, digniores existimati fuerunt in concursu ad easdem Cathedras.

Est etiam observatione dignum, quòd inter Viros illos, pietate, & doctrina verè illustres, & æqualitèr insignes, quos enumerat *P. Pistellus in notis hist. nostræ Relig.* qui sunt
44 unus supra triginta, indicati in ultima pagina *Indic. ejusd. Tomi sub verbe Vita*, unus dumtaxat P. Innocentius Croy. non doctrina, sed sanctitate conspicuus, reperitur ibidem adnotatus post dictum ann. 1675. seu post editionem 15. decreti Capituli generalis 19. usque ad annum 1688. quo terminat dicta Notitia historica, Signum plusquam evidens, quòd exemptio à Choro, seu dispensatio ab observantia nostrarum Constitutionum, Vel, ut meliùs dicam, aperta trasgressio Reformationis Clementinæ, non est medium ad multiplicandos Viros illustres in nostra Religione, in qua antequam lucem aspicerent illi, qui dicti decreti Authores fuerunt, aderant in Hispaniarum Regnis *Thomas Hurtado*, & in Italia *Jacobus Romanus*, *Raphael Aversa*, aliisque similis doctrinæ, & profundæ eruditio-
45 nis Religiosi, toti Mundo notissimi: Quibus in nihilo præjudicavit Chori servitium, eo quia, nedum pro eo tempore, quo in exercitio propriis muneris occupati sunt, etiam ad terminos Clement. Reformationis, dispensare cum illis possunt Superiores, & de facto semper dispensant; Sed etiam cum Lectoribus Logicæ, & Theologiæ, quibus integer conceditur annus exemptionis à Choro, ad se preparandum ad lecturam.

Exempla Religionum, in quibus vigore propriarum Constitutionum, post aliquot annos lecturæ, dantur multæ exemptiones, ac inter has, aliquando etiam dispensatio à Cho-
46 ri servitio, poni possunt ad partes: Quia si factum in hac parte assisteret, semper verum esset, quòd Summi illi Pontifices, qui specificè approbarunt Constitutiones particularium Religionum, cùm suis generalibus exemptionibus, & specialibus privilegiis, tantam habebant authoritatem, quantam habebat Clem. VIII. qui per viam regulæ, & le- 47
gis generalis illas prohibuit. Et proindè nullum reputaretur inconveniens, quòd ex alia Pontificia lege, titulo particularis privilegii, non servaretur in hac parte dicta Reformatio Clementina: Non sic autem in præsenti, in quo non aliquis ex Summis Pontificibus, sed solùm illi Reli- 48
giosi, qui interfuerunt Capitulo generali, in Urbe celebrato anno 1675. nulla legitima authoritate suffulti, ausi fuerunt determinare contrarium ejus, quod in dicta Clementina Reformatione expressis verbis continetur; Quod quantùm absonum sit, inauditumque inter Theologos; & Canonist. remanet manifestum ex hucusque animadver.

Ex tamen hujusmodi raris exemplis unius, vel alterius Religionis, exadverso magnificatis, opponi posset universalis, & communis omnium aliarum Familiarum religiosarum, præcipuè aliorum Clericorum Regularium, Chori servitio innegabiliter addictarum, in quibus ratione jubilationis nullus Religiosus exemptus est à Choro: Itant ad nostrum propositum applicetur celebris illa responsio *Thomæ Mori*, qui Angliæ Cancellario, asserenti, omnes Anglicanos Episcopos suam reprobare opinionem, intrepidè respondit: *Que ad un Eveque de Leur parti il en opposeroit cent*, de qua *Sander in Schism Angel lib. 1. fol. mihi* 162.

Dicimus, si factum in hac par. assisteret, Quia exadverso 49
quinque specificantur Religiosi Ordines, in quibus prætenditur, id practicari, quod tamen nullam habet subsistentiam.

Respectu enim Congr. Canonicorum Regularium Lateran. transcribitur particula Const. in quibus nihil aliud dici- 50
tur, *quàm ille, qui Lecturæ integrum cursum 15. annorum expleverit, eligatur in Prælatum titularem ab iis, ad quos spectabit*. Nullo deindè adducto alio Textu Constit. eximentium dd. Prælatos titul. à Chori servitio.

Respectu Ord. Prædic. adducitur antiquatum Capitulum generale, Avenione celebratum anno 1561. & sic longè an- 51
te Clementinam Reformationem, emanatam anno 1600. In quo Statuto à sequela Chori excipiuntur Magistri Provinciarum, Lectores actu legentes, & Prædicatores actu prædicantes: In hac autem parte proceditur exadverso cum equivoco, quia in Ord. Prædic. duæ sunt species Magistrorum. Una est illorum, qui per annos 15. legerunt extra Studia generalia, neque fuerunt in istis Baccalaurei, vel Regentes, & isti, qui vocantur *Magistri simplices*, & correspondent Lectoribus jubilatis in nostra Religione, pauca, nimisque restricta habent privilegia: Secunda species est illo- 52
rum Magistrorum, qui vocantur *Magistri Provinciæ, cum loco, & voce*, & illi habent quidem majora privilegia, sed nullatenùs genrealitèr exempti sunt à Chori servitio, quia juxta disposit. *Cap. gener. Rom anni 1629. ad Completorium, Salve Regina, & ad Officia Mortuorum diebus feriatis, quotidiè tenentur accedere:* Diebus verò festivis omnes Magistri, cujuscunque qualitatis sint, Chori servitio addicti sunt, ut observat *Font. ad Const Ord Præd. tit. de chor. n. 3. & 5. fol. 102. & 103.*

Respectu Ord. Eremit. S. August. nimia liberalitate asseritur exadverso à Chori servitio generalitèr exemptos esse Theologiæ Magistros, & Professores actuales, tam Philo- 53
sophiæ, quàm Theologiæ; Et tamen Religiosi ejusdem Instituti, quibus nota est praxis propriarum Constit. constantèr asserunt, id non subsistere, neque in eorum Religione practicari; Quod ictu oculi constitisset ex lectura dictarum Constitutionum, si, ut decebat majestatem hujus Sacros. Senatus, integralitèr exhibitæ fuissent.

Respectu Discalceatorum Hispaniarum, & Indiarum ejusdem Ord S. August. dicitur, in eorum Constitutionibus, Theologiæ Lectores exemptos esse *à Matutino*. Sed refle- 54
xio retorquetur ad hominem, quia digito ostendit, quòd iidem Religiosi obligati sunt ad reliquas divini Officii partes, nempe ad Laudes, & Horas, ad Vesperas, & Completorium.

Respectu demum Ord. B. M. de Mercede adducuntur Const. in quibus demandatur, *nedum Lectoribus Theologiæ* 55
scholasticæ, moralis, & mysticæ, specialitèr actu, & assiduè quo suo muneri intenderint, eos quantùm ad Chorum iisdem Lectorum actualium gaudere immunitatibus declaramus; Quę verba, cùm in specie exprimant casum *specialis, actualis, & assidui laboris in Studiis*, nullo modo detorqueri possunt ad nostrum casum solius jubilationis, & sic studii, non actualis, neque specialis, neque assidui.

Non attenta contraria pretensione, quòd dicatur actu

56 lege-

56 legere, actumque prædicare Religiosus ille, qui Libros edit, & casusconscientiæ resolvit ex *Lezz. in Sum. quæst. Regul. tom. 2. c. 13. n. 42. & Pelliz. in Man. tom. 2. tract. 8. c. 4. sect. 2. n 62.*

Ultra quod enim non sunt adeò frequentes isti casus compositionis Librorum, neque adeò obviæ occupationes Religiosorum nostri Ordinis in resolvendis casibus conscientiæ,
57 ut sub hoc prætextu eximi possint à Chori servitio omnes omninò Lectores Jubilati, etiamsi habiles non sint ad componendos Libros; Atque leges, qualis est Clemen. Reformatio, aptantur ad ea, quæ ut plurimum contingunt, non
58 autem ad ea, quæ raro accidunt *leg. Nam ad ea ff. de Leg.*

Strictè dicimus, quòd non sine magna detorsione dici potest actu legere ille, qui Jubilationem obtinuit, ne amplius legeret, eo quia respectu Clementinæ Reformationis, præter actualem lecturam, quam exercent illi, qui aspirant ad Jubilationem, procedendo, cum benigna opinione illorum Moralistarum, qui propriam defendunt causam, *ille Lector dicitur actu legere, qui tempore vacationis studet, ut legat*, iunt verba *Lantusc. in Theatr. Regul verb. Lector*
59 *num. 4.* ubi, quòd hoc eit adeò verum, *nisi per longum tempus puta semestre, & ultra, exercitio desisset, ut fieri solet tempore æstatis, vel propter aliquod aliud impedimentum, tunc hoc privilegio non gaudere certum est, quia datum pro causa, cessare debet, causa non existente*; Circa quod concordant etiam
60 *Sylvest. in Summ. verb. Privilegium quæst. 18. Rodriq. qu. Reg. tom. 1. quæst 9. art. 10. Sanct. ad Stat Obser. to. 3. pag. 302. Peyrin to. 1 ad Const. 2. Julii II. §. 5. n. 21. & Nov. in Sum. Bull. to. 2. commen. 108. n. 34.*

Præterea omnis contraria glossa prorsùs destruitur à sequentibus illis verbis dictæ Clem. Reformat. *Cum Lectori*
61 *bus autem, & Prædicatoribus Superiores iis tantùm diebus, quibus eis legere, aut prædicare contigerit, dispensare possint*; Quæ verba *iis tantùm diebus, quibus eis legere contigerint, dispensare possint*, sunt adeò clara, adeòque cubitalia, ut mirum certè videatur, quòd possint in oppositum sensum detorqueri, ut notat *Ansald. dec. 2. num. 6.*

Respectu demum Gratiæ Jubilationis, quæ à C. C. concedi solet Canonicis post laudabile servitium annorum 40.
62 una cùm concursu alterius causæ, puta infirmitatis habitualis, vel senectutis, proceditur exadverso cum æquivoco, supponendo, illamper viam legis generalis competere omnibus Canonicis post servitium dictorum annorum 40. utcumque eorum Ecclesiis præfiitum; Eò quia, juxta præcisa verba *Monacel. in Formul to. 1. tit. 2. formul. 4. n. 13. fol. 38. indultum istud Jubilationis est Ecclesiæ odiosum, & ideò parcè con-*
63 *cedendum, non constito de laudabili servitio Ecclesiæ per 40 annos præfixo, ac de aliqua alia commiserationis causa, puta infirmitatis habitualis, vel senectutis, quæ una cùm laudabili servitio concurrere debet, non solet, neq; debet concedi, ut fuit ponderatum in Maceraten. Induiti 8. Martii 1698. in qua Indultum per subreptionem jam concessum fuit revocatum.*

Ex quibus sequitur, quod Sedes Apostolica nunquam solet approbare Statuta illa, in quibus per viam regulæ decernitur, ut illi, qui per annos quadraginta eorum Ecclesiæ inservierunt, habeantur pro Jubilatis, ut respectu limi-
64 lis Statuti Ecclesiæ Compostellanæ resolvit *C. C. apud Gratian. discept. 290. n. 19.* & observat etiam *Gallemart. ad Conc. sess. 24. de Reform. cap. 12 lit. N. N. fol mihi 572.* ubi, quòd proindè Greg. XIII. mandavit, tolerari esse d. Statutum, miserrus senibus, & benè meritis, sed solùm per viam Gra-
65 tiæ; Concurrent verò aliis motivis compassionis, & pietatis erga Beneficiatos solet illis Indultum Jubilationis concedere, ut advertunt *Pignatell. consult. 220. n. 19. to. 4. & Monacell. loco supra allegato.*

In qua parte nostræ Constitutiones similibus casibus opportunè providerunt, dum *in part. 4. cap. 3. n. n. 8.* amplam
66 concesserunt facultatem, nedum Generali, & Provinciali, sed omnibus aliis Superioribus, in suis quisque Locis, & Domibus, dispensandi cum Subditis in illis casibus, in quibus necessitatis ratio, vel alia gravis causa intercesserit.

Neque valet in hac parte argumentum à militia armata ad Canonicos, vel Religiosos, ut in specie respondendo
67 contrario argumento observant *Pignatel. ubi supra* his verbis. *Quia hujusmodi lex promulgata favore Militum armatæ militiæ, non suffragatur Clericis beneficiatis &c. Bonac. Oper. moral. to. . tit. de Hor. can disp. 2. quæst. 5 punct. 6. nu. 5. fol. 677.* ibi: *Non est eadem ratio hujusmodi Beneficiatorum, & Militum sæcularium: Tum quia cum hominibus armatæ militiæ lex civilis hoc permittit, ut constat ex J. C. in leg. A muneribus, ff. de Muner. &c. Beneficiariis verò non solùm hoc non permittitur, sed potiùs lege canonica contrarium universaliter cavetur, & opposita consuetudo reprobatur; Tum quia Militibus sæcularis militiæ major exemptionis concedendæ causa subest, quàm Beneficiariis: Expedit enim hoc illis permittere, ut periculo vitæ amittendæ non deterreantur, allecti spe evadendi, & immunitatis præmium perfruendi. Beneficiarii verò vitam periculo non exponunt residendo consequenter nec eodem gaudere debent privilegio, & Monacell. in Form. tom. 4. sub num. 24 vers. Hinc-* 68
què, ubi, quòd proindè quando cessat motivum commiserationis, & senectutis, si Beneficiatus robustus, & sanus peteret hoc Indultum post 40. annos laudabilis servitii, non esset ei concedendum, quia in his circumstantiis major æquitas assistit Ecclesiæ pro servitio, ei debito à suis Ministris.

Non solùm demum admittimus cum Capitularibus illis, qui interfuerunt Capitulo generali, in Urbe celebrato anno 1675. *diligentibus, & laborantibus præmium, negligentibus autem, & desidiosis pœnam deberi*: Sed subdimus cum *Cassiod. var. epist. 16. Nutriunt sanè præmiorum exempla* 69
virtutes, nec quisquam est, qui non ad morum summa nitatur ascendere, quando irremuneratum non relinquitur, quod, conscientia teste, laudatur; Nec non ultrò fatemur cum *D. August. ad. . . . Hieros. de Mirac Hieron. Minuit laborum pondus præmiorum spes, & cum D. Ambros. tom. 4. de Restit. libr.* 70
12. cap. 3. Tolle Gubernatori perveniendi spem, & in mediis fluctibus incertus errabit: Tolle Luctatori coronam, lentus jacebit in Stadio: Tolle Piscatori capiendi efficaciam, desinet jactare retia.

Respondemus tamen, quòd hujusmodi præmiorum spes respectu Lectorum jubilatorum in nostra Religione non desideratur, eò quia in *illius Decr. Reformat. decret. 34.* eisdem Lectoribus jubilatis duo nimis considerabilia præmia attri- 71
buuntur. Primum, quòd habilitantur ad ferendum Votum perpetuum in Capitulis Provincialibus illius Provinciæ, in qua fuerint assignati. Secundum verò, quòd possint moram facere in uno ex Collegiis, seu Domibus Studiorum propriæ Provinciæ, in quibus, ut notum est, vi noit. Const. præ- 72
cipuè circa Chori assistentiam non observantur omnia ea, quæ in Domibus Exercitiorum practicantur, ut videre est *in p. 2. c. 9. n. 3.*

In horum autem præmiorum consideratione emicare videtur Zelus ille Domus Dei, quo etiam post illius mortem 73
flagrabat Cor unius ex nostris Fundatoribus, eò quia ex una parte negari non potest, quòd eadem præmia magna sint, nimisquè considerabilia: Ex alia verò de se patet, illam nullum afferre præjudicium divino Cultui, nullumque impedimentum sacrosanctis functionibus, ad Dei laudem ordinatis, & specialitèr præscriptis *in nostr. Constit. par. 1. cap. 9. n. 1.* his verbis: *Decet religiosos Viros, divino cultui mancipatos, quàm colere profitentur Religionis virtutem, divinis laudibus exhibere.*

In eadem Causa.

Ante confutationem contrariarum criticationum celebris *Const. 60 Clem VIII.* præmitto, quod P. Generalis nostri Ordinis de mense Aprilis 1718. proposuit Patri- 74
bus, ad examen complurium Decretorum à pluribus generalibus Capitulis emenatorum, destinatis, ut quilibet eorum dignaretur excogitare aliquod suave remedium, dulcemque modum, opponendum laxitati (etsi contra intentionem Conditorum) in nostram Religionem invectæ, per controversum Decretum Capituli generalis 59. Manifestansquè iisdem PP. proprium sensum dixit, in id libenti animo consensurum (si fieri posset) quòd nimirum permitteretur possidentibus frui obtento privilegio, quoad vixerint. At talis sententia fortitèr, & suaviter coromnibus d. qualificatis Religiosis à P. Procuratore genera- 75
li impugnata, elapsis quibusdam mensibus, non solùm à majori parte, sed à tribus ex quatuor partibus, in congressu prædicto suffragantibus, per secreta Vota resolutum fuit, recurrendum esse ad hanc S. C. pro dubii resolutione, eo dumtaxat animo, ut eorundem dignissimorum Religiosorum conscientiæ stimulus solido fundamento repelleretur, non autem ut privarentur controversa exemptione Patres Jubilati in Urbe.

In cujus evidentis veritatis evidentissimum signum PP. Præpositus, & Procurator generales nostræ Religionis eo tempore, quo enixis precibus rogant EE. VV. ut, si id eis videatur, dignentur manutenere in possessione dicti privile- 76
gii Patres Jubilatos, qui nunc tales sunt, tam in Urbe, quàm

quàm extra illam, quocunque loco morentur; Omni majori humilitate repetitis precibus exflagitant etiam à summa prudentia, authoritate, ac zelo EE. VV. validum apponi remedium, ne morbus laxitatis Regularis Observantiæ per Religionem totam in posterum augeatur.

Hoc præmisso, dignentur EE. PP. ponderare, quòd summa præsentis controversiæ hæc est: Sub specioso titulo
77 præmii, & præteritorum laborum prætendunt Lectores Jubilari exemptionem à Choro, quod idem est, ac exemptionem à Dei servitio, neque contenti sunt præmio illo, cum Divino servitio compatibili, quòd in nostris Constitutionibus ultrò eis concessum est, de quo supra *numer.* 71.

Diximus autem, & constantèr repetimus, quòd contraria petitio opponitur cubitali *Const. 60. Clem. VIII.* qui expressè mandavit, *ut nullus omninò, prætextu cujuscumque privilegii, ac superioritatis, etiam Generalatus, à servitio Chori censeatur immunis, nisi pro tempore, quo quis in proprii Officii munere actu fuerit occupatus*; Cùm illo addito, quòd
78 nedum prohibuit Superioribus prædicta Apostolica Decreta interpretari, sed multò magis illa quocunque prætextu in minimo relaxare, ibi: *Aut relaxare ullo modo possint omninò interdicimus, & prohibemus.*

Respondetur eadverso, Constitutionem hanc, uti directam Monachis, & Mendicantibus, non comprehendere
79 Clericos Regulares Minores, qui in Capitulo generali 19. potuerint illam doctrinal. declarare, & interpretari.

Responsio autem non relevat, quia Capitulum generale 19. non fuit interpretatum dictam Clementinam Reformationem, interpretatione doctrinali, sed plusquam juris-
80 dictionali potestate illam relaxare, procuravit, eximendo à Choro, prætextu privilegii Jubilationis, Lectores illos, qui per annos 15. legerunt, quæ contradictio, & relaxatio palpatur manibus, observando, quod, mandante
81 Clem. VIII. *ut nullus omninò, prætextu cujuscunque privilegii, à servitio Chori exemptus sit*, Capitulares oppositum determinare non dubitarunt, mandantes, *ut omnes illi Religiosi, qui per 15. annos legerant, à servitio Chori exempti sint.*

Prætextus verò non comprehensionis Clericorum Regularium Minorum sub dicta Constitutione non potest esse magis frivolus, ut vidimus supra *à n.* 10. Quibus
82 addimus in præsenti, quòd Constitutiones illæ Summorum Pontificum, quæ per viam legis generalis aliquid demandant, ut est dicta Reformatio Clementina, comprehendunt omnes illas religiosas Familias, in quibus eadem viget ra-
83 tio, ut in terminis *Const. 84 Greg. XIII.* directæ Ordinibus Mendicantibus, & laicalibus Confraternitatibus, quòd locum habeat etiam inter Monachos, & alios Religiosos, qui sunt Ordinum mendicantium, in specie advertunt *Pignatel consult. 137 num. 22. tom. 2. Rom. impress. & Matthæuc. in Offic Cur. Eccl. cap. 37. n. 4.* referentes multas resolutiones S. Cong. in quibus id sæpiùs declaratum fuit.

Quæ omnia intra evidentiæ fines posuit Urb. 8 mediante *ejus Const.* 188. in qua mandavit, Clericos Regulares minores non comprehendi sub illis Decretis Reformationis Cle-
84 mentinæ, in quibus declarantur nullæ professiones illorum Religiosorum, quæ non fuerunt emissæ in Domib. ad recipiendos Novitios destinatis.

Non attenta responsione, quòd ab Urb. VIII. non fuit generaliter quæsitum, sub quibus capitibus Reformationis
85 Clementinæ comprehenderentur Clerici Regulares Minores, quo casu urgeret nostra reflexio; Sed fuit solùm particulariter dubitatum de viribus professionis, emissæ in Domibus, ad recipiendos Novitios non destinatis.

Responsio enim nullam omninò substentiam habet, quia si solam verisimilitudinis speciem haberet contraria prætensio, quòd Reformatio Clementina restricta esset ad solos
86 Monachos, & Mendicantes, prorsùs superfluum fuisset dictum quæsitum, ea viva ratione, quia Constitutio Pontificia, irritans professiones Monachorum, & Mendicantium, non emissis in certis Domibus, tanquàm pœnalis,
87 & consequenter strictè interpretanda, ex notis Juris principiis, nullo modo extendi potest ad irritandas professiones illorum Religiosorum, qui neque Monachi, neque Mendicantes sunt; Si autem in Constitutionibus Apostolicis, neque syllaba debet dici otiosa, juxta phrasim *Torr. apud Card. de Luc. de Offic. vac. fol. 231. n. 35.* cum aliis citatis *in Tom. 2 part. 1. disc. 37. num. 169.* Quantò magis dicendum est, non esse superfluam integram, celebremque Constit. d. Summi Pontificis Urb. VIII. prævio hujus S. C. Voto, præcisè, & unicè declarantis, Clericos Regulares minores non esse comprehensos sub uno, vel altero ex d. decretis Clementinæ Reformationis.

Cùm igitur Clerici Regulares Minores solemnitèr petierint, & Summus Pontifex solemnissimè declaraverit, il-
los non comprehendi sub dicto capite Clementinæ Refor- 88
mationis, palpatur manibus, illos in cæteris capitibus contineri; Aliàs enim dubitantibus de validitate professionum illorum Clericorum Minorum, quæ emissæ non fuerant in Domibus, ad id specialitèr destinatis, æquè cathegorica, ac brevi responsione satis fuisset asserere: *Constitutio de*
Nobis non loquitur, ut in simili dixit *Rot. dec. 93. num. 2.* 89
par. 17. rec.

Posito autem ex his, quòd Constitutio Clementina sæpè dictos Clericos Regulares Minores comprehendat, poni possunt ad partes asserta contraria observantia, & præten-
sa uniformitas dispositionis trium Capitulorum generali- 90
um, à quibus prætenditur derogari posse ipsismet Constit. Ordinis.

Ultra quod enim, neque probatur in facto uniformis sen- 91
tentia, & continuata dispositio dictorum Capitulorum generalium, ex animadversis supra *à n.* 25.

Strictè respondemus, quod sub Sole non datur potestas aliqua, neque respectu unius personæ, neque in ordine ad mille Capitula generalia omnium Familiarum Religio-
sarum, quæ demandante Summo Pontifice, *ut nullus omninò* 92
prætextu cujascumque privilegii, exemptus sit à Chori servitio oppositum præcipere possit, & contrarium exadverso prætendere in ipsamet Urbe, & in conspectu Apostolicæ Sedis, nimis absonum esset, oppositumque omnibus juris principiis,

Ea autem, quæ dicuntur de potestate Capitulorum generalium, vera sunt in ordine ad illos casus, in quibus verificetur, & urgeat, vel summa utilitas, vel summa neces-
sitas, juxta præcisa verba nost. Constit. Sed semper cum il- 93
lo indispensabili præsupposito, quòd non adsit in contrarium Apostolica Constitutio, quia in his circumstantiis diximus, & nunquam satis repetimus, quòd sub Sole talis suprema, ac illimitata potestas, neque de facto datur, neque de mero possibili dari potest.

Non sine autem palmari æquivoco insistitur in hac parte in nostris *Constit. par. 4. cap. 3. n. 1.* ad probandum, quod ea, quæ in uno Capitulo nostri Ordinis determinantur, &
in aliis tribus confirmantur, servari omnino debeant, uti 94
particularis lex in nostra Religione; Eò quia, ultra alias responsionas, supra adductas, id procedit, juxta literalem dispositionem dd. Const. quando per tria Capit. generalia, *immediatè sibi invicem succedentia*, fuerunt semper speciatim in singulis ipsis confirmata, quod nullo modo verificatur in præsenti, eo quia controversum decretum, factum in Capitulo generali 19. fuit quidem confirmatum, non simpli-
citer, sed cum pluribus limitationibus in Capitulis genera- 95
libus 20. & 21. Cæterùm in Capitulo generali 23. nulla omninò mentio de eodem Decreto facta fuit; Ea qua evidenti demonstratione hujus veritatis circa innegabile factum, remanet clarum in nostro casu deficere confirmationem trium Capitulorum generalium, quidquid proprio marte adnotaverit Secretarius dicti Capituli generalis 28.

Ad demonstrandum, quòd Clerici Regulares Chori servitio addicti sint in Domibus Recessus, & Novitiatus,
non opus habemus vagari per præsumptiones, & conje- 96
cturas, ut fit eadverso, sed sat est legere verba illa *nostr. Constit. par. 1. c. 4. de Instit. Chori*, quæ non possunt esse magis clara, magisq; cubitalia. *Canonicæ preces à nostris in Choro statis horis persolvantur, nempè matutinę &c.* In quarum conflictu frigescunt omnes contrariæ piæ meditationes, adductæ ad demonstrandum oppositum.

Quoad exempla aliarum Religionum supr. *à n.* 46. osten-
dimus, id non subsistere in facto; In Jure verò subdimus, 97
quòd si in una, vel alia Religione practicatur, id sequitur ex clara dispositione propriarum Constitutionum, quæ cùm fuerint in forma specifica confirmatæ à Summis Pontificibus, & quidem ex particulari, & distincto motivo, quale concurrit in casibus PP. Jesuitarum, & Scholarum piarum, id non debet trahi in exemplum aliarum Religionum, in quibus idem motivum non verificatur, & in quibus non adducitur alia Summi Pontificiis Constitutio. Vis enim non stat in eo, quòd una, vel alia Religio, vel generalitèr, vel determinatis diebus exempta sit à Chori servitio vigore suarum Constitutionum, in forma specifica à Summis Pontificibus confirmatarum, sed in eo, quòd Capitula generalia omnium Religionum catholici Orbis non solùm
mediantibus tribus Capitulis, sed neque etiam concurren- 98
tibus

ribus longè majori numero Capitulorum generalium, non possunt eximere à servitio Chori, prætextu præteritorum Studiorum aliquem, quantumque privilegiatum, ac omni præmio dignum, in conflictu dictæ literalis *Constit.* 60. Clement. VIII. qui contrarium cubitalibus literis demandavit.

Pro quorum faciliori admissione dignentur EE. PP. benignè ponderare.

Quòd non agitur de aliquo majori onere, superaddito circa substantiam Lectoribus jubilatis, quia isti absque ullo dubio quotidiè tenentur ad divini Officii recitationem; Unde
99 sola difficultas reducitur ad illud recitandum in propriis Cellis, vel in Choro, cum sola aliquali majori temporis consumptione, sed cum devotione, & attentione longè majori, & cum recitatione solius medietatis.

Quòd contraria instantia tendit ad hoc, ut Lectores nostræ Religionis omni tempore exempti sint à Chori assisten-
100 tia, hoc est antequàm incipiant legere, tempore lecturæ, & postquàm legerunt, Antequàm legere incipiunt, quia Constitutiones nostri Ordinis assignant eis integrum annum exemptionis ad se præparan. ad lecturam; Tempore lecturæ, quia tunc, tam à Reformatione Clementina, quàm ab Ordinis Constit. exempti sunt: Post lecturam verò, seu tempore jubilationis vigore Capituli generalis 10. Licitumque in hac parte mihi sit petere à Lectoribus jubilatis, an post jubilationem velint incumbere Studiis, vel non. Si primum dicant, nullam habent necessitatem pu-
101 gnandi pro observantia Capituli generalis an. 1675. & gaudere possunt exemptione illa, concessa, tam à Clemen. Reformatione, quàm à nostris Constitutionibus, omnibus Religiosis actuali studio addictis; Quòd si verificetur secundum, tunc licèt non videantur præmio digni, attamen, ab eorum arbitrio pendet talem exemptionem habere, sibi eligendo Domos Collegiorum nostræ Religionis, in quibus obligatio ad Chorum longè minor est, ac in Domibus Recessus.

Quòd agitur in præsenti de relaxatione servitii à Choro,
102 non solum respectu Cleric. Regul. Min. sed etiam aliorum, hoc est Theatinorum S. Pauli decollati, Somaschorum, Matris Dei Lucæ, Ministrantium infirmis, & similium: Quia prætenditur exadverso, quòd Const. Clementina nullos Clericos Regulares comprehendat, & propterea dicti alii Clerici Regulares sequendo exemplum Clericorum Regularium Minorum poterunt se eximere à Chori servitio, cum illo inconvenienti, & præjudicio divini cultus, quod facil. concipi, quàm exprimi hic potest, vel debet.

Quòd assistentia in Choro, eo tempore, quo Lectores ju-
103 bilati actualiter non sunt in studiis occupati, non est aliquid incompatibile, cum compositione. Librorum, resolutionibus Casuum conscientiæ, ac similibus theologicis functionibus, eò quia in nostra Religione ante annum 1675. & in omnibus aliis Religionibus, tam Monachorum, quàm Mendicantium, & Clericorum Regularium, adsuerunt semper, & de præsenti reperiuntur æquè docti, ac pii Religiosi, qui unà cùm Chori servitio, perfecta consonantia univerunt, & uniunt scholasticas functiones, ut notorium est.

Quòdque demum, si ultra multa privilegia, quibus po-
104 riuntur in nostra Religione Lectores jubilati, quæ certè pauca non sunt, ut vidimus supra *n. 71.* aliquod aliud privilegium eisdem concedendum videatur, expediret potiùs illos eximere ab omnibus obligationibus nostrarum Constitutionum, illisque omnia alia præmiorum genera concedere, relinquendo in sui perfecta observantia Chori servitium, uti præcisè, & unicè directum ad Dei cultum, quod nunquam minuendum est, juxta *Textum in cap. Ex parte 12. de Constit.* ibi: *Nolentes igitur Divini Numinis diminui cultum, sed potiùs augmentare, & in cap. Quia per ambitiosam de Rescript. in 6* ibi: *Minuitur cultus divinus, quem desidera-*
105 *mus augeri, Rot. in Rom. Ornatus 6. Junii 1708. §. Verùm; cor. Omanna*, ubi, quòd in dubio semper illa via tenenda est,
106 illeque modus amplectendus, qui tendit ad inducendum majorem cultum divinum.

Quæ omnia transeunt in evidentiam ex sola lectura Brevis Urb. VIII. impressi *à Novar. in Summ. Bull. comm. n. 12.*
107 in quo habetur, Clem. VIII. specificè, & literaliter declarasse, Clericos Regulares Minores sub ejus Constitut. directa Monachis, & Regulares, generaliter esse comprehensos, ibi: *Idem Clemens Prædecessor, qui excipiendo in eisdem Decretis, ut dilecti filii Præpositus generalis, & alii Superiores Clericorum Regularium Minorum nuncupatorum. & illius Instituti Religiosi, tanquam non excepti, sub decreto, seu decretis hujusmodi comprehenderentur.*

Ex cujus Pontificii oraculi lectura comprehensio Clericorum Regularium Minorum sub Clementina Reformatione remanet innegabilis, & consequenter vanum est recurrere, tam ad prætensam contrariam observantiam, quàm ad authoritatem Capituli generalis anni 1675. Quia in conflictu elusæ Constitutionis Pontificiæ neque etiam allegari merentur dispositiones Capitulorum generalium, & in nulla consideratione habetur quæcumque observantia, ex supra adductis *à n. 37.* 108 109

Die Jovis 23. Martii 1719. per Card. Corsinum proposita Causa in C. E. & R. rescriptum fuit: *Nihil esse innovandum.* 110

OBservavimus supra *num. 62. ex Monacell. ibidem citato*, quod C. C. in *Maceraten. Indulti 8. Martii 1698.* Denegavit Jubilationem Canonico post 40. annos laudabilis servitii suæ Ecclesiæ, eo quia bona gaudebat valetudine, & nulla alia concurrebat causa commiserationis, vel pietatis, ad conceden. Jubilationem, circa quod concordant Authores, sequuti à *Pignatell. consult. 420. n. 19. tom. 4. Rom. impress. & ab eod. Monacell. tom. 4. fol. a. n. 13.* ubi latè. 111

Cæterùm eadem *S. C. C. in Ripana Jubilationis 29. Novembris 1710.* in qua adducta fuit authoritas ejusdem Doctoris, una cùm dicta resolutione *Maceraten.* In Folio tunc distributo, Jubilationem concessit Canonico, cujus respectu nulla causa commiserationis concurrebat, sed concludenter probatur laudabile servitium annorum 40. In casuum contingentia recognosci possunt circumstantiæ utriusque resolutionis dictæ S. C. C. & attentè considerandæ. 112

Quia verò Jubilationis materia frequens est, operæ pretium duxi hic adducere aliquas ex multis modernis resolutionibus, à C. C. diversis temporibus captis, & præcipuè. 113

Dubia Jubilationum 18. Decembris 1718. quando discutata fuerunt plura dubia, & per viam regulæ, & legis generalis resoluta, nempe. 114

I. An indulgenda sit Jubilatio Canonicis, & Beneficiatis, qui spatio 40. annorum Ecclesiis inservierunt, licèt dicti temporis spatio cum debitis licentiis & indultis absuerint ab Ecclesiis, vel ex causa infirmitatis, vel ex causa studiorum, vel pro suæ Ecclesiæ servitio, vel pro ratione munerum, pro quibus obtinuerant Indulta abessendi pro diebus, & horis, vel Indulta simpliciter, & absolutè abessendi ab Ecclesia, durante officio illis commisso? Quod fuit resolutum cum rescripto: *Affirmativè quoad absentes ex causa infirmitatis, cum debitis licentiis, & Indultis, vel pro suæ Ecclesiæ servitio, vel cum Indultis abessendi pro diebus, & horis: Negativè autem quoad absentes ex causa studiorum, & quoad habentes Indulta abessendi absolutè durante officio.* 115

II. An indulgenda sit Jubilatio illis, qui inservierunt spatio annorum 40. sed partim in una Ecclesia, partim in alia, aut tanquàm Canonici in ambabus, aut tanquàm Beneficiati in una, & Canonici in alia, nec non illis, qui in una, & eadem Ecclesia per totum tempus inservierunt, sed partim tanquàm Clerici Beneficiati, partim tanquàm Beneficiati, & aliquando partim tanquàm Beneficiati, partim tanquàm Canonici, vel partim tanquàm Coadiutores, & partim tanquàm Principales Titulares; Quòd fuit resolutum cum rescripto: *Negativè ad primam partem: Affirmativè ad secundam.* 116

III. An indulgenda sit Jubilatio illi, qui inservierunt spatio annorum 40. non obstante parvo numero aliorum, qui remanent addicti Ecclesiæ servitio, & quos sit parvus numerus inservientium in casu. & ad effectum, de quo agitur: Dabitur resolutio in casibus particularibus. 117

IV. An, non obstante Jubilationis Indulto, Jubilatus cogi possit ad inserviendum, si divinus cultus detrimentum patiatur; Affirmativè 118

V. An, non obstante Jubilationis Indulto, Jubilatus teneatur ad residendum, licèt non teneatur ad interessendum: Negativè. juncta decreta. 119

Hujusmodi autem decreta de facili erunt sequentia *S. Angeli in Vado 15. Aprilis 1690.* in qua resolutum fuit; *Canonico jubilato deberi distributiones, nec ad residentiam totaliter teneri*, de qua in *lib. 40. Decret. fol. 256.* 120

Reatina Distributionum 19. Aprilis 1692. 4 dubio: *An Canonico jubilato debeantur fallentiæ Canonicorum absentium, si Choro non intersit;* Responsum fuit: *Affirmativè, dummodò non obstent Constitutiones particulares, & consuetudo Ecclesiæ, lib. 42 Decret. fol. 241.* 121

Patavina Jubilationis 9 Junii 1714. in qua dictum fuit, *Deberi Canonico jubilato distributiones, & eum non esse obligatum ad residendum ll. 64. Decret. fol. 217.* 122

Aqui-

Aquipendii Indulti 1. Aprilis 1719. in qua 1. dubio. An
123 Canonicus Seraphinus, vigore Indulti Jubilationis, si Choro
non intersit participare debeat de punctaturis seu fallentiis, in
casu &c. Responsum fuit: Affirmativè, & amplius
Dub. II. An idem participare debeat de emolumentis adven-
124 titiis Anniversariorum, & associationum cadaverum, si fun-
ctionibus non intersit in casu &c. Responsum fuit; Affirma-
tivè ad primam partem, dummodò non obstet voluntas Te-
statoris, vel dantis; Ad secundam partem negativè.
Novarien. Jubilationis 2. Octobri: 1677. An duo Canoni-
125 ci jubilati Collegiatæ Ecclesiæ S. Gaudentii Civitatis Novariæ
frui debeant emolumentis Anniversariorum, quæ fiunt intra
annum, licèt non assistant. Affirmativè. Quæ resolutio con-
126 firmata fuit die 28. Novembris 1681. cum verbis: In deci-
sis, quoad Anniversaria fixa. & in quibus non est cautum à
Testatoribus, ut Interessentes tantùm participare deberent lib.
22. Decr fol. 44.
Romana Distributionum 5. Martii 1678. & in Romana Jubi-
227 lationis 24. Martii 1703. ad dubium An Simeoni de Magani
nis jubilato debeatur emolumentum Processionum, etsi illis
non interfuerit, Responsum fuit: Affirmativè, lib 53. Decr.
fol. 81.
Romana Jurium canonicalium 5. Maii 1703. Dub. I. An
128 Canonico Stradæ, cui ex causa infirmitatis, fuit concessum
Indultum vacandi à Choro, aliisquè Officiis divinis, illud e
tiam suffragari valeat pro Laudemiis, Quindenniis, Capi-
tulis, Actibusquè capitularibus, Anniversariis, Festivitati-
bus, Processionibus, ac pro quibusvis functionibus in Ecclesia
peragendis, itaut lucrari debeat omnia emolumenta cujusvis
generis; & speciei, Communia nuncupata, ac etiam victualia,
& candelas; Quod fuit resolutum cum rescripto: Affirma-
tivè etiam quoad Laudemia. exceptis Anniversariis, aliisquè
Conventionibus non fixis, & in quibus diversimodè fuerit à
Testatoribus dispositum lib. 53. Decr. fol 207.
Dubio 11. An eidem Canonico competat pro sua rata parte
129 etiam jus accrescendi earum Distributionum, & Communium,
quæ ob absentiam, vel vacationem Canonicorum interessentibus
accrescunt, & à qua die supradicta omnia debeantur, in ca-
su, &c.
Affirmativè à die præsentationis Indulti: Quæ resolutio
130 confirmata fuit die 20. Junii 1705. cum rescripto. In decisis,
& ampliùs.
Imò eadem die additum fuit aliud dubium sequentis te-
131 noris; An Canonicus Strada lucrari valeat omnes Distributio-
nes, quæ simpliciter appellantur quotidianæ; Quod pariter
resolutum fuit Affirmativè lib. 65. Decr. fol. 207.
132 Aquipendii Jubilationis 23. Martii 1697. in qua proposita
fuerunt tria dubia, & resoluta ut inf;
An Canonicus jubilatus teneatur, vel per se, vel per alium
133 ad celebrationem Missæ Conventualis per turnum; Nega-
tivè.
II. An itidem teneatur facere depositum tertiæ partis fru-
134 ctuum Præbendæ pro distributionibus quotidianis, prout fa-
ciunt cæteri alii Canonici: Affirmativè.
An possit ipse participare de distributionibus, quas ponunt in
135 massa cæteri Canonici, tam quoties ipse præsens est in Choro,
quàm etiam quoties abfuerit, Affirmativè etiam quoad fallen-
136 tias, nisi obstet Statutum, vel consuetudo.
Bituntina Anniversariorum 1. Julii 1679. quando resolu-
137 tum fuit. Jubilatum non esse admittendum ad participan. de
emolumentis Anniversariorum lib. 30 Decr fol. 208.
Romana Distributionum lib. 30. Decr fol. 16. & fol. 36. à ter-
138 go, quando fuit resolutum: Fallentias non deberi Canonico
jubilato, si Choro non intersit.
Maceraton. Jubilationis 8. Martii 1698. quando fuit reso-
119 lutum Indultum Jubilationis non subsistere, quando deficit
laudabile servitium Ecclesiæ per spatium annorum 40.
Bononien. Jubilationis 16. Junii 1696. in qua dictum
140 fuit Canonico jubilato deberi distributiones, non solùm relì-
ctas Ecclesiæ ante servitium quadragenarium, sed etiam illas,
quæ auctæ fuerint durante eodem servitio. In cujus casu age-
batur de distributionibus auctis anno 24. servitii: Quæ
resolutio fuit confirmata die 28. Aprilis 1697. cum ad-
dito, ut ampliùs Causa non proponeretur; De hac re-
solutione mentionem facit Bertacchin. Vot. decis. 103. per
tot.
Romana 12. Decembris 1699. quando fuit resolutum, In-
141 dultum Jubilationis deberi Canonico, qui inservivit per annos
40. Ecclesiæ, priùs uti Beneficiatus, & deinde uti Canonicus
lib. 49. Decr. fol. 502 Quod non procederet in casu, in quo
servitium fuisset priùs præstitum in qualitate simplicis Cle-
rici, præcipuè si pro reliquo tempore neque etiam consta-
ret de servitio laudabili præstito; Ut revocando Indultum 142
priùs concessum resolvit C. C. in Tranen. Jubilationis 13.
Januarii 1703. lib. 53. Decr. fol. 12.
Burgi S. Donnini Jubilationis 29. Aprilis 1704 lib 54. Decr.
fol. 182. quando resolutum fuit Indultum Jubilationis suffra-
gari, non solùm pro distributionibus ordinariis, sed etiam
extraordinariis: Quæ debentur à die intimati Indulti, non
attenta lite, desuper per Caonicos promota; Ibidem ad du-
bium secundum.
Quando aliqua concurrerit difficultas circa integrum lau- 143
dabile servitium, Ecclesiæ præstitum per annos 40. vel
ob Indultum abessendi, vel ex causa infirmitatis; vel ex
alio rationabili motivo, solet S. C. E. benignè concedere
Indultum abessendi ad tempus, ut practicavit in Floren-
tina Jubilationis 10. Januarii 1711 lib. 61. Decr. fol. 12. ubi
concessit facultatem abessendi à Choro per triennium, &
in Nepesina Jubilationis 28. Novembris d. anni 1711. ubi In-
dulto vacandi ad triennium.
Abessendi Indultum multotiès prorogatum, tam ex cau-
sa difficilis accessus ad residentiam, quàm actualis servitii, 144
præstiti uni ex S. R. E. Cardinalibus in Urbe præsenti
canonizatum, & approbatum fuit à Sacr. Congr. Concil.
in Avenionen. Indultorum 9. Februarii 1715. cum addito ta- 145
men ut post ultimum terminum Indulti Canonicus omninò
redere deberet ad residentiam
Servitium præstitum à Canonico, uti Coadjutore connume- 146
ratur in annis quadraginta, ad effectum obtinendi Indultum
jubilationis S.C.C. in Brixien. 27 Martii 1682. ubi de annis
duobus Coadjutoriæ; & 11. Februarii 1696. ubi de annis
septem, & in Bergomen. Iubil. 8. Augusti 1687. ubi de annis
novem, & in Novar. 4. Aug. 1691. ubi de annis quinque.
Segobien. 15. Decemb. 1704. & 16. Novembris, & 20. De- 147
cembris, 1704. C. C. noluit confirmare Statutum, in quo
petebatur restrictio temporis annorum 30. pro consequen-
da Jubilatione, rescribendo in 1. dubio; Negativè quoad pri-
mam partem Statuti, in qua petitur reductio temporis ad 30. pro
consequenda Iubilatione: Prout etiam noluit confirmare i-
dem Statutum in alia parte, in qua Canonicis absentibus
concedebatur tertia pars distributionum, rescribendo, Ne-
gativè pariter quoad tertiam partem, concernentem distribu- 148
tiones quotidianas lib. 63. Decr. fol. 701. & lib. 64. fol. 612.
& 717. De quibus rescriptis mentionem facit, Monac.
in Formul. tom. 2. tit 13. form. 2. n. 77. fol. 60. & in Tom.
4. fol. 2. numer. 23. ubi, quòd Indultum Jubilationis ori-
ginem habet à Collegio Levitarum Mosaicæ legis, in
quo Levitæ Servientes ab an. 25. usque ad annum 50. tan- 149
quam emeriti non ampliùs inserviebant, juxta verba
illa Num. 8. 24 Hæc est lex Levitarum. A 25. annis, &
supra ingredientur, ut ministrent in Tabernaculo fœderis,
cùmque 50. annum ætatis impleverint, servire cessabunt,
eruntque Ministri Fratrum suorum in Tabernaculo fœderis,
ut custodiant, quæ sibi fuerint commendata, opera autem
non facient
Circa distributiones illas, quæ vocantur Accrescentiæ,
de quibus supra num 129. aliam distinctionem facit Pi- 150
gnatell. consult. 116. tom. 9. ut scilicet illas tunc lucretur
Beneficiatus, quando in Jubilationis Indulto dicitur, il-
lum perinde haberi, ac si Diriuis Officils interesset; Se-
cus autem, si dicatur, ac si præsens esset, & in hunc
sensum ait loqui resolutionem C. C. in Viterbien. 26. Au-
gusti 1628. & in Romana 3. Maii 1651. in To. autem 4. con-
sult. 220. juxta Roman. impressionem latè pariter loqui-
tur de hujusmodi materia, in qua meritò asserit, atten-
dendum esse tenorem Indulti, eo quia agitur de re, pen-
dente à voluntate Concedentis.

DISCE-

DISCEPTATIO V.

Mediolanen. Fundat. Conven.

PRO

PP. Carmelitis Excalceatis.

CUM

Collegiata S. Laur. Mediolani.

ARGUMENTUM.

Fundatio novi Conventus, quando denegari non possit in magnis Civitatibus, non attentis exceptionibus distantiæ à Conventibus Religiosorum, præjudicii, resultantis Ecclesiis Parochialibus, diminutionis Concursus, eleemosynarum Missarum, & similibus. Carmelitæ Discalceati ex Indulto Clem. IX. erigere possunt novos Conventus, nullo aliorum Religiosorum requisito consensu; Ad quem effectum nullam prætendere possunt Parochi compensationem ex eo, quia coguntur proprii Parochiani discedere ab illis Domibus, quæ necessariæ sunt pro novi Conventus fundatione.

IN Civitate Mediolani PP. Carmelitæ Discalceati unicum
habent Conventum, pro Novitiatu destinatum, in quo
recipi non possunt omnes exteri Religiosi ejusdem Pro-
vinciæ, tantùmque valet ibidem retineri formale studium;
Cupientes propterea novum Conventum fundare intus
eandem Civitatem, & præcisè propè Portam Ticinen-
1 sem, in loco nuncupato *Vtarena*, prævia emptione situs,
concordato pretio in lib. 23200. obtinuerunt primo loco
à S. C. R. C. Majest. opportunam permissionem, subin-
deque consimilem licentiam exposcentes à Senatu Medio-
lani, iste, auditis priùs inferioribus Magistratibus, eo-
rumque Votis exquisitis, suum paritèr consensum libenter
præstitit.

Quamvis autem non fuisset necessarius consensus aliorum
Religiosorum ejusdem Civitatis, ad formam Pontificio-
rum Indultorum Pauli V. & Clem. IX. die *6. Octob.* 1668.
2 nostræ Religionis concess. ibi: *De Apostolicæ potestatis ple-
nitudine ejusdem Ordinis Carmelitarum Discalceatorum Supe-
rioribus, & Religiosis, ut ubique Locorum quolibet in districtu
sua &c Domos. & Monasteria juxta Concilii Tridentini decre-
ta, de sola licentia Ordinariorum, nulla aliarum personarum
cujusvis Ordinis etiam Regularium, requisita consensu, con-
dere, fundare. & erigere valeant, authoritate Apostolica licen-
tiam. & facultatem concedimus, non obstantibus, &c.* de quo
latiùs infra *à n.* 28.

Ad omnem nihilominus abundantiorem cautelam, atque
ad removendum in hoc parte omnem scrupulum, procura-
3 tus, & reportatus fuit consensus omnium Religiosorum
ejusdem Civitatis Mediolani, nempè PP. Jesuitarum, PP.
S. Antonii, Clericorum Regularium, PP. Cappuccino-
rum, PP. Carmelitarum primi Instituti, Monachorum
S. M. Passionis, Monach. S. Simpliciani, Monac. Cœlesti-
norum. Monac. S. Petri Ingessatæ, Monach. S. Ambrosii,
Monach. S. Victoris, Monach. S. Celsi, Monach. S. Da-
miani, PP. S. M Giardini, & S. Ambrosii ad Nemus, PP.
Augustinian. PP. Minimor. PP. S. M. Coronaræ, V. Hos-
pitii B. V. de Castello, PP. S. Jo. ad Concam, V. Collegii
S. M. Secretæ, PP. S. Franc. PP. Minor. Observ. S. Ange-
li, & Pacis, PP. S M. Gratiar. PP. Domenican. S. Eustor-
gii, V. Collegii S. Petri in Monforte, PP. S Dionysii,
PP. S. M. Servor. & PP. Ord. S. Jo. Dei, quorum omnium
consensus exhibiti fuerunt in Sum.

Prout etiam ad removendam omnem umbram prætensi
4 præjudicii, quod ex hujusmodi nova fundatione oriri po-
tuisset eisdem Conventibus antiquor. Religiosor. & præci-
puè Mendicantium, præviis, solitis, & necessariis licentiis,
alter noster Conventus S. Caroli, jam fundatus in Civita-
te Mediolani, solemniter se obligavit assignare, & cedere
partem districtus ejus quæstuarionis ejusdem Civitatis favo-
re dicto Conventus erigendi pro quæstuatione eleemo-
synarum, necessariarum pro congrua substentatione Re-
ligiosorum, qui in dicto novo Conventu morabun-
tur.

Cùmque pro complemento hujusmodi novæ fundatio-
nis deficeret necessaria licentia Apostolicæ Sedis, hinc
pro parte eorundem Religiosorum SS. D. N. supplex por- 5
rectus fuit Libellus, huic S. C. de more remissus, emana-
toque solito rescripto: *Archiep. pro Informat. & Voto*; Iste,
demandata mensuratione situs Conventus, noviter erigen-
di, & respectivè distantiæ, tam ab Ecclesia Collegiata,
& Parochiali S. Laurentii, quàm à nonnullis aliis Monaste-
riis Religiosor. & Monialium circumjacentium, ad quem 6
effectum de Partium consensu fuerunt deputati duo Periti
Architecti, qui ambo fuerunt concordes circa quantitatem
situs, & distantiæ, ut ex eorum Relationibus, quæ exhibi-
tæ fuerunt, unam die 10. *Febr* 1715. transmisit primam In-
formationem, & aliam ultimo loco, nempè die 16. *Maii*
1716. per extensum in Secretaria relictas.

Quia verò ad retardandam d. gratiæ concessionem, præ- 7
ter omnem expectationem, pro parte Collegiatæ S. Lau-
rentii PP. Dominic. S. Eustorgii, Cappuccinorum, & Mo-
nialium *della Vetera*, & Victoriæ, pro impedienda nova
fundatione, porrecti fuerunt supplices Libelli, deputatus
fuit in Pon. Em. Corsinus, qui cùm in hodierna Congr. 8
dubium propunat: *An sit locus fundationi novi Conventus
in casu*, &c. illud videtur resolvendum: *Affirmativè*.

Ex notis siquidem requisitis, pro novorum Conventuum
fundatione, in Apostolicis Constitutionibus præscriptis, de 9
quibus *Ventr. in Prax. part.* 1. §. 18 *de Nov. Monast. ædific.
§. unic. per tot.* ibique *Carol. Ant de Luc. in addit. Tarr. de
Pact fut success. lib. 4. cap.* 1. *à n* 159. *& Ansald. in addit ad
dec.* 78. *n.* 89. nullum deficit in præsenti.

Et incipiendo à necessitate, hæc videtur innegabilis, eò
quia nostri Religiosi unum dumtaxat habent Conventum
in magna Civitate Mediolani, illumquè præcisè destinatum
pro Novitiatu, ut inter Partes est in confesso, qui nullo 10
modo capax est recipiendi omnes exteros Religiosos, con-
tinuò ad eandem Mediolani magnam Civitatem, tanquam
Metropolim, ex tota vastissima Provincia Lombardiæ con-
fluentes, estque eodem tempore insufficiens pro exercitiis
formalis studii, apprimè utilis, & æqualiter necessarii;
Et consequentèr necessitas fundationis nostri novi Conven-
tus non potest esse magis urgens, magisque fundata pro
recipiendis dictis exteris Religiosis, ibique instituendi for-
male studium, qua necessitate attenta, denegari nunquam
solet similis gratia fundationis novi Conventus, per ea, 11
quæ punctualitèr notant adducti *à Donat. Rer. regul. to. 1. par.
2. tit. de Monast. ædif. q.* 7. *per tot.*

Nec dicatur, quòd ad occurrendum eidem verè magnæ,
& æqualitèr urgenti necessitati, ampliari possit antiquus
Conventus, præexistens in eadem Civitate Mediolani, 12
vel novus ædificari extra illam, & præcisè in loco *Varisii*, di-
stante à prædicta Civitate Mediolani miliariis 30. ut innuit
Archiepiscopus in dd. Relat.

Distinguendo enim contrarium objectum in duas partes,
pro eo, quòd respicit ampliationem nostri antiqui Conven-
tus, dicimus, illam esse ad praxim irreducibilem, & fie- 13
ri nullatenùs posse, attenta notoria angustia ejusdem situs,
& aliis difficultatibus, & congruentiis, de quibus testis est
idem Archiepisc. in ultima Relat. Ultra expressam pro-
hibitionem Constit. nostræ Religionis fundandi novum Con-
ventum propè alium antiquiorem præexistentem.

Quo verò ad ampliationem Conventus Varisii, vel ad
fundationem alterius prope ipsum, dicimus, illum nulla-
tenùs tollere inconvenientia illa, & incommoda, à quibus
moventur nostri Religiosi ad faciendam præsentem instan- 14
tiam, quia Religiosi, obligati accedendum ad Civitatem
Mediolani, ob eorum particularia negotia, cogerentur
permanere in distantia circitèr 30. mill. ab eodem Civita-
te; Ac insuper pro eo, quod attinet ad Studium, sicuti
omnes aliæ Religiones retinent eorum formalia Studia in-
tra ipsam Civit. Mediolani, ita idipsum permittendum
videtur nostris Religiosis propter eorum continua exerci-
tia scholastica, quæ in Conventibus, positis in Locis an- 15
gustis, non possunt cum æquali Religiosorum fructu, &
facilitate ad praxim reduci, propter quod in omnibus Re-
ligionibus introductum est, Studia generalia posita esse, &
florere in magnis Civitatibus, non autem in parvis Op-
pidis.

Ex quibus corruit pariter alia reflexio, quòd si nova 16
fundatio fieret extra muros Civitatis, cessarent in parte
præjudicia, & conquestiones Contradictorum; Eo quia
eadem

eadem prætensa præjudicia nullo modo subsistunt, nullique solido fundamento sunt innixa, ut videbimus infra.

Concurrit secundo loco expressus consensus, seu veriùs enixa voluntas S. C. R. M. Prout etiam acclamatio, seu
17 consensus totius Populi, repræsentatus, tam ab inferioribus Magistratibus nostræ Civitatis quàm à toto Senatu Mediolani; Quæ omnia ad effectum, de quo agimus, in magna consideratione haberi solent, ex animadversis per *Ansald. in addition ad dec.* 78 *n.* 89. ibi: *Consensus &c. Principis Civitatis, & Loci Habitantium.*

Nullatenùs relevante dissensu Canonicor. dict. Ecclesiæ Collegiatæ, & Parochialis S. Laurentii, intra cujus fines,
18 & Districtum reperitur situs, emptus, & destinatus pro novo Conventu.

Non enim pro requisito fondationis novi Conventus in Jure cautum reperitur, minusque in Apostolicis Constitutionibus præscribitur necessitas consensus Cleri sæcularis,
19 ex adductis per *Passerin. in cap. unic. à n.* 55. *de Excess. Prælat. in* 6. *& Franc. var. resol. cap.* 27. *n.* 3. ea ratione, quia hujusmodi afferta præjudicia Cleri sæcularis, vel non fuerunt habita in consideratione à Summis Pontificibus ad nostrum effectum, vel, uti incerta, & eventualia, apta non sint impedire certam utilitatem, & innegabile augumentum divini cultus, resultans ex novorum Conventuum ædificatione,
20 quam in nostris terminis adduxit *Rot. dec.* 745. *n.* 3. *par.* 2. *rec.* his verbis: *Minus obstat, quòd, erecto isto Collegio, Christifideles poterunt in illius Ecclesia eligere sepulturam, facere celebrare missas, & anniversaria, quod redundat in præjudicium Ecclesiæ del Pilar, in qua prædicta hucusque facta fuerunt; Quia negatur hujusmodi præjudicium, cùm simus in facultativis, ex quo quilibet potest ad libitum ubilibet pia Opera facere, & sibi sepulturam eligere &c. Et in omnem eventum tale præjudicium non esset considerabile ad effectum impediendi novi Collegii erectionem, juxta doctrinam &c.* & concordant ad-
21 ducti per *Donat. Rer. Regul. tom.* 1. *par.* 2. *tit.* 1. *de Monaster. ædific. q.* 28. *n.* 9. *Pignatel. cons.* 177. *num* 53. *tom.* 1. *& Rot. in Barchin. Fundat. Conv. cor. Card. Panzirol.* quam refert, & sequitur *Pignatell.* ubi supra ibi: *Nec timor, quòd in hac nova Ecclesia Fideles eligant sepulturam, ac missas celebrari faciant, videtur considerabilis, cùm prædicta sint facultativa, ut firmavit Rota &c. & cor. Seraph dec.* 847. *n.* 3. ibi: *Quartum*
22 *præjudicium ex eo deducitur, quòd diminuitur concursus Populi, accedentis ad Cathedralem &c. Sed hoc non esse præjudicium considerabile censuerant DD. cùm ex alia parte præponderet favor augumenti cultus divini &c.* cum aliis de quibus infra *à n.* 147.

Toto spiritu supplicantes hic observare, quòd in Apostolicis Constitutionibus, præscribentibus requisita fundatio-
23 nis novorum Conventuum, non considerantur hujusmodi possibilia præjudicia, sive eventualia, sive certa respectu Ecclesiarum sæcularium, sed respectu Religionum Mendicantium dumtaxat, ut in terminis notat *Pignatel.* cumulans concordantes *in d. consult.* 177. *n.* 55. *tom.* 1. his verbis: *Rationem hanc, ne scilicet propter eleemosynas, erogandas in*
24 *novam Ecclesiam, detrimentum alii patiantur, non considerari in Constitutionis Apostolicis, nisi respectu Mendicantium dumtaxat, & sic cessat omninò respectu aliarum Ecclesiarum, præsertim sæcularium, ut in terminis fuit dictum in dec. &c.*

Nec replicetur, quòd si ex præmissis audiendi non sunt Can. d. Collegiatæ Ecclesiæ S. Laurentii, uti componentes Clerum sæcularem, saltem audiendus erit illorum Præpositus, uti Parochus ejusdem Ecclesiæ, ratione præjudicii, quod ejus Parochiæ inferri potest ex vicina fundatione no-
25 stri Conventus; Objecto enim punctualiter occurrit *Pasqual. qu. mor. jurid.* 451. *per tot.* in qua omnes Apostolicas Constitutiones, quas in hac parte habemus, explicando, folidè probat (sunt ejus præcisa verba *num.* 2.) *Parochos nec esse convocandos, nec audiendos, quando introducendi sunt novi Religiosi in aliquo Loco.*

Non omittentes observare, quòd oppositiones ejusdem Præpositi, tanquam Parochi dictæ Collegiatæ, in substantia unicè restringuntur ad aliquod merè bursale, æque tenue, ac eventuale præjudicium, quod non solet ad nostrum effe-
26 ctum præ oculis haberi, ex allegatis supra *à num.* 19 Quibus addimus literalem *Text. in cap. Nullus Laicus in fine de Jurepatr.* ibi. *Et si quis &c. avaritiæ causa consentire noluerit, Romano Pontifici nuncietur, & quod offerendum est, tunc ejus licentia offeratur,* quem ad nostrum effectum sequitur *Pignatel. consult.* 179. *n.* 1. *tom* 1.

In omnem verò casum consensus iste, quatenus requireretur, suppleri posset ab hac S. C. quando, ut in præsenti verificatur, ille irrationabiliter denegatur, & concurrunt omnia alia requisita substantialia, quorum præcipuum, 27 est consensus, seu acclamatio Populi, supremique Magistratus, ipsum Populum repræsentantis, ex animadversis per *Card de Luc de Regul. disc.* 29. *num.* 14. *Carol. Anton. de Luca ad Ventrigl. in Prax par.* 1. *annot.* 18. *§. anic. n.* 5. *vers. Cæterum, Piton. disc. Eccl.* 36. *n.* 7. *& Pignatel. tom.* 1. *consul.* 179. *n.* 53. cum aliis infra allegandis *n.* 150.

Absque ulla prorsus difficultate in nostra hypotesi, dum habemus d. cubitale Pontificium Indultum Clem. IX. concedentis nostræ Religioni amplissimam facultatem ubi- 28 que Locorum fundandi novos Conventus cum sola licentia Ordinarii; *Nullo aliarum personarum cujusvis Ordinis, etiam Regularium, requisito consensu*, juxta illius præcisa verba, quod punctuali exequutioni omni Jure demandandum est ex adductis per *Card. de Luc. de Benef disc.* 89. *sub n.* 29 2. *& firmatis per Rot. dec.* 3. *n.* 6 *cor. Ansald.*

In cujus literalis Constit. conflictu non credimus allegandam notam *Constit.* 27. *Urb. VIII.* derogatoriam similium privilegiorum, quam per extensum impressit *Donat. Rer. Regul. tom.* 2. *tract.* 1. *de Monast ædifc. q.* 8. *per tot.*

Quidquid enim sit, an per talem generalem revocationem antiquorum privilegiorum, diversis Religionibus, à multis Summis Pontificibus concessorum, revocatum dici possit 30 dictum speciale privilegium, nostræ Religioni concessum à Paulo V. inter *ejus Constit. in Bull. nov. tom.* 3. *la* 10. quæ ita summatur: *Quòd Fratres Ord Carmelit. Discalceat. possint absque de sola licentia Ordinarii nova construere Monasteria*, & cui in dicta Urb. Contit. specialiter, & expresse derogatum non fuit; Hoc unum est æquè indubitatum, ac innegabile, quòd in omnem casum idem posterius speciale privilegium Clem. IX. omninò præferendum est antiquæ gene- 31 rali revocationi Urb. VIII. juxta regulam, quòd posteriora derogant prioribus, de qua *Sylveir. opusc.* 2. *de Declar. Card. num.* 15. *fol.* 283. *Pignatel. consult.* 107. *num.* 54. *tom.* 1. 32 *Rot. dec.* 495. *n.* 5. *cor. Emer. jun & in Melevit Decret. a. Martii* 1707. *§. fin. cor. Ansald.* cum aliis allegatis in *Tom.* 1. *par.* 2. *disc.* 18. *n.* 10. *& disc.* 26. *n.* 57.

Neque meretur attendi assertum præjudicium dictæ Parochialis, in eo consistens, quod in situ novi Conventus extent Domus, habitatæ de præsenti à 70 personis, quatenus verò posteà amplietur idem Conventus, juxta facultatem, ad eundem effectum obtentam, demoliri pariter de- 33 berent multæ aliæ domus, in quibus habitant 290. personæ, ut ait Archiepisc. in ejus prima Relat. adeoque diminuerentur decimæ, debitæ eidem Ecclesiæ Collegiatæ, & Parochiali, necnon illa habere amplius non posset quartam funeralem, aliaque incerta emolumenta, in quibus præ- tendit ex adverso, quòd pro majori parte consistunt redditus ejusdem Collegiatæ.

Pro adæquata siquidem responsione adversus hujusmodi magnificatum præjudicium supplicamus observare, quòd nostri Religiosi strictè, & præcisè intendunt fundare Conventum ad terminos mensuræ, præsente Jo: Bapt. Lecco Can. Collegiatæ factæ à dictis Architectis Carolo Jo: Ba- 34 ptista Formento, electo à Canonicis, & Jo: Baptista Quadrio, electo à Religiosis, quorum distinctæ, & exactissimæ mensurationes fuerunt exhibitæ in Secretaria, Adeoquè cessat in radice prætextus decantati præjudicii, quia, juxta dictos mensurationes, non veniunt demoliendæ omnes illæ Domus, a quibus Canonici dicta incerta emolu- 35 menta percipere solent, sed solùm aliquæ *in sito ignobile, & abitate da miserabili persone, atte a pena con la fatiga a procacciarsi il vitto, e sodisfare al debito della locazione, riescono più di aggravio, che di emolumento al Parocho li loro funerali*, juxta præcisa verba Archiep. in ultima Relat.

Ultra quod idem assertum præjudicium remanet semper æquè incertum, ac tenue, & eventuale, quia cùm Parochus, nulli legali fundamento innixus, obligare possit Laicos, moram facientes in Civitatibus, ad habitandum omnes Do- 36 mos, sitas in ejus Parochia, non potest solidè prætendere, minusque allegare certitudinem præjudicii, ei resultantis ex incorporatione domorum, necessaria pro fundatione novi Conventus, ut in terminis observat *Pignatel.* respondens simili objectioni *consult* 177. *n.* 53. *tom.* 1. ibi: *Parochus* 37 *non habet Jus cogendi Laicos ad habitandam Domos, in sua Parochia sitas, atque adeò non potest allegare Jus quæsitum circa emolumenta, in de evententia, juxta Textum &c.* cum aliis infra allegandis *à n.* 124.

Minùs refragatur dissensus aliquorum Regularium nostræ Civitatis; Tùm quia ex dicto oraculo Pontificio, illorum consensus nullo modo requiritur; Igitur eorundem dis- 38 sensus

sensus in nulla consideratione habendus est. Tum etiam,
quia iidem Regulares eorum consensus jam præstiterunt;
Adeoque quod semel eis placuit, ampliùs displicere non de-
39 bet, juxta notoria Juris axiomata apud *Barbos. axiom.* 196.
num. 16.

Non attento, quòd iidem consensus præstiti fuerint eo
tempore, quo nostri Religiosi eorum Conventum intende-
bant erigere, non ubi de præsenti id facere procurant, sed in
40 Parochia S. Viti; Cum enim dicti consensus fuerint præstiti
simplicitèr pro fundatione nostri novi Conv. intra Civitatem
Mediolani, ut remanet manifestum ex illorum sola lectu-
ra, meré materialitèr se habet, quòd fundandus sit in una,
vel altera parte Civitatis, seu Parochia; Eò quia illi Re-
gulares, qui erant magis proximi eidem novo Conventui,
ædificando in Parochia S. Viti, hodiè sunt quidem remo-
41 tiores, sed eidem novo Conventui sunt proximiores alii
Regulares, qui tunc temporis erant remotiores, sicque in
hac parte nulla substantialis adest hodiè differentia, ut con-
sideranti patet.

Prout etiam non obstat reflexio, quòd aliqui ex dictis
consensibus sint conditionales, & signanter ille Cappuc-
cinorum, dummodo alii Regulares consentiant; Et ali-
42 qui consensus contineant conditionem, dummodo serve-
tur debita distantia, necnon cesset præjudicium aliorum
Regularium.

Respectu enim dictæ conditionis, appositæ in consensu
Cappuccinorum, dicimus, illam suisse purificatam, quia
43 alii Regulares consenserunt, Quo verò ad distantiam,
de qua sermo est in aliquibus consensibus, ultra quod, ex-
44 cepto Conventu S. Eustorgii, omnes alii Conventus lon-
ge distant, cathegoricè respondemus, quòd cùm versemur
in magna Civitate, prætextus minoris distantiæ non atten-
ditur, ut observat *Card. de Luc. de Regul. disc.* 33. *num.* 4.
Quod est adeò verùm, ut in ipsamet Civitate Mediolani
major pars Conventuum Regular. posita non reperiatur in-
45 tra distantiam, in Apostolicis Constit. præscriptam, imò ali-
qui sunt ferè contigui, nempè Conventus S. Ambrosii Ci-
sterciensium, & Conventus S. Francisci Conventualium;
Conventus S. Victoris Olivetanorum, & Conventus Cap-
puccinorum Portæ Vercellinæ; Conventus S. Alexandri Bar-
nabitarum, & Conventus S. Jo: in Conca, & Conventus
Carmelitarum Congr. Mantuanæ; Conventus S. Barnabæ
Barnabitarum, & Conventus Pacis Minorum Observan-
tium, & quamplures alii, qui brevitatis gratia ommittun-
tur.

Indeque in his terminis quotidiè videbimus, quòd juxta
laudabilem praxim hujus S. C. quando sumus in terminis
46 fundationis Conventuum, & Monasteriorum, erigendo-
rum in magnis Civitatibus, non solet procedi cum illo ri-
gore, qui meritò servatur in terminis fundationis, quæ fie-
ri prætendatur in parvis Civitatibus, ut in specie loquendo
47 de Civitate Mediolani, observat *Card. de Luc. de Regul. d.*
disc. 33. *n.* 4. ubi, quòd ita pluries practicavit in similibus
quæstionibus, *præsertim* (sunt ejus verba) *in duplici Medio-*
lanen ea ratione, quia in magnis Civitatibus cessant moti-
va illa, quibus innixæ sunt Apost. Constit. circa rigorem
requisitorum pro novorum Conventuum fundatione.

Quo demùm ad assertum præjudicium, istud nullatenùs
infertur, neque Conventui S. Eustorgii, neque aliis Con-
ventibus; Tum quia in districtu novæ fundationis adest nu-
merosus Populus, ascendens ad animas 30. m. circitèr, teste
48 Card. Archiepisc. ibique adest solùm d. Conventus S. Eustor-
gii, & Collegiata S. Laurentii, quando in aliis partibus
Civitatis, minùs numerosis, extant plures Conventus, &
Ecclesiæ ut est notorium; Tùm quia noster Conventus S.
Caroli, jam fundatus in Civitate Mediolani, ad tollendum
hujusmodi prætextum solemnem emisit obligationem assi-
gnandi, & cedendi pro quæstuatione eleemosynarum novi
49 Conventus, pro congrua substentatione Religiosorum, qui
in d. Conventu erigendo morabuntur, necessariorum, par-
tem ejus proprii districtus, & quæstuationis, quam habet in
d. Civitate; Et proindè cessat omnis prætextus d. præjudi-
cii, itaut in his circumstantiis neque etiam citandi sint alii
Regulares, dum habetur, ac si novus Conventus ejus
quæstuationi favore eorundem renunciasset, quo casu nul-
lum præjudicium considerari valet *Lezzan. in Summ. Verb.*
Monasteria n. 6. *Peyer. in Form. lit. Z. cap.* 3. *not ult. fol.* 726.
Donat. Rer. Regul. tom 1. *part.* 2. *tr.* 1. *de Monast. ædific. qu.*
50 28. *per tot.* ubi *n.* 6. refert ita pluries decisum ab hac S. C. &
signanter in *Neapolitana Fr. Ord. B. M. de Mercede Discalceat.*
24. *Junii* 1625. *& in Castren.* favore *Patr. Reformat. S. Bern.*
5. *Junii* 1642. & in *Cajetana* favore *Patr. Discalceat. S. Au-*
gustini 2. *Oct.* 1643. *& in Neapolit.* favore *Patr. Eremit. S. Au-*
gust. anno 1646.

Quæ omnia vera sunt, nedum respectu fundationis Mo-
nasterior. Religionis non mendicantis, sed etiamsi sermo sit
de Ordinibus mendicantibus, dummodo, ut in præsenti ve-
rificatur, eædem Religiones mendicantes capaces sint in 51
communi annuorum redditum, vel bonorum possessione,
ut omissis antiquioribus exemplis, qui de facili possent cu-
mulari, anno 1692. ad relat. Card. Petrucii die 4. Julii fa-
vore PP. Scholarum piarum resolvit hæc Sacr. Congr. in
una *Derthonen.* teste *Monacel. in Formular. tom.* 1. *tit.* 6. *form.*
19 *fol.* 165 *n.* 28. ibi: *Cæteri Regulares, qui possessione bono-*
rum, & annuorum redditum capaces sunt, quamvis Ord.
Mendicantium sint, possunt ad novas fundationes admitti, re- 52
cepta eorundem obligatione non quæstuandi, ut admisit S. C.

Ejusdem insubsistentiæ est exagerata oppositio Monia-
lium Victoriæ, & Veterum, quòd ex fundatione novi Con-
ventus in controverso situ haberetur prospectus in earum
Monasteriis; Mansiones enim nostrorum Religiosorum non 53
debent habere fenestras exteriores, respicientes prædicta Mo-
nast. Monialium, sed solùm interiores versus Atrium novi
Conventus, ut fuit recognitum, & à communibus Archi-
tectis stabilitum in solemni descriptione; Et consequenter
cessat pariter in hac parte d. præjudicium Monialium ex
nova fundatione nostri Conventus, ut observat Eminentis-
simus Archiep. in 2. Relat. loquendo de utroque Monaste-
rio ait: *Fattasi poi la sperienza dalle finestre della d. Casa* 54
nello stato presente, non si è compreso potersi dare alcun pros-
petto pregiudiziale.

Nullam quoque meretur considerationem reflexio illa,
quòd in situ novæ fundationis extent duo privata Orato-
ria, seu Confraternitates, in quibus explicari solet Cathe- 55
chismus, aliaque pia opera exerceri; Ultra quod enim om-
nia ista meliùs, longèque faciliùs peragi possent in nova
Ecclesia, ibidem ædificanda, sub directione, & assistentia
nostr. Religiosor. quoad ea, quæ concernunt spiritualia
exercitia, in dd. Oratoriis practicari solita; Semper ur-
get responsio illa, de qua in d. ult. Relat. Archiep. quod
sine dicto sito, ubi existunt dd. duo Oratoria pro novo Con-
ventu, *il sito acquistato è bastante per il loro disegno; E che* 56
se in avenire volessero attentare l'acquisto di dd. due Oratorii;
come dalli Opponenti si teme, dovrebbe sempre dipendere dall'
arbitrio dell' Ordinario, del Paroco, e dell' Operarii della Dot-
trina Cristiana, come di cosa loro, la concessione.

Demum nullius momenti est contrarius prætextus, quòd
Archiepisc. suum non præstet assensum fundationi nostri
Conventus; Id enim non regit in facto, eo quia ipse sub præ-
supposito, quòd subsisterent oppositiones Contradictorum 57
dumtaxat in ejus prima Relat. innuit, quòd si ampliaretur
Conventus, existens in Civitate, aut alter Varisii, vel si fun-
datio fieret extra muros ejusdem Civitatis, cessarent in
parte afferta præjudicia, & conquestiones Contradicto-
rum; Cùmque ea hucusque animadversis remaneat mani-
festum, afferta præjudicia nullum habere fundamentum,
cessante contrario præsupposito, seu detecta erroneitate
fundamentorum, quibus eidem Archiep. suppositum fuit,
non posse deveniri ad fundationem Conventus, dicitur
cessare dissensus ejusdem Archiepiscopi, juxta regulam,
de qua generaliter *Rot. in dec.* 274. *n.* 11. *par.* 17. *rec.* & cum 58
qua in nostris punctualibus terminis, processit hæc S. C.
in Mantuana 8. *August.* 1710. *Ponente Card. Gozzadino*,
non habendo in aliqua consideratione apertum dissensum
Episc. Mantuani, eo quia corruebat præsuppositum sub quo
consentire recusabat fundationi novi Hospitii Reformator.
S. Francisci, ut videre est in *Tom.* 1. *par.* 2. *disc.* 8. *n.* 8. *&* 9.

Imò ex insubsistentia d. contrarii suppositi, alia æque effi-
cax, ac stringens desumitur reflexio pro concessione Gratiæ,
eo quia remanet manifestum, Oppositorum contradictiones
ortum habere à sola æmulatione, in quibus terminis etiam in 59
dubio inclinare solet hæc S. C. pro novorum Conventuum
fundatione per ea, quæ in terminis notat *Pignat consult.* 179.
n. 4. *tom.* 1. ibi: *Dissensus aliorum Regularium non potest attri-*
bui nisi æmulationi. & S. C. providere omninò debet. & in du-
bio pro fundatione rescribere, cùm ex ea notabile cultus Divini
augumentum resultet, quod cæteris considerationibus præponde-
rare debet.

Ex quibus, nedum cessant hodiè omnes contrarii prætex-
tus circa d. dissensum Archiepisc. sed constat ulteriùs de
ejusdem positivo consensu; Imo de ejusdem enixis preci- 60
bus, quibus terminat ejus 2. Relationem ibi: *E quanto a me*
crederei, che, sanato con qualche onesto compenso il pregiudi-
zio, che ne risultarebbe alla Collegiata di S. Lorenzo, nella
forma,

forma, che parerà più propria al superiore intendimento dell' EE. VV. le querele dell'altri Regolari poco potessero ostare all' intenzione dell'Oratori, il zelo, buon'esempio de' quali potrebbe riuscire di profitto spirituale alla parte più popolata, e meno colta di questa Città.

In eadem Causa.

AFfirmativæ resolutioni nostri dubii, nullo modo obstant exadverso deducta; Concurrunt enim omnia requisita 61 Apostolicarum Constitutionum, ex supra animadversis, in quibus terminis non solet hæc Sacr. Congreg similes Gratias denegare, ex allegatis supra *num.* 11. quibus addimus *Matthæucc. in Offic. Cur. Eccles. cap.* 16. *à num.* 1.

Non attenta oppositione Can. S. Laurentii; Procedendo siquidem in hac parte cum ultima Relat. Archiep. juxta no- 62 tam regulam, quòd posteriora semper præferenda sunt, ex allegatis supra *num.* 32. ad tria capita reduci possunt omnia prætensa præjudicia, ab eisdem Can. exagerata; I. Nempè ad emolumenta Funerum, eo quia non ampliùs omnia fierent in eorum Ecclesia, sed aliqua fieri possent in nostra, in 63 qua de facili Parochiani sepulturam eligerent; II. Ad eleemosynas celebrationis Missarum, quæ hodiè ab eisdem Parochianis, ut plurimus demandantur in dicta Collegiata Ecclesia, quæve in futurum possent injungi in nostra; III. Demum ad diminutionem concursus Populi ob vicinitatem nostræ Ecclesiæ, ut videre est in dicta ultima Relation. Cùmque nullam ex istis reflexionibus subsistentiam habeat, imeritò contradictio ejusdem Capituli attendenda non videtur.

Non obstat prima reflexio, quia ex *Ordin. Consit. part.* 1. *cap.* 13. *num.* 3 *fol.* 67. nostri Religiosi non possunt associare 64 cadavera, ad eorum Ecclesias sepelienda, juxta verba illa: *Ad mortuos autem sepeliendos &c. Patres nostri non exeant, nisi in Terris Infidelium, vel ubi hæreses grassantur*; Fortiùs quia etiam in illis casibus, in quibus Religiosis non est prohibitum à propriis Const. associare cadavera ad eorum Ecclesias, ut in id rem observat Archiepiscop. in Civitate Mediolani 65 quando cadavera sepeliuntur in Ecclesiis Regularium, Paroc hi Collegiatarum *per la celebrazione dell' Essequie ritengono per se l'altra metà di Cera, con tutta la quantità, che serve per l'associazione del cadavere, in cui per lo più consiste la maggior pompa, e spesa funebre*; Et proinde, vel nullum, vel nimis tenue remanere videtur præjudicium hoc, plus justo exadverso exageratum, & ut rale nullatenus attenden- 66 dum est ad impediendum spirituale bonum, resultans ex nostri Conventus fundatione, per ea, quæ notant adducti supra *num.* 19.

Minùs obstat secunda reflexio circa eleemosynas Missarum; Tum quia in hac etiam parte habemus Constitut. 67 clarè demandantes *par.* 1. *cap.* 3. *num.* 10. quod à nostris Religiosis non recipiantur, nisi eleemosynæ pro illis Missis, quæ citò celebrari possint, quodque idem practicetur etiam in Missis perpetuis; Tum quia cum nostri Religiosi non utantur opera Cappellanorum, seù Sacerdotum sæcularium ad adimplenda Missarum onera, propriis Ecclesiis relicta, ut experientia notum est, & observat Archiepisc. in 2. Relation. indè fit, quòd in omnem casum reducitur ad paucas Missas propriorum Sacerdotum Regularium hujusmodi prætensum præjudicium, quod compensatur ulteriùs respectu Canonicorum cum illis perpetuis oneribus, quæ relinqui 68 solent annexa similibus legatis Missarum, ut notat Archiep. ubi proximè his verbis: *Detti Padri non ammettendo nelle loro Chiese Cappellani secolari, non ricevono maggiori limosine della quantità de' loro Sacerdoti, quali potendosi accrescere per lascite pie, probabilmente restarà anche aggravata de' pesi perpetui, che sogliono ingiungere li Benefattori.* Tum demum, quia fuit concludentissimè probatum, quòd major est numerus quotidianarum Missarum in d. Ecclesia Paro- 69 chiali, quam sint Canonici, aliique Sacerdotes, illi inservientes, dum *costa da' Libri della Sagrestia, qualmente si celebrano ogni giorno messe* 23. *nella Chiesa di d. Collegiata, cioè cinque da' Sacerdoti, che non sono del gremio, nè del Capitolo, nè del Coro, sichè al Capitulo non solo non mancano, ma sopravanzano per oblighi di* 5. *messe giornali.*

Prout etiam nullius relevantiæ est tertia reflexio circa diminutionem concursus Populi, ex illa innegabili facti circumstantia, quod sumus in parte Civitatis Mediolani *numerosa di Populazione* (sunt verba ejusdem Card. Archiep.) *di* 70 *circa trenta mila persone, abitanti nel Distretto di Porta Ticinese, in cui non contandovisi, oltre la sudetta Collegiata, che due soli Conventi de' Regolari, posti a' di lei Confini, non potrà, che riuscire di gran profitto l'accrescimento degli Operarj evangelici in una sì vasta Vigna, che per essere la parte più popolata della Città, tuttavia è la meno proveduta di assistenza spirituale*; Quæ circumstantia nimis considerabilis est ad nostrum effectum, eo quia innumeræ reperiuntur Civitates in Italia, in quibus numerus animarum non pervenit ad 30 mil. & tamen nume- 71 rus Conventuum, & Ecclesiarum, longè superat illos, qui reperiuntur propè Portam Ticinensem, ubi nostri Religiosi fundare prætendunt eorum Conventum.

Quibus, ad totalem eversionem hujusmodi plus justo magnificatorum præjudiciorum, duas alias addimus æquè solidas, & claras responsiones. I. Quia domus illæ, quas nostri Religiosi jam emerunt pro ibidem fundando eorum Conventu, nedum positæ sunt in *sito ignobile*, ut dicit Archiepisc. 72 sed ulteriùs *sono abitate da miserabili persone, atte a pena con la fatiga a procacciarsi il vitto, e sodisfare al debito della locazione, riescendo più di aggravio, che di emolumento al Paroco li loro funerali*; II. Verò, quod in omnem casum ista prætensa præjudicia sunt incerta, eventualia, & merè possibilia, quia Parochiani liberam habent facultatem relinquendi Missas, & eligendi Sepulturam in Ecclesiis, quibus benevisis, quibus attentis eadem incerta, & eventualia præju- 73 dicia in nulla habentur consideratione ad impediendum majorem cultum divinum, & proximi inuegabilem utilitatem, à novorum Conventuum fundatione resultantem, juxta auctoritates, allegatas supra *num.* 19. quibus addimus *decis.* 17 *per tot. & signanter num.* 13. *apud Antonel. de Jur. Cleric.* ibi: *Ideoque cum præponderare debeat augumentum divini cultus, 74 & peculiaris salus animarum, similia præjudicia, tanquam eventualia, in nihilo considerari debent*, cum aliis, de quibus infra *à num.* 127.

Imò respectu afferti præjudicii, ìnnixi diminutioni emolumentorum funeris eadem *Rot. in numer.* 8. *ejusdem decis.* 17. *apud Antonell.* aliam adducit solidam responsionem, quæ omnem in hac parte difficultatem tollit, quia scilicet 75 Jus Parochiale nullatenus consistit in privativa humationem omnium cadaverum, itaut Parochus circa Jus funerandi habeat fundatam intentionem pro exclusione omnium aliarum Ecclesiarum, sed solùm respectu illorum Parochianorum, qui alibi non elegerunt sepulturam, & in sola exactione quartæ Funeralis, pro illis exequiis, quæ fiunt in Ecclesiis, distinctis à Parochiali; Et proindè ex hac etiam solida reflexione Sacræ Rotæ, quam punctualibus authoritatibus ibidem comprobat, exclusum remanet idem præjudicium ratione emolumentorum funeris, circa quæ Parochus nullum habet fundatum, & actuale Jus ex supra citatis.

Ejusdem prorsùs irrelevantiæ est oppositio PP. Conv. San. Eustorgii; Pro eo enim, quod attinet ad prætensam diminutionem concursus Populi, & eleemosynarum Missarum, ad hominem applicantur responsiones, supra adductæ respe- 76 ctu Collegiatæ Ecclesiæ Sancti Laurentii; Quæ eo fortiùs militant in præsenti, ex quo festivitates Regularium diversæ Religionis, fieri solent diversis, & distinctis temporibus. ea ratione, quia illæ fieri solent occasione solemnitatum Sanctorum propriæ Religionis, quæ proindè non sunt impedimento ad invicem, neque Populi concursum minuunt, ut experientia notum est.

Pro eo vero, quod respicit distantiam, exadverso prætensam in solis cannis 127. benè advertitur in ultima Relatione Eminentiss. Archiep. mensurationem à dd. Religiosis factam 77 fuisse per aerem, quæ propriè convenit Avibus, non hominibus, non autem per terram, & per vias frequentatas, ut in his terminis, & ad nostrum effectum faciendum esse monent communiter *Repetentes in leg.* 1. *ff. Si quis caution.* ubi *Castr. n.* 4. *& Jas. nu.* 16. *Rovit. in Pragm.* 1. *de Salar. eor. qui mittunt. pro frevit. n.* 7. *Antonel. de Loc. Leg. lib.* 1. *cap.* 2. *nu.* 17. *& Card. de Luc. de Regul. disc.* 31. *nu.* 8. cum concordanti- 78 bus, citatis in *Tom.* 2. *par.* 2. *discept.* 13. *n.* 70.

Et ulteriùs subjungimus, quod in magnis Civitatibus non procedirur respectu distantiæ, cum illo rigore, qui in aliis 79 parvis Oppidis, & inferioribus Locis meritò servatur, ut vidimus supra *à num.* 46.

Pro eodemum, quod attinet ad congruam manutentionem eorundem PP. Dominicanorum dicimus, illos non vivere ex quæstuatione, sed plusquam necessarios habere suos, certos, & annuales redditus, destinatos pro eorum abundanti 80 manutentione, ut in nostra Civitate notum est, & clarè admisit Archiepisc. in ultima Relatione ibi: *Il sud. Convento di S. Eustorgio gode abbondanti rendite, pari alla Famiglia, e pesi, che sostiene*; In quibus terminis non solent in magna

haberi in consideratione oppositiones Religiosorum, qui divi-
tiis abundant, vel ex vera, & propria mendicatione non vi-
81 vunt, per ea, quæ advertunt adducti à *Card. de Luc. de Re-
gul. disc. 1. num. 68.* ibi; *Percutit solum Religiones, mendi-
cantes per veritatem, non autem per fictionem, seu privi-
legium.*

Neque ullam habet connexionem cum præsenti istantia
magnificentia, & amplitudo Ecclesiæ, & magnificentior
Conventus dictorum PP. S. Eustorgii, quæ omnium oculis
82 expositæ sunt in Civitate Mediolani, imò potiùs reflexio
ad hominem retorquetur; Quia hoc modo in conspectu no-
stri futuri pauperis, & humilis Conventus, necnon in con-
flictu nostræ parvæ Ecclesiæ, magis apparebit magnificen-
tia d. Conventus, magisque emicabit magnitudo, & splen-
didior ornatus Ecclesiæ PP. Dominic. juxta vulgatum illud:
83 *Opposita, juxta se posita, magis elucescunt*, de quo *Bald. in
leg. 1. C. Quando licet ob empt. disced. & Barbos. axiom. 171.
num. 2.* Eò quia juxta *nostr. Constit par. 2. cap. 1. num. 10.* Ec-
clesiæ nostri Instituti in majoribus Conventibus non possunt
excedere latitudinem 40. palmorum, in minoribus verò
Conventibus non debent esse latiores 33. palmis, atque in
illis (sunt verba Constit.) *non fiant testudines*, vulgò Cupu-
le, *ipsæque Cappellæ non construantur nimiùm sumptuosæ,
84 nec auro, vel stucco earum Ecclesia exornetur, nec ex marmo-
re, aut mixtis lapidibus parietes vestiantur, sed nitorem po-
tiùs, quàm superfluam, & pretiosam pulchritudinem præ-
seferant.*

Poterat autem omitti reflexio, quòd nostri Religiosi du-
pliciter sibi præjudicaverint respectu PP. S. Eustorgii. I. Pe-
85 tendo ab ais consensum, hoc modo eos agnoscendo in legiti-
mos Oppositores; II. Verò acceptando eorum consensum
conditionatum illis verbis: *Dummodò debita servetur distan-
tia, nullum Conventui nostro afferatur præjuditium, illæsa
remaneant Conventus nostri privilegia, & serventur alia, de
Jure servanda*; Utraque enim animadversio unica, & qui-
dem solida tollitur responsione, advertendo, similem nu-
mero instantiam ad omnem abundantiorem cautelam, & ad
tollendum omnem scrupulum factam fuisse, non solùm di-
86 ctis PP. Dominic. sed etiam omnibus Religiosorum Conven-
tibus, & Monasteriis Mediolani; Idque ut diximus, & op-
portunè repetimus ad solam cautelam, & ad tollendam om-
nem difficultatem in hac parte, & proindè procurata ad unum
effectum, & ad cautelam, non debent in alium longè diver-
87 sum effectum detorqueri, minùsque operanti præjudicare,
ex adductis per *Rot. dec. 86. num. 24. cor. Ansald.*

In omnem verò casum, semper urget sequens reflexio,
quòd illi particulares Religiosi, qui dictum consensum pro-
curarunt, illumque taliter conditionatum acceptarunt, non
potuerunt, neque possunt præjudicare nostræ Religioni,
88 illiusque privilegiis fundandi Conventus in illis Locis, in
quibus præcisa urget necessitas, & æqualis concurrit utilitas
pro tota Religione, absque ullo consensu aliorum Religioso-
rum, juxta communem Doctorum, & collegialium Tri-
bunalium opinionem, de qua *in Tom. 1. part. 2. discept. 30.
num. 12.*

Cum quibus pro nostris Religiosis processit *C. C. in Lau-
den. Funer. 2. Maii 1711.* quando in præjudicium nostri Con-
89 ventus Laudæ nullam omnino habere voluit, & meritò,
rationem multarum operationum particularium Religioso-
rum, & Superioris d. Conventus, ut videre est *in Tom. 1.
par. 2. disc. 14. per tot.* & signanter *à num 28.*

Quoad oppositiones duorum Monasteriorum Monialium,
della Vetera, & Victoriæ nuncupatorum, satis dictum su-
pra *à num. 53.* Illarumque gratuitarum oppositionum debili-
90 tatem ad hominem ostendit Archiep. testis ocullatus, & ap-
primè informatus in d. ultima Relat. ubi solidè advertit,
quòd neque à prospectu fenestrarum, neque à vicinitate no-
stri Conventus aliquod, vel minimum præjudicium recipere
possunt eædem Moniales, nedum secundum præsentem sta-
tum, & delineationem nostri Conventus, sed etiam secundum
quamcumque futuram fabricam, forsan faciendam, imò ne-
que etiam à possibili demolitione cujusdam parvæ Turris,
91 quæ in Domibus pro Conventu destinatis reperitur, ibi;
*Tuttavia remanendo nelle Monache il dubio di qualche novi-
tà, che potrebbe darsi col tempo, o per la demolizione della
Torretta, o per l'elevazione della nuova fabrica, si sono di-
chiarati li PP. che non apriranno fenestre, che possano appor-
tare alcun prospetto, e che restarà sempre all'Ordinario, &
alle Monache la raggione di impedirglielo*: Et proindè in hac
92 parte eædem Moniales varè trepidant timore, ubi nullus
de præsenti adest, neque de possibili dari potest in futurum
timor.

Neque majoris sunt relevantiæ dissensus Cappuccinorum,
PP. S. Damiani, S. Antonii, & Minor Obser. exadverso 93
magnificati ad faciendam impressionem, saltem Opposito-
rum numero, & multiplicitate, ubi oppositionum pondus
non subsistit, nec relevat.

Respectu enim Cappuccinorum adduximus, liberum, &
purum consensum totius Definitorii; Respectu PP. S. Da- 94
miani adduximus etiam eorum legitimum consensum; Re-
spectu PP. S. Antonii idem omninò liber consensus concur-
rit; Et demùm respectu PP. Minor. Obser, doctum pariter
fuit de eorum libero, & puro consensu, & propterea, his
stantibus, nescimus videre, ubinam fundetur prætensio
contraria, quòd dicti Religiosi se opponant hodiernæ no-
stræ petitioni, seu instantiæ, quam rotundis literis admise- 95
runt, & quatenus in rei veritate comparerent, illorum op-
positio attendenda non esset, resistente vulgata regula *Text.
in cap. Quod semel de Regul. Jur. in 6.* cum aliis apud *Sard de-
cis. 265. num. 25.*

Præterea respectu omnium dictorum Conventuum mili-
tat alia reflexio, quod illorum Religiosi, uti existentes ex- 96
tra spatium, à canonicis Sanctionibus, & Apostolicis Con-
stitutionibus præscriptum, nullum habent Jus se opponendi
fundationi novorum Conventuum, ut in terminis observant
*Passer. in cap. unic. num. 50. de Excess Prælot. Franc. var.
resol. cap. 27. à num. 24. Card. de Luc. de Regul. disc 31. à nu-
mer. 13. Fattinell. respons. 42. num. 4. & Piton. discept. Eccles.
36. num. 1.* & firmavit *Rot. dec. 229. à nu. 21. par. 8. rec.* & re-
solvit *hæc S. C. in Vicen. Fund. Conv.* relata per *Piton. ubi sup.*

Quæ omnia dicta sint ad solius materiæ ornatum, & ad
ostendendam insubsistentiam omnium contrariarum critica-
tionum; Quia pro totali remotione objecti, fundati, vel 97
in dissensu, vel in qualificatione, & conditionalitate consen-
suum aliquorum Religiosorum, quos ad meram cautelam
petierunt nostri Religiosi, superabundare videtur unica illa
reflexio, quòd ex rotundo Privilegio Apostolicæ Sedis,
obtento à Clement. IX. *Carmelitæ Discalceati fundare,
condere, & erigere valent eorum Conventus, nullo aliarum
personarum cujusvis Ordinis, & Regularium requisito con-
sensu.*

Quatenùs verò respectu eorundem Religiosorum repetan-
tur iidem pretextus præjudicii, vel respectu aliorum iocul- 98
cetur defectus distantiæ inter dictos Conventus, & situm,
ubi fundari vult novus Conventus, applicantur eædem re-
sponsiones, datæ supra adversus similem prætensionem PP.
S. Eustorgii, in specie admissæ, & approbatæ ab Archiep.
in ejus ult. Relat. *E quanto à me crederei &c. le querele degli al-
tri Regolari non potessero ostare all'intenzione dell'Oratori,
il zelo, e buon essempio, de quali potrebbe riuscire di profitto
spirituale alla parte più popolata, e meno colta di questa Cit-
tà*: Cui omnis in hac parte adhibenda est fides, uti appri- 99
mè informato de statu, & indigentiis suæ Civitatis, & Diœ-
cesis ex animadversis *supra discept. 1. §. 12. num. 10. & in Tom.
1. par. 2. discept. 9. num. 7.*

Imò *Card. de Luc. de Regul. disc. 97. num. 9.* non minùs so-
lidè, quàm practicè in introductione Religiosorum exem- 100
plaris Instituti considerat etiam bonum ipsorum Regularium
antiquorum, ea ratione, (sunt ejus verba) *quia introdu-
ctio aliorum Religiosorum, profitentium eandem rigorosam ob-
servantiam Regulæ, præstabit stimulum antiquis benè viven-
di, & exactè observandi Institutum.*

Minùs exagerari meretur, quòd quocumque modo augea-
tur illorum numerus, vel in duas dividatur numerosa Pro- 101
vincia Lombardiæ, possunt nostri Religiosi, vel moram
facere in eorum antiquo Conventu, attenta illius magnitu-
dine, & capacitate ampliationis, vel in omnem casum pos-
sunt alium fundare Conventum propè eundem antiquum, eo-
dem modo, quo in Civitate Januæ iidem Religiosi duos ha-
bent Conventus, inter se contiguos.

Separando enim objectum in duas partes, pro ea, quæ
respicit ampliationem antiqui Conventus, illum reddendo 102
capacem pro majori Religiosorum numero, ibique collo-
cando, tam Studium, quàm Noviciatum, dicimus, hoc
ad terminos exercitiorum nostri Instituti, esse prorsus im-
practicabile, & uti tale expressè vetitum fuit *in nostr. Const.
par. 3. cap. 3. de Convent ubi Novitii sunt educandi numer. 2.
fol. 103.* ibi: *Conventus Novitiorum &c. in eo, nec Præposi-
tus Congreg. neque Definitores generales, neque Procurator
Generalis habitabunt: Neque studiorum actus exercebuntur;
Neque Hospites frequenter admittentur.*

Videtur autem penè impossibile frequenter non admittere
Hospites in antiquo Conventu Mediolani, attenta magni- 103
tudine Provinciæ Lombardiæ, ut patet consideranti,

& est

& est vim inferre litteralibus Constit. nostri Instituti, in for-
ma specifica ab Urb. VIII. ann. 1631. approbatis, exercere
actus Studiorum in Conventibus, pro Noviriatu destinatis,
quod permissum nullatenus est, ex adductis in *Tom.1. par.1.*
104 *discept.11. num.33.* Attentis præcipue decreto irritanti, &
clausula *Sublata*, in eadem Urb. Constit. seu approbatione
appositis, per ea, quæ notant adducti in *Tom.1. par.1. di-
scept.14. num.21.*

Poterant proindè omitti exempla aliarum Religionum, in
105 quibus tales Constitutiones, id prohibentes, non adsunt,
& in quibus forsan Novitii non instruuntur cum illo rigore,
qui meritò practicatur in nostra Religione, cohærenter ad
dictas ejus *Constit. in par.2. tit.3. de Conventu, ubi Novitii
sunt educandi per tot. fol.* 502.

106 Pro secunda verò parte objecti, quæ respicit unionem,
seu contiguitatem duorum Conventuum.

Dicimus primò, quòd illa contiguitas, quæ reperitur in-
107 ter Conventus Genuæ, positos in Civitate nova, ut ibi di-
citur, & in parte minus frequentata, & à paucis habitata,
non est practicabilis in Civitate Mediolani, quia ambo Con-
ventus habent in circuitu spatium duorum ferè milliariorum,
108 ut probatum fuit Summ. estque in Civitate Januæ notorium,
quod spatium intus Civitatem Mediolani non occupant,
neque decem alii Religiosorum Conventus, ut ibidem om-
nium oculis expositum est.

Dicimus secundò, quòd contiguitas dictorum Conven-
109 tuum verificatur respectu extremitatum prædiorum rustico-
rum utriusque Conventus, non autem respectu communis
fabricæ, & habitationis Religiosorum; Quod neque etiam
practicari potest in Civitate Mediolani, quia situs, qui mo-
du superficialiter consideratus, & plus justo magnificatus,
videtur magnus pro uno Conventu, in fractione pania,
seu in Architectorum mensuratione, & dilineatione, ex-
periretur incapax pro duobus in suo genere undique perfectis,
& completis Conventibus, cum suis Officinis, & aliis ne-
cessariis membris formalis Conventus: Multa enim, quæ
110 In abstracto, & primo intuitu plausibilia videntur, quando
deindè ad praxim reducuntur, longè minora apparent, &
executioni mandari non possunt, teste experientia, & id
observante *Raynal. tom.2. Observ. Crimin. ad cap.16. sup-
plement.3. num.2.* quem sequutus fui in *Institut. Crimin. lib 3.
tit.7 num.8.*

Eodem modo omitti poterat reflexio, quòd anno 1648.
111 ad instantiam nostrorum, & aliorum Religiosorum Medio-
lani, expeditum fuerit Monitorium in Rota adversus PP.
Reformatos S. Francisci, ad effectum impediendi fundatio-
nem novi Conventus extra Portam Ticinensem; Quidquid
enim sit in facto de tali Monitorii expeditione, hoc unum
est certum, quòd cùm exadverso non doceatur de prosequu-
tione litis in illius exequutionem, & multo minus de illius
terminatione, nullum omnino fundamentum fieri potest in
112 dicto Monitorio, quod juxta illius totam indolem, & no-
tiorem naturam resolvitur in simplicem citationem, ex ani-
madversis per *Mandos. de Monit. quæst.17. num.4 & Ridolph.
in Prax. par.2. cap 4. à num.35.*

Ultra quòd in dicto casu non concurrebant illæ essentiales
113 circumstantiæ in facto, quæ concludenter probantur in præ-
senti, & signanter præcisa necessitas fundandi Conventum,
pro Novitiatu, distinctum ab alio pro Studiis, & ad reci-
piendos Religiosos, confluentes in magna Civitate Medio-
lani à vastissima Provincia Lonbardiæ, ex hucusque ani-
madversis.

Non valens deinde contrarius Defensor criticare operatio-
114 nes, & pia exercitia nostrorum Religiosorum, gratuitum fa-
cit transitum ad somniatas eorundem magnas divitias, asse-
rendo, seu potiùs divinando, quòd eorum quæstuatio lon-
gè differat ab aliis Religionibus, quia procurant pinguia pa-
trimonia, ampla suppellectilia, & ampliores perpetuos
proventus, ex qua pia meditatione deinde concludit; *Undè
cautiùs procedendum est cum PP. Discalceatis in concessione
fundationis novi Conventus, quàm cùm cæteris verè Mendi-
115 cantibus.* In hac autem parte, non solùm longè diversimo-
dè discurrit de nostra exemplari Religione, ac fecerint Sum-
mi Pontifices *Paul. V. in ejus Constit.20. in Bull. nov. tom.3.
& Clem. IX. in Indulto*, de quo sup. *num.28.* eo, quia dicti
Summi Pontifices asserunt, nostros Religiosos; *Deo, &
Ecclesiæ Sanctæ suæ perfectum exhibere famulatum, non so-
lùm ipsi Deo per orationem, & contemplationem, sedulò vacan-
tes, verùm etiam Animarum salutem exemplo, & doctrina sol-
licitè procurantes*: Sed clarè ostendit, se nullam habere no-
116 titiam illius rigorosæ paupertatis, quam ex vi Constit. ser-
vare tenentur, & de facto punctualiter observant, dum *in*

par.2. cap.1. num.7. expressè demandant, ut Fabricæ, tam
Conventuum, quam Ecclesiarum, paupertatem, & humi-
litatem præseferant, illarum verò Cappellæ non exornen-
tur marmore, vel stucco, minusque ex mixtis lapidibus ve-
stiantur parietes, sed illæ potius nitorem, quam pretiosam
pulchritudinem præseferant, quotidiè ad memoriam redu- 117
centes, & in praxi servantes id, quod solitus erat dicere de
se ipso *D. Bernard.* relatus *in Instit. Crimin. lib.1. tit.10. §.4.
num.73.* nempè; *Paupertas mihi semper placuit, sordes verò
nunquam.*

Exagerat pariter contrarius Defensor, nescio quod *docu-
mentum* (sunt ejus verba) *ipsorum zelantiss. Gener. Jo: So- 118
rek super interpretatione Regulæ*. Quæ digressio æquè impro-
pria, ac insubsistens, ex omni parte claudicat, quia idem
SoreK non fuit Generalis Discalceatorum, sed Carmelita-
rum antiquæ Observantiæ anno 1460. & Constitutiones pro
eisdem Religiosis antiquæ Observantiæ edidit anno 1466.
quo tempore, nedum nostri Religiosi non erant in rerum na-
tura, sed quod magis est, S. Theresia Fundatrix nostræ
Religionis, neque etiam lucem aspexerat, uti nata anno 119
1515. & sic annis 49. post dictas Constitutiones Soresianas:
Idem propterea exageratum documentum habet illam con-
nexionem cum præsenti inspectione, quam habet cupressus
cum naufragio, juxta phrasim *Horatii*, sequuti à *Leone de
Præpar. Judic. par.3. quæst.2. num.5.*

Cæterùm ad demonstrandam insubsistentiam omnium
contrariarum criticationum, sat est sola illa reflexio, quòd 120
Archiepiscop. Mediolanen. coram quo eædem exceptiones,
millies repetitæ exadverso fuerunt illas habuit pro irrele-
vantibus, concludendo suam 2. Relationem, sequentibus
verbis, omni consideratione dignis: *Quanto a me crederei,
che, sanato con qualche onesto compenso il pregiudizio, che ne
risultarebbere alla Collegiata di San Lorenzo &c. le querele
dell' altri Regolari poco potessero ostare all' Oratori il zelo, e
buon essempio de quali potrebbe riuscire di profitto spiritua-
le alla parte più popolata, e meno colta di questa Città.*

Respectu verò ejusdem honestæ compensationis, unicè
Innisæ asserto præjudicio, quod prætenditur resultare eidem 121
Collegiatæ, vel ex deficientia Parochianorum in domibus,
à Religiosis emendis pro fundando Conventu; Vel in emo-
lumentis funerum, & aleemosynis Missarum; Vel de-
mum in diminutione concursus ad eandem Ecclesiam Col-
legiatam; Constanter reperimus, quòd tale præjudicium,
vel nullo modo in facto subsistit, vel in omnem casum, ha-
bito respectu ad augumentum cultus divini, ex novo pio
Opere resultans, Ecclesia antiquo læto animo aliquod leve 122
præjudicium supportare potest, ut in specie, eidem objecto
respondendo, observavit *Rota in Roman. Orator. 26. Junii
1696. §. In erectione cor. Card. Priol.* ibi: *In erectione verò
istarum Ecclesiarum pro justa causa consideratur favor pii Ope- 123
ris, & augumentum cultus divini, in quorum gratiam Ec-
clesia antiqua potest supportare aliquod præjudicium.*

Non subsistit idem præjudicium respectu domorum, in-
corporandarum pro habitatione Religiosorum, ad instar
Prætatici, quòd prætenditur ab Hebræis, subintrantibus
in domos Christianorum, juxta animadversa apud *Pigna-
tell. in fin. tom 10. à fol.353.* Quia ultra animadversa supra *à
num.36.* talis prætensio, uti prorsus irrelevans, & tanquam 124
insigne gravamen religiosarum Familiarum, in specie qua-
lificatur, & canonizzatur à Greg. IX. *in cap. Nimis prava
17. de Excess. Prælat.* ibi; *Ab eis etiam de Hortorum fructi-
bus decimas, necnon Habitaculis Fratrum (sicut de Judæo-
rum domibus) contendunt redditus extorquere asserendo,
quod nisi Fratres morarentur ibidem, ab aliis Habitatoribus
proventus aliqui solverentur.*

Et in nostris terminis, referendo ita decisum à C. Visitat.
Apost. contra Parochum S. Angeli in Foro Piscium, præten- 125
dentem aliquam honestam compensationem à PP. S. M. in
Campitello, quando ibidem fundarant eorum domum re-
gularem, ob præjudicia, quæ asserebat pati suam Eccle-
siam Parochialem, propter dimissionem illarum Persona-
rum sæcularium, quæ in antiquis domibus habitabant, ob- 126
servat *Card. de Luc. de Paroch. disc.29. per tot* & signanter
in fin. num.10 ibi: *Accedente totius Catholici Orbis praxi,
& observantia, quòd scilicet nunquam auditum est, Religio-
sos, ob novas constructiones, vel ampliationes ad hujusmodi
compensam, seu refectionem teneri.*

Minus subsistit idem præjudicium respectu emolumento-
rum funerum, & eleemosynæ Missarum; *Quia* (sunt verba) 127
*Rot. in d. dec. Rom. Orat. 29. Junii 1699. §. Secunda: Cùm ex
indulgentia Summor. Pontificum relicta sint arbitrio Fidelium,
& pendeant ab eorum libera voluntate, tanquam accidentalia*

non connumerantur inter præjudicia Ecclesiæ Parochialis, & concordant adducti *per Marnat. resp.28. à num.34. & Rot. decis.165. num.17. par.16. rec.* & supra à *num.*20.
Prout etiam ejusdem prorsus insubsistentiæ ad effectum
128 compensationis, est aliud assertum præjudicium, resultans
ex diminutione concursus ad Ecclesiam Parochialem Anniversariorum, omniumque aliarum contrariarum reflexionum; Eidem enim ass. præjudicio individualiter respondet *Rot. in d. Rom Orat.* sequen. verbis: *Reliqua, quæ respiciunt decorem Ecclesiæ Parochialis, frequentiam Populi, eleemosynas, ac Anniversariorum celebrationes, neque unquam retardare valuerunt erectionem novæ Ecclesiæ, ut toties judicatum reperitur, neque aliqua reparatione digna existimata fuerunt, sed optimè compensata attento favore Causæ piæ.*
In conflictu autem hujusmodi punctualis resolutionis Sacr.
129 C. Visit. Apost. relatæ *à Card. de Luc. ubi supra*, & punctualioris decis. S. Rotæ ad excludendam ass. compensationem, exadverso prætensam, nulla prorsus ratio habenda est Authoritatum, exadverso allegatarum; Quia nulla ex eis descendit ad nostros terminos, compensationis nimirum exadverso prætensæ: Et proindè eadem resolutio S.C. & dec. Rotæ, uti nullum habentes Contradictorem, & in specie descendentes ad præcisas circumstantias nostri casus, ha-
130 bentur uti casus legis, per ea quæ notant *Card. de Luc. de Usur. disc.22. num.2. & 3. & Rot. in Legionen. Parochialis 3. Julii 1706. § Admissa coram Kaunitz.*
Plusquam tacitè admittuntur hæc in contrariis Scripturis,
131 in quibus Oppositores inutiliter se diffundunt ad impugnandam spiritualem utilitatem, resultantem Habitantibus prope illum Locum, ubi Religiosi petunt fundare eorum Conventum, multiplicando Presbyteros sæculares, aliosque regulares Operarios, acsi nostri Religiosi nullum omninò fructum in spiritualibus allaturi essent.
Pro cathegorica autem responsione sat esse videtur sola le-
132 ctura 2. Relation. Archiepiscop. in qua pro veritate, & conscientia requisitus, asseruit ea, quæ registravimus supra *num.*70.
In cujus claræ assertionis conflictu frigescunt contrariæ
133 exagerationes, ad excludendam dictam maximam utilitatem spiritualem ex nova fundatione nostri Conventus, quia Episcopi, talia asserentes, omnem merentur fidem, ut in specie loquendo de similibus Relationibus, quas Episcopi sacris Congr. transmittunt, notant adducti supra *discept* 1. §. 11. *num.*3.
Excluso ex bis præjudicio Ecclesiæ Collegiatæ, vel saltem concludenter demonstrato, quòd illud etiamsi in aliquo verificaretur, non esset aptum impedire fundationem no-
134 stri Conventus; Multò minùs eadem fundatio impediri valet à dissensu aliquorum Regularium, exadverso magnificato; Ultra quòd enim idem dissensus Regularium, uti insubsistens, & nullius relevantiæ, recognitus fuit ab Archiepiscopo, ut testatur in ejus 2. Relat. Strictè dicimus, quòd ex rotundo privilegio Pauli V. de quo in ejus *Const.*10. *in Bull.*
135 *nov. tom.*3. specificè confirmato à Clem. IX de quo supra *num.*2. ille nullo modo requiritur.
Nec relevat responsio, quòd idem Indultum Clem. IX. attendendum non sit, uti subreptitiè, & obreptitiè extor-
136 rum, eo quia in illius impetratione non fuit Summo Pontifici narratum, quòd in contrarium adsunt *Constitut.*60. *Clem. VIII & alia Constit.*27. *Urb. VIII. in Bull. nov. tom.*3. & 4.
Responsio enim in promptu est, quòd d. Constit. Clem. VIII. per viam legis in certa distantia præscribit consensum
137 Regularium antiquorum pro fundatione novorum Conventuum. Dicta verò Constit. 27. Urb. VIII. non est aliqua specialis, & præcisa derogatio privilegii Pauli V. sed est confirmatio dict. Constit. Clementinæ, per viam legis generalis demandando illud idem, quod in dict. Clementina Constit. continentur circa fundationem novorum Conventuum, prævia licentia Ordinarii, & præcedente consensu Religiosorum antiquorum in Loco, derogando generaliter omnibus, & singulis, in contrarium facientibus.
Hoc autem posito, uti resultante ex sola lectura dd. Apostolicarum Constit. ultrò admittimus, quòd Indultum Pau-
138 li V. comprehendatur sub dict. generali revocatione Urban. VIII. Sed exadverso negari non potest, quòd alter ex Successoribus Pontificibus illud confirmare potuerit, ut fecit Clem. IX. cui nullo modo ignotæ erant dispositiones dd. generalium Constit. Clem. VIII. & Urban. pariter VIII. quia illæ, uti in Bullario existentes, & generaliter, & per viam legis multa disponentes circa novorum Conventuum ere-
ctiones, dicuntur notoriæ, quod sufficit ad excludendum vitium subreptionis, & obreptionis, ex adductis *in dec.*290.
*num.*25. *coram Cerr.* Et in præcisis terminis verisimilis noti- 139
tiæ Papæ, resultantis ex iis, quæ continentur in una ex Constit. antecessorum Pontificum, per viam legis emanatis, & in Bullario impressis, habemus punctualem *dec. Rot. cor. Emer. jun. la* 1177. *per tot.* & signanter *num* 4.
Famoso verò motivo, ultimo loco non sinè magna admi-
ratione exagerato, & in eo consistenti, quòd nostri Religio- 140
si consenserint subjectioni Fori laicalis pro obtinenda fundatione nostri Conventus, responderi congruè potest cum vulgato illo: *Parturient Montes*, quia non regit in facto, & non relevat in jure.
Non regit in facto, quia ex verbis consensus Magistra-
tus, nil aliud infertur, quàm conditio solvendi onera, in- 141
fixa domibus, à Religiosis emendis, ac præstandi fidejussionem apud Acta Magistratus reddituum extraordinariorum de non declinando Forum ad effectum prædictum, Quæ non possunt verificari, nisi de oneribus fixis, perpetuis, & invariabilibus dictarum domorum, à Religiosis emendarum, quæ transeunt in personas exemptas, unà cum ipsis bonis, juxta celebr. *decis. Alben. Gabellæ, coram Merlin. la* 902. *à numer.*55. cum qua quotidiè procedit C. I. juxta casus, relatos *à Ricc. in Synops. Verb. Onus numer.*3. & 5.
Minùs eadem conditio relevat in Jure: Aut enim verùm est id, quòd supponitur in dicto consensu, quod scilicèt id consentaneum sit praxi Civitatis Mediolani, juxta illa ver-
ba in contrariis Scripturis omissa, *ad effectum prædictum*, 142
juxta praxim, quæ, uti notoria in eadem Civitate, supponenda est etiam nota Superioribus Ecclesiasticis; Et in hoc casu, si eadem praxis toleratur cum omnibus aliis Religionibus, habentibus Conventus in Civitate Mediolani, ex eodem motivo toleranda pariter videtur cum Carmelitis Discalceatis.
Aut verò eadem praxis nova est, opponiturque Juris dispositioni, & in his terminis consensus, cum dicta reproba-
ta conditione præstitus, remanet purus, & conditio vitia- 143
tur, juxta *Text. in leg. Sejus, & Augerius ff. Ad leg. Falcid.* & animadversa per *Campanil. in Divers. Jur. can. rubr. 18. cap.7. num.12. Sanch. ad Præcept. Decal. lib.7. cap.17. num.2. Card. de Luc. de Donat. disc.25. num.9. & Rot. in Rom. Nominat. 13. Januar. 1698. §. fin cor Olw.* Et fuit novissi-
mè admissum *à C. Conciss. in Tullen. Erectionis Episcopatus* 144
28. *Martii* 1719. in qua, attento quòd adducti fuerunt consensus, cum conditionibus, Juri repugnantibus, rescriptum fuit, ut procurarentur consensus liberi, ut videre est *supra* 1. *par. discept. ultim. in fine.*
Quoad alium consensum Archiepiscopi, qui prætenditur datus cum conditione honestæ compensationis, itaut, ista deficiente, dicatur deficere idem consensus. Dicimus pari-
ter, id non regere in facto, quia ipse ostendit quidem ejus 145
inclinationem favore sui Clerici sæcularis pro dicta honesta compensatione, sed omnia remisit EE. PP. arbitrio, ibi: *Nella forma, che parerà più propria al superior' intendimento dell' EE. VV.* Ad excludendum verò omnem prætextum Oppositorum in hac parte, supra *numer.*126. ad hominem
demonstravimus, *nunquam auditum fuisse in Catholico Or-* 146
be, Religiosos ob novas constructiones, vel ampliationes eorum Conventuum ad hujusmodi compensam, seu refectionem teneri.
Ad facilitandam Gratiam, pro qua supplicamus, inter alias authoritates adductas supra *num* 21. citavimus *dec. Rot. in Rom. Orat. 26. Junii 1699. cor. Em. Priol.* in qua §. *In ere-*
ctione firmatur, in gratiam pii Operis, & divini Cultus, 147
resultantis ex novorum Conventum, & Ecclesiarum fundatione, antiquas Ecclesias libenter supportare debere aliquod præjudicium.
Respondetur autem exadverso, id non obstare, quia idem Oratorium erectum fuit ex Indulto Urb. III. Qui cum
obierit die 16. Octobr 1187. videtur inperceptibile, quomo- 148
modo id verificari possit, eo quia pauci effluxi sunt anni ab ejusdem Oratorii constructione.
Respondetur 2. consensum Parochi in dicto casu fuisse
irrationabilem, & proindè nil mirum, si Rota illum sup- 149
plevit.
Sed Nos replicamus, quòd talis etiam naturæ, & qualitatis est dissensus nostrorum Oppositorum, quia petunt compensationem aliquam à Religiosis, quæ eis de Jure nullo
modo debetur, quo casu dissensus dicitur irrationabilis, & 150
tunc suppleri solet ab hac Sacr. C. testib. *Pignatell. consult.* 157. *numer.*53. *tom* 1. *juxt. Rom. impress.* ubi refert verba

punct.

punct. decis. Rot. in Barcbin. Fundat. Conv. 18. Maii 1657.
cor. Panzirol. sequutæ etiam in d. Rom. Orat. 13. Jan. 1698.
§. Verùm in fine, cor. Em. Priol. & §. Reliqui verò, ibi:
Vel eo irrationabiliter denegato, suppleri possit, per Ordinarium,
vel Sententiam Judicis.

In qua parte supra num. 26. adduximus verba Text. literalis
in cap. Nullas in fine de Jurepatr. quem ad nostrum effe-
151 ctum præter Pignatell. ibidem citatum, sequuntur Barbos.
de Jur. Eccles. libr. 2. cap. 2. num. 17. Amostaz. de Caus. piis
par. 2. lib. 5. cap. 2. num. 38. & Card. de Luc. de Regul. disc. 29.
vers. Nec negatu, & num. 15. ubi conclusionem ampliat,
152 quandò, ut in præsenti ad unguem verificatur, agitur de
Religione, quæ non accedit ad funera, ea adducta ratione,
quia in his terminis (sunt ejus verba) Sequitur, ut nullum,
aut modicum, ac remotum præjudium Parocho, aliisque Clericis
sæcularibus ejus introductio causet. Istaque oppositio per
Sacr. Congreg. negligi solet, quandò Populus concorditer id
desideret.

Asseritur pariter, dec. Rom. Orat. 26. Junii 1699. contra
153 Nos retorqueri, eo quia distinguendo Jura Parochialia in
duas species, nempè in illa, quæ primò, & privativè spe-
ctant ad Ecclesias Parochiales, ut sunt Fons baptismalis,
administratio Sacramentorum tempore Paschali, tempore
infirmitatis &c. & in alia, quæ secundariò, & cumulativè
pertinent ad easdem Ecclesias Parochiales, ut sunt eleemo-
154 synæ Missarum, celebratio Anniversariorum, audire Sa-
crum, Sepulturam eligere, & similia facere, asserit,
emolumenta hujusmodi secundæ speciei, cùm pendeant à
mera voluntate Fidelium, non connumerari inter præjudi-
cia Ecclesiarum Parochialium: Secùs verò alia primæ spe-
ciei, quæ proindè non possunt servari à solo augumento, &
favore Cultus divini, sed solent à magnis Tribunalibus præ-
155 servari cum solita clausula: Sinè præjudicio Jurium Paro-
chialium

Hoc autem admisso, utì resultante ex sola lectura d. Dec.
palpatur manibus, illam retorqueri contra Oppositores, quia
156 Nos non prætendimus in minimo præjudicare Ecclesiæ Pa-
rochiali in concernentibus dictam primam, & principalem
speciem Jurium Parochialium, & ultrò admittimus, ut in
Gratia fundationis nostri Conventus addatur dicta clausula:
Sinè præjudicio Jurium Parochialium. Diximus verò, &
concludenter probavimus in omnibus nostris Scripturis, &
modo addimus eum præcisis verbis dictæ punctualissimæ
157 Dec. §. Secunda, quòd illa cùm ex Indulgentia Summorum
Pontificum relicta fiat arbitrio Fidelium, & pendeant ab eo-
rum libera voluntate, tanquam accidentalia, non connume-
rantur inter præjudicia Ecclesiæ Parochialis. Et propte-
reà relinquitur manifestum, quòd pro istis Juribus, utì
accidentalibus, & tanquam pendentibus à mera voluntate
158 Fidelium, non potest peti aliqua reservatio, non potest
prætendi aliqua fixa, & stabilis compensatio, & nullo Jure
potest retardari dict. pii Operis fundatio.

Conqueritur demum contrarius Defensor ex eo, quod non
videt aliquam justificationem, quòd nostri Religiosi possi-
159 deant tot bona, cum quibus commodè manuteneri possint
in Conventu, de quo agimus; Sed in hac parte laborat in
æquivocis, quia Nos non insistimus pro Gratia fundationis
novi Conventus, cum dote, & possessione temporalium
bonorum, sufficientium pro congrua manutentione 12. Re-
160 ligiosorum, sed supplicamus pro Gratia fundationis ad ti-
tulum paupertatis, eo prorsus modo, quo omnes nostri
Conven. fundati sunt.

Die 21. Martii 1719. proposita Causa in C. E. & R. per
Card. Corsinum, & mediante particulari Memoriali sup-
cante Collegiata pro ejusd. Causæ dilatione, responsum
fuit: Dilata.

DISCEPTATIO VI.

Ratisbonen. Parochialium.

PRO

Consistorio Ratisbonæ.

CUM

Monachis Sancti Emerami.

ARGUMENTUM.

Vacante Ecclesia Parochiali per obitum Sacerdotis Sæcularis, quando de illa provideri possit Regularis, & an sustineatur institutio Sacerdotis Sæcularis facta sine præsentatione Abbatis Regularis, Patroni dict. Ecclesiæ Parochialis.

Etiamsi Consistorium Episcopale Ratisbonensis Eccle-
siæ à diuturno, ultra biscentum annorum tempore,
seu ab immemorabili fuerit in pacifica quasi possessione ad-
mittendi Presbyterum dumtaxat sæcularem, quotiescumque 1
vacans erat Parochialis Ecclesia Sancti Andreæ in ober,
idest superiori Lautterbach, ab anno scilicet 1510. ad annum
1571. à Bavariæ Ducibus, & ab anno 1576. ad annum 1700.
ab Abbatibus Monaster. Sancti Emerami, Ordin. Sancti Be-
nedicti præsentatum.

Nihilominùs modernus Abbas, occasione accepta nuper-
rimæ vacantiæ d. Parochialis, posthabito Sacerdote sæcula- 2
ri, tentavit præsentare unum ex sui Ordinis Regularibus,
quo non admisso, porrexit huic Sac. Cong. supplicem Libel-
lum, die 2. Martii 1706. Ordinario Loci, de more pro In-
format. remissum, ibi: Adjungimus his Literis preces Abb.
Monasterii ad S. Emeramum, quatenùs super expositis S. C. C. 3
distinctè informes. Ità exequeris, si quid aliud ad rem faciat,
exprimes, ad preces ipsas remittes.

In cujus executione Administrator dicti Episcopatus,
ab Apostolica Sede deputatus, nulli labori, nullique sum-
ptui pepercit ad eruendam veritatem; Invenit autem, duas 4
in Diœcesi Ratisbonensi extitisse erectas Parochiales Ec-
clesias in Lautterbach, suis quoque titulis, & Locis pe-
culiaribus distinctas, Unam scilicet Sancti Andreæ in ober,
seu superiori Lautterbach, Alteram verò Sancti Emera- 5
mi in nider, idest inferiori Lautterbach; Quas tamen ab
anno 1670. Abbas Cœlestinus ad majorem annuatim acqui-
sendam pensionem proprio marte coalescere fecit in uni-
cam Parochialem, ut constat ex Scripturis, in Secretaria
exhibitis.

Hodie igitur strictè quæritur, an sustineatur dicta præ-
sentatio Sacerdotis Regularis; Illaq; nullo modo sustineri
potest, dum ab immemorabili tempore concludenter in Sum- 6
mario docemus, ad illas semper fuisse præsentatos Presby-
teros sæculares, ut in terminis longè debilioribus præsen-
tationis Sacerdotis sæcularis per spatium 40. dumtaxat an-
norum, quod Ecclesiæ status immutetur, etiamsi antece-
dens status esset clarus, & indubitatus pro Regularitate,
adest Tex. in cap. Cùm de benef. de Præbend. in 6. ubi com- 7
muniter Repetentes, eum aliis apud Gonzal. ad Reg. 8. Can-
cel. gloss. 7. num. 8. Card. de Luc. de Benef. disc. 53. numer. 2. &
Rot. dec. 65. num. 20 par. 11. rec.

Non obstat asserta unio anno 1679. à Cardin. Pileo confir-
mata, cujus vigore prætenditur concessa facultas præsentan- 8
di Regularem ad vacantem Parochialem ejusdem Monasterii
S. Emerami.

Eadem enim unio concludenter non probatur in facto,
& nullo modo, quatenus probaretur, relevaret in Jure, 9
quia non probatur effectuata, dum post ipsam apparent
semper factæ præsentationes de Sacerdotibus sæcularibus,
& sequens lapsus temporis inconcussè stat pro sæcularibus
Presbyteris præsentandis, quod solitum in hac materia to- 10
tum facit, juxta punctualem decision. 1367. à numer. 2. coram
Emerix. jun.

Minùs obstat, quod anno 1661. præsentatus fuerit P. Cœ-
lestinus Schwarzwalders Ord. Sancti Benedicti, & admis- 11
sus à Consistorio Episcopali; Quia admissio legitur facta, non
absolutè, ut solet, sed provisionaliter, ibi: Licentiam us-
que ad revocationem nostram ex officio impertimur. Hujusmodi
O 3 autem

autem provisionales admissiones nullum inferunt veritati
præjudicium; neque in petitorio, neque in possessorio, juxta
præcisa verba Rot. dec. 842. num. 11. cor. Dunoz. jun.

Cæterùm omitti poterat Pater Romanus, tanquam
repertus in quadam Descriptione, seu documento non pro-
12 bante, & verba illa Quem secutus est Conventualis S. Eme-
rami P. Romanus Punderffer in Lautterbach mortuus, & se-
pultus die 5. Julii 1660. Indigitant potiùs mortem præ ocu-
lis habitam, quam præsentationem factam, aut admissam,
imò provisorio dumtaxat modo, ibi: Isti ambo Regulares
13 absque admissionibus provisorio modo in superiori, & inferio-
ri Lautterbach steterunt, & consequenter huic etiam provi-
sioni applicantur ea, quæ firmavit Rot. decis. 842. in fine cor.
Dunoz. jun. cum aliis, adductis in tom. 1. par. 2. discept. 26.
num. 56.

14 Quibus duæ aliæ adduntur animadversiones, ex quibus
palpatur manibus insubsistentia contrariæ prætensionis.

Prima, quòd admittitur etiam exadverso, Parochia-
lem, de qua agimus, vacasse per obitum Sacerdotis sæcula-
15 ris, juxta verba dubii, & propterea militat pro hac parte
ultimus status, qui semper attenditur, ut in terminis ad-
vertunt Corrad. in Prax. Dispens. Apostol. lib. 6. cap. 1. nu-
mer. 34. ibi: Et cùm in dubio ad hoc, ut beneficium dicatur
sæculare, vel regulare, attendatur ultimus status, an scili-
cèt vacaverit illud per obitum personæ Sæcularis, vel Regula-
ris &c. Card. de Luc. de Benef. disc. 63. num. 11. ibi: Nihilo-
minùs difficultatem habebam ex dicto contrario statu unius
16 sæculi, & ultra, dum constabat à dicto anno 1607. d. Eccle-
siam collatam esse in titulum Clerico sæculari, atque talis erat
etiam ultimus status, dum per Clerici pariter sæcularis ibi
provisi obitum vacatio contingerat &c. atque ultimus status in
propeposito satis attendendus est, & Rot. decis. 65. num. 24.
par. 11. rec. ibi: Maximè quia semper attenditur ultimus sta-
tus, ut in terminis ad cognoscendum, an beneficium sit Sæcu-
lare, vel Regulare, tradunt &c.

Et ex contraria Religione id ultrò admittit, & fatetur P.
17 Murga de Benefic. quæst. 2. num. 8. ibi: Dicuntur autem Regu-
laria beneficia &c. Nam in beneficialibus ultimus vel status in-
spicitur, & maximè consideratur.

Secunda verò, quod ex documentis authenticis, exhibi-
18 tis in Secretaria, asserta Unio nunquam suum sortita fuit
effectum, & consequenter, uti prorsus ineffectuata, in nul-
la prorsus haberi debet consideratione, ut in specie advertunt
adducti per Rot. dec. 282. num. 16. cor. Cels. & dec. 261. num. 6.
cor. Ottob. & dec. 46. num. 7. cor. Ansald.

Ex quibus remanet manifestum procurari exadverso novi-
19 tates, quæ semper arcendæ sunt, & quantùm fieri potest
impediendæ, juxta aureum monitum S. Jo: Chrisost. de quo
in Tom. 1. par. 1. discept. 10. num. 12. & 13. Præcipuè, quia
eædem novitates vix compatibiles sunt cum Monachorum
20 statu, qui solitariè vivere debent, juxta propriam nominis
Græcam ethymologiam, de qua in can. Placuit 16. quæst. 1.
& advertunt Magg. de Sacr. Cærem. disquis. 16. num. 5. ubi ex
Tertulliano observat, Monachum dicere debere: Ego non
regno, secessi de Populo, imò unicum negotium mihi est, sed
nec aliud curo, quàm ne curem, & Macr. in Hierolexicon verb.
21 Monachus, ibi: Quia sicut piscis sine aqua caret vita, ita si-
ne Monasterio Monachus.

Die 18. Maii 1708. proposito sequenti dubio in C. C. An
22 præsentatio, facta à P. Abb. S. Emerami ad Parochialem
Ecclesiam Lauterbach, vacantem per obitum qu. Jo: Ignatii
Lickledrer, de P. Joachim Mæblæt Regulari sustineatur in
casu &c. Responsum fuit Negativè.

Quia verò institutio ejusdem Sacerdotis sæcularis facta
23 fuerat à Consistorio Ratisbonen. absque præsentatione dict.
Abbatis, ideo in Cong. habita die 11. Maii 1709. fuerunt
proposita alia duo dubia, & resoluta, ut infra.

Dub. I. An institutio Sacerdotis sæcularis facta à Consisto-
rio Ratisbon. absque præsentatione Abbatis Ven. Monast. S.
Emerami, Patroni Ecclesiæ Parochialis in Lautterbach su-
stineatur, Negativè

Dub. II. An sit locus provisioni duorum Parochorum, tam
24 in Ecclesia S. Andreæ in ober Lautterbach, quàm in altera
Ecclesia S. Emerami in nieder Lauterbach; Vel potiùs unius
Parochi tantùm in utraque Ecclesia. Affirmativè quoad pri-
mam partem. Negativè quoad secundam.

DISCEPTATIO VII.

Tridentina Irregularitatis.

PRO

Jo: Benedicto Dagano.

ARGUMENTUM.

Occidens aliquem ob sui necessariam defensionem, an fiat irregularis; Et quid dicendum, quando id sequitur sine moderamine tutelæ inculpatæ; Et an super tali irregularitate dispensare possit Episcopus.

JO: Benedictus Daganus ab Oppido Bagolini, Diœcesis
Tridentinæ, huic S. C. humiliter exposuit, 12. ab hinc
annis aggressum fuisse per viam ab Antonio Cosio, Viro
sanguinario, rixoso, & continuò arma gestante; Atque 1
in talibus angustiis positum fuisse, ut pro necessaria tuitio-
ne propriæ vitæ coactus fuerit dictum Cosium Aggressorem
occidere.

Quamvis autem ex hujusmodi homicidio, ob necessariam
propriæ vitæ defensionem sequuto, nullam incurrerit irre- 2
gularitatem, supplex petiit declarationem talis non incursus
in irregularitatem, vel ad omnem abundantiorem cautelam
preces fudit pro Gratia dispensationis, ad hoc ut sequendo
divinam inspirationem, ab ejus æquè docto, pio, atque
experto Confessario approbatam, ad sac. Ordines ascendere
valeret.

De more remissæ fuerunt ejus preces Episcopo Tridenti-
no, qui omnia prædicta approbando, respondit: Pro rei 3
veritate, ex dignis Informationibus, Attestationibus, & Do-
cumentis, mihi exhibitis, novi, Jo: Benedictum Oratorem
&c. coactum fuisse pro tuitione, & defensione propriæ vitæ oc-
cidere Antonium Cosi, hominem rixosum, & continuò arma
gestantem; Circa quam veritatem concordant etiam Acta
Curiæ sæcularis, in Secretaria exhibita, ex quibus patet,
eundem Oratorem, ex d. motivo homicidii, ad sui necessa- 4
riam defensionem commissi, nullam omninò molestiam ab
eadem laicali Curia passum fuisse.

Hodie igitur nomine ejusdem Oratoris humillimæ reite-
rantur preces pro d. declaratione, ipsum nullam incurrisse
Irregularitatem, ob d. homicidium ad sui necessariam defen- 5
sionem commissum, juxta literalem Text. in clem. Si furiosus
de Homicid. ibi: Si furiosus, aut infans, aut dormiens, ho-
minem mutilet, vel occidat, nullam ex hoc Irregularitatem
incurrit; Et idem de illo censemus, qui, mortem aliter vi- 6
tare non valens, suum occidit, vel mutilat Invasorem, cum
concordan. ibidem cumulatis à Barbos. num. 11. & seq. & à
Beller. Disquis. Cler. par. 1. tit. de Discipl. Cler. §. 5. à nu. 116.
ubi num. 117 Quod si Clericus celebrans (sunt ejus verba) in-
vaditur, justè dimittit celebrationem, & si, se defendendo, 7
Aggressorem occidit, potest incontinenti redire ad Altare, &
missam perficere, latè Panimoll. dec. 49. num. 26. & Pignatell.
consult 20. nu. 2. & seq. & consult. 80 per tot. tom. 7. ubi refert,
ita pluries fuisse resolutum à S. C.

Ea ratione, quia cùm propriæ vitæ defensio permissa sit
de Jure divino, naturæ, gentium, canonico, & civili,
omni Jure licitum est, vim vi repellendo, Aggressorem oc-
cidere, & propriam vitam à periculo liberare, quam, ad præ- 8
cisum effectum non incursus in Irregularitatem, propter ho-
micidium, ad sui defensionem commissum, adducunt ci-
tati in Instit. Crimin. libr. 2. tit. 5. de Homicid. numer. 357. 9
& seqq.

In qua parte omni consideratione dignæ videntur Orato-
res veneratio, & reverentia, omni Jure debitæ huic sacro-
sancto Consessui; Cùm enim Episcopus à seipso posset talem 10
declarationem facere, juxta rotundum oraculum S. C. E. re-
latum à Pignatell. consult. 80. num 3. tom. 7. ibi: Essendosi pro-
posto a questi miei Illustr. Sig. il motivo del dubio, che fate sopra
il particolare di N. N. doppo maturo discorso, anno risoluto,
siccome altre volte si è fatto in simil caso, che se egli uccise l'Ag-
gressore, non potendo evitare altrimenti la morte, non sia in-
corso in Irregolarità, e non abbia perciò bisogno di dispensa, 11
secondo li termini della Clementina &c. E così ancora quanto
alla dichiarazione da farsi sopra di ciò, che non sia riservata
a quella Santa Sede, ma possa farsi anche dall'Ordinario &c.
Ubi num. 5. addit. Utantur igitur Ordinarii hoc Jure suo, &
mihi

mibi gratias, si non referant, saltem agant, quòd ipsis id exhibui, ad servan. suas, suorumque conscientias.

Etiamsi prætendi per meram hypothesim posset, quòd forsan servati ad unguem non fuerint termini inculpatæ tute-
12 læ; Quia, *quamvis ille, qui se defendendendo excedit moderamen tutelæ inculpatæ, fiat irregularis, non tamen fit talis de Irregularitate, quæ est indispensabilis, nisi à Papa, sed illa, quæ ab Episcopo dispensari potest*, sunt verba *Galemar. ad Concil. sess. 24. cap. 7. de Reform. in Remissionibus vers. Vel vim vi repellendo fol. 219.* ubi alios citat concordan-
13 tes, cum quibus pertransit *Monacell. in Formul. legal. tom. 4. fol. 91. num. 24. & 25.* his verbis: *Si excesserit moderamen inculpatæ tutelæ &c. & sic Aggressorem, vim vi repellendo, occideret, & fieret Irregularis, ab eodem Episcopo potest dispensari*, & concordant adducti à *Barbos. de Potest. Episc. par. 2. alleg. 39. num. 54. & Passer. de Elect. cap. 27. num. 29.*

In exequutionem nihilominùs mandatorum hujus S. C.
14 Orator petiit, & obtinuit ab eodem Ordinario solam comprobationem facti, concernentis duram necessitatem occidendi suum Aggressorem, asserendo in ejus Relatione, id eidem constitisse ex pluribus Documentis, Informationibus, & Attestationibus, in ejus Curia exhibitis; Itaut nulla omninò supersit difficultas circa hujusmodi veritatem, ad
15 *Textum in can. Nobilissimus 97. dist.* ibi: *Nos tamen ejus gravitatem, & eloquutorum illius veriditas cognoscentes assertiones*, & firmata *per Rot. dec. 401. num. 9. cor. Emer. jun. & dec. 200. num 51. par. 18. rec. & in Rom. Hæredit. 1. Febr. 1715. §. Hæc cor. Crisp.* & in terminis Episcopi, & Principis Constantiæ *Rot. in Constantien. Canonicatus super Remiss. 1. Julii 1699. § Etenim coram Pio*, ibi: *Ex attestatione Principis, & Episcopi Constantien. cujus summa dignitas, ordinis sanctitate, à temporalis Jurisdictionis potestate præfulgens, ejus testimonio integram fidem tribuit*; Concludendo suam Relationem sequentibus verbis: *Censeo, dignum esse Gratia, in ejus precibus petita.*

Absque ulla prorsus difficultate, ex quo in nostro casu
16 concurrunt omnes illæ circunstantiæ, quas pro faciliori concessione similium dispensationum solet hæc S. C. præ oculis habere, etiam in illis casibus, in quibus sermo est de homicidio, non ad sui necessariam defensionem, sed in rixa sequuto, de quibus *Fagn. in cap. Henricus num 31. de Cler. pugn. in duel.* ibi: *SS. remittit Supplicationes in S. C. C. quæ præcipuè considerare solet, an homicidium fuerit commissum per industriam, an occidens fuerit rixæ author, vel provocatus, an tantùm temporis excesserit à die perpetrati homicidii, ut illius memoria sit obliterata in Loco, an Orator esset bonæ conditionis, & famæ, & an post delictum semper laudabiliter vixerit*, & concordat *Corrad. in Prax. dispens. lib. 5. cap. 1. num. 4. & 5.* aliique relati *in Tom. 1. par. 2. discept.*
17 *5. per tot.* ubi sermo est de Gratia, concessa Clerico primæ tonsuræ, & in *Mascana 22. Aprilis 1710. & in Tom. 2. par. 2. discept. 22. per tot.* ubi agitur de simili homicidio, ad sui defensionem patrato, deque Gratia, petita post 15. annos à
18 morte Aggressoris, quam hæc *S. C. die 11. Dec. 1694.* benignè concessit, ut videre est *ibid. num. 24.*

Quæ omnia superlativè emicant in præsenti, ex eo quia agitur de homicidio, commisso ab annis 22 citra, non per
19 industriam, sed ad necessariam defensionem propriæ vitæ, & Orator sunt verba Episcopi, *tam ante d. homicidium, quàm post illud commissum, fuit semper Juvenis bene morigeratus, modestus, pius, nullamque dolendi contra ipsum causam præbuerit.*

Ex quibus cum omni fundamento sperat, & enixis preci-
20 bus supplicat Orator pro declaratione, nullam incurrisse Irregularitatem, ut practica vit hæc S. C. *in Aquilana 23. Februar. 1715.* cum rescripto: *Non indigere dispensatione*, ut videre est in *Tom. 1. par. 2. cap. 6. num. 20.* Vel in omnem casum preces reiterat pro Dispensatione ad simplicem cautelam.

Die 2. Aprilis 1719. proposita instantia in S. C. C. rescri-
21 ptum fuit: *Pro transmissione Documentorum, & Sententiæ; Necnon pro Informatione super idoneitate ad Sacerdotium.*

DISCEPTATIO VIII.

Asculana.

PRO

Canonicis Cathedralis Asculi.

CUM

Episcopo ejusdem Civitatis.

ARGUMENTUM.

Vicarius generalis Episcopi, an possit esse Oriundus ex Civitate, vel Diœcesi; Et quando ex gratia soleat C. E. id permittere, vel tolerare.

VAcante ultimo loco Ecclesia Asculana per obitum Episcop. Bonaventuræ, Successor Episcopus loco imitan- 1
tandi vestigia omnium Antecessorum in eodem Episcopatu, qui à tempore immemorabili elegerunt in Vicarios personas exteras, & nullatenus oriundas à Civitate, & Diœcesi, neque affinitates, vel consanguinitates habentes cum Civibus, ut justificatum fuit in Summar. à 4. annis citra semper 2
usus fuit, & de præsenti utitur opera unius ex Canonicis, nedum oriundi ex d. Civitate, multosque habentis in illa Affines, & Consanguineos, sed ulterius habentis germanum fratrem, & alium Consanguineum, addictos nobili servitio ejusdem Episcopi, ut est in eadem Civitate notorium.

Credebant autem Canonici, eundem Episcopum id fecisse pro aliquo brevi tempore, ad hoc, ut interim posset ido- 3
neam, expertamque personam invenire, ut in similibus casibus practicari solet, & aliqui ex Antecessoribus Episcopis pro brevi tempore practicarunt, cohærenter ad ea, quæ notat *Cardin. de Luc. in adnot. ad Concil. disc. 4. num. 8.* ubi id extendit ad spatium sex mensium, & ex hoc motivo distulerunt habere recursum pro illius remotione; Verùm observantes hodiè, quòd cursit quintus annus, quod d. Officium exercet, quòdque nulla adest spes deveniendi ad talem mutationem, ea forsan ratione, quòd idem Vicarius generalis in nihilo gravat bursam Episcopi, quia gratis ubique, nedum ipse, sed etiam dicti duo alii ejus Consan- 4
guinei eidem Episcopo inserviunt; Coacti tandem fuerunt humillimum habere recursum ad EE. PP. à quibus de more remissis precibus ad eundem Episcop. pro Informatione, in illa latissimè se diffundit circa motiva, & congruentias, ex quibus credit, non teneri eundem Vicarium removere, vel saltem posse illum retinere ex speciali gratia hujus Sacr. Congregat.

Cùmque eædem congruentiæ, & rationes in genere considerata, nullius sint relevantiæ, & respectu nostræ Diœ- 5
cesis, atque in concreto nostri casus, sint prorsus inaplicabiles, cum omni fundamento Canonici sperant, illorum preces exaudiendas esse.

Est enim in Jure indubitatum, quòd Cives in propriis Patriis, & præcipuè circa justitiæ administrationem non possunt esse Officiales, imò id in sacrilegii genus esse, deter- 6
minat *Text. in leg. Ne quis Cod. de Crimin. Sacril.* ibi: *Ne quis sine sacrilegii crimine desiderandum intelligat gerendæ, ac suscipiendæ administrationis Officium intra eam Provinciam, in qua Provincialis, & Civis habetur*, & concordant alii *Text. in leg. 3. Cod. de Divers. Offic. lib. 12. & leg. 3. ff. de Offic. Assessor.* cum aliis, allegatis à *Menoch. de Præsumpt. libr. 5. præsumpt. 12. num. 8. Mastril. de Magist. libr. 2. cap. 7. num. 1. & 2.* restante de communi praxi Regionum Hispaniarum, & Galliarum, nec non de simili praxi totius Italiæ; *Tholosan. syntag. Jur. libr. 47. cap 19 num. 1. Segur. in* 7
Director. Judic. part. 1. cap. 9. numer. 12. Paris. de Puteo de Syndic. verbo Statutum numer. 4. & Thom. decis. 268. num. 1.

Ex quo communiter recepta est inter Doctores distinctio illa, quod Officia, respicientia œconomicam Reipublicæ administrationem, committi debeant Civibus, & Oriun- 8
dis; Ea verò, quæ concernunt justitiæ exercitium, committenda semper sint Exteris, quam comprobavi in meis *Instit. Crim. lib. 5. tit. 9. num 82.* & circa quam concordant omnes illi Authores, quos referunt, & sequuntur *Matthæ*

dc Regim. Regni Valent. cap.4 §.30. num.34. Castellin. in No-
tis ad Const. Æmil. part.4 observ.6. per tot. & Antonell. de
Loc. legal lib.2. cap.1. quæst.1. num.1. ibi: Ratio videtur esse,
ne quid en gratia faciat, quia nemo Propheta acceptus est in
Patria sua.
Et in specie descendendo ad Officium Vicarii generalis
Episcopi, quòd iste non possit esse Civis, vel Oriundus,
& statim removendus sit, quatenus reperiatur deputatus in
9 Vicarium oriundus, vel Civis, latè probant Card. de Luc.
in Adnot. ad Conc. disc 4. num.8. & de Judic. dis.3. num.9. Pi-
gnatell. cons.162. per tot. tom.9. & Pascuc. in Adnot, ad eund.
tom.2. verb. Vicariae fol.443. Cucc. Instit. Can. tit. de Vicar.
Episc. num 53. Foller. in Prax. Crim. Can. cap.1. par.1 nu-
mer.117. Zerb. in Gemm. Episc. tit 4. de Vicarii qualit. par.1.
num.3. Pellegr. in Prax. Vicar. in Monit. gener. pro Episc.
cap.1. num 2. & Sproz. de Offic. Vicar. lib.3. quæst.34. num.1.
In qua parte habemus nobile documentum veri exemplaris
Episcoporum S. Caroli Borromei, quem ejus Pastoralis sol-
10 licitudo reddit gloriosum, de quo ita scribi Carol. à Basilic. S.
Petri in ejus Vit. lib 7. cap.36. Hos verò, nempè Vicarium ge-
neralem, & duos alios, qui cùm ad Civilia, tùm ad Crimi-
nalia deputabantur, adhibere Exteros solebat, ne fortè ami-
citia, propinquitate, gratia, aut metu adducti, Jus aliquo
modo aliquando violarent, minusque libere dicerent, & con-
cordat Homobon. de Bon. human. vit. stat. cap.7. versic. Ubi
commodè, & Pellegrin. in Prax. Vicar. in Monit. gener. ad
Episc. par.1. cap.1. sub num.2.
Atque respondere solita est quotidiè hæc S. C. ut videre est
11 in resolutionibus, quas referunt, & sequuntur dicti Autho-
res, & signanter in Ostunen. 28 Junii 1587. & in Senogal-
lien. 1. Febr. 1593. & in Spoletan. 9. Maii ejusd. anni 1593.
& in Senogallien. 10. Feb. 1598. & in Civit. Castelli 29. Maii
19. Junii, & 3. Julii 1601. & in Bononien. 1. Octobr. 1602.
in Nullius Altamuræ 1. Jan. 1603. & in Marsicana 23. Julii
ejusdem anni 1603. & in Pistorien. 28. Sept. 1625. & in Sutri-
na 16. Nov. & 7. Dec. 1640. & in Melphicten. 11. August. 1645.
& in Fundana 25. Maii 1646. & in Oppidi 24. Augusti 1647.
& aliis omissis, in Monopolit. Vicariat. 21. Augusti 1711.
Pon. Card. Grimaldo, in cujus casu, nedum exagerabantur
12 illæmet qualitates, quæ asseruntur hodiè concurrere in mo-
derno Vicario, eo quia erat Archidiaconus, & prima Di-
gnitas Cathedralis, & in ultima vacatione Sedis Episcopalis
fuerat omnium Votis electus Vicarius capitularis, & circa
illius bonas qualitates adducebantur innumeræ Attestationes
omnium ferè Ecclesiasticorum totius Diœcesis; Sed ulteriùs
exclamabant Defensores Vicarii, quòd instantia promove-
13 batur à solis 4. Capitularibus, quòdque adversus ipsius no-
tam integritatem allegata fuerant multa crimina, quæ in rei
veritate nullam habebant subsistentiam, itaut esset præju-
dicare bonæ famæ ejusdem qualificatæ personæ aures præbe-
re instantiæ pro ejus remotione ab officio Vicarii, quod nimis
laudabiliter exercuerat, circa quod adducebatur nubes qua-
lificatorum Testium, & tamen, Partibus acerrimè infor-
mantibus, rescriptum fuit: Ad Mentem, & mens est, quod
Episcopus sibi provideat de Vicario generali extero.
Viva autem ratio hujus communissimæ opinionis, ab hac
S. C. semper amplexæ, assignantur à Pignatell. d. cons.162.
num.1. tom.9. his verbis: Ea quidem ratione hujusmodi Vica-
14 rii constitui non possunt, & constituti removeri debent, nè for-
tè amicitia, propinquitate, gratia, & metu adducti, Jus
interdum aliquomodo violent, minusque libera dicant, & à
Zerb. in Gem. Episc. tit. de Vicar. qualit. tit.4. quæst.1. sub
num.3. ibi: Eo quo propter consanguinitatem, affinitatem,
aliosque attinentias, de facili deviat à recto justitiæ tramite,
vel certè se poterit reddere Partibus suspectum, quæ ad lite-
ram adducitur etiam à Nicol. in Floscul. verb. Vicarius gene-
ralis numer. 36. & à Pascucc. ad Pignatell. tom 2. verb. Vica-
15 rius fol. 424. & à Pellegr. in Prax. Vicar. in Monit. gener. ad
Episc. par.1. cap.1. sub num.2.
Quæ omnia, nimis solidè in Jure fundata, & ab hac S.
C. semper admissa, absque ulla difficultate procedunt in
16 concreto nostri casus, in quo non concurrunt, neque exad-
verso probantur limitationes illæ, vel tenuitatis fructuum
Mensæ Episcopalis, vel intemperiei aeris illius Civitatis,
ubi moram facere debet Vicarius, vel magnæ difficultates
inveniendi personas, aptas ad hujusmodi Officium Vicaria-
tus exercendum, à quibus moveri aliquando solet hæc Sacr.
Congreg. ad concedendam gratiam, ut Oriundi ad aliquod
17 breve tempus exercere possint dictum Officium, ut videre
est apud dictos Pignatellium, Zerbium, Pascuccium, Nico-
lium, & Pellegrinum in locis supra citatis.
Omissa enim inspectione circa aeris intemperiem, & dif-
ficultatem inveniendi personas, aptas ad dictum munus
exercendum in una ex principalioribus, & salubrioribus Ci-
vitatibus Provinciæ Marchiæ, in qua Episcopus facit etiam 18
figuram Principis, quæ neque etiam à remotissimis applican-
tur nostræ Civitati, & Diœcesi; Loquendo de redditibus
Mensæ Episcopalis, notorium est in nostra Civitate, in
qua adfuerunt multi Episcopi ex S. R. E. Cardinalibus, quòd
non verificatur dicta tenuitas redditüum, imò quòd illi sint
multum pingues. Quæ veritas manibus palpatur ex addu- 19
ctis in Summario, ex quo constat Episcopum: ritenere al
suo servizio, oltre alla Corte nobile di Coppiere, e Cavalerriz-
zo, il Segretario, Sottosegretario, Cappellano, Mastro di
Casa, Camariere, quattro Staffieri, Cocchiere, Mozzo di
Stalla, Mulattiere, Cuoco, sotto Cuoco, quattro Cavalli,
quattro Muli &c. alle spese, e pagamento de' quali esso Vesco-
vo soccombe con lo pingue rendito di esso Vescovato commoda-
mente.
Imò concurrit in nostro casu potius ampliatio ejusdem
communiter receptæ propositionis, quia scilicet, non solùm
agitur de Vicario oriundo, sed ulterius Cive, & Canonico 20
nostræ Cathedralis, ut illam ampliando notat Nicol. in Flosc.
Verb. Vicarius num 30. verb. Potest autem, ubi, quod ita re-
solvit hæc S. C. in Teagur. 3. Sept. 1601. & in Messanen. 23.
Julii 1603. nec non ita pariter resolvit in Mutinen. 4. Sept.
1612. & in Sutrina 18. Nov. 1640.
Et hujus pariter ampliationis duplex, & utraque efficax
assignari solet ratio, quæ in hoc casu præcisè verificatur; 21
Prima quia in controversiis, quæ nimis frequentes esse solent
inter Episcopos, & Capitulum, quævè de facto hodiè ad-
sunt inter Episcopum, & Canonicos, isti remanent privati
Voto, seu consilio unius ex Canonicis; Secunda verò, quia
idem Vicarius, uti addictus actuali servitio Episcopi, istius
partes viriliter defendere solet, omissa defensione Jurium sui
Capituli, quæ omnia, ex se satis nota, & æquè verisimi-
lia, in nostris terminis comprobavit experientia, eo quia di-
ctus Vicarius, nedum recusavit adhærere instantiæ, seu de-
fensioni litis, concernentis utile, & decorosum Jus Capitu-
li in Terra Maltignani, sibi subjecta; Sed in aliis controver- 22
siis, vertentibus cum Episcopo, tam circa innumera grava-
mina, mediantibus 17. novis decretis Canonicis illata in Vi-
sitatione nostræ Cathedralis, quæ à 4. annis incæpta fuit, &
adhuc terminata non est, quam circa dubia, pendentia in S.
R. C. Quam demum circa alias contingentias, de quibus in
Summario, acriter promovet partes Episcopi, & uti talis ne- 23
quit interesse Capitulo, quando sermones in illo habentur
circa controversias cum eodem Episcopo, juxta protestatio-
nem, emissam à Canonicis cohærenter ad ea, quæ in Jure in
hac parte determinata sunt, ex animadversis per Monacell. in
Form. tom.1. tit 2 form.4. num.26. Itaut in hac parte rema- 24
neant nimis sensibilia, & æquè intolerabilia præjudicia illa,
quæ experitur nostrum Capitulum ab uno ex suis Canonicis,
inserviente Episcopo in munere Vic. gen. ut de se patet.
Neque minora sunt præjudicia, quæ ex eodem fonte ex-
periuntur alii Cives, & Loca pia nostræ Civitatis, in illa
notoria, & in Urbis etiam Tribunalibus satis nota, signan- 25
ter in Asculana Professionis, Pon. Card. Grimaldo, ab hac
S. C. sæpius resoluta, & tandem post 7. Causæ propositio-
nem terminata, ob renitentiam in exequendis Oraculis hu-
jus S. C. Nec non in alia Asculana pro Convictricibus Infan-
tis Jesu, de qua in Tom.1. par.2. disc.12. per tot.
Ex quibus absque ulla participatione Canonicorum, ut 26
constat ex illorum solemni declaratione, quæ data fuit in
Summario, mota fuit major pars nostrorum Civium ad u-
niendas eorum preces pro dicta remotione; Quamvis autem
circa dictum recursum non fuerint concordes omnes omnino
Cives nostræ Civitatis ex illa reflexione, quàm his verbis
adducit Rota in Senogall. Fundationis 16. Maii 1710. §. Enin-
dè cor. Molines: Subjectæ forent partialitatibus, & factio-
nibus, quæ in publicis Consiliis, constitutis ex ingenti nume-
ro personarum, ut plurimum dominari solent, & quæ de fa-
cto exadverso fuerunt excitatæ, & promotæ cum omni com-
modo in dicto publico Consilio, unito post longum tempus 27
à die habitæ notitiæ dicti recursus; Nihilominus manibus
palpare faciunt, à majori parte nostrum Civium non liben-
ter supportari grave onus administrationis Justitiæ per
unum ex eorum Concivibus, Quando in hac parte necesse
non est, de facto verificari dictam ægreferentiam, & actua-
lia præjudicia, sed sat est, illa esse dumtaxat verisimilia,
seu possibilia, imò superabundare solam illorum suspicio-
nem, ut notant Nicol. in Flosc. verb. Vicarius numer. 36.
ibi: Potest deviare à recto tramite Justitiæ, vel certè se red- 28
dere Partibus suspectum, Pellegrin. in Prax. Vicar. in Monit.
gener.

gener. ad Episc. par. 1. cap. 1. sub n. 2. ibi: *Vel se reddat Parti-
bus suspectum, Zerb. in Gemm. Episc. tit. de Vicar. qualit. tit.
qualit. tit. 7. qu. 1. sub n. 3.* ibi: *Vel certè se poterit reddere Par-
tibus suspectum, & Pignatell. d. cons. 162. sub n. 4. tom. 9.* ibi:
Alioquin prospici non posset Subditorum indemnitati.
Non subsistit autem in facto, & non relevaret in Jure, quan-
29 do concludentissimè probaretur, assertio illa Episcopi. *Hò
trovato, che così hanno praticato li Vescovi miei Antecessori per
la maggior parte.*
Non subsistit in facto, in quo ex adductis in Summario con-
cludenter constat potiùs de opposito, ex Cathalogo omnium
30 Vicariorum ab anno 1574. usq; ad præsens.
Minùs relevaret in Jure eadem objectio, cui occurrit *Pi-
gnatell. d. cons. 162. nu. 5. tom. 2.* his verbis: *Nec suffragatur,
31 quod Episcopi Prædecessores retinuerint Vicarios Diœcesanos,
quia non est exemplis judicandum, præsertim quando non con-
currit eadem ratio, ex quo in his concurrebat aliqua causa, ex
superiùs recensitis, unde ex diversis non fit illatio ex vulgò ad-
ductis:* Quæ ad literam transcripsit *Pascucc. ad eand. Pigna-
tell. tom. 2. fol. 423.* quam responsionem admisit hæc *S. C. in d.
Monopolitana 11. Aug. 1711.* de qua supra *num. 12.* in qua cum
32 solito Antecessorum Episcoporum, continuato à moderno
Episcopo, retinendi Vicarium oriundum, concurrebat in-
negabilis paupertas Mensæ, quæ in nostro casu nullatenus
verificatur.
Posito ex his, quod idem Vicarius de Jure removendus sit
ab ejus Officio, non videtur id ei concedendum ex gratia,
33 pro qua enixè exorat idem Episcopus ibi: *Mandarei gl' Atte-
stati del Clero secolare &c. e regolare sopra l' universale sodis-
fazzione del Vicario, se non stimassi più proprio di lasciarne
prendere l' Informazione; Pongo per fine in considerazione all'
EE. VV. le difficoltà, che averei di trovare un' altro soggetto
di tanti requisiti, e di sì buone parti &c. si degnaranno dispen-
sarmi la sua grazia, e non mi obligaranno à privarmi d'un Mi-
nistro di tanti buoni requisiti, & amato generalmente.*
Hujusmodi enim assertiones, quantò magis apparent eni-
xæ, eò minus solent ab hac Sacr. Congreg. exaudiri, uti ni-
34 mis suspectæ ex motivis, faciliùs ab EE. VV. considerandis,
quàm hic exprimendis, & in effectu in dicta Causa *Monopoli-
tana* qualitates Vicarii ab hac Sac. Cong. ab Officio remoti,
35 ab illius Defensoribus, superlativè exagerabantur sequenti-
bus verbis: *Agitur de removendo ab officio Viro doctissimo, &
sanctissimo*, atque in illorum Summario afferebantur enixæ
supplicationes Episcopi cum omnibus Canonicis Cathedralis,
36 Collegiatarum, & aliarum Ecclesiarum Parochialium usque
ad num. 150. Oratorum, una cum novem Superioribus om-
nium Religiosorum, totidem Conventuum diversarum Re-
ligionum, quæ in dicta Civitate, & Diæcesi reperiuntur,
qui omnes multiplicatis intercessionibus una voce exorabant
pro dicta Gratia, & tamen hæc Sac. Cong. illis non attentis,
37 ac omnibus maturè pensatis, intrepidè respondit: *Ad Men-
tem, & mens est, quod Episcopus sibi provideat de Vicario ge-
nerali extero.*
Duo autem sunt motiva, quibus innititur contraria præ-
tensio pro continuatione officii Vicariatus in persona Civis
38 Asculani, bonæ scilicet qualitates moderni Vicarii, & ma-
lus finis Canonicorum, cum gratuito supposito, quod præ-
sens instantia promoveatur in odium Decretorum, ultimo
loco factorum ab Episcopo; Neutrum verò subsistit.
Non primum; Quidquid enim sit de personalibus qualita-
39 tibus moderni Vicarii, deque relevantia probationum, ad
illas probandas exadverso adductarum, circa quas relinqui-
mus locum veritati. Hoc unum est indubitatum, quod ad
nostrum effectum hæc Sacra Congregatio non solet tanta fa-
cilitate illas attendere, eo quia, illis non obstantibus, Vi-
carii concives semper solent saltem esse suspecti uni ex Parti-
bus colligitantibus ob illorum Consanguinitates, Affinita-
tes, & alias Attinentias, Non adest autem majus infortu-
40 nium respectu Litigantium, quàm litigare coram suspecto
Judice, ut notant *Marant. de Ordin. judic. par. 3. 6. par. prin-
cipal. artic. 2 de Appellat. à num 68 & Ridolph. in Prax. par.
1. cap. 7. à num. 121. & Ansald in Addit. ad dec. 71. sub nu. 35.*
ubi quod in nostris terminis nedùm removendum est omne
positivum malum, sed etiam omnis remota suspicio mali, &
in præcisis terminis nostri casus observant *Nicolius, Pellegri-
nus, Zerba, & Pignatellus, allegati supra à numer. 26.* cum
quibus processit hæc Sac. Cong. *in d. Monopolitana* de qua *su-
pra num. 12.*
Fortiùs, quia respecto administrationis justitiæ, circa
quam restringimus nostram civilem instantiam, qualitates
41 ejusd. moderni Vicarii non videntur esse in illo eminenti gra-
du, in quo exagerantur exadverso.

Habemus enim in facto, quod idem Vicarius relaxavit
mandatum personale contra nobilem J. de L. ex causa dotis
ad istantiam C. ejus Generi, quod ex diametro repugnat cla- 42
ræ dispositioni multarum legum, quas refert, & sequitur *Rot.
dec. 985. num. 1. coram Emer. jun. & dec. 83. numer. 9. coram
Bernincas.* ea ratione, quia ad hunc effectum Socer habetur
loco Patris.
Habemus pariter in facto, quod idem Vicarius adversùs
notoriam dispositionem *Concil. Trid. sess. 25. de Regul. cap. 3.* 43
nimis pronus est ad relaxationem Censurarum, quæ deindè
à C. I. revocantur, ut fuit justificatum in Summario. Ex-
communicationis enim telum subsidiarium est, illoque uti non
solent, neque debent ecclesiastici Ministri, nisi desperato
omni alio remedio, ut advertunt *Sayr. de Censur. lib. 1. cap.
1. num. 13. Card. de Luc. ad Concil. disc. 43. num. 1. & Ansald.
dec. 83. num 3.* & habemus in hac parte rotundum *Text. in can.* 44
Non in perpetuum 24. quæst. 3. ibi: *Multi Sacerdotum culpam
zelo Dei se persequi profitentur, sed dum indiscretè hoc agitur,
sacrilegii facinus incurrunt, & dum præcipiter quasi ad emen-
dandum ruunt, ipsi quoque multò magis in deterius cadunt*, ubi
Gloss. verb. Et dum præcipites.
Habemus etiam, estque notorium in nostra Civitate, quod
idem Vicarius contra quendam filium familias nomine S. A.
transmisit Fiscalem, & Cancellarium cum Satellitibus, 45
vulgò *Cavalcata*, obligando ad illius expensas ejus miserabi-
lem Patrem, mediante executione, facta tam super Vino,
quàm contra Bovem, spectantem ad eundem Patrem, qui
unicè vitam substentabat cum propria industria, & operibus
dicti bovis; Idque contra omnia principia, quia Pater nun-
quam tenetur pro delictis filii ex utriusque Juris dispositione,
ut videre est apud *Honded. cons. 95. num. 18. & 33. lib. 1. Fa-
rinac. quæst. 24. in princ. & Zaul. ad Stat. Fav. tom. 2. libr. 5.* 46
rub. 21. num 3. & similes Cavalcatæ in Curiis Ecclesiasticis
non solent, neque debent practicari, præcipuè quando non
sumus in criminibus attrocibus, ut referendo tres punctuales
resolutiones hujus Sac. Cong. *in Brundusina, in Sarzanen. &
in Montis Alti*, improbantes similem modum procedendi in 47
Curiis Ecclesiasticis, observant *Massin. de Confiscat. Bonor.
quæst. 1. num. 56. & Conciol. Resolut. crimin. vers. Episcopus
resolut. 3. num. 1.*
Habemus æqualem præcipitantiam, & majorem injusti-
tiam in prolatione Sententiæ, condemnatoriæ in exilium à
Civitate, & tota Diœcesi Asculana, contra nobilem Virum
L. de Hi. fer. omnibus fer. in Curia criminali A. C. solemni- 48
ter revocatæ, ut justificatur in Summario.
Habemus demum aliis omissis brevitatis gratia, quod adeò 49
morosus est idem modernus Vicarius in justitiæ administratio-
ne, ut in sequelam dispositionis *Concil. Triden. sess. 24. de Re-
form. capit. 20.* sæpè cogantur Subditi appellare à denegatione
justitiæ, juxta ea, quæ notant *Marchesan. de Commiss. part.
1. fol 463. à num. 129. & seqq. Bertacchin. vot. 125. per totum*
ubi, quod debet esse eis ipsum biennium ad terminos Concilii,
*Scacc. de Appellat. quæst. 17. num. 46. & numer. 58. Cardin. de
Luc. de Jur. disc. 68. numer. 6. & in adnot. ad Concil disc. 33.
num. 20.*
Quæ omnia, præcipuè simul unita, ut in omni materia
faciendum esse monent adducti *in decis. 373. numer. 2. coram
Emerix. jun.* & sub illa consideratione, quod uti respicientia
proprium officium, graviora reputantur, ex adductis *à Con-* 50
ciol. Resol. crim. verb. Delictum resolut. 2. num. 2. clarè osten-
dunt, non esse adeò subsistentia ea, quæ exadverso dicuntur
circa qualitates, eminentem doctrinam, attentionem, &
experientiam moderni Vicarii, ut locus esse possit saltem ex
gratia contrariæ petitioni. Non enim solent cum tanto præ- 51
judicio Subditorum similes Gratiæ concedi, ut, omissis ge-
neralibus, eandem numero Gratiam in longè minoribus cir-
cumstantiis rotundè denegando, in specie respondit, & pra-
cticavit hæc Sac. Congreg. *in d. Monopolitana*, de qua supra
num. 12.
Nullam demum merentur animadversionem affectatæ At-
testationes personarum ecclesiasticarum, datæ in Summ. No-
tum enim est EE. PP. & quotidiana experientia est manife-
stum, quanta facilitate Superiores ecclesiastici similes fides
obtinere possint à Subditis. Ex quo fit, quod in nulla haberi
soleant consideratione, ut punctualissimè practicavit hæc Sac. 52
Cong. in sæpè citata *Monopolitana.*
Minusque subsistit secundus contrarius prætextus assertæ
vindictæ adversus Decreta, ultimo loco facta ab Episcopo.
Hujusmodi enim piæ meditationes nullam habent facti assi-
stentiam, nullaque legitur syllaba in contrario voluminoso 53
Summario, talem prætextum, vel à remotissimis compro-
bans, & tamen ille, uti redolens delictum, esset concluden-
ter

ter exadverso probandus, per *Tex. in cap. Dudum*, ubi communiter *Repetentes de Præsumpt.* cum aliis, citatis *in Instit. crim. lib. 1. tit. 1. num. 29.*

Poterat omitti descriptio illa assertorum Vicariorum nostræ Civitatis, incipien. à tribus Sæculis retrò, seu ab anno
1420. data in Summario, ad ostendendum prætensum soli-
54 tum Episcoporum Asculanorum, retinendi Cives pro Vicariis generalibus; Quidquid enim sit in facto de subsistentia, & veritate dictæ descriptionis, extractæ ex Libris, ab Episcopo retentis sub clave, quos proindè recognoscere nullatenus potuimus; Strictè dicimus, quod hæc Sacra Congregatio tale solitum, vel merum abusum, nunquam canonizare, minusque approbare voluit, etiamsi esset immemorabile, ut notat *Pignatell. consult. 165. num. 5. tom. 9.* & novissimè illud re-
55 probavit in *dict. Monopolitana*, in qua, ultra antiquissimum solitum, concurrebat ulteriùs magna paupertas Mensæ Episcopalis, quæ in nostro casu nullatenus verificatur; Itaut contraria prætensio destituta sit omni æquitatis motivo, à quo non quidem indefinitè, ut exadverso prætenditur, sed ad breve tempus solet concedi Gratia pauperibus Episcopis re-
56 tentionis Vicarii Civis, vel oriundi absque ulla recognitione, vel honorario, ad sublevandam nimirum paupertatem Mensæ Episcopalis, eò quia Episcopatus Asculanus abundat redditibus, ut probatur in Summ.

Quibus jungitur particularis illa facti circumstantia, omni consideratione ad nostrum effectum digna, quod scilicet Ca-
57 pitulum nedum privatur consilio, & auxilio unius ex suis Concanonicis in controversiis, ipsius interesse tangen. sed quod magis est, circa illas opere, & sermone Adversarium, & Oppositorem experitur unum ex ejus gremio, strenuè pugnantem adversus ejus Confratres, & Concanonicos, quod præjudicium nullatenus compensatur ex illa contraria reflexione, quod hoc modo inhabilitarentur omnes Canonici in futurum ad exercendum munus Vicarii. Hoc enim est æquè fundatum in jure, & in praxi quotidiè ab hac Sacra Congregatione admissum, & propterea non benè exadverso annumeratur pro præjudicio nostri Capituli id, quod statutum
58 est in Jure, & ab hac Sacra Congregatione passim admissum, & quotidiè canonizatum, ex allegatis supra *numer. 1.*

Die 24. Julii 1716. proposita Causa in C. E. & R. per Car-
59 din Tanaram rescriptum fuit: *Ad Mentem*, quam credo fuisse pro continuatione in Officio Vicarii.

DISCEPTATIO IX.

Baren. prætensi Matrimonii.

PRO

Leonarda Antonia.

CUM

Francisco Olimpio.

ARGUMENTUM.

Matrimonium quando dicatur nullum, si contrahatur cum ea, cujus Sororem Vir carnaliter cognovit, & ex quibus probata dicatur copula illicita ad effectum dirimendi matrimonium, servatis servandis contractum; Adducuntur multi casus, in quibus Causæ matrimoniales decisæ fuerunt à C. C. in prima instantia.

Occasione accepta à curatione brachii Leonardæ Antoniæ, & à familiaritate, orta ex longa cohabitatione, & mora in ipsius domo, tempore, quo ferè per triennium
1 medelas præscripsit, & respectivè adhibuit cruri N. I. ejus Patris, Chirurgus Franciscus, sub matrimonii fide ejus pudicitiam expugnavit, floremque virginalem abstulit.

Postmodum verò novis inhians voluptatibus cum Joanna sorore patruele dictæ L. dubitansque de obstaculo, ob im-
2 pedimentum affinitatis in 2. gradu, nullis solemnitatibus præmissis, coram Parocho, & testibus, alio sub colore vocatis, matrimonium per verba de præsenti cum eadem F. contrahere attentavit, quod statim, ac ad aures L. deve-
3 nit, proprio honori, consulendo, in Curia Archiepiscopali Baren. dict. F. quærela vit de stupro, à fide matrimonii qualificato, instititque provideri, nè prætensum ratum matrimonium, ob dictum impedimentum affinitatis evidenter nullum, consumaretur.

Injuncto proindè per eandem Curiam rigoroso præcepto de non conversando inter assertos Conjuges, procedebantur in
receptionem probationum hinc inde, quando supervenit res- 4
criptum hujus Sacræ Congregationis sub dìe 7. Septembris 1697. injungens Ordinario Baren. ut in hac Causa procederet prout de jure; Terminato autem Processu, loco illam de jure decidendi, Vicarius generalis sub prætextu involucri probationum, hinc inde adductarum, & exemplaritatis articuli, ab illius decisione se abstinere voluit, illam supremo oraculo EE. PP. remittendo, unà cum ejus elaborata Informa-
tione, in qua, tota facti serie diligenter enucleata, suum 5
Votum aperuit in fine ibi: *Impedimentum affinitatis obstare*, ut ex dicta Relatione, originaliter in Secretaria existente; Verùm nolens F. stare Summario probationum, eidem Relationi annexo, institit pro transportatione integri Processus, fuitque Voti compos factus, mediante ejusdem Proces-
sus authentica copia, expensis utriusque Partis procurata, 6
qua novissimè ad Urbem perventa, & in Secretaria pariter dimissa, disputatur dubium, an sustineatur matrimonium, vel potiùs obstet impedimentum affinitatis, quod negativè quoad primam partem, affirmativè autem quoad secundam resolvendum videtur.

Non enim in dubium revocari potest nullitas matrimonii, contracti inter affines in 2. gradu, tam ex dispositione *Tex. in*
capit. Tuæ fraternitati de Eo, qui cog. consang. uxor. suæ, 7
quàm *Conc. Trid. sess. 24. de Refor. matr. cap. 4.* & ex allegatis per *Rot. decis. 8. num. 64. coram Arguel. & decis. 262. num. 2. coram Ottbob. & in Colonien. Nullitatis matrimonii 1. Julii 1693. §. 1. coram Molines, & 25 Junii 1694. coram Emerix.*
jun. inter suas *la 1194. num. 1.* & resolvit hæc Sacr. Congr in 8
Cæsenaten. 18. Junii 1611. Lib. 11. Decretor. fol. 99. Etiamsi agatur de affinitate, proveniente ex concubitu illicito, & fornicario, ex cumulatis per *Rot. decis. 37. numer. 6. part. 18. recent.*

Ad probandum verò dictum impedimentum supplicamus Nobis ignosci, si nonnulla aliqua impudica cogimur contexere, quæ ad Causæ defensionem sunt necessaria, sectantes
in hac parte morem *Hostiensis*, qui de similibus verba factu- 9
rus Lectori præcatus est, ut sibi ignosceret in *Summ. de Frig. & malef. §. Quæ impotentia num. 6.* Pro justa enim Causarum notione oportet castissimas Judicum aures quandoque pejora audire, ut observat *Amen. in Prax. crim. fol. 423 numer. 38.*
ubi, quod commune est hoc incommodum etiam Theologis, 10
& Moralibus, tractantibus de impedimentis matrimonii, & Conjugatorum peccatis, *& Zacch. quæst. Medicoleg. tom. 2. lib. 7 tit. 1. qu. 8. n. 37. in fine fol. 498. Nullam esse in verbis indecentiam, aut ignominiam, quæ ad laudabilem finem, & propalandam rei veritatem proferuntur.*

Præmittimus autem necessarium non esse, ut in his casi-
bus demonstretur copula, mediantibus probationibus directis, 11
quodque de illa deponant testes omni exceptione majores, quia agitur de re difficilis probationis, & in qua vocari non solent testes, ut dicit *Gloss. in cap. Literis Verb. Ut credebant de Præsumpt.* & advertit *Gonzal. in cap. Præterea n. 3. de Testib.* ubi refert illud *Martial. lib. 1. epigr. 35.*

At Meretrix abigit testem, veloque, seraque.
Raraque si nemini fornice rima patet.

Communiter proinde receptum est, illam nedum probari
præsumptionibus, & conjecturis, ut generaliter observant 12
adducti per *Rot decis. 515. num. 12. coram Cerr* & ad nostrum præcisum effectum probant *Farinac. de Delict. carn. quæstion. 136. num. 5. Mascard. de Probat. concl 57. nu. 7. & 8. Paxim. decis 93. adnot. 1. num. 15.* & pluries firmavit *Rota*, ut videre est *in decis. 262. per totam coram Ottboban. & in decis. 8. à numer. 30. coram Arguel. & in Colonien. Nullit Matrim. 1. Ju-*
lii 1693. § Ex quibus coram Molines, & dec. 1194. numer. 3. 13
coram Emer. jun.

Sed etiam ex testibus, aliquas exceptiones patientibus, ut
in individuo casus nostri advertunt *Ferrett. cons. 389. num. 12.* 14
ubi benè distinguit, quod ad probandum impedimentum, clandestinum habens principium, sufficiunt quicumque testes, ad probandam verò Consanguinitatem, vel aliud publicum impedimentum, testes debent esse omni exceptione majores, *Gigas cons. 29. numer. 20. Panimol. decis. 93. adnot. 1. num. 20. & Rot. dec. 515. num. 17. coram Cerr. & decis. 262. num. 10. cor. Ottbob. & in d. Colonien. §. Parum cor. Molines, & num. 4. cor. Emer. jun.*

Quæ præsumptiones, & testium depositiones ad hunc effectum

15 fectum conjungi debent, juxta vulgatum dicterium, *Singula, quæ non prosunt, unita juvant*, de quo in terminis nostri casus *Ferrett. cons 389. num 25. Farinac. cons. crim. 38. num. 8. lib. 1. Caball. resol. crim. casu 200. num. 137. Ciarlin. contr. 174. num. 9. Panimol. dec. 93. num. 41. & 42. & Rota dec. 8 num. 57. cor. Arguel. & dec. 262. num 15. cor. Ottob. & generaliter in dec. 315. num. 14. cor. Cert.*

Videamus modò, an in nostro casu tales præsumptiones, & probationes concurrant, ut ex illis, præsertim insimul
16 ponderatis, inferri possit copulæ probatio; Ex Summarii autem lectura patet, non aliquas, & quidem vagas, & incertas concurrere præsumptiones, sed tot, tantasque, & talis naturæ, ut evidens ferè remaneat copulæ demonstratio.

I. Enim loco se offert magna familiaritas F. cum L. prove-
17 veniens ex duplici curatione per ipsum, ut supra facta in ejus domo, ibidem ferè per triennium cum omnimoda libertate convivendo, conversando, & dormiendo. Ex qua familiaritate, & consuetudine non leve copulæ argumentum ad nostrum præcisum effectum desumpsit *Rot. in decis. 87. num. 37. apud Zacch. quæst. Medico leg. & in dict. Colonien. coram Molines §. Affinitas, & coram Emer. jun. decis. 1194. numer. 2.* Et generaliter observant *Alex. cons. 130. num. 8. lib. 5. Mascard. de Probat. conf. 112. num 26.* ubi id probat exemplo filii Anti-
18 goni, & hanc familiaritatem vocat violentam præsumptionem Juris, & *Zacch. qu. Medic. legal. libr. 2. tit. 1. quæst. 10. num. 44.* ubi refert, & sequitur illud *Lucret lib. 4. in fin. Consuetudo concinnat amorem.*

II Juventus utriusque, carnalibus vicina lapsibus. juxta
19 dictum *D. Ambros. Lib. de Vid.* generaliter relatum à *Farinac. de Delict. carn. quæst. 136. num. 10. Bald. novel. de Dot. part. 6. privil. 16. num. 5.* ubi ad copulæ præsumptionem magnoperè ponderandam asserit juventutem *Mascard. de Probat. conclus. 61. num. 5. & Amen. de Delict. & pœnit. tit. 4. §. 1. num. 54.* & ad nostrum effectum à *Rot. in dict. dec. 8. num. 5. coram Arguel.*

III. Immoderatus, & reciprocus amor, præcipuè post secutam copulam, qui eò pervenerat, ut nedum, quando F.
20 moram faciebat in propria Patria, nempè in Civitate Bitecti, eadem L. anxia nimis ejusdem reditus, sæpissimè se conferebat ab Ambulacrum, ex quo Bitectum conspiciebatur dicendo; *Bitetto mio quando vieni*: Quod ad rem observat
21 *Basilic. decis. crim. 7. num. 38.* ubi ex *D. August. cap. 28. de Civit. Dei*, observat, animum ferri ab amore, quocumque fertur, & ut corpus pondere: Verùm etiam, ut eadem L. sæpè ægrotans, à sola F. præsentia levamen experiebatur, ut,
22 phisicam hujus passionis adducens rationem, observat *Zacc. quæst. Medic. leg. lib. 2. tit. 1. quæst. 10. num. 46. & seqq* Imò aliquando furens, & obstrepens, ac si à malignis esset obsessa Spiritibus, tunc solùm quiescebat, quando F. comparebat, absq; aliis exorcismis ad pristinam redeundo animi tranquillitatem, quod ad rem notat *Basilic. dec. crim. 7. num. 30.* ubi refert illud *Virgilii*.

Uritur infelix Dido, totaque vagatur.

Urbe furens. Reciprocum siquidem, & immoderatum amorem, unitum cum familiaritate, & longa conversatione, pro maximo copulæ adminiculo agnoscunt *Felin. in cap.*
23 *Præterea num. 3. de Testibus Panimol. dec. 93. annot. 1. num. 16. & 26. & Rot. dec. 95. num. 6. part. 2. divers. & in Senogallien. Legator. 13. Junii 1697. §. Quinimò coram Molines*, ubi, quod immoderatus amor omne fas, & nefas miscuit: Circa quod habemus exemplum *Appi Claudii*, relatum *in leg. 2. Ver-*
24 *sic. Initium ff. de Orig. jur.* quod refert, & sequitur *Nevizz. in Sylva nupt. libr. 1. folio 71. numer. 209* ubi etiam advertit phylosophicum esse, non muliebre, vehementem amorem intra debitos limites coercere, & ad nostrum individualem effectum *Rot. decision. 97. numer. 5. apud Zacc. quæstion. medicoleg.*

IV. Magna zelotipia, qua custodiebatur L. à F. & ex qua
25 sæpè sæpiùs movebatur ad illam injuriis, & non rarò verberibus afficiendam, quàm zelotipiam ad nostrum effectum considerant *Scalon. de Testam. lib. 3. cap. ult. sect. 1. num. 30.* ubi refert illud *Res est solliciti plena timoris amor, Panimol. dec 93. adnot. 1. n. 16. & Rot. in d. Senogal. Legat. 13. Junii 1697. a §. Sed etiam coram Molines.*

V. Actus, tactusque inhonesti, seu veriùs impudici, &
26 scandalosi per F. reiteratis vicibus cum L. exerciti in secretioribus, etiam generationi dicatis, partibus, villicationes, purgatio capitis, discriminatio capillorum, pedes supra pedes positio, & similes, de quibus in Summ. & de quorum relevantia, & efficacia ad probandam copulam benè *Farinac. de Delict. Carn. quæst. 136. à numer. 143. Mascard. de Probat. concl. 452. num. 15.* ubi de sola manus injectione in collo Mu-
lieris *Sanchez. de Matrim. lib 5. disput. 12. num. 43. Panimol. dec. 93. annot. 1. à num. 17. & Rot. dec. 1226. nu. 2 Emer. jun.* 27
& in Monasterien. Matrim. 5. Decemb. 1696. §. Congressum coram Card. Capr.

VI. Tactus mammillarum, de quo deponant multi testes, & quem copulam probare habemus *Text. in capit. 1.* ubi *Gloss.* 28
verbo Luserit. Quibus mod. feud. amittatur, ibi: *Putaforte manus ad pectus ejus ponendo*, quam sequuntur *Bald. in cap. Tuæ de Procurat. Ferret. cons. 389. num 8. Mascar. de Probat. concl. 39. n. 15.* ubi, quod axioma hoc: *Tactus mammillarum copulam probat*, omnes recentiores Scribentes sequuntur, & 29
concl. 64. numer. 1. & 5. & Amen. de Delict. & pœnis tit. 4. §. 4. num. 8.

VII. Permanentia F. cum L. remotis arbitris in Cubiculo 30
per congruum tempus, de qua deponant plores testes, quam generaliter expendunt *Gloss. in can. Si quis acceperit 33. q. 11.* referendo illud *Ovidii*.

A Juvene, & cupido credatur reddita Virgo.

& Mascar. de Probat. concl. 312. num. 20 & ad nostrum præcisum, & individualem effectum *Rot. dec. 8. nu. 50. cor. Arguel.* ubi refert illud *Virgilii*.

Speluncam Dido Dux, & Trojanus eundem.

Deveniunt. Advertendo, quod cum Poeta vellet Di- 31
donis, & Æneæ congressum significare, nihil aliud dixit, quàm solos se in speluncam recepisse, *& in Senogal. Legat. 13. Junii 1697. Quinimò cor. Molines*, ubi refert illud *Ovidii lib. 2. Fastor. Quid non amor improbus audet?*

VIII. Decubitus in eodem lecto, ut deponunt Testes de visu in Summ. Quam circumstantiam expendunt *Alex. cons.* 32
37. nu. 7. lib. 7. ubi, quod valet hæc consequentia; *Talis fuit in lecto cum Muliere, ergo eam cognovit, Mascard. de Probat. concl. 312. n. 1. & 2. Zacch. qu. med. leg. lib. 5. tit. 1. qu. 3. nu. 14.* ubi, quod hæc non conjectura, neque præsumptio, sed plena probatio dici potest, *Panimoll. dec. 93. adnot. 1. n. 31.* ubi, quod licèt hæc probatio non concludat perneceſſe, est tamen 33
sufficiens, tam ad effectum dirimendi matrimonium, quàm ad pœnam, *Ciarlin. contr. 174. nu. 13.* & pluries firmavit *Rot.* ut generaliter videre est *in dec. 163. num. 17. part. 9. recent. & in Monasterien. Matrim. 27. Junii 1696. §. Ex testibus coram Cardin. Caprar.* & ad nostrum effectum in citata *Colonien. Matrim. §. Copula coram Molines, & dec. 1194. numer. 2. coram Emer. jun.*

IX. Clandestinus, & circumspectus exitus F. de mense Ju-
lii 1695. è Cubiculo, ubi reperta fuit L. *Arrossita, con la testa* 34
scilisciata, e con li labri zucati, e talmente vergognosa, che non mi guardava in faccia, che stava tutta faccia avvampata, & arrossita, con tutti li Capelli del capo scilisciati, e guastati, e tutta sbigottita, per lo che supposi, che già era successo il fatto, quæ omnia, omissis generalibus, de quibus *Basilic. dec. crim. 15. num. 38. & Rot. in Monaster. Matr. 27. Junii 1696. §. Ex testibus cor. Cardin. Caprar.* in nostris terminis magnifecit *Rot. dec. 8. num. 50 cor. Arguel.* ubi ad rem refert illud *Comici Quid tunc fatue?* Cum concordantibus, citatis *in Instit. crim. lib. 3. tit. 5. à num. 36. usque ad num. 48. & Rot. dec. 1194 nu. 2. cor. Emer. jun.*

X. Depositio nimium qualificati, & in sua Dominicana 35
Religione graduati Religiosi P. ad quem fuit habitus recursus, ad hoc, ut referendo factum Archipresbytero impediret contractum matrimonii cum Sorore Patrueli L. quam consultationem qualificati Religiosi ad nostrum præcisum effectum consideravit *Rot. dec. 8. num. 54 cor. Arguel.*

XI. Publica vox, & fama inter omnes de Terra Medunei 36
extorta, nedum de scandalosa conversatione, & immodestis actibus F. cum L. sed de effectiva copula, de quibus uno ore deponant omnes nostri testes, & quam generaliter ponderant *Menoch. cons. 31. num. 24. Ferrett. cons. 389. num. 16. Ciarlin. contr. 174. num. 17. Panimol. dec 93. num. 38. & Rot. in Barchinonen. Divortii 14. Aprilis 1679. §. Accedit., & §. His omnibus cor. Vicecom.* Et in individuo casus nostri *in d. Colonien. cor. Molines, & Emer. jun.*

XII. Tandem (ad evitandam prolixitatem aliis omissis) Constitutum, seu jurata, & verisimilis depositio L. facta coram Vicario generali Baren. in qua tota facti series ad minu- 37
tim usque dilucidè enarratur, cum specificatione omnium circumstantiarum sequuti stupri de mensibus Julii, & Augusti 1695. quod Constitutum, à supradict. præsumptionibus, & conjecturis adminiculatum, perfectam securæ copulæ probationem facere, advertunt *Rub. Alexand. inter cons. Matr. divers. cons. 37. num. 12. Panimol. dec. 93. numer. 18.* Illam con- 38
gruam adducens rationem, quia in casibus delictorum, quæ nedum occultè, sed occultissimè committi solent, Socii, & participes ad illa probanda, admittuntur *Basilic. dec. crimin.*

15.

15. *num.* 38. & pluriès firmavit *Rot.* ut videre est *in decis.* 520. *num.* 2. *coram Emer. jun.* & 163. *n* 6. *p.* 9. & *dec.* 305. *n.* 9. *par.* 53. & *dec.* 621. *numer.* 12. *part.* 18. & *in Bononien. Nullitatis Matrim.* 15. *Junii* 1678. §. *Et licet coram Card. Vicecom.* & *in Avenionen. Dotat.* 9. *Junii* 1684. §. *Nec aliter coram Alberg.* & *in Novarien. Sponf.* 1. *Julii* 1693. §. *Et omnia coram Muto*, & *in Monasterien. Matrim.* 17 *Junii* 1697. §. *Justificatur cor. Cardin. Caprar.*

Præcipuè si jungatur cum duabus facti animadversionibus;
39 Prima scilicet cum Attestatione duarum Obstetricum, de mandato Curiæ recognoscentium L. de Mense Febr. 1699. & uniformiter asserentium illius virginitatem amissam fuisse ex copula, à sex, vel septem circiter mensibus præcedenter, quod tempus probè coincidit cum mensibus Julii, & Augusti 1695. de quibus L in Constituto deposuit. Hanc autem Obstetricum recognitionem, & attestationem probare deflorationem, observant adducti per *Rot. dec.* 320. *num.* 4. *coram Dunoz. jun.* & *in Viterbien. Matrimon.* 29. *Jan.* 1629. §. *Nam proventum cor. Pirovano*, & *in Romana Dissolut. Matr.* 25. *Junii* 1685. §. *Tertio loco cor. Paulut.* Secunda verò animadversio
40 est jurata Attestatio quam plurium omni fide dignarum personarum circa bonos mores, & honestatem L. quæ non ex aliis actibus de se loqui occasionem dabat, quàm ex familiaritate, & conversatione cum F.

Cui Attestationi non opponitur eadem familiaritas, & sub-
41 secutum stuprum: Omissa enim opinione *Gloss. in cap. Vidua verb. Quæ multorum distinct.* 34. requirentis admissionem 23000. hominum, ad hoc ut mulier publicè inhonesta dici possit; Respondemus, quod mulier faciens copiam sui uni Amasio, & præcipuè sub futuri matrimonii fide nullatenus inhonesta appellari potest, ex adductis per *Pignatell. cons.* 28 *num.* 19 & 20. *tom.* 9. & *Raynald. tom.* 3. *ad cap.* 28. *suppl.* 2 *per tot.* ubi, quod anno 1695. pro veritate consultus ita respondit,
42 & suam Sententiam egregiè authoritatibus, & rationibus comprobat.

Minusque debilitatur vis ejusdem Constituti ex negativa
43 stupri facta à L. coram Archipresbytero Medunei: Advertendo illud negasse ad evitandam propriam, & familiæ infamiam, honorisque jacturam, eo tempore, quo magnum silentium verificabatur de illo, Orta verò deinde, atque per Vicos, & Plateas divulgata fama ejusdem stupri, ingenuè veritatem in Judicio fassa fuit, ut has, & alias adducendo hujus negativæ rationes, & congruentias, se declaravit in Summ. Supplicantes præcipuè observare, ad illam ex minis, & suasionibus Matris inductam fuisse sub spe consequendæ
44 dispensationis per Sacram Pœnitentiariam, ab Archipresbytero Medunei secretò obtinendæ pro contrahendo matrimonio cum ejus Sorore Patruele, in quibus circumstantiis omnis fides adhibenda est posteriori huic Attestationi judiciali, & simplici declarationi, ut generaliter probant *Felin in cap. Cum in tua num.* 7. *de Testibus Facch. controv. Jur libr.* 9. *cap.* 85. *Farinac. de Testibus quæst.* 66. *num.* 193. & *Rot. in dec.* 179 *à num.* 7. *coram Peutinger.* & in nostris terminis *Ferret. cons.* 389. *num.* 4.

Et ex hac consideratione corruit etiam exagerata tacitur-
45 nitas, tam L. quàm M. ejus Matris, quando ad earum notitiam devenit tractatus matrimonii cum Io. Respectu siquidem matris non probatur ex adverso scientia copulæ, habitæ à F. cum filia tempore ejusdem tractatus, sicque nullum in eadem taciturnitate fieri potest fundamentum, ex animadversis per
46 *Sanch. de Matrim. lib.* 1. *disp.* 16. *numer.* 7. Et respectu utriusque recurrit eadem responsio, quod tunc temporis non erat divulgatum stuprum cum L. quodque omnia dirigebantur ad illud occultandum, & permittendum dictum matrimonium cum Pontificia dispensatione, secretò pariter obtinenda.

Quibus non credimus obiiciendum, quod alios quoque ha-
47 bebat L. Amasios, de quibus deponunt testes, & quorum respectu verificabatur F. zelotipia, super ponderata: Isti siquidem, si transitum per vias propè Domum L. excipiamus, nullam habebant conversationem, nullam familiaritatem, commercium nullum cum eadem, & cum effectu, nemo ex contrariis testibus, alioquin magnoperè affectatis, ausus est, vel minimum verbum asserere, nedum de actibus minus honestis aliorum Amasiorum, sed nec etiam de suspicione aliqua, quantumvis levissima. An autem in concursu horum
48 Amasiorum, copula secuta potiùs dici debeat cum F. cujus respectu, nedum familiaritas, domestica conversatio, impudici, & scandalosi actus, tactusque, permanentia solius cum sola in eodem Cubiculo, imò etiam in eodem lectu, & ex eo clandestinus, & furtivus discessus, remanente L. tali rubore diffusa, ut nec etiam auderet oculos in facie mulierum amicarum elevare, non credimus opus esse ulteriùs immorari, & applicantur ea, quæ scripsimus *in Instit. crim. lib.* 3. *tit.* 58. *à num.* 36. *usque ad* 48.

Non credimus pariter criticanda dicta, & moltò minus 49
acriter insistendum in exceptionibus circa personas nostrorum testium, ut enim supra præmisimus, & non inutiliter repetimus, ex difficultate probandi id, ad quod omnia adhiberi solent media secretiora, & neque ex natura actus, neque ex circumstantiis loci, & temporis, adhiberi solent testes communiter receptum est, nedum Testium dicta benigna interpretatione, ad concordiam esse reducenda, juxta *Text. in cap. Cum tu de Testibus* & firmatis per *Rot. decis.* 334. *num* 18 & *decis.* 384. *num.* 20. *coram Priol.* & *in Bononien. Nullitat. Matrim.* 15. *Junii* 1676. §. *Nec contrarietatem coram Vicecom.* Sed etiam admitti testes, quorum dicta in aliis Judiciis non re- 50
cipiuntur, ipsasque met publicas, & famosas meretrices, ut generaliter observant *Castr. consil.* 348. *numer.* 3. *lib.* 1. *Bursat. cons* 518. *num.* 7. *Bellet. Disquis. Cler. par.* 1. *de Favor. Cleric. real.* §. 4. *num.* 95. & *Rot. decis.* 813. *à num.* 9. *part.* 18. *rec.* & *in Barchinonen. Divortii cor. Emer. jun. in* 119. *num* 2. *confirmata, die* 9. *Dec.* 1682. §. *Aliquæ cor. Guazzardo*, & in nostris terminis *in dec.* 8. *à num.* 32. *cor. Argael.* & *in d. dec.* 1194. *num* 3. *cor. Emer. jun.*

Demum non subsistunt ea, quæ dicuntur de impossibilita-
te copulæ de mense Julii, seu tempore messis anni 1695. quo 51
se ægrotasse supponit F. per ea, quæ notant *Abb. in capit. Tenor num.* 3. *de Sent.* & *re judic.* & *Rot. dec.* 38. *n.* 16. *apud Zacc. quæst. Medico legal.* Testes enim ex adverso inducti, nullatenus coarctant continuam permanentiam F. in Civitate Bitecti, itaut ab illa nullo modo, & tempore discesserit, seu dis-
cedere potuerit, quin ipsi scivissent, & eum vidissent, qua- 52
liter deponere deberent, aliàs nihil probant *Bald. in Rubr. Cod. de Bonor. possess. secund. tabul. num.* 7. *Alex. cons.* 108. *n.* 9. *lib.* 2. & *Rot. dec.* 44. *num.* 6. *cor. Cels.* & *dec.* 425. *in fin. cor. Priol.* & *dec.* 127. *nu.* 57. *part.* 18. *rec.* Imò ipsemet Medicus, deponens de cura F. ob infirmitatem, passam de mense Julii 1695. inge-
nuè asserit, primos terminos febris per tres dies continuos ac- 53
cidisse Medunei, Patriæ L. à qua deinde in propriam se recepit Patriam: Igitur ante hos terminos febris, & forsan, nec etiam incongruè post primum ex illis; nulla remanet repugnantia, quod copula sequi non potuerit, juxta *Gloss. in leg. Gallus verb. Decem mensibus*, *ff. de Liber.* & *posthum.* & animadversa per *Zacch. qu. Medico legal. lib.* 3. *tit.* 1. *quæst.* 4. *per totam* ubi latè probat, quod non omnes morbi, nec toto tem-
pore, quo durant copulam, & generationem impediunt; 54
Quodque diversitas temporis non noceat, quando non diversificat effectum, de quo est quæstio, & *Ferrett. cons.* 389. *num.* 4. loquens in individuo nostri casus: Addita consideratione parvæ distantiæ trium dumtaxat milliariorum inter Bitectum, & Meduneum, nullatenus enim inverisimile est,
quod, eodem die possit quis adesse in duobus Locis adeò exi- 55
gua distantia separatis, præ oculis signanter habendo F. zelotipiam, immoderatum amorem, & alia sup. ponderata, ut patet consideranti.

Ejusdemque levitatis est alia consideratio angustiæ domus 56
L. & assertæ continuatæ permanentiæ cum ipsa, vel Matris, vel unius, aut alterius ex ejus Sororibus; Omnes enim testes concordant in eo, quod eadem Domus in tribus sit divisa Membris, terreno videlicet, medio, & superiori, atque in medio adesse tres distinctas mansiones; Attenta proinde maxima familiaritate F. continua permanentia in eodem domo, commerciò ferè per triennium, & reciproca corrispondentia, de quibus supra, nullam involuit repugnantiam assertio, ut ingeniosus amor aliquas temporis, & loci invenerit circumstantias, aptas ad implementum communis voti: Ultra, quod hujusmodi præsumptiones conquassantur à facto ipso,
& rei veritate, dum habemus testes, deponentes in eadem 57
exagerata angusta domo invenisse F. solitariè decumbentem cum L. per ea, quæ observant *Gall. practic. obser. libr.* 2. *cap.*
144. *numer.* 6. & firmavit *Rot. coram Priol decis.* 125. *num.* 3. 58
Rom Pecun. seu Locor. Mont. 11. *Aprilis* 1698. §. *Idem coram dell' Olmo.*

In eadem Causa.

NOn subsistit in Facto, quod præsens L. sortem habue-
rit, fomentumq; recipit à V. S. Magnatis auxilio fre- 59
to: Id enim neque per somnium legitur in contrario Summ. ad id comprobandum citato: Minusque verum est, quod Curia laicalis in probatione stupri processerit absque aliqua Partis operatione: Ex depositionibus siquidem testium, in Pro-

Processu existentibus, & signanter V. L. M. constat, ad reiteratas instantias Fratrum L. ad illam devenisse: *Ex quo*
etiam apparet, Archipresbyterum C. M. esse L. suspectissimum; *Come Protettore di detta* F. Proindeque nullam me-
60 rentur animadversionem exadverso exagerata, & innixa soli Fidei ejusdem Archipresbyteri, per ea, quæ advertunt
Farinacc. de Testibus quæst. 53. *num.* 11. *Rocc. disput. Jur. cap.* 35. *num.* 40. & *Rot. dec.* 151. *num.* 12. *coram Bich.* & *dec.* 73. *nu.* 17. *coram Zarat.*

Quod ad dissolvendum matrimonium ex Impedimento affinitatis sat sit, copulam, mediantibus conjecturis, & ex
61 testibus, etiam aliquas exceptiones patientibus, probare, vix potest ampliùs in dubium revocari post plura judicata magnorum Tribunalium, de quibus supra *num.* 12. Doctores autem, qui in contrarium adducti fuerunt, loquuntur in terminis impedimenti, provenientis ex copula licita, vel ex consanguinitate, quod ultrò admittimus, probandum esse per testes omni exceptione majores: Rationem disparitatis assignat *Ferret. cons.* 389. *num.* 12. & 24. (loquens in
62 individuo casus nostri, pro dissolutione scilicet alterius matrimonii, ob præcedentem copulam fornicariam cum Sorore Conjugis) quia ea, quæ habent principium clandestinum difficillimæ sunt probationis, non sic autem ea, quæ publicè, & palam fieri solent, & testatur, hanc esse communem Doctorum opinionem, à qua in judicando non est recedendum.

Non negamus, conjecturas ad probandam copula debere esse urgentes, & actibus venereis proxima, sed præsuppoʃi-
63 tis familiaritate, conversatione, & reciproco amore F. & L. vix urgentiores, & proximiores dari poterunt tactui mammillarum, & aliarum partium generationi dicatarum, con-
64 dormitioni in eodem lecto, & clandestino, atque furtivo egressui F. è cubiculo, ubi reperta fuit L. *tutta arrossita, con la testa scilisciata, e con li labri zucati, e talmente vergognosa, che non guardava in faccia*, seu: *Con tutta la faccia avvampata; & arrossita, con tutti li capelli del capo scilisciati,*
65 *e guasti, e tutta sbigottita*: ut ultra adductos supra *num.* 34. observat *Ferrett.* pro veritate respondens *in cons.* 389. *nu.* 11. ibi: *Ambo soli fuerunt inventi, & visi Cameram ingredi, & de illa post certum tempus egredi unus post alterum; & ipsa D. Catherina cum rubore faciei, & crine soluta, seu scapigliata, & travagliata, quæ quidem signa; & status ipsius Dominæ arguunt copulam præsumptam à Jure, & hæc probatio præsumptæ copulæ sufficit*, & *Mascard. de Probat. conclus.* 452. *num.* 18. ibi: *Nec illa probatio copulæ carnalis est in postremis habenda, etenim illam probari ex eo quidam voluerunt, quod Vir, & Mulier ambo soli fuerunt inventi, & visi Cubiculum ingredi, & ex eo post certum tempus egredi unus post alterum, & ipsa Mulier conspecta fuit cum rubore faciei, & crine soluta, ac tota horrida, incompta, inornata, & inculta. Amen. de Delict. & Pœn. tit.* 4. §. 4. *nu.* 7. ibi: *Præsumptio Copulæ oritur si postquam Vir, & Mulier Cubiculum ingredi visi sunt, Mulier*
66 *postea egredi visa fuerit crinibus incompositis, veste corrugata, ac facie ultra suum consuetum rubicunda, quod de fœmina Consulari è Triclinio Viri in Cubiculum adducta, & rursus reducta in convivium, rubentibus auriculis, incomptiora capilla tanquam ab Octaviano Augusto adulterata, scribit Suetonius in ejus Vita; Hypolit. Rimin. cons.* 274 *num.* 48. & *seq. Farinac. quæst.* 136. *num.* 169. & *Bib. quæst.* 520. *num.* 12. cum aliis, de quibus in *Instit crim. lib.* 3. *titul.* 5. *à num.* 36. Et considerando
67 decubitum in eodem lecto, advertit egregiè *de Rosa in Prax. Crim. par* 2. *cap.* 4. ibi: *Si Vir, & Mulier condormiant in lecto, non est præsumendum, ut Psalmos legant, vel sacra colloquia tractent, sed quod perficiant id, quod locus, & occasio præbent,*
68 *& ego dico quod anteà concupiverant*, & *Basil. dec. crimin.* 22. *num.* 19. ubi ex *Div. Cypriano* observat, ipsam conjacentiam duorum, multum criminis confiteri; Et præ oculis habendo mammillarum tactum, benè *Roder. de Castr. de Natur. Mulier. lib.* 1. *capit.* 5 *de Mamm. cic. med.* ubi physicam hujus præsumptionis ponderat congruentiam.

Absque eo, quod aliqui ex istis actibus referri possint curationi brachii L. in quo sensu exadverso vocantur indifferen-
69 tes: Vix enim perceptibile videtur, *ut* aliquid commune habeat cum eadem curatione brachii manuum replicata injectio in sacculum, villicationes, pedum supra pedes positio, mammillarum, & aliarum inhonestarum partium tactus, & similes; Prout etiam cum difficultate persuaderi poterit, quod actus indifferentes reputari debeant condormitio Chirurghi cum muliere, cujus curationi operam dedit, rubor,
70 tremor, & pallor ejusdem mulieris, quando imperfecta valetudine, post solitariam moram cum eodem, in circumstantiis supra expressis, obviam habet mulieres amicas: Sed quod
magis est testes formiter examinati clarè deponunt, ad hos
actus F. devenisse: *dopo fatta di medicarla*; Atque data ope- 71
ra ejecisse à Cubiculo mulieres, ad hoc, ut solus remaneret cum L. remotis arbitris, ut id cum lacrymis ei contigisse refert testis in Summ. Proindeque ex seipsis ruunt ea omnia, quæ in hac parte exadverso inculcantur de indifferentia horum lascivorum, ac scandalosorum actuum.

Quoad testes diximus, & constanter repetimus, quod 72
cum agatur de probanda re, quæ occultissimè committi solet, quævè, neque ex natura actus, neque ex circumstantiis loci, & temporis admittit concursum aliarum personarum, illi, etiamsi aliquas patiantur exceptiones, imò etiam ipsæmet publicæ meretrices, admittuntur ad copulam concludenter probandam, ex adductis sup. *n.* 14. & *n.* 38.

Cæterùm non possumus meliùs exceptiones nostris testibus
impictas, frivolas demonstrare, quàm ex ipsismet contrariis 73
testibus, qui cum fuerint exadverso inducti plenam contra F. faciunt probationem, ex adductis per *Rot. decis.* 214. *num.* 18. *cor. Bich.* & *in Romana Communantiar.* & *Font anil.* 3. *Martii* 1698. §. *Releato coram Card. Priol.* Etiamsi iste testis esset unicus, *Rot. dec.* 208. *num.* 12. *par.* 17. *rec.* & *in Massalubren. Obedientiæ* 27. *Junii* 1698. §. *Et testis cor. eod.*

Gratis siquidem invehitur contra honestatem G. P. & C.
C. dum de prima dicit M. A. E. *Io la tengo per persona onesta,* 74
ne hò intesa dire male di tal persona, e sò, che hà due figli, ma non sò se abbia avuto marito, ò nò. M. S. ibi: *La tengo in buonissima stima, perche frequenta la Chiesa, e li Sacramenti &c. e conforme la tengo io, così mi penso, che la tenghino gli altri.* L. F. ibi: *Io la tengo per buona femina questa G. P. perche la vedo confessare, e communicare allo spesso*; Circa quæ in omnibus concordant in eorum Attestationibus Prior, &
quamplures alii Religiosi Conven. S. Petri Martyr. Medunei; 75
Imò addit L. A. F *Questa Femina è una Santarella, perche sempre frequenta le Chiese, & i Sacramenti.* De secunda verò, nempè de C. air I. dello I. *Appresso di me stà in buonissimo*
concetto, ne sò, se sia stata carcerata, o inquisita per adulterio. 76
M. S. *La stimo Femina buona, ne hò inteso scandalo di questa Donna.* L. A. F. *Conosco C. C. e la stimo buona Femina, e mai hò visto, che fosse stata carcerata per mancamento d'onore, fatta al marito.*

Ultra quod mirum certè videtur, quod exadverso insista-
tur in affectatis depositionibus aliquorum testium, deponen- 77
tium de malis moribus earundem mulierum, dum ob dictas falsas depositiones fuerunt omnes carcerati, & à laicali Curia condignè puniti, ut videre est ex eorum depositionibus, & unus pariter ex eis, nempè V. T. ulteriùs tanquam Latrò processatus, & carceratus meritò fuit, ut ipsemet id ingenuè asseruit.

Ex his igitur falsitatibus, & delictis dignentur EE. PP. 78
ponderare, an congruenter in Urbe extollantur eorum depositiones, & an fidem in hoc celsissimo Tribunali mereantur: Falsus siquidem testis in uno, falsus censetur in omnibus, & nullam meretur fidem, juxta animadversa in *Instit. crim. lib.*
2. *tit* 6 *num.* 23. Atque criminaliter processati vocem ad feren- 79
dum testimonium funestam vocat *Tex. in can. Constituimus* 3. *quæst.* 5. quem sequitur *Rot. in Avenionen. Successionis* 5. *Junii* 1676. § *Minus cor. Bourlem.*

Pari insubsistentia de temerario judicio notatur B. S. quæ conscia reciproci amoris F. cum L. & probè sciens familiares,
& confidentiales actus utriusque, sequutæ desflorationis si- 80
gnum desumpsit ex rubore faciei, soluto crine, incompto, & inornato capite, atque ex labiorum rubore, dum hujusmodi circumstantias pro univoca sequti stupri præsumptiva probatione, agnoscunt *Ferrettus*, & *Mascardus in loc. supra cit.* Si autem tali, tantaque intrepiditate in his circumstan-
tiis temerarii judicii nota attribuitur testi, adeò verisimiliter, 81
& in jure fundata præsumenti, vix dari poterit in moralibus judicium, cui talis qualitas attribui non possit.

Gratias agimus Scribentibus exadverso, Nobis probantibus in eorum Summ. quæ indicavimus supra *nu.* 46. ibi: *Quan-*
do si fece il matrimonio non si sentiva nessun male con detta L. 82
A. Atque cohærenter ad Summarium poterant omitti in contraria Scriptura quamplures paragraphi circa consensum, & operam, præstitam à matre L. pro matrimonio contrahendo cum Sorore Patrueli L. Si enim tunc temporis *non si sentiva*
nessun male con detta L. A. nullum fieri potest fundamentum 83
in eisdem operationibus, & consensu, ex allegatis supra *numer.* 45.

Exageratur in Notis contrarii Summarii inverisimilitudo, quod A. B. per foramen, in pariete divisorio existens, vide-
re potuerit F. *appoggiato col gomito sopra il letto, che toccava* 84
la spalla di detta L. A. e l'altra mano detta F. la teneva fra le len-

lenzuole, che mi pareva, che toccasse le carni di detta L. e di
questo modo l'hò vista due, o tre volte; Et tamen si considere-
tur quod dictum foramen erat adeo amplum, & spatiosum,
ut, nedum oculos, sed manum, & brachium admitteret,
ut dicunt Hy. M. ibi: Detto pertuso era tanto largo, che vi
poteva capire una mano; Et D. P. vi è un pertuso quanto ci
cape un braccio, nedum cessat quælibet inverisimilitudo, sed
85 nimis clarè patet, commodè videre potuisse etiam, quod
tunc temporis erant soli F. & L. quodque in eodem cubiculo
non aderant mater, neque sorores, aliis domesticis rebus in-
tenti, ut de testibus deponentibus aliquid vidisse per simpli-
86 cem rimulam, decuplo minorem eodem foramine, obser-
vant Gratian. discept. 849. num. 21. & Panimol. decis. 19. ad-
not. 2. num 31.

Secundùm Dialecticæ regulas non opponuntur inter se,
Attestationem fecisse pro hac parte, e non mi ricordo di aver
fatta altra Fede, ut dicit V. in suo formali examine. & pa-
tet consideranti; Sunt autem contradictoriè opposita directè,
87 & absolutè id negare, imò cum admiratione, ob signum
crucis additum Attestationibus à Fautoribus F. absque eo,
quod id sciverint testes, juxta præcisa illorum verba, infe-
riùs referenda numer. 2. & seqq. Aliæ autem minutissimæ di-
versitates in accidentalibus non præjudicant fidei nostrorum
testium, ut in puncto observat Ferret. cons. 389. num. 25. post
med. & num. 27.

Et generaliter, quod testium dicta non sunt cavillanda,
88 sed quantum fieri potest substinenda, & conciliana, etiam
per suppletivam, & interpretativam objectæ contrarietatis
conciliationem per hæc verba observat Rot. decis. 745. num.
7. & 8. par. 18. rec. & concordant adducti in dec. 923. num. 8.
& 9. cor. Baratt. & dec. 384. numer. 19 cor. Priol. & cor. Beninc.
dec. 288. num. 11. & dec. 53. num. 15. par. 13. rec. ubi ampliatur
conclusio, ut eo magis procedat, concurrente multiplicita-
89 te, & rigore Interrogatoriorum, juxta præcisos terminos
nostri casus, ibi: Et eo magis hisce testibus fides videbatur ha-
benda in proposita facti serie, ob exactissimam diligentiam in
recognitione adhibitam, tum in rigore Interrogatoriorum &c. &
dec. 69. num. 34. par. 18. rec. ubi, quod maximè locum habet
90 hæc conclusio, quando testes circa substantiam concordant,
juxta nostri casus terminos, & priùs in decis. 826 num. 13. &
14. par. 17. ibi: Dicta namque testium cavillanda non sunt, sed
ad concordiam reducenda &c. etiam per suppletionem &c. su-
mendo omnem possibilem diligentem interpretationem, ut à
contrarietate vindicentur.

Receptumque pariter est inter eosdem Doctores, quod
contrarietas circa accidentalia fidem testium nullatenus mi-
91 nuat, ex quo satis est, illos in substantia negotii concordare,
ut de prima conclusione videre est apud citatos cor. Pamphil.
dec. 496. num. 7. & coram Emer. jun. dec. 264. num. 11. & decis.
280. num. 6. & dec. 635. num. 10. & dec. 1061. num. 4. Et de se-
cunda apud eandem Rot. dec. 932. nu. 8. cor. Burat. & dec. 284.
num. 20. cor. Priol. & dec. 126. n. 18. & dec. 347. n. 39. par. 9. rec.
& dec. 438. num 7. & dec. 499 num. 3 & dec. 212. num. 23. part.
18. & dec 126. num. 19. & dec. 341. num 21. par. 19. Non enim
92 ad hoc, ut testes probent requiritur quod in omnibus prorsùs
concordent, sed sufficit, quod uniformiter deponant circa
negotium principale, sunt verba Rot. dec. 20. nu 3. cor. Emer.
jun. & concordant adducti in dec. 53. n. 13. par. 13. rec. Atque
nihil interest, an in cortice verborum concordant, dummo-
do in substantia non discrepent, ut ad rem ait eadem Rot. dec.
347. num. 21. par. 19. rec. Imò quod in terminis etiam modicæ
93 discrepantiæ in ipsomet facto, & negotio principali, illa non
noceat, nec fidem testibus minuat, egregiè, per hæc verba
probat Rocc. select. Interp. cu. 40. num. 19. ubi innumeros alle-
gat, & sequitur concordantes, quibus addo Rot. decis. 1369.
num. 3. cor. Coccin.

Quorum omnium bonam assignat rationem Emer. jun. dec.
456. num. 7. his verbis: Vix possunt reperiri testes tam inte-
gri, contra quos non inveniat apparentem exceptionem Liti-
94 gantium subtilitas, in quibus terminis similes non substantia-
les exceptiones, & contradictiones parvifaciendas esse, ea
ratione, quia experientia notum est, illas non procedere à
testium informatione, sed ab Interpretum cavillationibus,
statuit Innoc. XII. in ejus Constit. 64. in princ. his verbis: Cum
experientia docuerit, quod in examinandis formiter testibus,
95 ob nimiùm frequentes Interpretum cavillationes circa modum
interrogandi, variæ testium circumventiones, & contrarieta-
tes oriuntur, in grave damnum Collitigantium, ipsiusq; veri-
tatis, & justitiæ, itaut litium expensæ ob id notabiliter au-
geantur, ac examina, & judicia valdè protrahantur.

Cæterùm, per modum simplicis discursus, & falsæ hy-
pothesis adhuc dicimus, quod admisso, sed nunquam conces-
so, quod in nostris terminis aliqualis remaneret in merè ac-
cidentalibus discrepantia, hæc nunquam apta esset tollere, 96
vel diminuere fidem testi in rebus, substantiam negotii concer-
nentibus, circa quam nulla omnino in nostris terminis nota-
ri potest contrarietas, ex solidè animadversis in Romana Fi-
liationis 8. Aprilis 1707. §. Non obstante coram Omanna, ibi:
Minusque urgentibus aliquibus contradictionibus, in eorum de-
positione notatis; Namque illæ, si quæ adsunt, versantur in 97
accidentalibus, ideoque testium fidem non minuant, cum de
cætero in substantialia sint concordes, & in Melevitana De-
prædationis quoad Demetrium 8. Maii 1711. §. Quò verò coram
Molines, ibi: Satis est, quod testes concludant substantiam de-
prædationis &c. quin attendi mereantur supradictæ, aliæque
consimiles contrarietates, testibus objectæ, non percutientes
substantialia, sed accidentalia.

Imò, juxta nobilem animadversionem verè aurei Ecclesiæ
Doctoris S. Jo: Chrisost. in Matth. homil. .. post princ. lit. G fol. 98
mihi 24. juxta Venetam impressionem anni 1584. hæc ipsa
contradictio in accidentalibus grande absque dubio esset docu-
mentum veritatis, ibi: Hoc ipsum maximum est testimonium
veritatis; Si enim ex toto, & in omnibus consonarent, & cum
nimia diligentia, atque cura &c. ad singula æqualiter verba
convenirent, nemo inimicus credidisset unquam, sed eos com-
muni ad decipiendum consilio congregatos, quasi ex humana
conspiratione &c. Non enim simplicitatis fuisse tam sollicitam
consonantiam judicarent, Nunc verò quæ videtur ex rebus exi-
guis differentia, ab omni illos suspicione defendit, & satis cla-
rè Scribentium existimationem tuetur &c.

Et concordat Theologorum Princeps D. Thom. 2. 2. quæst.
70. art. 2. ad 2. ibi: Discordia testimonii in aliquibus circum- 99
stantiis, non pertinentibus ad substantiam facti &c. non præ-
judicat testimonio, quia homines non consueverunt circa talia
multùm sollicitari, unde facilè à memoria elabantur; Quin-
imo aliqua discordia in talibus facit testimonium credibilius &c.
quia si in omnibus concordarent, etiam in minimis, videren-
tur ex condicto eundem sermonem proferre.

Ad hanc autem conclusionem ulteriùs comprobandam
consultò alias omitto authoritates: Si enim (sunt verba Rot. 100
in Mindonien. 1. Martii 1706. §. Eoque fortiùs coram Ansal-
do) credulitatem, & venerationem præstaremus Bartolo, vel
Baldo, Hostiensi, aut Panormitano &c quare non est circum-
spectanda veneranda authoritas duorum Ecclesiæ Doctorum
quando secundum nostram imbecillitatem (ut prosequitur ubi
supra eadem Sac. Rota) habemus quotidiè affirmantem, quod
authoritati magni Doctoris standum sit in quacunque materia,
suapte natura disputabili, & ambigua, teste Jason in leg. pe-
nult. numer. 21. Codic. de Pact. &c cum aliis plena manu ibi-
dem cumulatis.

Indeque uno ore asserunt Doctores, quod testes, loquen-
tes per eadem numero verba, & deponentes per eundem præ- 101
meditatum sermonem, nullo modo probant, nec aliquam
mereantur fidem, juxta rotundum Text. in l. 3. §. Ideoque ff.
de Testibus ibi: Utrum unum, eundemque meditatum sermo-
nem attulerint, ubi communiter Repetentes, Dec. cons. 327.
num. 7. & cons. 448. num. 24. Cravet. cons. 78. in fin. Gratian.
discept. 461. num. 20. ibi: Accedat quod omnes testes, adducti
ad probandam læsionem, deponunt per eundem præmeditatum
sermonem, quo casu redduntur suspecti, nec fidem faciunt, Rot.
decision. 720. numer. 2. part. 1. divers. ibi: Dicta istorum te-
stium DD. non placebant, quia omnes loquuntur per eundem 102
præmeditatum sermonem, quo casu redduntur valdè suspecti,
& decision. 395. numer. 18. part. 17. recent. ibi: Et quoad di-
cta, sunt etiam suspecti &c. cum deponunt per eadem præme-
ditata verba.

Probavimus etiam Nos num. 11. nedum honestas mulieres,
sed meretrices ipsas portas claudere, & secreta loca perqui- 103
rere ad explendos libidinosos actus. Cæterum non sunt im-
possibiles, nec rarissimæ limitationes hujus regulæ, sivè ex
amoris obcæcatione, sive ex aliis considerationibus, quas
nec tempus, nec Tribunalis majestas patitur hic explicare.
Et quod magis est, nulla hujus circumstantiæ habita fuit ra-
tio à Ferrett. in sæpiùs citato punctual. cons. 389. Licet enim
ibidem testes non coarctarent negativam clausuræ Januæ, 104
sed asserent: Io non sò, se fosse aperta, e serrata, ut in nu.
25. Adhuc idem Author, considerando complexum omnium
circumstantiarum, nullam habuit de dicta non clausura Ja-
nuæ considerationem; Præcipuè quando nemo reperitur in
domo plurimis mansionibus, atque cubiculis distincta, &
ad quam opus est plures gradus ascendere, & transire per pri-
mum Appartamentum, ut verificabatur in nostro casu, ad
quod supplicamus benignè reflectere; In tantum enim con- 105
trarii testes asserunt, & in rei veritate inverisimilitudinem
redo-

redolet, quod sequatur copula Januis apertis, in quantùm
supponunt, in ead. domo adesse alios, vel posse de facili in-
gredi, cujus oppositum de nostra domo probavimus in Sum-
mario, & patet etiam ex contrario Summ.

Magnam redolent simplicitatem ea, quæ de actuum irrei-
terabilitate exadverso dicuntur circa copulam, si consideren-
106 tur in abstracto, & majorem admirationem, si de non reite-
ratione præ oculis habeantur in concreto nostri casus, dum
ex testium depositionibus, & conjecturarum complexu pa-
tet, plusquam verum esse id, quod informatissimus testis di-
cit ibi: *E' stato più di cento volte*; Cui non contradicit Con-
107 stitutum L. asserentis, semel defloratam fuisse F. ibi, *solo una
volta, che mi deflorò, e fù nel mese, che si stogna*; Quia defloratio-
nem semel tantùm patitur Virgo, & proinde assertio, quod
semel fuerit deflorata nullatenus opponitur reiterationi forni-
cationum; Ultra quod non absque probabilitate possumus
108 asserere, fassam fuisse actum deflorationis duntaxat, ob ve-
recundiam Puellis adeò propriam, imò necessariam, ut me-
ritò extollatur *Cydippa apud Aristenæum*, quæ legens pomo
inscripta sequentia verba, *per Dianam Acontio nubam*, ser-
monem verecundata projecit, dimidiamque reliquit vocem
109 ultimam, in qua nuptiarum mentio habebatur, quas etiam,
aliis loquentibus erubescunt honestæ Virgines, ut observant
Lat. Cypr. de Jure connub. lib. 1. cap. 3. §. 2. cum aliis citatis su-
pra *par. 1. discept. 1. §. 3. num. 5.*

Pro responsione ad affectatam, impropriamq; depositionem
G. M. asserentis, L. velle cogere F. ad contrahendum secum
110 matrimonium, *per capriccio*, superabundat animadversio,
quod est unica in hoc somnio, sicque applicatur regula, *di-
ctum unius dictum nullius*, de qua *Rot. cor. Priol. dec. 115. nu.
29.* Sed quod magis est, cum in Processu fateatur, se in 2. gra-
du, & sic arcta consanguinitate junctam cum F. nulla ei præ-
standa est fides, ex adductis per *Rocc. select. interp. cap. 24. n.
111 21. & cap. 174. num. 18. & Rot. dec. 177. nu. 7. par. 14. & in Ro-
mana Associationis 13. Jan. 1698. la 24. n. 9. cor. Ansald.* ibi;
*Patiebatur in persona exceptionem consanguinitatis cum Julio
ac propterea nequibat admitti ad alium constituendum gradum
probationis, ut passim habetur.*

Quæ omnia comprobantur ulteriùs ex Voto Vicarii gene-
112 ralis Baren. quod magni faciendum videtur, nedum quia est
versatissimus in loco commissi stupri, & omnem habet neces-
sariam cognitionem testium, hinc inde examinatorum; Ve-
rùm etiam quia, ut liquet ex Processus revolutione coram
ipso Causa ferè per quinquennium agitata fuit, Defensores
113 utriusque Partis ad eorum libitum, & quoties voluerunt, in
voce audiendo, eorumque replicatas Scripturas, & Respon-
siones attentè considerando, assumpto in Consiliarium vici-
niori Episcopo Melphicten. Statuta canonica nullatenus igno-
rante, qualem requirunt Judicem Causarum matrimonia-
lium *Camerar. in cons. matrimon.* impresso post illa *Zabarell.
in princip. & Vega in Summ. cap. 25. de Matr. casu 182.*

Agnoscitur tandem exadversò, quod ex depositionibus no-
strorum testium concludenter probetur eadem copula, &
114 proinde omnis adhibetur conatus ad debilitandam eorundem
fidem, nec etiam parcendo existimationi, & famæ integri
Regni, nobilis, pii, & religiosi (quale agnovit, & cano-
nizavit *Rota*, præcisè respondendo huic prætextui in *dec. 277
115 num. 4 par. 3. rec.*) cum supposito, quod in illo facilis sit te-
stium subornatio ex *Grammat. vot. 14.* relato à *Spad. cons. 172
num. 5.*

Verùm antem confutationem hujus prætextus licitum no-
bis sit petere ab exadverso Scribente (in una ex Provinciis
116 ejusdem Regni nato, atque educato, licet sub alieno, &
mihi semper, & ubique venerando nomine) cujus sint Na-
tionis testes contrarii? Si enim etiam ipsi Neapolitani sunt,
eadem responsio aperrimè eorum depositioni congrueret: Ip-
sis siquidem adaptari non posset responsio illa, qua *D. Basilius*
clausit ora illorum Sophistarum, qui dixerunt, Davidem
pariter mentitum fuisse cum dixit, *Omnis homo mendax in
117 Psalm. 115. 2.* Eo quia pariter ipse erat homo; Advertendo
loquutum fuisse in mentis excessu, sicque ut homo quidem,
sed Spiritu divino afflatus, non autem humano affectu, quod
observat pariter in eodem loco *Card. Bellarm. folio mihi 865.*
Quod enim contrarii testes ex humanis, mundanisque respe-
ctibus ad deponendum moti fuerint, nulla habita considera-
tione cœlestium, quinque considerationes intra evidentiæ fi-
nes ponunt. I. Quod unus ex eis, nempè S. V. ingenuè fas-
sus fuit; *Succedono alla giornata queste cose, che uno dice la
118 bugia per far piacere all'Amico*; Quando è contra ad similem
interrogationem horruerunt, steteruntque cum omnium
nostrorum testium, ut ex Processus revolutione manifestum
est. II. Quod non erubuit I. P. strenas, magnasque recogni-
tiones promittere ad subornandos testes, ad quod probandum
adducimus ipsamet verba alterius testis contrarii ibi: *Oltre di
pagarmi la mia giornata, detto G. A.* (iste est frater F.) *la d.* 119
G mi voleva dare un buono beveraggio; Ex qua subornatione
unius testis, illa præsumitur quoad omnes, ex allegatis à
Rot. dec. 514. num. 11. par. 18. rec. cum concordantibus, cita-
tis in *Inst. Crim. lib. 4. tit. 2. n. 96.* quibus addo *Rot. in Capuana
Jurispatr. 10. Junii 1709. Fortiùs coram Aldovrand.* III. Quod
ferè omnes contrarii testes inducti malis artibus fuerunt ad
subscribendas Attestationes, & depositiones faciendas, absq;
eo quod scirent quid in illis contineretur, ita M. A. E. ibi:
*Questa è la Fede, che fecero in quel tempo, e me la leggerono,
però io non volevo acconsentire à fare detto segno di Croce, poi-
che non sapevo niente di quello si conteneva de causa scientiæ in
detta Fede* M. S. *Io feci detto segno di Croce, ma non sò, se
quella Croce è Fede, ò nò, ne manco saccio, che cosa vi era scrit-
to in quella carta.* L. F. ibi: *Io non sapevo niente di quello,
che si era scritto.* L. A. F. *Mi fecero fare una Croce sopra una
carta scritta, senza sapere che cosa era.* Et deinde cum ei fuis-
sent ostensæ duæ Attestat. cum duobus signis Crucis, asseve-
ranter negavit unam ex eis exclamando: *Io uno segno di Cro-* 120
ce hò fatto, e non altro, e questa è la verità. IV. Quod iidem
testes fuerunt tanquam falsi carceribus mancipati, ut ipsimet
asseruerunt, eorumque depositiones retractarunt, quod mul-
tum detrahere omnium fidei benè observant Authores, supra
adducti *num. 78* & meliùs *Rot. dec. 514. num. 11. par. 18. rec.* 121
Quidquid asserat *Barbos. Vot. dec. 16. à num. 81.* V. Demum,
quod aliqui ex eis fuerunt etiam processati uti insignes Latro-
nes, ut de se ipso testimonium omni exceptione majus fert V.
T. egregiè *Rot. in cit. Avenionen. Successionis 5. Junii 1676. §.
Minus cor. Bourlem.*

Prætextum demum facilis subornationis Testium in Regno
Neapolitano non possumus meliùs refellere, quàm median-
tibus præcisis verbis verè magni Tribunalis *Sac. Rot. coram* 122
Argaell. dec. 38. num. 27 & seq. ibi: *Denique minus placuit re-
plicatio, quod in Regno Neapolitano sit valdè facilis ista testium
subornatio; ut dicebant Informantes ex Gramat. voto 14 inci-
pien. in Causa Regii Fisci num. 11. & 12. quam amplectitur Ro-
ta in Roman. Illegit. 16. Maii 1607 cor. Pœnia &c. Quia Rota
meliùs, & peritiùs informata, ab hac sinistra opinione postmo-* 123
*dum recessit pluriès, & dictum Grammatici sæpiùs reprobavit;
Et in Neapolitana Separationis Thori 7. Novembris 1621.
quæ est dec. 656. num. 1. coram Barac. in Neapolitana Compu-
torum 14. Maii 1610. cor. Sacrato &c. ubi respondet Voto Gram-
matici, & decisioni Pœniæ; Et quoad Grammaticum subdit,
quod non creditur Doctori, attestanti de aliqua consuetudine &c.
& multò minùs attestanti de prava, & damnabili &c. & inve-
hit contra Grammaticum, quod neque ipse meretur fidem, quia
nempè tanquam Neapolitanus suspicatur esse subornatus ad id
scribendum, si vera esset illa consuetudo subornandi in Regno
Neapolis, adeò pie, religioso, & nobili, & num. 5. concludit
quod in illa decisione Pœniæ ex Processu criminali, & aliis cir-
cumstantiis constabat magnus timor subornationis, sed quod
Votum Grammatici fuit potiùs per jocum allegatum, quàm per
Rotam approbatum, & in Hieracen. Jurispatronatus 5. Junii
1617. coram Verospio &c. & in Neapolitana Pecuniaria 3. Julii
1645. coram Roxas*; Quæ omnia sæpiùs amplexa fuit eadem 124
Rot. ut videre est *in dec. 277. num. 4. part. 3.* ubi, quod *Gram-
maticus* proprio se ligone percutit, quia si adesset illa prava
consuetudo in Regno Neapolitano, neque ipsimet *Gramma-
tico*, tanquam Viro Neapolitano, esset credendum, arguen-
do à consuetis in Regione, *& dec. 517. num. 5. par. 4. recent.* 125
ubi, quod *Grammaticus* fuit sæpiùs in hoc Voto reprobatus,
& Pignatell. cons. 43. num. 69. tom. 9.

Die 9. Aprilis 1701. proposita Causa in C. C. sub dubio -
An Matrimonium sustineatur; Vel potiùs, an obstet impedimen- 126
tum affin. in 2. gradu; Responsum fuit; *Non constare de im-
pedimento affin.*

CIrca discussionem hujus Causæ in prima instantia coram
C. C. ortum fuit dubium ex eo, quod præjudicium infe-
rebatur Ordin. Licet enim, quando isti, ob arduitatem Cau- 127
sæ, vel articulorum inspectiones, nolunt in his Causis pro-
prium ferre judicium, juxta circumstantias præsentis casus,
& alterius, de quo in *Tom. 1. par. 2. discep. 4. num 16.* soleat
Signatura illas committere Sacræ Rotæ, ut testatur *in Caje-
tana Matrimonii 28. Junii 1683. in princ. coram Cardin. Mat-
thæjo* ibi: *Et renuante Ordinario Cajetæ decidere controver-
siam propter arduitatem articuli, Causa per Signaturam Justi-
tiæ mihi commissa fuit*; Adhuc ex particularibus facti cir-
cumstantiis solet aliquando Auditor Sanctissimi, etiam in
prima instantia illas committere decidendas C. Concilii, jux-
ta

ta sequentia moderna exempla, relictis antiquioribus, de quibus sup. *par.* 1. *disc.* 19. *à n.* 169. *usque ad n.* 242.

Romana Matrimonii inter Franciscum Sensinium, & Eleonoram Cimarram resoluta die 27. *Julii* 1697. quamvia coram
128 Vicario cœptus fuisset Processus, ac diù Causa disceptata *lib.* 47. *dec. fol.* 183.

Romana Matrimonii inter Lauram Orphinam, & Bernar-
129 dinum de Rubeis remissa ad C. C. ex decreto Auditoris Sanctissimi ad instantiam Mulieris, & decisa 16. Septemb. 1702 Marito non contradicente *lib.* 52. *Decr. fol.* 485.

Parmensis Alimentorum inter Marchionissam Octaviam
130 de Rubeis, & Marchionem Paulum de Rubeis; In qua cum Mulier divertisset à Viro, idem instantiam promovit in Congregatione Concilii pro restitutione Uxoris; Verùm sub die 12. Februarii 1707. rescriptum fuit; *Ad Judices suos*; Enixiùs tamen insistente eodem Viro, ut Causa in prima instantia cognosceretur in Sacra Congregatione die 9. Aprilis 1708. rescriptum prodiit; *Prævio recessu à Decisis, Partes Jura propria deducant in Sacr. Cong.* enixè contradicente Muliere, fuitque decisa die 17. *Novemb. ejusdem anni* 1708. *lib.* 58. *Decret. fol.* 393.

Romana Matrimonii inter Carolum Antonium Sanctarel-
131 lum, & Cajetanam Moschinam, definita *die* 17. *Novemb.* 1708. *lib.* 58. *Decret. fol.* 395.

Lunen. Sarzanen. Matrimonii inter Co: Angelum Belmes-
132 serium, & Barbaram Zambeccariam. In qua, instante eodem Comite in Tribunali Sancti Officii pro comprobatione status liberi, & reportato rescripto. *Utatur Jure suo coram suis Judicibus*, introducta fuit in prima instantia in S. Congregatione & ab ea definita *die* 17. *Novembris* 1708. *libr.* 58. *Decr. fol.* 397.

Vintimilien. Sponsalium sub motivo, quod Vicarius gene-
133 ralis studeret protrahere Causæ expeditionem ad instantiam Antonii Levame, Auditor Sanctissimi Causam avocavit à Curia Episcopali, remisitque ad Congregationem Conc. Et licèt Episcopus assereret, Causæ dilationem provenire ex culpa dicti Antonii, & instaret Partes remitti ad dictam Curiam, uel Judicem primæ instantiæ, tamen eadem Causa definita fuit in eadem Sacra Congregatione *die* 1. *Junii* 1706. *lib.* 59. *Decr. fol.* 290.

Romana Matrimonii Catharina Cerrone Monitorium obti-
134 nuit ab A. C. super nullitate Matrimonii, contracti cum Bartholomæo Cafissi, quo instante fuit à Santissimo avocata Causa, & remissa ad S. C. C. *die* 2. *Augusti* 1712. *lib.* 62. *Dec. fol.* 304.

Neapolitana Matrimonii inter Margharitam de Januario,
135 filiam Principis S. Martini, & Franciscum Ursinum, ob gravitatem Causæ, & scandalorum periculum remissa ad C. C. & ab ea decisa *die* 15 *Novemb.* 1710. Archiepiscopo non contradicente *lib.* 60. *Decr. fol.* 305.

Balneoregien. Matrimonii inter Jo: Caporassiam, & Ursu-
136 lam, decisa *die* 24. *Jan.* 1711. *lib.* 61. *Dec fol.* 17.

Taurinen. Matrimonii inter Carolottam Provanam, &
137 Equitem Ferrarium, in prima instantia decisa in Cong. Concil. *die* 17. *Junii* 1711. annuente Archiepiscopo *lib.* 61. *Decr. fol.* 202.

Gravinen. Matrimonii inter Leonardum Palmam, &
138 Dominicam Mendam, decisa *die* 20. *Februarii* 1712. *lib.* 62. *Decr. fol.* 89.

Romana Matrimonii inter Mariam Dollam, & Felicem
139 Pavesium, in qua licèt Processus iniri cœpisset in Curia Cardin. Vicarii, nihilominus, ne maturiùs procederetur, prævia avocatione, remissa fuit ad Congregat. Concil. & decisa 6. *Augusti* 1712.

Pisana Sponsalium inter Comitissam Mariam Magdalenam
140 Ceuli, & Equitem Joannem Franciscum Ginnum; ad instantiam Mulieris, Viro dissentiente, decisa 18. *Nov.* 1713. *extra Folium lib.* 63. *Decr. fol.* 197.

Bituntina Sponsalium inter Adrianum de Fusco, & Fran-
141 ciscam Brencolam, decisa die 28. *Aprilis* 1714 *lib.* 64. *Decr. fol.* 105.

Senogallien. Sponsalium inter Marchionem Ludovicum de
142 Baveriis, & Barbaram de Benedictis; Incœpta fuerat Causa in Curia Episcopali, & quia agebatur inter nobiles Familias, ne scandala orirentur, remissa fuit ad Congregationem Conc. à qua fuit decisa *die* 12. *Maii* 1714. *libr.* 64. *Decretor. fol.* 185.

Neapolitana Matrimonii inter nobilem Franciscum de Ro-
143 bertis, & Luciam Cappiellam decisa 17. *Novemb.* 1714. *lib.* 64. *Decr. fol.* 307.

Amerina Matrim. inter Thomam Trentam, & Angelicam
144 Trasæam, decisa die 16. *Sept.* 1714. *lib.* 64. *Decr. fol.* 491.

Rossanen. seu Bisinianen. Matrimonii inter Franciscum Ciminum, & Victoriam Spataram, quæ post duos dies à con- 145
tracto Matrimonio decessit, decisa die 24. *August. libr.* 65. *Decr. fol.* 207.

Hydruntina, seu Lycien. Matrimonii inter Jacobum An- 146
tonium Celium, & Angelam Frisaram, decisa *die* 14. *Martii* 1716. *lib* 66. *Decr. fol* 103.

Salernitana Sponsalium inter Mariam Martinez, & Ale- 147
xium Giannetasium, decisa 28. *Martii* 1716. *libr.* 66. *Decret. fol.* 101.

Bononien Sponsalium inter Marchionissam Elisabettam de
Bentivolis, & Marchionem Aloysium de Albergatis, deci- 148
sa 3. *Julii* 1716. *lib.* 66. *Decr. fol.* 205.

Cæsenaten. Matrimonii inter Carolum de Recepntis, &
Nicolam de Campagnolis, decisa 3. *Octob.* 1716. *lib.* 66. *Decr.* 149
fol. 401.

Venusina Matrimon. inter Georgium Giuram, & Claram
Musacchiam, decisa *eisd. die*, & *anno*; *ubi proximè*. 150

Casertana Matrimonii inter Constantiam Farinam, & Jo-
sephum Jaquintum, decisa *die* 27. *Febr.* 1717. *libr.* 67. *Decr.* 151
fol. 71.

Vintimilien. Sponsalium inter Mariam Jo: Fornari, &
Bartholomæum Alavennam, decisa *die* 11. *Septembris* 1717. 152
& 11. *Decembris dicti anni libr.* 67. *Decretor. folio* 305. & *fol.* 397.

Januen. Matrimonii inter Annam Mariam Pallavicinam,
& Joannem Jacobum Imperialem, nobiles Januenses, in qua 153
Auditor Sanctissimi die 10. Martii 1717. Causam remiserat ad Curiam Archiepiscopalem, & deindè die 14. Aprilis ejusdem anni, rescripserat: *Et tunc Illustrissimus Dominus remisit instantiam ad Congregationem omnium RR. PP. Signaturæ Gratiæ, & mandavit proponi infra mensem, altàs illo elapso stetur in decretis*, Proposita enim in dicta Congregatione Signat. Gratiæ de mense Jun. 1717. & reproposita de mense Augusti ejusdem anni, responsum fuit pro Causæ cognitione, & discussione in Cong. Conc. Muliere, & Archiepiscopo dissentientibus.

Bisuntina Matrimonii inter Theresiam Urbano, & Janua-
rium Vitum Franciscum, decisa 15. & 29. *Jan.* & 2. *Julii* 154
1718. *lib.* 68. *Decr. fol.* 14.

Aquinaten. nullitat. Matrimonii inter Vincentium Rul-
lanum, & Appolloniam, decisa 12. *Februar.* 1718. *libr.* 68. 155
Decr. fol. 103.

Abulen. Matrimonii inter Alphonsum Gonzalez, & Jose-
phum Sanchez, decisa 9. *Aprilis* 1718. *libr.* 68. *Decretorum* 156
fol. 103.

Pistarien. Matrimonii inter Vitum Romigialium, & Mariam Donatam, decisa 22. *Aprilis* 1719. *lib.* 19. *Decretor. folio* . . .

Verum tamen est, quod ex particularibus facti circumstan-
tiis ipsamet Congreg. Concil. solet Causas ad suos Judices re- 158
mittere, non obstante declaratione, quod ad ipsam pertineat illius cognitio, neque attenta remissione ad eandem Congr. Concil. ut practicavit *in Januen. Matrimonii* 14. *Novembris* 1697. juxta resolutiones, à me relatas in *Tom.* 1. *part.* 1. *disrepr.* 12. *numer.* 55. *Vers. Die* 14. Et in *Dubiis Pensionum, & Congruæ* 10. *Novembris* 1696. in qua, non attenta speciali
remissione Auditoris SS. ad eandem C. C. ob exemplaritatem 159
articuli, ut dicitur *in Folio* ibi: *Cùmque æquum visum fuerit Sanctitati suæ super articulo plurimum gravi, & exemplari consilium hujus S. C. exquirere &c.* adhuc rescripsit: *Omnia ad Judices suos*, ut videre est *in Lib.* 46. *fol.* 389. *Et in Neapolitana*
Simoniæ 13. *Augusti* 1718. in qua rescripsit: *Dilata, & ad Men-* 160
tem, quæ fuit, ut Secretarius *alloqueretur cum Auditore* Sanctissimi *ad effectum videndi, an quo motivo præsens Causa videri debeat in S. C. lib.* 68. *Decr. fol.* 200.

DISCE-

DISCEPTATIO X.

Salisburgen. Clausuræ.

PRO

Patribus Reformatis Austriæ.

CUM

Consistorio Salisburgensi.

ARGUMENTUM.

*Superiores Monasteriorum Monialium, terminata electio-
ne Abbatissa, an possint ingredi Clausuram, ad pu-
blicandam electionem, confirmandam Abbatissam, ei-
que tradendam possessionem, mediante Clavium, &
Sigilli consignatione.*

AB immemorabili tempore in electione Abbatissæ Mo-
nasteriorum Monialium S. Claræ Civitatis Græcii,
1 & Judenburgi, Salisburgen Diœcesis, quæ quolibet trien-
nio fieri solet, Provincialis Reform. S Franc. Provinciæ
Austriæ, tamquam Superior, secum assistentibus Commis-
sario Salisburgensi, & duobus Religiosis sui Ord. extra
Clausuram, ac cratibus obseratis, nempè in Sede confes-
sionali, Vota singularum Monialium recipere solitus est;
Electione autem peracta, immediatè cum duobus Sociis
*Clausuram, & Refectorium ingredi solet, ibique canonicè
electam Abbatissam promulgat, & confirmat, tradendo ei-
dem Abbatissæ Regulam, Claves, & Sigillum Conventus
cum spirituali admonitione, seu exhortatione.*

Verùm quia Consistorium Ecclesiasticum Archiepiscopa-
2 tus, Salisburgensis prætendere cœpit, quòd ad præmissa fa-
cienda Provincialis ingredi non possit Clausuram Monaste-
riorum prædictorum post electionem Abbatissæ, recursum ha-
buit ad hanc Sac. Congreg. mediante supplici Libello, quæ
post requisitum à Procur. generali Votum, mandavit Cau-
sam poni in Folio, & hodiè quæritur, an idem solitum ser-
van. sit.

Videtur autem respond. affirmativè, eo quia, à tempore
immemorabili ita semper practicatum fuit, neque aliter pra-
cticari poterat, attenta angustia Laminarum ferrearum,
munitarum etiam telis ceratis, & habendo præ oculis ma-
gnum Monialium numerum, ut dicitur in documento, in
Secretaria exhibito, ibi: *Cùm in Provincia nostra Austria-
ca ab immemorabili tempore fieri debeat exhortatio, Clavium,
Sigilli, & Regulæ traditio, quæ apud Crates, seu Fene-
3 strellas, Laminis ferreis, & telis ceratis munitas sicut pro-
pter majorem Sororum numerum, & arctitudinem Cameræ
exerceri nequeunt*, ac proindè verificatur moralis necessitas
ingrediendi controversam Clausuram, qua stante, hujus-
modi ingressus Superiori est omninò permissus ex Constit.
28. Greg. XIII. & notant communitèr Theologi, signantèr
Laym. tom. 2. lib. 4. tract. 5. cap. 12. n. 2 versic. Episcopus, ibi: *E-
piscopus, vel Ordinis Prælatus, qui licentiam ingrediendi
4 aliis dare potest, eadem quoque facultate ipsemet uti ob cau-
sam justam non prohibetur; Azor. Instit. mor. to. 1. lib. 13. c. 8. q. 9.
Mirand. de Monialib. qu. 2. art. 4. concl. 1. & 2.* ubi, quòd sufficit
quædam necessitas moralis, & rationalis, quos sequuntur
*Sanctor. Constit. Ordin. c. 1. stat. 7. fol. 603. Barbos. ad Concil. sess.
25. de Regul. cap. 7. n. 15. Rodriq. quæst. Regular. tom. 1. q. 46. art.*
5. ubi, quòd Superiores, causa rationabili concurrente, Clau-
suram Monialium ingredi possunt, cum aliis, citatis *in To.
2. par. 1. discept. 27. n. 5 & seqq.* Cum quibus processit C. E. &
R. *in Coloniensi. 27. Aug. 1717. Pon. Card. Grimaldo*, ut videre
est ibidem *num. 74.*

Et in terminis confirmationis Abbatissæ observat *Clamas
5 in Method. Curat. in append. quarund. extravag. editar. post
Concil. Trident. §. 7. de Ingress. Superior. versic. Possunt*, ibi:
*Possunt & supradicti intrare Monasteria Sanctimonialium,
tùm ad monendam Electrices, tùm ad dirigendas eas in ti-
more Domini, & vers. Cùm enim*, ubi, quòd post electionem
sunt ibi quædam, quæ requirunt necessariò ingressum Præ-
lati, sive Præsidentis.

Non relevante dispositione *Conc. Trid. sess. 25. de Regul.
cap. 7.*

Quia Concilium ibi loquitur de actu electionis, deman-
dat enim, ut is, qui præest electioni, Claustra Monaste-
rii non ingrediatur, sed antè Cancellorum fenestrellam 6
Vota singularum audiat, vel accipiat, & hoc ad unguem
servatur in electione nostræ Abbatissæ, ut constat ex d. pu-
blico documento, ibi: *P. Provincialis Provinciæ Austriacæ
&c. ab immemorabilibus annis semper extra clausuram, obse-
ratis cratibus in Domo Confessionali Vota susceperit*; In præ-
senti autem non est sermo de ipso actu electionis, sed
de confirmatione Electæ per traditionem Clavium, Re-
gulæ, & Sigilli, de qua, sicuti de exhortatione, & publi-
catione, Concilium nullatenùs loquitur; Sed relinquit sub
dispositione Juris communis ea, quæ concernunt hujusmo- 7
di confirmationem, & exhortationem Eligentium, secun-
dum quod ingressus permissus est ob necessitatem mora-
lem, in præsenti concurrentem, ex adductis supra
num. 4.

Quin refragetur replicatio, quòd confirmatio, & ex-
hortatio, de quibus agitur, tanquàm complexiva actus
electionis, comprehendantur in d. dispositione Conci-
liari.

Ultrà quòd enim electio, & confirmatio sunt actus in-
ter se diversi, & distincti, ut experientia notum est, & ob-
servant *Oldr. cons. 146. Azor. tom. 1. lib. 13. cap. 10. quæst. 3.*
ubi, quòd de confirmatione Abbatissæ nihil est constitutum;
Adhuc respondetur, quòd hujusmodi dispositio est pœnalis, 8
adeoque odiosa, ac proindè trahi non debet ultra verborum
literalem sensum ad *Text. in cap. Odia de Regul. jur. in 6. &
leg. Cùm quidam* 19. ibiquè *Gloss. verb. Adjuvandas ff. de
Liber. & Posthum. Rot. dec 864. num. 7. coram Coccin. & in
rec. dec. 61. num 9 par. 15* & consequenter extendi non valet ad
confirmationem, & exhortationem, de quibus non loqui-
tur.

Præsertim quia in utroque actu militat diversa ratio; Pos-
sunt etenim Vota commodè accipi per Fenestrellam à Mo-
nialibus, ad illam accedentibus, una post aliam, non sic
autem traditio Clavium, Sigilli, & Regulæ, necnon ex- 9
hortatio, quæ practicatur in Confirmatione, attenta angu-
stia Laminarum ferrearum, munitarum telis ceratis, ac
magno numero Monialium, quibus fit eadem publica ex-
hortatio, hoc enim casu verificatur moralis necessitas ingre-
diendi, ut notant Authores, supra allegati.

Quæ omnia transeunt sine ullo scrupulo, dum in nostro
casu concurrit consuetudo immemorabilis ingrediendi Clau-
suram Monasterii, de quo agitur ad confirmandam Neo 10
electam per traditionem Clavium, ac peragendam exhorta-
tionem, probatam ex documentis exhibitis in Secretaria
ibi: *In confirmatione Abbatissæ canonicè electæ in nostra Re-
formata Provincia Austriæ, sicuti in aliis hæreditariis Re-
gnis, Augustissimo Cæsari subjectis, ab immemorabili tem-
pore est consuetudo, ut prævia à Superiori Regulari facta
exhortatione, ritè electa Abbatissa in Refectorio Sororibus col-
lectim congregatis publicetur, ac per traditionem Clavium,
Sigilli, & Regulæ instituatur, & confirmetur*, cujus vigore
allegari potest Apostolicum Privilegium, & omnis alius me-
lior titulus de mundo, ut probavimus *in Tom. 1. par. 1. discept.
12. à num. 3.*

Nec dicatur, quòd huic consuetudini renunciatum fuerit
à Religiosis Reformatis S. Franc. ex quo ultimo loco admissi 11
fuerunt sub illa expressa lege, ut Concilii Tridentini dispo-
sitio in electionibus servaretur.

Concilium enim loquitur de mero, & simplici actu electio-
nis, relinquendo sub Juris communis dispositione ea, quæ 12
concernunt confirmationem Electæ, exhortationem Eligen-
tium, Sigilli, & Regulæ, & Clavium traditionem; De
Jure autem, quando concurrit justa causa, talis ingressus
permissus est ex sup. adductis.

Eòque magis, ex quo consuetudo, quæ militat in nostris
terminis non est simplex, & ordinaria, sed immemorabilis,
quæ sub nulla comprehenditur renunciatione, nisi sit expres- 13
sa, ex adductis per *Cancer. var. resol. par. 3. c. 4. n. 39. Rot. dec.
864. n. 4 cor. Coccin. & apud Card. de Albit. de Inconst. in Judic.
dec. 46. n. 25.* ibi: *Renunciatio verò consuetudini, & præscri-
ptioni, etiam longissimi temporis, non comprehendit immemo-
rabilem, quæ est speciali mentione digna.*

Pro quorum faciliori admissione, urget animadversio,
quòd Clausuræ rigor unicè collimat ad custodiendum thesau-
rum virginitatis, & honestatis in Monialibus, nullum 14
autem adest neque remotissimum periculum in nostro ca-
su in ingressu Clausuræ tempore confirmationis electionis,
ex quo illa fit cum omni publicitate, in præsentia discre-
torum Virorum, omniumque Monialium, & proin-

dè, cessante in nostra hypothesi fine legis, cessat ejus obli-
gatio, ex adductis per *Dian. tom.6. tract. 1. de Legib. resol.
70. & 71.*

Fortiùs, quia neque etiam exadverso allegatur aliquod,
vel remotissimum inconveniens in ultimo, vel in aliis om-
nibus antecedentibus ingressibus, sequutis in Monasterio, de
15 quo disputamus, vel occasione publicationis electionis, vel
ad peragendam exhortationem Monialibus post electionem
Abbatissæ; Itaut nil urgens, nihilque stringens exadverso
afferatur, quod impellat in nostro casu sapientissimos Judi-
cantes ad oppositum determinan. Et quatenus in facto hujus-
modi immemorabilis consuetudo controvertatur, parati su-
mus illam mediantibus concludentibus probationibus ulterius
demonstrare.

Observando præcipuè, quòd non sumus in terminis im-
16 memorabilis consuetudinis, vigentis in uno, vel altero Mo-
nialium Monasterio, sed in omnibus illis, quæ reperiuntur in
vasto, amploque hæreditario dominio S. C. & C. M.

Si enim in omnibus Regionibus indistinctè magnifacien-
dum est antiquissimum solitum, & immemorabilis consue-
17 tudo, ex supra animadversis, multò magis id faciendum
est in Germania, ut conclusionem ampliando notat *Cardin.
Pallav. in Histor. Conc. Trid. lib. 22. cap. 6. num. 11.* his ver-
bis: *Da a a rispetto assai vistoso, e di gran forza in queste ma-
terie, specialmente appresso gli Alemani, di non alterare il
consueto, il quale solo è quello, che non hà bisogno di apologia in
sua difesa.*

Nec dicatur, quòd talis consuetudo in nostris terminis ne-
18 dum sit improbabilis, sed dato, quòd probaretur, atten-
denda nullatenùs esset, uti directè contraria dispositis in S.
Conc. Trid.

Incipiendo enim ab illius prætensa improbabilitate, dici-
mus, quòd in tantum in promptu non habemus alias conclu-
19 dentes probationes ejusdem immemorabilis consuetudinis,
quia de Partibus nullatenùs fuerunt transmissæ, cum supposi-
to, quòd illa ultrò admissa fuisset, tanquàm notoria in om-
nibus Monasteriis, sitis in hæreditariis Regni, & Civitati-
bus, S C. & C. Majestatis subjectis, juxta Attestationes in
Secretaria exhibitas.

Non attenta replicatione, quòd eisdem testibus creden-
dum non sit, ex quo figuram faciant Collitigantium; Cùm
20 enim sermo sit de probatione actus, nullatenùs tangentis di-
ctos Religiosos in particulari, sed totam Provinciam in
communi, non possunt ex dicto prætextu repelli à testifican-
do, ut distinguendo casum, in quo testes de Universitate
deponant de re, concernente illorum favorem, uti singulo-
rum, ab alio, in quo favor respiciat Universitatem in com-
muni, advertunt *Add. ad Pamph. dec. 595. num. 5. Conciol. al-
leg. 53. num. 44 Card. de Luc. de Jurep. disc. 58. nu. 7. & Rot. dec.
320. num. 13 & 15. & dec. 419. num. 3. & 4. par. 9 rec. & cor. Bich.
dec 566. num. 9 & 10.*

Fortiùs quia agitur de actu, ab ipsismet gesto, quo casu il-
21 lorum fides potiùs augetur, quàm minuatur ex dicta circum-
stantia, ut notant *Card. de Luc. ad Concil. disc. 11. n. 13 & Rot.
dec. 444. n. 10 par. 14 & dec. 352 n. 4. cor. Benincas.*

Ejusdem insubsistentiæ, ad suaden. improbabilitatem ejus-
22 dem consuetudinis, est alia reflexio, quòd cùm constet de
principio superioritatis nostrorum Religiosorum Provinciæ
Austriæ, sequutæ circa annum 1688. non possit illorum favore
allegari, & multo minùs probari immemorabilis consuetudo.

Responsio siquidem in promptu est, quòd Provincia Au-
striæ erat priùs PP. Observantium, idque à duobus sæculis,
23 & ultrà, juxta Chronicas Nostri Ordinis, ab anno mini-
mum 1451. & longè priùs; Ex hoc autem, quòd anno 1632.
transitum fecerit in Reformatam, cum speciali approbatio-
ne Sanctæ Sedis mediante Breve Urb. VIII. nullo modo ta-
lis transitus præjudicavit prærogativis, sibi competentibus
in statu Observantiæ, minusquè dici possunt de medio sub-
latæ consuetudines, quæ à PP. Observantibus fuerant intro-
24 ductæ, ut articulo maturè discusso, firmavit *Rot. in Hispa-
len. Præcedentiæ coram Emer. jun. & Card. Capraru, & Ma-
nuel.* impressis apud *Monacel. in Formul. tom 2. dec. 16. & 4.
seq.* Cum quibus ultimo loco processit *C. E. & R. Pon. Card.
Gabriel. in Modrusien seu Polen. Præced. 5. Dec. 1710.* assi-
gnando PP. Refor. Modrusien. locum illum, quem obtine-
bant Observantes, antequam Provincia Carniolæ transive-
25 rat in Reformatam; Et prædictorum omnium viva ratio il-
la est, quòd Reformati, & Observantes unam constituunt
Religionem, sub eodem Capite, seu Generali, ad differen-
tiam Conventualium, & Cappuccinorum, proprios haben-
tes Generales, ut in terminis notat *Ventrig. in Prax par. 1. ad-
not. 50. n. 13. & Card. de Luc. de Regul. disc. 6. n. 1.*

Transeundo modo ad efficaciam ejusdem immemorabilis
consuetudinis, repetimus, quòd illius vigore allegari valet
Papale Privilegium, ut dicit *Rota*, loquens de probatione 26
immemorabilis, vigentis in aliquibus Hispaniarum Regnis,
cor. Cels. dec. 32. num. 5. ibi: *Includit Privilegium Papale*; Imò
quilibet melior titulus de mundo sub illa continetur ex sup. ad-
ductis.

Et in terminis immemorabilis consuetudinis, ut Monia-
les publicè assistant in earum Ecclesia Missæ cantatæ in fune-
re alterius Monialis, quod illa servanda sit, advertit *Vener.
in Exam. Episc. lib. 9. cap. 22. de Claus. Monial. num. 4.* ibi: *Si in* 27
*aliquo Monasterio sit consuetudo, ut in die obitus alicujus Mo-
nialis ad eam sepelliendam celebretur Missa cantata in Claustro
Choro, vel in aliqua Cappella dd. Monialium, præsentibus
Monialibus, quid est agendum? Si hoc privilegium competat
alicui Monasterio, vel per consuetudinem immemorabilem &c.
tunc talis consuetudo est servanda, talisque &c.* Quem casum
per eadem ferè verba, tacito nomine dicti Auctoris, ponit 28
etiam, & affirmativè respondet *Novar. in Sum. Bullar. tom. 4.
de Claus. num. 3.*

Supplicantes hìc duo observare; Primum, quod talis con-
suetudo longè exorbitantior est nostra, quia similis casus obi-
tus alicujus Monialis potest frequentèr, & pluriès in anno 29
evenire, non sic autem casus, de quo disputamus, quòd
nonnisi semel in quolibet triennio, & aliquando semel pari-
tèr in sexennio dari potest.

Secundum verò, quòd iidem Anthores scripserunt longè
post Concilium Tridentinum, de cujus dispositione fuerunt 30
expressè loquuti, & præ oculis etiam habuerunt Constitut.
S. Pii V. exadversò allegatam, quæ unacum dispositione
Conc. Trid. sess. 25. de Regul. cap. 5. & 7. nullatenùs tangunt
terminos nostræ controversiæ, dum loquuntur de aboli- 31
tione illius immemorabilis consuetudinis, cujus prætextu
Moniales recusabant generalitèr servare Clausuræ leges, ut
literalitèr legitur in citatis locis Conc. Trid. *& in §. 2. ejusd.
Constit.* ibi: *Quòd si aliquæ Moniales forsan reperiuntur,
quæ consuetudine, etiam immemorabili, aut Instituto, vel
fundatione Regulæ suæ sectæ, animo obstinato huic Clausu-
ræ resistunt &c.* & resultat ex toto illius contextu; Qui
non sunt termini nostræ controversiæ, dùm Moniales no-
stri Monasterii religiosissimè servant easdem Clausuræ leges,
ut notorium est, neque exadverso prætenditur opposi-
tum.

Quòd autem, nec Concilium Tridentinum, nec dicta
Bulla Piana, omnem omninò tollant facultatem ingredien-
di particularibus personis Monasteria Monialium, recogno- 32
sci potest ex Authoribus, agentibus de Clausura, multos
adducentibus casus, in quibus, sivè ex necessitate officii,
sive ex privilegio, talis ingressus permittitur, quos casus di-
ligentèr inter alios collegit *Tiers* in libello, Gallico Idioma-
te in hac materia composito, & alios etiam tangunt *Tambur.
de Jur. Abbatiss. disp. 18 quæst 5. à num. 4. & Ventrigl. in Pra-
xi tit. de Claus. Monial. adnot. 5. § 1. n. 14.* & Nos indicavimus *in
Tom a par. 1. discept. 27. à num. 5.*

Et quòd magis est, post Concilium, & post Bullam Pia-
nam, absquè ullo expresso Privilegio, quotidiè tolerari
videmus ingressum omnium Mulierum in illis Monaste- 33
ris, in quibus permittitur ingressus illustribus, & speciali
nota dignis Mulieribus; Idque nedùm pro tempore, quo
eædem illustres Mulieres moram faciunt in Monasteriis, sed
etiam post illarum exitum, & usque ad finem diei; Si-
gnum plusquàm evidens, quòd materia non est talis na-
turæ, ut neque etiam à consuetudine immemorabili per-
mitti, seu tolerari valet, dùm permittitur, & toleratur
ex longè debiliori motivo, & solito minùs antiquo, etiam
in ipsamet Urbe, quæ in his materiis omnium aliarum Ma-
gistra, & norma est, ex adductis *in Tom. 1. par. 2. discept.
23. num. 39.*

Perstringendo igitur omnia motiva, videtur toleranda no-
stra consuetudo, vel saltem permittendæ illius probationes,
quia illa, uti immemorabilis, æquipollet Papali Privile- 34
gio, & quia non est sermo de consuetudine generali in om-
nibus casibus, & pro longo tempore, sed pro brevissimo tem-
pore, & in solo casu exhortationis Monialium post electio-
nem, qui evenit semèl in triennio, vel in sexennio; Idquè
absquè ullo, vel remotissimo honestatis periculo; Itaut mu-
tatio talis consuetudinis sua novitate multa Regna perturba-
ret, quod nec etiam permittendum videtur, accedente uti- 35
litate, juxta celebre monitum *S. August. epist. 118. cap. 5.* ibi:
*Ipsa mutatio consuetudinis, etiam quæ adjuvat utilitate, no-
vitate perturbat.*

Die 10 Jan. 1711. proposito dubio in C. C. *An Superior*
regu-

regularis Monasterii Monialium S. Claræ Civitatis Grecii in-
36 *gredi possit Clausuram d. Monasterii post electionem Abbatissæ*
ad peragendam exortationem, & publicandam d. Abbatissæ
electionem Monialibus in casu &c. Responsum fuit: *Negati-*
vè, & ampliùs Causa non proponatur: Cum denegatione
Remissorialium ad probandam formitèr immemorabi-
lem.

DISCEPTATIO XI.

Romana.

PRO

Capitulo Liberianæ Basilicæ.

CUM

Principe Burghesio.

ARGUMENTUM.

Cappella Burghesia, posita in Basilica Liberiana, in quibus casibus, & functionibus exempta sit à Iurisdictione Archipresbyteri, & Canonicorum ejusdem Basilicæ, & an possit dici Nullius, *cum vera, & propria Territorii separatione.*

DE mense Maji 1717. post æquè longam ac infensam in-
firmitatem, ex hac vita piè discessit D. Jo: Baptista
Burghesius Sulmonæ Princeps, illiusquè cadaver, juxta
1 Attestationem Thomæ Blanchini, Sacristæ Liberianæ Ba-
silicæ, quam Sanctissima Deipara sibi Cælitus delegit, &
nivis ambitu inter æstivos ardores miraculosè delineavit, ut
dicit *Rota decis. 685. num. 34. coram Merlin.* delatum fuit ad
eandem Basilicam, seu ad sumptuosissimam Cappellam
Domus Burghesiæ, in illa existentem, non vocato eodem
Sacrista, minusquè invitato aliquo ex Ministris ejusdem
Basilicæ, ad quam introductum fuit, non per unam ex
ejus solitis publicis Portis, sed *da una Porticella, per cui si
entra nelle Stanze della Cappella &c. detta Paolina, & in
detta Cappella la mattina seguente del Lunedì si vidde espo-
sto il Cadavere, e farvi il funerale*; Absque pariter in-
terventu Ministrorum, vel Cleri ejusdem Basilicæ, &
absque eo, quòd, juxta antiquissimum solitum, reliquæ sa-
cræ funebres functiones peractæ fuerint à personis de gremio
ejusdem Capituli, sed omnia asseruntur peracta à Priore, &
Cappellanis ejusdem Cappellæ, ut legitur in eadem Sacristę
Attestatione.

Ab hac insigni novitate excitati Canonici ejusdem Basili-
2 cæ, die 13. d. mensis Maji 1717. in solito loco capitulariter
congregati, ad occurrendum successivis, perpetuisquè simi-
libus præjudiciis ejusdem Basilicæ, unanimitèr resolverunt
pro eorum instructione in sensu veritatis exquirere resolutio-
nem trium sequentium dubiorum.

*I. An potuerit asportari cadaver d. D. Jo. Baptistæ Bur-
ghesii, & alia ejusdem Familiæ, veniente casu obitus, ad ean-
3 dem Cappellam S. Basilicæ, absque interessentia Ministri ejus-
dem Ecclesiæ tumulantis, ideque cadaver ingredi per januam,
seu, ut dicitur porticellam Mansionum Cappellæ, destinatam
potius, & principaliter pro accessu Cappellanorum ad easdem
mansiones.*

*II. An munia funeralia expleri possint intra Cappellam, vel
4 potius fieri debeant in Ecclesia, in loco assignando per Capitu-
lum, & benè viso Patrono, ad formam Bullæ erectionis dictę
Cappellæ.*

*III. An omnes funebres functiones fieri debeant per Mini-
5 strum Capituli, vel potiùs expleri possint per dictos Cappel-
lanos.*

6 Circa quæ, de meo sensu pro veritate requisitus, ante il-
lorum discussionem,

Præmitto, eadem quæsita nullam omninò dubietatem in-
7 volvere, jure communi attento; quia ad illius terminos ea,
quæ in dd. dubiis continentur, evidens est, quod nullo co-
lore prætendi possunt à Ministris, seu Rectoribus particu-
larium Cappellarum, existentium in Ecclesiis. Cùm
enim Cappella sit pars Ecclesiæ, Jus Rectoris ejusdem
Ecclesiæ extenditur etiam ad Cappellas, in illa existentes,
ut ferè per hæc verba, sequendo *Rot. in Tarraconen. Cappellę* 8
23. Febr. 1637. coram Pirovan. quæ usque adhuc non reperi-
tur impressa, observat *Pasqualig. de Sacrif. nov. leg. quæst.
998. num. 4.*

Videndum propterea remanet, an prætendi possint in no-
stris terminis ex amplissimis privilegiis, in fundatione, & 9
erectione concessis eidem Cappellæ Paulinæ, de quibus *in
Constitut. 26. inter alias fa. me. Pauli V. in Bullar. nov. tom. 3.*
Non enim implicat, quòd Summus Pontifex talem, imò
longè majorem exemptionem similibus Cappellis concedere 10
possit, ut in specie idem Summus Pontifex Paulus V. de fa-
cto concessit Cappellæ SS. Virginis Lauretanæ, mediante alia
ejus Constitutione, relata *à Card. de Luc. de Jurisd. disc. 33.
in princip. & per tot. & disc. 35. num. 3. Versic. Negabamus*, ubi,
quòd mediante dicta amplissima Constitutione, ad sedandas 11
continuas lites, & discordias inter Card. Protectorem Cap-
pellæ Lauretanæ, & Episcopos Lauretanos, *declaratum
fuit* (sunt ejus verba) *Sanctam Cappellam, quantùm impor-
tat ambitus intra columnas, non obstante, quod esset in medio
Ecclesiæ Cathedralis, censendam esse, nedum exemptam, sed* 12
*Nullius, & tanquam in Territorio separato, sub omnimoda
Jurisdictione, tam ordinaria, quàm delegata Cardinalis
Protectoris, qui privativè ad Episcopum in omnibus censen-
dus esset loci Ordinarius, & in Miscellan. Eccles. disc. 24.
num. 9.*

Et generaliter, quòd possit Papa unire disiuncta, & uni-
ta separare, ad nostrum præcisum effectum punctualiter ob- 13
servat *Rot. in Militen. Jurisd. 27. Januar. 1716. §. Et tametsi
cor. Falconerio*; Et concordant adducti *in dec. 335. num. 17.
par. 13. & dec. 21. num. 11. par. 4. dec. & in Constantien. Præce-
dentiæ super bono Jure 27. Jan. 17. 3. § Præcisivè cor. Ans.* ubi,
quòd Sedes Apostolica ejusq; Supremi Principes omnimodam
habent, potestatem, & jurisdictionem absolutam supra om-
nes ritus, & supra omnes Ecclesiasticas functiones, cum aliis,
de quibus sup; *discept. 35. à n. 80.*

Percurrendo proindè *eandem Constit. Pauli V.* observo,
quòd ex lectura primi §. ejusdem Constit. habemus, sacra- 14
tissimam illam Imaginem Beatiss. Virginis, quæ hodiè in præ-
dicta Cappella Paulina maxima devotione veneratur, & co-
litur, pleno dominio spectasse, & pertinuisse ad præfatam
Basilicam, illaquè longè ante constructionem dictæ Cappel-
læ Paulinæ *existebat, & colebatur* (sunt verba dictæ Consti- 15
tutionis) *in media dictæ Basilicæ navi, prope dextrum cornu
Altaris majoris in ligno ciborio, marmoreis columnis elato*, de
cujus laudibus hæc leguntur *apud Ciaccon. in Vita S. Gregor.* 16
primi, transcripta *à Cherubin. in Not. ad dictam Constitut.
86. Pauli V. Schol. a. Hęc ex Lucę Evangelistæ manu ad vivum
expressa, jam tum in Æde B. Virginis ad Præsepe in Exqui-
liis sita, eximia Populi Relig. conservatur.*

Ex quibus infero, quòd longè major est pars illa, quam
pro complemento ejusdem Cappellæ Paulinæ contribuit Ca- 17
pitulum Liberianæ Basilicæ, ac sit illa, quæ spectat ad hæ-
redes f. m. Pauli V. Fundatoris, & Erectoris dictæ Cappel-
læ, eò quia pretiosi illi lapides, insignes Statuæ, aliaquè
verè regia, & splendida ornamenta, illiusquè singularis or- 18
natus, latè descriptus *in dicta Constit. 86. à §. 1. usque ad § 9.*
& latiùs exornatus *à Carthag. Homil. lib. 15. homil 23.* sequuto
*à Cherubin. in Schol. ad dictam Constit. 86 Pauli V. schol. 1.
per tot.* pretio æstimabilia sunt; possuntq; æqualia, imò ma-
jora ab hominum industria procurari, nostris præcipuè tem- 19
poribus, in quibus ferè usque ad miraculum artis opera per-
fectissima cernimus. Non sic autem respectu ejusdem sacra-
tissimæ Imaginis, quæ unica in toto Orbe est, à qua catho-
lica Ecclesia Paschalem illam cognoscit Antiphonam; *Re-
gina Cæli lætare*, testibus *Ciaccon. in Vita S. Gregorii I. &
Cherub. in Schol. ad d. Constit. 86. Pauli V. schol. 2.* ubi, quòd an-
no 592. quando ingens pestilentia Orbem terræ afflixit, divi-
na clementia factum est, *ut Imaginem ipsam quocumque fer-* 20
*retur, tetra pestilentia, Cæli gravitate cedente, optata sa-
lubritas sequeretur, qua de re gratulantibus omnibus, ecce
Angelus, Sanctam Virginem his vocibus de Cælo alloquens,
est auditus: Regina Cæli lætare, alleluja Quia quem meruisti
portare, alleluja, Resurrexit sicut dixit, alleluja. Quam
ubi Gregorius auribus orationum excepit, statim Divino in-
structus Spiritu, in hunc modum explevit, Ora pro nobis
Deum, alleluja, Exindè Antiphona solemnis Ecclesiæ Pa-
schalis argumento lætitiæ mansit.*

Observo 2. quòd, cohærentèr ad d. antiquum dominium,
custodia ejusdem Sacratissimæ Imaginis B. Virginis, non 21
Priori Cappellæ, separato, vel unito cum suis Cappellanis,
sed, privativè quoad omnes alios, unicè spectat, & pertinet

ad Canonicos, & Capitulum, ex clara dispositione Bullæ
Paulinæ §. 36. ibi: *Perpetuis futuris temporibus prædictæ*
Imaginis custodia Capitulo, & Canonicis prædictæ Basilicæ
&c. spectet, & spectare debeat, quorum cura, & sollicitudo
22 *erit deputare locum, & singulares Canonicos, ubi, & apud*
quos claves Loci, seu Tabernaculi, in quo primo dicta Imago
reposita est, asservari, & Canonicos, qui primodictam Ima-
ginem aperire, & claudere debeant: Quod punctualitèr ob-
servatur, nedum pro illis diebus, in quibus solitum est ape-
riri eandem Imaginem, sed etiam in aliis extraordinariis
23 contingentiis, & particularibus necessitatibus, ut signanter
practicatum fuit tribus continuis diebus mensis Januarii
1709. & de mense Septembris 1715. occasione Missæ, sole-
mniter cantatæ in eadem Cappella ad implorandam cessatio-
24 nem flagelli mortis animalium Bovinorum: Ultra alias,
nimis notas extraordinarias contingentias, vel occasione
Jubilæi, vel extraordinariarum Indulgentiarum, vel de-
mum ultima Dominica mensis Maii, occasione Commu-
nionis generalis, quæ fit in eadem Basilica à Patribus So-
cietatis Jesu; Idque in exequutionem dispositorum in di-
cta Bulla erectionis, in cujus §. 32. literaliter conceditur
25 Canonicis illimitata facultas, & totale arbitrium aperien-
di d. Sacram Imaginem ea parte, respiciente Sacrosanctam
Basilicam sequentibus verbis: *Volentes, ostium prædictum*
de die ab illius parte anteriori versus Basilicam, semper posse à
Canonicis deputatis aperiri.

Observo 3. quòd idem Summus Pontifex Sepulchrum
26 pro suis Consanguineis, aliisque de ejus parentela non
construxit intus dict. Cappellam, sed in illius Vestibulo, hoc
est in parte Ecclesiæ, quæ nullo modo conjuncta est, sed
omninò separata, & penitùs distincta à d. Cappellæ ambi-
tu, ut legitur in §. 6. omniumque oculis expositum est in d.
Basilica.

Observo 4. cum *Cardinal de Luc. de Jurisd. disc.* 19. *num.*
3. quòd in terminis prætensionis Territorii separati, cum ve-
27 ra qualitate Nullius, quidquid antiquis temporibus disputa-
verint Canonistæ, hodiè uno ore asserunt Doctores, & con-
cordant etiam magna, & collegialia Tribunalia, quòd se-
paratum Territorium (sunt verba *Rotæ in Mileten. Jurisdi-*
28 *ctionis* 27. *Januarii* 1716. *§. Et quamvis, seu* 16. *coram Fal-*
conerio) *non probatur per inductiones, & æquivoca argu-*
menta, sed requiritur privilegium Apostolicum, in quo ex-
presse fiat separatio Territorii, latè *Fagnan.* referens ita plu-
riès decisum à *C. C. in cap. Grave num.* 0. *de Offic. Jud. Or-*
din. & in cap. Nullus num. 20. *de Paroch. & Rota in dec.* 50.
num. 1. *apud Tambur. de Jure Abb. & dec.* 86. *num.* 1. *apud*
29 *Prosper. de Territ. separat. & dec.* 395. *num.* 12. *& dec.* 411.
num. 5. *coram Emer. Jun.* ibi: *Pro constitutione Territorii se-*
parati requiruntur verba concessionis clara, & individualiter
eximentia Territorium à Diœcesi Episcopi, & dec. 840. *num.*
5. *coram eodem Emer. Jun. & dec.* 304. *num.* 8. *par.* 11. *rec.*
ubi, quòd in his terminis non attenditur quodcumque privi-
30 legium, sed illud deber esse clarum, & expressum, *& dec.*
70. *num.* 29. *&* 30. *par.* 13. *rec.* ubi, quòd verba privilegii de-
bent esse clara, & indubitata, *& dec.* 340. *num.* 16. *&* 17.
par 15. *rec.* ubi, quòd eadem verba debent esse clara, & in-
31 dividualia, *& dec.* 511. *num.* 4. *par.* 19. ibi: *Pro concessione*
Territorii separati requiruntur verba concessionis, clarè, &
individualitèr eximentia Territorium, & in dicta Mileten.
Jurisdictionis 1. *Aprilis* 1715. *§. Sola enim coram Illustrissimo*
Urbis Gubernatore ibi; *Ad inducendam Territorii separatio-*
nem, & constituendum Locum exemptum, & in statu Nullius,
requiritur privilegium Apostolicum, in quo expressis verbis fiat
separatio Territorii.

Cum quibus, utraque Parte acerrimè informante, pro-
cessit Congr. particularis Cardin. Acciajoli, Panciatici &
32 S. Clementis *in Clusi* 6. *Julii* 1704. confirmata deindè à *Con-*
greg. Concilii 28. *Martii* 1705. ut referendo eandem resolutio-
nem observavi *in Tom.* 2. *par.* 1. *disc.* 5. *à num.* 210. *usque ad*
finem, & novissimè, ità constantèr, resolvit eadem *C.C. in*
Anglonen. Jurisdictionis 17. *Novembris* 1714. ut videre est *in*
Tom. 1. *par.* 1. *disc.* 9. *per tot. & tom.* 2. *par.* 1. *disc.* 5. *paritèr*
per totum, in cujus terminis, ultra antiquissimam possessio-
nem Abbatis Commendatarii, circa exercitium Jurisdictio-
nis in Terra Carbonis, tot, & talia concurrebant indicia,
33 argumenta, & præsumptiones, demonstrantes Territorii
separationem, ut vix dari possit alius casus, in quo similia,
vel de facto concurrant, vel de mero possibili concurrere va-
leant, ut videre est *in dd. Disceptat.* in quibus sigillatim eis-
34 dem respondetur; Et tamen, quia non ostendebatur ex par-
te ejusdem Abbatis Commendatarii privilegium, omnino
clarum, & literale, individualitèr determinans, dictam
Terram Carbonis constituere separatum Territorium, mi-
nusquè cum notis requisitis concludenter probabatur imme-
morabilis continetudo, eadem Cong. constantissimè in eo fuit 35
sensu à principio, & semper in eo permansit usque ad fina-
lem exitum Causæ, quòd nullo modo constaret dict. separat.
Territ.

Attentissimè autem semel, iterum, & tertiò perlecta ea-
dem Paulina Constitutione, nullum omnino verbum in illa
legitur, quòd dictam separationem Territorii clarè, & in- 36
dividualitèr, ac indubitatè importet, & proindè videtur
nimis fundata intentio Capituli Liberianæ Basilicæ pro ex-
clusione Territorii separati respectu dictæ Cappellę Paulinę,
ex authoritatibus supra citatis.

Nec dicatur, quòd tot, & talia legantur privilegia, im-
munitates, & exemptiones ejusdem Cappellæ, illiusque 37
Ministrorum in præfata Constitutione Paulina, ut forsan
majora non verificentur respectu alterius Loci, vel Cappel-
læ in toto catholico Orbe, quæ tanquam necessarium ante-
cedens supponant, & importent dictam separationem Ter-
ritorii.

Redit enim semper eadem solida responsio, dd. classicis
Authoribus, & placitis supremorum, & maximorum Tri-
bunalium innixa, quòd Territorium separatum nunquam 38
dicitur probatum à similibus privilegiis, quantumcunque
amplis, amplioribus, & amplissimis, nisi ista præsefe-
rant individualem, claram, & indubitatam expressionem
Territorii separati, quæ expressio, & Constitutio Terri-
torii separati in dicta Paulina Constitutione, nullo modo le-
gitur, & propterea in nostris terminis de illa nullatenus
constat.

Imò tantùm abest, quòd eadem privilegia, & exemptio-
nes, quæ in rei veritate amplissima sunt, dictam Territo- 39
rii separationem probent, quin potiùs illam ad hominem ex-
cludunt, ea viva ratione, quam sequentibus verbis, cumu-
latis concordantibus, adducit *Rot. in Mileten. Jurisd.* 1. *Apri-*
lis 1715. *§. Et ratio coram Falconerio: Quia si Abbas habuis-*
set Territorium separatum, nec exemptionem passivam, nec
aliis, ut supra indiguisset & ipsaquemet concessio particula-
rium prærogativarum, indigitat, reliquas non concessas fuis- 40
se reservatas, & ut priùs relictas sub Jurisdictione Episcopi
& penitus excludere Territorii separationem, & 27 Jan. 1716.
§ Universo coram eodem, ubi, quòd partialis concessio præ-
rogativarum, & exemptionum *nullo modo compatitur cum*
Territorii separatione: Circa quam communiter receptam
conclusionem concordant etiam alii, quos referunt, & se-
quuntur *Franch in cap. Postulasti n.* 10. *vers. Quando Prælatus*
de Foro compet. Litter. de Re benefic. lib. 1. *qu.* 24. *nu.* 96. *& seq.*
& Rota dec. 411. *à n.* 1. *& per tot. & dec.* 840. *n.* 4. *&* 5. *cor. Emer.*
Jun. & dec. 70. *n.* 42. *& seq par.* 13. *rec.*

Omnia hæc in se clara, clariora redduntur ex subsequuta
observantia, quæ in qualib. re est optima interpres, & si- 41
gnantèr in Apostolicis Constitutionibus principem obtinet
locum, juxta firmata *per Rotam in Bononien. Sportularum*
22. *Junii* 1693. *§ Quæ clariora coram Molines, & in Romana*
Clericatus Beneficiatis S. Petri 2. *Decembris* 1696. *§. Quòd ta-*
lis cor. Eminentissimo Priolo, & in nostris terminis similis
exemptionis Cappellæ Lauretanæ *in dec.* 455. *num.* 1. *par.* 4.
rec. cum aliis concordantibus, *citatis in tom.* 1. *par.* 1. *disc.* 5. 42
num. 41. *& par.* 2. *disc.* 16. *num.* 103. ubi relatis aliis concordan-
tibus, frustra hic transcribendis, observo, id verum esse,
etiamsi contrarius intellectus de Jure verior esset, magisque
accommodatus verborum sensui, ea ratione, quia talis di-
citur sensus in verbis Apostolicorum privilegiorum, qualem 43
demonstravit subsequuta observantia, quibus addo *Rotam*,
in specie loquentem de interpretatione privilegiorum Apo-
stolicorum circa Territorium separatum, *in decis.* 12.
num. 23. *Vers. Posita autem observantia apud Prosper. de Ter-*
rit separat.

Ultra enim individualem casum R.P.D. Burghesii, nostra
ætate immatura morte defuncti, cujus cadaver associatum 44
fuit à Ministris Basilicę, à quibus etiam peractę fuerunt om-
nes funebres functiones, fuit mihi exhibitus Cathalogus om-
nium sacrarum functionum, quæ à Capitulo, & Canonicis
per totum anni cursum quolibet mense peraguntur in eadem
Cappella, quę excedunt numerum quinquagenarium, & quę
tali evidentia excludere videntur qualitatem *Nullius*, & 45
Territorii separati respectu ejusdem Cappellę, ut nil clarius,
nihilque evidentius de mero possibili ad dictum effectum ad-
duci possit, eò quia eędem sacrę functiones in dicta Cappella 46
Paulina, nedum fiunt præsentibus, & non reclamantibus
Priore, & Cappellanis, sed multotiès iidemmet summa pace
inserviunt, & assistunt eisd. sac. functionibus.

Quia

Quia verò æquè longum, ac inutile esset specialitèr consi-
47 derare omnes dd sacras functiones, quæ registrantur in par-
ticulari Folio, congruum nihilominus existimavi aliquas ex
eisdem percurrere.
I. Est illa, quæ expletur in ultima Dominica mensis Ja-
48 nuarii in festivitate Translationis Sacratissimæ Imaginis B.
Mariæ Virginis, cujus claves retinentur à Ministro, de-
putato à Capitulo. Dicta enim die, non solùm in eadem
Cappella Canonici Missam celebrant, & Vesperas solemni-
tèr canunt, sed ad d. effectum accedunt ad eandem Cappel-
49 lam processionalitèr, & cum propria Cruce, quòd sæpe
etiam in aliis similibus functionibus intra annum indistinctè
practicatur. Hujusmodi autem Crucis delatio intus d. Cap-
pellam separationem Territorii prorsus excludit, juxta tra-
dita per *Abb. in cap. 1. num. 7.* ibiquè *But num 6 Ut lite pend. Ventrig. de Jurisd. Archiep. cap. 17. num. 8. & cap. 18. num. 6. & Pignatell. cons. 63. num. 20. tom. 8, & Rota in Cassanen. Jurium Parochialium, seu Præeminentiarum 7. Junii 1707. Quo verò Versic. Maximè cor. b m. Caffarello*, ubi refert, &
sequitur resolutionem *Sac. Concil. in Romana Funer. 19. Januarii 1682. ad 3. dubium.*
II. Est illa, quæ fit die 28. Jan. occasione Anniversar. f.
50 m. Pauli V. quod reiteratur die 28. Julii, una cum alio, quod
fit die 2. Octobris pro Card. Scipione Borghesio; Hujusm.
enim tria Anniversaria non peraguntur à Priore, & Cap-
pellanis Cappellæ Paulinæ, sed ab ipsismet Canonicis, &
toto Clero d. Basilicæ, cujus Sacristiæ relinquuntur duæ ex
tribus partibus Intorstitiorum, quæ apponuntur propè tu-
51 mulum, reliqua tertia parte relicta Sacristiæ ejusdem Cap-
pellæ, ut semper in præteritum practicatum fuit, & de
præsenti inconcussè practicatur, cohærentèr ad disposita in
Bulla erectionis §. 43. *in fine*.
Videtur proindè nimis exorbitans prætensio, ut ab iisdem
52 Canonicis, aliisque de Clero Basilicæ expleri non possint in
in eadem illæ funebres functiones pro Consanguineis, &
Affinibus præfati Pauli V. quæ in illa fiunt pro Fundatore,
53 & d. D. Cardinali Scipione primo Patrono, specialissimè
contemplato in Bulla erectionis. Si enim illa dici aliquo co-
lore posset Territorium separatum, cum vera qualitate
Nullius, nihil magis proprium, nihilque congruentiùs,
quàm quòd eadem solemnia Anniversaria celebrari deberent
à Priore cum suis Cappellanis; Ad excludendum præcipuè
54 inconveniens illud, ut in una, eademque Ecclesia aliquæ
funebres functiones fiant à Clero Basilicæ, aliæ verò ab eo-
dem Clero in illa expleri nequeant.
III. Est illa, quæ fit in die Purificationis Beatæ Mariæ
55 Virginis, in qua, nedum Missa solenniter cantatur in præ-
fata Cappella ab uno ex Canonicis, cum assistentia, &
præsentia Prioris, & omnium Cappellanorum, sed quod
magis est, ab eodem Celebrante ante Missam, ut mos est,
publicè benedicuntur omnes candelæ, distribuendæ toti Cle-
ro dictæ Basilicæ, comprehensis etiam Cappellanis utrius-
què Cappellæ, Sixtinæ nimirum, & Paulinæ, cujus Prior,
56 & Cappellanis post ultimos Cappellanos Basilicæ, qui ab
eorum Institutore denominantur *Fonsechi*, accedunt ad Al-
tare ad accipiendas candelas è manibus Celebrantis, & post
ipsos accedunt pariter Musici ejusdem Cappellæ Paulinæ;
Quæ omnia notoria sunt in eadem Basilica, & prorsus
57 incompatibilia cum propria denominatione *Nullius*, &
cum qualitate Territorii verè separati, quia in illis termi-
nis, in quibus hæc verificantur, omnia ista peragun-
tur ab inferioribus Prælatis, seu à Capite Ecclesiæ *Nullius*,
non autem à non habentibus in illis Jurisdictionem, ex latè
deductis per *Ciarlin. contr. for. 67. per tot tom. 1.* cum con-
cordantibus, citatis à *de Prosper. de Territor. separato qu. 5. num. 50. & 51.*
IV. Est illa Expositionis Venerabilis, quæ per tres con-
58 tinuos dies quolibet anno fit in Basilica in Dominica Quin-
quagesimo cùm duabus sequentibus Feriis 2. & 3. Non so-
lùm enim eædem solemnes functiones explentur à Cano-
nicis, non enim toto Clero dictæ Basilicæ, sed cupientibus
59 Priore, & Cappellanis tempore hujusmodi Expositionis,
ut à Musicis cantentur aliquæ sacræ Antiphonæ, vel ut
eodem tempore d. Expositionis fiant Simphoniæ, ad d. ef-
fectum mihi in facto supponitur, quòd licentiam, & per-
missionem petant à Canonicis, quòd ex diametro pugnare
60 videtur cum verò Territorio separato, quia in domo pro-
pria, & à nemine alio dependente, quilibet facere potest
quidquid vult, ad *Text. in leg. In re mandata Cod. Mandat.*
cum concordantibus apud *Barbos. axiom. 199. num. 1.* Li-
centia autem supponit subjectionem, & dependentiam, ex
adductis *in dec. 922. num. 3. coram Dunoz. jun. & dec. 723. n. 6. coram Cer. & in Dertbusen. Jurisd. 26. Aprilis 1694. §. Et his accedit, cor. Card. Caprara*, cum aliis, citatis *in Tom. 1. par. 1. discept. 6. n. 103.*
V. Est illa, quæ fit occasione Dedicationis nostræ Ec-
clesiæ die 5. Augusti, quæ ex se sola, etiam separatim consi- 61
derata, potens est ad excludendam omnem omninò præ-
tensionem separationis Territorii, cum qualitate *Nullius*:
Cùm enim eadem die Cardinalis Archipresbyter soleat in-
tervenire sacræ functioni, una cum aliis Cardinalibus, vel
ab ipso invitatis, vel ex propria devotione ad Basilicam ac-
cedentibus, idem Cardinalis Archipresbyter, nedum ul- 62
timum occupat locum inter alios Cardinales, promotione,
vel gradu posteriores, sed ipse solus utitur veste rubea, cum
Genuflexorio paratu ante se, quæ sunt duo specifica, &
clara signa, prorsus excludentia qualitatem Territorii se-
parati, cum denominatione *Nullius* in illo Loco, ubi pe- 63
raguntur, eò quia notum est, quod practicantur à Cardina-
libus in Ecclesiis, quarum sunt Titulares, & in quibus ju-
risdict. habent, non autem in illis, in quibus solam Cardi- 64
nalitiam figuram gerunt, qua attenta, utuntur Cappa si-
milis coloris cum aliis DD. Cardinalibus, occupant locum
eorum promotionis, & nullum ante se distinctum Genufle-
xorium retinent, prout hæc omnia notoria sunt in Urbe
ipsismet Scopatoribus & Campanaribus Ecclesiarum.
VI. Est illa, quæ peragitur die 15. Augusti occasione So-
lemnitatis Assumptionis Beatæ Mariæ Virginis, quæ eò 65
majorem meretur animadversionem, quò unum habet ex
facto Papæ, seu Sacristæ Cappellæ Pontificiæ; Est enim
æquè laudabile, ac antiquissimum solitum, quòd in illis 66
Cappellis Papalibus, quæ fiunt extrà Cappellam Pontifi-
ciam, Sacristia ejusdem Cappellæ Pontificiæ mittit Missale
ad Cardinalem Titularem ejusdem Ecclesiæ, in signum
celebrationis Missæ solemnis pro ea die, qua Summus Pon-
tifex accedet ad d. Ecclesiam, ut quolibet anno practica-
tur cum Cardinali Titulari Ecclesiæ Beatæ Mariæ de Popu-
lo, occasione Cappellæ Papalis, quæ in ea habetur die 8. 67
Septembris, festo Nativitati Beatæ Mariæ Virginis sacro.
Cùm igitur hoc idem ad unguem practicetur quolibet anno
in dict. die Assumptionis Beatæ Mariæ Virginis cum Archi-
presbytero Basilicæ, qui, quando in Sacerdotali ordine
constitutus non est, vel quando in tali ordine est, reperitur
legitimè impeditus, eundem Missalem ad dict. effectum 68
transmittit alteri D. Cardinali, sibi benè viso; Videtur ex
hoc innegabile facto, quolibet anno repetito, clarè demon-
stratum, quòd Cappella Paulina à Summo Pontifice nullo
modo habeatur pro taliter distincta, taliterquè separata à
corpore nostræ Basilicæ, ut gerat figuram Territorii sepa- 69
rati, cum qualitate *Nullius*, utquè in illa Archipresby-
ter nullam omninò Jurisdictionem habeat; Sed potiùs
præter illos casus exemptionis, & independentiæ, qui li-
teraliter expressi sunt in Bulla erectionis, idem Summus
Pontifex habet eandem Cappellam pro una ex partibus Basi-
licæ, cum illa subordinatione ad illius Caput, seu Card. Ar-
chipresbyterum, & ad Canonicos, illius principaliora mem-
bra, quam habent aliæ Cappellæ, existentes in eadem Basi-
lica.
VII. Est illa, quæ omnium oculis publicè exposita est in
die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum,
quando unus ex Canonicis paratus, associatusque à Diaco-
no, & Subdiacono, aliisque de Clero Basilicæ, aspergen- 70
do lustrali aqua omnia Sepulcra, in eadem Basilicæ existen-
tia, & ingrediendo utramque Cappellam Sixtinam, & Pau-
linam, eodem modo aspergit Sepulchra Summorum Pontifi-
cum, in illis existentia, qui actus non solùm ex diametro re- 71
pugnat prætensæ separationi Territorii, sed potiùs digito
ostendit dependentiam, & annexionem dd. Cappellarum in
illis rebus, & functionibus, quæ in earum fundatione non 72
fuerunt reservatæ illarum Priori, & Cappellanis.
VIII. Est illa solemnis functio, quæ non à Canonicis,
& toto Clero Basilicæ, sed à solis Cappellanis, Toletanis
nuncupatis, quolibet die Sabathi peragitur in dict. Cap-
pella Paulina, mediante recitatione Litaniarum, quæ priùs
recitabantur post Vesperas ante Altare antiquum Beatæ Ma-
riæ Virginis, & vigore dict. Bullæ erectionis § 27 hodiè re- 73
citantur de manè, quando nulla petita licentia, seu per-
missione à Priore, vel ab alio Ministro dictæ Cappellæ, col-
legialiter accedunt præfati Cappellani Toletani ad dict. sa-
cram functionem; Qui actus clarè videtur excludere quali-
tatem denominationis *Nullitas*, & existentiam Territorii
separati. Eò quia similes sacræ functiones expleri nequeunt
in aliena Diœcesi, & diverso, separatoque Territorio,
sine permissione Prælati inferioris, seu eius, qui figuram gerit

Capitis Ecclesiæ, vel Cappellæ, quæ prætenditur consti-
tuere Territorium separatum, cum vera denominatione
Nullius, ut practicari quotidiè solet in Cappella SS. Virgi-
nis Lauretanæ, in qua, attenta illius vera qualitate *Nullius*,
74 cum proprio Territorio separato, nedum similes collegiales,
& publicæ sacræ, & devotæ functiones, sed neque etiam
privatæ, & particulares functiones fiunt, nisi ex speiali per-
missione, & præcisa licentia Ministrorum d. Cappellæ, ut
est notorium.

Imo ex hoc innegabili facto Cappellæ B. Virginis Laure-
tanæ aliud desumitur solidum argumentum, exclusivum
75 qualitatis *Nullius*, seu Territorii separati respectu nostræ
Cappellæ, eò quia, ex animadversis per *Card. de Luc. de
Jurisd disc. 33. num. 1. & disc. 35. num. 9. vers. Et quamvis*,
eadem Cappella Lauretana non ab alio Pontifice, sed à Pau-
lo V. Fundatore nostræ Cappellæ, recognovit dictum sepa-
ratum Territorium, & innegabilem denominationem *Nul-
lius*, ex illa forsan congruentia, quam adducit *Rot. in decis.
106. in princ par. 0. rec.* ut scilicet tali honorificentia deco-
raretur Domus illa, in qua Unigenitus Dei Filius carnem
76 assumere dignatus fuit, & concordat *Card. de Luc. de Ju-
risd. disc. 30. in princ. & de Præeminent. disc. 16. num. 6.* Si-
cuti igitur, quando idem Summus Pontifex concedere vo-
luit Territorium separatum, & qualitatem *Nullius* tribuere
dictæ Cappellæ Lauretanæ, id scivit facere, & claris ver-
bis expressit respectu ejusdem Cappellæ Lauretanæ, ita
77 etiam expressisset in nostro casu in ordine ad suam Cappel-
lam, si id voluisset; Quod cùm non fecerit, sed conten-
tus fuerit magnas dumtaxat, nimisque raras prærogativas,
& determinatas exemptiones, necnon generalia privilegia
concedere Priori, & Cappellanis præfatæ suæ Cappellæ,
dicendum est, noluisse concedere d. qualitatem *Nullius* cum
Territorio separato, ad *Tex. in leg. unica §. Sin autem ad
deficientis C. de Cad. tollen.* cum aliis apud *Menoch. de Præ-
sumpt lib. 4. præsumpt. 76. num. 43. & seq.* & *Rot. dec. 145. num.
26. & 27. cor Cerro.*

Magnifacienda pariter ad nostrum effectum 8. loco vide-
tur Sententia, lata à Coccino Rotæ Auditore, qua median-
78 te definitum fuit (sunt ejus verba) *Dicimus, pronunciamus
&c. lucra, obventiones, & emolumenta funeralia quæcum-
què, hactenus proventa, & in futurum provenienda ex de-
lationibus Cadaverum utriusquè sexus Familiæ Perettæ, &
aliorum quorumcumquè, in dicta Ecclesia, seu Cappella trans-
portatorum, & transportandorum in futurum, & ex quibus-
cumquè Exequiis, & Anniversariis, hactenus celebratis, &
79 in posterum celebrandis, pro defunctis, & sepultatis, tam in-
tra d. Cappellam, quàm extra, in Sepultura ejusdem Fami-
liæ in Vestibulo, seu in limine, & propè gradus ejusdem Cap-
pellæ existen &c. pertinuisse, & spectasse, & pertinere, ac
spectare ad dd. Capitulum, & Canonicos Ecclesiæ S. Mariæ
Maioris, & super illis nullum jus, nullamquè actionem Præ-
posito, & Cappellanis d. Cappellæ SS. Præsepe competiisse,
nequè competere &c.* Eò quia agitur de Sepulturis, positis in
80 eisdem prorsus locis, respectu utriusque navis Basilicæ, dum
utraquè extructa fuit in vestibulo utriusquè Cappellæ, pro-
pterea dispositum in una, dicitur pariter dispositum de
alia, concurrente eadem individuali natura, & situ utrius-
què sepulturæ, ex traditis per *Alex. cons. 73 n. 3. & 4. lib. 5. Ful-
gos cons 15. n. 2. & Rot. dec. 384. n. 13 par. 17. rec.*

IX. Est illa, quæ quolibet Sabbato practicatur in Litaniis
81 B M. Virginis, quæ in eadem Cappella Paulina cantantur,
quando Canonici præcedunt omnibus Prælatis, etiam in
Episcopali, Archiepiscopali, & Patriarchali dignitate
constitutis, & sine Cappis eisdem Litaniis assistentibus, ne-
dum præsentibus Cappellanis, sed existentibus in longè in-
feriori loco, ut experientia notum est, & notat *Card. de
Luc. de Præeminent. disc. 9. in fine, & in Miscellan. Eccles.
disc. 38 num* 18. Si enim eadem Cappella respectu Basilicæ
dici posset Territorium separatum, monstruosum, esset quòd
82 in illa Canonici præcedere possent Prælatis, Episcopis,
Archiepiscopis, & Patriarchis, eò quia in Loco tertio, &
in illis functionibus, in quibus non assistunt collegialiter,
omni Jure Canonici Basilicarum Urbis præcedentiam dare
tenentur, & de facto semper illam dare solent dictis Præla-
tis, Episcopis, Archiepiscopis, & Patriarchis, ex addu-
ctis ab *Altovito apud Rimbold. vot. 8. n. 6. & seqq.*

X. Demum (aliis gratia brevitatis omissis, de quibus in
83 d. Folio ad partes) non est fundatus discursus, nequè veri-
similis conjectura, sed probatio, ad hominem ostendens,
Cappellam de qua est quæstio, nullo modo nulloquè colo-
re dici posse Territorium separatum, cum vera, & pro-
pria denominatione *Nullius*, eò quia claves sacratissimæ
Imaginis, non à Priore, minusquè ab alio Ministro ejus-
dem Cappellæ, sed à solis Canonicis Basilicæ retinentur,
itaut à parte nobiliori respiciente eandem Basilicam non 84
possit aperiri Tabernaculum, ubi illa reposita est, mi-
nusquè Populo adoranda exponi, nisi ab aliis Canonicis,
qui ad dictum effectum à Capitulo deputati sunt, ut expe-
rientia notum est, clarè disponitur *in Bulla erectionis §.
37. & 38.*

Ex hoc enim innegabili facto duo inferuntur. I. Quod re-
tentio Clavium penès Canonicos importat prærogativam, 85
ex diametro oppositam prætensioni Territorii separati, &
independentiæ totalis, itaut applicari possint termini deno-
minationis *Nullius*, *ad Text. in l. Clavibus ff. de Contract.
empt.* & ex animadversis per *Card. de Luc. de Emption. disc.
10. sub num. 6.* & firmatis per *Rot. dec. 859. num. 6. & decis.
1312. num. 5. coram Emer. jun. & in Augustana Jurisp. super
negotio principali 31. Januarii 1695. §. Hisquè corroborativè*, 86
*& super reintegratione 10. Junii ejusdem anni §. A' reintegra-
tione cor. Ursino*, cum aliis concordantibus, de quibus *in
Tom. 1. par. 2. discept. 12. n. 37.*

Et in præcisis terminis nostræ Basilicæ, loquendo de clavi-
bus, quas Capitulum retinet alterius Cappellæ Sixtinæ, in 87
specie advertit *Card. de Luc. de Jurisd. disc. 231. num. 21. in
fine*, ibi: *Unde propterea ipsius Basilicæ Capitulum retinet
d. Cappellæ claves pro Sacramentis ministran. &c. & conse-
quenter impossibile est dare hujusmodi omnimodam separatio-
nem.*

II. Verò, quòd videtur nimis monstruosum, habetquè
speciem veri paradoxi prætensio, quòd Cappella aliqua 88
dicatur, & sit verum Territorium separatum, cum pro-
prio denominatione *Nullius*, & tamen illius Caput, seu
Rector, vel Patronus, non solùm non sit Dominus illius
principalis Imaginis, sed neque etiam habeat illius simpli-
cem custodiam; Imo neque semel saltem possit illam aliis
devotionis causa ostendere, vel Christifidelibus adoran- 89
dam exponere, sed ad hunc effectum opus habeat recurre-
re ad alium, apud quem permanent prædictæ Imaginis
claves, qui vèè converso semper potest eandem Sacram Ima-
ginem Populo ostendere, illiusque Tabernaculum aperire, 90
juxta præcisa verba Bullæ erectionis, de quibus *in §. 37. in
fine, & §. 38 in princip.* Et in nostris terminis benè discurrit
*Rot. in Burgen. Jurisd. super Commissione curæ 26. Junii
1715. §. Verùm ab hoc, coram Crispo*, ubi, quòd non dicitur
liberè, & omnimodè posse disponere illum, qui alterius
authoritatem exquirere remanet adstrictus.

Ex quibus nulla videtur superesse necessitas particulari-
ter, & in specie respondendi verè magnis, exemptionibus, 91
& multis verè singularibus privilegiis, dictæ Cappellæ,
ejusquè Ministris in Bulla erectionis gratiosissimè concessis;
Illa enim omnia suum operantur effectum in circumstantiis,
& terminis, in quibus concessa apparent, juxta eorum
obvium, & literalem sensum; Nullo autem modo impor-
tare valent Territorii separationem, & denominationem
qualitatis *Nullius*, ad quem effectum, ut supra observavi- 92
mus, & opportunè reperimus, non sufficiunt verba gene-
ralia, quantumvis ampla, & amplissima, sed omninò,
& præcisè requiruntur verba clarè, & literaliter, atque
individualiter eximentia Territorium à Diœcesi Episcopi
ex allegatis supra: Quibus addo alios, citatos à *Bertacchin.
Vot dec 140 num. 12. & seq.* ubi, quòd hodiè ad probandum 93
Territorium separatum, unum de duobus necessariò pro-
bandum est, vel scilicet privilegium clarum, literale, & in-
dubitatum, vel consuetudo immemorabilis, concludenter
probata, cum suis notis requisitis, quod probat etiam *de* 94
Prosper. de Territ. separat. q. 29. n. 21.

Et tamen ad omnem abundantiorem cautelam, percurren-
do aliqua, à quibus colorari potest prætensio Territorii se- 95
parati.

Non obstat primò, quòd Cappella Paulina videatur peni-
tùs distincta à Basilica, eò quia habeat particularem Por- 96
tam, per quam ad illam habetur ingressus, absquè necessi-
tate ingrediendi per unam ex Januis ejusdem Basilicæ.

Objectum enim non regit in facto, & non relevaret in 97
Jure.

Non regit in facto idem objectum, quia parva illa Porta,
de qua loquitur objectum, non correspondet immediatè ad 98
Cappellam, sed ad mansiones propè Sacristiam, quæ
ædificatæ fuerunt pro majori commodo Ministrorum Cap-
pellæ, non autem pro habendo ingressu ad eandem Cappel-
lam, ut expressè legitur in Bulla erectionis §. 7. ibi: *Sacri-
stiam quoque, eidem Cappellæ novæ annexam, ad illius
usum, necnon plures Mansiones, ad majorem commoditatem*

majun-

adjunximus: Et proindè eadem parva Porta, verè, & pro-
priè destinata ad majorem commoditatem dd. mansionum,
99 annexarum Sacristiæ, non potest ad longè diversum effectum
separationis Territorii detorqueri, *ad Text. in leg. Papinia-
nus ff. de Minorib.* cum concordantibus *apud Ansald. dec. 29.
num. 11.*

Minùs idem objectum relevaret in Jure, quando etiam
100 adversus rei evidentiam, supponeremus, parvam portam
correspondere immediatè ipsimet Cappellæ, ea ratione, quia
in istis terminis, quos per modum falsę hypothesis hic consi-
deramus, ad omne pejus essemus in concursu duarum Por-
tarum ejusdem Cappellæ, hoc est, illius parvæ Portæ,
quàm hic gratis supponimus correspondere immediatè ipsi-
met Cappellæ, quævè semper clausa est, & alterius ma-
gnæ, ac spatiosę, quæ omnibus paret, omninòmque oculis
exposita est ex parte Ecclesiæ. In his autem terminis omnes
101 Doctores concordant, quòd ad ostendendam subjectionem
Domus, seu Cappellæ, duas habentis portas, attenditur il-
la, quæ est nobilior, magisquè frequentata, ut, antiquio-
ribus omissis, videre est apud *Amat. dec. 123. per tot. post il-
las Carec. Boss. de Matrim. cap. 4. num. 9. de Justis de Dispen-*
102 *sat. matr. lib. 2. cap. 19. num 64. & 95. Barbos. de Potestate Epis-
copi alleg. 39. n. 71 Panimoll. dec. 5 adnot. 1. n. 57. & dec. 120 nu.
30. Oliv. de For. Eccles. p. 3. q. 19. à num. 1. & de Prosper. de Ter-
ritor. separat q 9. n. 14.*

Fuitquè præsens casus solemniter decisus in Urbe, tem-
103 pore mortis Card. Tayæ; Cùm enim illius Palatium, posi-
tum propè Ecclesiam S. Mariæ de Pace, duas haberet Por-
tas, correspondentes duabus Parochiis, uterque Parochus
prætendebat, illius cadaver pertinere ad propriam Paro-
chiam, fuitque decisum, illud spectare ad Parochiam B.
104 Mariæ de Pace, eò quia illius porta nobilior, & magis fre-
quentata correspondebat eidem Parochiæ, ut notum est, &
ego observavi *in Inst. crim. lib. 1 tit. 3. n. 36.*

Quæ omnia à fortiori applicantur in præsenti casu, eo
105 quia dicta parva porta, correspondens mansionibus, anne-
xis Sacristiæ dictæ Cappellæ, non solùm non est magis fre-
quentata, ac sit illa, quæ correspondet Basilicæ, sed de
prima verificatur famosum illud: *Porta patens esto nulli clau-*
106 *daris honesto*, eò quia omnibus honestis Viris clausa est, so-
lumq; certis horis patet uni, vel alteri Ministro dictæ Sa-
cristiæ. Et propterea ex hujusmodi non usu dictæ parvę por-
tæ ad effectum ingrediendi Cappellam, omnibus notorio, à
fortiori excluditur, nedum qualitas Territorii separati, &
107 denominatio *Nullius*, sed evidenter remanet comprobata de-
pendentia Cappellæ à Basilica quoad usum, seu ingressum
ad d. Cappellam.

Non obstat secundò, quòd aliquando eadem Cappella
108 Paulina forsan appellata fuerit Territorium separatum,
vel *Nullius*, ab aliquo Authore, ex relatis per *Card. de Luc.
de Præemin. disc. 12. n. 9.*

Quatenus enim hoc verum esset, responsio clara est, quòd
109 scilicet id intelligendum sit de Territorio separato impro-
priè, juxta terminos, in quibus loquuntur Authores citati
in *dec. 373. num. 11. par. 11. rec.* & in specie loquendo de al-
tera Cappella Sixtina nostræ Basilicæ, ad cujus similitudi-
nem constructa fuit Paulina, quamvè illius Fundator fa:
110 mem: Sixtus V. appellavit *Appendicem* nostræ Basilicæ in
ejus *Constit. 58. §. 8.* his verbis: *Nunc etiam in nostra Cappel-
la, quasi dictæ Basilicæ Appendice, extruenda*, observat
Card. de Luc. de Jurisd. disc. 35. n. 9. his verbis: *Hæc est quæ-
dam separatio impropria, ita dicta, ad explicandam quan-
dam majorem, & ampliorem exemptionem &c. non autem, ut
dici possit Territorium separatum per veritatem, ita, & tali-
ter quòd reputetur Universitas seu Corpus, stans de per se,
tanquam species particularis Diœcesis, omninò distinctam ab*
111 *alia Universitate, seu corpore alterius Territorii: Quoniam
cùm Cappella prædicta sit membrum dictæ Basilicæ indivisi-
bile, ejusquè pars dicto majori corpori incorporata, itaut non
possit ad d. Cappellam haberi ingressus nisi per Ecclesiam, id non
est practicabile, cùm sit fictio, quæ supplere nec tollere potest
hanc veritatem.* Quæ veritas eò manifestior apparet in no-
stris terminis, attentis illis actibus, & functionibus, quæ,
112 scientibus, videntibus, & non reclamantibus Patrono, Prio-
re, & Cappellanis, pluriès, atque pluriès in toto anno pu-
blicè, & solemnitèr in dicta Cappella explentur à Capitulo,
& Canonicis, de quibus supra à *§. 47. usque ad §. 84.* & latiùs
in Folio ad partes.

Neque hujusmodi impropria Territorii separatio, seu de-
113 nominatio nova est in Jure, nam nimis frequenter de illa
sermo habetur à Doctoribus, quando discurrunt de illis in-
ferioribus Prælatis, vel Superioribus Monasteriorum, &
Rectoribus Ecclesiarum, quę intra fines particularium Diœ-
cesum sitæ sunt, ut videre est apud *Fagnan. in cap. Acceden-* 114
*tibus à num. 20 de Excess. Prælat. Pignatel consult. 204 n. 18.
to 4. Card. de Luc de Jurisd. disc. 1. n. 7. vers. Hinc proinde, &
Rota in Brixinen Jurisd. 5. Julii 1688 §. Nec urgent cor. Card.
Caprara*, cum aliis concordantibus, distinguentibus tres spe-
cies inferiorum Prælatorum, citatis *in To. 1. par. 2. discept. 9.
à num 64.*

III. Non obstat, quòd Prior, & Cappellani Cappellæ
Paulinæ, nedom exempti sint ab omnibus obsequiis, & ser- 115
vitiis nostræ Basilicæ sed ulteriùs (sunt verba Bullę erectio-
nis *§. 33.*) *ipsam Basilicam, & Cappellam hujusmodi quocum-
què tempore liberè, sinè aliqua Capituli, & Canonicorum* 116
*prædictorum licentia pro servitio ejusdem Cappellæ adire, &
ingredi possint*: Quia ab hujusmodi facultate ingrediendi no-
stram Basilicam non indefinitè, & ad eorum arbitrium,
sed restrictivè ad necessitatem servitii Cappellæ sinè licentia
Capituli, quæ communis est omnibus Christifidelibus in il-
lam ingredi volentibus, nihil omninò inferri potest ad sepa-
rationem Territorii, ad quam inducendam, ut sæpè, sed
nunquam satis diximus, requiruntur verba Privilegiorum 117
clara, & individualia, non autem sufficiunt discursus, con-
jecturæ, & argumenta, ex adductis supra *à n. 27.* & latiùs
comprobatis *à Rota in Bargen Jurisdictionis 26. Junii* 1709. 118
§. Præmissa, cor Lancetta, ubi, quòd hodiè regula hæc in-
concussa est, & in omnibus Tribunalibus recepta.

Pro quorum omnium faciliori admissione observo, quòd 119
in Bulla erectionis *§. 6.* demandatur constructio Sepulchri
pro sanguine conjunctis, & de parentela Summi Pontificis
Pauli V. in Vestibulo dictæ Capellæ, ad instar ejus quod
practicavit *Sixtus V. in ejus Constit. 58. §. 9. in fine*: Nec-
non *in §. 16. & pluribus seqq.* usque ad minutias enumeran-
tur munera, & obligationes, tam Prioris, quam Cappella-
norum; Et tamen in illis nullum legitur verbum, nullum- 120
que jota, suis Cappellanis directum, ad explendas funebres
functiones pro eisdem Consanguineis, & Affinibus, quo-
sum cadavera in dicta Cappella exponenda sunt, & in eo-
dem Sepulchro tumulanda; Quæ reflexio, unita cum aliis
animadversionibus, de quibus supra, videtur plusquam faci-
tè comprobare necessitatem assistentię Ministrorum nostræ 121
Basilicæ dd. funeribus functionibus, eò quia istæ in magna,
& numerosa Familia, qualis est illa Domus Burghesiæ, non
sunt aliquid novi, nequè rarò ad praxim reducen. & sicuti
Summus Pontifex Paulus V. prævidit, & providit multis 122
similibus contingentiis, quæ possunt, & non possunt ali-
quando verificari, prescribendo præcisam normam suis Cap-
pellanis, ita pariter fecisset de dictis Funeralibus, quæ non
possunt evitari, si voluisset illas fieri ab eisdem Cappellanis,
ex allegatis supra.

Præcipuè quia, si Sepultura est extra Cappellam, seu in
illius vestibulo, & in illa, ex destinatione d. Summi Pon- 123
tificis Fundatoris sepeliendi sunt illius Consanguinei, alii-
què de ejus parentela, impossibile est, quod practicari pos-
sit sinè Ministris nostræ Basilicæ, quia Prior, & Cappellani 124
Cappellæ Paulinæ in nostra Basilica nullum omninò actum
explere possunt in ordine ad sacras functiones, &, ut ita di-
cam, respectu sacrarum functionum neque unum pedem
in illa ponere possunt, nequè separatim, nequè unitim com
Clero nostræ Basilicæ, quod inter alios casus, qui adduci
possent, superlativè emicat in die Purificationis B. Virgi-
nis, quando iidem Prior, & Cappellani assistunt quidem
benedictioni Candelarum, quæ fit in dicta Cappella Pau-
lina, candelasquè de manu unius ex Canonicis accipiunt, 125
sed deindè abstinent se à Processione, quæ fit per Basili-
cam, permanentes in eorum sedilibus, in quibus stantes,
& capite discooperti expectant, & recipiunt Canonicos,
aliosque de Clero, processionaliter redeuntes ad eandem
Cappellam.

Videtur proindè æquè exorbitans, & impracticabile,
quod possint sinè Ministris nostræ Basilicæ peragere in illa 126
Exequias, & alias funebres functiones circa cadavera Con-
sanguineorum, & aliorum de parentela Summi Pontificis
Pauli V. Fundatoris, & longè exorbitantius, quod illa
possint sepelire in Sepulchro, ad dictum præcisum effectum 127
ab eodem Pontifice destinatum, eò quia ad hujusmodi mu-
nia explenda, attento quod sinę licentia, & permissione
Canonicorum nihil facere possunt in nostra Basilica, ad se-
pelienda dd. Cadavera, opus esset recurrere ad illa miracu- 128
la, quæ leguntur in Vita S. Pauli primi Eremitæ, & Ere-
mitarum Authoris; Nec non ad alia, practicata in morte S.
Mariæ Ægyptiacæ.

Ex quibus omnibus, præcipuè simul junctis, ut in qua- 129

libet materia faciendom esse, generaliter notant adducti *in*
dec. 9. num 81. & dec 89. num. 56. cor. Arguell. & in nostris præ-
cisis terminis *eadem Rota in dec. 455. num. 2. in medio par. 4.*
rec. nullatenus constare videtur de Territorio separato, mi-
130 nusque de qualitate *Nullius* respectu dictæ Cappellæ Pauli-
næ; Et proindè in omnibus antedictis tribus dubiis Jura Ca-
pituli, & Canonicorum Liberianæ Basilicæ mihi videntur
æquè solida, ac in Jure fundata.

DISCEPTATIO XII.

Narnien.

INTER

Episcopum, *ET* Magistratum Narniæ.

ARGUMENTUM.

Magistratus Sæcularis, attenta immemorabili consuetu-
dine, an possit retinere Scamnum intra Presbyterium,
unacum aliis prærogativis, de quibus in tota Disce-
ptatione.

IL trattamento, che prattica, e riceve il Magistrato di
Narni nell'ecclesiastiche Funzioni, è così singolare,
straordinario, e svantaggioso per la Chiesa, che difficilmen-
1 te potrà ritrovarsene un'altro eguale, nè dentro, nè fuo-
ri dello Stato Ecclesiastico: Almeno Persone informate di
queste materie, e che anno consomati più lustri nelli Studii
di questa S. C. seriamente affermano, di non aver letto, o
veduto caso simile. Averebbe voluto il moderno Vesco-
vo poter accordare anche in questo il suo dettame con il
desiderio, che hà d'incontrare tutte le sodisfazioni pos-
sibili della sua Città, ma vedendo crescere giornalmen-
te le innovazioni, e pretensioni, e riuscire inutili le
2 modeste, ed estragiudiziali conquestioni, hà stimato di non
potere più lungamente tolerare tanti pregiudizii della sua
Chiesa, e Dignità, nè tampoco diffenderla *more Castro-*
vam, anzi nè meno valersi de' rimedii canonici, benchè lo-
devolmente pratticati da tant'altri, ed approvati dalla S.
Sede, ma bensì di rappresentare semplicemente all'EE. VV.
tutto quello, che passa, per ricevere con tutta indifferen-
za, ed eseguire con la dovuta obbedienza, quegli ordini,
che si degnaranno prescrivergli. Poiche se bene non cre-
da di potere senza mancare al suo debito, lasciar corre-
re, e crescere tanti inconvenienti, quali egli repura a conto
proprio, non hà però alcuna immaginabile repugnanza
3 di accordare al Magistrato, senza altra replica, o contra-
dizione, tutte quelle prerogative, ed onorevolezze, che
l'EE. VV. crederanno compatibili con la preeminenza, e
dignità della Chiesa, e degli Ecclesiastici, e con il decoro
delle sagre funzioni.

Al presente il Magistrato interviene rare volte alla
4 funzioni, e più di rado ancora alle Prediche, contentan-
dosi di udirne due, o tre dentro il corso Quaresimale, e di
mancare alli Pontificali, anche ne' giorni più solenni del-
l'anno, lasciando, che molte volte vi assista Mons. Go-
vern. solo. Quando però interveniene alle detta funzioni,
prende luogo nel Presbiterio, e negli istessi Stalli corali de'
Canonici, senza veruna distinzione, o separazione, ezian-
dio quando li Canonici sono parati, e per entrarvi, si av-
vanza sino a mezzo il Presbyterio, e con il Magistrato, e
ne' medesimi Stalli, sono intervenuti a loro arbitrio anche
5 il Luogotenente criminale, e l'Auditore civile della Corte
secolare, e li due Medici condotti, e più sotto nelli Stalli
de' Beneficiati, il Cerusico condotto, e li Famigliari di
Monsig. Govern. e del Magistrato. Che se per opera di
Monsig. Governatore, & ad instanza del moderno Vesco-
vo, questi ultimi da quattro, o cinque anni in quà se ne
astengono, non è però in forma tale, che assicuri la conti-
nuazione.

In detti Stalli, oltre a tutte l'altre onorevolezze, per-
messe da sagri Riti, ed oltre alli continui inchini, ed osse-
quii del Clero, che passa, de Celebranti, ed Inservienti,
6 attesa la situazione del Presbiterio, a somiglianza di quello
di S. Maria Maggiore, ò più tosto dell'altro di S. Prassede,
riceve ancora la Pace dal Diacono parato, e con l'amplesso,
non con l'Instromento; E quando si ferma ad orare avanti il
SS. Sacramento, ed in altra qualunque simile occasione, si
fà preparare coscini grandi di panno violaceo, per inginoc-
chiarvisi sopra, non solo in assenza, ma eziandio in presen-
za del Vescovo, e delli Canonici, che s' inginocchiano so-
pra la nuda terra. Terminate poi le funzioni, partendo dal
Coro, insieme con il Vescovo, si pone, e camina a fianco, 7
ed in linea uguale con il medemo, benche vestito di Cappa
Pontificale, e l'istesso hà fatto nelle Processioni, alle quali
è venuto con il Vescovo in Cappa: Il che però non si è prat-
ticato, ne preteso da tutti, mà solo da alcuni, o meno in-
formati dell'antecedente uso contrario, ò più attenti all' ac-
quisto di nove preeminenze.

All' incontro l' istesso Magistrato, che tante onorevolez-
ze esigge, e riceve dalla Chiesa, non viene a ricevere il Ve- 8
scovo nel Palazzo Vescovale, quando và in Cappa alle fun-
zioni della Catedrale, ne tampoco l' accompagna nella
partenza, se non per quanto porta l'istessa strada, che deve
fare necessariamente egli ancora per uscire di Chiesa, ò al
sommo due, o tre passi di più; Non dà da lavare le ma-
ni al Vescovo, quando celebra pontificalmente, non
alza le Fimbrie del Piviale, quando il Vescovo parato por-
ta processionalmente il SS. Sagramento, overo il Legno
della Santiss. Croce nella Solennità di S. Giovenale; Ne
meno s'inginocchia alla solenne benedizione Pontificale, per-
che non s' inginocchiano li Canonici. In somma il Vescovo
non riceve dal Magistrato di Narni nella sua stessa Ca-
tedrale alcuna cortesia, maggiore di quella, che riceve-
rebbe fuori della sua Residenza, e giurisdizione, dal Ma-
gistrato di qualunque altra Città, dove gli accadesse di tro- 9
varsi, ed ufficiare pontificalmente. Anzi, essendo con-
suetudine antica, che ogni novo Magistrato prima di pren-
dere il possesso, venisse ad implorare il Divino ajuto nella
Chiesa Catedrale di S. Giovenale, primo Vescovo, e Pro-
tettore principale della Città, anno tralasciata questa fun-
zione ancora, non ostante il puntuale decreto di questa Sac.
Cong. contro essi, emanato li 16. Luglio 1605. che fu alle-
gato, e seguitato come magistrale *in una Camerinen. 24.*
Februarii 1680.

Siche a considerare giustamente tutto questo complesso di
trattamento, si vede, che il Magistrato esigge, e riceve 10
dalla Chiesa tutte quelle convenienze, ed onorevolezze,
che sono dal Ceremoniale de Vescovi permesse, e molte
ancora di quelle, che sono proibite; Ed all' incontro non
ne rende alla Chiesa veruna, ne anche di quelle, che dall'
istesso Ceremoniale vengono insinuate, o prescritte, nel
che propriamente consiste l' aggravio, che soffre la Chie-
sa, e la singolarità, e stravaganza del trattamento. Poi- 11
che ammettendosi, che alcune contravenzioni, di sopra
riferite, possino avere qualche esempio, benche raro, ri-
provato, e superato dalli esempii contrarii, di numero in-
finitamente maggiore; Si crede nondimeno, che in nessun
Luogo siano pratticate tutte insieme, ma bensì disgiunta-
mente, e separatamente, dove l'una, e dove l' altra, e
correlativamente ad altre convenienze, cortesie, ed osse-
quii, che li Magistrati prestano alla Chiesa, *ut qui gravatur*
in uno, relevetur in alio, secondo il sentimento della *Glossa*
in cap. unic. de Jurepatr. in 6.

Non si nega, che molti di questi inconvenienti, & abusi
non siano antichi, come quello di sedere nel Presbiterio, e 12
nelli Stalli corali, e di non dare da lavare, e di non al-
zare le Fimbrie del Piviale, e di ricevere la Pace con
l'amplesso, e simili, ma bisogna confessare ancora, che al-
tri molti sono nuovissimi, incominciati a tempo del moder-
no Vescovo, come quello di non venire à riceverlo in Anti-
camera, e l'uso de Coscini, e la pretensione di andare alla
Spalla del medemo Vescovo.

Affinche dunque si ponga qualche moderazione a que-
ste innovazioni, e tutta questa materia venga stabilmente 13
regolata in avvenire, & ogn'uno sappia, ed adempisca il
suo dovere, e si rimovano tutte le occasioni di male intel-
ligenze, troppo pregiudiziali al servizio di Dio, sono umil-
mente l' EE. VV. supplicate di prescrivere, e regolare il
trattamento, e cortesie, da pratticarsi vicendevolmente in
futuro, anche per via di amichevole, ed equitativo Tem- 14
peramento, commettendone l'incombenza, con le facoltà
necessarie, ad uno, o più Eminentissimi di quelli, che com-
pongono questo supremo Senato.

Come a punto fu pratticato nella Congr. tenuta li 27. Lug.
1718. quando riferitasi la presente Instanza benignamente 15
condescendendo al desiderio del Vescovo, rimisero tutto il
negozio a gli Emi Sig. Card. di Adda Prefetto, e Gualtieri
Ponen-

Ponente col rescritto: *Ad mentem*, quale fu, che detti Eminentiss. Arbitri regolassero questo Ceremoniale secondo la loro prudenza, per farlo poi osservare stabilmente in futuro.

Risaputosi questo dal Vescovo rassegnò subito la sua obbedienza a quanto fossero per comandare gli Eminentiss. Ar-
16 bitri; E per dare nuova pruova della singolare stima, ed inclinazione sua verso il Magistrato, si dichiarò con il medemo, e poi con più altri, che sarebbesi potuto regolare il Ceremoniale di Narni con quello di Orvieto, Patria dell' Emin. Ponente, e Città tanto qualificata, ed intelligente del punto, ed attenta alle sue convenienze, quanto è noto a tutti, ed allora governata da un Vescovo Prelato.

Non potè non gradirsi, e lodarsi una sì vantaggiosa offerta del Vescovo, confermata ancora a gli Eminentiss. Arbitri,
17 di modo tale, che potevasi credersi terminato questo negozio; Ma quando si stava per conchiuderlo, si udì, che chi compariva per il Magistrato, non intendeva di accettare interamente il Ceremoniale, e la pratica di Orvieto, ma solamente nelle parti, a se favorevoli, il che quanto fossa ragionevole, si lascia al discreto giudizio di ognuno, ben sapendosi, che tanto è lo scindere, quanto il distruggere le cose correspettive, massime nelli Ceremoniali, e nelli trattamenti, nelli quali un vantaggio compensa un aggravio, e secondo il detto della *Glossa*, citata sopra *num. 11. qui gravatur in uno, relevatur in alio*; D'onde ne siegue, che siccome *essentiae rerum sunt sicut numeri*, così li trattamenti, e Cerimoniali, se non sono intieri, secondo tutto il loro complesso, non sono più quelli, ma altri, essenzialmente diversi, come appunto sono essenzialmente diversi li medesimi numeri, diversamente disposti; Sicchè nel presente
18 caso, quando il Magistrato di Narni avesse avuto dalla Chiesa tutte quelle onorevolezze, che si praticano con quello di Orvieto, ed altre di più, che questo non gode, non avrebbe più avuto il trattamento di Orvieto, ma un'altro diverso, ed a quello superiore.

Onde svanito un tale proggetto di generale accommoda-
19 mento, fu necessario di assumere l'esame particolare de' dubj, proposti dal Vescovo, sopra li quali essendo piaciuto a gli Eminent. Arbitri di ricercare il Voto di uno de' Maestri delle Ceremonie di N. S. fu al medesimo per parte del Vescovo transmessa la Pianta Iconografica della Chiesa Catedrale di Narni, insieme con una Raccolta de' motivi, Decre-
20 ti, ed Autori, che trattano le materie controverse, posta ancora sotto l'occhio degli Emin. Arbitri, per facilitare lo studio, ed il disbrigo del negozio, quale Raccolta è la seguente.

Dub. I. *An Magistratus Civitatis Narniensis diebus so-*
21 *lemnibus per annum, & tempore Adventus, & Quadragesimae accedere debeant ad Ecclesiam Cathedralem, ad divina Officia, & Conciones audiendas.*

Basta vedere il Decreto delli 16. Luglio 1605. che si riferi-
22 sce per extensum appresso *al dub. 7. num. 55.* confermato, ed allegato *in una Camerien. 24. Febr. 1580* ibi: *Quapropter EE. DD. inhaerendo Decretis, aliàs in similibus emanatis in Narnien. 16. Julii 1605. & Fanen. 1. Septemb. 1607. decreverant per E. V. esse tegendam opportunis remediis dictum Magistratum &c.* A questo proposito si allega anche dal *Barbosa in Summ. Apostol. dec. collect. an. 460. num. 10. 11. & 12.* seguitato *dal Frances de Eccles. Cathedr. cap. 21. num. 65.* e lo stesso fu risoluto in una *Carpentoranen.* li 3. Dec. 1701. riferita, con l'altre, *dal Monac. nel Tom. 4. del suo Form. p. 33. num. 24.*

Non si pretende già questo con indiscreto rigore, come
23 se vi si dovesse porre la Puntatura; Ma nemmeno pare tolerabile la continuazione della pratica, che si è tenuta in questi sette anni, di non intervenire quasi mai, benche frequentemente vi siano intervenuti li Governatori Prelati, non senza ammirazione del Popolo; Onde almeno nelle Festività più solenni, e quando il Vescovo celebra Pontificalmente, dovrebbe il Magistrato dare questo buon esempio, come anche assistere alle Prediche ne' giorni festivi, e nelli Venerdì, ne' quali concorre quasi tutto il Popolo, come osserva il *Pignat. tom. 4. consul. 4. nu. 14.*

Dub. II. *An novi Priores accedere debeant ad Ecclesiam*
24 *Cathedralem, antequam possessionem eorum Officii in Palatio capiant.*

Basta il sopracit. Decreto, che si allega anche dal *Barbosa*
25 *in Summ. Apost. dec. collect. 221. num. 19.* altro simile si allega *dal Nicolio in Flosc. verb. Episcopus n. 49.*

Non osta il dire, che prima di prendere il possesso, non
26 possono vestire l'Abito Priorale, nè sono veramente di Magistrato, perche se la Visita non può farsi prima del possesso, si potrà fare immediatamente dopo, e prima di ogni altra funzione, ed azione estranea, essendo molto ragionevole, che s'incominci la Carica da questo ossequio verso li Santi Protettori, per implorare l'ajuto, massime quando si sà, e costa dal sud. Decreto, che tale era l'uso antico.

Dub. III. *An iidem Magistratus permitti possit locus in Presbyterio, tam Ecclesiae Cathedralis, quàm aliarum, etiam* 27
Regularium ejusdem Civitatis, dum ibi celebrantur divina Officia.

Oltre a quanto dispone *il Ceremoniale de Vescovi al lib. 1. cap. 13. in fine*, si può vedere il *Testo nel cap. Ut laici, de Vit.* 28
& Honest. Cleric. con gli altri Concordanti addotti *dal Gonz. nel med. cap.* Di più *il Pignat. tom. 1. consult. 7. à num. 27. & num. 38 & consu. 1. 3. per tot. & consult 65. num. 2. & tom. 4. consult. 16. per tot. & tom. 7. consult. 35. à num 1. Pantimol. dec. 1. annot. 11. à num. 41. Ventrigl. in Prax par. 2. annot. 12. §. unic. num. 34. Monacell. Form tom. 2. tit. 13. form. 2. num. 4. e l'Arcivescovo di Asti nel suo Tratt. della Sag. Visit. Apostol. par. 2. §. 15. verb. Sedes num. 1. & Matthaeucc. nell' Officialis Curiae cap. 28. num. 3.*

Li Decreti della S. C. de' Riti si possono vedere appresso li sopracitati Autori, e specialmente uno contro il Magistra- 29
to di Osimo appresso il *Pignat consult. 3. tom. 3 num. 13.* ed altro contro un Ministro della Casa di Neoborgo appresso *Crispin. Visit. Pastor. par 2. §. 7. num. 21.* Il Decreto generale per tutto il Regno di Napoli circa li Baldachini, e li Sedili de' Laici nel Presbiterio, sotto li 13. Marzo 1688. si riferisce *per extensum dal Monacel. tom. 2. pag. 36. juxta impress. Rom. e del Pignat. tom. 8. consult. 54. n. 8.*

E tralasciando gli altri più antichi, così ha risoluto la d. *S. C. in una Gerunden. 12. Marzo 1689. 22. Aprile 1690. Pon.*
il Card. Colloredo, che si riferisce *per extensum dal Monacello* 30
nel Tom. 4. p. 87. num. 489. Et in Montis Alti 23 Giugno 1703. Pon. l'istesso, & *in Aversana Praebem.* proposta dal Card. S. Clem. li 26. April. 1704. *à n resp. ad dub. 14.*

E più magistralmente di tutti nella celebre Causa *Amerina Sedilium*, proposta più volte dagli Emin. d'Adda, e No- 31
ris, e finalmente terminata sotto li 12. Sett. 1699. con l'esclusione del Magistrato dal Presbiterio, come si riferisce dal Decreto, stampato *per extensum dal Crespino della Santificaz. della Chiesa milit. lib. 3. della Visitat. de SS. Limini pag. mihi 178.*

Contro questo perpetuo senso di questa S. C. approvato ultimamente ne' soli termini di un semplice Banco nella *Velitern.* 32
10. Septemb. 1718. Ponente l'Emin. Fabroni al dub. 10 con queste parole: *An iidem Magistratui liceat in Ecclesia Parochiali S. M. de Trivio retinere Scamnum intus Presbyterium. Negativè*: Non rileva punto l'allegare la consuetudine immemorabile; Si perche fino a tanto, che non sia provata, e canonizzata per tre Sentenze conformi, deve darsi esecuzione al Ceremoniale: *Card. de Luc. de Praebem. disc. 19. n. 5. Barbos in Sum. Apost. dec. collect 87. num. 6. Pignat tom 4. consult. 35. per tot.* dove si vede tale essere la pratica della S. C. Come anche, perche dovrebbe provarsi già compita prima dell'anno 1600. quando fu publicata la Bolla di Clem. VIII. confermatoria del Ceremoniale, dopo il quale non poteva introdursi *Pignat. to. 4. cons. 49. n. 15.* E quando tutto questo fosse provato, nemmeno giovarebbe all'intento, perche il Ceremoniale non preserva generalmente, ed indistintamente tutte le consuetudini immemorabili, ma quelle solamen- 33
te, che sono insieme, e copulativamente immemorabili, e lodevoli, come si può vedere nelle molte dichiarazioni della S. C. riferite *dal Barbosa in Summ. Apost. dec. collect. 78. num. 3. & 5 e dal Pignat. nel tom. 4. consul. 26. à num. 15 e nella consul. 94. num. 8. & 9. e nella consult. 45. nu. 13.* Concorda il *Clericat. nelle sue Discord. forens. par. 1. de Benef. discord 68. dal n 8.*

Ora è certissimo, che quella consuetudine non è lodevole, che non è ragionevole, e quella non è ragionevole, che 34
ripugna a' sacri Canoni, e Decreti Pontificii, e Conciliari, come insegnano *la Glossa*, e *Dottori nel cap. fin. verb. Irrationabilis de Consuet. Sperel. dec. 179. num. 59 e 60.*

Questa in specie di stare li Laici nel Presbiterio, e più vicino all'Altare di quel, che siano li Canonici, e il Vescovo, 35
si reputa corruttella, ed abuso, e tanto lontana dall'essere consuetudine lodevole, che anzi l'istesso *Ceremon lib. 1. cap. 13. in fin.* canonizza per lodevole la contraria antichissima disciplina di S. Chiesa, di tenersi fuori, ivi: *Sedes autem prae nobilibus, atque illustribus Viris laicis, Magistratibus, ac Principibus, quantumlibet magnis, & excelsis, plus, minusve, pro cujusquam dignitate, & gradu ornatas, debet extra Chorum, & Presbyterium collocari, juxta Sac. Cano-*

num

*nom præscriptum, laodabilisque antiqoæ disciplinæ documen-
ta, jam inde ab exordiis Christianæ Religionis introductæ,
ac longo tempore observatæ*. Quanto vera sia questa antichis-
sima osservanza, e Massima della Chiesa, si può vedere ap-
presso il *Gonzal. in cap. 1. de Vit. & Honest. Cleric. Card Bona
Rer. liturgic lib. 1. cap. 20. num. 7. & Franc. de Eccles. Cathedr.
cap. 5. à num. 41.*

E ne' precisi termini, che la consuetudine immemorabile
36 di sedere i Laici nel Presbiterio non si debba attendere, ma
resti cassata, e riprovata dal Ceremoniale, come non lode-
vole, anzi abusiva, ed irragionevole, e distruttiva dal buon
ordine gerarchico, si prova *ex professo dal Pignat. consul. 7. n.
27 & 28 tom. 1. Panimol. dec. 1 annot. 13. n. 28. & annot. 11. à
num. 37.* dove attesta, che così ha sempre dichiarato questa
S. C. & *Monac. Tom. 4. pag. 33. num. 21. 22. & 23.* dove allega la
celebre *Gerunden* nella quale furono anche negate le Remis-
sorie per provare detta immemorabile, come irrilevante. Il
37 che generalmente procede in tutte le consuetudini irragione-
voli, come prova *il Card. de Luc. de Præbem disc. 24. n. 5.*

Dub. IV. *An etiam in ipsismet Stallis Canonicorum, &
38 absque ulla prorsus distinctione, etiam quando Canonici sunt
parati: Vel potiùs in Scamno, cum Postergali, & Genufle-
xorio, collocando extra Stalla Choralia, eorumque circuitum,
in alia parte ejusdem Presbiterii.*

Quando detto 3. dubio si risolva secondo la disposizione de'
sagri Canoni, e del Ceremoniale, cesserà il bisogno di ris-
39 pondere sopra il 4. non mancarà luogo opportunissimo da
collocarvi il Banco del Magistrato, di dove potrà godere ot-
timamente le funzioni, e la prelazione, che gli si deve sopra
tutti gli altri Laici.

Se poi volesse arbitrarsi, e permettersi la di lui permanen-
za nel Presbiterio, con qualche separazione di questo, o al-
tro temperamento: Non perciò si crede tolerabile la perma-
nenza nelli Stalli, Corali, e Canonicali. come ha più volte
dichiarato questa S. C. nelli Decreti riferiti *dal Barbosa in
40 Sum. Apost dec. collect. 442. num. 1. 2 & 3. & collect. 460. num. 2.
Panimol. dec. 1. annot. 8. num. 14. & annot 15 à num. 26. Pignat.
tom 3. consult. 3. num. 14. Ventrigl. p. 2. annot. 22. §. 1. num. 34.
Bordon. de Præced. quæst. 226. num 568. p. 234. & Monac. tom.
4 p. 33. num. 21.*

Sicchè tutto quel più, che si potesse concedere sarebbe un
41 Banco, con il suo Postergale, e Genuflessorio modesto,
nella maniera, che la S. C. permette agli altri Magistrati, e
come fu espresso in *una Baren. 2. Septem. 1690. Concedendum
esse Magistratui Baren. Scamnum, sive Sedile ligneum, sine
Suppedaneo, panno coopertum, tam in Ecclesia Cathedrali,
quàm in omnibus aliis Ecclesiis Sæcularium, & Regularium,
extra Presbyterium:* Il quale Decreto fu poi confermato,
42 ed esteso da questa Sac. Congr. in una *Aprutina 9. Octobris
1696 Pon. l'Em. Petrucci ad 8 dub.* come si possono riconosce-
re ambedue appresso il *Monac. tom. 2. tit. 13. Form. 2. n. 5.*

In sostanza, per quanto convenga faciliarsi, tolerarsi,
43 e dissimularsi molto a favore de' Magistrati, con recedere
ancora qualche volta dal rigore del Ceremoniale, per il bene
della pace, come osserva *d. Monacel. tom. 2. tit. 13 form. 2. num.
11. fol. 21.* contuttociò deve questo ancora regolarsi dentro li
termini del ragionevole, in modo tale, che la Gerarchia,
non si confonda, *& Laici Ordinem Leviticum, à Deo distin-
ctum, & separatum æmulari, & cum eo in Ecclesia locum, &
sedem æqualem habere, non præsumant*, come osserva il
sopracit. *Monac. tom. 2. form. 5 nu. 5.*

Dub. V. *An eidem Magistratui danda sit Pax cum amplexu
44 vel potiùs cum Instrumento, & à quo Ministro?*

E' chiara la disposizione *del Cerem nel lib. 1. cap 25. circa
med ivi: Et si aderunt Laici, ut Magistratus, & Barones,
ac Nobiles, detur Pax cum Instrumento: Quod instrumen-
45 tum osculetur prius Presbyter assistens*. E quanto al Ministro:
Se questa S. C. sotto li 5. Luglio 1614. ha decretato, *quod
Subdiaconus in Missa nullo modo ferat pacem Laicis, etiamsi
sint Principes*; Molto meno potrà portarla al Magistrato.
Si possono vedere il *Panimol. dec. 1 annot. 13. num. 30. ed il
Pignat. nel Tom 3. consult. 65 num. 1.* e più chiaramente nel
Tom. 1. consult. 7. num. 30. dove conchiude, doversi dare que-
sta pace *Domino Loci, & aliis Laicis post datam pacem omni-
46 bus de Choro, & tunc deberi, non à Beneficiato, sed ab ali-
qua Ministro, Cotta induto, non cum osculo, sed cum Instru-
mento*; E ne allega più Decreti di questa S. C. E che debba
darsi da un semplice Cappellano con Cotta, si dimostra an-
che nelle Figure, seu Imagini impresse *nel Ceremon. lib. 1.
cap. 24. e nel lib 2. cap. 8.* e l'osserva *Matteuc. Offic. Cur. cap. 28.
num 3.* & ultimamente l'ha deciso questa S. C. nella *Veliterna
10 Septemb. 1718. Pon. Card Fabrono ad 3. dub.* ibi: *An eidem
Magistratui sit dandum osculum Pacis per amplexum, seu po-
tiùs per Instrumentum, & à quo dandam esse Pacem per Instru-
mentum ab aliqoo Ministro, Superpelliceo induto.*

Dub. IV. *An eidem Magistratui, oranti ante SS. Sacra-
mentum, sive in alia quacumqae parte Ecclesiæ, tam præsen-
te, quàm absente Episcopo, & à Capitulo competat usus Pol- 47
vinarium, seu Strati?*

Bastarebbe il riflettere, che questa è una novità di pochi
anni, ed in tempo del moderno Vescovo, che sempre se n'è
dolsuto, come attestano tetti gli Ecclesiastici nella Fede, es- 48
sibita in Segretaria, e per escludere tale pretensione milita
une ragione fortissima, qual'è, che non avendo li Canonici,
nè tampoco il Vicario generale, una simile prerogativa,
non si sà vedere, come possa ora pretendersi dal Magistrato,
il quale in tutto, e per tutto, massime in Chiesa, deve ce-
dere al Capitolo, che in molti casi ha giurisdizione sopra di es-
so, come osservano il *Card. de Luc. de Præbem disc. 23 per tot.
ed il Panimol. dec. 1. annot 8. n. 16. ed il Pignat. nel tom. 3. consul.
3. num. 12.* e la decise questa S. C. in una *Tirasonen.* & in una
Osten. 3. Octobr. 1615. ed individualmente *per Narni* fu stabi-
lito nel Decreto delli 26. Luglio 1605. Onde sarebbe defor-
mità il concedere all'Inferiore una preminenza, che nell'
istesso tempo, e luogo non è permessa al Superiore, come 49
disse la *Rat cor Ottob. dec. 4. à num. 37.*

E perciò in una *Camerinen 9. Novemb. 1699.* fu proibito al
Magistrato anche l'uso di un semplice Pannicello, che si fa-
ceva porre sotto il ginocchio, e ciò fu confermato anche nel- 50
la Concordia, fatta li 21. Feb: 1699 come si può vedere *dal
Monac. tom. 2 tit. 13. form. 2. nu. 6. ad 5. dub. Magistratus non de-
bet genuflectere supra Panniculum, quod omnino prohibuit S.
Congr.* E se ne allegano dal medesimo le ragioni, ed altri De-
creti al *num 5* Che se questa prerogativa de' Coscini, e dello
Strato non compete neanche alli Vescovi, fuori della pro-
pria Diocesi; come osserva il *Pignat. nel Tom. 3. consul. 54. per 51
tot.* dove riferisce li Decreti proibitivi di questa S. C. non è
percettibile. come possano di nuovo pretendersi dal Magi-
strato.

In una *Toletana 28. Marzo 1626.* furono permesse tali pre-
rogative solo alle Persone Regie, ed alli Magnati, ibi
*Capitulum, & Canonici Metropolitanæ Ecclesiæ Toletanæ,
ad evitandos abusus pomparum, & fastus Nobilium, ad di-
ctam Ecclesiam confluentium, qui Sellas, Strata; & Pulvi-
naria præmittebant, decreverant aliàs, nemini licere impo-
sterum supradictis commoditatibus, seu vanitatibus in dicta
Ecclesia uti, exceptis dumtaxat Regalibus Personis, & Ma-
gnatibus, quod Decretum fuit Literis Pii V. confirmatum sub 52
anno 1571. Ex quo Decreto cùm effectum essee, ut Nobiles re-
traxerint se à dicta Ecclesia; Tandem d. Capitulum, & Ca-
nonici ad revocandos Nobiles decreverunt ampliare, & exten-
dere d. Decretum ad omnes Titulatos, & Magistratos, & Of-
ficiales, eorumqoe Uxores, Filios, & alios narratos in Li-
bello supplici illius Capituli, quod cùm per se facere nequirent,
ex quo Decretum illud authoritate Apostolica confirmatum ad
S. Cong. recursum habuerunt, quæ respondit. Nihil die 28.
Martii 1626.* E l'istesso *Capon.* che nella *disc. 319.* approva
l'uso del Coscino per i Pressidi, e Governatori delle Provin-
cie, lo disapprova però in fine per i minori Magistrati.

Dub. VII. *An Episcopo, ad Ecclesiam Cathedralem ac-
cedenti cum Cappa, ut Pontificaliter celebret, vel celebran- 53
ti assistat, Magistratus obviam ire debeat, & usque ad quem
locum?*

Sempre si è costumato, che il Governatore, ed il Magi-
strato sono venuti nell'Anticamera del Vescovo, anche pri-
ma del Capitolo, ed indi l'hanno accompagnato in Chiesa,
il che fu stabilito anche nel Decreto delli 16. Luglio 1605. 54
ivi: *Canonici, & Capitulum Cathedralis Ecclesiæ Narniea.
SS. D. N. & S. Rit. C. exposuerunt, Priores, & Magistratum
ejusd. Civitatis contra antiquam d. Civitatis consuetudinem
contra id, quod in Libro Cæremoniali Episcoporum statuitur,
prætendere inter Missarum Solemnia, thurificationis hono- 55
rem, & Pacem ante ipsos Canonicos, tam in Cathedrali Ec-
clesia, quàm in aliis Ecclesiis ejusdem Civitatis, ad quas Ca-
pitulum Ecclesiæ supradictæ, & prædictum Magistratum ire
contingit: Quod cùm à Canonicis, & Capitulo, Jure Eccle-
siastica tuentibus, non fuerit permissum. ipsum Magistratum
debitum, & solitum obsequium erga Episcopum, ad Ecclesiam
accedentem, in solemnioribus festivitatibus amplius præstare,
& ad Ecclesiam Cath. ire recusasse, non solùm ad solitas solemni-
tates per annum, & ad Conciones tempore Adventus, & Qua-
dragesimæ, sed neque ipsa die, qua Priores novi sui Magi-
stratus Officii possessionem sumunt; Et in Canonicorum Capi-
tuli, Fabricæ, & Ecclesiæ præjudicium, prohibuisse eis de-
bitam*

bitam, & consuetum Ceræ tributum à Consulibus Artium, & Massariis Castrorum, & Villarum suburbialium persolvi, ac etiam in solemn. Sacramenti Festivitate, & Processione solitum obsequium, & reverentiam præstare, & Tibicines Palatii, ad Processionem honorandam mittere recusasse, & (quod privatis Civibus sine contradictione exhibere solent) recusasse etiam Priores, seu eorum aliquem, ad locum Capitularem accedere, quando opus fuit pro authorizanda cassatione Instrumentorum, per Notarios defunctos rogatorum, juxta eorum Ordinationes, seu Statuta, & velle cogere Capitulum totum ad eorum Palatium ire pro hujusmodi Instrumentorum cassatione, aliaque plura in præjudicium, & odium dicti Capituli, & Ecclesiæ Cathedralis, Magistratum præfatum fecisse, & attentasse, eidem Sac. Rit. Congreg. ab eisdem Canonicis, & Capitulo narratum fuit.

Quæ quidem S.C. cui etiam specialiter hoc negotium terminandum ab eodem SS. D.N. Papa commissum fuit, animadvertens, maximè convenire, ut Jura Ecclesiastica tueantur, & laudabiles consuetudines in Dei, & Ministrorum ejus honorem conserventur, & quæ in Libro Cæremoniali Episcoporum, nuper edito, statuuntur ubique Terrarum, & præcipuè à Subditis S.R.E. & in Civitatibus, Sedi Apostolicæ subjectis, inviolabiliter observentur, Partibus in Jure, & in facto informantibus, benè auditis, prædictum Magistratum, & Priores Civitatis Narniæ Thuris, & Pacis honorem dictis Capitulo, & Canonicis juxta antiquam consuetudinem, & regulam, in dicto Libro Cæremoniali statutam, concedere debere, tam in Ecclesia Cathedrali, quàm in aliis Ecclesiis, ubi Capitulum, & Canonici prædicti simul cum Magistratu conveniunt, censuit, & declaravit: Ipsumque Magistratum debere Episcopo ad Ecclesiam accedenti debitum obsequium præstare, & in diebus solemnibus per annum, & tempore Adventus, & Quadragesimæ ad Ecclesiam Cathedralem ad Divina Officia, & Conciones audiendas ire, & consuetudinem antiquam per novos pro tempore Priores omninò observandam esse, eundi scilicet priùs ad Ecclesiam Cathedralem, quàm possessionem eorum Officii in Palatio capiant, nec licere Magistratui prohibere solitum Tributum Ecclesiæ, vel Canonicis, seu Fabricæ debitum à Consulibus Artium, & à Massariis Castrorum, & Villarum, & Magistratum prædictum in Processione SS. Sacramenti solitum obsequium præstare teneri, & Tibicines publicos ad illam honorandam mittere, & unum ex Prioribus debere ad locum Capitularem ire (ut eorum moris est) quoties opus fuerit, pro authorizanda cassatione præfatorum Instrumentorum. Nec Magistratum quidquam in præjudicium Episcopi, Ecclesiæ, Capituli, & Canonicorum innovare, seu attentare posse, eadem Sac. Cong. censuit, & declaravit, & si quid innovatum fuit, in pristinum reduci mandavit, & ad prædicta omnia adunguem observanda Magistratum teneri, & per Gubernatorem Civitatis Narniæ, & alios Superiores ecclesiasticos, & temporales opportunis remediis cogendos esse censuit, voluit, & ordinavit. Die 16. Julii 1605. Dominicus Episcopus Portuen. Cardinalis Pinellus P. Mucantius Secretarius Congregationis.

Ne osta il preteso di esserne il Magistrato attenuto per dovere assistere al sudetto Prelato: Primo perche moltissime
56 volte il medemo non è andato ad accompagnare, nè il Vescovo, nè li Governatori, che sono venuti alla Chiesa colla sola propria Famiglia, altre volte li medesimi Prelati non sono intervenuti per qualche loro impedimento, anzi talora nemmeno potevasi dubitarsi, che fossero per intervenire, perche erano assenti dalla Città; E pure nemmeno in quei casi, nè in occasione delle maggiori solennità, è venuto il Magistrato ad accompagnare il Vescovo, non ostante, che *in reliquis* sia passata tra essi, e si mantenga tuttavia, un' ottima corrispondenza: Segno evidente, che il non venire è proceduto da altra causa, cioè dal volersi sottraere da questo incommodo, con introdurre a poco a poco una consuetudine contraria all'antica. II. Perche 50. anni addietro, quando li Governatori erano parimente Prelati, venivano ancor essi in Anticamera col Magistrato. III. Perche il Magistra-
57 to di Narni è composto di sei Persone, e così possono ripartirsi, ed in più funzioni, quando alcuni di questi sono stati assenti, o impediti, si sono per le dette funzioni vestiti altri *de gremio*, o in ogni caso possono accompagnare l'uno, e l'altro, distinguendo i tempi: Per essempio, possono accompagnare il Governatore in Chiesa, e poi venire a prendere il Vescovo, o pure *viceversa*, ovvero regolarsi secondo la Concordia di Camerino nel 1. e 2. articolo, come si può legere *nel Monacel. tom. 1. tit. 13. formul. 2. num. 6.* Ma in qualunque modo, e con qualunque temperamento ciò si vo-
58 glia pratticare, non pare, che questo motivo basti a disobbligare il Magistrato dal solito accompagnamento, e perciò questa S.C. in una *Maceraten. 1. Aprilis 1662.* dichiarò: *Magistratum teneri præstare Episcopo, & Cathedrali Ecclesiæ consueta obsequia, tum præsente, tum absente Gubernatore: Et quatenus renuat præstare, compelli posse.* E pure si trat-
tava di un Governatore di Provincia, succeduto nelle gran- 59
di preminenze de' Vicelegati, come osserva il *Pignatel. to. 7. consul. 48. num. 8.*

Dub. VIII. *An eundem Episcopum ab Ecclesia discedentem
cum Cappa idem Magistratus associare debeat, & usque ad* 60
quem locum?

Almeno *usque ad Januam Palatii*, che consiste in uscire
dalla solita loro strada per tre, o quattro passi solamente. 61

Dub. IX. *An Magistratus associans Episcopum Cappa in-
dutum, sive solum, sive cum Gubernatore Prælato inceden-* 62
tem, possit incedere pari passu, & in æquali linea, & uti dicitur, alla Spalla, *seu potiùs in alia linea, vel ante, vel retro?*

Pare, che si debba rispondere *Negativè quoad primam
partem, affirmativè quoad secundam*. Perche questa preten- 63
sione è una delle novità, eccitate in tempo del moderno Vescovo, e nemmeno da tutti, ma solo da alcuni, e direttamente ripugna al Ceremoniale de' Vescovi, il quale vuole, che il Vescovo con Cappa vada solo, e che il Magistrato gli vada avanti, ed il Capitolo dietro, come al *cap. 15. del lib. 1. paulò post initium*, ivi: *Præibant Familiares Episcopi, & si aderit, Magistratus, aut alii nobiles, & illustres Viri immediatè ante Episcopum; Tùm ipse Episcopus, & post eum sequuntur Canonici bini, juxta antiquam, & canonicam di-
sciplinam*; L'istesso si ripete al *cap. 32. del lib. 1.* ivi: *Magi-* 64
stratus verò, & alii nobiles Laici ibant post Episcopum. E se bene in questo secondo luogo si parli di una Processione, nella quale il Vescovo si suppone parato; Contuttociò nel fine si estende anche a quelle Processioni, nelle quali il Vescovo andasse con Cappa; E conciliandosi ambedue questi Testi del Ceremoniale, si vede, che quando il Vescovo và processionalmente con la Croce avanti, sia con il Pluviale, sia con Cappa, li Canonici vanno avanti, ed il Magistrato dietro, a tenore del *lib. 2. cap. 32.* Quando poi và in Cappa,
ma processionalmente, il Magistrato và avanti, e li Cano- 65
nici dietro, a tenore del *lib. 1. cap. 15.* Ma nè in un caso, nè nell'altro, il Magistrato può andare alla Spalla del Vescovo, bensì, o avanti, o dietro.

L'osservanza di questa disposizione è stata più volte ricordata, e comandata da questa S.C. e specialmente in una
Æsina 6. Marzo 1697. *Relata ab Emin. & Rever. D. Card. Pe-* 66
truccio in Sac. Rit. Cong. Controversia inter Rever. Episcopum, & Magistratum Civitatis Æsinæ, super modo incedendi in Processionibus, aliisque functionibus Ecclesiasticis, Sac. ead. Rit. Cong. auditis, tam in voce, quàm in scriptis, utrisque Partibus, censuit servandum esse Cæremoniale, & ita decrevit, & servari mandavit. Die 16. Martii 1697. E più anticamente, ad esclusione ancora delle Dignità, appresso il *Pignat. consult. 23. num. 1. e 3. tom. 4. & cons. 81. num. 41. tom. 5.* ivi: *Ad 7. Archiepiscopum cum Pontificali Cappa incedenti neminem arrogare sibi debere, & se non vocatum ad ejus latus adjungat. Ipsam verò Archiepiscopum pro sua dignitate magis decere, ut solus incedat, quàm ut alios Dignitates, & Canonicos, quia sua membra, & subditi sunt, ad latus suum habeat.*

E così à dì 11. di Maggio 1705. fu risoluto contro il Magi-
strato di Sanseverino, Pon. l'Em. *Corradini* al dub. 4. ivi: 67
An Magistratus, & Consuli liceat in Processionibus, aliisque sacris functionibus incedere pari grada, ut dicitur à Spalla *cum Episcopo? Seu potiùs Episcopus solus præire debeat: Ad 4. negativè quoad primam partem, Affirmativè quoad 2.* cioè, che *Episcopus debet præire solus*. Nè solamente alli semplici Magistrati delle Città suddite è proibito l'andare à
spalla del Vescovo, ma anco alli Governatori delle Provin- 68
cie, secondo le risoluzioni, riferite dal *Barbos. in Summ. Apost. decr. collect. 401. n. 4. & collect. 442. n. 4.*

Dub. X. *An Episcopo pontificaliter celebranti debeat unus
ex Prioribus aquam ministrare cum Urceo, & Pelvi, ad ma-* 69
nus abluendas?

Ancorche il *Cerem. al cap. 11. del Lib. 1.* non imponga quest'
obbligo alli Magistrati, contuttociò l'universale consuetudi- 70
ne ha introdotto, che si pratichi comunemente, anche con i Vescovi non Cardinali, e non insigni.

Che se si stimasse opportuno di arbitrare nella collocazione del Banco del Magistrato dentro il Presbiterio, con dividerlo, e segregarne a questo effetto una porzione, mediante una nuova Cancellata, secondo il Temperamento, praticato

con

71 con il Magistrato di Amelia, in tal caso, non sarebbe fuori
di ragione, che il Magistrato di Narni corrispondesse a que-
sta Grazia, con la cortesia di dare a lavare, praticata uni-
versalmente da per tutto.

Dub. XI. *An dignior de Magistratu debeat à parte posterio-*
72 *ri sublevare, & per totam Processionem portare fimbriam Plu-*
vialis Episcopi, processionaliter deferentis SS. Eucharistiæ
Sacramentum, sive etiam particulam Ligni S. Crucis in festo
S. Juvenalis?

Affirmativè, come prescrive il *Cerem. al c. 33. lib. 2.* ivi:
73 *Et aliquis Princeps (si adsit) vel nobilior Laicus sublevabit,*
& portabit per totam Processionem Pluviale Episcopi à parte
posteriori, le quali parole dimostrano a bastanza, quanto si
reputi onorevole dal Ceremoniale questa funzione, per fare
la quale in questa Sac. Congreg. si sono udite più Liti, & in
particolare pochi anni sono in una *Comen.* Ponen. il Cardin.
Bichi.

Dub. XII. *An iidem Priores ad solemnem benedictionem*
74 *Pontificalem debeant genuflectere, vel solum se profundè in-*
clinare, ut faciunt Canonici?

Affirmativè quoad 1. partem, negativè quoad 2. come
75 prova il *Pignatel. tom. 3. consf. 65. num. 6. ad 5. tom. 4. consf. 99.*
num. 4. E se devono inginocchiarsi nel dare l'acqua da lavare
le mani, come vuole il *Cerem. nel lib 2. cap. 8.* molto più con-
viene, che ciò facciano al ricevere la benedizione. Così an-
che nel ricevere le Candele, le Ceneri, e le Palme devono i
Laici inginocchiarsi, benche non s'inginocchino li Cano-
nici, come dispone il *Cerem lib 2. cap. 16 & cap. 18. & cap. 21.*
In che si crede, che sia il Magistrato per imitare volontieri
l'esempio lodevolissimo di tanti Personaggi, e Principi, ed
in specie delli Dogi di Venezia, che nella propria Chiesa
76 Ducale di San Marco, assistendo con tutta la Signoria in
corpo alle funzioni ecclesiastiche, s'inginocchiano tutti alla
benedizione Pontificale del Nunzio, benche il Primicerio la
riceva in piedi, come si riferisce *da Gio: Stringa Canonico di*
S. Marco, e testimonio oculare, nelle sue *Addizioni* all'
Opera intitolata, *Venezia &c. descritta dal Sansovino*, e
stampata l'anno 1604. *al lib. 10. fol. 289. e lib. 12. fol. 333* come
77 anche *al lib. 1. cap. 136.* si vede, che nel Venerdì Santo all'
adorazione della Croce primo di tutti và il Celebrante, e poi
il Primicerio, e poi li due Canonici Assistenti, e poi il
Doge.

E perche in molti delli suddetti punti il Magistrato ha in-
novato di fatto dopo il Dec. delli 16. Luglio 1605. ed anche
78 in questi ultimi anni: Perciò deve ricordarsi della proibizio-
ne ivi contenuta: *Nec Magistratum quidquam in præjudicium*
Episcopi Ecclesiæ, & Canonicorum innovare, seu attentare
posse. E che si riferisce anche dal *Borbos. in Summ. Apostolic.*
dec. collect. 460. num 4.

PArere di uno de' Sign. Maestri di Cerimonie della Cap-
pella Pontificia, sopra detti dubj, con aver lasciato di
rispondere alli primi due dubj, forse per essere literalmente
79 contenute nel Decreto di questa S.C. sotto li 16. Luglio 1605.
come si può vedere sopra *num. 55.*

Dub. III. & IV. *Quanto al luogo del Magistrato in Chiesa,*
80 *parerebbe, che stante l'immemorabile a favor del medesimo*
Magistrato, si potesse concordare, e rispettivamente accorda-
re al detto Magistrato un Banco, separato da' Stalli Canonica-
li, alla sinistra del Trono Vescovale, tra l'Altare, e detti
Stalli Canonicali, juxta parietem, e discretamente più basso
de' Stalli Canonicali, e che questo Banco dovesse avere il suo
Reclinatorio per inginocchiarsi respettivamente come prima.

Dub. V. *Quanto alla Pace parerebbe, che potesse portar-*
81 *si dal solito Ministro dell'Altare, e darsi al Magistrato con*
Istromento.

Dub. VI. *Quanto alli Coscini, parerebbe, che il Monsig.*
82 *Vescovo potesse accordarli al Magistrato.*

Dub. VII. & VIII. *Quanto all'andare a pigliare Monsign.*
83 *Vescovo dal suo Palazzo alla Chiesa, parerebbe, che stante l'*
interessenza del Governator Prelato, potesse il Magistrato pas-
sare a pigliare prima Monsig Governatore, ed indi unitamen-
te con esso andare a prendere Monsig. Vescovo, il quale si tro-
vasse pronto alle Scale del detto suo Palazzo: Ed essente, o
impedito il Governatore Prelato, si portasse il Magistrato a
prender Monsig. Vescovo, come prima soleva col Governatore
non Prelato.

Dub. IX. *Quanto all'andare del pari con Monsig. Vescovo*
84 *vestito di Cappa, parerebbe, che il Magistrato potesse prati-*
care di andare immediatamente appresso.

Dub. X. *Quanto al portare, o dare da lavare le mani a*
85 *Monsig. Vescovo, essendo convenientissimo, che il Magistrato*
porti da lavare le mani a Monsig. Vescovo, quello che porterà
da lavare nell'atto di darsi l'acqua alle mani, doverà stare in-
ginocchione

Dub. XI. *Quanto all'alzare le fimbrie posteriori del Plu-*
viale, pare che il Magistrato possa accordare, e concedere di 86
portarle a Monsig. Vescovo.

Dub. XII. *Quanto al genuflettere alla Benedizione solen-*
ne di Monsig. Vescovo, parerebbe, che fosse un'atto da non 87
tralasciarsi dal Magistrato, tutto pietà verso Dio, e venera-
zione verso il suo Pastore.

Adversus tamen Folium, à Magistro Cæremoniarum
compositum, de quo sup. *p. 2. disc. 12. à n. 79. usq. ad. 87.* ex par-
te ejusdem Episcopi Eminent. Arbitris exhibitæ fuerunt se-
quentes Reflexiones.

Foglio da concordarsi tra Monsig. Vescovo di Narni,
e quel Magistrato.

Risposta. ANcorche questo *Foglio* conceda molte prero-
gative al Magistrato, espressamente contra-
rie al Ceremoniale de' Vescovi, alli Decreti della Sac. Cong. 88
de Riti, ed all'uso inveterato fino a questi ultimi anni, co-
me distintamente si è dimostrato di sopra *par. 2. disc. 12. n. 21.*
Con tuttociò il Vescovo di Narni si rassegna in tutto, e per
tutto a quanto sarà comandato dalli Em. Arbitri; E sola-
mente supplica per alcune dichiarazioni da specificarsi in ap-
presso, che sembrano assolutamente necessarie, affinchè la
Concordia, se è pregiudiziale alla Chiesa, almeno sia sta-
bile, e durevole, e si tronchino tutte le radici, capaci di pro-
durre nuove controversie nell'interpretazione, o essecuzio-
ne della medema.

Dub. III. An eidem Magistratui permitti possit locus in
Presbyterio, tàm Ecclesiæ Cathedralis, quam aliarum,
etiam Regularium, ejusdem Civitatis, dum ibi celebrantur
Divina Officia, & quatenùs affirmativè.

Dub. IV. An etiam in ipsismet Stallis Canonicorum, &
absque ulla prorsus differentia; Etiam quando Canonici sunt
parati? Vel potius in Scamno cum Postegarli, & Genufle-
xorio, collocando extra Stalla Choralia, eorumque circui-
tum, in alia parte ejusdem Presbyterii?

Foglio. *Quanto al luogo del Magistrato in Chiesa, parereb-*
be, che, stante l'Immemorabile a favor del medemo Magi-
strato, si potesse concordare, e respettivamente accordare al 89
detto Magistrato un Banco, separato da' Stalli Canonicali alla
sinistra del Trono Vescovale, tra l'Altare, e detti Stalli Ca-
nonicali, juxta parietem, *e discretamente più basso de' su-*
detti Stalli Canonicali, e che questo Banco dovesse avere il
suo Reclinatorio per inginocchiarsi respettivamente come
prima.

Risposta. Per dare luogo a questo temperamento conver-
rà levare tre Stalli Canonicali da quel lato, per ivi porre il 90
Banco; Compresavi ancora parte di quel sito, che ora re-
sta vacante verso il Quadro della B. Lucia, la quale diminu-
zione de' Stalli Corali non porterà gran deformità, mentre
il loro numero è di 39. eccessivo per 18. Canonici, come si
vede nella Pianta trasmessa.

Restano però a dicharatsi li seguenti Punti, e primiera-
mente:

Quanto debba esser più basso questo Banco delli Stalli Ca-
nonicali. Se possa bastare, che sia in pari linea di quelli 91
delli Benefiziati; Ovvero se debba elevarsi anche più, cioè,
alla metà di quel sito, che corre di svario tra l'altezza de'
Stalli Canonicali, e quella de' Stalli de' Benefiziati. Il Ban-
co del Magistrato di Amelia, regolato dal primo Maestro
delle Ceremonie di N. Sig. per ordine della Sag. Congrega-
zione è alto da terra fino al sedere palmi quattro, e mezzo.
Li Stalli Canonicali sono alti da terra fino al sedere palmi
cinque, e tre quarti, e quelli de' semplici Cappellani sono alti
da terra fino al sedere palmi tre di passetto.

Se il Reclinatorio per inginocchiarsi basti, che sia simile
ai Reclinatorio de' Stalli Corali. 92

Se il Banco, ed il Reclinatorio debbano coprirsi con qual-
che panno, ovvero basti così nudo, con la semplice cascata 93
di un pannicello violaceo, come il Reclinatorio de' Stalli
Canonicali, e di quegli Stalli, nelli quali il Magistrato ha
dimorato fin'ora.

Se questo Banco debba avere comunicazione con li Stalli
Canonicali, ovvero esser da quelli diviso, con chiudersi ver- 94
so quella parte l'ultimo Stallo Corale, come fu fatto in
Amelia.

Se detto Banco debba essere diviso dal Presbitero con
qualche piccola balaustrata divisoria, come fu fatto in simil
caso

95 caso nel Presbiterio di Amelia: In modo però, che detta
balaustrata non arrivi all'altezza del Reclinatorio, ne im-
pedisca l'accesso al Ministro, che porterà la Pace al Ma-
gistrato.
A tutti questi dubj si potrà facilmente provvedere, con
formarsi in Roma un piccolo modelletto di questo Banco,
96 da approvarsi dalli Eminentiss. Arbitri, dalla retta giu-
stizia, e pietà de'quali si spera doversi io ogni modo pre-
servare quella preeminenza, e distinzione, che si deve al
Capitolo, *come si è provato di sopra par. 2. discept. 12. à
num. 47.*
E perche la permissione del Banco nel Presbiterio della
Catedrale, si fonda sopra la consuetudine, e sopra la sup-
97 posta difficoltà di trovare altro sito congruo, benchè in
realtà, nè l'uno, nè l'altro motivo sussista, come altrove si
è dimostrato: Perciò resta da provvedersi all'altra parte del
terzo dubio proposto, nella quale si parla delle altre Chiese,
eziandio Regolari, nelle quali accade farsi dalle funzioni
con l'intervento del Vescovo, e del Capitolo; E non mi-
lirando le suddette ragioni, pare che nè anche possa aver
luogo il detto arbitrio; o almeno sia necessario, che gli
Emin. Arbitri dichiarino quale modo sia da praticarsi, e se
possa comportarsi l'abuso, che in alcuni luoghi si è veduto,
98 di porsi le Sedie di appoggio con braccioli in vece di Banco,
e di ornarsi il Genuflessorio con panni, e doppj Coscini
di seta, quando per li Canonici si prepara un semplice
Banco coperto con qualche Saja, in modo tale, che vengo-
no ad essere trattati con una inferiorità, e differenza troppo
monstruosa.
Per le medesime ragioni si stima necessario qualche prov-
99 vedimento per la Funzione degli Ogli Santi nella Feria
quinta *in Cœna Domini*, la quale da molti anni *citra* non
suole farsi nel Presbiterio, ma nel piano della Nave di
mezzo della Chiesa, dove si alza un Altare a posta, ele-
vato sol tanto, quanto porta la Pradella alta due terzi
di palmo, restando li Banchi per li Canonici, ed altri
Sacerdoti, e Ministri parati, anzi l'istesso Faldistorio del
Vescovo, nel piano della Chiesa; Per il che non pare do-
vere, che nè il Magistrato, nè il Governatore abbiano
Sedia, e Banchi più elevati del Faldistorio del Vescovo,
ma siccome questo si contenta di stare *in plano Ecclesiæ*,
senza Trono, e senza Pradella, o Suppedaneo, così pos-
100 sa il Governatore contentarsi di una Sede Camerale con
il suo Inginocchiatore d'avvanti, coperto di panno viola-
ceo, ed il Magistrato ancora di un Banco, simile a quello
de'Canonici parati.
Dub. V. An eidem Magistratui danda sit Pax cum ample-
xu, vel potiùs cum Instrumento, & à quo Ministro?
Foglio. *Quanto alla Pace parerebbe, che potesse portar-*
101 *si dal solito Ministro dell'Altare, e darsi al Magistrato con l'
Istromento.*
Risposta. Quando il Vescovo celebra Pontificalmente,
102 oltre alli Ministri parati, assistono ancora due Maestri di
Cerimonie, e più altri non parati: Perciò sarà necessa-
rio, che si esprima da Chi precisamente debba portarsi que-
sta Pace, se dal Prete assistente, o dal Diacono, o Subdia-
cono parati, che sempre sono Canonici, ovvero da un
Maestro delle Ceremonie, o altro Ministro dell'Altare, o
da Chi?
Dub. VI. An eidem Magistratui orandi ante Ss. Sacra-
mentum, sive in alia quacumque parte Ecclesiæ, tam præ-
sente, quàm absente Episcopo, & Capitulo, competat
usus Pulvinarium, seu Strati.
Foglio. *Quanto alli Coscini, parerebbe, che Monsig. Ve-*
103 *scovo potesse accordarli al Magistrato.*
Risposta. Quando alli Eminent. Arbitri paresse di conce-
dere questi Coscini, sarà necessario di almeno specificarne
104 la forma, e la materia, che nel Foglio non si esprime.
Perchè, se al Magistraro si concede l'uso de' Coscini di
panno violaceo, che prima si permetteva al solo Governa-
tore non Prelato, certo è, che ritornando alcun Governa-
tore non Prelato vorrà trattamento distinto, e superiore a
quello del Magistrato, siccome l'hanno sempre avuto gli
altri Governatori dello stesso rango, che soli avevano l'
uso del Coscino, *privativè qua* al Magistrato: Ed in tal
caso, o bisognerà concedergli l'uso dell'Inginocchiatore
(che di ragione ne anche competerebbe alli Governatori
Prelati) o almeno un Coscino più nobile, e grandioso, nel-
la forma, e nella materia, il che non potrà farsi, senza
che ecceda la qualità, e simplicità di quelli del Vescovo, con
nuova perturbazione di tutto il Ceremoniale.
Trattandosi pertanto di una prerogativa, non dovuta
di ragione, introdotta di fresco, cioè, dopo la venuta del
Governatore Prelato, e del moderno Vescovo, che l'ha 105
sempre contradetta, pare che ad ogni peggio, potessero ba-
stare li Coscini piccoli di corame, quali sogliono concedersi
dalli Eminentissimi Cardinali nelle loro Cappelle domesti-
che alli Prelati anche più qualificati, e questo pure non sa-
rebbe piccola prerogativa, quando tutto il Capitolo in cor-
po, ed in abito corale, cioè con la Cappa magna, e nella
propria Chiesa, e nell'istesso tempo, e luogo, s'inginoc-
chia su la nuda terra, al che si supplica benignamente ri-
flettere.
Di qualunque sorte poi si volessero concedere questi Cosci-
ni, si stima parimente necessaria qualche dichiarazione, 106
che restringa l'uso di qualche prerogativa a quelle funzio-
ni, nelle quali i Canonici intervengono senza li Paramen-
ti sacri, perche intervenendo con quelli, come nella sopra-
detta funzione, degli Ogli santi, sarebbe cosa troppo ri-
pugnante, e pregiudiziale alla Dignità Ecclesiastica, il
vederli trattati con tanto svantaggio, *comparativè* ad un
Magistrato laicale, che finalmente non è perpetuo,
nè supremo, ed al quale, di ragione, e di fatto essi pre-
cedono.
Dub. VII. An Episcopo, ad Ecclesiam Cathedralem acce-
denti cum Cappa, ut Pontificaliter celebret, vel celebran-
ti assistat, Magistratus obviam ire debeat, & usque ad
quem locum?
Dub. VIII An eundem Episcopum, ad Ecclesiam acce-
dentem cum Cappa, idem Magistratus associare debeat, &
usque ad quem locum?
Foglio. *Quanto all'andare a pigliare Monsignor Vesco-
vo dal suo Palazzo alla Chiesa, parerebbe, che stante l'in-
teressenza del Governator Prelato, potesse il Magistrato* 107
*passare a pigliare prima Monsignor Governatore, ed indi
unitamente con esso andare a prendere Monsignor Vesco-
vo, il quale si trovasse pronto alle Scale del detto suo Pa-
lazzo: Ed assente, o impedito il Governatore Prelato, si
portasse al Magistrato à prender Monsig. Vescovo, come pri-
ma soleva col Governatore non Prelato.*
Risposta. Per evitare ogni possibile disordine, o equivo-
co, che facilmente sarebbe per succedere, con ritardo, o 108
disturbo delle sacre Funzioni, sono supplicanti gli Eminent.
Arbitri di prescrivere, e dichiarare più precisamente il mo-
do, che si doverà praticare, e specialmente sopra li seguen-
ti dubj.
Se ogni volta, che il Vescovo intende celebrare Pontifi-
calmente, o assistere con Cappa alle funzioni, debba farne 109
avvisato precedentemente il Magistrato, la sera per la mat-
tina, o la mattina per la sera.
Come debba praticarsi questo avviso, se per mezzo di un
Maestro delle Ceremonie, o del Sacristano, o altro Chieri- 110
co della Catedrale, o piuttosto per Schedula scritta, stante
che non risedendo il Magistrato nel Palazzo Priorale, rare
volte vi si trova alcuno de'Signori Priori, e perciò converreb
be lasciare l'ambasciata al Segretario, ed il più delle volte
ad un Famiglio.
Se debba il Vescovo praticare simile diligenza con Mon-
signor Governatore, o pure sia incombenza del Magistrato
di parteciparne ad esso la notizia, ricevuta da Monsig. Ves- 111
covo nella forma da specificarsi, come sopra, per sapere se
voglia intervenire, o nò, ad effetto di prender le sue misu-
re nel partirsi dal Palazzo Priorale in tempo opportuno, per
non fare aspettare il Vescovo, ed il Clero, con ritardo del-
le funzioni.
Dicendosi nel Foglio, che il Vescovo si trovi pronto alle
Scale del suo Palazzo, per ricevere Monsig. Governatore, 112
si desidera sapere, se ciò s'intenda a capo delle Scale, o pure
debba trovarsi in fondo delle medesime.
Quando il Vescovo riceve Monsig. Governatore con Moz-
zetta, e Rocchetto, suole incontrarlo a mezze Scale, e cin- 113
quanta anni addietro, quando li Governatori erano pari-
mente Prelati, venivano anche essi con il Magistrato nell'
Anticamera a ricevere il Vescovo, come depongono *de visu*
Ecclesiastici, degnissimi di fede, che se ne ricordano be-
nissimo.
Pare necessaria qualche risposta anche sopra l'accompa-
gnamento in ordine al dub. 8. 114
Dub. IX. An Magistratus, associans Episcopum Cappa in-
dutum, sive solum, sive cum Gubernatore Prælato ince-
dentem, possit incedere pari passu, & in æquali linea, &,
ut dicitur, *alla Spalla*, seu potiùs in alia linea, vel ante,
vel retro?
Foglio. *Quanto all'andare del pari con Monsignor Vesco-*
vo

115 *vo vestito di Cappa, parerebbe, che il Magistrato potesse praticare di andare immediatamente appresso.*

Risposta. Questa parola *appresso* è capace di eludere affatto la disposizione del Ceremoniale, la mente della Con-
116 cordia, e porre il Vescovo in perpetui cimenti. Il Ceremoniale nel *lib.1.c.15.* dice, che il Magistrato vada avvanti: *Ante Episcopum; Tum ipse Episcopus, & post eum sequantur Canonici*. Nel *cap.32. del lib.2.* dice: *Magistratus verò, & alii nobiles Laici ibunt post Episcopum*. In nessuo luogo si trova, che debba andare *propè*, vel *apud*; Sicchè secondo il Ceremoniale non deve andare appresso, ma avvanti, o dopo. Questo Ceremoniale ha voluto la Sag. Congregazione, che si osservi, come fu detto nella *Æsina sotto*
117 *li 16. Marzo 1697.* e nella *Septempedana delli 11. Maggio 1715.* Ordinando, che *Episcopus solus præire debeat*. Perciò si supplica per una dichiarazione chiara, e letterale, quanto è chiaro l'articolo di cui si tratta, con esprimersi apertamente, che devono andare, o avvanti, come vuole il Ceremoniale, odietro, come hanno praticato fin'ora con tutti gl'altri Vescovi. Senza, che meriti alcuna riflessione l'ideata precedenza, o uguaglianza, o competenza con il
118 Caudatario, perche questo non si conta, nè si deve contare, come se appunto non vi fosse, mentre non vi fa figura veruna, ma cammina in quel luogo, come un semplice Ministro, ed Inserviente necessario del Vescovo, e non come Persona, che abbia luogo, o parte nella Gerarchia, o pretensione veruna con il Magistrato, al quale, benche vada innanzi, o a lato, non però si eguaglia, o precede, come non precedono li Caudatarj delli Em nen. Cardinali antiquiori, benche vadano avvanti alli Eminent. Cardinali meno antichi: Verità tanto chiara, e certa, che ne anche merita ulteriore commento, o discorso, nè rampoco deve lasciarsi indecisa, confusa, ed imbrogliata, sotto distiazioni metafisiche, troppo soggette alla discrezione, ò indiscrezione de'Particolari individui.

Dub.X. An Episcopo, Pontificaliter celebranti, debeat unus ex Prioribus aquam ministrare cum Urceo, & Pelvi, ad manus abluendas?

Foglio. *Quanto al portare, e dare da lavare le mani a*
119 *Monsig. Vescovo, essendo convenientissimo, che il Magistrato porti da lavare le mani a Monsig. Vescovo, quello che porterà da lavare nell'atto di darsi l'acqua alle mani, doverà stare inginocchione*.

Risposta. Per quanto ha insegnato l'esperienza di molti anni, quando il Magistrato è intervenuto alle Messe Pontificali, per lo più è intervenuto in Persona di due soli Priori.
120 Perciò si supplica della Istruzione di quello, che debba praticarsi in tal caso, cioè, se quei due soli debbano dar sempre da lavare tutte le volte, che bisogna, alternativamente, ora l'uno, ora l'altro, ovvero, se una sol volta per ciascuno, e quando, e da chi debba darsi le altre volte.

Dub.XI. An digniorde Magistratu debeat à parte posteriori sublevare, & per totam processionem portare fimbriam Pluvialis Episcopi, processionaliter deferentis SS. Eucharistiæ Sacramentum, sive etiam Particulam Ligni S. Crucis in Festo S. Juvenalis?

Dub.XII. An iidem Priores ad solemnem benedictionem Pontificalem debeant genuflectere, vel solùm se profundè inclinare, ut faciunt Canonici.

Foglio. *Quanto all' alzare le fimbrie posteriori del Pi-*
121 *viale, parerebbe il Magistrato possa accordare, e concedere di portarle a Monsig. Vescovo*.

Quanto al genuflettere alla Benedizione solenne di Monsig.
122 *Vescovo, parerebbe, che fosse un'atto da non tralasciarsi dal Magistrato, tutto pietà verso Dio, e venerazione verso il suo Pastore*.

Risposta. Oltre alli sopradetti otto Punti, si supplica
123 dell'opportuno provvedimento anche sopra gli altri dubj proposti, delli quali non si fa menzione alcuna nel Foglio trasmesso, e sono li primi due.

I. *An Magistratus Civitatis Narniæ diebus solemnibus*
124 *per annum, & tempore Adventus, & Quadragesimæ accedere debeat ad Ecclesiam Cathedralem ad divina Officia, & Conciones audiendas, juxta Decr. Sac. Rit. Congreg. sub die 16. Julii 1605.*

II. Dub. *An novi Priores accedere debeant ad Ecclesiam*
125 *Cathedralem antequam possessionem eorum Officii in Palatio capiant, juxta dispositam in supradicto Decreto*. Riferito per extensum sopra *par.2. discept.12. à nu.55. fol.356.*

Risposta per parte del Magistrato.

Credeva, e crede ancora il Magistrato della Città di Narni, affatto estinta la Controversia, vertente con Monsig. Vescovo intorno al Ceremoniale, poichè siccome Monsignore sudetto si compiace rimettersi in tutto, e 126
per tutto al Ceremoniale della Città d'Orvieto, così anche l'Oratore si è protestato sempre, e si protesta nuovamente di regolarsi secondo lo stile di quella Città, talmente, che per la terminazione di questo interesse altro non rimane, se non che l'EE. VV. si degnino informarsi di ciò, che si pratica in 127
Orvieto, ed indi prescriver la norma di quello debba osservarsi nella Città di Narni.

E benche Monsig. Vescovo ne' Fogli impressi, ultimamente distribuiti all'EE. VV. abbia supposto, che il Magistra- 128
to Oratore intende accettare il sudetto Ceremoniale d'Orvieto nelle parti solo a se favorevoli; Ciò però non ha alcuna sossistenza, poichè l'Oratore non ha mai sognato di scindere lo stile d'Orvieto, ma solamente ha detto, che rispet- 129
to alla controversia del Presbiterio, non poteva prendersi la regola di quella Chiesa, per essere di simetria, e situazione diversa dalla Chiesa di Narni, come è stato ultimamente riconosciuto, e che per conseguenza in questo punto do- 130
vevano l'EE. VV. prendere per se stesse alcun temperamento, di modo che ogni uno vede, che l'Oratore non si è mai discostato, nè si discosta dal Progetto già fatto.

Ciò presupposto, si stimava inutile di dare risposta distinta alli quesiti, ultimamente fatti da Monsignor Vescovo 131
sopra il Foglio, formato da uno de' Sign. Maestri delle Ceremonie, ed impresso sopra *par.2 discept. 12 à num.79. usque ad numer 87.* Ma perchè dall' Agente di detto Prelato si sono fatte premurosissime instanze per detta Risposta, 132
e vi si è anche aggiunto il comando dell' Eminen. Vostre. Perciò l' Oratore brevemente sodisfa alli detti quesiti con doppia Risposta, una generale, e l'altra particolare, e distinta.

La generale, che in una sola parola toglie tante eccitate difficoltà, si è quella, che per decisione di tutti li casi, 133
espressi da Monsignor Vescovo, si puol ricorrere allo stile d'Orvieto, e secondo quello regolare in tutto, e per tutto il Ceremoniale, a riserva del luogo da assegnarsi in Chiesa al Magistrato, rispetto a cui non puol procedere lo stile d'Orvieto per la diversità della simetria delle Chiese; Onde questa risposta generale toglie all'EE. VV. il fastidio di 134
esaminare a parte tutti li punti, & a Monsign. Vescovo il concepito dubio d'incontrar difficoltà nell'esecuzione del Foglio sudetto.

Passando poi alla Risposta particolare alli punti espressi nel contrario Memoriale, Quanto al primo, in cui si discor- 135
re circa il modo di porre il Banco del Magistrato, separato da Stalli Canonicali, per togliere ogni difficoltà parrebbe congruo, e ragionevole di lasciare il Magistrato nel luogo, e forma, in cui presentemente si ritrova, cospirando in ciò ogni motivo, tanto di rigor di ragione, quanto ancora di epicheja.

Il motivo di ragione, poiche ammette Monsig. Vescovo, che da tempo antichissimo, ed immemorabile il Ma- 136
gistrato ha ritenuto il sudetto luogo, senza che mai nè il Capitolo, nè tanti Vescovi Predecessori gli abbiano mai impedito il libero uso del medesimo: Anzi che dell'Anno 1605. essendo nate molte controversie di Ceremonie tra 137
quel Magistrato, ed il Capitolo, non si legge promossa quella del luogo nel Presbiterio, forse più considerabile degl'altri, benchè di quel tempo fossero più fresche le memorie delle disposizioni del Ceremoniale de'Vescovi, cinque anni prima publicato. Onde da quest' antica osservanza, e decorso di tanto tempo, nè risulta a favore del Magistrato un titolo chiarissimo, potendo egli allegare concessioni Apostoliche, Concordie, e Senrenze, passate in giudicato, e qualsivoglia altro titolo il migliore del Mondo, *de Lut. de Alien. disc.15. num. 11. Beaden. contr.* 138
legal.29. num.1 & sequent. & per Rot. decis. 574. numer. 10. ed altri addotti dal *Constantin. annot.62. num.43. & seq. & in Burgen. Jurisdictionis 26. Junii 1709. §. Concomitantia cor. R.P.D. Lancetta, & in Caven. 13. Julii 1710. §. Absque coram R.P.D. Falconetto.*

Senza che a questa immemorabile osti la disposizione del Ceremoniale de'Vescovi, dalla quale pare venghi proi- 139
bito di collocare i Laici nel Presbiterio. Poichè le parole di detto Ceremoniale non sono precise, ed obligatorie, poichè non dicono, che i Magistrati *debeant extra Cho-*

rum

rum, & Presbyterium collocari, ma solo dicono *decet*, la
140 qual parola non porta obligazione, nè è capace di privare
un Magistrato del possesso, legitimamente prescritto dal
tempo, anzi essendo, dopo emanato il Ceremoniale, de-
corsa una nuova centenaria, questa toglie l'efficacia di qual-
sivoglia precedente disposizione, potendosi in questo lasso
di tempo supporre, che a detto Ceremoniale siasi derogato
141 con Privilegio Apostolico, & in altra forma più solenne,
secondo le autorità di sopra allegate.

E di fatto l'esperienza, ch'è maestra delle cose, fa cono-
scer chiaramente, che la disposizione del Ceremoniale non
142 toglie la forza della centenaria, ed immemorabile, poichè
si vedono da tempo antichissimo ne' Cori, e Presbiterj di
molte Catedrali insigni, li Banchi del Magistrato, senza
che mai alcun Prelato abbia proferita sopra di ciò alcuna pa-
143 rola per farli levare; Anzi non sono men fissi della Sede
Episcopale, e particolarmente in Bologna, in Urbino, ed
altre cospicue Città, per non dire in Roma nella stessa Cap-
144 pella Pontificia, sebbene quivi, in luogo del Banco, siede il
Magistrato ne' gradini del Soglio Papale.

Oltre la disposizione di ragione resiste alla remozione del
Magistrato dal solito luogo il motivo d'epicheja, perchè es-
145 sendo il medesimo Magistrato stato ammesso in questa for-
ma per lo spazio di duecento, e più anni, non pare, che
possa oggi rimuoversi, e farsi questa innovazione senza pre-
giudicare al suo decoro, & anche senza recar danno alla
146 nobiltà della Chiesa, mentre staccandosi il luogo del Ma-
gistrato dal Coro, e diminuendosi li Stalli, si toglierebbe
tutta la simetria di quel bellissimo Coro, e Presbiterio, e
sarebbe anche necessario di muovere la Sede Vescovale,
dovendosi mutare il sistema, e la forma di tutto il Coro,
il che recarebbe un sconcerto non ordinario. Oltreche non
pare conveniente, che il Governatore, che va del pari
col Magistrato, e che presiede al temporale, debba sedere
147 più basso de' Canonici, che sono membri di quel corpo, di
cui è capo Monsig. Vescovo, Presidente nello spirituale,
tanto più che il Magistrato è parificato ne' dritti del Turibo-
lo a' Canonici.

Tanto più, che in realtà il Magistrato è diviso, e sepa-
rato dalli Canonici, riflettendo, che il Governatore, e
148 Magistrato stando nel loro sito, prendono l'ordine di pre-
cedenza dall'Altare, non da' Canonici *per modum conti-
nuationis*, dove li Canonici lo prendono dal Trono Vesco-
vale, e così oppostamente il Banco de' primi è diviso da quel-
lo degl'altri la grossezza, e spazio d'un intiero Stallo Cora-
149 le; Sicchè attesa questa circostanza, da cui vien tolta la
confusione, o commistione del Magistrato con li Canonici,
si fa strada più larga all'arbitrio dell'EE. VV. per non am-
mettere in questa parte alcuna innovazione.

Da ciò, che fin'ora si è detto nasce la risposta a gl'altri
150 cinque dubj subalterni, eccitati da Monsign. Vescovo,
come sopra *à num. 29. usque ad num.* 33. Imperocchè doven-
dosi osservare ciò, che si è pacificamente osservato fin'-
ora, nè essendo luogo alla pretesa innovazione, è inutile,
e superfluo il cercare quanto debba farsi più basso il Banco,
ed il Reclinatorio per inginocchiarsi, come anche se il Ban-
151 co debba avere communicazione con li Stalli Canonicali, o
dividersi dal Presbiterio con balaustrata, intorno a che
se li Signori Canonici vogliono chiudere l'ultimo lo-
ro Stallo verso il Magistrato, ciò non s'intende d'impe-
dirlo.

A questi dubj Monsig. Vescovo ha fatto l'aggiunta d'altri
152 due sostanziali.

Il primo è del sito, in cui dovrà porsi il Banco del Magi-
153 strato in altre Chiese per altre funzioni fuori della Catedra-
le, e come dovrà essere ornato.

Il secondo è del medesimo Banco, quando nella Feria 5.
154 *in Cœna Domini*, Monsig. Vescovo fa l'Ogli santi fuori del-
la Tribuna, cioè nel mezzo della Nave maggiore della Chie-
sa nel piano con l'Altare portatile.

Quanto al primo parerebbe, che il sito del Banco doves-
155 se essere il solito, e che in luogo delle Sedie, presente
Monsignor Vescovo, dovesse usarsi il Banco decentemente
ornato.

Quanto al secondo si crede, che Monsignor Vescovo deb-
156 ba far alzare un'Altare, almeno sollevato da terra un gra-
dino, oltre la Pradella, ed in questa forma egli, e li Cano-
nici, ed il Magistrato potranno usare Banchi, e Pradella
respettivamente in forma più decente di quello dice praticar-
si da Monsig. Vescovo.

Discorrendo ora del secondo punto principale accennato
157 di sopra *num.* 39. si dice, che la Pace si deve portare dal Pre-
te Assistente coll'Istromento, il quale deve portarsi dal
Maestro delle Cerimonie, che accompagna l'Assistente, e
porgersi al medesimo, quando dovrà dar la Pace, essendo
così la pratica delle Chiese più insigni.

Rispetto al terzo punto sopra li Coscini, la ragione per
cui si è detto, che li medesimi potrebbero accordarsi al 158
Magistrato, è fondata sopra la consuetudine, ed osservan-
za comune, mentre universalmente in qualsivoglia Chie-
sa, la maggior parte, se non tutti li Magistrati l'usano;
Intorno però alla qualità, non si pretende debbano esse-
re di velluto, rimettendosi questo all'arbitrio dell'Emi-
nenze Vostre, alle quali solo s'insinua, che quanto al co- 159
lore doverebbe essere dello stesso del Panno, con cui
si coprirà la Spalliera, ed il Reclinatorio del Ban-
co.

Poco importa, che li Signori Canonici vestiti de' Sa-
gri Indumenti non li usino, perchè nemmeno l'usano 160
quando sono con Cappa, e pure dal Magistrato si usa-
no.

Nel quarto punto, concernente il modo, da tenersi dal
Magistrato nell'andare a prendere Monsign. Vescovo, il 161
medesimo forma cinque dubj, e quanto alli primi tre pare-
rebbe, che si dovesse osservare il solito, ma quando que-
sto fosse controverso, si crede, che il Maestro delle Cere-
monie, intesa la mente di Monsig. Vescovo, dovesse par- 162
ticiparla a Monsign. Governatore, indi al Magistrato, il
quale doverà poi intendersela col Governatore, per esser
pronti alla sagra Funzione.

Al quarto pare, che si dovesse praticare una tale intelli-
genza, e concerto, Che Monsign. Vescovo non aspettas- 163
se a capo, nè in fondo alle Scale Monsign. Governatore,
ed il Magistrato, e perche vi è un Corritore tra le Scale, e
la Porta, potrebbero quivi incontrarsi, e respettivamente
finita la sagra Funzione nel ritorno a casa licenziarsi, con
che si risponde all'ultimo dubio.

In ordine al quinto punto, in cui si dice, che il Magistra-
to debba andare immediatamente appresso al Monsignore, 164
dà gran fastidio a Monsign. Vescovo l'intelligenza di quella
la parola *appresso*, e pure, secondo il senso literale, ed usi-
tato, il dire *immediatamente appresso*, è l'istesso, che
dire *immediatamente dopo*; Ma per maggior sodisfazione
di esso, accorda il Magistrato, che si spieghi dover egli 165
andare dopo Monsign. Vescovo immediatamente, cioè,
che non vi debba essere alcun'intermedio, come ferma lo
stesso Ceremoniale, riferito exadverso, ibi: *Magistratus
verò, & alii Nobiles Laici ibunt post Episcopum*; E
quanto al Caudatario, questo, o conti, o non conti, non 166
deve precedere al Magistrato, poiche in questo caso egli
non andarebbe immediatamente dopo il Vescovo, ma tre,
o quatro passi in dietro, che sarebbe un sconcerto, o mon- 167
struosità troppo sensibile.

Quanto al sesto punto circa il modo di dare da lavare le
mani a Monsignore, parerebbe, che potesse dirsi, che, o
siano due, o tre li Signori del Magistrato, questi potessero, 168
e dovessero portar da lavare a Monsignore uno dopo l'al-
tro, purche il più degno fosse l'ultimo, e perche si sup-
pone, che siano solamente due, si dovrebbe provvedere,
che prima di essi vi fossero altri, che supplissero, e quan-
do non vi fossero, che il secondo de' Signori del Magistra-
to portasse l'acqua le due prime volte, ed il primo l'ultime
due volte.

Finalmente rispetto agl'ultimi due quesiti, che fa Monsi-
gnor Vescovo, se il Magistrato in tempo dell'Avvento, e 169
Quaresima debba andare alla Chiesa ad udire le Prediche,
ed in oltre, se i Priori nuovi avvanti di prender possesso
debbano andare alla Chiesa Catedrale; Per quello riguar-
da il primo di detti dubbj, pare debba rispondersi, che si
osservi quello si è praticato fin'ora dopo il Decreto del 1605.
quale per altro non deve prendersi in linea di stretta, e pre- 170
cisa obligazione.

Quanto al secondo di obligare i nuovi Priori ad andare
alla Chiesa prima di prender possesso, non si sà capire, per-
che Monsign. Vescovo desideri, e ponga in campo questa 171
questione, mentre li nuovi Priori avvanti di prender posses-
so non fanno alcuna figura, che di semplice Cittadino, ve-
stendo con i loro abiti usuali, di modo che se andaranno alla
Chiesa, sarà l'istesso, che se vi andasse un'altro particola-
re, ed indifferente; Oltre di che essendovi oggi nel Palaz-
zo del Magistrato eretta la Cappella, ogni Funzione sagra
puol compirsi nella medesima Cappella, senza necessità
d'andare alla Chiesa Catedrale, la quale non ha in questa
parte alcun interesse.

Tutto

Tutto questo si è detto per sodisfare a Monsign. Vescovo, ed ubidire a'comandi dell'Eminenze VV. mentre per
172 altro l'Oratore di nuovo si protesta, che ogni controversia con Monsignor Vescovo resta già composta secondo la norma, da prendersi dalla Città d'Orvieto, in ciò, che è compatibile con la nostra Città, e nel resto il medesimo Oratore depositа tutte le sue ragioni nel prudentissimo arbitrio dell'EE. VV.

Replica di Monsignor Vescovo.

AVendo Monsign. Vescovo di Narni espressi tante volte in carta, e con tanta prontezza, e chiarezza li proprj sentimenti sopra le Controversie, e Ceremoniali
173 che pendono avvanti all'EE. VV. non è da maravigliarsi, se ha desiderato di arrivare una volta a sapere quelli del Magistrato, massime quando s'intende procedere in questo negozio per via di amicabile, fraternamente, ed equitativamente. Si è conseguita finalmente la grazia, mediante la partecipazione di un Memoriale di Risposta, presentato all'Eminenze VV. nel quale perche molte cose si suppongono, e molte si confondono, che meritano di esser particolarmente avvertite, distinte, e dilucidate. Perciò seguitandosi per minor tedio l'ordine, tenuto nel sudetto Memoriale, sono umilmente supplicate l'Eminenze VV. di riflettere con l'impareggiabile loro benignità, ed intelligenza.

§. Credeva, *§ E benche*; *e §. La replica*. Che sempre più si verifica, e conferma, che il Magistrato di Narni
174 non accetta, ma rompe, scinde, ed altera il trattamento d'Orvieto, quando non lo vuole accettare nel punto del Presbiterio, che è il più sostanziale, ed importante di tutti, e vale egli solo quanto tutti gl'altri insieme.

Questa difficoltà non scioglie con il motivo, che l'architettura, e simetria della Catedrale di Narni sia diversa da
175 quella di Orvieto; Perche si risponde, che la diversità non è tale, che anche in questa di Narni non resti luogo proprio, capace, ed onorifico per collocarvi il Banco del Magistrato fuori del Presbiterio, come si è dimostrato nella Pianta. Si aggiunge dippoi, che se il Magistrato crede, che il trattamento di Orvieto, tale qual'è, non sia praticabile in Narni (sia ciò vero, o non vero, e derivi da qualunque causa si voglia) bisogna dunque lasciarlo da parte, e desistere di allegarlo; Altrimente il volerlo solo nelle cose favorevoli, e ricusarlo nell'altre, è un volere quelle improprietà, scissura, e dissonanza, che dal Vescovo è stata, e sarà sempre contradetta, come ripugnante alla
176 ragione, all'equità, ed alli Trattati, che si sono fatti con esso, e da esso, che non ha veruna premura per il Ceremoniale di Orvieto, ma solamente l'ha proposto per dimostrare con tal paragone, quanto grande sia la stima, e l'affezione sua verso il Magistrato di Narni.

§. Il motivo di ragione. Ne il Magistrato ha mai provato, nè il Vescovo ha mai ammesso, che l'uso, o sia abuso di sedere nel Presbiterio sia immemorabile, ma solamente che è antico, nè più di questo può dire. Per qual
177 cagione non fosse questo impugnato dal Capitolo nell'anno 1605. ne dippoi dalli Vescovi susseguenti, non è noto al moderno, al quale basta di avere ad evidenza giustificata la necessità del suo ricorso, cagionato dalle innovazioni del Magistrato, che non potevano lasciarsi correre a conto proprio; Se poi la pretesa immemorabile, quando anche fosse provata, sia rilevante in questa materia, si è provato concludentemente di nò sopra *par.*
178 *2. discept.12. à num. 36.* con autorità puntualissime, alle quali non si possono contraporre le regolette generali del *meliorem titulo de Mundo*, che sono vere nelli suoi termini, ma inapplicabili alli nostri.

Ne questo nasce dalla sola disposizione del Ceremoniale, ma da più alti principj, de Concilj, de Canoni, De-
179 creti, e stili antichissimi della Chiesa, come si può vedere negli Autori, allegati nel luogo sopracitato, le parole delli quali non si sono trascritte, come notissime all'EE. VV.

§. E di fatto. Che se vuole allegarsi l'osservanza delle altre Chiese, si può affermare con tutta verità ciò,
180 ch'è stato osservato di sopra *discept. 4. à num.48.* cioè, che per ogni dieci esempj, che possono addursi a favore del Magistrato, se ne troveranno cento a favore del Ceremoniale; Con questa differenza di più, che questi sono lodati, ed approvati, e quelli all'incontro riprovati, e corretti, ogni volta, che nella Sagra Congregazione de' Riti è accaduto trattarsene, come alle risoluzioni, citate sopra *par. 2. discept. 12. à num. 27.* L'esempio di Bologna non si applica al caso, e molto meno quello della Cappella Pontificia doveva portarsi all'EE. VV. alle quali è notissimo, che quella non sa stato, ne esempio per le specialissime ragioni, che la diversificano dalle altre Chiese
inferiori; E se pure facesse stato, o esempio, lo farebbe contro il Magistrato, perche ognuno sà, che li Secolari, che assistono al Soglio Pontificio, non vi assistono *jure proprio*, ne perche facciano figura, o parte alcuna nella Gerarchia ecclesiastica, e ne' divini Uffizj, ma solo per servire, e corteggiare il Sommo Pontefice, il che è tanto vero, che in assenza del medesimo, mai v'intervengono, nemmeno potrebbero intervenirvi, perche non vi averebbero luogo. 181

§. Oltre la disposizione. Ora se il possesso, benche antico, ed anche immemorabile, non suffraga per la permanenza nel Presbiterio, non è meraviglia se per ordine della Sagra Congregazione de'Riti, ne sono stati rimossi li Magistrati laici, eziandio qualificatissimi, sempre che se n'è fatta l'Istanza, siccome all'EE. VV. è notissimo, e se ne possono vedere gli esempj, riferiti sopra *par. 2. discept.12. num. 29.* Ne questo portarebbe alcuna deformità al Presbiterio della Catedrale di Narni, anzi molto ornamento, con espurgarlo dagli abusi, che l'hanno sin'ora deformato. Il dire poi, che sarebbe necessario di muovere la Sede Vescovale, e mutare il sistema, e la forma del Coro è una esaggerazione, tanto lontana da ogni principio di verità, che non potrebbe condonarsi, se non a chi non ha mai veduto, nè la Chiesa, nè la Pianta del Presbiterio di Narni. 182 183

§. Tanto più. Quando li Governatori sono Prelati hanno prerogative molto maggiori del Magistrato, e goderanno anche in futuro le onorevolezze, che godono di presente, superiori non solo alli Canonici, ma anche a quelle di molti altri Governatori, che non sono di Provincia, mentre sedono in Coro più alto de' Canonici, con doppj Coscini, Genuflessorio, e Postergale di seta. E se veranno Governatori non Prelati, potranno contentarsi di avere il luogo più onorifico tra tutti gli altri Laici, senza prendere competenza con il Clero, del di cui gremio non sono. 184

§. Tanto più, *e § Da ciò*, *che si è detto*. Se poi rispetto al Magistrato si debba osservare, ciò, che si è osservato sin'ora, si lascia alla considerazione prudentissima dell'EE. VV. le quali bene vedono, che quando anche si voglia arbitrare, e moderare, non però si può distruggere affatto la disposizione delle Leggi. 185

§ Quanto al primo, *§. Quanto al secondo*. Circa questi dubj si è detto abbastanza di sopra *à num.35.* e solo si aggiunge, che con somma facilità si può collocare il Magistrato in un Banco *in plano Ecclesiæ*, come vi stanno li Canonici parati, e l'istesso Vescovo; Laddove per elevare l'Altare, il Faldistorio, e li Banchi de'Canonici a pari di quello del Magistrato, si ricercarebbe molta spesa, e la mutazione di tutto il sistema, eziandio della gran Tavola, dove si fa la Consecrazione degli Ogli santi; Onde è assai più ragionevole, che il Magistrato si accommodi e conformi alla situazione dell'Altare, del Vescovo, e del Clero, e non che tutti questi debbano prendere il loro regolamento dal Banco del Magistrato. 186 187

Non sussiste questa supposta osservanza comune di dar si li Coscini in Chiesa alli Magistrati, e quello di Narni non gli ha mai avuti in tempo de' Vescovi antecessori. E benchè l'Autore del contrario Memoriale si dichiari per sua modestia, che non si pretendono di velluto, non perciò scioglie il nodo della difficoltà, la quale consiste nel disavvantaggio, e pregiudizio, che ne risulta al Capitolo, come si è ponderato altrove. E perche s'insinua *exadverso*, che quanto al colore dovrebbe essere dello stesso del Panno, con cui si coprirà la Spalliera, ed il Reclinatorio del Banco: Perciò si supplica di avvertire primieramente, che la pretensione de'Coscini, non è, e non è mai stata di averli nel Banco, o nel Reclinatorio, come potrebbe per equivoco dedursi dalla detta insinuazione; Ma solo di averli nell'atto, che il Magistrato s'inginocchia avvanti all'Altare del Santissimo Sagramento, prima di portarsi all'Altar maggiore: Ed in secondo luogo si risponde, che quando questo Banco, e Reclinatorio volesse tolerarsi nel Piano del Presbiterio, a canto alli Stalli Corali, in tal caso non potrebbe darglisi altro ornamento di Panno, che quella semplice cascata, che si vede nel 188 189

Recli-

190 Reclinatorio de' sudetti Stalli, che servono per i Canonici.
§. *Poco poi importa*. Se poi camini il discorso, che si fa
191 in questo paragrafo, si rimette al giudizio d'ogni persona
sensata, bastando il solo leggerlo, per riconoscerne, l'insussistenza.
§. *Al quarto pare*. Desiderò Monsig. Vescovo qualche
dichiarazione di quelle parole del Progetto, nelle quali si
192 diceva, che venendo Monsig. Governatore con il Magistrato,
si trovasse pronto alle Scale per riceverlo: Ora si propone,
che debba riceverlo nè in principio, nè a mezzo, nè
a fondo delle Scale, ma nell'Atrio del Palazzo Vescovale,
cioè vicino al Portone, con che si riduce l'incontro a poco
più di nulla.
§. *In ordine al quinto*. Ciò che si dice in questo paragrafo
dimostra chiaramente, con quanta ragione abbia Monsig.
Vescovo supplicato l'EE. VV. di una chiara, e distinta de-
193 terminazione sopra questo punto. Perchè in sostanza, secondo
tutte le regole, deve il Magistrato andare, o avvanti,
o doppo il Vescovo: Essendo il Vescovo con Cappa deve
avere chi glie la porti, e questo Ministro non può stare
lontano dal Vescovo, se non quanto porta la distanza di un
passo naturale, per il corto tratto, che ha la Cappa Prelatizia,
incomparabilmente più corta (come ragion vuole)
della Cardinalizia. Posto questo sistema, o il Magistrato
deve andare dopo il Caudatario per le ragioni chiarissime,
che si sono dette di sopra: Overo deve andare in egual
194 linea con il Caudatario, prendendolo in mezzo, il che non
si loda, e non si vitupera dal Vescovo: Overo deve andare
tra il Vescovo, ed il Caudatario, il che speculativamente
potrebbe discorrersi, ma in prattica non è assolutamente
riuscibile, se non si vuole ridurre alla formalità quasi indivisibile,
ed invisibile di punti, e di linee (che non possono
regolarsi con il compasso) una distinzione sostanzialissima,
voluta dalla ragione, dalla legge, e dalla consuetudi-
195 ne generale, e particolare, che per conseguenza deve essere
visibile, patente, e fuori d'ogni equivoco, non soggetta
punto all'arbitrio, nè alla bizzarria di chi stasse (come
suol dirsi) su l'avvantaggio di portarsi un passo avvanti.
Questa sarebbe veramente monstruosità, e non già la sognata
precedenza del Caudatario, che va in quel luogo per necessità
di servizio, e non per alcuna sua pretensione, o preeminenza
di posto, come l'EE. VV. ne hanno continui sotto
l'occhio gli esempii, e de' Caudatarii, e de' Sediari, e de'
Palafrenieri, che alzano l'Ombrella, e portano Torcie,
e Coscini, ed in cento altri casi simili, in modo tale, che il
196 voler insistere più lungamente su questa supposta competenza
con il Caudatario non può attribuirsi ad altro, che ad
una finezza di specioso pretesto, per conseguire *de facto* e
sotto questo plausibile motivo, quella eguaglianza col Vescovo
vestito di Cappa, che si conosce non competere *de Jure*.
§. *Finalmente*, *& seqq.* Circa il merito di questi due dubbii,
si è detto a bastanza di sopra, nè Monsig. Vescovo deve
trascurarli, perchè appartengono all'onore di Dio, e del-
197 la Chiesa sua Sposa, ed essendo stati altre volte decisi dalla
Sac. Congreg. li Decreti della quale non si vogliono osservare,
perciò ragion vuole, che anche di questi si parli, per
quiete, e regolamento di ambe le Parti. Soggiungendosi,
per togliere ogni equivoco, che la Cappella del Palazzo
Priorale è più antica dell'anno 1605. quando li detti due dubii
furono decisi
§. *finale*. Tutto questo si è stimato necessario di motivare,
affinchè la verità abbia il suo luogo. E perchè si ricorre
di nuovo al Ceremoniale di Orvietto, perciò si replica un'
198 altra volta per sempre, che quando si accetti tutto intiero,
ed in tutte le sue parti, tutte le controversie saranno terminate,
a tenore del Mandato di Procura, già essibito; Ma
quando si voglia scindere, ed accettare, e ricusare, *in parte*,
& partibus, secondo che piace, e torna conto al Magistrato,
l'Oratore spera, che ciò non sia per ammettersi
dall'EE. VV.
Causa ulteriorem progressum non habuit ob translationem
Episcopi Narniensis ad Ecclesiam Cæsenaten. vacantem
per obitum b. m. Marci Battaglini, Operibus editis satis
noti.

DISCEPTATIO XIII.

Januen. pii Operis.

PRO

Capitulo S. Mariæ de Vineis.

CUM

Jacobo Squarciafico.

ARGUMENTUM.

*Patronus Cappellæ, posita in Ecclesia Collegiata, vel Parochiali,
an possit injungere recitationem aliquarum quotidianarum
precum, cum cantu, vel sine in sua Cappella,
invitis, & reluctantibus Rectore, & Canonicis
ejusdem Ecclesiæ.*

PRO negativa resolutione dubii, in quo quæritur, *an Canonici
Collegiatæ Ecclesiæ Sanctæ Mariæ Vinearum Januen.
possint prohibere Presbyteris de Massa ejusdem Ecclesiæ
recitationem Officii parvi S. Crucis in Cappella SS. Crucifixi
dictæ Ecclesiæ*, unicè insistitur ea adverto in ea circumstan- 1
tia, quòd Cappella, in qua quotidiè celebrare prætenditur
d. Officium, est de Jurepatronatus Jacobi, quòdque non
potest Patronus impediri à Capitulo Rectore Ecclesiæ, nè
in sua Cappella, prorsùs distincta ab Altare majori, necnon
separata à Choro Canonicorum, pium aliquod opus expleri
faciat à Presbyteris sæcularibus, qui neque etiam sint
de gremio ejusdem Ecclesiæ; Undè multò minùs impediri
potest, nè tale pium Opus adimplere faciat à Sacerdotibus
de Massa nostræ Ecclesiæ, qui sunt de illius gremio, ex
notatis per *Card. de Luc. de Legat. disc. 25. num. 9.* ubi sequendo
resolutionem Sac. Congreg. de Propaganda Fide, probat,
quòd Regulares tenentur præstare patientiam, ut in
eorum Ecclesiis per sæculares Presbyteros celebrentur Mis- 2
sæ, à piis Benefactoribus in eis relictæ, soluta tamen congrua
summa pro expensis paramentorum Ceræ, & Vini,
circa quod concordant resolutiones C. C. in *Neapolitana
28. Februarii 1605. & in Mediolanen. 4. Maii 1608. & in Romana
8. Januarii 1639.* relatæ ab *eodem Card. de Luc. ubi supra
num.* 10.
Cùmque hunc numero discursum, & forsan cum majori
energia, à me tunc temporis Prinre factum in Causa *Romana*,
inter Archiconfraternitatem SS. Sacramenti ex una, & 3
Canonicos SS. Laurentii, & Damasi ex altera *die 24. Martii
1711.* Ponente Card. de Abdua, & utraque Parte accerrimè
informante, Congreg. Visit. Apostol. admittere nullatenùs
voluerit, ut videre est in *Tom. 1. part. 1. discept. 16. à
num. 13.* speramus pariter neque etiam esse hodiè ab hac Sac.
Congreg. admittendum.
In dicta enim *Causa Romana* primo loco disputatum fuit
dubium sequens: *An Cappella; ubi asservatur SS. Sacramentum
in Ecclesia S. Laurentii sit propria Archiconfraternitatis
SS. Sacramenti*, quod fuit resolutum *Affirmativè*. Et 4
quidem non ex eò, quòd eadem Archiconfraternitas aliquem
addiderit ornatum eidem Cappellæ, ut prætendit fecisse
Jacobum in illa nostræ Ecclesiæ, sed ex eo quia postquam
emerat nudum, & simplicem situm à Canonicis, usque
ab anno 1566 ædificaverat ibidem à fundamentis insignem
illam Cappellam, quæ hodiè omnium oculis exposita
est in dicta Ecclesia.
Dubium verò ita sequentibus verbis concepto: *An possit Ar- 5
chiconfraternitas in d. Cappella SS. Sacramenti celebrare facere
à suis Cappellanis Anniversaria, aliasque Missas cantatas,
quorum onus rejectum fuit ipsi Archiconfraternitati, tempore
quo non perturbantur functiones Capitulares*, fuit undè responsum
fuit *Negativè*. Demandando tamen eidem Archiconfraternitati,
ut illas posset facere celebrari à Capitulo,
& Beneficiatis ejusdem Ecclesiæ.
Ea ratione, quia quamvis quilibet Patronus propria authoritate
pia Opera, quæ non inducunt servitutem in tota 6
Ecclesia, adimplere facere possit in sua Cappella, ut sunt
Missarum non cantatarum celebrationes, & similia, de quibus
loquuntur resolutiones Sacrarum Congregationum citatæ supra
num. 2. quando tamen agitur de Operibus etiam piis, quæ
servitutem inducunt in tota Ecclesia, ut sunt functiones

cum cantu, & similes, non potest illas facere sine consensu Rectoris, seu Administratoris Ecclesiæ, qualis in dicto casu erat Canonici S. Laurentii.

Eodem igitur modo discurrendo in nostris terminis, &
7 procedendo cum dicta punctuali resolutione S. Congr. Visit. Apostol. quæ vim legis obtinet ex adductis in *Tom. 1. part. 1. discept. 6. num. 64.* non videtur d. Patrono permittenda introductio ejusdem servitutis in nostra Ecclesia, mediante dicta functione canendi qualibet die Officium SS. Crucis.

Non attenta qualitate verè pii Operis, quale est illud
8 quotidianæ recitationis Officii parvi SS. Crucis; In his enim terminis talis qualitas in nulla habetur consideratione, quando agitur de inducenda servitute in tota Ecclesia, seu illis locis, in quibus tale jus servitutem inducendi nullatenùs verificatur, ut, omissis generalibus, in nostris terminis ultimo loco practicatum fuit in Vaticana Basilica; Cùm enim unus ex ejusdem Basilicæ Canonicus in ejus Testamento congruam reliquisset distributionem, dividendam inter Canonicos, & Beneficiatos, qualibet die Veneris post fun-
9 ctiones ejusdem Basilicæ ante Altare Sanctissimi Crucifixi recitando hymnum; *Vexilla Regis prodeunt*, cum aliis brevibus orationibus, idem Capitulum solemniter recusavit acceptare dictum onus, neque voluit eandem servitutem Ecclesiæ imponere, neque auditæ fuerunt exclamationes aliquæ, minùsque habitus fuit recursus ad Superiores pro obligandis dictis Canonicis ad se subiciendam eidem servituti, seu oneri, vel procuratæ fuerunt dissentiones, & scissuræ inter Canonicos, & Beneficiatos, ut factum fuit
10 in præsenti, sed hæres ejusdem Canonici, de legali facultate optimè meritus, probè agnoscens, quod omnia pendebant à mera voluntate Canonicorum, summa pace eidem recessioni acquievit.

Minùsque refragatur consensus, seu acceptatio talis oneris, facta per Presbyteros de Massa nostræ Ecclesiæ. Cùm enim ipsi non sint Domini, seu Rectores, vel Administratores nostræ Ecclesiæ, eò quia nec faciunt unum Corpus cum Capitulo, nec Jus aliquod habent in eadem Ecclesia, juxta *dec. Cavaler. 37. num. 2. & seqq.* & magistraliter firmata per eandem *Rot. decis. 495. à num. 1. & decis. 528. num. 13. & seqq. coram Emer. jun. & decis. 251. num. 10. part. 19. recent.*
11 ubi, quòd quidquid sit in concernentibus res œconomicas, in iis, quæ concernunt Ecclesiæ dominium, seu administrationem, nullum jus habeant Cappellani, & Beneficiati, & melius in *decis. 41. num. 8. & 9. coram Rojas*, ubi illam adducit convincentem rationem, his verbis: *Cum munus Beneficiatorum sit inservire Ecclesiæ, non autem se ingerere in illius administratione*; Redit idem fundatus discursus, quòd scilicet invito Domino, seu Rectore, & Administratore Ec-
12 clesiæ, non potest ab inferioribus Ministris, seu Cappellanis eidem Ecclesiæ imponi servitus, qualis est obligatio quotidiè alta voce canendi prædictum Officium, cum quotidiano saltem possibili impedimento, & perturbatione aliarum Ecclesiasticarum functionum, quæ in d. Ecclesia Parochiali eodem tempore fieri possunt, ut de se patet. Præcipuè considerando qualitatem Parochialitatis, in eadem Ecclesia existentem, necnon observando quotidianum, nimisque frequentem Christifidelium concursum ad dictam Ecclesiam,
13 circa quem integrum compesuit librum *del Dieci* Episcopus Brugnatensis sub titulo: *Il Concorso quotidiano della Madonna delle Vigne di Genova*, cum aliis, latè expensis in *Tom. 1. part. 1. discept. 7. num. 24. 120 & 125.*

Eò autem magis applicari videtur eadem punctualis resolutio Sac. Congreg. Visitationis Apostolicæ in d. *Causa Ro-
14 mana*, quo in illa sex concurrebant circumstantiæ talis naturæ, ut à fortiori militent in præsenti casu.

I. Enim loco agebatur in illa de solis 39. Anniversariis, seu Missis cantatis in toto anno, & consequenter de servitu-
15 ta ferè per 12. partem totius anni. In nostro autem sermo est de onere quotidiano, neque etiam exceptuatis festivitatibus Natalis, Paschatis, & similibus primæ classis solemnitatibus. Idque adversus notas Rubricas.

II. In dicto casu non revocabatur in dubium amplissimum Juspatronatus, à duobus, & ultra Sæculis acquisitum ab Archiconfraternitate, cum effrænatis clausulis faciendi in situ controverso quidquid ipsis Confratribus benevisum fuis-
16 set, & placuisset, *irrequisitis Canonicis, & Capitulo præfatis*, juxta præcisa verba Instrumenti, quod per extensum exhibitum fuit in d. Congreg. Visit. Apostol. In nostro, juxta contrariam prætensionem, agitur de prætenso Jurepatronatu, quod afferitur quidem exadversò hesterna die acquisitum fuisse à Monialibus Sancti Pauli Genuæ, sed prorsùs ignorantur qualitates, & conditiones talis acquisitionis, quæ cùm facta sit de recenti, atque exadversò nullatenùs afferatur Instrumentum acquisitionis, non sine fundamento dubitari potest, quòd præjudicialis sit Jacobo, illud non exhibenti, juxta firmata per *Rot. decis. 294. num. 1. coram Priolo. & decis. 644. num. 9. coram Cerr.*

III. In dicto casu Cappella patronata Archiconfraternitatis constituta reperitur in angulo Ecclesiæ, longéque posita ab Altare majori, & Choro Canonicorum; Nostra 17
autem Cappella posita est à cornu Evangelii Altaris majoris, & sic propè ipsum, juxta Architectorum Relationem.

IV. In dicto casu petebat Archiconfraternitas pia onera adimpleri facere à suis Cappellanis, qui excedunt numerum 25. qualibet die Missas celebrantibus in d. Cappella, habente annexam propriam, & magnificam Sacristiam, 18
prorsùs separatam, & distinctam à Sacristia Canonicorum; In nostro Cappella Jacobi nullam ex his prærogativis habet, sed in omnibus, & per omnia quoad Missas, quæ in illas celebrantur, dependentiam habet à Sacristia Ecclesiæ Canonicorum.

V. In dicto casu insistebatur pro dicta facultate *pro eo tempore* (sunt verba dubii) *quo non perturbantur functiones Ca- 19
pitulares*; In nostro autem hujusmodi præjudicium, & perturbatio functionum de facili verificari potest, eò quia agitur de Ecclesia Parochiali, in qua juxta casus contingentias possunt fieri functiones in illis horis, & eo tempore, quo canitur d. Officium.

VI. Demùm, in dicto casu instantia promovebatur ex mera necessitate, atque ad sublevandam eandem Archiconfraternitatem à Summis angustiis, quibus præmebatur, & 20
ad illam liberandam à mole multorum debitorum, quibus suffocabatur; In nostro autem illa promovetur ex mera voluntate Jacobi, qui ad instar herinacii, cùm à tribus annis ex gratia pedes posuerit in nostra Ecclesia, sive in una ex illius Cappellis, sub titulo, seu prætextu Jurispatronatus, vellet hodiè conculcare Dominos, & Rectores ejusdem Ecclesiæ, eosdemque obligare ad recipiendas illas servitutes, quæ idem insigni Collegiatæ Ecclesiæ nullo modo conveniunt.

Et ex his remanet prorsus inapplicabilis authoritas *Card. de Luc. de Legat. disc. 5.* & resolutio Sac. Congreg. de Pro- 21
paganda Fide, ibidem citata, & exadversò magnificata; Eò quia in illis sermo est de celebratione Missarum lectarum, à Card. Cornelio relictarum in Ecclesia Sanctæ Mariæ de Victoria Patrum Carmelitarum Excalceatorum, & sic de functionibus privatis, & sine strepitu, seu cantu practicandis in Cappellis patronatis, à quibus non potest aliquid inferri ad nostrum casum, in quo agitur de functione publica, & strepitosa cum cantu, importante servitutem in tota Ecclesia pro eo tempore, quo prætenditur adimpleri, ut de se patet.

Toto spiritu supplicantes hic, cohærenter ad ea, quæ ab Eminentiss PP. Congreg. Visit. Apostol. solidè considerata fue- 22
runt in d. *Romana anni 1712.* observare palpabilem illam differentiam, quæ intercedit inter celebrationem unius, vel plurium Missarum lectarum in Cappella patronata, quæ functio nullam involvit Ecclesiæ servitutem, nullumque importat impedimentum aliarum functionum in tota Ecclesia, & inter functionem solemnem, cum cantu, totam Ecclesiam occupante, & repetente, atque pro eo tempore, quo ad praxim reducitur, impedientem omnem aliam functionem in eadem Ecclesia; cum qua solida distinctione processum fuit in d. *Romana*, & re maturè perpensa firmatum fuit, primam functionem fieri posse in Cappella patronata ex sola vo- 23
luntate Patroni, secùs verò secundam, quæ invito Rectore, seu Administratore Ecclesiæ nullo modo ad praxim reducibilis sit.

Nec dicatur, quòd hujusmodi verè pium Opus, uti tendens ad majorem divinum cultum, & uti habens annexam congruam distributionem, habito respectu ad illos qui per turnum debent illud adimplere, omni Jure acceptandum 24
sit, atque omnibus viis procurandum, ut ad praxim reducatur, juxta animadversa in *Tom. 1. part. 1. discept. 28. num. 4.*

Strictè enim respondendo dicimus, quòd hujusmodi pium Opus tria includit, onus nimirùm, seu servitutem Ecclesiæ, emolumentum illorum, qui illud debent adimplere, 25
& honorem, seu divinum cultum, qui resultat ex recitatione dicti Officii SS. Crucis.

Si consideretur primum, hoc est onus, seu servitus Ecclesiæ, repugnat omnibus principiis, quòd quis invitus cogatur humeros supponere oneri, vel servituti, quam ferre, vel 26
non

non potest, vel non vult *leg. unic. Cod. Ut nemo invitus*, cum
aliis apud *Barbos. axiom 10. num. 4.*

Si consideretur emolumentum, responsio in promptu est,
27 quòd beneficium non confertur in invitum ad *Text. in leg.
finali Cod. Unde legitim. & in leg. Invitus §. Quod cuique ff. de
Regul. Jur.* Cùmque Canonici postponant dictum emolumen-
tum libertati eorum insignis Ecclesiæ, non videntur obligan-
di ad acceptandum dictum onus cum emolumento, cujus-
cumque sit qualitatis, vel quantitatis.

Si demum consideretur divinus cultus, hujus respectu ha-
bemus rotunda illa verba conventionis, solemniter initæ in-
28 ter Canonicos, & Presbyteros de Massa nostræ Ecclesiæ,
datæ in Summario, *Gubernium d. Ecclesiæ, & directio fun-
ctionum ratione Cultus divini &c. absolutè spectat ad Præpo-
situm, Canonicos, & Capitulum d. Ecclesiæ*. Igitur Jaco-
bus non debet in hac parte respectu divini Cultus in nostra
Ecclesia manus apponere, sed contentus esse debet invi-
gilare adimplemento illorum onerum in sua Cappella, quæ
non important Ecclesiæ servitutem, sub specioso titulo ma-
joris cultus divini, exemplo illius, quod in puncto nostri ca-
sus practicarunt Canonici Sacrosanctæ Vaticanæ Basili-
29 cæ. A facto enim, & operationibus Patriarcalium Eccle-
siarum Urbis bonum desumitur argumentum illatum fun-
ctionum, quæ fieri solent in aliis Ecclesiis Orbis, ut obser-
vavit *Rot. in Cassan. Jur. Paroch. 6. Junii 1707. §. Signanter
coram Caffarello*.

Ultra quòd numquam potest considerari favor augumen-
ti divini cultus in illa functione, quæ importat Ecclesiæ ser-
30 vitutem, & impedimentum aliarum Ecclesiasticarum fun-
ctionum in tota Ecclesia, juxta firmata per *Rot. decis.* 1026.
num. 2. coram Coccin. ubi ea hoc motivo mandavit Rota,
desistendum esse à sonitu tubarum, non attentis exclama-
tionibus illorum, qui in dicta lite succubuerunt, asseren-
tium, *illum respicere* (sunt verba dictæ dec.) *augumentum,
& decorem divini Cultus ex ea, quod introducitur ad effectum,
ut majori hilaritate, ac lætitia solemnizetur divini Regis
triumphus*.

Et tamen ad hoc, ut Eminentiss. Patres manibus palpent
31 cum longè majori zelo procurari à Canonicis solidius augu-
mentum divini Cultus in nostra insigni Ecclesia, dignen-
tur observare, quòd ad instar eorum, quæ non sine Bono-
rum laude, & approbatione practicari videmus in Urbe qua-
libet die Veneris in Ecclesia PP. Societatis Jesu, in illa Soc.
Agonizantium, in illa S. Francisci ad Pontem Sixtum, in
illa S. Franc. ad Ripam, in illa S. Nicolai in Campo Martio,
& in alia S. Lucæ Consalonis *nostri Canonici propriis ex-
pensis pro singulis sextis Feriis instituerant Expositionem SS.
32 Sacramenti in Capella S. Jacobi, in qua recitatis orationibus
propriis ad honorem sacros. Passionis magnus Populi nume-
rus, qui ferventer intervenit benedictionem accepit*, juxta
præcisa verba Eminentissimi Archiepiscopi in Relatione,
data in Summario.

Ex quibus ex una parte remanet manifestum, quòd iidem
Canonici non defecerunt, neque deficiunt in hac parte ad
33 implere ea, quæ ipsis in specie reservata fuerunt circa cu-
ram, ac directionem eorum, quæ concernunt augumentum
cultus divini in nostra insigni Collegiata, & Parochiali Ec-
clesia, ex alia verò, utinam præsens instantia, cum tali, tan-
toque calore exadverso promota, non participaret de qualita-
te illarum litium, de quibus mentio habetur in *Instit. crim.
lib. 4. tit. 6. num. 63.*

Non refragatur demum reflexio, quòd vigore dictæ con-
ventionis, datæ in Summario possint Presbyteri de Mas-
34 sa nostræ Ecclesiæ acceptare pia Relicta, illaque à se ipsis
adimplere; Recurrit enim eadem solida reflexio, quòd om-
nia hæc, & quæcumque alia, militantia, sive respectu di-
ctorum Presbyterorum de Massa, sive respectu Patronorum
alicujus Cappellæ, vera sunt circa illa opera, & pia Reli-
cta, quæ non important Ecclesiæ servitutem, secus verò
35 respectu illarum Ecclesiasticarum functionum, & piorum
operum, quæ dictam servitutem important, & annexam
habent, quia istorum respectu videtur repugnare omnibus
principiis, quòd invitis Rectoribus, vel Administratori-
bus Ecclesiæ æqualiter liberæ, & insignis, possit huic Ec-
clesiæ imponi onus, etiamsi istud respiciat illius majorem
decorem, & ornatum, ut in terminis hæredis, volentis au-
gere pium Legatum, à Testatore relictum pro majori orna-
mento Altaris Ecclesiæ, cum hoc, quòd in illo appone-
rentur illius insignia, respondit hæc Sacra Congregatio in
Rom. 4. Septembris 1700. quæ est *in Lib. 50. Decret. fol.*
681. quam sequutus fui *in Instit. crimin. lib. 3. tit. 8. num.*
40. & 41.

Die 16. Novembris 1715. proposito in C. C. dubio, regi-
strato supra *num. 1.* responsum fuit: *Negativè, dummodo re- 37
citatio fiat post expleta Divina in Choro Ecclesiæ*.

Cui resolutioni facilitatem aperuit viam impropria concor-
datio dicti dubii, quia Presbyteri de Massa non sunt Sacer- 38
dotes extranei in dicta Ecclesia, & proinde non sine exor-
bitantia prætensum fuit impedire eisdem recitationem dicti
Officii in propria Ecclesia, post expleta in Choro divina Of-
ficia; Debebat enim concipi, & concordari dubium circa
potestatem Patroni Cappellæ, à cujus facultate nullatenus
pendet imponere servitutem illi Ecclesiæ, in qua unicam ha-
bet Cappellam, juxta verba argumenti præsentis Discepta-
tionis; Malum autem in hac parte oritur ex eo, quòd in
concordatione dubiorum non petitur consilium Advocato-
rum qui proinde coguntur aliquando scribere super dubiis,
concordatis à Causæ Patronis, non sine Clientum præjudi-
cio, ut probat *Dom. Piton in Pareg. ad suas Discept. Eccles.
fol. 7 num. 19.* & observavi in *Tom. . part. 1. discept. 8. num.
95. & 96. & Tom. 2. part. 1. discept. 4. à num. 44.*

DISCEPTATIO XIV.

Pennen. Jurisdictionis.

P R O

Magno Priore Capuæ R. Hierosol.

C U M

Curia Episcopali Pennen.

A R G U M E N T I.

Loco subnectuntur sequentia Dubia.

I. *An Episcopo Pennen tanquam Sedis Apostolicæ Delega-
to quoad Vicarium seu Conservatorem Monasterii S. Joan. à
Sac. Relig. Hierasol. sive ejus Magno Priore deputatum, spectet
Licentiæ concessio volentibus ad Crates alloqui Moniales*: Af-
firmativè quoad 1. partem in casu, de quo agitur.

II. *An etiam volentibus celebrare in Ecclesia Monasterii*:
affirmativè.

III. *An ita quoque privativè ob ingressum in clausuram Me-
dicorum, aliorumque Inservientium*: Affirmativè.

IV. *An & quomodò Episcopus, ut supra, Delegatus,
valeat se ingerere circa ingressum Puellarum Educandarum &
professionem ...*: Affirmativè.

V. *An privativè ad ipsum Episcopum, ut supra Delega-
tum pertineat exploratio voluntatis circa professionem*: Af-
firmativè.

VI. *An Confessarius ordinarius, & Concionator debeant
prius ab eodem Episcopo approbari*: Affirmativè quoad Con-
fessarium, & teneri Concionatorem petere benedictionem
ab Episcopo.

VII. *An etiam alii Inservientes*: Negativè.

VIII. *An Electio Confessarii extraordinarii competat Vi-
cario an potiùs Episcopo, sivè sola approbatio*: Electio-
nem spectare ad Vicarium, & solam approbationem ad
Episcopum.

IX. *An intervenire valeat electioni Priorissæ, & quatenus
affirmativè, quomodò debeat intervenire, & an substituere
possit proprium Vicarium*: Affirmativè ad formam Bullæ
Gregor. XV.

X. *An eidem Episcopo notificari debeat præventivè tempus
electionis*: Affirmativè.

XI. *An, & quomodò possit se ingerere circa redditio-
nem rationis Priorissæ*: Affirmativè ad formam ejusdem
Bullæ.

XII. *An præfatus Vicarius, seu Conservator, & alii Mi-
nistri, inservientes eidem Monasterio subsint Jurisdictioni
Episcopi tanquàm, ut supra, Delegati in concernentibus Clau-
suram*: Affirmativè.

IN Congreg. habita die 4. Februarii 1707. proposita fuerunt
in hac Causa prædicta 12. Dubia, ut supra, resoluta;
Reproposita deindè fuerunt in Congreg. diei 4. Aprilis ejus-
dem anni 1707. & quoad 1. 2. & .. dictum fuit: *Prævio reces- 13
su à decisis, subscribi debere conjunctim ab Episcopo, & Vi-
cario Magni Prioratus, quatenùs Vicarius resideat*. Quoad 14

4 5. 6. 7. & 8. persitum fuit *in decisis*; Quoad 9. & 10. fuit re-
scriptum: *Ad formam Bullæ*: Demùm quoad 11. & 12. per-
stitum pariter fuit. *In decisis*.

Adversus quas resolutione die 13. Maii ejusdem anni 1707.
15 concessa fuit nova Audientia, cujus vigore reproponitur ho-
diè. Speramus autem quoad tria priora dubia, necnon quo-
ad 9. & 10. persistendum esse in decisis in reliquis verò à deci-
sis esse recedendum.

Ad quem effectum præmittimus, quòd Monialium Mona-
16 steria ad effectum, de quo disputamus, considerari possunt
in triplici differentia: Vel enim Moniales in omnibus, &
per omnia subjectæ sunt Locorum Ordinariis; Vel ab eo-
rum ordinaria potestate, & jurisdictione exemptæ sunt, im-
mediatamque subjectionem habent Apostolicæ Sedi, & in
utroque casu, longè à nostro diverso, Ordinarii circa eas-
dem Moniales omnem exercere possunt jurisdictionem: In
primo quidem vigore earum nativæ, & ordinariæ potesta-
tis, in secundo verò, uti Apostolicæ Sedis Delegati: Vel
17 demum Moniales subjectæ sunt Regularium gubernio, &
directioni, & est subdistinguendum, nam, aut talis subjectio,
& directio Regularium restricta, & limitata est ab Apostoli-
cis Constitutionibus, & Sac. Concil. Trident. ad certos ca-
sus, & contingentias, & in isto pariter casu, qui non est
noster, in dictis Monasteriis, atque in casibus, non conten-
tis in exemptionibus, possunt Episcopi, uti S. Sedis Delega-
ti, propriam exercere jurisdictionem; Aut demum eadem
18 Monasteria Monialium subjecta sunt Regularibus per mo-
dum totalis, & absolutæ subjectionis, hoc est tanquàm veris,
& propriis Ordinariis, & in istis terminis non possunt Epi-
scopi privativè se ingerere in iis, quæ, sive ex Juris commu-
nis dispositione, sive ex Concil. Trident. decretis, Locorum
Ordinariis competunt; Ea ratione, quia tam sacri Cano-
nes, quàm decreta Sac. Concil. Trident. necnon Apostolicæ
Constit. intelligi, & interpretari debent de illis Superioribus
Regularibus, quibus Ordinariorum Jura competunt, juxta
19 generalitèr animadversa per *Archidiac. in cap. Licèt canon. 6.
verb. Ordinarius de Elect. in 6. Fagnan. in cap. Cùm Olim. num.
8. & 9. de Præscript. Card. de Luc. de Jurisd. disc. 103. num. 4. &
20 in adnot. ad Concil. disc. 5. num. 21.* & in nostris terminis *Pi-
gnatel consult. 30. num. 1. & 2. tom. 10.*

Quòd autem talis procul omni dubio sit jurisdictio Sac.
Relig. Hierosol. ejusque Priorum erga Personas, sibi subje-
ctas, quòdque potiantur Jurisdictione quasi Episcopali,
iidemque Priores habeantur tanquàm veri Ordinarii, proba-
mus authoritate Doctorum, solemni Attestatione unius ex
21 primis Magnis Prioribus nostræ Religionis, & ex punctuali
resolutione S. C. C. utraque Parte informante, emanata, at-
que Episcopo sua Jura acriter deducente.

Quoad Doctorum authoritates, magna facilitate posse-
mus in hac parte longum retexere eorundem Cathalogum,
22 sed gratia brevitatis indicamus solùm aliquos ex modernio-
ribus, qui antiquiores citant, & sequuntur, nempè *Pigna-
tell. consult. 210. à num. 1. tom. 10 Escanno in Propugn. Relig.
Hierosolym. discept. 14 cap. 1. à num. 10. P. Mend. de Ord. milit.
disquis. 14 part. 15. sub num. 60. Card. de Luc. in Miscel. Eccles.
disc. 1. sub num. 78. & disc. 13. sub num 9. Rot. decis. 390. à num.
7. & decis. 391 à num. 1. part. 13. recent & in Toletana* impressa
ad ornatum *Card. de Luca de Jurisd. decis. 14. & 15.*

Observantes solùm cum dictis Authoribus, hujusmodi
verè singularia privilegia, à diversis Summis Pontificibus
23 Sac. Relig. Hierosol. concessa, nedum punctualiter esse ser-
vanda, sed ulteriùs amplianda, & fovenda, ea ratione,
quia cum omni sermonis proprietate appellari possunt pre-
tium sanguinis, quale appellantur honoraria Curialium in
Urbe *à Card. de Luca*, secutus *in Institut. crimin. lib. 2. tit.
8. num. 505.*

Quoad dictam Attestationem, illa est Card. Medicei,
unà cum alia Equitis del Bene; In illis enim cubitalibus li-
24 teris habetur, quòd ea omnia, quæ prætendit Episcopus
Pennensis in hac Causa, in duobus Prioratibus nostræ Reli-
gionis, possessis à d. Card. Mediceo, nulla tenus practican-
tur, vel prætenduntur ab Archiepiscopo Florentino, & Pi-
sano. Cùmque id sequatur, non ex particulari privilegio eo-
rundem Prioratuum, sed vigore generalium Privilegiorum,
nostræ Religioni concessorum, eadem ratione, & vigore
eorundem Privilegiorum idem practicandum est in nostra Ci-
25 vitate, ne eadem clara lex, & rotunda dispositio Privile-
giorum, ea sola diversa materiali situatione Monasteriorum
diversimodè ad praxim reducatur, contra dispositionem:
Text. in leg. Jam hoc jure ff. de Vulgar. & pupillar. cum con-
cordantibus apud *Rotam decis. 328. num. 9. part. 15. recent. &
coram Priol eisdem decis. & num.*

Ultra quòd solitum unius Loci optimè deservire potest pro
interpretatione, & declaratione eorum, quæ in aliis Locis
observari debent, concurrentibus iisdem qualitatibus, & 26
circumstantiis, ut generaliter notat *Rot. in Leodien. Reparat.
Campanil. 25. Junii 1688. §. Accedit coram Card. Caccia & in
Mindonien. 1. Mart. 1706. § Quarto cor. Ansald.* Et in termini
soliti, vigentis in aliis Prioratibus nostræ Religionis, eadem 27
Rot. in Tolet. Jur. 10. Decemb. 1688. §. Nec meretur coram Molin.

Quò demùm ad resolutionem S. C. C. hæc est in una *Melevi-
tana*, in qua obtinui declarationem nullitatis professionis 28
Hieronymæ Falsonæ post annos 33. ab illius emissione in
Monasterio Sanctæ Ursulæ Melitæ, & de qua mentionem
feci in *Institut. Crimin. lib. 1. tit. 10. §. 4. à num. 169. & in Tom.
2. part. 2. discept. 21.* Se opponente enim Episcopo Melevita-
no executioni Sententiæ Magni Magistri, latæ vigore res-
cripti d. C. C. in quo eidem Magno Magistro demandabatur 29
restitutio in integrum ejusdem Monialis, necnon recusante
exequi Breve SS. D. N. directum paritèr d. Magno Magistro,
coacta fuit eadem Monialis novum habere recursum ad
eandem C. quæ die 8. Augusti 1705. rescripsit. Exequendam
esse Sententiam Magni Magistri, prolatam absque ulla par-
ticipatione Episcopi, effectu punctualiter subsequuto.

Non fuerunt autem in aliqua consideratione habita ea,
quæ mediantibus Epistola, & protestatione, necnon cum 30
replicatis Scripturis deducta fuerunt ex parte Episcopi Me-
levitani; Quia generales regulæ, ab ipso adductæ, quævè
hodiè exagerantur, non procedunt, quando, ut in præsen-
ti verificatur, adsunt clara, & rotunda privilegia in con-
trarium.

Imò in dicta *Melevitana* justificatum etiam fuit ex parte
Religionis, quòd non ab Episcopo, sed à Magno Magi- 31
stro approbatæ fuerant Constitutiones dicti Monasterii;
Quòd Moniales visitatæ semper fuerunt à Magno Magistro,
atque ab ejus Deputatis, nunquàm autem ab Episcopo;
Quòd volentes Moniales ejusdem Monasterii transire ad
aliud, necessaria facultas data fuit Magno Magistro, non
autem Episcopo. Quòdque demum in casu alterius nulli-
tatis Professionis sororis Theresiæ Xaræ, Sententia pariter 32
lata fuit à Magno Magistro, non autem ab Episcopo, in
qua Sententia nimia consideratione digna sunt verba illa:
*In vim nostræ jurisdictionis ordinariæ, ac Privilegiorum,
à Sede Apostolica Nobis, & Ordini nostro concessorum*, quæ
digito ostendunt, illa vigere debere, & exequi in omni
alio Monasterio, eidem Ordini subjecto, quale est nostrum;
Non attento, quòd agatur de Monialibus, quia istæ om-
nibus Indultis, & privilegiis nostro Ordini concessis, com- 33
patibilibus tamen cum illorum professione, & sexu, frui,
& gaudere debent, juxta animadversa per *Tamburin. de
Jure Abbatiss. disp. 4. quæst. 4 num. 14. & disp. 21. quæst. 1.
num. 7. Pellizzar. in Manual. Regul. tom. 2. tract. 8. cap. 1. num.
72. Fragos. de Regim. Reipub. Christ. part. 2. lib. 11. disp. 24.
§. 6. num. 25. Escan. in Propugnac. Relig. Hierosolim. discept.
14. cap 3. num. 19.* cum aliis, citatis *in Tom. 1. part. 1. discept.
8. num. 11.*

Cùmque in eadem Causa *Melevitana* gravis exclamassent
Defensores Episcopi, quòd Deputati à Magno Magistro in
receptione probationum non processerant cum illo rigore, 34
qui practicari in istis circumstantiis meritò solet, digna-
ta fuit eadem C. C. injungere quidem eidem Episcopo,
ut iterum servatis servandis examinaret eosdem testes, sed
nomine ejusdem S. Cong. non autem vigore jurisdictionis,
quam in eodem Monasterio non habet, ut fuit justificatum
in Summario.

Hoc præmisso, accedendo ad tria priora dubia, de qui-
bus supra *num. 1. 2. & 3.* persistentia in decisis à fortiori com-
probari videtur ex hucusque animadversis; Si enim Priori-
bus nostræ Religionis conceditur, quòd majus est, nempe
Constitutiones facere, & approbare pro Monasteriis, eis-
dem subjectis, eadem Monasteria visitare, Moniales de 35
uno ad aliud Monasterium transferre, Sententiasque profer-
re circa nullitatem Professionum earundem Monialium;
Multò magis denegari eis non debet id, quod est minùs,
hoc est conjunctum cum Episcopo subscribere Licentias allo-
quendi Moniales, celebrandi in earum Ecclesia, necnon
pro ingressu in clausuram Medicorum, aliorumque inser- 36
vientium, juxta regulam *Text. in leg. Non debet ff. de Regul.
Jur. & in Auth. Multò magis Cod. de Sacros. Eccles.* & animad-
versa per *Menoch. cons. 302. num. 41. & Thom. de Thomasett. in
Florib. leg. regul. 89.*

Fortiùs quia privativa facultas, quam respectu horum 3.
dubiorum prætendit Episcopus, nulli innititur legali funda- 37
mento, vel prudentiali motivo.

Non

Non legali fundamento; Quia communiter observant in
hac parte Theologi, & Canonistæ, quòd, quidquid dicen-
38 dum esset, attento Jure antiquo hodiè licentia alloquendi
Moniales in Monasteriis, subjectis Regularibus, subscribi
conjunctim debet ab Ordinario, & Superiore Regulari, ut
videre est apud *Passer in cap. Periculoso num 168 & seq. de Stat.*
Regul. in 6. Ricciard. in Lycæo Eccles. tom. 1. cap. 7. §. 2. num 4.
Mend. de Ordin. Militar. disquisit. 14. part. 7. num. 68. Escan. in
Propugnac. Relig. Hierosol. discept. 14. cap. 3. num. 29. Panimol.
decis. 84 annot. 3. num. 50. & 90. Card. de Luc. in adnot. ad Con-
cil. disc. 36. num 6. circa finem, Pignatel. consult. 168. à num. 11.
tom. 1. & consult. 85. num 22. & 23. tom. 6. & consult 41. à num. 1.
tom. 10. Nicol in Flosc verb. Clausura sub n. 12. & verb. Monia-
les n. 29 & var lucubr. Jur lib. 1. tit. 3. de Vit & honestat Cleric.
n. 4. Matthæuc in Official. Cur. Eccles. cap. 3 n. 5. & cap. 11. n. 1.
39 ubi, quòd ita resolvit hæc Sac Congreg *in Vicentina 13. Febr.*
1627. & Monacel in Formul tom. 1. tit 1. formul. 3. num 3. &
tit. 11. formul. 19. num. 7. & tom. 2. tit. 15. formul. 55. num. 3.
Idemque observant, tum respectu Sacerdotum, celebrare
volentium in Ecclesiis Monialium, subjectarum Regulari-
40 bus, quàm respectu Medicorum, aliorumque Inservientium
eisdem Monialibus, ut circa primum videre est apud addu-
ctos à *Gavant. in Manual. verb. Monial. Cura spirit num. 32. Ce-*
sped. de Exemp dub. 34. sub num. 1. Capon. discept. 184. num 22.
Pellizzar. in Manual Regul tom. 2. tract. 10. de Monial. cap. 7.
num 7 Mend de Ordin milit disquis. 14. quæst. 4 sub num 18. Et
41 patet ex Decretis generalibus hujus S. C. relatis à *Pignatell.*
consult. 85. num 107. tom. 6. Et de secundis videre est apud
Azor Instit moral par. 1. lib. 13. cap. 8 quæst. 7. in fin Campanil.
in Divers. Jur. Canon rubr. 11. cap. 16 n 31. Pirbing in Jus Ca-
non. lib. 3. tit 35 n. 43. Tambur de Jur. Abbatiss disp. 23. quæst.
1. à num. 3. Sanch in Præcept. Decal. lib. 6 cap 16. num. 13. Mi-
rand in Manual. Prælat. tract. de Sacr. Monial. quæst. 11 art. 5.
concl. 1. Castrop Oper moral. tom. 3 tract. 16. disp. 4 punct. 10.
§. 2. num. 1. Pellizz. in Manual. tract. 10. cap. 5. sect. 2. num. 146.
Cesped. de Exempt. dub. 336. num 3. Victorel. de Origin & claus.
Sanct. fol. 30. §. Nomine Superioris, & § Redeo Lezzan in sum.
verb. Clausur n 24. Donat Rer regul tom. 4 tract. 5 quæst. 19. &
quæst. 17 n 2. & 9. Ventrgl. in Prax. tom. 1. annot. 1. §. 2. num 17.
Bonagrat. in sum. quæst. reg verb. Clausur in add. vers. Dicitur 5.
Minus eadem prætensa privativa facultas innititur alicui
42 motivo prudentiali, plus justo in contrarium exagerato, at-
que in eo posito, quòd Vicarii Magni Prioris nullam ha-
beant necessariam notitiam qualitatum Sacerdotum, cele-
brare volentium in Ecclesia nostri Monasterii, illique Infer-
vientium, quæque in gradu superlativo supponitur in Epi-
scopo; Quia, quando omnia hæc à parte rei subsisterent,
circa quod suum locum veritati relinquimus, semper verum
esset, quòd cùm idem Episcopus debeat primus subscribere
43 dictas licentias, quatenùs cognoscat, non expedire illas
concedere, potest abstinere ab illarum subscriptione, &
res erit expedita, atque facilitate maxima inconvenienti-
bus omnibus, exadversò exageratis, satis, superque con-
sultum erit.
Quibus non adversatur prætensa consuetudo in contra-
44 rium: Proceditur enim exadversò cum æquivoco, quando
prætenditur, ut consuetudo, introducta in uno casu, possit
suffragari respectu alterius diversissimi casus: Est enim no-
tissimum principium, consuetudinem tantum habere de po-
tentia, quantum habuit de actu, nulliusque virtutis, & ef-
ficaciæ remanere extra sphæram illius præcisi casus, in cujus
terminis introducta, & servata fuit, ut uno ore advertunt
45 DD. adducti per *Altogr. cons. 61. num. 12. lib. 2. Thomat. decis.*
331. num. 38. & decis. 339 num. 4. Palm. Nepot. allegat. 287. num.
25. & alleg. 289 n. 4. & Rot. decis. 50. num. 38 & decis. 78 num. 40.
coram Ansald & in par. 19. recent. decis. 504. n. 6. & decis 520. n.
7. & post Constant. ad Stat Urb. decis 124. à num. 37. & in Gien-
nen Juris votandi 27. Jan. 1704. §. Quæ adeò cor. Cord. Scot.
Diversitas autem casuum, non sine mysterio exadverso
46 involutorum ad confundendam materiam, palpatur mani-
bus. Quia de præsenti reperitur in nostra Civitate Vicarius,
specialiter à magno Priore deputatus. In præteritum verò
nullus unquam Vicarius in eadem Civitate degit, vel mo-
ram fecit, juxta authenticas Attestationes, exhibitas in
Summario, & signanter id patet ex Attestat. Magistratus
nostræ Civitatis, ibi; *Nel qual Monastero mai la Religione vi*
ha destinato Soggetto, che vi soprastasse con titolo di Vica-
rio generale, o di Conservatore; Ex Attestatione Patrum Or-
47 dinis Prædicat. ibi: *E per quanto Noi abbiamo inteso da perso-*
ne vecchie di questa predetta Città, sappiamo, che mai vi fù sta-
to simile Conservatore, o Vicario: Et ex Attestatione omnium
Dignitatum, & Canonicorum nostræ Cathedralis: ibi: *Si*
testifica in parola di verità, come non si è mai per l'addietro
costumato, nè pratticato dalla Religione di Malta di elegere, e
deputare Conservatore, o Vicario per le Monache del Ven. Mo-
nastero di S. Giovanni Gerosolimitano; Idemque narravit Epi-
scopus anno 1669. S. C. C. occasione illius resolutionis, quam 48
sub dicto præsupposito clam, & subreptitiè expiscavit, juxta
verba restringenda intra.
Si igitur admittitur exadversò, & concludenter justifica-
tum fuit in dicto Summario, quòd in præteritum nullus un- 49
quam adfuit Vicarius magni Prioris in nostra Civitate, ni-
mis improprium est hodiè prætendere, ut id, quòd practi-
catum fuit in dicto diverso casu non existentiæ Vicarii, ex-
tendatur ad præsentem, in quo dictus Vicarius adest, con-
tra communem Doctorum opinionem, nullam admitten-
tium extensionem in his circumstantiis, ex supra allegatis,
& addimus *Card. de Albic. in Addit. ad Pamphil. decis. 88 num* 50
7. Rot. coram Dunoz. sen decis. 74. num 2. & in part. 11. recent.
decis. 278. num. 8 & in part. 14. decis. 355. num 6. & in part. 17.
decis. 96 n. 22. & in par. 19. dec. 449 num. 2. & decis 484. num. 11.
Absque ulla difficultate, ex quo negari non potest, quòd
talis prætensa consuetudo, uti contraria Juris communis di- 51
spositioni, sit odiosa, itaut omnis possibilis capienda sit in-
terpretatio pro illius exclusione, & restrictione, justa ea,
quæ generaliter observat *Rot. cor. Dunoz jun decis 616. num. 4.*
& coram Emer. jun. decis. 879. num. 6. Et favore nostræ Relig.
Hierosol. *Rota in Toletana 17. Junii 1698 §. Quo verò & 16.*
Junii 1690. §. Quatenùs coram Molines.
Quæ omnia admissa, & canonizata fuerunt ab hoc sacro-
sancto Consessu die 4. Aprilis 1707. quando, prævio recessu 52
à decisis 4 Februarii ejusdem anni censuit, Licentias, de qui-
bus disputamus, conjunctim debere subscribi ab Episcopo,
& Vicario magni Prioris, quatenus iste resideat, in casu ve-
rò absentiæ, à solo Episcopo, pro cujus rescripti confirma-
tione supplicamus.
IV. Dubium de quo supra *num. 5.* duas habet partes. Cir-
ca primam, respicientem ingressum Puellarum, planum 53
videtur, Episcopum nullo modo posse in hac parte se inge-
rere. Quia hoc respicit observantiam eorum, quæ præscri-
buntur in Regulis, & Constitut. nostri Monasterii, quarum
Constit. executio incumbit magno Priori, seu ejus Vicario,
non autem Episcopo. Imò in terminis aliarum Monialium,
longè minorem subjectionem habentium erga Regulares Su-
periores, licentia pro recipiendis Educandis petenda est à
dictis Superioribus Regularibus, non autem ab Episcopis, 54
juxta oraculum C. C. apud *Quarant. in Summ. Bullar. verb.*
Monast. Monial. num 1. Pellizzar. de Monial. cap 5. sect. 4. num.
178. Nicol in Flosc. verb. Educandæ num. 8. & Monacel. in For-
mular. tom. 1. tit. 11. formul 11 num. 16.
Quo verò ad 2. concernentem professionem Puellarum,
Episcopus, neque etiam uti Delegatus potest in illa se inge- 55
rere, sed privativè spectat ad Magnum Priorem; ea ratio-
ne, quia, Episcopi in Monasterii exemptis nullam habent
facultatem incorporandi, aut aggregandi ad Religionem,
quæ facultas unicè competit Superioribus Regularibus, la-
tè *Rodriq. quæst. Regul. tom. 3. quæst. 17. art. 11. Azor. Institut.*
moral. part. 1. lib. 12. cap. 5. quæst. 4. Bonac. de Clausur quæst. 5.
punct. 10. §. 6. diffic. 5. num. 4. Bordon de Profess. cap. 17 per tot.
& præsertim num 64 Tambur. de Jure Abbatiss. disp. 6. quæst.
5. num 5. Cappon. discept. 184 num. 12. Pellizzar. in Manual.
tom. 11. tract. 10. cap 3 sect. 1. num. 4. Lezzan. Oper moral. tom
4. concl. 4. num. 53. Rot. decis. 566. num. 16. part. 5. recent.
Utraque verò pars hujus 4. dubii mirabiliter comprobatur
ex supra animadversis à *num 28.* respectu Monasterii S. Ur-
sulæ Melitæ; Si enim in Monasteriis, nostro Ordini subje- 56
ctis, Episcopi non possunt se ingerere in iis, quæ respiciunt
validitatem, vel invaliditatem Professionum, eadem ratio-
ne non poterunt manus apponere in incorporandis, vel ag-
gregandis Monialibus eidem Religioni, per ea, quæ obser-
vant *Alexand. cons. 75. num. 3. & 4 lib. 5. Fulgos. cons 15. num.*
2 Rot. in Rom. seu Alban Vineæ 23. Martii 1699 § finali coram
Olmo; Et in effectu ita practicatur, nedum in d Monasterio 57
Melitæ, sed etiam in aliis Monasteriis, existentibus in Ci-
vitatibus Florentina, & Pisarum, ut justificatum fuit in
Summario, & innuimus supra *num. 24.*
Prævio recessu à decisis respectu 5. dubii, rescriben. vide-
tur explorat. voluntatis circa eandem Professionem. facien- 58
dam esse conjunctim ab Episcopo, & Vicario: Non enim
implicat, quòd una, eademque Persona, diversis respecti-
bus, à pluribus Superioribus explorari possit, ab Episcopo
videlicet Jure delegato, à Superiori verò Regulari jure or-
dinario, ut observat *Rot in Tolet. Jurisdict. 10. Jan. 1698.*
§. Nec implicat coram Molines: Quod suadet etiam strin-

gens illa animadversio, quòd talis exploratio voluntatis in
Monasteriis exemptis cùm competat Episcopis Jure delega-
to, tali modo ad praxim reducenda est, ut non perturbet
Privilegia Exemptorum, nec impediat, quin alter Supe-
59 rior Jurisdictione ordinaria, sibi de Jure competente, paci-
ficè fruatur *Felin.in cap. Cæterùm num.4.de Judic. Fagnan in*
cap.Cùm dilectus num.43. de Relig. Domib. Et in terminis Pri-
vilegiorum nostræ Hierosolymitanæ Religionis, *Rot. in di-*
cta Toletana § Quibus.

Idque ex alia parte suadere ad hominem videtur alia refle-
60 xio. Quia, an Puella apta sit, & disposita ad observantiam
Institutorum, quæ à S.Relig.Hierosol. præscribuntur multò
meliùs dignoscere potest, & Novitiam instructam reddere
ex propria experientia magnus Prior, seu ejus Vicarius,
quàm Episcopus, ab eadem Religione prorsus extraneus.

Concordamus respectu 6.dubii resoluti cum rescripto, de
61 quo supra *num.6.* Non sic autem circa deputationem Confes-
sarii, & Concionatoris, quia extra omnem controversiam
est, quod isti deputandi sunt à Superioribus Regularibus in
Monasteriis, sibi subjectis, absque eo, quòd Episcopi in eo-
62 rundem electione, & deputatione ullo modo valeant se inge-
rere, ut, cumulatis antiquioribus, notant *Ventrigl in Prax*
tom 1. annot.48. §.unic.num 94. Antonel de Regim Eccles. lib.
7. cap.12.num. 10. & 11. Lantusc. in Theatr.Regul. verb.Con-
fessarius num. 13. Barbos. in Summ. Apostol. dec. collect. 213.
num.16.& Matthæucc in Offic.Cur. Eccles.cap.13. num.2.

Prout etiam parùm immorandum videtur circa 7.dubium
63 & meritò, quia de Inservientibus nulla legitur facta men-
tio in Bulla Gregoriana, quæ est unica regula commensu-
randi Jurisdictionem Episcoporum circa Monasteria exem-
pta, in quibus iidem Episcopi nullam aliam potestatem sibi
possunt arrogare, nisi eis detur per specialem Apostolicam
deputationem, ut observat *Giballin. de Clausur. disquisit. 1.*
cap.8. §. 83 num 6.

Dubium 8 decisum fuit favore nostræ Religionis, *Electio-*
64 *nem* nimirum *spectare ad Vicarium, solamque approbatio-*
nem ad Episcopum; Idque summa ratione, quia indubita-
tum est apud omnes *Canonistas*, tam ex lege Concil. Tri-
dent.*sess.25. de Regular. cap.10.* quàm ex dispositione Constit.
Gregor extraordinarios Confessarios in Monasteriis exem-
ptis deputandos esse à Superioribus Regularibus, reserva-
ta solum eorumdem approbatione Locorum Ordinariis, ut
65 videre est apud adductos à *Zypeo de Jur nov. Pontif lib. 3.*
cap. 3. Cesped de Exempt. dub. 345 à num.2. Lezzan. Oper.
moral. tom. 4. consult. 4. num. 63. & Pellizzar. tom. 2. tract. 10.
sect. 3. num 165. & num. 257. Unicum excipientes casum,
quando Superiores Regulares in hac parte essent negligen-
tes, in quo admittunt, quòd supplere tunc possunt Episco-
pi partes eorundem Superiorum Regularium, negligen-
66 tium, adimplere proprium munus, ut notant citati: *Au-*
thores, & præter illos *Barbos. in Summ Apostol. dec. col-*
lect.506. num. 32. Bellett. disquisit. Cleric. part.2. §. 5. de Pœ-
nis Cleric. num.9. & Manacell. in Formul. tom. 1 tit. 9 formul.
4. num. 2.

Omniumque prædictorum illa assignatur congrua ratio,
quòd per Bullam Gregor nonnisi sola, & mera approbatio
Confessariorum, tam ordinariorum, quàm extraordinario-
rum Episcopis demandatur, quæ prorsùs distincta, & sepa-
rata est ab illorum deputatione.

Ad 9.dubium responsum fuit: *Affirmativè ad formam Bul-*
67 *læ Gregor. XV.* quod rescriptum nullatenùs impugnamus.

Nè autem illius prætextu Episcopus majorem in hac parte
sibi assumat authoritatem, & jurisdictionem, quàm sit il-
la, quæ per Apostolicam delegationem ipsi fuit concessa,
supplices declarari petimus, competere solùm Episcopo me-
68 ram, nudamque assistentiam, absque eo, quòd exindè ma-
gno Priori, illiusque Vicario præjudicium aliquod inferatur
circa confirmationem Priorissæ, quæ privativè spectat ad
Superiores Regulares, ut notant *Tambur. de Jur. Abbatiss.*
disp.29.quæst. n 1. Lavor. variar. lucubr. tit.4. cap.24. num.43.
Novar in Summ. Bullar. part. 1. comm. 1. num 10. Gavant in
69 *Manual. verb. Monialium Officiales num. 14.* & resolvit hæc
S.C. pro declaratione dictæ Bullæ Gregorianæ, apud *Panimol.*
decis.84. annot. 4. num. 81.

Prout etiam privativè ad eosdem Episcopos, ad Superio-
res Regulares pertinet diem electioni præfigere, ante ipsum
actum electionis, Moniales audire in materia, concernen-
70 te eandem electionem, illarumque suffragia recipere, & ad-
notare, ut advertunt *Passer. de Elect cap.40. num 20. Lantusc.*
in Theatr Regul verb. Abbatissa n. 3. Pignatel consult. 120. à num.
1 tom.8 Justin. in Addit ad Novar. in Sum. Bullar tom. 1 in fine
Versic. Non potest, & Matthæuc. in Official. Cur. Eccl. cap. 3. n. 8.

Non impugnamus affirmativam resolutionem 10. dubii
quòd Episcopo notificari debeat præventivè tempus electio- 71
nis, cum duplici tamen conditione.

I. Quòd ipse anteà expressè declaret animum suum velle
uti facultate, sibi in hac parte attributa, atque electioni in-
teresse, & præsidere, ut declaravit S.C. C. cum subsecuta ap-
probatione Urbani VIII. impressa post d. Constit. 18. Gregor.
XV. ibi: *S.C.C.T.I. respondit: Regulares ex eadem Constit.* 72
ita demum teneri Episcopo significare diem electionis Abbatis-
sæ, eumque usque ad præfinitum tempus expectare, si antea
ipse expressè declaraverit, se uti velle facultate sibi in parte
attributa, Abbatissarumque electionibus per se, vel per alium
interesse, ac præsidere.

II. Verò, ut idem Episcopus expectari debeat usque ad
tempus notificatum, post quod, si non compareat, neque 73
ipse, neque illius Vicarius, legitimè deveniri possit ad ele-
ctionem Priorissæ, cum solo in eventu Superioris Regula-
ris, ut faciendum esse in his terminis notant *Antonel. de*
Regim. Eccles. lib. 7. cap. 4. num. 1. & 2. Ventrigl. in Prax.
tom. 1. annot. 48. §. unic. num. 97. Pignatell. consult. 120. sub
num 4. tom. 8. & Matthæucc. in Officiali Cur Regular. cap. 1.
num. 8.

Dubium 11. resolutum fuit: *Affirmativè ad formam Bullæ*
Gregorianæ, quæ in §. 5. ita disponit: *Sed & administrantes*
Bona, ad eadem Monasteria Sanctimonialium, ut præfer- 74
tur etiam Regularibus subjectarum, pertinentia, sive Regula-
res extiterint, sive Sæculares quomodolibet exempti, Episco-
po Loci adhibitis, etiam Superioribus Regularibus singulis
annis rationes administrationis, gratis tamen exigendas red-
dere teneatur, ad idque juris remediis cogi, & compelli que-
ant: Liceatque Episcopo ex rationabili causa Superiores Re-
gulares admonere, ut ejusmodi Confessores, atque admini-
stratores amoveant, iisque Superioribus id facere detrectanti-
bus, aut negligentibus, habeat Episcopus facultatem prædi-
ctos Confessores, & Administratores amovendi, quotiès, &
quando opus esse judicaverit.

Ex quibus verbis apertè dignoscitur, Bullam loqui de ra-
tione, reddenda Episcopo unitim cum Superiori Regulari, 75
non ab Administratoribus intus Monasterium existentibus,
sed extra illud moram facientibus.

Quod manibus palpatur ex sola lectura ejosdem Bullæ, in
qua talis injungitur obligatio Administratoribus illis, qui pos- 76
sunt amoveri ad libitum deputantium, & hæc est illa facul-
tas, quæ negligentibus id facere Superioribus Regularibus
datur Episcopis, amovendi scilicet quotiès, & quando opus
fuerit, tales Administratores.

Hoc autem impracticabile est respectu Abbatissarum, seu
Priorissarum, quæ non transacto, seu non completo triennio, 77
nullatenùs amoveri possunt ad arbitrium Superiorum, seu
Regularium, sive Locorum Ordinariorum, juxta Constit.
80. Gregor. XIII. de quo *Nicol. in Flosc. verb. Abbatissa num.*
9. & Card. de Luc. de Jurepatron. disc. 73. sub num 14. &
in adnotat ad Concil. disc. 37. num. 19. & in Tom. 1. part. 2.
discept. 19.

In hujus veritatis comprobationem possumus adducere
Apostolicum privilegium, omnemque alium meliorem,
magisque proficuum titulum; dum non à 100. tantùm an-
nis, qui ad nostrum effectum superabundarent, ex genera-
liter adductis per *Rot. in Rom Augmenti Dotis, & Legat.*
4 Martii 1695. per tot. coram Eminentiss. Priolo, & in no- 78
stris terminis *coram Bich. decis. 459. num. 19. & seqq.* Sed à
500. annis, & ultra, imò à Fundatione nostri Monasterii
usque ad hodiè, talis rationis redditio, seu exactio nun-
quam ab Episcopis, sed semper à Magnis Prioribus facta
fuit, ut probatur in Summario, cujus longissimi lapsus tem- 79
poris vigore, nedum allegare possumus quemcumque me-
liorem titulum de Mundo, ut supra diximus: Sed ex tali
negativa magna oritur præsumptio, quòd hoc jus Episco-
po nullatenus competat, per ea, quæ firmavit *Rota coram*
Seraphin. decis. 1025. num. 20. vers. Et mirum, in Marsicen.
seu Nullius Jurisdict. 7. Junii 1700 §. Itaquè coram Muto,
& in Nullius, seu Fulden. Jurisdict. 28. ejusdem mensis, &
anni §. Hoc autem coram Eminentiss. de la Tremoille.

Non enim præsumi potest, quòd tot vigilantissimi Episco-
pi Pennenses adeò negligentes in hac parte fuerint, propriæ- 80
que obligationis obliti, ut nullo unquam tempore talem red-
ditionem rationis voluerint exigere, adversus præsumptio-
nem illam strenuæ defensionis eorumdem jurium, de qua,
post antiquiores, quos refert, & sequitur, *Rot post Antonel.* 81
de Jurib Cler. decis. 84. num. 9 & in Tolet Jurisdict super Per-
cinent Eccles 6. Junii 1689. §. Tam demum cor Molines & 2. Ju-
nii 1690. §. Tantò magis cor. eod & in Nullius seu Senogalien.

Bono-

*Bonorum super manut. 13. Junii 1695. §. Nec hujusmodi, & in
eadem super bono jure 13 Maii 1698. §. In casu praesenti cor. Mu-
to, & in Legionen. Parochialis 11. Jan. §. Isteque cor Kaunitz.*
Nec in contrarium allegari meretur resolutio S. C. C. quae
82 die 23. Februarii 1669. ad instantiam tunc temporis Episcopi
Pennensis rescripsit, Administratores nostri Monasterii pos-
se compelli ab eodem Episcop. ad rationes ipsi reddendas.
Tum quia eadem resolutio intelligi debet ad terminos Con-
stit. Gregor. pro cujus executione emanavit, & cum qua ea-
dem Sac. Congreg. se conformare voluisse dicendum est, ju-
83 xta animadversa per *Cad. de Albit. apud Card. de Luc. de Ju-
risdict. discept. 2. quaest. 11. num. 1. & Rot. decis. 157. num. 6.
coram Coccin.*
Tùm quia *narravit Episcopus eidem S.C. quòd in ea Civita-
te reperitur Monasterium Monialium S Joan. Hierosol. quae emit-
tunt Professionem in manibus Abbatissae, praetendunt omnimo-
dam exemptionem à Jurisdictione Ordinarii, & nullum ha-
84 bent in Civitate, nec in Provincia Superiorem, ab ipsa Reli-
gione deputatum*, juxta praecisa verba Folii, tunc distributi:
Et propterea hodiè nullum fieri potest fundamentum in ea-
dem resolutione, dum reperitur in nostra Civitate Superior,
85 seu Vicarius, legitimè deputatus, per ea, quae notant *Card.
de Luc. in adnot. ad Concil. disc. 1. num. 15. & disc. 10. num. 3. &
5. & Pignatel. consult. 25 in fine tom. 2.*
Absque ulla difficultate, ex quo eadem resolutio innixi-
tur ulteriùs alteri falso supposito, quòd scilicet non solum
in nostra Civitate, sed nec etiam in Provincia Magni Prio-
86 ratus Capuae, quae componitur ex medietate Regni Neapo-
lis, non adesset Superior, à nostra Religione deputatus;
Quod adeò insubsistens est, ut nec etiam responsionem me-
reatur, juxta nobilem animadversionem *Divi Athanasii*,
relat. à *P. Sebastian. à S Paulo in Append ad motiv. Jur. §. 11.
num. 86 in fine* ibi: *Nimis falsa non sunt refellenda, ne ha-
bita fuisse credibilia videantur*. In Provincia enim nostri ma-
gni Prioratus, vel ipsemet magnus Prior, vel saltem ejus
Locumtenens residere semper consuevit; Corruente pro-
87 indè d. supposito, corruere pernecesse dicendum est, eandem
resolutionem, tali supposito innixam, per ea, quae gene-
raliter firmavit *Rota in Fanen. Jurisd. 21. Jan. 1704. §. Nec
relevat, & 16. Junii ejusdem anni §. Nullius coram Card.
Scotto*, & in terminis alterius resolutionis ejusdem S.C.C.
Rot. decis. 102. num. 15. part. 19. recent.
In omnem verò casum semper verum esset, quod cùm ea-
88 dem resolutio nunquàm fuerit effectum sortita, dum
etiam post eandem, nullatenus reclamantibus Episcopis, in
administratione Bonorum nostri Monasterii, atque in reddi-
tione rationis Priorissae, semper privativè manus apposue-
sunt magnus Prior, illiusque Deputatus sublata penitùs re-
mansit quaelibet efficacia ejusdem decreti post annos quadra-
ginta ab illius editione, ad quem effectum sufficeret contra-
ria observantia per solos decem annos, etiamsi illa esset prae-
ter Jus, *Card. de Luc. de Benef. disc. 30. num. 16. & 17. & disc.
32. num 8. Lavor lucub tit. 2. cap. 17. num. 4. Amostaz. de Caus.
piis lib. 6. cap. 6 num. 60 Rot in Florent Quartae Funer. 1.
Dec. 1704 §. Secundò coram Molines* cum aliis citatis *in Tom. 1.
part. . discept. 6 num.* .
Remanet dub: 12. quod *affirmativè* fuit resolutum: Verùm
89 ne sub illius generalitate, praetextu Clausurae, tam Vica-
rius, quàm alii Ministri magni Prioris ad arbitrium, &
placitum Ministrorum Curiae Episcopalis Pennensis indebi-
tis vexentur gravaminibus, neve magis afficiantur praejudi-
ciis non de facili reparabilibus in gradu recursus, humilli-
mas in hac parte effundimus preces, ut, praevio recessu à
decisis, dignentur rescribere, ut exprimantur casus parti-
culares; Ita enim quotidiè solent suprema omnia Tribuna-
lia, omnesque Sacrae Congregationes rescribere, ut omissis
generalibus, quae de facili cumulari possent, in terminis si-
milis praetensionis Archiepiscopi Pragensis cum Ministris
magni Prioris nostrae Religionis, utraque Parte acerrimè
90 informante, respondit C.C *in Pragen. Jurisdictionis 14. Ja-
nuarii* 1708. quando ad 9. dubio: *An Archiepiscopus praedi-
ctos Presbyteros, exercentes Curam Animarum in casu non pari-
tionis, ejus praeceptis, possit plectere poena revocationis li-
centiae exercendi Curam Animarum*: respondit: *Recurrant
in casibus particularibus*.
Ratio autem specificationis hujusmodi casuum, & recursus
91 in particularibus contingentiis, videtur evidens, quia dan-
tur multi casus, in quibus Vicarius, seu Superior Monia-
lium illas alloqui potest, & in Monasterium ingredi, absque
licentia Episcoporum, ex illis legitimis causis, quas, expli-
cando Constit. Gregor. adducunt, & exornant *Passer. in cap.
Periculoso num. 167. de Stat. Regul. in 6. Novar. cons. 9. de Stat.
Monachor. Azzor. Instit. moral. part. 1. lib. 13. cap. 8. quaest. 9.
Barbos. ad Concil. sess. 25. de Regular. cap. 5. num. 77. Mirand.
in Manual. Praelat. tit. de Mon. quaest. 2. art. 14. Virdoel de
Clausur. Monial fol. 32. Sanchez ad Praecep. Decal. lib. 6. cap. 16.
num. 15. Prax. Jord. variar. lucub. tom 2. lib. 7. tit. 12. num. 50.
Lantus. in Theat. Regular. verb. Alloquutio, Nicol. in Flosc.
verb. Monasterium num. 15. Capon. disc. 184. num. 19. & disc.
261. num. 78.* & referendo resolutionem hujus Sac. Congreg.
in *Mediolanen. Pignatel. cons. 85. num. 166. tom. 6.*
Possunt ulteriùs Famuli, aliique Inservientes Monasteriis
Moniales, alloqui, & Clausuram, etiam tempore Adven- 92
tus, & Quadragesimae ingredi ex justa, & necessaria causa,
absque licentia Ordinariorum, ut observant *Pellizzar. in
Manual. Regul. tom. 2. tract. 10 de Monial. cap. 5. sect. 3 num.
131 & Pignatell. cons. 8. num. 90 tom. 6.*
Si igitur tam Superiores, quàm Inservientes in istis, &
aliis casibus, ex causis necessariis, absque Episcoporum li- 93
centia possunt Moniales alloqui, & Monasteria ingredi, pla-
num videtur, quòd non possit in abstracto nostrum dubium
resolvi, & sine declaratione illorum particularium casuum,
in quibus Episcopi procedere possunt contra Ministros ma-
gni Prioris.
Quibus non adversatur resolutio S. C. C. impressa post d.
Constit. 18. Gregor. XV. quae dub. 13. *An eadem Constitutio*, 94
*qua parte supponit Episcopi Jurisdictioni Regulares delinquen-
tes circa personas degentes intra septa Monasteriorum Regula-
rium, aut circa Clausuram, Bonorum administrationem earun-
dem Monasteriorum, habeat locum in omnibus delictis, an ve-
rò in notoriis solùm, & cum scandalo Populi*: Respondit:
*Constitutionem habere locum in omnibus delictis, non autem
in notoriis tantùm, & cum Populi scandalo.*
Et quia eadem Constit. loquitur de Regularibus, delin-
quentibus quoad Clausuram, non verò de Superioribus, vel 95
aliis, deputatis ad necessaria servitia Monialium; Cùmque
sit poenalis intelligenda utique est ad literam, & prout verba
sonant, seclusa omni ampliatione, & extensione, juxta
animadversa per *Honded. cons. 95. num 98 lib. 1. Farinac. in
Fragm. part. 2. lit. E à num 115. Tiraquel. de Retract. in Prae-
fat. num. 62. & 63. Seff. dec. Arag. 18. num. 102. & Rot coram
Priol. decis. 83. num 38.*
Et quia verba ejusdem resolutionis concernunt actiones il-
las, & operationes Regularium exemptorum, quae sunt de- 96
licta, & propterea non potest habere locum in illis casibus,
in quibus Superiores, vel Inservientes nullum committunt
delictum, vel alloquendo Moniales, vel ingrediendo Mona-
steria ea causa necessaria ex animadversis supra *num* 91.
Esset enim inconveniens verè intolerabile, quòd Ministri
magnorum Priorum nostrae Religionis in una Provincia, seu
Catholica Civitate processarentur à Locorum Ordinariis quia
alloquuntur Moniales, sive ratione eorum Officii, sive ex
alia legitima causa, ac si talis collocutio involveret deli-
ctum; In alia verò ab ipsismet Episcopis, nedum permit-
tatur eisdem, Moniales sibi subjectas alloqui, sed ulteriùs
neque etiam os aperiant, quando positivas leges condunt,
ne absque eorum licentia cum eisdem Monialibus alloqua-
tur quisquam, inclusis propriis Consanguineis, ut justifica- 97
tum fuit in Summario ibi: *Volendo in conformità delle Con-
stitutioni Pontificie, che non si ammetta chi si sia nel Parlato-
rio, a parlare con nessuna, senza la nostra licenza, secon-
do la forma antica, che si vede stampata, e con tutte le con-
dizioni, in essa inserte, ancorche siano Parenti, conoscenti,
e Religiosi.*
Cresceretque in immensum idem absurdum, observando,
quòd praedicta non practicarentur diversimodè vigore diver- 98
sorum Privilegiorum, quae magis ampla sint in una, quàm
in alia Provincia, seu Prioratu, sed pro executione eo-
rundem Privilegiorum, quo nihil absurdius, nilve irra-
tionabilius.
Die Ven 17. Aprilis 1711. proposita Causa in C.E. & R. à
Card. Sperellio, circa tria prima dubia fuit rescriptum: *Prae- 99
vio recessu à decisis, Licentiam subscribi debere conjunctim ab
Episcopo, & Vicario Religionis, quatenus iste resideat in
Loco; In reliquis in decisis.*
Verùm non acquiescente Episcopo, petiit novam audien-
tiam adv. resolutionem dd. primorum dubiorum, pro cujus 100
denegatione dicebam.
Ad differentiam omnium aliorum Tribunalium Urbis,
quando Causae à Sac. Congreg. decisae sunt post 2. resolutio-
nem, seu confirmationem primi rescripti, nunquam indul-
geri solet nova Audientia, nisi aliquod nimis relevans, de
novo repertum, majorem mereatur discussionem, ut Emi-
nentiss. PP. totique Curiae notum est: Hoc tamen lauda-

bili solito non attento, prætenditur exadverso nova Audientia adversus duas conformes resolutiones hujus S. C. respectu trium nostrorum dubiorum, ex eisdem prorsùs motivis, quæ in præteritum adducta, & exagerata fuerunt, & proindè videtur hodiè rescribendum, ut Promotur Fiscalis tandem aliquando acquiescat.

Unicum fundamentum pro illa obtinenda repositum est in
102 eo, quia ultima resolutio capta fuerit in contumaciam, & hoc sibi debet imputare d. Promotor Fiscalis, qui diu expectatus, continuisque intimationibus lacessitus, informare renuit; Necnon in prætensa consuetudine, quæ nullam meretur animadversionem; Non enim impugnatur totaliter subjectio Monasterii, de quo disputamus magno Priori Capuæ, hoc autem attento, uno ore observant Doctores, licentias alloquendi Moniales subscribendas esse unitim ab Ordinario Loci, & à Superiore Regulari, prout etiam ab
103 eisdem copulativè subscribendas esse Licentias, tam Sacerdotibus, volentibus celebrare Missam in Ecclesiis earundem Monialium, Regularibus subjectarum, quàm Medicis, aliisque Inservientibus, in casibus, à jure permissis, ut respectu primæ conclusionis notant *Pignatel cons. 163. num. 2. tom. 1. & cons. 84. num. 22. tom 6 Nicol in Flosc. verb. Clausura sub num. 12. & verb. Moniales num. 29. Panimol. decis. 84 annot. 3 num. 50. & 90. Card de Luc. ad Conc. disc. 36. num. 6.* & relatis innumeris resolutionibus Sac. Congreg. *Matthæucc. in Official. Cur. Eccles. cap. 3. à num. 1. & Monacell. in Formul. tom. 1. tit. 1. formul. 3. num. 3. & tit. 11. formul. 19. num. 7. & tom. 2. tit. 25. formul. 15. num 3* Et respectu secundæ *Gavant in Manual. verb. Monialium Cura Spiritualis num. 32. Pellizzar. in Manual. Regular. tom. 2. tract. 10 de Monialib. cap. 7. sub num. 7. Csped. de Exempt dub. 34. sub num. 1. & Capon. disc. 184. num. 22.* Et respectu tertiæ *Lezzan. in Sum. verb Clausura num 54. Donat. Rer. Regul. tom. 5. tract. 5. quæst. 16 num. 1. & quæst. 17. num. 2. & 9 Tamb. de Jur. Abbatiss. disp. 13. quæst. 5. num. 3. & seqq. & Ventrigl in Prax. part 1. annot 5. §. 2. num. 17.*

Et viva ratio hujus conclusionis ea est, quòd hoc mo-
104 do respectu Clausuræ omnis adhibetur cautela, dum ex una parte in dictis Licentiis præcedere priùs debet subscriptio Ordinarii, ex alia verò subsequi alia Superioris Regularis: Itaut quando ambo concordant in subscriptione Licentiæ, hæc concessa dicitur cum tali, tantaque maturitate, ut omnis cesset suspicio facilitatis ingressus, qui longè difficiliùs locum habet quando à duorum quàm, quando ab unius tantùm voluntate dependet, ut ex se notum est.

Aliàs ex contraria prætensione magnum sequeretur incon-
105 veniens, & intolerabile absurdum, quia scilicet Superior Regularis, cui subjectæ sunt Moniales, quæve ab illius directione pendere debent, penitùs ignoraret personas illas, quæ in Monasterium ingrediuntur, & cum illis tractare debent, præcipuè respectu spiritualium, ut sunt Cappellani, & Confessarius.

Neque relevat responsio, quòd dicta communiter. rece-
106 pta conclusio limitetur in casu contrariæ consuetudinis, cum supposito, quòd illa in nostris terminis verificetur.

Objectum enim non subsistit in Facto, & non relevat in Jure.

Non subsistit in Facto, quia circa dictam assertam con-
107 suetudinem non nisi simplices, & affectatæ Fides exadverso exhibentur, quæ ex vulgaris nullam merentur fidem; Præcipuè quia extortæ fuerunt pendente lite à Subditis Episcopi, quòd eorum fidem summoperè minuit, ut respectu primæ conclusionis videre est apud *Rot. decis. 134. num 4. coram Pamphil. & decis. 146. num. 18. part 9. & decis. 273. num. 6. part. 19 recent.* Et respectu secundæ apud *Afflict. decis. 304. num. 8. Farinac. de Testam quæst. 35. à num. 203. & Rot coram Mart Andr. decis. 43. num 7.*

Minùs eadem responsio relevat in Jure.

Quia non est sermo de prætensa consuetudine, quando in
108 Civitate Pennæ aderat Vicarius magni Prioris, dum iste nunquàm in præteritum in illa deputatus fuit, vel moram fecit, ut probavimus supra à *num. 46. & num.* 84. ubi registravimus præcisa verba Episcopi in Relatione ad C. C. quæ sunt *in lib. 33. Decret fol. 89.*

Et proindè applicatur notissimum Juris axioma, noto-
109 riumque principium, quòd cùm consuetudo tantum habeat de potentia, quantum habuit de actu, nullius prorsùs efficaciæ, nulliusque virtutis remanet extra præcisos, & individuales illos terminos, in quibus servata fuit, ut notant *Altogr. cons. 62 num. 12. lib. 2. Thom. decis. 331. num. 37 & decis. 340. num 4. & Palm Nepos allegat. 287. num 25.* & firmavit *Rot. decis. 50. num. 38. & decis. 78. num. 43. coram Ansald. & in part. 19. recent. decis. 505. num 6. & decis. 520. num 7. & in Gien-*
nen Jur. votand. 27. Jan 1704. §. Quæ adeò coram Card. Scot- 110
to: Minuique extendi valet de loco ad locum, de casu ad casum, vel de persona ad personam, attenditurque in solo præciso, & individuali casu, in quo practicata fuit, ut videre est apud adductos *à Card. de Albic. in Addit. ad Pamphil. decis 88. num. 7. Rot. decis. 74. num. 2. coram Dunoz. sen. & decis. 278. num 8 part. 12 & decis. 355. num. 6. part. 14. & decis. 484. num. 11 part. 19. recent.* & loquendo favore nostræ Religionis eadem Rot. *in Tolet Jurisd. 17. Junii 1689. §. Quo verò, & 16 Junii 1690. §. Quatenùs coram Molines.*

Non relevat in Jure, eadem responsio, quatenùs adver-
sùs rei evidentiam dicta prætensa consuetudo concludentissi- 111
mè probaretur in præcisissimis terminis nostri casus, ea ratione, quia privilegia nostræ Religionis, quorum vigore Monasterium, de quo disputamus, subjectum est magno Priori Capuæ, munita sunt clausula *Sublata, & Decreto irritanti*, in quibus circumstantiis adversùs dicta privilegia
inallegabilis est quælibet observantia in contrarium, benè *Co-* 112
bell ad Bullar bon. Reg. cap. 28. num. 72. & meliùs *Rota decis. 1279. num. 18. coram Emer. jun.* ubi, quòd Decretum irritans tollit, quamcumque consuetudinem, & observantiam antecedentem, impeditque ne possit alia inchoari in futurum cum aliis, citatis *in Tom. 1. part. 2. disc. 14. num. 25. & 27.*

Et articulo ad Partes discusso, respondit C. C *in Lauden.*
2. Maii 1711. ad 2. dub. ut videre est *in Tom. 1. part. 2. disc. 14.* 113
per totam. Et in terminis Privilegiorum nostræ Religionis; quòd adversùs illa nulla attendatur consuetudo, nullaque observantia allegabilis sit, eo quia continent clausulam *Sublata*, & Decretum irritans, benè *Pignatel. cons. 30 per tot. & sign num. 12. tom. 10.*

Quòd procedit, etiamsi agatur de consuetudine, & obser-
vantia, introducta ab ignorantibus Privilegia, & clausulas 114
in illis contentas, ut notabiliter ampliat *Gonz. ad Regul. 8. Cancel gloss. 67. num. 18.* ibi: *Ligat etiam dictum Decretum, quando est impositum à Papa, non solùm scientes, sed etiam ignorantes, quamvis non essent addita illa verba, scienter, vel ignoranter*, & concordant *Mar. Anton. variar. resol. lib. 1. resol. 98. in fine, & Rot. decis. 1810. num. 6. coram Coccin. & decis. 249. num. 4. coram Priol & in part. 1. div. decis 578. num. 3.*

Retorquetur autem potiùs, quàm obstet reflexio, quòd
sumus in terminis Consuetudinis, Juris communis dispositioni conformis, ac proindè omnis capienda sit interpretatio pro illa extendenda, ut fiat reditus ad idem Jus commune; Quia de Jure Licentiæ alloquendi Moniales in Monasteriis, habentibus proprium, & particularem Superiorem Regularem, non ab Episcopo privativè, sed ab eodem cumulativè cum eodem Superiori Regulari subscribendæ sunt, ut probavimus supra *num. 38. & 103.* 115

Et propterea remanet clarum, quòd sumus in circumstantiis consuetudinis, exorbitantis à dispositione Juris com-
munis, in quibus terminis omnis possibilis capienda est in- 116
terpretatio pro illius exclusione, & restrictione, juxta ea, quæ generaliter firmat *Rot. decis 616 num. 4 coram Dunoz. jun. & decis. 879. num. 6. coram Emer. jun.* & favore nostræ Religionis, *in Tolet. Jurisdict. 17. Junii 1689. §. Quo verò coram Molines.*

Neque minorem involvit exhorbitantiam alia prætensio,
velle Episcopum procedere contra Vicarium magni Prioris, 117
loquentem cum Monialibus, cæterosque Ministros, quibus pro unica tantùm vice prætenditur id esse permissum; Si enim idem Vicarius, uti Superior earundem Monialium, potest aliis dare Licentiam cum illis alloquendi, ex supra allegatis, multò magis ipse cum eisdem Monialibus loqui poterit, imò debebit; ex quo agitur de Monasterio, quod eidem Magno Priori Capuæ *spetta reggerlo, governarlo, e conservarla nella buona custodia*, ut exadverso admittitur,
& probavimus supra *num. 16.* Non enim ad praxim reduci po- 118
test directio, gubernatio, & conservatio Monasterii in bona custodia, absque eo quòd Superior alloquatur cum illis, quas regere, gubernare, & conservare debet, ut de se notum est, & resolvit hæc S. C. 27. Septemb 1641. *apud Lantusf in Theatr. Regul. verb. Alloquutio num. 7. & Matthæucc. in Official Cur. Eccles. cap. 3. num 13. & 14.*

Unde in hisce circumstantiis nulla dari debet, aut potest re- 119
gula, dum facultas alloquendi competit Vicario Jure suo, & ex proprio Officio, ac totiès, quotiès necessitas postulare videtur; Id quod respectivè militat circa alios Ministros, & Officiales, addictos servitio Monasterii, qui, ut experientia edocet, in omnibus ferè Monasteriis totius Urbis, & Orbis alloquuntur cum iisdem, juxta rerum, & casuum contingentias; Et propterea in hac parte nulla dari potest limitatio, nec Jus aliquod sibi atrogare potest Episcopus supra personam

fonsm Vicarii, omninò immunis, ac exempti ab ejus po-
testate; Et utique curabit ipse prudenter, accurateque se
regulare intra cancellos suæ facultatis.

Nullam autem habent à parte rei subsistentiam exage-
rationes illæ quòd Vicarius nostri Monasterii excesserit fi-
nes moderatæ colloqutionis, cum insubsistenti supposito,
quòd *sitrattenevæ quasi continuamente a parlare con le Mo-*
120 *nache, anche fino ad un'ora di notte*, ut gratis ubique asse-
ritur; Sunt enim hæc adeò insubsistentia, atque à verita-
te aliena, ut nec syllaba legatur in contrario Summario
ad colorandum dictum excessum, qui, uti sapiens deli-
ctum, concludentissimè probandus esset, in dubio semper
121 pro illius exclusione inclinandum ex notoriis principiis,
de quibus *in Instit. Crim. lib. 1. tit. 1. n. 34.*

Omnem verò excedit exorbitantiam prætensio circa in-
vestimentum Dotium, quod Episcopus ad sui libitum face-
122 re prætendit respectu nostri Monasterii. Ea enim, quæ in
hac parte illius favore afferri possunt, procedunt respe-
ctu Monasteriorum, eisdem Episcopis subjectorum, in
quibus cùm ipsis demandata sit cura regendi, & guber-
nandi eadem Monasteria, nedum quoad Clausuram, &
spiritualia, sed etiam quoad temporalia, & concernentia ip-
sius administrationem, nil mirum, si potest, imò debet in-
123 vigilare circa dictarum Dotium investimentum; Nostrum
autem Monasterium non Episcopo, sed magno Priori Ca-
puæ per modum totalis, & absolutæ subjectionis in omni-
bus, & per omnia subest; umbraque illa jurisdictionis,
quam in illo potest exercere Episcopus, non est ordinaria,
sed delegata, & restricta ad solam Clausuram, ex addu-
ctis per *Nicol. in Flosc. verb. Clausura num.* 12. & propterea
extendi nullatenùs valet ad ea, quæ cum dicta Clausura nul-
lam habent connexionem.

Et in rei veritate, nec unicus adducitur miserabilis actus,
in qua antecessores Episcopi unquam manus apposuerint
124 circa Dotium Investimentum in nostro Monasterio: Un-
dè debet Episcopus, novitatibus relictis, per illam viam
incedere, per quam ejus Antecessores ambularunt: No-
vitates enim semper odiosæ, semperque perniciosæ exi-
stunt, nihilque magis animum perturbat, quàm innovare,
125 ut observavimus *in Tom. 1. part. 2. discept. 20. numer.* 22.
& 23.

Ex quibus contraria prætensio videtur destituta omni le-
gali fundamento pro obtinenda nova Audientia respectu
126 trium priorum dubiorum, præsertim postquàm fuerunt ad
Partes in forma authentica transmissa Decreta, & rescri-
pta hujus S. C. In quibus circumstantiis ex laudabili praxi
ejusdem S. C. ratione rei ampliùs non integræ, non solent
resolutiones in dubium revocari, ex quo Causa habetur
pro terminata.

Absque ullis prorsùs difficultate, attento quòd eadem De-
creta expedita fuerunt post renunciationem, exadversò
127 factam ulteriori disputationi dictorum trium priorum du-
biorum, injungendo Causæ Patrono *di non farci altro*, ut
dicitur in contrariis Scripturis, idque non semel asseren-
do, neque oscitanter, sed sæpissimè; Et propterea nimis
improprium videtur post tales apertas declarationes, iterùm
hodiè vexare hanc Partem, terminata Causa, nedùm me-
diantibus replicatis oraculis hujus S. C. sed etiam ex pro-
pria commissione Episcopi data Defensori Causæ *di non
farci altro*.

Cæterùm quatenùs Eminentissimis PP. ex illorum sum-
ma benignitate placeat talem novam Audientiam conce-
128 dere Episcopo respectu dd. trium dubiorum, hæc videtur
etiam Nobis concedenda respectu dub. 5. 9. 10. 11. & 12. tum
ad hoc, ut Causa nova discussione in omnibus subiiciatur, &
seriò reflecti possit quidquid pro illorum declaratione fuit
quoque in præteritum petitum, tum ne ad imparia judice-
129 mur adversùs dispositionem *Text. in l. Non debet, ff. de Re-
gul. Jur.* cum aliis apud *Rot. dec. 2. num. 11. p. 19. rec. & dec.
24. n. 5. apud de Prosper. de Terr. separ.*

Die 8. Aprilis 1712. in C. E. & R. proposita instantia Epi-
scopi per Card. Sperellum, rescriptum fuit: *Nihil de nova
Audientia.*

DISCEPTATIO XV.

Hydruntina Alternativæ.

PRO

PP. Reformatis Hydruntinis.

CUM

PP. Reformatis Barensibus.

ARGUMENTUM.

*Altenativa, an sit servanda inter Provincias Hydrunti-
nam, & Barensem, & an illæ dividendæ sint in duas
partes, vel in tres Districtus.*

APprobata à Clem. VII. *in constit.* 35. *in Bullar. nov.*
tom. 1. strictiori Observantia PP. M. S. Francisci Re- 1
format. eadem Reformatio primas fixit radices, primos-
que extendit ramos ad Provinciam Hydruntinam, ubi
vigore *Constit.* 55. *§.* 7. *Gregorii XIII. in Bullar. nov. tom.*
2. demandantis PP. M. de Observantia assignationem, seu
cessionem Conventuum PP. Reformatis, memorati PP. de
Observantia Provinciæ Hydruntinæ circa annum 1589.
assignarunt PP. Ludovico Galatino, Paulo à Sollano, Pe-
tro à Cupertino, & Hieronymo à Bitecto, Fundatoribus
nostræ Reform. tres Conventus, primum in Civitate Brun-
dusii, 2. in Terra Salicis, in eadem Diœcesi Brundusina,
& 3. in Terra Cupertini in Diœcesi Neritonensi, omnes in
Provincia Hydruntina, Successivè autem circa annum
1591. antedicti PP. Observantes assignarunt dd. Patribus
Reformatis 4. Conventum in Civitate Lyciensi, quintum
in Terra Francavillæ, & 6. in Terra Casalisnovi, ambos 2
Uritanæ Diœcesis. 7. in Terra Martinæ, Tarentinæ Diœce-
sis, 8. in Terra S. Petri Galatinæ, Diœcesis Hydruntinæ,
9. in Civitate Gallipolis, 10. verò Conventus fundatus exi-
tit ab ipsimet PP. Reformatis in Terra Præsuli, Diœcesis
Ugentinæ; Omnes autem prædicti Conventus, existant in
Provincia Hydruntina, suntque primi Conventus, qui
fundati fuerunt in Provincia S. Nicolai, antiquitùs unam
constituentes Custodiam.

Temporis autem decursu prædicti PP. Reformati rece-
perunt, & respectivè fundarunt in supradicta Provincia S.
Nicolai alios 10. Conventus, & unum Hospitium; Primum
nempè in Civitate Tarentina, 2. in Civitate Ostuni, 3. in 3
Civitate Neritonis, 4. in Civitate Castellanetæ, 5. in Ter-
ra Solei, Diœcesis Hydruntinæ, 6. in Civitate Materæ,
7. in Terra Lequilis, Diœcesis Lyciensis, 8. in Terra Me-
sapiæ, Diœcesis Brundusinæ, 9. in Terra Minervini, 10. in
Terra Octaviani, Diœcesis Neritonis, & Hospitium in Ter-
ra S. Georgii, Diœcesis Tarentinæ.

In Prædictis 20. Conventibus, existentibus in dicta Pro-
vincia Hydruntina, secundùm Oraculum Innoc XI. præ-
scribentis in singulis Conventibus certum Religiosorum nu- 4
merum, commorari debent Religiosi, 423. & in Hospi-
tio permanent 10. Religiosi, adeoq; in totum Religiosi 433.
In his autem Conventibus semper floruerunt Religiosi mo-
rum sanctitate insignes, & doctrina illustres, ut videre est in
Catalogo, qui datus fuit ad partes.

Prout etiam in Terra Barensi fuerunt recepti 4. Conven-
tus, & alii 5. fundati à dd. PP. Reform. Hydruntinis, in
parte scilicet contermina, seu confinante cum Hydrunti-
na, quorum 1. ex receptis fuit in Terra Cassani, 2. in Civi- 5
tate Gravinæ, 3. in Terra Turis, 4. in Terra Valenzani,
5. in Civitate Barii, 6. in Civitate Bitecti, 7. in Terra Joviæ,
8. in Civitate Altamuræ, & 9. in Terra S. Erasmi, in quibus
secundùm d. numerum, determinatum ab Innoc. XI. perma- 6
nere duntaxat debent Religiosi 146.

Prædictæ autem duæ Provinciæ Hydruntina, & Barensis,
licèt materialitèr distinctæ, constituunt tamen unicam for-
malem Provinciam PP. Reform. nuncupatam S. Nicolai, ob
peculiarem devotionem Principis Tarenti, Fundatoris 7
Conventus in d. Terra S. Petri Galatinæ Provinciæ, & Diœ-
cesis Hydruntinæ, quæ Provincia S. Nicolai permansit in
statu Custodiæ usque ad annum 1639. quo Urb. VIII. Cu-
stodias PP. Reform. quæ habebant istitem 12. Conventus,
in Pro-

in Provincias erexit, ut ex Brevi, registrato in Regula S. Fran-
cis. Prov. Refor. Cism. fol. 13.
A fundatione præfatæ Provinciæ S. Nicolai Officialium
electiones activè, & passivè semper peractæ fuerunt juxta
8 sacrorum Canonum, Apostolicarumque Constitutionum
dispositionem, necnon ad terminus Statutorum Ordinis,
demandantium, eligi in Officiales Religiosos magis dignos,
& Religionis bono regimini, ac administrationi magis pro-
ficuos, nulla habita ratione Patriæ, vel Nationis: Nihi-
lominus P. Honuphrius à Canneto Nationis Barensis an-
no 1688. Provincialis in nostra Provincia, præmeditans
stabilire Alternativam inter PP. Hydruntinos, & Barenses
in electionibus passivis Definitorii, aliorumque Officia-
9 lium, in congregatione habita eodem anno 1688. super
electionibus Guardianorum, ex 29. Guardianis elegit 28.
cum suo Voto decisivo (quod fuit, & est inauditum in Re-
ligione) iidemque Guardiani taliter electi in futuro Capi-
tulo Provinciali debebant esse Vocales, ad effectum stabi-
liendi exoptatam Alternativam.
Prævidentes proindè PP. Hydruntini imminens præju-
dicium, ab hujusmodi Alternativa ortum habens, sole-
mnem emiserunt protestationem, quam transmiserunt tunc
10 temporis P. Procuratori gener. Reformat. Verùm illa nul-
latenus exhibita, transmissus fuit in Visitatorem Provincia-
lem P. Jos ab Aquila, cui subindè ampla concessa fuit fa-
cultas celebrandi Capitulum provinciale: Quapropter, coa-
dunato dicto Capitulo die 6. Aprilis 1690. suberroneis præ-
suppositis, & insubsistentibus assertionibus, quòd ei trans-
missum fuerat à P. Carolo Franc. Varesio, tunc temporis
totius Cismontanæ Familiæ C. G. decretum Alternativæ,
concinsæ, ut ibi dicitur, cum Voto Emin. Protectoris, in
11 quo præcipiebat illius acceptationem sub rigorosissimis pœ-
nis, contra Inobedientes, & Rebelles à Legibus taxatis,
ibi: Certiores redditi Em. Protector, & Rev. P. C. G. præfa-
ti, eidem Commissario Visitatori decreto transmisso, ut videre
est in calce: Nos Fr. Carolo Franc. de Varesio &c. & sub fine,
omnes adamussim observent: Cum Voto Em D. N. Protectoris
ipsemet P. C. G. &c. Alternativam transmisit omni justitiæ con-
sonam, præcipiendo in virtute S. Obedientiæ, & sub pœnis, con-
tra Inobedientes, & Rebelles à Legibus taxatis.
Dictum verò decretum, ut supra transmissum, ab eodem
tunc temporis C. G. continebat.
I. Quòd: In quibuslibet Comitiis provincialibus, seu pro-
vincialibus Congressibus, Pars Lyciensis (idest Hydruntina)
12 habeat in Definitorio tres Satisfactiones, & etiam tres Pars
alia Barensis, tali ordine, ut Pars Lyciensis, tanquàm copio-
sior Fratribus, & conventibus, successivè per duas vices habeat
Provincialatus Officium, cum adscriptione duorum Nationa-
lium Patrum in Definitorio, adeoquè in singulos novennes an-
nos Pars Barensis habeat semel Provincialem, cum duobus De-
finitoribus, & alio senennio Custodes cum Definitoribus binis in
unoquoque triennio sic Lycienses per consequens habeant reli-
qua in Definitorio Officia.
II. Quòd PP. Barenses haberent 12. Guardianias proprias,
quandò non habebant nisi 9. Conventus, & duas alias in
13 Conventibus Hydruntinæ Provinciæ, ibi: Disponere etiam
volamus Guardianatus pro ejusdem Provinciæ communi pace,
& sine offensione Justitiæ distributivæ (Notetur quæso phrasis
hæc, emissa in eo actu, in quo illa insigniter lædebatur)
ita quòd PP. Barenses 11. habeant Guardianias; Nè autem
summa inæqualitas videatur in electionibus futurorum Capitu-
lorum, volumus, duas alias Guardianias addi Parti Baren-
sium, ita quod duo alii Guardiani eligantur à Barensibus ad ip-
sorum satisfactionem, sed eligendi sint Natione Lycienses;
usquedum Conventus, ab ipsis recipiendi, ad æqualem nume-
rum pervenerint Conventuum Lyciensium.
III. Absquè ulla legitima causa, mediante eodem decre-
to, dismembrantur à Provincia Hydruntina duæ Civita-
tes, nempè Castellaneta, & Matera, ibi: Partem Baren-
14 sem 12. Guardianiis confectam prescribimus geographicè,
& secundum naturam per divisionem vulgò la Gravina di
Castellaneta, exclusivè usque ad Præsitium.
IV. Demùm assignantur 12. Novitii, 8. scilicet Clerici,
& 4. Laici Parti Barensi, & reliqui 18. assignantur Parti
Hydruntinæ ibi: Præcipimus, ut de receptis, & approbatis
15 intra numerum solitum à S. C. concedi pro quolibet anno 12. Ju-
venes, 8. Clerici, 4. Laici de melioribus respectivè pro Parte
Barensi recipiantur ad Habitum, & Professionem, reliqui verò
pro complemento numeri præfixi à S. C. in alia Parte, tanquàm
numerosiori vestiantur.
Et successivè cum hujusmodi erroneis præsuppositis ex-
torserunt à dicto Eminent. Protectore, & C. G. dictæ Al-
ternativæ confirmationem, nec non obtinuerunt ab Innoc.
XII. solitum Breve confirmatorium nomine P. Provincialis 16
Nationis Hydruntinæ, ipso nedum inscio, sed expressè re-
cusante acceptare d. decretum Alternativæ, quod Breve
non sine mysterio publicatum fuit post duos annos, nàm
fuit expeditum 17 Maii 1692. & publicatum die 23. Febr.
1694. & sic post expletum Officium d. Provincialis inau-
ditis angustiis cogendo PP. Hydruntinos ad illius accepta-
tionem, mediantibus metu, minis, coactionibus, & gra-
vissimis pœnis, comminatis contra Reluctantes, latè com-
probatis in Summario.
Verùm agnoscendo PP. Barenses injustitiam prænarra-
tæ Alternativæ, recursum habuerunt ad hanc S. C. median-
te supplici Libello subscripto à 63. PP. ejusdem Nationis 17
Barensis & transmisso P. Proc. generali, ut obtineret ab hac S.
C. moderationem Alternativæ, & in tres districtus Provin-
ciam distribueret pro bono pacis, & justitiæ; Idquè adeò
exoptarunt prædicti Patres Barenses, ut in Capitulo, cele-
brato de mense Febr. 1711. fuerit concorditer resolutum (5.
dumtaxat contradicentibus) ut supplices porrigerentur pre-
ces huic S. C. pro dicta trina distributione Districtuum, un-
dè exhibita d. Supplicatione, rescriptum fuit: V. C. G. pro
informatione, & Voto: Superventis autem quatuor ex illis 18
Religiosis, nempè duobus Barensibus, altero ex Religiosis
aggregatis, & altero ex Hydruntinis, factoque Compro-
misso in personis 4. Religiosorum, emanavit Laudum, non
minùs præjudiciale, quàm dicta Alternativa: Quo circa
adversus hujusmodi gravamina habitus fuit recursus ad
hanc S. C. per Patres Hydruntinos, versaque vice PP. Ba-
renses, eorum malum jus agnoscendo, quòdque dictum
decretum tueri non valebant, recursum pariter habuerunt 19
ad hanc S. C. petendo infirmationem prædicti Laudi, &
respectivè divisionem ejusdem Provinciæ S. Nicolai in duas
partes, Hydruntinam scilicet, & Barensem: Cùmque sub
die 12. Martii 1711. rescriptum fuerit, P. G. pro Informa-
tione, & Voto, hinc, illo exhibito in Secret. contingit in 20
præsenti disputari tria dub.
I. An sit servanda Alternativa, seu Concordia, facta in 21
Provincia S. Nicolai de anno 1690. seu potiùs sit exequendum
Laudum. Pro negativa resolutione primæ partis hujus dubii
urgere videtur Juris communis dispositio, qua attenta, hu-
jusmodi Turnus, seu Alternativa prohibita est, uti ex dia-
metro opposita naturæ electionis, quæ debet esse libera,
cùm apud Deum non detur acceptio Personarum, & ne
aliàs contingat, ut Electores, neglectis personis dignis,
quas agnoscant Religionis bono regimini, ac administra-
tioni magis proficuas, cogantur eligere minus dignos ex
solo motivo nationalitatis, Text. est literalis in can. Abba-
tem in Monasterio 18. qu. 2. & in cap. Cùm dilectus 8. de Con-
suet. ubi communiter Repetentes, & signanter Butr. in 1.
lect. n. 7. & in 2. lect. n. 39. & 43. Zabarel. n. 9. qu. 1. Glos. in 22
can. 2. ubi Archid. & Turrecrem numer. 1. distinct. 66. Peyrin.
Oper. Regul. par. 2. in addit. ad Constit. Clem. VIII. cap. 5. n.
31. & Rot. dec. 75 num. 4. par. 1. rec ibi; Eo enim ipso, quòd
Constitutio arctat Cong. in alternato triennio ad eligendum in
Abbatem generalem unum Monachum professum Monasterii Val-
lis oleti, ei aufert jus, quod sibi de Jure communi competit, ut
electio Generalis activa, & passiva liberè spectet ad totam Cong.
& Passerin. de Elect. cap. 2. nu. 64. ubi, quòd expedit, om-
nes abolere Alternativas, etiamsi illæ, fer. omnibus de ju- 23
re fer. stabilitæ sint, ea ratione, quam experientia veram
comprobat, quia præstant beneficium temporale, & præpa-
rant damnum perpetuum, atque irreparabile, ibi: Quan-
tùm verò ad alternativas &c. experientia demonstravit, quod
juvant ad conciliandam pacem pro brevi tempore, & præstant
beneficium temporale, sed secum ferant damnum irreparabile,
ac perpetuum, ut sæpissimè minus idonei cum indicibili damno
Religiosorum præsint, idcò omnes Alternativas tollere optimum
esset.
Quo etiam statutum est in Constit. Apost. signanter Clem. 24
VIII. la 35. Greg. XIII la 55. & Clem. VIII. la 45. & in Sta-
tutis, seu Regulis nostræ Religionis, quæ in subjecta ma-
teria sunt omninò attendendæ, cùm certum sit indistinctè
in omnibus Ordinibus Regularibus, quòd electiones Supe-
riorum sunt dirigendæ secundum propria Instituta, & Or-
dinationes, ut patet ex Clem. Exivi de Paradiso de Verb. si-
gnific. ex decreto Conc. Trid. sess. 25. de Regular. cap. 7. & ex
Clem. VIII. Const. 60. §. 23. qua confirmantur decreta super
Reformatione Regularium, tradunt post alios Barbos. Vot.
dec. 106. n. 9. lt. 3 Donat. Rer. Regul. tom. 2. tract. 3. de Tem-
por. elect. qu. 1. num. 8. Et propterea id multò magis dicen-
dum erit de nostra Reformatione, cujus Statuta, & Ordi- 25
natio-

nationes semper fuerunt habitæ in summa veneratione, ac punctuali exequutioni semper fuerunt demandatæ.

Quibus adstipulatur notorium Breve Clem. X. expedi-
26 tum die 14. Novemb. 1675. disponens, quòd in provincia Romana, nullo habito ad Nationes, aut Definitorii æqualitatem respectu, sed indifferenter ad Officia li eligantur, qui meritis, & idoneitate præstantiores, ac Religioni utiliores esse judicati fuerint ibi: *In eadem Provincia nomen, seu vocabulum Fratrum nativorum, & non nativorum omninò aboleri, & perpetuò abolitum remanere præcipimus, & mandamus: Porrò in Capitulis, & Congr. d. Provinciæ, electiones, tam Ministri Provincialis, quam Custodis, Definitorum, & Guardianorum omninò fiant ad præscriptum Apostolicarum Constitut. & Statutorum Ordinis, & Reformationis hujusmodi, itaut nullo pariter habito ad Nationes, aut ad Definitorii æqualitatem respectu, sed indifferenter ad hujusmodi Officia ii eligantur, qui meritis, & idoneitate præstantiores, ac Religioni utiliores esse judicati fuerint.*

Non attento decreto Alternativæ, transmissio à d. P. C.
27 G. & in d. provinciali Capitulo acceptato; illud enim uti evidenter nullum, & palpabiliter injustum in nulla haberi debet consideratione.

Nullitas autem ex duplici capite promanat: I. Quia in
28 d. Capitulo, in quo stabilienda erat Alternativa, non fuerunt vocati, neque intervenerunt duo Patres Exprovinciales, qui omninò vocari, & intervenire debebant, dum agebatur de re gravissima tangente totam Provinciam, illamquè nimis sensibiliter gravante, juxta dispositia *in Constit. Gener. Ord.* & in illis *PP. Reform. cap. 8. n. 42. & seq.* Præterea quia ad idem Capitulum fuerunt vocati, & intervenerunt Religiosi longè inferioris ordinis, nempè Patres Lectores Sacræ Teologiæ. Quapropter à fortiori vocandi erant dd. qualificati PP. Exprovinciales. Quo stante, acceptatio dicti decreti Alternativæ insanabilis nullitatis vitio laborat
29 juxta animadversa per *Canonist. in cap. Quod sicut de Elect.* cum aliis apud *Capon. discept. 27. n. 13. & 14. Ansald. in addit. ad dec. 86. n. 54. & Rot in Leodien. Abbatissat. 7. Feb. 1684. §. Fundamentum coram Card Matthæjo.*

II. Et fortiùs, quia P. Commissarius non habebat faculta-
30 tem stabiliendi ass. Alternativam, Juri communi, & Constit. Ordin. adversantem, ex adductis per *Castellin. de Elect. cap. unica nu. 36. Donat. Rer. Regul. par 3. tract. 1. q. 10. n. 2 & Rot. dec. 65. n 4. par. 1. rec.* Generales enim Ordinum sunt Constitutionum Exequutores, non autem destructores ex add. *in Tom. 2. p. 2. disc. 23. n. 14.* Quod absque ulla difficultate procedit in nostris terminis, attento Brevi Urb. VIII. rotundis literis disponente, quòd Statuta Reformationum: *Nec à Capitulo, nec à Ministro Generali possint alterari, seu immutari, sed eorum moderatio fieri debeat in Capitulo, vel Cong. Generali;* Et propterea nisi velit in Urbe in controversiam deduci Summi Pontificis authoritas, casus iste, uti litte-
31 raliter decisus à dicto Urb VIII. remanet omni disputatione indignus, & applicatur regula *Text. in l. Ille. aut illeff. de Legat* 3. ut in terminis alterius Brevis Inn. X. advertit *Card de Luc. de Parech. disc. 21. sub n. 3 verf. Contrarium.*

Cæterùm, quatenus per malam hypotesim, & insubsi-
32 stens suppositum d. P. C. G. hujusmodi facultatem habuisset, adhuc constans in facto est, quòd ille numquam transmisit ass. decretum Alternativæ, ut ipsemet commendabili ingenuitate fatetur, palamquè hodiè facit, firmiter asserendo, ipsum numquam fecisse hujusmodi Decretum. Quantùm autem deferendum sit prædicto qualificato Patri, tunc temporis G. C. totius Cismontanæ familiæ, & hodiè V. G. Reformatæ, qui ob Officium hujusmodi de eo tempore laudabiliter gestum, & ob ejus morum integritatem, & doctrinæ excellentiam, & in supremis totius Ordinis,
33 aliisque insignibus muniis obeundis, primum occupat locum in nostra Reformatione, sapientissimo EE. PP. judicio relinquimus judicandum.

Ut autem Em. PP. manibus palpent insubsistentiam, seu
34 veriùs patentem falsitatem dicti decreti Alternativæ, per d. P. Visitatorem, publicati, ibi: *Certiores redditi Em Protector & Rev. P. C. G. præfati, eidem Commissario Visitatori Decreta transmissa* humillimè supplicamus reflectere ad nonnulla illa verba, immediatè sequentia, ibi; *Ut videre est in calce.* Et tamen in calce d. Decretum Alternativæ nullatenus reperitur insertum, ut ictu oculi resultat ex Originali, quod datum fuit in manibus Ponentis; Signum evidentissimum, quòd d. Decretum nunquam extitit in rerum natura, sed est prorsus ideale, & confictum, merumquè figmentum, ad solum finem extorquendi Alternativam, Hydruntinis præjudicialissimam, ad tradita per *Rot. dec. 816. num. 9 par. 18. rec* Et proinde in nulla haberi debet consideratione; ex adductis per *Alex. cons 9. sub n.* 35 *12 lib. 5. Dec. cons. 63. n 6. & Rot. dec. 459. n. 1. & 3. cor. Ludov. & dec. 368. n. 8. cor. Cels.*

Crescit in immensum demonstratio falsitatis d. Decreti, 36 dum diligentissimè perquisitis Regestis Archivii Aracoelitani, constat numquam fuisse transmissum d. Visitatori, ut testatur Archivista in Summ. Cui testanti de re, ad proprium Officium spectante, omnis adhibenda est fides, ex adductis per *Ansald. in addit. ad dec. 86. n. 104. & per Rot dec. 376. num. 5. & 11. cor. Danoz. jun. & dec. 98. n. 26. par. 19. rec.*

Transitque in evidentiam prædicta falsitas ex altera re- 37 levantissima facti circumstantia, deprompta ex eodem Decreto Alternativæ, ubi asseritur à P. Visitatore, quod P. C. G. ei transmisit Alternativam, ibi: *Cùm Voto Em. D. N. Protectoris:* Et tamen est ineegabiliter falsum, quòd Protector unquam fuerit in Voto pro alternativa, sed solummodò mandavit eidem Visitatori, ut exquireret, & discuteret modum, quo pacificè, & secundum justitiam distributivam possent fieri electiones, ut asseruit idem Protector in Libello, porrecto huic S. C. die 27. Junii 1690. 38 ibi; *Mandavi Commissario Visitatori ut in pleno Capitulo provinciali exquireret, & discuteret modum, quo pacificè, & secundum justitiam distributivam, possent fieri electiones.* Sanè istud Votum, seu mandatum toto Coelo distat à præcepto stabiliendæ Alternativæ, quinimò eidè diametro opponitur, attentis illis verbis, *secundùm justitiam distributivam,* quæ non fuit servata in Decreto Alternativæ, benè verò summa injustitia, atq; monstruosa inæqualitas, ut mox demonstrabitur.

Ultra quòd maximam præsefere inverisimilitudinem, 39 quòd P. Commissarius inferior procedere debuisset cum Voto Protectoris; innegabiliter Superioris; hoc enim est inauditum, & contra omnes Juris, & praxis regulas, secundum quas Superiores nunquam dare solent Votum consultivum Inferioribus, experientia teste, & id observantibus *Coccin. annotation. 185. Card. de Luc. de Judic. disc 4. sub numer. 11. & Ansald. in addition. ad decis. 28. numer. 5. & 6.*

Insuper d. Decretum Alternativæ est in omnibus suis par- 40 tibus manifestissimè injustum, & PP. Hydruntinis præjudicialissimum.

Evidens injustitia resultat primò ex eo, quòd vigore d. 41 Decreti ex sex Officialibus, constituentibus Definitorium, tres, debent esse Partis Barensis, & alii tres Partis Hydruntinæ, ibi, *Pars Lyciens habeat in Definitoria tres Satisfactiones, & ettam tres Pars alia Barensis, tali ordine, ut Pars Lyciensis tanquam copiosior Fratribus, & Conventibus, successivè per duas vices habeat Provincialatus Officium &c. cum adscriptione duorum Nationalium PP. in Definitorio adeòquè in singulos novennos annos Pars Barensis habeat semel Provincialem cum duobus Definitoribus, & alio sexennia Custodes cum Definitoribus binis in unoquoque triennio, sic Lycienses per consequens habeant reliqua in Definitorio Officia.* Quando Pars Barensis habebat dumtaxat 9. Conventus, & solùm Religiosos 146. Veriaq; vice Pars Hydruntina habet Conventus 20. & unum Hospitium 10 Religiosorum, & 42 Religiosos 433. Et per consequens ex sex Officialibus Definitorii saltem 4. deberent esse Partis Hydruntinæ, secundum justitiæ distributivæ leges, expressè volitæ per Em. Protectorem, ut consideranti remanet manifestum.

Neque subsistit prætensio, quòd Conventus Materæ, & 43 Castellanetæ sint Provinciæ Barensis. Contrarium enim est innegabiliter verum in facto: Nam Matera, & Castellaneta existunt intra Provinciam Hydruntinam, ut testantur omnes Historici, ex professo tractantes de Regno Neapolitano, & signanter *In: Ant. Summont. in Descr. Provinciar. Regni*, ubi loquendo de Provincia Hydruntina, inquit, *Tiene questa Provincia 14. Città, delle quali Otranto, Brindisi, Taranto, e Matera sono Arcivescovati;* Supplicando reflectere, quòd Castellaneta posita est inter Tarentum, & Materam, ut liquet ex Carta Geographica, oculis EE. PP. 44 subiicienda, & ex alia impressa à *Gerardo Mercatore in Atlante tom. 2. lit. EEE.* & ex Geographis advertunt *Baudran. in Lexic Geograph. to. 1. fol. 417. ubi ait: Matera urbs Apuliæ, &c. nunc urbs Episcopalis Regni Neapolitani in Hydruntina Provincia &c. Castellaneta olim Castania, urbs Regni Neapolitani Episcopalis sub Archiepiscopo Tarentino, cum titulo Principatus ad Fluvium Flavam in Provincia Hydruntina,* & concordat *Ughel. in Italia sac tom 7 fol 11. ibi; Matera Apuliæ Peucetiæ magna Civitas 40. milliaribus ab Acherontina*

rontina dissita, in sinu Tarentino, quæ Regio nunc Hydruntina nuncupat & *tom. 9. fol. 203.* ibi *Castellanetam Basilicatæ ulterioris Hydeuntiaim Peovinciam vocant; Hearie. Bacc. Ale-*
45 *man. in Libro, cui titulus, il Regno di Napoli diviso in 12. Provincie, nella Peovincia di Terra Oteanto, fol. 136.* ibi; *Vi sono 14. Città, delle quali Otranto, &c E Matera sono Arcivescovati: I Vescovati sono Acssano, Castellaneta, &c. Pandolph. in Histor. Reg. Neap. in Catalogo Civitatum, & Tererum Provinciæ Hydruntinæ.*

Prædictis autem Historicis, utpotè ex professo tractantibus de Regno Neapolitano, omninò deferendum venit, juxta authoritates allegatas sup. *discept. 1. §. 4. n. 2. & in Instit. crim. lib. 4. tit. 8 nu. 127.* Et loquendo in specie de *Baudeand. Rot. dec. 395. n. 8. cor. Emer. jun. & in Tereactnea. Cathedralitatis 23. Junii 1702. §. 7. cor. Molin.*
46

Et ex abundanti habemus ulteriùs Attestationem PP. Cap-
47 puccinorum, nec non Secretarii Regii nostræ Provinciæ, in Summ. exhibitam, uno ore asserentium, prædictas Civitates Materæ, & Castellanetæ existere in Provincia Hy-
48 druntina; Quod etiam mirificè comprobat descriptio Conventuum, eorumque situum, de ordine Ministri Generalis facta à P. Honuphrio Capurtio Nationis, Baren. anno 1647. adeoque tempore non suspecto; Nec non Relatio, seu Votum P. Proc. generalis, & ictu oculi liquet ex Cartis geographicis *Petrini, Matthæi, Ceeuter, Gerardi Mercatoris*, aliorumque classicorum Geographorum, quæ proba-
49 tio omnem superat probationem, diciturque evidens, ex animadversis per *Bertaz. cons. civil. 1. num. 57. & 90. & cons. 41. num. 150. & Posth. de Manut. observ. 101. numer. 14. & 15.*

Verùm omnem in hac parte tollit amaritudinem seria,
50 & rotunda confessio ipsorummet Barensium in supplici Libello, porrecto huic S. C. in quo fassi fuerunt habere 9. dumtaxat Conventus, & pro istorum 9. Conventuum quiete velle divisionem Provinciæ Barensis ab Hydruntina, ibi: *Per la quiete di 9. Conventi Baresi*; Hujusmodi enim confes-
51 sione nulla dari potest melior probatio *cap. Per tuas de Probat.* cum notoriis apud *Emer. jun. dec. 1214. n. 1.*

Secundò major injustitia emicat in eo, quòd in d. Decreto Alternativæ assignantur 12. Guardianiæ PP. Barensib. (&
52 quod est notandum) eis assignantur ulteriùs duæ aliæ Guardianiæ ex parte Hydruntinorum, hoc est, quòd duo alii Guardiani in Conventibus Hydruntinis eligantur à Barensibus ad ipsorum satisfactionem, ibi. *Disponere etiam volumus Guardianatus pro ejusdem Provinciæ communi pace, & sine offensione justitiæ distributivæ, ita quòd PP. Barenses 12. habeant Guardianias; Ne autem summa inæqualitas videatur in electionibus futurorum Capitulorum, volumus, duas alias Guardianias addi Parti Barensium, ita quod duo alii Guardia-*
53 *ni eligantur à Barensibus ad ipsorum satisfactionem, sed eligendi sint natione Lycienses*; Præsupposito enim, quòd Barenses habeant solùm 9. Conventus, ut supra probavimus; Quomodò nedum dici, sed excogitari potest, quòd eisdem fuerint assignatæ 12 Guardianiæ *sine offensione justitiæ distributivæ?* Illa enim tunc dici posset servata, quando 9. dumtaxat Guardianiæ fuissent assignatæ; Trascenditque omnes injustitiæ limites, & exorbitantiæ terminos illa reflexio, quòd Barenses debent eligere Guardianos in Conventibus Hydruntinis ad eorum satisfactionem, quod procuratum fuit ad solum
54 finem eligendi Guardianos, eis adhærentes, Hydruntinisque infensos, quod est præjudicialissimum PP. Provincialibus, & consequenter omni jure de medio tollendum videtur, ad præcludendum viam scandalis, factionibus, & divisionib. inter Religiosos ejusd. Provinciæ, per ea, quæ notant *Surd. dec. 286. n. 2. Bonden collect. leg. 41. n. 123. & Rot. dec. 1289. n. 11. cor. Emer. jun.*

Tertiò est quoque injusta divisio Territorii, in vim d. De-
55 creti Alternativæ facta, dum aufertur Hydruntinis territorium Castellanetæ, & Materæ, ibi: *Partem Barensem 12. Guardianatis confectam præscribimus geographicè, & secundùm naturam per divisionem, vulgò* lo Gravina di Castellaneta, *& Provinciam Lyciensem à Castellaneta exclusivè usque ad Præsitium*; Etenim cùm ex superiùs probatis Conventus
56 Castellanetæ, & Materæ sint intrà Provinciam Hydruntinam, hujusmodi confusio, seu usurpatio Territoriorum nimis præjudicialis est Hydruntinis.

Quartò demùm intolerabilis injustitia, & manifestum præjudicium Hydruntinorum desumitur ex eo, quòd in d. Decreto Alternativæ præcipitur, ex 30. Novitiis, qui conceduntur ab hac S Congr. quolibet anno 20. de melio-
57 ribus vestiri debere in Provincia Barensi; & reliquis 18. in nostra Provincia Hydruntina, ibi: *Præcipimus, ut de receptis, & approbatis intra numerum solitum à S Congr. concedi pro quolibet anno 12. Juvenes, 8. Clerici, 4. Laici de melioribus respectivè pro parte Barensi recipiantur ad Habitum, & Professionem; Reliqui vero pro complemento numeri, præfixi à S. Congr. ex alia parte, tanquam numerosiori, vestiantur.*

Cùm enim Conventus Barensium sint solummodo 9 & una cum aliis duobus Conventibus Hydruntinis, eis in dicta Alternativa per summam injustitiam aggregati, sint 11. 58
ad summum eis concedendi erant 11. Novitii, & viceversa PP. Hydruntinis possessoribus 18. Conventuum cùm magno Hospitio, concedendi erant 19. Novitii, ut calculanti notum est; Attento præcipuè, quòd duo solùm Conventus Lycii, & Taranti Hydruntinæ Provinciæ secundùm numerum, determinatum ab Innoc. XI. habent Religiosos 86. Adeoque plusquam sex ex Conventibus Barensium nempè Joviæ, S. Erasmi, Cassani, Valensani, Turi, & Bitecti, in 59
quibus secundum d. numerum commorari debent solùm Religiosi 84. Quocirca eo magis augeri debebat numerus Novitiorum nostræ Provinciæ Hydruntinæ; non autem minui, cum illius notabili præjudicio, atquè insigni læsione justitiæ distributivæ.

Probatio igitur ex prædictis, quòd Alternativa sit insabiliter nulla, & evidenter injusta, frustra ad illam substinendam recurrit. ad fulcimentum confirmationis P. C. G. & 60
Card. Cybo Protectoris; Hujusmodi siquidem confirmationes remanent aereæ ex defectu subjecti, cui inhærent, & tanquàm fundatæ in actu nullo, & insubsistenti, ipso actu corruente, dictæ confirmationes subsistere non possunt, ut 61
notat *Beriand. cons. 185. n. 2. lib. 1.* & firmavit *Rota dec. 239. n. 14. & dec. 274. n. 11. par. 17. rec.*

Nullatenùs suffragante Breve Innoc. XII. confirmatorio 62
controversæ Alternativæ; Quia illud est subreptitium, & in consequens executionem non meretur, *Innoc. in cap. ultim Ut lit. peden.* cum vulgatis apud *Rot cor. Cavaler. dec. 92.* 63
n. 2. & coram Cerr. dec. 165. sub n. 1.

Subreptio autem patens est, Quia si Barenses exposuissent Pontifici, quòd Patres Hydruntini reluctabant, dictam- 64
que Alternativam acceptare firmiter renuebant; Exposuissent etiam, quòd dict. Decretum Alternativæ erat falsum & malis artibus repræsentatum; Et demùm, quòd Card. Protector nunquàm præceperat Alternativam, sed solùm, quòd exquireretur, & discuteretur modus, quo pacificè, secundùm justitiæ distributivæ regulas, possent fieri electiones Indubitanter Gratiam confirmationis non fuissent assequuti, vel saltem difficiliùs, quod sufficit, ut Gratia dicatur subreptitia ex animadversis per *Soccin. cons. 260. num. 2. Corn.* 65
cons. 243. n. 6. lib. 5. Ceavet. cons. 296. col. 1. & uno ore concludunt omnes *Canonistæ in cap Super literis*, & præ cæteris *Felin. n. 18. & Dec. an. 4. de Rescript. Ros. de Execut. Liter. Apost. par 1. cap. 5. n. 45. & seq. Addea. ad Pamphil. dec. 883. n. 8. Ansald. dec. 66. n. 15. Rot. ad oraat. Card. de Luc. lib. 12. dec. 8. n. 8. & dec. 10. n. 04. & in rec. dec. 204. num. 10. par. 5. & dec. 239. n. 25. par 17.* ubi, quòd in omnibus Gratiis subintelligitur conditio, si preces veritati nitantur, cum aliis, citatis in *Tom. 1. par. 2. discept. 16. n. 26.*

Crescitque reflexio observando, quòd idem Breve fuit à PP. Barensibus dolosè extortum sub nomine P. Provincialis 66
S. Nicolai, quando ipse nunquàm somniavit illud petere, quinimò semper recusavit controversam Alternativam acceptare; Adeòut Barenses, ad d. Brevis publicationem devenerint post biennium circiter, non sine mysterio expectando, quòd d. Provincialis suum expleret Officium, optimè conscii, quòd se opposuisset insimul cùm PP. Hydruntinis; Quocirca, nè proprius dolus impetrantibus opituletur, Breve nullatenus est attendendum, nullamq; meretur executionem, ex congestis per *Rot. cor. Priol. dec. 34. n. 42. & in part. 18. rec. dec. 372. n. 17.*

Quæ omnia eo faciliùs admittenda videntur in nostro casu; Quia cùm Papa devenerit ad hujusmodi Confirmatio- 67
nem cum eo præsupposito, quòd d. Decretum Alternativæ esset validum, justum, & ab habente legitimam facultatem emanatum, dum post insertionem illius tenoris devenit ad confirmationem, mediante illa dict. *Ideò*, ut videre est in ipso Brevi, quæ dictio uti fraternizans cum clausula *Attentis*, importante conditionem, ex notatis per *Bart. in leg. 1. n. 34. & in l. Testatore 118. n. 1. ff. de Condit. & demonstr. Rot. dec. 474. n. 8. par. 5. rec. & dec. 331. num. 16. par. 9. & cor. Peutiag. dec. 20. num. 3.* facit Gratiam confirmatio-
nis conditionalem; Quocirca, deficiente verificatione hu- 68
jusmodi conditionis, deficit, & ipsa Gratia, ad tradita per *Rot. dec. 811. n. 11. cor. Dunozet. jun. & cor. Bich. dec. 255 n. 2. & co-*

2. *& coram Cels. dec. 66. num. 7. & coram Cerr. dec. 370. num. 6. & 7.*

Non ommittendo, quòd cùm PP. Hydruntini reperirentur in quasi possessione electionis passivæ à die fundationis
69 nostræ Provinciæ usq; ad diem Alternativæ, non præsumitur Papam juribus eorundem Hydruntinorum præjudicare voluisse; imò è contrà Summi Pontifices semper protestantur in 18. *Reg. Canc.* de non tollendo jus, alteri quæsitum, ut notant *Gab. cons. 197. n. 5. & per tot. Card. de Luc. de Regal. disc. 24. n. 20. de Benef. disc. 52. n. 16.* & firmavit *Rot. in Rom. Canon. 23. Aprilis* 1708. *§. Addito cor. Ansald.*

Quin relevet, quòd PP. Hydruntini Alternativam acceptaverint; Quandoquidem id evenit ob gravem metum, eis incussum, mediante dicto fictitio, & ideali Decreto C.
70 G. præcipientis acceptationem Alternativæ, *In virtutes S. Obedientiæ, & sub pœnis, contra Inobedientes, & Rebelles à legibus taxatis*; Superadditis postmodum aliis gravissimis pœnis, usque ad deportationem ad Insulam Corsicæ; Quapropter stante hujusmodi gravi metu, coactione, & pœnarum comminationibus, acceptatio in nulla est habenda con-
71 sideratione, ex indubitata Juris regula, quod metus, & coactio consensum tollunt ab actu, illumq; reddunt ipso Jure nullum, ut millies respondit *Rot.* & signanter *cor. Peuting. dec. 82. n. 5.*

Et in terminis nostri casus, acceptationis nimirum similis actus, factæ vigore alterius præcepti V. C. G. Montis Busi,
72 à Capitulo Provinciali Taurini nostræ Reformationis, talem acceptationem reprobando, omniaque illius vigore sequuta, nulla, & irrita declarando, Partibus acerrimè informantibus, respondit *Cong. Part. in Taurinen. 8. Octob.* 1708. de qua *in Tom. 1. par. 1. discep. 17.* & quæ uti individualiter prædictum casum tangens pro lege babenda est, ex adductis
73 in *Instit. Crim. lib. 2. tit. 8. n. 240.*

Eoque magis crescebat metus, & timor pœnarum comminatarum, ex quo antecedenter ad hujusmodi incussionem metus, & comminationem pœnarum, Custos, & duo De-
74 finitores Hydruntini more belli, absque processu, sententia, & delicto, inaudita exorbitantia, deportati fuerunt unus in Provincia Basilicatæ, alter in Insula Siciliæ, & tertius in Provincia S. Bernardini Aquilæ.

Et ex his minùs fieri valet fundamentum in prætensa contraria observantia; Quia ad hoc, ut eadem observantia;
75 uni tollat, & alteri tribuat, adversus Juris dispositionem, Constitutiones Apostolicas, & Ordinis Statuta, debet esse legitimè præscripta, hoc est saltem quadragenaria, *Butr. in cap. Cum dilectus n. 18. de Consuet. Rot. cor. Emer. jun. dec.* 1204. *n. 21. & adornat. Card. de Luc. in Mantiss. lib. 13. dec. 66. n. 13.* Tùm etiam quia ass. observantia est erronea, & desumpta ex actibus, nulla falsa, & injusta causa gestis, adeòque in illa non possunt figi pedes, ut respondit ead. *Rot. adornat. Card. de Luca lib. 11. dec. 29. n. 14.* Tum demum, quia cùm ex superiùs deductis evidenter constet de
76 nullitate, & injustitia tituli, nempè d. Decreti Alternativæ, observantia nullatenus venit attendenda, *Castr. cons. 81. nu. 6. lib. 2. Cravet. cons. 174. n. 44. Rot. coram Merlin. decis. 887. num. 27.*

Ex quibus promanat etiam negativa resolutio 2. partis dicti dub. nempè non esse exequendum Laudum: Licèt enim PP. Hydruntini non impugnet facultates PP. Compromissariorum, quia verè illas habebant ab utraq; Parte, & quam-
77 vis idem Laudum aliqualiter moderetur evidentem Injustitiam dict. Decreti Alternativæ, quatenus scilicet restituit duas Guardianias eidem PP. Hydruntinis, nihilominus cum demandet, d. Alternativam esse observandam in electionibus Ministrorum Provincialium, Custodum, Definitoratuum, necnon PP. Barenses debere eligere 11. Guardianos Nationales, in ista inquam parte manifestam redolet injustitiam, ex superiùs probatis adversus decretum Alternativæ.

Deveniendo modò ad 2. dub. *An dicta Provincia sit realiter dividenda duas partes*, pro negativa resolutione militat
78 præfatum literale Breve Urb. VIII. secundum quod, ut de novo erigi possit Provincia, requiruntur saltem 12. Conventus, ibi: *Hujusmodi custodias, quæ 12. saltem Conventus habent, in Provincias Fratrum Reform. Ordinis hujusmodi erigimus*: Idemque dispositum fuit in Capit. Generali, celebrato Victoriæ die 29. Maii 1694. *tit. Pro utraque Familia fol. 34. nu. 59.* ibi: *Quandoquidem ex nova Provinciarum erectione, præcipuè ex motivo divisionis alterius Provinciæ proveniente, non pauca Ordo experiatur incommoda, decernitur, ut, præter observantiam omnium aliarum conditionum, ad novam alicujus Provinciæ erectionem, & in Statu Provinciæ conservationem, Sanctione Apostolica, vel Religionis requisitarum, Provincia quæ de novo erigi prætendatur, habeat ad minus 20. Conventus*; Quocirca cùm in Provincia Barensi reperiantur solùm 9. Conventus, in necessariam sequitur consequen- 79
tiam, Provinciam S. Nicolai non esse realiter dividendam in duas partes, nempè in Provinciam Hydruntinam, & Barensem.

Quibus additur reclamatio plurimorum Religiosorum Provinciæ Barensis, morum integritate conspicuorum, & 80
doctrina insignium, qui validè se opponunt prætensæ divisioni, illamque totis viribus impugnant efficacissimis rationibus, per eos adductis in eorum solemnibus protestationibus, datis in Summario; Necnon plures Fratres ejusdem Nationis Barensis sese opponunt prætensæ divisioni, ex quo damnificarentur in suffragiis spiritualibus, dum amitterent suffragia Patrum Nationis Hydruntinæ; Haberentque solùm Votum in Capitulo, seu Congr. illius Provinciæ, in qua situs est Conventus, cujus sunt filii, ut sequendo resol. 81
hujus *S. Cong. 12. Aug.* 1633. notat *Nicol. in Flosc. verb. Provincia n. 1.* Easdemque protestationes, & consimiles reclamationes fecerunt non pauci Religiosi Provinciæ Hydruntinæ, se expressè protestando, quòd in casu divisionis Provinciæ nolunt esse de parte Barensium; Hujusmodi autem reclamationes, & protestationes in subjecta mate- 82
ria valdè sunt attendendæ, cum nunquàm deveniatur ad Provinciarum divisionem, etiam cœteris requisitis concurrentibus, nisi insuper interveniat consensus omnium Religiosorum, cum de omnium agatur præjudicio, ad regulam *Text. in l. Quod omnes de Reg. jur. in 6.*

Fortiùs quia in præsenti nulla concurrit præcisa necessi- 83
tas deveniendi ad talem materialem Provinciæ divisionem, nullaque ex adverso affertur probatio talis præcisæ necessitatis.

Quibus accedit Votum P. Procur. Geo. ab hac S. Congr. pro veritate requisiti, in quo solidissimis rationibus probat, prætensam divisionem redundare in maximum Religionis 84
præjudicium; Hujusmodi autem Votis, & Relationibus valdè deferendum est, ex iis, quæ in similibus terminis notant *Pagnan. in cap. Ego N. à num. 1. de Jurejur. Bertacchin. vot. decis. 100. numer. 16.* & *Rot. decis. 685. num. 9. coram Cerr.*

Non attentis decantatis litigiis, dissentionibus, & æmulationibus inter Religiosos Hydruntinos, & Barenses; 85
Illæ enim non probantur in facto, ex quo potiùs oppositum resultet ex perquisitione Registrorum hujus S. Congr. & si aliqua extitit controversia, ortum habuit occasione dictæ Congr. anni 1688. in qua, inaudito exemplo, omnes PP. Guard. electi fuerunt cum Voto decisivo P. Provincialis Barensis.

Eædemque dissentiones, & lites unicum habuerunt principium ex operationibus Barensium, quod ictu oculi resultat ex sola, & simplici facti serie, quæ talis est: Cele- 86
brato anno 1677. Capitulo Provinciali, quia pro parte Religiosorum nostræ Provinciæ habitus fuerat recursus ad Superiores Ordinis pro dicti Capituli annullatione, ad id recognoscendum fuit transmissus P. Archangelus à Lucera, qui postbabita omni alia recognitione nullitatis d. Capituli, totis viribus adhærendo Parti Barensi, nil aliud fecit, quàm formare Processus contra PP. Hydruntinos, & si- 87
gnanter adversus P. Ludovicum à Casalenovo, P. Cherubinum à Francavilla Definitores, & P. Theodorum à Cassano, quod ferre non valens tunc temporis P. Provincialis, in cujus præjudicium prædicta tendebant recursum habuit ad hanc S. C. quæ die 16. Sep. 1678. rescripsit: *Em. Columna videat, & referat.*

Proposita subindè fuit Causa in Congr. habita die 9. Dec. 1678. emanavitque rescriptum: *Revocetur Visitator, & scri-* 88
batur Provinciali, ut suam ordinariam Jurisdictionem exerceat in Provincia: Cùmque P. Visitator parere renueret, die 27. Jan. 1679. fuit denuò rescriptum: *Provincialis reassumat regimen suæ Provinciæ, & inhibeat Visitatori sub pœna nullitatis actorum, privationis vocis activæ, & passivæ, & aliis arbitrio S. C. ne amplius se ingerat in Visitatione, & de inhibitione certiores*; Verùm quia non obstan. tot decretis, adhuc prædictus Visitator se ingerebat in formatione Processuum, versaque vice duo PP. Definitores, qui se ad Urbem con- 89
tulerant, ad effectum assistendi Causæ, vertenti super prætensa nullitate prænarrati Capituli, fuerant missi ad Castrum Morlupi, hæc Sac. C. die 2. Martii d. anni 1679. decrevit: *Provinciali restituatur regimen suæ Provinciæ, revocentur ad Urbem PP. Definitores ejusdem Provinciæ, Visita-* 90
tor exhibeat omnia Acta suæ Visitationis, & die 14. Aprilis 1679.

1679. emanavit quarta resol. *Cogatur Commissarius con-*
91 *signare Processus, aliaque Acta, & referantur in Congr.* Die
autem 5. Maii ejusdem anni declaratum fuit: *Capitulum,*
92 *Electiones, & Acta in d. Capitulo secuta, fuisse valida, &*
93 *Oppositoribus imponendum perpetuum silentium*, & eadem
die fuit pariter resolutum: *Non constare de delictis, & ideò*
absolvendos P. Ludovicum à Casalnovo, & Theodorum à Cas-
94 *sano*, & demum die 13. ejusd. mensis Maii 1679. *P. Cherubi-*
num à Prancavilla pro causis, in Processibus deductis, non es-
95 *se molestandum.*

Eandem insubsistentiam habet exagerata destructio Pro-
96 vinciæ Barensis, ex quo pro illa non vestiantur Novitii,
Quia PP. Barenses excedunt numerum, præscriptum ab Ino.
XI. adeout atteoto hujusmodi excessivo numero, necessa-
rium fuerit statuere, quòd imposterum recipiatur solùm
medietas Novitiorum in locum Religiosorum decedentium;
Ex. gr. decedentibus decem Religiosis, quinque dumtaxat
Novitii recipiantur, ut ex decreto Definitorii cum præ-
sidentia P. Visitatoris, confirmato à P. V. C. G. Id autem
97 de directo opponitur asser. destructioni Barensium, ultra
quod constans in facto est, quòd nullus est assignabilis casus,
in quo facta fit receptio Novitiorum, absque eo quòd non
fuerint insimul cum Hydruntinis etiam recepti Juvenes
Barenses.

Ejusdem levitatis est aliud objectum, emendicatum ex
eo, quòd attenta vastitate Provinciæ milliariorum 500.
98 non potest bis in anno visitari: Supplicamus eolm cavere à
manifesto Partis æquivoco, non fine mysterio confundén-
tis distantiam materialem utriusque Provinciæ cum distan-
tia Conventuum, qui debent visitari, nam prædicta distan-
tia milliariorum 500. forsan verificabitur in tota circumfe-
ventia utriusque Provinciæ, non autem inter remotiores
Conventus Barenses, & Hydruntinos inter se, quales sunt
Conventus Barii, & Conventus Præsitii, dum aliqui Con-
99 ventus distant inter se t. alii 5. 8. 10. 16. 18. & 24. ad sum-
mum milliaribus, & remotiores Conventus Barii, & Præsi-
tii distant inter se solùm 100. milliabus circiter, ut constat
ex Carta geographica, & descriptione Conventuum, cum
singulis eorum distantiis, data in Summario.

Quocirca, attenta hujusmodi brevissima distantia, locus
esse non potest divisioni Provinciæ; Considerando præci-
100 puè duas facti circumstantias, quarum prima desumitur ex
eo, quod licèt Conventus Martinæ, & Turri distent in-
ter se 24. milliaribus, attamen in primis 8. milliaribus ex-
tat dictum Hospitium nuncupatum *Albero bello*, & subse-
quentibus 8. milliaribus reperitur Conventus PP. Observan-
tium, quamvis istud iter non fit simpliciter necessarium pro
Visitatione peragenda, possitque expleri transeundo per
aliam breviorem viam, Conventusque viciniores.

Secunda, ponens falcem ad radices, ex eo resultat, quòd
Provincia S. Nicolai est undique plana, montibus, & flumi-
101 nibus carens, & summa facilitate visitari potest, ad differen-
tiam aliarum Provinciarum Romanæ, Bononien. Venetæ,
Jannen. Pedemontanæ, omniumque fere aliarum Provin-
ciarum nostræ Reformationis, in quibus altissimi extant
Montes, & Conventus viciniores distant inter se 30. 40.
& ultra milliaribus, ut Provincia Pedemontana, cujus
milliaria longè excedere milliaria Romana, justificatum
fuit in Summario; Et tamen iidem Religiosi numquam
conquesti fuerunt, nec divisionem Provinciarum expostu-
102 larunt; Prout etiam per spatium 100. & ultra annorum,
quibus Conventus existunt in nostra Provincia S. Nicolai,
Patres Barenses antecessores nunquam reclamarunt, sed
sequuta semper fuit Visitatio Provinciæ, & quidem sum-
ma facilitate, quod comprobat etiam factum moderni P.
Provincialis, qui in præsenti anno sui Provincialatus, bis
nostram Provinciam pedester visitavit.

Neque desunt exempla hujus S. Congr. quæ pluries reje-
103 cit petitam divisionem Provinciarum valdè in longitudine,
& latitudine excedentium Provinciam, de qua agitur, & si-
gnanter in casu PP. Discalceatorum S. Augustini, quorum
Provincia comprehendit ferè totum Regnum Neapolita-
num, dum habet Conventus in Civitate Cajetanæ, Nea-
lis, Aletii, Barii, & extenditur etiam ad Calabriam Ul-
tra in Monte Leone, quod est notissimum, & tamen hæc
104 S. C. rejecit instantiam Religiosorum illius Provinciæ, sub
eo solido motivo, quòd hujusmodi divisiones, & innova-
tiones sunt regulariter præjudicialissimæ Religionibus,
cum quo principio processit in *Basilien.* de qua in *Tom. 1. par.
2. disc.* 1.

Tertium demum dub. *An nostra Provincia fit distribuenda*
105 *in tres Districtus*, supplicamus resolvi affirmativè: Quamvis
enim Jure communi inspecto, hujusmodi divisiones Distri-
ctuum non de facili admittantur, easque pluriès hæc S. C.
rejecerit, ut ex decretis, relatis per *Lantusc. in Theatr. Re-*
gul. verb. Election. 10. in fine, sitque etiam præjudicialis PP. 106
Hydruntinis, dum Districtus Lyciensis habet Religiosos 211.
Tarentinus Religiosos 109. Barensis verò solum 164. nihilo-
minus, quia, tam sanior pars Barensium illam expostula-
vit, & etiam in præcedenti Capitulo omnes Patres Voca- 107
les Lycienses, unà cum Patribus Vocalibus Barensibus hu-
jusmodi trinam distributionem expostularunt, propterea pro
bono pacis Hydruntini non se opponunt hujusmodi distribu-
tioni Provinciæ in tres Districtus.

Die 29. Aprilis 1712. propositis in C. E. & R. tribus se-
quen. dub. à Card. S. Clementis fuerunt resoluta, ut in- 108
fra.

Dub I. *An sit servanda Alternativa, seu Concordia, fa-*
cta in Provincia S. Nicolai de anno 1690. seu potiùs sit exe- 109
quendum Laudum in casu &c.

Dub. II. *An dicta Provincia sit realiter dividenda in duas*
partes, & quatenus negativè

Dub. III. *An sit distribuenda in tres Districtus in casu,*
&c.

Ad primum Affirmativè quoad primam partem, Negativè
quoad secundam, & ampliùs.

In reliquis provisum in primo. 110

Pro hujus materiæ complemento nota hic, quòd ubi Al- 111
ternativa ser. ser. stabilita est, illa omninò servari debet, &
aliàs electio sequuta nulla est, ex addoctis per *Passer. de E-*
lect. cap. 2. num. 6 & Castellin. eodem tract. c. 11. n. 31. Quod
limitatur in casu, quo non adessent Religiosi capaces, quia
tunc magis obligat lex divina prohibens eligere indignum,
quàm lex humana, restringens electionem ad certum ge- 112
nus personarum, ut vidimus in 1. *part. disceptat. 53. nu-*
mer. 13.

An autem possit demandari in Capitulis generalibus, re-
spondeo cum distinctione, aut consentiunt Partes, haben- 113
tes Jus, & Interesse in electionibus, & tunc id fieri potest,
ea ratione, quia eædem Partes possunt proprio Juri renun-
ciare, aut verò Partes non sunt concordes, & tunc illa de-
mandari non potest à Capitulis generalibus, ita *Passer. de E-*
lect. cap. 2. num 61.

DISCEPTATIO XVI.

Forolivien. Abbatiæ.

PRO

Can. Regularibus SS. Salvatoris.

CUM

Com. S. Arcangeli.

ARGUMENTUM.

Abbatiæ Congr. Canonicorum Regularium S. Salvatoris, quando ex necessitate conferri debeant per Nationes, seu Oriundis ex aliqua parte, comprehensa sub Natione, & an servanda sit Concordia, ad d. effectum stabilita à Superioribus generaralibus sine consensu Nationalium.

USque de anno 1477. Antonius Latiosus nobilis Foroli-
viensis, Vaticanæ Basilicæ Canonicus, & R. C. A.
Clericus resignavit in manibus Sixti IV. simplex Benefi- 1
cium, nuncupatum Prioratus Ecclesiæ S. Jo: Baptistæ,
positæ in Terra S. Archangeli, Ariminensis Diœcesis, sup-
plices eodem tempore porrigendo preces eidem Sum. Ponti-
fici, ut illud unire dignaretur Congr. Canon. Regul. S. Sal-
vatoris, effectu subsecuto, ut ex Literis Apostolicis d. Unio-
nis, datis in Summ.

In sequenti immediato Capitulo generali ejusdem Congr.
coadunato anno 1479. in Monasterio S. Michaelis de Can-
diana; Diœcesis Patavinæ, omnes Capitulares, in eodem 2
legitimè congregati, tam attenta distantia ejusdem Prio-
ratus à Civitate Ariminensi, quàm ad exequendam piam
volun-

voluntatem, & enixum desiderium d. Benefactoris Foroli-
viensis, aliisque de causis, latiùs expressis in publico In-
strumento, dato in Summario, solemniter decreverunt :
*Quòd Monast. prælibatum S. Jo: Baptistæ Ariminensis Diœce-
sis sit spiritualiter, & temporaliter perpetuis temporibus sub
cura, & regimine Prioris, & Canonic. Monast. S. M. de Gratiis
in Teritorio Forolivienss &c. & omnes fructus, redditus, &
3 proventus sint pro usu Canonicorum, commorantium in d. Mo-
nast. S. M. de Gratiis &c.* Cum hoc tamen, quòd iidem Ca-
nonici, in eodem Monasterio commorantes, tenerentur
solvere omnes expensas, tam factas, quàm in futurum fa-
ciendas, & signanter in expeditione Bullarum, in solutione
annuæ Pensionis, quam sibi reservaverat dictus Latiosus,
in solutione Annatæ, & quascumque alias expensas, quomo-
documque, & qualitercumque occursas, & occurrendas;
Prout extra controversiam est, quòd omnia hæc semper pun-
4 ctualiter adimpleta fuerunt per Abbatem, & Canonicos
d. Monast. S. M. Gratiarum, à quibus etiam hodiè solvitur
quindennium R. C. omniaque alia supportantur onera, quo-
modocumque infixa bonis ejusd. Ecclesiæ S. Jo: Baptistæ.

Quia verò sub insubsistenti prætextu, quòd quædam bo-
na ejusdem Ecclesiæ essent de Mensa Abbatiali Patriarcha-
tus Antiochiæ, Laurentius tunc temporis Patriarcha Antio-
5 chenus, illa incorporaverat lnæ Mensæ, Abbas, & alii
Religiosi nostri Monasterii recursum habuerunt ad Innoc.
VIII qui die 23. Nov. 1584. prævia assertione, quòd ea le-
gitimis testimoniis sibi constiterat, id non esse verum, sed
eadem bona legitimè spectare, & pertinere ad idem Mo-
nasterium, specialitèr, & expressè commisit Gubernato-
6 ri Civitatis Cæsenæ, ut eisdem Abbati, & Canonicis resti-
tuere faceret eadem Bona, una cum omnibus aliis Juribus,
& pertinentiis illorum, necnon cum fructibus, per eun-
dem Patriarcham Antiochenum tempore detentionis per-
ceptis, quod fuit punctualitèr executioni demandatum per
eundem Gubernatorem Cæsenæ, ut justificatum fuit in
Summ.

Itaut pro ejusdem unionis subsistentia, & firmitate, ne-
dum urgeat dicta specialis Gratia ejusdem Sixti IV. sed ul-
teriùs concurrat dictum Breve Innoc. VIII. & demùm mi-
7 litet plusquàm duplicata centenaria, cujus vigore, ultrà
dictos duos titulos Apostolicarum Gratiarum, allegare
possumus quemcumq; meliorem titulum de Mundo, ju-
xta animadversa *in Tom. 1. part. 1. disceptat. 20 nu-
mer. 3.*

Post decursum annorum circitèr 60. quibus d. Ecclesia,
uti simplex Membrum, seu Grangia, unita permanserat
nostro Monasterio S. M. Gratiarum Superiores nostræ Con-
8 gr. in qua tunc temporis non aderant sufficientes tituli Ab-
batum, quibus denominantur Generales, Procuratores
generales, Visitatores, & alii qualificati Religiosi, con-
gruum existimarant extollere ad titulum Abbatiæ eandem
Ecclesiam, seu Prioratum S. Jo: Baptistæ, eodem modo,
quo idem non semel practicatum aliàs fuerat in nostra Con-
gr. in qua similes tituli Abbatum illarum Ecclesiarum,
quæ unitæ sunt aliis Monasteriis, deserviunt ad simplicem
denominationem, & ad solam honorificentiam, dum hu-
jusmodi Abbates titulares nullam habent Jurisdictionem,
9 nec onus residendi, nec administrationem bonorum dd. Ec-
clesiarum. Prout, omissis quamplurimis aliis casibus, in
nostra Cong. notoriis, constans in facto est, quòd nullus
Abbas titularis Ecclesiæ S. Jo: Baptistæ in eadem unquam
resederit, vel Jurisdictionem aliquam exercuerit, quòdque
in eadem nunquàm adfuerunt Religiosi de Familia, uti distin-
cti à Religiosis seu Familia Monasterii S. M. Gratiarum
de Fornò, cujus Abbas semper retinuit in eodem unum
Religiosum Sacerdotem sub titulo Præsidentis, seu Super-
intendentis regimini curæ animarum, & alterum pro ad-
ministratione bonorum, & aliorum redditum tempora-
lium, nec non unum Conversum, tam pro servitio eo-
rundem Religiosorum, quàm pro superintendentia circa
10 ea, quæ concernebant rem agrariam, & ruralem : Iidem-
que Religiosi, nedùm in omnibus, & per omnia semper
subjecti fuerunt Abbati S. M. de Fornò, sed ulteriùs quo-
libet anno eidem exactissimum semper reddiderunt compu-
tum omnium redditum ejusdem Ecclesiæ.

In hoc statu continuavit gubernatio, & administratio
ejusdem Ecclesiæ, usquequò supervenerunt Summorum
Pontificum Constitutiones, de quibus *Fagnan in cap. Re-
11 latum n. 65. Ne Cler. vel Monach. & Nicol in Floscul. Verb.
Conventus nu.* 18. prohibentes moram paucorum Religio-
sorum in Grangiis, post quod tempus Abbas S. Mariæ de
Fornò loco duorum Sacerdotum Religiosorum nostræ Con-
greg. unicum ibidem retinuit Sacerdotem sæcularem pro
cura animarum, & unicum Conversum nostræ Congreg.
pro administratione rerum temporalium.

Titulus ejusdem novæ Abbatiæ, ob negligentiam Re-
ligiosorum nostræ Nationis, per aliquod tempus collatus
fuit ad arbitrium Congr. Religiosis diversarum Nationum,
usquequo vacavit per mortem P. Piscitelli Florentini, quo 12
tempore, reclamante nostra Natione Foroliviensi, suaque
Jura nervosè deducente; quæ componitur ex illis Religio-
sis, qui habitum suscipiunt in Monasterio S. M. Gratiarum
de Fornò, sive illi sint verè Forolivienses, sive Brictino-
renses, sive ex Meldula, sive ex Terra S. Archangeli, 13
sive demum ex quibuscunque aliis Regionibus, ut justifi-
catum fuit in Summario, collatus fuit uni ex nostræ Na-
tionis Alumno, nempè P. Augustino Foroliviensi, ut in con-
fesso est inter Partes.

Verùm stabilito hoc modo Jure nostræ Nationis, ad ex-
clusionem aliarum Nationum, orta fuit nova contentio
inter ipsosmet Religiosos nostræ Nationis, dum cæpit præ- 14
tendere Communitas Terræ S. Archangeli, privativè quoad
omnes alios, componentes nostram Nationem, Abbatiam,
de qua agitur, spectare ad Oriundos ex dicta Terra vigore
Bullæ, seu Brevis Pauli V. 12. Maii 1607. Delata proin-
dè Controversia ad hanc Sacram Congreg. in eaque propo-
sita Causa die 5. Julii 1658. rescriptum fuit : *Bene provi-
sum*. Obtentaque nova Audientia, & iterùm repropolita
Causa die 15. Novembr. ejusdem anni 1658. nedùm *per- 15
stitum fuit in decisis*, sed ulteriùs additum, quòd Opposi-
tores ampliùs non audirentur, ut liquet ex Regestis hujus
Sacr. Congr. & solita, vereque commendabili ingenuita-
te, refert etiam *Card. de Luca*, scribens in dicta Causa
pro Oriundis Terræ S. Archangeli, & in illa succumbens,
in disc 36. de Preæmin. à numer. 8. ibi : *Superiores*, &c. 16
*dict. Abbatiam contulerunt Religioso dicti Monasterii S. M.
Gratiarum neglectis duobus Religiosis Monasterii S. Archange-
li, qui recurrentes ad S. C. rejecti fuerunt*.

Cùm verò per obitum, novissimè secutum P. Augustini
Foroliviensis, Alumni Monast. S. M. Gratiarum, ultimi 17
Abbbatis Ecclesiæ S. Jo: Baptistæ, antiquam excitaverit
prætensionem Communitas S. Archangeli, quòd illa con-
ferenda sit uni ex duobus Religiosis, qui hodiè existunt è d.
Terra S. Archangeli, vigore cujusdam assertæ Concordiæ,
datæ in Summario; Quæ cùm nullam habeat subsistentiam, 18
uti facta, non accedente consensu illorum Religiosorum,
de quorum Juribus, & Interessa agebatur, speramus respon-
deri, illam non esse exequendam.

Ad quem effectum supplicamus præ oculis habere duas
facti circumstantias, ex quibus intra evidentiæ fines poni 19
videtur bonum Jus nostri Monasterii.

I. Quòd Oriundi ex Terra S. Archangeli non constituunt
in nostra Congr. Nationem particularem, & distinctam à
Foroliviensibus, & aliis Religiosis, suscipientibus habitum
in Monasterio S. M. Gratiarum, sed unicum cum illis fa-
ciunt Corpus, seu Nationem, ut justificamus in Summa- 20
rio ex Attestatione Abbatis generalis, omniumque aliorum
Abbatum, componentium nostrum Capitulum, anno 1664.
ad rem subjungentes: *Che però in vacanza delle Dignità, tut-
ti i predetti, come costituenti un' unica Patria, Nazione, e
Capitolo, indifferentemente concorrono, senza eccezzione ve-
runa alle Prelature di S. M. di Fornò, al qual Monastero è uni-
ta quella Chiesa di S. Gio: Battista Grangia fuori di Sant'
Arcangelo*. Idque clarè admittit *Card. de Luc. d. disc. 36. n.
9. de Jurisdict.* asserens, sub hoc fundamento processisse
hanc Sac. Congr. anno 1658. reiiciendo instantias Opposi-
torum.

II. Quòd Abbatia S. Jo: Baptistæ non est Monasterium
aliquod independens à nostro Monasterio S. M. de Fornò; 21
sed illius Membrum, & Grangia, de illarum Grangiarum
specie, de quibus discurrit *Fagn. in cap. Authoritate de Cen-
sib seu in Disceptat de Grangiis num. 1. versic. Aliæ verò*.
Idque vigore d. Unionis, factæ à Sixto IV. recognitæ, &
canonizatæ ab Inn. VIII. & pacificè observatæ per spatium
230. annorum; Et quod magis est, innumeræ hodiè emicant
concludentes probationes hujus veritatis ex innegabili facto
solutionis quindennii, quod facit idem Monasterio S. M. de
Fornò pro bonis ejusdem Ecclesiæ S. Jo: Baptistæ : Ex si- 22
mili solutione, quam facit Procuræ generali, tam pro se
ipso, quàm pro d. Ecclesia S. Jo: Baptistæ, tanquam e-
jus Membro, seu Grangia: Ex eo, quòd illa non visita-
tur à PP. Visitatoribus, ut practicatur cum aliis Monaste-
riis independentibus, sed in visitatione Monasterii S. M.
Gratiarum de Fornò exigitur, & redditur ratio eodem
tempo-

tempore Ecclesiæ Sancti Joannis Baptistæ, uti de illius pertinentiis, & tanquam ejus Membro, seu Grangia.

Ex quibus prorsus inapplicabilis redditur dispositio Motus proprii Pauli V. determinantis, Abbatias in nostra Con-
23 greg. conferendas esse Nationalibus; Loquitur enim, & intelligi debet de illis Civitatibus, & Terris, quæ constituunt distinctam, & separatam Nationem, ex. gr. pro Venetia, Ferratiensibus &c. non autem potest habere locum respectu Monasterii, dependentis, & uniti alteri Monasterio, ea ratione, quia hoc casu Monasterium unitum dicitur Mem-
24 brum, seu Grangia illius Monasterii, cui fuit facta unio, juxta animadversa per *Pagn.* ubi supra *n.* 21. Aliàs enim, si illud intelligeretur pro unaquaque Civitate, seu Terra cujuslibet Nationis, itaut in Abbatiis præferendus esset semper ille, qui est ex eadem Terra, seu Civitate, ubi sita est Abbatia, multiplicarentur Nationes de Nationibus cum duplici inconvenienti; I. Quòd oriundi ex dictis Civitatibus, seu Terris dicerentur Abbates nati, non autem electi, contra omnia principia, & contra naturam electionis de qua *Passerin. de Elect. cap.* 1. *quæst.* 2. *à n.* 1. II. Quòd
25 illi Religiosi, qui nati sunt in Locis, ubi adsunt Monasteria principalia, non possent esse Abbates illarum Grangiarum, seu Monasteriorum, ab illis dependentium, & cum illis unitorum, ad quæ absurda evitanda omnis capienda est interpretatio, ex adductis per *Sard. dec.* 276. *n.* 2. *Bon-*
26 *den. collect. leg.* 41. *n.* 23. *& Rot. dec.* 1178. *n.* 12. *& dec.* 1289. *eadem n. cor. Emer. jun.*

Crescitque exorbitantia, ex quo in Religiosis Communitatibus ad nostrum effectum materialitèr se habet vera, & propria qualitas nativitatis in una, vel alia Civitate, ad
27 hoc ut quis dicatur comprehensus sub una, vel alia Natione, sed solùm præ oculis habetur Monasterium illud, in quo quis ad Religionem nascitur, & uti illius filius, ad habitum recipitur; Sicque videmus, quòd sola admissio, seu receptio ad habitum, non autem vera nativitas, faciat Nationalem, ut experientia manifestum est in omnibus Religionibus, & notat *Fantan. ad Constit. Ord. Præd. tit. de Affiliat. num.* 2.

Quod est adeò verum, ut postquam quis receptus fuit ad habitum, uti filius unius Monasterii, adhuc potest effici Alumnus alterius Monasterii, seu Nationis, præcedentibus illis tribus requisitis, de quibus *Fantan* ubi supra *n.* 3. *&* 4. *& in Instit. Crim. lib.* 4. *tit.* 7. *à n.* 93. Quò casu taliter affilians, nedùm potest concurrere cùm veris Nationalibus, sed quatenùs majores habeat prærogativas, eisdem præferen-
28 dus esset, ut in nostris terminis respondit, & practicavit S. C. *in Eugub. Abbatiæ* 29. *Martii*, *&* 27. *Aprilis* 1703. *Pan. Card. Tanara*, in qua P. Pagninus Lucensis obtinuit prælationem ad Abbatiam Eugubinam in concursu 13. aliorum dignissimorum Religiosorum nationalium, sub eo motivo, quòd per aggregationem ad dictam Nationem Eugubinam fuerat effectus capax obtinendi in illa Prælaturas.

Eò igitur ipso, quòd Oriundis ex Terra S. Archangeli, uti contentis sub nostra Natione non denegatur concursus
29 ad omnes Abbatias, vacantes in eadem Natione, sicuti non habent ipsi, de quo conqueri possint, ita insistere nullatenus deberent in asserta privativa circa Abbatiam controversam; Imitando in hac parte, sequendoque exempla, omnibus notoria in nostra Congreg. In qua Abbatia S. Ruffini, quæ antiquitùs erat Monasterium Cluniacensium: Abbatia Provolii, quæ præteritis temporibus spectabat ad PP. Benedictinos; Necnon Abbatia Patavina, postquàm fuerunt unitæ aliis Monasteriis, prima nempè Monaste-
30 rio S. Sebastiani Mantuæ, secunda Monasterio S. Evangelistæ Brixiæ, & tertia Monasterio Venetiarum, nunquàm audita fuit similis prætensio, vel quòd Religiosi dictorum Monasteriorum unitorum, & dependentium, facerent distinctam Nationem, vel quòd eis competeret privativa ad exclusionem Religiosorum illorum Monasteriorum, quibus fuerunt unita: Et meritò, quia aliàs contra omnia Jura Mundi, omnemque congruentiam, & ratio-
31 nem, longè melioris essent conditionis Religiosi Grangiarum, quàm Monasteriorum principalium, ex quo illi concurrere possent, & obtinere omnes Prælaturas, & Abbatias totius Nationis; Isti verò essent incapaces obtinendi Dignitates in Grangiis, quo nihil absurdius, nilvè irrationabiliùs.

Ex quo innegabili facto, & solito nostræ Congreg. comprobatur ulteriùs dicta intelligentia, seu verus sensus d. Bre-
32 vis Pauli V. Illud enim non emanavit pro una, vel alia Abbatia, sed generalitèr pro omnibus Abbatiis, & Monasteriis nostræ Congr. & proindè non potest pro Abbatia contro- 33
versa interpretari diversimodè ab eo, quod interpretatum fuit, & pacificè observatum pro dictis Abbatiis unitis in nostra Cong. ne una, eademque determinatio, plura respiciens determinabilia, ista diversimodè determinet, contra *Text. in leg. Jam hoc jure ff. de Vulg. & pupillar.* cum aliis apud *Rot. dec.* 1063. *n.* 4. *cor. Pæu & dec.* 413. *n.* 6. *cor. Priol.*

Præ oculis signanter habendo eandem observantiam sub illa consideratione, quòd non sum dicitur cujuscunque di- 34
spositionis Regina, sed Apostolicarum Constitutionum fida interpres, etiamsi contrarius intellectus de jure verior esset, magisque accomodatus verborum sensui, ex adductis *in Tom.* 1. *p.* 2. *disc.* 16. *n.* 101.

Nec credimus, esse exadverso insistendum in authoritate *Card. de Luc. de Præem. disc.* 36. *à n.* 8. scribentis ad Opposi- 35
torum instantiam, & conantis probare privativam ad illorum favorem; Supplicamus enim observare, quòd ratiocinia ab eodem coram hac S. C. deducta, funditùsque in illa considerata, inventa fuerunt minus habentia, & uti talia, rejecta, ut ipsemet ingenuè fatetur *in d. disc.* 36. *n.* 8. *in fine.* 36
Et propterea pro congrua responsione applicari videtur propositio illa ab eodem *Card. de Luc.* admissa in *disc.* 16. *n.* 15. *de Success.* quòd quando allegantur authoritates Scribentium ad causæ opportunitatem, oportet videre decisiones, & secundum Judicum placita, non autem Consulentium scripta, judicare, de qua *in Inst. crim. lib.* 3. *tit.* 10. *n.* 37. Et pro responsione ad eundem Cardinalem de Luca advertunt 37
Zaul. ad Stat. Faven. to. 2. *fol.* 175. *n.* 37. *&* 38. *& Rot. dec.* 49. *n.* 9. *apud Card. de Albic. de Inconst. in Judic.*

Et optima quidem ratione, quam adducit ipsemet *Card. de Luc. in disc.* 92. *n.* 24. *de Fid.* quòd scilicèt, si eadem ratiocinia non fuerunt existimata efficacia, ipsomet Authore vivente, & oretenus dante calorem, multò minùs talia ei- 38
se debent ex eo accidenti, quòd fuerunt impressa, & faciunt etiam firmata per *Rot. decis.* 24. *numer.* 13. *coram Ansald.*

Agnoscitur exadverso efficacia præmissorum, & proindè acriter insistitur in dicta prætensa Concordia; Quæ tamen, uti innixa dispositioni legali, & Brevi Pauli V. ju- 39
xta illa verba supplicis Libelli huic S. C. exhibiti, ibi: *Non tanta in vigore della disposizione legale quanta della Bolla, e Breve di Paolo V. fa m. sotto li 17. Maggio* 1607. Ostenso, quòd 40
ista non applicentur, etiam ipsam Concordiam corruere necesse est, juxta animadversa *in Tom. par.* 1. *disc.* 12. *n.* 69.

Et nihilominùs simplex illius lectura manibus palpare facit illius insubsistentiam.

Supponitur siquidem conclusa à P. Generali Lancia die 5.
Maii 1667. *Vice, & nomine Patrum Nationalium Foroliviensium, pro quibus de rato in forma promisit &c. quòdque illi præsens Instrumentum & omnia in hoc contenta quæcunque, infra duos menses cum dimidio, ab hodie proximos &c. ratificabunt, Instrumentumque publicum ratificationis hujusmodi, cum insertione etiam totius tenoris præsentis Instrumenti contractus in Actis meis &c. infra d. tempus dare, & exhibere; ita quod &c. aliàs &c.* 41

Cùmque talis ratificatio, seu consensus Patrum Nationalium Foroliviensium nunquàm fuerit procuratus, neque 42
obtentus, perindè habetur, ac si eadem Concordia stipulata non fuisset, & quidem attenta præcisa lege, sibi præscripta, & expressa voluntate P. Generalis stipulantis, ex concordantibus, cumulatis per *Mastril. dec.* 150. *à n.* 15. *Ansald. de Commerc. & Mercat. disc.* 63. *n.* 16. loquentem in specie de resolutione alterius Concordiæ, ob ratificationem non secutam intra terminum designatum *& Rot. dec.* 356. *an-* 43
te n. 1. *vers. Nam cum Virgilius p.* 17. *rec.*

Neque insistatur in consensu Capituli generalis, & Con- 44
vent. de facili exadverso allegan.

Quia à P. Generali, stipulante Concordiam, non fuit præservatus Consensus Capituli generalis, & conventualis, sed Patrum Nationalium Foroliviensium; Et propterea eo 45
ipso, quòd hæc expressa conditio, & positiva lex, quam sibi præscripsit P. Generalis, stipulans Concordiam, non ostenditur adimpleta, deficere dicitur ipsius consensus, & sic anima Concordiæ, quæ proindè habetur pro non facta *Rot. cor. Priol. dec.* 176. *n.* 2. & alibi passim.

Advertentes hìc, quòd agitur de facto P. Abbatis generalis, qui, uti nostræ Cong. Caput, probè sciebat, & perfectè 46
callebat differentiam, quæ adest inter consensum Capituli generalis, vel conventualis, & inter consensum Patrum unius Nationis, juxta animadversa per *Car. de Luc. in Miscell. Eccles. disc.* 7. *n.* 16. *Add. ad Burat. dec.* 635. *n.* 12. *in fine,*

fine, & *Rot. dec.* 125. *num.* 8. & 9. *coram Ottbob.* & *dec.* 97. *n.* 3. *coram Emer. jun.* Undè reservando consensum, & ratificationem Patrum Nationalium Foroliviensium, illius verba
47 sumenda sunt in vero, & proprio significato, & nullatenus detorqueri possunt, & impropriari ad consensum diversorum Religiosorum, ut patet ad sensum:

Voluntas hæc Patris Generalis comprobatur ulterius ex circumstantia temporis duorum mensium cum dimidio,
48 præscriptorum pro obtinendo consensu nostrorum Nationalium. Dicti siquidem duo menses cum dimidio alterius pro obtinendo consensu Capituli generalis, erant prorsus insufficientes, pro illo verò Capituli conventualis undique superflui, quia ad dictum effectum pauci superabundabant dies, ut patet consideranti. E' converso autem dictum tempus nimis congruum erat pro habendo consensu omnium nostrorum Nationalium, qui tunc temporis erant circiter 20. collocati quidem in diversis Monasteriis nostræ Nationis, sed in tali distantia, quod in dicto tempore commodissimè omnium consensus haberi poterat, quatenus consentire voluissent.

Meritò autem ab eodem Pat. Generali reservatus non fuit
49 consensus Capituli generalis, vel conventualis, sed Patr. Nationalium Foroliviensium; Quia non agebatur de temporali præjudicio Congregat. generalis, vel solius Conventus, sed de irreparabili, perpetuoque præjudicio omnium Nationalium, quibus attentis, tam de jure, quam ex praxi nostræ Cong. in his casibus non solet, neque debet exequiri consensus Capituli generalis, vel conventualis, sed ipsorummet Nationalium.

De jure, quia illorum consensus in his casibus requi-
50 ritur, de quorum præjudicio agitur, ut, generalibus omissis, in nostris terminis notat *Fontan. ad Constitut. Ordin. Prædicat. titul. de Affiliat. numer.* 2. & *sequentibus*, & observavimus *in Tom.* 2. *part.* 2. *disc.* 36. & videbimus *in fine præsentis Disceptationis*.

Attenta verò praxi nostræ Congregationis in qua adsunt
51 quidem innumera exempla Nationalitatis, procuratæ nostris Religiosis, sed semper cum consensu Nationalium, nunquam verò cum illo Capituli, vel generalis, vel conventualis. Ita enim P. Abbas Calixtus à Monte Georgio, quando annumerari voluit inter Romanos, non exquisivit, neque obtinuit consensum Capituli generalis, vel conventualis, sed Nationalium Romanorum. Ita etiam anno 1679. in affiliatione nostræ Nationi P. Constantini Guidi à Montichiano, non fuit exquisitus consensus alicujus Capituli, sed dumtaxat Nationalium Foroliviensium. Ita demum, aliis exemplis omissis gratia brevitatis, anno 1698. practicatum fuit cum P. Ferdin. Ferrario, allecto ad Nationem Eugubinam, prævio consensu illorum Religiosorum Nationalium, non autem Capituli generalis, vel conventualis.

Intrinseco, & essentialissimo huic defectui voluntatis Pa-
52 tris Generalis, stipulantis Concordiam, de qua agitur, qui solus superabundaret ad victoriam, jungitur alter defectus ipsius potestatis: Hæc enim nullatenus se extendit ad inferendum irreparabile, perpetuumque præjudicium uni integræ Nationi, à nostris Constitutionibus jus habenti eligendi ad Abbatias, unitas Monasteriis principalibus unum ex dignioribus Religiosis totius Nationis, non autem necessariò illam conferendi Religioso, sive digno, sive minus digno, nato in Loco, ubi sita est Abbatia unita, sive Grangia: Ge-
53 nerales etenim Religiosarum Communitatum non dicuntur, neque sunt Authores, & destructores, sed custodes, & executores Constitutionum Ordinum, & Regularum, ex adductis *in Tom.* 2. *par.* 2. *disc.* 23. *num.* 13. & 14. Et in terminis longè fortioribus recusationis legati, facti à P. Gen. quod illa non præjudicet Conventui, cui dictum Legatum factum fuit, resolvit C. C. *in Cremonen.* 29 *Novembris* 1704. *lib.* 54. *Decr. fol.* 301.

Neque aliquod, vel minimum, pondus additum fuit eid. Concordiæ ab approbatione hujus Sacræ Congreg. Præmisso
54 siquidem indubitato principio, quod resolutiones Sac. Cong. tacita veritate extortæ, non præjudicant, atque in nulla habentur consideratione, ex adductis *in Instit. crim. lib.* 1. *titul.* 10. §. 4. *num.* 151. quibus addo *Bossacch. Vot. dec.* 113. *n.* 3. & *Rot. dec.* 855. *n.* 15. *coc. Dunoz. jun.* loquente de resolutione C. R. approbata ab Urb. VIII. Illa tot abundat defectibus obre-
55 ptionis, & subreptionis, ut si in Scholis, causa exempli, assignanda esset gratia aliqua subreptitia, & obreptitia, congruè assignari posset illa, de qua agimus.

I. Siquidem loco asseritur exadverso in supplici Libello,
56 huic S. C. exhibito pro extorquenda dicta approbatione, quod anno 1667. in illa adhuc Lis pendebat indecisa, ibi: *Vertendo ttavia in questa S. C. la Lite &c. e dopo avere le Parti dedotto più volte hinc indè le pretensioni, e ragioni all' EE. VV. stando la Causa indecisa, sono adesso concordati &c.* Quando ex hac parte concludentissimè docemus de illius solemni terminatione usque ab anno 1658. mediante rescripto: *Benè provisum*, postea confirmato cum addito, & *Oppositores amplius non audiantur*: Quæ formula rescribendi, ut ipsimet Tyronibus notissimum est, finalem, & finalissimam impor- 57
tat Causæ resolutionem, & terminationem, adeout absque speciali impetratione novæ Audientiæ de illa amplius agi nequeat.

II. Prosequitur in eodem Libello instantia assertæ Concordiæ, ac si preces porrigerentur à Nationalibus Foroliviensibus. Et tamen hoc est solemne æquivocum, nullam in facto subsistentiam, dum nunquam exadverso doceri pote- 58
rit, quod Nationales Foroliviensés, vel dictas preces porrexerint, vel minimam de illis habuerint notitiam, ut unoore exclamant omnes illi, qui adhuc in humanis sunt, & signanter apertissimè se declarat P. Abbas Castellinus: Si enim talis instantia ignota fuit eidem qualificatissimo Religioso, 59
qui non sine laude majora exercuit munera nostræ Congreg. Procuratoris nimirum generalis, & Abbatis generalis, cum majori verisimilitudine dicendum est, propalatam non fuisse aliis Connationalibus, longè minorem figuram in nostra Congreg. facientibus.

III. Supponitur emanata approbatio hujus Sacræ Congregationis die 3. Martii 1667. in eaque habetur specialis mentio 60
Concordiæ, ac si illa esset jam conclusa, & terminata, ibi: *Considerata præfata Concordia*: Quando ex authentico documento ejusdem apparet, stipulatam fuisse die 23. ejusdem mensis, & sic 20. diebus postea; Quod certè, nedum fidem eidem assertioni totaliter detrahit, sed admirationem causat, observando, quod in Urbe, & coram adeo excelso Tribunali legantur exposita similia, veritati ex diametro contraria, ut in simili notat *Raynald. Observ. Crim. cap.* 18. *nu.* 130. & firmavit *Rot. in Lunen. Sarzan Reddit rat.* 24. *April.* 1698. 61
§. *Ratio*, & 28. *Nov. ejusd. anni* §. *Talis cor. Card. Priol.* ubi, quod impossibile est scribere ea, quæ nondum facta sunt, ac si facta essent, absque magna suspicionis, & illegialitatis nota. Imò in his casibus applicari videntur ea, quæ tradit *Rota Avenionen. in dec.* 35 *n.* 1. & *seq.* ubi refert, & sequitur illud 62
Virgilii: *Crimine ab uno Disce omnes* cum aliis, citatis *in Instit. crim. lib.* 2. *tit.* 6. *num.* 23.

IV. Prætenditur eadem asserta Concordia approbata à Capitulo generali die 5. Maii 1667. quod pariter non cohæret 63
cum Constitut. nostræ Congregat. juxta quas Capitulum generale semper celebratur Dominica 3 post Pascha, quæ eodem anno 1667. fuit dies 1. Maii, quo die, & ad summum duobus, vel tribus sequent. expediuntur omnia cum solito interventu Capitularium, ut est in nostra Congr. notorium; Et propterea prorsus inverisimile videtur, quod illud eodem anno duraverit usque ad diem Jovis, quæ fuit 5. ejusdem mensis Maii, quo prætenditur aprobata: Conciliando proinde omnia, dicendum est, illam fuisse discussam in solo Definitorio, in quo non interveniunt omnes Capitulares, sed novem dumtaxat Abbates, illud componentes, inter quos dict. anno 1667. nemo aderat ex Foroliviensibus.

V. Asseritur confirmata à Cardin. Ulderico Carpineo 26. Augusti 1676. & sic post decennium à die, quo prætenditur 64
conclusa, & ab hac S. C. commissa illius confirmatio eidem Card. Carpineo, qui temporis considerabilis lapsus illius illegalitatem plusquam tacitè ostendit, juxta *Text. in leg. Si quis forte ff. de Pœn.* ibi: *Nec enim debebat tam magnam rem tandiù reticere*, quem sequuntur *Cravet conf.* 26. *n.* 6. *Menoch. de Præsump lib.* 1. *præsumpt.* 91. *n.* 8. *Farinac. de Falsitat. q.* 153. *n.* 182. *Rot. coc. Royas dec.* 474. *n.* 4. & *cor. Emer. jun. dec.* 633. *n.* 7. & *in par.* 18. *rec. dec.* 148. *num.* 14.

VI. Demùm videtur observatione dignissimum, quod 65
dicta die 26. Augusti, quo prætenditur confirmata à dicto Cardinal. Ulderico Carpineo ab ejus Ædibus, vacabat Apostolica Sedes per obitum Clementis X. & EE. PP. de more reclusi erant in Conclavi, in quo non solent similes materiæ, nullam urgentem habentes annexam necessitatem, tractari, juxta *Text in capit. Ubi periculum* §. *Iidem quoque de Elect. in* 6. & animadversa per *Pagnan.* pro veritate consultum Conclavis *Urb VIII in cap. Cum olim à num* 63 *de Majorit.* & *obed.* ubi *nu.* 80. observat, quod sicuti quicumque aditus, seu accessus ad Cardinales, vel Scripturæ trans- 66
missio, prohibita est, ita non licet illis Secretarios, vel Ministros audire, vel Scripturas recipere, nec alia tractare, aut expedire negotia particularia Cong. quæ ad Papæ electionem non pertinent.

Quæ omnia dignentur EE. PP. ſub oculis habere unitim
67 ſumpta, ut in his terminis faciendum eſſe monent *Gabr. de*
Probat. concluſ. 1. num. 1. & ſeqq Rot deciſ. 30. num. 31. cor.
Bich. & dec. 250. num. 9. coram Emer. jun Et ſub illa conſide-
ratione, quod ex hac parte non adducuntur ad odioſum, &
criminalem effectum puniendi Authores dictarum inſubſiſten-
tium aſſertionum, ſed civiliter, & ac tollendam fidem eid.
aſſertæ Concordiæ necnon ad oſtendendum, quod illa pro-
68 curata non fuit cum illis ingenuitate, & candore, qui in his
materiis, undique emicare debent, ſive attendatur profeſſio
Religioſa illarum perſonarum, que magna pars fuerunt præ-
fatæ Concordiæ; Sive excelſa qualitas hujus ſacroſancti
Conſeſſus, cujus authoritate roborata prætenditur: Quo ca-
ſu ad tollendam fidem ſimilibus Scripturis, & actibus, duæ
69 ſolùm ſufficiunt, & admittuntur præſumptiones, & conje-
cturæ, ut notant *Zilet. conſ. 428. num 1. Nicol. in Floſcul. verb.*
Falſum num. 10. & 11. & Rot. cor. Ubag. dec. 1. nu. 23. Ea ratio-
ne, quia ad dictum effectum non conſideratur concurſus illius
fraudis, quæ dicitur conſilii, ſuper qua non inſiſtimus, ſed
alterius, quæ appellatur fraus præjudicii, ſeu re ipſa, quæ
in noſtro caſu innegabilis eſt, juxta diſtinctionem duplicis
70 fraudis, de qua in noſtris terminis *Card. de Luc. de Præemin.*
diſc 13. num. 30. & generaliter b. m. *Severolus apud Conſtant.*
ad Statut. Urbis tom. 1. fol. 597. num. 94. & in Inſtit. crim. lib.
1. tit. 2. num. 8.

Quodſi admitteretur contraria prætenſio, Oriundi ex Ter-
71 ra Sancti Archangeli dicerentur ſpecialiſſimè privilegiati, ta-
liter ut nulli alteri Nationi prærogativa ſimilis in noſtra Con-
gregatione competeret, & hoc modo aperiretur via aliis Mo-
naſteriis unitis, & dependentibus eandem excitandi prætên-
ſionem, Involvendique magnis litibus noſtram Congregatio-
nem quod nullatenus videtur permittendum, juxta monitum
72 *D. Jo: Chriſoſt epiſt. 1. ad Corinth. homil. 7.* cum aliis citatis
in *Tom. 2. par. 1. diſcept. 17. num. 109.* Sed reſcribendum, Op-
poſitoribus nullam competere privativam, ut in terminis reſ-
73 pondit hæc S. C. *in Eugub. 29. Martii, & 27. Aprilis 1703.*
ad relat. Card. Tanaræ cum reſcripto; *Non competere Patre*
74 *Globbio privativam, ſed poſſe concurrere cum aliis, habenti-*
bus tamen requiſita.

In eadem Cauſa.

NUllum exadverſo exhibetur documentum, quod Ec-
75 cleſia Sancti Jo: Baptiſtæ, de qua agitur, ſemper col-
lata fuerit in titulum Canonicis, oriundis ex Terra San. Ar-
changeli, ut gratis ubique ſupponitur. Imò nec exhiberi po-
teſt, quia in facto id non ſubſiſtit, ex quo immediatè ante ul-
timum Abbatem Auguſtinum Forolivienſem, illam poſſedit
Pater Piſcitellus Florentinus, nec non alii Abbates, nulla-
tenus oriundi à dicta Terra Sancti Archangeli, ut eſt in no-
ſtra Congregatione notorium. Necnon innegabile pariter
eſt, quod eadem Eccleſia S. Jo: Baptiſtæ nihil aliud ſit, quàm
76 Membrum, ſeu Grangia noſtri Monaſt. S. M Gratiarum,
ex ſupra animadverſis.

Prout etiam remanet concludentiſſimè probatum, quod
77 Oriundi ex Terra S. Archangeli non conſtituunt particula-
rem, & diſtinctam Nationem in noſtra Congregatione, ſed
una cum li *Forliveſi, Bertinoreſi, e Circonvicini, formano un'*
unico Corpo, e coſtituiſcono un' unica Nazzionalità, Patria, e
Capitolo: Quod nedum admittit *Cardin. de Luc.* ſcribens pro
Oppoſitoribus in *diſc. 36. num 9. de Præem.* ſed ulterius addit
ex dicta unione, ſeu unicitate Corporis, motam fuiſſe hanc
Sacram Congreg. anno 1658. ad reiiciendam illammet nume-
ro inſtantiam pro privativa, quæ promovetur hodiè, ibi:
78 *Ideoque mihi, ſcribenti pro dictis Recurrentibus, reflectendo*
ad veritatem, faciebat ſolùm difficultatem conſideratio, quod
ſtante d. promiſcua adminiſtratione, aliiſque actibus, ex qui-
bus ad dictam ſubjectivam unionem inferebatur, iſta eſſet po-
tius quædam unio ſociativa, per quàm concorditer, communi-
catis invicem Juribus, ac bonis, Religioſi unius eſſent partici-
79 *pes Prælaturæ, ac adminiſtrationis alterius, quod æqualiter*
ad commodum reſpectivè ſe habet, atque ex hoc fundamento
credo, quod prodierit reſolutio S. C. Et in fine ejuſd. diſcurſus
ibi: *Sed difficultas erat in d. unione, ut ſupra.*

In vacationibus igitur Dignitatum in ead. Natione Foroli-
80 vienſi, Oriundis ex Terra S. Archangeli, tam attenta Juris
communis diſpoſitione, quàm Breve Pauli V. necnon ad te-
norem noſtrarum Conſtit. nullo competit, nec unquam com-
petere poteſt privativa, ſed ſolum concurrere poſſunt cum
aliis Religioſis capacibus ejuſdem Nationis, ut in caſu omni-
nò ſimili, articulo formiter diſcuſſo, & Partibus acerrimè
informantibus, reſpondit hæc Sac. Congr. in *Eugubina*, de
qua ſupra *num. 74.*

Ad declinandam vim harum ſolidarum animadverſionum,
recurritur exadverſo ad præſidium d. Concordiæ, pro cujus 81
executione procurata fuit ſubſcriptio dubii, & cum ſuppoſi-
to, quod concurrant præexiſtentia litis, bona fides, & re-
miſſio alicujus Juris hinc inde exagerantur regulæ, & recep-
tæ propoſitiones, quod omnia Jura clament, omnes Docto-
res conveniant, & omnis æquitas expoſcat, ut illa religioſiſ-
ſimè ſervetur, & cuſtodiatur.

Verùm tale ſuppoſitum nullam habet in facto ſubſiſten-
tiam, & verificatur ex diametro oppoſitum, dum facta fuit, 82
nulla præexiſtente lite, abſque bona fide, & ſine remiſſione
alicujus Juris ex parte Opponentium, & propterea ſi ex de-
ficientia unius dumtaxat ex hujuſmodi requiſitis illa non eſſet
exequenda, ex adductis per *Roland. à Valle conſ. 28. à num. 3.*
lib. 4. Gail. pract. obſer. lib. 2 obſer. 70. n. 11. Urceol de Tranſact.
qu. 2. à num. 20. Card. de Luc. de Alienat. diſc. 50. nu. 3. & Rot. 83
dec. 121. num. 15. coram Dunan. Quanto magis dum deficiunt
omnia.

Deficit primum præexiſtentiæ litis, quia illa fuerat ſo-
lemniter terminata per duplex conforme reſcriptum hujus S. 84
C. primum diei 5. Julii 1658. *Benè proviſum*, Secundum ve-
rò diei 15. Nov. ejuſdem anni. *In deciſis, & Oppoſitores am-*
plius non audiantur, ut in debilioribus terminis, quod lis di-
catur terminata, quodque articulus reputari non poſſit dubius
ad ſubſtinendam tranſactionem, quando ille deciſus fuit per
Rotam obſervat *Bertacchia vot. dec. 106. nu. 5.* ſequendo pun-
ctualem *deciſ. in Rom. ſeu Firm. Succeſſ. 16 Jan. 1696. §. Ita*
pariter cor. Card. Priolo.

Imò à dd. uniformibus reſcriptis hujus S. C. nedum excluſa
dicebatur quælibet litis pendentia, omneq; Jus Opponentium, 85
ſed favore Forolivienſium quodammodo conſtituta dicebatur
res Judicata, inducens notorium, quadrans rotunda, faciens
de albo nigrum, deque non ente ens, atque falſum immutan-
do in verum, juxta notam indolem, & efficaciam rei judica-
tæ de qua *Barboſ. axiom. 200. num. 2. & 3. & Anſald. de Com-*
merc. & Merc. diſc. 36 num. 33.

Et in terminis, quod hujuſmodi requiſitum litis pendentis
dicatur deficere in eo caſu, in quo deciſio ejuſdem certa ſit, 86
juxta terminos noſtri caſus, notat *Cravet. conſ 152. num. 16.*
& firmavit *Rot. deciſ. 164. numer. 13. coram Cerr.* ubi, quod
tranſactio in his circumſtantiis inita, dicitur continere tur-
pitudinem.

Ea verò, quæ exadverſo dicuntur de reviſione ejuſdem li-
tis de mandato Alexand. VII. deque facto, meliùs dilucidato 87
ob quæ hæc Sacr. Congreg. ſteterit anceps pro confirmatione
primi reſcripti, ſunt ſimplicia verba, nullum habentia fun-
damentum, vel probationem in contrario Summario, &
quod magis eſt, non cohærent cum iis, quæ leguntur apud
Card. de Luc. diſc. 36. de Præemin. ſcribentem pro Oppoſito-
ribus, eundemque diſcurſum imprimentem anno 1669 & ſic
poſt undecim annos à dictis reſolutionibus, nullam, vel mi- 88
nimam, in illo, neque in illius adnotatione facientem men-
tionem de nova Audientia, deque hujuſmodi pulchris diſcur-
ſibus, ſed ſolidè, & ſeriò afferens, quod Oppoſitores non
ampliùs reclamarunt, ibi: *Qui recurrentes ad Sac. Congreg.*
rejecti fuerunt.

Non benè autem ad probandam hanc litis pendentiam re-
curritur exadverſò ad Memoriale, coram hac S. C. exibitum 89
ibi: *Stando la Cauſa indeciſa, ſono adeſſo concordati*; Quia
Memoriale hoc porrectum non fuit à PP. Nationalibus Foro-
livienſibus, qui nullam unquam habuerunt notitiam, nec di-
cti Memorialis, nec aſſertæ Concordiæ, eorum nomine, li-
beralitate maxima, & ſpontaneitate inſigni, à P. Generali
concluſæ, ſed porrectum fuit ab ipſiſmet Oppoſitoribus, ſic-
que in illius aſſertionibus nullum fieri poteſt fundamentum ad 90
eorum favorem, juxta notoria principia.

Sed quando per inſubſiſtentem hypoteſim exiſtentia litis
probarentur exadverſò à ſeriis, & replicatis enunciativis utri- 91
uſque Partis, adhuc iſtæ in nulla habendæ eſſent conſidera-
tione, ex notorio principio, quod ad ſubſtinendam tranſa-
ctionem, litis pendentia nunquam probatur ex Partium aſ-
ſertionibus, juxta *Text. in l. Cum hi §. Si cum lis ff. de Tran-*
ſact. quem in noſtris terminis ſequuntur, & exornant *Pariſ.*
conſ 12. num. 3. lib. 2. Mantic. de Tacit. lib. 26. tit. 2. n. 13. Surd.
dec. 186. n. 10. & 11. Urceol. de Tranſact. qu. 2. nu. 43. & 70. &
Rot. cor. Merlin. dec. 490. n. 4. & 5.

Fortius quia iiſdem verbis, ſeu gratuitis aſſertionibus, op-
ponimus innegabilia facta, nempè replicatas reſolutiones, 92
& reſcripta hujus Sac. Cong. ex quibus palpatur manibus fal-
ſitas illorum verborum contrarii Memorialis; *Stando la Cau-*
ſa

sa indecisa pendente, ibi: *Indecisa pendente*, & ibi: *Adbuc indecisa pendente*.

Supplicantes hic observare, aliud esse, quod Causa ali-
93 qua pendeat indecisa, seu quod nulla capta fuerit unquam
resolutio, aliud verò, totoque Cœlo diversum, quod ad-
versùs decisiones, & resolutiones, in illa captas, conces-
sa fuerit oova Audientia: Quia in hoc secundo casu ad sum-
mum dici potest, quod adhuc non sit terminata, non au-
tem, quod decisa non fuerit, ut ex sola terminorum consi-
deratione manifestum est.

Deficit etiam 2. requisitum bonæ fidei, nedùm ex adductis
94 supra *num.* 56. sed ulteriùs ex enormissima læsione, de qua
infra, per ea, quæ in specie firmavit *Rot. decis.* 121. *nu.* 26.
coram Daran.

Nec talis prætensa bona fides colorari potest ab incerto litis
95 eventu. Quia in nostro casu eventus iste litis nullatenùs veri-
ficabatur, dum illa, nedum erat terminata per duplex rescri-
pta hujus Sacræ Congregat. sed, quod magis est, impositum
fuerat Oppositoribus perpetuum silentium cum illis verbis.
Et amplius non audiantur.

Minusque colorari potest ab alio prætextu articuli, non
96 modicè involuti, ut exadversò asseritur, *An Nationales Fo-
roliviensès dici possent Nationales Loci S. Archangeli, at-
tenta unione Ecclesiæ S. Jo: Baptistæ Monast. S. M. Gratiarum
de Fornò*. Quia articulus in hac Sac. Cong. disputatus, non
fuit iste, exadversò hodiè gratis figuratus, sed alter; *An Re-
ligiosi, ortundis ex Terra S. Archangeli; competeret priva-
tiva in consecutione tituli Ecclesiæ S. Jo: Baptistæ, ad exclusio-
nem Religiosorum Monasterii Fornovii*, qui articulus non aliam
97 disputationem admittebat, neque hodiè admittit, minusque
sub alia considerstione involutus dici potest, quàm sub illa,
de qua conqueritur *Surd. decis.* 172. *in fine*, quod scilicet ex
Facultatis legalis infortunio nihil in Jure nostro tam pacifi-
cum est, quod aliquo velamine offuscari non possit, quem,
98 Me citato, *In Institut. crimin. lib* 3. *titul.* 5. *numer.* 185. se-
quitur *Rota in Firmana Fideic.* 4. *Maii* 1705. §. *Verùm coram
Ansald*.

Absque eo, quod relevet prætensio, unionem ejusdem Ec-
99 clesiæ Sanct. Jo: Baptistæ attendendam non esse, utì fa-
ctam absque beneplacito Apostolicæ Sedis. Cum enim aga-
tur de unione, effectum sortita, & pacificè observata per
lapsum plusquam 200. annorum, hujus duplicatæ centena-
riæ vigore, nedùm allegare possumus amplissimum Aposto-
licum beneplacitum, sed quemcumque meliorem titulum
de Mundo, in terminis *Rota*, cumulans concordantes,
in decision. 494. *à numer.* 4. *par.* 19 *recentior.* ibi: *Cùm
notum sit, habentem centenariam pro se, unà cum observan-
tia, quæ hic non deficit, posse allegare, quod intervenerit
Beneplacitum Apostolicum, & omnis titulus melior de Mun-
do, & quidquid necessarium est ad validitatem actus contro-
versi, & etiam privilegium, justè concessum, ut in similibus
materiis præjudicialibus Ecclesiis, & Ecclesiasticis &c. etiam-
si actui Jus resisteret*.

Ultra quod eadem unio recognita, & approbata fuit ab In-
100 nocen. VIII. ibi: *Quapropter de hoc legitimis testimoniis in-
formati, volumus &c.* Necnon ab hac S.C. dict. anno 1658.
acriter se opponentibus Oriundis ex Terra S. Archangeli, eo-
101 rum prætensionem fulcientibus cum Scripturis primi nomi-
nis Advocatorum, ut videre est *in d. disc.* 36. *num.* 9. & *n.* 12.
in fin. Card. de Luc. de Præem. ubi ingenuè fatetur, quod re-
flectendo ad veritatem, sibi difficultatem faciebat contra suos
Clientes dicta unio subjectiva Ecclesiæ S. Jo: Baptistæ nostro
Monasterio S. M. de Fornovio.

Deficit demum tertium requisitum promiscuæ remissionis
102 alicujus Juris, sine qua quælibet solemnissima transactio ipso
jure nulla est, juxta *Text. in leg. Transactio* 36. *Cod. de Tran-
saction.* ibi: *Transactio, nullo dato, vel retento, seu promis-
so, minimè procedit*, & firmatis per *Rot. decis.* 88. *numer.* 5.
& *decis.* 187. *numer.* 7. *coram Royas*, & *dec.* 1028. *num.* 7. *cor.
Emer. jun.*

Est autem curiosa illa Juris remissio, quæ exageratur, exad-
103 versò in condonatione expensarum, factarum in lite coram
hac S.C. agitata, dum in illa Creditores expensarum, qua-
tenus istæ debereotur, non fuissent Oriundi ex Terra S. Ar-
changeli succumbentes, sed PP. Nationales Forolivienses vi-
ctores, ut consideranti patet. Dixi *quatenus illæ deberentur*,
quia notorium est, expensas nunquam taxari, neque refici in
Causis, agitatis, & terminatis in S C.

Non minus curiosa est alia remissio, in eo, exadversò po-
sita, quod; *Communitas S. Archangeli approbaverit electio-
104 nem Pat. Augustini de Forolivio in Abbatem S. Jo: Baptistæ*;
Quia electio ejusdem Pat. de Augustinis non fuit approbata à
Communitate S. Archangeli, sed ab hac S. C. eid. ulterius
imponente perpetuum silentium circa suas impugnationes, in
ead. acriter promotas.

Prout etiam ejusdem farinæ est tertia remissio, seu gratia 105
illa, facta P. de Augustinis *permittendo ad illius vitam con-
tinuationem fruitionis dict. tituli Abbatialis*: Huic enim piæ
meditationi applicatur lepida illa animadversio *Cardin. de
Luc. in Relat. Roman. Cur. for. discurs.* 46. *num.* 62. quod sci-
licet talis generositas fraternizzet cum concessione Solis de
Mense Augusti, dum Pat. de Augustinis continuare debe-
bat in fruitione sui tituli Abbatialis vigore concessionis, si-
bi à suis Superioribus legitimè factæ, & ab hac Sacra Con- 106
gregatione canonizatæ, non autem ex gratia Oriundorum à
Terra S. Archangeli, qui nullum reliquerunt lapidem invo-
lutum ad impediendam eidem Religioso fruitionem sui tituli
Abbatialis.

Videant igitur Eminentissimi Patres quàm futiles, quam-
ve inanes sint prætextus ille remissionis alicujus juris, exa- 107
gerati ex parte Oppositorum ad substinendam dictam leoni-
nam Concordiam.

E converso autem dignentur observare, quare, & quod-
nam jus prætendatur exadversò sublatum fuisse Nationi Fo- 108
roliviensi per d. leoninam Concordiam, seu Transactionem,
qualis dicitur illa, in qua unus ex Transigentibus nihil, vel
parum obtinet, juxta animadversa per *Urceol. de Trans. qu.*
100 *n.* 10. *Card. de Luc. de Alienat. disc.* 30. *num.* 6. & *Rot. cor.
Cerr. dec.* 164. *num.* 11.

Prætenditur enim destructa unio illa Ecclesiæ S. Jo: Bapti-
stæ, per duo, & ultra sæcula pacificè observata, & innixa 109
duabus Pontificiis gratiis, seu concessionibus. Et quod ma-
gis est, ab hac Sac. C. acriter informantibus Oppositoribus,
canonizata;, atque ab illorum Advocato admissa *in d. disc.*
36. *num.* 9. & 12. *in fine de Præemin.* Itant dd. Oppositores,
mediante d. asserta Concordia, in simplici, ut ita dicam;
velitatione cum uno Religioso, etiam obtinuissent id, quod
in aperta pugna bis renovata cum integra Natione, accersi- 110
tis primi nominis Defensoribus, ab hac Sac. C. obtinere non
valuerunt dicto anno 1658.

Prætenditur 2. in æternum exclusa integra Natio Foroli- 111
viensis, & omnes qualificati Religiosi Monasterii Sanct. Ma-
riæ Gratiarum à consecutione Abbatiæ, de qua agitur, cum
illo verè maximo inconvenienti, quod Religiosi Grangiæ,
seu Monasterii uniti, & dependentis, sint capaces Dignita-
tum Monasterii principalis, cui fuit facta unio: Religiosi ve-
rò ejusdem Monasterii principalis sint incapaces obtinendi
Dignitates in Grangiis, & Monasteriis unitis, seu depen-
dentibus, quo nihil absurdius, nil ve irrationabilius, etiam
ad sensum *Cardin. de Luc.* Scribentis pro Oriundis in Terra
S. Archangel.

Prætenditur 3. efformata particularis Natio, constituta ab
uno, vel altero Religioso d. Terræ S. Archangeli, distincta 112
à Corpore totius Nationis Foroliviensis, contra solitum no-
stræ Congreg. de quo in Summario adductum fuit in testem,
omni exceptione majorem, integrum Capitulum generale,
celebratum anno 1664.

Prætenditur 4. revocata res judicata, seu duplex solemne
Rescriptum hujus S. C solidè fundatum in Juris principiis, 113
& nostris Constit. absque ullo prorsus novo motivo, vel ap-
parenti ratione, quæ adducta non fuerit, maturè examina-
ta, acriter discussa, & insubsistens reperta ab hac Sac. Cong.
d. anno 1658.

Prætenditur demum cum intolerabili excessu, & plusquam
enormissima læsione compensata vitalitia fruitio unius Ab- 114
batis cum jure possidendi Abbatia per omnia Sæcula Sæcu-
lorum: Si autem communiter Doctores, & S. Rota, utì
læsivas, & nullius efficaciæ agnoscunt, & reputant Con-
cordias illas, in quibus verificatur excessus in dubii juris
compensatione, ut videre est apud adductos à *Ciarlin. con-
trov.* 219. *num.* 110. *libr* 2. *Urceol. de Transact. quæst.* 43. *nu-
mer.* 7. & *Rot. in Imolen. seu Bononien. Bon.* 18. *Martii* 1697.
§. *Quemadmodum*, & *per totum* & 28 *Aprilis* 1698. *in fin. co-
ram Olmo*, & *in Rom. seu Firmana Success.* 20. *Jun.* 1697. §.
Quo circa coram Card. Priol. ibi: *Unde etiam si articulus Ju-
ris contineret aliquam dubietatem, adhuc tamen læsio semper* 115
*esset enormissima, quia id, quod remittitur, commensurari de-
bet cum dubio litis eventu*, & *in Roman. Transactionis* 3. *Julii*
1704. §. *Nilominus*, & *seq.* & *in Rom. Domus* 10. *Junii* 1707.
§. *Læsio verò cor. Card. Scotto*.

Quid dicendum in nostro casu, in quo nulla adest pro-
portio inter vitalitium jus, continuatum ab eo, qui in il-
lius legitima possessione reperiebatur, & inter jus perpe- 116
tuum, acquisitum ab illo Collitigante, qui nedum in li-

te succubuerat, sed ei impositum fuerat perpetuum silentium, ut consideranti paret. In istis autem terminis similes transactiones, absque ulla necessitate rescissionis, perindè habentur, ac si factæ non fuissent, juxta *Text. in leg. Cum actus ff.*
117 *de Dol. malo*, & egregiè distinguendo observat *Rot. decis. 630. num. 5. par. 19. rec. & dec. 67. num. 12. cor. Ansald. & in eadem Causa in Rom. seu Firmana Suc. 28. Februar. 1695. §. Nec obstat cor. Molin.*

Observantes ulteriùs, quod ad terminos d. enormissimæ
118 læsionis, nec etiam terminare debebat cum vita P. de Augustinis jus Nationis Foroliviensis ad dict. Abbatiam, sed per quamcumque aliam vacationem, ibi: *Quodque per sui mortem, vel per quamcumque aliam d. Abbatiæ vacationem*; Itaut si post paucos dies P. de Augustinis provisus fuisset de alia Abbatia, vel alio modo, quàm per ipsius mortem vacasset, statim transiisset in dominium Oppositorum absque ulla spe unquam redeundi ad Nationem Foroliviensem, in qua per
119 duo, & ultra Sæcula permanserat, postquam scilicet nostræ Congreg à Foroliviensi Benefactore renunciata fuerat, quando adhuc Abbatiali qualitate non pollebat.

Ex combinatione harum exorbitantiarum faciliè assequimur, quare asserta Concordia exhibita non fuit coram hac
120 Sac Congreg. antequam extorqueretur illius approbatio, dum ista obtenta fuit die 2. Martii 1667. cum supposito, quod esset jam conclusa, quando apparet stipulata die 23. ejusdem mensis. Quare per decennium procrastinata fuit illius confirmatio à Card. Ulderico Carpinen, nempè usque ad diem 26. Augusti 1676. sub: *Datum Romæ ex Ædibus nostris*, quando
121 tunc temporis idem Cardinalis non in suis Ædibus, sed in Conclavi morabatur, in quo similes materiæ tractari non solent, & multò minus expediri ex Ædibus Cardinalium, ut Eminentissimis PP. probè notum est.

Omnia hæc manibus palpare faciunt insubsistentiam asser-
122 tæ Concordiæ, & nihilominus addimus aliam reflexionem, quæ ex se sola sufficiens est ad impediendam illius executionem, quia scilicet stipulata fuit à Patre Generali; *Vice, & nomine PP Nationalium Foroliviensium, pro quibus de rata*
123 *in forma promisit &c. quodque illi præsens Instrumentum, ac omnia in hoc contenta quæcunque infra duos menses cum dimidio, ab hodiè proximos, ratificabunt*, dum nec infra dictum tempus duorum mensium cum dimidio, nec postea adducitur ratificatio eorundem PP. Nationalium Foroliviensium, sine qua illa perinde habetur, ac si facta non fuisset, ex add. supr. *num.* 42.

Respondetur exadverso, Concordiam stipulatam fuisse à
124 P. Generali nomine totius Cong. & ut illius Capite; Sed responsio non subsistit in facto, nec relevat in Jure.

Non subsistit in facto, in quo habemus, quod P. Genera-
125 lis devenit ad assertam Concordiam vice, & nomine, necnon uti Procurator PP. Nationalium Foroliviensium, pro quibus promisit de rato; Iste autem contrahendi modus apertè excludit nomen totius Congregationis, & qualitatem illius Capitis, ut in terminis actus, gesti à Procuratore Generali Cisterciensium, firmavit *Rot. decision. 62. numer. 1. part. 13. recentior.*

Nec relevat in Jure, quia Generales Religionum non ha-
126 bent facultatem præjudicandi juribus particularis Nationis, vel Monasterii, ut probavimus supra *num.* 53. & addimus punctualem *decis. Rotæ in Bononien. Dotis 21. Januar. 1706. §. Minus coram Ansald.* ubi, quod Procuratores generales Religionum, absque speciali mandato Conventus, seu Monasterii non possunt nomine ejusdem Conventus, seu Monasterii comparere, & punctualiorem resolut. C. C. in *Cremonen. 29 Novembris 1704. Lib. 54. Decretor. folio 63.* in qua similis renunciatio facta per quatuor Generales totidem Religionum in nulla habita fuit consideratione, sed rescriptum: *Præfigatur gradatim novus terminus duorum mensium Procu-*
127 *ratoribus generalibus, & Superioribus Monasteriorum ad declarandum capitulariter, & in forma valida, an velint, nec ne acceptare legatum ad formam testamenti.* Et in eodem sensu fuit Cong. Rever. Fabr. in eadem Causa die 5. Junii 1706. admittendo ad Compositionem hæredes cum Rescripto: *Constito de validis, & legitimis repudiationibus quatuor Religionum.*

Respondetur 2. Concordiam ratificatam fuisse à Capitulo
128 generali; Sed solidè replicamus, quod P. Generalis in illius stipulatione non promisit ratificationem Capituli generalis, sed PP. Nationalium Foroliviensium, quorum vice, & nomine illam stipulatus fuit. Igitur negligendo hanc secundam, & procurando primam, Oppositores abundarunt in superfluia, & defecerunt in necessariis, hoc est defecerunt in illa
129 ratificatione, quam P. Generalis specificè, & expressè promisit: Abundarunt verò, obtinendo illam, quæ nec attenta Juris communis dispositione, nec solito nostræ Congr. in his terminis suffragatur, ex adductis sup. à *n.* 49.

Absque eo, quod relevet asserere, in d. Capitulo generali adfuisse etiam consensum Nationalium Foroliviensium, dum in illo intervenerunt tres Patres ejusdem Nationis; Quia isti intervenerunt quidem in eodem Capitulo, sed nimis verisimiliter dicendum est, fuisse ex numero illorum septem, qui 130
dederunt fabas nigras, ut legitur in contrario Summaro; Itaut potiùs verificetur illorum dissensus, & oppositio, quàm consensus, & ratificatio.

Respondetur 3. Concordiam ratificatam fuisse à Canonicis 131
nostri Monast. S. Mar Gratiarum de Forno, prætendendo, quod illa æquivaleat ratificationi PP. Nationalium Foroliviensium.

Verùm talis ratificatio poni debet ad partes. Tum quia legitur facta die 27. Junii 1668. & sic post annum à lapsu duo- 132
rum mensium cum dimidio ab illius conclusione, quos sibi præfixerat Pat. Generalis, stipulans uti Procurator PP. Nationalium Foroliviensium, & expressè promittens intra dictum tempus illam exhibere, & producere in actis Florelli, tunc temporis Not. Card. Vicarii; Et consequenter perindè habetur, ac si nunquam facta fuisset, ut in præcisis terminis resolutionis alterius Concordiæ, ob ratificationem tempore 133
præscripto non obtentam, observant adducti per *Ansald. de Commerc. & Mercatur disc. 63. numer. 16.* & generaliter *Rot. dec. 811. num. 8. coram Cerr. & dec. 246. num. 4. coram Dunoz. jun. & dec. 316. num. 5. par. 17. rec. & coram Pamph. dec. 685 num. 5.* ibique *Addit. à numer.* 10. inter alias convincentes rationes hujus conclusionis, adducit illam, quod actus, ratificationem exposcens, dicitur conditionalis; Ista autem, si non purificetur conditio in tempore præscripto, statim resol- 134
vitur, & in *Ariminen. Bonorum 31. Januarii 1680. §. Etenim coram Ursin.*

Quibus non contradicit *ead. Rot. in decis. 377. numer. 3. cor. Dunoz. jun.* Quia in casu d. dec. verificabatur renunciatio ex- 135
ceptioni, ob non adimplementum ratificationis in tempore convento, quæ renunciatio in nostro casu, nec concurrit, nec poterat concurrere, dum dicta asserta Concordia Nationalibus Foroliviensibus, à quibus ratificari debebat, nunquam propalata fuit; Sine scientia autem, & quidem vera, & certa, nedum actus ratificandi, sed omnium nullitatum, & defectuum ejusdem actus, impossibile est, quod ille ratifi- 136
catus dici possit, juxta *Tex. in l. Mater ff. de Inofficios. testam.* quem sequuntur *Surd. cons. 49. à num. 32. Gratian. discept. 162 num. 3 Rot cor. Bich. dec. 452. num 25. & cor. Priol decis. 411. num. 17. & in par. 11. rec. dec. 98. à num 6.* Tum etiam quia facta non fuit à PP. Nationalibus Foroliviensibus, quorum nomine illa fuit promissa à Par. Generali stipulante, ut illorum 137
Procuratore, sed à PP. de Familia in Monasterio S. M. Gratiarum, eo tempore, quo ex 20. Nationalibus Foroliviensibus duo solùm in illo reperiebantur. Supplicantes in hac parte cum advertentia legere contrarium Summarium circa verba illa, *da Forlì tutti Sacerdoti*, observando, quod deest virgula inter ly *da Forlì*, & inter ly *tutti Sacerdoti*, Itaut sensus eorundem sit, quod omnes Religiosi usque tunc nomi- 138
nati, essent Sacerdotes, non autem quod omnes essent de Forolivio.

Non negamus, quod in electionibus, aliisque tractatibus, concernentibus negotia alicujus particularis Monasterii, vocem habeant omnes Canonici, & Clerici, expressè professi, 139
qui in illo reperiuntur de Familia, sive sint Nationales, sive non, quod solùm determinant *nostræ Const. in c. 29. §. 5.* Sed ex hoc nullatenus infertur, quod pro validitate illius actus, pro quo expressè reservatus fuit consensus, & promissa ratificatio PP. Nationalium alicujus Nationis, iste consensus, & ratificatio suppleri possint à Religiosis unius tantùm Mona- 140
sterii ejusdem Nationis, in quo nullatenus de familia reperiantur illi, quorum ratificatio promissa fuit, ut egregiè observat *Rot. dec. 424. num 9. cor. Pamphil.* Assignans *n.* 10. convincentem illam rationem hujus conclusionis, quod aliàs actus diceretur ratificatus ab illis, qui ipsum directè facere non poterant, contra omnia principia.

Die Vener. 26. Augusti 1707. proposita Causa in C. E. & R. per Card. Colloredum, fuit rescriptum: *Concordiam non* 141
esse exequendam, & videatur de subsistentia tituli Abbatialis; Circa substitutionem verò novi Abbatis nihil innovetur, inconsulta S. C.

In

In eadem Causa.

RESoluto hoc rescripto mediante d. dubio circa inexequi-
bilitatem d. leoninæ Concordiæ, opus deinde fuit dis-
142 putare duo alia sequentia dubia.
I. *An constet de subsistentia tituli Abbatialis? Et quatenùs*
143 *affirmativè.*
An in electione Abbatum S. Jo: Baptistæ sint præferendi
144 *Nationales S. Archangeli in casu &c.*
Primum autem videtur *Affirmativè* resolvendum, secun-
dum verò *Negativè*.
Reassumendo enim materiam à suis principiis, habemus,
quod Sixtus IV. in ejus Brevi usque de anno 1477. Eccle-
siam San. Jo: Baptistæ in Territorio Sanct. Arcangeli cum
145 ejus bonis, & pertinentiis Congreg. Salvatoris concessit, &
univit, quam vocat sub nomine, & titulo Prioratus; Cu-
jus Ecclesiam idem Summus Pontifex in eodem Brevi di-
cit concedere, & unire dictæ Congreg. ad talem Prioratum
tenendum, regendum, & gubernandum, juxta ritus, mo-
res, & consuetudinem ejusdem Congregationis Consuetudo
146 autem, mos, & ritus dictæ Congreg est, ut Ecclesia, seu
Loca, ipsi unita retineant, conservent titulos, ac nomina,
quibus ante unionem nuncupabantur, indeque factum est, ut
hujus Congregationis Superiores, & si omnes pari honore,
ac potestate gauderent, quidam tamen Abbates, alii Prio-
res, nonnulli verò Præpositi vocarentur; juxta qualitatem
nominis, vel tituli, qua decorabatur Ecclesia, cui præficie-
bantur, hujusmodi diversitas nominis perduravit usque ad
147 annum 1635. quo sub Urbano VIII. ex decreto C. R. die 5
Dec. concessum est, ut omnes præfati Superiores Abbates
vocarentur.
Quod autem titulus Prioratus Ecclesiæ Sancti Jo: Baptistæ,
148 de quo quæritur, perduraverit post unionem, euque decora-
tus fuerit aliquis ex Canonicis Sanctæ Mariæ Fornovii Na-
tionis nostræ, nulla currit hæsitatio. Cum enim Innocentio
VIII ad supplicationem Prioris, & Conventus Monaster
S M Fornovii speciali suo Brevi sub die 21 Novemb 1484.
jussérit omnimodam restitutionem prædictæ Ecclesiæ, quam
eum omnibus ejus bonis occupaverat Laurentius Patriarcha
Antiochenus, ac si ad suam Patriarchalem Mensam pertine-
ret, pro executione hujus Brevis apud Gubernatorem Ro-
mandiolæ, Commissarium in hac parte Apostolicum, com-
paruit Fr. Arsenius de Alemania Ordinis Can. Regul. S. Au-
149 gustini, & Congr. S. Salvatoris, Prior Ecclesiæ S. Jo: Bap-
tistæ de Vicariatu S. Archangeli, Canonica nuncupat. ut
fuit justificatum in Sum.
Ex hujusmodi igitur facto patet expressè, titulum Priora-
tus, quem ex Bulla Sixti IV. præfatæ Ecclesiæ annexum vi-
150 dimus, perdurasse etiam postquam eadem Congregat. nostræ
unita est, ac propterea non esse noviter, vel ex arbitrio in-
troductum, cum 223. ab hinc retrò annis laudatus Fr. Arse-
nius Can. noster Regularis eodem titulo Prioris vocaretur,
& gauderet.
Et ad plenius demonstrandam dependentiam ejusd. Eccle-
siæ S. Jo: Baptistæ à Monasterio S. M. Gratiarum Fornovii,
151 animadvertere supplicamus, quod in relato casu occupatio-
nis per Patriarcham Antiochenum, nullatenus Prior S. Jo:
Baptistæ, sed Prior, & Conventus Sanctæ Mariæ Gratia-
tum recursum habuit ad Pontificem, eique supplicavit pro
restitutione, quam obtinuit, testimoniis, & documentis
probando, eandem Ecclesiam cum suis pertinentiis ad se spe-
ctare, Prior autem S. Jo: Baptistæ, dum apud Commissarium
Apostolicum comparuit, & institit pro executione præfatæ
restitutionis, nihil omninò egit proprio nomine, sed, ut ibi
dicitur, *nominibus quibus supra*, idest Prioris & Conven-
tus Monasterii Sanctæ Mariæ Gratiarum, veluti Procura-
tor, non Principalis.
Ulterius observari etiam meretur, quod in hujusmodi facto
152 Prior Sanctæ Mariæ Gratiarum nominatur cum suo Conven-
tu, & Monasterio, aliter verò simpliciter, & nudè enuncia-
tur Prior S. Jo: Baptistæ, ad indicandum, quod is tantùm
titulum, & nomen obtinebat, non verò administrationem,
& jurisdictionem, juxta modum, quo usque in præsens in
nostra, aliisque Congreg. Regularibus perdurat consuetudo,
ut adsint quidam Abbates titulares, de quibus *Tamburin. de
Jur. Abbat. tom. 1. disp. 2 quæst. num 1.* ibi: *At ii denique sunt
Abbates sola titulo, qui Regulares sub se Subditos non habent,
vel quia fortassis Monachi locum reliquerunt; Vel quia Mona-
sterium est aliò translatum; Vel alicui sæculari Clericum com-
mendatum, & hi titulares Abbates vocantur, ac pontificalibus
Insigniis utuntur, gestant etiam Insignia Prælatorum, sicuti Ab-
bates haben. sub se Regulares subditos, habent etiam suffragia,
& liberam vocem in Capitulis.* Ex his ergò, quæ habet peritis- 153
simus rerum Regularium Scriptor, manifestè constat, nul-
lum esse inconveniens, imo communi omnium penè Con-
gregationum praxi, usque firmari, quoidam reperiri Ab-
bates sine residentia, sine administratione, sine Subditis,
veros tamen Abbates, licet solius nominis, & tituli, juxta
ea, quæ de Episcopis titularibus adnotavimus *in Instit. crim.
lib. 1. tit. 10. § 1. num. 39.*
Et apud nostram Congr. omissis justis rationibus aliorum 154
Congregationum, fuit immemorabiliter practicata consuetu-
do instituendi Abbates titulares, quia cum ex Abbatibus eli-
gantur Generalis, & Visitatores quibus vigore *Constit. c. 55
§. 20.* ut expeditiores, & promptiores sint ad sua munia exe-
quenda, interdicitur omne aliud Officium, necesse omninò
est, ut adsint alii, qui eorundem loco subrogari, ac destina-
ri possint ad gubernium, seu regimen Monasteriorum, ad
quod exequen. in nostra Cong. conservantur tituli Abbatiales
nonnullorum Locorum, etiam non habentium administra-
tionem, vel jurisdictionem, ac aliquibus Nationibus nume-
rosioribus, quarum Monasteria majora sustinent onera pro 155
Cong. donati, & adscripti sunt tituli, licet nullo loco affixi,
ut si quando aliquis ex eisdem Nationibus eligatur in Abba-
tem generalem, Priorem generalem, Visitatorem &c. præ-
sto sit alter Nationalis, cui committatur regimen illius Mo-
nasterii, idque à Majoribus expertum est ratione, & expe-
rientia comprobatum, quod nempè studiosius, ac utilius Mo-
nasteria per Nationales gubernari valeant, quàm per Exte-
ros, & hoc validiùs armatum reperitur per Paulum V. in suo
Brevi die 12. Maii 1607. pro distributione Prælaturarum; In
eodem enim præcipit, quod quilibet Prælatus vacet saltem
per triennium à gubernio ejusdem Monasterii, quo casu ju- 156
bet assumendum, & substituendum alterum Nationalem,
ita ut alternatim gubernet, cujus substitutio, seu alternativa
nullatenus exequi posset, si in qualibet Natione unus tantùm
esset Abbas Nationalis.
Hisce additur, quod in nostra Congregatione plusquam in
aliis similes tituli sunt necessarii; Nam ad alliciendos Reli- 157
giosos ad assumenda officia alioquin laboriosa Lecturæ, Præ-
fecturæ Novitiatus, Curæ animarum, Oeconomatus, alia-
que consimilia, nullum aliud præter hos titulos habent;
Nam si restringantur tituli Abbatiales, quod nempè unus
tantummodò adsit pro qualibet Natione, & Monasterio, si
talis unicus titulus fuerit à Religioso Nationali vegetæ æta-
tis occupatus, prout persæpè contingit, quis erit, qui fre-
tus merito velit assumere dicta onera spe destitut. se ad majo-
ra promovendi?
Et hac ratione Summi Pontifices titulos consimiles aute-
runt, seu reservarunt, prout Innoc. X. in Bulla suppressio- 158
nis Monasteriorum reservavit titulos annexos Monasteriis,
jam suppressis, qui adhuc durant, Alexandro VII. sup-
primendo Canonicam Centi, facta unione illius Ecclesiæ,
& bonorum Monasterio Ferrariæ, reservavit titulum, ut in
ejus Bulla sub die 7. Febr. 1661. idemque Pontifex auxit titu-
lum Abbatiæ Ecclesiæ S. Ruffini Ecclesiæ unitæ Monasterio
S. Sebastiani Mantuæ, & Innoc. XII. adjunxit titulum Ab-
batiæ Ecclesiæ S. M. in Vado, quantumvis esset Monasterium
jam suppressum ac pariter Summus Pontifex Clemens XI. oc-
casione suppressionis duarum Abbatiarum in Hetruria, alte- 159
ra S. Jacobi super Arnum, alia verò Sanct. Andreæ in Mar-
sciano aliis Regularibus concessarum, quibus gaudebat ista
Congr. in ejus Bulla die 29 Sept. 1703. reservavit titulos Ab-
batiales. & demum anno 1706 die 18. Martii fuerunt eidem
Summo Pontifici humiles porrectæ preces, quatenus digna-
retur erigere in titulum Abbatialem Ecclesiam S. Bernardi in
Valle, Diœcesis Pisanæ, unitam Canonicæ S. Augustini Ni-
cosiæ, quamvis d. Ecclesia nunquam fuerit Monasterium. Re- 160
missoque supplici Libello huic S. C. *Petita facultas tunc futu-
ro Capitulo generali benignè impartita fuit.*
Si igitur Summi Pontifices munificentissimè tot titulos Ab-
batiales elargiti sunt, vel reservando, vel potiùs augendo ad 161
favorem nostræ Congregat. solùm ex rationibus, desuper ex-
pressis, qua ergo ratione erit hæsitandum de titulo annexo
Ecclesiæ S. Jo: Baptistæ, olim Monasterio? quo ab imme-
morabili supra 200 & ultra annos gavisum fuit nostrum Mo-
nasterium S. M. Gratiarum Fornovii ex primariis istius Cong.
quo quatenus non gauderet, omnis justitia, & ratio exigeret
ut erigeretur.
Sed hæc ex abundanti dicta sint, nam pro convincen-
da subsistentia tituli Abbatialis, de quo agitur, satis est do- 162
cere de immemorabili illius observantia; Ultra quod enim

bili solito non attento, prætenditur exadverso nova Audientia adversus duas conformes resolutiones hujus S. C. respectu trium nostrorum dubiorum, ex eisdem prorsus motivis, quæ in præteritum adducta, & exagerata fuerunt, & proindè videtur hodiè rescribendum, ut Promotor Fiscalis tandem aliquando aequiescat.

Unicum fundamentum pro illa obtinenda repositum est in
102 eo, quia ultima resolutio capta fuerit in contumaciam, & hoc sibi debet imputare d. Promotor Fiscalis, qui diu expectatus, continuisque intimationibus lacessitus, informare renuit; Necnon in prætensa consuetudine, quæ nullam meretur animadversionem; Non enim impugnatur totalis subjectio Monasterii, de quo disputamus magno Priori Capuæ, hoc autem attento, unanimiter observant Doctores, licentias alloquendi Moniales subscribendas esse unitim ab Ordinario Loci, & à Superiore Regulari, prout etiam ab
103 eisdem copulativè subscribendas esse Licentias, tam Sacerdotibus, volentibus celebrare Missam in Ecclesiis earundem Monialium, Regularibus subjectarum, quàm Medicis, aliisque Inservientibus, in casibus, à jure permissis, ut respectu primæ conclusionis notant *Pignatel cons. 163. num. 2. tom. 1. & cons. 84. num. 22. tom 6 Nicol in Flosc. verb. Clausura sub num. 12. & verb. Moniales num. 29. Panimol. decis. 84 annot. 3 num. 50. & 90. Card de Luc. ad Conc. disc. 36. num. 6.* & relatis innumeris resolutionibus Sac. Congreg. *Matthæucc. in Official. Cur. Eccles. cap. 3. à num. 1. & Monacell. in Formal. tom. 1. tit. 1. formul 3. num. 3. & tit. 11. formul. 19. num. 7. & tom. 2. tit. 15. formul. 15. num 3* Et respectu secundæ *Gavant in Manual. verb. Monialium Cura Spiritualis num. 32. Pellizzar. in Manual. Regular. tom. 2. tract. 10 de Monialib. cap. 7. sub num. 7. Cesped. de Exempt dub. 34. sub num. 2. & Capon. disc. 184. num. 22.* Et respectu tertiæ *Lezzan. in Sum. verb Clausura num 24. Donat. Rer Regul. tom. 5. tract. 5. quæst. 16 num. 1. & quæst. 17. num. 2. & 9 Tamb. de Jur. Abbatiss. disp. 22. quæst. 2. num. 3. & seqq. & Ventrigl in Prax. part 1. annot 5. §. 2. num. 17.*

Et viva ratio hujus conclusionis ea est, quòd hoc mo-
104 do respectu Clausuræ omnis adhibetur cautela, dum ex una parte in dictis Licentiis præcedere priùs debet subscriptio Ordinarii, ex alia verò subsequi alia Superioris Regularis: Itaut quando ambo concordant in subscriptione Licentiæ, hæc concessa dicitur cum tali, tantaque maturitate, ut omnis cesset suspicio facilitatis ingressus, qui longè difficiliùs locum habet quando à duorum quàm, quando ab unius tantùm voluntate dependet, ut ex se notum est.

Aliàs ex contraria prætensione magnum sequeretur incon-
105 veniens, & intolerabile absurdum, quia scilicet Superior Regularis, cui subjectæ sunt Moniales, quæve ab illius directione pendere debent, penitùs ignoraret personas illas, quæ in Monasterium ingrediuntur, & cum illis tractare debent, præcipuè respectu spiritualium, ut sunt Cappellani, & Confessarius.

Neque relevat responsio, quòd dicta communiter rece-
106 pta conclusio limitetur in casu contrariæ consuetudinis, cum supposito, quòd illa in nostris terminis verificetur.

Objectum enim non subsistit in Facto, & non relevat in Jure.

Non subsistit in Facto, quia circa dictam assertam con-
107 suetudinem non nisi simplices, & affectatæ Fides exadverso exhibentur, quæ ex vulgatis nullam merentur fidem; Præcipuè quia extortæ fuerunt pendente lite à Subditis Episcopi, quòd eorum fidem summoperè minuit, ut respectu primæ conclusionis videre est apud *Rot. decis. 134 num 4. coram Pamphil. & decis. 146. num. 18. part 9. & decis. 273. num. 6. part. 19 recent.* Et respectu secundæ apud *Afflict. decis. 304. num. 8. Farinac. de Testam quæst. 31. à num. 203. & Rot coram Mart Andr. decis. 45. num 7.*

Minùs eadem responsio relevat in Jure.

Quia non est sermo de prætensa consuetudine, quando in
108 Civitate Pennæ aderat Vicarius magni Prioris, dum iste nunquàm in præteritum in illa deputatus fuit, vel moram fecit, ut probavimus supra à *num. 46. & num. 84.* ubi registravimus præcisa verba Episcopi in Relatione ad C. C. quæ sunt *in lib. 33. Decret fol. 89.*

Et proindè applicatur notissimum Juris axioma, noto-
109 riumque principium, quòd cùm consuetudo tantum habeat de potentia, quantum habuit de actu, nullius prorsùs efficaciæ, nulliusque virtutis remanet extra præcisos, & individuales illos terminos, in quibus servata fuit, ut notant *Altogr. cons. 62 num. 12. lib. 2. Thom. decis. 331. num. 37 & decis. 340. num 4. & Palm Nepot allegat. 287. num 25.* & firmavit *Rot. decis. 50. num. 38. & decis. 78. num. 45. coram Ansald. & in part. 19. recent. decis. 505. num. 6. & decis. 520. num 7. & in Gien-*

nen Jur. cotand. 27. Jan 1704. §. Quæ adeò coram Card. Scot- 110
to: Minusque extendi valet de loco ad locum, de casu ad casum, vel de persona ad personam, attenditurque in solo præciso, & individuali casu, in quo practicata fuit, ut videre est apud adductos *à Card. de Albic. in Addit. ad Pamphil. decis 88. num. 7. Rot. decis. 74. num. 2 coram Dunoz. sen. & decis. 278. num 8 part. 12 & decis. 335. num. 6. part. 14. & decis. 484. num. 11 part. 19. recent.* & loquendo favore nostræ Religionis eadem *Rot. in Tolet Jurisd. 17. Junii 1689. §. Quo verò, & 16 Junii 1690. §. Quatenùs coram Molines.*

Non relevat in Jure, eadem responsio, quatenùs adver-
sùs rei evidentiam dicta prætensa consuetudo concludentissi- 111
mè probaretur in præcisissimis terminis nostri casus, ea ratione, quia privilegia nostræ Religionis, quorum vigore Monasterium, de quo disputamus, subjectum est magno Priori Capuæ, munita sunt clausula *Sublata*, & *Decreto irritanti*, in quibus circumstantiis adversùs dicta privilegia
inallegabilis est quælibet observantia in contrarium, benè *Co-* 112
bell ad Bullar bon. Reg. cap. 28. num. 72. & meliùs *Rota decis. 1279. num. 18. coram Emer. jun.* ubi, quòd Decretum irritans tollit, quamcumque consuetudinem, & observantiam antecedentem, impeditque ne possit alia inchoari in futurum cum aliis, citatis *in Tom. 1. part. 2. disc. 14. num. 21. & 27.*

Et articulo ad Partes discusso, respondit C. C *in Laudem.*
2. Maii 1711. ad 1. dub. ut videre est *in Tom. 1. part. 2. disc. 14.* 113
per totam. Et in terminis Privilegiorum nostræ Religionis, quòd adversùs illa nulla attendatur consuetudo, nullaque observantia allegabilis sit, eo quia continent clausulam *Sublata*, & Decretum irritans, benè *Pignatel. cons. 30 per tot.* & sign *num. 12. tom. 10.*

Quòd procedit, etiamsi agatur de consuetudine, & obser-
vantia, introducta ab ignorantibus Privilegia, & clausulas 114
in illis contentas, ut notabiliter ampliat *Gonz. ad Regul. 8. Cancel gloss. 67. num. 18.* ibi: *Ligat etiam dictum Decretum, quando est impositum à Papa, non solùm scientes, sed etiam ignorantes, quamvis non essent addita illa verba, scienter, vel ignoranter*, & concordant *Mar. Anton. variar. resol. lib. 1. resol. 98. in fine, & Rot. decis. 1810. num. 6. coram Coccin. & decis. 149. num. 2. coram Priol & in part. 1. div. decis 578. num. 3.*

Retorquetur autem potiùs, quàm obstet reflexio, quòd
sumus in terminis Consuetudinis, Juris communis disposi- 115
tioni conformis, ac proindè omnis capienda sit interpretatio pro illa extendenda, ut fiat reditus ad idem Juscommune; Quia de Jure Licentiæ alloquendi Moniales in Monasteriis, habentibus proprium, & particularem Superiorem Regularem, non ab Episcopo privativè, sed ab eodem cumulativè cum eodem Superiori Regulari subscribendæ sunt, ut probavimus supra *num. 38. & 103.*

Et propterea remanet clarum, quòd sumus in circumstantiis consuetudinis, exorbitantis à dispositione Juris com-
munis, in quibus terminis omnis possibilis capienda est in- 116
terpretatio pro illius exclusione, & restrictione, juxta ea, quæ generaliter firmat *Rot. decis 616 num. 4 coram Dunoz. jun. & decis. 879. num. 6. coram Emer. jun.* & favore nostræ Religionis, *in Tolet. Jurisdict. 17. Junii 1689. §. Quo verò coram Molines.*

Neque minorem involvit exhorbitantiam alia prætensio,
velle Episcopum procedere contra Vicarium magni Prioris, 117
loquentem cum Monialibus, cæterosque Ministros, quibus pro unica tantùm vice prætenditur id esse permissum; Si enim idem Vicarius, uti Superior earundem Monialium, potest aliis dare Licentiam cum illis alloquendi, ex supra allegatis, multò magis ipse cum eisdem Monialibus loqui poterit, imò debebit, ex quo agitur de Monasterio, quod eidem Magno Priori Capuæ *spetta reggerlo, governarlo, e conservarlo nella buona custodia*, ut exadverso admittitur,
& probavimus supra *num. 16.* Non enim ad praxim reduci po- 118
test directio, gubernatio, & conservatio Monasterii in bona custodia, absque eo quòd Superior alloquatur cum illis, quas regere, gubernare, & conservare debet, ut de se notum est, & resolvit hæc S. C. 27. Septemb 1641. *apud Lantusc in Theatr. Regul. verb. Alloquutio num. 7. & Matthæucc. in Official Cur. Eccles. cap. 3. num 13. & 14.*

Unde in his circumstantiis nulla dari debet, aut potest re- 119
gula, dum facultas alloquendi competit Vicario Jure suo, & ex proprio Officio, ac totiès, quotiès necessitas postulare videtur; Id quod respectivè militat circa alios Ministros, & Officiales, addictos servitio Monasterii, qui, ut experientia edocet, in omnibus ferè Monasteriis totius Urbis, & Orbis alloquuntur cum iisdem, juxta rerum, & casuum contingentias; Et propt. in hac parte nulla dari potest limitatio, nec Jus aliquod sibi arrogare potest Episcopus supra per-
sonam

sonam Vicarii, omninò immonis, ac exempti ab ejus po-
testate; Et utique eurabit ipse prudenter, accurateque se
regulare intra cancellos suæ facultatis.
Nullam autem habent à parte rei subsistentiam exage-
rationes illæ quòd Vicarius nostri Monasterii excesserit fi-
nes moderatæ colloqutionis, cum insubsistenti supposito,
quòd *stvatteneva quasi continuamente a parlare con le Mo-*
120 *nache, anche fino ad un' ora di notte*, ut gratis ubique asse-
ritur; Sunt enim hæc adeò insubsistentia, atque à verita-
te aliena, ut nec syllaba legatur in contrario Summario
ad colorandum dictum excessum, qui, uti sapiens deli-
ctum, concludentissimè probandus esset, in dubio semper
121 pro illius exclusione inclinandum ex notoriis principiis,
de quibus *in Instit. Crim. lib. 1. tit. 1. n.* 34.
Omnem verò excedit exorbitantiam prætensio circa in-
vestimentum Dotium, quod Episcopus ad sui libitum face-
122 re prætendit respectu nostri Monasterii. Ea enim, quæ in
hac parte illius favore afferri possunt, procedunt respe-
ctu Monasteriorum, eisdem Episcopis subjectorum, in
quibus cùm ipsis demandata sit cura regendi, & guber-
nandi eadem Monasteria, nedum quoad Clausuram, &
spiritualia, sed etiam quoad temporalia, & concernentia ip-
sius administrationem, nil mirum, si potest, imò debet in-
123 vigilare circa dictarum Dotium investimentum; Nostrum
autem Monasterium non Episcopo, sed magno Priori Ca-
puæ per modum totalis, & absolutæ subjectionis in omni-
bus, & per omnia subest; umbraque illa jurisdictionis,
quam in illo potest exercere Episcopus, non est ordinaria,
sed delegata, & restricta ad solam Clausuram, ex addu-
ctis per *Nicol. in Flosc. verb. Clausura num.* 11. & propterea
extendi nullatenùs valet ad ea, quæ cum dicta Clausura nul-
lam habent connexionem.
Et in rei veritate, nec unicus adducitur miserabilis actus,
in qua antecessores Episcopi unquam manus apposuerint
124 circa Dotium investimentum in nostro Monasterio: Un-
dè debet Episcopus, novitatibus relictis, per illam viam
incedere, per quam ejus Antecessores ambularunt: No-
vitates enim semper odiosæ, semperque perniciosæ exi-
stunt, nihilque magis animum perturbat, quàm innovare,
125 ut observavimus *in Tom.* 1. *part.* 1. *discept.* 10. *numer.* 12.
& 13.
Ex quibus contraria prætensio videtur destituta omni le-
gali fundamento pro obtinenda nova Audientia respectu
126 trium priorum dubiorum, presertim postquàm fuerunt ad
Partes in forma authentica transmissa Decreta, & rescri-
pta hujus S. C. In quibus circumstantiis ex laudabili praxi
ejusdem S. C. ratione rei ampliùs non integræ, non solent
resolutiones in dubium revocari, ex quo Causa habetur
pro terminata.
Absque ulla prorsùs difficultate, attento quòd eadem De-
creta expedita fuerunt post renunciationem, exadversò
127 factam ulteriori disputationi dictorum trium priorum du-
biorum, Injungendo Causæ Patrono *di non farci altro*, ut
dicitur in contrariis Scripturis, idque non semel asseren-
do, neque oscitanter, sed sæpissimè; Et propterèa nimis
improprium videtur post tales apertas declarationes, iterùm
hodiè vexare hanc Partem, terminata Causa, nedùm me-
diantibus replicatis oraculis hujus S. C. sed etiam ex pro-
pria commissione Episcopi data Defensori Causæ *di non
farci altro*.
Cæterùm quatenùs Eminentissimis PP. ex illorum sum-
ma benignitate placeat talem novam Audientiam conce-
128 dere Episcopo respectu dd. trium dubiorum, hæc videtur
etiam Nobis concedenda respectu dub. 5. 9. 10. 11. & 12. cum
ad hoc, ut Causa nova discussione in omnibus subjiciatur, &
seriò reflecti possit quidquid pro illorum declaratione fuit
quoque in præteritum petitum, tum ne ad imparia judice-
129 mur adversùs dispositionem *Text. in l. Non debet, ff. de Re-
gul. Jur.* cum aliis apud *Rot. dec. 2 num. 11. p. 19. rec. & dec.
24. n. 5. apud de Prosper. de Terr. separ.*
Die 8. Aprilis 1712. in C. E. & R. proposita instantia Epi-
scopi per Card. Sperellum, rescriptum fuit: *Nihil de nova
Audientia*.

DISCEPTATIO XV.

Hydruntina Alternativæ.

PRO

PP. Reformatis Hydruntinis.

CUM

PP. Reformatis Barensibus.

ARGUMENTUM.

*Alternativa, an sit servanda inter Provincias Hydrunti-
nam, & Barensem, & an illæ dividendæ sint in duas
partes, vel in tres Districtus.*

APprobata à Clem. VII. *in constit.* 35. *in Bullar. nov.
tom.* 1. strictiori Observantia PP. M. S. Francisci Re- 1
format. eadem Reformatio primas fixit radices, primos-
que extendit ramos ad Provinciam Hydruntinam, ubi
vigore *Constit.* 55. *§.* 7. *Gregorii XIII. in Bullar. nov. tom.*
2. demandantis PP. M. de Observantia assignationem, seu
cessionem Conventuum PP. Reformatis, memorati PP. de
Observantia Provinciæ Hydruntinæ circa annum 1589.
assignarunt PP. Ludovico Galatino, Paulo à Soliano, Pe-
tro à Cupertino, & Hieronymo à Bitecto, Fundatoribus
nostræ Reform. tres Conventus, primum in Civitate Brun-
dusii, 2. in Terra Salicis, in eadem Diœcesi Brundusina,
& 3. in Terra Cupertini in Diœcesi Neritonensi, omnes in
Provincia Hydruntina, Successivè autem circa annum
1591. antedicti PP. Observantes assignarunt dd. Patribus
Reformatis 4. Conventum in Civitate Lyciensi, quintum
in Terra Francavillæ, & 6. in Terra Casalisnovi, ambos 2
Utritanæ Diæcesis. 7. in Terra Martinæ, Tarentinæ Diœce-
sis, 8. in Terra S. Petri Galatinæ, Diœcesis Hydruntinæ,
9. in Civitate Gallipolis, 10. verò Conventus fundatus exti-
tit ab ipsimet PP. Reformatis in Terra Præsutii, Diœcesis
Ugentinæ; Omnes autem prædicti Conventus, existunt in
Provincia Hydruntina, suntque primi Conventus, qui
fundati fuerunt in Provincia S. Nicolai, antiquiùs unam
constituentes Custodiam.
Temporis autem decursu prædicti PP. Reformati rece-
perunt, & respectivè fundarunt in supradicta Provincia S.
Nicolai alios 10. Conventus, & unum Hospitium; Primum
nempè in Civitate Tarentina, 2. in Civitate Ostuni, 3. in 3
Civitate Neritonis, 4. in Civitate Castellanetæ, 5. in Ter-
ra Soleti, Diœcesis Hydruntinæ, 6. in Civitate Materæ,
7. in Terra Lequilis, Diœcesis Lyciensis, 8. in Terra Me-
sapiæ, Diœcesis Brundusinæ, 9. in Terra Minervini, 10. in
Terra Octaviani, Diœcesis Neritonis, & Hospitium in Ter-
ra S. Georgii, Diœcesis Tarentinæ.
In Prædictis 20. Conventibus, existentibus in dicta Pro-
vincia Hydruntina, secundùm Oraculum Innoc XI. præ-
scribentis in singulis Conventibus certum Religiosorum nu- 4
merum, commorari debent Religiosi, 423. & in Hospi-
tio permanent 10. Religiosi, adeoq; in totum Religiosi 433.
In his autem Conventibus semper floruerunt Religiosi mo-
rum sanctitate insignes, & doctrina illustres, ut videre est in
Catalogo, qui datus fuit ad partes.
Prout etiam in Terra Barensi fuerunt recepti 4. Conven-
tus, & alii 5. fundati à dd. PP. Reform. Hydruntinis, in
parte scilicet contermina, seu confinante cum Hydrunti-
na, quorum 1. ex receptis fuit in Terra Cassani, 2. in Civi- 5
tate Gravinæ, 3. in Terra Turis, 4. in Terra Valenzani,
5. in Civitate Barii, 6. in Civitate Bitecti, 7. in Terra Joviæ,
8. in Civitate Altamuræ, & 9. in Terra S. Erasmi, in quibus
secundùm d. numerum, determinatum ab Innoc. XI, perma- 6
nere dumtaxat debent Religiosi 146.
Prædictæ autem duæ Provinciæ Hydruntina, & Barensis,
licèt materialiter distinctæ, constituunt tamen unicam for-
malem Provinciam PP. Reform. nuncupatam S. Nicolai, ob
peculiarem devotionem Principis Tarenti, Fundatoris 7
Conventus in d. Terra S. Petri Galatinæ Provinciæ, & Diœ-
cesis Hydruntinæ, quæ Provincia S Nicolai permansit in
statu Custodiæ usque ad annum 1639. quo Urb. VIII. Cu-
stodias PP. Reform. quæ habebant saltem 12. Conventus,
in Pro-

in Provincias erexit, ut ex Brevi, registrato in *Regula S. Francis. Prov. Refor. Cism. fol. 13.*

A fundatione præfatæ Provinciæ S. Nicolai Officialium electiones activè, & passivè semper peractæ fuerunt juxta
8 sacrorum Canonum, Apostolicarumque Constitutionum dispositionem, necnon ad terminos Statutorum Ordinis, demandantium, eligi in Officiales Religiosos magis dignos, & Religionis bono regimini, ac administrationi magis proficuos, nulla habita ratione Patriæ, vel Nationis: Nihilominus P. Honuphrius à Canneto Nationis Barensis anno 1688. Provincialis in nostra Provincia, præmeditans stabilire Alternativam inter PP. Hydruntinos, & Barenses in electionibus passivis Definitorii, aliorumque Officia-
9 lium, in congregatione habita eodem anno 1688. super electionibus Guardianorum, ex 29. Guardianis elegit 28. cum suo Voto decisivo (quod fuit, & est inauditum in Religione) Iidemque Guardiani taliter electi in futuro Capitulo Provinciali debebant esse Vocales, ad effectum stabiliendi exoptatam Alternativam.

Prævidentes proinde PP. Hydruntini imminens præjudicium, ab hujusmodi Alternativa ortum habens, solemnem emiserunt protestationem, quam transmiserunt tunc
10 temporis P. Procuratori genar. Reformat. Verùm illa nullatenus exhibita, transmissus fuit in Visitatorem Provincialem P. Jos ab Aquila, cui subindè ampla concessa fuit facultas celebrandi Capitulum provinciale: Quapropter, eodonatò dicto Capitulo die 6. Aprilis 1690. suberroneis præsuppositis, & insubsistentibus assertionibus, quòd ei transmissum fuerat à P. Carolo Franc. Varesio, tunc temporis totius Cismontanæ Familiæ C. G. decretum Alternativæ, conclatæ, ot ibi dicitur, cum Voto Emin. Protectoris, in
11 quo præcipiebat illius acceptationem sub rigorosissimis pœnis, contra Inobedientes, & Rebelles à Legibus taxatis, ibi: *Certiores redditi Em. Protector, & Rev. P. G. præfati, eidem Commissario Visitatori decreto transmissi, at videre est in caite: Nos Fr. Carolo Franc. de Varesio &c. &c. sub fine, omnes adamussim absèrvent: Cum Vota Em D. N. Protectoris ipsemet P. C. G. &c. alternativam transfusit omni justitiæ cansanam, præcipiendain virtute S. Obedientiæ, & sub pænis, contra Inobedientes, & Rebelles à Legibus taxatis.*

Dictum verò decretum, ut supra transmissum, ab eodem tunc temporis C. G. continebat.

I. Quòd: *In quibuslibet Comitiis provincialibus, seu provincialibus Congressibus, Pars Lyciensis (idest Hydruntina)*
12 *habeat in Definitoris tres Satisfactiones, & etiam tres Pars alia Barensis, tali ordine, at Pars Lyciensis, tanquàm copiosior Fratribus, & conventibus, successivè per duas vices habeat Provincialatus Officium, cum adscriptione duorum Nationalium Patrum in Definitoria, adeoquè in singulos novennos annos Pars Barensis habeat semel Provincialem, cum duobus Definitoribus, & alis sexennis Custodes cum Definitoribus binis in unoquoque triennia sic Lycienses per consequens habeant reliqua in Definitorio Officia.*

II. Quòd PP. Barenses haberent 15. Guardianias proprias, quandò non habebant nisi 9. Conventus, & duas alias in
13 Conventibus Hydruntinæ Provinciæ, ibi: *Disponere etiam volumus Guardianatas prò ejusdem Provinciæ communi pace, & fine assensiant Justitiæ distributivæ* (Notetur quæso phrasis hæc, emissa in eo actu, in quo illa insigniter lædebatur) *ita quòd PP. Barenses 15. habeant Guardianias* ; *Nè autem summa inæqualitas videatur in electionibus futurorum Capitulorum, volumus, duas alias Guardianias addi Parti Barensium, ita quod duo alii Guardiani eligantur à Barensibus ad ipsorum satisfactionem, sed eligendi sint Natione Lycienses; usquedum Conventus, ab ipsius recipiendi, ad æqualem numerum pervenerint Conventuum Lyciensium.*

III. Absquè ulla legitima causa, mediante eodem decreto, dismembrantur à Provincia Hydruntina duæ Civitates, nempè Castellaneta, & Matera, ibi: *Partem Baren-*
14 *sem 15. Guardianiis tanfectam prescribimus geographicè., & secundum naturam per divisionem vulgò la Gravina di Castellaneta, exclusivè usque ad Præfitum.*

IV. Demùm assignantur 11. Novitii, 8. scilicet Clerici, & 4. Laici Parti Barensi, & reliqui 18. assignantur Parti Hydruntinæ ibi: *Præcipimus, ut de receptis, & approbatis*
15 *intra numerum solitam à S. C. concedi prò quolibet anno 12. Juvenes, 8. Clerici, 4. Laici de melioribus respectivè prò Parte Barensi recipiantur ad Habitum, & Professionem, reliqui verò prò complementis numeri præfixi à S. C. ex alia Parte, tanquàm numerosiori vestiantur.*

Et successivè cum hujusmodi erroneis præsuppositis extorserunt à dicto Eminent. Protectore, & C. G. dictæ Alternativæ confirmationem, nec non obtinuerunt ab Innoc.
XII. solitum Breve confirmatorium nomine P. Provincialis 16
Nationis Hydruntinæ, ipso nedum inscio, sed ea præsente, cusante acceptare d. decretum Alternativæ, quod Breve non sine mysterio publicatum fuit post duos annos, nàm fuit expeditum 17 Maii 1692. & publicatum die 23. Febr. 1694. & sic post expletum Officium d. Provincialis inauditis angustiis cogendo PP. Hydruntinos ad illius acceptationem, mediantibus metu, minis, coactionibus, & gravissimis pœnis, comminatis contra Reluctantes, latè comprobatis in Summario.

Verùm agnoscendo PP. Barenses injustitiam prænarratæ Alternativæ, recursum habuerunt ad hanc S. C. mediante supplici Libello subscripto à 63. PP. ejusdem Nationis 17
Barensis & transmisso P. Proc. generali, ut obtineret ab hac S. C. moderationem Alternativæ, & in tres districtus Provinciam distribueret pro bono pacis, & justitiæ; Idquè adeò exoptarunt prædicti Patres Barenses, ut in Capitulo, celebrato de mense Febr. 1711. fuerit concorditer resolutum (5. dumtaxat contradicentibus) ut supplices porrigerentur preces huic S. C. pro dicta trina distributione Districtuum, undè exhibita d. Supplicatione, rescriptum fuit: *V. C. G. pro informatione, & Vsts*: Supervenit autem quatuor ex illis 18
Religiosis, nempè duobus Barensibus, altero ex Religiosis aggregatis, & altero ex Hydruntinis, factoque Compromisso in personis 4. Religiosorum, emanavit Laudum, non minùs præjudiciale, quàm dicta Alternativa: Quo circa adversus hujusmodi gravamina habitus fuit recursus ad hanc S. C. per Patres Hydruntinos, versaque vice PP. Barenses, eorum malum jus agnoscendo, quòdque dictum decretum tueri non valebant, recursum pariter habuerunt 19
ad hanc S. C. petendo infirmationem prædicti Laudi, & respectivè divisionem ejusdem Provinciæ S. Nicolai in duas partes, Hydruntinam scilicet, & Barensem: Cùmque sub die 14. Martii 1711. rescriptum fuerit. *P. G. prs Informatione & Vots*, hinc, illo exhibito in Secret. contingit in 20
præsenti disputari infra dub.

I. *An sit servanda Alternativa, seu Concordia, facta in* 21
Provincia S. Nicolai de anno 1690. seu potius sit exequendum Laudum. Pro negativa resolutione primæ partis hujus dubii urgere videtur Juris communis dispositio, qua attenta, hujusmodi Turnus, seu Alternativa prohibita est, ut ex diametro opposita naturæ electionis, quæ debet esse libera, cum apud Deum non detur acceptio Personarum, & ne aliàs contingat, ut Electores, neglectis personis dignis, quas agnoscant Religionis bono regimini, ac administrationi magis proficuas, cogantur eligere minus dignos ex solo motivo nationalitatis, *Text. est literalis in can. Abbatem in Monasterio 18. qu. 2. & in cap. Cùm dilectus 8. de Consuet.* ubi communiter *Repetentes*, & signanter *Butr. in 1. lect. n. 7. & in 2. lect. n. 39. & 43. Zabarel. n 9 qu. 1. Glos. in* 22
can. 2. ubi Archid. & Turrecrem numer. 1. distinct. 66. Peyrin. Oper. Regul. par. 2. in addit. ad Constit. Clem. VIII. cap. 5. n. 32. & Rot. dec. 75 num. 4. par. 1. rec ibi; *Eonim ipsi, quòd, Constitutio arctat Cang. in alternatis triennis ad eligendum in Abbatem generalem unum Monachum professum Monasterii Vallis olet, et aufert jus, quod sibi de Jure communi competit, ut electio Generalis activa, & passiva liberè spectet ad istam Cong. & Passerin. de Elect. cap. 2. nu. 64.* ubi, quòd expedit, omnes abolere Alternativas, etiamsi illæ, ser. omnibus de ju- 23
re fer. stabilitæ sint, ea ratione, quam experientia veram comprobat, quia præstant beneficium temporale, & præparant damnum perpetuum, atque irreparabile, ibi: *Quantùm verò ad alternativas &c. experientia demonstravit, quod juvant ad conciliandam pacem pro brevi tempore, & præstant beneficium temporale, sed secum ferant damnum irreparabile, at perpetuum, ut sæpissimè minus idonei cum indicibili damno Religiosorum præsint, ideò omnes Alternativas tollere optimum esset.*

Quo etiam statutum est in *Constit. Apost.* signanter *Clem.* 24
VIII. la 35. Greg. XIII la 55. & Clem. VIII. la 145. & in Statutis, seu Regulis nostræ Religionis, quæ in subjecta materia sunt omninò attendendæ, cùm certum sit indistinctè in omnibus Ordinibus Regularibus, quòd electiones Superiorum sunt dirigendæ secundum propria Instituta, & Ordinationes, ut patet ex *Clem Exivi de Paradiso de Verb. signific.* ex decreto *Conc. Trid. sess. 25. de Regular. cap. 7. & ex Clem. VIII. Const. 60. §. 53.* qua confirmantur decreta super Reformatione Regularium, tradunt post alios *Barbos. Vot. dec. 106. n. 9. li. 3 Donat. Rer. Regul. tom. 2. tract. 3. de Tempor. elect. qu. 1. num. 8.* Et propterea id multò magis dicendum erit de nostra Reformatione, cujus Statuta, & Ordi- 25
natio-

nationes semper fuerunt habitæ in summa veneratione, ac punctuali execqutioni semper fuerunt demandatæ.

Quibus adstipulatur notorium Breve Clem. X. expedi-
26 tum die 14. Novemb. 1675. disponens, quòd in provincia Romana, nullo habito ad Nationes, aut Definitorii æqualitatem respectu, sed indifferenter ad Officia ii eligantur, qui meritis, & idoneitate præstantiores, ac Religioni utiliores esse judicati fuerint ibi: *In eadem Provincia nomen, seu vocabulum Fratrum nativorum, & non nativorum omninò aboleri, & perpetuò abolitum remanere præcipimus, & mandamus: Porrò in Capitulis, & Congr. d. Provinciæ, electiones, tam Ministri Provincialis, quam Custodis, Definitorum, & Guardianorum omninò fiant ad præscriptum Apostolicarum Constitut. & Statutorum Ordinis, & Reformationis hujusmodi, itaut nullo pariter habito ad Nationes, aut ad Definitorii æqualitatem respectu, sed indifferenter ad hujusmodi Officia ii eligantur, qui meritis, & idoneitate præstantiores, ac Religioni utiliores esse judicati fuerint.*

Non attento decreto Alternativæ, transmissio à d. P. C.
27 G. & in d. provinciali Capitulo acceptato; Illud enim uti evidenter nullum, & palpabiliter injustum in nulla haberi debet consideratione.

Nullitas autem ex duplici capite promanat: I. Quia in
28 d. Capitulo, in quo stabilienda erat Alternativa, non fuerunt vocati, neque intervenerunt duo Patres Exprovinciales, qui omninò vocari, & intervenire debebant, dum agebatur de re gravissima tangente totam Provinciam, illamquè nimis sensibiliter gravante, juxta dispositu *in Constit. Gener. Ord.* & in illis *PP. Reform. cap. 8. n. 42. & seq* Præsertim quia ad idem Capitulum fuerunt vocati, & intervenerunt Religiosi longè inferioris ordinis, nempè Patres Lectores Sacræ Teologiæ. Quapropter à fortiori vocandi erant dd. qualificati PP. Exprovinciales. Quo stante, acceptatio dicti decreti Alternativæ insanabilis nullitatis vitio laborat
29 juxta animadversa per *Canonist. in cap. Quod sicut de Elect.* cum aliis apud *Capon. discept. 27. n. 13. & 14. Ansald. in addit. ad dec. 86. n. 54. & Rot in Leodien. Abbatissat. 7. Feb. 1684. §. Fundamentum coram Card Matthæjo.*

II. Et fortiùs, quia P. Commissarius non habebat faculta-
30 tem stabiliendi ass. Alternativam, Juri communi, & Constit. Ordin. adversantem, ex adductis per *Castellin de Elect. cap. unico nu. 36. Donat. Rer. Regul. par 3. tract. 1. q. 10. n. 2 & Rot. dec. 65. n 4. par. 1. rec.* Generales enim Ordinum sunt Constitutionum Exequutores, non autem destructores ex add. *in Tom. 2. p. 2. disc. 23. n. 14.* Quod absque ulla difficultate procedit in nostris terminis, attento Brevi Urb. VIII. rotundis literis disponente, quòd Statuta Reformationum: *Nec à Capitulo, nec à Ministro Generali possint alterari, seu immutari, sed eorum moderatio fieri debeat in Capitulo, vel Cong. Generali*; Et propterea nisi velit in Urbe in controversiam deduci Summi Pontificis authoritas, casus iste, uti lite-
31 raliter decisus à dicto Urb VIII. remanet omni disputatione indignus, & applicatur regula *Text. in l. Ille. aut ille ff. de Legat 3.* ut in terminis alterius Brevis Inn. X. advertit *Card de Lac. de Paroch. disc. 21. sub n. 3 vers. Contrarium.*

Cæterùm, quatenus per malam hypotesim, & insubsi-
32 stens suppositum d. P. C. G. hujusmodi facultatem habuisset, adhuc constans in facto est, quòd ille numquam transmisit ass. decretum Alternativæ, ut ipsemet commendabili ingenuitate fatetur, palamquè hodiè facit, firmiter asserendo, ipsum numquam fecisse hujusmodi Decretum. Quantùm autem deferendum sit prædicto qualificato Patri, tunc temporis G. C. totius Cismontanæ familiæ, & hodiè V. C. G. Reformatæ, qui ob Officium hujusmodi de eo tempore laudabiliter gestum, & ob ejus morum integritatem, & doctrinæ excellentiam, & in supremis totius Ordinis,
33 aliisque insignibus muniis obeundis, primum occupat locum in nostra Reformatione, sapientissimo EE. PP. judicio relinquimus judicandum.

Ut autem Em. PP. manibus palpent insubsistentiam, seu
34 veriùs patentem falsitatem dicti decreti Alternativæ, per d. P. Visitatorem, publicati, ibi: *Certiores redditi Em Protector & Rev. P. C. G. præfati, eidem Commissario Visitatori Decreta transmisso* humillimè supplicamus reflectere ad notabilia illa verba, immediatè sequentia, ibi; *Ut videre est in calce.* Et tamen in calce d. Decretum Alternativæ nullatenus reperitur insertum, ut ictu oculi resultat ex Originali, quod datum fuit in manibus Ponentis; Signum evidentissimum, quòd d. Decretum nunquam extitit in rerum natura, sed est prorsus ideale, & confictum, merumquè figmentum, ad solum finem extorquendi Alternativam, Hydruntinis præjudicialissimam, ad tradita per *Rot. dec. 816. num. 9 par. 18. rec* Et proinde in nulla haberi
debet consideratione; ex adductis per *Alex. cons 9. sub n.* 35
12 lib. 5. Dec cons. 63. n 6. & Rot. dec. 459. n. 1. & 3. cor. Ludov & dec. 368. n. 8. cor. Cels.

Crescit in immensum demonstratio falsitatis d. Decreti, 36
dum diligentissimè perquisitis Regestis Archivii Aracœlitani, constat numquam fuisse transmissum d. Visitatori, ut testatur Archivista in Summ. Cui testanti de re, ad proprium Officium spectante, omnis adhibenda est fides, ex adductis per *Ansald. in addit. ad dec 86. n 104.* & per *Rot dec 376. num. 5. & 11. cor. Dunoz. jun. & dec. 98. n. 26. par. 19. rec.*

Transitque in evidentiam prædicta falsitas ex altera re- 37
levantissima facti circumstantia, deprompta ex eodem Decreto Alternativæ, ubi asseritur à P. Visitatore, quod P. C. G. ei transmisit Alternativam, ibi: *Cùm Voto Em. D. N. Protectoris:* Et tamen est innegabiliter falsum, quòd Protector unquam fuerit in Voto pro alternativa, sed solummodò mandavit eidem Visitatori, ut exquireret, & discuteret modum, quo pacificè, & secundum justitiam distributivam possent fieri electiones, ut asseruit idem Pro-
tector in Libello, porrecto huic S. C. die 27. Junii 1690. 38
ibi; *Mandavi Commissario Visitatori ut in pleno Capitulo provinciali exquireret, & discuteret modum, quo pacificè, & secundum justitiam distributivam, possent fieri electiones.* Sanè illud Votum, seu mandatum toto Cœlo distat à præcepto stabiliendæ Alternativæ, quinimò ei è diametro opponitur, attentis illis verbis, *secundùm justitiam distributivam*; quæ non fuit servata in Decreto Alternativæ, benè verò summa injustitia, atq; monstruosa inæqualitas, ut mox demonstrabitur.

Ultra quòd maximam præsefert inverisimilitudinem, 39
quòd P. Commissarius inferior procedere debuisset cum Voto Protectoris; innegabiliter Superioris; hoc enim est inauditum, & contra omnes Juris, & praxis regulas, secundum quas Superiores nunquam dare solent Votum consultivum Inferioribus, experientia teste, & id observantibus *Coccin. annotation. 185. Card. de Lac de Judic. disc 4. sub numer. 11. & Ansald. in addition. ad decis. 28. numer. 5. & 6.*

Insuper d. Decretum Alternativæ est in omnibus suis par- 40
tibus manifestissimè injustum, & PP. Hydruntinis præjudicialissimum.

Evidens injustitia resultat primò ex eo, quòd vigore d. 41
Decreti ex sex Officialibus, constituentibus Definitorium, tres, debent esse Partis Barensis, & alii tres Partis Hydruntinæ, ibi, *Pars Lyciens habeat in Definitorio tres Satisfactiones, & etiam tres Pars alia Barensis, tali ordine, ut Pars Lyciensis tanquam copiosior Fratribus, & Conventibus, successivè per duas vices habeat Provincialatus Officium &c. cum adscriptione duorum Nationalium PP. in Definitorio adeòquè in singulos novennos annos Pars Barensis habeat semel Provincialem cum duobus Definitoribus, & alio sexennio Custodes cum Definitoribus binis in unoquoque triennio, sic Lycienses per consequens habeant reliqua in Definitorio Officia.* Quando Pars Barensis habebat dumtaxat 9. Conventus, & solùm Religiosos 146. Vertaq; vice Pars Hydruntina habet
Conventus 20. & unum Hospitium to Religiosorum, & 42
Religiosos 433. Et per consequens ex sex Officialibus Definitorii saltem 4. deberent esse Partis Hydruntinæ, secundum justitiæ distributivæ leges, expressè volitæ per Em. Protectorem, ut consideranti remanet manifestum.

Neque subsistit prætensio, quòd Conventus Materæ, & 43
Castellanetæ sint Provinciæ Barensis. Contrarium enim est innegabiliter verum in facto: Nam Matera, & Castellaneta existunt intra Provinciam Hydruntinam, ut testantur omnes Historici, ex professo tractantes de Regno Neapolitano, & signanter *Io: Ant. Summont. in Descr. Provinciar. Regni*, ubi loquendo de Provincia Hydruntina, inquit, *Tiene questa Provincia 14. Città, delle quali Otranto, Brindisi, Taranto, e Matera sono Arcivescovati*; Supplicando reflectere, quòd Castellaneta potius est inter Tarentum, &
Materam, ut liquet ex Carta Geographica, oculis EE. PP. 44
subiicienda, & ex alia impressa à *Gerardo Mercatore in Atlante tom. 2. lit. EEE.* & ex Geographis advertunt *Baudran. in Lexic Geograph. to. 1. fol. 417.* ubi ait: *Matera urbs Apuliæ, &c. nunc urbs Episcopalis Regni Neapolitani in Hydruntina Provincia &c. Castellaneta olim Castania, urbs Regni Neapolitani Episcopalis sub Archiepiscopo Tarentino, cum titulo Principatus ad Flavium Flavum in Provincia Hydruntina*, & concordat *Ughel. in Italia sac tom 7 fol 11.* ibi; *Matera Apuliæ Peucesiæ magna Civitas 40. milliaribus ab Acherontina*

rantina dissita, in sinu Tarentino, quæ Regis nunc Hydruntina nuncupat & *tom.* 9. *fol.* 203. ibi *Castellanetam Basilicatæ ulterioris Hydruntinam Provinciam vocant*; *Henric. Bacc. Aleman.*
45 *in Libro, cui titulus, il Regno di Napoli diviso in* 12. *Provincie, nella Provincia di Terra Otranto, fol.* 136. ibi; *Vi sono* 14. *Città, delle quali Otranto*, &c *E Matera sono Arcivescovati: I Vescovati sono Acissano, Castellaneta*, &c. *Pandolph. in Histor. Reg. Neap. in Catalogo Civitatum*, & *Terrarum Provinciæ Hydruntinæ*.

Prædictis autem Historicis, utpotè ex professo tractanti-
46 bus de Regno Neapolitano, omninò deferendum venit, juxta authoritates allegatas sup. *discept.* 1. §. 4. *n.* 2. & *in Instit. crim. lib.* 4. *tit.* 8 *nu.* 117. Et loquendo in specie de *Bandrand. Rot. dec.* 395. *n.* 8. *cor. Emer. jun* & *in Terracinen. Cathedralitatis* 23. *Junii* 1702. §. 7. *cor Molin.*

Et exabundanti habemus ulteriùs Attestationem PP.Cap-
47 puccinorum, nec non Secretarii Regii nostræ Provinciæ, in Summ. exhibitam, uno ore asserentium, prædictas Civitates Materæ, & Castellanetæ existere in Provincia Hy-
48 druntina; Quod etiam mirificè comprobat descriptio Conventuum, eorumque situum, de ordine Ministri Generalis facta à P. Honuphrio Capurrio Nationis, Baren. anno 1647. adeoque tempore non suspecto; Nec non Relatio, seu Votum P. Proc. generalis, & ictu oculi liquet ex Cartis geographicis *Petrini*, *Matthæi*, *Creuter*, *Gerardi Mercatoris*, aliorumque classicorum Geographorum, quæ proba-
49 tio omnem superat probationem, diciturque evidens, ex animadversis per *Berraz. cons. civil.* 1. *num.* 57. & 90. & *cons.* 41. *num.* 120. & *Posth. de Manut. observ.* 101. *numer.* 14. & 15.

Verùm omnem in hac parte tollit amaritudinem seria,
50 & rotunda confessio ipsorummet Barensium in supplici Libello, porrecto huic S. C. in quo fassi fuerunt habere 9. dumtaxat Conventus, & pro istorum 9. Conventuum quiete velle divisionem Provinciæ Barensis ab Hydruntina, ibi: *Per la quiete di* 9. *Conventi Baresi*; Hujusmodi enim confes-
51 sione nulla dari potest melior probatio *cap. Per tuas de Probat.* cum notoriis apud *Emer. jun. dec.* 1214. *n.* 1.

Secundò major injustitia emicat in eo, quòd in d. Decreto Alternativæ assignantur 12. Guardianiæ PP. Barensib. (&
52 quod est notandum) eis assignantur ulteriùs duæ aliæ Guardianiæ ex parte Hydruntinorum, hoc est, quòd duo alii Guardiani in Conventibus Hydruntinis eligantur à Barensibus ad ipsorum satisfactionem, ibi. *Disponere etiam volumus Guardianatus pro ejusdem Provinciæ communi pace*, & *sine offensione justitiæ distributivæ, ita quòd PP. Barenses* 12. *habeant Guardianias*; *Ne autem summa inæqualitas videatur in electionibus futurorum Capitulorum, volumus, duas alias Guardianias addi Parti Barensium, ita quod duo alii Guardia-*
53 *ni eligantur à Barensibus ad ipsorum satisfactionem, sed eligendi sint natione Lycienses*; Præsupposito enim, quòd Barenses habeant solùm 9. Conventus, ut supra probavimus; Quomodò nedum dici, sed excogitari potest, quòd eisdem fuerint assignatæ 14. Guardianiæ *sine offensione justitiæ distributivæ?* Ista enim tunc dici posset servata, quando 9. dumtaxat Guardianiæ fuissent assignatæ; Trascenditque omnes injustitiæ limites, & exorbitantiæ terminos illa reflexio, quòd Barenses debent eligere Guardianos in Conventibus Hydruntinis ad eorum satisfactionem, quod procuratum fuit ad solum
54 finem eligendi Guardianos, eis adhærentes, Hydruntinisque infensos, quod est præjudicialissimum PP. Provincialibus, & consequenter omni jure de medio tollendum videtur, ad præcludendum viam scandalis, factionibus, & divisionib. inter Religiosos ejusd. Provinciæ, per ea, quæ notant *Surd. dec.* 286. *n.* 2. *Bondon collect. leg.* 41. *n.* 123. & *Rot. dec.* 1289. *n.* 11. *cor. Emer. jun.*

Tertiò est quoque injusta divisio Territorii, in vim d. De-
55 creti Alternativæ facta, dum aufertur Hydruntinis territorium Castellanetæ, & Materæ, ibi: *Partem Barensem* 12. *Guardianiis confectam præscribimus geographicè*, & *secundùm naturam per divisionem, vulgò* la Gravina di Castellaneta, & *Provinciam Lyciensem à Castellaneta exclusivè usque ad Præsitum*; Etenim cùm ex superiùs probatis Conventus
56 Castellanetæ, & Materæ sint intrà Provinciam Hydruntinam, hujusmodi confusio, seu usurpatio Territoriorum nimis præjudicialis est Hydruntinis.

Quartò demùm intolerabilis injustitia, & manifestum præjudicium Hydruntinorum desumitur ex eo, quòd in d. Decreto Alternativæ præcipitur, ex 30. Novitiis, qui conceduntur ab hac S. Congr. quolibet anno 12. de melio-
57 ribus vestiri debere in Provincia Barensi; & reliquis 18. in nostra Provincia Hydruntina, ibi: *Præcipimus, ut de receptis*, & *approbatis intra numerum solitam à S. Congr. concedi pro quolibet anno* 12. *Juvenes*, 8. *Clerici*, 4. *Laici de melioribus respectivè pro parte Barensi recipiantur ad Habitum*, & *Professionem*; *Reliqui vero pro complemento numeri, præfixi à S. Congr. ex alia parte, tanquam numero fiori, vestiatur*.

Cùm enim Conventus Barensium sint solummodo 9. & una cum aliis duobus Conventibus Hydruntinis, eis in dicta Alternativa per summam injustitiam aggregati, sint 11. 58
ad summum eis concedendi erant 11. Novitii, & viceversa PP. Hydruntinis possessoribus 18. Conventuum cùm magno Hospitio, concedendi erant 19. Novitii, ut calculanti notum est; Attento præcipuè, quòd duo solùm Conventus Lycii, & Taranti Hydruntinæ Provinciæ secundùm numerum, determinatum ab Innoc. XI. habent Religiosos 86. Adeoque plusquam sex ex Conventibus Barensium nempè Joviæ, S. Erasmi, Cassani, Valensani, Turi, & Bitecti, in 59
quibus secundum d. numerum commorari debent solùm Religiosi 84. Quo circa eo magis augeri debebat numerus Novitiorum nostræ Provinciæ Hydruntinæ; non autem minui, cum illius notabili præjudicio, atquè insigni læsione justitiæ distributivæ.

Probatio igitur ex prædictis, quòd Alternativa sit insanabiliter nulla, & evidenter injusta, frustra ad illam substinendam recurrit. ad fulcimentum confirmationis P. C. G. & 60
Card. Cybo Protectoris; Hujusmodi siquidem confirmationes remanent aereæ ex defectu subjecti, cui inhærent, & tanquàm fundatæ in actu nullo, & insubsistenti, ipso actu corruente, dictæ confirmationes subsistere non possunt, ut 61
notat *Bertaad. cons.* 183. *n.* 2. *lib.* 1. & firmavit *Rota dec.* 239. *n.* 14. & *dec.* 274. *n.* 11. *par.* 17. *rec.*

Nullatenùs suffragante Breve Innoc. XII. confirmatorio 62
controversæ Alternativæ; Quia illud est subreptitium, & in consequens executionem non meretur, *Innoc. in cap. ultim. Ut lit. peden.* cum vulgaris apud *Rot cor. Cavaler. dec.* 92. 63
n. 2. & *coram Cerr. dec.* 165. *sub n.* 1.

Subreptio autem patens est, Quia si Barenses exposuissent Pontifici, quòd Patres Hydruntini reluctabant, dictamque Alternativam acceptare firmiter renuebant; Expo- 64
suissent etiam, quòd dict. Decretum Alternativæ erat falsum & malis artibus repræsentatum; Et demùm, quòd Card. Protector nunquàm præceperat Alternativam, sed solùm, quòd exquireretur, & discuteretur modus, quo pacificè, secundùm justitiæ distributivæ regulas, possent fieri electiones Indubitanter Gratiam confirmationis non fuissent assequuti, vel saltem difficiliùs, quod sufficit, ut Gratia dicatur subreptitia ex animadversis per *Soccin. cons.* 260. *num.* 2. *Corn.* 65
cons. 245. *n.* 6. *lib.* 1. *Cravet. cons.* 296. *col.* 1. & uno ore concludunt omnes *Canonistæ in cap Super literis*, & præ cæteris *Felin. n.* 18. & *Dec. nu.* 4. *de Rescript. Ros. de Execut. Liter. Apost. par* 1. *cap.* 5. *n.* 45. & *seq. Adden. ad Pamphil dec.* 883. *n.* 8. *Ansald. dec.* 66. *n.* 15. *Rot. ad orat. Card. de Luc. lib.* 12. *dec.* 8. *n.* 8. & *dec.* 10. *n.* 24. & *in rec. dec.* 204. *num.* 10. *par.* 5. & *dec.* 239 *n.* 25. *par* 17. ubi, quòd in omnibus Gratiis subintelligitur conditio, si preces veritati nitantur, cum aliis, citatis in *Tom.* 1. *par.* 2. *discept.* 16. *n.* 26.

Crescitque reflexio observando, quòd idem Breve fuit à PP. Barensibus dolosè extortum sub nomine P. Provincialis 66
S. Nicolai, quando ipse nunquàm somniavit illud petere, quinimò semper recusavit controversam Alternativam acceptare; Adeòut Barenses, ad d. Brevis publicationem devenerint post biennium circiter, non sine mysterio expectando, quòd d. Provincialis suum expleret Officium, optimè conscii, quòd se opposuisset insimul cùm PP. Hydruntinis; Quo circa, nè proprius dolus impetrantibus opituletur, Breve nullatenus est attendendum, nullamq; meretur executionem, ex congestis per *Rot. cor. Priol. dec.* 34. *n.* 42. & *in part.* 18. *rec. dec.* 372. *n.* 17.

Quæ omnia eo faciliùs admittenda videntur in nostro casu; Quia cùm Papa devenerit ad hujusmodi Confirmatio- 67
nem cum eo præsupposito, quòd d. Decretum Alternativæ esset validum, justum, & ab habente legitimam facultatem emanatum, dum post insertionem illius tenoris devenit ad confirmationem, mediante illa dict. *Ideò*, ut videre est in ipso Brevi, quæ dictio nil fraternizans cum clausula *Attentis*, importante conditionem, ex notatis per *Bart. in leg.* 1. *n.* 34. & *in l. Testatore* 118. *n.* 1. *ff. de Condit.* & *demonstr. Rot. dec.* 474. *n.* 8. *par.* 5. *rec.* & *dec.* 331. *num.* 16. *par.* 9. & *cor. Peutiag. dec.* 22. *num.* 3. facit Gratiam confirmationis conditionalem; Quo circa, deficiente verificatione hu- 68
jusmodi conditionis, deficit, & ipsa Gratia, ad tradita per *Rot. dec.* 811. *n.* 11. *cor. Dunozet. jun.* & *cor. Bich. dec.* 255 *n.* 2. & *co-*

2. *& coram Celf. dec. 66. num. 7. & coram Cerr. dec. 370. num. 6. & 7.*

Non ommittendo, quòd cùm PP. Hydruntini reperiren-
tur in quasi possessione electionis passivæ à die fundationis
69 nostræ Provinciæ usq; ad diem Alternativæ, non præsumi-
tur Papam juribus eorundem Hydruntinorum præjudicare
voluisse; imò è contrà Summi Pontifices semper protestan-
tur in 58. *Reg. Canc.* de non tollendo jus, alteri quæsitum,
ut notant *Gab. conf. 197. n. 5. & per tot. Card. de Luc. de Regal. disc. 24. n. 20. de Benef. disc. 52. n. 16.* & firmavit *Rot. in Rom. Canon. 23. Aprilis* 1708. *§. Addito cor. Ansald.*

Quin relevet, quòd PP. Hydruntini Alternativam ac-
ceptaverint; Quandoquidem id evenit ob gravem metum,
eis incussum, mediante dicto fictitio, & ideali Decreto C.
70 G. præcipientis acceptationem Alternativæ, *In virtutes S. Obedientiæ, & sub pœnis, contra Inobedientes, & Rebelles à legibus taxatis*; Superadditis postmodum aliis gravissimis
pœnis, usque ad deportationem ad Insulam Corsicæ; Qua-
propter stante hujusmodi gravi metu, coactione, & pœna-
rum comminationibus, acceptatio in nulla est habenda con-
71 sideratione, ex indubitata Juris regula, quod metus, & coa-
ctio consensum tollunt ab actu, illumq; reddunt ipso Jure
nullum, ut millies respondit *Rot.* & signanter *cor. Peuting. dec. 82. n. 5.*

Et in terminis nostri casus, acceptationis nimirum similis
actus, factæ vigore alterius præcepti V. C. G. Montis Busi,
72 à Capitulo Provinciali Taurini nostræ Reformationis, ta-
lem acceptationem reprobando, omniaque illius vigore se-
quuta, nulla, & irrita declarando, Partibus accerrimè in-
formantibus, respondit *Cong Part. in Taurinen. 8. Octob.* 1708.
de qua *in Tom. 1. par. 1. discep. 17.* & quæ uti individualiter
prædictum casum tangens pro lege habenda est, ex adductis
73 in *Instit. Crim. lib. 2. tit. 8. n. 240.*

Eoque magis crescebat metus, & timor pœnarum commi-
natarum, ex quo antecedenter ad hujusmodi incussionem
metus, & comminationem pœnarum, Custos, & duo De-
74 finitores Hydruntini more belli, absque processu, senten-
tia, & delicto, inaudita exorbitantia, deportati fuerunt
unus in Provincia Basilicatæ, alter in Insula Siciliæ, & ter-
tius in Provincia S. Bernardini Aquilæ.

Et ex his minùs fieri valet fundamentum in prætensa con-
traria observantia; Quia ad hoc, ut eadem observantia;
75 uni tollat, & alteri tribuat, adversus Juris dispositio-
nem, Constitutiones Apostolicas, & Ordinis Statuta, de-
bet esse legitimè præscripta, hoc est saltem quadragenaria,
Butr. in cap. Cùm dilectus n. 18. de Consuet. Rot. cor. Emer. jun. dec. 1204. n. 21. & adornat. Card. de Luc. in Mantiss lib. 13. dec. 66. n. 13. Tùm etiam quia afs. observantia est erro-
nea, & desumpta ex actibus, nulla salsa, & injusta causa ge-
stis, adeòque in illa non possunt figi pedes, ut respondit ead.
Rot. ad ornat. Card. de Luca lib. 11. dec. 29. n. 14. Tum de-
mum, quia cùm ex superiùs deductis evidenter constet de
76 nullitate, & injustitia tituli, nempè d. Decreti Alternativæ,
observantia nullatenus venit attendenda, *Castr. conf. 81. nu. 6. lib. 2. Cravet. conf 174. n. 44. Rot. coram Merlin. decis. 887. num. 27.*

Ex quibus promanat etiam negativa resolutio 2. partis di-
cti dub. nempè non esse exequendum Laudum: Licèt enim
PP. Hydruntini non impugnet facultates PP. Compromis-
sariorum, quia verè illas habebant ab utraq; Parte, & quam-
77 vis idem Laudum aliqualiter moderetur evidentem injusti-
tiam dict. Decreti Alternativæ, quatenus scilicet restituit
duas Guardianias eidem PP. Hydruntinis, nihilominus cum
demandet, d. Alternativam esse observandam in electioni-
bus Ministrorum Provincialium, Custodum, Definitora-
tuum, nec non PP. Barenses debere eligere 11. Guardianos
Nationales, in ista inquam parte manifestam redolet inju-
stitiam, ex superiùs probatis adversus decretum Alterna-
tivæ.

Deveniendo modò ad 2. dub. *An dicta Provincia sit realiter dividenda duas partes*, pro negativa resolutione militat
78 præfatum literale Breve Urb. VIII. secundum quod, ut de
novo erigi possit Provincia, requiruntur saltem 12. Con-
ventus, ibi: *Hujusmodi custodias, quæ 12. saltem Conventus habent, in Provincias Fratrum Reform. Ordinis hujusmodi erigimus*: Idemque dispositum fuit in Capit. Generali, cele-
brato Victoriæ die 29. Maii 1694. *tit. Pro utraque Familia fol. 34. nu. 59.* ibi: *Quandoquidem ex nova Provinciarum erectione, præcipuè ex motivo divisionis alterius Provinciæ proveniente, non pauca Ordo experiatur incommoda, decernitur, ut, præter observantiam omnium aliarum conditionum, ad novam alicujus Provinciæ erectionem, & in Statu Provinciæ conservationem, Sanctione Apostolica, vel Religionis requisitarum, Provincia quæ de novo erigi prætendatur, habeat ad minus 20. Conventus*; Quocirca cùm in Provincia Barensi reperiantur
solùm 9. Conventus, in necessitatem sequitur consequen- 79
tiam, Provinciam S. Nicolai non esse realiter dividen-
dam in duas partes, nempè in Provinciam Hydruntinam,
& Barensem.

Quibus additur reclamatio plurimorum Religiosorum
Provinciæ Barensis, morum integritate conspicuorum, & 80
doctrina insignium, qui validè se opponunt prætensæ di-
visioni, illamque totis viribus impugnant efficacissimis ra-
tionibus, per eos adductis in eorum solemnibus protestatio-
nibus, datis in Summario; Necnon plures Fratres ejusdem
Nationis Barensis sese opponunt prætensæ divisioni, ex quo
damnificarentur in suffragiis spiritualibus, dum amitterent
suffragia Patrum Nationis Hydruntinæ; Haberentque so-
lùm Votum in Capitulo, seu Congr. illius Provinciæ, in
qua situs est Conventus, cujus sunt filii, ut sequendo resol. 81
hujus *S. Cong. 22. Aug. 1633.* notat *Nicol. in Floscul. verb. Provincia n. 1.* Easdemque protestationes, & consimiles re-
clamationes fecerunt non pauci Religiosi Provinciæ Hy-
druntinæ, se expressè protestando, quòd in casu divisio-
nis Provinciæ nolunt esse de parte Barensium; Hujusmo-
di autem reclamationes, & protestationes in subjecta mate- 82
ria valdè sunt attendendæ, cum nunquàm deveniatur ad
Provinciarum divisionem, etiam cœteris requisitis concur-
rentibus, nisi insuper interveniat consensus omnium Re-
ligiosorum, cum de omnium agatur præjudicio, ad regulam
Text. in l. Quod omnes de Reg. jur. in 6.

Fortiùs quia in præsenti nulla concurrit præcisa necessi- 83
tas deveniendi ad talem materialem Provinciæ divisionem,
nullaque ex adverso affertur probatio talis præcisæ necessi-
tatis.

Quibus accedit Votum P. Procur. Gen. ab hac S. Congr.
pro veritate requisiti, in quo solidissimis rationibus probat,
prætensam divisionem redundare in maximum Religionis 84
præjudicium; Hujusmodi autem Votis, & Relationibus
valdè deferendum est, ex iis, quæ in similibus terminis
notant *Fagnan. in cap. Ego N. à num. 1. de Jurejur. Bertacchin. vot. decis. 100. númer. 16. & Rot. decis. 683. num. 9. coram Cerr.*

Non attentis decantatis litigiis, dissentionibus, & æ-
mulationibus inter Religiosos Hydruntinos, & Barenses; 85
Illæ enim non probantur in facto, ex quo potiùs oppositum
resultet ex perquisitione Registrorum hujus S. Congr. &
si aliqua extitit controversia, ortum habuit occasione dictæ
Congr. anni 1688. in qua, inaudito exemplo, omnes PP.
Guard. electi fuerunt cum Voto decisivo P. Provincialis Ba-
rensis.

Eædemque dissentiones, & lites unicum habuerunt prin-
cipium ex operationibus Barensium, quod ictu oculi re-
sultat ex sola, & simplici facti serie, quæ talis est: Cele- 86
brato anno 1677. Capitulo Provinciali, quia pro parte Re-
ligiosorum nostræ Provinciæ habitus fuerat recursus ad Su-
periores Ordinis pro dicti Capituli annullatione, ad id re-
cognoscendum fuit transmissus P. Archangelus à Lucera,
qui posthabita omni alia recognitione nullitatis d. Capi-
tuli, totis viribus adhærendo Parti Barensi, nil aliud fecit,
quàm formare Processus contra PP. Hydruntinos, & si- 87
gnanter adversus P. Ludovicum à Casalenovo, P. Cherubi-
num à Francavilla Definitores, & P. Theodorum à Cassa-
no, quod ferre non valens tunc temporis P. Provincialis,
in cujus præjudicium prædicta tendebant recursum habuit
ad hanc S. C. quæ die 16. Sep. 1678. rescripsit: *Em. Columna videat, & referat.*

Proposita inbindè fuit Causa in Congr. habita die 9. Dec.
1678. emanavitque rescriptum: *Revocetur Visitator, & scri-* 88
batur Provinciali, ut suam ordinariam Jurisdictionem exerceat in Provincia: Cùmque P. Visitator parere renueret, die
27. Jan. 1679 fuit denuò rescriptum: *Provincialis reassamat regimen suæ Provinciæ, & inhibeat Visitatori sub pœna nullitatis actorum, privationis vocis activæ, & passivæ, & aliis arbitrio S. C. ne ampliùs se ingerat in Visitatione, & de inhibitione certioret*; Verùm quia non obstan. tot decretis, adhuc
prædictus Visitator se ingerebat in formatione Processuum,
versaque vice duo PP. Definitores, qui se ad Urbem con- 89
tulerant, ad effectum assistendi Causæ, vertenti super præ-
tensa nullitate prænarrati Capituli, fuerant missi ad Ca-
strum Moriupi, hæc Sac. C. die 2 Martii d. anni 1679. de-
crevit: *Provinciali restituatur regimen suæ Provinciæ, revocentur ad Urbem PP. Definitores ejusdem Provinciæ, Visita-* 90
tor exhibeat omnia Acta suæ Visitationis, & die 14. Aprilis
1679.

voluntatem, & enixum desiderium d. Benefactoris Forolivienfis, aliisque de causis, latiùs expressis in publico Instrumento, dato in Summario, solemniter decreverunt: *Quòd Monast. prælibatum S. Jo: Baptistæ Ariminensis Diœcesis sit spiritualiter, & temporaliter perpetuis temporibus sub cura, & regimine Prioris, & Canonic. Monast. S. M. de Gratiis in Territorio Forolivienfi &c. & omnes fructus, redditus, &
3 proventus sint pro usu Canonicorum, commorantium in d. Monast. S. M. de Gratiis &c.* Cum hoc tamen, quòd iidem Canonici, in eodem Monasterio commorantes, tenerentur solvere omnes expensas, tam factas, quàm in futurum faciendas, & signanter in expeditione Bullarum, in solutione annuæ Pensionis, quam sibi reservaverat dictus Latiosus, in solutione Annatæ, & quascunque alias expensas, quomodocumque, & qualitercumque occursas, & occurrendas; Prout extra controversiam est, quòd omnia hæc semper pun-
4 ctualiter adimpleta fuerunt per Abbatem, & Canonicos d. Monast. S. M. Gratiarum, à quibus etiam hodiè solvitur quindennium R. C. omniaque alia supportantur onera, quomodocumque infixa bonis ejusd. Ecclesiæ S. Jo: Baptistæ.

Quia verò sub insubsistenti prætextu, quòd quædam bona ejusdem Ecclesiæ essent de Mensa Abbatiali Patriarchatus Antiochiæ, Laurentiustunc temporis Patriarcha Antio-
5 chenus, illa incorporaverat suæ Mensæ, Abbas, & alii Religiosi nostri Monasterii recursum habuerunt ad Innoc. VIII qui die 23. Nov. 1584. prævia assertione, quòd ex legitimis testimoniis sibi constiterat, id non esse verum, sed eadem bona legitimè spectare, & pertinere ad idem Monasterium, specialitèr, & expresse commisit Gubernato-
6 ri Civitatis Cæsenæ, ut eisdem Abbati, & Canonicis restituere faceret eadem Bona, una cum omnibus aliis Juribus, & pertinentiis illorum, necnon cum fructibus, per eundem Patriarcham Antiochenum tempore detentionis perceptis, quod fuit punctualitèr executioni demandatum per eundem Gubernatorem Cæsenæ, ut justificatum fuit in Summ.

Itant pro ejusdem unionis subsistentia, & firmitate, nedum urgeat dicta specialis Gratia ejusdem Sixti IV. sed ulteriùs concurrat dictum Breve Innoc. VIII. & demùm mi-
7 liter plusquàm duplicata centenaria, cujus vigore, ultrà dictos duos titulos Apostolicarum Gratiarum, allegare possumus quemcumq; meliorem titulum de Mundo, juxta animadversa *in Tom. 1. part. 1. disceptat. 50 numer. 3.*

Post decursum annorum circitèr 60. quibus d. Ecclesia, uti simplex Membrum, seu Grangia, unita permanserat nostro Monasterio S. M. Gratiarum Superiores nostræ Con-
8 gr. In qua tunc temporis non aderant sufficientes tituli Abbatum, quibus denominantur Generales, Procuratores generales, Visitatores, & alii qualificati Religiosi, congruum existimarunt extollere ad titulum Abbatiæ eandem Ecclesiam, seu Prioratum S. Jo: Baptistæ, eodem modo, quo idem non semel practicatum aliàs fuerat in nostra Congr. in qua similes tituli Abbatum illarum Ecclesiarum, quæ unitæ sunt aliis Monasteriis, deserviunt ad simplicem denominationem, & ad solam honorificentiam, dum hujusmodi Abbates titulares nullam habent Jurisdictionem,
9 nec onus residendi, nec administrationem bonorum dd. Ecclesiarum. Prout, omissis quamplurimis aliis casibus, in nostra Cong. notoriis, constans in facto est, quòd nullus Abbas titularis Ecclesiæ S. Jo: Baptistæ in eadem unquam sederit, vel Jurisdictionem aliquam exercuerit, quòdque in eadem nunquàm adfuerunt Religiosi de Familia, uti distincti à Religiosis seu Familia Monasterii S. M. Gratiarum de Fornò, cujus Abbas semper retinuit in eodem unum Religiosum Sacerdotem sub titulo Præsidentis, seu Superintendentis regimini curæ animarum, & alterum pro administratione bonorum, & aliorum reddituum temporalium, nec non unum Conversum, tam pro servitio eorundem Religiosorum, quàm pro superintendentia circa
10 ea, quæ concernebant rem agrariam, & rursùm: Iidemque Religiosi, nedùm in omnibus, & per omnia semper subjecti fuerunt Abbati S. M. de Fornò, sed ulteriùs quolibet anno eidem exactissimum semper reddiderunt computum omnium reddituum ejusdem Ecclesiæ.

In hoc statu continuavit gubernatio, & administratio ejusdem Ecclesiæ, usquequò supervenerunt Summorum Pontificum Constitutiones, de quibus *Fagnan in cap. Re-*
11 *latum n. 65. Ne Cler. vel Monach. & Nicol in Flosc. Verb. Conventus nu.* 18. prohibentes moram paucorum Religiosorum in Grangiis, post quod tempus Abbas S. Mariæ de Fornò loco duorum Sacerdotum Religiosorum nostræ Congreg. unicum ibidem retinuit Sacerdotem sæcularem pro cura animarum, & unicum Conversum nostræ Congreg. pro administratione rerum temporalium.

Titulus ejusdem novæ Abbatiæ, ob negligentiam Religiosorum nostræ Nationis, per aliquod tempus collatus fuit ad arbitrium Congr. Religiosis diversarum Nationum, usquequò vacavit per mortem P. Pisciteli Florentini, quo 12
tempore, reclamante nostra Natione Forolivienfi, suaque Jura nervosè deducente; quæ componitur ex illis Religiosis, qui habitum suscipiunt in Monasterio S. M. Gratiarum de Fornò, sive illi sint verè Forolivienses, sive Brictinorenses, sive ex Meldula, sive ex Terra S. Archangeli, 13
sive demum ex quibuscunque aliis Regionibus, ut justificatum fuit in Summario, collatus fuit uni ex nostræ Nationis Alumno, nempè P. Augustino Forolivienfi, ut in confesso est inter Partes.

Verùm stabilito hoc modo Jure nostræ Nationis, ad exclusionem aliarum Nationum, orta fuit nova contentio inter ipsosmet Religiosos nostræ Nationis, dum cœpit præ- 14
tendere Communitas Terræ S. Archangeli, privativè quoad omnes alios, componentes nostram Nationem, Abbatiam, de qua agitur, spectare ad Oriundos ex dicta Terra vigore Bullæ, seu Brevis Pauli V. 12. Maii 1607. Delata proindè Controversia ad hanc Sacram Congreg. in eaque proposita Causa die 5. Julii 1658. rescriptum fuit: *Bene provisum*. Obtentaque nova Audientia, & iterùm reproposita Causa die 15. Novemb. ejusdem anni 1658. nedùm *per- 15
stitum fuit in decisis*, sed ulteriùs additum, quòd Oppositores ampliùs non audirentur, ut liquet ex Regestis hujus Sacr. Congr. & solita, vereque commendabili ingenuitate, refert etiam *Card. de Luca*, scribens in dicta Causa pro Oriundis Terræ S. Archangeli, & in illa succumbens, *in disc 36. de Preemin. à numer.* 8. ibi: *Superiores, &c. 16
dict. Abbatiam contulerunt Religioso dicti Monasterii S. M. Gratiarum neglectis duobus Religiosis Monasterii S. Archangeli, qui recurrentes ad S. C. rejecti fuerunt.*

Cùm verò per obitum, novissimè secutum P. Augustini Forolivienfis, Alumni Monast. S. M. Gratiarum, ultimi 17
Abbatis Ecclesiæ S. Jo: Baptistæ, antiquam excitaverit prætensionem Communitas S. Archangeli, quòd illa conferenda sit uni ex duobus Religiosis, qui hodiè existunt è d. Terra S. Archangeli, vigore cujusdam assertæ Concordiæ, datæ in Summario; Quæ cùm nullam habeat subsistentiam, 18
uti facta, non accedente consensu illorum Religiosorum, de quorum Juribus, & Interesse agebatur, speramus responderi, illam non esse exequendam.

Ad quem effectum supplicamus præ oculis habere duas facti circumstantias, ex quibus intra evidentiæ fines poni 19
videtur bonum Jus nostri Monasterii.

I. Quòd Oriundi ex Terra S. Archangeli non constituunt in nostra Congr. Nationem particularem, & distinctam à Forolivienfibus, & aliis Religiosis, suscipientibus habitum in Monasterio S. M. Gratiarum, sed unicum cum illis faciunt Corpus, seu Nationem, ut justificamus in Summa- 20
rio ex Attestatione Abbatis generalis, omniumque aliorum Abbatum, componentium nostrum Capitulum, anno 1664. ad rem subjungentes: *Che però in vacanza delle Dignità, tutti i predetti, come costituenti un' unica Patria, Nazione, e Capitolo, indifferentemente concorrono, senza eccezzione veruna alle Prelature di S. M. di Fornò, al qual Monastero è unita quella Chiesa di S. Gio: Battista Grangia fuori di Sant' Arcangelo*. Idque clarè admittit *Card. de Luc. d. disc. 36. n. 9. de Jurisdict.* asserens, sub hoc fundamento processisse hanc Sac. Congr. anno 1658. rejiciendo instantias Oppositorum.

II. Quòd Abbatia S. Jo: Baptistæ non est Monasterium aliquod independens à nostro Monasterio S. M. de Fornò; 21
sed illius Membrum, & Grangia, de illarum Grangiarum specie, de quibus discurrit *Fagn. in cap. Authoritate de Censib seu in Disceptat de Grangiis num. 2. versic. Aliæ verò.* Idque vigore d. Unionis, factæ à Sixto IV. recognitæ, & canonizatæ ab Inn. VIII. & pacificè observatæ per spatium 230. annorum; Et quod magis est, innumeræ hodiè emicant concludentes probationes hujus veritatis ex innegabili facto solutionis quindennii, quod facit idem Monasterio S. M. de Fornò pro bonis ejusdem Ecclesiæ S. Jo: Baptistæ: Ex si- 22
mili solutione, quam facit Procuræ generali, tam pro se ipso, quàm pro d. Ecclesia S. Jo: Baptistæ, tanquam ejus Membro, seu Grangia: Ex eo, quòd illa non visitatur à PP. Visitatoribus, ut practicatur cum aliis Monasteriis independentibus, sed in visitatione Monasterii S. M. Gratiarum de Fornò exigitur, & redditur ratio eodem

tempo-

tempore Ecclesiæ Sancti Joannis Baptistæ, uti de il-
lius pertinentiis, & tanquam ejus Membro, seu Gran-
gia.

Ex quibus prorsus inapplicabilis redditur dispositio Mo-
tus proprii Pauli V. determinantis, Abbatias in nostra Con-
23 greg. conferendas esse Nationalibus; Loquitur enim, &
intelligi debet de illis Civitatibus, & Terris, quæ constituunt
distinctam, & separatam Nationem, ex. gr. pro Venetis,
Ferratiensibus &c. non autem potest habere locum respectu
Monasterii, dependentis, & uniti alteri Monasterio, ea
ratione, quia hoc casu Monasterium unitum dicitur Mem-
24 brum, seu Grangia illius Monasterii, cui fuit facta unio,
juxta animadversa per *Fagn.* ubi supra *n.* 21. Aliàs enim, si
illud intelligeretur pro unaquaque Civitate, seu Terra
cujuslibet Nationis, itant in Abbatiis præferendus esset
semper ille, qui est ex eadem Terra, seu Civitate, ubi
sita est Abbatia, multiplicarentur Nationes de Nationibus
cum duplici inconvenienti; I. Quòd oriundi ex dictis Ci-
vitatibus, seu Terris dicarentur Abbates nati, non autem
electi, contra omnia principia, & contra naturam electio-
nis de qua *Passerin. de Elect. cap.* 1. *quæst.* 2. *à n.* 1. II. Quòd
25 illi Religiosi, qui nati sunt in Locis, ubi adsunt Monaste-
ria principalia, non possent esse Abbates illarum Grangia-
rum, seu Monasteriorum, ab illis dependentium, & cum
illis unitorum, ad quæ absurda evitanda omnis capienda
est interpretatio, ex adductis per *Surd. dec.* 276. *n.* 2. *Bar-*
26 *den. collud. leg.* 41. *n.* 23. *& Rot. dec.* 1178. *n.* 11. *& dec.* 1289.
eadem n. cor Emer jun

Crescitque exorbitantia, ex quo in Religiosis Communi-
tatibus ad nostrum effectum materialitèr se habet vera, &
propria qualitas nativitatis in una, vel alia Civitate, ad
27 hoc ut quis dicatur comprehensus sub una, vel alia Natio-
ne, sed solùm præ oculis habetur Monasterium illud, in quo
quis ad Religionem nascitur, & uti illius filius, ad habi-
tum recipitur; Sicque videmus, quòd sola admissio, seu
receptio ad habitum, non autem vera nativitas, faciat Na-
tionalem, ut experientia manifestum est in omnibus Reli-
gionibus, & notat *Fontan. ad Constit. Ord. Præd. tit. de Af-
filiat num.* 2.

Quod est adeò verum, ut postquam quis receptus fuit ad
habitum, uti filius unius Monasterii, adhuc potest effici A-
lumnus alterius Monasterii, seu Nationis, præcedentibus
illis tribus requisitis, de quibus *Fontan* ubi supra *n.* 3. *&* 4.
& in Instit. Crim. lib. 4. *tit.* 7 *à n.* 93. Quò casu taliter affilia-
tus, nedùm potest concurrere cùm veris Nationalibus, sed
quatenùs majores habeat prærogativas, eisdem præferen-
28 dus esset, ut in nostris terminis respondit, & practicavit
S. C. *in Eugub. Abbatiæ* 29. *Martii; &* 27. *Aprilis* 1703.
Pan. Card. Tanara, in qua P. Pagninus Lucensis obtinuit
prælationem ad Abbatiam Eugubinam in concursu 13. alio-
rum dignissimorum Religiosorum nationalium, sub eo
motivo, quòd per aggregationem ad dictam Nationem
Eugubinam fuerat effectus capax obtinendi in illa Præ-
laturas.

Eò igitur ipso, quòd Oriundis ex Terra S. Archangeli,
uti contentis sub nostra Natione non denegatur concursus
29 ad omnes Abbatias, vacantes in eadem Natione, sicuti non
habent ipsi, de quo conqueri possint, ita insistere nullate-
nus deberent in asserta privativa circa Abbatiam controver-
sam; Imitando in hac parte, sequendoque exempla, omni-
bus notoria in nostra Congreg. in qua Abbatia S. Ruffi-
ni, quæ antiquitùs erat Monasterium Cluniacensium: Ab-
batia Provolii, quæ præteritis temporibus spectabat ad
PP. Benedictinos; Necnon Abbatia Patavina, postquàm
fuerunt unitæ aliis Monasteriis, prima nempè Monaste-
30 rio S. Sebastiani Mantuæ, secunda Monasterio S. Evan-
gelistæ Brixiæ, & tertia Monasterio Venetiarum, nun-
quàm audita fuit similis prætensio, vel quòd Religiosi di-
ctorum Monasteriorum unitorum, & dependentium, face-
rent distinctam Nationem, vel quòd eis competeret priva-
tiva ad exclusionem Religiosorum illorum Monasterio-
rum, quibus fuerunt unita: Et meritò, quia aliàs contra
omnia Jura Mundi, omnemque congruentiam, & ratio-
31 nem, longè melioris essent conditionis Religiosi Grangia-
rum, quàm Monasteriorum principalium, ex quo illi
concurrere possent, & obtinere omnes Prælaturas, & Ab-
batias totius Nationis; Isti verò essent incapaces obtinendi
Dignitates in Grangiis, quo nihil absurdius, nilvè irratio-
nabiliùs.

Ex quo innegabili facto, & solito nostræ Congreg. com-
probatur ulteriùs dicta intelligentia, seu verus sensus d. Bre-
32 vis Pauli V. Illud enim non emanavit pro una, vel alia Ab-
batia, sed generalitèr pro omnibus Abbatiis, & Monaste-
riis nostræ Congr. & proindè non potest pro Abbatia contro- 33
versa interpretari diversimodè ab eo, quod interpretatum
fuit, & pacificè observatum pro dictis Abbatiis unitis in no-
stra Cong. ne una, eademque determinatio, plura respiciens
determinabilia, ista diversimodè determinet, contra *Text.
in leg. Jam hoc jure ff. de Vulg. & pupillar.* cum aliis apud *Rot.
dec.* 1063. *n.* 4. *cor Pæn & dec.* 413. *n.* 6. *cor. Priol.*

Præ oculis signanter habendo eandem observantiam sub
illa consideratione, quòd neutum dicitur cujuscunque di- 34
spositionis Regina, sed Apostolicarum Constitutionum fi-
da interpres, etiamsi contrarius intellectus de jure verior
esset, magisque accomodatus verborum sensui, ex adductis
in Tom. 1 *p.* 2. *disc.* 16. *n.* 101.

Nec credimus, esse exadverso insistendum in authoritate
Card. de Luc. de Præem disc. 36 *à n.* 8. scribentis ad Opposi- 35
torum instantiam, & conantis probare privativam ad illo-
rum favorem; Supplicamus enim observare, quòd ratiocinia
ab eodem coram hac S. C. deducta, funditusque in illa consi-
derata, inventa fuerunt minus habentia, & uti talia, re-
jecta, ut ipsemet ingenuè fatetur *in d. disc.* 36. *n.* 8. *in fine.* 36
Et propterea pro congrua responsione applicari videtur pro-
positio illa ab eodem *Card. de Luc.* admissa in *disc.* 16. *n.* 15.
de Success. quòd quando allegantur authoritates Scribentium
ad causæ opportunitatem, oportet videre decisiones, & se-
cundum Judicum placita, non autem Consulentium scri-
pta, judicare, de qua *in Inst. crim. lib.* 3. *tit.* 10. *n.* 37. Et pro
responsione ad eundem Cardinalem de Luca adverrunt 37
Zaul. ad Stat Faven. to. 2. *fol.* 175. *n.* 37. *&* 38. *& Rot. dec.* 49.
n. 9. *apud Card. de Albic. de Inconst. in Judic.*

Et optima quidem ratione, quam adducit ipsemet *Card.
de Luc. in disc.* 92. *n.* 24. *de Fid.* quòd scilicèt, si eadem ra-
tiocinia non fuerunt existimata efficacia, ipsomet Authore
vivente, & oretenus dante calorem, multò minùs talia es- 38
se debent ex eo accidenti, quòd fuerunt impressa, & fa-
ciunt etiam firmata per *Rot. decis.* 24. *numer.* 13. *coram
Ansald.*

Agnoscitur exadverso efficacia præmissorum, & proin-
dè acritèr insistitur in dicta prætensa Concordia; Quæ ta-
men, nisi innixa dispositioni legali, & Brevi Pauli V. ju- 39
xta illa verba supplicis Libelli huic S. C. exhibiti, ibi: *Non
tanto in rigore della disposizione legale quanto della Bolla, e
Breve di Paolo V. sa m. sotto li* 17. *Maggio* 1607 Ostenso, quòd 40
ista non applicentur, etiam ipsam Concordiam corruere ne-
cesse est, juxta animadversa *in Tom. par.* 1. *disc.* 12 *n* 69.

Et nihilominùs simplex illius lectura manibus palpare fa-
cit illius insubsistentiam.

Supponitur siquidem conclusa à P. Generali Lancia die 5.
Maii 1667. *Vice, & nomine Patrum Nationalium Foroliviens-* 41
*sium, pro quibus de rato in forma promisit &c. quòdque illi præ-
sens Instrumentum & omnia in hoc contenta quæcunque, in-
fra duos menses cum dimidio. ab hodiè proximos &c. ratificà-
bunt, Instrumentumque publicum ratificationis hujusmodi. cum
insertione etiam totius tenoris præsentis Instrumenti contractus
in Actis meis &c. infra d. tempus dare, & exhibere; ita quod
&c. aliàs &c.*

Cùmque talis ratificatio, seu consensus Patrum Nationa-
lium Foroliviensium nunquàm fuerit procuratus, neque 42
obtentus, perindè habetur, ac si eadem Concordia stipu-
lata non fuisset, & quidem attenta præcisa lege, sibi præ-
scripta, & expressa voluntate P. Generalis stipulantis, ex
concordantibus, cumulatis per *Mastril. dec.* 150. *à n.* 15. *An-
sald. de Commerc & Mercat. disc.* 63. *n.* 16. loquentem in spe-
cie de resolutione alterius Concordiæ, ob ratificationem
non secutam intra terminum designatum *& Rot. dec.* 316. *an-* 43
te n. 1. *vers. Nam cum Virgilius p.* 17. *rec.*

Neque insistatur in contensu Capituli generalis, & Con- 44
vent. de facili exadverso allegan.

Quia à P. Generali, stipulante Concordiam, non fuit præ-
servatus Consensus Capituli generalis, & conventualis,
sed Patrum Nationalium Foroliviensium; Et propterea eo 45
ipso, quòd hæc expressa conditio, & positiva lex, quam sibi
præscripsit P. Generalis, stipulans Concordiam, non osten-
ditur adimpleta, deficere dicitur ipsius consensus, & sic ani-
ma Concordiæ, quæ proindè habetur pro non facta *Rot. cor.
Priol. dec* 176. *n* 2. & alibi passim.

Advertentes hìc, quòd agitur de facto P. Abbatis genera-
lis, qui, uti nostræ Congr. Caput, probè sciebat, & perfectè 46
callebat differentiam, quæ adest inter consensum Capituli
generalis, vel conventualis, & inter consensum Patrum
unius Nationis, juxta animadversa per *Car. de Luc. in
Miscell. Eccles. disc.* 7. *n.* 16. *Add. ad Burat. dec.* 635. *n.* 11. *in
fine,*

fine, *& Rot. dec.* 125. *num.* 8. *&* 9. *coram Ottbob. & dec.* 97. *n.*
3. *coram Emer. jun.* Undè reservando consensum, & ratifica-
tionem Patrum Nationalium Foroliviensium, illius verba
47 sumenda sunt in vero, & proprio significato, & nullatenus
detorqueri possunt, & impropriari ad consensum diversorum
Religiosorum, ut patet ad sensum:

Voluntas hæc Patris Generalis comprobatur ulterius ex
circumstantia temporis duorum mensium cum dimidio,
48 præscriptorum pro obtinendo consensu nostrorum Natio-
nalium. Dicti siquidem duo menses cum dimidio alterius
pro obtinendo consensu Capituli generalis, erant prorsus
insufficientes, pro illo verò Capituli conventualis undi-
que superflui, quia ad dictum effectum pauci superabunda-
bant dies, ut patet consideranti. E' converso autem dictum
tempus nimis congruum erat pro habendo consensu omnium
nostrorum Nationalium, qui tunc temporis erant circiter
20. collocati quidem in diversis Monasteriis nostræ Nationis,
sed in tali distantia, quod in dicto tempore commodissimè
omnium consensus haberi poterat, quatenus consentire vo-
luissent.

Meritò autem ab eodem Pat. Generali reservatus non fuit
49 consensus Capituli generalis, vel conventualis, sed Patr.
Nationalium Foroliviensium; Quia non agebatur de tem-
porali præjudicio Congregat. generalis, vel solius Conven-
tus, sed de irreparabili, perpetuoque præjudicio omnium
Nationalium, quibus attentis, tam de jure, quam ex pra-
xi nostræ Cong. in his casibus non solet, neque debet exequi-
ri consensus Capituli generalis, vel conventualis, sed ipso-
rummet Nationalium.

De jure, quia illorum consensus in his casibus requi-
50 ritur, de quorum præjudicio agitur, ut, generalibus omis-
sis, in nostris terminis notat *Fontan. ad Constitut. Ordin.
Prædicat. titul. de Affiliat. numer.* 2. *& sequentibus*, & ob-
servavimus *in Tom.* 2. *part.* 2. *disc.* 26. & videbimus *in fine
præsentis Disceptationis*.

Attenta verò praxi nostræ Congregationis in qua adsunt
51 quidem innumera exampla Nationalitatis, procuratæ no-
stris Religiosis, sed semper cum consensu Nationalium,
nunquam verò cum illo Capituli, vel generalis, vel conven-
tualis. Itaenim P. Abbas Calixtus à Monte Georgio, quan-
do annumerari voluit inter Romanos, non exquisivit, neque
obtinuit consensum Capituli generalis, vel conventualis, sed
Nationalium Romanorum. Ita etiam anno 1679 in affilia-
tione nostræ Nationi P. Constantini Guidi à Montichisno,
non fuit exquisitus consensus alicujus Capituli, sed dumta-
xat Nationalium Foroliviensium. Ita demum, aliis exem-
plis omissis gratia brevitatis, anno 1698. practicatum fuit
cum P. Ferdin. Ferrario, allecto ad Nationem Eugubinam,
prævio consensu illorum Religiosorum Nationalium, non
autem Capituli generalis, vel conventualis.

Intrinseco, & essentialissimo huic defectui voluntatis Pa-
52 tris Generalis, stipulantis Concordias, de qua agitur, qui
solus superabundaret ad victoriam, jungitur alter defectus
ipsius potestatis: Hæc enim nullatenus se extendit ad infe-
rendum irreparabile, perpetuumque præjudicium uni inte-
græ Nationi, à nostris Constitutionibus jus habenti eligendi
ad Abbatias, unitas Monasteriis principalibus unum ex di-
gnioribus Religiosis totius Nationis, non autem necessariò
illam conferendi Religioso, sive digno, sive minus digno,
nato in Loco, ubi sita est Abbatia unita, sive Grangia: Ge-
53 nerales etenim Religiosarum Communitatum non dicuntur,
neque sunt Authores, & destructores, sed custodes, & exe-
cutores Constitutionum Ordinum, & Regularum, ex ad-
ductis *in Tom.* 2. *par.* 2. *disc.* 23. *num.* 13. *&* 14. Et in terminis
longè fortioribus recusationis legati, facti à P. Gen. quod illa
non præjudicet Conventui, cui dictum Legatum factum fuit,
resolvit C. C. *in Cremonen.* 29. *Novembris* 1704. *lib.* 54. *Decr.
fol.* 301.

Neque aliquod, vel minimum, pondus additum fuit eid.
Concordiæ ab approbatione hujus Sacræ Congreg. Præmisso
54 siquidem indubitato principio, quod resolutiones Sac. Cong.
tacita veritate extortæ, non præjudicant, atque in nulla ha-
bentur consideratione, ex adductis *in Instit. crim. lib.* 1. *titul.*
10. §. 4. *num.* 151. quibus addo *Bertacch. Vot. dec.* 113. *n.* 3. *&
Rot. dec.* 855. *n.* 15. *cor. Dunoz. jun.* loquente de resolutione C.
R. approbata ab Urb. VIII. Illa tot abundat defectibus obre-
55 ptionis, & subreptionis, ut si in Scholis, causa exempli, as-
signanda esset gratia aliqua subreptitia, & obreptitia, con-
gruè assignari posset illa, de qua agimus.

I. Siquidem loco asseritur exadverso in supplici Libello,
56 huic S. C. exhibito pro extorquenda dicta approbatione, quod
anno 1667. in illa adhuc Lis pendebat indecisa, ibi: *Venen-
do tuttavia in questa S. C. in Lite &c. e dopo avere le Parti de-
dotto più volte hinc indè le pretensioni, e ragioni all' EE. VV.
stando la Causa indecisa, sono adesso concordati &c.* Quando ex
hac parte concludentissimè docemus de illius solemni termi-
natione usque ab anno 1658. mediante rescripto: *Benè pro-
visum*, postea confirmato cum additio, *& Oppositores am-
plius non audiantur*: Quæ formula rescribendi, ut ipsismet
Tyronibus notissimum est, finalem, & finalissimam impor- 57
tat Causæ resolutionem, & terminationem, adeout absque
speciali impetratione novæ Audientiæ de illa amplius agi
nequeat.

II. Prosequitur in eodem Libello instantia assertæ Con-
cordiæ, ac si preces porrigerentur à Nationalibus Foroli-
viensibus. Et tamen hoc est solemne æquivocum, nullam
in facto subsistentiam, dum nunquam exadverso doceri pote- 58
rit, quod Nationales Forolivienses, vel dictas preces porre-
xerint, vel minimam de illis habuerint notitiam, ut unanime
exclamant omnes illi, qui adhuc in humanis sunt, & si-
gnanter apertissimè se declarat P. Abbas Castellinus; Si enim
talis instantia ignota fuit eidem qualificatissimo Religioso, 59
qui non sine laude majora exercuit munera nostræ Congreg.
Procuratoris nimirum generalis, & Abbatis generalis, cum
majori verisimilitudine dicendum est, propalatam non fuisse
aliis Connationalibus, longè minorem figuram in nostra Con-
greg. facientibus.

III Supponitur emanata approbatio hujus Sacræ Congre-
gationis die 3. Martii 1667. in eaque habetur specialis mentio 60
Concordiæ, ac si illa esset jam conclusa, & terminata, ibi:
Considerata præfata Concordia: Quando ex authentico docu-
mento ejusdem apparet, stipulatam fuisse die 23. ejusdem men-
sis, & sic 20. diebus postea; Quod certè, nedum fidem ei-
dem assertioni totaliter detrahit, sed admirationem causat,
observando, quod in Urbe, & coram adeo excelso Tribu-
nali legantur exposita similia, veritati ex diametro contra-
ria, ut in simili notat *Raynuld. Observ. Crim. cap.* 18. *nu.* 130.
& firmavit *Rot. in Lunen. Sarzan Reddit rat.* 14. *April.* 1698. 61
§. *Ratio*, *&* 28. *Nov. ejusd. anni* §. *Talis cor. Card. Priol.* ubi,
quod impossibile est scribere ea, quæ nondum facta sunt, ac
si facta essent, absque magna suspicionis, & illegialitatis no-
ta. Imò in his casibus applicari videntur ea, quæ tradit *Rota
Avenionen. in dec.* 35 *n.* 1. *& seq.* ubi refert, & sequitur illud 62
Virgilii: *Crimine ab uno Disce omnes* cum aliis, citatis *in In-
stit. crim. lib.* 2. *tit.* 6. *num.* 23.

IV. Prætenditur eadem asserta Concordia approbata à
Capitulo generali die 5. Maii 1667. quod pariter non cohæret 63
cum Constitut. nostræ Congregat. juxta quas Capitulum gene-
rale semper celebratur Dominica 3 post Pascha, quæ eodem
anno 1667. fuit dies 1. Maii, quo die, & ad summum duo-
bus, vel tribus sequent. expediuntur omnia cum solito inter-
ventu Capitularium, ut est in nostra Congr. notorium; Et
propterea prorsus inverisimile videtur, quod illud eodem an-
no duraverit usque ad diem Jovis, quæ fuit 5. ejusdem men-
sis Maii, quo prætenditur aprobata: Conciliando proinde
omnia, dicendum est, illam fuisse discussam in solo Defini-
torio, in quo non interveniunt omnes Capitulares, sed no-
vem dumtaxat Abbates, illud componentes, inter quos dict.
anno 1667. nemo aderat ex Foroliviensibus.

V. Asseritur confirmata à Cardin. Ulderico Carpineo 26.
Augusti 1676. & sic post decennium à die, quo prætenditur 64
conclusa, & ab hac S. C commissa illius confirmatio eidem
Card. Carpineo, qui temporis considerabilis lapsus illius ille-
galitatem plusquam tacitè ostendit, juxta *Text. in leg. Si quis
forte ff. de Pœn.* ibi: *Nec enim debebat tam magnam rem tan-
diù reticere*, quem sequuntur *Cravet consf.* 26. *n.* 6. *Menoch. de
Præsump lib.* 1. *præsumpt.* 91. *n.* 8. *Farinac. de Falsitat. q.* 153.
n. 182. *Rot. cor. Royas dec* 474. *n* 4. *& cor. Emer. jun. dec.* 633.
n. 7. *& in par.* 18. *rec. dec.* 148. *num.* 14.

VI. Demùm videtur observatione dignissimum, quod 65
dicta die 26. Augusti, quo prætenditur confirmata à di-
cto Cardinal. Ulderico Carpineo ab ejus Ædibus, vaca-
bat Apostolica Sedes per obitum Clementis X. & EE. PP.
de more reclusi erant in Conclavi, in quo non solent simi-
les materiæ, nullam urgentem habentes annexam necessi-
tatem, tractari, juxta *Text. in capit. Ubi periculum* §. *Iidem
quoque de Elect. in* 6. & animadversa per *Fagnan.* pro verita-
te consultum Conclavis *Urb VIII in cap. Cum olim à num* 63
de Majorit. & obed. ubi *nu.* 80. observat, quod sicuti quicum- 66
que aditus, seu accessus ad Cardinales, vel Scripturæ trans-
missio, prohibita est, ita non licet illis Secretarios, vel Mi-
nistros audire, vel Scripturas recipere, nec alia tractare, aut
expedire negotia particularia Cong. quæ ad Papæ electionem
non pertinent.

Quæ omnia dignentur EE. PP. sub oculis habere unitim
67 sumpta, ut in his terminis faciendum esse monent *Gabr. de
Probat. conclus. 1. num. 1. & seqq Rot. decis. 30. num. 31. cor.
Bich. & dec. 250. num. 9. coram Emer. jun* Et sub illa conside-
ratione, quod ea hac parte non adducuntur ad odiosum, &
criminalem effectum puniendi Authores dictarum insubsisten-
tium assertionum, sed civiliter, & ac tollendam fidem eid.
assertæ Concordiæ necnon ad ostendendum, quod illa pro-
68 curata non fuit cum illis ingenuitate, & candore, qui in his
materiis, undique emicare debent, sive attendatur professio
Religiosa illarum personarum, que magna pars fuerunt præ-
fatæ Concordiæ; Sive excelsa qualitas hujus sacrosancti
Consessus, cujus authoritate roborata prætenditur: Quo ca-
su ad tollendam fidem similibus Scripturis, & actibus, duæ
69 solùm sufficiunt, & admittuntur præsumptiones, & conje-
cturæ, ut notant *Zilet. cons 428. num 1. Nicol. in Floscul. verb.
Falsum num. 10. & 11. & Rot. cot. Ubag. dec. 1. nu. 23.* Ea ratio-
ne, quia ad dictum effectum non consideratur concursus illius
fraudis, quæ dicitur consilii, super qua non insistimus, sed
alterius, quæ appellatur fraus præjudicii, seu re ipsa, quæ
in nostro casu innegabilis est, juxta distinctionem duplicis
70 fraudis, de qua in nostris terminis *Card. de Luc. de Præemin.
disc 13. num. 30.* & generaliter b. m. *Severolus apud Constant.
ad Statar. Urbis tom. 1. fol. 597. num. 94. & in Instit. crim. lib.
1. tit. 2. num. 8.*

Quodsi admitteretur contraria prætensio, Oriundi ea Ter-
71 ra Sancti Archangeli dicerentur specialissimè privilegiati, ta-
liter ut nulli alteri Nationi prærogativa similis in nostra Con-
gregatione competeret, & hoc modo aperiretur via aliis Mo-
nasteriis unitis, & dependentibus eandem excitandi præten-
sionem, involvendique magnis litibus nostram Cogregatio-
nem quod nullatenus videtur permittendum, juxta monitum
72 *D. Jo: Chrisost. epist. 1. ad Corinth. homil. 7.* cum aliis citatis
in *Tom. 2. par. 1. discept. 17. num. 109.* Sed rescribendum, Op-
positoribus nullam competere privativam, ut in terminis res-
73 pondit hæc S. C. *in Eugub. 29. Martii, & 27. Aprilis 1703.*
ad relat. Card. Tanaræ cum rescripto; *Non competere Patre
74 Globbio privativam, sed posse concurrere cum aliis, habenti-
bus tamen requisita.*

In eadem Causa.

NUllum exadverso exhibetur documentum, quod Ec-
75 clesia Sancti Jo: Baptistæ, de qua agitur, semper col-
lata fuerit in titulum Canonicis, oriundis ex Terra San. Ar-
changeli, ut gratis ubique supponitur. Imò nec exhiberi po-
test, quia in facto id non subsistit, ex quo immediatè ante ul-
timum Abbatem Augustinum Foroliviensem, illam possedit
Pater Piscitellus Florentinus, nec non alii Abbates, nulla-
tenus oriundi à dicta Terra Sancti Archangeli, ut est in no-
stra Congregatione notorium. Necnon innegabile pariter
est, quod eadem Ecclesia S. Jo: Baptistæ nihil aliud sit, quàm
76 Membrum, seu Grangia nostri Monast. S. M Gratiarum,
ea supra animadversis.

Prout etiam remanet concludentissimè probatum, quod
77 Oriundi ea Terra S. Archangeli non constituunt particula-
rem, & distinctam Nationem in nostra Congregatione, sed
una cum li *Farlivesi, Bertinoresi, e Circonvicini, formano un'
unico Corpo, e costituiscono una' unica Nazionalità, Patria, e
Capitolo*: Quod nedum admittit *Cardin. de Luc.* scribens pro
Oppositoribus in *disc. 36. num 9. de Præem.* sed ulterius addit
ex dicta unione, seu unicitate Corporis, motam fuisse hanc
Sacram Congreg. anno 1658. ad rejiciendam illam met nume-
ro instantiam pro privativa, quæ promovetur hodiè, ibi:
78 *Ideoque mihi, scribenti pro dictis Recurrentibus, reflectendo
ad veritatem, faciebat solùm difficultatem consideratio, quod
stante d. promiscua administratione, aliisque actibus, ex qui-
bus ad dictam subjectivam unionem inferebatur, ista esset po-
tius quædam unio sociativa, per quàm concorditer, communi-
catis invicem Juribus, ac bonis, Religiosi uniter essent partici-
79 pes Prælaturæ, ac administrationis alterius, quod æqualiter
ad commodum respectivè se habet, atque ex hoc fundamento
credo, quod prodierit resolutio S. C.* Et in fine ejusd. discursus
ibi: *Sed difficultas erat in d. unione, ut supra.*

In vacationibus igitur Dignitatum in ead. Natione Foroli-
80 viensi, Oriundis ex Terra S. Archangeli, tam attenta Juris
communis dispositione, quàm Breve Pauli V. necnon ad te-
norem nostrarum Constit. nullo competit, nec unquam com-
petere potest privativa, sed solum concurrere possunt cum
aliis Religiosis capacibus ejusdem Nationis, ut in casu omni-
nò simili, articulo fortiter discusso, & Partibus acerrimè
informantibus, respondit hæc Sac. Congr. in *Eugubina*, de
qua supra *num. 74.*

Ad declinandam vim harum solidarum animadversionum,
recurritur exadverso ad præsidium d. Concordiæ, pro cujus 81
executione procurata fuit subscriptio dubii, & cum supposi-
to, quod concurrant præexistentia litis, bona fides, & re-
missio alicujus Juris hinc inde exagerantur regulæ, & recep-
tæ propositiones, quod omnia Jura clament, omnes Docto-
res conveniant, & omnis æquitas exposcat, ut illa religiosis-
simè servetur, & custodiatur.

Verùm tale suppositum nullam habet in facto subsisten-
tiam, & verificatur ex diametro oppositum, dum facta fuit, 82
nulla præexistente lite, absque bona fide, & sine remissione
alicujus Juris ea parte Opponentium, & propterea si ex de-
ficientia unius dumtaxat ex hujusmodi requisitis illa non esset
exequenda, ex adductis per *Roland. à Valle cons. 28. à num. 3.
lib. 4. Gail. pract. obser. lib. 2 obser. 70. n. 11. Urceol de Transact.
qu. 2. à num. 20. Card. de Luc. de Alienat. disc. 50. nu. 3. & Rot.* 83
dec. 121. num. 15. coram Duran. Quanto magis dum deficiunt
omnia.

Deficit primum præexistentiæ litis, quia illa fuerat so-
lemniter terminata per duplex conforme rescriptum hujus S. 84
C. primum diei 5. Julii 1658. *Benè provisum*, Secundum ve-
rò diei 15. Nov. ejusdem anni. *In decisis, & Oppositores am-
plius non audiantur*, ut in debilioribus terminis, quod lis di-
catur terminata, quodque articulus reputari non possit dubius
ad substinendam transactionem, quando ille decisus fuit per
Rotam observat *Bertacchin vot. dec. 106. nu. 5.* sequendo pun-
ctualem *decis. in Rom. seu Firm. Success. 16 Jan. 1696. §. Ita
pariter cor. Card. Priolo.*

Imò à dd. uniformibus rescriptis hujus S. C. nedum exclusa
dicebatur quælibet litis pendentia, omneq; Jus Opponentium, 85
sed favore Foroliviensium quodammodo constituta dicebatur
res Judicata, inducens notorium, quadrans rotunda, faciens
de albo nigrum, deque non ente ens, atque falsum immutan-
do in verum, juxta notam indolem, & efficaciam rei judica-
tæ de qua *Barbos. axiom. 200. num. 2. & 3. & Ansald. de Com-
merc. & Merc disc. 36 num. 33.*

Et in terminis, quod hujusmodi requisitam litis pendentis
dicatur deficere in eo casu, in quo decisio ejusdem certa sit, 86
juxta terminos nostri casus, notat *Cravet. cons 152. num. 16.*
& firmavit *Rot. decis. 164. numer. 13. coram Cerr.* ubi, quod
transactio in his circumstantiis inita, dicitur continere tur-
pitudinem.

Ea verò, quæ exadverso dicuntur de revisione ejusdem li-
tis de mandato Alexand. VII. deque facto, meliùs dilucidaro 87
ob quæ hæc Sacr. Congreg. steterit anceps pro confirmatione
primi rescripti, sunt simplicia verba, nullum habentia fun-
damentum, vel probationem in contrario Summario, &
quod magis est, non cohærent cum iis, quæ leguntur apud
Card. de Luc. disc. 36. de Præemin. scribentem pro Opposito-
ribus, eundemque discursum imprimentem anno 1669 & sic
post undecim annos à dictis resolutionibus, nullam, vel mi- 88
nimam, in illo, neque in illius adnotatione facientem men-
tionem de nova Audientia, deque hujusmodi pulchris discur-
sibus, sed solidè, & seriò asserens, quod Oppositores non
amplius reclamarunt, ibi: *Qui recurrentes ad Sac. Congreg.
rejecti fuerant.*

Non benè autem ad probandam hanc litis pendentiam re-
curritur exadversò ad Memoriale, coram hac S. C. exibitum 89
ibi: *Stando la Causa indecisa, sono adesso concordati*; Quia
Memoriale hoc porrectum non fuit à PP. Nationalibus Foro-
liviensibus, qui nullam unquam habuerunt notitiam, nec di-
cti Memorialis, nec assertæ Concordiæ, eorum nomine, li-
beralitate maxima, & spontaneitate insigni, à P. Generali
conclusæ, sed porrectum fuit ab ipsismet Oppositoribus, sic-
que in illius assertionibus nullum fieri potest fundamentum ad 90
eorum favorem, juxta notoria principia.

Sed quando per insubsistentem hypotesim existentia litis
probaretur exadversò à feriis, & replicatis enunciativis utri- 91
usque Partis, adhuc istæ in nulla habendæ essent considera-
tione, ex notorio principio, quod ad substinendam transa-
ctionem, litis pendentia nunquam probatur ex Partium as-
sertionibus, juxta *Text. in l. Cum hi §. Si cum lis ff. de Tran-
sact.* quem in nostris terminis sequuntur, & exornant *Paris.
cons 12. num 3. lib. 2. Mastr. de Tacit. lib. 26. tit. 2. n. 13. Surd.
dec. 186. n 50. & 51. Urceol. de Transact. qu. 2. nu. 43. & 70. &
Rot. cor. Merlin. dec. 490. n. 4. & 5.*

Fortius quia iisdem verbis, seu gratuitis assertionibus, op-
ponimus innegabilia facta, nempè replicatas resolutiones, 92
& rescripta hujus Sac. Cong. ex quibus palpatur manibus fal-
sitas illorum verborum contrarii Memorialis; *Standa la Cau-*

sa

sa indecisa pendente, ibi: *Indecisa pendente*, & ibi: *Adhuc indecisa pendente*.

Supplicantes hìc observare, aliud esse, quod Causa ali-
93 qua pendeat indecisa, seu quod nulla capta fuerit unquam resolutio, aliud verò, totoque Cœlo diversum, quod adversùs decisiones, & resolutiones, in illa captas, concessa fuerit nova Audientia: Quia in hoc secundo casu ad summum dici potest, quod adhuc non sit terminata, non autem, quod decisa non fuerit, ut ex sola terminorum consideratione manifestum est.

Deficit etiam 2. requisitum bonæ fidei, nedùm ex adductis
94 supra *num. 56.* sed ulteriùs ex enormissima læsione, de qua infra, per ea, quæ in specie firmavit *Rot. decis. 221. nu. 26. coram Duran.*

Nec talis prætensa bona fides colorari potest ab incerto litis
95 eventu. Quia in nostro casu eventus iste litis nullatenùs verificabatur, dum illa, nedum erat terminata per duplex rescripta hujus Sacræ Congregat. sed, quod magis est, impositum fuerat Oppositoribus perpetuum silentium cum illis verbis. *Et amplius non audiantur.*

Minusque colorari potest ab alio prætextu articuli, non
96 modicè involuti, ut exadversò asseritur, *An Nationales Foroliviensés dici possent Nationales Loci S. Archangeli, attenta unione Ecclesiæ S. Jo: Baptistæ Monast. S. M. Gratiarum de Fornò.* Quia articulus in hac Sac. Cong. disputatus, non fuit iste, exadversò hodiè gratis figuratus, sed alter; *An Religiosis, ortundis ex Terra S. Archangeli, competeret privativa in consecutione tituli Ecclesiæ S. Jo: Baptistæ, ad exclusionem Religiosorum Monasterii Fornovii*, qui articulus non aliam
97 disputationem admittebat, neque hodiè admittit, minusque sub alia consideratione involutus dici potest, quàm sub illa, de qua conqueritur *Surd. decis. 172. in fine*, quod scilicet ex Facultatis legalis infortunio nihil in Jure nostro tam pacificum est, quod aliquo velamine offuscari non possit, quem,
98 Me citato, *In Institut. crimin. lib. 3. titul. 5. numer. 585.* sequitur *Rota in Firmana Fideic. 4. Maii 1705. §. Verùm coram Ansald.*

Absque eo, quod relevet prætensio, unionem ejusdem Ec-
99 clesiæ Sanct. Jo: Baptistæ attendendam non esse, utì factam absque beneplacito Apostolicæ Sedis. Cum enim agatur de unione, effectum sortita, & pacificè observata per lapsum plusquam 200. annorum, hujus duplicatæ centenariæ vigore, nedùm allegare possumus amplissimum Apostolicum beneplacitum, sed quemcumque meliorem titulum de Mundo, in terminis *Rota*, cumulans concordantes, *in decision. 494. à numer. 4. par. 19 recentior.* ibi: *Cùm notum sit, habentem centenariam pro se, unà cum observantia, quæ hìc non deficit, posse allegare, quod intervenerit Beneplacitum Apostolicum, & omnis titulus melior de Mundo, & quidquid necessarium est ad validitatem actus controversi, & etiam privilegium, justè concessum, ut in similibus materiis præjudicialibus Ecclesiis, & Ecclesiasticis &c. etiamsi actui Jus resisteret.*

Ultra quod eadem unio recognita, & approbata fuit ab In-
100 nocen. VIII. ibi: *Quapropter de hoc legitimis testimoniis informati, volumus &c.* Necnon ab hac S. C. dict. anno 1658. acriter se opponentibus Oriundis ex Terra S. Archangeli, eo-
101 rum prætensionem fulcientibus cum Scripturis primi nominis Advocatorum, ut videre est ex *d. disc. 36. num. 9. & n. 12. in fin. Card. de Luc. de Praem.* ubi ingenuè fatetur, quod reflectendo ad veritatem, sibi difficultatem faciebat contra suos Clientes dicta unio subjectiva Ecclesiæ S. Jo: Baptistæ nostro Monasterio S. M. de Fornovio.

Deficit demum tertium requisitum promiscuæ remissionis
102 alicujus Juris, sine qua quælibet solemnissima transactio ipso jure nulla est, juxta *Text. in leg. Transactio 36. Cod. de Transaction.* ibi: *Transactio, nullo dato, vel retento, seu promisso, minimè procedit*, & firmatis per *Rot. decis. 88. numer. 5. & decis. 187. numer. 7. coram Royas, & dec. 1028. num. 7. cor. Emer. jun.*

Est autem curiosa illa Juris remissio, quæ exageratur, exad-
103 versò in condonatione expensarum, factarum in lite coram hac S. C. agitata, dum in illa Creditores expensarum, quatenus istæ deberentur, non fuissent Oriundi ex Terra S. Archangeli succumbentes, sed PP. Nationales Forolivienses victores, ut consideranti patet. Dixi *quatenus illæ deberentur*, quia notorium est, expensas nunquam taxari, neque refici in Causis, agitatis, & terminatis in S C.

Non minus curiosa est alia remissio, in eo, exadversò posita, quod; *Communitas S. Archangeli approbaverit electio-*
104 *nem Pat. Augustini de Forolivio in Abbatem S. Jo: Baptistæ*; Quia electio ejusdem Pat. de Augustinis non fuit approbata à Communitate S. Archangeli, sed ab hac S. C. eid. ulterius imponente perpetuum silentium circa suas impugnationes, in ead. acriter promotas.

Prout etiam ejusdem farinæ est tertia remissio, seu gratia 105
illa, facta P. de Augustinis *permittendo ad illius vitam continuationem fruitionis dict. tituli Abbatialis*: Huic enim piæ meditationi applicatur lepida illa animadversio *Cardin. de Luc. in Relat. Roman. Cur. for. discurs. 46. num. 62.* quod scilicet talis generositas fraternizzet cum concessione Solis de Mense Augusti, dum Pat. de Augustinis continuare debebat in fruitione sui tituli Abbatialis vigore concessionis, sibi à suis Superioribus legitimè factæ, & ab hac Sacra Con- 106
gregatione canonizatæ, non autem ex gratia Oriundorum à Terra S. Archangeli, qui nullum reliquerunt lapidem involutum ad impediendam eidem Religioso fruitionem sui tituli Abbatialis.

Videant igitur Eminentissimi Patres quàm futiles, quamve inanes sint prætextus ille remissionis alicujus juris, exa- 107
gerati ex parte Oppositorum ad substinendam dictam leoninam Concordiam.

E converso autem dignentur observare, quare, & quodnam jus prætendatur exadversò sublatum fuisse Nationi Fo- 108
roliviensi per d. leoninam Concordiam, seu Transactionem, qualis dicitur illa, in qua unus ex Transigentibus nihil, vel parum obtinet, juxta animadversa per *Urceol. de Transf. qu. 100 n. 10. Card. de Luc. de Alienat. disc. 50. num. 6. & Rot. cor. Cerr. dec. 164. num. 11.*

Prætenditur enim destructa unio illa Ecclesiæ S. Jo: Baptistæ, per duo, & ultra sæcula pacificè observata, & innixa 109
duabus Pontificiis gratiis, seu concessionibus. Et quod magis est, ab hac Sac. C. acriter informantibus Oppositoribus, canonizata, atque ab illorum Advocato admissa *in d. disc. 36. num. 9. & 12. in fine de Præemin.* Itaut dd. Oppositores, mediante d. assertà Concordia, in simplici, ut ita dicam; velitatione cum uno Religioso, clam obtinuissent id, quod in aperta pugna bis renovata cum integra Natione, accersi- 110
tis primi nominis Defensoribus, ab hac Sac. C. obtinere non valuerunt dicto anno 1658.

Prætenditur 2. in æternum exclusa integra Natio Forolli- 111
viensis, & omnes qualificati Religiosi Monasterii Sanct. Mariæ Gratiarum à consecutione Abbatiæ, de qua agitur, cum illo verè maximo inconvenienti, quod Religiosi Grangiæ, seu Monasterii uniti, & dependentis, sint capaces Dignitatum Monasterii principalis, cui fuit facta unio: Religiosi verò ejusdem Monasterii principalis sint incapaces obtinendi Dignitates in Grangiis, & Monasteriis unitis, seu dependentibus, quo nihil absurdius, nilve irrationabilius, etiam ad sensum *Cardin. de Luc.* Scribentis pro Oriundis in Terra S. Archangeli.

Prætenditur 3. efformata particularis Natio, constituta ab uno, vel altero Religioso d. Terræ S. Archangeli, distincta 112
à Corpore totius Nationis Foroliviensis, contra solitum nostræ Congreg. de quo in Summario adductum fuit in testem, omni exceptione majorem, integrum Capitulum generale, celebratum anno 1664.

Prætenditur 4. revocata res judicata, seu duplex solemne Rescriptum hujus S. C solidè fundatum im Juris principiis, 113
& nostris Constit. absque ullo prorsus novo motivo, vel apparenti ratione, quæ adducta non fuerit, maturè examinata, acriter discussa, & insubsistens reperta ab hac Sac. Cong. d. anno 1658.

Prætenditur demum cum intolerabili excessu, & plusquam enormissima læsione compensata vitalitia fruitio unius Ab- 114
batis cum jure possidendi Abbatia per omnia Sæcula Sæculorum: Si autem communiter Doctores, & S. Rota, utì læsivas, & nullius efficaciæ agnoscunt, & reputant Concordias illas, in quibus verificatur excessus in dubii juris compensatione, ut videre est apud adductos à *Ciarlin. controv. 219. num. 110. libr 2. Urceol. de Transact. quæst. 43. numer. 7. & Rot. in Imolen. seu Bononien. Bon. 18. Martii 1697. §. Quemadmodum, & per totum & 28 Aprilis 1698. in fin. coram Olmo, & in Rom. seu Firmana Success. 20. Jan. 1697. §. Quo circa coram Card. Priol.* ibi: *Unde etiam si articulus Juris contineret aliquam dubietatem, adhuc tamen læsio semper* 115
esset enormissima, quia id, quod remittitur, commensurari debet cum dubiolitis eventu, & in Roman. Transactionis 3. Julii 1704. §. Nilominus, & seq. & in Rom. Domus 10. Junii 1707. §. Læsio verò cor. Card. Scotto.

Quid dicendum in nostro casu, in quo nulla adest proportio inter vitalitium jus, continuatum ab eo, qui in illius legitima possessione reperiebatur, & inter jus perpe- 116
tuum, acquisitum ab illo Collitigante, qui nedum in li-

te succubuerat, sed ei Impositum fuerat perpetuum silentium, ut consideranti patet. In istis autem terminis similes transactiones, absque ulla necessitate rescissionis, perindè habentur, ac si factæ non fuissent, juxta *Text. in leg. Cum uctus ff.*
117 *de Dol. mala*, & egregiè distinguendo obiervat *Rot. decis.* 630. *num. 5. par. 19. rec. & dec.* 67. *num. 12. cor. Ansald. & in eadem Causa in Rom. seu Firmana Suc.* 28. *Februar.* 1695. §. *Nec obstat cor. Molin.*

Observantes ulteriùs, quod ad terminos d. enormissimæ
118 læsionis, nec etiam terminare debebat eum vita P. de Augustinis jus Nationis Foroliviensis ad dict. Abbatiam, sed per quamcumque aliam vacationem, ibi: *Quodque per sui mortem, vel per quamcumque aliam d. Abbatiæ vacationem*; Itaut si post paucos dies P. de Augustinis provisus fuisset de alia Abbatia, vel alio modo, quàm per ipsius mortem vacasset, statim transiisset in dominium Oppositorum absque ulla spe unquam redeundi ad Nationem Foroliviensem, in qua per
119 duo, & ultra Sæcula permanserat, postquam scilicet nostræ Congreg. à Foroliviensi Benefactore renunciata fuerat, quando adhuc Abbatiali qualitate non pollebat.

Ex combinatione harum exorbitantiarum facilè assequimur, quare asserta Concordia exhibita non fuit coram hac
120 Sac. Congreg. antequam extorqueretur illius approbatio, dum ista obtenta fuit die 2. Martii 1667. cum supposito, quod esset jam conclusa, quando apparet stipulata die 23. ejusdem mensis. Quare per decennium procrastinata fuit illius confirmatio à Card. Ulderico Carpineo, nempè usque ad diem 26. Augusti 1676. sub: *Datum Romæ in Ædibus nostris*, quando
121 tunc temporis idem Cardinalis non in suis Ædibus, sed in Conclavi morabatur, in quo similes materiæ tractari non solent, & multò minus expediri ex Ædibus Cardinalium, ut Eminentissimis PP. probè notum est.

Omnia hæc manibus palpare faciunt insubsistentiam asser-
122 tæ Concordiæ, & nihilominus addimus aliam reflexionem, quæ ex se sola sufficiens est ad impediendam illius executionem, quia scilicet stipulata fuit à Patre Generali; *Vice, & nomine PP. Nationalium Foroliviensium, pro quibus de rato*
123 *in forma promisit &c. quodque illi præsens Instrumentum, ac omnia in hoc contenta quæcunque infra duos menses cum dimidio, ab hodiè proximos, ratificabunt*, dum nec intra dictum tempus duorum mensium cum dimidio, nec postea adducitur ratificatio eorundem PP. Nationalium Foroliviensium, sine qua illa perinde habetur, ac si facta non fuisset, ex add. *sup. num. 42.*

Respondetur exadverso, Concordiam stipulatam fuisse à
124 P. Generali nomine totius Cong. & uti illius Capite; Sed responsio non subsistit in facto, nec relevat in Jure.

Non subsistit in facto, in quo habemus, quod P. Genera-
125 lis devenit ad assertam Concordiam vice, & nomine, necnon uti Procurator PP. Nationalium Foroliviensium, pro quibus promisit de rato; Iste autem contrahendi modus apertè excludit nomen totius Congregationis, & qualitatem illius Capitis, ut in terminis actus, gesti à Procuratore Generali Cisterciensium, firmavit *Rot. decision. 62. numer. 1. part. 13. recentior.*

Nec relevat in Jure, quia Generales Religionum non ha-
126 bent facultatem præjudicandi juribus particularis Nationis, vel Monasterii, ut probavimus supra *num.* 53. & addimus punctualem *decis. Rotæ in Bononien. Dotis* 21. *Januar.* 1706. §. *Minus coram Ansald.* ubi, quod Procuratores generales Religionum, absque speciali mandato Conventus, seu Monasterii non possunt nomine ejusdem Conventus, seu Monasterii comparere, & punctualiorem resolut. C. C. in *Cremonen.* 29. *Novembris* 1704. *Lib.* 54. *Decretor. folio* 63. In qua similis renunciatio facta per quatuor Generales totidem Religionum in nulla habita fuit consideratione, sed rescriptum: *Præfigatur gradatim novus terminus duorum mensium Procu-*
127 *ratoribus generalibus, & Superioribus Monasteriorum ad declarandum capitulariter, & in forma valida, an velint, nec ne acceptare legatam ad formam testamenti.* Et in eodem sensu fuit Cong. Rever. Fabr. in eadem Causa die 5. Junii 1706. admittendo ad Compositionem hæredes eum Rescripto: *Constito de validis, & legitimis repudiationibus quatuor Religionum.*

Respondetur 2. Concordiam ratificatam fuisse à Capitulo
128 generali; Sed solidè replicamus, quod P. Generalis in illius stipulatione non promisit ratificationem Capituli generalis, sed PP. Nationalium Foroliviensium, quorum vice, & nomine illam stipulatus fuit. Igitur negligendo hanc secundam, & procurando primam, Oppositores abundarunt in superfluis, & defecerunt in necessariis, hoc est defecerunt in illa
129 ratificatione, quam P. Generalis specificè, & expressè promisit: Abundarunt verò, obtinendo illam, quæ nec attenta Juris communis dispositione, nec solito nostræ Congr. in his terminis suffragatur, ex adductis sup. à *n.* 49.

Absque eo, quod relevet asserere, in d. Capitulo generali adfuisse etiam consensum Nationalium Foroliviensium, dum in illo intervenerunt tres Patres ejusdem Nationis; Quia isti intervenerunt quidem in eodem Capitulo, sed nimis verisimiliter dicendum est, fuisse ex numero illorum septem, qui 130
dederunt fabas nigras, ut legitur in contrario Summario; itaut potiùs verificetur illorum dissensus, & oppositio, quàm consensus, & ratificatio.

Respondetur 3. Concordiam ratificatam fuisse à Canonicis 131
nostri Monast. S. Mar. Grariarum de Forno, prætendendo, quod illa æquivaleat ratificationi PP. Nationalium Foroliviensium.

Verùm talis ratificatio poni debet ad partes. Tum quia legitur facta die 27. Junii 1668. & sic post annum à lapsu duo- 132
rum mensium cum dimidio ab illius conclusione, quos sibi præfixerat Pat. Generalis, stipulans uti Procurator PP. Nationalium Foroliviensium, & expressè promittens intra dictum tempus illam exhibere, & producere in actis Florelli tunc temporis Not. Card. Vicarii; Et consequenter perindè habetur, ac si nunquam facta fuisset, ut in præcisis terminis resolutionis alterius Concordiæ, ob ratificationem tempore 133
præscripto non obtentam, observant adducti per *Ansald. de Commerc. & Mercatur disc.* 63. *numer.* 16. & generaliter *Rot. dec.* 811. *num.* 8. *coram Cerr. & dec.* 246. *num.* 4. *coram Dunoz. jun. & dec.* 316. *num.* 1. *par.* 17. *rec. & coram Pamph. dec.* 685. *num.* 5. ibique *Adden. à numer.* 10. inter alias convincentes rationes hujus conclusionis, adducit illam, quod actus, ratificationem exposcens, dicitur conditionalis; Ista autem, si non purificetur conditio in tempore præscripto, statim resol- 134
vitur, & in *Ariminen. Bonorum* 31. *Januarii* 1680. §. *Etenim coram Ursin.*

Quibus non contradicit *ead. Rot. in decis.* 377. *numer.* 3. *cor. Dunoz. jun.* Quia in casu d. dec. verificabatur renunciatio ex- 135
ceptioni, ob non adimplementum ratificationis in tempore convento, quæ renunciatio in nostro casu, nec concurrit, nec poterat concurrere, dum dicta asserta Concordia Nationalibus Foroliviensibus, à quibus ratificari debebat, nunquam propalata fuit; Sine scientia autem, & quidem vera, & certa, nedum actus ratificandi, sed omnium nullitatum, & defectuum ejusdem actus, impossibile est, quod ille ratifi- 136
catus dici possit, juxta *Tex. in l. Mater ff. de Inofficios. testam.* quem sequuntur *Surd. cons.* 49. *à num.* 32. *Gratian. discept.* 162. *num.* 3. *Rot. cor. Bich. dec.* 452. *num.* 15. *& cor. Priol. decis.* 471. *num.* 17. *& in par.* 11. *rec. dec.* 98. *à num.* 6. Tum etiam quia facta non fuit à PP. Nationalibus Foroliviensibus, quorum nomine illa fuit promissa à Pat. Generali stipulante, ut illorum 137
Procuratore, sed à PP. de Familia in Monasterio S. M. Gratiarum, eo tempore, quo ex 20. Nationalibus Foroliviensibus duo solùm in illo reperiebantur. Supplicantes in hac parte cum advertentia legere contrarium Summarium circa verba illa, *da Forlì tutti Sacerdoti*, observando, quod deest virgula inter ly *da Forlì*, & inter ly *tutti Sacerdoti*, itaut sensus eorundem sit, quod omnes Religiosi usque tunc nomi- 138
nati, essent Sacerdotes, non autem quod omnes essent de Forolivio.

Nun negamus, quod in electionibus, aliisque tractatibus, concernentibus negotia alicujus particularis Monasterii, vocem habeant omnes Canonici, & Clerici, expressè professi, 139
qui in illo reperiuntur de Familia, sive sint Nationales, sive non, quod solùm determinant *nostræ Const. in c.* 29. §. 5. Sed ex hoc nullatenus infertur, quod pro validitate illius actus, pro quo expressè reservatus fuit consensus, & promissa ratificatio PP. Nationalium alicujus Nationis, iste consensus, & ratificatio suppleri possint à Religiosis unius tantùm Mona- 140
sterii ejusdem Nationis, in quo nullatenus de familia reperiantur illi, quorum ratificatio promissa fuit, ut egregiè observat *Rot. dec.* 424. *num.* 9. *cor. Pamphil.* Assignans *n.* 10. convincentem illam rationem hujus conclusionis, quod aliàs actus diceretur ratificatus ab illis, qui ipsum directè facere non poterant, contra omnia principia.

Die Vener. 26. Augusti 1707. proposita Causa in C. E. & R. per Card. Colloredum, fuit rescriptum: *Concordiam non* 141
esse exequendam, & videatur de subsistentia tituli Abbatialis; Circa substitutionem verò novi Abbatis nihil innovetur, inconsulta S. C.

In

In eadem Causa.

Resoluto hoc rescripto mediante d. dubio circa inexequi-
bilitatem d. leonina Concordiæ, opus deinde fuit dis-
142 putare duo alia sequentia dubia.
I. *An constet de subsistentia tituli Abbatialis? Et quatenùs*
143 *affirmativè.*
An in electione Abbatum S. Jo: Baptistæ sint præferendi
144 *Nationales S. Archangeli in casu &c.*
Primum autem videtur *Affirmativè* resolvendum, secun-
dum verò *Negativè*.
Reassumendo enim materiam à suis principiis, habemus,
quod Sixtus IV. in ejus Brevi usque de anno 1477. Eccle-
siam San. Jo: Baptistæ in Territorio Sanct. Arcangeli cum
145 ejus bonis, & pertinentiis Congreg. Salvatoris concessit, &
univit, quam vocat sub nomine, & titulo Prioratus; Cu-
jus Ecclesiam idem Summus Pontifex in eodem Brevi di-
cit concedere, & unire dictæ Congreg. ad talem Prioratum
tenendum, regendum, & gubernandum, juxta ritus, mo-
res, & consuetudinem ejusdem Congregationis Consuetudo
146 autem, mos, & ritus dictæ Congreg est, ut Ecclesia, seu
Loca, ipsi unita retineant, conservent titulos, ac nomina,
quibus ante unionem nuncupabantur, indeque factum est, ut
hujus Congregationis Superiores, & si omnes pari honore,
ac potestate gauderent, quidam tamen Abbates, alii Prio-
res, nonnulli verò Præpositi vocarentur; juxta qualitatem
nominis, vel tituli, qua decorabatur Ecclesia, cui præficie-
bantur, hujusmodi diversitas nominis perduravit usque ad
147 annum 1615. quo sub Urbano VIII. ex decreto C. R. die 5
Dec. concessum est, ut omnes præfati Superiores Abbates
vocarentur.
Quod autem titulus Prioratus Ecclesiæ Sancti Jo: Baptistę,
148 de quo quæritur, perduraverit post unionem, eoque decora-
tus fuerit aliquis ex Canonicis Sanctæ Mariæ Fornovii Na-
tionis nostræ, nulla currit hæsitatio. Cum enim Innocentio
VIII ad supplicationem Prioris, & Conventus Monaster
S M Fornovii speciali suo Brevi sub die 21 Novemb 1484.
jusserit omnimodam restitutionem prædictæ Ecclesiæ, quam
cum omnibus ejus bonis occupaverat Laurentius Patriarcha
Antiochenus, ac si ad suam Patriarchalem Mansam pertine-
ret, pro executione hujus Brevis apud Gubernatorem Ro-
mandiolæ, Commissarium in hac parte Apostolicum, com-
paruit Fr. Arsenius de Alemania Ordinis Can. Regul S. Au-
149 gustini, & Congr. S. Salvatoris, Prior Ecclesiæ S. Jo: Bap-
tistæ de Vicatlara S. Archangeli, Canonica nuncupat. ut
fuit justificatum in Sum.
Ex hujusmodi igitur facto patet expressè, titulum Priora-
tus, quem ex Bulla Sixti IV præfatæ Ecclesiæ annexum vi-
150 dimus, perdurasse etiam postquam eadem Congregat nostrę
unita est, ac propterea non esse noviter, vel ex arbitrio in-
troductum, cum 223. ab hinc retrò annis laudatus Fr. Arse-
nius Can. noster Regularis eodem titulo Prioris vocaretur,
& gauderet.
Et ad plenius demonstrandam dependentiam ejusd. Eccle-
siæ S. Jo: Baptistæ à Monasterio S. M Gratiarum Fornovii,
151 animadvertere supplicamus, quod in relato casu occupatio-
nis per Patriarcham Antiochenum, nullatenus Prior S. Jo:
Baptistæ, sed Prior, & Conventus Sanctæ Mariæ Gratia-
rum recursum habuit ad Pontificem, eique supplicavit pro
restitutione, quam obtinuit, testimoniis, & documentis
probando, eandem Ecclesiam cum suis pertinentiis ad se spe-
ctare, Prior autem S Jo: Baptistæ, dum apud Commissarium
Apostolicum comparuit, & institit pro executione præfatę
restitutionis, nihil omninò egit proprio nomine, sed, ut ibi
dicitur, *nominibus quibus supra*, idest Prioris & Conven-
tus Monasterii Sanctæ Mariæ Gratiarum, veluti Procura-
tor, non Principalis.
Ulterius observari etiam meretur, quod in hujusmodi facto
152 Prior Sanctæ Marię Gratiarum nominatur cum suo Conven-
tu, & Monasterio, alter verò simpliciter, & nudè enuncia-
tur Prior S Jo: Baptistæ, ad indicandum, quod is tantùm
titulum, & nomen obtinebat, non verò administrationem,
& jurisdictionem, juxta modum, quo usque in præsens in
nostra, aliisque Congreg. Regularibus perdurat consuetudo,
ut adsint quidam Abbates titulares, de quibus *Tamburin. de
Jur. Abbat. tom. 1. disp. 2 quæst. num 1.* ibi: *At ii denique sunt
Abbates solo titulo, qui Regulares sub se Subditos non habent,
vel quia fortassis Monachi locum reliquerunt; Vel quia Mona-
sterium est altò translatum; Vel alicui sæculari Clerico com-
mendatum, & hi titulares Abbates vocantur; ac pontificalibus
Insigniis utuntur, gestant etiam Insignia Prælatorum, sicuti Ab-
bates haben. sub se Regulares subditos, habent etiam suffragia,
& liberam vocem in Capitulis.* Ex his ergò, quæ habet peritis- 153
simus rerum Regularium Scriptor, manifestè constat, nul-
lum esse inconveniens, imo communi omnium pené Con-
gregationum praxi, usuque firmati, quoidam reperiri Ab-
bates sine residentia, sine administratione, sine Subditis,
veros tamen Abbates, licet solius nominis, & tituli, juxta
ea, quæ de Episcopis titularibus adnotavimus *in Instit. crim.
lib. 1. tit. 10. § 1. num. 39.*
Et apud nostram Congr. omissis justis rationibus aliarum 154
Congregationum, fuit immemorabiliter practicata consuetu-
do instituendi Abbates titulares, quia cum ex Abbatibus eli-
gantur Generalis, & Visitatores quibus vigore *Constit. c. 55*
§. 10. ut expeditiores, & promptiores sint ad sua munia exe-
quenda, interdicitur omne aliud Officium, necesse omnino
est, ut adsint alii, qui eorundem loco subrogari, ac destina-
ri possint ad gubernium, seu regimen Monasteriorum, ad
quod frequen. in nostra Cong. conservantur tituli Abbatiales
nonnullorum Locorum, etiam non habentium administra-
tionem, vel jurisdictionem, ac aliquibus Nationibus nume-
rosioribus, quarum Monasteria majora sustinent onera pro 155
Cong. donati, & adscripti sunt tituli, licet nullo loco affixi,
ut si quando aliquis ex eisdem Nationibus eligatur in Abba-
tem generalem, Priorem generalem, Visitatorem &c. præ-
sto sit alter Nationalis, cui committatur regimen illius Mo-
nasterii, idque à Majoribus expertum est ratione, & expe-
rientia comprobatum, quod nempè studiosius, ac melius Mo-
nasteria per Nationales gubernari valeant, quàm per Exte-
ros, & hoc validiùs armatum reperitur per Paulum V. in suo
Brevi die 12. Maii 1607. pro distributione Prælaturarum; In
eodem enim præcipit, quod quilibet Prælatus vacet saltem
per triennium à gubernio ejusdem Monasterii, quo casu ju- 156
bet assumendum, & substituendum alterum Nationalem,
ita ut alternatim gubernet, cujus substitutio, seu alternativa
nullatenus exequi posset, si in qualibet Natione unus tantùm
esset Abbas Nationalis.
Hisce additur, quod in nostra Congregatione plusquam in
aliis similes tituli sunt necessarii; Nam ad alliciendos Reli- 157
giosos ad assumenda officia alioquin laboriosa Lecturæ, Præ-
fecturæ Novitiatus, Curæ animarum, Oeconomatus, alia-
que consimilia, nullum aliud præter hos titulos habent;
Nam si restringantur tituli Abbatiales, quod nempè unus
tantummodò adsit pro qualibet Natione, & Monasterio, si
talis unicus titulus fuerit à Religioso Nationali vegetæ æta-
tis occupatus, prout persæpè contingit, quia erit, qui fre-
tus merito velit assumere dicta onera spe destitut. se ad majo-
ra promovendi?
Et hac ratione Summi Pontifices titulos consimiles auxe-
runt, seu reservarunt, prout Innoc. X. in Bulla suppressio- 158
nis Monasteriorum reservavit titulos annexos Monasteriis,
jam suppressis, qui adhuc durant, Alexandro VII. sup-
primendo Canonicam Centi, facta unione illius Ecclesiæ,
& bonorum Monasterio Ferrariæ, reservavit titulum, ut in
ejus Bulla sub die 7. Febr. 1661. idemque Pontifex auxit titu-
lum Abbatiæ Ecclesiæ S. Ruffini Ecclesiæ unitæ Monasterio
S. Sebastiani Mantuæ, & Innoc. XII. adjunxit titulum Ab-
batiæ Ecclesię S. M. in Vado, quantumvis adhuc Monasterium
jam suppressum ac pariter Summus Pontifex Clemens XI. oc-
casione suppressionis duarum Abbatiarum in Hetruria, alte- 159
ra S. Jacobi super Arnum, alia verò Sanct Andreæ in Mar-
sciano aliis Regularibus concessarum, quibus gaudebat ista
Congr. in ejus Bulla die 29 Sept. 1703. reservavit titulos Ab-
batiales. & demum anno 1706 die 18. Martii fuerunt eidem
Summo Pontifici humiles porrectæ preces, quatenus digna-
retur erigere in titulum Abbatialem Ecclesiam S. Bernardi in
Valle, Diœcesis Pisanæ, unitam Canonicæ S. Augustini Ni-
cosiæ, quamvis d. Ecclesia nunquam fuerit Monasterium. Re- 160
missoque supplici Libello huic S. C *Petita facultas tunc futu-
ro Capitulo generali benignè impertita fuit*.
Si igitur Summi Pontifices munificentissimè tot titulos Ab-
batiales elargiti sunt, vel reservando, vel potiùs augendo ad 161
favorem nostræ Congregat. solùm ex rationibus, desuper ex-
pressis, qua ergo ratione erit hæsitandum de titulo annexo
Ecclesiæ S. Jo: Baptistæ, olim Monasterio? quo ab imme-
morabili supra 200 & ultra annos gavisum fuit nostrum Mo-
nasterium S. M. Gratiarum Fornovii ex primariis istius Cong.
quo quatenus non gauderet, omnis justitia, & ratio exigeret
ut erigeretur.
Sed hæc ex abundanti dicta sint, nam pro convincen-
da subsistentia tituli Abbatialis, de quo agitur, satis est do- 162
cere de immemorabili illius observantia; Ultra quod enim

superiùs de illo docuimus ex Bulla Innocentii VIII. supra
200. annos, præcisiùs, & validiùs docuimus ex Actis Co-
mitiorum generalium supra 200. annos habitorum in Mona-
sterio Sancti Salvatoris Bononiæ, quibus clarè patet, ibidem
semper interfuisse Abbatem Ecclesiæ S. Jo: Baptistæ, ut vi-
dere est ex Partitis Capitulorum generalium, fideliter extra-
ctis, & in Summario exhibitis, quod facit cessare omnem
dubietatem, & vigore d. centenariæ, præseferentis tempus
immemorabile, quilibet titulus melior de Mundo allegari va-
let exadductis supra.

Firmata igitur omni jure subsistentia tituli Abbatialis Ec-
clesiæ S. Jo: Baptistæ transitum facimus ad a. dub: supplican-
tes observare, quod hujus favore militat res judicata, seu du-
163 plex uniformis resolutio hujus Sac. Congreg. sub diebus 5. Ju-
lii, & 15. Nevembr. 1658. cum impositione perpetui silentii
Oppositoribus, ad quorum instantiam nihil hodiè novi addu-
citur, quod in dictis duabus Causæ propositionibus latissimè
exageratum non fuerit, mediante opera primi nominis Ad-
vocatorum, ut videre est apud *Card. de Luc. de Præem. disc.
36. à num. 8.* ubi solita ingenuitate reflectendo ad veritatem,
164 contra Oppositores pro quibus scribebat, difficultatem ei fa-
cere asserit unionem dict. Ecclesiæ S. Jo: Baptistæ, factam
nostro Monast. quodq; ex hoc motivo prodierunt dictæ resolu-
tiones hujus S. C. denegantes prælationem Oriundis in Ter-
ra S. Archangeli.

Motivum autem non potuit esse validius, neque magis
subsistens, quia revera eadem Ecclesia Sancti Jo: Baptistæ
165 in nostra Congregatione semper considerata fuit, & habita
non pro Monaster. independenti, & de per se, sed uti Gran-
gia, seu Membrum nostri Monast. Sanctæ Mariæ Gratiarum
de Fornovio.

Ad quod probandum non insistimus præsumptionibus, &
conjecturis, sed adducimus citatam literalem Bullam Six-
166 ti IV. qua mediante idem Summus Pontifex eandem Ec-
clesiam perpetuò univit, & incorporavit nostræ Congrega-
tioni. Nec non publicum, & solemne Instrumentum unio-
nis, factæ nostro Monasterio usque ab anno 1479. in quo ve-
167 ritas hæc intra evidentiæ fines constituitur à sequen. verbis,
omni contrariis glossis, & quacumque etiam subtili detorsio-
ne incapacibus: *Ut sit spiritualiter, & temporaliter perpetuis
temporibus sub cura, & regimine Prioris, & Canonicorum
Monast. Sanctæ Mariæ de Gratiis in Territorio Forolivienʃi, &
omnes fructus, redditus, & proventus sint pro usu Canonico-
rum, commorantium, & qui pro tempore commorabuntur in d.
Monast. S. M. de Gratiis cum honore, & onere omnium expen-
sarum, tam factarum, quàm faciendarum, & hoc, tam in Bul-
lis, Annata, & annua Pensione persolvenda, ac supra, quàm
in quibuscumque aliis quomodocumque, & qualitercumque ex-
pensis, occursis, & occursuris*; Quæ omnia semper à Cano-
nicis nostri Monaster. Fornovili adimpleta punctualiter fue-
168 runt, & de præsenti adimplentur, mediante solutione Quin-
denniorum, omniaque alia supportantur onera, quomodo-
cumque infixa bonis ejusdem Ecclesiæ S. Jo: Baptistæ, quod
extra omnem controversiam est.

Fortiùs, quia ead. Unio facta non fuit clandestinè, & pri-
169 vata authoritate, sed in Comitiis generalibus nostræ Congr,
habitis in Monast. S. Michaelis de Candiana d. ann. 1479. ce-
lebratisque, ut dicitur in publico Instrumento, dato in Sum-
mario, *more solito, cum omnibus solemnitatibus opportunis,
& necessariis*, & cum illa circumstantia, quæ solet esse ni-
mium rara in Capitulis generalibus, quod *Patres omnes, in
illis interessentes, taliter fuerunt concordes, ut ad illam deve-
nerint, nemine discrepante.*

Quibus additur pacifica, & nunquam interrupta observan-
170 tia 200. & ultra annorum, qui longissimus temporis lapsus,
nedum inducit præsumptionem illius validitatis, & justifica-
tionis, ex adductis per *Bertacchin. Vet. decis. 153. num. 1. &
Rot. coram Seraphin. dec 1459. num 1. & coram Burat. decis.
743. num. 6. & coram Celso dec. 70. n. 3.* sed ulteriùs facit præ-
171 sumere quemcumque meliorem titulum, juxta animadversa
supra.

Supplicantes observantiam hanc præ oculis habere sub con-
172 sideratione, quod illa dicitur cujuscumq; dispositionibus re-
gina, & fida interpres etiamsi contrarius intellectus de jure
verior esset, magisq; accomodatus verborum sensui, ex cu-
mulatis sup. *in tom. 1. par. 2. disc. 16. num* 101.

Respondetur exadverso, eand. unionem esse nullam, uti
173 non munitam Apostolico Beneplacito, & ex eo, quia non
verificantur causæ, propter quas facta fuit.

Verùm circa Apostolicum Beneplacitum supplicamus ob-
servare, illud nullatenus fuisse necessarium, ex quo Six-
tus IV. in Bulla Unionis dictæ Ecclesiæ S. Jo: Baptistæ,
factæ nostræ Congregationis non præscripsit, neque deman-
davit, quod eadem Ecclesia, resignata in ejus manibus per 174
Antonium Latiosum, erigeretur actualiter in Monasterium;
Signum evidens, quod reliquit arbitrio ejusdem nostræ Con-
gregationis prout meliùs, & utilius ei videretur, providen-
di pro majori incremento salutis animarum, ac fructu bono-
rum temporalium: Neque eadem Ecclesia retineri cum suis 175
bonis poterat à nostra Congregatione sed pernecesse unienda
erat alicui viciniori Monasterio, ut solita maturitate factum
fuit in dicto Capitulo generali, pro exequenda pia voluntate
dicti Latiosi, Benefactoris Foroliviensis, qui illam intuitu
erga Patriam, & pia devotione erga miraculosissimam Ima-
ginem Beatæ Mariæ Virg. nostri Monasterii in manibus Pa-
pæ resignavit, ut uniretur Monasterio suæ Nationis, quod
proximius erat, & commodius omnibus aliis Monasteriis,
quæ longè distant à præfata Ecclesia, ut inter Partes non con-
trovertitur.

Certiùs, quia quando idem Sixtus IV. univit eandem Ec-
clesiam nostræ Congregationi, illa erat Prioratus habitu, non
autem actu, & proinde demandavit, ut teneretur, & guber- 176
naretur juxta ejus ritus, & consuetudines, nullo superaddi-
to verbo, concernente, vel importante mutationem ejus pri-
mævi status, juxta verba Bullæ Unionis, ibi: *Ut per eos,
juxta eorum ritus, & consuetudines tenendus, & gubernan-* 177
dus foret, & ibi: *Proviso, quod Prioratus hujusmodi debitis
propterea non fraudetur obsequiis, & animarum cura in spiri-
tualibus in eo, si qua illi immineat, nullatenus negligatur, sed
illius congruè supportentur onera consueta*: Ex quibus patet,
noluisse d. Ecclesiam erigere in actuale Monasterium, sed gu-
bernari modo, & forma, quibus ante resignationem guber-
nabatur à Latioso.

Comprobantur hæc ex aliis Bullis diversarum Unionum,
factarum per eundem Sixt. IV. de aliis Ecclesiis nostræ Con- 178
greg. quæ expressè voluit, & demandavit erigi in Monaster.
discretivè de isti loquendo, ut videre est in Bulla Unionis Ec-
clesiæ S. Agatæ Urbini anno 1481. ibi: *Monasterium S. Aga-
thæ in Monasterium d. Congreg. erigere, & illius Congr. Mo-
nasterium fore de cætero decernere, & eidem Congreg. per eos,
juxta ejusdem Congr. ritus, mores, ac laudabilia Instituta te-* 179
nendum; Et in alia similis Unionis Ecclesiæ S. Paterniani
de Fano, facta anno 1482. ibi: *Si Monasterium prædict. im-
posterum regatur per dilectos filios Priorem, & Canonicos S. Sal-
vatoris &c. juxta eorum ritus, mores, & regularia Instituta &c.
illudque cum omnibus Juribus, ac pertinentiis suis Cong. præ-* 180
*fatæ per eos, juxta eorum ritus, mores, & laudabilia Institu-
ta d. Ordinis per Priorem temporalem de cætero perpetuis tem-
poribus gubernandam &c.* Quæ Bullæ gr. ex. ex demonstrativè
exhibentur, & complures aliæ similis tenoris de facili possent
adduci.

Cæterùm, admisso adhùc, sed nunquam concesso, quod
in Unione, de qua agimus, sequireretur Apostolicum Bene-
placitum, ex dicta ferè triplicata centenaria, cum sub-
sequuta pacifica observantia, non unum, sed mille Aposto-
lica Beneplacita, & quemcumque alium meliorem, ma- 181
gisq; utilem titulum de Mundo allegare possumus, & constan-
ter asserere, omnia legitimè facta fuisse, & sufficienter justi-
ficata esse; juxta innumeras authoritates, quas referunt, &
sequuntur *Gratian. discept. 867. n. 50. & discept. 893. num. 17.
Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. gloss. 12. in princ. & n. 76 & Rot. de-
cis. 803. n. 15. cor. Emer. jun. & dec 268. n. 18. par. 12. & decis.
355. n 8. & 9. par. 16. & dec. 46. n. 8 par. 17. & dec. 493. num. 3.
& 4. par 19. rec* ibi: *Cum notum sit, habentem centenariam pro* 182
*se, unacum observantia &c. posse allegare, quod intervenerit
Beneplacitum Apostolicum, & omnis titulus melior de mundo,
& quidquid necessarium est ad validitatem actus controversi: &
dec. 533. n. 17. eadem par. 19. rec.* ibi: *Sine dubio ex triplicata
centenaria resultat facultas allegandi quemcumque titulum me-
liorem de mundo, ac Beneplacitum Apostolicum, dum illud
passim admittitur, etiam in materiis præjudicialibus Ecclesiis,
& Ecclesiasticis ex solo lapsu centum annorum cum observantia,
& dec. 574. n. 12. ead. part. 19. rec.* ibi: *Cum habens solam cente-
nariam possit allegare Beneplacitum Apostolicum, & omnes ti-* 183
*tulos meliores de Mundo, & quidquid necessarium est validitati
actus*: & alibi quotidiè, cum sit propositio adeò certa, ut non
sine difficultate inveniri possit Doctor aliquis, illam impu-
gnans, & è converso ad illius comprobationem de facili pos-
sent componi Volumina.

Neque fundamentum aliquod fieri potest *in Decis.* impres-
sa apud Balduc. ad Ram. decis. 103. numer. 22. tom. 4. Ex sola 184
enim lectura ejusdem dec. necnon ex ejus confirmatoria, sub
titulo *Bononien. Jurisp. de Ghisleriis 22. Aprilis 1695. §. Aut
verò cor. Pio*, remanet plusquam manifestum, quod in tan-
tùm

tum Rota noluit in dicto casu attendere titulum præsum-
ptum, resultantem ex lapsu longissimi temporis, quia non
controvertebatur sola extrinseca solemnitas Apostolici Be-
185 neplaciti, sed negabatur etiam substantialis, & positi-
vus titulus, eo quia incontinenti constabat de insubsistentia
tituli veri, qui semper in præteritum fuerat allegatus à Suc-
cumbentibus, ut signanter videre est in *dict. decision. confir-
mat.* ibi: *Certiùs, quando nullum adesse posse titulum, liqui-
dò constat, & Pars, recurrens ad titulum præsumptum, usa
semper fuit in aliis casibus titulo vero*; Idque generale est in
qualibet materia, ea fundamentali ratione, quia præsumptio
186 semper cedere debet veritati, quodque fictio nunquam locum
habet, quando de veritate constat, juxta notoria principia,
de quibus, omissis generalibus, in nostris terminis *Cardin. de
Luc. de Alienat. disc* 2. *num.* 9.

Nos autem sumus in terminis, toto Cœlo diversis, quia
ad probandam Unionem Ecclesiæ Sanct. Jo: Baptistæ, fa-
ctam nostræ Congregat. adducimus literalem Bullam Sixti
187 IV. Ad probandam verò eandem Unionem, factam nostro
Monasterio, adducimus solemnem Actum Capituli gene-
ralis anni 1479. Et quia exadverso prætenditur, deficere
non verum, & realem titulum Unionis, qui ultrò admitti-
tur, sed solam extrinsecam solemnitatem Apostolici Bene-
placiti; Respondemus, illud nullatenus fuisse necessarium,
& in omnem casum ex cursu adeò longi temporis, cum pa-
cifica observantia, omni Jure præsumendum esse, ut distin-
188 guendo unum casum ab alio, advertit *Cardinal. de Luc. de
Alienat. discurs.* 2. *à numer.* 8. ubi ad rem considerat, quod
aliàs esset totum Mundum involuere, libitusque implicare,
si ex integro justificanda essent ea, quæ per centenarii tem-
poris decursum observata fuerunt: Nimis solidè *num* 10. ob-
servans, quod tantæ potentiæ ad nostrum effectum sit sola
centenaria observantia, quod licet, attento jure communi,
189 præsumptio validitatis actus, resultans ex observantia 30.
annorum, cesset, ubi ex lectura actus de negativa adhibitæ
solemnitatis constet, adhuc tamen centenarium tempus suf-
ficit ad illam probandam, & præsumendam, etiam in illis
casibus, in quibus ex lectura actus constat de negativa adhi-
190 bitæ solemnitatis, & concordant *Covar pract. quæst. cap.* 25
sub numer. 7. *vers. Quod si*, *Rocc. select. disput. Jur. capit.* 59.
num. 14. *& Rot. dec.* 613. *n.* 3. *cor. Caval.*

Tantùm verò abest, quod in nostro casu liquidò constet de
possibili deficientia Apostolici Beneplaciti, quin potiùs ad
191 omnem abundantiorem cautelam, in continenti doceamus
de illius actuali existentia, & quidem per illud probationis
genus, qua major sub Sole excogitari nequit per authorita-
tem nempè Summi Pontificis, quam meritò maximam, &
necessariam appellat *Cardin. de Luc de Benefic. discurs.* 89.
sub num. 2.

Habemus enim in facto, quod, occupatis aliquibus bo-
192 nis dictæ Ecclesiæ Sanct. Jo: Baptistæ per Laurentium, Pa-
triarcham Antiochenum, sub insubsistenti supposito, quod
essent de ipsius Mensa Patriarchali, facta fuit instantia In-
nocentio VIII. pro illorum restitutione, non à Priore,
ejusdem Ecclesiæ Sanct. Jo: Baptistæ, sed à Superiore no-
stri Monasterii Sanctæ Mariæ Gratiarum, rotundis literis
asserendo, eadem bona ad dictum Monasterium legitimè
spectare, & pertinere; Idem verò Summus Pontifex, as-
serens, de eadem pertinentia bonorum ad nostrum Mona-
193 sterium legitimis testimoniis esse informatum, demandavit
illorum restitutionem, pro cujus executione deputavit Jo:
Baptistam Rosam, Episcopum Fulginatensem, & Aposto-
licum Commissarium in Romandiola, effectu punctualiter
subsequuto

Dum igitur, teste dicto Summo Pontifice eadem Bona
ad nostrum Monasterium anno 1484. legitimè spectabant,
unum de duobus pernecessè dicendum est, vel scilicet, quod
194 nullum fuit necessarium Apostolicum Beneplacitum in Unio-
ne, quinque annis antea ei facta per Capitulum generale;
Vel quod illud jam præcesserat, fueratque legitimè obten-
tum; Aliàs enim nullatenus dici poterat, quod bona Ec-
clesiæ Sanct. Jo: Baptistæ legitimè ad nostrum Monasterium
spectabant, quodque Summus Pontifex legitimis testimo-
niis de dicta pertinentia bonorum informatus erat, juxta
animadversa per *Gloss. in cap Consanguinei verb. Legitimè
de Sentent. & re judic. & Grat. de Diction. dict.* 115. ibi: *Di-
195 ctio legitimè significat idem, quod omni modo juridico, & Rot.
coram Seraphin. decis.* 290. *num* 2. ibi: *Dictio legitimè impor-
tat. juris ordinem*, de quibus *in Instit. crimin. libr.* 4. *titul.* 2.
num. 7. *&* 8.

Est autem fundata in voluntario æquivoco exageratio il-
la, quod executio ejusdem Brevis procurata non fuit à Su-
periore nostri Monasterii, ad cujus favorem fuit expedi-
tum, sed à P. Arsenio Priore dict. Ecclesiæ Sanct. Jo: Bapti- 196
stæ: Quia idem Prior Arsenius non fecit talem instantiam
proprio, & particulari nomine, seu ut Priore dictæ Ec-
clesiæ Sanct. Jo: Baptistæ, sed nomine Prioris nostri Mo-
naster. juxta illa clara verba, in quinque lineis bis repetita,
Fr. Arsenius Prior anted. & nominibus, quibus supra &c. &
ibi: *Sibi Fr. Arsenio dictis nominibus restitui; & effectuali-
ter consignari, junta tenorem, & continentiam dicti Bre-* 197
vis, & Apostolicæ Commissionis &c. Tenor autem, & con-
tinentia dicti Brevis, & Apostolicæ Commissionis, ita can-
tant *Fecerunt nobis supplicari dilecti filii Prior, & Conven-
tus Monast. S. M. de Gratiis de Foranovo:* Non adest autem in
jure propositio magis certa, magisque communiter recepta,
quàm actum tribuendum esse mandanti, & ei, cujus nomine
gestus fuit, non autem exequenti, illumq; facienti alterius
nomine, *cap. Aliquibus de Rescript. in 6. Cravet. cons.* 122. *sub* 198
num. 3. *Surd. dec.* 292. *num.* 9. *Rot. dec.* 720 *nu* 17. *cor. Merlin.
& dec.* 44. *num.* 5. *cor. Priol.*

Subsistentia ulteriùs, & validitas ejusdem Unionis, Par-
tibus acriter informantibus, ab hac Sacra Congregatione
canonizata fuit anno 1658. quando, recurrentibus Opposito- 199
ribus ad hanc Sacr. Congregationem adversus provisionem,
fer. ser. captam à nostro Capitulo generali, adjudicante Ab-
batiam S. Jo: Baptistæ uni ex Nationalibus Forolivienfibus,
rejecta privativa, petita per Oriundos in Terra S. Arcange-
li, qui acriter insistebant pro prælatione, ad terminos Bre-
vis Pauli V die 5. Julii ejusdem anni 1658. rescriptum fuit:
Benè provisum, & resolutio confirmata die 15. Novem. ejus-
dem anni, cum addito, quod *Oppositores ampliùs non audi-* 200
rentur: Quod rescriptum *Card. de Luca* scribenti pro Oppo-
sitoribus in *disc.* 36. *de Præem.* nullatenus visum fuit exorbi-
tans, sed fundatum in d. Unione, de qua disputamus, ut vi-
dere est ibidem sub *n.* 9.

Ex quibus abundè etiam satisfactum remanet verificationi
causarum, quæ expressæ fuerunt in dicta Unione; Quia ex
eadem longissima observantia duorum Sæculorum, & ultra, 201
omnia superlativè verificata præsumuntur, ut, aliis addu-
ctis, in terminis solius observantiæ annorum 100. notant
Bertacchin. Vet. decis. 153. *num.* 2 *Cardin. de Luc. de Alienat.
discurs.* 24. *num.* 4. *& Rot. coram Emer. jun. dec.* 803. *num.* 15.
Et in terminis observantiæ annorum 30. *Rot decis.* 101. *num.*
3. *coram Mantic. & decis.* 119. *num.* 4. *coram Mill. & dec* 94. *nu.* 202
10. *part.* 7. *rec.*

Quæ dicta sint ex abundanti, quia non opus habemus re-
currere ad talem præsumptionem; Attentè siquidem ponde-
rando easd. causas, in nostræ Unionis Instrumento narratas,
& expressas, ibi: *Et cum ita sit, quod præfatum Monast. sit* 203
*multum distans à Civitate Arimini, & ob hoc parum, seu nul-
lum fructum animarum exinde Ven. PP. Congr. consequi spe-
rent*, & ibi: *Ut in eo cultus divinus, bonaque temporalia eidem
Monasterio spectantia, & pertinentia ne pereant:* Omnia ad
unguem desuper narrata vera fuerunt, & adhuc in præsenti
verificantur.

Et quod attinet ad distantiam Civitatis Arimini à d. Eccle-
sia S. Jo: Baptistæ, illa fatetur etiam ab Oppositoribus, ad- 204
mittentibus, quod 7. lapide ab ead. Civitate distet: Quam-
vis autem longiori itinere distet à nostro Monasterio S. M.
Gratiarum, supplicamus hìc advertere, quod cum Sixtus IV.
univerit d. Ecclesiam nostræ Congr. modo, & forma, qui-
bus regebatur per Latiosum, ut scilicet esset Monasterium ha-
bitu, non autem actu, d. Unio non alteri, quàm nostro Monast.
fieri poterat, uti proximiori omnibus aliis respectu d. Eccle-
siæ, & propterea distantia prædicta narrata fuit respectivè ad 205
Civitatem Brictinorii Diœcesanam, per tria solùm milliaria
distantem à nostro Monasterio idque pro commodiori accessu
Religiosorum, oriundorum in Civitatibus Forolivii, & Bri-
ctinorii, in Oppido S. Arcangeli, & aliis viciniioribus, com-
ponentibus Nationem Foroliviensem.

Quo verò ad majorem divinum cultum, necnon utilio-
rem œconomiam bonorum temporalium, nullum dubium
est, quin omnia fuerint adamussim verificata, ex superiùs 206
animadversis; Iterùm, sed nunquam satis repetentes, quod
Sixtus IV. non univit Ecclesiam Sancti Jo: Baptistæ no-
stræ Congregationis cum eo, ut erigeretur in Monaste-
rium actu, sed illam relinquendo in suo statu, solùmque
demandando (sunt ejus præcisa verba) *proviso, quod Prio-
ratus hujusmodi debitis propterea non fraudetur obsequiis,
& animarum cura in spiritualibus in eo, si qua illi immi-
neat, nullatenus negligatur, sed illius congruè supportentur* 207
onera consueta.

Admisso igitur, quod Ecclesia sæpè dicta S. Jo: Bapti-

ſtæ unita non fuerit noſtræ Congregationi ad effectum illam
erigendi in Monaſterium, certum eſt, quod ut cultus divi-
nus in illa augeretur, atque animarum fructus accreſceret,
non poterat noſtra Congregatio illam congruentiùs unire,
208 niſi viciniori Monaſterio Sanctæ Mariæ Gratiarum de For-
novio; Cumque illa tempore Latioſi regeretur per unicum
Sacerdotem ſæcularem, poſt eandem Unionem gubernata
fuit per duos Sacerdotes Regulares, quorum alter titulo
Præſidentis animarum curæ incumbebat, alter vero ſuper-
intendebat adminiſtrationi bonorum temporalium, uterque
pro alterius utriuſque ſubſidio, in adminiſtrandis tum in-
tra, tum extra Eccleſiam Sacramentis, cum aliis duobus
Laicis pro dictorum Religioſorum ſervitio, & rei ruralis ſu-
209 perintendentia. Idque cum majori Eccleſiæ cultu, anima-
rumque fructu, necnon cum utiliori bonorum temporalium
adminiſtratione; Quam veritatem expreſsè etiam admiſit
contrarius Deſenſor ſequentibus verbis: *In eodem Monaſt. S.
Jo: Baptiſtæ actu commorati ſunt Religioſi Canonici ejuſd. Con-
gregat. S. Salvatoris, qui ſemper adminiſtrarunt curam anima-
rum, Prioratui hujuſmodi annexam, cum maximo fructu ani-
marum, ac ſpirituali ſubſidio Incolarum.*

Quamvis autem de præſenti iidem Religioſi non am-
210 pliùs moram faciant in eadem Eccleſia, id nullatenus pro-
venit ex culpa Abbatis Fornovii, ſed ex reſiſtentia Apo-
ſtol. Conſtitut. prohibentium habitationem paucorum Re-
gularium in Grangiis, juxta animadverſa per *Fagnan. in
Diſceptat. de Grang. à numer.* 28. impreſſa poſt *cap. Au-
thoritate de Cenſibus* & propterea coactus fuit Abbas no-
211 ſtri Monaſterii loco dictorum duorum Sacerdotum Regu-
larium ibidem retinere unum Sacerdotem ſæcularem pro
animarum cura, eodem prorſus modo, quo practicaba-
tur ante Unionem tempore Latioſi, necnon alium Re-
ligioſum laicum pro adminiſtratione bonorum tempora-
lium.

Nimis autem impropriè, & cum manifeſto errore ſup-
ponitur exadverſo, quod revocatio dictorum Religioſorum
ab Eccleſia Sancti Jo: Baptiſtæ procurata fuerit à Foroli-
vienſibus, dando cauſam ſuppreſſioni Monaſterii occaſione
212 Bullæ Innocen. X. ſuppreſſionis parvorum Conventuum,
impreſſæ à *Fagnan.* ubi ſupra, *& in tom. 5 Bullar. novi la*
50. Id enim convincitur ad hominem prorſus inſubſiſtens ex
originalibus Epiſtolarum Sacræ Congregationis ſuper ſtatu
Regularium directis P. tunc Procuratori generali noſtræ Con-
gregationis in quibus ſpecificantur omnia Monaſteria ſuppreſ-
ſa noſtræ Congregation. ibi: *Sono rimaſte ſoppreſſe, ed eſtin-
te le Canoniche infraſcritte, cioè Urbino, Cagli, Gubbio, S.
Ambroſio, Cento, Cortona, Modena, Mirandola, Foliano,
e Padova S. Daniele:* Abſque eo quod in illis legatur Mona-
ſterio Sancti Jo: Baptiſtæ in Territorio Sancti Arcangeli, ea
213 ratione quia eodem tempore non erat, nec poſtea fuit un-
quam Monaſterium independens, ſed ſolùm Membrum,
& ſimplex Grangia noſtri Monaſterii. Unde ſi Regulares
ante prohibitiones Apoſtolicas ibidem commorabantur, non
dicebantur componere Monaſterium ſeparatum, & indepen-
dens à noſtro Monaſterio, ſed erant de illius Familia, & ſub
gubernio Abbatis noſtri Monaſterii cui dicta Eccleſia unita
erat, eidemque Abbati rationem de omnibus reddebant,
ut conſtat ex Viſitationibus ejuſdem, exhibitis in Sum-
mario.

In quorum claſſicorum documentorum conflictu poni po-
teſt ad partes contraria Atteſtatio Epiſcopi Arimini, eò ma-
gis, quia monito eodem Epiſcopo de inſubſiſtentia ejus pri-
214 mæ Atteſtationis jam exhibitæ, ex diametro veritati con-
trariæ, novam Atteſtationem ad opportunitatem tranſmi-
ſit, in qua teſtatur, ex Monaſteriis ſuppreſſis in ejus Diœ-
ceſi vigore *Conſtitut.* 50. Innocent X non adfuiſſe Monaſter.
Sanct. Jo: Baptiſtæ, & in prohibitione facta permanentiæ
paucorum Religioſorum in Grangiis fuerunt revocati Reli-
gioſi, permanentes in Domo Eccleſiæ Sanct Jo: Baptiſtæ,
Grangiæ Monaſterii Fornovii; Ex dict. igitur Atteſtatione
correctoria primæ Oppoſitores remanent omninò convicti,
& quod Eccleſia Sanct. Jo: Baptiſtæ non fuerit Monaſter eò
minùs ſuppreſſum opera Forolivienſium in vim dictæ Bullæ
Innocentii X. & quod ſit Grangia Monaſter. Fornovii, ideo-
215 que duo Canonici, ibi permanentes de Familia ejuſd. Mona-
ſter. alter pro cura animarum, alter pro ſuperintendentia bo-
norum, fuerunt revocati vigore alterius proviſionis capitæ,
& prohibitivæ paucorum Regularium in Grangiis, prout eſt
Eccleſia præd S Jo: Bapt.

Idque comprobatur ulteriùs ex eo, quod ſi eadem Eccle-
ſia Sanct. Jo: Baptiſtæ fuiſſet comprehenſa in ſuppreſſione
216 parvorum Monaſteriorum vigore *dict. Conſtit.* 50. non eſſet
ampliùs ſub cura, & regimine noſtræ Congr. prout ſub illa
non exiſtunt ampliùs dicta alia Monaſteria, illius vigore ſup-
preſſa, ſupra indicata *num.* 212.

Vindicata ex his à contrariis objectis noſtra Unione, ex
ſe ipſis corruunt ea omnia, quæ dicuntur adverſus pertinen-
tiam vacantis Abbatiæ S. Jo: Baptiſtæ noſtro Monaſterio 217
Fornovii, cui unita reperitur, & cujus Membrum, & Gran-
gia eſt, ex quo omni Jure ſequitur, illius proviſionem com-
petere Alumnis noſtræ Nationis, compoſitæ ex Oriundis
Forolivii, Brictinorii, & Locorum finitimorum, compre-
henſis etiam illis Sanct. Arcangeli, qui rarò unitatem exce-
dunt, & proindè impoſſibile eſt, quod ſeparatam, & diſtin-
ctam Nationem componere poſſint, ſed ſemper comprehen-
ſi fuerunt ſub Natione Forolivienſi, prout medio juramento
depoſuit plenum Definitorium noſtræ Congregat. non autem 218
ſolus Pat. Generalis Lancius, ut malè exadverſo ſupponi-
tur, & pejus gratis ubique appellatur partialis noſtræ Natio-
nis Forolivienſis.

Neque exorbitat à Jure ſimilis multiplicatio titulorum Ab-
batialium, ad inſtar eorum, quæ habemus de Epiſcopis titu-
laribus, de quibus integrum edidit Tractatum *Ricciull. var.
lucubr. libr.* 2. *per totam* Quod enim paſſim dentur in omnibus 219
Monaſticis Familiis, obſervat peritiſſimus Monachorum In-
ſtitutorum Scriptor, *Tamburin. de Jur. Abbat. tom* 1. *diſput.*
3. *quæſt.* 1. *n.* 1. cujus verba regiſtravimus ſupra *n.* 152.

Minuſque ſingulare eſt in noſtra Congregatio, quod Mona-
ſterium Fornovii gaudeat duobus titulis Abbatialibus, altero 220
nimirum proprio cum Juriſdictione, altero verò ſine illa,
habito reſpectu ad dict. Eccleſiam Sancti Jo: Baptiſtæ, quæ
dicitur Membrum, ſeu Grangia noſtri Monaſt. Omnia enim
alia Monaſteria noſtræ Congregat. quibus unitæ fuerunt ſimi-
les Eccleſiæ, quæ olim ſpectabant ad Regulares, ultra pro-
prium titulum Abbatialem, retinent etiam titulum, inhæ-
rentem dictis Eccleſiis unitis, prout ſunt Monaſt. Sanct. Sal-
vatoris Bononiæ, quod gaudet etiam titulo Abbatiali Eccle-
ſiæ S. Mariæ de Rheno, Monaſt. S Jo: Evangeliſtæ de Bri- 221
xia, quod gaudet titulo S Jo: Baptiſtæ de Provalio, & Mo-
naſter. S. Secundi Eugubii, quod gaudet titulo S. Ambroſii,
& ſic de aliis, & latè *Tambur. de Jur. Abb. tom.* 1. *diſput.* 3.
quæſt. 5. *numer.* 1. *& ſeqq.* Non alia ratione, niſi quia eædem
Eccleſiæ ſpiritualiter, & temporaliter eiſd. Monaſter. unitæ
ſunt, quod de Eccleſia S Jo: Baptiſtæ reſpectu noſtri Monaſt.
innegabile eſt, juxta illa literalia verba noſtræ Unionis, op-
portunè hic repetenda: *Spiritualiter, & temporaliter perpe-* 222
*tuis temporibus ſub cura, & regimine Prioris, & Canonic. S.
Mariæ de Gratiis in Territ. Forolivii;* Jura autem, & leges,
quæ dant normam cæteris Monaſt. noſtræ Congr. habere pa-
riter debent locum ad favorem noſtri Monaſt. ne una, eadem-
que determinatio plura reſpiciens determinabilia, iſta diver-
ſimodè determinet, contra *Tex. in l. Jam hoc Jure ff. de Vulg.* 223
& papill. cum aliis apud *Rot. dec.* 413. *num.* 6. *cor. Priol. & de-
ciſ.* 661 *num* 8. *cor Emer. jun.*

Quo verò ad diſcurſum, qui fit exadverſo circa Abbates
noſtræ Congregationis quidquid ſit de illorum numero, quo-
ad reliqua dicimus, quod præſcindendo etiam ab illis ſex, 224
occupantibus primaria Munia, nempè Viſitatorum, Pro-
curatoris generalis, & Abbatis generalis, qui licet tempo-
re illorum Officiorum regimen non habeant, adhuc dicun-
tur Abbates, non ex eo, quod ſint Nationales, ſed ex Apo-
ſtolicis Conſtitutionibus gaudentes perpetuitate tituli Ab-
batialis, fundata in illo axiomate: *Semel Abbas ſemper Ab-
bas.* Adhuc ultra dictos ſex, non habentes regimen, com-
plures alii reperiuntur in noſtra Congregatione qui uti Ab-
bates interveniunt in Comitiis generalibus, & tamen non 225
habent Juriſdictionem, neque Subditos, vocanturque Ab-
bates titulares, & Oppoſitoribus, alioquin eruditione re-
fertis, deberet innoteſcere id, quod omnes Laici noſtræ
Congregat. callent, ſuntque gr. ex. Abbas Sanctæ Mariæ de
Rheno, S. Angeli extra Urbem Lucæ, S. Ambroſii Eugu-
bii &c. ejuſdemque naturæ eſt Abbas S. Jo: Baptiſtæ in Ter-
ritorio S. Arcangeli, unitæ noſtræ Monaſt. Fornovii, cujus
ut ſæpè diximus, & nunquam ſatis repetimus, eſt Membrum,
& Grangia.

Abſque eo, quod obſtet, prædictam Eccleſiam Sanct Jo:
Baptiſtæ habere proprium materiale Monaſterium. Iſtud
enim neque congrua habitatio dici poteſt pro Canonicis, in 226
competenti numero ibidem moram facere volentibus, ne-
que ſufficientes habet redditus pro eorundem alimentis,
& manutentione, dum iidem redditus vix aſcendunt ad
annua ſcut. 910. circiter, comprehenſis magnificatis an-
nuis regaliis, & Canonibus, ut concludenter juſtificatur
in Summario; Bona autem, reſervata in Inſtrumen. Affi-
ctus,

ctus, non sunt determinata ad commodum Monast. Forno-
vii, sed destinata pro Congrua Sacerdotis sæcularis, haben-
tis curam animarum.

Verùmm tamen est, quòd iidem redditus ad d. summam
redacti fuerunt industria, & bona œconomia Superiorem
227 nostri Monasterii, dum tempore resignationis præfatæ Ec-
clesiæ S. Jo: Baptistæ, necnon Unionis respectivè, non ex-
cedebant valorem florenorum 180. ut legitur in Bulla Sixti
IV. qui juxta Taxas Joannis XXII. correspondebat valori
tunc expresso, & certa demonstratio hujus veritatis habe-
tur à solutione Quindenniorum in scutis auri 91. correspon-
dentibus valori dictorum florenorum 180. ut calculanti re-
manet manifestum.

Non negamus autem, quòd nostrum Monast. Fornovii
longè majores habeat redditus, qui ulteriùs accreverint per
228 Unionem bonorum d. Ecclesiæ S. Jo: Baptistæ; Sed sup-
plicamus observare, quòd ante Unionem idem Monast. mi-
nora portabat incommoda, & onera ferebat, quia adhùc
non consideratis iis, quæ comitata fuerunt ipsam Unionem,
nempe annua solutione considerabilis pensionis, donec vixit
Latiosus, expeditione Bullarum in summa nimis considera-
bili, ac quindenniorum nunquam interrupta solutione; Alia
longè majora eidem Monast. ex post affixa fuerunt onera
229 per erectionem Studii, & Præfecturam Novitiatus, quæ
ex antiquis ejus redditibus ferre non poterat, neque pos-
set hodiè, absque augumento, & Unione bonorum Eccle-
siæ S. Jo: Baptistæ.

At nimis insubsistenter dicitur exadverso, quòd Monast.
230 Fornovii non solùm non auxerit redditus ejusdem Ecclesiæ
sibi unitæ, sed potiùs eos diminuerit per prætensas aliena-
tiones, exhibitas in Summario.

Illæ enim, sigillatim consideratæ, in nulla prorsus consi-
deratione ad nostrum effectum habendæ sunt, dum venditio
231 nonnullorum Stabilium, procurata, & effectuata anno
1660. pro summa scut. 1205. 10. facta fuit *per rinvestire colà in tante Vigne, come più commode*, ut dicitur in Summario,
subsecuto effectu, prævio Apostolico Beneplacito, & ap-
probata utilitate ab Episcopo Brictinorien. cui fuit commis-
sa cognitio; Bona enim vendita consistebant in quadam Do-
mo ad usum Fœnilis, cum aliis undecim petiolis Terræ,
prorsus separatis, ac positis in diversis Territoris; Bona
232 verò empta cum eorundem pretio sunt Vinea, cum Ter-
ris arativis, Domo, & Palumbario, unitis in uno, eo-
demque Loco, & Territorio positis, atque valoris æstima-
tio facta fuit à publicis Peritis, & judicata longè major uti-
litas nostri Monast.

Alia autem venditio, seu affrancatio facta fuit eodem an-
no 1660. pro valore scut. 683. 67. in vim Bullæ 122. *Alex. VII. in Bull. nov. tom.6.* occasione impositionis scut. 300. mil.
233 solvendorum ab tt. Congreg. in cujus Bulla à Summo Pon-
tifice data fuit facultas Superioribus localibus, vendendi,
& alienandi bona pro illa quota, quæ à singulis solvenda
erat, & nostrum Monaster Fornovii taxatum fuit in dict.
scut. 683. 67. pro quibus præcisè factæ fuerunt venditiones,
& affrancationes, quæ exagerantur exadverso, & regi-
stratæ fuerunt in d. Summario; Gratìs verò dicitur, quòd
234 eadem Bona essent dotalia Ecclesiæ S. Jo: Baptistæ; Veritas
enim est, quòd nostrum Monast. Fornovii taxatum etiam
fuit habito respectu ad bona illa, quæ Jure usque tunc possi-
debat, & meritò hodiè possidet vigore dictæ Unionis Eccle-
siæ S. Jo: Baptistæ.

Arborum verò magnificata venditio, seu incisio, & ex-
tirpatio, nullam habet facti assistentiam, poteratque con-
235 gruentiùs omitti, exemplo religiosissimæ modestiæ nostro-
rum Religiosorum erga Oppositores, præcipuè quia con-
tinet ea, quæ nihil contribuere possunt ad Causæ decisio-
nem, seu merita, quæque ad nihil aliud inserviunt, quàm
ad vexandos cineres antecessorum Abbatum nostri Mona-
sterii, qui, uti prædefuncti, non patiuntur sæculi ju-
dicium.

Insubsistentia autem illius Attestationis, quæ exhibita
fuit in Summario non solùm resultat ex eo, quòd idem A.
N. qui illam fecit, nimis infensus est nostris Abbatibus, ra-
236 tionibus, de quibus infra, sed palpatur manibus ex eo, quia
deponit, quòd spatio annorum 8. circiter in bonis Monaster.
recisæ fuerint 100. quercus, arboresque frugiferæ eo tempo-
re, quo bona ejusdem erant sub affictu, nec poterat fieri
adeò solemnis innovatio, seu arborum incisio in Conducto-
237 rum præjudicium, qui in Summ. in veritatis obsequium me-
dio juramento testantur, d. tempore octo annorum, quo ea-
dem bona ipsi locata erant, non fuisse incisas arbores fructi-
feras cum damno bonorum, illorumque præjudicio.

Undè patet, quòd d. A. N. ductus fuit ad faciendam dict.
affectatam Attestationem contra Abbates nostri Monaster.
propter dejectionem, & exauthorationem à servitiis ejusdem 238
Monaster. quam meritò passus fuit, ob dilapidationem illius
bonorum, nec non dolosam incisionem, & culpabilem era-
dicationem arborum frugiferarum, pro quibus condemnatus
fuit ad refectionem damnorum, ut justificatum fuit in Sum-
mario. Ex quo motivo nullam meretur fidem, etiamsi
deponeret formaliter, & cum interrogatoriis hujus Partis,
Farinac. de Testib. quæst.13. num.11. Tondut. quæst. benef. 239
part.1. cap.19. num.4. Rot. cor. Priol. decis.151. num.12. & dec.207. nu.14. par.17. rec. Multò igitur magis, dum adduci-
tur illius simplex, & extrajudicialis Fides, pendente hac
lite, extorta, quæ nullam meretur fidem ex vulgatis.

Ultrò autem admittimus, incisas fuisse aliquas arbores,
sed id factum fuit ex regula bonæ culturæ, quæ sæpè cogit 240
ad aliquas arbores incidendas, sive pro aliorum meliori
augumento, sive quia antiquæ siccantur, & pernecef-
se in eorum locum subrogari debent aliæ, quod præci-
sè practicatum fuit in bonis nostri Monaster. ut justifi-
ficamus ex partitis Librorum introituum, datis in Sum-
mario.

Transeunt deindè contrarii Scribentes ad novam præten-
sionem, insistentes in eo, quòd in omnem casum Ecclesia 241
S. Jo: Baptistæ erigenda sit hodiè in Monasterium, cum suis
Canonicis, repetendo, quòd idem fuerit suppressum vigo-
re dictæ *Constit* 50. Innoc. X. opera, & studio Nationalium
Monasterii Fornovii, quòdque per talem novam erectionem
augeretur in illo divinus cultus, ac totius Populi spirituale
subsidium incrementum acciperet.

Verùm pro eo, quòd attinet ad suppressionem, iterùm
dicimus, quod Monaster. S. Jo: Baptistæ nullatenùs sup- 242
pressum fuit vigore dictæ Bullæ, sed longè antea, hoc est
per Unionem anno 1479. nostro Monaster. legitimè factam,
quòdque Latiosus in Pontificatu Sixti IV illud possidebat
uti Prioratum habitu, non autem actu, ut admittunt etiam
exadversu Scribentes, & nos laté observavimus supra.

Quod verò pertinet ad novam erectionem, dicimus,
quòd si d. Monast. non fuisset suppressum tempore Sixti IV.
suppressum utique remansisset vigore d. Bullæ Innoc. X. non 243
solum ob deficientem numerum Religiosorum, qui in ipso
manuteneri nullatenùs poterant, nec possunt, sed etiam at-
tento, quòd dict. Ecclesia sita est in loco nimis infelici ob
aeris inclementiam, per septem milliaria distante à Civita-
te Arimini, & per tres ab Oppido S. Archangeli, non si-
mile illi Loco, denominato *S. Arcangelo*, quod situm re-
peritur ad Ostia Fluvi Duinæ in Moscovia, quodque *Baudrant in Lexicon Geographic.* vocat Portum, & Emporium 244
percelebre, sed in miserabili Villa, composita ex 49. do-
mibus, cujus Habitantes vix excedunt numerum 200. ani-
marum, ut justificatum fuit in Summario. In loco, in quo
de facili Vulpes parvulæ demoliuntur Vineas, & in quo
vites, ut plurimum degenerant in lambruscas, cujus Populus
nullum patitur detrimentum à Religiosorum absentia, cùm 245
superlativè gubernetur per Parochum Secularem, dum no-
torium est in Urbe, quòd multæ Parochiæ, excedentes
numerum 2000. animarum, ab unico Parocho perfectè re-
guntur, & gubernantur: Advertendo ulteriùs, quòd dict.
Villa posita est in medio trium aliarum Parochiarum, vix
distantium per medietatem unius milliarii.

Et propterea si fieret talis nova erectio, dismembrando ex
Monaster. Fornovii Ecclesiam S. Jo: Baptistæ, idem cele-
berrimum Monaster. magnificentissimè descriptum in At-
lanti Geographicon in descriptione Romandiolæ *lit. MM.*
propè Civitatem Forolivii, non ampliùs diceretur ex insi-
gnioribus nostræ Cong. in quo adest Sedes Nationis, com-
positæ ex pluribus vicinis Locis, & Oppidis, & à quo sæ- 246
pissimè prodierunt, & modo faciunt Religiosi doctrina,
& pietate insignes, & ubi superlativè viget disciplina, &
observantia Regularis, necnon floret studium, tam Philo-
sophiæ, quam Theologiæ, cum Præfectura Novitiatus,
ibique etiam magna devotione colitur miracolosissima Ima-
go B. Virginis, Protectricis Populorum finitimorum, qui
dietim ibidem concurrunt ad implorandum divinum auxi-
lium in eorum particularibus, & communibus indigentiis:
Fierentque proindè duo Monasteriola, & in utroque Regu-
laris disciplina decresceret.

Observando ulterius, quòd non agitur de augendis reddi-
tibus ejusdem verè insignis Monaster. sed de illis resecandis, 247
& ad nihilum redigendis, postquam in illius pacifica posses-
sione reperitur ab annis 230. sicque applicatur celebre di-
ctum, laudatum ab *Innocen. III in cap. Quemadmodum de Jurejurand.*

Jurejurum. quod turpiùs ejicitur, quàm non admittur hospes, de quo in nostris terminis *Card. de Luc. de Præem. disc.* 38. *sub num.* 12. ibi: *Ac etiam quia Judex facere debet actum positivum formalis retractationis, ex qua resultat injuria positiva, & decus, ideoque magis circumspectè procedendum est ob axioma, quod turpiùs ejicitur &c.* & generaliter *in Tom.* 1. *part.* 2. *discept.* 23. *num.* 53. & 6a.

Nec currit argumentum, quòd desumitur ab Ecclesia S.
248 Agnetis extra Muros Urbis, in qua ultimo loco obligati fuerunt ad residendum Canonici Regulares, & dum hæc imprimuntur in distinctam Parochiam erecta est, eique subsunt animæ num. 753. ut colligitur ex *Notitiis anni* 1719. non sine Curiosorum satisfactione impressis à *Jo: Franc. Cracas fol.* 43. Quæ ratio non militat in Ecclesia S. Jo: Baptistæ, cum Parochia nimis angusta, restrictaque ad 49 domos, & ad animas 236. in loco rurali, distante à Civitatibus,
249 & à Superioribus, positaque in situ, ubi tres aliæ sunt Parochiæ.

Hisce constabilitis, remanent modò diluenda ea, quæ
250 exagerantur exadverso ad fulciendam prætensionem, ut Oppositor declaretur Abbas natus Ecclesiæ S. Jo: Baptistæ, pro qua non semel allegatur Motus proprius Pauli V. sed extra casum nostrum, quia ille loquitur de Oriundis in illis Locis, & Civitatibus, quæ constituunt Nationem distinctam, & separatam, ex. gr. Pro Venetis, Ferrariensibus &c. Non autem potest habere locum respectu illarum Terrarum, in quibus adsunt Ecclesiæ, quæ sunt Grangiæ, &
251 Membra dependentia, & unita aliis Monaster. ea ratione, quia in istis terminis Monasterium unitum dicitur Grangia, & Membrum illius Monast. cui facta fuit unio, ut observavimus supra.

Supponitur 2. quòd Abbas titularis Ecclesiæ S. Jo: Bapti-
252 stæ habuerit gubernium, & jurisdictionem Monast. Fornovii, ex quo prætenditur inferri qualitas Monast. independentis, quæ per unionem suppressa non fuerit. Respondemus autem, quòd difficile erit ostendere, Abbatem titularem S. Archangeli jurisdictionem aliquam exercuisse in Ecclesia S. Jo: Baptistæ, unico excepto casu, in quo eadem persona fuerit etiam Abbas Monaster. Fornovii, cui competit gubernium, & jurisdictio in d. Ecclesia S. Jo: Baptistæ, non uti Abbati S. Archangeli, sed tanquam Abbati nationali Foroliviensi. Eatenùs verò plures Abbates permittuntur in eadem Natione, ne idem Abbas perpetuetur in eo-
253 dem Monasterio adversus dispositionem Bullarum Apostolicarum, dict. Motus proprii Pauli V. necnon nostræ Congr. Constit. Eademque praxis indistinctè servatur in omnibus Monaster. illarum Nationum, quæ gaudent pluribus titulis Abbatialibus, quamplures habentes titulares Abbates.

Afferitur 3. descriptam fuisse Familiam in nostris genera-
254 libus Comitiis, etiam pro Monast. S. Jo: Baptistæ, exinde inferendo, fuisse consideratum uti Monasterium, non solùm habitu, sed etiam actu: Sed responsio in promptu est, quòd scilicet quamvis ex consuetudine nostræ Cong. ralis practicata fuerit descriptio; Veritas tamen est, quòd eadem Familia nunquam in illo resedit, nec hodiè residet, quinimò ex Actis dictorum Comitiorum generalium, per extensum à nobis fideliter extractis, atque exhibitis in Summarium ad oculum patet, quòd Familiæ illæ, quæ describuntur pro Locis, in quibus non resident, qualificantur dictione illa malignantis naturæ: *Non residet*, ad differentiam aliarum, quæ resident, prout in specie practicatum
255 fuit cum Ecclesia, seu Grangia S. Jo: Baptistæ. Et quod magis est, Religiosi descripti de Familia in Grangiis, reperiuntur eodem tempore residere in aliis Locis. Quòdque talis sit stylus Grangiæ S. Archangeli, & aliarum Ecclesia-
256 rum, quæ sunt Membra aliorum Monasteriorum, quibus sunt unita, & in Comitiis generalibus describuntur quidem pro Familia, sed quæ non residet, concludenter justificatum fuit in Summario.

Exageratur 4. & quidem plus justo, aliquando, vel per
257 abusum, vel per nimiam, minusque debitam permissionem, deputatos fuisse socios Abbatibus titularibus, accedentibus ad Comitia generalia: Verùm id correctum fuit in Capitulo generali anni 1643. quando demandatum fuit, quòd in futurum nullatenùs eligeretur Socius in illis Monaster. in quibus non deguot saltem sex Canonici Sacerdotes, quod pariter justificatum fuit in Summ.

Magnificatur 5. facultas per Gregor. XIII. concessa P.
258 Procuratori generali nostræ Cong. imponendi censum in summa scut. 1000. pro solvendo debito Ecclesiæ S. Jo: Baptistæ cum Communitate S. Archangeli, injuncta obligatione Priori ejusdem Ecclesiæ S. Jo: Baptistæ deponendi scut. 100. quolibet anno pro illius extinctione: Sed argumentum hoc congruentiùs poterat omitti, quia effectivè, & realiter idem census impositus fuit nomine nostri Monaster. de Fornovio, à quo paulò post alius creatus fuit census pro extinctione primi: Cum illo addito, quòd idem Monaster. semper solvit fructus eorundem censuum: Nihil propterea refert, quòd onus deponendi injunctum fuerit Priori S. Jo: Baptistæ, quia cùm debitum, seu onus esset ejusdem Ecclesiæ ratione bonorum, quæ possidet in Territorio S. Archangeli, congruè proindè positum fuit nomine Prioris S. Jo: Baptistæ, sed in substantia Prior S. Jo: Baptistæ idem erat, & 259
est, ac Monast. Fornovii, quod ratione unionis cum omni fundamento repræsentat plures personas, ut practicari videmus in eodem Rege, habente plura Regna, juxta celebrem observationem *Bart. in leg.* 3. *ff. de Offic. Præsid.* loquentis de Rege Angliæ, qui cùm sit etiam Dux Vasconiæ, in hoc Ducatu reputatur uti Dux, non tanquam Rex, & *Bart.* sequitur *Card. de Luca de Præem. disc.* 29. *numer.* 10. & latè 260
Mieres ad Constit. Cathalon. collat. 2. *cap.* 37. *fol.* 39. & *Rota decis.* 7. *num.* 4. & 5. *cor. Cels.* & de Carolo V. pro eo tempore, quo erat etiam Hispaniarum Rex, nimis notum est, quòd in materiis concernentibus Imperium denominabatur 261
Carolus V. in aliis verò concernentibus Regna Hispaniarum appellabatur Carolus Primus.

Registratur 6. loco in Summar. laicale Statutum Loci S. Archangelli, in quo hæc leguntur: *Teneantur etiam, &* 262
debeant singulæ Fraternitates, seu Scholæ d. Terræ &c. Debeant insuper omnes Clerici, Fratres S. Francisci, & S. Jo: Baptistæ de Canonica, & omnes alii Monachi, & Eremitæ, seu Clerici, habitantes in dicta Terra, & ejus Districtus, ac etiam omnes Rectores Ecclesiarum Parochialium &c. accedere ad d. Festum &c. ut etiam ordinamus, quòd ab hora vesperti 263
no Vigiliæ diei prædedentis Festum Corporis Christi, & per totam diem Festivitatis ejusdem conquiescant Homines, & cessent ab eorum operibus, & negotiationibus temporalibus, & aliis artibus, & quòd sit tempus prædictum totaliter feriatum. Quæ verba potiùs censuram, quam legalem merentur responsionem, uti ex diametro opposita communi Doctorum catholicorum sensui, & literali *Constit.* 53. Innoc. X. & *Constit.* 31. Innoc. XII. Non mirum autem, quod in dict. contrario Summ. non specificetur tempus, quo compositum 264
fuit idem exorbitans Statutum, quia ex illo apparuisset, conditum fuisse eo tempore, quo in Ecclesia S. Jo: Baptistæ aderant de Familia Religiosi, nempè longè ante Unionem, de qua agimus, & antequam illud commendatum fuisse Antonio Lariofo.

Repetitur 7. Breve Innoc. VIII. Sed istud mirabiliter retorquetur ex supra animadversis, ex quibus remanet mani- 265
festa dependentia, & subordinatio Ecclesiæ S. Jo: Baptistæ à Monast. Fornovii, cujus Prior supplicavit, & obtinuit restitutionem bonorum, per Patriarcham Antiochenum occupatorum, Prior autem S. Jo: Baptistæ non proprio, & particulari nomine, sed uti Procurator nostri Monasterii comparuit in Judicio pro executione dicti Brevis, ut observavimus supra.

Insistitur 8. in prætensa Natione Terræ S. Archangeli, Sed illa nullum habet fundamentum in facto, & est prorsus 266
irrelevans in Jure. Nullum habet fundamentum in facto, in quo docemus de opposito ex testimonio, majori omni ex- 267
ceptione, totius nempè Definitorii nostræ Congreg. ibi: *Noi Abbati infrascritti, al presente congregati &c. facciamo fede con giuramento, come tutti quelli di S. Arcangelo, Bertinoro, ed altri circunvicini Luoghi, i quali assumono l'Abito de' Canonici Regolari della nostra Cong. si vestono per il Monastero di Fornò, e si aggregano al medemo: Onde li Forlivesi, S. Arcangelesi, Bertinoresi, e Circonvicini formano un Corpo, una sola Nazione, Patria, e Capitolo.*

Imò ex dicta Unione, seu unicitate Nationis, mota fuit hæc Sacr. Congregat. ad rejiciendos Oriundos in Terra S. Archangeli, insistentes pro privativa, teste eorum Advo- 268
cato, qui tunc temporis erat *Cardin. de Luc. de Præemin. discurs.* 36. *numer.* 9. juxta verba, registrata supra *numer.* 78.

Est etiam prorsus irrelevans in Jure, quia admissa contraria prætensione, Oriundi ex Terra S. Archangeli dice- 269
rentur specialissimè privilegiati, taliter, ut nulli alteri Nationi prærogativa similis in nostra Congr. competeret, quia scilicet ipsi concurrere possent, & obtinere Prælaturas, & Abbatias in omnibus Monaster. nostræ Nationis, neque etiam exclusa illa S. Mariæ Gratiarum de Fornovio; E contra verò omnes alii Nationales essent incapaces obtinendi Dignita-

Dignitates in d. Grangia S Jo: Baptistæ, quo nil absurdius,
nilve irrationabilius.

Neque adversus hujusmodi authenticum, & solemne te-
270 stimonium nostri Definitorii attendi merentur duæ respon-
siones, exadverso inculcatæ, I. Quòd in illius conflictu
præferenda sit confessio nostrorum Nationalium, quæ legi-
tur in Concordia, in qua admissum fuit, Nationalibus S.
Arcangeli competere Jus ad controversam Abbatiam vigore
Brevis Pauli V. II. Verò, quia nullatenus implicet, dari
diversas Nationes, nedum in vicinis Oppidis, & finitimis
Civitatibus, sed in una eademque Civitate, id exemplifi-
cando in Urbe inter Transtyberinos, & Montanenses:
Neutra enim apta est vim tollere eidem authentico, & so-
lemni testimonio nostri Definitorii.

Non prima, quia proceditur exadverso cum supposito,
prorsus insubsistenti, quando asseritur, eandem Concor-
271 diam stipulatam fuisse à PP. Nationis Foroliviensis, quibus
propterea nocere debeant assertiones, in ea contentæ, quia
illa, ipsis omnibus inscils, penitùsque ignaris stipulata fuit
à P. Generali: *Vice, & nomine PP. Nationalium Foroli-
viensium, pro quibus de rato in forma promisit, quodque illi
præsens Instrumentum, & omnia in hoc contenta quæcumque,
infra duos menses cum dimidio, ab hodiè proximos &c. rati-
ficabunt &c.* juxta ejus præcisa verba; Quæ ratificatio, nec
272 infra d. tempus duorum mensium cum dimidio, nec unquam
postea procurata fuit, & propterea nullum fieri potest in illa
fundamentum, ex adductis per *Ansald. de Commerc. & Mer-
cat. disc.63. num.16.* & firmatis per *Rot. decis.316. numer.1.
part.17. recent.* Absque ulla difficultate hodiè postquam hæc
Sacr. Congreg. rescripsit: *Concordiam non esse exequendam*,
de quo supra *num.141.* Est enim mera vanitas, pessimique Ju-
ris signum resistere in illo actu, quem hæc Sac. Congr. habuit
pro insubsistenti, quemve de medio prorsus sustulit, mediante
dicto rescripto, ex animadversis *in To.1. par.1. disc.2. nu.138.*

Minùs relevat 2. responsio; Quidquid enim gratia solius
273 eruditionis dici possit circa explicationem verborum *Patriæ*;
vel *Nationis*, contentorum in Brevi Pauli V. vel sequendo
Virgilium eglog.1. ibi: *Nos Patriam fugimus*: *Vel Plinium
lib.12. cap.25.* ibi: *Erudita illa Græcorum Natio*: *vel Cice-
ron.2. de Orat.* ibi: *Inanes, & barbaræ Nationes*; Vel simi-
les eruditas interpretationes, quæ videri possunt apud erudi-
tissimum *Alciat. in leg.2. num.25. de Verbor. significat.* Vel de-
mùm corruptum loquendi usum in una, vel altera Civitate,
à fece Plebis practicatum; Hoc unum certum, indubita-
tumque est, quòd pro interpretatione Brevis Pauli V. atten-
di debet communis loquendi usus, necnon praxis nostræ
Congr. quod probamus authoritate Advocati Oppositorum,
nempè *Card. de Luc. de Præem. disc.36. num.12. in princip.
& in fin.* ibi: *Est benè verum, quòd hoc nomen latiùs patere
potest, ac etiam Provinciam denotare, quare ad desumen. &c.
attendenda est subjecta materia, seu communis usus loquendi;*
274 *Ideòque attento usu hujus Congr. &c.* Ad probandum verò
usum, & praxim nostræ Cong. non possumus congruentius
testimonium adducere, quàm juratam Attestationem to-
tius nostri Definitorii, compositi ex Capite nostræ Congr.
& decem aliis gravioribus Patribus, quorum nomina reco-
275 gnosci possunt in Summ. Atque Oppositoribus, contrarium
prætendentibus, aperta fronte cum verbis illis *Lactant. de
fals. Relig. lib.1. cap.2.* dicimus; *Quibus igitur credemus, si
fidem laudantibus non habemus? Qui nos mentiri putat, præ-
ferat alios, quibus credemus?*

Allegantur 9. duo rescripta hujus Sacr. Congregat. unum
diei 20. Martii 1664. ibi: *Dilata, & scribatur strictè, an Re-
ligiosi S. Arcangeli, & Forolivienses constituant unam Pa-
triam, & Nationem*: Aliud verò 4. Aprilis ejusdem anni,
276 ibi: *Canonici Regolari di S. Salvatore della Terra di S. Arcan-
gelo; Nihil innovetur, prout petitur*: Sed absque indicatio-
ne Folii, neque registrato tenore contrarii Memorialis, ad
hoc ut posset recognosci instantia, & quod magis est, sine
solita legalitate, & subscriptione Secretarii, ita ut proindè
nulla de eis habenda sit ratio, ex adductis *in Instit. Crimin.
lib.1. tit.10. §.4. à num 152.* Præcipuè ad tollendam vim re-
277 plicatis resolutionibus hujus Sacr. Congreg. reique judicatæ,
resultanti ex dictis uniformibus Rescriptis, atque inducen-
tibus notorium, & facientibus de albo nigrum, juxta ani-
madversa per *Rot. in Nullius Prov. Hispalen. 12. Dec. 1707.
§. Idemque cur. Aldrovand.*

Fortiùs, quia à dictis diebus 20. Martii, & 4. Aprilis
278 1664. & sic per spatium annorum 44. nullum hodiè affer-
tur documentum, nullaque justificatio, quòd aliquid
aliud exadverso probatum fuerit, vel executum, ad
terminos eorundem prætensorum Rescriptorum.

X. Demùm parum interest, quòd aliquando Abbatialis
titulus S Jo: Baptistæ collatus fuerit extraneis, non autem
semper nostri Nationalibus, prout ante P. Augustinum, 279
decretumque, factum à nostro Capitulo generali, & ab hac
Sacr. Congregat. confirmatum, illum retinuit P. Piscitellus
Florentinus: Dignentur enim EE. PP. percurrere authenti-
ca Acta diversorum Capitulorum generalium nostræ Cong.
fideliter exhibita in Summ. & manibus palpabunt, quòd
semper nostri Nationales reclamarunt; E contra verò nun-
quam audita fuit in præteritum similis prætensio Oriundo- 280
rum in Terra S. Arcangeli, imò nullus ex iisdem Oriundis
fuit unquam Abbas, nec dictæ Ecclesiæ S. Jo: Baptistæ nec
alterius Monasterii nostræ Congr. Hodiè verò P. M. unicus
Oriundus S. Arcangeli, neglecto honore, quo gaudet Na-
tionalitatis Monaster. S. Mariæ Gratiarum de Fornovio,
prætendit non concurrere cum suis Connationalibus ad ele-
ctionem vacantis Abbatiæ, quæ fieri debet de uno inter plu- 281
res, ut reprobando similem privativæ prætensionem, resol-
vit hæc Sac. Congregat. *in Eugubina*, de qua supra *num.74.*
Supplicantes idem rescribere in presenti, & reducentes ad
memoriam Oppositoris celebre monitum *Thomæ à Kempis*
nostri Ord. Canonici *de Imit. Christi lib.1. cap.17. num.3.* 282
ibi: *Ad serviendum venisti, non ad regendum.*

Omnia hæc præ oculis habere supplicamus sub illa consi-
deratione, quòd adversus rem judicatam vigore duplicis re-
scripti hujus Sacr Congregat. adducuntur hodiè illa eadem
numero insubsistentia motiva, subtilia ratiocinia, quæ ab
hac Sacr. Congregat. d. anno 1658. non semel, sed bis solita 283
attentione ponderata, inventa fuerunt minùs habentia ad
impediendam confirmationem Decreti, seu provisionis,
captæ à Capitulo generali pro exclusione privativæ, exad-
verso prætensæ; Unde applicantur ea, quæ solidè distin-
guendo, in his circumstantiis, advertit *Cardin. de Luca de
Judic. discurs.38. sub num.19.* his verbis: *Propterea quando
nihil deducatur de novo, atque constet, quòd ea, ex quibus
injustitia desumitur, fuerint jam deducta, & discussa, quam-
vis talia essent, ut Causam ita dubiam redderent, quòd fortè,
si res esset integra, probabilius pro ista potiùs, quàm pro al-
tera Parte judicandum esset, non tamen id sufficiens reputari
debet &c. Siquidem in hoc propriè consistit effectus, seu opera-
tio trium conformium, quòd ob unionem tot judiciorum in
idem, ita in casu ambiguo quædam statuatur veritas*: Quòd
suo laudabili more expressè exageravit, & repetiit in *Con-
flictu leg. & rat. observ.288. per tot.* & signanter in fine, ibi: 284
*Iste namque rei judicatæ, vel trium conformium effectus est,
ut quòd erat dubium, & incertum, pro ingeniorum varietate
uni, vel alteri eventui subjectum, ita certum, ac firmum effi-
ciatur, atque statum firmet.*

Observando, quòd in nostris terminis, nedum concurrit
res judicata, resultans à duplici uniformi Rescripto hujus 285
Sacr Congreg. anni 1658. cum addito, ut Oppositores am-
pliùs non audirentur.

Sed ulterius accedunt: judicium totius Definitorii nostræ
Cong. anni 1664 asserentis, Oriundos in Terra S. Arcan- 286
geli non constituere Nationem distinctam, & independentem
in nostra Cong. sed contineri sub illa Monast. S. Mariæ Gra-
tiarum de Fornovio.

Resolutio anno 1657. uniformiter, concorditerque capta
à Superioribus nostræ Cong. determinantibus Abbatiam S. 287
Jo: Baptistæ competere uni ex Nationalibus ejusdem Mo-
nast. non autem privativè spectare ad Oriundos S. Arcange-
li, referente *Card. de Luc. de Præem. disc.36. num.8.*

Oraculum Innoc. VIII. anno 1484. canonizantis legiti-
mam possessionem bonorum omnium dictæ Ecclesiæ S. Jo: 288
Baptistæ favore nostri Monasterii; sub illa assertiva, quod
ex legitimis testimoniis id ei constitit.

Solemnis actus Unionis, factæ ab omnibus Patribus,
componentibus Comitia generalia anni 1479. coadunata 289
more solito cum omnibus solemnitatibus necessariis, & op-
portunis, & quidem insolita voluntatum uniformitate, &
Concordia, nemineque discrepante; Vim enim facere vi-
detur cuicumque intellectui consideratio illa, quòd sine le-
gitima causa, & non concurrentibus necessariis solemnita-
tibus, adeo qualificati Religiosi disparis conditionis, gra-
dus, & Nationalitatis, unanimiter, concorditerque con-
spirare gratis voluerint in destructionem d. Monaster. S Jo:
Baptistæ, & Oriundorum S Arcangeli, applicando omnes
illius redditus illi Conventui, cujus non erant filii, nec
Alumni, & in quo moram facere nullo eorum vitæ tempo- 290
re debebant, ut considerando diversitatem, & multiplici-
tatem personarum, convenientium in aliqua determinatio-
ne, & facto notant adducti supra *discept.1. §.4. numer.4.*

Et in

Et in terminis actus nullatenus utilis illis, à quibus gestus
fuit, *ibid. num.5.*

Et demum concurrit in nostro casu uniformis, & pacifica
291 observantia Unionis per annos 230. sub regimine omnium
illorum Abbatum generalium nostræ Cong. qui hoc tempore
illam feliciter, & sanctissimè gubernarunt; Itaut prætendere,
ut illa hodiè retractetur, gratis exclamando, ut fit
exadverso, asserendoque, Unionem fuisse turpem, & manifestam
usurpationem redditnum ejusdem Ecclesiæ, esset
Mundum revolvere, litesque solemniter terminatas, ad vi-
292 tam revocare inter Religiosas illas Familias, quæ quotidiè
ad Deum preces fundunt, ne litium flammæ relinquantur,
neque illarum vincula dissolvantur, ut ad rem notat *Urceol.
de Transact. præfat. num 22.* & in debilioribus terminis simplicis
centenatiæ solidè observat *Card. de Luc. de Alien. disc.
2. à num. 5.* ubi *num. 9.* adducit illam vivam rationem, *quòd
cùm per centenaris temporis decursum, Hominum memoria
perierit, ac etiam ut plurimum, perire soleant Scripturæ,
& quatenus extent, ignotæ sint, cùm nemo adsit, qui eas
indicare valeat, hinc proinde esset revolvere totum Mundum,
293 si dominia per Sæculum, & ultra confirmata, ex integro justificanda
essent.*

Die Veneris 18. April. 1708. proposita Causa per Cardin.
294 Colloredum ad 1. dub. *An constet de subsistentia tituli Abbatialis*,
responsum fuit *Affirmativè*.

Ad 2. verò, *An in electione Abbatis S. Jo: Baptistæ sint
295 præferendi Oriundi S. Arcangeli*, responsum fuit *Negativè*.

PRo completa notitia Affiliationis, de qua supra *num.27.*
nota hic, quòd C. E. & R. ad validitatem Affiliatio-
296 num per viam legis *die 26. Nov. 1706* demandavit, ut infra.
*In Causa Provinciæ Lombardiæ pro Dominicanis: Filiationes,
& Transfiliationes respectu utriusque Conventus à
quo, & ad quem, faciendas esse in Capitulis Conventualibus
per secreta suffragia, cum interventu duarum ex tribus
partibus omnium Filiorum, computatis, tam præsentibus,
quàm absentibus; Absentes verò, quatenus numerus præsen-
297 tium non ascendat ad duas integras partes respectu omnium,
esse omnino expectandos usque ad complementum dictarum
duarum Partium ex tribus, sub pœna nullitatis quarumcumque
affiliationum, & transfiliationum hujusmodi*: Pro cujus
rescripti exequutione respondit *die 13. Martii 1710.* pro
298 eiisdem Dominicanis, ibi: *Dominicani di Lombardia:
Transfiliationem non sustineri, & procedendum esse ad novam
propositionem Fr. Campolini, servata forma postremi
decreti gen.*

Quamvis autem juxta Affiliationis naturam concurrere
299 semper debeat consensus Conventus à quo, & ad quem,
juxta ea, quæ observavi *in Instit. crim. lib.4. tit.7. à num.93.*
Adhuc ex particularibus facti circumstantiis eadem C. E. &
R. Pon. Card. Fabrono *in una Neapolitana* 20. *Jan.* 1719.
favore Baccalaurei Anselmi Viani Conventualis respondit
pro Gratia affiliationis cum derogatione consensus Religio-
300 sorum Conventus à quo, & ad quem, ut patet ex decreto
sequentis tenoris.

„ Sacr. Congreg. &c. attentis Relationibus P. Vicarii ge-
301 „ neralis, & P. Proc. generalis Ordinis, ac itidem attentis
„ specialibus circumstantiis, & rationibus, benignè remi-
„ sit arbitrio ejusdem Vicarii generalis, ut Oratorem affiliet
„ in præfato Conventu, non obstante defectu consensuum
„ Conventus à quo, & ad quem, ita tamen, ut jura quæsi-
„ ta primo dicto Conventui integra, & illibata remaneant,
„ Non obstante &c. Romæ 20. Januarii 1719.

„ Attenta facultate nobis concessa aggregamus in filium
302 „ Conventus nostri S. Antonii extra Portam Medinam
„ Neapolis P. Baccalaureum Anselmum Viani Sacerdo-
„ tem, non obstante defectu consensuum amborum Con-
„ ventuum, à quo scilicet, & ad quem, remanente tamen
„ integro, ac illibato jure acquisito omnium Bonorum Con-
„ ventui à quo, juxta decretum ejusdem Sacr. Congr. Non
„ obstantibus &c. Fr. Joseph. Baldrati Vicarius generalis.

„ Non acquiescentibus autem Oppositoribus, reproposita
303 Causa die 12. Maii 1719 rescriptum fuit: *Pro omnimoda
exequutione Decreti Vicarii generalis Ordinis, & amplius
Causa non proponatur.*

Idemque practicatum pariter fuit à d. C. E. & R. anno 1687
304 in *una Florentina* ad instantiam Conventus S. Crucis Florentiæ,
quæ resolutio in publica forma adducta fuit in *dicta
Neapolitana.*

Diligenter nota hic, quòd similes resolutiones Sacrarum
305 Congregationum, ex particularibus facti circumstantiis in
uno, vel altero casu editæ, non sunt generaliter servandæ,
nec faciant statum pro omnibus aliis casibus, in quibus eædem
circumstantiæ non concurrant, ut distinguendo observat
*Rot. in Hispalen. Juris Vot. 4. Februarii 1697. §. Distinguentes
cor. Card. Caprara*, ibi: *Declaratio ipsa S. C. facit
legem generalem ubique servandam, nisi super specialitate* 306
alicujus casus fuerit consulta, quam sequutus sui *in Instit.
Crim. lib.1. tit.10. §.4. num.149.*

DISCEPTATIO XVII.

Majoricen. Juris eligendi.

PRO

Conventu Carmelit. Majoricæ.

CUM

Definitorio Cathaloniæ.

ARGUMENTUM.

*In Religione Carmelitarum Prior in quibus Conventibus
eligi debeat à Conventualibus, vel à P. Generali,
seu à Definitorio Provinciæ.*

COnventus Ordinis Carmelit. Majoricensis ab ejus fun- 1
datione semper religiosissimè sibi conservavit jus eligendi
Priorem, cæterosque inferiores Officiales per proprios
Gremiales, Provinciale tamen Definitorium Cathaloniæ
tentavit anno 1672. ab eodem Conventu illud evellere,
sibique attribuere. Quapropter eodem anno 1672. re
delata ad P. Matthæum Orlandum, tunc temporis Generalem,
iste, attentissimè omnibus examinatis, inter octodecreta,
nostrum Conventum concernentia, quoad præsentem
inspectionem, in 4. ita mandavit. *Voluit Priorem*, 2
*aliosque Officiales eligi debere ab ejusdem Gremialibus, &
Provincialem Cathaloniæ teneri electiones, Canonicè factas,
confirmare*: Ex quo factum est, ut Conventus suam antiquissimam
possessionem pacificè continuaverit, ut justificatum
fuit in Sum.

Cùmque in Capitulo generali, in Urbe celebrato anno
1680. per viam legis generalis statutum fuisset, electiones 3
Priorum imposterum fieri debere à Definitoriis Provincialibus,
inde memoratum Definitorium Cathaloniæ prætendere
cœpit, Decretum P. Generalis Orlandi remansisse
sublatum, quapropter, prævio fundato Voto Card. de Alteriis,
tunc Ordinis Protectoris, Causa in hac Sacr. Congreg.
sedulò, ac maturè examinata, & discussa, ad relat.
Cardin. de Cavaleriis *diebus 2. Aprilis, & 14. Maii* 1688.
emanavit rescriptum pro confirmatione ejusdem Voti, in
quo idem Jus favore Gremialium præservatur, sequentibus
verbis; *Quibus perpensis meo videri possent confirmari omnia
ista Decreta, ob rationes, in illis expressas, & signanter
ob magnam distantiam Conventus Majoricensis à reliquis
Conventibus Provinciæ, & difficilem accessum ad illum.*

Acquievit Definitorium huic solidæ resolutioni, pro cu-
jus observantia ad omnem majorem cautelam A. C. præce- 4
dente Monitorio servatis servandis legitimè exequuto, Sententiam
protulit, talique modo, dum omnia sopita credebantur,
ex abrupto, & inauditis Gremialibus, imminente
tempore electionis, faciendæ de mense Aprilis 1703.
insurrexit P. M. V. tunc temporis Prior, & cum assistentia
Judicis, & Personarum sæcularium, notificavit quodam
Decretum hujus Sacr. Congr. emanatum *die 9. Maii* 1704. &
sic fere per annum in sæculo retentum, & Deus scit, quibus
artibus extortum, in quo demandabatur; *Electionem
Prioris, aliorumque Officialium faciendam esse à Definitorio
Provinciali, non autem à Gremialibus, quibuscumque non
obstantibus*; Adversus quam novitatem eodem contextu 5
reclamarunt quamplures insignes Religiosi, provocantes ad
hanc Sacr. Congregat. ad hoc, ut manifestarentur (sunt
eorum præcisa verba) *fraudes, & doli, usi in hac materia,
& à Novatoribus, opponentibus contra Conventum, ejusque
quietem perturbantibus.*

Reproposita verò Causa per Cardin. Rubinum, placuit
die 5. Febr. 1706. persistere *in decisis*, & facile fuit Definitorio,
nedum vincere, sed etiam triumphare, & cuncta
obtinere,

6 obtinere, quia habebat propitios, & admodum propensos
tunc temporis generales Superiores, qui nedùm acriter tue-
bantur partes ejusdem Definitorii, sed omnibus modis insi-
stebant favore P. V. nostri Conventus eo tempore actualis
Prioris, postmodùm immediatè reelecti, & subinde in Offi-
cio Prioratus iterùm confirmati, quo, ad versus Ord. Con-
7 stit. atque postposito æquè laudabili, ac immemorabili soli-
to nostræ Religionis, gavisus fuit continuato spatio novem
annorum.

Ab hoc tempore citra opus fuit magnum servare silen-
8 tium, tum ob deficientiam mediorum, præsertim hisce ca-
lamitosis temporibus, sine quibus lites prosequi non possunt,
experientia teste, & id observante *Rot. decis. 305. num. 15.
part. 15. & decis. 527. num. 2. part. 18. & decis. 479. numer. 17.
part. 19. rec.* Tùm, & eò magis ob reverentiam erga prædi-
ctos antecessores generales Superiores, palam patrocinan-
tes eundem P. V. Definitoriumque Provinciale Cathaloniæ;
Cessantibus autem modo dictis motivis, speramus à decisis
recessum, quia assistunt huic Parti Jus Commune, Regu-
læ Ordinis, à S. Sede specialiter confirmatæ, immemora-
9 bilis consuetudo, in nostro Conventu vigens, Religionis
Constitutiones, in diversis Capitulis editæ, & demum effi-
cacissima ratio.

Quoad Jus commune, hoc attento, electio Superioris
10 cujusque Conventus, ad ejus Gremiales spectat, juxta
Text. in cap. 1. de Elect. & cap. Cùm dilectus, ubi communi-
ter *Repetentes de Consuetud.* cum aliis, adductis per *Sigis. à
Bonon. de Election. par. 1. cap. 1. dub. 7. num. 2. & par. 3. cap. 4.
dub. 214 num. 4. Passerin. eod. tract. cap. 37. num. 1. Rot. cor.
Veral. dec. 296. num. 2. par. 1. & cor. Coccin. decis. 296. num. 5.
& in par. 1. rec. decis. 65. num. 9.*

Quoad Regulas Ordinis, à S. Sede pluries confirmatas,
11 hæ ita disponunt: *Statuimus, ut unum ex vobis Priorem ha-
beatis, qui ex unanimi omnium assensu, vel majoris, & sa-
nioris partis ad hoc Officium eligatur*: impressas *post Constit.
Canalis fol. 209. num. 1.*

Quoad immemorabilem Consuetudinem, hæc conclu-
12 denter probata fuit cor. hoc Sacr. Congregat. anno 1688. oc-
casione confirmationis Decretorum P. Generalis Orlandi,
teste Card. de Alteriis in dicto Voto, composito, ut ibidi-
citur, postquam Procuratores utriusque Partis cor. E. S.
eorum jura scripto mandaverant, ibi: *Pro parte Conventus
Majoricensis expositum fuit, quod semper ab erectione istius
Conventus, hoc est à 300. & ampliùs annis, Priores illius
fuerint electi à Fratribus usque ad annum 1671. in quo, in-
stante Provinciali, & Definitoribus P. Orlandus &c.* Hujus
enim triplicatæ centenariæ vigore, immemorabilisque con-
suetudinis præsidio, quilibet melior titulus de Mundo alle-
13 gari potest, juxta magistralem *decis. in Romana Augum. Do-
tis, & Legat. 4. Martii 1695. per tot. cor. Card. Priol.* sic-
que possumus allegare individuale privilegium Summi Pon-
tificis, nobis tale jus specificè confirmantis, & quemcum-
que alium meliorem titulum, contrariarum prætensionum
destructivum, ex adductis in *Tom. 1. part. 1. discept. 10.
num. 3.*

Quoad Constit. Religionis, primo loco habemus Decre-
14 tum, à Capitulo generali conditum anno 1554. seq. tenoris;
*Priores, qui solent eligi à Capitulo conventuali, non eligan-
tur in Capitulo provinciali: Imò Conventus gaudeant sua li-
bertate religiosa: Cæteri verò Priores, quos non consueve-
runt Conventus eligere, ordinentur, & instituantur à Capi-
tulo provinciali.*

Secundò loco habemus Constit. Capituli generalis anni
15 1586. sub Generali Caffardo, in quibus *part. 5. cap. 19. nu-
mer. 1.* disponitur: *Ut in Conventibus, in quibus est vetusta,
& laudabilis consuetudo, quòd Priores ab eorum Gremialibus
eligantur, non alius instituatur Prior; sed illum, quem ipsi
Gremiales elegerint, Provinciales, & Definitores habeant
confirmare.*

Tertiò loco adsunt Constit. Capituli generalis Cremonen-
16 sis anno 1593. sub P. Generali Chizola, peculiariter pro
Hispaniarum Provinciis editæ, in quibus ita determinatur:
*In Conventibus majoribus octo Fratrum, locum, & vocem
habentium, numerum excedentibus, fiat electio à Fratribus
Conventus &c. & aliter electio sit penitùs nulla, & cassata*,
de quibus *Lezzan. in Mar. Mag. Carmelitar. §. 17. num. 236.
fol. 22.*

Quartò demùm loco idem determinant Constit. Genera-
17 lis Canalis *par. 4. cap. 19. §. 1.* quæ ab anno 1625. usque in præ-
sens in toto Ordine vigent, per hæc verba: *Volumus, quòd
Præsidens cum aliis Definitorii Patribus, plenam, & omni-
modam habeat authoritatem, & potestatem absolvendi, &
instituendi omnes Priores locales, & cæteros Officiales, exce-
ptis etiam primariis illis Conventibus, qui, ut statutum est
in par. 11. cap. 2. num. 4. possint sibi eligere Priorem, nam ele-
ctum ab illis, aliquo non obstante legitimo impedimento, te-
netur Definitorium confirmare.*

Quò verò ad efficacissimam rationem, specialiter mili-
tantem pro nostri Conventus facultate, & libertate sibi eli- 18
gendi Priorem, hæc in eo consistit, quòd cùm ad tenorem
Sacr. Canonum, & præcipuè *Concil. Trident. sess. 24. de Re-
form. cap. 1.* quælibet electio semper fieri debet de dignioribus,
exclusis etiam in illorum concursu dignis, juxta *proposit. 47.
ab Innoc. XI.* damnatam *die 2. Martii 1679.*

Hoc impracticabile prorsus erit in nostro Conventu, si
electio fieri deberet à Definitorio Cathaloniæ; Ut enim pro 19
veritate requisitus huic Sacr. Congregat. retulit Card. de Al-
teriis anno 1688. *Personæ, componentes Definitorium, nul-
lam, vel exiguam habere possunt notitiam Alumnorum istius
Conventus, & aptitudinis, ac idoneitatis illorum pro Officiis
Prioratus, Subprioratus, Sacristæ, Prioris, & Clavario-
rum, quia cùm Conventus situs sit in Insula, à Barchinonensi
Conventu, qui est caput Provinciæ. 300. milliaribus dissita,
ad quem vix ullus Fratrum Provinciæ, præter Provincia-
lem, accedit, & id valde rarò propter maris periculum, &
expensas.*

Cujus veritatis hodiè irrefragabile adducimus testimo-
nium, fundatum in seria confessione Oppositorum, facta 20
in Capitulo provinciali anni 1704. ibi: *Ob intercapedinem
maris à Majorica ad Cathaloniam, ut proborum electio à De-
finitorio fiat Provinciæ, statuitur, quòd Vicarius provincia-
lis præfati Conventus, instante Capitulo per Literas vocato-
rias, præstito juramento de secreto, & fidelitate servandis,
teneatur inquirere divisim ab octo primis Vocibus ejusdem Con-
ventus, quosnam in conscientia judicet in Priorem, & Sub-
priorem digniores, quam inquisitionem apertam, sigilloque
Conventus munitam A. R. Definitorio exponet, idemque fiet
in casu mortis, vel privationis ejusdem Prioris, non obstante
præmemorato decreto S. Cong. de eligendis omnibus Officialibus
à Definitorio Provinciali.*

Agnoscunt igitur Oppositores, quòd notitia qualitatum
Officialium, eligendorum pro nostro Conventu, non ab 21
ipsis, sed à nostris Gremialibus perquirenda est; Negari
autem non poterit, quòd talis notitia meliùs ab omnibus ejus-
dem Vocalibus, quàm à determinato numero manifestari
possit. Veritas enim magis perfectè inspicitur per plures
oculos, & meliùs indagatur à multis, quàm à paucis, ut
ad rem notat *Jov. de Solemnit. in Contract. Minor. gloss. 8.
§. 22. à num. 66.*

Ubi notanda verba illa, *Non obstante præmemorato decre-
to S. C.* quæ simpliciter indicamus, ad hoc, ut Eminentissi- 22
mi PP. observent quousque pervenerit Oppositorum præten-
sio, nedùm de facto non observando, sed rotundis verbis li-
teraliter derogando Decretis hujus S. C. arrogando sibi in hac
parte Pontificiam authoritatem.

Videamus modò quid adversus hæc solida fundamenta in 23
contrariis Scripturis dicatur.

Ad Jus commune duæ datæ fuerunt responsiones. I. Quod
illi præferri debeant Ordinis Constit. à Summis Pontificibus 24
approbatæ. II. Verò, quòd in illius concursu attendenda
potiùs sit consuetudo.

Hujusmodi autem responsiones retorquentur ad hominem,
quia, ut vidimus supra, tam Ord. Constit. quàm consuetu- 25
tudo assistunt huic Parti; Cum illo addito, quòd Nos non
adducimus simplicem, & ordinariam consuetudinem, sed
plusquam triplicem centenariam, comprobatam, ultra alia
documenta, de quibus in Voto Card. de Alteriis, ex incon-
cussa serie Priorum nostri Conventus, & concludentissimè
comprobandam cum omnibus rigorosis requisitis celebris
Glossæ in cap. 1. Verb. Memoria de Præscript. in 6. quatenùs
exadverso ulteriores desiderentur in hac parte probationes; 26
Imò parati sumus hanc veritatem omni alio meliori modo
evidentissimè demonstrare.

Ad Regulam nostri Ordinis dictum fuit, illam esse in-
telligendam de Priori generali, non autem de locali, ex au- 27
thoritate *Lezzan. in cons. 13. dub. 8.*

Quidquid autem dixerit idem Author loco citato, morem
gerendo electioni, cui opitulabatur, ad effectum eam sal- 28
vandi ab opposita nullitate. Ipse tamen *in suo Mar. Mag. Car-
melit.* (In quo uti scribens pro veritate, atque ex professo
elucidans ea, quæ in Constitutionibus præscripta sunt pro
nostræ Religionis regimine, præferendus est scriptis ad Cau-
sæ opportunitatem, & favore suæ Provinciæ, cujus ipse
erat filius in d. *dub. 8.* ex adductis *per Card. de Luc. de Fideic.
disc. 145.*

disc.1.5.num.5.) ita explicat, & intelligit prædictam Re-
gulam, ut præscribat modum eligendi Priores Conventuum,
uti videre est in dicto Mar. Mag. Carmelit. cap.1. à num.43. ad
46. ubi num.45. exponendo verbum illud Unum, ait. Hic
etiam nota, hoc verbo denotari in uno Monasterio, seu Con-
ventu non posse esse, nisi unum Prælatum Rursus sub num.46.
exponendo verba illa: Qui ex unanimi omnium assensu, vel
majoris, & sanioris partis ad hoc officium eligatur, advertit,
quòd his verbis traditur forma, servanda in electione Prio-
ris, quæ concordat cum dispositione cap. Quia propter de
Elect. unde concludit; Ideò in electione Priorum nostræ Reli-
29 gionis, & aliorum Prælatarum ipsius, observari debet forma
præscripta &c. Et ampliativè procedendo subdit, eandem
dispositionem maximè servandam fore in electione Priorum
generalium, & provincialium ibi; Procedit in electionibus
Priorum generalium, & provincialium &c. parificando sic
electiones tùm Priorum particularium, tùm generalis, &
30 provincialium, itaut omnium electio quoad formam, &
modum eligendi cadat sub dispositione Regulæ, nempè quòd
fieri debeat ex unanimi omnium assensu, vel majoris, & sa-
nioris partis.
Declarat tamen, quòd respectu Priorum localium dicta
dispositio Regulæ servanda est, quando institutio Prioris fit
per electionem in quolibet Conventu, quia talis Institutio
Priorum pro Conventibus, juxta consuetudinem Religio-
nis, & ad formam posteriorum Constitutionum, fieri po-
test, etiam sine præscripta electione vel immediatè à Gene-
rali, vel à Definitorio Provinciarum, ibi: Dixi, quando
31 eorum institutio fit per electionem, quia juxta Ord. Constit. &
inveteratam ipsius consuetudinem, Priorum institutio sæpiùs
potest fieri sine electione, saltem à Conventibus facta, non
obstante hoc capite Regulæ &c.
Recenset ea post casus omnes, in quibus provisio Priorum
potest fieri sine electione, & sub num.47. excitando obje-
ctum, quo pacto fieri possit talis provisio Priorum sine ele-
32 ctione Gremialium, cum talis provisio sine electione sit con-
tra dispositionem prædictæ Regulæ, ad illud evadendum
duplicem dat responsionem, quarum una est, quod Regula
sit intelligenda de Priore generali tantùm; Videns autem,
quòd responsio hæc minùs legitima erat, ideò subdit, quòd
à Regula in parte recessum est ex consuetudine, & ex aliis
posterioribus Constit. à S. Sede approbatis, ibi: Si autem
quæras, quo pacto fieri potest, ut constitutio Priorum conven-
tualium fiat aliter, quàm per electionem Conventuum, sive à
Generali, sive à Definitorio Capituli provincialis, cùm hoc
sit contra Regulam nostram in hoc capite &c. Respondeo, quòd
attinet ad Regulam facile dici potest, non esse contra illam,
sed eam loqui solùm de electione Prioris generalis &c. Sed dato
etiam, quod Regula loqueretur de electione cujuscumque Prio-
ris, etiam localis, cùm tamen consuetudine satis etiam ratio-
nabili causa Constitutionibus, etiam à Sede Apostolica appro-
batis &c. illis standum est &c.
Non negat igitur absolutè Lezzana, quòd Regula non
33 loquatur de electionibus, in qualibet Conventu peragendis,
sed pro salvando recessu à Regula adducit consuetudinem,
& Constitutiones, rationabili de causa latas, & consequen-
ter firmum remanet. etiam in sensu Lezzanæ, quòd Regu-
la servanda sit in quolibet Conventu, ubi electio Prioris pe-
ragenda veniat ad formam Regulæ, & ubi non stet in con-
trarium consuetudo, vel Constitutio rationabiliter vulgata.
Comprobatur hujusmodi Lezzanæ interpretatio ex con-
textu ejusdem Regulæ, in qua cap.6. dicitur Cellula Prioris
sit juxta introitum Loci, ut venientibus ad eundem Locum
34 primus occurrat, & de arbitrio, & dispositione ipsius postmo-
dum, quæ agenda sunt, cuncta procedant. Ex his enim pa-
tet, Regulam loqui de illo Priore, de quo antea dixerat
eligatur &c. cui assignat Cellulam pro convenientia Con-
ventus, eique tribuit ejusdem Conventus dispositionem,
dum omnia hæc locali Priori conveniunt, ex quo ad eum
Conventus administratio spectat, & ipse juxta introitum
Loci habitare debet.
Et indè est, quòd ipsæmet Constitutiones Sorethanæ,
35 quæ in nostra Religione vetustiores sunt, cum eodem the-
mate procedunt, partim se conformando consuetudini,
partim Regulæ: Confirmant consuetudinem, quando dis-
ponunt: Quod Provincialis cum Definitoribus liberè possit
absolvere Priores locales, cæterosque Officiales, quorum in-
stitutio ex consuetudine, aut aliàs ad provinciale spectat Ca-
pitulum: Se uniformant autem Regulæ in eo, quòd volunt,
quòd in illis Conventibus, ubi fit electio, procedatur in ele-
ctione Prioris localis sic, quòd Præsidens Capitulo conven-
tuali, consistentibus in eis duobus ex Senioribus Conventus,
aut, si Conventus sit parvus, consistente sibi Seniore, Vo-
ces Eligentium scribat, & pronunciet, & qui plures Voces
habuerit, quàm omnes conjunctè, sit Prior, Quod est idem,
ac sit id quod in Regula dicitur: Unum ex vobis habeatis Prio-
rem, qui ex unanimi omnium assensu, vel majoris, & sa-
nioris partis ad hoc officium eligatur &c.
Ponderandumque ulteriùs venit, quòd si alitèr dicere-
tur, Constitutiones præfatæ, reservantes Definitoriis Pro- 36
vinciarum absoluta institutionem omnium Priorum, vel
superfluæ redderentur in eo, quòd disponunt circa modum
eligendi Priores locales, vel præstarent inevitabilem con-
tradictionem, qualis esset supponere, quòd absoluta insti-
tutio singulorum Priorum pertineat Definitorio, & quod in
Conventibus fieri debeat per Gremiales. Cessat autem,
tam superfluitas, quàm contrarietas, sumptis Constitutio-
nibus in dicto eorum vero, & proprio sensu, quòd scilicet à
Definitorio fiat institutio Priorum, ubi talis adest consuetu-
do, in aliis verò, ubi non adest talis consuetudo, Prioris
electio fiat ad formam Regulæ, quæ interpretatio semper
sumenda est, ut pro exclusione superfluitatis notant Roland.
cons.62. num.30. lib.1. Menoch. cons 81. num.32. & Rot. decis.
357. num.1. par.2. & dec.273. num 12. par.15. rec. Et ad ex-
cludendam contradictionem advertunt Soccin. cons.159. nu-
mer.9. lib.2. Farinac. quæst.95. num.7. Surd. dec.279 num.3.
& Rot in Rom. Fideic. de Alber. 20. Martii 1698. §. Nil rele-
vante cor. Lancet.
Quæ omnia in evidentiam transeunt, attenta consuetu-
dine, seu observantia nostri Conventus, sibi eligendi Prio- 37
res ab illius erectione usque ad annum 1672. absque ulla con-
tradictione, seu minima oppositione Definitorii; Obser-
vantia enim est optima cujuscumque dispositionis interpres:
Etiamsi contrarius intellectus de jure verior esset, magisque 38
accomodatus verborum sensui, ea ratione, quia talis dici-
tur sensus in verbis, qualem demonstravit subsequuta obser-
vantia, ex adductis in Tom.1. part.2. disc.16. numer.101. 39
quibus addo Rot. decis.12. num.24. apud Prosper. de Terri-
tor. separ.
Neque dici potest revocatum Decretum P. Chizzolæ, fa-
ctum in Capitulo gen. anni 1593. ex altero, biennio post
edito, dùm non erat in ejus potestate illud revocare, signan- 40
ter quia non erat conforme dispositioni Juris communis, &
Regulæ, Ipsiusque Constitutionibus, ac consuetudini Im-
memorabili: Animadverso etiam, quòd facultates, eidem
concessæ à S. Sede, erant modificatæ à clausula: Dummodò
S. Concil. Trident. & Sacris Canon. ipsiusque Ordinis Institu-
tis sint conformes; Rursus d. Decretum altero laborat defe-
ctu publicationis omnino requisitæ, cùm lex non publicata
non obliget Gonz. in cap.2. nu.20. de Const. Thesaur. dec.249.
num.6. & 7. Novar. in Sum. Bullar. par.1. comm.97. à num.7. 41
Lezzan. in Summ. quæst. Regul. cap.8. num.27. Attenta
maximè contraria observantia, sive non usu dicti decreti,
itaut per talem non usum idem decretum antiquatum dica-
tur, & nullatenus obligatorium, Navar. de Constit. cons.1.
num.23. & 24. Tondut. quæst. Benefic. quæst.3. cap 125. à nu-
mer.15. & seq. Card. de Luc de Paroch. disc.24. & 25. utrobi-
que num.5. Et in terminis privilegii, quòd per non usum
amittatur probavimus in Tom.1. par.1. disc.11. num.39.
Ad Constitutiones demum P. Canalis anni 1625. duæ da-
tæ fuerunt responsiones: I. Quòd illæ approbatæ nullatenus 42
fuerunt in Capitulo generali anni 1625. II. Verò, quòd in
omnem casum aptæ nullatenus sint ad infringendas Constit.
Sorethanas, Apostolica authoritate confirmatas.
Neutra tamen subsistit: Non prima: Pro demonstranda
enim illius insubsistentia sat est illarum titulum hic registra- 43
re, qui talis est: Constit. Fratr. Ord. B. Dei Genit. Virg. Mar.
de Monte Carmelo, recognitæ, & correctæ Decreto Capituli
generalis, Romæ celebrati anni Jubilæi 1625. quod Decre-
tum refertur in fine earum Constit. fol.204. his verbis: Ex-
pliciunt Constit. judicio Reverend. Magist. Gregorii Canalis,
necnon RR. PP. ex Decreto Capituli generalis, Romæ cele-
brati anno 1625. in die Pentecostes recognitæ, approbatæ,
& publicatæ.
Eademque claritate inapplicabilis remanet secunda; Quia
Constitutiones Sorethanæ, ex infra latiùs animadverten- 44
dis, non disponunt, generaliter, & in omni casu, electio-
nem Prioris spectare ad Definitorum, sed cum præsuppo-
sito præexistentis consuetudinis, quæ, nedum non verifica-
tur in nostris terminis, sed potiùs demonstramus oppositum.
Non attenta replicatione, quòd talis consuetudo respiciat
dumtaxat absolutionem Priorum, non autem eorundem 45
institutionem: Si enim Priores non sunt ab Officiis absolu-
ti, alii institui nullatenus possunt: Et proindè absolutio
necessa-

necessariò institutionem præsupponit, & cum illa correspectivitatem habet, nam verba dictarum Constitutionum Sorethanarum, *quorum institutio ex consuetudine* &c. necessariò comprehendunt, tam absolutionem antiquorum Priorum, quam institutionem novorum.

Et ex his nullius prorsus remanet efficaciæ animadversio,
46 quòd Decretum Generalis Orlandi oppositum sit sæpè citatis Constit. Generalis Soreth, conditis anno 1466. promulgatisque authoritate Clemen. VII. à P. Generali Audet anno 1524. in Capitulo generali Venetiis celebrato, ut asserit *Lezzan. cons.* 13. *dub.* 8. *num.* 55. *& dub.* 8. *num* 69. inferendo, quòd Gremialibus nostri Conventus Majoricensis prodesse nequeant Constit. Generalium Caffardi, & Chizzolæ, seu Capituli generalis Cremonensis, & Generalis Canalis, minùsque dictum Decretum Generalis Orlandi, quamvis à Sacr. Congregat. ut supra observavimus, confirmatum, eo quia in authoritate Caffardi, Chizzolæ, Canalis, & Orlandi respectivè non fuerit prædictas abrogare Const. à Summis Pontificibus Clem. VII. & VIII. approbatas, ut notat *Lezzan. dict. dub.* 8 *num.* 10. *&* 76. nuperrima verò confirmatio nostri Decreti Generalis Orlandi emanasse supponitur, re non benè digesta, nec satis ejus demonstrata nullitate.

Adversus siquidem talem discursum satis esset allegare prædictum fundatissimum Votum Card. de Alteriis, nostri
47 Ordin. Protectoris, cujus lectura convincit, quòd confirmatio decreti Generalis Orlandi non emanavit anno 1688. re indigesta, & minùs appositè dilucidata, ut gratis exadverso asseritur, sed cum acerrima Partium contradictione funditùs enucleata itaut de ea benè verificari possit, quòd tunc agnita, & comprobata veritas nostri Juris eligendi eò magis redoleverit, quò magis contentione fuit conterata: Veritas enim, aromatum more, eò magis redolet, quò magis conteritur, ut inquiunt *Castr. cons.* 13. *in princip. volum.* 1. *Riminald. cons.* 655. *num.* 108. *& cons.* 657. *num.* 1. *vo-*
48 *lum.* 6. *& Card. de Luc. de Feud. disc.* 133. *num.* 1. *& de Regal. disc.* 147. *num.* 5. cum aliis, citatis *in Tom.* 5. *part.* 1. *discept.* 7. *num.* 180.

Et profectò, si exadverso laudatæ Constit. Soreth, & Audet id præscribunt, ut institutio Priorum Localium fiat
49 per Definitorium cujuslibet Provinciæ in illis Conventibus, in quibus talis viget consuetudo, ut Prior, & Officiales non eligantur à Gremialibus, sed à Definitorio Provinciæ instituantur, ibi: *Volumus, quòd Provinciales cum Definitoribus liberè possint absolvere Priores locales, & cæteros Officiales, quorum institutio ex consuetudine, aut aliàs ad provinciale spectat Capitulum &c. Lezzan dict. dub.* 8. *num.* 69. Totum præsuppositum harum Constitutionum sistit in *consuetudine*, quæ probanda foret à Definitorio, siquidem Consti-
50 tutio non absolutè disponit, quòd in omnibus Conventibus institutio Priorum, & Officialium fiat à Definitorio cujuslibet Provinciæ, sed solùm, quòd Definitorium, Priores, & Officiales instituat in illis Conventibus, *in quibus institutio ex consuetudine, aut aliàs ad provinciale spectat Capitulum*, & consequenter in hac parte, relativa ad consuedinem, Constitutio se habet præsuppositive. Præsupponitur enim, quòd in aliquibus Conventibus, vel in aliqua Provincia adsit talis consuetudo, ut Prior, & Officiales instituantur à Definitorio, quando autem Constitutio aliqua præsuppositivè se habet, ex ea duplex oritur effectus, quorum alter est, quòd circa præsuppositum nihil præcisè dicatur dispositum
51 *leg. Ex facto ff. de Hæred. Instit. Alex. cons.* 17. *num.* 8. *lib.* 2. *& cons.* 156. *num.* 5. *lib.* 4. *Mans. cons.* 299. *num.* 28. *Palm. allegat.* 103. *num.* 53. *Card. de Luc. de Regal. disc.* 55. *num* 7. *& Rot. decis.* 581. *numero* 20. *part* 14. Alter, quòd præsuppositi præcisa verificatio requiratur, juxta *Text. in cap. Si Papa de Privileg. in* 6. ibi: *Si Papa in aliquo Privilegio, vel Scriptura non facta principaliter super donatione, vel Sententia excommunicationis, seu etiam libertatis, aliquam Ecclesiam ad Jus, & proprietatem Romanæ Ecclesiæ pertinere, vel simi-*
55 *lia verba narret, non propterea illius Ecclesiæ exemptio est probata, nisi de libertate aliter doceatur:* ubi communiter *Repetentes*, & signanter *Gemin. & Barbos. uterque num.* 1. & tradit *Rot. decis* 55. *num.* 4. *part.* 1. *rec.* ibi: *Dum factum supponunt, nullam inducunt dispositionem, & decis.* 281. *numer.* 20. *part.* 14.

Propterea eædem Constitutiones Sorethanæ, seu Audet, cessante consuetudine, tradunt modum faciendi electionem
53 Priorum per Gremiales; Sicque procedunt cum distinctione casus à casu: Etsi juxta sensum Partis contrariam intelligentiam paterentur eædem Constitutiones antiquissimæ, in comperto est, quòd superfluæ fuissent Constitutiones Generalis Caffardi, modificatio Capituli Cremonensis, Decretum P. Chizzolæ, Constit. P. Canalis, & Decretum Capituli generalis anni 1680. ut sensui patet, ex quibus datur profectò intelligi in illis Conventibus, præcipuè majoribus, in quibus non fuit introducta consuetudo, semper viguisse libertatem eligendi Priorem. Et propterea remanet manife- 54
stum, à principio nostræ Religionis, & ad terminos illius Regulæ, etiam post Sorethanas Constitutiones, libertatem hanc semper viguisse pro illis omnibus Conventibus, in quibus contraria non erat introducta consuetudo.

Secundum motivum contrariæ resolutionis in eo residet,
quòd major, & sanior pars Gremialium nostri Conventus 55
institerit pro translatione juris eligendi nostrum Priorem in Definitorium Provinciæ Cathaloniæ; Illud autem nullatenus subsistit in facto, dum ex 26. Religiosis, ad id comprobandum adductis, duo non erant filii nostri Conventus, nempè P. Harasque, filius Provinciæ Aragoniæ, & P. Joannes Cyprianus, filius Provinciæ Cathaloniæ: Duo alii, nempè P. Cyrillus Ferrer, & P. Thomas Catani erant in Conventu Barchinonensi cum voce, & loco, sicque illam habere non poterant in duplici Conventu, P. Albertus Cisié in tali reperiebatur pessimo salutis statu, ut post paucos dies, ex hac vita migraverit, proindèque potiùs dicendum est, cogitasse de futura fœlicitate, quàm se voluisse implicare
strepitosis Religiosorum contentionibus: Sex alii, nempè 56
Fr. Michael Plaes, Joannes Mas, Elias Rigo, Albertus Pons, Angelus Alcover, & Albertus Anselm, uti nondum in Sacris constituti, nullam habebant vocem: Ex reliquis 15. major pars non capitulariter, sed sigillatim requisiti fuerunt ad se subscribendum, sive blandis, sive minacibus verbis à P. Priore V. postquam assecuratus fuerat ab Urbe de confirmatione, seu reiectione sui ipsius in Priorem ad aliud triennium, prout demonstravit eventus, & quidem contra apertas, tam antiquas, quàm modernas Ordinis Constitutiones, de quibus dubitari non sinunt authentica documenta, data in Summario.

Quibus additur, quòd in omnem casum, ad hoc ut consensus eorundem legitimus diceretur, præstari debebat mo-
re solito, capitulariter congregatis omnibus Vocalibus no- 57
stri Conventus; Quia non agitur de aliquo temporali præjudicio Religiosorum, sua jura renunciantium, sed de perpetuo, maximoque præjudicio Conventus, deque renunciatione juris, eidem competentis, tam attento jure communi, quàm Regula Religionis, Ordinisque Constitutionibus, de quibus supra.

Tertium denique motivum, penitus à verò alienum est,
mendicatumque dici potest ad solum finem per indirectum 58
obtinendi id, quòd directè consequi non potest Definitorium; Electio quippè nostri Conventus nullum malum, nullumque scandalum, rixas, seu contentiones hucusque peperit, quòd comprobamus ab Attestationibus Capituli, Magistratus, seu Juratorum, quatuor Parochorum, necnon Superiorum omnium aliarum Religionum, inibi existentium, de quibus in Summario. Sive enim attendatur diversa qualitas eorum, sive remotio cujuscumque commodi, ex dictis Attestationibus eis resultantis, semper dicendum
est, nullatenus conspirasse in Definitorii præjudicium, ut 59
considerando multiplicitatem, & qualitatem diversarum personarum, convenientium in aliquo facto, notant adducti supra *disc.* 1. §. 4. *num.* 4. Et in terminis actus, nullatenus
utilis illis, qui Attestationem fecerunt notant adducti, *ubi* 60
proximè num. 5.

Inconvenientia autem, exadverso exagerata, non derivarunt ab electione conventualis Prioris, sed à partialitate Visitatorum, per Provinciales Cathaloniæ transmissorum, qui cùm essent suspecti Priori, & Communitati nostri Conventus, legitimè, & servatis servandis recusati fuerunt, quia verò, non obstante tali legitima recusatione, nulliter,
& injustè ad excommunicationis Sententiam devenire vo- 61
luerunt, ideò habito recursu ad tunc temporis P. Gen. Villalobos, iste circumscripsit omnia gesta à dictis Visitatoribus, revocavitque dictæ excommunicationis Sententiam, ut apparet ex Libris nostri Conventus, cum Literis compulso-
rialibus omnia hæc concludentissimè comprobando, quate- 62
nus difficultas in hoc puncto restringatur.

Neque magna fides præstanda videtur contrariæ Attestationi Proregis Civitatis Majoricen. dum expiscata fuit sub Fide cujusdam Ministri nimis partialis, & benè affecti P. V. ut in eadem Civitate plusquam notorium est.

Quinimò omnium inconvenientium unica causa fuit, & est idem P. V. summoperè cupiens regere, & gubernare in
officio Prioratus, prout eventus demonstravit, dum illum 63
exercuit spatio ferè 9. annorum contra dispositionem antiquarum,

rum, & modernarum Constitutionum Religionis, in evi-
dens præjudicium ipsius Conventus, & disciplinæ Regula-
ris, prout omnia hæc claré resultant ex sola lectura, & re-
64 cognitione Librorum nostri Conventus in Summario.
Ex quibus omnibus, vel videtur à decisis recedendum,
vel saltem videtur benignè concedendum, ut noster Con-
ventus, qui est de majoribus, & insignioribus Religionis,
65 exemptus remaneat à potestate Definitorii, & Capituli pro-
vincialis Cathaloniæ, & immediate subjiciatur Jurisdictio-
ni, & potestati P. Generalis, à quo fiat electio Prioris, cæ-
terorumque dicti Conventus Officialium, quemadmodum
sunt plures Conventus nostræ Religionis, & præcisè nu-
merantur Conventus Transpontinæ, & alter SS. Silvestri,
& Martini ad Montes in Urbe, Conventus major Parisiensis,
Conventus alter major Neapolitanus, Drapanensis, & S.
Nicolai in Sicilia, & Conventus Prænestinus, & ita etiam
humillimè exoptant Vocales nostri Conventus in actu, tela-
to, & subscripto à vigintiquinque ex eis, dato in Summa-
rio, & obtinere sperant alterum ex prædictis, maximè quia
66 respectu recessus à decisis habemus similem Consuetudinem
nostrorum Conventuum Venetiarum, Veronensis, Torna-
censis, & Provinciæ S. Alberti in Sicilia, in quibus electio
Prioris, aliorumque Officialium fit à Vocalibus, prout dis-
ponunt Jus commune, Regula, Decreta Capituli genera-
lis, & Constitutiones Ordinis.
Ex notis Mundi accidentibus circa Majoricæ Insulam,
67 recedente ab Urbe illo Religioso, qui Causæ proprii Con-
ventus assistebat, incertum est quid exindè sequutum fuerit.

DISCEPTATIO XVIII.

Bononien. Legati Missarum.

PRO

Alex. de Dulphis.

ET

Vitale de Bobus.

ARGUMENTUM.

*Legatum magnæ quantitatis Missarum, unica vice cele-
brandarum, an possit converti in erectionem Cappella-
niæ, cum onere perpetuarum Missarum pro Anima pii
Testatoris.*

1 IN Testamento, condito die 1. Aug. 1696. cum quo deces-
sit Julius Parisinus, præsupponens suam hæreditatem
intricatam, & involutam, ob redditionem rationis, fa-
ciendam administratoribus Proventuum, & redditionem Ca-
pituli Metropolitanæ Ecclesiæ Bononien. atque ideò incer-
tus, & dubius de quantitate, & valore dictæ suæ hæredita-
tis, diversis ordinatis Legatis Missarum, unica vice, *& al
più presto si potrà* adimplendis, ac relicto annuo perpetuo
Legato lib.40. solvendarum Præposito, & Consortialibus
S. Petri ejusdem Ecclesiæ Metropolitanæ, ad effectum ce-
lebrandi duo Anniversaria cum missa cantata, & Nocturno
2 Mortuorum, ac tres missas ad Altare SS. Crucifixi, in suf-
fragium ejus animæ, reliquit quoque hæredi Cæsaris Fran-
cisci Antonii Belvisi lib.700. Bononien. quatenus tamen ab
effectibus suæ hæreditatis hæc summa redigi, & compleri
potuisset, & deindè sub eadem incertitudine, & ignorantia
quantitatis suæ hæreditatis, existimans ex ea, aut nihil,
aut minutissimas reliquias forsan superesse posse, post adim-
3 plementum Legatorum, in dictis reliquiis præsuppositis,
hæredes fiduciarios instituit Alex. de Dulphis, & Vitalem
de Bobus, Canonicos d. Ecclesiæ Metropolitanæ: *Con obli-
go, che sopravanzando effetti, beni, e denari, di distribui-
re il tutto nella celebrazione di tante messe, in suffragio dell'
anima mia.*
Adimpletis per dictos hæredes fiduciarios Legatis, solutis
debitis, ac solidatis computis administrationis cum Capitulo
Metropolitano, compertum fuit, non reliquias hæredita-
4 tis, prout Testator supposuerat, sed quinque ex sex partibus
dictæ suæ hæreditatis superesse ascenden. ad scut.3200. mon.
ut ex Informatione, & Voto Archiepiscopi. Ideoque præ-
fati hæredes fiduciarii recognoscentes, suppositum Testato-
ris, in quo dispositio distribuendi reliquatum in celebratione
missarum fundata fuerat, penitùs corruere, supplicarunt
huic S. C. ut concedere dignaretur facultatem erigendi in d.
Ecclesia Metropolitana Bononien. duas Cappellanias ma- 5
nuales, cum onere celebrandi missam quotidianam in per-
petuum pro anima ipsius Testatoris, existimantes hoc mo-
do absque necessitate ullius commutationis pinguiùs adim-
pleri voluntatem defuncti.
Licèt enim *Leo de Offic. Cappellan. quæst.5. sect.5. num.7.*
nemine allegato, *& Pasqualig. de Sacrific. nov. leg. qu.1008.*
solius *Leonis* opinioni adhærens, putaverint, quòd ubi Te- 6
stator mandat, aliquam summam, inspecta illius qualita-
te, considerabilem, impendi in celebrationem missarum pro
ejus anima, tunc summa hujusmodi sit eroganda in celebra- 7
tionem intrantis quantitatis missarum pro unica vice, non
autem investienda, ad effectum quotannis celebrandi nume-
rum missarum, correspondentem annuo redditui dicti in-
vestimenti.
Contrarium tamen, quòd imò dicta pecunia sit investien-
da ad dictum effectum, communiori calculo probant Docto-
res, ut in terminis pecuniæ, relictæ pro celebrandis missis 8
observant *Bonacin. Oper. moral. tom.2. tit. de Contract. disp.3.
quæst.17. punct.7. num.6. versic. Ex quo sequitur, Genuen. in
Prax. Cur. Archiep. Neapolis cap.72. num.17. & in Practicab.
Eccles. quæst.400. Tambur. in Opusc. de Sacrific. Miss. lib.3.
cap.1. §.6. num.3. Garz. in Summ. tract.3. difficult.2. dub.2.
numer.4. Trullenc super Præcept decal. tom.2 libr.7. cap.18.
dub.11. num 9. paulo post med vers. Ex quo sequitur Lar. de
Annuo. lib.1. cap.3. à num.9. Ventrigl. in Prax. for. Eccles.
par.2. tit. de Legat. piis annot.28 §.1. num.45. Amostaz. de
Caus. piis tom.1. lib.2. cap 9. num.11. cap.10. num.10.* ubi re-
probat *Pasqualig.* & latius *Maraut. contr. tom.1. respons.29.
per tot.* ubi *sub num.9.* advertit, quòd legatum pecuniæ, qua- 9
tenùs respicit missas celebrandas dicitur legatum generis, sub
se comprehendens, tam missas perpetuas, quàm unica vice
celebrandas, & *sub num.12. vers. Nec refert*, respondet uni-
co objecto, quòd in hac parte fieri potest, quòd quanto citiùs 10
missæ celebrentur, eò major sit utilitas animæ Testatoris.
Et in proximis terminis, quòd notabilis pecuniæ summa,
legata pro alimentis pauperum, non sit unica vice inter eos 11
distribuenda, sed investienda pro illis perpetuò alendis ex
fructibus investimenti, egregiè docet *Paul. de Castr. in leg.
Divi Severus 88. num.2. ff. Ad leg. Falcid.* ibi: *Ex secundo di-
cto nota, si testator leget magnam quantitatem pro alimentis
pauperum, Executor, vel Episcopus non debet pecuniam di-
stribuire inter pauperes, sed ponere ad licitum quæstum, &
de quæstu alere pauperes, & hoc est utilius, cùm duret perpe-
tuò*, ubi pariter *Jo: de Imol. num.2. in fin. Alex. num.6. Ver-
vicell. quæst moral. & legal. tract.5. quæst.18. num.3.*
Hæc autem communior sententia sine ulla difficultate pro-
cedit, quando agitur de valdè notabili summa, puta aureo- 12
rum mille, ut à *Pasqualig.* in hac parte non observatus, no-
tat *de Leon.* contrariæ opinionis antesignanus *de Offic. Cappell.
d. qu.5. sect.5. num.15.* Vel quando adsunt conjecturæ, sua-
dentes talem fuisse testatoris voluntatem, ut præter *Leon.* ubi
supra, fatetur ipse *Pasqualig. d. quæst.1008. num.8.*
In nostro autem casu, nedum agitur de notabili summa
scut.3200. sed ulteriùs multæ concurrunt conjecturæ, sa- 13
pienter ponderatæ in Relatione Archiepisc. in Secretaria
existente.
Quibus accedunt aliæ tres valdè considerabiles.
I. Nempè, quia Testator in ipso testamenti exordio, &
antequam ad peculiaria legata celebrationis missarum, de 14
quibus infra, & alia in testamento contenta procederet, ge-
neraliter sic disposuit: *In suffragio dell' Anima mia ordino, che
seguita la mia morte siino celebrate messe da morto nella mag-
gior quantità si possa.* Cùm enim dubitari non possit, quòd in
hac parte intellexerit de missis manualibus, unica vice cele-
brandis, frustratoria fuisset dispositio in fine apposita circa
residuum hæreditatis, quatenùs intelligendum esset istud 15
quoque erogandum esse in celebrationem similium missarum,
cùm antecedens generalis locutio: *Nella maggior quantità
si possa*, satis, superque comprehendere potuisset missas, ex
residuo celebrandas.
II. Quia mandavit pro suffragio animæ suæ celebrari plu-
res missas manuales unica vice, & primò in summa libr. mil- 16
le infra tempus ab Executoribus præscribendum, *quibus
implementi sollicitudinem commendavit*; Item in Eccle-
sia Metropolitana missas pro intranti quantitate libr. 400.
quamcitiùs fieri possit. Item missas centum ad Altare 17
Sanctorum trium Regum in dicta Ecclesia Metropolitana;

Ex

Ex hac enim peculiari dispositione missarum manualitèr, &
18 statim sequuto ejus obitu celebrandarum, urgens oritur
præsumptio, quòd Testator voluerit cæteras missas ex hæ-
reditatis residuo annuatim, & in perpetuum celebrari, ut
19 in puncto observat *Mar. contr. ta. 1. d. c. 29. n. 28. vers. Non itaque*.

III. Quia plus Testator sperans, ejus animam, Deo mise-
rante, & ex opere operato, citò liberandam esse à pœnia
Purgatorii, dictas missas manuales celebrari mandavit, sed
tamen verens, culpis suis ita exigentibus, posse in Purga-
20 torio diù permanere, sublevamen quæsivit à perpetuita-
te missarum, ordinando ad hunc effectum duo Anniver-
saria, quæ fieri jussit in perpetuum pro eleemosyna libr.
40. statim ac secuta fuisset mors Mariæ Cellæ, ejus famu-
læ, & d quantitatis Legatariæ; Unde præsumendum est,
quòd eandem perpetuitatem desideraverit etiam in missis, ex
hæreditatis residuo celebrandis.

Itaut ex his cesset etiam quæstio superlùs examinata,
21 quæ solùm fit inter Doctores in casu legati certæ quantita-
tis pro celebrandis missis, ut apud eos recognosci potest, non
autem incertæ, ùt in præsenti verificatur.

Verùm, his attentis, reportata duplici resolutione ne-
gativa, diebus 7. Decembris 1697. & 9. Augusl. 1698.
& injuncta omnium bonorum venditione, in hujusmodi re-
solutionum obsequium procurarunt dicti Hæredes fiduciarii
vendere omnia bona hæreditaria, consisten. pro rata libr.
12100. In stabilibus, & censibus, Necnon convenerunt
22 præfatos Consortiales ad recipiendas lib. mille capitalis,
ad effectum investiendi, vel censum similis summæ, ut ex
fructibus in perpetuum adimplere debetent prænarratum
onus celebrandi dicta duo Anniversaria cum missa sole-
mni, & Nocturno Mortuorum, ac tres missas ad Altare
SS. Crucifixi; At, nedùm Legatarii prædicti acceptare re-
cusarunt hujusmodi capitale, & censum; Verùm etiam adeò
acritèr se opposuerunt, ut reportaverint Judicatum, eos
non teneri recipere dictas lib. mille oblatas, neque censum
23 ad effectum prædictum, nisi facta obligatione per eosdem
Hæredes fiduciarios manutenendi præfatam annuam sum-
mam libr. 40 ut supra legatam perpetuis futuris tempo-
ribus retrahendam, vel ex investimento, vel ex capitale
dicti census, aliàs prædictos Consortiales Judex absolvit,
& liberavit. Inhærendo in hac parte idem Judex commu-
ni Doctorum opinioni, juxta quam observant, quòd etiàm-
si Legatarii velint in his circumstantiis liberare hæredes,
24 & bona Testatoris ab hujusmodi Investimento, &. cau-
tione, in præjudicium ejusdem Testatoris, & Suffragio-
rum, ab eo relictorum, nullatenùs id facere possint,
ut videre est apud *Pignatell. consultat. 110. per totum tom. 9.*

Cùmquè nullum invenerint emptorem, qui justum,
vel æquum valorem obtulerit, ità quod major omnium
Oblator, pro dictis bonis, ut supra æstimati lib. 12100.
excedere noluerit pretium lib. 7000. sub eo non contem-
25 ptibili fundamento, quòd cùm venditio sit integræ hære-
ditatis absque ulla obligatione evictionis, nec relevatione
venditoris in casum molestiarum, emptor suo risico, &
periculo evictionis emere dicatur, &, ut Bononiæ dicitur,
à fuoco, e fiamma. Obtenta ex benignitate hujus S. C. no-
va Audientia, cogimur denuò supplicare pro licentia, &
facultate erigend dictas duas Cappellanias manuales ex
fructibus dictorum bonorum, & attenta impossibilitate
26 adimplendi supradictum Legatum perpetuum duorum
Anniversariorum, cum aliis oneribus, injunctis præno-
minatis Consortialibus, necnon alienationis bonorum, nisi
cum jactura ferè medietatis illorum veri valoris, speramus
fieri voti compotes.

Etenim ex facto, concludentèr justificato, nedùm adim-
plementum præfati oneris perpetui celebrandi dicta duo
Anniversaria inadimpletum remanebit, ob deficientiam obli-
27 gationis evictionis bonorum, pro annuo assignamento
prædicti oneris traden. Verùm etiam est impossibilis distri-
butio valoris hæreditatis in celebratione missarum, unica
vice explenda, nisi cum jactura ferè medietaris ejusdem
hæreditatis; Undè data hac morali impossibilitate adim-
28 plendi unica à vice distributionem, etiamsi esset præcisa,
& indubitata voluntas Testatoris, adhuc commutari de-
beret in aliud opus pium, præsertim magis utile, ut ob-
servant *Genuen. Practic. Eccl. cap. 214. n. 5. in fin. Capon. di-
scept. 103. n. 19. & Barb. de Pot. Episc. alleg 83. n. 3.* & firma-
vit *Rot. dec. 58. n. 1. cor Ubag. & dec. 744. eod. n. par. 18. & dec.
267. n 5. par. 19. rec.*

29 Nec dicatur, impossibile dici non posse adimplementum
dictæ distributionis ex eo, quia bona alienari valent, licèt cum
d. maxima jactura; Quia ad hunc effectum non exigitur
impossibilitas physica sed sufficit impossibilitas legalis, seu
moralis, qualis est illa, quæ resultat ex notabili incommo-
do, *leg. Nepos Proculo ff. de Verb. signif. Menoch. de Arbitr. cas.
237. n 24. & Rot dec. 58. n. 3. cor. Ubag.* ubi, quòd in his ter-
minis sufficit illa moralis impossibilitas, quæ habet spe-
ciem probabilis difficultatis, *& dec. 267. nu. 5. par. 19. rec.*
Illaque resultare dicitur ex notabili damno, & jactura, 30
ex animadversis per *Altograd. cons. 5. numer. 21. & 29.
libr. 1.*

Impossibilitas namque alia est de facto, & alia de Ju-
re, ut observat *Rot. cor. Coccin. dec. 2222 num. 38.* & ad no-
strum effectum æquiparantur, ut, aliis cumulatis, probat 31
Fagn. in cap. Nos quidem n. 56. de Testam. Et propterea, licèt
adimplementum voluntatis Defuncti non sit impossibile de
facto, est nihilominus impossibile de Jure; De Jure enim
reprobata est venditio bonorum valoris librarum 12100. pro
solis lib. 7000. ob læsionem enormem, ultra 3. partem, qui-
nimo etiam ultra 6. quando agitur de venditione judiciali,
Noguerol. alleg. 18. num. 61. Amat. resol. 78. n. 21. tom. 1. Car- 32
*leval. de Judic. lib. 1. tit. 3. disput. 24. n. 57. tom. 2. & Rot. cor.
Buch. dec. 609. n. 5.* Igitur dum bona, de quibus agitur, aliena-
ri non possunt, nisi judicialiter, prævia scilicet subhastatio-
ne, & affixione Edictorum, ex quo Executores Testamen-
tarii vendere nequeunt bona stabilia, nisi per viam subhasta-
tionis, ut observant *Post. de Subhast. inspect 3. n. 12. & per* 33
tot. Mangil. eod Tract. quæst. 27. n. 2. Absque ulla difficultate
d. alienatio videtur de Jure prohibita, & impossibilis, ob
evidentem læsionem, nedùm in 6. parte, sufficiente pro
nullitate talis alienationis, ex sup. deductis, verùm etiam
in 3. imò etiam, & ferè in besse; In qua alienatione adeò
læsiva, nullùs Judex interponere valet suum Decretum, si-
nè quo fieri nunquam poterit, cùm sit necessarium in simi- 34
libus alienationibus, faciendis per Executores Testamenta-
rios, ex supra animadversis.

Si igitur, ob dictam jacturam, necessariò subeundam in
venditione Bonorum hæreditariorum, absque ulla obliga-
tione, & securitate evictionis, redditur de Jure Impossi-
bile adimplementum distributionis pretii unica vice, vo- 35
luntas Testatoris commutanda esset, etiamsi esset certa,
& evidens, ex supra citatis, & animadversa per *Bart. in
leg. Legatum Civitati n. 2. ff. de Usufruct. & Fagn. in cap. Ex
parte n. 27 de Constit & in cap. Nos quidem n. 14. & 15. de
Testam.* Quantò magis attento, quòd illa est penitus incerti-
ta, & dubia circa existentiam, vel non existentiam in facto 36
considerabilis quantitatis bonorum, quo casu non dicitur
vera commutatio, sed potiùs declaratio, seu suppletio, ju-
xta verisimilem Disponentis voluntatem, ut benè observat
Card. de Luc. de Testam. disc. 87. n. 5.

Hujusmodi verò dubietas, & incertitudo clarè demon-
stratur, advertendo, quòd noster Testator ad eandem dis-
positionem devenit cum supposito, quòd de ejus hæredi-
tate, solutis Legatis, & Debitis, nonnisi reliquiæ superes- 37
se possent, quinimò fuit etiam dubius de reliquiis, ibi: *Che
sopravanzanda effetti*, & clariùs apparet ista dubietas ex Le-
gato lib. 700. facto hæredi Cæsaris Franc. Ant. Belvisi, ibi:
*Lire 700. mentre dall' effetti del mio stato si potesse ricavare
il compimento*, & clarior incertitudo, & dubietas Testa-
toris de viribus suæ hæreditatis dari non potest, dùm lega-
vit d. summam sub conditione, quatenus scilicet comple-
ri potuisset ex statu suæ hæreditatis; Ad differentiam siqui-
dem aliorum hominum, qui nimium propriis substantiis 38
confidentes, majora ordinare solent Legata, quàm vires
eorum hæreditatum patiantur, ex adductis *in dec. 66 n. 24.
cor. Ansald.* dubitavit noster Testator de insufficientia à suo-
rum bonorum in isto Legato, & non in aliis, quia post
omnia alia solvendum erat, attento, quòd omnia alia Le- 39
gata erant pia, quæ regulariter priùs adimpleri debent,
quàm profana ex adductis *in dec 66. n. 27. & 28. cor. Ansald.*
& propterea sciens prudens Testator, hoc esse explendum
ultimo loco, meritò dubitavit de insufficientia virium suæ
hæreditatis.

Unde demonstrata ad oculum dubietate virium suæ hæ-
reditatis in hoc Legato, eo quia erat ultimo loco satisfacien- 40
dum, quantò clarior videtur dubietas in distributione reli-
liquatus, demandata post complementum, quòd noster Te-
stator cogitavit, aut nihil, aut parum superesse potuisse in
sua hæreditate, satisfactis Legatis, & solutis Debitis;
Cùmquè, sub ista credulitate, & supposito disposue-
rit de isto parvo reliquatu, demandando distributionem
illius unica vice in celebratione Missarum, corruente,

& cessante hoc supposito, corruit, & cessat dispositio,
fundata in d. supposito, ex adductis *in Tom. 1. par. 1. disc.
12. n. 69.* Atque celebratio Missarum, à Testatore volita,
regulanda est ad arbitrium boni Viri, vel saltem cessante di-
cto supposito, remanet dubium, quid Testator voluerit,
an scilicet distributionem unica vice, vel perpetuam cele-
brationem ex redditibus; Et quandò voluntas Testatoris vi-
detur dubia, faciendum est id, quòd verisimilius creditur,
Testatorem respondisse, si fuisset interrogatus, ad *Text. li-*
41 *teralem in leg. Quoniam 4. Cod. de Natural. liber. & in leg. Cum*
servias ff. de Cond. & demonst. quos ad præcisum effectum com-
mutationis incertæ, & dubiæ Testatoris voluntatis, se-
quuntur *Cæphal. consf. 701. n. 2. Amostaz. de Caus. piis lib. 4. c.
4. n. 51. Rodriq. in Summ. tom. 1. cap. 9. n. 8. in fine, & Card.*
42 *de Luc. de Test. disc. 83. n. 4. & Rot. dec. 171. n. 14. cor. Duran.
& dec. 34. n. 5. & per tot.* apud *Card. de Albic. de Inconst. in Ju-
dic. & in Romana seu Januen. Legati 1. Julii 1697 §. Quoniam
& §. Consequens cor. Card. de la Tremoill.*

Si enim Testator fuisset conscius, quòd in sua hæredi-
tate, solutis Legatis, remanebant scut. 3200. utique re-
spondisset se velle, quòd converterentur in annuos reddi-
43 tus, ex quibus in perpetuum celebrarentur Missæ; Tum quia
hoc cedebat in majorem utilitatem Testatoris, cùm Missæ,
ex redditibus celebrandæ in perpetuum, ascendant ad quan-
titatem 732. annuarum, itaut in solo spatio 4. annorum cum
aliquibus mensibus, habito respectu ad perpetuitatem, istæ
Missæ annuales æquarent quantitatem celebrandam unica
vice, præsertim quatenùs venditio bonorum perficeretur
adeò vili pretio, quo casu spatio solius biennii æquaretur
44 eadem quantitas Missarum, unica vice celebrandarum;
Tùm etiam, quia plus valent suffragia continuata quoad
meritum Instituentis, quoad majorem Dei Gloriam, quæ
indè insurgit, & quoad meritum, & commodum multitu-
dinis, Missis intervenientis, ut in terminis egregiè observat
Marant to. 1. resp. 29. n. 26. & 27.

Regulando igitur voluntatem nostri Testatoris, dubii, &
ignorantis vires sui Patrimonii, juxta consuetudinem, &
majorem utilitatem, & prudentiorem dispositionem, at-
45 tenta perpetuitate suffragiorum, necnon etiam majori cul-
tu divino, majorique decore illius Metropolitanæ Ec-
clesiæ, quam dilexisse Testatorem, constat ex Legato, ei-
dem relicto, cum omni fundamento speramus, responderi
pro erectione dd. duarum Cappellaniarum; Eòque faciliùs
propter impossibilitatem explendi præfatum onus perpe-
tuum duorum Anniversariorum, propter moralem, & le-
galem impossibilitatem celebrationis Missarum unica vice,
ex causa læsivæ alienationis totius hæreditatis.

Quibus adversatur resol. hujus S.C. in *Januen. seu Savonen.*
46 *Erect. Cappellaniar.* 19. *Aug.* 1702. quando dubio: *An sit lo-
cus petitæ commutationi, & respectivè erectioni Cappellania-
rum*, fuit responsum: *Negativè, & servetur mens Testatoris*.
In illius enim terminis concurrebat præcisa voluntas d. Te-
statoris: *Di farne celebrare Messe 50. il giorno, o più, se sarà
possibile, cum designatione Ecclesiarum, & Altarium, in qui-
bus dictæ Missæ 50 dietim celebrari deberent*, ut legitur in Fo-
lio, tunc distributo, & constat ex Testamento, in Secre-
taria existente. In nostro autem casu talis enixa Testato-
ris voluntas nullatenus concurrit, sed potiùs maxima du-
bietas, & incertitudo, an aliquid superesset erogandum in
Missarum celebratione, ex hucusque animadversis; Nul-
lumque adest verbum, indicans voluntatem Testatoris,
47 hujusmodi Missas celebrandas esse cum omni possibili cele-
ritate, quod, quando voluit in aliis Legatis Missarum cla-
rè, expressit, ut observavimus in principio, ex quo discreti-
vo loquendi modo urgens ad nostrum effectum desumitur
voluntatis diversæ indicium, ut in individuo probat *Ma-*
48 *rant. contr. 29. n. 28. vers. Non itaque tom. 1.* Receptum verò
est inter Doctores, quod hujus S.C. resolutiones attenden-
dæ sunt in illis dumtaxat terminis, in quibus concurrunt
ipsæmet circumstantiæ, quæ causam præbuerunt resolutio-
nibus, ut, illas explicando, observant *Hurtad. tract. var.*
49 *part. 1. cap. 7. tract. 3. resolut. 43. num 331. Moroll. tom. 2. di-
sput. 4. dub 12 num. 174. Caram. in Theol. fundam. 70. n. 371
vers. Hinc putet, de Just. de Dispens. matr. lib. 1. cap. 4. n. 357.
Card. de Luc. ad Conc. disc. 2. n. 11. & disc 26. n. 13. & Rot.
in Carpentoraten. Paroch. de Mazan. 13. Feb. 1699. §. Appli-
cando cor. Ansald. lu 72. nu. 6.* cum aliis citatis in *Instit. crim.
lib. 1. tit. 10. §. 4. n. 150.*

Die 7. Dec. 1697. proposita Causa in C. C. sub dubio:
50 *An petitæ commutationi sit annuendum, & quomodo*. Respon-
sum fuit: *Negativè*. Repropolita verò die 9 Augusti 1698.
sub dubio: *An sit standum, vel receden. à decisis*. Dictum fuit:
*In decisis, & scribatur Em. Archiepiscopo ad mentem, & mens
est, quod mandet quàm citissimè celebrari missas, de quibus agi-
tur*; Demum repropolita die 9. Septembris 1702. sub dubio: 51
*An sit standum, vel recedendum à decisis dictis diebus 7. Dec.
1697. & 9. Augusti 1698.* Rescriptum fuit: *In decisis, & Cau-* 52
sa ampliùs non proponatur.

In horum rescriptorum corroborationem vide *Corrad.
resp. Cas. Consc. q. 189. vers. Et quoniam, & de Angel. de Reg.
Testat. volunt. n. 159* ubi dant bonum consilium Testatori-
bus, ut scilicet pro celeriori earum Animarum suffragio po- 53
tiùs relinquant Legata multarum Missarum, celebranda-
rum in una die, vel hebdomada, quàm plures in perpe-
tuum.

DISCEPTATIO XIX.

Beneventana Sponsalium.

PRO

Anello Cæsario,

CUM

Aloysia Palma,

ARGUMENTUM.

*Ex quibus actibus, & operationibus dicatur constare de Spon-
salibus, & quibus concurrentibus cogi quis possit ad il-
lorum implementum. Congreg. Concilii Causas, in qui-
bus requiritur tela judicialis, solet remittere ad suos
Judices.*

SUb fundamento cujusdam Libelli porrecti Vicario Be- 1
neventano usque à die 21. Augusti 1692. per Honu-
phrium de Palma, prætendentem ab Anello Cæsareo fuis-
se contracta Sponsalia per verba de futuro cum Aloysia
ejus filia, examinati fuerunt pro expositorum comproba-
tione à dict. Vicario nonnulli testes, & existimans idem
forsan ex illius instantiam justificatam, non dubitavit quo-
que sub die 23. d. mensis pro captura dicti Anelli diligen-
tias committere, illaque sequuta, fuit successivè volu-
minosus Processus constructus, & post contestationem,
factam Carcerato, qui semper in omnibus negativus fuit,
completis etiam defensionibus pro ejus parte confectis,
tandem sub die 8. Junii 1693. fuit per d. Vicarium pronun- 2
ciatum, Sponsalia substineri, & ad illa dictum Anellum
esse priùs monendum, & postea cogendum, sed non
exactissima coactione; Cujus Sententiæ d. Anello monito die
15. Junii, & ob prætensam obstinationem à Vicario sup- 3
positam, redacto eodem in arctiori loco pro coactione ad
dictum matrimonium, sub tuta etiam custodia, denique
die 17. Augusti d. anni 1693 fuit decretum, esse dimitten-
dum à Carceribus ratione Sponsalium, firmis tamen illis
permanentibus.

Die verò 1. Augusti anni 1698. d. Anellus preces porre-
xit pro Licentia contrahendi matrimonium cum alia Mu- 4
liere; Sed quia d. Vicarius, stantibus dictis Sponsalibus, de-
claravit non esse audiendum, nec esse locum petitis, coa-
ctus fuit habere recursum ad hanc S. C. & ab ea, expe-
ditis solitis Literis pro transmissione Processus, illoque
pervento, supplicamus pro rescripto Sponsalia non substi-
neri, tam ex eo, quòd verba, quæ prætenduntur prolata
in actu illorum non sunt apta constituere Sponsaliorum con- 5
tractum, quàm ex defectu probationum.

Etenim quoad 1. caput, non est dubitandum, si consi-
deretur depositio Clerici Nicolai Russo, totum factum 6
dd. Sponsalium enarrantis, nam cùm asserat, ea fuisse
contracta per illa verba: *Questa è la fede, che Io ti dò di
non lasciarti mai, e li baciò la mano; E la detta Figliola sog-
giunse, Io ancora ti dò la fede, che più presto voglio morire,
che lasciarti, e li baciò la mano*, non potest dici, ex illis Spon-
salia remansisse conclusa. Nedum quia, tanquàm prolata
inter amorosa colloquia, sunt apta solùm ostendere aliquod
signum amoris. Sed etiam, quia dicta verba possunt ha- 7
bere plura significata, nempè: *Non ti lasciarò mai, ti a-
marò sempre*, & similia, solita ab Amantibus proferri pro
expressio-

expressione eorum amoris in Amasias, ut communis expe-
8 rientia docet, quæ tamen non sunt talis naturæ, ut inducant obligationem aliquam pro Sponsalibus.

Ultra quòd ad contrahenda Sponsalia non sufficiunt quævis verba, sed requiruntur talia, quæ hic, & nunc sufficienter internum consensum exprimant, ex addnctis à Pe-
9 rez de Matrim. disp. 4. sect. 1. n. 2. dùm verba dubia, ut sunt superiùs relata, in hoc casu nil concludunt, Perez ubi proximè, ea ratione, quia quando promissio externa est dubia, promittens remanet in possessione suæ libertatis, pro qua semper est standum, Perez cit. disput. 4. sect. 1. n. 5. & Boss. de Matrim. contract. cap. 3. n. 224. Cùm obligatio non oria-
10 tur, nisi ex verbis maturè, consultò, ac seriò prolatis, non autem jocosè, aut per adulationem, vel per extrinsecam demonstrationem (ut continuò accidit inter Amantes) ex animadversis per Rub. in adnot ad dec. 2. n. 109. par. 3. rec. cum aliis apud Panim. dec. 23. n. 7. & 8.

Non adversantibus aliis verbis, ab eodem teste antecedenter relatis in ejus examine nempè: *Io pretendo di voler*
11 *quella Figliola per Sposa*, & infertiùs, *che Io ti voglio dar la fede di volerti per Moglie*; Quia ex illis non inducuntur Sponsalia, dùm non significant promissionem, fed propositum promissionis Panim. dec. 23. n. 5. & 6. cum aliis, citatis in Tom. 1. par. 2. disc. 31. §. 2. n. 20.

Si verò ponderamus 5. Constitutum super defectum proba-
12 tionum, pariter sumus in claris, nam admisso, quòd ad probanda Sponsalia requiruntur saltèm duo testes idonei, ea convincenti ratione, quia cum agatur de statu hominis, ejusq; reductione de libertate in servitutem conjugalem, & in ma-
13 trimoniale vinculum, necesse est, ut plenè, & concludentèr probentur, juxta Text. in cap. 1. & ibi Gloss de Cland. desponsat. & Gloss. notabilem in cap. Mulier e verb. Absolutio in fine de Jurejuran. Monald. conf. 30. n. 1. Dec. conf. 133. num. 2. Sanch. de Matr. lib 1. disp. 36. n. 13. Panimoll. dec. 23. n. 3. & Rot. dec. 207. n. 1. p 1. & dec. 471. n. 1. & seq. par. 2. & dec. 245. n. 3. par. 14. & dec. 267. n. 1. par. 18. rec. & cor. Celsi dec. 374. n. 1. Certum est, quòd in nostra hypothesi deficit talis probatio, à Doctoribus requisita, imò tantum abest, illam re-
14 fulrare ex Processu, quin potiùs apertè colligitur, unà cum defectu probationis, omnes testes esse falsos, dum sunt discordes, tàm circa tempus, quàm circa locum, & substantiam, adeout non possit non determinari, prætensa Sponsalia esse tantùm supposita, & exadverso inventa pro coactione Anelli ad matrimonium, qui est unus ex ditioribus Beneventanis, ut in nostra Civitate notorium est.

Deveniendo proindead testium examen, habemus, quòd Cler. Nicolaus Russo ætatis annorum 21. qui est primus in ordine, deponit, se die ultima Julii anni 1691. voca-
15 tum ab Anello, accessisse ad domum Alysiæ prætensæ Sponsæ, & ex illa post contracta sponsalia in ejus præsentia, per verba superiùs expressa, ambos fese contulisse ad domum Antonii Centrellæ, cognominati *Garofano*, ibique, repertis dictis Antonio, Fabio Festa, & Bartholomæo Bettuccio, dictum Anellum non solùm in præsentia prædictorum fassum fuisse, se fidem dedisse dictæ Aloysiæ, eam
16 in Uxorem deducendi, sed etiam iterùm eisdem Fabio, & Antonio verbum dedisse pro dictis Sponsalibus.

Imò, quòd pro illorum perfectione accessio eodemmet tempore pro parte dictorum Antonii, & Fabii Honuphrio,
17 Patre d. Aloysiæ cum illo etiam conventum fuisse pro dote in summa duc. 500. conditione tamen apposita denuò verbum dandi ad effectum prædictum serò ejusdem diei Patritio Viro Dominico Savariano.

Postea pro majori prædictorum corroboratione d. testis subjungit, quòd his perractis denuò, unà cum dicto Anello, accessit ad domum Aloysiæ, quòdque ibi, fide teno-
18 vata per Anellum, etiam cum interventu osculorum, idem non dubitaverit, deindè datam fidem enarrare præfatis Antonio Garophano; Fabio Festæ, ac Bartholomæo Bertuccio, concludendo, omnia præmissa sub præfata die ultima Julii peracta fuisse, ut fusè ex ejus depositione, data in Sum.

E contra verò examinati iidem Bartholomæus Bertuccius Antonius Centtella, & Fabius Festa, dati in contestes à
19 dicto Russo, non solùm discordant ab illius examine, sed etiam inter se sunt contrarii, adeout loco probandi Sponsalia, illa destruant, & confusionem inducant, itaut semper clariùs cognoscatur, verè dicta Sponsalia contracta non fuisse.

Idem enim Bertuccius in ejus examine, asserit tantùm occasione, quòd ipse in principio mensis Augusti reperieba-
20 tur in domo Antonii Garophani, unà cum præfatis Nico-

lao Russo, & Fabio Festa, vidit ad illum accedere Honuphrium de Palma, unà cum Anello, & quòd in discursu in- 21
ter ipsos audivit introductum fuisse tractatum super dote, postea conclusum in summa duc. 500 *Cum conditione tamen serò ejusdem diei sese conferendi ad domum d. Dominici Savariani, ac Vincentii Albini pro verbo, dando circa dicta Sponsalia*, 22
ac confectione Capitulorum.

Et sic discordat à 1. teste in omnibus, quia nil deponit circa confessiones extrajudiciales quoad Sponsalia contracta, imò illas excludit, dùm asserit, verbum pro eis dandum fore sero d. diei, & quòd magis est, 1. testis dat Sponsalia conclusa de mense Julii, hic tractatum tantùm induxit de men- 23
se Augusti; Ille asserit in recessu à domo Aloysiæ prætensæ Sponsæ, unà cum Anello accessisse ad domum Antonii Garophani, ibique cum Fabio Festa, ac d. teste reperto vocatum fuisse Honuphrium ad effectum matrimonium concludendi, & hic è contra testatur, & ipsum, & alios testes jam omnes adesse in domo Garophani, & ad illam postea pervenisse insimul Honuphrium Patrem prætensæ Sponsæ, ac Anellum ass. Sponsum, ultra alia, quæ ex confrontatio- 24
ne eorum examinum, datorum in Summ. facillimè colligi possunt.

Antonius Centtella, *detto Garofano* 3. testis etiam ipse dissentit à primis duobus supra relatis, nam nil, nec cir- 25
ca tempus, nec circa primam confessionem extrajudicialem deponit, & licèt uniatur cum Russo 1. teste circa vocationem Hunuphrii, factam ad ejus domum pro concordatione dotis, discordat tamen cum Bartholomæo 2. teste, qui asserit, Honuphrium non vocatum, sed accidentaliter cum Anello ad illam accessisse. Imò cùm nil dicat circa con- 26
ditionem, appositam in tractatu dotis eundi serò ejusdem diei ad domum Savoriani, ad effectum dandi verbum pro Sponsalibus, sed addat ab Anello post conventam dotem petita cum Russo habitatione Aloysiæ, ab illa, eundem postea recessisse, capite abluto, non potest obnubilari ejus fal- 27
sitas, dùm nec Russus, qui supponitur Anelli socius, nec alii testes hanc qualitatem ablutionis capitis exprimunt.

Cæterùm Fabius Festa 4. testis, receptus die 24. Nov. ad evidentiam, tam sui ipsius, quàm aliorum supradicto- 28
rum trium testium falsitatem ostendit, dùm diversimode factum totaliter recenset.

Asserit enim, quòd dum aderat circa finem mensis Junii in Domo Antonii Centrellæ, unà cum *ipso Centrella, Russo*, 29
& Bertuccio, fuit ab Anello, qui ibidem accessit, rogatus, ut ejus officium interponeret cum Honuphrio Palma pro consequenda in Uxorem Aloysia ejus filia, & quòd ad illius preces non solùm ejus operam spopondit, sed etiam, quòd die seq. habito cum Honuphrio hac de causa colloquio, illum ad dictum matrimonium disposuit, & sic di- 30
screpat cum omnibus aliis testibus, tam circa tempus, dum hic dicit, fuisse in mense Junii, & alii in mensibus Julii, & Augusti respectivè, quàm circa reliqua, dum alii testes, ut patet ex eorum examinibus, nec per somnium depolucrunt ea, quæ d. testis asserit.

In prosequutione verò examinis testatur, paucos post 31
dies vocatum ab Antonio Fumo accessisse ad ejus Domum, ibique repertis dictis Fumo, Anello, ac Honuphrio Palma, tractasse dictum matrimonium, sed absque ulla conclusione. Verùm post duos, vel tres dies ad novas preces Anelli illud conclusisse cum Honuphrio in Domo Antonii Centrellæ, præsentibus eodem Antonio, Bettuccio, & Russo.

Quiolmò post illius conclusionem, dictos Anellum, & Russo discessisse, & in reditu ad horam sequuto ad Domum Centrellæ, eundem Anellum omnibus dixisse, se ad habi- 32
tationem Aloysiæ fuisse; & illi plura oscula dedisse.

Demùm subjungit, quòd die seq. dictam conclusionem, 33
auditoà Russo, Antoniam Sororem Anelli ante domum Aloysiæ armis munitam, injuriis illam afficere, ipse ad evitanda mala, non solùm curavit eam removere à dicto loco, sed etiam quòd postea obtento ingressu in domum Aloysiæ, ut repetivit in ea Anellum, habentem caput ablutum, ita etiam ab illa eundem Anellum post nonnulla oscula in Amasiam extraxit, ac ad domum Garophani daxit, in qua supponit recensisse quidquid inter ipsum, & dictam Amasiam erat sequutum.

In qua parte opponitur omnibus aliis testibus, nedum quia circa præmissa, nec Russo, nec alii testes per umbram verbum faciunt, licèt in contestes vocati, ut ex eo- 34
rum depositionibus clarè patet, sed etiam, quia ea ejus examine habentur conclusa Sponsalia post varios tractatus circa

finem mensis Junii, vel rigorosè computatis diebus ab eo
recensitis in ejus depositione, in principio mensis Julii,
quando Russo in uno solo die dat illa conclusa, & quod ma-
gis est in ultima die Julii.

Et ultimo loco addendo d. testis ab Anello sibi fuisse di-
35 ctum in princ. mensis Augusti nolle amplius contrahere
dicta Sponsalia, destruit Attestationem Bertucci a. testis,
qui admittit illa conclusa in princ. mensi Augusti.

Et ideò quantò magis depositiones dictorum 4. testium
36 perpenduntur, eò clarius etiam falsæ, & contrariæ in omni-
bus reperiuntur maximè quia d. Antonius Fumo, datus in
contestem à Festa, circa tractatum matrimonii, non tamen
conclusi, se in ejus examine uniformat quoad tempus
cum eodem Festa, at successivè opponitur omnibus
aliis, adeòut non potest concludi, cui ex ipsis sit cre-
dendum.

Verùm quia Honuphrius Pater Aloysiæ prætensæ Spon-
37 sæ agnovit ex depositionibus dd. Testium ejus inten-
tum non probatum, alios induxit die 25. Augusti sed
etiam isti, de novo examinati, loco justificandi præ-
tensa Sponsalia, illa omninò destruunt, dum factum di-
versimodè deponunt, tam quoad tempus, tam quoad lo-
cum, & modum.

Etenim Angela Bonapanis, quæ inhabitabat in mansio-
38 ne terrena, sita subtus domum Honuphrii, ac Jacoba Ge-
remeta, Camilla Ambrosii, & Julius Mazzonus, Vicini
ejusdem Honuphrii, deponunt, Anellum ingressum habuis-
se prima vice in mansionem terrenam die Mercurii versùs
finem mensis Julii, quæ de anno 1692. cadebat sub die 31.
ibique mediante foramine, confecto in Solario, ac usu
Tabulæ, & Scamni in ea super impositi pro faciliori a-
scensu ex eodem foramine alloquutum fuisse Aloysiam,
39 sed ex eo, quòd tempore colloquii supervenit Antonia, so-
ror Anelli, coactum fuisse Fabium Festam pro scandalis evi-
tandis illam removere, & deinde curare, ut etiam Anellus
ex dicta mansione exiret; Subjungendo deindè in eorum exa-
minibus eundem Anellum de mense Augusti subsequentis
unà cum Russo ad dictam mansionem terrenam rediisse,
40 & utendo commoditate dd. Tabulæ, & Scamni, etiam
cum majori dilatatione foraminis longum colloquium ha-
buisse cum Aloysia, & concludendo ex confessione ex-
trajudiciali Anelli ex dicto foramine Sponsalia fuisse con-
clusa.

Ex quibus remanet manifestum, in his affectatis asser-
41 tionibus apertè contradicere depositionibus aliorum testium,
tum quia d. Russo, qui cum Anello adfuit in mansione
terrena Bonapanis, nil circa hoc deponit, sed è conver-
so benè dat Sponsalia conclusa in domo Aloysiæ; Tum
quia falsum detegit examen Fabii Festæ, asserentis repe-
risse Anellum in domo Aloysiæ capite abluto tempore,
quo ad illam accessit Antonia soror Anelli, quando dicti
42 testes asserunt, post remotionem Antoniæ sororis, à Fabio
Festa fuisse repertum Anellum in domo Bonapanis, & caput
non eadem die, sed post medietatem mensis Augusti fuisse
ab Aloysia eidem Anello madefactum, & circa quod concor-
dat etiam Lucia Baldassaria.

Et insuper observandum, quòd dicti testes sunt etiam in-
43 ter se discordes, dum Jacoba Geremetia asserit, Sponsa-
lia sequuta fuisse, non occasione colloquii ex foramine, sed
diebus sequentibus Aug. & præcisè tempore ablutionis ca-
pitis, quam admittit fuisse sequutam post plures dies à dictis
colloquiis.

Sed non habent hic finem eædem contradictiones, & fal-
sitates, nam ad illas augendas accedit etiam depositio Ro-
sæ Condò Bizzochæ, asserentis ea foramine, sup. nomina-
to, Sponsalia fuisse sequuta ipsa præsente die 1. Augusti
44 etiam per immissionem anuli in digito, quando ab omni-
bus aliis Testibus nunquam fuit facta mentio anuli, nec
unquam prætensum fuit dicta Sponsalia sequuta fuisse die
1. Augusti, imò addidit Aloysiam nonnullis diebus post
1. Augusti madefecisse caput Anello, & ab hoc illam fuis-
se carnaliter cognitam, & eodemet tempore falsum osten-
dit dictum Fabium Festam, deponentem de capitis ablutio-
45 ne mense Junii, ac etiam se ipsam falsam ostendit, dum
in toto processu, nec ab Aloysia, nec à Patre, ne-
que à Testibus fuit unquam prætensum patratum fuisse
stuprum.

Nec videtur negligenda, ad idem comprobandum, de-
46 positio Caroli Trecarlini, dum deponendo, ab Anello
fuisse requisitum de mense Junii in Domo Garophani pro
ejus interpositione cum Honuphrio Palma ad concluden-
dum matrimonium, videtur etiam istum in hoc falsum con-
struere, dum alii testes, nempè Garophanus, Bertuccius,
Festa, & Russo, quos supponit præsentes, illum excludunt
ex supra animadversis.

Tandem examinata à Fisco Aloysia prætensa Sponsa die
26. Maii anni 1693. & sic post decem menses carceratio- 47
nis Anelli, quamvis eo tempore esset adolescens annorum
18. ista etiam falsitates testium patefacit, & ad exuberan-
tiam ostendit, Sponsalia nunquam fuisse contracta, sed
tantummodò exadverso supposita; si rectè ejus depositio
ponderetur.

I. Enim ex illa resultat, quòd Anellus in diebus, suc-
cessivis festivitati S. Honuphrii, quæ celebratur die 13. Junii, 48
requirere fecerit eandem Aloysiam pro ejus Sponsa pluri-
bus vicibus ab Angela Bonapane, Julio Mazzone, & Li-
via Baldassarii, sed prorsus insubsistenter, dum isti o-
mnes examinati, licèt factum recenseant, tamen nec ver-
bum in hac parte faciunt cohærens cum dicto ejusdem
Aloysiæ.

II. Habetur, quòd ultra nonnulla munuscula florum in
uno ex dictis diebus, idem Anellus Aloysiæ donaverit a- 49
mentum sericum, vulgo *Cappio di fettuccia*; Sed cum ma-
gna discrepantia ab examine Rosæ Condò Bizzochæ, quæ
asserit d. amentum sericum fuisse donatum in actu Sponsa-
lium, & immissionis anuli.

III. Eruitur, quòd eodem die, quo fuit tractatum ejus ma-
trimonium ab Antonio Fumo, quamvis absque conclusio- 50
ne fuerit monita per duas vices à Russo ex mansione ter-
rena Bonapanis, mediante foramine, quod asserit jam
adfuisse in Solario, Anellum omnimodè velle ipsam in Uxo-
rem, & hanc voluntatem sequenti die eundem Anellum ipsi
Aloysiæ declarasse in mansione Bonapanis, ad quam acces-
serat cum dicto Russo.

Quantùm verò depositio dictæ Aloysiæ possit in hac par-
te attendi, sufficit observare, præfatum Russo in ejus At- 51
testatione non deponere, se accessisse ad mansionem ter-
renam Bonapanis, sed admisit, Sponsalia una tantùm die
fuisse conclusa in domo ejusdem Aloysiæ, imo cùm dicta
Aloysia asserat, dictum foramen in Solare abfuisse, non
aliter confectum occasione prætensi colloquii, habiti ex il- 52
lo cum Anello, ut alii testes deponunt, semper magis se fal-
sam ostendit juxta animadversa per *Cyriac. contr. 17. n. 8. Ver-
migl. cons.* 30. *n. 16. Pollice de Præbem. Reg. Aud. tit. 7. c. 3. n.*
10. *& 15. tom. 1.*

IV. Depromitur, paucos post dies, & præcisè circa fi- 53
nem mensis Junii denuò d. Anellum Russo ingressum fuisse
mansionem terrenam Bonapanis, & post varia amorosa
colloquia eundem Anellum ei anullum aureum donasse;
Et die seq. in dicta mansione ex præfato foramine fidem
ad invicem dedisse contrahendi matrimonium, etiam oscu-
lis intercedentibus, asserendo quoque tempore dictæ fi-
dei se solam in dicto loco adesse; Verùm cum magna con- 54
trarietate, dum discrepat à depositione Rosæ Condò, at-
testantis, immissionem anuli sequutam fuisse tempore
Sponsalium ex dicto foramine contractorum, & non aliter
simpliciter donatum inter amorosa colloquia, ut asserit
dict. Aloysia, & quod magis est Aloysia constanter fate-
tur, fuisse conclusa Sponsalia ea dicto foramine de men-
se Junii, tempore quo erat sola in domo in præsentia ta-
men Russi socii Anelli; Et è contra d. Rosa asserit, illa 55
fuisse conclusa de mense Augusti in ejus præsentia, tan-
quam socia Aloysiæ, ad hominem excludendo præsentiam
Russo.

V. Denique resultat tempore Emporii, quod in Civita-
te Beneventana celebratur in festivitate S. Bartolomei de
mense Augusti, ipsam Aloysiam in propria domo, matre 56
absente, caput d. Anello, ad hunc effectum ibi ingresso,
madefecisse, & hac occasione eidem anulum donatum re-
stituisse, & verè hoc deposuit, ut ejus falsitas innegabilis
redderetur, tum quia dissentit à depositione Fabii Festæ,
qui vult, ablutionem capitis sequutam fuisse de mense Ju-
nii, Tum etiam quia eo tempore Anellus erat in Carceri-
bus, in quibus permansit usque ad diem 23 Augusti; Et
proindè erat impossibile, quòd præfato tempore d. Aloy- 57
sia illi in ejus domo caput abluere potuisset, quam impro-
prietatem ad comprobandam falsitatem considerant *Pa-
cion. de Prob. lib. 1. c. 40. n. 10. Calder. dec. crim. Cathol.* 8. *n.
3. & Fermos. in cap. Quoniam contra 11. tit. de Probat. numer.*
10. *& 18.*

Coadjuvat ulteriùs nostrum assumptum circa insubsisten- 58
tiam Sponsalium negligentia Vicar. Benevent. nam licèt
plures testes asserant in Solario mansionis terrenæ Angelæ
Bonapanis fuisse confectum foramen, non videtur ta-
men

men in hac parte verificata eorum depositio, ut erant ejus
partes ad excludendam falsitatem, præcipuè quia agebatur
59 de facto permanente; ut est fractura, quæ omnium oculis
subjacet *Clar. §. fin. qu. 4. vers. Quando verò. Seaec. de Judic.
lib. 1. cap. 71. num. 2.*

Ex quibus testium contradictio remanet innegabilis, tam
60 circa locum, quàm circa tempus, & modum contrahendi
prætensa Sponsalia, & proinde ex eorum depositionibus,
nullus probationis gradus inducitur *Farinac. de Test. qu.
65. num. 3. & seq. Vermigl. cons. 131 num. 8. & 12. Conciol. res.
crim. 16. verb. Falsum num 1. & 2. Calder. dec. crim. Cathal.
3. num. 32. Majoran. Oproprax. crim. lib. 2 cap. 6. num. 73. fol.
382. Foler. in verb. Item quod commisit falsitatem num. 37.* ubi
*de Angel. num 25. Cabal. resol. crim 293. num. 8. 9. & seq. &
14.* Maximè quia sumus in terminis singularitatis obstativæ,
dum omnes intendunt deponere de uno individuo, sive de
61 unico, tantùm actu non reiterato, ut hanc circumstantiam
ponderando advertunt *Pollic. de Præbem. Reg. Audient. tit.
7. cap. 3. num. 19. fol. 175. tom. 1. Bos. tit. de Fals. n. 23. Prat.
discept. for. tom. 3. cap. 46 num. 15. Cruf. de Indic. par. 1. cap.
71 num. 4. à Pont. cons. 96. num. 1. tom. 2. Farinac. qu. 64 num.
5. 46. & seq.* ubi, quòd in hoc casu dicitur contrarietas in substantialibus,
ob discordantiam in eis de loco, & tempore,
62 ut in testibus Susannæ, *Guazzin. Defens. 19. cap 2. nu. 9. Calder.
dec. crim. Cathal. 8 num. 35. Majoran Oproprax. crim
lib. 2. cap. 9. numer. 85. Vermigl cons. 382. numer 20. Leo dec.
Valent. 205. numer. 54. lib. 2. & Car. de Offic. S. Inqu. par. 3.
tit. 6. §. 7. num. 46.*

Absque eo quòd possit prætendi, actum Sponsalium cum
63 dicta Aloysia fuisse reiteratum, quia cùm habeatur ex depositione
ejusdem Aloysiæ, unica tantùm vice, & unico
actu fuisse Sponsalia contracta, & deinde ampliùs non reiterata,
clara est contrarietas, ex qua hoc casu infertur, testes
nil omnino probare *Farinac. qu. 64. num 87. vers. fin. Petra
de Fideic. quæst. 12. num. 587 & seq.* Neque posse ad concordiam
reduci, *Farinac. de Test. qa. 65. num 93.* ob contra-
64 rietatem etiam dd. testium depositioni ipsius Aloysiæ, Sed
pro falsis esse habendos, juxta tradita per *Farinac d. qa 65.
num. 104.* Ad nostrum enim effectum sufficit, ut testis dicatur
contrarius, & ne possit concordari, quòd unus deponat
aliquid factum in domo, & alius in Porticu domus, *Farin.
qu. 65. num. 248. 249. & 250.* quæ conclusio mirificè adaptatur
nostro casui, dum omnes testes sunt discordes, non solum
inter se, sed etiam cum dicta Aloysia, tam de loco, quam
65 de tempore, absque modo illos ad concordiam reducendi,
quia, ut diximus, agitur de unico actu *Farinac. quæst. 65.
num 29.* & sic ob eorum discordantiam, & repugnantiam
non solum nil penitus probant *Farinac. quæst. 64. num. 72. &
77.* sed potiùs habentur pro falsis *Aretin cons. 71. col. penult.
Siman de Hæret. tit. 64. num. 62. & Petr. de Fideic. quæst. 12.
numer. 817.*

Et in omnem casum si dicti testes vellent excusari à falsitate,
mediante concordia, non tamen ex eorum examini-
66 bus posset erui ulla probatio contra Anellum, dum ob eorum
confusionem in examinibus nemini illorum credi potest
*Conciol Resol. crim. verb. Falsum resol. 10. pertot. Bos. intit.
de Tort. Test. numer. 14. & in titul. de Opposit. contra Testes
numer. 16*

Eoque fortiùs depositiones dictorum testium sunt repellen-
67 dæ, quia, ultra dictas substantiales contrarietates, ex eorum
dictis deprompras, concurrunt etiam exceptiones personales,
dum in processu defensivo pro parte Anelli constructo
probatur L. B C. A. & Ja. G. esse meretrices & mulieres
68 malæ vitæ, & sicuti infames à testificando repelli *Farinac.
qa 56 num. 358. & 359. Nicolin. in Prax. num. 291. Majoran.
Oproprax. crim. cap. 6. numer. 39 fol. 174. Pollic. de Præbem.
tit 7. cap. 3. nu 63. tom. 1.* I. M. continuò ebrium, ac etiam furem.
N R. & A C. A. F. & B. B pro pluribus furtis inquisitos,
imò dictum R. pro furto etiam ad Triremes transmis-
69 sum, ut ex Sententia in authentica formam, relicta in Secretaria,
& proinde nullum fundamentum in eorum dictis,
& depositionibus fieri posse, ex adductis per *Farinac. qa. 56.
n 26. & seq. Pollic. de Præbem tit. 7 cap 2. n. 68. & Majoran.
Oproprax. crim. cap 6. n. 73. fol. 178.*

Sicuti, & R. C. B non solum quia sufficit ad ejus repro-
70 bationem considerare, esse filiam L. B. mulieris malæ famæ,
& habuisse Patrem pro publico fure reputatum, juxta tradita
per *Cruf de Indiciis delict. par. 1. cap. 26. num. 1. & seq.*
quàm quia resultat, ipsam quoque esse malæ famæ, imò ob
71 falsitatem suæ depositionis deinde non potuisse invenire
Confessorem, qui ipsam absolveret, ut ex publica voce, &
fama deponunt testes in Processu.

Et tamen etiamsi dicti testes tot exceptionibus non essent
subjecti, non tamen essent integræ fidei, ob aliàs exceptio- 72
nes probatæ, & innegabilis amicitiæ, & familiaritatis, quas
habent cum Hunuphrio Patre Aloysiæ Trecarlini, Fumus,
Festa, Bertuccius, Russo, & Mazzone.

Unde cùm in nostro casu contra dictos testes concurrant
exceptiones, jam respectu eorum dictorum, quàm personarum,
non potest ulla fides eidem dari, ex adductis per *Conciol al- 73
leg. 1. nu 24. Farinac. de Test qu. 57 n. 46. qu. 6. qa. 62. num. 80.
& Andreol. controv. 172. num. 9.* Etiam si essemus in casu difficilis
probationis, ex cumulatis per *Honded. cons. 93. num. 50. 74
tom 2. Andreol. cit. loc Gratian. dec. March. 240. numer. 13. &
Farinac. cit. qa. 62. num. 80.*

Magis insuper, magisque ostenditur insubsistentia dictorum
Sponsalium ex depositionibus testium, in defensivo examinatorum
pro Anello, uno ore cum repetito juramento 75
asserentium, dicta Sponsalia nunquam fuisse contracta, quibus,
uti pro Reo deponentibus, magis creditur, ex adductis
per *Farin. cons. 232. num. 38. lib. 2. Vermigl. cons 25. num. 76
14. & cons 131. num. 13 & Concil. alleg. 88. num. 55.* Nam si
dicta Sponsalia fuissent publica, ut exadverso prætenditur,
utique etiam alii de illis notitiam habuissent, ut notant *Farin.
qa. 47. num. 170. Surd. cons 151. numer. 79. lib. 2. & Conciol.
alleg. forens. 83. num. 36.*

Quibus omnibus accedit etiam inverisimilitudo, deprompta
ab examine Aloysiæ, nam ut ista asserit post contracta
Sponsalia anulum aureum Anello restituit, itaque digito 77
ostendit, Sponsalia non fuisse conclusa, dum non est verisimile
suo Sponso voluisse restituere anulum, in pignus suæ
fidei donatum, augendo hac inverisimilitudine ejus falsitates,
juxta *Tex. in l. Mæv. 66. ff. de Legat. 2. leg. Qui filium
64. ff. de Legat. 3.*

Nec dicatur, dicta Sponsalia saltem fuisse contracta mediante
persona Patris Aloysiæ in domo Garophani, juxta
deposita per Russo, quia ultra quòd etiam in hac parte re- 98
currunt exceptiones contra testes, jam superiùs enarratæ &
ad hoc, ut nihil probent satest, quòd testis in una parte reperiatur
falsus, ne etiam in aliis credatur, juxta *dec. Gizzar.
86. num. 3. & 4.* cum concordantibus, citatis *in Instit. crim.
lib. 2. tom. 6. num. 37.*

Et tamen ab examine Bertucci ad d. actum in contestem
dari resultat, quòd Anellus, ac Honuphrius Pater prætensæ
Sponsæ insimul convenerunt, se se conferre ad domum Do- 79
minici Savariani ad effectum dandi verbum pro dictis Sponsalibus.
Ex quibus propterea non solum excluditur, dicta
Sponsalia fuisse conclusa, sed etiam ostenditur falsus dictus 80
Russo, dum testis ab ipso in contestem datus diversimodè
deponit, juxta regulam, de qua *Giurb. cons. 70 num. 36. Valenzuel
cons. 173. num. 75. & 90. Conciol. alleg. For. 95. num. 5.
& Prat. resp. cr 5. nu. 24. & 75.*

Eò magis, quia tanquam à Parte, & Fisco ductus, licèt
unicus contra Inducentes plenè probat *Honded cons 96. n 19.
lib. 1. Giurb. cons. 84. n. 10. Conciol. alleg. 89. nu. 42. Guazz. defens. 81
33. cap. 14. n. 11.* Fortiùs quia ex depositione Dominici Savariani,
in contestem à pluribus contrariis testibus vocati, apparet,
Anellum nunquam dare voluisse prætensum verbum 82
pro dictis Sponsalibus, cui testi multum deferendum, est non
solum ob ejus nobilitatem, ex adductis *in Tom. 2. part. 2 disc.
3. nu. 110.* Sed etiam quia cùm fuerit datus in contestem à dictis
Russo, & Bertuccio, videtur prætermissus à Judice, &
ab illo non examinatus, ne veritas forsan in lucem progrederetur,
& sic semper magis contra ipsos suspicio falsitatis,
etiam ex hoc capite augetur, ad notata per *Pollic. de Præem.
Reg. Aud. tit. 7. cap. 3. n. 11. fol. 185.*

Et fortiùs, quia ad dilucidandas dictas falsitates concurrunt
depositiones duorum testium in defensivo, asserentium,
Honuphrium prætensa Sponsalia inventasse, & quæ redduntur
verisimiles, propter tot falsitates, & contrarietates 83
testium fiscalium.

Demum quatenus etiam dicta Sponsalia subsisterent, quòd
absolutè negamus, adhuc non potest Anellus cogi ad illo- 84
rum observantiam Tum quia non sunt jurata. *Gabr. cons. 186.
n u. 9. ad 15 & Rot. in Comen. Sponsalium 10. Jun. 1705. §.
Præmissaque cor Molines*, ubi, quòd quælibet levissima
causa sufficit, quando Sponsalia non sunt jurata; Tum quia
excarceratione passa unius anni, & mitra à d. Anello, ultra
alias expensas, quas substinuit in tam longo tempore, orta est
inter ipsos magna causa odii, sufficiens, ne cogatur dictum
matrimonium contrahere, ob malum exitum, & scandala, 85
quæ oriri solent in his casibus, ut in terminis firmavit *Rot. dec.
242 num. 13. par. 14. rec.* & benè post hæc scripta magistraliter
id firmavit etiam in *d. Comen §. Hanc autem*, ubi, quòd

justa causa dissolvendi Sponsalia, à Filio contracta reputatur dissensus Patris cum comminatione exhæredationis, & in al-
86 banen. Sponsalium super Censuris 15. Septembr. 1713. coram Ansalda, & 26. Junii 1731. coram Card. Scotto.

Die 5. Septembris 1699. proposita Causa in C.C. sub duplici dubio. I. An constet de Sponsalibus, & de illorum validitate in casu &c. Et quatenus Affirmativè. Dub. II. An Aniellas cogi debeat ad effectuationem Matrimonii. respon-
87 sum fuit: Ad Judices suos. Quo rescribendi modo uti solet S. C. etiam in illis casibus, in quibus fermo fit de
88 remissione, eidem specialiter facta, quando Causæ ad alios Judices spectant, juxta exempla adducta supra disc. 9. à num. 138.

DISCEPTATIO XX.

Reatina Unionis Ecclesiæ.

PRO

Deputatis Seminarii Reatis.

ARGUMENTUM.

Gratia Unionis Ecclesiarum sæcularium, quibus concurrentibus sperari possit à regularibus Familiis.

Usque ab anno 1689. ad augendum divinum cultum, atque ad erudiendam bonis artibus Reatinam Juventutem, Civitas Reatis statuit in illam introducere Clericos
1 Regulares Cong. Matris Scholarum piarum; Non potuit tamen sui desiderii compos fieri, nisi anno 1698. quo tempore cum diversis conditionibus, exhibitis in Summario, iidem exemplaris vitæ Religiosi se declararunt promptos accedere ad d. Civitatem.

Inter dd. autem conditiones fuit eisdem assignatum an-
2 nuum subsidium scut. 127. 50. quod dabatur loco salarii publico Ludi Magistro ejusdem Civitatis; Necnon nonnullæ laicales Societates, & Mons Pietatis d. Civitatis se promptas exhibuerunt annuatim eis solvere sc 172. 50. pro integranda summa annuor. scut. 300.

E contra verò se obligarunt iidem Religiosi exercere pu-
3 blicas Scholas, mediante opera 4. Magistrorum, incipiendo à primis Gramaticæ rudimentis, usque ad Philosophiæ cursum inclusivè. Cum illo addito, quòd quandocumque Magistratoi ejusdem Civitatis visum fuisset, P. Generalis Scholarum piarum deberet providere etiam de Lectore Theologiæ scholasticæ, vel moralis, aut Mathesis pro Civium nobilium exercitio.

Aliæ pariter conventæ fuerunt Capitulationes inter tunc
4 temporis Episcopum ejusdem Civitatis, & dictos Religiosos Scholarum piarum, datæ in Summario, inter quas, ad faciendum rem gratam Civitati, enixè id petenti, se obligavit idem Episcopus manutenere præfatos Religiosos per 8. annos continuos in Seminario; Cum illa tamen correspectiva obligatione dd. Religiosorum, *di provedere il Seminario Vescovale di Rieti di 3. Soggetti, uno de' quali sia Maestra de' Seminaristi, l'altro Repetitore, e il terzo Maestro del Pubblico.*

Quamvis autem iidem Religiosi ex eorum parte punctualiter semper adimpleverint omnes proprias obligationes, &
5 capitulationes, ut notorium est in nostra Civitate; Non sic evenit respectu obligationis Locorum piorum, à quibus promissæ subventiones, & contributiones, nunquam præstitæ fuerunt; Pro bono pacis semper tacentibus, & nunquam reclamantibus dictis Religiosis.

Verum tamen est, quòd SS. D. N. commiserans illorum statum, atque sublevare intendens eorum maximas angu-
6 stias, mediante particulari Breve, expedito die 19. Aug. 1705. datoque in Summario, applicavit, seu concessit iisdem Religiosis 5. primò vacaturas ex 10. Cappellaniis, relictis in Terra, seu Loco S. Jo. in Valle Reatina pro eorum Collegii fundatione, & substentatione, cum onere celebrandi missas, à piò Te atore ordinitas, necnon solvendi scut. 50. annua ex fructibus dictarum 5. Cappellaniarum Seminario Reatino, ad effectum ibi educandi duos pueros originarios ejusdem Terræ, cum addito, ut reliqui fructus d. Cappellaniarum quolibet anno à PP. prædictis deponerentur, ad effectum ædificandi eorum Ecclesiam, & Collegium, quodque usquequò talis ædificatio Ecclesiæ, & Collegii perfecta
7 fuisset, idem Seminarium teneretur eosdem Religiosos retinere, eisque in omnibus, & per omnia de victu, & vestitu providere.

Cumque impossibile fuerit cum tenui multiplico fructuum 8 dictarum Cappellaniarum, quarum aliquæ ultimo dumtaxat loco vacarunt, nedum perficere, sed neque etiam incipere magnam fabricam Ecclesiæ, & Collegii, pro qua, juxta delineationem, factam à Peritis in arte, requiritur impensa scut. 15. mil. & ultra, ut refert Episcopus in Relatione, data in Summario; Fecerunt proinde iidem Religiosi id, quod eis in dictis angustiis permissum fuit, emendo aliquas domunculas in illo sito, in quo construendæ erunt illorum domus, & Ecclesia, quæ omnia notoria sunt in nostra Civitate.

Ex quo factum est, quòd adhuc moram faciant in Se- 9 minario, quod ob notas præteritorum annorum, & notiores præsentium temporum calamitates, in eo reperitur deplorabili statu, ut pro continuanda manutentione dd. Religiosorum coactum fuerit diminuere Alumnorum numerum, ut refert d. Episcopus in ejus Relatione, ibi: *Attentis præteritarum annorum calamitatibus, Seminarii redditus adeò sunt extenuati, ut Alumnorum numerum quolibet anno diminuere necessarium fuerit.*

Inter has igitur reciprocas Seminarii, & dd. Religioso- 10 rum, magnas angustias, ultimo loco Dei providentia factum fuit, ut vacaverit Ecclesia Parochialis, olim Collegiata S. Joan. in Statua, ob promotionem illius Rectoris ad unum ex Beneficiis præbendatis in Cathedrali; Cumque eadem Ecclesia, tam ratione situs, quàm omnium aliorum adjunctorum, de quibus infra, ex omni parte aptissima reputetur pro ibidem construenda Ecclesia, & erigenda Domo pro dd. Religiosis: Hinc humillimæ ex parte Civium Reatinorum SS. D. N. porrectæ fuerunt preces pro Gratia Unionis d. Ecclesiæ favore dd. Patrum, eisdemque precibus Civitatis proprias adjunxerunt supplicationes præfati Religiosi, datas in Sum.

De more remissæ fuerunt eædem preces huic S. C. & ab ea 11 ad Episcopum pro Informatione, & Voto; Quod transmisit usque sub die 11. Dec. 1717. In eoque æquè fideli, at sincera facti narratione oculis EE. PP. subjecit, tam magnam utilitatem, quàm extremam necessitatem dd. Religiosorum, pro d. Gratia Unionis.

Evulgata notitia omnium præmissorum per nostram Civitatem, permisit pariter Deus, ut aliqui Spiritus contradi- 12 ctionis multa, à vero prorsus aliena, tali intrepiditate, tantaque inculcatione asseruerint, ut magnam fecerint impressionem; Fuitque proinde, Nobis non auditis, neque in scriptis, neque in voce informantibus, relata Causa inter simplices Preces in Cong. habita die 15. Jan. 1718. quando rescriptum fuit pro Gratiæ rejectione.

Institimus deinde pro nova audientia in seq. Cong. die 12. 13 Feb. 1718. quæ fuit benignè concessa, cum rescripto. *Ad mentem*: Unde repropomitur hodie, & attentis rationibus, & congruentiis, de quibus infra speramus exaudiri.

Duæ sunt principales bases nostræ instantiæ, necessitas 14 nimirum, & utilitas stabilis permanentiæ dd. Religiosorum in nostra Civitate, quibus concurrentibus favore Religiosarum Familiarum solet Apostolica Sedes de facili Unionis Gratias concedere, ex adductis à Fag. in cap. Sicut unire nu. 21. de Excessib. Prael. & à Barbos. in cap. Quod Dei timorem 15 n 6 de Stat. Monachor. & resolvit hæc S. C. favorem Clericorum Regularium Matris Dei in Mediol Unionis 21. Aug. 1717. quando dubio: *An sit signanda Supplicatio*, respondit *Affirmativè, reservato regressu in Casu dissolutionis.* Utramque autem non possumus melius demonstrare, magisque evidentibus probationibus ostendere, quàm opportunè repetendo hic verba Informationis, & Voti Episcopi, quæ sunt sequentia: *Applicationem hanc adeò proficuam, & necessariam ad divini cultus augmentum, & animarum utilitatem Reatini Cives existimarunt, ut eam propriis nominibus intercluso Libello, benignissimis EE. VV. Literis pariter anno, SS. D.N. praeter non exhibuerint: Et equidem; cùm Ecclesia Parochialis S. Jo. in Statua sita reperiatur in meditullio Civitatis, & in publica Foro, ubi omnes Mercatores, & plerique Artificum inhabitant, & ubi quotidiè confluit Populi multitudo, vel ementium, & vendentium, vel ad sæcularis Gubernii vicinum Palatium, & Montem Pietatis continuò recurrentium, 16 expedit, ut in ea non unus tantùm, sed plures Operarii præsto sint ad Sacrificia celebranda, ad Confessiones audiendas, & imbecilles in Fidei rudimentis adjuvandos. Hæc sanè* omnia

omnia mirabiliter præstare valent Clerici Regulares Schola-
rum piarum, qui Chori obligationibus non addicti, sicut cæte-
ri Regulares, publicæ animarum utilitati semper prompti,
& parati inveniuntur. Nec minor propterea erit particularis
animarum utilitas, si solùm Parochialem Jurisdictionem res-
piciamus. Nam licèt modernus Archipresbyter suo muneri
non defuerit, tamen quatenus Parochialis ista dictis Patribus
concedatur, cùm satis numerosa sit, majori cum attentione,
& Parochianorum satisfactione administrabitur, nam plures
habebit Parochos Coadjutores, qui, vel præsenti in Sacra-
mentorum administratione opem afferant, vel absenti in om-
17 nibus animarum necessitatibus ipsius vices gerant. Tanta sanè
utilitas sperari non potest à solo Archipresbytero, qui, pro-
pter redditüum tenuitatem, alios Operarios conducere non va-
let, licèt messis magna sit. Quamvis etenim antiquitus hæc
Ecclesia fuerit Collegiata, & plures haberet Canonicos, no-
stris tamen temporibus nulla remanserunt, præter solum no-
men. Collegialitatis vestigia, & Canonicatus, ad simplicia
Beneficia redacti, per Rectores possidentur, quorum major
pars, vel in Romana Curia, vel alibi morantur, nec al-
ius ipsorum aliquod vel minimum Ecclesiæ præfatæ præstat
servitium.

Cæterùm necessitas quoque erigendi pro Patribus Scholarum
18 piarum Collegium petitam applicationem urgere videtur. Cùm
etenim ad Juventutem literis erudiendam jam fuerint in hac
Civitate admissi, & etiam consequuti sint effectum applica-
tionis quinque supranominatarum Cappellaniarum, itaut ho-
diè sufficientem habeant annuum redditum pro sustentatione
decem circiter Religiosorum, ulteriùs protrahenda non vide-
tur formalis Collegii erectio: at pro ista novum ædificium
construendum sit, vix sufficit summa scut. 25. millium, ut
colligitur ex ædificii graphide, auter delineata: Si tanta pe-
19 cuniæ quantitas ex annuis suprafatis redditibus ad summam
300 circiter scutorum ascendentibus colligenda sit, Collegii
perfectam erectionem vix viderent Civium Reatinorum seri
Nepotes.

Sed, quòd reflexione magis dignum est, si redditus pro sub-
20 stentatione Religiosorum destinati, in ædificationem novi Col-
legii quolibet anno impendantur; Unde interim desumenda
erunt necessaria pro dictis Patribus alimenta? Seminarium,
quod spatio 20. annorum ea præstitit, una cum Vestiario, im-
possibile est, quod tale onus, ampliùs substinere valeat, cùm,
ut supra narratum est, actenus præteritis, & adhuc duran-
tibus calamitatibus, Puerorum numerum redacere coactum
21 fuerit, ne ulteriori ære alieno gravaretur, & nisi levamen
aliquod afferatur, omnes etiam alumni brevi dimittendi erant:
Ut igitur, tam animarum utilitati, quàm necessitati Patrum
Scholarum piarum, & Seminarii indigentiæ, simul provideda-
tur, magis opportuna occasio in tota hac Civitate contigere non
potest, quàm ea, quam modò præbet imminens vacatio Ecclesiæ
Parochialis S. Joannis, quæ, ultra laudatam situationem in medio Ci-
vitatis, plures habet ædes, & domunculas cohærentes, ad Re-
22 ligiosæ Familiæ habitationem facile adaptabiles.

Admodum autem attendendas esse consimiles Relationes,
quæ per Ordinarios ad sacram Cong. transmittuntur; per
hæc numero verba observavit Rot. dec. 14. num. 27. cor. An
23 saldo, & concordant adducti in hac Tom. p. 2. disc. 1. §. 11. n. 3.

Quibus additur illa circumstantia, omni consideratione ad
nostrum effectum digna, quòd Gratia, non petitur pro U-
nione d. Parochialis ad favorem alicujus Loci pii, de novo,
& hic, & nunc vocandi, & introducendi in nostram Civi-
24 tatem, itaut talis Unio debeat esse fundus, & dos integra
Fundationis faciendæ, Sed ad favorem Loci pii, qui per
21. annos in nostra Civitate cum ingenti animarum, & stu-
diorum emolumento reperitur, cum sua sufficienti dote, &
cum necessariis illius S. C. facultatibus. Et cùm aliter, pro-
pter Ecclesiæ, & habitationis deficientiam, in Civitate Rea-
tina diutiùs manere non possit, nisi cum totali Seminarii ex-
terminio, ne hoc accidat, pro Gratia talis Unionis humilli-
mè supplicamus.

Et eò fervent ius, quò patet, quòd petita hujusmodi Unio
non fiat ad commodum alicujus Loci pii, nullam habentis
connexionem cum bona educatione Juventutis & bona um
artium cultura, sed præ se petitur pro Clericis Regularibus
25 Scholarum piarum, qui ex eorum particulari Instituto ad
utrumque tenentur, & eorum obligationes, non sine Bo-
norum omnium laude in eorum Domibus, & Collegiis pun-
ctualiter adimplent: Et propterea pro Gratia nostræ Unio-
nis militat punctualis lex Papalis, seu clara & literalis Reg.
13 Cancel. in qua SS. D. N. ab illa generali prohibitione, re-
vocatione & cassatione Unionum Beneficiorum cujuscum-
que qualitatis, factarum ad favorem personarum in amplissi-

ma etiam Ecclesiastica dignitate constitutarum, sequentibus
claris verbis excepit illas (sunt ejus verba præcisa) quæ fiunt 26
pro fundatione, seu dotatione, augmento, vel conservatione
Collegiorum, & aliorum piorum, & religiosorum Locorum, ad
Fidei catholicæ defensionem, & propagationem, bonarumque
artium culturam, institutorum.

In cujus Regulæ sequelam ita unanimiter tenent Valenz.
cons. 22. num 54. Paris. de Resign. lib. 2 quæst. 9 nu. 19. in fine, 27
Kokier. ad Reg. Cancell. reg. 11. num. 17. Garz. de Benef. par. 2.
cap. 11. num. 289 Barbos. ad Conc. sess 24. de Reform. cap. 13.
num. 11. & de Jur. Eccles. univ. lib 3. cap. 16. de Union. benef.
num. 34 & de Potest. Episc. alleg 66 sub num. 30. Gonzal. ad
regul. 8. Cancel. gloss. 5. §. 3. nu. 48. Turricel. de Union. cap. 15.
num. 56. Rot. dec. 411. num. 6. cor. Cavál. & dec. 44 num. 3 cor.
Veral par. 3 & dec. 419. n. 4. cor. Ludov. ubi Add. nu. 6. & cor.
Emer. jun. dec. 673. num 4. vers. Neque rursùs, & dec. 817. n.
2. par. 18. rec. quæ in specie loquitur de Unione Ecclesiæ Pa- 28
rochialis Collegio Societatis Jesu; Et respondendo objecto,
innixo dispositioni Conc. Trid. sess. 24. de Reform. cap. 13. à
quo prohibentur Uniones Parochialium Monasteriis, aliis-
que regularibus Domibus, ad rem ait: Visum fuit, hujusmodi
objectum non obstare, quia cùm Unio suprad. Ecclesiæ facta
fuerit pro augmento, & conservatione Collegii Societatis Je-
su, ad Fidei catholicæ defensionem, & propagationem, bo-
narumque artium cultum, cessat d. prohibitio Conciliaris, ex 29
ratione, quòd in generali dispositione prohibitoria credendum
profectò non est, quòd religiosissimi Patres Trid. comprehende-
re voluerint illas Uniones, quæ tendant ad augmentum cultus
divini.

Neque aliquam merentur animadversionem ea, quæ in 30
contrarium motivari possunt.

I. Enim nullam habet facti, & veritatis assistentiam pia
illa meditatio, quòd PP. Scholarum piarum, mediante U-
nione Ecclesiæ Parochialis vellent eximere Curam Anima- 31
rum à Jurisdictione Ordinarii Reatini, sibique appropriare
omnia Ecclesiastica Beneficia in d. Ecclesia existentia.

Objectum enim nullam omnino subsistentiam in facto ha-
bet: Solemnissimè siquidem testatur Episcopus in ejus Rela- 32
tione, quòd iidem Religiosi expressè coram ipso se decla-
rarunt, promptique sunt iterùm eandem solemnem emitte-
re protestationem, quoties, & quando EE. PP. videatur,
Unionem, de quo est quæstio, sequi debere, sine præjudicio
Jurisdictionis Ordinarii quoad ea, quæ Curam Animarum
concernunt, & collationem simplicium Beneficiorum, in eadem
Ecclesia existentium, sunt verba dicti Episcopi, ubi supra: Et
ad omnem abundantiorem cautelam ad dictum effectum pu-
blicum renunciationis Instrumentum omni spei hujusmodi
assequutionis Beneficiorum stipulatum fuit die 22. Maii
17 9. per Acta Quintilii Notarii Cardinal. Vicarii.

Quæ omnia uniformia sunt Juris communis dispositioni,
secundùm quam duo innegabilia sunt. I. Quòd Parochi re- 33
gulares in concernentibus curam animarum in omnibus sub-
jacent Ordinariorum Jurisdictioni, ut in terminis Collegii
Societatis Jesu resolvit hæc S. C. in Osnabrugen. 8. Jan. 1613.
teste Monacell. in Form. 9. numer. 88. fol. 21. & generaliter Rot.
dec. 10. num. 25. apud de Prosper de Territ. separat. II. Verò,
quòd Unio alicujus Ecclesiæ illam strictè comprehendit,
nullo autem modo apta est comprehendere Beneficia, in eis-
dem Ecclesiis sita, & fundata, quæ, uti membra, & cor- 34
pora separata, habentia proprios redditus, & titulum di-
stinctum, nunquam remanent unita cum ipsa Ecclesia, ut per
hæc numero verba id firmavit Rot. dec 729. num 3. cor. Emer.
jun. & concordan. citati in dec. 14. num. 7. & dec. 9. num. 6. cor.
Duran. & dec 1 5. n. 2. & 3. cor. Cer.

II. Non subsistit assertum præjudicium Datariæ Apo-
stolicæ, quæ per Uniones Beneficiorum privatur emolu- 35
mentis Expeditionis Bullarum in casu obitus possessorum
Beneficiorum unitorum.

Responsio enim in promptu est, observando scilicet cum
Amayd. de Styl. Datar. lib. 1. cap. 18 §. 4 de Quinden. num. 21.
& cum Card. de Luc. de Benef. disc. 89. num 3 vers. Tum au- 36
tem, & Rot. cor. Seraph. dec 141 num. 1. & 10. quòd Paulus
II. in ejus Const. 6 in Bullar. nov. tom. 1. ad evitan. hujusmodi
præjudicia Datariæ, per viam regulæ, & legis generalis de-
terminavit solutionem quindennii respectu Beneficiorum uni-
torum, regulando vitas Beneficiatorum cum tali, quali
uniformitate ad dispositum in leg. Hæredem tum ff. ad Leg. falc.
quòd observant etiam Gallesi. in Opusc. ad annat. § multi.,
& Lotter. de Benef. lib. 1. quæst 24. à num 1. Cumque tempo- 37
re Clem. X. ortum fuisset dubium, an idem quindennium
solvendum esset ab illis Collegiis, quæ ad Fidei catholicæ de-
fensionem, & Juventutis bonam educationem instituta sunt,

fuit ab eodem Summo Pontifice, re maturè perpensa, deter-
minatum, omnia Loca pia, seminaria, Collegia, etiam
instituta ad defensionem catholicæ Fidei, & Juventutis bo-
nam educationem, indistinctè teneri, & obligata esse ad
dictam invariabilem solutionem Quindennii, ut videre est
38 in ejus *Constit. 50. in Bullar. nov. tom. 6.* Itaut hodie nullum
omnino in hac parte considerari possit præjudicium Data-
riæ, ex Unionibus, quæ fieri solent favore religiosarum Fa-
miliarum, & piorum Locorum: Eòquia, ultra maximam
illam expensam, quæ necessaria simpliciter est pro Bullis
Unionum, omne possibile præjudicium proveniens ex eo,
quòd Beneficia unita nunquam vacant, abundè compensa-
tur cum d. fixa, & invariabili solutione de 15. in 15. annos
39 punctualiter facienda, ut observat *Rot. decis. 181. num 13.
& 14. cor. Bentacas.* ibi: *Major fortassè resultat utilitas Do-
mino directo ex invariabili Taxa, semel firmata, quàm si
determinato tempore esset renovanda &c. Unde hoc etiam pra-
cticari solet in Quindenniis, Cameræ Apostolicæ debitis &c.*
& concordant adducti *ab Ursel. concl. leg. 100. nu. 20. & d. Rot.
dec. 198. num. 4 p. 19. rec*

III. Non obstat generalis regula, quòd Beneficia sæcul.
40 conferenda sunt sæcularibus, regularia verò Regularibus
de qua post *Tex. in cap. Singula de Præb. in 6. & in Clem. 1. de
Supplen. neglig. Præl. Card. de Luc. de Benef. disc. 64. n. 3. &
Rot. cor. Bich. dec. 360. num. a.*

Illa enim procedit in termin. collationis Beneficiorum, quæ
41 Jure proprio, durante vita Beneficiatorum, fit ab Ordina-
riis Collatoribus, habentibus restrictam facultatem confe-
rendi Beneficia, nullo autem modo apta est ligare manus
Summorum Pontificum, qui in omni materia, & præcipuè
in Beneficialibus, amplissimam, & illimitatam habent fa-
cultatem illa uniendi Locis piis, justa concurrente causa, ut
in specie observat *Carol. Ant. de Luc. ad Vestrigl. §. 2. annot.
8. de Union. Benef. quæst. 5. numer. 12.* ibi: *Circa Unionem Be-
neficiorum de potestate non esse dubitandam: Papa enim, tan-
quam Caput Ecclesiæ catholicæ universalis visibile, habet
amplissimam potestatem &c. Unde, quamvis Unio Beneficiorum
non possit fieri in genere mensæ Capitulari &c. hoc habet lo-
42 cum, quando Unio fit per Ordinarium, secus si per Papam.* Et
contrario objecto respondendo ad vertit *Rot. dec. 411. n. 2. & 3.
cor. Caval.* ibi: *Item, quòd hæc Unio facta fuerat de Beneficiis
sæcularibus Collegio regulari, contra regulam, quòd sæcularia
Sæcularibus, regularia verò Regularibus debeantur: Respon-
debatur, Unionem fuisse factam cum expressa reservatione Be-
43 neplaciti Apostolici &c. & quòd authoritas Papæ suppleat de-
fectum solemnitatum &c.* circa quam conclusionem concor-
dant adducti *in dec. 360. num. 5. cor. Bich. & dec. 17. n. 19. apud
de Prosper. de Territor. separat.*

Concurrente autem justa causa, solent Summi Pontifices
faciles præbere aures religiosis Familiis, similes Gratias U-
nionis Ecclesiarum Parochialium petentibus, concedendo
44 eis Parochiales Ecclesias, à sæcularibus Curatis antea pos-
sessas, juxta frequentia exempla Parochiarum Urbis, in
qua, ex 86. Parochiis, 30. possidentur à Regularibus, ex
quibus nostris temporibus id fuit practicatum in Parochia
S. Nicolai ad Cæsarinos, in alia S. Laur. ad Montes, in
alia S. Joan. de Malva, & aliæ ultimo loco erectæ fuerunt
in ipsismet Ecclesiis religiosorum Ordinum, ut sunt illæ
S. Pauli, & S. Sebastiani, S. Laurentii, & S. Agnetis ex-
45 tra Muros, & S. Francisci in Monte Mario, Prout etiam
aliæ sæculares Ecclesiæ concessæ fuerunt religiosis Familiis,
nempè insignis Ecclesia S. Mariæ ad Montes piis Operariis
S. Balbinæ, & similes.

Ejusdemque laudabilis praxis bonam illam adducit con-
46 gruentiam, animarum saluti unicè directam *Card. de Luc.
in Relat. Rom. Cur. for. disc. 22. num. 3. & 5.* his verbis: *Cùm
expediat, quòd ultra Parochum, & Clericos sæculares, aliqui
adsint Regulares, qui ministrent quoque Divina, & Sacra-
menta, illud præsertim Pœnitentiæ &c.* Cujus Sacramenti
respectu urgentes veræ non essent difficultates illæ, *& un così
fatto rossore di accusar se medesimo, & aprir quella circostan-
za, la quale tal' ora è più di vergogna, che la sostanza dello
stesso peccato*, sunt verba *Cardin. Palav. nell' Istor. del Conc.
lib. 12 cap. 14. num. 16.* de quibus *in Instit. erim lib. 4. tit. 7. n. 55.*
47 Quæ difficultates crescunt in immensum in parvis Civitati-
bus, in quibus adsunt pauci Confessarii ex Clero sæculari,
semper Pœnitentibus noti, & ut plurimum consanguinei,
vel affines. Ad facilitandum proinde hujus necessarii Sacra-
menti administrationem, negari non potest nimiùm con-
ducere, ut in parvis Civitatibus adsint Confessarii ex Clero
regulari, qui, tanquam exteri, raro solent esse affines, &
consanguinei Pœnitentium.

IV. Non obstat, quòd per dictam Unionem privaretur
alimentis, & congrua manutentione unus ex Presbyteris 48
sæcularibus, qui posset pro tempore obtinere, & possidere
d. Parochiam.

Cùm enim ex introductione jam sequuta Religiosorum
Scholarum piarum, illorumque stabili mora in nostra Ci- 49
vitate remaneat innegabilis publica omnium Civium spi-
ritualis utilitas, totiusque Juventutis Reatinæ commo-
dum quoad bonam educationem, & studia, experientia te-
ste, & id comprobante Episc. in ejus Relat. applicantur
pro adæquata responsione verba illa S. *Pelagii Papæ*, scripta
Benigno Archiepiscopo relata *in can. Scias Frater 7. quæst. 1.* 50
Nam plurimorum utilitas unius utilitati præferenda est,
cum concordan. apud *Gratian. disc. 478. num. 11.* & ad no-
strum præcisum effectum *Pignat. cons. 577. num. 11. tom. 1. jux-
ta Rom. impress.*

Absque ulla prorsùs difficultate, ex quo in Parochiali Ec-
clesia, de qua agimus, adest quædam pia Congregatio, ca- 51
nonicè erecta à notoriæ probitatis Viro P. Baldinnecio, unà
cum tribus aliis antiquis Confraternitatibus: Reperiun-
tur pariter in illa septem Altaria, & tres Sedes ad audiendas
pœnitentium confessiones: Itaut impossibile videatur, ut
unus Parochus possit devotioni dd. piarum Confraternitatum
satisfacere, cum unico Missæ Sacrificio, ibidem quotidiè
celebrando.

E converso autem PP. Scholarum piarum omnia prædi-
cta, & longè majora commoda præstare poterunt, eòquia 52
saltem sex Sacerdotes inibi semper facere deberent, quoti-
diè Missas in illa celebrare; Fidelium confessiones audi-
re; Et Confratres omnium dictarum Confraternitatum
piè dirigere, & sanctificare poterunt, mediante Sacra-
ment. frequenti administratione, & divini Verbi continua
prædicatione.

Innegabile pariter erit æquè promptum, & quotidia- 53
num commodum totius Populi audiendi plures Missas in
eadem Ecclesia, posita in medio Civitatis, & in Loco,
ab omnibus frequentato; Mittendi eorum pueros ad exer-
cenda opera pia, ad studia, & addiscendam doctrinam
christianam, & ad omnia alia christianæ pietatis officia,
præcipuè respectu Infirmorum, qui maxima facilitate,
etiamsi plures reperiantur in extremis, assistentiam habe-
re poterunt à dictis sex religiosis Viris, continuò mo- 54
ram facientibus in eorum Domo, semperque paratis ad oc-
currendum omnibus indigentiis spiritualibus Civium Reati-
norum.

Seminarium denique suam pariter præsentaneam expe- 55
rietur utilitatem, magnumque sublevamen, eò quia ho-
diè, attenta propria obligatione manutenendi dd. Religio-
sos, opus habuit diminuere Alumnorum numerum; E con-
verso autem post Gratiam Unionis, hodiè petitæ, nedum
sublevabitur ab onere manutenendi præfatos Religiosos,
sed habebit annua scut. 50. ex fructibus 5. Cappellaniarum,
ab eisdem Religiosis possessarum, cum quibus poterit duos
Alumnos augere, & commodè manutenere; Ultra il- 56
lam aliam magnam utilitatem, resultantem ex eo, quòd
Clerici, inibi moram facientes, poterunt circa literariam
eruditionem uti opera Magistrorum PP. Scholarum piarum,
absque ullo stipendio, vel minima recognitione; Ex quo
infertur alia considerabilis utilitas, quòd scilicet summa il-
la, quàm dare teneretur Ludi Magistris sæcularibus pro eo-
rum salario, posset converti in aliorum Alumnorum au-
gumentum, seu numerum.

Ex denegatione ulteriùs dictæ Gratiæ Unionis hoc seque-
retur præjudicium Seminario, ac Civibus Reatinis, quòd, 57
vel Patres Scholarum piarum post 20 & ultra annos Rea-
te discedere omnino debebunt, non sine damno, & dedeco-
re Civitatis, & Seminarii, impossibile enim est ut inter
paucos annos Ecclesiam, & Collegium ædificare possint;
Vel si diutiùs in Seminario manebunt, & usque ad Ecclesiæ,
& Collegii perfectam erectionem, eò miseriæ deveniet Semi-
narium, ut omnino clauden. sit.

Ex quibus propterea, insimul unitis, utilitas tam spiritua-
lis, quàm temporalis totius Populi, Civitatis, & Diœcesis
Reatinæ talis videtur esse naturæ, talisque evidentiæ, ut in
controversiam adduci nullatenus possit.

V. Non obstat vicinitas Ecclesiæ S. Jo: cum Ecclesia Ca-
thedrali, ob dubium, quòd minuatur ad istam concursus ex 58
majori frequentia d. Ecclesiæ S. Io:

Hæc enim non est de novo hodiè fundanda, sed à multo
tempore ædificata reperitur, ac de præterito decorata etiam 59
fuit honore Collegiatæ, cum suo Capite, & 12. Canonicis;
Et propterea, sicuti de præterito hujusmodi prætextus non
fuit

fuit habitus in aliqua consideratione, ita negligendus pariter hodiè videtur.

Imò reflexio hæc potiùs retorquetur, quia cùm in Ca-
60 thedrali, præter Canonicum Pœnitentiarum, non adsint, nisi alii duo Confessarii, quorum unus est ex nostris Religiosis pro Confratribus Societ. SS. Sacram. posito, quòd in vicina Ecclesia S. Joan: adsint multi alii Confessarii: Pœnitentes occasione accedendi ad istos à remotis partibus Civitatis, facilè deinde accedent ad Cathedralem, ad venerandum Corpus S. Barbaræ, nec non miraculosam Imaginem S. M. de Populo, erga quas universa Civitas specialem profitetur devotionem.

In omnem verò casum, objecto punctualissimè in Jure res-
61 pondet *Rot. cor. Seraph dec. 847. num. 3.* his verbis. *Quartum præjudicium ex eo deducitur, quòd diminuitur concursus Populi, accedentis ad Cathedralem, & sic detrahitur ejus decori, & honori; Sed hoc non esse præjudicium considerabile censuerunt DD. cùm ex alia parte præponderet favor augumenti cultus divini, ut benè per Butr. &c. Nam in eo consistit honor iste, ut cultus divinus augeatur, cap. Audientiam de Eccles. ædifican. & Pignatel. consul. 179. num. 4. tom. 1.* ibi: *Cùm ex eo notabile cultus divini augumentum resultet, quod cæteris considerationibus præpanderare debet, & Rot. dec. 165. num 17. par. 16 rec.* ibi: *Iterùm DD. existimarunt nullius esse conside-*
62 *rationis præjudicium, quòd dicti Patres possent pati ob diminutionem concursus Populi ad illorum Ecclesiam. Quia divini cultus favor, & augumentum similia præjudicia prorsus excludit, atque antecellit*: Cùm quibus processit *hæc S. C. in Parmen. Festiv. S. Cruc. 9. Aug. 1698. & 28. Mar. 1699.* ut videre est *in To. 1. p. 2. discep. 5. nu. 118. & seq.*

VI. Non obstat periculum diminutionis eleemosyna-
63 rum pro Missis, quæ hodiè relinquuntur Cathedrali.

Quia nostri Religiosi, ultra obligationem Missarum, ce-
64 lebrandarum pro singulis defunctis propriæ Religionis, diebus non impeditis, habent aliam specialem obligationem celebrationis 5. quotidianarum Missarum pro adimplemento onerum Cappellaniarum, sibi unitarum à SS. D. N. & ulteriùs ille, qui ex iisdem exercet Curam in nostra Ecclesia, tenebitur pariter Missam applicare pro Populo. Et proinde quisque videt, quòd nisi eis communicetur privilegium
65 pluries in die celebrandi, concessum aliquibus Ecclesiis, specificatis *in Institut. Crim. lib. 1. titul. 10. §. 3. num. 61.* denegatum verò ab hac *S. C. in una Bracharen. 14. Martii 1711.* Sacerdotes Reatini nullam habent occasionem timendi diminutionem eleemosynarum pro Missis; Quæ ulteriùs notorium est, in tali affluentia relinqui in nostra Civitate, ut non valentes illius Cives à se ipsis celebrare, illas distribuant
66 Sacerdotibus exteris, ut respondendo in specie huic objecto observavimus *sup. discep. 5. num. 128.*

Et nihilominùs subjungimus, quòd hujusmodi assertum
67 præjudicium, utì eventuale, incertum, & pendens à libera voluntate Fidelium, in nostris terminis in nulla prorsùs consideratione habendum est, ex adductis *in dicta discep. 5. à num. 127.*

VII. Non obstat, quòd Patres Scholarum piarum com-
68 modè habitare possint in domunculis, ab ipsis emptis, absque ulla necessitate acquirendi novam Ecclesiam.

Hujusmodi enim reflexio una est ex illis considerationi-
69 bus, quæ licèt speculativè plausibilis videatur, in fractione panis apparet undique impracticabilis, ut in simili observat *Raynald. tom. 1. ad cap. 16. supplet. 3. num 2.* cum aliis *in Instit. crim. lib. 3. tit 6. à num 8.* Eò quia dictæ domunculæ non sunt inter se connexæ, minusque constructæ pro habitatione Familiarum regularium; Inter illas nulla reperitur Ecclesia: Et quod magis est, ad hoc, ut aliquam formam Domus regularis habere possent, multæ essent demolien-
70 dæ, & aliæ de novo ædificandæ, cum illis maximis impensis, indicatis ab Episcopo, quæ omnibus notæ sunt, & quibus succumbere nullo modo possunt dd. pauperes Religiosi.

VIII. Demum, non obstat alia similis apparens refle-
71 xio, quòd cùm dictis Regulares habeant scuta 500. annua, detractis scut. 300. pro eorum congrua manutentione: reliqua sc. 300. poterunt erogari in constructionem Ecclesiæ, & Domus.

In hac enim parte verè defecerunt contrariæ scrutatio-
72 nes, atque miserè allucinati fuerunt illi, qui ita discurrunt: Quia non summa sc. 500. sed alia sc. 511. 50. verè est illa, quam hodiè habent dicti Religiosi in nostra Civitate, hoc est sc. 50. quæ eis contribuuntur à Seminario pro illorum Vestiario, sc. 250. ex redditibus 5. Cappellaniarum, sc. 20. pro Lectura Theologiæ moralis, sc. 14. pro eleemosyna, unì ex iisdem, assistenti pro audiendis Confessionibus Confratrum SS. Sacrament. sc. 50. quæ retrahi possunt ex pensionibus Domuncularum, ab eisdem emptarum, & sc. 127. 50. à 73
Civit. pro Scholis.

Hoc posito, quatenùs dicti Religiosi non ampliùs moram facerent in Seminario, sed in dictis eorum Domunculis, si 74
id possibile esset, sine Ecclesia, & sine necessariis Officinis, quod per viam falsæ hypothesis, & pro simplici discursu hic supponimus, tunc statim deficerent eis sc. 100. hoc est sc. 50. ex pensionibus domuncularum, in quibus ipsi deberent habitare, & sc. 50. à Seminario, quod non teneretur ampliùs illa subministrare Religiosis, ipsis non assistentibus: Imò è contra ex redditibus Cappellaniarum in hoc casu deberent Religiosi subministrare Seminario sc. 50. pro manutentione duorum Alumnorum. Non possunt pariter facere stabile fundamentum in sc. 20. pro Lectura Theologiæ moralis, & in aliis sc. 14. quæ solvit Societas SS. Sacramen. 75
quia ista pendent à mera voluntate Confratrum, & illa ab arbitrio Episcopi, ut in specie resolvit *S. C. E. de mense Aug. 1715.*

Remaneret proindè dictis Religiosis pro eorum victu, & vestitu sola summa sc. 157. 50 quæ dantur à Civitate pro Scholis, & sc. 200. provenientia à Cappellaniis, ex quibus detrahendo sc. 300. pro fabrica, juxta contrariam prætensionem, remanerent scuta 27. 30. pro manutentione, 76
aliisque indigentiis omnium Religiosorum. Dignentur proinde Eminentissi Patres eorum summa prudentia considerare, an cum hujusmodi tenuissimo assignamento valeat ad praxim reduci dictorum Religiosorum manutentio in nostra Civitate, omnibusque mature pensatis, multiplici eorum favorabili suffragio cum d. Gratia Unionis Oratores consolari *Durum enim valdè esset negare hunc spiritualem con-* 77
solationem Civitatis, enixè supplicanti, ait *Pignatel.* loquens in puncto nostri casus *in consil. 179 num. 4. tom. 1. juxt. Rom. impres.* Longeque durius, non exaudire preces illius, quem Spiritus Sanctus posuit regere Ecclesiam Reatinam, pro conscientia, & veritate testantis, & asserentis; *Ut tam Animarum utilitati, quàm necessitati PP. Scholarum piarum, & Seminarii indigentiæ simul provideatur, magis opportuna occasio in tota hac Civitate contingere non potest, quàm ea, quam modò præbet imminens vacatio Ecclesiæ Parochialis S. Jo.* 78

Die 20. Maii 1719. proposita Causa in C. C. sub dubio: *An sit concedenda Gratia Unionis Ecclesiæ S. Joannis in Sextua*; Non fuit resoluta. Reproposita hac Causa die 10. Julii 79
1719. An sit concedenda Gratia unionis sancti Joannis in Sextua, fuit rescriptum: *Affirmativè juxta modum, & modus est, quòd Patres ad Beneficia, & Capellanias aspirare non possint, & quòd Ecclesia uniendæ remaneat subjecta Ordinario quoad concernentia Curam Animarum, & quòd eidem Ordinario subjectæ remaneant Confraternitates, in Ecclesia erectæ; Itaut Episcopus eorum Altaria etiam visitare possint.*

DISCEPTATIO XXI.

Nullius Dispensationis.

ARGUMENTUM.

In Matrimonio rato, & non consummato, justa concurrente causa, an possit Summus Pontifex dispensare, altero ex Conjugibus dissentiente.

IN *Tom. 1. par. 1. discept. 3. num. 59.* sequentes doctissimum 1
Sanchez, in matrimonii materia communem Magistrum, pro certo habuimus, id esse omni Jure permissum Summis Pontificibus; Sed quia casus dictæ disceptationis erat in terminis dispensationis, petitæ ab utroque Conjuge, abstinui 2
ab ulteriori comprobatione dictæ conclusionis.

Quæ, re maturè perpensa, & attentè consideratis omnibus considerandis, videtur innegabilis, illiusque affirmativa non sine injuria maximæ Pontificiæ potestatis in controversiam adduci potest.

Ad id demonstran. præmitto, quòd de potestate Summi Pontificis dissolvendi matrimonia rata, & non consumata, 3
concurrente justa causa, & ad petitionem utriusque Conjugis, nulla hodie adest difficultas, ex adductis *in dicta Tom. 1. pac. 1. discept. 3 à n. 4. usquè ad nu. 24.*

Exemplis autem, ibidem indicatis *à numer. 6. usque ad* 4
numer. 9. addimus aliud, in Historiis nimis celebre, sub Clem.

Clem. VIII. relatum à *Spondan. ad annum 1599. num. 4. &*
5 *à Pignatell. consul. 147. num. 6 tom. 1. & à Card. Ossat. epist. 180. tom. 1.* Aliud Innoc. X. relatum à *Gobat. in Theolog. experiment. cap. 10. de Matrim. cas. 18. à num. 176.* Et aliud SS.
6 D. N. mediante Voto C. C. *in Oriolen. 16. Maii 1711.* ut videre est *in lib. 61. Decret. C. C. fol 207.*

Hoc præmisso, deveniendo ad terminos dispensationis
7 matrimonii rati, uno ex Conjugibus dissentiente, opinio affirmativa, nedum communis est inter Theologos, & Canonistas, sed, omni diligentia pervolutis Authoribus, de materia tractantibus, nullum inveni Doctorem, qui hanc potestatem in Summo Pontifice non admittat, justa tamen, ac urgenti concurrente causa, ut recognosci potest ex.

Amic. in Curs. Theolog. Tom. 9. de Matrim. sect. 2. vers. Ex
8 *his infertur fol. 128.* ibi: *In his casibus potest Pontifex, etiam altero Conjuge invito, Matrimonium dissolvere, ut cum multis &c. quia cùm hæc Potestas sit concessa Pontifici propter pu-*
9 *blicum bonum Ecclesiæ, cujus causas expendere est solius Pontificis, poterit etiam, consensu alterius Conjugis non requisito, in eodem dispensare.*

Avers. de Sacram. Matr. part. 2. sect. 6. vers. Extendit fol.
10 *mihi 242.* ibi. *Extendit quoque Medina &c. ut possit Pontifex, justa existente causa, dispensare in dissolvendo Matrimonio rato, non solùm ex mutuo Conjugum consensu, sed etiam altero eorum invito, quia sicuti de facto concessum est, ut possit alter Religionem ingredi, & in ea profiteri, & ità dissolvere Matrimonium ratum, etiam altero invito, ità id posse fieri ex alia justa causa, quamvis absque Religiosa Professione.*

Barbos. ad tit. Cod. Solut. Matr par. 2. Rub. num. 103. ibi:
11 *Si autem sit Matrimonium non copula consumatum, tunc Canonistæ communiter concedunt, illud posse dissolvi ex causa, per Summum Pontificem &c. etiam altera Parte invita,* & infià *sub num. 105.* ibi: *Quod si uterque Sponsus consentiat, posse Papa dissolvere Matrimonium de plenitudine potestatis, etiam nulla causa subsistente, sed si unus tantùm petat dissolu-*
12 *tionem, non potest illud dissolvere, nisi ex justa causa,* & hac eadem loquendi formula utuntur *Tasson. de Antephat. fol. 405. nu. 3. Gabr. tom. 2. Commun. conclus. 11. lib. 11. de Matr.* citatus à *Tancredo, & Sanchez,* ubi infra.

Caspens. in Curs Theolog. tom. 2. tract. 26. de Matrim. disp.
13 *7. sect. 4 per tot.* & signanter *num. 31. fol. 723.* impress. Lugduni anno 1643. apud Gabriellis Boissetti, ibi: *Controversia ergo est de Matrim. rato, nondum consumato, an solubile sit ex ejusdem Pontificis imperio, gravi interveniente causa; Hac enim deficiente certum videtur, non posse validè dissolvi per dispensationem Romani Pontificis; Sicuti etiam videtur certum casu, quo possit, & posse ipsis etiam renuentibus Conjugibus, & à puncto dispensationis dissolutionem matrimonii tenere.*

Clericat. in Erotbem. Eccles. cap. 143. num. 14. fol. mihi
14 *385.* ibi: *An Matrimonium Fidelium ratum, non consummatum possit dissolvi authoritate Pontificis, quacumque ex causa; Respondeo affirmativè, si causa sit gravis, & justa &c. Id concedit etiam altero Conjuge invito, urgente gravi causa, quæ talis reputatur, si subsit periculum gravium rixarum, & scandalorum; Si mutua cohabitatio esse non possit, vel ob lepram, vel ob Infirmitatem contagiosam, seu sterilitatem.*

Idem Clericat. de Sacr. Matrim dec. 13. num. 51. ibi: *Ter-*
15 *tium tandem dubium est, an in casu Dispensationis ob justam causam in Matrimonio rato sit necessarius consensus utriusque Conjugis, & communiter Doctores respondent negativè, adeo ut etsi unus Conjux sit invitus, & resistat petenti Dispensationem, eidem contradicendo, nihilominus Papa poterit eam concedere, ubi sic cognoverit pro bono publico, & Animarum salute expedire.*

Colleg. Salmatic. tract. 9. cap. 4. num. 62. ibi: *Extendit de-*
16 *niquè Medina, ut possit Pontifex Dispensationem hanc concedere, etiam invito Conjuge altero, quemadmodum inquit, dispensat, ut per Professionem Matrimonium ratum dissolva-*
17 *tur, altero Conjuge renuente, & cum eo convenit Gobat. Theolog. experim. tom. 1. tract. 2. num. 692.*

Coninch. de Sacram. disp. 26. de Sacram. Matrim. dub. 6. de
18 *Unitat. & insolubilit. Matrim. num. 33.* juncto *num. 35. fol. mihi 753.*

Corrad. in Prax. Dispens. lib 7. cap. 5. num 13. fol. mihi
19 *226* ibi: *Etiam non adhibito mutuo consensu Conjugum, quia, existente causa, potest Summus Pontifex dispensare, altero eorum invito,* ibique eam adducit congruam rationem; *Quia repugnantia alterius nequit Pontificiam potestatem impedire, ne alteri, habenti justam dissolvendi causam, petentique Dispensationem, consulat.*

Curt. jun. cons. 170. num. 1. ibi: *Cùm primum Matrimonium*
non fuerit consumatum, succedere videtur communis opinio 20
Doctorum, quòd in Matrimonio non dum consumato Papa habeat latissimam potestatem, & ideò potest per Dispensationem illud dissolvere, etiam unà Parte invita, ut concludit Gloss. &c.

Dian. coordin. tom. 3. tract. 1. de Potest. Pontific resol. 96.
nu. 6. ibi: *Justa existente causa, dispensare potest Pontifex in* 21
Matrimonio rato, absque mutuo consensu Conjugum; Ratio est, quia potestas hæc dispensandi, non in gratiam, & bonum, præcipuè privatum ipsorum Conjugum, sed in primis ipsius Ecclesiæ concessa est.

Felin. cons. 26. circa finem. 22

Gabriel Commun. Conclus. tom. 2. lib. 11. tit. de Matrim. fol.
90. Observantes hic, quod Liber hujus Authoris, quem ci- 23
tant, & sequuntur *Sanchez, & Tancredus* in locis infra citandis, in Bibliothecis Urbis nullatenus reperitur.

Gozzadin. cons 2. num. 29. ibi: *Fateor, quòd Papa potest*
solvere matrimonium, contractum de præsenti, copula car- 24
nali non sequuta, ubi loquitur de Dispensatione, à Papa Mantuæ Duci concessa respectu matrimonii rati, Uxore reluctante, & invita.

Guttier de Matrim. cap. 53. num. 3. in fine, ibi: *Ad hoc ta-*
men, ut Pontifex dispenset in Matrimonio rato, non conside- 25
ratur mutuus consensus Conjugum, sed existente justa causa, potest Pontifex dispensare, altro eorum invito, ut cum aliis probat, & resolvit Sanchez &c. Quod ipse quoque probo.

Medin. de Sacram. Homin. Contin. lib. 5 cap 89. per tot. §.
Sed neque ante finem, ibi: *Sed neque ad hujusmodi dispen-* 26
sationem, aut relaxationem utriusque Sponsi requiri consensum, sed esse satis si unus eorum separationem, & libertatem postulet, & priùs *cap. 88. vers. Quorum* præmiseram, post multum, & profundam jam à multis annis considerationem ita sensisse

Natt. cons. 290. col. 2. ad finem lib. 2. 27

Perez. de Matrim. disp. 20. sect. 7. num. 8. ibi: *Quod si justa*
causa subsit, repugnantia alterius Conjugis nequit Papæ po- 28
testatem impedire, ne alteri, habenti justam causam dissolvendi, & petenti Dispensationem consulat.

Ripoll var. cap. 8. num. 117. & seqq.

Rossignol. de Sacram. Matrim. tom. 1. disquis. 1. num. 5. ibi:
Sed authoritas in Superiore non dependet à voluntate Par- 29
tium, sed solummodò à causa, quæ eidem proponitur ad dispensandum; Ergo si ea fuerit justa, & rationabilis, ad instantiam unius poterit dispensare, etiam altero reluctante.

Sabell. in Summ. verb. Matrimonium num. 28. in fine,
ibi: *Ratum verò tantùm, & non consumatum benè potest* 30
per Summum Pontificem dispensari, ipsis etiam renuentibus Conjugibus.

Sanchez, de Matrim lib 2. disp. 15. num 7. ibi: *Ut Ponti-*
fex dispenset in Matrimonio rato, non desideratur mutuus 31
Conjugum consensus, sed, existente causa justa, potest Pontifex dispensare, altero eorum invito, quia si justa causa subsit, repugnantia alterius nequit potestatem Pontificiam impedire, ne alteri, habenti justam dissolvendi causam, petentique Dispensationem, consulat.

Soccin. cons. 28 num. 6. lib. 1. 32

Tamburin. Oper. Moral. lib. 8 de Matrim. cap. 6. de Indissol.
Matrim. numer. 5. ibi: *Inquires, an, invito altero ex Conju-* 33
gibus, possit Pontifex in hoc dispensare &c. Respondeo, etiam altero invito, sicuti altero invito, potest alter Professionem emittens dissolvere vinculum Matrimonii rati; Ratio autem est, quia id Christus Dominus reliquit prudentiæ Pontificis, non arbitrio Contrahentium.

Tancred. de Matr. lib. 2. disp. 16. num. 1. fol. 104. ibi: *Nec*
tamen, causa justa existente, desideratur mutuus consensus 34
Conjugatorum, ad hoc ut dispenset Pontifex, quia nequit alterius dissensus Pontificiam potestatem impedire.

Tasson. de Antephat. fol. 405. num. 3.

Tanner. Oper. Moral. tom. 4. disp. 8. de Matrim. quæst. 5.
dub 4. num. 71. fol. 2229. ibi: *Assertio tertia; Existente justa* 35
causa dispensare potest Pontifex, etiam absque mutuo consensu Conjugum; Ità est communi Doctorum, quos citavimus, Sententia &c. Ratio est, quia potestas hæc dispensandi, non in gratiam, & bonum præcipuè privatum ipsorum Conjugum, sed in primis ipsius Ecclesiæ concessa est.

Vidal. in Arc. Salutar. tit. de Matr. Sacr. inquis. 1. num. 68.
fol. mihi 133 ibi: *Addo, quòd positu justa, & gravi causa,* 36
solvitur per Dispensationem Papæ Matrimonium ratum inter Christianos, etiam invitis Partibus, ità Sanchez &c. Tannerus &c. qui de communi testatur. Ratio est, tùm quia repugnantia unius non potest impedire, quin Papa justam petitio-
nem

nem alterius exaudiat; Tùm quia hæc potestas dispensandi
præcipuè, non bonum privatum, sed publicum, & commune
bonum Ecclesiæ respicit.
Volp. resol Moral. verb. Matrimonium resol. 110. numer. 5.
37 Ibi: Quod autem possit Pontifex Matrimonium ratum solvere,
seu dispensare, scribit Gloss. in cap. Ex publico, sed non posse
Pontificem hoc facere absque justa causa, secundùm probabilio-
38 rem Sententiam; Quando verò dispensat, non requiritur
utriusque consensus de necessitate.
39 Zilet. consil. Matrim. 1. num. 8.
Nec defuere exempla, in quibus Summi Pontifices hac
40 potestate usi fuerunt, inter quæ unum refertur à Gozadin.
cons. 2. in themat. Facti, & num. 29. in fine, ubi exscripsit
verba Dispensationis, quæ sunt hæc: Etiam D. Francisca
(quæ erat Uxor Friderici Mantuæ Ducis) non audita, nec
in hoc suum consensum præstante, dissolvas, quemadmodum
factum fuit, cùm idem Dux Fridericus, ad normam Sen-
tentiæ, ab Apostolico Delegato prolatæ, non citata, nec
audita dicta Francisca Uxore, matrimonium deindè cum
alia nobili fœmina contraxerit, ut refert Gozadin. ubi supra
antè num. 1. Quamvis autem ipse Juris Consultus contra-
41 riam tueretur opinionem, ejus tamen privatæ Sententiæ
præferri debet Pontificium Oraculum, quod executioni de-
mandatum fuit, ut in debilioribus terminis Sententiæ cujus-
cumque Judicis, quod in illius conflictu nulla habenda sit
ratio Consulentium in eadem Causa, probavi in Instit. crim.
lib. 2. titul. 8. num. 243. Potissimum quia dubitandi ratiò pe-
nès eundem J.C. versabatur circa non verificationem con-
ditionis, & causæ, cujus intuitu Dispensatio concessa fue-
rat, ut manifestum est sola lectura d. consilii num. 14. num. 16.
& num. 19.
Alium verò similem casum refert Dian. coordin. tom. 3.
tract. 1. de Potest. Pontific. resol. 94. nu. 11. ibi: Et etiam posse
ob communem pacem dispensare, altero ex Contrahentibus in-
42 vito, quod est menti tenendum, & vidimus, ita fecisse Greg.
XIII. cum Duce Albano, vulgò de Alva de Torres, qui con-
traxerat primò matrimonium de præsenti per Procuratorem
cum filia Ducis de Alcalà Hispali, & secundò cum alia, quod
consumaverat.
III. Demum est Alex. VII. qui die 31. Martii 1661. si-
43 milem dispensationem concessit Principissæ Mariæ Jo: Ba-
ptistæ de Nemours, tribuendo amplam facultatem Nuncio
Apostolico, & Archiepiscopo Parisien. mediantibus se-
quentibus verbis: Per præsentes committimus, & manda-
mus, ut conjunctim procedentes, postquam ex Informationi-
bus, extrajudicialiter captis, supradictum asseritum Matri-
44 monium, inter prædictos Carolum Principem Lotharingiæ
& Mariam Joannam Baptistam Principissam contractum, car-
nali copula minimè consumatum fuisse Vobis constiterit &c. su-
per eodem Matrimonio rato tantùm, & non consumato, autho-
ritate nostra Apostolica dispensetis, ipsumque matrimonium,
& illius vinculum, etiam dissentiente memorato Carolo Princi-
pe Lotharingiæ, eadem authoritate dissolvatis.
Ration. autem, milit. pro hac opinione plures sunt.
45 I. Quia si matrimonium simpliciter ratum, altero etiam ex
Sponsis invito, ex sola Juris Canonici dispositione dissolvi
potest per regularem Professionem, juxta Text. in can. Dis-
pensatio 27 quæst. 2. & in cap. Verùm, & in cap. Ex publico
46 de Convers. Conjugat. Sac. Conc. Trid sess. 24. can. 6. de Ma-
trim. Card. Bellarm. in Controv. tom. 2. cap 38. num. 1. & seq.
Less. de Justit. & Jur. lib. 2. cap. 41. num. 69. Laymon Oper.
moral. lib. 5. tract. 10. par. 2. cap. 6. à num. 3. cum aliis apud
Colleg. Salmat. de Matr. tr 9 cap. 4. nu. 24. & Garz. de Benefic.
par. 7. cap. 10. num. 83. Multo magis id practicari potest in
47 uno, vel altero particulari casu, justa, & urgente concur-
rente causa.
Si enim Ecclesia in hoc casu per legem generalem dis-
48 pensat super matrimonio rato, & non consummato, nec
curat de dissensu alterius Conjugis, quia istum putat ir-
rationabilem, utpotè adversantem perfectiori statui, &
majori bono alterius Conjugis, religiosam vitam ample-
cti volentis, difficile erit assignare congruam rationem,
quare eadem Ecclesia, cujus omnis potestas in supremo
illius Capite, Summo Pontifice residet, non valebit simi-
49 liter dispensare in aliis casibus particularibus, neglecto
irrationabili dissensu alterius Conjugis, quoties in iisdem
casibus particularibus par militat ratio, quæ in illa lege
generali, ut scilicet consulatur spirituali saluti Conjugis,
dispensationem petentis, & curetur majus bonum in evitan-
dis scandalis.
50 II. Quia tale potestatem Christus Dominus reliquit
sui Vicarii prudentiæ, & regulato arbitrio, non autem
irrationabili voluntati unius, vel alterius ex Contra-
hentibus.
III. Quia cùm Summus Pontifex potestatem habeat
dissolvendi matrimonia rata, ad petitionem utriusque Con- 51
jugis, ex animadversis supra num 3. Dissensus unius ex
Conjugibus nequit impedire effectum hujusmodi Pontificiæ
potestatis; Minusque potest operari, ut Pontifex non con- 52
sulat conscientiæ illius, qui justam habet causam obtinendi
dispensationem.
IV. Quia hujusmodi potestas non respicit bonum priva-
tum, sed unicè habet pro fine bonum publicum, quod pro- 53
inde retardari non debet à privata voluntate unius ex Con-
trahentibus matrimonium, eo quia expendere hujus causas
respicientes publicum bonum spectat ad supremum Princi-
pem, non autem ad privatum Contrahentem.
V. Quia potestas Superioris in nostris terminis non pen-
det à voluntate Partium, sed fuit eidem attributa à Chri- 54
sto Domino Nostro, regulanda ab existentia, & urgentia
justæ causæ, præscindendo à consensibus Partium; Sicu-
ti enim non attento mutuo consensu utriusque Partis, ex ad-
ductis in Tom 2. par. 1. discept. 3. à num. 24. semper requiritur
justa causa pro matrimonii rati dissolutione; Ita eadem cau-
sa concurrente; non est curandum de Conjugis irrationabili
dissensu
VI. Quia cùm Sum. Pont. latissimam, amplissimamque
habeat potestatem circa matrimonium simpliciter ratum, ut
notat Fagn. in cap. Ex parte nu. 6. de Convers. Conjug. ibi: 55
Quam quidem opinionem arbitror veram esse, si matrimonium
sit tantummodò ratum, quia circa illud latissimè patet Papæ
potestas, & Via in Instit. Jur. Can. lib. 2. tit. 9. de Sacr. Ma-
trim. vers. Ratum dicitur fol. 141. ibi: Ratum dicitur in quan-
tum est Sacramentum &c. Super quo Papa habet latissimam
potestatem. Hinc fateri necesse est, quòd hæc latissima po-
testas Summi Pontificis lædi, aut minui, nec illius usus im-
pediri potest ex irrationabili dissensu unius Partis, quia dum 56
Papa ex justæ causæ motivo dispensat, non id faciat, ut Pri-
vatorum placito, & studio obsecundet, sed suo utitur Jure,
suoque satisfacit officio paternæ illius Providentiæ, qua gra-
vioribus malis occurrere, & majus bonum sui Gregis curare
tenetur.
Aut igitur asseverandum foret, Summum Pontificem
absolutè carere potestate dispensandi super Matrimonio
rato, & non consumato; Aut si hoc, sine temeritatis 57
nota, & injuria Pontificiæ authoritatis, affirmari non po-
test, admitti quoque debet, exercitium talis potestatis non
esse per necesse subordinatum mutuæ utriusque Conjugis vo-
luntati.
VII. Demum, quia donec Matrimonium consu-
tum non est, corpus unius Conjugis transferri dicitur in
potestatem alterius solùm revocabiliter, nec adhuc alter in 58
alterum nanciscitur plenum dominium, & irrevocabilem
possessionem; Et proinde parum detrimenti infertur Con-
jugi dissentienti, cùm primævæ restituatur libertati, nec ad
perpetuum cœlibatum damnetur, sed alias inire nuptias
possit, ut notat Gonzal in cap Verùm num. 7. in fin. vers In-
super non sequitur, de Convers. Conjugat. Covar. par. 2. de
Sponsal. cap 7. §. 4. num. 6. Clericat. de Sacram. Matrim. dec.
15. num. 7. & 8 ubi proponens sibi hanc eandem difficultatem
his verbis: Justitia non patitur, ut Jus nostrum sine nostro
consensu auferatur; Sed per matrimonium ratum acquisitum
est uni Conjugi jus in corpus alterius Conjugis; Ergo à Pa-
pa non debet ei Jus suum auferri, eodem invito, per dissolu-
tionem matrimonii: Eidem objectioni sub num. 39. ita satisfa-
cit; Non 6. Quia ad tollenda scandala permittitur ablatio
Juris acquisiti per Conjugem in alium in solutione matrimonii
rati, tantoque magis, quia Conjux nihil perdit in substan-
tia, dum declaratur liber, & latè Roffignol. de Sacr. Matrim.
tom. 1. §. 2. disquis. 1. per tot. & signanter nu 7.
Concordat Card. Bellarmin. tom. 1. contr lib. 2. cap. 38. de
Monach. fol 1725. ibi: fit autem sine ullius detrimento quando
matrimonium est ratum &c Potest alteri nubere, & æque be-
nè, atque antea, cùm adhuc sit Virgo, & nihil infamiæ in-
currat &c.
Ex quibus remanet manifestum, quòd non à conditione 59
communis consensus utriusque Conjugis, sed à concursu
justæ, & rationabilis causæ, prudenter moturæ animum
Summi Pontificis ad Dispensationem elargiendam, depen-
deat suæ potestatis exercitium in dispensando.
Et proinde deveniendo ad hujusmodi causas inter illas ap-
probatas, adnumerari communiter solet illa gravis odii, ini-
micitiæ, infensique animi, vigentis inter Conjuges, eorum-
que Consanguineos, ut, concordantibus relatis, probat 60
Felin.

Felin. conf.26. num.19. Menoch. conf.385. num.7. Sanch. de Matr. lib.2. disput.16. num.30 Corrad. in Prax. Disp. lib.8. cap.7. numer.33. in fin. Gobat. in Theol. experim. tractat. 10. *de Matrim. cas.*18. *num.*692. ubi, quòd ab Inn. & ex hoc motivo concessa fuit similis dispensatio inter persona vulgaris conditionis, *Filliuc. Oper. moral. tom.*1. *tract.*10. *de Sacram. Matr. quæst.*9. *nu.*59. *De Just. de Dispens. matr. lib.*2. *cap.*10. *à num.*16. *& num* 23. *Aversa de Matr. quæst.*2. *sect.*6. *vers. Plu-*
61 *res autem fol. mihi* 242. *Card. de Luc. de Matr. disc.*7. *num.*7. *& disc.*9. *nu.*7. *& n.*15. ubi refert duos casus similis Dispensationis, concessæ ob dissidia, & inimicitias utrinq; subortas.
Atque habemus in hac parte celebre Votum Card. Lan-
62 cellotti, quod est tenoris sequentis: in quo §. *Et ideò* asserit, factis ab ipso diligentiis, non invenisse Authorem, qui hanc causam non approbet
Hispalen. Dissolutionis Matrimonii. De Potestate Papæ
63 dispensandi super matrimonio rato, non consumato, non est dubitandum, quidquid multi Theologi existimaverint; hanc enim opinionem communiter sequuntur Canonistæ post *Gloss. in cap. Ex publico de Convers. Conjugat.* & approbant Theologi non pauci, inter quos *Cajet. in Opusc.*
64 *tom.*1. *tract.*28. *de Matr. quæst. unic.* infinitosque Canonistas, & multos Theologos refert modernus *Sanch. de Matr. lib.*2. *disp.*14. *sub n.*2. *vers. Hanc Sententiam*, quem solum satis est allegare, ad evitandam congeriem Doctorum, ubi quoque adducit authoritates plurium, qui testantur, se vidisse multas Dispensationes Summorum Pontificum, &
65 inter cæteros *Henriqu. de Matr.* qui affirmat, Gregor. XIII. unica die cum XI. dispensasse, & eandem Sent. etiam secuta fuit *Rota in Causa Burgen. Dissol. Matrim.* 17. *Junii* 1594 *cor. cl. m. Justo*, (quæ est *dec.*86 *post* 2. *Vol cons. Farin.*)
Cæterùm verissimum est etiam convenire, ut non concedatur talis Dispensatio absque urgentissima causa, quòd similiter tradunt *Canonistæ omnes in d. cap. Ex publico*, i.ut *Hostiens. ibidem sub n.*16. *circa med.* & post eum *Anchar.*
66 *& Butr. in fine* notent, non expedire in hac materia multum laxare habenas, quod notavit etiam *Old. ad. inter Consil. matr. cons.*1. ubi ponderat quædam verba *Inoc.* ex quibus colligit, Pontificem hoc cum difficultate facere velle; Ad id confert dispositio *Text. in cap. Ex parte il* 2. *eod. tit.* in quo cavetur, non esse dirimendum matrimonium ra-
67 tum, etiamsi alter Conjugum in hæresim lapsus sit, & faciunt tradita per *Abb. in d. cap. Ex parte n* 13. ubi dicit, tale matrimonium non posse dissolvi, nisi in casibus à Jure expressis, vel omnino similibus, quod repetit *in d. cap. Ex publico in fin. eod. tit.* ubi videtur restringere causas ad ingressum Religionis.
Quare difficultas reducitur solum ad causas; An sint sufficientes, & rationabiles; Et quantùm ad primam causam, quæ ex disparitate Conjugum, nempè ætatis, nobilitatis, & divitiarum, illa approbatur à *Felin. cons.*26. *n.*19.
68 *v. item maxima disparitas, Soccin. sen. con.*29. *num.*8. *lib*1. *Dec cons.*112. *ad fin Nav. cons.*3. *de Sponsal. Cels. Ugo cons.*101. *n* 12. *in fin. Menoc cons.*385. *n* 4. *& præs.*10. *n.*39. *l.*2. post omnes allegatos prædictus *Sanch lib.*2. *disp.*16. *n.*1.
Verùm ab antiquioribus illis non adducitur hæc causa sola, neque firmatur, causam solam sufficere, Ultra quòd
69 loquuntur in majori disparitate, & *Felinus* expressè dicit de ea disparitate, quæ est inter Principem, & Servum, quæ disparitas non adest in casu isto, & propterea non auderem firmare, ex hoc solùm, dispensationem esse concedendam, ne nimis in hac materia laxentur habenæ, contra *Host.* & alios, supra allegatos.
II. Causa, quæ adducitur de animo Viri, non contrahendi, etiamsi approbetur *à Socin & aliis*, qui allegantur *à Sanch. de Matr.* ubi supra *n* 7 non tamen mihi satisfacit; Tum quia videtur quodammodò improbabilis, cùm, cir-
70 cumscripta Juvenis confessione, vix aliàs probari possit; Confessio autem Conjugum non admittitur ad dirimendum matrimonium, ut dicitur *in d. dec. Burgen. cor. b. m.*
71 *Justo*; Tum quia si deficit consensus, vel aliàs matrimonium fuit nullum, dicendum est, illud non adesse, & ita vana esset dispensatio, sed opus esset declaratione circa defectum consensus, & nullitatem matrimonii.
III. Causa adducitur ex ingenti odio, & discordiis, quæ
72 inter Virum & Uxorem intercedunt, itaut Juvenis nullo modo induci possit ad cohabitandum cùm Uxore, & ex inimicitiis, quæ inter ipsos, eorumque Consanguineos, vertentur, ex eo, quòd Affines Juvenis nullo modo pati possunt hoc matrimonium, quod illis invitis contractum fuit. Unde, nedùm peccata adulterii, sed etiam scandala, venena, & neces probabiliter timeri possunt.

Hæc causa approbatur à pluribus pro sufficienti, & rationabili ad concedendam dispensationem, & specie à *Fe-*
*lin d. cons.*26. *Socin. d. cons.*29. *Navar. d. cons.*30. *de Spon-* 73
*sal. & Menoch. d cons.*385. *& præsumpt* 10. supra allegatis; Quibus consentiunt *Port. d. cons.*154. *nu.*22. *&* 24. quem, una cum prædictis, refert etiam *Sanchez* ubi supra *n.*3. *&* 4.
quo loco testatur etiam de quadam dispensatione, concessa 74
ab Eugenio IV. ex causa odii inter Conjuges.
Et hanc causam sufficientem dicit *Cajetan.* cujus authoritas multum me movet *Opusc. d. Tom.*1. *tract.*28. *de Matr.*
quæst. unic. ubi habet hæc verba: *Utrum discordia, orta* 75
inter Conjuges hujusmodi, sine spe remedii, sit rationabilis causa dispensandi, crederem quod sit, consensu Conjugum accedente, tùm in favorem animarum, ne scilicèt Adolescentes in adulteria ruant, aut permanere quasi cogantur,
dum separati perpetuò manerent; Tum ad evitanda homici- 76
dia, quæ à desperatis Conjugibus faciliè procurari possunt &c. tum ad bonum Pacis restituendum inter eos.
His addi possunt alii, quos non allegat *Sanchez*, nempè
*Anchar. cons.*239. *sub n.*4. *ante med.* ubi admittit, justam 77
causam dispensandi super rato matrimonio esse, si Vir protrahat consumare, ne Mulier cogatur perpetuò expectare; Et ita in casu fortiori comprobat etiam causam discordiarum, & odii.
Item *Bertran. cons.*218. *in fin. vol.*5. ubi dicit, prodesse 78
ad obtinendam similem Dispensationem, quòd matrimonium sit clandestinum, & occasione cujus morti, & sub-
crescant rancores inter Cognatos, & Affines, cùm ma- 79
trimonium displicuerit propter imparitatem.
Item *Parpurat. cons.*437. *n.*7. *in fin. & nu* 9. ubi firmat, 80
causam evitandi scandali esse sufficientem.
Item *Burs. cons.*461. *n.*72. qui dicit propter salutem animarum, & ob meliorem statum consequendum, Papam
dirimere matrimonium ratum non consumatum, & alle- 81
gat *Jacob. Enr. cons.*39.
Denique *Rot. in d. Causa Burgen.*17. *Jan* 1594. *cor. b. m.* 82
Justo, ubi admittit causam vitandi scandala esse justissimam pro dissolvendo matrimonio rato.
Et ideò cùm hanc reprobari posse non credo, maximè
ubi jungatur cum disparitate, & Ego, facta diligentia, non 83
inveni aliquem, qui similem causam quoquo modo in hoc proposito reprobet, licèt non desint Doctores, qui aliquas causas reprobaverint, ut videre est apud *Gozzad cons.*2. *& apud Cart. jun. cons.*170. qui in eodem casu scripserunt contra Causam Dispensationis.
An autem hujusmodi inimicitiæ, odia, discordiæ, &
timor scandalorum sint sufficienter probata, ad effectum 84
concedendi Dispensationem, erit videndum, licèt pro parte illorum Conjugum, cùm petatur Dispensatio in forma commissaria, prætendatur sufficere, quòd ea coram Exequutore verificentur &c.
Longè autem majoris momenti existimanda est hæc causa periculi scandalorum, & gravis odii inter Conjuges, quando res agitur inter nobiles, & potentes Familias, non uni
subjectas Principi, sed in libera Patria viventes, & in par- 85
tem dominationis, regendæque Reipublicæ adscitas; Faciliè enim intelligi licet, quantum sit timendum, ne discordiarum semina in publicum, ac diuturnam tranquilli status mutationem, atque ipsius publicæ quietis interversionem, erumpant.
Non refragante, quòd hujusmodi discordiæ, ortum ha-
beant ex ipsa lite, instituta super matrimonii nullitate: Nam, 86
etiamsi indè originem traxerint, nihilominus justam, fundatamque præbent causam, ob quam gravioribus periculis, publicisque inconvenientibus occurrere deceat paternam Summi Pontificis Providentiam, impediendo judiciariam contentionem per viam gratiosæ dispensationis, ut in ter-
minis justæ causæ inimicitiæ, ex lite super matrimonii 87
validitate subortæ, habemus dispensationem concessam inter Joan. de Conca, & Michaelem Blancum, in cujus Brevi hæc leguntur: *Ratione hujusmodi matrimonii graves lites, & inimicitiæ ortæ jam sint, & majores fuissent &c.* ut videre est apud *Corrad. in Prax. dispens. lib.*8. *cap.*7. *num.*35.
Itemque alterum similis dispensationis ab Urb. VIII. indul- 88
tæ super matrimonio rato, quod contraxerat Blanca Svarez cum Hiacyntho Remos, videre est in Breve, desuper expedito die 13. Aprilis 1637. ibi: *Litem, & Causam super nullitate, seu invaliditate hujusmodi matrimonii contra eundem Hiacynthum coram eodem Ordinario, seu alio Judice competente introductam, & cùm in prosequutione Litis, & Causæ hujusmodi ratione præmissorum gravia odia, & inimicitiæ ortæ sint &c.* Necnon aliud ab Alex. VII. mediante Voto C.C.
inter

inter Petrum Vitadum de Valmaseda, & Eleonoram de
Arenaro, & Ave, ibi: *Tumquòd inter dictos Oratores graves dissentiones ortæ sint, & de præsenti vigeant*, ut videre
est in *Lib. 13. Decret. fol. 233.* Et rursus in alio casu similis dispensationis concessæ à Clem X. inter Joan Lucam Crucium
89 Tyburtinum, & Silviam Argolam de Terra Taleacotii,
ex Breve expedito die 16. Septembris 1671. ibi: *Undècùm graves, periculosæque inimicitiæ inter eos, eorumque Consanguineos ortæ essent.* Et demum aliud exemplum habemus ejusdem Alexand. VII. qui simplicem dispensationem
impertitus fuit super matrimonio inter nobiles Personas Rei-
90 publicæ Januensis, nempè Babilanum Pallavicinum, & Annam Mariam Pinellam, ea hac ipsa causa odii, inimicitiæ,
& periculi scandalorum, ut patet ea Brevi, expedito die 2. Decembris 1662 ibi: *Exortis verò inter eos, eorumque Parentes, seu Consanguineos animorum alienationibus, inimicitiis, & odiis, propter quæ magnoperè timendum est, ne matrimonium hujusmodi, nisi dissolvatur, difficiles habeat exi-
91 tus, quinimo, evidens imminet periculum, ne gravia inde scandala, & inconvenientia sequantur.*

Pro alia pariter Causa admittitur à Doctoribus impotentia Viri ad consumandum matrimonium, ne Uxor cogatur invita ad cœlibatum perpetuò servandum, quod Jus non pa-
92 titur, vel subjiciatur incontinentiæ periculis ex longa mora in consumatione matrimonii, ut de Muliere, non cogenda ad perpetuam castitatem, est *Text. in canon. Integritas 32. quæst. 1.* cum aliis, perpensis à *Pignatel consult 147. num. 10. & seqq. tom 4.* ibi: *Occurrendum est Pontificia dispensatione, quippè ex hujusmodi odio, & impotentia impeditur finis ma-
93 trimonii qui est sacietas tranquilla & Proles, & Mulier cogitur invita ad castitatem contra Juris dispositionem*, & consunt etiam firmata per *Rot. in Mediolanen. Impotentiæ ad coeundum decima sexta Martii 1588. §. 1. coram Gypsio*, in cujus
94 hypothesi agebatur de Marchione Alphonso Pallavicino, qui postquàm fassus fuerat propriam impotentiam, matrimonium deindè contrahere optabat.

Et quòd ad evitandum incontinentiæ periculum, voluntaria etiam dilatio Viri, alioquin potentia, consumandi matrimonium, præbeat mulieri justam causam obtinendi à Summo Pontifice dispensationem super matrimonio rato,
95 individualiter probat *Anchar cons. 239. num 4.* ibi: *Si ergò Vir, sponsalibus jam contractis, protrahit consumare, si hoc facit, licitè possit mulier contrahere, ne cogatur perpetuò expectare, ut dicit Text. &c. Est enim in longa mora fornicationis periculum, & subest æquitas in hoc casu quia contra Jura isti contrahebant*, quem sequitur *Card. Lancellott.* olim hujus
96 Sacræ Congregationis Præfectus, in Voto, exarato in Causa *Hispalen. Dissolutionis Matrimonii*, de quo supra *num 77.* & consonant etiam animadversa ad nostrum effectum per *Faguan. in cap Verùm sub num. 11. de Convers Conjugat.* ibi:
97 *Neque enim justum, vel tutum, Uxorem tandiù invitam continere, & in periculum incontinentiæ adduci* & per *Menoch. de Præsumpt. lib 2. præsumpt. 10. num. 42.* ibi; *Timor fornicationis Conjugis justa causa dissolutionis matrimonii.*

Ob easdem pariter rationes, Lepram unius ex Conjugibus justam esse causam pro Dispensatione super matrimonio
98 rato, probat exemplum similis Dispensationis, concessæ à Martino V. ut testantur *Perez de Matrim disp. 20. sect. 8. num. 12. Burgas de Irregul. part. 6. tit. de Spons num. 740 Dian coordin. tom 3. tit. de Potest. Pontif. resol. 97. num. 4. vers. Undè refert, & Guttier. Canon quæst. lib. 1 cap. 17. num. 1.*

Et generaliter, quòd impotentia consumandi matrimonium, etiam post illius celebrationem superventa, sit justa
99 causa dispensandi super eodem matrimonio, simpliciter rato, ex eo, quia illius finis impeditus remanet, observant *Faguan in d. cap Verùm in fine de Convers Conjug. Avers. de Matrim quæst. 2. sect. 7 vers. Plures fol mihi 242.* ibi: *Plures autem & variæ possunt esse hujusmodi causæ &c utpotè impo-
100 tentia consumandi, superveniens post contractum matrimonium, quæ si fuisset etiam antea haberet vim impedimenti dirimentis, nec ab initio fuisset validum*, *Gobat in Theolog exper. tract 10. de Matrim cas. 18 num. 692.* ibi: *Porrò causæ dispensandi &c IV. Impotentia, superveniens matrimonio rato*, *Tancred. de Matrim. lib. 2 disp. 16 num 2 fol. 105* ibi: *Idem dicas de Impotentia superveniente, quia cessat matrimonii finis*, *Amic in Curs. Theolog tom. 9. de Matrim. tit de Dissol matrim. sect. 1. fol 127.* ibi: *Morbus incurabilis superveniens, aut qui ante contractum matrimonium Conjugem latebat*, *Vidal. in Arc. Salut. tit. de Matrim inquis. num 6 fol. 152.* ibi: *Causæ autem pro obtinenda hac Dispensatione variæ à Doctoribus assi-
101 gnantur, nempè &c Lepra superveniens quia sic impediretur mutuus corporis usus, & idem dicendum de impotentia*, *Dicastil. de Matrim. tom. 3. tract 11. disp 2. dub. 29. fol. 145.* ibi: *IV. Impotentia, superveniens matrimonio rato*, *Leandr. Com- 102
pend. Oper. moral. tract. 10. de Magn. Sacr. matrim. disp. 5. de Indissolub. matrim. fol. 502. num 54.* ibi; *IV. Lepra; Impotentia, alteri Conjugi superveniens.*

Respectu verò dictæ causæ impotentiæ Viri, notandum
videtur, quòd quando allegatur, non pro fundamento de- 103
clarandæ nullitatis matrimonii per Judicis officium, sed adducitur tantummodò pro motivo, & causa Gratiæ Dispensationis, à Summo Pontifice petitæ, non illam exigit certam, & concludentem probationem, quæ ad priorem effectum desideratur, nempè, vel per solemne judicium Peritorum, judicialiter testantium de evidentia perpetuæ impo-
tentiæ, vel per experimentum triennalis cohabitationis, 104
quam, ubi impotentia non sit omninò certa, Sac. Canones præmittendam præscribunt, antequàm proferatur Sententia declaratoria nullitatis matrimonii; Sed ad prædictum effectum dispensationis satis est, quòd dicta impotentia sit adeò probabilis, ut Summus Pontifex illam veram existimare possit, indèque moveri ad Gratiam Dispensationis, ut in
terminis observat *Card. de Luc. de Matrim. disc. 7. num. 7.* Ea 105
viva ratione, quia in his terminis dispensatio propriè, & rigorosè non est talis, sed est potiùs prudentialis administratio justitiæ, quam supremum decet Principem, intrinsecam matrimonii nullitatem declarando sub alio magis honorifico, & expedito titulo Dispensationis, ut egregiè ponderat *Card de Luc. de Matrim. disc 9. num 8.*

Et mirificè confert exemplum illud, quod sub Clem. VIII. contingit inter Sigismundum Transilvaniæ Principem, &
Principissam Mariam ab Austria, de quo *in Tom. 2. part. 1.* 106
discept. 3. num 10. & 43. & supra *num. 4.* Cùm enim in Congregatione deputata ex octo Cardinalibus, quatuor Rotæ Auditoribus, & duobus Pœnitentiariis Basilicæ Vaticanæ, primo loco actum fuisset, an procedi posset ad declarationem nullitatis, per viam Justitiæ, & negativè resolutum, ut refert *Spondan in Annal. Eccles. ad annum 1599. sub num. 4.* & modò adducimus verba Epistolæ Card. de Ossat, qui eidem Congreg. interfuit, & sunt sequentia: *Venuto il detto giorno ci trovammo tutti 14. da Lui, dove si propose in primo luogo, se
si dovesse procedere in questa dissoluzione per via di Giustizia*, 107
dichiarando il matrimonio nullo, o se dovesse ricorrersi alla strada di Grazia, e di Dispensa, dispensando, e rimettendo le Parti nella loro antica libertà, nella quale erano avvanti di contrarre il matrimonio. Fu risoluto, toccante il primo punto, che non era possibile la strada della dissoluzione per via di Giustizia, non sapendo Noi se la causa, che aveva impedita la consumazione di questo matrimonio, era un'impotenza di questo Principe, o qualche stregaria, nè se questo impedimento era nato prima, o dopo il matrimonio, nè se era guaribile, o insanabile, nè se era universale verso tutte le Donne, o riguarda sole Vergini, come alcuni avevano detto; Et nihilo-
minùs cum deindè propositum fuisset in eadem Congreg. an 108
saltem procedi posset ad dissolutionem matrimonii per viam gratiosæ Dispensationis, unanimiter conclusum fuit affirmativè.

Reputantur etiam pro justis causis notabilis disparitas in
qualitate Conjugum; Necnon, ut Vir, maximè conveniens 109
bono publico, eligatur in Episcopum; Gravis morbus, superveniens uni ex Conjugibus antè matrimonii consumationem, & aliæ, relatæ à *Gobat. in Theolog experim. tract. 10 de Matrim cap. 18. num. 692.* & ab aliis Authoribus citatis supra.

Admittitur pro alia justa causa consumatio matrimonii cum Muliere, cum qua Vir secundo loco contraxit, post-
quam cum alia priùs contraxerat, sed non consummaverat, 110
itaut primum matrimonium sit, & dicatur simpliciter ratum, secundum verò consummatum, ut observat *Card. de Luc de Matrim. disc. 7 num. 7.* ibi: *Hanc autem Dispensationem justè, ac rationabilitè sperandam esse dicebam, utpote per Sedem Apostolicam concedi solitam, quando nulla suspicio urgeat consumationis primi matrimonii, dum è converso ob consumationem secundi, infamia mulieris, aliaque scandala resultarent*, & concordant *Barbos ad Concil sess. 24. de Reform. matrim cap 1. num. 12.* ubi refert similem dispensationem concessam *in Caven. 17. Julii 1619 & Dian. coordin. tom 3. tract. 1. de Potestat. Pontific. resol 94 num 11* ubi refert aliam dispensationem, concessam à Gregor. XIII. uni ex Magnatibus Hispaniarum.

Cùmque quælibet ex dd. causis, etiam separatim sumptis,
juxta opinionem præfatorum Doctorum, sufficiens repute- 111
tur ad obtinendam d. dispensationis Gratiam, multò magis id verum erit si concurrant plures respectu ejusdem personæ,

ut in

ut in hisce controversiis faciendum esse generaliter monet
112 *Rot. decis. 262. num. 25. coram Emer. jun. & in Rom. Matrim. 15.*
Januarii 1684. §. Cunctæ coram Ursin & in Viennen. Matrim.
25. Junii 1703. §. Et quamvis coram Einentiss. Scotto, & in
nostris terminis *Cardin. de Luc. de Matrim. disc. 9. num 13. &*
113 *Rota in Rom. Dissolut. Matrim. 25. Junii 1685. §. Impotentia*
vers. Etsi de per se coram Paulut.

Quibus contraponi non potest *Fagnan. in cap. Ex parte*
114 *num. 26. de Convers. Conjugat.* Necnon adversus prædicta
allegari non merentur resolutiones C. C. *in Cadicen. 31. Maii*
1704. & in Eystenen. 15. Decembris 1716. & 15. Maii 1717. &
in Frisingen. 7. Maii 1718.

Quia *Fagnanus* non negat, Summum Pontificem dispen-
115 sare posse in matrimonio rato, & non consummato, sed di-
cit solùm: *Quod ad instantiam unius tantùm non consueve-*
runt matrimonia dissolvi. Quæ verba excludunt dumtaxat
116 obviam, & frequentem consuetudinem dispensandi, non
autem absolutè excludunt casus aliquos, in quibus ex gra-
vi causa id fuerit practicatum. Et sanè idem *Fagnanus* in
117 hac parte latissimam agnoscit in Summo Pontifice potesta-
tem circa matrimonia rata, & non consumata, juxta ver-
ba, relata supra *num 55.*

Exempla verò denegationis similium Dispensationum in
118 dd. *Cadicen. Eysteten. & Frisingen.* nullatenus obstant; Tum
quia denegatio non promanavit à circumstantia dissensus
119 unius ex Conjugibus, sed ab aliis justis motivis, quæ, etiam
accedente mutuo utriusque consensu adhuc dispensationem
denegari postulassent. Tùm etiam, quia exempla illa respi-
ciunt Personas vulgaris conditionis, in quibus certum est,
non tàm facilè dispensari solere, cùm in hoc etiam genere
120 Gratiarum discrimen esse deceat inter conditionem Perso-
narum ignobilium, & illam Personarum præstantiorum,
quod & consonat claræ dispositioni *Sac. Concil. Trident. in*
sess. 24. de Reform. Matrim. cap. 5. & observat *Fagnan in cap.*
Quia circa num. 11. & seqq. de Consanguin. & affinit. & Card.
Pallavic. in Histor d. Concil. Trident. lib. 23. cap. 8. num 3. ubi
respondet vulgari illi objectioni, quòd Personarum acceptio
in nostris terminis admittenda non sit.

Diversitatis rationem assignat *Fagnan. in cap Quia circa in*
fine de Consanguin. & Affinit. Quia quando agitur de Personis
subditis, illas facilè Princeps, aut Magistratus coercere
possunt, ibi: *Hujusmodi discordias sæcularis Magistratus*
121 *authoritas sedare facilè poterit*; Non sic autem, quando ser-
mo est de Magnatibus alicujus Reipublicæ, penes quos do-
minatio est, & suprema regendi, imperandique potestas re-
sidet, nullumque recognoscunt Superiorem in Temporali-
bus; Tunc enim quis erit ille legitimus Princeps, aut Ma-
gistratus, qui perniciosos earundem discordiarum effectus
comprimere possit; Necnon, experientia teste, in his cir-
cumstantiis privatæ animorum passiones facilè evadunt
publicæ.

Neque adversus prædicta, solidè in Jure firmata, juvat
122 hic recurrere ad reflexionem, quòd matrimonium duo inclu-
dit, Sacramentum scilicet, & contractum, quodque licèt
Summus Pontifex amplissimam habeat potestatem in or-
dine ad Sacramentum, juxta authoritatem *Fagnanus*, &
aliorum Doctorum supra citatorum, eadem tamen pote-
stas non sit adeo ampla in ordine ad contractum; Præci-
123 puè, quando unus ex Contrahentibus, suum denegan-
do consensum, insistit pro ejusdem contractus exequutione.
Quam objectionem inter familiares discursus mihi fecit
æquè doctus, & in praxi versatus Amicus meus, non Ad-
vena, nec hospes Juris, sed Civis, & domesticus Juris pru-
124 dentiæ, ut de *Card. de Luca* dixit *Rota decis 222. num. 2.*
part. 15. recent.

Ultra enim ea, quæ adnotavimus supra *num. 58.* ex qui-
bus præsens difficultas cessare videtur, subdimus, quòd ad-
misso etiam, quòd in Sacramento matrimonii considerari pa-
riter possit ratio contractus, ex adductis *in Tom. 1. part. 2. di-*
125 *scept. 1. num. 181.* duo semper innegabilia sunt. I. Quod ratio
Sacramenti, utpotè nobilior, trahit ad se rationem contra-
ctus, & consequenter Summus Pontifex, habens amplis-
simam potestatem in concernentibus Sacramentum, ean-
dem paritèr habere dicatur in ordine ad rationem contra-
ctus, elevati ad statum, & dignitatem Sacramenti, ju-
126 xta ea, quæ observavimus supra *part. 1. discept. 19. à num.*
246. ubi ex hac solida reflexione probavimus, matrimonium
etiam sub ratione contractus, attenta elevatione ad statum
Sacramenti, nullatenus subesse legibus civilibus, & sæcu-
larium Principum placitis.

II. Verò, quòd non est novum in Jure, quòd non solùm
supremus Princeps, sed etiam ipsimet Judices supplere pos-
sint, imo debeant in certis circumstantiis, irrationabilem 127
dissensum Partium, ut vidimus supra *discept. 5. num. 150.* &
concordant *Gloss. in cap. Nullus de Jurepatron. Felin. in cap.* 128
Cùm venerabilis num 33. de Exception. Roland à Vall. cons. 50.
num. 17. lib. 4. Menoch de Arbitr. cas. 182. num. 12. Lambertin.
de Jurepatron. lib. 1. part. 2. quæst 1. art. 20. per tot. Gonzal. ad
Reg. 8. Cancell gloss. 47. num. 37. & 38 & Rot. decis. 419. num. 2.
lib. 3. coram Puteo. Et in nostris terminis *Cleric. de Sacr ma-*
trim decis. 15. num 7. & 8. & 39. Idem probat *Belarmin.* ubi
supra asserens; Dices: *At injuria illi fit cum spolietur invi-*
tus re sua; Respondeo tenetur consentire &c potest autem cogi;
ut faciat quod tenetur facere; Absque; ullo autem dubio te-
netur id facere, accedente juxtà, & urgenti causa, cum
cujus præsupposito loquuntur omnes Doctores.

Quæ si procedunt in illis terminis, in quibus circa validi-
tatem contractus matrimonii, nulla omnino adsit difficul-
tas, multò magis habebunt locum, quando, vel ratione im-
potentiæ Viri, non adhuc concludentissimè probatæ, sed
præexistentis matrimonii tempore; Vel ex aliis facti cir-
cumstantiis, contractus non potest dici taliter validus, ut
nullam admittat dubietatem; In hoc enim casu contrahens
cum dubietate validitatis contractus matrimonii multo mi- 129
nus insistere potest pro illius punctuali observantia, neque
potest conqueri, si in hac parte non experiatur solitam Ec-
clesiæ benignitatem, non servando illius præcepta, sed cum
dubio impotentiæ matrimonium contrahendo, faciendo in-
juriam eidem Sacramento, quod magnum in Christo, & in
Ecclesia vocat *D. Paul. in Ephes. 5. 32.* ut in simili disponit
Concil. Trident sess. 24. de Reform. matrim. cap. 5. & Nos obser-
vavimus *in Tom. 1. part. 1. discept. 10. num. 11.* & in nostris ter-
minis *Anchar* citatus supra *num. 95.*

Ad probandam autem impotentiam ex parte Viri, & non
consumationem matrimonii ex parte Mulieris, in illis ter-
minis, in quibus adducuntur multæ extrajudiciales demon-
strationes utriusque, & non instituitur apud Judices pro disso-
lutione matrimonii per viam justitiæ sed petitur à Principe 130
illius sola dispensatio per viam Gratiæ, non debet concur-
rere rigor ille probationum, qui de Jure requiritur in primo
casu, sed Princeps potest etiam moveri ab extrajudicialibus
demonstrationibus, tam impotentiæ Viri, quàm virginita-
tis Mulieris, ut in his terminis observat *Card. de Luc. de Ma-*
trim. disc 7. num. 7. ubi, quòd ad inclinandum animum Sum-
mi Pontificis pro dispensatione in matrimonio rato, sufficit,
nullam urgere suspicionem consumationis ejusdem matrimo-
nii, ibi: *Hanc autem dispensationem justè, & rationabilitèr*
sperandum esse dicebam, utpotè per Sedem Apostolicam conce-
di solitam, quando nulla suspicio urgeat consumationis primi
matrimonii; Et de sola probabilitate impotentiæ, desumpta
ex cohabitatione conjugum per quinque menses *Pignatel. con-*
sult 148. num. 14 tom 1: ibi: *Porrò in hoc casu negari non po-*
test quin adsit impotentiæ probabilitas ex cohabitatione quin-
que mensium &c ratione que incertitudinis Prolis, & dubii va- 131
liditatis matrimonii ob impotentiam, Pontifex possit esse pro-
clivior ad concessionem dispensationis.

Et in specie practicavit Alexand. VII. mediante ejus Bre-
ve, expedito die 31. Martii 1665. ut patet ex verbis, regi-
stratis supra *num 44.*

Idemque practicavit pariter Clemens VIII in casu, de 132
quo supra *num. 4.* quem latè describunt *Card. Ossatus Epist.*
180 per tot. & Spondan. in Annalib. Eccles. ad annum 1599. sub
num. 4. 133

Nec contrarium practicasse eundem Alexand. VII. in simi-
li dispensatione, ad preces utriusque Conjugis concessæ in il-
la *Januen.* In qua scripsit *Card. de Luc. de Matrim. disc. 9.* pa-
ret ex Attestatione Vicarii generalis Januensis, sequentis 134
tenoris.

Universis, & singulis fidem facimus, & attestamur, inter 135
probationes factas in Processu, constructo coram fel. rec. Emi-
nentiss. & Reverendiss. D Card. Stephano Duratio Archiepis-
copo Januen. Exequutore Apostolico vigore Brevis fa: mem.
Alexand. VII. dati Romæ die 2. Decembris 1662. pro dissolutio-
ne matrimonii rati, & non consumati, aliàs contracti inter
tunc Illustriss. Babilanum Pallavicinum, & Annam Mariam
Pinellam, non fuisse adhibitam Visitationem Obstetricum su-
per virginitate dictæ Illustriss. Annæ Mariæ, ceptis die 11. &
finitis die 19. Decembris dicti anni 1662 receptis à qu. Joan.
Baptista Badaraco Notario, & tunc curiæ Archiepiscopalis
Genuæ Cancellario, coram Nobis præsentatis, & per Nos
diligenter visis. lectis, & recognitis.

Ex quibus patet, non subsistere id, quod respectu dictæ
Causæ *Januen.* asserit *Card. de Luc. d disc. 9. de Matrim num.* 136
6 vers. Atque ita, quòd scilicet in d. casu, ultra juramentum,
ab utro-

ab utroque Conjuge, & Consanguineis amborum Contra-
hentium, seu septima manu eorundem præstitum, adsue-
rit etiam recognitio virginitatis Uxoris, facta ab Obste-
tricibus.

Quod ictu oculi desumitur ex sola lectura Brevis dispensa-
137 tionis, in quo fit specifica mentio confessionis Conjugum,
& septimæ manus eorum Propinquorum, sed nulla legitur
syllaba, concernens aliam probationem viginitatis Uxo-
ris, ibi; *Jamque ipsi Exponentes in præsentia tua Jusju-
randum præstiterunt, se matrimonium hujusmodi. nunquam
consumasse, & utriusque eorum Consanguinei, idipsum coram
Te etiam asseruerunt.*

Idque ex eo ad evidentiam pariter comprobatur, quia in
cap. Laudabilem de Frigid. & malef. ad probandam virgini-
138 tatem Mulieris pro dissolutione matrimonii ob Viri impo-
tentiam, non prescribitur copulativè septima manus Pro-
pinquorum, & recognitio, facienda per Obstetrices, sed
apertè statuitur, sufficere solam Confessionem Conjugum,
cum septima manu Propinquorum, juxta illa verba; *Si
autem, quod nunquam se invicem cognoverint, ambo faten-
tur, cum septima manu Propinquorum &c. tactis sacrosanctis
139 Evangeliis, uterque jurejurando dicat, quòd nunquam per
carnis copulam una caro effecti fuissent, & tunc videtur, quòd
Mulier valeat ad secundas nuptias convolare.*

Videtur proinde nimis improprium, quòd absque ulla ne-
140 cessitate voluerit in *d. Causa Januen.* practicari id, quod ad
terminos claræ dispositionis Juris Canonici nullo modo,
nulloque colore requirebatur ad obtinendam exequtionem
dictæ dispensationis, jam concessæ cum sola narrativa pro-
bationis non consumationis per Juramentum Conjugum, &
sepimam Propinquorum manum; Quæ recognitio non de
facili permitti solet à nobilibus Puellis, ut experientia notum
est, & in suo casu observavit *Card. de Ossat. Epist.* 180. his
verbis: *Il fust parlè de visiter la Princesse par de sages Femmes,
141 & autres Matrones, mais on ne s'arrestà point à cela, parce
qu'il fust secu; que ladite Princesse ne souffriroit aisement d'
estre visitèe;* Et generaliter notat *Sperell. decis.* 136. *num.*
10. ubi respondendo objectioni, quòd, si hoc verum esset,
oporteret eliminare hanc speciem probationis ad proban-
dam virginitatem, sequendo: *D. August. lib.* 1. *de Civit. Dei
142 cap.* 18. ait: *Ergo nunquam faciendum esse similem inspectio-
nem, & sic hoc genus probationis eliminandum, inquit, se,
id non audere affirmare, sed id relinquendum esse Puellis sæ-
cularibus infimæ conditionis.*

Quarum respectu verificari pariter potest, id quod legitur
in cap. Causam 14. *de Probat.* ibi: *Sæpè manus fallitur, &
143 oculus Obstetricum*; quod utinam experientia verum non
comprobaret, non solùm ex defectu peritiæ, & periculi in
ordine ad Obstetrices, sed etiam ex operationibus vilium,
& inhonestatum Mulierum, ut observant *Bajard. ad Clar.
§. final. quæst.* 4. *num.* 7. his verbis: *Et hoc mihi contigit in fa-
cto, dum eram Gubernator Civitatis Spoletanæ, ubi quæ-
dam Puella fuit tradita duabus Obstetricibus, ex improvisò
vocatis, qua inspecta, cum juramento retulerunt, eam esse
144 virginem, & postea fuit reperta prægnans Vercell. quæst.
moral. & legal. tom.* 1. *quæst.* 14. *sub num.* 4. ubi, quod inter
Turcas adeo certa habentur medicamina ad colorandam
virginitatem, ut Puellæ consupratæ, tanquam integræ
publicè vendantur, præcedente illarum visitatione, & re-
cognitione, taliter ut neque etiam possit deprehendi vitium
145 corruptæ Puellæ, quodquè id fuit eidem narratum Constan-
tinopoli, & ex Medicis *Eugen. Epist. medic. tom.* 2. *lib.* 1. *cap.*
5. ubi, quòd à sex probatæ famæ Obstetricibus Mulier quæ-
dam judicata fuit Virgo, quæ per septem menses antea pue-
rum pepera. & *Regner. de Graff. in Biblioth. anathom. tom.
146* 1. *tit. De Infim. Ventr fol.* 594. *vers. His omnibus*, ubi post-
quam retulerat multa, quæ ab Authoribus ad virginitatem
cognoscendam adduci solent, juxta versus illos *Claudiani:
Et vestes thyrio sanguine fulgidas, Alter virgineus nobilitet
cruor, Tunc victor madido prosiliat thoro, Nocturni referens
vulnera prælii*; Subjungit: *Sed quam fallacia, atque ridi-
cula hæc sint, nemo ignorat.*

Condormitio Conjugum in eodem lectò, sicuti non fa-
cit, ut matrimonium amittat qualitatem, & denominatio-
147 nem rati, quando in rei veritate consummatum non fuit,
ex adductis in *Tom.* 2. *part.* 1. *discept.* 3. *à num.* 45. Ita non benè
adduci potest pro motivo difficilis concessionis Gratiæ dis-
pensationis, ex ibidem cumulatis, & in terminis condor-
mitionis Viri in eodem lecto cum virgine, sibi matrimonio
juncta per spatium quinque mensium, loquitur *Pignatell.
148 consult.* 148. *num* 54. *tom.* 1.

Et in terminis condormitionis Viri cum Uxore vidua,
cujus respectu negativa consumationis matrimonimonii quo-
dammodo fraternizat cum impossibili, egregiè *Card. de Luc.
de Matrim. disc.* 9. *num.* 85. referens Dispensationem, in his
terminis concessam à Clem. X. ibi; *In quadam verò alia Cau-
sa, in qua ob inimicitias, & antipathiam cum hoc exemplo* 149
*idem practicatum fuit, cum præsupposito etiam, quod agere-
tur de matrimonio rato tantùm, difficultas magna apud me
erat, quòd ageretur de Vidua, quæ cum Viro jam dormierat;
ideoque non agnoscebam, quomodo convinci posset negativa
consumationis matrimonii; Licèt enim id non sit omnino im-
possibilis justificationis, attamen videtur nimium difficilis,* 150
*adout sit difficultas, quæ quodammodo fraternizet cum im-
possibilitate.*

Remanet proinde sine fundamento assertio illa, quòd
nunquam datus sit casus dispensationis matrimonii rati,
in cujus circumstantiis Vir, & Uxor insimul condormie- 151
rint, absque recognitione Virginitatis Uxoris, dum habe-
mus dictum individualem casum, relatum *à Card. de Luc.*
cujus respectu verificatur duplex circumstantia, omni con-
sideratione digna. I. Quod Contrahentes erant personæ me-
diocris conditionis, non primi ordinis in Patria libera, sed
subditæ uni ex Romanis Baronibus, & ex Terra Taleaco-
tii, & Civitate Tyburtina. II. Verò, quòd agebatur de
condormitione Viri potentis cum Muliere vidua, & addu-
ctæ, atque admissæ fuerunt pro justis causis solæ *graves* 152
*periculosæque inimicitiæ inter eos, eorumque Consanguineos
exortæ*, juxta præcisa verba Brevis dispensationis, expedi-
tæ die 16. Septembris 1671. prævio Voto trium Cardinalium
dumtaxat, nempe Francisci Brancatii, Marcelli Sancta-
crucii, & Caroli Gualterii.

Ex quibus *in Tom.* 2. *part.* 1, *discept.* 3. *num.* 26. in ea fui opi-
nione, quòd Summus Pontifex in his casibus possit dispen- 153
sare in matrimonio rato, & nullatenus consumato, etiam
dissentiente uno ex Conjugibus; Hodiè autem eò magis in
eadem opinione confirmor, quò Sacr. Congregat. Concil.
die 20. Maii 1719. requisita pro Voto à Santissimo Domino
Nostro dictam affirmativam Sententiam approbavit, & ca-
nonizavit.

DISCEPTATIO XXII.

Potentina Processionis.

PRO

PP. Reformatis S. Francisci Aviliani.

CUM

PP. Dominicanis.

ARGUMENTUM.

*Infra Octavam festivitatis SS. Corporis Christi licitum est om-
nibus Religiosis solemnem Processionem facere, ad orna-
tum Constit.* 10. *Gregor. XIII.*

FAmilia Cismontana PP. M. O. R. Sancti Francisci in Op-
pido Aviliani Potentinæ Diœcesis habet unum ex prin- 1
cipalioribus Conventibus Provinciæ Basilicatæ. In illo
enim *attualmente vi stanno di fameglia il Padre Guardiano,
e sette altri Sacerdoti* 12. *Novizii, e* 19. *Fratelli laici*, & sic
totum Religiosi *num.* 39. ut per hæc præcisa verba id testatur
E. *in Relat.*

E contra verò in eodem Oppido unicus duntaxat reperi-
tur Conventus Dominicanorum, in quo, ut ait idem Epi- 2
scopus, ubi supra, *ci sono di fameglia attualmente* 4. *Sacer-
doti, cioè il Padre Priore, e tre Lettori, e cinque Conversi*,
& sic in totum novem Religiosi, inter quos tres Lectores,
absque ullo tamen Discipulo, ut inter Partes non contro-
vertitur, & patet ex Summar. ex quo constat, in præteri-
tum, & ante duos ultimos annos, tres duntaxat Sacerdo-
tes, & totidem Laicos in illo moram fecisse.

In eodem Oppido præteritis temporibus processum fuit 3
cum illo insubsistenti supposito, quòd Religiosi Dominica-
ni ha-

ni haberent privativam faciendi Processionem SS. Corporis
Christi in Dominica intra Octavam ejusdem Solemnitatis,
cohærenter ad quoddam particulare Indultum Sancti Pii V.
emanatum pro aliquibus Provinciis Hispaniarum, relatum
in Constit.10. §.1. Gregor. XIII.

Verùm edocti dd. PP. Reformati Aviliani ab alia Causa
4 alterius Conventus nostræ Religionis, coram hac Sac. Con-
greg. disputata, sub titulo vicinæ Civitatis *Tricaricen. Pro-
cessionis*, id nullam habere subsistentiam, in qua, utraque
Parte acerrimè informante resolutum fuit, talem privati-
vam nullo modo competere dd. PP. Dominicanis, ut reco-
gnosci potest *in Tom. 1. part. 2. discept. 10. & Tom 2. part. 1.
disc. 4.* Sed in hac parte punctualiter servandam esse dictam
5 celebrem *Constit. 10. Gregor. XIII.* quæ ita summatur. *Quod
omnibus liceat in quacumque die infra Octavam SS. Corpo-
ris Christi Processionem solemniter facere in honorem suæ fe-
stivitatis*.

Hinc anno 1716. iidem Reformati hujusmodi Processionem
6 facere procurarunt, omniaque summa pace peracta fue-
runt occasione Visitationis tunc temporis moram facien-
te in eadem Terra Aviliani Episcopo Potentino; Fuitque
etiam facta die Sabbati infra Octavam ejusdem solemnita-
tis, eò quia eodem anno dicta die in nostra Ecclesia celebra-
tum fuit solemne festum Sancti Antonii Patavini, ut refert
etiam E. in d. *Relat.*

Anno verò 1717. credebant iidem Reformati, nullum
omninò obstaculum invenire in faciendo d. Processione,
quæ nemini præjudicium vel minimum affert, estque uni-
7 cè directa ad majorem Dei cultum. Quibus attentis pro
illius facultate, & permissione omnis capienda est favora-
bilis interpretatio ad *Textum in cap. In his de Privileg.* &
juxta firmata per *Rot. in decis. 847. num. 3. coram Seraph. &
decis. 685. num. 5. coram Cere. & decis. 528. num. 23. & 24.
part. 7. recent.*

Cæterùm res aliter se habuit: Patres enim Dominica-
8 ni, habita notitia ejusdem piæ voluntatis Reformatorum,
eorundemque devotionis erga augustissimum SS Euchari-
stiæ Sacramentum, omnem moverunt lapidem ad illam
impediendam, & quidem, tam de Jure, quàm de facto:
De Jure multis diebus ante sub magno secreto procurando
Inhibitionem, seu Monitorium à Curia Episcopali, ne
eandem Processionem facerent, *e con tutto che* (sunt verba
Episcopi in dicta Relat.) *li Domenicani avessero potuto a
luogo, e tempo congruo di far intimare subito detto ordine,
nientedimeno ne differirono la notificazione fino al doppo
pranzo del giorno di Domenica infra Octavam*, hoc est ad
illud tempus, seu temporis illa momenta, quibus Processio
9 incipere debebat, imo jam incæpta erat. De facto verò, me-
diantibus illis operationibus, quæ in parte recognosci pos-
sunt ex Summario Nec non ex *dicta Relatione Episcopi*,
ibi: *Qual'effetto accagionato avesse l'intimazione di tal'ordi-
ne, taccio per la confusione il dirlo*.

Obiter observantes hic respectu hujus Monitorii, seu In-
10 hibitionis, illius verè maximam, & intolerabilem exhor-
bitantiam; Eo enim tempore, quò unus ex Jesu Christi Vi-
cariis, Apostolorumque Principis Successoribus, per viam
legis universalis, mediante ejus Papali Constit. impressa in
Bullario, expressè mandat, & cubitalibus istis literis præci-
pit *omnibus Fratribus Ordinis Prædicatorum, & quibusvis
aliis personis cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordi-
nis, conditionis* (inter quas nemo dubitat, comprehendi
Curias Episcopales, & ipsosmet Episcopos) *in virtute san-
ctæ obedientiæ, & sub excommunicationis majoris latæ sen-
tentiæ, nec non suspensionis, & interdicti, aliisque &c. pœ-
11 nis, ne contra præsentium Literarum tenorem venire, aut
suprascriptos, vel quoscumque alios, quorum interest, inte-
rerit, aut interesse poterit quomodolibet in futurum, quò mi-
nùs præmissa liberè fieri possint, per se, vel per alium, seu
alios publicè, vel occultè, directè, vel indirectè, tacite, vel
expressè quovis quæsito colore, vel ingenio impedire audeant,
vel præsumant*, juxta præcisa verba *d. Constit. 10. §. 4. Gre-
gor. XIII. in Bullar. nov. tom. 2.* Sub ipsiusmet Summi Pon-
12 tificis oculis reperiri potuerit Ecclesiasticus Index, qui ean-
dem Processionem impedire ausus fuerit, & præsumpserit,
non tacitè, & indirectè, sed expressè directè, & per viam
actus judicialis, mandando, & præcipiendo *Patribus Re-
formatis Sancti Francisci Terræ Aviliani, ut sub pœna In-
terdicti Ecclesiæ non audeant, neque præsumant Processio-
nem SS. Sacramenti peragere &c.* sunt verba Monitorii, quod
videtur esse longè duriùs, ac aliud Præconem clamare,
13 aliud nunciare Judicem, reprobatum à *Div. Gregor. homil.
37 in Evang.* Eò quia verè, & propriè idem est, aliud Sum-
mum Pontificem demandare, aliud inferiorem Judicem Ec-
clesiasticum, & subditum præcipere, quando Sacri Canones
strictissimè injungunt, *puros nutus, & umbras voluntatis Sum-
morum Pontificum esse festinanter, & inoffenso pede exequutio-
ni mandandos, & adorandos*, sunt verba *P. Gruther. de Arte* 14
benè desider. resol. 15. § 9. num. 177. fol. 330.

Cum illo addito, quòd ad procurandam exequutionem
ejusdem Papalis legis non omiserunt pauperes Religiosi re- 15
currere etiam ad præsidium hujus Sac. Congreg. humillimas
fundendo preces eidem Episcopo, illumque enixè exorando,
*che ordinasse a quell Arciprete, che facesse eseguire il Decreto,
ultimamente uscito a loro favore dalla Sac. Congreg. per la Pro-
cessione del Venerabile*, hoc est illud emanatum in *dicta Tri-
caricen.* de quo supra *num. 5.* ut per hæc numero verba refert 16
Episcopus in *Relat.* ubi addit: *Alla quale dimanda diedi poco
orecchio in riguardo, che era un punto, che aveva bisogno di co-
gnizione di Causa.* Ac si post solemne judicium hujus Sacro-
sancti Senatus pro illius exequutione remaneat Episcopis fa-
cultas procedendi ad cognitionem meritorum Causæ, non
autem eisdem Episcopis remaneret sola gloria exequendi,
& obediendi. Itaut in hac etiam parte iidem Religiosi ma-
gnos experti fuerint irregulares operandi modos, improba- 17
tos à *D. Bernard. in Epist. ad Innoc. Papam, inter ejus Opera
fol. mihi* 1590. his verbis: *Etiam post appellationem tui nomi-
nis, ausi sunt exercere &c.*

Quæ dicta sint pro sola integritate narrationis facti, ex
illo motivo, quod expressimus in principio Epistolæ ad *Le-* 18
ctor. nostrar. Instit. Crim sequentibus verbis: *Neque ab ulla
exercitatione magis animus noster, & professio, quàm à Cau-
sis criminalibus sit aliena:* Eò quia hodiè unicè quæritur, an
dd. PP. Dominicani privativam habeant facultatem facien-
di Processionem in Dominica infra Octavam SS. Corporis
Christi.

Pro cujus negativa resolutione superabundare videtur so-
la, & simplex recognitio, & lectura *d. Constit. 10. Gregor.
XIII.* una cum successivis Oraculis hujus Sac. Congreg. ema- 19
natis *in d. Tricaricen. diebus 18. Aprilis 1714. & 4 Martii 1717.*
acriter se opponentibus, tam Religiosis familiæ Domini- 20
canæ, quàm Clero Sæculari Oppidi Montis Murri, ut vi-
dere est *in d. discept. 10. part 2. tom. 1. & discept. 4. part.
1. tom. 2.*

Quia verò duo inculcata fuerunt in dicta Curia Episcopa-
li Potentina: Indultum nimirum Sancti Pii V. una cum qua- 21
dam Declaratione Clem. VIII. Necnon quasi possessio hu-
jusmodi Processionem faciendi in dicto die Dominico infra
Octavam, privativè quoad omnes alias Regulares Fami-
lias, in qua asserunt esse, & manuteneri prætendunt dd.
PP. Dominicani. Hinc breviter illarum insubsistentiam de-
monstrantes.

Respectu primæ dicimus, idem Indultum, vel esse restri-
ctum ad aliquas Hispaniarum Provincias, specificatas *in d.* 22
Constit. 10. §. 1. Gregor. XIII. Vel in omnem casum revoca-
tum in hac parte fuisse à dicto successore Summo Pontifice
Gregorio XIII in Constit. 10. §. 3. cubitalibus istis literis: *Ni-
hilominùs pro potiori præmissorum cautela Literas Pii præ-
decessoris hujusmodi harum serie penitùs, & omninò quoad
effectum prohibitivum celebrandi Processiones hujusmodi, cas-
samus, irritamus, & annullamus, viribusque, & effectu
evacuamus, & tanquam tales minimè attendi, vel eisdem
Fratribus Prædicatoribus suffragari posse, volumus*, & no-
tat *Barbos. in Summ. Apostol. decis. collect. 231. num. 2.* Et pro-
inde in eodem prætenso Indulto, ut supra expressè revoca- 23
to, nullum omninò fundamentum fieri potest, ex adductis
per *Gobb. cons. 64. num. 118. & seqq.*

Dicimus pariter, Clementem VIII. nullo modo con-
firmasse idem Indultum Pianum quoad privativam facien- 24
di Processionem, sed solùm confirmasse Indulgentias, in
illo concessas, associantibus Processiones Dominicanorum,
faciendas in Dominica infra Octavam Sanctissimi Cor-
poris Christi, illas extendendo etiam ad Conventus,
postea erectos, ut hæc Sacr. Congregat. admisit in *di-
cta Tricaricen. Tom. 1. part. 2. discept. 10. à num. 14. usque
ad num 19.*

Et in nostris individualibus terminis, hujusmodi Cle-
mentinam declarationem interpretando, observant: *Bar-* 25
bos. in Summ. Apostol. decis. collectan. 372. num. 12. ubi re-
fert ita pluriès decisum ab hac Sacr. Congregat. *& de Po-
testat. Paroch cap. 11. num. 14. & Pignatell consult. 73. num.
1. & seqq. tom. 6.*

Neque majorem habet subsistentiam secunda exceptio, 26
funda-

fundata in d. prætensa quasi possessione PP. Dominicanorum
faciendi d. Processionem.
Quia ex hac parte non impugnatur Dominicanis Jus fa-
27 ciendi propriam Processionem d. die Dominico infra Octa-
vam, sed nostri Religiosi suas restringunt preces ad hoc, ut
possint illam facere hora, & tempore, diversis ab illis,
quas eligunt dd. PP. Dominicani. Ultrò admittentes, eos-
dem Dominicanos posse eligere tempus, & horam, sibi
benè visas, ut in specie practicatum fuit *in d. Tricaricen.* in
qua hæc S. C. mandavit, in die SS. Corporis Christi Proces-
sionem faciendam esse à Clero Sæculari; A PP. Dominica-
nis in die Dominico infra Octavam de mane: Et à PP. Re-
28 formatis eodem die Dominico de sero; Hoc modo dene-
gando quidem privativam eisdem PP. Dominicanis, sed il-
lis tribuendo tempus, & horam, ab illis desideratas, quod
pariter practicari poterit in præsenti. Nihil aliud petentes,
atque pro nihilo alio supplicantes nostri Religiosi, quàm
propriam Processionem facere, sed sine ullo præjudicio Do-
minicanorum, illorumque prioritatis.
Cæterùm, quòd attentis clausula *Sublata, & decreto irri-*
29 *tanti*, quibus munita est dicta Constit. Gregoriana, nullum
omnino fundamentum fieri possit in usu, contrario eidem
Papali legi, in terminis firmavit *Rota in Tranen. Præemi-*
nentiarum 20. *Februarii* 1713. *§. Quod autem, & ferè per tot.*
coram Card. Scotto, quam sequitur *D. Piton post tom. 2. Dis-*
cept. Eccles. in Parerg. fol. 13. *num.*61. *& seqq.* Cum quibus
30 processit hac S. C. in dicta *Tricaricen.* ut videre est in *Tom.* 2.
par. 1 *disc.*4. *num* 26. *& seq. & num.*66.
Nec dicatur, quòd Clerus Sæcularis se declaret, plures
31 velle facere Processiones occasione solemnitatis SS. Corpo-
ris Christi, hoc est *nel giorno proprio della Solennità, la Do-*
menica infra Octavam, & in tutta l'Ottava a loro arbitrio,
ut dicitur in Relatione Episcopi: Itaut nullum remaneat
tempus pro Reformatis illam faciendi, neque expediat in
parvo Oppido tres facere Processiones, una, eademque die.
Hi enim sunt præcisi termini *d. Tricaricen.* in qua PP.
32 Dominicani istud omninò pariter fecerunt objectum, imo
procurarunt, ut ad Causam veniret dictus Clerus, cum di-
stinctis Defensoribus, ad impediendam Reformatis pro-
priam Processionem, instando, ut sibi licitum esset, dupli-
cem facere Processionem, unam in die Solemnitatis SS. Cor-
poris Christi, alteram verò de mane diei Dominici infra
33 ejus Octavam, ut referendo factum indicavimus in *Tom.* 2.
par. 1. *disc.*4. *num.*4. *&* 5.
Sicuti autem in dicto individuali casu hæc S. C specialiter
34 informante etiam Clero Sæculari, id non permisit, ita ne-
que etiam speramus id esse permittendum Dominicanis, eò
quia repugnat omnibus Rubricis, ut una, & eadem Eccle-
sia, non semel, sed multis vicibus, omnibusque diebus O-
ctavæ *a loro arbitrio* in festo, & Octava SS. Corporis Chri-
sti Processionem faciat, ut videmus in Urbe practicari, in
qua neque etiam Ecclesiæ Patriarchales multiplicant Pro-
cessiones in Festo, & Octava SS. Corporis Christi: Cujus
35 solitum, & praxim deservire pro norma, & regula in uni-
verso Orbe observant adducti in *Tom.* 1. *par* 2. *discept.* 56. *num.*
28. quibus addo *Rot. in Constant Præced* 27. *Jan.* 1713. *§.*
Idipsum cor. Ansald.
Pro quorum omnium faciliori admissione non omittimus
36 EE. PP. obsecrare, ut ex una parte dignentur reflectere ad
magnum numerum 40. Religiosorum, moram facientium
in nostro Conventu, à quibus cum omni decore, & majesta-
te fieri potest eadem solemnis Processio, de qua disputamus;
Ex alia verò parte dignentur considerare parvum numerum
Dominicanorum, qui anno 1716 & aliis annis anteceden-
tibus, erant tres Sacerdotes, & totidem Laici: Hodiè au-
tem, facta additione aliorum, ad præcisum effectum effu-
giendi notam paucorum Religiosorum, vix sunt quatuor
Sacerdotes, & quinque Laici, qui neque etiam sufficiunt
37 pro necessariis Ministris Altaris: Eò quia tres sunt simplici-
ter necessarii in figura Sacerdotis celebrantis, Diaconi, &
Subdiaconi, duo tanquam Accolyti, eam Thuribulis effu-
mantibus, unus deferre tenetur Crucem, & alter assistere
tanquam Cæremoniarius, & duo saltem in figura Cærofe-
rariorum, ut colligitur *ex Rubric. Ritual. Rom tit. de Pro-*
38 *cess. Corp. D fol.* 191. utquè omnibus notum est; Itaut illi
bini, & bini, qui, devotè procedentes, suo loco incedere
solent ante augustissimum Sacramentum, quivè agmen Sup-
plicantium, seu Processionem componunt, ut dicitur *in Ri-*
tual. Roman. tit. de Proces. §. Omnes de decenti habitu, & no-
tat *Macr. in Hierol. verbo Processio*, erunt similes illis 300.
Sociis Mutii Scevolæ, dum in nostro casu penitùs deside-
rantur ea Religiosis Dominicanis, qui proindè ad compo-
nendam d. Processionem invitare solent *tutti li Preti, overo* 39
li Padri Riformati, ut dicit Episcopus in Relatione; Re-
linquentes proinde EE. PP. considerandum, an possit hu-
jusmodi Processio attribui iisdem Dominicanis, quorum
nullus eam componit, & an cum fundamento in his termi-
nis possit ab eisdem paucis Religiosis prætendi privativa fa-
ciendi d. Processionem, non à seipsis, sed invitando alios
Religiosos, vel totum Clerum Sæcularem.
Die Ven. 13. Maii 1718. à Card. de Comitibus propositis
precibus Oratorum in C. E. & R. responsum fuit: *Licere* 40
PP. Reformatis Processionem facere in die, ab Episcopo deter-
minanda.

DISCEPTATIO XXIII.

Regien.

PRO

Canonicis Collegiatæ Novellariæ.

CUM

Confratribus Santissimi Rosarii.

ARGUMENTUM.

Confratres laicalium Societatum, existentium in Ecclesiis Collegiatis, quas functiones in illis facere possint, invitis Canonicis, & permittente Archipresbytero.

PRævia conspicua bonorum largitione, ac memorabili
pietatis exemplo Alphonsus Gonzaga, Novellariæ
Comes, die 15. Sept. 1567. obtinuit à S. Pio V. specialem
Gratiam, ut nova Ecclesia sub titulo S Stephani, propriis
sumptibus in eodem Oppido ædificanda, erigeretur in Col-
legiatam, prævia tamen fundatione, ac dotatione octo
Canonicatuum, ac Archipresbyteratus, cui tanquam pri-
mæ Dignitati animarum Cura commissa fuit, mediante
demolitione tunc temporis labentis Ecclesiæ Parochialis, 1
quæ per tertiam partem unius milliarii à prædicto Oppido
antiquitùs distabat; Illaque de facto sumptuosè constructa,
obtinuerunt successivè duæ Confraternitates in ea recipi, &
aggregari. Una sub titulo SS. Sacramenti, & altera sub In-
stituto SS. Rosarii, quarum Confratres usque ad nostra tem-
pora laudabiliter in eorum particularibus functionibus se
gesserunt, itaut omni populo singulare pietatis, ac devo-
tionis præbuerint exemplum.
Ultimo autem loco, proviso de dicto Archipresbyteratu
moderno Archipresbytero, non defuerunt æmuli pacis, fa- 2
toresque discordiarum, qui superseminantes zizaniam, ta-
lia, ac tanta inter Confratres disseminarunt, ut Canonici,
qui illos benignè in eorum propria Ecclesia receperunt, &
per duo ferè Sæcula eos æquali benignitate semper tracta-
runt, uti possint verbis illis *Innoc. III. in cap. Et si Judæis*
13. *de Judæis. Nobis illam retributionem impendunt, quam,*
juxtà vulgare proverbium, mus in pera, serpens in gremio,
& ignis in sinu, suis consueverunt hospitibus exhibere, de qui-
bus supra *discept.* 1 §. 1. *n.* 12. eò quia multa prorsus insubsisten-
tia prætendentes iidem Confratres SS. Rosarii, causam
præbent disceptationi sequentium dubiorum. 3
I. dub. *An, annuente, & permittente Archipresbytero, &*
Parocho, possit Archiconfraternitas SS. Rosarii adimplere one- 4
ra Missarum, & Anniversariorum, sibi injuncta, mediantibus
Presbyteris exteris, sibi benevisis; Sive potiùs teneatur uti mi-
nisterio Canonicorum Collegiatæ, & quatenus affirmativè,
quoad 2. partem.
Negativè quoad primam partem, & *affirmativè*, quoad
secundam resolvendum videtur. Eo enim ipso, quòd Cano-
nici sentiunt quotidianum incommodum continuæ servitu-
tis prædictæ Confraternitatis in propria Ecclesia, omnis
æquitatis, omnisque justitiæ ratio expostulat, ut mediante
celebratione Missarum, & Anniversariorum, per ipsos Con-
fratres explenda, ab eleemosynis dictarum Missarum, &
Anniversariorum aliquod commodum sentiant, ut in termi-
nis respondit S C. E. & R. *in Hydruntina*, quam sequitur *Ni-*
col. in Flosc. ver. Missæ n. 31. ibi. *Missæ, ad satisfaciendum elee-*
mosynis alicui Ecclesiæ traditis, celebrari non debent per Exte-
ros, ubi cōmodè possunt satisfieri per Sacerdotes ejusdē Ecclesiæ.
Et in durioribus terminis respondit S C. Visit. Apost. 5

die 24. *Maii* 1712. ad relat. Card. de Abdua; ut videre est in *To* 1. *p.* 1. *discept.* 16. *num.* 272.

7 . Dixi in terminis fortioribus, quia in d. casu Confratres, prætendentes facere celebrari Missas à propriis Cappellanis, unicè movebantur ad sublevandas miserias eorum Archiconfraternitatis, ut patet *ex num.* 124. Non sic autem in præsenti, in quo nullam omnino utilitatem habent Confratres à celebratione Missarum, demandatu exteria Presbyteris, ut asserit Episcopus in ejus Relatione: Et propterea contraria prætensio participare videtur de natura illius litis, quam ego descripsi *in Instit. Crim. lib.* 4. *tit.* 6. *num.* 63.

8 Et in terminis associationis Cadaverum ad Ecclesium Parochialem, quod istius Cappellani præferendi sint Sacerdotibus exteris, notant *Pignat. cons.* 211. *n.* 36. *to.* 4. *Card. de Luc. de Paroch. disc.* 46. *sub n.* 3. *Vers. Benè verum*, & firmavit *Rot. in Gerunden. Manut.* 18. *Jun.* 1703. §. *Facilius cor. Omauna*, *ac in Melevitana Decretorum* 21. *Martii* 1707. §. *Superato cor. Ansald.*

Et in terminis alterius Societatis laicalis, unitæ cum Præposito Collegiatæ Ecclesiæ SS. Nazorii, & Celsi, Placentinæ Diœcesis, habemus duas *dec. Rot cor. Em. Scotti in*
9 *Placent. præt. Collegialit.* 30 *Iunii* 1695. §. *Hoc interim*, ibi *Rector, seu Præpositus nuncupatus hujus Ecclesiæ, qui Societati unitus, insimul cum dicta Societate, judicium possessorium promovebat &c.* & §. *Præcipuè*, ibi: *Cùm congruum videatur, quod Beneficiati, qui hujusmodi Ecclesiæ servitio continuò assistunt, exteris Sacerdotibus in distributione eleemosynarum præferantur.* & 20. *Junii* 1696. §. *Denique*, & §. *seq* & *cor. Olmo*, ibi. *Respectu* 3. *dub. super quo resolutum fuit, quod Beneficiati præferendi sint in celebratione Anniversariorum, & funerum Presbyteris extraneis, satis elucescere visa est justitia resolutionis ex Iuris dispositione cap unico §. fin. de Cleric. non residen. in* 6. ibi. *Canonicis, & aliis Beneficiatis, & Clericis ipsarum Ecclesiarum tribuantur, cap. Nullus can. Obitus* 16. *distinct.* 4 *Pignat. consult.* 20. *n* 36 & 39. *tom.* 4. *Rot dec.* 413. *n.* 1 *par.* 1. *div.* & *cor. Merlin dec.* 685. *pariter n.* 1. & *in dec. Em. Scotti* §. *Demum* ibi: *Ex quibus evanescit objectum, quod debeat esse in libertate Societatis vocare Presbyteros, sibi benevisos pro Anniversariis, quæ ipsa tenetur celebrari facere &c. Quoniam allegatæ authoritates non procedunt respectu Clericorum ejusdem Ecclesiæ, qui in Anniversariis, in illa celebrandis, habent prælationem Presbyteris exteris, nedum ex Iuris dispositione &c.*

10 Quæ omnia absque ulla prorsus difficultate admittenda videntur in præsenti, attenta duplici circumstantia: Prima scilicèt, quod hoc ipsum constantissimè semper practicatum fuit à die erectionis Confraternitatis, usque ad moderna tempora, ut fuit probatum in Summario, & testatur etiam Ordinarius in sua Relatione; Hujusmodi enim longæva, & nunquam interrupta observantia per spatium unius sæculi cum dimidio, ad oculum præsefert, talem celebrationem non fuisse merè facultativam, ac dependentem
11 à mero arbitrio, & facultate Confratrum, sed inductam fuisse ex correspectivitate illius servitutis, quàm Canonici prædicti in eorum Ecclesia substinent respectu Confraternitatis, juxta theoricam *Felin. in cap. Ad Apostolicam n.* 23. *de Simon.* quam sequunt. *Lagun. de Fructib par.* 1. *c.* 33. §. *unico n.* 12. 19. & *seq. Post de Manut. obser.* 53. *n.* 20. *Adden. ad Ludovis. dec.*
12 165. *n.* 15. *Panimol. dec.* 15. *n* 26. *Pignatel. cons.* 88. *num.* 18. *to.* 1. ibi: *Toties multiplicata gratia non præsumatur*, & *Rota in Urgellen. Serv.* 15 *Martii* 1697. §. *Et quidem cor. Ursino*, ibi: *Quia consuetudo favore cultus divini, & Causæ piæ est obligatoria in futurum, quamvis habuerit causam voluntariam, quia ex actuum multiplicitate, & continuata possessione favore piæ Causæ præsumitur, actum fuisse gestum animo sese in futurum obligandi.*

13 . Et quod magis est, vigorem ejusdem plusquam perfectæ centenatiæ, quæ ad omnes juris effectus æquiparatur immemorabili, ex animadversis *in Tom.* 1. *par.* 1. *disc.* 24. *n.* 25. allegate possumus expressam conventionem, & obligationem Confraternitatis, ab Apostolica Sede confirmatam, nullumque alium meliorem, efficacioremque titulum de Mundo,
14 juxta notam indolem immemorabilis, & centenariæ consuetudinis, de qua *in To.* 1. *par.* 2. *disc.* 24. *d. n.* 25.

15 . Altera circumstantia, omni animadversione digna, est, quod Altare SS. Rosarii, in quo celebrari debent Missæ, est privilegiatum respectu Archipresbyteri, & Canonicorum dumtaxat, in eo celebrantium, ut constat ex tenore Brevis Gregor. XIII. quod fuit exhibitum; Et propterea cum tale
16 privilegium censeri debeat causa finalis, à qua moti fuerunt pii Testatores ad relinquenda sibi sacrificia, in eodem Altari celebranda, permittendum non est, quod mediante celebratione, ab aliis Presbyteris exteris explenda priventur pii Benefactores hoc majori suffragio, quod ex vi præfati Privilegii consequerentur ex celebratione Canonicorum, per ea, quæ notant adducti à *Pasqualig. de Sacrific. nov leg. quæst.* 728 *numer.* 1. & *seqq* & *Fraxinell. de Obligat. Sacerd. sect.* 4. *conclus* 4. § 1. ibi: *Nam credibile est omninò, Fundatorem potius voluisse Missarum fructum sibi, & suis* 17
defunctis applicari, quàm loci particularis venerationem, cum aliis, citatis *in Tom* 1. *par.* 1. *disc.* 5. *num* 12.

II Dub. *An prædicti Canonici tempore celebrationis Mis-* 18
sarum cantatarum, celebrandarum in eodem Altare, non recedendo ab eorum Choro possint ibidem Missis cantatis assistere. Posito ex his, quod Canonici nostræ Collegiatæ debeant celebrare supradictas Missas, & Anniversaria, nulla difficultas oriri potest circa favorabilem resolutionem 2. dub. quod nempè ipsi, non recedendo ab eorum Choro possint ibidem dd. Missis cantatis assistere. Cùm enim dicta Cappella SS. Rosarii erecta reperiatur in eadem Ecclesia Collegiata, & taliter annexa Choro, ut commodè Canonici, ibidem existentes, respondere possint Sacerdoti celebranti, ut pariter testatur Ordinarius, & pro certo præsupponunt omnes aliæ Justificationes, in Secretaria exhibitæ; Nulla necessitas urget, quod dd. Canonici recedere debeant ab eorum Stallis, 19
seque transferre ad eandem Cappellam, in qua, ob ejus angustiam, non sine maxima confusione, & inverso ordine assistere cogerentur.

Præcipuè, quia à tempore aggregationis, usque ad ho- 20
diè ità semper practicatum fuit, ut subdit idem Ordinarius, & testantur etiam de visu quamplures alii testes, omni exceptione majores; Est etiam uniforme universali consuetudini Urbis, in qua quotidiè videmus, tam de Clero Sæculari, quam Regulari in illis Ecclesiis, in quibus id commodè practicari potest, ut contingit in nostra Collegiata, quod Canonici, & Regulares respectivè, non recedendo à Choro, assistunt Missis cantatis, quæ celebrari solent in qualibet Cappella earum Ecclesiarum, ut omnibus notum est; Solitum autem Urbis in his materiis deservire pro regula in Ecclesiis universi Orbis observant adducti in *To.* 1. *par.* 2. *disc.* 10. *num* 28. cum aliis, citatis à *D. Piton. discept. Eccl. tom.* 2. *in Parerg. fol.* 14. *n.* 6.

Nec aliquod considerari potest inconveniens in distantia 21
Chori à Cappella Confratrum respectu absolutionis Exequiarum, quæ expleri debent ante d. Cappellam post terminationem Missæ, cantatæ pro animabus illorum Testatorum, pro quibus d. Anniversaria celebrantur; Quia quoties, ut semper practicatum fuit in nostra Ecclesia, teste Episcopo, absoluta Missa, nostri Canonici ordinatim discedunt à Choro, ac se transferunt processionaliter ad d. Cappellam, ad effectum absolvendi prædictas Exequias, ut disponitur
in *Rit. Rot. tit. de Exeq. fol.* 100 *ver. Finita Missa*, nil aliud 22
ad complementum, & perfectionem Exequiarum desideratur, ut practicatur etiam respectu alterius Confraternitatis SS. Sacramenti, erectæ in eadem Ecclesia Collegiata, è conspectu Cappellæ SS Rosarii, ut prosequitur idem Ordinarius in d. sua Relatione.

III. Dub. *An, & in qua summa præstanda sit eleemosy-* 23
na pro dictis Missis, tam lectis, quam cantatis Hoc pariter dub. resolvendum videtur favore Canonicorum, pro præstatione scilicèt eleemosynæ, juxta illam quantitatem, in qua secundum universalem consuetudinem Regionis de præsenti præstatur omnibus aliis Sacerdotibus Loci Novellariæ. Licèt enim sacrosanctum Missæ Sacrificium, ob ejus inexplicabile mysterium, & infinitum valorem ex opere operato, nulla eleemosyna coæquari valeat; Adhuc tamen ad substentationem Ministrorum, ac Sacerdotum, laudabilis inolevit consuetudo præstandi certam eleemosynam, cum qua quilibet Sacerdos honestè vivere possit, ex animadversis per *Nicol. in Flosc. verb. Missæ n.* 24. *vers. Nam nunquam*. Et de fa- 24
cto experientia notum est, nullam adesse determinatam, & præcisam taxam pro dicta eleemosyna sed illam regulari, juxta diversum morem Regionis, majorem, vel minorem, prout qualitas Loci, & victualium copia exigere videntur, ut notat *Pignat. cons.* 32. *n.* 1. *to.* 3. Unde, licèt etiam Canonici contenti fuerint anteactis temporibus exigere à Confratribus tenuem eleemosynam tertiæ partis unius Julii, adhuc non abs re post bellorum novissimos motus, ac universalem penuriam prætendere cœperunt augumentum prædictæ eleemo-
synæ, usque ad summam obulorum novem pro eleemosyna 25
cujuslibet Missæ, prout generaliter, ac etiam in majori summa solvebatur, ac de præsenti solvitur aliis Sacerdotibus exteris, ut refert Episcopus, ibi: *Che introdusse Sacerdoti estranei a celebrarglì in detta Cappella, anco in abito poco decente, a quali non ha avuto difficoltà d'accrescere l'elemosina,*

mosina, negata a Canonici, con notabile sconcerto dell'Officiatura della Chiesa; Et de facto proprio testantur etiam Sa-
cristæ præd. Confraternitatis; Qua de re, cùm in præsenti
26 Missæ, & Anniversaria, ut probavimus, celebranda sint
per eosdem Canonicos in exclusionem Sacerdotum extero-
rum, utique illis præstanda venit eleemosyna in ea quanti-
tate, quæ secundum consuetudinem localem præstari solet
aliis Presbyteris, & de facto à Confratribus dd. Sacerdoti-
27 bus actualiter præstatur, per ea, quæ notant *Tambur. de
Jur. Abbat. disput. 5. quæst. 9. à num. 3. usque ad 75. Zerol. in
Prax. Episc. par. 1. Verb. Missa conc. 2. n. 3. Filliuc. Oper. Mo-
ral. tom. 1. tit. de Sac. Euch. disp. 4. quæst. ultim. punct. 8.*

Quòd autem in nostra Terra, aliisque vicinis Oppidis,
localis consuetudo sit præstandi dictam eleemosynam obulo-
rum novem pro qualibet Missa; non solùm evidens est ex
28 dicto innegabili facto ipsorum Confratrum, qui in hac præ-
cisa summa illam persolverunt exteris Presbyteris, ut fuit
justificatum in Sum. Verùm etiam comprobatur ex deposi-
tionibus duorum Parochorum Campagnolæ, & Reggioli,
Locorum confinantium, & citra omnem difficultatem sup-
ponitur ab Ordinario, ibi: *E perche ne' moti delle passate guer-
re si accrebbe l'elemosina fino ad un giulio per la Messa, senza
29 l'Officio, fu preteso da' Canonici, che li Confratelli dessero per
la Messa, ed Officio 9. bajocchi.* Unde si pro simplici Missa
privata, absque officio, præstari solet eleemosyna unius
Julii, multò magis, tam pro Missa, quàm pro Officio si-
mul, speramus à nota pietate, & justitia EE. PP. determi-
nationem in d. moderata summa obulorum novem, com-
prehenso etiam Officio, quando de cætero pro eodem Offi-
cio insimul cum Missa Canonici petere possent majorem
eleemosynam ea, quæ præstari solet pro sola Missa priva-
30 ta, ut observat *Tamburin. de Jur. Abbat. disp. 5. quæst. 9.
num. 15.* ibi: *Item, quando imponitur ei Missa cum Officio De-
functorum, majus stipendium assignandum, ea ratione, quia
Missa, & Officium inter se separata omninò sunt, & propterea
eleemosyna unius confundenda non est cum eleemosyna alterius,
& Pasqualig. de Sacrif. nov. leg. qu. 1370. per tot.*

IV. Dub. *An Confraternitas possit de licentia, & consensu
31 d. Parochi exponere infra annum in Cappella SS. Rosarii pu-
blicæ venerationi SS. Eucharistiæ Sacramentum, sive potiùs
requiratur licentia Ordinarii.* Est illud idem numero, quod
disputatum fuit *in Sac. R. C. 10. Dec. 1703. in Urbis, & Or-
bis* in ordine il 27. ibi: *Præsupposita facultate retinendi* (hoc
est SS. Sacramentum in Oratorio Confraternitatis) *An possit
infra annum publicè exponi sine licentia Ordinarii*, cui re-
sponsum fuit *Negativè*. & ejusdem S. C. oraculum appro-
32 batum fuit etiam à SS. ut videre est apud *Monacell. in Form.
tom. 2. tit. 13 form. 1 sub num. 46. decr. 27. fol. mihi 11.* quæ Pon-
tificia approbatio operatur, ut eadem resolutio d. C. haben-
da sit, ac si esset Apostolica Constitutio, ut notat *Card. de
Luc. de Reg. disc. 32. num. 5.* Et cum eadem resolutione pro-
cessit hæc S. C. *in Aquen. Jur. Parochial.* 18. *Maii* 1708. quan-
do 6. dub. ibi: *An possint in dicta Ecclesia pro dd. Confratri-
bus exponere SS. Eucharistiæ Sacramentum occasione Novenæ
SS. Natalis, & quadraginta Horarum in diebus sibi benè visis
sine licentia Ordinarii*, respondit *Negativè*, & proindè in
33 nostris terminis speramus responderi: *Satis provisum per
Congreg. Rit.*

Tanti enim solent Sac. Cong. in his materiis æstimare E-
34 piscoporum Judicium, & approbationem, ut, etiam dissen-
tientibus Parochis, respondeant, licitam esse Confratribus
similem Expositionem cum sola licentia Episcoporum, ut
signanter practicavit hæc S. C. *in Ferrarien.* 22. *Martii* 1698.
in qua cùm quæsitum fuisset in 1. dub. *An Confraternitati S.
Nicolai de Tolentino liceat exponere in ejus Ecclesia SS. Sacra-
mentum cum sola licentia Episcopi, absque consensu Parochi*,
acriter informante dicta Confraternitate, unita cum Paro-
35 cho, constantissimè respondit *Affirmativè*, ut videre est *in
Lib. 48. Decr. fol. 183.*

Nec Confratres ex eo, quòd agatur de Societate sub In-
36 stituto SS. Rosarii, prætendere possunt facere dictam Ex-
positionem independenter à licentia Ordinarii; Tum quia
hactenus doctum non fuit de hujusmodi particulari Privile-
gio, concesso eidem Societati, de quo nullam omnino men-
tionem facit *Donat. Dominicanus, Rerum Regularium* accura-
tissimus Scriptor in *to. 3. tract. 8. de Confrater. Laic. quæst. 12.
per tot.* ubi enumerat omnia Privilegia, à diversis Summis
Pontificibus concessa Societatibus SS. Rosarii: Tum etiam
quia, quatenus de eo doceretur, adhuc non relevaret, ex quo
facultates, concessæ PP. Dominicanis pro dicta Societate Ro-
37 sarii, non habent locum in Societatibus, erectis extra Eccle-
sias eorundem Religiosorum, ut observat *Gavanti in Manual.
verb. Confraternitas sub n. 8.* ubi refert, & sequitur individua-
lem resolutionem C. E. & R. quæ vim legis habet, ex adductis
per *Rot. in Perusina Præemin. 2. Dec. 1712. 9. Fortiùs cor. An-
sald.* Tum demum, quia in omnem casum posteriora rescripta
d. Cong. Rit. à SS. D. N. specialiter, & per viam legis genera-
lis approbata, præferri debent omnibus aliis antiquioribus
dispositionibus, juxta regulam, de qua *in T. 1. p. 2. disc. 18. n. 10.* 38

Pro faciliori resolutione 5. dub. *An Confratres, annuente,
& permittente d. Archipresbytero, facere possint Processiones in-
tra, & extra Ecclesiam, sine interventu Canonicorum*, duo præ-
mittenda sunt. Primum, quòd Processiones, quas facere præ-
tendunt Confratres, non sunt de Juribus Parochialibus, dum 39
hæc reducuntur solummodo ad delationem Stolæ in Proces-
sionibus, & Funeralibus; Ad Benedictionem Domorum in
in Sabbato Sancto; Ad perceptionem Decimarum; Ad ad-
ministrationem Sacramenti Eucharistiæ tempore Paschatis,
& Infirmitatis; Ad retentionem Clavis Tabernaculi, & re-
rum, pertinentium ad Sacramenta; Ad Benedictionem
Sponsorum, & Cadaverum Defunctorum antequam è Do-
mo leventur; Ad publicationem Matrimoniorum, Excom-
municationum, & Indulgentiarum; Et ad Benedictionem 40
Fontis Baptismalis, ut, pluribus authoritatibus congestis,
ac referendo, & sequendo replicata Oracula Sac. Cong. la-
tè explicat *Monacel. in Formul. tom. 1. tit. 10. form. 18. num. 5.
fol. 212.*

Et alterum, quòd Archipresbyter in nostra Collegiata in
iis, quæ non concernunt Jura Parochialia, nullam 41
omnino habet Jurisdictionem, independentem ab aliis Ca-
nonicis, ac toto Capitulo, tam ex lege fundationis, quàm
ex ipsa dispositione Juris communis.

Ex lege fundationis, quia S. Pontifex Pius V. in erectio-
ne hujusmodi Collegiatæ expressè voluit, & mandavit, 42
quòd Archipresbyter cum octo Canonicis integrum Capitu-
lum constituerent; Et propterea ad tenorem hujusmodi cla-
ræ fundationis Collegiatæ, dictus Archipresbyter sine con-
sensu aliorum Canonicorum, Capitulum repræsentantium,
nihil omnino demandare potest.

Ex dispositione verò Juris communis, quia etsi Archipre-
sbyter dicatur Caput, & sit prima Dignitas nostri Capituli, 43
adhuc in concernentibus res, & functiones totius Collegia-
tæ, non per hoc potest aliquid permittere, & ordinare, ab-
sque consensu, & licentia aliorum Canonicorum, *Textus est
literalis in cap. 4. de Iis, quæ fiunt à Præl. sine consensu Capit.*
ibi: *Novit tuæ discretionis prudentia, qualiter Tu, & Fratres
tui unum Corpus sitis &c.* Et in terminis Ecclesiæ Collegia-
tæ, quòd illius Caput, seu Dignitas sine consensu sui Capi-
tuli nequeat permittere aliquid, concernens servitutem ip-
sius Ecclesiæ, habemus alium clarum *Text. in cap. Et nosci-
tur eod. tit.*

Nec facienda est vis in qualitate Capitis respectu Archi-
presbyteri nostræ Collegiatæ; Id enim non verificatur re- 44
spectu Capitis principalis, sed est simplex Caput numera-
le, quòd, ad differentiam Capitis principalis, habet solum-
modo quandam præeminentiam fraternalem, similem illi,
quam habet Frater natu major erga Fratrem natu mino-
rem, ut in terminis Prioris, seu Præsidentis alicujus Con-
fraternitatis, tradunt *Ricciul. variar. lucub. tit. de Confrater
cap. 8. n. 3. & Frances de Eccles. Cath. c. 25. n. 287.*

Et in terminis primæ Dignitatis Collegiatæ respectu allo-
rum Canonicorum, notant *Ceccoper. Lucub. Canon. lib. 4. n.* 45
2. ibi: *Caput numerale est prima Dignitas Collegiatæ, omnino
Episcopo subjectæ, quòd cùm sit Caput in ordine, & unitum
Capitulo, venit sub nomine Capituli, & Canonici non dicun-
tur Membra hujusmodi Capitis, & D. Piton. disc. Eccles. 44.
n. 3* ibi: *Nullatenus tamen congruere potest Abbati Collegiatæ:
Licèt enim iste ex Bulla f. m. Greg. XIII. fuerit constitutus Di-
gnitas principalis, qui aliorum Caput existat, nihilominus
hoc Caput non dicitur principale, sed dicitur Caput numerale,
cum quo Canonici non formant unionem, ac unicum Corpus*,
quos sequutus fui *in Tom. 2. par. 1. disc. 2. n. 24. & duob. seq. ac
num. 43 & 44.*

Quibus præmissis, negativè ad dub. respondendum vide-
tur, quia non est in potestate Archipresbyteri permittendi 46
dictas Processiones sine consensu Canonicorum; Aut enim
illum considerare volumus, uti Archipresbyterum, &
nullam ex prædictis, facultatem habet in hac Ecclesia Col-
legiata, independenter ab aliis Canonicis, ex supra animad-
versis: Aut consideratur tanquam Parochus, & quia non
agitur de functionibus Parochialibus, nullam habet fa-
cultatem concedendi similes licentias, cùm potestas Paro- 47
chi reducatur ad Jura Parochialia, quæ solummodo cum
illius licentia expleri possunt ab aliis, ut prosequitur

Manacell. in formul. to. 1. tit. 10. form. 18. n. 4. Versic. Hæc inquam nonnisi à Parocho.
VI. Dub. *An, & à quo sit determinanda via Processionum,*
48 *quæ fiunt extra Ecclesiam, & per Parochiam*, Determinan-
dam esse viam à Canonico Præfecto Chori, responden-
dum esse speramus: Si enim ex dispositione Juris spectat
ad Episcopum cum consensu Capituli determinare vias, per
quas Processiones dirigi debent, ut notant *Gavant. in Ma-
nual. Episc. verb. Processio n. 1. & Leo in Thesaur. For. Eccles.
par. 4. c. 2. de Confr. n. 145.* ubi refert, & sequitur resolutio-
nem hujus S.C. In nostris terminis nulla difficultas oriri pote-
rit, quòd istæ Processiones dirigi debeant à Canonico Præfe-
49 cto Chori, independenter à Confratribus cùm iste semper,
approbante Episc. laudabiliter direxerit easdem Processio-
nes, ut refert idem Episcopus, ibi: *Si sono sempre conforma-
ti alla direzione del Canonico Prefetto del Coro, circa il do-
versi stendere detta Processione per la Chiesa, o fuori di essa:*
Et comprobant etiam Sacristæ utriusque Confraternitatis in
Attestationibus, exhibitis in Summario.
Nec ex eo, quòd aliquando dictæ Processiones fieri con-
tingant extra Ecclesiam Collegiatam, & per Parochiam, di-
rectio fieri debet ab alio, quàm ab ipso Canonico Præfecto:
50 Tum quia hac methodo practicatum fuit de præterito: Tum
etiam, quia pro hujusmodi directione facienda non atten-
ditur locus, per quem transire debet Processio, sed unicè
inspiciendus est locus ille, unde eadem Processio disce-
dit, & ad quem redire debet: Et propterea si hujusmo-
di Processiones discedunt ab Ecclesia Collegiata, & ad
istam redeunt, utique à Capitulo, & illius nomine à Ca-
nonico Præfecto Chori, est dirigenda, & determinanda,
eò quia illa communiter appellari solet à Doctoribus
Chorus ambulans, ex animadversis *in Tom. 1. par. 2. disc.
26. n. 38. versic. Quin obstet*; Nullo autem modo dirigenda est
51 à Confratribus, prout cum maximo scandalo, & æquali
confusione sacrarum Functionum fecerunt de recenti, ju-
xta ea, quæ testatur dictus Ordinarius; Nimis enim absur-
dum, & magnum inconveniens esset, quòd Canonici, qui
in hac sac. functione principalem faciunt figuram, dirigan-
tur ad arbitrium, & beneplacitum laicorum Confratrum,
contra id, quòd à die erectionis ejusdem Societatis usque ad
nostra tempora laudabiliter fuit semper practicatum.
Duas habet partes hoc VII dub. *An permittente d. Ar-
52 chipresbytero possit d. Archiconfraternitas erigere in dd. Pro-
cessionibus propriam Crucem*. Unum, an possint Confra-
tres in Processionibus propriam erigere Crucem; Aliam
verò, an id facere possint, permittente Archipresbyte-
ro.
Quoad primam, est indubitatum, quòd laicales Con-
fraternitates nullo modo, nulloque prætextu possunt eri-
53 gere propriam Crucem in Processionibus, aliisque sacris
functionibus, in quibus unitim cum Clero sæculari, vel
Regulari incedunt, juxta innumeras resolutiones S. Cong.
quas referunt, & sequuntur *Gavant. in Manual Episc. verb.
Confraternitates n. 52. Donat. Rer. Regul. tom. 3. tit. 8. de Con-
frat. Laic. quæst. 28. n. 8 & Ricciul. var. lucub. lib. 4. de Confrat.
laic. cap. 14. n. 3. vers. Ubi Confraternitates*, uno ore concor-
dantes iidem Doctores in hoc, quòd eisdem laicis Confra-
tribus, non Crux, à Clero Sæculari gestari solita, sed sola
Imago SS. Crucifixi, vel illius Sancti, sub cujus Instituto mi-
litant, permissa sit, ex replicatis oraculis S. Cong. ab eisdem
Authoribus sequutis.
Ex hac autem negativa resolutione 1. partis hujus dub.
54 oritur pariter negativa resolutio 2. partis, eò quia permis-
sio Archipresbyteri nullo modo apta est impedire effectum
dd. resolutionum hujus, & aliarum Sac. Cong. Motivum
enim prohibendi laicis Confratribus promiscuum usum il-
lius Crucis, qui communis est Clero Sæculari, & Regu-
lari, non fuit favor, vel respectus aliquis Parochorum, sed
id fuit demandatum, & in omnibus catholicis Civitatibus
punctualiter practicatur, ad evitandas confusiones, eò quia
laicales Confraternitates nullam omninò figuram faciunt
in Ecclesiastica Hierarchia, sed ad hoc in Ecclesia catho-
lica Institutæ fuerunt, ut laici homines in vinculo frater-
næ dilectionis Opera pietatis, misericordiæ, & charita-
55 tis exerceant, ut in specie notat *Manacell. in Formul. tom. 1.
tit. 6. formul. 11. nu. 2. fol. 152.* quem sequutus fui *in To. 1. part.
2. disc. 21. num. 64.* Non igitur mirum, si in eorum piis
functionibus Crucem, ad instar Cleri Sæcularis, & Regu-
laribus, erigere non possint, sed incedere solent sub eorum
Vexillis, in quibus, ut plurimùm, conspicitur Imago illius
Sancti, sub cujus Instituto militant.
56 VIII. dub. *An de licentia ejusdem Archipresbyteri possit
d. Confraternitas pulsari facere Organa, & Campanas d. Ec-
clesiæ; Sive potiùs circa præmissa requiratur quoque consensus
Canonicorum*. Negativè quoad 1. partem, & Affirmativè
quoad 2. resolvendum videtur: Campanæ enim, & Organa
non spectant titulo particularis dominii ad Ecclesiam Paro-
chialem, sed sunt Ecclesiæ Collegiatæ; Et propterea, quid-
quid esset si in functionibus Parochialibus Archipresbyter
demandaret pulsationem Organi, & Campanarum, inde-
pendenter à consensu, & placito Canonicorum, circa quæ,
uti extra dubium, nihil dicendum occurrit; Hoc unum cer-
tum est, quòd in aliis functionibus quæ fiunt per Confra-
ternitatem, nullam omninò connexionem habentibus cum
functionibus Parochialibus, id nulla modo permittendum
est, ea solida, & stringenti ratione quòd Archipresbyter in
his, quæ non concernunt Jura Parochialia, nullam omni-
nò habet facultatem, independentem ab aliis Canonicis,
cum quibus constituit totum Capitulum, tam ex dispositio-
ne Juris, quàm ex lege fundationis, ut probavimus suprà à
num. 41.
Ex quibus infertur, quòd ad faciendum ea, de quibus lo- 57
quitur dubium, requiritur consensus totius Capituli, vel
saltem illius Personæ, quæ ad hoc munus à Canonicis dele-
gata fuit, & solet esse Sacrista, vel alter Clericus, ad cu-
stodiam, tam Organi, quàm Campanarum destinatus, ut
in longè durioribus terminis Beneficiatorum, quòd, non per-
mittentibus Canonicis, nequeant pro eorum particularibus
negotiis, & Congregationibus pulsare Campanas majores 58
communis Ecclesiæ, resolvit Sac. Rit. Cong. *in Recineten.*
20. Martii 1706. Ponen. Card. Colloredo ad 2. dub. ut videre
est *in Tom. 2. par. 1. disc. 35. n. 25. & 80.*
Circa IX. dub. *An, permittente Archipresbytero, & Paro- 59
cho, possint Confratres impedire Canonicis celebrationem Mis-
sarum in eodem Altari SS. Rosarii, & quatenus negativè.* Eò
pervenerunt Confratrum prætensiones, ut non dubitave-
rint petere, quòd mediante sola licentia Archipresbyteri
possint prohibere Canonicis celebrationem Missarum in Al-
tari SS. Rosarii: Quæ prætensio, cum omni rationi, & Ju-
stitiæ opposita dignoscatur negativum responsum etiam
in hoc dubio speramus; Quia, nec Ecclesia, nec Cappel-
la spectat ad Archipresbyterum, & propterea vix perci-
pi potest, quomodo Confratres sub fomento dictæ licen-
tiæ, ab Archipresbytero reportandæ, prætendere possint 60
impedire eisdem Canonicis celebrationem dd. Missarum.
Cùmque Cappella prædicta erecta reperiatur in nostra Col-
legiata Ecclesia, ex una parte, novum profectò esset,
prorsùsque inauditum, quòd illiùs Canonici Missam in
uno ex ejus Altaribus celebrare non possent, denegando
eisdem id, quod cuilibet extero Presbytero denegari non
potest; Ex alia verò parte Confratres, qui ex speciali gra-
tia fuerunt aggregati nostræ Collegiatæ Ecclesiæ, cum
gratioso usu d. Cappellæ, reducendo ad praxim notam
Fabellam Herinacei, & cum illa retributione, quam in-
dicavimus supra *n. 2.* ad illas angustias, & servitutem re-
digere vellent Canonicos, ut pendere debeant ab eorum 61
arbitrio, quando Missas celebrare volunt in una ex Cap-
pellis propriæ Ecclesiæ, quòd in longè durioribus terminis
Cappellæ, propriis sumptibus constructæ ab Archiconfra-
ternitate SS. Sacramenti in Ecclesia SS. Laurentii, & Da-
masi, in situ ex pecuniis ejusdem Archiconfraternitatis em-
pto, Pon. Card. de Abdua, reprobavit Cong. Visit. Apost.
in Romana 24. Maii 1712. ad 1. dub. in quo cùm fuisset quæ-
situm: *An Cappella, ubi asservatur SS. Sacramentum in Ec- 62
clesia S. Laurentii, sit propria Archiconfraternitatis SS. Sacra-
menti*, respondit quidem: *Affirmativè*; Sed immediatè sub-
didit; *Servata tamen consuetudine favore Capituli, & Paro-
chi*, præservando hoc modo eisdem Capitulo, & Parocho
facultatem Missas celebrandi, aliasque functiones faciendi in
eadem Cappella, ut videre est *in Tom. 2. par. 1. disc. 17. 63
num. 261.*
Fortiùs, quia, ut supra opportunè observavimus, sæpè 64
dictum Altare SS. Rosarii privilegiatum solummodo est
respectu Canonicorum, ejusdemque specialis privilegii in-
tuitu iidem Canonici multas Missas in eodem Altari, à
piis Testatoribus relictas, celebrare tenentur, ut pariter re-
fert Ordinarius, ibi: *Essendosi quelli fino avvanzati a fare
nelle loro Congregazioni partiti, notabilmente contrarii al
Rito sagro, & anche turbativi della libertà de' Canonici,
mentre anno preteso d'impedire a' Canonici di poter celebra-
re al loro Altare, al quale pure la Collegiata è obligata adem-
pire varii Legati di Messe & è il medesimo privilegiato per li
Defonti, rispetta però solamente alla Collegiata*; In quibus
circumstantiis, si locum habere posset prætensio contra- 65
ria, non

ria, non solùm idem speciale privilegium redderetur prorsùs
elusorium, & omnino frustraneum, verùm etiam Animæ fi-
delium Defunctorum, qui Missas in eodem Altari privile-
giato celebrandas esse reliquerunt, privatæ remanerent exo-
ptatis suffragiis, quòd non solum Christianæ pietati, sed ip-
simet humanitati, ex diametro oppositum est.
Non sine fundamento dubitantes Confratres succumbere
66 cum negativa resolutione 9. dub. cum præsupposito talis suc-
cumbentiæ, disputare voluerunt in X. *An Canonici tenean-
tur concurrere ad manutentionem Altaris, seu Cappellæ*. Cæ-
terùm respectu etiam hujus 10. dub. speramus negativam ob-
tinere resolutionem; Solent enim Doctores disceptare, an
Sacerdotes exteri, Missam celebrantes in aliena Ecclesia,
teneantur aliquid dimittere favore Sacristiæ ratione sacro-
rum Utensilium; Sed quòd Canonici, celebrantes in Cap-
pella, erecta in eorum Ecclesia, cum propriis sacris indu-
mentis, & cum sacris Utensiliis eorum Sacristiæ, absque eo,
67 quòd in aliquo præjudicent, vel impediant Confratribus pro-
prias functiones, teneantur concurrere ad manutentionem
Altaris, seu Cappellæ ejusdem Confraternitatis hoc sanè
novum credimus, ac penitùs inauditum; Eò enim ipso,
quòd Confraternitas aggregata reperitur in una ex Cappel-
lis nostræ Collegiatæ, ipsa, & non Canonici, tenetur ad il-
lius manutentionem. Aliàs enim non solùm Ecclesia Colle-
giata haberet hanc servitutem passivam retinendi eosdem
Confratres, sed ulteriùs cogeretur concurrere ad manuten-
tionem illarum rerum, quæ per Confratres quotidiano usu,
68 & frequenti servitio consumuntur, quòd repugnare videtur
omnibus principiis.
Remanet ultimum dubium circa applicationem Missæ con-
69 ventualis pro Benefactoribus, *An prædd. Archipresbyter, &
Canonici teneantur applicare Missam conventualem pro Bene-
factoribus in casu &c.* Circa quod Theologi, & Canonistæ
procedere solent cum hac distinctione, quòd, aut sermo est
de illis Ecclesiis Regularibus, quæ erectæ sunt ex piis Bene-
factorum eleemosynis; Vel de illis Ecclesiis Regularibus,
quorum Religiosi vivunt ex piorum eleemosynis, & isti ab-
sque dubio tenentur ad Missæ conventualis applicationem;
Aut verò loquimur de Ecclesiis Regularium, qui vivunt ex
70 propriis redditibus, & in quorum Constitutionibus, non
præscribitur applicatio Missæ conventualis; Vel de Eccle-
siis Sæcularibus, fundatis ex alicujus Benefactoris reddiri-
bus, qui expressè demandavit applicationem illarum Missa-
rum, quas voluit, nihil disponendo de aliis, & in illis cir-
cumstantiis applicatio Missæ conventualis est libera, tam
pro Clero Sæculari, quàm Regulari, ut observat *Pasqualig.*
71 *de Sacrific. nov. leg. quæst. 899 n. 2 & 4.* ibi: *In Ecclesiis Cathe-
dralibus & Collegiatis respiciendum est ad Fundationem, seu
Institutionem & videndum quid ex ea habeatur &c. Quod au-
tem spectat ad Regulares, recurrendum ad Constitutiones, ac
Fundationem, & videndum, an ex ipsis insurgat aliqua obli-
gatio circa applicationem Missæ conventualis, Bonacin Oper.
Moral. tom. 1. tit. de Sacram. quæst. ultima punct. 3. §. 2. n. 7. vers.
Dixi regulariter, Possevin. de Offic. Curat. cap. 2. n. 23. quæst. 11.
Quart. ad Rubric. Missal. par. 1. tit. 5. dub. 3. vers. Secundò, Avers.
de Euchar. sect. 11 quæst. 17. vers. Juxta hæc, & Dian. coordi-
72 nat. Oper. Moral tom. 2 tract. 1. de Celebrat. Miss. resol. 55. num 1.*
Cum quibus processit hæc S. C. *in Romana* 19. *Aprilis* 1704
Lib. 54. Decret. fol. 179. respondendo *Affirmativè* dubio: *An
applicatio Missæ conventualis in Ecclesia S. Agathæ de Urbe
sit libera*; Cujus Monachi vivunt ex propriis redditibus, &
nullam habent in Fundatione obligationem applicandi di-
ctam Missam Conventualem; Cùmque nostra Collegiata
Ecclesia, ut præmisimus, fundata sit propriis redditibus Al-
phonsi Gonzaghæ, Novellariæ Comitis, non tenentur Ca-
nonici, nisi ad applicationem illarum Missarum, quas ejus
73 Fundator demandavit; Et propterea respectu hujus dubii
supplicamus responderi; *Tracri ad formam Fundationis.*
74 Die 20. Maii 1719. proposita Causa in C. C. non fuit reso-
luta.
75 Resolutiones dubiorum hujus Causæ sub titulo *Regien.* pro-
positæ in Congregat. Concilii die 5. Augusti 1719. sunt se-
quentes.
76 *Ad 1. Negativè quoad 1. partem; Affirmativè quoad 2.*
77 *Ad 2. Affirmativè, dummodo non assistant in Sacrificio.*
78 *Ad 3. Præstandam esse eleemosinam, tam pro Missis lectis,
quàm pro cantatis juxta morem Loci.*
79 *Ad 4. Negativè quoad 1. partem; Affirmativè quoad 2.*
80 *Ad 5. Ad primam dubii partem, & ad secundam, Negativè,
dummodo non agatur de Processionibus, quæ fiunt ex Instituto
Confraternitatis, & in quibus sufficit, quod Canonici sint in-
vitati.*
*Ad 6. Esse determinandam à Præfecto Chori, interveniente
te Capitulo.* 81
Ad 7. Negativè. 82
Ad 8. Negativè ad primam dubii partem; Affirmativè ad 83
secundam.
Ad 9. Negativè. 84
Ad 10. Negativè. 85
Ad 11. demum Affirmativè; Cum addito in omnibus dictis 86
dubiis, quòd Causa ampliùs non proponeretur.

DISCEPTATIO XXIV.

Dubia Indulgentiarum.

ARGUMENTUM.

*Indulgentiæ, concessæ certo Altari privilegiato, ob nu-
merum determinatum Missarum, quolibet die in illo ce-
lebrandarum, an cessent in totum, vel solùm suspen-
dantur pro eo tempore, quo ex accidenti Missæ in di-
cto determinato numero ibidem non celebrantur; Unà
cum multis aliis casibus, concernen. Indulgentiarum ac-
quisitionem.*

CUm in Brevibus concessionis Indulgentiarum pro Al-
taribus privilegiatis apponi soleat Clausula: *Dummo-
do in illa Ecclesia*, pro qua d. Indultum conceditur, *tot Mis-* 1
sæ quotidiè celebrentur, & aliquando ex accidenti ad aliquod
breve tempus idem Missarum numerus in eisdem Ecclesiis
non possit celebrari; Vel ob infirmitatem Sacerdotum;
Vel quia Religiosi tempore Quadragesimæ, se transferunt
ad prædicandum ad alia Loca; Vel à propriis Superioribus
transmittuntur pro aliquibus diebus ad celebran. in aliis 2
Ecclesiis ejusdem Loci, vel Civitatis, vel ex aliis similibus
causis.
Anno 1701. interrogatus fui, an hoc casu eædem Indul-
gentiæ dicantur suspensæ pro solo tempore accidentalis de- 3
fectus, vel potiùs in totum, & ad semper in futurum cessent.
Sequendo autem doctissimum *Pasqualig. de Sacram. nov.
leg. quæst. 748. per tot.* respondi, non cessare Indultum, seu 4
Indulgentiam, sed solùm remanere suspensam pro illis die-
bus, illoque tempore, quatenus tamen breve sit, quibus
Missæ in Altari privilegiato in determinato numero non ce-
lebrantur; Ea ratione, quia, quando ex accidenti modus,
in aliqua dispositione adjectus, non verificatur, non resol- 5
vitur dispositio, sed solùm illius effectus pro eo tempore
suspenditur, juxta latè animadversa *per Pasqualigum, ubi
supra.*
Cœterùm ad tollendum omnem scrupulum consului, me-
liùs esse recurrere ad C. C. ut factum fuit, in qua die 30. Ju- 6
lii 1701. propositis sequentibus tribus dubiis, responsum
fuit, ut infr.
I *An absentibus Religiosis ea causa prædicationis tempore
Quadragesimæ, & Adventus; Vel quando occasione Festivi- 7
tatum, vel Funerum, aut similium, à Superioribus ad cele-
brandum alibi transmittuntur, Indulgentiæ, concessæ in cer-
to numero Missarum, qui ob dictas causas adimpleri non po-
test, prorsùs cessent; Vel pro eo tempore, quo dictus nume-
rus Missarum non fuerit adimpletus, sint suspensæ, Vel potiùs
remaneant in suo robore.*
Quoad primam partem pro tempore Adventus, & Qua-
dragesimæ remanere suspensas, non autem in reliquis:
Dummodò rarò contingant.
II. *An idem sit statuendum deficiente præfixo numero Missa-
rum, ob infirmitatem Sacerdotum, tam Regul. quàm Sæcula-* 8
rium. Non remanere suspensas.
III. *An pariter idem sit statuendum deficiente d. numero Mis-
sarum, ob absentiam ab Ecclesiis Sæcularibus Canonicorum,* 9
ac Sacerdotum per aliquot dies, & menses. Satis provisum in
primo.
Cum quibus resolutionibus processit *C. Conc. Tr. in Isclana
25. Septembris* 1713. quando, renuente Episcopo Isclano
exequi Breve, concessum Ecclesiæ B. M. Lauretanæ Ter-
ræ Forigii ejusdem Diœcesis, eò quia in illo aderat
clausula: *Dummodo in dicta Ecclesia 14. Missæ quotidiè ce-
lebrentur.* Ipse autem Episcopus, facta diligenti computa- 10
tione omnium Missarum, invenerat, illas, fixè, & ex obliga-

tione quolibet anno celebrandas in eadem Ecclesia, esse so-
lùm 3491. & sic longè minùs, quàm 14. qualib. die. Licèt
computando alias, quæ ex magna devotione Confluentium
ad eandem Ecclesiam, in illa celebrabantur, Missæ prædi-
ctæ ex obbligatione, unitæ cum adventitiis, longè supera-
bant numerum 14 quotidianarum, ut ipsemet Episcopus in
ejus Relatione testabatur, asserens sibi difficultatem facere
11 possibile decrementum, & diminutionem ejusdem numeri
Missarum adventitiarum pro uno, vel altero brevi tempo-
re; Nihilominus, habito recursu ad d. C. Indul. per Admi-
nistratores dictæ Ecclesiæ primo dubio: *An Episcopo Isclano relati Brevis publicatio injungenda sit*, responsum fuit *Affirmativè*.

Hac autem occasione pro majori hujus materiæ no-
12 titia.

Notandum est primò, quòd non solet ad tempus, puta ad
septennium, & multo minus in perpetuum concedi Indul-
tum pro 2. Altari privilegiato in illa Ecclesia, in qua aliud
13 Altare privilegiat. reperitur jam concessum, juxta novam
praxim, quam sequuta fuit *C. Ind.* 2. *Septembris* 1710. *in*
Panormitana, *& in Bracharen.* 23. *Febr.* 1711. & sæpissimè
in aliis, in quibus idem Indultum denegavit; Signanter ve-
14 rò illud denegavit Ecclesiæ S. Mariæ de Aracæli die 12 Maii
1711. non obstante, neque attento maximo numero Missa-
rum, quæ quotidiè in dicta Ecclesia celebrantur, ad quem
effectum porrectæ fuerant preces pro secundo Altare privi-
15 legiato in perpetuum; Fundamentum autem hujusmodi pra-
xis desumitur ex sola lectura Formulæ ejusd. Indulti, quia
in Gratiis, quæ conceduntur pro Altaribus privilegiatis
pro aliqua Ecclesia, semper præmittitur, quòd in illa
16 aliud Altare privilegiatum concessum non reperitur.

Notandum 2. quòd id procedit etiam in illo casu, in quo
Missæ, celebrandæ in Altari privilegiato, per multum
17 temporis spatium celebratæ non sint, neque proindè brevi
tempore in illo celebrari possint; Adhuc enim concedi non
solet 2. Altare privilegiatum, ut respondit *C. Ind. die* 17.
Novembris 1710. *in Anconitana*, in qua petebatur tale In-
dultum ad biennium dumtaxat, fuitque denegatum.

Verumtamen est, quòd in his terminis ex speciali Gratia
solet aliquando Summus Pontifex indulgere, ut in quibu-
18 scumque Altaribus celebrentur Missæ, perindè habeantur,
ac si celebrarentur in Altaribus privilegiatis; Cum hoc ta-
men, quòd interim non recipiantur aliæ Missæ, ut resolvit
C. Ind. 30. *April.* 1711. quando supplici Libello à Santissimo
D. N. remisso, rescripsit: *Cum Santissimo pro Gratia satis-*
faciendi in quibuscumque Altaribus, *& apponatur interim Ta-*
19 *bella de non recipiendis Missis*, *& in Theanen.* 28. *Maii* 1714.
In illis verò Ecclesiis, in quibus reperitur aliquod Altare
privilegiatum pro uno, vel altero die hebdomadæ, crescen-
20 te numero Missarum, solet pariter ex speciali Gratia ex-
tendi ad alios dies, ut practicavit *C. Ind. die* 6. *Julii* 1617.
favore Ecclesiæ SS. Laurentii, & Damasi cum rescripto:
Pro extensione privilegii ad tres ferias, hoc est in Altare San-
tissimi Crucifixi, quod antea erat privilegiatum pro feria 6.
tantùm.

Quatenus autem in aliqua Ecclesia non adsit magnus Mis-
21 sarum numerus, solet ex Gratia concedi pro una Feria cu-
juslibet hebdomadæ, ut practicavit *C. Ind. die* 23. *Febr.* 1711.
cum Ecclesia S. Mariæ de Urbe; Non acquiescentibus verò
Canonicis dictæ Gratiæ, supplices redierunt die 18. April.
1711. petentes extensionem ad aliquas alias Ferias cujusli-
22 bet hebdomadæ, Cæterùm dubio: *An petita extensio conce-*
denda sit, responsum fuit: *Negativè*, *& gaudeant impetratis*.

Procedunt hæc, attenta solita laudabili praxi Apostoli-
23 cæ Sedis. Cæterùm in Urbe ex specialissima Gratia in ali-
quibus Ecclesiis duplex Altare privilegiatum reperitur con-
cessum, ut est in Ecclesia S Praxedis, triplex in Ecclesia S.
Bernardi ad Columnam Trajanam, & triplex pariter in Ec-
clesia S. Mariæ super Minervam, hoc est duo in Ecclesia,
& unum in Sacrario.

Notan. 3 quòd, translata aliqua festivitate, non dicuntur
24 translatæ Indulgentiæ, pro die ejusdem festivitatis conces-
sæ, ut probant *Azor Instit. moral. par.* 1. *lib.* 1. *cap.* 28. *&*
Lavor. de Jubil. p. 1. *cap.* 21. *num.* 41. & resolvit *C. R.* 30. *No-*
25 *vembris* 1679. *&* 10 *Junii* 1690. de quibus *in Rubr. Breviarii*
Fratrum Minorum tit. 10.

Solet tamen Apostolica Sedes id ex Gratia concedere, ut
26 mediante oraculo *C. Ind.* practicavit *die* 26. *Septembris* 1712.
quando similem Gratiam concessit Fratribus S. Mariæ de
Mercede Ordinis Redemptionis Captivorum, cum rescrip-
to: *Pro Translatione Indulgentiæ tantùm*.

Et pro PP. Cassinensibus pro Festo S Benedicti Innoc. XI.
concessit, quòd si illius Festum incidat in majori Hebdoma-
da, tunc Indulgentia affecta sit illi diei, in quem contigerit
d. Festum esse transferendum, teste *Bisso in Hierurg. lit. I.*
verb. Indulgentia n. 3 *in fine*.

Et pro Fratribus Minimis S. Francisci de Paula adest spe- 18
ciale Breve Greg XIII. expeditum die 20. Augusti 1580. in
quo eadem translatio Indulgentiarum sequentibus verbis
concessa fuit *Gregor. Papa XIII Ad perpetuam rei memoriam.*
Aliàs omnibus utriusque sexus Fidelibus verè pœnitentibus, &
confessis, ac SS. Communione refectis, qui singulas Ecclesias Mo-
nasteriorum seu Domorum Fr. Ord. Minimorum S. Francisci de
Paula à primis Vesperis usque ad occasum Solis ejusdem diei, 29
singulis annis devotè visitarent, *& ibi pro Christianorum*
Principum concordia, *Hæresum extirpatione*, *Sanctæque Ma-*
tris Ecclesiæ tranquillitate, *pias ad Deum preces effunderent*,
quotiès id facerent, *totiès plenariam omnium peccatorum suo-*
rum Indulgentiam, *& remissionem concessimus. prout in nostris*
in ie sub Data die 1. *Aprilis* 1579. *Pontific. nostri anno* 7. *in for-*
ma Brevis confectis Literis pleniùs continetur. Cùm autem, si-
cut accepimus, *Festum ejusdem S Francisci de Paula*, *quòd die*
2 *mensis Aprilis quotannis celebrari solet*, *in Quadragesimam*
incidat, *illudque post Octavam Resurrectionis D. N. I C. tran-*
sferri soleat, *& propterea in dubium verti posset*, *an eadem In-*
dulgentia die quo ipsum Fest. transferri contigerit, *ab eisdem*
Christi fidelibus consequi valeat. *Nos in præmissis opportunè*
providere volentes ac supplicationibus dilecti filii Jo. Ropitelli,
d. Ordinis Zelosi, *& Procur. generalis in hac parte inclinati*, *ha-*
rum serie volumus, *& declaramus*, *ut d. Indulgentia ad eum diē*,
quo Festum ipsum, *ut præfertur*, *transferri*, *& post Octavam*
Resurrectionis celebrari contigerit, *translata esse*, *& ab eisdem*
Christi fidelibus, *eodem modo*, *quo*. *die Festo prædicto consequi*
potest, *consequi*, *eisque suffragari posse censeatur*. *Non obstanti-*
bus præmissis, *ac Constitutionibus*, *& Ordinationibus Apostoli-*
cis, *cæterisque quibuscunque*. *Datum Romæ apud S. Petrum sub*
annulo Piscatoris die 20. *Aug.* 1580. *Pontif. nostri anno* 9. - *Cæ-*
sar Glorierius.

Quæ omnia notoria sunt in Urbe, in qua solet id publicè,
& palàm declarari, quando transferri contingit eandem fe- 30
stivitatem, ut practicatum fuit anno 1711. mediante sequen-
ti Declaratione.

Indulgenza Plenaria perpetua, *e remissione di tutti i peccati*,
concessa dalla fel. mem. di Papa Greg. XIII. a tutte le Chiese del- 31
li Conventi de' Minimi di S. Francesco di Paola il giorno della
Festa di esso Santo che si celebrarà in quest' anno alli 13. *d' Apri-*
le, *Lunedì doppo la Domenica in Albis*. -

Gasparo per la misericordia di Dio Vescovo di Sabina della
S. R. C. Card. di Carpegna, *della Santità di N. S. Vicario ge-*
nerale &c.

La fel. mem. di Papa Greg XIII. per suo Breve dato in Roma
il 1. *Aprile* 1579 *e per un' altra sotto li* 20. *Agosto* 1580. *per la*
translazione della Festa, *ad accrescimento della Religione de'*
Fedeli, *e salute dell' Anime concesse in perpetuo Indulgenza ple-*
naria, *e remissione di tutti li peccati a tutti li fedeli Cristiani del-*
l'uno, *e l'altro sesso*, *che veramente pentiti*, *confessati*, *e commu-*
nicati, *tante volte*, *quante divotamente visitaranno le Chiese*
delli Conventi dell' Ordine de' Minimi di S. Francesco di Paola,
in qualunque luogo constituiti, *nel giorno della Festa di detto*
Santo, *che si celebra in quest' anno alli* 13. *Aprile Lunedì*, *dop-*
po la Domenica in Albis, *cominciando dalli primi Vesperi fino*
al tramontar del Sole di detta Festa, *& ivi pregaranno il N. S.*
Iddio per la pace, *e concordia fra Prencipi Cristiani*, *per l'e-*
stirpazione dell' eresie, *& esaltazione della S. M. Chiesa*. *Per*
tanto s' invita ogni fedel Cristiano all' acquisto di tanto Tesoro.
Domenico Arcivescovo di Teodosia Viceg. N. A. Canonico Cug-
giò Segr.

Ex quibus remanet clarum, non esse attendenda ea, quæ
in hac parte asserunt *Monacel. in Formul. legal to.* 2. *tit.* 16 *for-* 32
mul. 6. *n.* 9. *fol.* 245. *& Matthæuc. in Offic. Cur. Eccles. cap.* 16. *n.*
25. eò quia loquuti fuerunt ad terminos d. generalis regulæ,
non autem juxta tenorem d. Indulti Greg. XIII. quòd uti cla-
rum, & literale, nullum relinquit dubitationi locum.

Neque in facto subsistit, quòd C. R. *die* 20. *Novemb.* 1694.
contrarium resolverit respectu d. festivitatis S. Francisci de 33
Paula, ut ait *Monacellus*, *ubi supra*, quam sequitur *Matthæuc.*
loco proximè citato; Supponentes, dubio proposito nomine
dd. PP. Minimorum: *An translato festo S. Francisci de Pau-*
la, *censeatur translata Indulgentia*, respondisse *Negativè*, 34
& serventur Rubricæ.

Ultra quod enim ex d. formula rescripti ad oculum patet,
illud nullo modo loqui de translatione Indulgentiarum, eò
quia notum est, Rubricas respicere ea, quæ concernunt divi- 35
num Officium, non autem ea, quæ ad Indulgentias spectant.

Factis

Factis exactissimis diligentiis in Secretaria ejusdem S. C.
36 R. nulla omnino reperta fuit instantia, seu supplex Libel-
lus, nomine PP. Minimorum porrectus eidem S. C. d. die
Novemb. 1694. & meritò, quia attento d. claro tenore In-
dulti Gregor. XIII. nullo modo dubitari poterat de dicta
translatione Indulgentiæ, nisi adversus omnia Jura in dub.
revocetur in Urbe maxima potestas ejusdem Summi Ponti-
ficis illam concedentis.

Fuit autem inventus, supplex Libellus dd. die, mense,
37 & anno pro parte, & nomine Congregationis Benedictinæ
Buisfeldensis Germaniæ porrectus d. S. C. R. in quo petie-
runt: *Se il Privilegio, loro concesso dalla f. m. di Clemente X.
di celebrare la festa di S. Benedetto coll'Ottava, s'intenda an-
co, quando occorre trasferirsi la Festa di d. Santo; E caso che
non s'estenda, si supplica umilmente l'EE. VV. a nome di tutta
la medema Congregazione Buisfeldense di estenderlo per loro
spirituale consolazione, acciò possino con maggiore solennità
celebrare la gloriosa memoria del loro Patriarca; Attesoche
questo non pare contrario alla Rubrica* de Translatione Festo-
rum *n. 1. in fine, dove doppo di avere determinato, che se occor-
rerà transferirsi la Festa di qualche Santo doppo tutta l'Otta-
va, per quell'anno si celebri senz'Ottava, pone un'eccezzione
con queste precise parole:* Nisi titularis Ecclesiæ privilegio
aliter fieri oporteat, *Pare dunque ragionevole, che si conceda
simile Privilegio a gli Oratori per il loro Fondatore, sì bene-
merito della Chiesa, essendo Titolare principale del loro Ordi-
ne.* Die 17. Julii 1694. Negativè, & serventur Rubricæ.

Ex quo rescripto desumptum fuit æquivocum denegatæ
38 translationis Indulgentiæ pro festivitate S. Francisci de Pau-
la, quòd dubium nunquam propositum fuit in d. C. R. nec
proponi poterat, attento claro tenore d. Brevis Greg. XIII.
de quo supra *n. 29.*

Notandum 4. quòd permittenda non est denominatio Por-
tæ Sanctæ, vel Jubilæi in Ecclesiis extra Urbem, prætex-
tu antiquorum Privilegiorum, nisi ista concludentissimè ju-
39 stificentur, & in authentica forma exhibeantur, ut resolu-
tum fuit *à C. C. in Geranden. Jubilæi 26. Semptembris* 1699.
quando id petentibus Monachis S. Petri Rhoden Ord. S. Be-
nedicti Cathaloniæ, d. die ad eorum instantiam disputato
sequenti dubio: *An privilegium f. m. Urbani VII. fuerit revo-
catum, vel potiùs sit observandum, & quomodo;* Respon-
sum fuit: *Suspensis quibuscumque assertis Indultis, & pri-
vilegiis, quatenus adsint; Coadjuventur probationes, & in-
terim supplicetur* Sanctissimo *pro concessione Indulgentiæ plena-
riæ in forma consueta; Prohibita quacumque solemnitate ape-
ritionis Portæ, ac denominatione Jubilæi lib. 29. Dec fol* 203.

Et respectu Ecclesiæ S. Thomæ in Parione de Urbe, id
40 resolvit *C. Ind. die 12. Januarii* 1717. quando dubio: *An ex-
positio Tabularum cum inscriptione*, Jubilæum perpetuum,
*diebus Festis Annunciationis B. M. V. & SS. Jo: Evangelistæ,
& Nicolai, Oratoribus imposterum permitti debeat;* Respon-
dit. *Negativè, & ampliùs.* Oratores autem erant Scripto-
res Urbis, qui asserebant, d. privilegium eis fuisse conces-
sum à Pio IV. & in effectu in præteritum talem Tabulam
cum d. inscriptione soliti erant exponere.

Ita etiam ad evitan. confusionem permitti pariter non de-
41 bet denominatio Congregationis Rituum, vel Concilii illis
Ecclesiasticorum Cœtibus, quos Episcopi non sine laude eri-
gere solent, & debent in eorum Civitatibus, ad erudien.
Clerum circa sacros Ritus, Ecclesiasticas Cæremonias, &
circa alia, disposita in Concilio Tridentino, ut anno 1695.
resolvit C. particularis Cardinalium Carpinei, Casanartæ,
& Marescotti, deputata pro revisione Synodi Faventinæ
Card. Nigron. Cùm enim *tit. c. 4.* ita cantaret: *De Congrega-
tionibus Sacræ Scripturæ, Casuum conscientiæ, sacrorum Ri-
tuum, & Concilii Tridentini*, fuit insinuatum, esse mutan-
dum verbum illud, *Congregationibus*, in aliud: *Conferen-
tiis:* Cæterùm, quia Synodus præventivè fuerat impressa,
& divulgata, id non potuit facilè in omnibus Exemplaribus
corrigi.

Notandum 5. quòd destructo Altari privilegiato, tunc so-
42 lùm destruitur privilegium, quando illud ita destruitur se-
cundùm aliquam partem, ut amittat consecrationem, se-
cus tamen dicendum erit, quando idem Altare secundum
sui majorem partem intactum remanet, quod si paulatim
destruatur, & simul reparetur, itaut semper remaneat idem
Altare, seu locus, semper perseverat Indulgentia, seu pri-
vilegium, ita *D. Antonin. par. 1. tit. 10. cap. 563. Vulp. in
Prax. for. Eccles. cap. 42. num. 30. Pasqualig. de Sacrific. nov.
43 leg quæst. 561. per tot. Gobat. Oper. moral. tom. 2. tract. 4. par.
2. cap. 6. num. 320. & Matthæucc. in Offic. Cur. Eccles. cap. 26.
num. 22.*

Ursayæ Discept. Tom. III.

Notandum 6. quòd Septenarium Indulgentiæ plenariæ,
seu Altaris privilegiati, non incipit à die Datæ Indulti, sed
à die illius publicationis; Mens enim Pontificis est, ut illud
duret per Septennium, quod non verificaretur, si incipien-
dum esset à die Datæ, *Rodriqu. quæst. Regul. tom. 2. quæst 99.
artic. 3. Sylv. tom. 2. Var resol. Verb. Altare privilegiatum in
Resp. ad primum, & Pasqualig. de Sacrif. Missæ quæst. 571.
n. 1. & seq.* ubi *n 6.* quòd id procedit etiamsi in Indulto adsit
clausula: *Ad proximum Septennium duraturi*, quia illa di-
ctio, *proximum* intelligitur de proximitate habili, in qua 44
concessio sortiri possit effectum.

Dum hæc impressa eram, curiositatis gratia me contuli
ad Secretariam C. Ind. ut viderem, an adesset aliqua deter-
minatio ejusdem S. C. circa conclusiones, à me hìc compro-
batas; Inveni autem, fuisse resolutum oppositum circa prin-
cipium Septennii, juxta verba decreti, quæ sunt sequentia: 45
*Discusso dubio in S. C. Ind. & sacris Reliquiis præposita, an at-
tentis verbis, quæ in Brevibus Indulgentiarum apponi solent,*
præsentibus ad Septennium tantùm valituris, *Septennii ini-
tium à die publicationis Brevis desumendum sit, eadem Sacr.
Congreg. die 18. Maii 1711. declaravit, non à die publicationis,
sed à die Datæ Brevis Septennii tempus incipere; Et facta re-
latione SS. D. N. per me infrascriptum Secretarium, die 20. 46
ejusdem mensis, SS. Congregationis Sententiam approbavit. Jo.
M. Card. Gabriellius Præfectus. Raphael Cosmus de Hieronymis
Secretarius.* Et propterea hodiè ad istius Pontificii Oraculi
terminos procedendum est, non attenta contraria opinione.

Verum tamen est, quòd, salvo alio meliori temperamen-
to, expediret forsan id declarare in ipsismet Literis conces- 47
sionis Indulgentiarum, verbis illis: *Præsentibus ad Septen-
nium tantùm valituris*, addendo sequentia, vel simili, *à die
Datæ præsentium incipiendum, vel computandum*, quam clau-
sulam vidisse in aliquibus Brevibus testatur *Pasqualig. de Sa-
crif. Miss. quæst 751. num. 4* Si enim d. decretum C. Ind. igno-
ratur in ipsamet Urbe, ubi editum, & publicatum fuit, po-
terit pariter ignorari extra illam, procedendo cum authori-
tate dictorum Authorum, quorum opinio hodiè nullatenus
sequenda est.

Notandum 7. quòd, concessis aliquibus Indulgentiis Chri-
sti fidelibus, facientibus spiritualia Exercitia in Domibus
Regularibus, vel Religiosorum Conventibus, ut practica-
vit Alex. VII. cum PP. Jesuitis Pistoriensis Urbis, quòd re- 48
cognosci potest ex *ejus Const. 42. in Bullar. nov. tom. 6.* quam
Gratiam pro Fratribus Observan. & Refor. S Franc. idem
Pontifex concessit *in ejus Const. 65. Bullar. to. 6.* Posito, quòd
ob angustiam ejusdem Domus, vel Conventus, non possint
Sæculares in eisdem Domibus recipi pro faciendis dd. Exer-
citiis, tunc solet concedi Gratis, ut facientes eadem Exer- 49
citia spiritualia in alia separata domo, sub directione tamen
eorundem Religiosorum, eædem Indulgentiæ lucrari pos-
sint, ut respondit *C. Ind. 22. Aug. 1712. in Pistorien.* favore
dd. PP. Societatis Jesu.

Notandum 8. quòd non est permittenda denominatio Sca-
læ Sanctæ, cum declaratione, quòd pro omnibus illam as- 50
cendentibus, & descendentibus adsit Indulgentia aliqua, ni-
si ad d. effectum exhibeatur clarum, & literale Pontificium
Indultum, non attentis communicatione Privilegiorum,
vel similibus argumentis, & conjecturis, ut resolvit *C. C. in
Neapolit. Indulgentiarum* 10. *Julii* 1717. quando dubiis: *An
sit permittenda Scala, ut nuncupant, Sancta, & an pro omni-
bus illam ascendentibus, & descendentibus adsit Indulgentia,*
respondit. *Negativè, & ampliùs.*

Dixi, *nisi exhibeatur particulare, & clarum Indultum*, quia,
hoc concurrente, nullum adest dubium pro lucratione illa- 51
rum Indulgentiarum, quæ in illo continentur, juxta resolu-
tionem *C. Indulg. in Salisburgen. 25. Septembris* 1713. in qua
multæ concessæ fuerunt Indulgentiæ ascendentibus Scalam
Sanctam, constructam in Ecclesia PP. Theatinorum Salis-
burgi, & in Folio, d. die distributo, enumerantur Indulgen-
tiæ, concessæ ab Innoc. XI. ascendentibus Scalam Sanctam
in Ecclesia eorundem PP. Theatinorum, constructam Mo-
nachii, & aliæ concessæ 25. Januarii 1712. à Sanctissimo D. 52
N. ascendentibus Scalam Sanctam, constructam in Ecclesia
PP. Canonicorum Regularium S. Augustini in Civitate
Pragensi.

Verum tamen est, quòd hoc Indultum concedi solet ad de-
terminatum tempus dumtaxat, & pro certis diebus, quibus 53
elapsis, solet iterum ex Gratia confirmari, ut practicatum
fuit *à C. Ind. in Jadrens. 24. Aprilis* 1712. quando dubio; *An
Breve, à Sanctiss. D. N. concessum 8. Aug. 1705. pro quatuor vicibus
in anno, esset confirmandum;* fuit responsum; *Affirmativè.*

Notandum 9. quòd non constito de legalitate, & au-
T 4 theu-

54 thenticitate Indulti concessionis Indulgentiarum, removen-
di sunt Lapides cum inscriptionibus, etiam antiquissimis,
denotantibus dd. Indulgentias, ut practicavit *C. C. in Nea-
polit. Indulgentiarum 10. Julii 1717. ad 3. dubium*, sequenti-
bus verbis conceptum: *An lapis cum inscriptione*. Visitanti-
bus quotidiè pœnæ indulgentur, ut in Lateranensi Ecclesia,
sit amovendus, responsum fuit; *Affirmativè, & ampliùs*.

Notandum 10. quòd non solet concedi facultas publicè ex-
55 ponendi Fidelium cultui Sanctorum Reliquias, nisi authen-
ticè constet de illarum identitate, non per conjecturas, &
verisimilitudines, sed per legalia, & authentica documen-
ta, ut practicavit *C. Ind. die 23. Februarii 1711. in Veneta*,
in qua insistebatur pro expositione publica Capsulæ Ligni S.
Crucis, & Reliquiarum multorum Sanctorum, ad quarum
legalitatem probandam adducebatur antiquissimum testi-
monium cujusdam Religiosi Ordinis S. Benedicti, exara-
tum usque ab anno 1456. & sic ab annis 255. concernens iden-
titatem dd. Reliquiarum. Et tamen, eo non attento, peti-
56 tiones PP. Carmelitarum Excalceatorum, pro d. Gratia
supplicantium, exauditæ nullatenus fuerunt, sub die 24.
Aug. 1711. dubio, *An P. Priori Conventus Carmelitarum
Discalceatorum Urbis Venetiarum permitti debeat expositio Re-
liquiarum, de quibus agitur*, responsum fuit. *Ex hactenus
deductis Negativè*.

Notandum 11. quòd Rectores Ecclesiarum non possunt
57 donare Reliquias propriarum Ecclesiarum, quia illæ ve-
niunt appellatione rerum pretiosarum, ad easdem Ecclesias
spectantium, ut resolvit *C. Ind. in Januen. 17. Septembris*
1710. quando mandavit, Reliquias jam donatas à Parocho
cuidam Regulari, esse restituendas Ecclesiæ Parochiali,
cum illo addito, ut Loci Ordinarius provideret prout de
Jure.

Notandum 12. quòd Reliquiæ Sanctorum, à Romanis
58 Cæmeteriis extractæ, possunt publicè in Processionibus de-
ferri, ut resolvit *C. Ind. 9 Januar.* 1711. quando dubio:
*An Reliquiæ à Romanis Cæmeteriis extractæ, in Processioni-
bus deferri possint*, responditur; *Nihil obstare*.

De mandato verò Sanctissimi reproposito eodem dubio die
28. Septembr. d. anni 1711. scribentibus Fidei Promotore,
& uno ex Magistris Cæremoniarum Cappellæ Pontificiæ,
responsum fuit. *Nihil esse innovan.*

Cæterùm eadem C. Ind. die 28. Septembris 1714. respectu
Tunicæ S. Catharinæ de Bononia id permittere noluit, du-
bio. *An asserta Tunica S. Catharinæ Bononiæ, in Conventu
Monialium SS. Corporis Christi asservata, in earum Ecclesia
exponi, & in solemni Supplicatione gestari possit*, respondit.
*Quoad Processionem nihil, in reliquis ad Eminentissimum
Episcopum*.

Notandum 13. quòd non solent concedi Puellis, existen-
59 tibus in Conservatoriis illæ Indulgentiæ, quæ conceduntur
veris Monialibus, visitantibus aliquod Altare proprii Mo-
nasterii, loco ulterius extra clausuram politi, ubi concessæ
sunt Indulgentiæ, ut respondit *C. Ind. in Bononien. 5. Maii*
1719. in cujus casu sermo erat de Puellis 160. quæ nunquam
solent exire ab earum Conservatorio.

Notandum 14. quod ad acquirendam Indulgentiam, con-
cessam illis, qui, verè pœnitentes, & confessi, aliquam Ec-
60 clesiam visitabunt, non requiritur necessariò confessio re-
spectu illius, qui post ultimam confessionem lethale pecca-
tum non commisit, licèt utile sit illam iterare; Quia ver-
bum illud *confessi* intelligitur de eo, qui etiam antea fuit con-
fessus, & tunc in gratia est: *Ita Navarr. in Comm. de Jubil.
not. 18. n. 18* ibi: *Nota, non esse necessarium facere confessio-
61 nem die, vel tempore, quo indulgentia est lucrifacienda, sed
satis est, quòd post ultimam confessionem nullum peccatum mor-
tiferum admiserit, neque de aliquo, nondum confessione dete-
cto, noviter recordetur, quòd frequenter respondi*. Cui Au-
thori multum deferendum puto, eò quia fuit unus ex Mini-
stris sacræ Pœnitentiariæ, ut notat *Corrad. in Prax. Dispens.
lib. 7 cap. 4. n. 71.* &, rato exemplo, in bona valetudine, cen-
tesimum annum in Urbe explevit, testibus *Sanchez, & de
Justis* in locis, citatis *in Tom. 2. par. 1. discept 37. num. 18.*
Circa principalem verò conclusionem concordant *Leo in
Prax. For. Eccles. par. 1. cap. 7. de Indulg. post n 7.* ubi illam ad-
62 ducit rationem, quia in his terminis confessio exigitur tan-
quam dispositio, non autem, tanquam opus, aut pars ope-
ris, pro consequenda indulgentia, *Bonacin Oper. moral.
tit. de Indulg. disp. 6. quæst. 1. punct. 5. propos. u. n. 7.* ubi sequen-
63 tem adducit rationem, *quia quando in Bulla exprimitur con-
fessio, sermo est de confessione respectu illius, qui conscientiam
habet peccati mortalis, nisi aliud exprimatur*, & *Monacell in
Formul. tom. 1. tit. 16. formul. 6. num. 3.*

Notandum 15. quod præsentatis Literis sacræ Pœniten-
tiariæ uni Confessario, qui difficultatem habeat absolvendi
Pœnitentem, adiri potest alter Confessarius, & ab eo abso-
lutio obtineri, quatenus difficultatem illam non habeat eum
absolvendi, quam habebat primus Confessarius, ut repro- 64
bato *Navarr. cons. 8. de Offic. Ind. deleg.* usque testando de
mente, & praxi sac. Pœnitentiariæ, cujus fuit Officialis,
observat *Corrad. in Prax. Dispens. lib. 7. cap. 4. num. 72. & 73.*
ubi post *Sanchez de Matr. lib. 8. disp. 27. num. 4.* adducit sequen- 65
tem convincentem rationem, *quia cùm commissio facta fuerit
in foro conscientiæ, sequitur ejus fori naturam, quæ est, ut non
adstringatur Pœnitens acquiescere sententiæ unius Confessa-
rii, sed possit alium adire*.

Pro applicabilitate tamen illarum resolutionum Sac.
Cong. Ind. quas supra citavimus, nota demum, quod cùm
concessio Indulgentiarum pendeat à voluntate Summi Pon-
tificis, eædem resolutiones non faciunt statum, nec allegari
possunt pro obtinenda simili Gratia, etiam postquam à Sum- 66
mo Pontifice approbatæ fuerunt, quia Summus Pontifex, &
potest, & solet uni Ecclesiæ, vel Loco pio denegare Gratiam
illam, quam ex justis causis, animum suum moventibus, al-
teri Ecclesiæ, vel Loco pio ex particularibus facti circum-
stantiis concessit: Præcipuè si sermo sit de specialibus Gra- 67
tiis, Urbis Ecclesiarum concessis, quia, ut legitur in Folio
Cong. Ind. distributo die 20. Aprili, 1711. in Causa *Romana*
pro Conventu, & PP. Minoribus Observantibus S. Mariæ de 68
Aracœli Urbis. *Non immeritò multa spiritualis Gratiarum
dona Romæ conceduntur, quæ alibi jure optimo denegantur*.

DISCEPTATIO XXV.

Romana Subhastationis Ecclesiæ, & Conventus.

PRO

PP. Trinitariis Urbis.

CUM

Illorum Creditoribus.

ARGUMENTUM.

*Ad Creditorum instantiam an possit in subsidium deveniri ad
subhastat. & venditionem Ecclesiæ, & Conventus illorum
Regularium, qui debita contraxerunt*.

SEries facti hujus Causæ latè exponitur in *Tom. 2. par. 5. dis-
cept. 25.* ubi *n. 248.* refertur resolutio Congregationis par- 1
ticularis omnium Prælatorum Signaturæ Gratiæ, quæ *die
14. Septembris* 1717. rescripsit: *Esse exequen. Mandatum Em.
Vicarii, & ad mentem: Et mens est, quòd vendatur extraju- 2
dicialiter, quatenus reperiatur emptor*. Mandatum verò,
seu Decretum Em. Vicarii erat sequentis tenoris. *En tunc
Em. & Rev. D. Card. Vicarius, Judex Deputatus, imparti-
tus fuit licentiam infrascriptis Instantibus exequendi Manda-
ta, & respectivè subhastandi, & deliberandi, & vendendi, 3
aut quomodolibet alienandi Cæmenta, Materialia, & Situs
Conventus, & Ecclesiæ S. Franciscæ Romanæ in Via Feli-
cis, Ordinis Redemptionis Captivorum. In subsidium tamen,
& quatenus alia Bona non suppetant, & ad favorem aliarum
Personarum Ecclesiasticarum, vel religiosarum Ecclesiarum,
& ad eundem usum pium, Ecclesiasticum, & religiosum*.

Verùm, adversùs hujusmodi resolutionem dictæ Congre-
gationis particularis, habito, atque admisso suspensivo re- 4
cursu ad SS D. N. in plena Signatura Gratiæ, coram ipso
habita die 28 Martii 1719.

Creditores primò insistebant in eo, quòd in d. venditione
Ecclesiæ, & Conventus nulla considerari poterat irreve- 5
rentia erga res sacras, Deoque dicatas, juxta latè animad-
versa in *d. discept. 25. à n. 115.* Quia non prætendebant ven- 6
dere rem sacram reduplicativè uti sacram, sed solùm, habi-
to respectu ad illius materialitatem, Cæmenta, & Fabri-
cam.

Fuit responsum, quòd talis præcisio non est practicabilis
in venditione Ecclesiarum, Deo consecratarum, necnon in
Conventibus eisdem annexis, & connexis, venientibus
appellatione Ecclesiarum, & gaudentibus iisdem privilegiis, 7
ex adductis à *Feder. de Sen cons. 201. num. 4. Calder. cons. 293.
n. 2.*

n. 2. *Barbos. de Paroch. cap. 13. nu. 12. Rota cor. Veral. 177. n. 6. & dec. 289. per tot. par. 2. & dec. 304. n. 6. par. 19. rec.* Eò
quia consecratio, & res consecrata, ad effectum venditio-
nis, præcipuè ad Creditorum instantiam, taliter connexa
sunt, ut nullo modo separari possint, sed dicuntur habere
8 illam connexionem inter se, quæ reperitur inter animam,
& corpus, ut præter citatos *in d. discept. 25. à nu. 177.* in
specie notat *Aymonius in Vita S. Abbonis Abbatis Floriacensis*
in Libro, cui titulus *Acta Sanctorum Ordinis S. Benedicti,*
Sæculo 6. par. 1. fol. mihi 43. juxta impressionem Parisiensem an-
9 *ni 1701.* ibi: *Certè charissimi Principes, nec catholicè vivimus,*
nec catholicè loquimur, quando illam Ecclesiam dico esse meam,
ille alter dicit, esse suam, ac veluti quædam Iumenta, compara-
ti Iumentis insipientibus, utrasque aliquando venales proponi-
mus, propositasque ab aliis emere non formidamus. Est etiam
alius error gravissimus qui fert, altare esse Episcopi, & Ec-
10 *clesiam alterius cujuslibet Domini, cùm ex domo consecrata,*
& altare, unum fiat, quod dicitur Ecclesia, sicuti unus homo
constat ex corpore, & anima, quem refert, & sequitur *Gon-*
zal. in cap. Recolentes lit. B. de Stat. Monach.

Dixi, ad effectum vendit. & præcipuè ad instantiam
11 Creditorum, ad differentiam alterius spontaneæ venditio-
nis, ad excluden. scilicet Simoniæ crimen, seu lethale pec-
catum, ob maximas angustias Ecclesiarum, vel ad exer-
cenda pietatis, & charitatis Opera, ad *Text. in can. Aurum*
12. qu. 2. Qui non sunt termini nostræ controversiæ, & cir-
ca quam inspectionem respectu Simoniæ, & culpæ lethalia
videri possunt citati in *Instit. crim. lib. 1. tit. 9. de Simon. à n.*
12 7. Respectu verò exercitii dictorum piorum Operum, vi-
deri possunt citati in *To. 2. p. 2. discep. 25. n. 173.*

Et in punctualibus terminis, quòd Ecclesia ratione ma-
13 teriæ nullo modo vendi possit, latè probavimus in d. *discep.*
25. à n. 162. & benè *Genuens. in Prax. Cur. Neap. cap. 32.*
n. 21. ibi: *Ecclesia consecrata, vel benedicta ratione materiæ,*
nullo modo vendi potest.

Insistebant 2. in paritate venditionis sac. Calicis, quæ in
14 certis casibus permissa est; Ultra verò ea, quæ observavi-
mus *in d. disc. 25. n. 167.*

Fuit responsum cum verbis *D. Thom. 2. q. 100. artic. 3. ad*
15 2. ibi. *Ad 2. dicendum, quòd etiam vasa sacra sunt spiritua-*
libus annexa, sicut fini, & ideo eorum consecratio vendi non
debet. Tamen pro necessitate Ecclesiæ, & pauperum, materia
eorum vendi potest, dummodò, præmissa oratione, priùs con-
fringantur, quia post confractionem non intelliguntur, esse
vasa sacra, sed purum metallum, cujus Angelici Doctoris
sanam doctrinam sequutus fui *in Instit. crim. lib. 1. tit. 9. de*
Simon. num. 7.

Insistebant 3. in eo, quòd cessabant ea, quæ observavi-
16 mus in d. *disc. 25.* circa exorbitantiam coactæ venditionis
rerum, Deo consecratarum; Quia venditio fieri debebat,
non solùm remoto omni judiciali strepitu, & sine horrida
Præconis voce, sed extrajudicialiter, & ad favorem Reli-
giosorum ejusdem Instituti, qui ad d. effectum in Sum. ad-
duxerunt documenta. *Che il P. Castagnedo tiene già pronto*
17 *il denaro per la compra della Chiesa, e Convento &c. a favore*
de' Padri della Provincia di Castiglia, che sono del nostro Or-
dine della Redenzione de Schiavi, di cui sono li PP. ora abitan-
ti nel sudetto Convento, e detta compra il medemo P. Castagne-
do intende fare per quel prezzo, *che sarà creduto ragionevole.*

Fuit responsum, quòd gravamen resolutionis d. Congr.
18 particularis erat patens, quia fuit simpliciter ab illa deman-
datum, *esse exequendum Mandatum Em. Vicarii*, injungen-
tis judicialem, strepitosam, & exorbitantem subhastatio-
nem, & venditionem Ecclesiæ, & Conventus; Quamvis
autem fuerit deinde subjunctum: *Et ad mentem*, quæ fuit,
ut venderetur extrajudicialiter, quatenus reperiretur emptor,
Poterat iste emptor non inveniri, vel cum eo poterat esse
discordia circa verum valorem Ecclesiæ, & Conventus,
in quibus terminis locum habuisset prima pars rescripti; pro
libera, & pura exequutione mandati.

Fuit etiam responsum, quòd irreverentia erga res sacras,
19 & exorbitantia actus venditionis coactæ, & ad Creditorum
instantias non poterat salvari à d. contraria reflexione: Quia
semper verum erat, quòd venditio sequi debebat Imperio Ju-
dicis, & ad Creditorum instantiam, quæ omnia talem, tan-
20 tamque exorbitantiam includunt, ut nunquam datus fuerit
in præteritum similis casus coactæ venditionis Ecclesiæ ad
instantiam Creditorum.

Crescebat autem in immensum eadem exorbitantia ex il-
21 la reflexione, quòd in exhibitione emendi nostram Eccle-
siam, non semel, sed multotiès habetur specifica mentio
pretii proportionati valori dictæ Ecclesiæ, & Conventus in ci-
tato contrario Documento, quod verbum *prezzo* non benè
sonat in auribus Christianorum, quando sermo est de vendi-
tione rerum sacrarum ut, præter adductos *in d. discept. 25.*
à nu. 213. notant citati per *Layman. Teol. moral. lib. 4. tit. de* 22
Simon. tract. 10. cap. ult. §. 4. n. 37. ibi; *Tanquam eleemosyna,*
non tanquam pretium, & Lagunez. de Fruct. par. 1. cap. 35.
§. 2. n. 26. ibi; *Ultra quæ, quod recipitur non propriè pre-*
tium dicendum est, sed per viam eleemosynæ accipi.

Fuit pariter responsum, quòd in Ecclesiis non solùm sile-
re debet horrida Præconis vox, ut dicitur in *leg. Dies festos* 23
Cod. de Fer. sed ulteriùs *cessare in illis debent omnes Judicio-*
rum strepitus, juxta præcisa verba *Constit. 5. §. 4. S. Pii V.*
In venditione autem coacta, & procurata ad Creditorum
instantiam, Judiciorum strepitus, seu formulæ impræscin-
dibiles sunt, ut consideranti patet. Ultra quòd magna exor-
bitantia contrariæ prætensionis ad hominem comprobatur, 24
combinando, tam citationem ad Creditorum instantiam
exequutam contra Religiosos coram Card. Vicario sequen-
tis tenoris. *Ad videndum impartiri licentiam subhastandi, de-*
liberandi, vendendi, aut quomodolibet alienandi Conven-
tum, & Ecclesiam, ad PP. Adversarios spectantes, quàm
successivum decretum Card. Vicarii, registratum supra *n.*
3. cum præsenti titulo contrariarum Scripturarum, in qui-
bus, erubescentes iidem Creditores, juxta notorium Cu- 25
riæ stylum, in præsenti etiam Signatura Gratiæ practica-
tum à R. P. D. Auditore SS. D. N. desumere eundem titu-
lum Scripturarum ab eorum instantia, & à Judicis decreto,
quibus attentis est sequens. *Romana Subhastationis Ecclesiæ,*
& Conventus, subrogarunt aliam. *Romana Censuum*,
illam habentem connexionem cum eorum præsenti in- 26
stantia, quam habet Cupressus cum naufragio, juxta lepi-
dum dictum *Horatii*, sequuti *à Leon. de Præparator. Ju-*
dicior. par. 3. præpar. 2. num. 5.

Insistebant 5. in eo, quòd venditio fieri debebat ad usum,
non solùm pium, sed æqualiter sacrum, juxta modum præ- 27
scriptum in decreto Cardinalis Vicarii, ibi: *Ad favorem*
aliarum personarum ecclesiasticarum, vel religiosarum Ec-
clesiarum, & ad eundem usum pium, ecclesiasticum, & reli-
giosum.

Fuit responsum, quòd finis, propter quem sequi debe-
bat venditio, & usus pius Ecclesiæ, & Conventus, non 28
erant apti minuere scandalum, irreverentiam, & exorbi-
tantiam venditionis coactæ, & ad Creditorum instantiam;
Quia idem finis, demandatus à Judice, Creditoribus in-
stantibus, semper dicebatur directus ad usum humanum,
ad quem, nulli dubium est, res sacras, & Deo dicatas con-
verti non posse, & viva ratio hæc est, quia finis, & usus 29
prædicti semper continentur in linea finis, & usus huma-
ni, juxta individualem authoritatem *D. Thomæ*, sequuti *à*
Card. Capizucc. cujus verba registravimus *in d. discept. 25.*
numer. 112.

Non omittentes hic obiter observare improprium mo-
dum erga eundem doctissimum Cardinalem, his verbis ex- 30
pressum in contraria *Responsione §. Nec obstat. Opinio Card.*
Capizucc. contr. 11. de Vot. solemn. quæstic. 3. 2. est omnino reji-
cienda, uti fundata in non recta intelligentia doctrinæ D. Tho-
mæ. Dum præteriti Sæculi primi ordinis quatuor Teologi,
quorum unus fuit eidem Socius in promotione ad amplissi-
mam Cardinalitiam Dignitatem, in approbatione dicti Li-
bri Controversiarum hæc habent; *Præcipuas Teologiæ Con-*
troversias tam diligenter, tam dilucidè, solidèque examinat, 31
& resolvit, ut nemini dubium esse possit, quin S. Thomæ do-
ctrinam benè calleat, quin S. Doctoris mentem feliciter asse-
qutus sit, præclari, consumatique Theologi laudem promeritus.

Insistebant. 6. in exemplis similium venditionum, addu-
ctis in d. Congregatione particulari.

Fuit responsum, illa non subsistere in facto, ex animad-
versis *in d. discep. 25. à num. 173.* Imo circa Ecclesiam Na- 32
tionis Picenæ, cui s. m. Clemens IX. vendidit quidem Do-
mum, seu Monasterium suppressæ Religionis S. Georgii
in Alga; Sed eidem Nationi *gratiosè donavit Ecclesiam, &*
Vasa sacra, etiam argentea, justa præcisa verba Concessio-
nis, de quibus *in d. disc. 25. n. 204.*

Oppressi Creditores ab hoc Pontificio facto omni laude,
omnique animadversione digno, quòd unicè deservire po- 33
test pro rejectione contrariæ petitionis curiosam adduxe-
runt divinationem in eorum *Respons. §. Mi nusque*, quòd
scilicet *beneficus Pontifex Clem. IX. ut aliqualiter rependeret*
merita Nationis Picenæ, in cujus Provincia Sacratissima Virgo
non fuit dedignata transferre suam Domum, voluit eidem Na-
tioni concedere gratiosè Ecclesiam, ad quem effectum
poterant allegare Authores illos, quos sequutus fui in
Tom 2.

Tom. 2. par. 1. discept. 1. §. 81. Subjungendo, quòd hujusmo-
34 di gratiosa concessio non excludit, *quin etiam de tali mate-
riali Ecclesia potuisset haberi ratio, si Pontifex voluisset exer-
cere suam liberalitatem.*

Hujusmodi autem divinativa responsio, gratis ubique
35 data, non visis, neque recognitis iis actibus, qui præces-
serunt eandem gratuitam concessionem, in *d. discept. 25. à
num.* 199. *usque ad n.* 211. à Nobis indicatis, & registratis
per *Acta Abinantis par. 3. Instr. anni* 1669. *à fol.* 397. parti-
cipat de natura illarum Responsionum, quas explicavimus
supra *disc.* 1. §. 18. *n.* 32. Eò quia tunc temporis in specie fuit
excitatum dubium, an liceret, & an expediret devenire ad
effectivam venditionem Ecclesiarum illarum Religionum,
quæ fuerunt suppressæ; Ad quem effectum fuit depu-
36 tata Congregatio particularis, quæ fuit in sensu, non
esse deveniendum ad Ecclesiarum, & sacrorum Supelle-
ctilium venditionem, sed ad illorum gratuitam concessio-
nem, venditis tamen Domibus, seu Habitationibus illo-
rum Religiosorum, quorum Religiones fuerunt suppressæ.
37 cujus Congregat. particularis sententiam idem Summus
Pontifex appprobavit die 17. Augusti 1669. his verbis. *SS.
D. N. mandavit, ut procedatur ad concessionem supradictæ
Ecclesiæ S. Salvatoris in Lauro, cum omnibus Supellectilibus
38 sacris, etiam argenteis, juxta petita, necnon ad venditionem
supradicti Conventus, Viridarii &c. pro pretio scut.* 30000.

Omnia hæc adeò vera, adeòque innegabilia, sunt ut in
39 exequutionem Sententiæ d. Congregationis particularis, à
Papa approbatæ, idem omnino practicatum fuerit cum o-
mnibus Ecclesiis aliarum Religionum, ab eodem Clemen-
te IX. suppressarum, ut respectu illius SS. Vincentii, &
Anastasii habemus publica documenta per *Acta Florelli,
& Malvetii sub die 2. Octobris* 1669. relata, & sequuta à *P.
Pisell. in Notit. Histor. Cleric. Regul. Minor. lib. 2. cap. 34.
ante finem fol.* 380. *Restò conchiusa per* 13. *m. scudi* (notetur
40 quæso sequentia verba) *come prezzo della Casa, venendo la
Chiesa donata, con obligo di sodisfare li pesi, come stipolato
nell'Instromento li 2. Ottobre 1669. per gli Atti del Fiorelli, e
Malvezzi.*

Habemus demum aliud judiciale exemplum venditionis
41 Ecclesiæ Congregationis SS. Plagarum, quæ toto conatu
nostris temporibus prætendebatur ab illius Creditoribus,
& quæ constantissimè rejecta fuit per Sententiam à Card.
Vic. prolatam an. 1679. cui Creditores acquieverant, imi-
tantes in hac parte moderationem illorum Creditorum, de
quibus in nostris terminis loquitur *Marant. respons. 16. n.* 60.
42 ibi: *Abstinere tamen Partes ab incœpto, neque ultra progre-
di voluere.*

Tenor autem dictæ Sentententiæ Card. Vicarii est Se-
quens *Christi nomine invocato. Per hanc nostram definitivam
Sententiam, quam de Juris Peritorum consilio in his scriptis
ferimus, in Causa, & Causis, quæ primò, & in prima co-
ram Nobis, tamquam à SS. D. N. specialiter Delegato, versæ
fuerant, & vertuntur Instantiis inter DD. Petrum Antonium;
& Margaritam de Vecchis, Actores ex una, & Ven. Congr.
43 SS. Plagarum, Ream conventam, Partibus ex altera, de, &
super prætensa executione prætensorum Mandatorum Rota-
lium, de quibus in Actis, super dicta Ecclesia materiali, Ora-
torio, Sacristia, & Loco, ubi Paramenta sacra reponuntur;
ac demum super sacris Supellectilibus, aliisque rebus, ad usum
Ecclesiæ destinatis, dicimus &c. sententiamus, supra dicta
Mandata non fuisse, nec esse exequenda super d. Ecclesia ma-
teriali, Oratorio, Sacristia, & Loco, ubi Paramenta sacra
reponuntur, cæterisque sacris Supellectilibus aliisque rebus,
ad usum Ecclesiæ destinatis. Propterea que d. Ven. Congr. ab-
solvendam fore, & esse ab impetitis, prout absolvimus, &
absoluta haberi volumus, & mandamus, & ita &c.*

Ita pronunciavi Ego Gaspar. Card. Carpineus Vic &c.

Insistebant 7. in authoritate aliquorum Doctorum, de
44 quibus *in d. discep. 25. à num.* 136.

Fuit responsum, quòd illi loquuntur ad effectum exclu-
45 dendi crimen Simoniæ. Quòd non descendunt ad terminos
venditionis coactæ & de mandato Judicis: Quod non lo-
quuntur de venditione, facienda mediante effectivo pre-
tio, sed de aliqua summa, data per viam eleemosynæ, ea
ratione, quia vendendo Ecclesiam, mediante effectivo pre-
tio, adhuc committi potest Simonia, licèt vendatur ratio-
ne materialitatis, ut notum adducti à *Bonac. in Oper. Mo-
46 ral. tom. 1. tit. de Simon. disput. 1. qu. 4. §. 2. propos. 2. n. 4.
fol.* 785. ibi. *Multi Doctores addunt, etiam committi Simo-
niam humani Juris, vendendo Ecclesiam, etiamsi vendatur
ratione rei, & non ratione consecrationis;* Et demum, quòd
non tangunt circumstantias, in quibus Creditores instent
apud Judicem pro venditione, in exequutionem actionis,
quam prætendunt sibi competere ad obligandos Religiosos 47
ad vendendum eorum Ecclesias, & Conventus.

Est enim, gr. ex. in omnium sententia permissum PP.
Theatinis, quando in summis reperiuntur angustiis, ven-
dere etiam Calices, & alia Vasa sacra, nè fame pereant;
Cæterùm, si Venditores rerum comestibilium, habita fide
de pretio, illas dent dd. Religiosis, reportando ab eisdem, 48
qualecunque amplissimas obligationes non exinde ad illorum
instantiam prætextu d. obligationis super eorundem Eccle-
siarum rebus sacris possunt insistere apud Judices pro coa-
cta venditione earundem rerum sacrarum.

Insistebant 8. *in decis. Rotæ in Romana Fideicommiss. 22.
Febr. 1717. §. At ubi coram R. P. D. Cerr.* ibi. *Distraxisse cen- 49
setur Ecclesiam materialem, quæ respectu ædificii, ejusque
situs, & ornamentorum, dicitur esse in hæreditate profana,
& in hominum commercio.*

Fuit responsum, quòd Rota ibidem non loquitur de ven- 50
ditione Ecclesiæ, sed de *venditione Capellæ, erectæ à Fran-
cisco Cia in Ecclesia Santæ Mariæ del Pisciarello Terræ Poli,*
juxta præcita verba initiativa dictæ decisionis, in qua
Rota habuit pro synonimis verbum *Cappella*, & verbum
Ecclesia, ibi. *At ubi pro incursa caducitatis, exposceretur* 51
*effectiva alienatio Cappellæ, seu Ecclesiæ materialis, & §.
Nec incursus*, ibi. *Cadunt sub præcepto de non alienando, si-
cut ipsa Cappella, seu Ecclesia*, quòd sæpe in eadem decis.
reperitur.

Verumtamen est, quòd in sequenti confirmatoria decis.
emanata *cor. eodem 25. Junii ejusdem anni* 1717. ad evitan- 52
dum æquivocum, cum quo exadverso proceditur, non sine
mysterio, nunquam ampliùs nominavit Ecclesiam, sed
semper usa fuit solo verbo *Cappella*, ut videre est *in §. Præ-
ceptum*, ibi *In prohibenda alienatione Cappellæ, in §. Hinc
similiter*, ibi: *Cujuscumque alienationis Cappellæ*, & sæpe
alibi.

Qualis autem, & quanta ad nostrum effectum adsit dif-
ferentia inter alienationem Ecclesiæ, & inter distractio-
nem Cappellæ in aliquo nobili situ ejusdem Ecclesiæ exi-
stente, latè observavimus *in d. discep. 25. à num.* 194. ea di-
versitatis palpabili ratione, quam his verbis adducit *D. Ad-
voc. Gasparri, in Romanæ Sapientiæ Archigymnasio meus* 53
*Collega, in suis doctissimis Institut. Canon par. 1. tit. 12. n.
79. Non dicitur fieri venditio loci consecrati, sed tantùm loci
eminentioris, & dignioris, quæ major dignitas, & situs præ-
rogativa, est pretio æstimabilis*, quibus addo *Lagunez. de
Fructib. p. 1. c. 32. §. 1. n. 25. & Ventrigl. in Prax. par. 2. an-
not. 19. de Orator. & Capell. num.* 34.

Cæterùm ex hucusque animadversis, & ex aliis, latiùs
expensis *in d. tom. 2. part. 2. discept.* 25. agnoscentes tandem 54
contrarii Defensores clarum insubsistentiam eorum præten-
sionum, prorsus insufficientium ad substinendam justitiam
Mandati Card. Vicarii, & plusquam tacitè prædicta omnia
admittentium, convolarunt ad aliam petitionem, totis
viribus insistentes apud SS. D. N. ut saltem ex gratia con-
cederet hodiè facultatem vendendi Ecclesiam, & Conven-
tum, de quibus agebatur.

Fuit responsum, quòd Apostolica Sedes non solet con-
cedere Gratias, Tertiis præjudiciales, etiamsi hæ consi- 55
stant in minimo, & sermo fit de particularibus, & privatis
personis, ut notat *Pignatel. consul. 52. n. 7. tom.* 10 ibi; *Quia
Sedes Apostolica non concedit Gratias in præjudicium Tertii*,
& latè probavimus *in Tom. 1. part. 2. discept. 25. num. 48. &
par. 2. disc. 20. n. 21. & 22.* Et propterea multò minus illius 56
concessioni locus erat in præsenti, dum sermo erat de Gra-
tia exorbitanti, nunquam antea concessa, & quod magis
est, involvente præjudicium non unius, vel alterius privatæ
personæ sed omnium Ecclesiarum Urbis, & Orbis ex ani-
madversis *in d. discept. 25. num. 153. tom. 2. par. 2.*

Et in terminis sacrorum Utensilium, aliorumque Orna-
mentorum Ecclesiarum, & Locorum piorum, quòd ne- 57
que etiam ex publica, & urgentissima causa, permitti de-
beat illorum venditio, & pignoratio, & semper per viam
regulæ excipiuntur à Gratiis, quas Apostolica Sedes conce-
dere solet Christianis Principibus, à Turcarum Tyranno
bello oppressis, habemus laudabilem, & inconcussam pra-
xim Secretariæ Brevium, sequenti formula, easdem res,
eademque sacra Ornamenta semper, & ad semper, ex- 58
cipientis à similibus Gratiis: *Volumus autem, ut piæ mem.
Clem. Papæ V. Prædecessoris nostri in Concil. Viennen. edi-
tam Constitut. quòd Codices, Libri, cæteraque Ornamenta,
Ecclesiarum, piorum Locorum cultui dicata, aliavè Suppel-
lex ecclesiastica, causa pignoris, vel aliàs, occasione exactio-
nis, &*

nis, & solutionis Subsidii, & Contributionis hujusmodi, nul-
59 *latenus capiantur distrabantur, aut quomodolibet occupentur,*
ubique volumus observari, juxta formulam, mihi benignè
communicatam in Secretaria Brevium, qua de more usus
fuit s.m. Alex. VII. *in Constit.* 109. *§.* 14. *in Bullar. nov. tom.* 6.
Reflexio hæc, omnem in hac parte difficultatem tollit,
60 quia digito ostendit, manibusque palpare facit defectum po-
testatis, & voluntatis C.E. & Reg. concedendi creditoribus
facultatem deveniendi ad subhastationem, & venditionem
Ecclesiæ & Conventus, mediantibus illis verbis: *Emin.*
Urbis Vicario cum facultatibus opportunis, exadverso decan-
tatis, & nullius prorsus efficaciæ ostensis *in d. discep.* 25. *à*
61 *nu.* 83. Et consequenter creditores in hac parte, neque al-
legare possunt principium aliquod legalis actionis, & vali-
dæ, oblig. respectu Ecclesiarum, & rerum sacrarum, quæ
in commercio hominum non sunt, ex adductis *in d. discep.*
25. *num.* 76.
Verumtamen est, quòd æquè validum, ac terminativum
62 præsentis controversiæ motivum hoc, à Nobis nullatenus
cogitatum, adductum fuit à SS. D. N. in dicta Signatura
Gratiæ, eodem prorsus modo, quem tenuit s.m. Urbanus
VIII. quando acriter agitabatur in una ex Sacris Congrega-
tionibus quæstio illa: An Marcus Antonius de Dominis,
Archiepiscopus Spalatensis, puniri posset tanquam sim-
63 plex hæreticus vel potiùs tanquam hæresiarcha. Idem enim
Summus Pontifex ad dictum effectum in Congregatione,
quæ coram eodem Summo Pontifice coadunata erat, alle-
gavit *Constit.* 19. *s.m. Pauli IV.* à nemine adductam, teste
uno ex eisdem, qui in eadem Congregatione interfuit, ci-
tato *in Instit. crim. lib.* 1. *tit.* 6. *num.* 9.
Pro quorum omnium faciliori admissione fuit tandem se-
64 ria reflexione ponderatum, quòd Causa pendebat in Supre-
mo Principis Consistorio, in quibus terminis, etiamsi ad-
versus rei evidentiam, & per insubsistentem hypotesim di-
ci vellet, quòd prædicta omnia aliquam pati possent dubie-
tatem de summo Juris rigore, ex illo Facultatis legalis in-
fortunio, quòd nihil in Jure adeò pacificum hodiè reperitur,
65 quod offuscari non possit, de quo, *me citato in Instit. crim.*
lib. 3. *tit.* 5. *n.* 185. conqueritur *Rota in Romana Fideicommiss.*
4. *Maii* 1705. *§. Verùm coràm Rev. Ansaldo*; Relicto quo-
cumque rigore Juris, semper procedendum erat ex æqui-
tate, quæ in Principis Consistorio primum occupat locum,
ex adductis *in Tom.* 2. *par.* 2. *discept.* 6. *n.* 38.
Ex quibus, & aliis, latiùs adductis *in Tom.* 2. *par.* 2. *disc.*
66 25. *per tot.* proposita Causa in Signatura Gratiæ, coram SS.
D. N. habita die 28. *Martii* 1719. per R. P. D. Ancajanum,
rescriptum fuit *Non esse deveniendum ad venditionem, & sub.*
hastationem Ecclesiæ, & Conventus, instantibus Creditoribus.

DISCEPTATIO XXVI.

Asculana Decretorum.

PRO

Canonicis Asculi.

CUM

Episcópo ejusdem Civitatis.

ARGUMENTUM.

Decreta, facta per Episcopum in Visitatione, quando non mereantur paratam exequutionem.

INter 74. decreta, ab Episc. Asculano injuncta in Visit.
1 anni 1713. in præsenti Congr. referuntur 7. quæ exe-
quutioni nullo modo demandari possunt, attento illorum e-
videnti gravamine.
Incipiendo à primo in ordine il 17. demandatur in illo;
2 *Preferri Missas ex obligatione, Missis ex devotione, servato*
ordine prioritatis accessus Sacerdotum ad Sacrarium pro cele-
brando, & inter istos mandavit præferri illos, qui celebrant
diebus destinatis, illis qui celebrant diebus ad libitum infra
hebdomadam. Inter verò prædictas Missas ex obligatione
prætulit omnibus Sacerdotibus DD. Can. Cathedralis, & post
ipsos RR. Mansionarios, ut possint statutis temporibus interesse
Horis Canonicis, prohibendo expressè, quòd nullus possit per-
mutare Missas in præjudicium ordinis, supra positi, & hæc
omnia sub pœna suspensionis, ipso facto incurrenda.
Pro demonstranda insubsistentia hujus decreti præmitti-
mus, quòd ex jurata Attestatione Sacristæ nostræ Ecclesiæ 3
remanet manifestum, atque fida, & nunquam fallaci ex-
perientia notorium est in nostra Civitate, quòd in Altare
privilegiato, existente in Cathedrali, ultra Missas, quæ
quotidiè ibidem celebrari debent ex obligatione, & quæ ibi-
dem quotidiè punctualiter celebrantur, *vi si possono celebra-*
re quotidianamente altre Messe commodamente.
Et propterea nulla concurrente utilitate, vel necessitate,
nunquam valet substineri mutatio antiquissimi soliti cele- 4
brandi dictas Missas sub adeò rigorosa pœna suspensionis,
ipso facto incurrendæ, cum illo notabili addito, quòd sub
eadem pœna nullatenùs mutari possit ordo, prescriptus in
dicto decreto. Si enim, teste *Div. Augustin. epist.* 128. *cap.*
4. *Ipsa mutatio consuetudinis etiam, quæ adjuvat utilitate,*
novitate perturbat, cum concordantibus, citatis in *Tom.* 1.
par. 2. *discep.* 26. *num.* 67.
Quantò magis permitti non debet in nostro casu mutatio
dictæ antiquissimæ consuetudinis, quæ non solùm utilitate 5
non adjuvat, sed aptaest nocere, videturque potiùs impe-
ditiva spiritualis boni Fidelium.
Patet hoc observando, quòd dantur multæ Missæ, ex
devotione celebrandæ, quæ nullo pretexu, nullaque cau- 6
sa retardari possunt, ut gr. ex. practicatur in Missis pro lite,
eadem die decidenda, pro infirmo, graviter ægrotante, pro
excarceratione Amici, circa quam illo mane coram Judice
disceptatur, pro Muliere laborante in doloribus partus, &
similibus præsentibus periculis, vel urgentibus necessitati-
bus, juxta ea, quæ notant adductis in *Tom.* 1. *par.* 1. *discep.*
5. *num.* 31
In istis terminis, qui non sunt meths physici, videtur ni-
mis durum, & æquè amarum, ut miserabilis illa Mulier, 7
quæ cruciatur partus doloribus, & infelix infirmus, qui
laborat in extremis, non possit habere spiritualem conso-
lationem Missæ, ex devotione celebrandæ in Altare privi-
legiato, sed, absque nulla causa, expectari debeat celebra-
tio, & terminatio omnium Missarum ex antiqua obliga-
tione in dicto Altare celebrandarum, eo quia potest dari ca-
sus, quòd eo tempore, quo celebrantur dictæ Missæ ex o-
bligatione ægrotus moriatur, & parturiens periculis diffici-
lis partus succumbat, ut consideranti notum est.
Quæ omnia eodem tempore, quo ad hominem demon-
strant insubsistentiam ejusdem decreti quoad omnes simpli- 8
ces Sacerdotes, volentes celebrare Missam in d. Capella,
probant pariter sub eodem decreto nullatenùs appellatione
dd. Sacerdotum comprehendi Canonicos, ex animadversis
per *Graf. de Effect. Cleric. in prælud. n.* 161. *Fagn. in cap.*
Bonæ memoriæ il primo n. 9. *de Postul. Prelat.* & firmatis per
Rot. in Illerden. Recept. in Confratres 27. *Junii* 1704. *§. Eò-*
que magis cor. Card. Scotto, cum quibus processit S. C.C. in
Tarentina, de qua *in Tom.* 2. *par.* 2. *discep* 7.
Ea ratione, quia Canonici tanquam Clerici primi gra-
dus, unum corpus constituunt cum Episcopo, cujus appel- 9
lantur Fratres, atque constituere dicuntur Ecclesiæ Sena-
tum, ut in specie observat *S. Ignatius Martyr. in ejus epist.*
6. directa ad *Smirneos*, & *S. Hieron. in epist. ad Titum c.* 1.
cum concordant apud *Rota dec.* 251. *à n* 2 *par.* 19. *rec.* Vide- 10
tur enim nimis exorbitans, ut Canonici in propria Domo,
seu in illa Ecclesia, cujus dicuntur Senatores, cedere de-
beant locum aliis exteris Sacerdotibus, ex devotione cele- [illegible]
brare volentibus, ex eo solùm motivo, quòd priùs accesse-
runt ad Sacrarium: Præcipuè, quia non est in eorum arbi-
trio omni hora celebrare Missam, attenta continua assi-
stentia, quàm de mane tenentur præstare in Choro.
Decretum in ordine il 45. ita conceptum est: *Item man-*
davit confici Pluvialia rubri coloris pro omnibus Canonicis, at- 12
que reaptari Pluvialia albi coloris, & provideri de aliis in
sufficienti numero pro omnibus Canonicis.
Procedendo cum illo supposito respectu hujus decreti,
quòd urgeat necessitas præcisi adimplementi in illo conten- 13
torum, eo quia Episcopus non devenisset ad idem præce-
ptum, ut dicta Pluvialia, tam rubri, quàm albi coloris
pro omnibus Canonicis, vel apparentur, vel conficerentur
nisi agnovisset præcisam, ac urgentem necessitatem. Qua-
tenùs redditus, destinati pro Fabrica, aliisque indigentiis 14
Ecclesiæ Cathedralis, ad dictum effectum sufficientes non
sint, nullo modo dubitant Canonici, quin Episcopus, il-
lius Sponsus, porrigere detrectet manus adjutrices ad sup-
lendam deficientiam dd. particularium redditium, juxta 15
literales *Text in can. Decrevimus*, & *Can. Unio* 19. *qu.* 1. &
can. Qua-

can. Quatuor. 10. *qu.* 5. ubi cummuniter Repetentes ; *Primus enim, & principalis in reparatione Cathedralis, qui pri-*
16 *mas sibi partes vindicat, est Episcopus, & ideò solus tenetur,* per hæc numetu verba ait *Franc. de Eccles. Cathedr. cap.* 13. *n.* 20. & concordat *Bero cons.* 3. *per tot. lib.* 1. *Lotter. de Re Benef. lib.* 1. *q.* 12. *à n.* 78. ubi, quòd ad hoc tenetur Episcopus de quarta parte redditiuum sui Episcopatus, *non solùm futurorum, sed etiam præteritorum, quos ad istum effectum debet conscavare &c. adeò quod nec Capitulum, nec Parochiani possent gravari ratione cujusvis supplementi, & qu.* 15. *num.* 53. *&* 54. ubi, quòd hujusmodi obligatio taliter inhæret personæ E-
17 piscopi, ut non possit statuto suo, vel præcepto id onus transferre in alios *Barbos. de Potest. Episc. alleg* 64. *n.* 5. *Panimol. dec.* 6 *adnot.* 8 *n.* 3. *& Bellet. Disq. Cleric. par.* . §. 15 *de Cler. debit. n.* 12. ubi *n.* 15. illam adducit bonam rationem, *nam cùm*
18 *Episcopus, qui habet curam suæ Ecclesiæ, solus habeat illius commodum, æquum est, ut etiam solus patiatur ejus incommodum. & Rot. dec.* 127. *à num.* 3. *par.* .. *& dec.* 301. *num.* 3 *par.* 3. *rec.*

Et descendendo ad nostros præcisos terminos Paramento-
19 rum, & Ornamentorum Ecclesiæ Cathedralis, quòd eodem modo ad illa facienda ex propriis redditibus teneatur Episcopus, quo obligatus est ad illius Fobricæ reparationem, habemus æquè punctuale, ac magistrale *cons.* 26. *Burs. per tot.* & signanter *num.* 1. *&* 4. quod sequitur *Bellet. Disq. Cler. par.* 1. §. 15. *num.* 13. & concordant *Genuens. in*
20 *Prax. Cur. Archiep. Neapol. cap.* 10. *num.* 13. *& Panimol. dec.* 6. *adnot.* 8. *num.* 10. ubi, quòd à pari procedunt, & pari passu ambulant reparatio, & manutenrio Ecclesiæ, ac præparatio Ornamentorum, vel pro Sacrificio Missæ, vel pro ipsius Ecclesiæ decore, vel pro cultus divini ministratione.

Et in durioribus terminis Episcopi, non habentis quar-
21 tam Canonicam, resolvit hæc S. C. *in Melphien.* 4. *Aprilis* 1704. ut videre est in *Tom.* 2. *par.* 2. *discep.* 34. *num.* 100. Et proinde eò certiùs id practicandum videtur in præsenti, attentis pingui redditu Mensæ Episcopalis, ac tenuitate redditiuum Cathedralis, ut fuit justificatum in Summario.

Duas habet partes 60. decretum, prima respicit eroga-
22 tionem eleemosynarum, quæ colliguntur tempore Quadragesimæ, & Adventus in usus verè pios; Et hujus respectu nulla adest de præsenti difficultas, nullaque ad fuit in præteritum, neque aderit in futurum; quia ad nullum alium usum applicatæ fuerunt, quàm verè pium: Itaut respectu hujus primæ partis, dubium illud, quòd, vel de facto fuerint distributæ, vel quòd potuerint distribui inter Capitulares, nullum videtur habere à parte rei fundamentum; Attenta præcipuè tenuitate ejusdem summæ, quæ vix excedit
23 miserabilem quantitatem obulorum viginti, quos in toto anno distribuere solet quilibet ex Canonicis, ex quibus unus in Depositarium semper juxta solitum electus fuit.

Secunda verò pars ejusdem decreti concernit innovatio-
24 nem antiquissimi solitii, eò quia loco Depositarii dictarum eleemosynarum, qui semper fuit unus ex Canonicis, per secreta suffragia quolibet anno à Capitulo deputatus, subrogatur in decreto persona inferior, nempè Sacerdos mercenar. seu Sacrista nostræ Ecclesiæ.

Adversus quam novitatem nedùm militant ea omnia, quæ
25 observavimus supra *n* 4 cum illo addito, quòd redundat in magnum præjudicium decoris, existimationis, & famæ Canonicorum; Omnes enim illi, ad cujus aures perveniet idem decretum, quod absque ullo suco nil aliud importat, quàm privationem, seu translationem Officii Depositarii ab uno ex Canonicis in Sacristam, poterunt suspicari, Episcopum coactum fuisse devenire ad eandem privationem ob infidelitatem, vel aliam culpam ejusdem Depositarii, quod nullam omninò habet facti assistentiam, quodque in
26 his terminis ab Ecclesiasticis Personis practicandum non est, ut sequendo plures Summorum Pontificum sanctiones, multaque Sanctorum Patrum sana consilia, notant *Marant. resp.* 1. *num.* 46. *par.* 3. *& Rot. dec.* 76. *num* 9. *cor. Ansald. ibi: Omnia Jura, præsertim Ecclesiastica, semper exigunt, ut quantum fieri potest, honori, ac famæ Proximi consulatur.*

Opponitur ulteriùs idem Decretum, quoad ejus secundam
27 partem, fundatæ congruentiæ, secundum quam eleemosynarum, ac oblationum distributio ad Sacerdotes pertinet, cum illo tamen onere illas fideliter dispensandi, juxta doctrinam *D. Thomæ* 2. 2. *qu* 89 *art.* 6. *in corp.* ibi: *Oblationes, quæ à Populo Deo exhibentur, ad Sacerdotes pertinent, non solùm, ut eas in suos usus convertant, verùm etiam, ut fideliter eas dispensent:* Circa quam fidelem dispensationem nullus apex, nullumque jota adductum fuit ex parte Episcopi ad demonstrandum, quòd in præteritum practicata non fuerit in parte etiam minima.

Nullum proindè aliud Jus in hac parte potest prætendere
Episcopus, præter illud revidendi computa distribuentibus 28
dd. eleemosynas, atque diligenter inquirere, an fuerint æquè diligentes; & fideles Administratores earundem eleemosynarum, juxta oraculum hujus S. C. 18. Aprilis 1636. Et proinde poterit in hac parte Episcopus ejus piu desiderio
plenè satisfacere, incedendo tamen per illam viam, quam 29
omnes ejus Antecessores calcarunt, juxta ea, quæ leguntur in *Isaja* 6. 16 & notant *Patrit. lib.* 3 *tit.* 1. *de Republ.* ibi *Civitatis statum diligant, contentique eo nihil moliantur, nihil agitent, quod alienum novumque sit, sed eam viam ire pergant, quam Majores instituerunt, quæque aliorum vestigiis attrita sunt, & Gonzal. in cap. Cùm consuetudinis num.* 2. *&* 3. *de Consuet.*

Remanent alia 4. Decreta, nempè 62. in ordine Visita-
tionis, & tria additionalia, In quibus sermo est de rebus 30
œconomicis, & tangentibus bursale interesse Canonicorum, cùmque in illorum editione iidem Canonici nullatenus fuerint auditi. Supplicamus rescribi, circa illa Episcopum procedere debere ex integro, ser. ser. & auditis interesse habentibus.

Die 2. Februarii 1619 proposita Causa in C. E. & R. per
Card. Corsinum, rescriptum fuit *Ad Eminentissimum Po-* 31
nentem in omnibus, Sensus autem ejusdem S. C. per eundem Eminentissimum Ponentem declaratus, fuit sequens.

Asculana. Che debba scriversi à Monsig. Vescovo, che moderi il 17. *Decreto della sua Visita dell'anno* 1713. *ove sotto pena* 32
di sospensione ipso facto dà il metodo, con il quale si devono celebrare le Messe, con dare la prelazione a' Canonici, ed altri. E che faccia osservare in questo proposito il solito, e quel tanto, che Monsignor praticava prima di questo suo Decreto, senza pena alcuna.

II. *Che in ordine al suo Decreto* 46. *faccia fare li Piviali rossi, ed altre Supellettili sagre a spese della Fabrica della Chie-* 33
sa, quale, quando non fosse sofficiente, astringa quelli, che sono tenuti de Jure, servatis servandis.

III. *Che l'elemosina della Quadragesima, ed Advento la
faccia conservare da un Canonico, deputato dal Capitolo, co-* 34
me s'è sempre pratticato, e non dal Sagrestano, ed in quanto alla distribuzione di dette elemosine, si faccia servata la forma del Decreto di questa Sagra Congregazione dell'anno 636.

IV. *Che in ordine alle Galline, ed altri Polli, che li Ca-
nonici esiggono dalli Affittuarii delli beni, che spettano alla Fa-* 35
brica, ed alla partita di scudi 74. 21. *spesi per rifare la Parrocchia di S. Nicola con denaro di detta Fabrica, ed l'altra di scudi* 4. *e* 20. *per l'affitto di terreni della Villa di Lama, che sono di d. Fabrica, e quella di scudi* 3. 21. *che paga la Rev. Camera Apostolica, e li Canonici la riscuotono a loro beneficio, Monsig. Vescovo in suo congruo giudizio ex integro determini quel, o sarà di giustizia, servatis servandis, ed intese le Parti interessate.*

DISCEPTATIO XXVII.

Faventina Beneficiorum.

PRO

Seminario Faventino.

ARGUMENTUM.

Beneficia Familiarium Cardinalium, vacantia per obitum illorum, qui fuerunt etiam Conclavistæ, an possint ab Episcopis Cardinalibus uniri Seminariis.

PEr obitum Pauli Lamæ, sequutum die 29. Jan. 1691. va-
carunt in Diœcesi Faventina (ultra Canonicatum insi- 1
gnis Collegiatæ S. Michaelis Brisichellæ) duo Beneficia simplicia, unum sub invocatione S. Basilii in Ecclesia S. Sebastiani dictæ Civitatis Faventinæ, alterum verò sub invocatione S. Luciæ in Parochiali Ecclesia S. Michaelis Terræ
Bagnacaballi ejusdem Diœcesis, quæ Card. Nigronus ordi- 2
naria authoritate, & ser. ser. univit Seminario Faventino, illudque successivè immisit in illorum actualem possessionem, in qua de præsenti pacificè reperitur.

Quia

Quia verò idem Lama, uel Familiaris Cardinalis Roffet-
3 ti interfuit in Conclavi, in quo renunciatus fuit Summus
Pontifex Clemens X. ut legitur *in istius 2. Constit. in Bull.
novo tom.6.* quæ ad probandum Conclavistatum attenditur,
ut firmavit *Rota dec. 476. num. 14 part. 18. rec.* Ideò dubitari
contingit de viribus dictæ Unionis, & in sensu veritatis Ju-
ra Seminarii mihi videntur valdè debilia. Cùm enim ea-
dem unio pro unico fundamento innitatur facultatibus Emi-
nentissimi Episcopi Faventini, hæ non habent locum in be-
4 neficiis vacan. per obitum Conclavistarum, juxta magistra-
lem *dec. 1251. coram Seraphin.*

In qua parte adest ulteriùs individualis *Constitut. 66. Urba-
ni VIII. in Bullar. novo to. 4.* quæ *sub §. 1.* ita disponit: *Motu
proprio declaravit, intentionis, & voluntatis suæ esse, quòd
Cardinales Præsules de omnibus, & singulis beneficiis ecclesiasti-
5 cis, quomodolibet nuncupatis, & qualificatis ad eorum, etiam
cum alio vel aliis collationem, præsentationem, provisionem,
electionem, seù quamvis aliam similem, vel dissimilem dispo-
sitionem ratione Ecclesiarum, quibus ipsi Cardinales præsunt,
conjunctim, vel divisim spectan. non tamen in Libris Cameræ
descriptis, nec ex personis Familiarum Suæ Sanctitatis, vel
Conclavistarum, aut ratione vacationis apud Sedem prædi-
ctam, reservatis, vel affectis, quæ omnia Sanctitas Sua sibi,
& Successoribus suis pro tempore existentibus specialiter, &
expressè reservavit. &c.* Quæ Constitutio successivè appro-
bata semper fuit, & confirmata in Regulis Cancellariæ, ut
constat ex illis Alexandri VIII. *sub regula 9. in fine*, ibi:
*Juxtà declarationem fel: rec: Urbani PP. VIII. quam Sancti-
tas Sua in omnibus, & per omnia approbat;* Et articulo ma-
turè discusso pro affectionem beneficiorum Conclavistarum,
6 & non comprehensione sub facultatibus Cardinalium, plu-
riès respondit *Rota*, ut videre est *in dec. 303. & 382. par. 17.
& dec. 476. per tot. p. 18. rec.* repetitis apud *Navar. in Summ.
Bull. decis. 28. 29. & 32.* quæ sunt in hac materia magistra-
les, & in eisdem concludenter probatur assumptum, & re-
spondetur omnibus contrariis.

Nec in aliquo meliorem fecit conditionem suam Semina-
7 rium ex possessione, quam habet eorundem Beneficiorum;
Quia cùm illa processerit ab Episcopo, qui ex prædictis ta-
lem facultatem non habebat, eadem possessio remanet nul-
lius efficaciæ, ut in his terminis pro exclusione similis pos-
8 sessionis, adeptæ vigore provisionis Cardinalis Caraccioli,
respondit *Rota in dec. 476. num. 23. par. 18. rec.*

Et quamvis *Card. de Luca de Benefic. disc. 141. à num. 5.
9 vers. Dubitandi ratio, usque ad finem*, impugnare videatur
dd. decisiones; Attamen difficilè puto sperari posse reces-
sum ab illis ex sola authoritate dicti Authoris, non solùm,
quia ibidem loquitur per modum discursus, non verò matu-
rum efformando judicium, ut protestatur *num. 6. vers. His
tamen*; Sed etiam quia combinatis rationibus, adductis in
dictis *decis.* cum illis, quas refert citato loco idem Author,
solidiores videntur priores.

Quæ omnia militant etiam respectu Canonicatus Colle-
10 giatæ S. Michaelis Brisichellæ, collati Petro Antonio Ca-
rolio, cùm in his terminis Canonicatuum emanaverint *di-
ctæ decis. 303. & 382. par. 18. rec.*

Fuit obtenta nova Gratia ex integro ab Innoc. XII. cui
11 notæ erant magnæ angustiæ Seminarii Faventinæ Civita-
tis, cujus fuerat Episc.

DISCEPTATIO XXVIII.

Nullius S. Laurentii in Campo.

PRO

Vicario Abbatiali.

CUM

Ubaldo Borri.

ARGUMENTUM.

*Sacerdotes, & Clerici, non participantes de redditibus Ec-
clesiarum, an possint cogi illis inservire in solemnioribus
Festivitatibus.*

1 COgendus videtur Ubaldus Borri ad interveniendum
Choro in Festivitatibus solemnioribus anni ex qua-
tuor motivis, quorum unumquodq; de per se sumptum sufficе-
ret, multò fortiùs si considerentur unita; Ex Synodali ni-
mirum dispositione; Ex consuetudine; Ex parvo numero
Sacerdotum in Ecclesia Abbatiali; Et ex consensu omnium
illorum, qui in illa reperiuntur.

Quoad Synodum, hæc est Card. Galeatii Riarii, edita
usque de anno 1590. interessentiam in Choro enixè injun- 2
gens omnibus Sacerdotibus, & Clericis nostræ Abbatiæ per
hæc verba *Cùm pessimi res sit exempli, Clericos divinorum
Officiorum tempore per Plateas evagari, vel inter Laicos di-
vinis interesse, cæteris in Choro psalentibus, & Deum collau-
dantibus. Ideo præcipimus omnibus, quamvis simplicibus 3
Sacerdotibus, ut ad Missam, quam majorem vocant, & ad
Vesperas adveniant.* Quæ nedum ligat omnes intra limites
ejusdem Abbatiæ commorantes, sed pro lege servanda ve-
nit, ex adductis *in Tom. 1. par. 2. discept. 24. num. 96.*

Imo prævalere debet juris communis dispositioni, ex
probatis *in dict. Tom. par. 2. discept. 24. n. 8.* Cæteriùs, quia 4
idem decretum Synodale confirmatum fuit à Card. Juliano
de Ruvere in eadem Abbatia successore, quam confirmatio-
nem pro majori illius robore considerat *Rota cor. Zarat. dec. 5
74. num. 22.*

Quoad consuetudinem, hæc concludenter probata fuit in
facto, ibi: *Abbiamo visto assistere nella Chiesa Abbaziale nel- 6
le Feste principali dell'anno tutti li Preti, e Chierici di questa
Terra di S. Lorenzo, il che sempre è stato, & è di somma edifi-
catione di tutto il Popolo, godendosene pubblicamente per tutto
il Paese, & anca da' forastieri, con l'occasione, che vengono
al SS. Crocefisso, mandandosi mille benedizzioni &c.*

In jure verò, illam concurrente, cogendos esse Sacerdotes
omnes etiam simplices, & nullum beneficium obtinentes, 7
ad illius observantiam, quotidie respondit hæc S. C. *ut in
Senogallien. 9. Aug. 1579. Civit. Ducal. 6. Sept. 1593. Ostu-
nen. 20. Jan. 1616.* quas sequitur *Nicol. Lucubr. tom. 1. lib. 1.
tit. 22 de Cler. Peregr. num. 4. & in Isernien 24 Julii 1643.* ibi:
*Joseph, & Jo: Bapt. de Baldis, non habentes beneficia Ec-
cles. supplicant declarari, an teneantur interesse Processioni-
bus, & Episcopo, Pontificalia exercenti, assistere. Die 24. 8
Julii 1643. S. C. Eminentiss. S. R. E. Card C. T. I. respondit,
non teneri; Nisi concurrente consuetudine Libro Decr. fol. 272.
& in Puteolana 6. Julii 1647.* ibi: *S. C. Em S. R. E. Card. C.
T. I prævia matura discussione, & utraque Parte informante,
censuit, servandam esse ex causis deductis consuetudinem, ab 9
hac S. C approbatam, ut Sacerdotes, Diaconi, Subdiaconi,
& alii Clerici, etiam non habentes beneficia, & officia, acce-
dant ad Processiones publicas, inserviant Ecclesiæ Cathedra-
li diebus festivis, dum Missa cantata celebratur*; & longè post
hæc scripta idem resolutum fuit *in Neritonen. Servitii Eccle-
siæ 26. Jan. 1714.* de qua *in Tom. 1. part. 2. discept. 24.
num. 70.*

Nec credimus exadverso insistendum in rigorosis requisi-
tis hujus consuetudinis, supponendo, quòd aliquando non 10
fuerit inviolabiliter observata. Respondemus, enim, id
referendum esse longævæ vacationi nostræ Abbatiæ, quo 11
tempore cùm nemini esset commendata, nullusque per con-
sequens inibi existeret Vicarius, Pontificalia exercens, nil
mirum si forsan non fuit observata.

Præterea, si aliquis ex Sacerdotibus nostræ Abbatiæ per
aliquas vices non interfuit Choro, id tribuendum est justo 12
impedimento, quo fuerit detentus, ut in jure præsumendum
esse notabiliter firmavit *Rot. cor. Bich. dec. 322. num. 21.* Et in
facti contingentia id fuit practicatum cum Ubaldo per plu-
res menses, quando assistentiam præstitit cuidam infirmæ,
ut testatur Vicarius in Relatione.

Quæ dicta sunt ex abundanti, uti concernentia Jus aliorum
Sacerdotum, qui nostram consuetudinem religiosissimè ob- 13
servant, cæterum contra d. Ubaldum sat est asserere, ip-
sum semper illam servasse, quòdque quando recusavit inte-
resse Choro, fuit legitime monitus, & præceptis aquievit,
ut in dicta Informat. Vicarii. Hoc enim stante, militat
contra ipsum juris regula, quòd cogendus sit in futurum ad
præstandum idem servitium, cui in præteritum coactus, 14
acquievit, de qua *Castr. in leg. Qui luminibus num. 2. ff. de
Servit. Urban. præd. Adden. ad Ludovis. decis. 162. num. 15.
vers. Ut autem. Adden. ad Barat decis. 378. à num 6. Gonzal.
ad Reg. 8. Canc. gloss. 5 §. 6. à num. 36. & seqq. & Posth. de Ma-
nut. obser. 53. n 23.*

Quoad parvum numerum Sacerdotum, & Clericorum,
qui in nostra Ecclesia reperiuntur, concludenter justifica-
tum in Summario, illo attento, solet hæc S. C. rescribere
pro coactione Sacerdotum, etiam simplicium, ne Dei ser- 15
vitium patiatur detrimentum, ut resolvit *in una Naxien. 13.*

Au-

August. 1631. quam sequitur *Nicol. in Institut. Canon. lib.* 1.
tit. 22. *de Cleric. Pereg. num.* 4. Imo positivè injungit Ordina-
riis coactionem, ut practicavit in *Civitatis Plebis* 21. *Ju-*
nii 1631. *Libr. Decret. pag.* 459. ibi: *Quantùm attinet ad ser-*
vitium Ecclesiæ Cathedralis, quod in diebus festivis, propter
16 *parvum numerum Canonicorum, & deficientiam Mansionario-*
rum, & Beneficiatorum, detrimentum patitur, Eminen. PP.
impertiti sunt Episcopo facultatem, ut pro necessario servi-
tio suæ Ecclesiæ cogere possit quolibet die festo duo ex obti-
nentibus Beneficia, seu Cappellanias in eadem Ecclesia, ut
dum Missa dicatur, duo ex eis per turnum inserviant, al-
ter in officio Subdiaconi, & pro eorum stipendio applicanda
esse quolibet anno scuta decem monetæ ex mulctis, & pœnis
Curiæ Episcopalis, quæ inter dd. Beneficiatos, habita ra-
tione servitii præstiti, in fine anni dividi debeant.

Quæ mirificè applicatur nostro casui, in quo, nedum
non adsunt Mansionarii, neque Beneficiati, sed neque Ca-
17 nonici, itaut ex 13. Sacerdotibus nostræ Abbatiæ vix qua-
tuor sint simplices Cappellani.

Quo demum ad consensum omnium Sacerdotum nostræ
18 Abbatiæ, istæ in authentica forma datus fuit in Summa-
mario. In quo etiam adduximus enixas preces totius Po-
puli ejusdem Terræ, ibi: *Ci dispiacerebbe sommamente,*
come dispiacerebbe a tutti, che si dovessero tralasciare le su-
dette funzioni, quibus concurrentibus applicatur nostro
19 casui individualis resolutio S. R. C. *in Bituntina* 28. *Nov.*
1681. *referente Card. de Lauræa*, in qua re maturè con-
siderata, & dubio pluries proposito, responsum fuit pro
coactione. ibi: *Cùm in præterita C. S. R. habita die* 28. *Se-*
ptembris currentis anni, ad instantiam Clericorum, & Pres-
byterorum simplicium Bitunti, de numero non participan-
tium, fuerit propositum dubium, an Clerici, seu Sacerdotes, 20
nullis participantes emolumentis, & de gremio Capituli non
existentes, possent cogi ad Processiones accedere, & ad Ec-
clesiæ serviendum, etiam Episcopo Pontificaliter celebrante,
fuerit resolutum, esse suadendos, & non cogendos; Nunc ve-
ro reproposito dubio per Eminentiss. & Reverendiss. D. Card.
de Lauræa, cui ejusmodi fuit commissa instantia, instante
Rev. Episcopo Bituntino, eadem Sac. Congr. censuit, præ-
fatos in casu, de quo agitur, cogendos esse, & recedendum à
decisis, & ita decrevit die 28. *Novembris* 1682

Quæ resolutio est in terminis longè durioribus, eò quia
duo ex Sacerdotibus simplicibus jam obtinuerant favora- 21
bilem resolutionem omnibus communem.

Et ex his inapplicabiles redduntur omnes authoritates,
& resolutiones, quæ possunt allegari in contrarium; In
illis siquidem, aut non concurrebat laudabilis consuetu-
do; Aut agebatur de Ecclesiis Cathedralibus, & Metro- 22
politanis, habentibus numerosum Clerum; Aut demum
omnes simplices Sacerdotes recusabant intervenire Choro
in festivitatibus solemnioribus anni; ut patet ex lectura.

Die 27. Jan. 1691. proposita Causa in C. C. fuit respon-
sum: *Remota suspensione, ad mentem, & mens est, quod* 23
Eminentiss. Commendatarius utatur hortationibus, non præ-
ceptis, de qua mentionem feci *in Instit. crim. lib.* 2. *tit.* 10. 24
§. 2. *num.* 260.

Finis Tomi Tertii Disceptationum Ecclesiasticarum Advocati Dominici Ursayæ.

INDEX

INDEX
RERUM, ET MATERIARUM,
Quæ in utraque Parte Tomi Tertii Diſceptationum Eccleſiaſticarum continentur.

Primus numerus indicat Partem; Secundus verò Diſceptationem; Tertius demum Diſceptationis numerum denotat.

A

INDEX RERUM,

AT-

B

C

 nullum

CON-

E

Necnon

Rev.

F

FRAU-

G

H

I

Non

L

M

MA-

Nul-

Præ-

P

PER-

Semel

Q

R

 X 4 RELA.

Autho-

S

SER-

Pen.

T

Mille

V

VIR-

Z